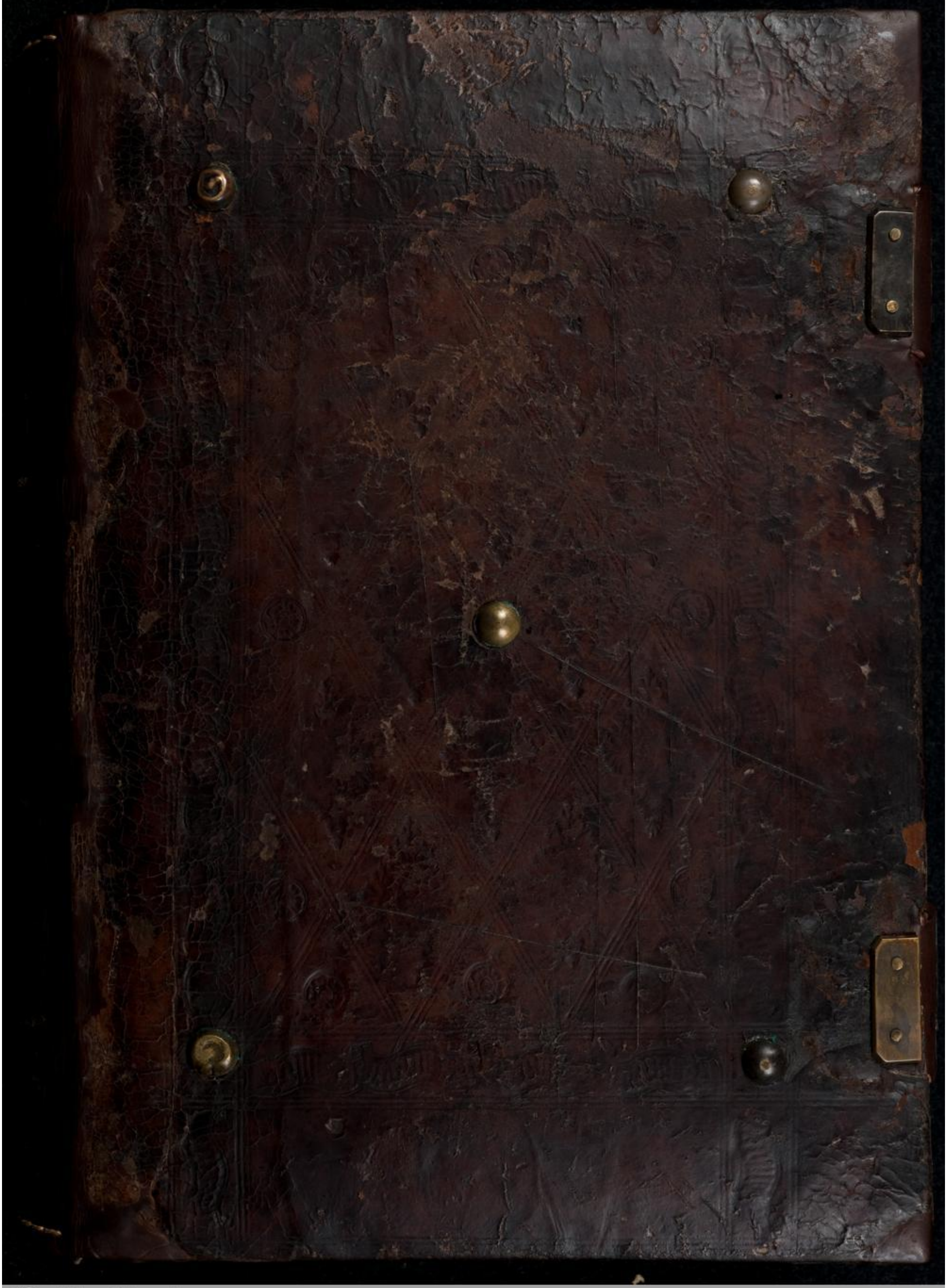

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ges 2t § 616

tH.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

4° L80
616

LANDES- UND STADT-BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Liber pro Bibliotheca Veteris montis assignatq

Anno Domini

Epigrãma Libri presentis

Benedictus deus. A quo hic liber Inspiratus est immediate et diuinitus reuelatus Et patet primo libro reuela. capit°j. C. Et capit°ij. A. 7 Infra
¶ Mediãtibus Gloriosissima virgine maria Et patet.j.li v.cap̃.B.Et.vij.viij.ix.et.x.capit.7 infra.
¶ Hijs angelis dei. vtz primo libro.cap̃.xij.xxvj. A.et.xxxvj. A. Necnon quibusdam sanctis Scz
¶ Prophetis. vtz. primo li.cap.xxxj.et.xlj. C. Et xlv.B. Item. viij.li.cap̃.lvj. D.
¶ Apostolis. vtz. primo li.xlv. C. Item. iij.li.vj. Item. viij.li.lvj. D.
¶ Euangelistis. vtz. iij.li. primo. A.B.et xxij. A et.cxxix. D. O. Item. vj. li.lxxxix. Item. viij.li.lvj. D.
¶ Martiribus. vtz. primo. li.xxij. E. Item. iij.li.cij. Item extra. lxxij.et.xcij.
¶ Confessoribus. vtz. ij.li.cap̃.v.et vj. Item. vij li.ij.
¶ Virginibus. vtz ij.li.cap̃.xij.B.C.et. xxx. A. Item ij.li.cap̃.xj. A.B. xvij. A.B.C.E.xx. A.et cxxij ¶ Et coniugatis. vtz. vj. libro. cij.

AT gloriose hunc sponse cristi Sancte Birgitte melliflue coronatus. Qui tractat de misterio scissime Trinitatis. et Incarnatiõis cristi. De cõtemptu et vanitate mũdi. De pmijs iustorum. Et de penis malorum.
¶ De cuius sancte deuota conuersatõe. Virtutũ frequẽtia. Signorũ prerogatiua et Singulari sanctitate. ¶ Harum q3 reuelationum celestũ serenissima examinatione. Approbatione. Impugnatõe. Defensione. Et confirmatione. Per contẽta in hoc libro realius 7 cõpletius elucescunt. In attestatõibus q3 pro ipius habitis canonizatione. Libro miraculorum. pariter et legenda.
¶ Quorum omiũ vera et indubitata originalia Una cũ Declaratõibus et defensorijs limpidissimorũ quorundã doctorum. In Sanctarũ Marie et Birgitte primitio et originali habentur et obseruantur cenobio Watzsteñ. In Regno Swecie.

Phares voluminis Infrascripti.

Quiuide sic numẽ subscriptum. siue volumen
Turre iohañ| post bulla boni. plogusq3 mathie
Atq3 libri septem. Prolog alfon. Imperatoris
Regula. Sermones. oratio. cũ Vaga Vita
Iungitur hijs tabula. declarans singula passim

Soli deo laus et gloria.

M

Epistola dñi Johannis Cardinalis de turre cremata·ad omēs cristi fideles Incipit·

Johannes miseracione diuina sac⁹ sancte Romane ecclesie tituli sancte Marie transtuberim quōdam sancti Sixti p̄sbiter Cardinalis·oñibus et singulis xp̄i fidē profitentibus. Salutē in dño/ Qui omnū est vera salus et vita. Rogati deuota cū instācia. p venerabiles et religiosos fratres·Magnū vnnōis artiū mgrm Sacre theologie baccalariū. et monasterij sanctarū marie virginis/et Birgitte de Watzsteno ordinis scti Augustini Sci saluatoris nuncupati dyocesis Lyncopensis in regno Swecie generalē cōfessorē. Et olauū petri monasterij p̄dicti fratrē quentualē p parte monasterij/et ordinis p̄dictorū vt veritati testimoniū phiberem⁹ quatenus infrascriptas expositiōes et ꝛclaratōes sup nōnullis articulis de libus reuelationū btē Birgitte sumptis et extractis. quorum aliquos nōnulli tanq̄ erroneos in Basilieñ cōcilio improbare nitebant fuisse a nobis editas attestari dignarem. Qm̄ igit vt inquit Augustin⁹ vterq; reus ē. et qui veritatē occultat/et qui mēdaciū dicit. quia ille pesse non vult/et iste nocere ꝛsitꝛ erat. Rationabilib⁹ p̄fatorū patrum votis annuētes dicim⁹ ꝛ attestamur p pñtes. q anteq̄ ad cardinalatus dignitatē promoueremur existentes adhuc in Basilieñ concilio. Videlicz Anno ab incarnationis. Mcccc.xxxv. Sacri palacij aplici magister. Et vn⁹ ex sacre theologie p̄fessoribus p ipsum cōciliū ꝛputatus. ad examē p̄fatorum articulorū. scilicz ꝛ an in libris reuelationum p̄fate dñe sancte Birgitte. vt p plures emulos affirmabat aliquid cōtra scripturā sacram. et sanctorū ꝛctorum ꝛctrinā vel bonos mores cōtineret/aliqua ve ex parte offenꝛet. zelo veritatis et honore scē Birgitte incensi de omnipotentis dei cōsilii clemētia. oñes p̄dictarū reuelationū libros studiose et diligēter plegimus. ꝛ iuxta nobis desup datā grām. et sensus nri paritatē et tempis brevitatē. expositiōes et ꝛclaratōes aliquas super aliquibus prefatis articulis p̄testatiōibus solitis tū presuppositis. prout infra sequunt̄ edidimus p̄mittentes aliq̄. quibus diuine reuelatōes discerni possūt a ꝛmonū deceptiōibus. In quorū oim fidem scripturā sequentem p̄pria mānu. et nro magno Sigillo duxim⁹ roborandam.

VEnerabilibus patribus et religiosis viris fribus ordinis sci saluatoris Seruino petri/cōfessori generali mōasterij Watzsteneñ in regno Swecie. ꝛ Achoni iohannis p̄fati monasterij fratri q̄ētuali frater Johannes de turre cremata. sacre theologie p̄fessor. sacri aplici palacij magister/salutē ꝛ institutricis vīe btē Birgitte scē religionis sequi vestigia. Elapsis quidē diebus. quib⁹ quorundā articulorū reuelationū scē Birgitte matris vīe. et institutricis vīi ordinis corā iudice fuꝛi. ꝛ deputatis quibusdā mgris ꝛ ꝛctoribus examinabat̄ materia. placuit caritati vīe me multiplicatis p̄cibus exhortari. vt vigilanti cura ꝛ accurato studio intēꝛre vellē inter alios reuerēdos mgrōs. qui pari studio eidem operi intenturi erant ad

videndum scz et examinādū. an prefati articuli sicut p nōnullos emulos vōs vt dicebatis asserebaṫ aliquid cōtra sacram scripturā. aut sanctoꝝ doctoꝝ doctrinā aut qō bonos mores offenderet continerēt. Et ecce kmi patres quāq̄ res ista exigeret et longū tpūs. et virū qui in vestigationis acumine pspicacior inuenēdi arte pitior atq̄ sapie copia locupletior esset: vīa tm affectuosa pcamina vīs molestijs ex corde ꝑpaciens ⁊ devote suscipiēs de oipotentis dei. qui a sapientibus sapie sue profūda absconderе. et parvulis ea revelare dignaṫ assistētia vtutis confisus. ⁊ non mediocriṫ de pio pocinio btē Birgitte cuius res agitur. ⁊ pro cuius honore hic labor assumiṫ confortatꝰ animū placuit accomodare studio. et vigere iuxta crediti michi desup ingenij vires an pfati articuli nobis presentati possēt sustineri fidei catholice veritate salua et absq̄ doctrine sanctoꝝ doctoꝝ iniuria. quid aūt michi visum sit in subsequētibus iuxta mei sensus tenuē capacitatē. ⁊ celeriṫ vt vos ipi scitis ānotaui. Protestor tm in oibus hic dictis sicut semp in cūctis actib⁹ et scriptis meis instar boni catholici. feciq̄ non est intentionis mee aliquid dicere ymmo intendo non dicere aut asserere. aut ptinaciter defendere qō sit ꝑtra sacrā scripturā aut determinatōes vniuersal' ecclie. aut sit ꝑtra doctrinā sanctoꝝ doctoꝝ approbatam. aut ecīā piarum aurū esset offensiuum. omia que scripsi submittēs correctioni. et iudicio huius sancte et vniuersalis synodi Basilien sis

Incipit plogꝰ dñi iohis Cardinal' de turre cremata i defensionē eiusdē sup revelatōes celestes Scē Birgitte de Watzsteno.

Dixerunt iudith ozias et pbiteri. oia que locuta es vera sūt. ⁊ non ē in sermonib⁹ tuis vlla reprehensio. nūc ergo ora pro nobis qm tu mulier scā es et timēs deum. Judith. c. viij°. Ista quippe vba q̄ scom sensum lr̄alem dcā legunt ab ozia principe et pbis ppli isrl'/illi sctē et famosissime vidue iudith in ꝓmendatōem vtutis et sanctitatis eiꝰ. et i testimoniū veritatis sermonū q̄s diuim lumis grā illustrata et inspirata locuta fuisse credit possunt ꝓuenientissime scom allegoricā intelligētiā adaptari gl'ose ac famosissime nobili vidue scē birgitte de regno Swecie ex parte pncipis eccl'ie. vtiq̄ sūmi pontificis. ⁊ dnorum platoꝝ ac aliorū viroꝝ eccl'iasticoꝝ scia et autoritate insignū. qui articl'os eius examinātes et oīb⁹ pio studio decursis et intellectis nichil qō sacre scripture adversum aut bonis moꝛib⁹ sit inuenētes/testimonū dātes veritati dicere intelligant vba ꝓposita. scz. Oia que locuta es vera sūt: et non ē in sermonib⁹ tuis vlla reprehensio. Nūc ergo ora pro nobis. qm tu mlr̄ sctā es ⁊ timēs deū. In quib⁹ quidē vbis quinq̄ natant. p q̄ arguṫ ⁊ oīdit verisimil'r. q̄ revelatōes librorꝝ btē Birgitte a spū divino emanauerṫ ⁊ processerūt. p q̄ tanq̄ p signa cognosci ⁊ discerni solite sunt revelatiōes que a spū vitatis inspirant et diuino supinfundunt lumie A revelatiomb⁹ que a spū mēdacij et dyabolica illusione administrant et suggerunt. Que sequēdo ordinē partiū thematis sūt ista. Primū signū ē. qm iudicio magnoꝝ virorū ⁊ exptoꝝ approbaṫ. Scom sumit ex parte effectꝰ. q̄ ex revelatōe in aio eius psone cui fit relinquit. qm scz in ea devotionis ⁊ humilitatis pcipue ⁊ gl'e dei ex huiusmōi revelatōib⁹ pfectus augeṫ Tercū ē ex parte matie. qm in oibus dictis eius repit veritas. Quartū ex parte forme ē pformitas ad sacrā scripturā. Quitum ex parte psone ē approbata scitas. Primū horū scz approbantiū gnitas autoritatis notaṫ ibi Dixerṫ ozias ⁊ pbiteri. Scom scz effectus revelationis qui est profunditas humilitatis ibi Judith.

que interpretatur pfitens et glorificãs
ꝛum Tercium. scz materie sinceritas
veritatis. ibi Omnia que locuta es ve
ra sunt Quartũ ex parte forme scz gra
titudo cõformitatis. ibi. Non est in ser
monib⁹ tuis vlla reprehensio. Quintũ
ꝙ ex parte circũstantiaruz persone est
euidencia scitatis. ibi. Nũc ergo ora p
nobis. qm̃ tu mulier sancta es ⁊ timẽs
ꝛum Et qm̃ ex istis sumẽda sunt argu
menta precipua. et testimonia veritatis/ quibus libri reuelationum scẽ Bir
gitte sint diuino spũ inspirati De singu
lis istis p singla capitula dignũ iudica-
ui esse ꝓtendendũ sermonẽ Juxta ergo
quinq signa quibus discernunt reuela
tiones diuine a dyabolicis quiq eunt
capitula: ex qbus quinq formabuntur
ratões ostendentes verisimiliter reue-
latões cõtentas in libris btẽ birgitte a
diuino spiritu veraciter emanasse.

Primũ capitulũ in quo ponitur primũ signũ. et primũ ar-
gumentũ discernẽdi reuela-
tiones diuinas a diabolicis deceptiõi
bus inter alia signa. que doctores sci et
sacre theologie pfessores ꝛre ad cog
noscendũ verisimiliter. que reuelatões
dicende sint spũs boni. et que ab illusi
one spũs mali pcesserunt. ex hoc iuxta
ordinẽ ptũ thematis primũ nomio. vi
delicz qñ graues et experti sapiẽtes spi
rituales viri ita iudicãt Sane si eoꝝ
iudicio approbant tales: signũ est ꝙ ta
les verisimil͛r a deo inspirate sint. licet
ab insipientib⁹ ⁊ carnalibus hoibus. q
nõ nisi carnalia sapiũt aliter iudicẽtur
cũ dicat apl̃us. j. coꝛ. ij. Animalis homo
nõ pcipit ea que sunt spũs dei/ stulticia
eni est illi ⁊ nõ potest intelligere. qꝛ spi
ritualiter examinant/ spũalis aũt iudi-
cat omia. glosa. i. intelligit et discernit
Et Bernard⁹ loquẽs de signo isto ait
Ea cogitatio que pudica videt nec ad
vicia trahit aperte. tũc diuinum a deo
noueris esse/ si pacifica sit. si prelati tui
ac spiritualiũ fratrũ tuoꝝ approbet iu
dicio Hac ratõe paulus mittit ad ana
niam. sic cornelius dirigit per petruz.
sic eunuchus instruit p philippuz Hac
insup ex causa in libro collationũ scõrũ
patrũ approbatõem. et iudiciũ spũaliũ
virorũ ewcem̃ requirere. Unde abbas
moyses ita de hoc loquit Nullatenus
eni iquit decipi. quisq̃ potest: q nõ suo
iudicio. sed maiorũ viuit exemplo. nec
valebit ignorãtie eius callidus hostis
illudere. qui vniuersas cogitatões cor
de nascẽtes pnicõsa verecundia nescit
obtegere. sed eas maturo examie semo
rũ vel reprobat vl̃ admittit illico nãq
vt patefacta fuerit cogitatio maligna
marcescit. et anteq̃ iudiciũ discretiõis
pferatur serpens teterrim⁹ velut a te
nebroso subterraneo specu vtute pfes-
sionis ptractus ad lucẽ. et treductus
quodammõ ac ꝛe honestatus abscedit
Tam diu eni suggestiões noxie dñant
in nobis. q̃diu celantur in corde. Dec
ille moyses. Circa qd signũ notandũ.
ꝙ precipuũ veritatis reuelationis hoc
esse dicit. qñ nedũ grauissimoꝝ patruz
intelligẽtia et expiencia magnoꝝ. sed
ecia summi põtificis iudicio approbã-
tur. dicit. n. Jeronim⁹. et ponit. xxuij.
q. j. Dec est fides papa beatissime. q̃ in
ecclesia catholica didicimus/ quamq
semp tenuim⁹ in qua si minus pite aut
parũ apte aliquid positũ est emendari
cupim⁹a te. qui petri et sedẽ tenes ⁊ fi
dẽ. si aũt hec nra pfessio apl̃atus tui iu
dicio ꝓprobet. quicũq me culpare vo
luerit. se iperitum. aut malivolum. vel
ecia non catholicum. sed hereticũ com
probabit. Ex quo signo efficacissimuz
videt accipi argumentũ. ꝙ reuelatões
btẽ birgitte a deo spũ sint inspirate cum
magnoꝝ virorꝝ. ⁊ ecia summi põtificis
iudicio approbate vitantur Pro quo
notandũ. ꝙ reuelatões iste duplici ꝛe
inueniunt examiate. viuẽte scz ipsa btã
birgitta. scdo post mortẽ eius. Ju vita

quitem. Nã cum ipsa levis nõ esset ad
cito credendũ revelatiõibus, cũ primo
huiusmõi revelatões inciperet habere
et vidisset nubẽ lucidã, audissetq; vocẽ
quasi homis dicentẽ. ¶Mulier audi me
ipa timẽs illudi ab angl'o sathane, mox
confessorẽ adijt quendã venotissimũ, et
approbatissime vite virũ mgrm mathi
am de Swecia sacre theologie pfesso
rem egregiũ, qui sup totã bibliã scrip
sit. Hic in talibus nõ ignarus ei ieiũia
et orõnes indixit, z alia excercicia spũ
alia z pfessiõe ei⁹ audita, eã sacramẽto
corpis xpi municauit. Bũq; talib⁹ insis
tens similem iterum visionem haberet
ipa venuo ve cõsilio dci mgri orones et
alia bona adauxit. ¶Et tũc tercio simil'r
vidit nubẽ z in nube silitudinẽ xpi filij
dei. ¶Et audivit vocẽ ¶Mulier audi me
ego sũ deus tuus qui tecũ loqui volo,
noli timere ¶Ego sum oim pditor nõ ve
ceptor. Nõ loquor tecũ ppter te solam
sed ppter salutẽ alior ¶Quũ aũt reve
latões huiusmõi ml'tiplicarent/ipa non
contẽta/revelatiões ipas ml'tis spũali
bus alijs viris in omni scia pitissimis, z
pcipue iurta mandatũ dni. Deut⁹ xvij
pcipientis ambigua iudicia referri ad
sacerdotes platis eccl'ie maiorib⁹ reve
lare curavit, vñ dño Archiepo vpsalñ
et alijs tribus epis, et abbati cuidã re
ligiosissimo tũc rome existentibus ¶Et
dño alfonso olim epo ¶Syenen hũiliter
et reverent exposuit ¶Qui sup hijs ma
tura de liberatõe et tractatu hito, eas
nõ a veceptore spũ/sz a spũ scõ pcedere
concordit concluserũt. Idẽ p multos
alios viros eximios harũ revelationũ
exaie accurato phabito iudicatũ est vt
ex ml'tis locis colligit/in quibus act⁹
et vita eius describunt, a quibus breui
tatis causa supsevere curavi ¶Demũ
scõo post mortẽ date sũt huiusmõi reve
latões exami'et tam sapientũ virorũ q̃
summorũ pontificũ iudicio approbate
vitent. Pro quo notandũ, q̃ Anno dñi

M.ccc.lxxvij. post obitũ btẽ Birgit
te revelatões celestes eidẽ dumit⁹ fcẽ
in plurib⁹ voluminibus pscripte, vt sic
cõmodius a plurib⁹ et cõspici z exami
nari possent/pntate fuerũt scissimo pri
dño Gregorio, xj. p manus venerabili
um psonarũ dñe Katherine nate beate
Birgitte, fris petri prioris alvastri. Et
dñi petri olavi cõfessoris pfate dñe bir
gitte ¶Qui sũmus pontifex sine dilatõe
eas assignavit/et pmisit exaiãdas cir
cumspectissimis z peritissimis viris et
dñis cardinalib⁹ et mgris in sacra the
ologia hic subsequent insertis, videlicz
cardinali pictavẽsi/cardiali de vsinis
cardinali mõtis maioris/cardinali de
agrifolio/et cardinali de luna Itẽ dño
Martino de salva doctor vtriusq; iu
ris Archiepo Papiloneñ/referẽdario
suo. Itẽ mgro sacri palacij ordinis fra
trũ predicator mgro in theologia Item
mgro Johãni de Hispania/mgro in sa
cra pagina qui fecit coram ipo papa gre
gorio in cõsistorio generali pnte colle
gio cardinaliũ, z vniverso clero curie
romane primã ppositoem sup canoniza
cione btẽ Birgitte. Itẽ venerabili pa
tri dño Alphonso quondã epo gienẽsi.
¶Quibus inspectis et cũ omni diligentia
sepius trãscursis/attẽteq; itellectis cũ
nichil in eis reperiri potuit reprobũ aut
suspectũ, aut orthodoxe nre fidei disso
nũ vel adversum, sz totũ quicqd in eis
cõtinebat omni extitit veritate conspicuũ
et scitate pclarũ, plenũ plucidũ ac per
fectũ ¶Verũ qr pcessus canonizatio
nis supdicte dñe birgitte sub eodem pa
pa Gregorio incepat, quã tñ ipe morte
puentus nõ est pmissus executõi pdigne demãdare/cũ plura sint de iure req̃
sita ad huiusmõi executõem plenariaz
impendendã, que nõ parui tpis tractũ
exposcunt Itẽo totũ negociũ ipius ca
nonizatiõis quasi exordialiter inician
dum, z consequẽter novũ examen pdi
ctaz revelatõnũ ad vrbanum sextum.

successorē immediatū ipius gregorij extitit volutū Sub Anno dñi. M°.ccc lxxix°. ¶ Verumtamē nō ex eoq; inicia ta siue attēptata ⁊ acta p gregorij forēt mania seu irrita vel minus fidedigna. ſz q; natura ꝓcessus seu debite cōsecutionis canonizatōis ꝑpter cōmissarios quibus ad integrū constare debuit ⁊ vcuit ꝑmordialiter de gestis. et vita ꝑnominate dñe Birgitte rite sic exegit vt fiēt Idcoq; sūt iterato ipe reuelationes ad manus vrbani ꝑtate p ꝑfatas venerabiles ꝑsonas dñam Katherinā. frēm petrū priorē ⁊ Alwastra. frēm. n. andree et magnū petri primū ꝓfessorē Watsteñ quas ipe papa vrbanus cōmsit valentissimis viris magms mūdi lumiaub⁹ dñis cardinalib⁹ suis. et mgris in theologia subsequent hic iscriptis. Cardinali corsieñ. Cardinali de anglia. Cardinali ō vrsinis fratri dñi latini nobil' romāi Cardinali Januensi. Et cardinali de manupelle. Item epo vrbevetano mgro i theologia. qui fecit ꝓpositōem scōam super Canonizatōe dñe btē Birgitte ꝑsente papa vrbano in consistorio publico Itē dño Johāni de lignano excellentissimo vtriusq; iuris doctori Item dño Johāni de basilea mgro in sacra pagina. Itē domio alphonso quondā epō Gyenen. q; fecit epl'am sup libū ad Reges. Itē magistro augustino ⁊ Roma ordis sci Augustini mgro i theologia. Itē mgro matheo de Cracouia. qui fecit quartā ꝑpositōez sup canonizatiōe corā eodē papa vrbano. Itē dño Ludowico licēciato in vtroq; iure ⁊ plibus alijs. q; causa vitāde prolixitatis hic non inseruntur. ¶ Qua quidē cōmissione vt ꝑmittitur facta ⁊ diligēti examinatōe earū p oēm modū vt est supius exp̄ssum p ipsos cōmissarios attētissime hita ⁊ demū vt fieri optunt ad aures dñi pape relatōe subsecuta. utq; ab ipo vrbano sicut a gregorio ꝓdecessore suo compte sunt esse autentice atq; veritate plene. et a dei spū veracit' evocte Mecnō ad vtilitatē legētium seu audientiū pro saluberrimo fitelium vcmate in scā ecclia dei in ꝑpetuum cū devotione et reuerētia studiosi⁹ obseruāte ¶ Quā obrē plures ꝓcipes et nobiles romā vemētes ⁊ alij suos nūcios mittētes pro libris reuelationū habendis. quos postq̄ eos instant petuerant. in ꝑpis suis sumptib⁹ cū exquisita diligentia scribi fecerūt Inter quos isti notabiliter erāt infrascripti. Bñs epūs Wormaceñ. fecit vnū librū scribi rome quē deportavit ad impatorē. Frater petrus de Arragonia. ordis frm̄ minorū consanguine⁹ regis frācie secundū. quē detulit in francā. Mūcius regine castelle de hispama tercū. Mūcius regie cipri quartū. Muncius regine cecilie quintū Mūcius studij pragen sextū. Frat petr⁹ de burgūdia ordinis minor theologus maxim⁹ septimū. Mūcius crucifer⁹ ⁊ Prusia octavū Romani. ianuēses. Matisslavienses. ac plurime alie cuntates et regnor nobiles libros istar scārū revelationū ꝑ se scribi fecerūt rome ¶ Hec in registro circa canonizationē scē Birgitte gestor scripta sunt. Cui consonat lra Canonizatois eusdē sctē birgitte p Bonfaciū nonū data/ vbi sic dicitur/ Nos qui pro inūcto mīnisterij pastoralis officio sumus sapiētibus ⁊ insipientibus debitores p ea que tā ⁊ felicis recordatōis Gregorij vndecimi. ⁊ vrbani. vj romanor pontificū ꝓdecessor nr̄orum q̄ nr̄o mandato sup hijs habita sunt de veritate p̄missor ꝑ testes ydoneos et alias probatōes legittimas certius informati eisq; veris cōpertis. ꝛc. Et in eadē lra revelatioēs eusdē scē allegando approbat. Mā ibi sic habet. Hec generosa vidua p grām sancti spūs ꝑmeruit multis eor cogitationes et affectiones intimas. ⁊ gesta secretissima ꝑpalare ⁊ visiones ac revelationes varias vidre ⁊ audire. ac spiritu prophetico multa ꝓdicere. quor nonnulla effectu ꝓpleta fuere

prout hec ꝛ alia in eius reuelationū volumine plenissime ꝛscribunt. Bene ergo dicit. ꝙ ozias. i. dñs aplicus. et ꝓsbiteri. scz prelati dixerūt Judith. i. sctē Birgitte. Dia que locuta es vera sunt et illud. xj. reg. xvij. Verbū quidē dñi in ore tuo verū ē. Et hec de primo signoꝛ argumento primo.

Capm scdm in quo ponitur scdm signū ꝛ scdm argumentū quo discernunt reuelationes diuine a reuelationi

Adpli⁹ (bus dyabolicis. aūt scdm signū ꝛ scdm argumentum. quo discerni possunt reuelatiōes diuine a reuelatōibus dyabolicis sumit ex parte effectus. quē reuelatio in aio cui fit reuelatio efficit et opatur Reuelatio quidē diuina hominē efficit humlē. flexibilē et disciplinatum. et ideo dicit. puer. xij. Cū simplicibus ē sermocinatio ei. Et puer. xj. vbi sapiētia ibi hūilitas Spūs vero dyabolicus supbū reddit animū tumidū. ꝓsumptuosū et ꝓtinacē. Qualis eni vnusquisq; est talia opaꝛ: vt trahit ex Bernardo sup ps. Qui habitat. Ex q̄ signo efficax capit argumentū. ꝙ reuelationes btē birgitte facte fuerāt ei a spū sctō ministrate ¶ Multiplices eni effectus spū aliū virtutū ex huiusmōi diuino iubare celestiū reuelationū in eius aio ꝓsurgebāt. vtpote vtus hūilitatis ꝓfunde. sapoꝛ mēne dulcedinis. et flāma diuini amoris. Hūilitas quidē. qm̄ huiusmōi reuelatōnū celesti lumie pfusa nō extollebaꝛ. nō se iactabat. non lauꝛs hūanas quereba. ꝛ maioꝛ cōtinue profūdabaꝛ hūilitate sub obediētia regimie. et disciplina pris spūalis viuebat Nichilq; eoꝛ que sibi reuelabant ꝓtinacit asserens sine cretens. Dia examini iudicio et coꝛrectioni pris spūalis. et alioꝛ spūalium pm̄ et sapientū prelatoꝛ ecclie offerēs humilit submittebat. vñ tante humilitatis effecta erat. vt tā indignam ꝛ peccatricē se reputaret. ꝙ in oōe sepe loquē do cristo q̄si de eo stupēdo admirabaꝛ. et quodāmō eū redarguebat. ꝙ eā tam indignā ad vidēdū visiones diuias. et audiendū ꝛ scribendū scissima eius verba ipse sibi eā elegerat. vt patet in iij°. libro. cap° lxxvij°. Et. vj. libro. ca. lij. et in scdo libro. ca. xvij. cū mltis similib⁹ Eñ libro. vj. ca. lij. ita dicit in rubrica. Admirante sponsa ꝛ indignā se reputāte corā cristo de ista grā sibi data videndi et audiēdi in spū. ñ. ¶ Cetez scdo in huiusmōi reuelatōibus et visionib⁹. non solū eius anim⁹ diuina irradiabaꝛ illustratōe. verū ecia sapoꝛe quodā inē ne dulcedinis afficiebaꝛ: et diuini amoris incēdio vehemētius inflāmabatur. sicut patet et mltis locis suoꝝ libroꝝ. de quo mō dicit btūs Gregoꝛi⁹ Cū ds ꝓ semetipsum aie loqꝛtur sola in nobis. vis intne inspirationis apiē. qꝛ virtus eius intima quadā dulcissima sublevatione cognoscit. Eñ merito ista gliosa vidua birgitta ꝛsignatur ꝓ iudith. que confitēs et glorificās ds mlꝛpretatur Hec eni q̄nto alcioꝛi lumie et copiosioꝛe diuine illustratōe splēdoꝛe elevabaꝛ. tāto ꝓfundioꝛis hūilitatis effcā confitebaꝛ ds prēm luminū a quo ē oīe datū optimū ꝛ oīe donū pfectū ascendit. ꝛ laudib⁹ glificabat ꝛ bñdicebat ꝓtinuis

Capm terciū i quo ponitur terciū signū et terciū argumentū. quo discernunt diuine reuelationes a dyabolicis.

Qterum terciū signū et ciū argumentū. q̄ reuelationes spūs sci a reuelatōibus spūs dyabolici distinguunt est puritas et integritas veritatis eoꝛ que reuelant. Qñ eni reuelatōes ꝓ totū cōtinēt veritatē sine admixtione alicuius falsitatis non dubiū quin sint a spū sancto. qui docto:

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

et inspirator est veritatis Qñ vero falsi tatē habent aut errores admixtos. non a spū dei sed dyabolico p̄cedere dinoscunt ¶ Dyabolus enī qui pat̄ mendacij et doctor error est. in illusiōibus suis interdū dicit vera. vt decipiat et aliqñ falsa. ꝛ spūs scūs semp vera et nunq̄ falsa p̄dicit. ꝛ quo signo btūs Thomas in scōa scōe. q. clxxij. ar⁹ v⁹ dicit In aliquibus signis ecīa exterioribus p̄phecia demonū discerni potest a p̄phecia diuina. vñ dicit Crisostimus sup matheū. Prophetāt in spū diaboli q̄les sunt diuinatores. sed sic discernūt. qm̄ diabolus interdum falsum dicit. spūs scūs nūq̄. Cū m ꝛutro. dicit. Si tacita cogitatōe rūdere. Quomō possum intelligere verbū. qō nō est locutus dñs. ß habebis signū q̄ in noīe dñi p̄pheta ille p̄dixit ꝛ nō euenerit. Hoc dñs nō est locutus. Hec ille Ex qua parte mānifestū accipit̄ argumētuz. q̄ revelatōes facte btē birgitte sint a spū ꝛi. qm̄ ista scā et gl'osa xp̄i discipula semp si bene intelligat̄ vera predixit. nec in oibus libris suis aliqō falsū vl' mēdaciū vel inhonestū vel nō catholicū dixit. ꝛ semp vera dixit ꝛ catholica annūciauit. dāpnauit hereticos. et vtutes. ꝛ obedientiā scē romane eccl'ie p̄ totā suam doctrinā docuit et predicauit. vt patet inspiciēti sanis oculis libros suos. ꝛ ea pietate legenti. qua cetere scripture scē siue canonice. siue doctor legi debēt Quocirca merito dicit in ēcia theātis. parte omnia que locuta es vera sunt.

Capm̄ quartū et argumentū in quo ponitur

quartū signū quo discernunt̄ revelationes diuine a dyabolicis illusionibus

Consequenter aūt occurrit quartū signuz quo discernit̄ revelatio spūs ꝛi a revelationibus spūs mali ē p̄formitas ad sacram scripturā et sanctor doctrinā. Cū enim revelatio conformis reperitur diuinis scripturis et sanctor sententijs et exemplis. arguit̄ esse revelatio spūs dei. Si autē dissonat et discordat ab eis suspcā merito habēda talis est. vñ Richardus Suspecta est mihi ois veritas. quā nō cōfirmat scripturaruz autoritas. Job. xxxij. Semel loq̄tur ⁊⁹. et scōo idipm nō repetit qō est dicere scōm gregoriū. Deus in singulor cordibus p̄uatis vocibus nō rūdet. ꝛ tale eloquiū cōstruit p quod cūctor questiōibus satisfaciat. In scripture quippe eius eloq̄o causas nr̄as singl'as si requirimus inuenimus ¶ Ex isto signo vitē capi efficax argumentū ad oīendū revelatiōes btē birgitte fctās hūjs in libris p̄tētas a spiritu dei p̄cessisse. qm̄ ipe conformes vident̄ esse sacre scripture ꝛ revelatōibus diuinis/sentēciis ꝛ exēplis sanctor. Et hoc in tribz. Primo in genē visionis siue revelationis. Scōo in mō revelationis. Tercio in p̄formitate sentēciarū et doctor. Pro quo notandū. q̄ Augustin⁹ i libro. xij. sup geñ ad lr̄am. et Jeronim⁹ in plogo Apocal'. tria p̄cipalia genēa visionū describūt. et totidē ecīa genera revelationū ꝛscribi possunt. scz. corpale spūale. et intellectuale. Ysio enī corporalis ē. qñ videz corpalib⁹ ocul'is aliqt videt aut oīditur. vt Moyses vidit dominū i rubo ardēti. et p̄es sepe angl'os visibiliter suscepēr̄t. Hoc genus visiōis potest referri quorūlibz sensuū expiētia Et auditus. gustus. adoratus ꝛ tactus/ q̄ visus p̄ quolibz sensu poni solet. exorr. Ppl'us videbat voces et lāpades et sonitū bucine. que nō visu sed auditu p̄cipere potuerunt. ¶ Ysio aūt spūalis siue ymaginaria dicit. cū vidēliz dormientes siue vigilātes in spū ymagines rerum cernimus. q̄bus aliqd aliud significatur. sicut fuerūt visiones ezechielis ꝛ danielis. et aliox sanctor in nouo et veteri testamēto. quibus vigilātibus et in mētis excessum raptis ml'ta p figuras ꝛ ymagines rerū ostēsa sunt. Simlit̄ ecīa

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

multis vomientibus multa hoc genere visionis ostēsa legunt. vt iacob vidit vminū innixū scale. et pharao et nabugo vnosor somnia viderunt pūagia futuror Tercia aūt ē visio intellectualis. qū videlicz spū scō revelāte intellectu mētis veritatē misterior sicut est capim⁹ quo mō vidit euangelista ea que in libro apocalipsi referunt. Non enī figuras tm̄ in spū vidit/ sed et earum significata mēte intellexit. Scōm hoc triplex genus visionis celestes et divias legit bta birgitta habuisse revelatōes sicut m'ti alij scti habuisse legunt ¶ Scōm enī primū genus visioms. scz corpalis. legit ipa beata birgitta aliquibus vicib⁹ vidisse matrem xpi gl'iosam. et ecia cristū bndictū eius filiū et ecia angelos Abatrē quidē xpi vidisse dicit. qū erat puella. Vidit enī altare et matrē dei supra sedentē que vocās eam imposuit ei coronā. Iterum qū periclitabat in partu visa ē mat dei intrare ad eā que cūctis pūtibus vidētibus tāgens mēbra eius liberavit eam/ vt dicit in legenda vite eius. Xpm ecia vidisse dicit. vñ semel dicit vidisse ignē descendere de celo sup altare. et in manu p̄sbiteri celebrātis hostiā. et in ea agnum et faciē homis in agno et agnum i facie. et iterum vidit in manu p̄sbri i hostia infantē vivū. qui signāto astātes signo crucis dixit. Bñdico vos credētes nō credētibus ero iudex Vide hec i. vj libro. ca°. lxxxvj. Itē specialit cū ageret in extremis. vidit corpaliter xp̄m eā cōsolantē. vt in eius legēda dicit Angl'os ecia qñqz dī vidisse corpeis oculis. sicut eius historia testatur. ¶ Amplius aūt iuxta scōm modū visionis. que est spūalis sive ymaginaria. et specialit loquēdo de ea que fit i vigilia p maiorī parte revelatōes ei facte videntur fuisse. qr ipsa quasi omēs visiones videbat in orōne vigilando et nō vomiēdo. vt in multis caplis libri huius patenter conspicit/ in quibus legitur. qualiter rapiebatur sepissime in spū. et a sensibus alienata videbat visiones. et audiebat locutōes p̄sonarū. que p̄ spēs 7 imagines corporales in eius spū rep̄sentabantur. ¶ Ceterū iuxta tercū genus visiōis. que ē itellectualis revelationes btā Birgitta legit habuisse cū sepissime legatur. q cū rapiebatur illuminabat 7 illustrabat mens eius. et intelligētia eius ad intelligēda ea que sibi oīabantur. divino quodaz sup naturali replebatur lumie intelligibilis veritatis ¶ Preterea in modo revelationū Est conformitas istarū revelationū ad sacrā scripturam et exempla sanctor Pro quo notandū q revelationes in sacra scriptura aliqñ leguntur facte p̄ vocem 7 verba exp̄ssa. vt petro et iohāni et iacobo in monte cū ihū salvatore nr̄o existentibus. vbi vox de nube exiens dixit. Hic ē filius meus dilectus. 7c. Mathei. xvij. Itē petro dictū ē Beatus es symon bariona. qa caro et sanguis nō revelavit tibi. sed pater meus qui est in celis Mathei. xvj. vl'sicut samueli. sermo dñi factus est in sylo. j. Regū. iij. Item aliqñ fit p̄ somnium. vt ioseph viro marie dictū est in somnis. vt accipet puerū et mariā et fugeret in egiptum/ et post vt rediret. Et magis similiter in somnis dictū est ne rediret ad herodem. Mathei. ij. 7 in alijs pluribus locis simile invenit ¶ Item aliqñ fiunt p̄ spm̄ angelicū sicut zacharie. iij. Angelus qui loquebatur in me dixit ad me. 7c. et in multis alijs quasi innūeris ¶ Item aliqñ fiunt revelatōes p̄ spm̄ sanctū interius in mente 7 quo dicit p̄pheta in p̄s. Audiā quid loquatur in me dñs. de quibus duob⁹ vltis dicit Gregorius in. xxviij. moralium. cap°. ij. Sciendū inquit q duobz modis locutio divina dicit Aut p̄ semetip̄m namqz dñs loquitur Aut per creaturam angelicam eius ad nos verba formant Sed cum per semetipsum deus loquitur sola in nobis vis ieterne inspiratōis apitur

Cum p semetipm loquitur ⁊ vbo eius sine verbis et sillabis cor edocetur. Et subdit in eorum loco dicens q aliquando ymaginibus et ante oculos corporeos ad tēpus ex aere assumptis per angelos nobis loquit̄ ds. sicut abraham qui non solum tres viros videre potuit, sed eciā habitaculo terreno suscipere Et subdit dicēs. Mihi eni angeli quedā interna nūciantes ad tēpus ex aere corpora sumerēt, exteriorib⁹ pfecto nris obtutibus nō appararēt. Talibus aūt modis reuelatiōes iste vitēt facte huic glorioſe beate Birgitte sicut eas per legenti patet evidenter. In quibus legit nūc cristo sponso suo loquēte nunc angelo instructa fuisse de multis ¶ Demum tercio dicebatur. q huiusmōi reuelationes conformes erant in sententijs ⁊ dictis sacre scripture. dictis ⁊ exemplis sanctor ⁊ doctorum ecclie Quātum vero attinet ad hanc partē iudicō meo in pfatis articulis. qui ⁊ toto eius libro tanq magis peregrini a dictis sacre scripture ⁊ doctorum collecti sunt si bene et diligēter ac pio studio sicut scō rum dicta solita sunt legi et pertractari intelligant̄. nichil continent qō intellectum habeat adversum sacre scripture. aut doctrine sanctor doctor ab ecclesia approbator. Aut ita alienum ab exemplis sanctor sit q pias valeat offendere aures sicut ihū cristo duce magistro veritatis. et huius glorioſe et scē mulieris sponso per singulos articlos discurrēs pro posse conabor ostendere

Capm quītum in quo ponit̄ quīntū signum

et quintum argumentū discernēdi revelationes que sunt a spū dei a revelationibus illusorijs spūs dyabolici

Demum inter alia signa quibus discernunt̄ revelatiōes que a spū dei pcedunt a revelatōibus que ab illusione dyabolica procurantur non parue virtutis esse videtur q pſona cui revelatiōes facte leguntur. approbate sanctitatis est in ecclesia dei. que in canonizatōe scōr sicut nec in doctrina fidei errare non potest Beata aūt birgitta huiusmodi est. Est enim ita approbate scitatis vt cathalogo sanctor ascripta p summos pontifices vniversitati fideliū sit mandata coli et veneran, sicut patet i duabus lr̄is canonizatōis eius. quarum vna est pape Bonifacij noni in sua obedientia reputati et nominati. Et alia est dn̄i Martini quinti. quarū tenores de verbo ad verbum iudicavi merito hic esse interserendos. ex quarū serie multiplex testimonium devotus lector colligere potent devotionis et sanctitatis huius gl'ose dne et amantissime cristi sponse

¶ Sequit̄ vera Bulla Canonizatōis

Sequitur bulla Canonizatōis brē Birgitte de regno swecie glorioſe ſpōſe xpi. quā edit Bonifacius papa nonus

BOnifacius epūs ſeruus ſeruoꝝ dei Venerabilibus fratribus. Patriarchis Archiepis epis. ac dilectis filijs electis et patriarchalium metropolitanarū et Cathedraliū eccleſiarū capl'is vbilibet cōſtitutis Salutē et ap'licam bñdictōem Ab origine mūdi poſt primi parētis lapſum Cū eaz obrem vniuerſū genus humanū etni morti teneret obnoxiū Cunctipotēs z miſericors deus ex alto ꝓſpiciēs ne in totū ꝑiret hoiem quē creauerat. ſed ſue diuinitatis faceret eſſe particip̄. Cū pa-
mos pīes ex ſpiratiōe ſcti ſpūs afflatos ꝓphetas aduētus filij ſui in carnē ſub tipicis enigmatibus ac diuis reuelatiōibus nūcios p̄miſiſſet eundē vnicū filiuz ſuū ante ſecula genitū aduemente plenitudine tp̄is in vterū p̄electe v̄ginis matris. que inſcrutabili ſci ſpūs obūbratione angelo nūciante cōcepit de ꝓpio ſinu trāſmiſit. q̄ ex eadem v̄gine natus z ꝓgreſſus in tp̄ūs cepit facere et docere omībuſq; monſtrare q̄liter ſacri baptiſmatis fonte renatis de etna morte via pateret ad vitā. et coadunatis diſcipulis ne quis fidelis huius trāſitoꝝ z fugatiue vite moleſtias vel tedia ſeu tp̄alis acerbe necis penas ꝑ eterne acceptione vite ꝓoreret ſeſe hoſtiā imaculatā cōſumato debito curſu in ara crucis morte cruēta obtulit deo p̄i et militantē ecclēſiā fuſo p̄cioſo ſanguie fūdauit conſecrauit z etnalit̄ ſtabiluit. Tandē vero de mūdo tranſiturus ad p̄em Principi ap'loꝝ petro celeſti clauigero in ſuā ſuoꝝq; ſucceſſoꝝ ſūmoꝝ pontificū ꝓſonas collatis clauib⁹ ligādi. vidēlicz z ſoluēdi tradita ptāte ſupmū pontificiū ſpālē curā ſui gregis z regimē vniuerſale cōmiſit Pollicit⁹ nichilomin⁹ eccl'iam ineternū ſe nō deſerturū eādem. Ad cuius vberē vtilitatē diuiſiones grārū ꝑ ſpm̄ ſcm̄ tribuit ſuis fidelibz. Nā ſcōm ap'lm Vnicuiq; dat mānifeſtatio ſpūs ad vtilitatē. Alij quidē ꝑ ſpm̄ datur ſmo ſapie Alij ſermo ſcie ſcōm eundē ſpm̄ Alij fides in eodē ſpū. Alij grā ſanitatū i vno ſpū Alij operatio v̄tutū Alij ꝓphecia Alij diſcretio ſpirituū Alij genera linguarū Alij int̄pretatio ſmonū Hec aūt oia operatur vn⁹ atq; idē ſpūs diuidēs ſing'lis ꝓut vult Quāq; militātē eccl'iā pat̄ lumināū ſuſtulit in eodē ſpū ſctō ſtructura admirabili p̄cioſoꝝ lapidū mira varietate decorā ipo ſūmo ang'lari lapide xpo ihū q̄s elegit añ mūdi ꝓſtitutōem cōformes fieri ymagis eiuſd̄ filij ſui. vt ſit ipe ꝓmogenitus in mlt̄is frībus in quo eos gratificauit donās cariſmata meliora qui ſuo exēplo viā oſtēderēt excellētiorem. Hinc igit̄ ap'li ſci ꝓdiere ꝑ vniuerſū orbem. genus hūanū qđ ſub pcti iugo tenebat̄ ad vitā et ſalutē excitātes z cum firmiſſima conſtātia p̄dicātes v̄bū dei. vt in oēm terrā exiret ſonus eoꝝ. et in fines orbis t̄re verba eoꝝ Splēdidi q̄z martires fidei loricā induti. z incōcuſſe ſtabilitatis balteo ſuccincti lauerūt ſtolas ſuas in ſanguie inocētis agni z imitati cādidato exēcitu xp̄m ihm̄ ad ſtructurā ſupne ihl'm. q̄ eſt triūphātis eccl'ie cū gl'oſa victoria palmas geſtātes i manibus ſeſe vivos lapides addider̄t exemplū vñrabile et eternā dignāq; meōnaz militāti eccl'e relinq̄ntes. Progreſſi ſūt et doctores lucidiſſimi q̄ pſeudo xp̄ianis falſiſq; ꝓphis ſupſticioſas z varias opiniones in vera fide catholica adducere ip ſamq; fidē ſubuertē ſatagentib⁹ ſe opponētes taliū ꝓfutatis erroribz miro eloquio et ſolidis ac rectis ſentēcijs opante ſcō ſpū ipam fidē z militantē eccl'am

illustrarūt. q̄bus eadē eccl'a cōmūita p
gredit. q̄si aurora ꝓsurgens pulcra vt lu
na electā vt sol. t̄ribilis vt castroꝝ acies
ordinata. Sequunt᷑ ⁊ limpidi ꝓfessores
ornati gēmis et vtutib⁹ coruscātes dño
ratōez ⁊ talētis creditis reposcēti. Cū
se assidua ⁊ vigili sctārū opationū exer-
cuerūt mercatura. vtpote fr̄ales et bo
ni ꝑfu multiplicatū de suis laborib⁹ fruc-
tū affert. ac unū reponūt in arcā. Ecia
anachorite et solitudis ac heremi secta-
tores blandientis. ⁊ captiosi ſz veneno
si mūdi vana spectacl'a fugiētes vt secu
ri ad p̄iam puenirēt latibula pecierūt ⁊
ātris abditi ꝑuo et rudi victu scaturiē-
tis aq̄ ⁊ leui potu carnē ꝑpā macerātes
⁊ sathāe stimul'os repmētes paliastro vl'
tegmīe hirto amicti. vt plurimū nudis
pedib⁹ ⁊ squalida humo aut stramineo
cubili fessa mēbra somno refouētes i sa
cra ꝓtēplatōe ⁊ supne maiestatis laude
vacātes. Demū ex hac lacrimarū valle
et miseriaꝝ acerno ad ꝛei p̄tiā euocati
imarcessibilib⁹ ꝛelicijs potiunt᷑. Assūt ⁊
vgines nitidæ mūd̄ corpe ⁊ corde since-
ro mētē scām spōtaneā. ⁊ oleū secū suis
ꝛferētes i vasis vemēti spōso obuiā ex-
eūt. eiq̄ ꝛespōsant᷑ q̄ est p̄ filijs hoim spe-
ciosus. Deuote āt ⁊ cōtemētes vidue et
alie sexus vtriusq̄ ꝓsone p̄jis sciscq̄ opi-
bus sp intēte se añ dei tribūal cū plenis
māipulis repītāt. ⁊ cū scis angel' canūt
gloriā in altissimis ꝛeo. ⁊ in t̄ra pacē bo
ne volūtatis hoibz ꝛpcant. Hec oia p-
fecto ille id̄ spūs de q̄ supā opat̄ misterio
mlt̄iformit̄ admirād̄. Et scām sctām p-
missionē p̄s ibs hāc vineā suā militātē
eccl'iā post ei⁹ admirabilē ascēsionē ta
libus cultorib⁹ ⁊ cultricibus vsq̄ in diē
hodiernū visitauit fouit ꝛefēsauit firma
uit. iuuit et auxit. ⁊ p sun grām sic in fu
turū faciet tpibus successiuis. Nouissis
vero dieb⁹ vt ecia ab aq̄lone alq̄d bom
esset. ille celestis agricola eandē vineā
suo de more visitās mulierē fortē ꝓcul
et de vltimis finib⁹ suū secū p̄cūi ꝛferē-
tē ad huiusmōi vinee culturā adduxit i
esse btām. scz viduā Birgittā quā vul-
gares bugidā appellāt. tā sacro supius
descripto cetu merito sociādā seu veri
us sociatā. Cui⁹ ꝓpt̄ qd̄ p̄ntem opā nob
damus. vt origine vitā mores ⁊ merita
necnō miracl'a q̄ in p̄miū scitatis ei⁹ b̄ñ-
dictus ꝛe⁹ mūd̄ mōstrare dignus ē. Ne
de tā celebri m'ere etas p̄s remaneat
ignara ⁊ surda posteritas famā ingratā
accusare vel p̄tēnere possit sūmoten⁹ p-
curram⁹ ꝛe multis pauca admodū ea q̄
nō p̄tereūda silētio excerpsim⁹ vīeq̄ ca
ritati harū serie volum⁹ intimari. Hec nē
pe mulier gl'iosa ex p̄ie birghero et mīe
sighride ꝓiugib⁹ ꝛe nobilissima regia stir
pe catholicoꝝ swecie regū procedētib⁹
nec mn⁹ fide orthodoxa et animi ꝓstātia
ac vtutib⁹ q̄ nobilitate claris duxit ori-
ginē. Que q̄m mat̄ dū eaz gestaret in
vtero maris in q̄dam sinu passa naufra
giū. Cū multos ꝓmiscui sex⁹ i eodē nau
fragio ꝓcella absorbuisset sana puēit in
litus. Et nocte seq̄nti in visiōe Astitit si
bi ꝓsona admirād̄ vestitu refulgens. ⁊
ne vidue tā venerād̄e sine p̄nuncio foret
aduētus dixit. saluata es ꝓpter bonū q̄d
habes i utero. Hec nutri illud cū cari-
tate dei. q̄ tibi a ꝛeo donatū ē. Cūq̄ pu
ella birgitta ꝛe genitricis aluo in mūdū
recent fuisset educta. Sacerdos parro
chial'is in eccl'a ꝓpinq̄ approbate vite ⁊ eta
tis ꝓcē dum nocte oīoni vacaret nubē
lucidā. ⁊ i medio nubis virginē setentē
vidit librū hītem in mān sibiq̄ dicentē
Nata est birgero quedā filia cui⁹ vox p
mundū admirabil'i audiet. Nata ergo pu
ella vsq̄ ad finē trienij q̄si cunctis visa ē
sed mox cōtra naturalē ꝛecursum nō bal
buciendo infantū more fari gestientiā
que audierint. ſz cōpleta ⁊ formata vba
de auditis p eam loquebatur et visis p
cedēs vero in ānis puericiā mira ꝛuo-
tōe trāsegit oīomb⁹ videlicz ac ieiunijs
et alias nūq̄ a bonis opibz ociosa. Tā
dē licz in statu vginali seruire dño totis

ẽsiærũs affectaret tñ p parẽtes ꝓpulsa quondam Wlphoni de vlfasum pncipi nericie nobilissimo q̃ppe et xp̃ianissimo iuueni i mr̃imoniũ æsponsaꝝ ¶Et cũ insil' cõuenire æberent q̃q̃ ywnei essent ad viriles amplex9 maritus. vz in decimo octauo. ⁊ spõsa in ẽcioæcimo anno cõstituti cõmuni tñ volũtate Tobiã iuni orẽ ⁊ sarã raguelis imitati annũ ꝓtinuũ et vltra a ꝯcubitu abstinuerũt æũ hũliter depcãtes. vt si cõiungi foret expediens in ꝓmixtõe nõ peccarẽt ⁊ æus illis talẽ plẽ ꝓceæret q̃ ad seruiciũ eius essz ¶Sim̃l' postea ꝓuenerũt in tiore ac trẽore nõ libidini sz posteritati vacãtes¶Cũ interi æuota mr̃ nec ieiũia nec oꝛones nec alia pia ⁊ solita opa pteriret ¶Et cũ semp btẽ v̂gini pcipue deuota foret. ac tpe ꝓcedẽte pene partu piclitareꝫ ⁊ ob stetrices ac mr̃eres astãtes de vita illi9 desparent. visa ẽ quedã impiosa sz icognita mr̃ albis sericeis induta vestibus intrare cubile. ⁊ assistere strato ⁊ singula iacẽtis mẽbra ptractare. mox cũ tal' mr̃ dispuisset eadẽ puerpa sine dolore partu integro exonerata remãsit¶Et cũ eciã dicti iugales adhuc essent iuuenes et recẽtes marit9 felicis vxoris sanctis monitõibus pſuasus. coꝛ enim viri spolijs nõ indigẽs confisum in ea reddidit ei bonũ et nõ malũ oñibus diebus vite sue. ipaq̃ mr̃ indixerũt sibi spõte inicem ⁊ ppetuã cõtinẽtiã seruauerũt. ¶Et mchilomin9 cõiuges deuoti in dei tiore et amoꝛe ꝓximi sp feruentõres limia beati iacobi apli in cõpostella ꝓmũi voto pegre visitarũt. ⁊ ad ꝓpa reuersi cũ deliberassent. vt liberius æuotõni vacare possent p sexus diuersitate diuersa igredi monasteria dictus princeps in tali æ liberatõe q̃uit in dño. Scã aũt vidua que ab ineũtis etatis principio æo dicata fuerat ieiunijs et oꝛombus indefesse vacaret soluto ꝓugio ⁊ sui iuris effctã quasi nauis' instituꝛis delonge portans panẽ suũ a spũ scto p̃monita egrediẽs æ terra et cognatõe sua ad almã vrbẽ. ac ieroſolimã deinde prexit. et loca singl'a in quibz redẽptoꝛ nr̃ ihũs xp̃us annũciatus natus/educatus baptizat9/cõuersatu. smirabilia opatus illusus/crucifixus et sepultus fuit. et ad celos ascendit insigm æuotõe et venerabiũda ꝓspexit. Ad vrbẽ quoq̃ regressa cũ antea siue i sua pria et partib9 circũstãtibus. siue in germania siue in gallijs siue in hyspania siue in ytalia. siue i alijs cismarinis aut vltra marinis ptibus scoꝝ ac scãrũ coꝛpoꝛa seu meõrantæ reliqe quiescerẽt pauca ad modũ absq̃ pſonali visitatõe dcẽ sctẽ vidue fuissent p̃termissa i eadẽ vrbe reliquũ vite pegit. Sz post mariti moꝛtem ob reuerẽtiã scẽ trinitatis ad nudã carnẽ quandã coꝛdã de canape cũ pleriſq̃ nodis detulit stricte ligatã. et sil'r circa singulas tybias subtus genua singulas coꝛdas sim̃l'r ꝓnodatas. eciã tpe infirmitatis nec pãnis lineis p̃terq̃ i capite vsa vestes hyspidas circa carnẽ supius. vero nõ scõm pſone ꝓditoẽm. sed multũ hũles et abiectas. ¶Et non soluz eas q̃s sctã mr̃ iubet ecclia vigilias seu ieiunia obseruabat sed alia multa superadæbat. vt eciã vltra ecclie mãdatum quater in ebdomada ieiunaret. et similiter quater in ebdomada coniuge nõdũ vita functo et post obitũ eius continue vsq̃ ad paucos annos ante suũ felicem transitũ solitis pannis induta sup tapeto absq̃ paleis culcitra vl' similibus ad terrã vel pauimentuz posito coꝛpus ab oꝛationibus abstinẽtijs ac diuino labore fessum tenui. et breui somno recreabat. Singulis sextis ferijs ob memoriã sacratissime passionis dñi nostri ihũ xp̃i pane dumtaxat. et aqua contẽta ieiuniũm non omisit cũ eciã multos alios dies ob diuersoꝝ sanctoꝝ reuerentiam simili abstinẽtia pertrãsiret. ¶Et sine ieiunio abstineret siue alit̃ discũberet cũ sobrijssima foret. de mensa surgebat non saturata. sed refota cistem quoq̃ sextis

ferijs ꝛ cãdelis cereis accẽsis stillas cã
ntes. ⁊ ignitas eliquabat sup nudam
carnẽ. ita vt adustę citatrices cõtinue
remanerẽt Et gentianã amarissimã her
bã seu radicẽ eius retinebat in ore Ro
me insup ꝛgẽs nõ vigorẽ frigoris nõ es
tiuos calores nõ impedimẽta. vie luto
se nõ pluuiarũ. aut niuiũ seu grãdinũ as
peritates curãs statões ꝑ eccl'iam ordi
natas variasq; alias scãs ecclesias licet
eques ꝑ suis facultatib⁹ ire potuissz. tñ
sup extenuati corpis vires enitẽs pedi
tãs visitauit quacũq; die. Tot nãq; lon
gis genuflexionibus vsa fuit. vt genua
eius rigerẽt induricię vt ita dixerimus
camelor Admirabil' ⁊ spectate hũilita
tis extitit ita vt nõ nũq; cũ paupibz pe
grinis incognita siml' sedẽs apud mona
steriũ sci laurentij in panispna de vrbe
ordinis scẽ clare elemosinã recipet et os
culareť cũ grãrum actiõe Et frequent
ꝑ pijs manibus ⁊ ob rei reuerentiã repa
bat paupũ vestimẽta Tenacẽ obedien
tiã ꝓlatis et suis supioribus ⁊ confessori
bus obseruabat ꝛro q; absq; saltẽ con
fessoris licẽtia pene oc'los attollere nõ
ꝓsũmeret Et supstite marito cũ singl'is
sextis ferijs ꝓfessa fuisset post eius tran
situ verã ꝓfessionẽ semel saltẽ in die cũ
magꝝ contritõe studuit iterare tã ama
re lenia sicut alij ġuissima ꝛplorãs ⁊ ni
chil de suis vbis moꝛib⁹ cogitatõibz et
actibus ꝓteriẽs indiscussũ Verbi dei ꝓ
dicationib⁹ quas viri ꝓbati facerẽt assi
dua aderat et intẽta Singl'is q; dieb⁹
dñicis ⁊ solẽnibus cũ ꝛuotõe et lacri
mis sũpsit vñrabile xpi corpis sacramẽtũ
Consiꝛerãs semitas dom⁹ sue ne panes
ꝓmeꝛeret ociosa man⁹ suas aperuit inopi
bus et palmas suas extẽdit ad paupes
iexhauste eni caritatis officia erga egẽ
tes infirmas et abiectas psonas ob dei
reuerẽtiã exercuit intẽfesse Mã dñ eciã
adhuc maritus supesset die q̃libet duo
ꝛecim paupes consueuit ꝑpa in domo ci
bare illis inseruiẽs ⁊ necessaria mistrãs
Et q̃ntis ferijs memor cene dñi ꝑpijs
manibus lauit pedes eor. De ꝑpa q; fa
cultate repauit in partibus sue originis
multa hospitalia ꝛsolata. et paupes et i
firmos ibi ꝛgentes pia benigna miseri
cors et sedula ministratrix cũ summa pi
etate visitauit. Ulcera eor absq; horro
re vel fastidio attrectauit lauit circũli
gauit et fouit. In loco eciã de Watzste
no Lyncopeñ dyoceſ de suis facultati
bus vnũ venerabile monasteriũ canoni
ce construi fecit ꝑ sexaginta monialib⁹
sub clausura viuẽtibus. et viginti quiq;
tribus ordinis sci Augustini sci saluato
ris nũcupati. qui tã mõiales q̃ fratres
certas constitutões p ipam beatã vidu
am editas. ⁊ postea p sedem apl'icam ap
probatas obseruare tenenť sufficiẽte vo
te nichilomin⁹ assignata Admirabil' pa
ciẽtia viguit in ea. vt infirmitates ꝑpij
corpis iniurias illatas mariti et karoli
filij morẽ et aduersa reliqua toleraret
paciẽtissime sine murmure sine querela
semp in cũctis cũ hũilitate sũmissima vo
minũ bñdicens in fide semp constantior
ꝓstantior spe vera caritate arꝛentior. iu
sticiã summe dilexit et equitatẽ stiml'os
carnis et varias illecebras praui tatẽ et
arrogantiã pompã. et inanẽ gl'am magꝝ
nimi curiositate contẽpsit De singulari
continẽtia ⁊ moꝛstia sua satis ẽ supius
recitatũ Sz q̃s inueniret illa prudẽtior
cũ optia discretiõe ab etate pueria vs
q; ad horã vltimã quãtũ sinebat hũana
fragilitas cũcta secernẽs non dixit bo
nũ malũ neq; malũ bonũ Nec posuit lu
cẽ tenebras nec tenebras ipaz lucẽ Qui
bus q̃m scis ⁊ absq; intẽmissiõe cõtinu
atis opibus hec generosa vidua ꝑ grãz
sci spũs ꝓmeruit mł'tis eor cogitatiões
et affectões itimas ⁊ gesta secretissima
ꝑpalare. ⁊ visioẽs ac reuelatoẽs variaſ
videre ⁊ audire Ac spũ ꝑphetico ml'ta ꝓ
dicẽ. quor nõnulla effectũ ꝓpleta fuere
Put hec et alia in eius reuelationũ vo
lumie plenissime ꝛscribũť Quita vero

precedente die ꝑnunciauit sue vite finē adesse ¶Et cū fuisset annū septuagesimū supgressa Aduenīēte iā termio ꝑnūcia to vocata familia q̄ fieri oportēt edixit ac demū Birghero filio et Katherina filia tūc supstitib⁹ accersitis ⁊ de multis cōmonitis. vt sup oia in dei timore et a more ꝓximi ac scis pseuerarēt opib⁹ vl tima cōfessione ꝛbite facta sūpto viati co et extrema vnctiōe delibuta cū vsq; ad flatus emissionē sua meōna integra ꝓduraſſet dū missa coā se celebraretur post adꝛatū corpus xp̄i oculis elevatis ad celū dicēs ¶In manus tuas dñe com mēdo spm̄ meū vocāti bene meritā aiaz reddidit creatoꝛi ¶Extimplo de trāsitu hui⁹ vidue veneraīe mag̃ fit fama ꝑ vr bē concurrit frequēs ppl'us cū sūma de uotōe ac reverētia sacrū vidre corpus deū vnanimit̄ gl'ificās et collaudans ad monasteriū sci Laurēcij supdictū vbi se indicarat funus in longe maioꝛi populi frequētia deferē,et ꝑ nimia ml'titudine vsq; ad biduum apte nō potuit sepeliri qō tū cū eximia dei laude fuit humatū. ¶Dum aūt celebꝛis hec vidua neapoli ꝛe geret nolanēm quedam ml'r pictiolella noie,que violentū mali spūs in hūanaz se ymaginē trāsformātis paciebat accu bitū cui nec fortum vigilie aut excubie obsistere potuerāt ¶Ad vidua scāz accef sisset eā sup tali materia ⁊ expediēti re medio cōsultura. ¶Dor vidua ꝑcellens et secreta ml'eris ꝑuidens q̄siuit a ml'ere an secū aliq̄d arte magica ꝓpilatum vl' quid tale ꝛeferret ¶Cū illa rndisset q̄ nō ¶Egregia vidua subiecit. ¶Quere i capil lis seu tricis tuis ⁊ contrariū inuenies. ¶Cōfusa et recordata ml'r q̄ certū breue cū caracteꝛib⁹ ⁊ cātamie ꝓpis habebat in crimib⁹ suū fuit errōe sponte fassa ¶In signis aūt vidua inuenit. ⁊ suasit illi vt ꝛeuote cōfiteret. ⁊ veracit̄ peniteret et cōmunicaret/ac eciā ieiunaret,qō ⁊ fe cit. ac meritis ⁊ ꝑcib⁹ memoꝛate vidue nūq̄ similē accubitū passa fuit. ¶Cū autē spectabil'hec vidua de longa pegrinati one ad oꝛtonā theatuenſ dyocef. terrā in qua btissimi thome apl'i reliq̄ꝛ pars magna seruaſ. vice scōa supuenisset fue rat eni antea longe ꝑ visionē sibi reuela tum. q̄ scōa vice sui aduentus ad ipam terrā ꝛeuotum eius desiderīū impleret ¶Et dū stās reliq̄as ꝛeuotione solita visi taret Joē apl'us deuote vidue apparēs dixit. dabo tibi diu ꝛesideratū. ¶Et mox nemine tangēte vel alias impellente ꝛe capsa reliq̄arū quoddā frustulū vnius ossis dicti apl'i suapte vidue expectātis prosilijt ad manus qō illa cū gaudio ac ꝛeuotione recipiēs sūma vnratione ser uauit ¶Fuit q̄z hec admirabilis vidua dū oꝛatōi ⁊ ꝓtēplationi vacaret ꝑ pleraſq; deuotas psonas elevata a tra ꝑ homis mensurā vel circit̄ cum splēdida ⁊ radi ante facie sepe visa ¶Funus nōdum erat traditū sepulture cū ml'r quedā agnes de cōtessa nomine in vrbe cōmoꝛans q̄ a natiuitate guttur hēbat grossissimum ac deforme cū alijs veneraīdum cucur rit ad funus. et cū ꝓpa zona manus sce iacētis birgitte cū deuotōe tāgi feciſſet zonā eāem simli deuotōe circumduxit ad collū. et paulo post guttur ꝛetumuit et ad conformitatē debitam diuino mi raculo fuit redactum. ¶Ierū frācisca ꝛe sabellis dicti monasteriū sancti Laurēcij monalis. que biēnio debilitatē ⁊ aduer sam stomachi valitudinē passa fere sem per lecto decubuerat infirma. et hono raīde vidue famliaris fuerat dum ad huc insepultum corpus intra clauſtrum seruaretur cū graui laboꝛe de lecto sur rexit tā longā infirmitatē paciens et ad iuta peruenit ad feretrum ⁊ secus illud iacuit tota nocte nec deum desijt cū de uotōe et instantia deprecari. q̄ meritis et precibus vidue cuius corpus aderat tam molesta tamq; diutina valitudie in tantum saltem alleuiaretur. q̄ cum reli quis monialibus diuinis officijs inteſſe et per clauſtrum cum expediret aduta

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

per neminem ire posset. Et mane facto repperit se circa ꝓpũ sanitatē corporis efficacius remediũ ꝙ deprecata fuerat impetrasse vex vt ꝛus bñdictus huius dilecte vidue mũto magꝭ merita ꝛmonstraret Cõtigit vt elseby snara mulier dicte Lincopeñ dyocesꝭ. cũ infantuluz mortuũ pepissz sũmo dolore plena ac tãm ad se reuersa ꝛũ prece hũili exoraẽt ꝙ meritis vidue tãtopē celebrãde infantulus vitã suscipet. ⁊ emisso voto ꝙ cũ infãtulo si ad vitã veniret. et ymagine cerea sepulchũ vidue sc̃e visitaret Extimplo infãtulus calescere. ⁊ palpitare cepit vitãꝯ plene suscepit. Mulier vero plena deuotiõe atꝯ gaudio votũ impleuit emissum. Sed ꝺo plurib⁹ immoramur cũ ꝛus ompñs hui⁹ alme vidue meritis surdis aures aperuit mutus ligue officium soluerit tremul' paraliticis solidꝭtatē prebuerit curuis erectoem contractis et inualidis libũ bñficiũ gradiẽ di cecis visum mulieribꝰ partu ꝑiclitãtibus liberationẽ morbis alias incurabilibz sanitatẽ Naufragos et aqs vehemẽtibus laborãtes portuxerit salutis ad portũ Et si ea que ꝛus bñdictus vidue sepedicte meritis tã illa supstite ꝙ post eius resolutionẽ felicem mirabilia pꝛet et super vires nature fuit operatus. nec ꝛsinit opari vellem⁹ ꝑ singl'a recensere Nos alijs diuersis implicatos lõga valde in tali recitatõe prolixitas ꝛtineret. possunt tñ fidles audi talia gesta ꝓscere libũ in quo fideliꝭ annotanꝭ ꝓquirere curiose Dicta aũt apud monasteriu i Watzsteno supradictũ ad qõ venerabile corpus hui⁹ bñdicte vidue trãslatum fuit ꝓsoluta ⁊ apposite ymagies ac statue magnũ testimoniũ ꝓhibẽt veritati. Et qm̃ ꝑ sci spũs opationẽ hec vidua pernigil ꝑ excellẽtia merita in dei patris gl'ia collocata militantẽ ꝓpe modũ illustrat eccl'iam Nosꝙ gustam⁹ ⁊ videmus qꝛ bona fuit et est negociatio eius et ꝓterea in nocte supuenientis tpalis mortis eius virtutũ ⁊ meritoꝝ lucerna non ꝛbet extingui. Est enī nõ sub modio sed sup cantꝛlabrum posita. et ꝑ dñi vniuersam domũ inextinguibile lumẽ affert quin pocius filij sc̃tẽ matris eccl'ie surgãt. et beatissimã predicẽt eiꝯ dẽt ꝛ fructu manũ suaꝝ. lauꝛntꝯ eã in portis matris eccl'ie opa eius Nos qui proiniũcto misterij pastoralis officio sum⁹ sapientibus et insipientib⁹ ꝛbitores per ea que tã de felicis recordatiõis gregorij. xj. ⁊ vrbani sexti romanoꝝ pontificũ ꝑdecessoꝝ nr̃oꝝ ꝙ nr̃o mãdato super hijs habita sunt de veritate premissoꝝ ꝑ testes ydoneos et alias probac̃oes legitimas certi⁹ informati eisꝯ veris compertis Et pro parte carissime filie i xp̃o filie nostre Margarete Regine swecie illustris. ac ꝑlatorum et procerũ regni sui. necnõ dilcoꝝ filioꝝ ⁊ ꝓpli officialiũ alme vrbis. ac dilectarum in cristo filiarum sci Laurẽtij. et de Watzsteno mõasteriorum ꝑdictoꝝ abbatissarum conuẽtuum sepius. ⁊ cum instãtia req̃siti i nomine dñi. vt iã tantꝛm viduã eius celeberrimã bñdicẽtes bñdicamus. ⁊ super eã efflꝛeat scificatio nr̃a. Ad honorem dei omnipotẽtis. patris et filij et spũs sci et ad exaltationẽ orthodoxe fidei et xp̃i ane religionis augmentum. Necnõ ad sedatõez scismatis ac fꝛi ⁊ eccl'ie vnionem Autoritate ipsius ꝛi omnipotentis patris et filij et spiritus sc̃ti. ac beatoꝝ apl'oꝝ Petri supdicti et Pauli atꝯ nr̃a de frm̃ nr̃oꝝ cõsilio et assensu oimꝯ prelatoꝝ in romana curia cõsistentium decernimus ꝛclaram⁹ diffinimus siue pronunciam⁹ bone meõue btãm Birgittã. alias brigidã sup̃ sepius noiatã sc̃am esse et tanꝙ sc̃am ab vniuersali eccl'ia veneran. ac sctõꝝ cathalogo ascribi ꝛbere ⁊ ipsã nũc ascribim⁹ de pñti Statuẽtes vt ab vniuersali eccl'ia anno quolibet i die qua illã post devictũ triumphatũꝯ mũdum in ꝑpetuas eternitates pñs vita ꝑ turꝛit. vꝛlicz decimo kalẽdas augusti.

festum ipius et officiū sicut pro vna sctā non ⁊gine nec martire ⁊uote ⁊ solēnit celebret Et vt ad vñrabile sepulchrum ipius ardētius et affluētius xpifidelū cō fluat mltitudo, et eiusdē scē celebrius co latur festiuitas, et ei⁹ nomē crebrius re colat, Autoritate predcā oibus vere pe nitētibus et cōfessis, qui sepulchrū eius huiusmōi apud ipsū monasterū i Watz steno in eusdē festi. Necnō quito kalen Junij q̄ videlicz die huiusmōi corp⁹ ve nerandū apud ipsū monasteriū translatū fuit, et sub ad pñs occurrētib⁹ diebz deuote visitauerint, Annuati singul' vi delicz eorundē dierū diebus, qbus dic tum sepulchrū visitauerint vt prefertur septē Annos ⁊ totidē q̄dragenas de iniūctis eis penitētijs misericorditer relaxa mus, Quo circa vniuersitatē vām mo nem⁹ req̄rimus, ⁊ hortam̄ attēte vobis nichilominus in ⁊tute scē obediētie, et ad eternoz premioz augmentū districtius iniungentes, Quatenus pñtes nras lras cleris et pplis vris Autāte nra solēnit publicātes, festum huiusmodi venerabil' scē cū solēnitate debita celebretis, et fa ciatis eciā celebrari oñipotentē deū, a quo sctā ꝛsideria recta consilia et iusta sunt opa totis cordis affectib⁹ humilit deprecātes, vt eiusdē scē precibus et me ritis exoratus, det seruis suis illam quā mundus dare non potest pacē, vt ⁊ cor da nra mādatis suis dedita, et hostium sublata formidine tpa nra sint sua protec tione trāquilla, nobisq̄ p̄cedat vt post pactum nre villicatois ministeriū, vna cum credito nob grege mereamur ad sempitna gaudia puenire, Datū rome apud scm̄ Petrū/nonas Octobris, pō tificatus nostri Anno secundo

Sequit cōfirmatio ca nonizationis beate Birgitte, p Adarti

(num papam quintum,

Martinus epūs seruus seruo rū ꝛi Ad ppetuā rei memo riam Excellentū principū ꝛo presertim ⁊ romane eccl'ie ⁊uotoz desiderijs libē ter annuim⁹ illaq̄ precipue cū ad ortho ⁊xe fidei consolidatōem xpifideliū cō sciarum serenationē aliasq̄ ad xpiane religionis augmentū ceꝛre dinoscunt fauoribus p̄sequmur oportunis, Dudum siquidē quondā bonifacius non⁹ i sua obediētia ꝛ qua ptes ille tūc erāt nun cupatus ꝛ origine vita ⁊ moꝛib⁹ aliūsq̄ mltiplicibus pijs ⁊ scis ac ⁊tuosis opi bus, necnō miraculis preserti tūc expres sis que de⁹ bñdictus in premiū scitatis btē vidue Birgitte/quā vulgares brigi dam appellabāt, put appellāt tam illa supstite q̄ post eius resolutōem felicem pret et sup̄ vires nature opari, ⁊ mūdo monstrare dignat⁹ fuerat, nec opari ꝛ sierat per ea que tā de felicis recordati onis gregorij pape, xj, predecessoris nri Et quondā vrbani, vj, in eadē obediē tia, in q̄ ipsi Bonifatio imediate p̄cesse rāt noiati q̄ suo mandato sup̄ hijs p tes ytoneos et alias pbatōes legittias habita fuerūt certius informat⁹, Et p parte recolete memorie Margarete re gine Swecie ac prelatoz ac p̄cez reg ni eius, necnō dilectoz filioz ppli ⁊ of ficialiū alme vrbis, ac alioꝝ plurimoz cristifideliū sepius et cū instātia requisi tus ad honorē dei oñipotentis pūs et filij et spūs sancti, Et ad exaltationem orthodoxe fidei et cristiane religionis augmentum, Necnon huiusmodi ad se dationē detestabilis scismatis tūc vigē tis ac fidei et ecclesie vnionē autoritate ipsius ꝛi, patris ⁊ filij et spūs sancti, ac beatoz apl'oꝝ Petri ⁊ Pauli atq̄ sua de frm̄ suoz cōsilio et assensu oimq̄ pla toꝝ in sua curia cōsistentiū ꝛcreuit de clarauit diffiniuit siue pnūciauit p̄fatā Birgittā scām esse: ⁊ tanq̄ scām ab vni uersali eccl'ia vñrari, ac scoz cathalogo asscribi debere, et asscripsit, statuēs vt ab vniuersali eccl'ia Anno quolibz in die qua illā post ꝛuictū triumphatūq̄

mundū in ppetuas ēnitates pñs vita pturijt. vidlicz. x°kalenō Augusti. festum ipi⁹ 7 officiū sicut p vna scā nō vgine nec martire devote et solemnit celebrarē. Et vt ad venerabile sepulcrū eius ardenti⁹ 7 affluētius xpifidelū cō flueret mltitudo et eiusdē scē celebrius colerē festiuitas 7 eius nomē celebr⁹ recolerē autoritate p̄dicta oibus vere pemtētib⁹ et cōfessis. qui huiusmōi ei⁹ sepulcrū apud monasteriū in Watzstēo ordinis sci Augustini/sci saluatoris nū cupati Lincopeñ dyocesi p dictā Birgittā fundatū in eiusdem festu. necnō. v kalen Junij/quo videlicz die venerādū ipius Birgitte corpus apud ipm mōasterium translatū fuit. 7 sub tūc occurrētib⁹ diebus devote visitauerint ānuatim singlis/videlicz eorundē dierum quibus dictū sepulchrū visitauerint. vt preferē septē annos et totidē q̄dragēas de iniunctis eis pemtētijs miseicordit relaxauit. put in lris dicti bonifacij de sup confectis quarū tenorem de verbo ad verbum pñtibus inseri fecim⁹ plenius continet. Quare p parte carissimi in xpo filij nri Erici regis Swecie illustris asserētis se ad hoc singularē gerere devotōis affectū nobis fuit humilit supplicatū. vt cum p̄fatū detestabile scisma iā p dei clementiā sedatum existat. dictaq; scā birgitta in p̄fato vñ originē traxit. et alijs circumuicinis regnis et partib⁹. et p̄cipue et communi⁹ p̄ ceteris partib⁹ in diuini nois laudē veneratur 7 colit. 7 devotio habeat ad eandē ad maiorē dicte xpiane religionis augmentatōem bonarūq; memtū et p̄sciarum serenatōem puriorē/decretū declarationem diffinitōem siue p̄nunciationem. necnō asscriptōem 7 relaxationē p̄dicta et alia in dictis lris cōtenta autoritate aplica ratificare 7 approbare et aplico munimie roborare ac defect⁹ si qui in eis forsan inuenerint supplere de benignitate aplica dignarem. Nos igit ipius regis p̄clare eius devotōis 7 sinceritatis affectib⁹. quibus erga deū et nos ac romanam eccliam clarere dinoscit. diligent p̄sideratis in hac parte supplicatiomb⁹ inclinati decretū. declarationē diffinitionē seu p̄nunciationē. necnō asscriptōez 7 relaxationē ac alia in dictis lris contēta huiusmōi rata habentes. et gta ea autoritate aplica tenore p̄sentium ex certa scia approbamus. et eciā p̄firmam⁹ ac pñtis scripti p̄rocinio communim⁹ supplentes oēs defectus si qui forsan intervenerit in eisdem. tenor vero dictarū lrarum añponit. 7 ē talis Bonifaci⁹ epūs seruus seruoz dei. 7c. Nulli ergo omnio hoim liceat hāc paginam nre approbatiōis confirmationis. communitionis 7 suppletionis infringere. vel ei ausu temerario contraire. Si quis aūt hoc attēptare p̄sumserit indignationē oñipotētis dei. et beatoz Petri et Pauli aplorum eius se nouerit incursurum. Datum Florēcie. kal. Julij Pontificatus nostri Anno scdo.

Capm·vi·de ordine p̄cedendi in declaratōe articlorum pñtatorum coram iudice fidei et

Lijs aūt tanq̄ (deputatis generalib⁹ 7 p̄mūibz signis et argumentis approbandū libros scē birgitte nichil aduersū fidei catholice/aut sanctoz doctoz doctrine cōtrarium p̄tinere p̄missis Jam hoc i particulari ostendendū venit. cū p̄testatiomb⁹ suppositis p singlos articlos qui de libris eiusdē extracti tanq̄ suspecti coram reuerēdissimo p̄e et dño cardinali scti petri. Judice fidei in hoc sacro generali concilio Basilien̄si pñtati fuerunt. in quo quidē p̄cessu talis ordo tenebitur. qm̄ primo ponet articulus. prout in codicillo pñtato ab emulis et calūnianti bus aduersus libros reuelationū sancte Birgitte continetur. Secūdo vbi reperitur falsc aut infideliter extractus.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

sicut sepe actuz est corriget et ponetur veraciter articulus, vt in forma stat i libro originali. Tercio declarabit veritas articuli aut possibilitas eius. qō tanq̄ impossibile calumniantibus visū est, aut saltē sacre scripture, aut sctōrū doctoz approbate doctrine nō ꝓtradicē

Articulꝰ ꝑmus i ordine

PRimus articulus vt iacet i sexterno nobis ꝓsētato ex capitl'o primo primi libri. tr̄

¶ Articulis oibus qui sūt. cxxiij. nūero/grā brevitatis cū suis declarationibus et ꝛefensoꝛijs hiccine pretermissis. Tantūm. cxxiij. articuli et vltimi ꝛefessoꝛū sic ꝓcludit ¶ Et ꝑ ꝓsequens de oibus articulis michi in codicillo ꝓsentatis. quibꝰ oibus ꝓsūeratis. et ꝓfoꝛmiter ad dicta sacre scripture et scōrū doctoꝛ. et ecliā scole bonoꝛ theologoꝛ intellectis. nō apparet michi q̄ liber iste. aut doctrina eius sit suspecta habēda. nec in qualitate. nec in figura. nec in pondere. vt verbis vtar aduersarij. Mō in qualitate sive in specie. cū in ea sit aurū verū doctrine sane Mō in figura. quia ꝓformis ē tam sacre scripture q̄ sctōꝛ doctoꝛ: sicut patet ex suꝑpositis. Tercio nec in ponere gravitatis cū tota referat ad gloriam dei: ꝛ reformatōem populi xp̄iani. Pondus eni vt dicit augustinꝰ amoꝛ ē. põdꝰ meū amoꝛ meus. Tā ḡnioꝛ eni et maioris pōderis doctrina aliq̄ dicat quātomagis ordinatur ad amorē dei nutriendū. fouēdūq̄ in cordibꝰ fideliū. ¶ Sed calumniatoꝛ dicit. q̄ potissime in figura ista doctria videt suspecta. q̄ a modo visionū et doctrine sctōꝛ pīm aliena videtur. sicut i vna visiōe vbi dicit q̄ vidit deum i spē dei. Et in alio loco submittit visiones suas exami. hec ille Quāq̄ locū inuenire in revelatōibus ꝓdictis nō potuerit. vbi ꝟba ista ponant ꝛ ꝑ ꝓsequēs ꝛe eis sicut in multis merito dicere cōvenit. tanq̄ minus fideliter allegatis posset suppleꝛi. tū ad ea plenitudis huiꝰ tractatus grā duxi eciā rn̄endum. Dico eni q̄ tam apud philosophos q̄ apud theologos spēs rei dicat similitudo rei. et cū visio dei in via sive revelatōes fiāt ꝑ aliquas silitudines ꝛepsentativas dei aut eoꝝ de q̄bus fit revelatio/dicente Augustino. xiij. de trinitate/cū nō cognoscimꝰ fit aliq̄ silitudo ei in nobis. nō ē alienū a veritate qō dicit btā birgitta q̄ sez vidit nēū ꝑ speciē dei. i. silitudinē aliquā dei eius itellectui divinitꝰ impssam Mō aūt ꝑ speciē q̄ dicit ipa essentia nuda veritatis Hac q̄ppe spē visio ꝓficit btā in qua idē est obiectū btificās ꝛ species intelligibilis ad quā se ꝓduci exorat ecclesia militās i oꝛōe solēnitatis currētis epiphanie ita dicēs. Deus q̄ hodierna die vnigenitū tuū gētibus stella duce revelasti: cōcede ꝓpicius. vt qui iā te ex fide cognovimꝰ vsq̄ ad contēplandā speciē tue celsitudinis ꝓducam. Et ita patet q̄ calūniatoꝛ in hac nō habet causaz calūniandi. Ecce pīes venerabiles. qō parvitati ingenioli mei nichil temere asserēdo dicendū occurrit circa singulos articl'os. sup q̄bus vigilant mtēdere. et iuxta michi creditā a deo grām scribere rogastis Plane oēs et singl'os accurato satis studio iuxta vires meas examinavi. et nullū eoꝝ pie et modeste intellectū repiens sacre scripture aut sctōꝝ patrū aduersū sentēciis. sz consonū ꝛ ꝓformē satis reputo vnūquēq̄ et omēs eos iuxta eoꝝ modestā et piā intelligentiam esse admittēdos: ꝛ posse legi in eccl'ia scā dei eo mō quo multoꝝ alioꝝ doctoꝝ libri et sctōꝝ hīstorie et legēde licenciant legi fidelibus: sz si forsan aut per ignoraciā meā aut parvitatē ingenij/aut accomodati tpis angustiā pīti studio minus cōplete satisfecerim votis vis ꝛ tā gl'ose scē honoꝛi: veniā peto Pro hijs aūt q̄ tam sincera devotiōe et inflāmato aio ꝑ ꝛefensiōe scitatis btē Birgitte. ꝛ vestre

celebris institutricis vis ꝑcibus inuitatus pegi sororꝫ vri ordinis atqꝫ fratrum oroibus, rogo me recomendatū facere velitis/vt huius deuotissime xpi ancille ꝓcinio fretus a dño amoris grām cōsequ merear in ptri 7 gl'az i futuro Amē

Subscripcio de manu domini Cardinalis·

CIta esse cōfiteor Ego Johēs de turre cremata vulgariť nūcupatus, ꝑsbiter cardinalis, tytuli sancte Marie transtiberim, olim sancti Sixti.

Sequiť lrā testimonialis 7 decretū dñi iudicis camere apl'ice sup ꝑmissis declaratōib⁹ dñi Johānis cardinal'de ť·cre·

UNiuersis et singul' xpifidelibus pntes lras siue pns publicū instrumentū ispecturis lecturis seu legi audituris, Ludouicus de Barsis vtriusqꝫ iuris doctor Canonicus eccl'ie Bononien. et apl'ice camere clericꝰ, necnō Reuerēdi pris dñi Johis de Carnayalis eiusdē camere apl'ice generalis auditoris De mandato scissimi dñi nri pape locūtenēs Salutē in dño. et pntibus fidē indubiā adhibere Uniuersitati vre cū pū et ratōe consonū sit veritati testimoniū phibere, Nos qō vidimus et audiuimꝰ sacre scripture attestāte et approbāte eloquio attestam. et tenore ꝑsentū significamꝰ quendā librū de certis approbatis scripturis ꝑ declaratiōe certoꝝ articuloꝝ extractoꝝ ex reuelatiōibus btē birgitte factū/corio rubeo cooptū, et Sigillo oblongo de cera alba rubee cere impsso eidē libro i cordula rubea in pendeñ sigillatū. et in eius fine de alia manu ꝑ contētoꝝ in eodem approbacōn subscriptū in hec vba. CIta esse ꝓfiteor, Ego Johēs de turre cremata vulgariť nūcupatus ꝑsbiter Cardinal', tytuli scē marie trāstiberim olim sancti Sixti, Coram nobis tanq̄ romane curie ordinario ꝓductū et exhibitum fuisse, Et vt dicto libro et contētis in eodem de cursu tpis, et ꝓpter fragilitatē nature hūane in futurū maior fides et certior adhibeat', et illa que ꝑ sactos pres in cōciliis generalib⁹ edita/et fctā sunt vigorē 7 roboris firmitatē habeāt. Nos ludouicus locūtenēs ꝑfatus ad religiosoꝝ virorū fratrū magni vnionis confessoris general', et Olaui petri conuētualis monasteriꝝ scē marie vginis, 7 birgitte de Watzsteno ordinis sci Augustini, sancti saluatoris nūcupati in regno Swecie/dyocesꝫ Liucopen'/instantiā et requisitōem, oēs et singl'os sua cōmuniter vel diuisim int'esse putātes, eoꝝq̄ procuratores si q̄ sint in Romana curia pro eisdē q̄s infrascriptū tangit negociū seu tangere poterit quōlibet in futurū/ad videndū et audiendū dictā scripturā seu manū in fine eiusdē libri subscriptā. necnō Sigillū eidem appēsum produci et recipi. Et postq̄ producta et recepta fuerint ad videndū et audiendū nōnullos testes de et sup recognitōe scripture seu manus. et sigilli añdicto libro apposite et impēsi ꝓduci recipi examiari, et debite introgari/et iurare et ad iurandū admitti: et postq̄ recognita fuerint ad videndū et audiendū ipa publicari, 7 in publicā formā redigi mandari, Autoritatemq̄ et decretū dicte curie interponi, et diciendū, ac causam si quā haberēt legitimā et rationabilē q̄re ꝑmissa minime fieri deberēt allegandū ꝑ nras lras 7 iudicium publicū in audiētia publica litterarū contra dictaꝝ dñi nri pape vt moris est citari mandauimus et fecimꝰ ad certū pemptoriū terminū cōpetentē, videlicz ad diem et horā infrascriptas, quibus q̄dē die 7 hora aduenientib⁹ cōparuerunt in iudicio coram nobis ꝑfati frēs Magnus et Olauus et dictas litteras

citatorias in dicta audiẽcia debite exe
cutas. facto realiter ⁊ in scriptis exhi-
buerũt atq; ꝓduxerũt. citatorũq; in eis
ꝫm ꝓtentorũ nõ ꝓparentiũ. neq; huius
modi dicto termio satiffacẽ curantiũ/
ꝓtumaciã accusarũt Ipõsq; ꝓtumaces
reputari. et i eoꝝ ꝓtumaciã supradictũ
libũ scripturã seu manũ atq; sigillũ ex
hibuerũt: ac eciaz nõnullos testes fide
dignos notabiles et legales de et sup
recognitõe scripture seu manꝰ et sigilli
huiusmõi ꝓduxerũt. quos per nos reci
pi et admitti eoꝝq; et cuiuslibet eorũ
Juramẽta sup ꝑmissis recipi necnõ ex
aminari et interrogari sup recognitõe
supradicta. et postꝙ recognita fuerint
ipa publicari ⁊ in publicã formã redigi
mandari. decretũq; ⁊ auctoritatẽ nraz
ac dicte curie ordinariã. et iudiciariaz
ꝑ nos interponi debita cũ instãcia po
stularũt. Nos tũc ludouicꝰ locũtenẽs
prefatus supradictos citatos nõ cõpa
rentes. neq; huiusmõi termio satiffacẽ
curãtes reputauimꝰ/merito ꝓut erant
id exigẽte iusticia ꝓtumaces. et in eorũ
cõtumaciã supradictos testes ꝛc et sup
recognitõe scripture. seu manꝰ ⁊ sigilli
huiusmõi in forma iuris recepimꝰ ⁊ ad
misimꝰ. quibus scriptura seu manu ⁊ si
gillo huiusmõi ostẽsis/ac ꝑ eos ⁊ eorũ
quemlibet successiue visis et diligẽter
inspectis: necnõ ipis per nos super re
cognitõe scripture. seu manus ⁊ sigilli
ꝓdictoꝝ examinatis/⁊ diligenꝫ interro
gatis medijs eorũ iuramẽtis prius ꝑsti
tis successiue dixerũt. ac quilibet eorũ
dixit tactis per eos. et eorũ quemlibet
ad mandatũ nrm et in nris manibꝰ cor
poralit Scripturis sacrosctis ad sctã
dei euãgelia scripturã seu manũ ⁊ sigil
lum huiusmõi se bene recognoscere. et
esse illius cuiꝰ esse dicunꝫ. vidlicet Re
uerẽdissimi in xp̃o ꝑis dñi Johis mise
ratõe diuina. tituli scẽ marie in transti
berim olim sctĩ sixti. sacrosctẽ Romañ
ecclie ꝑsbri Cardialis de tre cremata
vulgariter nũcupati Quibus sic rite ⁊
legittime peractis. Nos ludouicꝰ locũ
tenẽs ꝑfatus supradictũ libũ reperimꝰ
manu ꝓpria ipius Reuerẽdissimi domĩi
Johis cardinalis añdicti fuisse et esse
veracit subscriptũ. et ipius sigillo eidẽ
libro appenso ꝑ ꝓtentoꝝ in eodẽ appro
batiõe Sigillatũ et munitũ. Scriptu
ramq; sepedictã/seu manũ et sigillũ sic
vt ꝑmittitur recognita ad manꝰ recepi
mus. ipaq; vidimus tenuimꝰ/et diligẽ
ter inspeximꝰ. ac ea sana. illesa. integra
⁊ non viciata. neq; in aliqua sui pte su
specta. sed omñi prius vicio et suspitiõe
carẽtia ꝑspeximꝰ. ac ipa ꝑ recognitis
habuimus/ac haberi volumus. Docir
co oibus ⁊ singulis supdictis/ tam rite
et legittime factis ⁊ celebratis in eodẽ
iudicio corã nobis. vt dictis scripture
seu manu et sigillo atq; libro. ac omñb
cõtentis in eisdẽ plenaria fides ⁊ firma
adhibeat vbiq; locoꝝ et terrarũ. nrãz
et dicte curie causarũ camere aplice.
auctoritatẽ iudiciariã ⁊ ordinariã int-
posuimꝰ/ac tenore ꝑntium iterponimꝰ
pariter et decretũ. In quoꝝ oim et sin
guloꝝ fidẽ ⁊ testimoniũ ꝑmissoꝝ ꝑntes
lras seu ꝑs publicũ instrumentũ exin-
de fieri. ⁊ ꝑ discretũ virũ mgm Johẽz
de Castello. notariũ publicũ/nostrũq;
⁊ dicte curie causaꝝ camẽ aplice Scri
bam infrascriptũ publicari. et in hanc
publicã formã redigi mãdauimꝰ et feci
mus ipmq; ⁊ totũ libũ supius hic con
scriptũ sigilli dicte curie causarũ camẽ
aplice nũi camerariatꝰ officij quo vti-
mur ex certa scia iussimꝰ appẽsiõe cõmu
niri Datũ et actũ Rome apud sanctũ
Petrũ in palacio causaꝝ aplico. i quo
iura reddi solent nobis inibi mane ho
ra causarũ ꝓsueta ad iura reddendum
et causas audiendum in loco nostro so
lito et consueto pro tribunali sedente.
Sub anno a natiuitate domini. Mil-
lesimo quadringentesimo quadragesi-
mo sexto Indictione Nona. die vero

Mercurij. vicesima nona mensis marcij. Pontificatus sanctissimi in christo pris et dñi nri. dñi Eugenij pape q̃rti. anno sextodecimo. p̃sentib⁹ ibidē discretis viris dño Cubello Millis decano Theanen et amerito clerico. Antegauen testib⁹ ad p̃missa vocatis/specialit et rogatis.

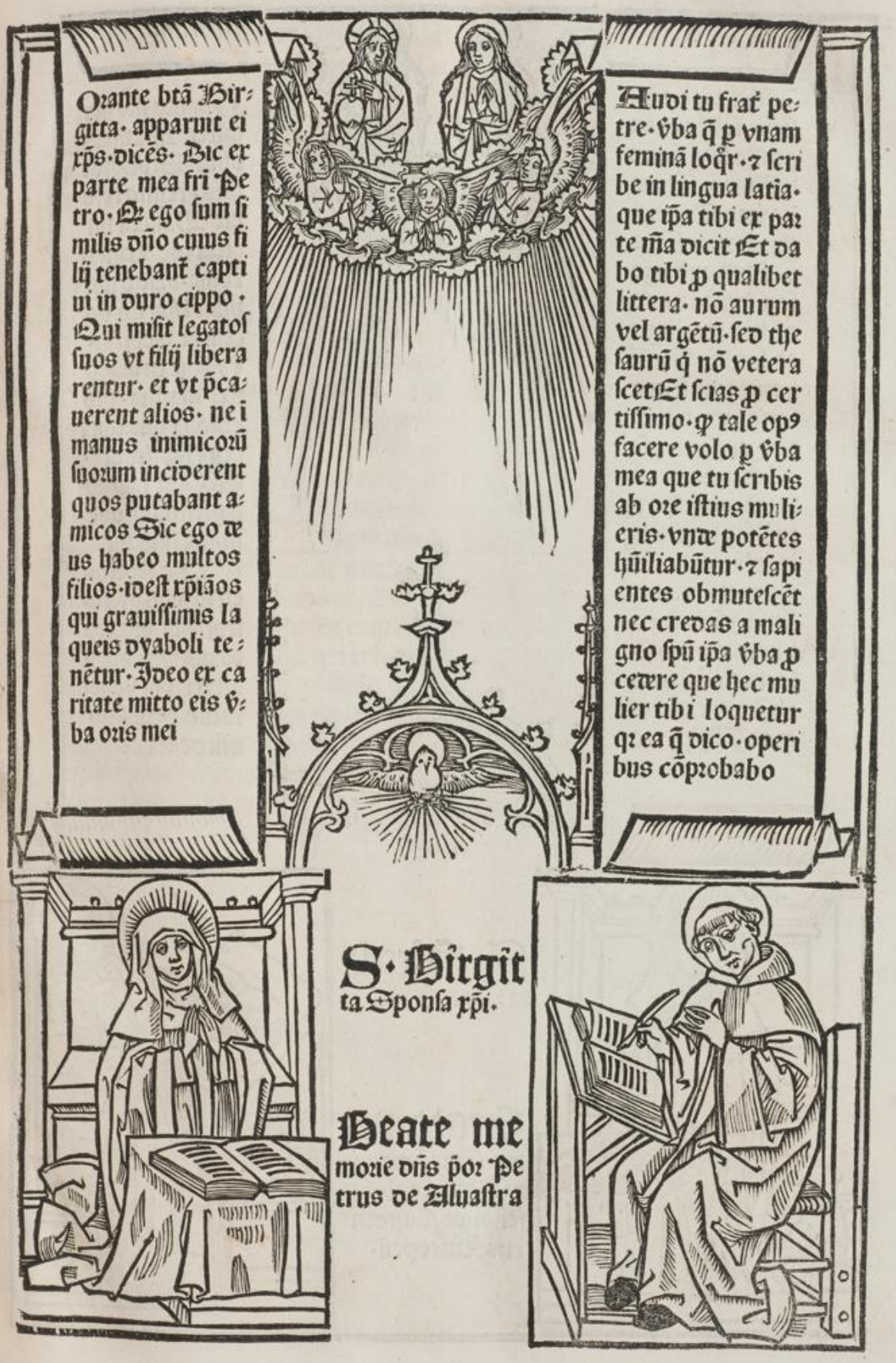
Johannes de Castello
dicte curie notarius

Instrumentum et subscripcio notarij/scribe et secretarij. dñi cardialis supradicti

In nomine indiuidue trinitatis. patris et filij et spūssancti Anno dominice nativitatis Millesimo. quadringētesimo. quadragesimosexto. indictōe vij. tpe sctissimi in x̄po patris et dñi/dñi Eugenij diuina p̃uidentia pape quarti. Ego Jacobus dñi diui de Callio public⁹ aplica et imperiali autoritatibus notarius ac nūc supradscripti. Reuerēdissimi in x̄po patris et dñi/dñi Johis tytuli sctē marie intransliberim. quondā scti Sixti sacrosctē Romañ ecclesie p̃sbiteri cardinalis notarius. Scriba ac Secretarius. Quia ex p̃missione et mādato p̃fati reuerēdissimi dñi cardinalis. declarationes. expositōes Capitula et cetera sup̃scripta cū libro siue quiternis p̃prium originaliū/dicti reverendissimi dñi cardinalis. vna cum venerabilib⁹ pribus Magno p̃fessore. et Olauo fratribus p̃dictis. qui mecū sup hijs laborauerūt fideliter ac diligēter auscultaui/collacionaui/p̃tractaui/p̃cordaui et examiaui/ Inueniēs in oñibus. et p̃ omia cōcordare de verbo ad verbuz. et nichil esse additū vl̃ diminutñ/qō sentēciā mutet aut viciet intellectū. Et q̃ die quinta apr̃l' dicti anni p̃tibus p̃dictis Magno et Olauo. et venerabilib⁹ viris Magistro petro mathei de vallib⁹ Arosien et Erico vastoms clerico Lincopen. dyocesis testibus. inscripta v̄ba remissa et emēdata. scz in scōo folio i bulla canonizatiōis hec verba Thobiam unionem. et saraz raguelis imitati. et i margine tercij folij in p̃ncipio similit eiusdem bulle hec verba. mandatuz/q̃ter in ebdomada ieiunaret. et similit Et in q̃rto folio articulo quarto/hoc verbū in eternū Et in fine eiusdem quarti folij. i fine articuli sexti. in margie hec verba In hac angustia mei poteris misereri qui solus Et in quinto folio. in articulo. xij. in margine hec verba Alio mō p̃pe dicta In eodem folio/in articulo xiij. in margine hec verba posset ei adquari nec passio corpis Et i folio. viij in articulo. xliij. in margie hec verba Sicut cū p̃ aliquo Et in folio. ix: articulo quinq̃gesimoquito. in margie hec verba. Canoniste et doctores. Et i folio decimo. in articlo. lxiij. hec verba in margine Informatōe et correptiōe Et in eodem folio. in articulo. lxvj. in penultimo v̄su inter lineas hec verba. Mūquā deposuit animā. Et i folio. xij in articulo. lxxxvj. in margine hec v̄ba Naturalibus siue in rebus. Et i folio xiiij. in articulo. lxxxx. in vj. linea hoc verbū fuit. Et in folio. xvj. in articulo cxvij. in linea. ij. hoc verbū angelos. Et in eodem folio. et in eodē articulo in linea quarta p̃pe finem articuli hec verba Et glorie. Et in folio. xvij. in articulo. cxxj. in quarta linea hoc verbū vnus. Collacionaui cuz p̃fatis originalibus. et reperi fuisse p̃ scriptorus errorē dimissa. Deinde bene et fideliter emendata suppleta. et remissa ad p̃dictorum Magni et Olaui fratrū instantiā. et req̃sitōem in p̃dictor oim. et singl'or firez robur. et testimoniū me mea p̃pa manu subscripsi: et signo meo p̃sueto signaui.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ego sum deus tuꝰ qui tecum loqui volo. Noli timere. Ego enim sum omniū cōditor. non deceptor. Nō loquor propter te solam. sed propter salutem omniū xp̄ianorum. Tu eris spōsa mea et cānale meum. audies et videbis spūalia et secreta celestia. et spiritꝰ meus remanebit tecum vsqꝫ ad mortem quia tibi tanq̄ istrumento novo ostendere volo nova et vetera. vt superbi humilientur. z humiles glorificentur. vt mali emendentur. et boni fiant meliores
Ego sum creator celi et t̄re maris. et oium que in eis sunt. q̄ et nūc loquor tecum Ego elegi te. et assūpsi te michi i spōsam vt ostendam tibi secreta mea. quia michi sic placet. Tu eciam quodam iure facta es mea cum in morte mariti tui. voluntatē tuam in manus meas assignasti Et voluisti oīa p̄ me relinquere Ideo oportuit me p̄ tanta caritate tibi prouidere. ꝓpterea assumo te michi in sponsam. z in meam propriam delectatiōem. qualē deum decet habere cum anima casta
Sancta.
Birgitta.

Orante btã Birgitta· apparuit ei xps·dicẽs· Hic est parte mea fri Petro· Ego sum similis dño cuius filij tenebant captiui in duro cippo· Qui misit legatos suos vt filij liberarentur· et vt pcauerent alios· ne i manus inimicorũ suorum inciderent quos putabant amicos Sic ego ẽ us habeo multos filios·idest xpiãos qui grauissimis laqueis dyaboli tenẽtur·Ideo ex caritate mitto eis vba oris mei

Audi tu frat petre·vba q̃ p vnam feminã loqr·z scribe in lingua latiaque ipa tibi ex parte mã dicit Et dabo tibi p qualibet littera· nõ aurum vel argẽtũ·sed thesaurũ q̃ nõ veterascet Et scias p certissimo·q̃ tale opꝰ facere volo p vba mea que tu scribis ab ore istius mulieris·vnde potẽtes hũiliabũtur·z sapientes obmutescẽt nec credas a maligno spũ ipa vba p ceẽre que hec mulier tibi loquetur qz ea q̃ dico·operibus cõprobabo

S· Birgitta Sponsa xpi·

Beate me morie dñs por Petrus de Aluastra

Filia dico tibi· sicut iohēs evangelista scripsit de spū meo futura q̄ vidit· Sic mathias confessor t pat tu⁹ quē ego feci mgr̄m de eo dē spū intelligit et scribit spūalē veritatem sacre scripture· Obedias ergo ei· ipse eni exptus ē conflictū duor̄ spirituū· scz veritatis et falsitatis· Sz ipe non credidit sensibz suis· ideo liberatus est Et factus est sciens ab Jn pricipio vs q̄ ad Alpha t· o

Quando iste magister Mathias obijt Stockholmis i regno swecie· Sancta birgitta tūc existēs rome· orādo audivit i spiritu vocem sic dicētem· O felix tu magister mathia· pro corona que tibi i celis fabricata ē· Vēi igit̄ iam ad sapientiam que nunq̄ finietur

Hic sepltus est in monasterio fratrum predicatorum sub eodem altari vbi veneratur depositio dñi de cruce

S· Birgitta Sponsa xp̄i·

Beate memorie mgr̄ mathias sacre theolo· p fessor· et Canonicus Lincopeñ·

Incipit Prologus in libro Reuelationū celestium Beate memorie dñe Birgitte de Swecia·diuinitus sibi factarū·qui prologus fuit editus ·per venerabilē virū magistrū Mathiam de Swecia

Tupor ⁊ mirabilia audita sūt in tra nostra Mirabile siq̃dem erat·q̃ zelator legis moyses·igneam legem in vltionē peccatoꝝ de medio ignis zeli dei audire et ⁊ Sz stupendius est·q̃ hodie humiles et māsueti spiritu· vocem ihesu xp̃i dei et hominis audiunt· vt olym helias in sibilo aure tenuis audiuit ⁊ Qui enim durissimū ignarū et rudem populū·zelo iusticie sue legi sue primū subdidit per timorē· nūc in lenitate misc̃die·populū vtraq; lege·scilicet veteri et noua eruditū·subdere disponit per amorē ⁊ Precesserat enim spūs grandis terroris dei· subuertens montes superboꝝ·et conterēs petras in duratorum cordiū et cōmotio penitentie conturbātis mentes ad salutem· et ignis diuine dilectiōis· in euāgelio xp̃i coruscātis·p euidentissima magne caritatis eiꝰ ad suos indicia· qui semetipm pro eis tradidit in mortem·ne ip̃i ineternum morerētur·et suoꝝ ad ip̃os semet ipsos pro gloria eius tradentiū ⁊ Et sic quodāmodo loquar· in hoc igne deus nō scōm sue diuinitatis excellentiā·sed scōm nostre seruilitatis humilē conditionem apparuit·in qua mundū rexit

B Et sequitur iam sibilus lenitatis diuine misc̃die·Omnes p̃pter preces ⁊ merita matris misc̃die virginis marie· ab estu peccati ad auram placidissime misc̃die conuocās·Et in hac aura dñs cui p̃pium est misereri· oñipotentiā sue diuinitatis in sublimitate maxime miserationis manifestat· Et inexcusabiles sint oñes·apparēte diuino iudicio· qui misc̃diam tam leniter et dulciter exhibi tam cōtempserunt ⁊ Uel nunq̃d non inexcusabiliter dignus est iusticia diuini iudicij̃ feriri· qui tam dulcibus verbis et opibus quā huius reuelatiōis series continet·oblatam sibi cōtepmnit ⁊ respuit miseratōem? ¶ Quapropter p̃pa rent omnes animos· expandāt omnes voluntatū suarum sinus·Et mēsura misericordie bona·scilicet super meritum· conferta sup̃ speratum·coagitata super æsideriū·et omnē cogitatōem sup̃ efflu ens· per mediatricem dei et hominū· a filio suo fonte·scilicet omis pietatis infundatur· ¶ Nec suspectio vlla falsitatis spūs·mentibus ista legentium obrepat· Nō enim credendum est·q̃ spūs malignus·vel vere iustos decipiat·vl' peccatores in melius conuertat·vel caritatem quā nō habet frigidis cordibus infundere queat·vel in aliquo gloriā dei cui inuīet p̃moueat· ¶ Sicut eni impossibile est·q̃ spūs veritatis vel loquatur mendaciū·vel a iusticia quem̄q̃ auertat·vel sup̃biam et inuidiam cordibus sibi subditis inspiret·vel oñipotentis dei contēptum adducat· ¶ Sic spiritui falsitatis opposita horum malorū· p̃pter inolitam ei malignitatē et nequiciam·oñino sūt interdicta ⁊ Aut si quis forte hoc vel aliq̃d horum bonorū·spiritui maligno possibilia esse ad faciēdum contendat·consequens est·vt opposita horum spūi benigno ⁊ sancto possibilia esse cōcedat·Et veniat ineuitabilis error·vt mala deo· et bona dyabolo tribuantur·et iustorum princeps et rector credatur dyabolus impiorum vero fautor et instigator deus esse blasphemetur

¶ Quō si quis vere iustū discernere velit·ne per fucatam iusticiā decipiatur· sciat q a vere iusto relegata sūt· Primū omia vere mala quantū ad eternā mortem opātur·scilicet·luxuria·cupiditas et superbia· ¶ Deinde eciam falsa bona·scz·virtus·vane glorie ad se ostētandum· vel pusillanimis ad iusticiam defendendū· vel amaro zelo feruēs ad alios iudicandum·vt sic i iusticia sit humilis ex virtute·stabilis ex humilitate· tranquill9 ex animi stabilitate· vnde et vere iustus·nec gloriam ꝓpriam querit· vt per hanc a dyabolo decipiatur· nec pusillanimitate a defensione iusticie recedit·vt per hoc a malignitate hominū vincatur·nec turbatōibus quibuscūq succumbit·vt status animi eius a recte rationis fundamēto·feruore impatientie euertatur· ¶ Non enim in hoc iustus non est quicūq·q ei turbatio mētis accidit·si tamen turbatio eum a patientie z ceterarū virtutū fundamēto nō euertit·vnde et xp̄us cū ex tristicia et turbatione agonie mentis dixisset ad patrem transfer calicem hūc a me·ostendēs q turbatio illa· animū suum a fundamēto virtutum nō euerterat·adiunxit Verū tamen non sicut ego volo sed sicut tu· Nec minus hoc q̄ qō superius dictum est·in p̄allegata figura·notare potest· ¶ Spūs enim grandis est vana gloria·que omnē virtutū eminētiā que est in modum montiū·oēmq constantiam que est vt firmitas petrarū subvertit·et terror cōminationū et psequentium cōmouet corda vt cedant importunitatibus hominū·Igniscz zeli exardescit iniusto·nondum virtute patiētie et mansuetudinis pfecto·contra peccatores· vt patet in pharisco qui de iusticia sua gloriabatur·et indignatiōis igne cōtra publicanū·sicut et simō cōtra magdalenam feruebat· Sed non est in tali feruore dns· et ideo dat dyabolo tēptandi et recipiendi locus· ¶ Talia de sponsa xp̄i·quā sibi in huiusmōi gre ministerium elegerat·suspicanda non sunt· ¶ Que adhuc in coniugio viuēs· maritū suum ad cōtinentie perfectōez adduxit vt multis annis simul sine exactione et redditione debiti cōiugalis viverent· ¶ Jamq adhuc ligata matrimonio·sobrietatem vidualē in victu z vestitu prefe rebat· deuotioq cordis eius et orationum instantia·magnam in ea future religionis et gratie perfectōem p̄mōstrabant· ¶ Cūq iam a lege viri soluta esset·bona sua heredibus et pauperibus distribuēs· et a mundi retinaculis se expediēs·z xp̄m pauperem pauper sequēs·nichil sibi nisi simplicissimū victū· et vestitum contemptibilem retinebat· ¶ Propter qō z eam que oēm mundi consolatōem reiecerat·xp̄us mirandis cōsolatōibus et gratijs visitabat· ¶ In quibz omibus non suam· sed dei gloriam querens·latere quidem ob humilitatis custodiam voluisset·nisi quantū ad proximorū salutem se per imperium spūs·vel potius xp̄i in spū sibi apparentis· certis se personis manifestare iussa fuit· Optabatq obprobrijs et contumelijs suis xp̄i cumulare gloriā· veritate mānsuetudine z iusticia·formā vite xp̄i in se expressēs· eciā a minimis et vilibus psonis gratis et ipune ledi sufferebat· ¶ Quis talē vitam existimet ludibrijs patere demonum· xp̄mq tante impietatis arguere audebit·vt nō tueretur in se sperantem et nō se sed ipm ex dilectōis eius plenitudine glorificantē? Vel nūquid bonus sponsus·castam coniugem et fidelem·exponit adultero illudendā? ¶ Cedat igitur temeritas stulti iudicij· et detur locus glorie et gratie dei· que tāto maior esse cognoscit· quāto ignorantie et modice fidei nostre videtur incredibilior· ¶ Quis enim nisi eiusdē spūs gratia p̄ditus credere poterit·q xp̄s resurgens in celo·loquat femine in hac mortalitate adhuc degēti? Sz sicut ex ipis

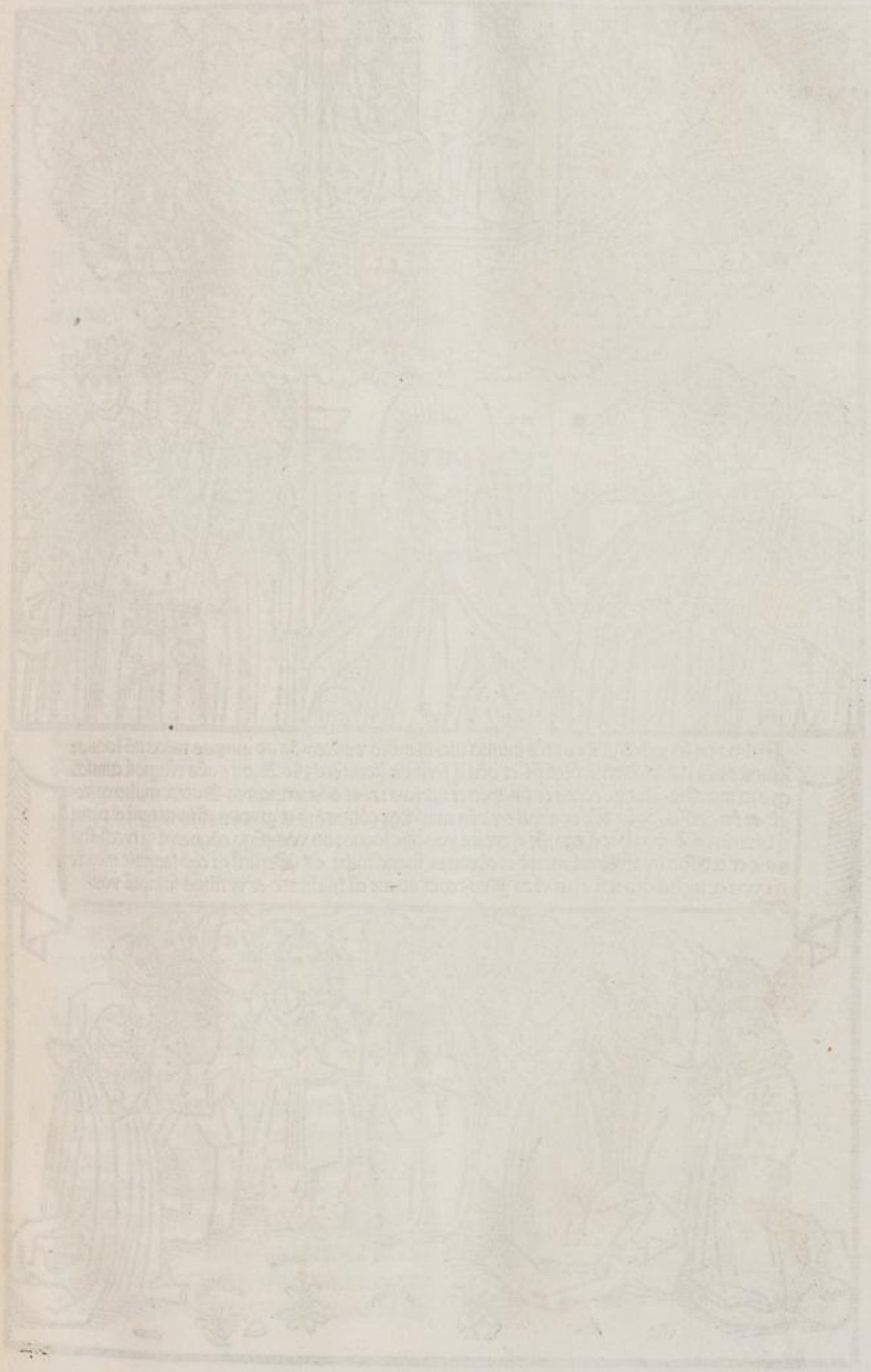
xpi verbis accepimus; ℭ Cum aspiciunt montes et silue videt celum· eminentie eorū licet no sit ppinquū; Sic et xpus in celo regnās· spūali visione ppinquꝰ videri poterit· qntūlibet corpali presentia remotus sit· cuiusmodi visioni localis distantia nequit piudicare· ℭ O vere stupēda et supadmirāda apparitio et gratia; Et certe omni nationi que sub celo est revelanda· qua xps tam graui flagicijs xpianorū lesus· vt vir vlle relique seminis iustitie inueniant· miam exhibet ingratis· 7 reos allicit ad veniam flagitandam; ℞ Sane stupendior est hec apparitio illa· qua se p carnē mōstrauit Illa carnis supficiem carnalibꝰ oculis ingessit· hec deū et hoiem spūalibus oculis ingerit Per illam morituꝰ mortalibus loquebatur· p hanc semper victurus· moturis vt imortales fiant loquitur Per illam ambulans in terra in humanis diuina mōstrabat· per hanc regnās in celo· humana diuinis recōciliat; In illa debitū iusticie moriendo p nobis soluit· in hac indebite nobis peccatoribus mie munus largiri pmittit; ℭ Tam stupenda inq̄ est hec admirabilis apparitio· q̄ vix credi pōt· et a parua humani cordis capacitate comphendi· virtus tanti miraculi; Nam licz ipa ratio veritatē virtute plenam· in ipsis verbis et opibus que in apparitōe hac audiunt et experimēto pbantur inueniat· infirmitas tamē ipa non capit· qō ratio audientiū verba· et expientiū beneficia capiendum dicit; ℑ Mā et egoipe qui hec scripsi· licz certissime mihi de hoc spū· per verba et opera plene veritas cōstiterit· vix tamen ipse capio· qō tamen omni acceptione dignissimū esse iudico; Medū existimare queā· omes hoc auditores credere posse· qui verba nō audierūt· et opera nescierūt; Sicut de xpi resurrectōe dicit· q̄ paulatim per multa argumēta monstrata ē· quia totam simul novitatem miraculi· fragilia mortaliū pectora capere nō potuerunt; Sic et in hoc miraculo· xpm facturū crew longiorū curriculo tēporum· magnitudinē miraculi· multis virtutum argumētis notā facere· quā oculi cordis peccatorū assueti tenebris· non possunt subito agnoscere ℭ Hoc tamē mentes oim· pparare ad faciliorem acceptatōem veritatis debet· q̄ tot verba totq̄ miracula· nō aliam fidem pdicāt· nisi quā xps predicauit; Non novū nobis xpm inducunt· sed eundē qui p nobis passus fuit; Nichil veritati que in xpo est· subtrahūt aut addunt· sed mie que tanto in eis abundātior ostenditur quāto iam peccatorū miseria· sup id qō vnq̄ fuerat cognoscitur maior; ℞ Gratias ergo patri misericordiarum 7 deo totius consolatōis agamus· qui in tot senescētis mundi miserijs· tot misericordijs occurrit miseris· ne labant in baratrū desperatōis; ℭ Qui enim sobrie fideliterq̄ verba presentis libri· que respectu multorū pauca sunt attendere voluerit· dubitare nō poterit verba nō illius que virtute vacua est· sed eiꝰ que virtute plena est veritatis· dici non potuisse nisi a spū veritatis· Qui ecia opa eius probare voluerit· inveniet fidedignos testes· quibus operū veritatem si voluerit cōprobabit; ℭ Jnicium autē huius revelatōis facte ad pōictam dominam· et transmissum ad me qui hunc prologum pmisi vt ceteris illud notum facerem· taliter a xpo assumebatur;

ℭ Dyabolus tripliciter peccauit· scilicet superbia eo q̄ ipm bene creaui· cupiditate qua michi non solum par· ꝫ et superior esse ambiuit· et voluptate quatū deitatis mee gloria delectabatur· vt libenter si potuisset me occidisset· vt loco mei regnare potuisset Et ob hoc de celo corruens· hijs tribus peccatis mūdum replevit· et per ea humanū genus violauit ℒ Propter qō egoipe hominem assumpsi 7 in mundum veni· vt

humilitate mea·eius supbiam adnichilarem; ꝓpaupertate mea eius cupiditatem destruerem; ℭ Et grauissimã crucis penam subij·vt eius abhoiabilem cõcupiscentiã exterminarẽ; ℭ Et homi̇ sanguine cordis mei et amorte mea celum aperirem·peccatis suis p̃clusum·si tamẽ ip̃e velit quantũ in ip̃o est ad hoc operari; ℭ Sed nũc homines regni ſwecie·specialiter illud hoim genus qõ curiale seu militare dicitur·peccant sicut ante dyabolus peccauit; Superbiũt enim de pulcris corporibus·que eis dedi; Diuitias ambiũt·quas eis dare nolui Abhominabili concupiscẽtia sic defluũt· vt si eis possibile esset·magis me occiderent/ ꝙ voluptatibus suis carere vellẽt· aut iudiciũ meum horribile·qõ eis pro peccatis suis imminet sustinerent; ℭ Et mẽo corpora illa de quibus superbiunt·occidentur gladio·lancea·et securi; Ad̃ebra illa speciosa de quibus gl'iantur· bestie et volucres lacerabunt·Bona que cõtra voluntatem meã cõgregant· alieni diripient·et ip̃i egebunt M ꝓpt̃ abhomiabiles autẽ voluptates suas patri meo tantũ displicent·ꝙ eos admittere nõ dignatur ad faciei sue visionem; ℭ Et quia me si possent libenter occiderent·ip̃i ad inferna mamb⁹ dyaboli tradentur·ab eo eterna morte occidendi; Hoc autẽ iudiciũ diu ante regno Swecie supvixissem· nisi preces amicorũ meorum qui inter eos sunt obsisterẽt· qui me ad miam inclinant; ℭ Et ideo veniet tempus·qñ eosdem amicos meos ad me colligam·ne vidẽãt mala que illi regno supducam; ℭ Verũtamẽ aliqui amicorũ meorum tunc vivent·et videbunt in cumulũ meritorũ suorũ· Nunc igitur quia reges et principes et prelati· ex beneficijs meis me cognoscere nolunt·vt ad me veniant·ego paupes·debiles·infantes· et miserabiles p̃sonas cõgregabo· quibus loca eorũ repleam·ne in exercitu meo ob eorum absentiam aliquis sit defectus ℭ Cum autẽ p̃sona cui hec fiebat revelatio ingemisceret·et iudiciũ nimis durũ conquereret·adiunxit dñs ℭ diu vivit homo·adit⁹ celestis regni illi apertus est· Si ip̃i noverint mutare vitam·ego sententiã novi mitigare·

℞ Sed et opera que ad p̃sens occurrũt·p̃sentis veritatis confirmativa hec sunt·Primum ꝙ vna ignara mulier hec proponit·que nec fingere vult cum sit nobilis et probate vite·in humilitate et vidualitate vivens·et si vellet nesciret nec minimũ confingere·cũ sit simplicissima et mansuetissima·Scõm est ꝙ cõscriptor horũ cũ sit religiosissimus et simplicissimus·nulla ratione volẽs manus mittere ad scribendũ/reputans se ꝓpter ignorantiam suã ad tantum opus min⁹ ydoneũ·coact⁹ fuit metu mortis a x̃po· et fere mortuus donec consensit·et consensu facto·subito curatus est non successu tempis Terciũ est qõ vnus dæmoniacus in osgocia·p̃sentibus duobus fidedignis testibus·ad verba oris predicti religiosi· quorũ formam hec mulier a x̃po audivit·et frater scõm x̃pi imperiũ ad dæmonẽ dixit·purgatus est; Quartũ est vt alter dæmoniacus in ſwecia·p̃sentibus tribus fidedignis testibus·eodem mod̃ purgatus est·per eundẽ religiosũ Quintũ ẽ·conversio vnius publice meretricis·per beate v̂ginis cũ x̃po dicte dñe apparentis subuentõem Sextũ est conversio pluriũ magnatorũ in regno ſwecie·qui tempe et loco vna voce cordis sui motiõem in melius experti· nisi ingrati fuerint x̃po ab ip̃o factã ad verba eius ab ip̃o missa fatebuntur;

Explicit Prologus·

Filius dei loquit·Audite omes inimici mei·in mundo viuetes·qa ad amicos meos nō loquor
Audite oes clerici·Archiepi·Epi· et oes inferiorus gdus ecclesie·Audite oes religiosi cuiuscq
qz ordinis estis·Audite reges et pncipes et iudices tre·et oes seruientes·Audite mulieres·re-
gie·et pncipisse·ac oes dne et ancille·r oes cuiuscūqz conditōis et gradus estis·magni et parui
q̄ hitatis orbē· vba hec q̄ egoipe q̄ creaui vos·nūc loquor ad vos·Ego cōqueror qz recessistis
a me·et dedistis dyabolo voluntatē·et obeditis suggestōibz eius·Veruntn qz ego sanguie meo re
dēi vos·r nichil q̄ro nisi alas vias Ideo redite ad me cū hūilitate·et vt filios suscipiā vos·

Incipit Primus liber Reuelationum celestiū dñe Birgitte de swecia

VErba domini nostri ihū xpi· ad suam electam spōsam dilectissimam· de certificatione sue excellentissime incarnatiōis· Et de improbatione ꝓphanationis et fractionis fidei nostre et baptismi· Et qualiter ad sui dilectiōem inuitat prefatā dilectam sponsam·

Capitulū primum·

EGo sū creator celi et t̄re· vn⁹ in deitate cum patre ⁊ spūsc̄o⁊

AEgo sū qui prophetis et patriarchis loquebar· et quē ipi expectabant⁊ Ob quorū meritorū et iusta ꝓmissionem meā· assumpsi carnē sine peccato et cōcupiscētia· ingrediēs viscera virginea· tanq̄ sol splendēs per lapidem mundissimū⁊ Quia sicut sol vitrum ingrediendo non ledit· sic nec virginitas virginis· in assumptōe humanitatis mee corrupta est· ¶ Ego autē sic assumpsi carnem· vt nō derelinquerem deitatem⁊ Et nō minor eram in deitate cum patre et spūsancto· omnia regēs ⁊ implēs· licet in vtero virginis essem cū humanitate⁊ Quia sicut splendor nunq̄ sepatur ab igne· sic deitas mea· nūq̄ ab humanitate separata est nec in morte ⁊

¶Deinde corpus ipm mundissimum a peccato ꝓ peccatis oim a planta pedis vsq̄ ad verticem· lacerari volui ⁊ cruci affigi⁊ Hoc eciā quotidie nunc in altari immolatur· vt tāto amplius me homo diligeret· et frequentius beneficia mea recoleret· Sed nūc ex toto oblit⁹ et neglectus sum et contēptus· et tanq̄ rex a proprio regno expulsus In cuius loco latro pessimus electus est ⁊ honoratus⁊ B In homine deniq̄ regnū meum esse volui· et super eū de iure rex et dñs esse deberē· quia feci eū ⁊ redemi Sed nūc fregit et ꝓphanauit fidem quā michi promisit in baptismo· violauit et sprevit leges meas· quas ei ꝓposui⁊ Diligit voluntatē propriam· et me audire contēpnit⁊ Insup et pessimū latronem dyabolum sup me exaltat· et ei fidē suā dedit⁊ Qui vere latro est· quia animaz homis quā sanguie meo redemi· ipe mala suggerendo et falsa pollicitando ad se rapit⁊ Nec ideo rapit· quasi q̄ potētior me sit· cum ita sim potens· vt omia possim verbo· ita iustus vt nec minimū q̄ deciam si omnes sancti rogarent me facerem cōtra iusticiam Sed quia homo libero arbitrio datus· voluntarie mandatis meis contēptis consentit dyabolo· ideo iustum est vt homo tyrannidem eius experiatur⁊ Quia ipe dyabolus a me bonꝰ factus· sed mala voluntate sua corruens· quasi seruus meus est ad vindictam malorū· Sed licet mod̄ ita despectus sum· tñ ita misericors sum· vt q̄ cūq̄ miam meam petierint· et se humiliauerint· indulgeo eis q̄ cōmiserant· ⁊ ab iniquo latrōe liberabo eos· Qui autem in contēptu meo pstiterint· visitabo super eos iusticiam meā· ita vt audientes cōtremiscent· et qui expientur dicent· ve quia vnq̄ dñm maiestatis quo cauimus ad iram· Q Tu autē filia mea qnā elegi michi· et cū qua spū meo loquor· dilige me toto corde· Nō sicut filium et filiam seu parentes· sed plusq̄ aliquid in mūdo· Quia ego qui creauite· nulli membro meo peperci ad suppliciū ꝓ te· Et adhuc sic caritative diligo aiam tuam· vt anteq̄ ea carerē· adhuc

iterū si possibile esset pro ea cruci affige rer· ¶ Imitare humilitatē meā· q; ego rex glorie et angelorū· pannis vilib⁹ in: dutus fui· ad columnā nudus stabam· oia obprobria et derisiones audiui auri bus meis· Prepone eciam voluntatem meam volūtati tue· quia mater mea do mina tua· a principio vsq; ad finem· nū· q̄ aliud voluit nisi qđ ego ¶ Si hec fece ris· tunc cor tuum erit in corde meo et inflāmabitur dilectiōe mea· quēadmo· dum aridum aliquid facile inflammat ab igne· sic anima tua implebitur a me· et ego ero in te· ita vt omnia tempalia fient tibi amara· omis voluptas carnis quasi venenum· Requiesces in brachio deitatis mee· vbi nulla voluptas car· nis· sed gaudium et delectatio spiritus· Qua anima delectata· interius et exte· rius plena est gaudio· Nec aliquid co· gitat vel cupit· nisi gaudiū quod habet ¶ Dilige ergo me solum· et omia habe bis que velis et abundabis Nūqđ non scriptum est· qđ oleum vidue non defe cit· vsquequo dñs dedit pluuiam super terram iuxta verbū prophete· Ego sum verus propheta· si verbis meis credi re ris et compleueris ea· oleum et gaudi· um et exultatio tibi non deficient· vsq; in sempiternum

Verba dñi nostri ihū xpi ad filiam in spōsam iā sibi assumptā de vere fidei articulis· Et que sūt orna menta et signa et voluntas· que spōsa respectu sponsi debeat habere

Capitulum Scōm

EGo sum creator celi et ter re maris· et omniū que in eis sunt ℟ Ego sū vn⁹ cum patre et spiritusancto· nō sicut dū lapidei vel aurei vt olim dicebatur· nec plures vt tunc putabāt· sed vnus deus pater et filius et spūssanctus· trin⁹ in p· sonis· vnus in substātia· Omia creās et a nullo creatus· imutabilis et ompns· manēs sine principio ⁊ sine fine ¶ Ego sum qui de virgine natus sum· nō amit tens deitatē· sed eam associās humani· tati· vt in vna psona essem verus filius dei et filius virginis ⁊ ¶ Ego sum qui in cruce pependi ⁊ mortuus fui ⁊ sepult⁹· deitate illesa permanēte· Quia licet ex humanitate et carne· quā ego solus fili us assumpsi mortuus fui· tamē in deita· te in qua cum patre et spūsancto vnus eram deus· viuebam· ¶ Ego idem ipse sum qui surrexi a mortuis· et ascendi in celum· qui et nūc cū spiritu meo loquor tecū ⁊ ¶ Ego elegi te et assumpsi te mi· chi in sponsam· vt ostendaz tibi secreta mea· quia michi sic placet Tu eciā quo dam iure facta es mea· cū in morte ma riti tui· voluntatem tuam in manus me as assignasti ⁊ Cum eciam eo defuncto cogitasti et rogasti· quomodo pauper p me esse posses Et voluisti omia pro me relinquere· et ideo de iure facta es mea Et oportuit me pro tanta caritate tibi prouidere ⁊ Propterea assumo te michi in sponsam· et in meam ꝑpriam delecta· tōem· qualem deū decet habere cū ani· ma casta· ℬ Ad sponsam ergo per tinet paratam esse· qñ sponsus voluerit nuptias facere· vt sit ornata decenter et mūda Tūc bene mundaris· si cogita tio tua sit semp circa peccata tua Quo modo te in baptismo de peccato ad mū dauī· Quotiens in peccata lapsā· te sup portaui et sustinui ⁊ ¶ Debet eciā spon· sa habere signa sponsi sui i pectore· hoc est attendere beneficia ⁊ opera que pro te feci· scilicz q̄ nobiliter te creaui· tibi dando corpus et animā· Q̄ nobiliter te redaui· dando sanitatē et tempalia ⁊ Q̄ dulciter te reduxi· cum pro te mortuus fui· et hereditatem tibi restitui· si volue ris habere· Sponsa debet eciam facere volūtatē sponsi· Que est volūtas mea· nisi q̄ velis diligere me super omia· ⁊ ni chil velle aliud nisi me ⁊ ¶ Ego creaui omia propter hoiem et subieci ei omia·

sed ipe omnia diligit preter me·⁊ nichil nisi me odit⁊ Ego ei iterum emi heredi tatem suā quā perdidit· sed sic alienat⁹ est ⁊ auersus a ratione· vt magis velit honorem istū transitoriū· qui nō est nisi spuma maris·ascendens quasi mons in momento·et citius in nichilū depressa· ꝙ honorē eternum in quo est perpetuū bonū⁊ ℭ Tu autem sponsa mea·si nichil nisi me desideraueris· si omia pro me contemseris·nō solum filios ⁊ parē tes· sed eciam honores et diuitias· ego dabo tibi stipendiū preciosissimū et dul cissimum·Non aurum et argentum· ſꝫ meipm dabo tibi in sponsum et premiū· qui sum rex glorie⁊ Si autem erubescis esse pauper et despecta·cōsidera quia te us tu⁹ p̄cedit te·quem serui et amici re liquerunt in terra·quia nō amicos ter renos quesiui·sed celestes ℭ Q si vere ris et times pondus laboris et infirmi tatis·considera ꝙ graue est ardere in ig ne⁊ Quid mereberis si aliquē dm̄ tem poralem sicut me offendisses?⁊ Ego eni q̄is te toto corde diligam· tamē cōtra iusticiam ne in vno puncto facio· quo minus sicut in oībus mēbris deliqui sti·sic et in omnibus satisfacias⁊ Propt voluntatem tamē bonā et propositum emendandi·iusticiam et misericordiam com muto· remittēdo grauiora supplicia pro modica emendatione⁊ Ergo amplecte re libenter modicum laborem· vt mun data citius ad magnū premiū peruenias Decet enim sponsam cum sponso fatiga ri laboribus·vt eo fiducialius·cū eo re quiescat·

Verba dñi nostri ihū xp̄i ad sponsam·de informatione dilecti onis et honoris sponse ad ipm sponsum Et de odio iniquorū ad deum·Et de di lectione ad mundum·

Capitulū Terciū·

Ego sum deus tuus ⁊ domi nus quem colis⁊ A

Ego sum ille qui celum et terrā poten tia mea sustento·⁊ nō aliquibus rebus alijs sustentātur vel columnis⁊ Ego sū qui sub specie panis in altari· quotidie verus deus et ver⁹homo immolor⁊ Ego idem sum qui te elegi Honora patrē me um⁊ Dilige me·Obedi spūi meo Defer matri mee·tanq̄ dñe tue⁊ Honora om nes sanctos meos⁊ Obserua fidem re ctam·quā ille te docebit· qui duorū spi rituū conflictum falsitatis·sc̄z et verita tis in se expertus·auxilio meo deuicit⁊ Custodi humilitatē veram·Que est hu militas vera· nisi talem se ostendere q̄ lis est· et laudem deo pro bonis datis tribuere? B Sed nūc multi odiūt me·et facta mea et verba reputant do lorem et vanitatem· adulterū autem io est dyabolū amplectuntur et diligunt⁊ Quidquid enim faciūt pro me·cū mur mure et amaritudine est⁊ Nec confite rentur nomen meū·si non timore hoim confunderētur Abundū autē sic sincere diligunt· ꝙ nocte et die in labore eius non lacescunt· et in amore eius semper feruent·Horum seruicium sic michi pla cet·ac si quis daret inimico suo pecuni am ad hoc·vt interficiatur filius eius⁊ Sic faciunt ipsi·dant enim in modicaꝫ elemosinam· et labijs honorant me ad hoc·vt mundana prosperitas eis succe dat·et maneāt in honore et peccato suo vnde occiditur bonus animus eorum⁊ a proficiendo in bono·Si autem tu me diligere volueris toto corde·et nichil de siderare nisi me·attraham te ad me per caritatem·sicut magnes idest lapis ca lamite attrahit sibi ferrum· et collocā bo te in brachio meo· Quod tam forte est·vt nullus possit extendere·Tam ri gidum· vt extēsum nullus sufficit incur uare· Tam eciam dulce est· vt omnia aromata vincat·Et nullam cōparatio nem cum mundi delectationibus habe at· Q· Declaratio·

Iste dicturus spōsam xp̄i·fuit quam

sanctus vir magister in theologia·q̄ vo cabatur magister Mathias de swecia· canonicus lincopeñ· qui glosauit totaz bibliam excellenter· Et iste fuit tēpta· tus a dyabolo subtilissime· de mltis he resibus contra fidem catholicam·quas omnes devicit cum xp̄i adiutorio·nec a demone potuit superari· vt in legenda vite sancte Birgitte clarius continet Et iste magister mathias cōposuit plo· gum istorum librorum·qui incipit·Stu por et mirabilia·zc·Fuitq; vir sanct⁹ et potens spūaliter opere et sermone·

¶ Hic quādo obijt in swecia·sponsa xp̄i tūc consistēs rome·oranw audivit in spi ritu vocem sic dicentē·O felix tu magi ster mathia·pro corona que tibi in celis fabricata est·Veni igitur iam ad sapien tiam que nunq̄ finietur· ¶ De eodem habetur eciam·j°li·cap·lij·b·Jtm·v°li· interro·vltima·respon·iij·d· Jtem·vj· li·lxxv°a·et·lxxxix·

Verba dñi nostri ihū xp̄i ad sponsam·qualiter non debeat ti· mere ꝛ sibi ab eo revelatis·nec cogita re q̄ maligni spūs sint· Et de doctrina cognoscendi bonū vel malignū spm̄·

Capitulū quartū·

EGo sum creator tuus et re demptor· A Quare ti· muisti de verbis meis ? Et cur cogitasti ꝛ quo spiritu essent·ꝛ bo no an de malo? Dic michi quid inveni sti in verbis meis·qđ conscientia tua nō dictabat tibi faciendum? Aut nūquid aliquid p̄cepi tibi contra ratōem? Ad que sponsa respondit·Nequaq̄·Iz omia illa sūt vera·et ego male erravi·Respō dit spiritus seu sponsus· Ego precepi ti bi tria·ex quibus tu posses cognoscere spiritū bonū·Precepi tibi honorare de um tuum qui te fecit·ꝛ omia que habes dedit tibi·Hoc tibi dicit ratio tua eum honorare pre oībus· Ego precepi tibi fidem tenere rectam·Credere· scilicz· sine deo nichil esse factū·sine deo nichil posse fieri· Precepi eciam tibi diligere continentiā rationabilē omniū rerum· Quia mundus ꝓpter hoiem factus est· vt homo eo ad necessitatē vteret· Sic eciā per tria istis contraria·potes cog noscere spm̄ immundū· Ipe suadet tibi laudem propriam querere·et ꝛ datis ti bi superbire·Ipse suadet eciam tibi pfi diam·Ipse suaret eciam tibi incontinē tiam oīm membrorū· et omniū rerum· et adhec inflāmat cor·Ipse quoq; quan doq; decipit sub specie boni Propterea p̄cepi tibi semp discutere conscientiā tu· am·et sapiētibus spūalibus apire eam·

B Propterea non dubites tūc spi ritū dei bonū esse tecum·cum nichil ali ud desideraveris nisi deum·ꝛ ꝛ eo tota inflāmaris·Hoc ego solus possum face re·et impossibile ē dyabolo appropinq̄ re tibi·Sed nec alicui malo hom̄i pōt appropinquare·nisi ꝓmittatur a me· vl̄ propt̄ p̄cta·vel propter aliqđ occultum iudiciū michi cognitū· quia ipe creatu ra mea est·sicut alia omia·et a me bene factus fuit·sed malicia sua malus est· et ideo ego sum dns sup eum· ¶ Jmo aliq̄ imputant michi falsam culpam· qui di cunt q̄ illi qui michi serviūt ex nimia ꝛ uotiōe·dicunt insanire et habere ꝛmo niū·Jp̄i similē me faciunt hom̄i·qui ca stam habēs vxorem·et in virū suū bene confidentē·supponit eam adultero Ta lis ego essem si hoiem iustū habentē ad me caritatis animū· dimitterē demon tradi·Iz qr fidelis sum· in nullis michi devote servientis aia·dñabitur demon· Licet aūt qnq̄z amici mei q̄si amētes vi dent·hoc tñ nō ē ꝓpter passionē ꝛmōij Nec qr serviūt michi ex fervēti ꝛuotōe ꝛ ꝓpter ꝛfectū cerebri·vl̄ propt̄ aliam occultā causam·q̄ est illis ad hūliatōez eoz·Pōt eciā fieri qnq̄z·q̄ dyabol⁹ ac· cipit potestatem a me super carnez bo norū hoim·ad eorum remunerationem Aut q̄ obumbret consciētias eorū· sed

in animas eorū qui in me habēt fidem et dilectōem·nunq̄ potest domnari;

Verba maximi amo-

ris xp̄i ad sponsam in figura mirabili de castro nobili·per qō ecclesia militās designatur· Et qualiter precibus gloriose virginis et sanctorū·adhuc ecclesia dei reedificabitur·

Capitulū quintū·

EGo sum creator omnium· Ego rex glorie ⁊ dns angelorum· ℟ Ego fundavi michi castrū nobile·⁊ posui in eo electos meos Cuius fundamentū inimici mei pfoderunt·et p̄ualuerūt in amicos meos·in tantū q̄ de pedibus amicorum meorum· ligno idest cippo constrictis· erit medulla·Os eorū contundit lapidibus·et fame et siti cruciantur Insup et dn̄m eorum persequūtur·Jam amici mei petunt gemitibus auxilium iusticia clamat vindictam· misc̄ia tamen dicit parcendū· ℂ Tunc et ip̄e deus ait ad celestem exercitū qui astabat·Quid videtur vobis de istis qui castrū meū oc cupauerūt? Qui quasi vna voce respōderunt omēs· Domie in te est omis iusticia·et in te omia videmus Tu exist̄s sine principio et sine fine filius dei· tibi datum est om̄e iudiciū·tu iudex eorū es· Et ille ait; Licet omnia scitis in me et videtis·tamen ꝓpter hanc sponsam que astat·dicite iudiciū iustum· Et illi dixerunt·Hec est iusticia· vt qui suffoderūt murum·puniantur vt fures; Et qui in malicia persistunt·puniantur vt invasores; Et qui captiui sunt liberēt̄r·⁊ famelici saturentur; ℬ Tunc loquebatur mater dei maria· tacens in voce priori dicēs; Domie mi ⁊ fili carissime· tu fuisti in vtero meo verus deus ⁊ homo; Tu me que eram vas terrenū·dignatione tua sanctificasti·Supplico/miserere eis adhuc semel; ℂ Tunc respōdit dn̄s ad matrem· Benedictū sit verbum oris tui·Hoc quasi odor suauissim⁹ ascendit in deitatē; Tu angelorum et oim sanctorū gloria es et regina·quia a te deitas cōsolata est· et omnes sancti sunt letificati; Et quia tua voluntas a principio iuuēt̄utis tue erat sicut mea· ideo faciam adhuc semel quod vis;

ℂ Ad exercitum autē ait; Quia vos viriliter certastis·ideo propter caritatem vestrā placabor adhuc; Ecce ego propter p̄ces vestras· reedificabo murum meum; Saluabo et sanabo eos q̄ vi oppressi sunt· et in centuplū honorabo illos pro contumelia quā passi sunt· Violētis autē si misc̄iam petierint·pacem et misc̄iam dabo; Qui autē contempserint·iusticiā meam sentiēt· ℂ Deinde ait ad sponsam· Sponsa mea ego elegi te·et indui te in spiritū meū; Tu audis verba mea et sanctorū meorum· qui licet omia vident in me·tū ꝓpter te locuti sunt·vt tu intelligeres; Quia tu que adhuc es in carne·nō potes ita videre in me·sicut hij qui spūs sunt; Nūc eciam ost̄edam tibi quid ista significēt·

℟ Castrū illud qō supra dixi ē ip̄a sancta ecclesia·quā de sanguine meo et sanctorū meorū edificaui·et cemēto caritatis mee cōiunxi·et posui in ea electos meos et amicos· Fundamentū huius est fides·scilicet credere me iustum iudicem et misericordem; Sed nūc suffossum est fundamentū· quia omēs credunt me ; predicant misericordē·sed q̄ si nullus predicat nec credit me esse iuste iudicantē; Ipsi habent me quasi iniquū iudicem; Iniquus eni esset iudex· qui ex misc̄ia iniquos dimitteret impunitos· vt iniqui iustos eo magis oppimerēt; Sed ego sum iustus iudex ⁊ misericors·ita q̄ nec minimum pc̄m relinquā impunitū·nec minimū bonum irremuneratum; ℂ Per huius muri suffossiōnē intrauerūt illi in sanctā eccles̄iā· q̄ absq̄ timore peccant·qui iustuz me esse negant·et amicos meos sic conturbāt·

quemadmodum illos qui sunt in cippo· Non enim est eisdem amicis meis gaudium nec cōsolatio·sed oñe obprobriū et omnis dolor eis imponitur·tanq̄ demoniacis¿ Si veritatē de me dixerint· confutantur·et mendaciū arguunt· Ele henter sitiūt audire vel loqui recta· sed nō est qui eos audiat· vel eis recta loquatur· ¶ Ego quoq̄ dñs et creator blasphemor· Dicunt enim· Nescim⁹ si est deus·Et si est·non curam⁹·Et ipse illum meum prosternūt et conculcāt· dicentes·Quare passus est?·Quid p̄dest nobis?·Si velit dare nobis voluntatē nostrā·sufficit nobis· et habeat ipe regnum suū et celū·Ego quoq̄ ad eos ingredi volo· ꝛ ipi dicunt ante moriem· q̄ voluntatem nostram relinquamus.

O Ecce sponsa mea quales ipi sūt Ego feci eos·et vno verbo possem delere Quomō superbiūt cōtra me· Mūc autem ꝓpter preces matris mee et oñium sanctorū· adhuc ita misericors sum et patiēs·q̄ mittere eis volo vba mea· que de ore meo processerunt·et offerre eis miscōiam meam·Si recipere voluerint placabor·sin autē sentient meā iusticiam· Ita q̄ sicut fures publice corā angelis et homībus confundētur·et ab oñibus diiudicabunt·Sicut enim homines in furca suspensi devorant a corvis·sic isti a demonibus devorabuntur nec consumentur·Sicut eciam illi qui puniunt in cippo ligneo· nullā requiez inveniunt ibidem·sic isti habebunt vndiq̄ dolorem et amaritudinem Fluvius ardentissimus fluet in os eorū· nec implebitur venter·sed ad suppliciū de die in diem renovabuntur·Amici aūt mei saluabūtur· et de verbis que procedūt de ore meo consolabuntur·Justiciā meam cum miscōia videbūt·Induam eos armis caritatis mee·ꝛ sic fortes eos faciam·q̄ adversarij fidei cadent retrorsū quasi lutum·Et erubescēt perpetuo cū videbunt iusticiam meam·ex eo q̄ patientia mea abusi sunt·

Verba xp̄i ad spōsam

qualiter eis spūs cū iniquis esse nō potest·Et de sepatione malorum a bonis et de missione bonorū et spūalib⁹ armis armatorū in bellū·idest contra mundū·

Capm sextum

Inimici mei sūt quasi bestie ferocissime· q̄ nunq̄ satiari possunt nec quiescere· H Horum cor sic est vacuū a caritate mea q̄ nūq̄ in eo intrat cogitatio passionis mee· Munq̄ semel adhuc processit de intimo corde eorū hoc verbum· Dñe redemisti nos·laus sit tibi pro amara passione tua·Quomodo spūs meus potest esse cum eis· qui nullam divinā caritatem habent ad me ? Qui vt voluntatē suam pficiant·libenter produnt alios· Ipsorū cor plenum est vermibus vilissimis·idest affectionibus mundi·In ore eorum posuit dyabolus stercus suū· et ideo non placent eis verba mea· Ideo ego sepabo eos ab amicis meis· cū serra mea Et sicut non est mors vlla·morte serre amarior·sic non est supplicium quo nō participes fiant· et secabuntur per mediū a dyabolo· et divident a me· sic sunt odiosi michi·q̄ eciam omēs qui adherent eis sepabuntur a me· B Ideo mitto amicos meos·vt dividant dyabolos a membris meis· quia ipi vere sunt inimici mei· Mitto ergo eos q̄si milites in bellū·Omnis eni qui affligit carnem suam·et abstinet se ab illicitis· vere miles meus est· Ipsi habebūt prolancea verba mea·que ore meo locut⁹ sū·In manu gladiū idest fidē In pectore eor erit lorica caritatis·vt q̄q̄ acciderit·nō min⁹ diligant me Clipeū patientie dñt habere ad lat⁹·vt oia patient sustineāt·Ego eni inclusi eos quasi aurū in vase·et nunc exire debēt· et incedere viā meā¿ ¶ Ego non poteram scōm iusticiam ordinatam· ingredi in gloriam

maiestatis absq; tribulatõe cum humanitate mea·quomõ ergo ipi intrabũt ? Si dñs eorũ patiebatur·non mirum si et ipi patiantur Si dñs sustinuit verbera·non magnũ si ipi sustinebunt verba· Non timeant· quia ego nũq; relinquo eos; Sicut impossibile ẽ dyabolo cor dei tangere et diuidere·sic impossibile ẽ dyabolo separare eos a me; Et qa ipsi sunt quasi aurũ purissimũ in conspectu meo·ideo si modico igne probentur·nõ tamen relinquo eos·sed est ad eorũ maiorem remuneratõem·

Verba virginis glorio-

se ad filiam de mow induendi· et qualia debent esse vestimẽta et ornamenta quibus debet esse ornata filia et induta

Capitul ũ·vij·

EGo sum maria· que peperi verum deũ et verũ hoiem filium dei· ℟ Ego sum regina angelorũ·Filius meus diligit te toto corde; Ideo dilige tu eum·Tu debes esse ornata honestissimis vestibus; Que quomõ et quales debeant eẽ· mõstrabo tibi·Sicut enim tu prius habuisti camisiam·inde tunicam·calceos· pallium·et monile in pectore·sic nũc spũaliter habere debes·Camisia est contritio·Sicut enim camisia ꝓpinqor est carni· sic contritio et confessio· prima via est conuersionis ad deum· Qua mens que gaudebat in peccato mundatur·7 caro sordida refrenatur· Calcei duo· sunt duo affectus; Voluntas scz emendandi cõmissa·et voluntas faciendi bona·et abstinendi a malis Tunica tua ẽ spes ad deum· quia sicut tunica habet duas manicas·sic in spe sit iusticia et misericordia·Et sic speres de miscõia dei· q nõ negligas iusticiam eius·Et sic cogita iusticiam eius et iudiciũ·vt nõ obliuiscaris miam· Quia nec iusticiã aliquã facit sine miscõia·nec miam sine iusticia· ℟ Pallium est fides·Sicut enim palliũ omia operit·et omnia in eo concludũtur·sic fide homo omnia potest cõprehendere et attigere·Hoc pallium debet esse respersum signis caritatis sponsi tui·Quomow scilicz creauit te·quomõ redemit·Quomodo enutrit te·et indurit te in spiritũ suũ· et aperuit tibi oculos spũales· ¶ Monile est consideratio passionis eius· Hoc sit ingiter fixum in pectore tuo; Quomodo derisus et flagellat9·quomow sanguinolentus·7 oibus neruis confossis·viuꝰ stabat in cruce·Quomodo in morte et passione doloris acutissimi· totum corpus cõtremuit·Quomow in manꝰ patris cõmendabat spm̃ Hoc monile semper sit in pectore tuo· ¶ Corona sit in capite tuo·idest castitas in affectu· vt malles pati verba·q; inq̃nari amplius Inde sis verecunda et honesta·Nichil cogita·nichil desidera nisi deum tuum· creatorem tuũ·quẽ cum habueris· omnia habes Et sic ornata expectabis spõsum tuum·

Verba celi regine ad

filiam dilectam· informãtia qualiter filium vna cum matre debeat diligere et laudare· Capl'm·viij·

EGo sum regina celi Tu sollicita es quo laudare me debes·Scias ꝓ certo·q oius laus filij mei·laus mea ẽ· Et q̃ inhonorat eũ·inhonorat me· Quia ego sic feruenter dilexi eũ 7 ipe me·q q̃si vnum corpus ambo fuimus·Et ipe me q̃ erã vas tre nũ sic honorifice honorauit·vt supꝰ omnes angelos me exaltaret·Sic ergo laudare debes me· ¶ Bñdict9 sis tu deus creator oim· qui in uterũ marie virginis descendere dignat9es Bñdictus sis tu deus qui cũ maria virgine esse sine grauamine voluisti·et de ea immaculatã carnẽ· sine peccato sũmere dignatus es Benedictus sis tu deus·qui ad virginem cum gaudio anime eius et omniũ mẽbrorũ

venisti· et cum gaudio omnium membrorum eius sine peccato de ea processisti Benedictus sis tu deus qui mariã virginem matrẽ tuam· post ascensionẽ tuã crebris consolationibus letificasti·et p teipsum eam consolando visitasti; Benedictus sis tu deus· qui corpus et animam marie virginis matris tue in celũ assumpsisti·; super omẽs angelos iuxta deitatem tuam· honorifice collocasti; Miserere mei ꝓpter preces eius

Verba regine celi ad dilectam filiã de amore dulcissimo·quẽ filius habuit ad matrem virginem; Et qualiter ex coniugio castissimo xpi mater fuit concepta·et in vtero sanctificata· Et qualiter assumpta in corpore et anima fuerit in celum· Et ꝛ eius nominis virtutibus· Et de angelis bono et malo hoñibus deputatis·

Capitulũ·ix·

EGo sum regina celi; Dilige filium meũ·quia ipe honestissimus est·; cum eũ habueris· omnem honestatem habes; Ipse est eciam desiderantissimus· et cũ eum habueris omnia desiderabilia habes; Dilige eciam eum quia ipe est virtuosissimus·et cum eum habueris omẽs virtutes habes; Ego volo tibi dicere· ꝙ dulciter ipe dilexit corpus meum· et ꝙ dulciter animã meam· quantũ eciam honorauit nomen meum; Ipse filiꝰ meus prius me dilexit ꝙ ego eum· qꝛ creator meus est; Ipse coniugiũ patris mei et matris· tanta castitate coniunxit· vt tunc non inueniret castius coniugium et nunꝙ conuenire vellent nisi iuxta legem·solũmodo causa suscitandi prolem Et cum sibi nunciatum esset ab angelo ꝙ virginem parerent·vnde salus mundi procederet·magis voluissent mori ꝙ carnali amore conuenire· et voluptas in eis mortua erat· B Tamẽ pro certo dico tibi·ꝙ ex caritate diuina· et ex verbo angeli nunciantis conueneꝛt carne·non ex concupiscentia aliqua voluptatis· sed contra voluntatem suam ex diuina dilectione· et sic ex semine eorum per diuinam caritatem· caro mea compaginata est; Facto autem corpore meo·deus a diuinitate sua animã creatam immisit corpori·; mox anima cum corpore sanctificata ẽ·quã angeli custodiebant et seruabant die ac nocte; Cũ autem anima sanctificareꝛ et corpori cõiungeretur·tanta matri mee aduenit leticia·vt impossibile esset dictu; Deinꝺ completo cursu vite mee·primo animã meam quia ipa domia erat corporis·ad deitatem excellentius ceteris eleuauit Inde corpus meum· vt nullius creature corpus sit tam propinquũ deo sicut meum Ecce quantũ filius meus dilexit animã meam et corpus· Sed aliqui sũt qui maligno spiritu negant me assumptam corpe et anima· aliqui eciam quia nesciunt melius· Sed ista est pro certissimo rei veritas· ꝙ cum corpore et anima ad deitatem assumpta sum· C Filius meus quantũ eciã honorauit nomen meum·audi·Nomen meũ est Maria·sicut legitur in euangelio· Hoc nomen cũ angeli audiunt gaudent in conscientia sua·; regratianꝫ deo·qui p me et mecum talem gratiã fecit·et ꝙ videt ipi humanitatẽ filij mei in deitate glorificatam·Illi qui in purgatorio sunt·vltra modũ gaudent· tanꝙ eger in lecto iacens·si audierit ab aliquibus verbuꝫ solacij·et qꝺ ei placet in animo· ꝙ statim exultat·Angeli eciam boni audito hoc noie statim appropinquãt magis iustisquibus dati sunt ad custodiã·; gaudẽt de pfectu eorũ·qꝛ oñibus hoibus ãgeli boni dati sunt ad custodiam· et ãgeli mali ad pbatõem· Non sic ꝙ ipi angeli separenꝫ a deo· ꝛ aie sic seruiunt vt nõ relinquãt deũ·sed iugiter sunt in cõspectu eius·et tamẽ inflãmant et incitant aiam ad agẽdũ bonũ· D Oẽs eciã

ꝛmones verenꝫ hoc nomen et timent· Qui audientes hoc nomen Maria· statim relinquũt animã de vnguibus quibus tenebant eam ꝛ Sicut enĩ auis que in predam vngues et rostrũ habet·si audierit sonum aliquem relinquit predã· et cum nichil operis sequi vidẽt statim reuertitur ad eandem ꝛ Sic ꝛmones audito nomĩe meo· statim relinquũt aiam quasi territi·sed iterum aduolant et reuertuntur ad eam·quasi sagitta velocissima·nisi aliqua emẽdatio subsequatur· Nullus eciam tam frigid⁹ ab amore ꝛi est·nisi sit damnatus·si inuocauerit hoc nomen hac intentione·vt nũq̃ reuerti velit ad opus solitum· ꝙ non discedat ab eo statim dyabolus·et nunq̃ amplius reuertitur ad eum· nisi resumpserit voluntatem peccãdi mortalĩ ꝛ Tamen quãdoq̃ permittitur ei turbare eũ·propter maiorem remuneratõem eius· sed non possit ꝛe ꝛ

Verba virginis marie

ad filiam·vtilem doctrinã qualiter ꝛbeat viuere ponentia· et multa mirabilia xpi passionis declarantia

Capm decimũ

EGo sum regina celi mater dei ꝛ ℍ Ego dixi tibi ꝙ habere debeas mollem in pectore tuo Nunc autẽ plenius mõstrabo tibi· ꝙ ego a principio cũ audirem et intelligerẽ ꝛum esse·semper sollicita et timorata fui de salute et obseruantia mea· Cum autẽ audissem plenius· ipm deum esse creatorẽ meum· ꝛ iudicem ꝛ omnibus actibus meis·intime dilexi eũ· et omni hora timui et cogitaui· ne eum verbo vel facto offenꝛrem· Deinꝛ cũ audissem eum dedisse legem populo et precepta sua·et fecisse cum eis tanta mirabilia· proposui firmiter i animo meo nichil nisi ipm diligere· et amara michi erant mundana vehemẽter ꝛ ¶ Post hec audito eciam· ꝙ ille idem deus ꝛempturus esset mundũ et nascitur⁹ de virgine tanta circa eum caritate affecta fui·ꝙ nichil nisi deum cogitabam· nichil volebam nisi ipsum ꝛ Ego elongaui me quantũ potui a colloquijs et presentia parentum et amicorũ ꝛ Et omia que habere potui·dedi indigẽtibus ꝛ Michil ꝙq̃ nisi victum tenuem et vestitum reseruaui ꝛ Nulla michi nisi deus placuerũt ꝛ Ego semper in coꝛe meo optaui· vt viuerem ad tempus natiuitatis ei⁹· si forte fieri mererer ancilla indigna matris dei ꝛ Oui eciam in corde meo si essꝫ ei acceptabile· obseruare virginitatem ꝛ Michil vnq̃ possiꝛe in mundo ꝛ Si autem aliter vellet deus· fieret voluntas eius et non mea·quia credebam eũ omnia posse·et velle michil nisi michi vtileꝛo ei omnẽ voluntatem meã commisi

℟ Instante vero tpe·quo scõm cõstitutõem virgines psentabantur in templo dñi·affui et ego inter eas ꝓpter obedientiam parentũ meorum·cogitãs mecum deo michil esse impossibile ꝛ Et quia ipse sciebat me nichil desiderare· nichil velle nisi se·possꝫ me seruare in virginitate si ei placeret·sin autẽ fieret voluntas eius ꝛ ¶ Auditis autẽ omibus que mandata erant in templo·regressa domum·amplioꝛ ꝙ prius ardebam amore dei·et nouis quotidie inflammabar estibus et desiderijs amoris ꝛ Proptẽa plus solito·ab omibus me elongaui et fui sola noctibus ac diebus· timens vehemẽtissime·ne os loqueret vl auris audiret aliqua contra deũ meum· vel ocli mei viderent aliqua delectabilia ꝛ Timida quoq̃ fui in silentio et multũ anxia· ne forte silerem ea que magis loqui debuissem·Cumq̃ sic turbarer in coꝛe sola mecum·spemq̃ meam omnem cõmitterem deo·ilico venit in mentẽ meã cogitare dei magnam potentiã ꝛ Quomõ ei seruiũt angeli et omnia creata·Qualis gloria eius est·que est ineffabilis et inestimabilis ꝛ ℭ Et cũ hoc mirarer·

vidi tria mirabilia· Vidi namq; sydus· sed nō quale fulget de celo· Vidi lumē sed nō qualē lucez que lucet in mundo· Sensi odorem· nō qualis herbarum vel aliquid tale· sed suauissimū et vere ineffabilem· quo tota replebar et p̄ gaudio exultabam· Inter statim audiui vnaz vocem· sed nō de ore humano· Et ea audita satis timui· reputās ne forte esset illusio· Et statim apparuit ante me angel⁹ dei quasi homo pulcerrimus· sed nō carne vestitus· qui dixit ad me Aue gratia plena· ꝛc· ¶ Quod cū audissem· mirabar quid significaret hoc· vl̄ cur talem proferret salutatōem· Sciebā enim me et credebam indignam ad aliquid tale vel ad aliquid boni· Deo tñ nō esse impossibile facere quidquid vellet Tunc scō angelus ait· qđ nascetur in te scm̄ est· et vocabit filius dei· et sicut ei placuerit sic fiet· Nec tamē credebam me dignam· Nec quesiui ab angelo quare vel quādo fiet· sed quesiui quomodo fiet· q̄ ego indigna sim mater dei· que ꝛ virum nō cognosco· Et rñdit michi angelus sicut dixi· deo nichil esse impossibile· sed quidqd ipse vult facere· fiet· ꝛc·

¶ Quo verbo angeli audito· feruētissimū affectum habui eē mater dei· ꝛ loq̄batur anima mea pre amore· Ecce ego fiat volūtas tua in me Ad qđ verbum· ilico concipiebatur filius meus in vtero meo· cū ineffabili exultatione anime mee et oim mēbrorum· O Cūq; haberem eū in vtero· portabā eum sine dolore· sine grauedine· ꝛ tedio vētris· Humiliabam me in omnibus· sciēs eum esse oipotentē quem portabam· Quādo vero peperi eū· sine dolore et peccato peperi eū sicut et concepi· cum tāta aie et corporis exultatōe· q̄ pedes mei pre exultatione· non sentiebāt terram vbi stabant· Et sicut in omia membra mea cū gaudio totius aie mee intrauit· sic cum gaudio ommū membrorū exultante anima ineffabili gaudio· sine lesione virginitatis mee exiuit· ¶ Cūq; conspicerē et considerarem pulcritudinē eius· anima mea quasi rorem pre gaudio stillabat· sciens me indignam ad talē filium ¶ Quando vero considerabā loca clauorum in manibus et pedibus· q̄s scōm prophetas crucifigēdus audiui· tūc oculi mei replebantur lacrimis· et cor meū quasi scindebatur pre tristicia· Et cum filius meus inspexit oculos meos lacrimantes· tristabatur quasi ad mortem· Cum vero considerarē potentiā ētatis eius consolabar iterū· sciens q̄ ipse sic vellet· et sic expediret· et omnē volūtatem meam conformaui voluntati ei⁹ Et sic semper erat leticia mea· mixta cū dolore· ℭ Instante tempore passionis filij mei· rapuerunt eum inimici eius· percutiētes eum in maxilla ꝛ collo· et conspuentes illuserunt ei· ¶ Deinde ductus ad columnā· personaliter se vestibus exuit Personaliter ad colūnam manus applicuit quas inimici sine misc̄ia ligauerunt· Alligatus autem· nichil omīno operimēti habebat· sed sicut natus est sic stabat· et patiebaꝫ erubescentiam nuditatis sue· Consurrexerunt autem inimici eius· qui fugiētib⁹ amicis suis vndiq; astabant· et flagellabant corpus eius· ab omni macl'a ꝛ peccato mūdum· Ad primū igitur ictum· ego que astabam p̄pinqui⁹ cecidi quasi mortua· ꝛ resumpto spū vidi corpus ei⁹ verberatum· et flagellatum vsq; ad costas· ita vt coste eius viderētur· Et qđ amarius erat· cum retraherētur flagella· carnes ipis flagellis sulcabanꝫ· Cūq; filius meus totus sanguinolētus· totus sic laceratus stabat· vt in eo non inueniretur sanitas nec quid flagellarē· tunc vnus concitato in se spiritu quesiuit· Nunquid interficietis eū sic iniudicatū?· et statim secut vincula eius Et Inter filius meus induit se vestib⁹ suis· Tūc locū vbi stabāt pedes filij mei totū repletum vidi sanguine· et ex vestigijs

filij mei cognoscebā incessum ei⁹·Quo enim ꝓcedebat·apparebat terra infusa sanguine ꝛ Nec ipsi patiebantur vt se inuicem·ꝙ cōpulerūt et traxerūt eum vt acceleraret ꝛ Cum aūt duceret ꝙsi latro·ipe filius meus extersit sanguinē ab oculis suis ꝛ ¶ Cūꝫ iudicatus esset·imposuerūt sibi crucē portandā· Quā cū ad modicū portasset· venies vnus assūpsit eam sibi portandā ꝛ Interim eūte filio meo ad locū passionis· alij ꝓcusserūt eum in collo·alij in facie cecidērūt ꝛ Et tam fortiē et valenter ꝓcussus est· vt licet ego nō viderem ꝓcutientem·audiui tñ clare sonitū ꝓcussionis·¶ Cūꝫ venissem cū eo ad locum passiōis· omnia instrumēta vidi ibi ꝑparata ad mortem suā ꝛ Et ipe filius meus veniēs ibi·exuit se ꝓsonaliē vestibus suis·ministris inter se dicētibus ꝛ Hec vestimēta nostra sunt·nec ea rehabebit·qꝛ damnatus est ad mortem ꝛ ¶ Stante aūt filio meo sicut natus erat nudo corpe·vnus tunc accurrēs apportauit sibi velamen· quo ipe exultās intime velabat verecunda sua ¶ Postea rapuerūt eū seui tortores·ꝛ extenderunt in cruce·primo extram manū eius affigētes stipiti·qui ꝑ clauis pforatus erat ꝛ Et manum ipam ex ea parte pforabāt·qua os solidi⁹ erat Inde trahētes cū funē aliā manū eius· ad stipitē eā similimō affixerūt·Deinde extrū pedē crucifixerūt·et sup hūc sinistrū duobus clauis· ita vt oēs nerui et vene extenderenē et rūperenē·¶ Quo facto aptauerunt coronā de spinis capiti eius·que tā vehemēter reuerendum caput filij mei pupugit·vt ex sanguie fluēte replerenē oculi eius· obstruerenē aures· et barba tota decurrēte sanguine deturparetur ꝛ ¶ Cūꝫ sic sanguinolētus et pforatus staret·cōdolens michi astanti et gemēti· respexit sanguinolentis oculis ad iohēm sororiuꝫ meū· et me cōmendabat ei ꝛ In tēpe illo audiui alios dicentes·ꝙ filius meus latro erat· alios ꝙ mendax·alios ꝙ nullus dignior esset morte ꝙ filius meus·Ex quorū auditu·dolor meus renouabaē ꝛ Sed sicut dictum est·cum primus clauus infigeretur ei·ego ad primū ictū conturbata cecidi quasi mortua·oculi obscuratis·manibus tremētibus·pedibus nutantib⁹· Et nō respexi ꝑ amaritudine· anteꝙ ex toto affixus erat ꝛ Surgēs vero vidi filium meū miserabiliter pendentē·et ego mater eius mestissima vndiqꝫ cōsternata· pre dolore vix stare potui ꝛ ¶ Filius aūt meus·videns me et amicos suos inconsolabiliter flentes·flebili voce et alta clamabat ad patrē suum·dicens Pater quare me dereliquisti? quasi diceret ꝛ Nullus est qui misereaē mei/ nisi tu pater ꝛ Tunc oculi eius apparuerūt semimortui·maxille ei⁹ submerse·et vultus lugubris·os eius apertū· et lingua sanguinolenta·venter dorso inherēs cōsumpto humore· quasi nō haberet viscera ꝛ Oīe corpus pallidū·et languidum ex fluxu et egressione sanguinis ꝛ Manus ꝛ pedes eius rigidissime extēti erāt· et iuxta formā crucis· cruci attracti et conformati ꝛ Barba et crines · ex toto respersi sanguine ꝛ Itaqꝫ cum filius mei⁹ sic laceratus ꝛ liuidus staret·solum cor recēs erat·quia optime et fortissime nature erat ꝛ De mea enim carne· corpus mundissimū et optime cōplexionatum sumpsit· Cutis eius sic tenera et gracilis erat·ꝙ nunqꝫ ita leniter flagellabatur·qui statim exiret sanguis· Ipe quoqꝫ sanguis eius tam recens erat · vt incute munda viderī posset·Et quia optime nature erat· vita cū morte in corpore eius pforato certabat·Nam quādoqꝫ dolor · de membris et neruis corporis pforatis ad cor ascendebat·qđ recētissimū erat et incorruptum·et incredibili dolore·et passione verabat ipsum ꝛ Et quādoqꝫ dolor a corde in mēbra lacerata descendebat·et sic mortem prolongabat cum amaritudine ꝛ ¶

¶ Cũq filius meus hijs woloꝛib⁹ circũ
septus·respexit ad amicos suos flẽtes·
qui maluissent illã penam in se cum auxi
lio eius ptulisset· vel ineternũ i inferno
ardere·q̃ eũ sic vidꝛe cruciari ꝛ Dolor
ille ex amicoꝝ doloꝛe·oẽm amaritudi-
nẽ et tribulatõem·quã vel in coꝛpe vel
i coꝛde sustinuit excedebat· qꝛ tenere di
ligebat eos ꝛ Tunc p̃ nimia coꝛporis an
gustia·ex parte humanitatis clamabat
ad pr̃em ꝛ O pat̃ in manus tuas cõmẽ-
do spm̃ meũ ꝛ Hãc igit̃ vocẽ cũ audissem
ego eius mestissima mat̃·cõtremuerunt
oia mẽbꝛa mea·cum amaro coꝛdis mei
woloꝛe ꝛ Et quotiẽs postea hãc vocẽ co-
gitabam·quasi in aure mea p̃sens et re-
cens eꝛat ꝛ ¶ Appropinq̃nte aũt moꝛte·
cũ coꝛ pre violẽtia woloꝝ rũpereꝫ·tunc
omia mẽbꝛa p̃tremuerũt ꝛ Et caput ei⁹
quasi modicũ se erigẽs inclinabat̃ Os
eius aptum vidꝛebat̃· et lingua tota san-
guinolẽta· Manus eius retraxerunt se
modicũ de loco pforatiõis· et pondus
coꝛps·pedes amplius sustentabãt ꝛ Bi-
giti et bꝛachia quodãmõ extendꝛebãt se·
et wꝛsum fortiter stringebat̃ ad stipitẽ ꝛ

℟ Tunc quidã dixerũt ad me Ma-
ria·filius tuus moꝛtu⁹est ꝛ Alij aũt dixe
rũt·moꝛtuus ẽ sed resurget ꝛ Omnibus
itaq̃ discẽntibus·vnus advenẽs affi-
xit lanceã in latus eius taꝫ validꝛe· vt pe
ne p aliud latus eius transiret Et cum
extraheꝛeꝫ hasta · appuit cuspis rubea
sanguine ꝛ Tũc michi videbat̃ q̃ ãsi coꝛ
meũ pforareꝫ·cum vidissem coꝛ filij mei
carissimi pforatũ ꝛ ¶ Deintꝛ depositus
est ꝛ cruce·quẽ ego recepi in genu me
um quasi leprosum·et totũ liuidũ ꝛ Maꝫ
oculi eius erãt moꝛtui et sanguie pleni ꝛ
Os frigidũ quasi nix ꝛ Barba quasi re-
stis ꝛ Facies cõtracta· Manꝰ quoq̃ sic
diriguerãt·q̃ nõ possent deponi nisi cir
ca vmbilicum ꝛ Sicut stetit in cruce·sic
habui eũ in genu· quasi hoiem contra-
ctum in oĩbus mẽbꝛis ꝛ Postea posuerũt
eum in linteo mũdo ꝛ Et ego cũ linteo
meo exterꝛi vulnera et mẽbꝛa eius ꝛ Et
clausi oculos et os ei⁹·que in moꝛte fu-
erũt apta ꝛ Deintꝛ posuerũt eũ in sepul-
cro ꝛ O q̃ libẽter tunc posita fuissem vi
va cum filio meo·si fuisset volũtas eius
Hijs cõpletis· vẽit ille bonus iohãnes
et duxit me in wmũ ꝛ Ecce filia mea·ta
lia sustinuit filius meus p̃ te

Uerba x̃pi ad spõsam

qualiter se tradidit spõtanee suis inimi-
cis crucifixoꝛibus ꝛ Et de mõ viuẽdi in
cõtinẽtia oim mẽbꝛoꝝ ab illicitis moti
bus·exẽplo sue dulcissime passionis

Capitulũ·xj·

Filius dei loquebat̃ ad spon
sam dicẽs ꝛ ℟ Ego sum
creatoꝛ celi et terre·et coꝛp⁹
meũ verũ est·qõ in altari cõsecrat̃ ꝛ Di-
lige me toto coꝛde·qꝛ ego dilexi te ꝛ Et
ego spõtanee tradidi me inimicis meis
et remãserũt amici mei ꝛ mater mea·in
amarissimo woloꝛe et fletu ꝛ Cũq̃ vide-
rem lanceã·clauos·flagella·et alia pas-
sionis genera parata·p̃cessi nichilomi-
nus letus ad passionẽ ꝛ Cũq̃ caput me
um esset vndiq̃ coꝛona cruentatum·et
vndiq̃ sanguis flueret· et eciã si adhuc
inimici tetigissent coꝛ meum·magis hoc
paterer diuidi et vulnerari· q̃ te care-
re vellẽ ꝛ Propterea nimis ingrata es·
si me pro tãta caritate nõ dilexeris ꝛ Si
eni caput meũ punctũ est et inclinatum
in cruce pro te·caput tuũ debet incliari
ad hũilitatẽ ꝛ Et qꝛ oculi mei erant san-
guinolenti ꝛ pleni lacrimis· iꝛo oculi
tui dẽbẽt abstinere a dꝛlectabili visu ꝛ

℟ Et qꝛ aures mee iplebant̃ sanguine·
ꝛ audiebant verba detractõis mee·
idcirco aures tue avertantur a scurrili
bus et ineptis locutõibus ꝛ Quia eciaꝫ
os meũ potatũ est amarissima potatõe
et prohibitũ a bona·iꝛo os tuũ abstru-
atur a mal· ꝛ apiatur ad bona ꝛ Et quia
manus mee extẽse sunt cũ clauis·p̃te-
rea opa tua q̃ figurantur in manibus ꝛ

extendantur ad pauperes et ad ꝓcepta mea· Pedes tui iꝛst affectus tui quib⁹ ad me ire debes· crucifigãt a voluptatibus; Et sicut in oñibus mẽbris passus sum ego· sic oia membra tua parata sint ad obsequiũ meum; Quia maius seruitium exigo a te q̃ ab alijs· quia maiorez gratiam feci tibi·

Qualiter angelus rogat pro sponsa· et qualiter xp̃us querit ab angelo· quid est q̃ querit pro spõsa· et quid expedit sponse

Capitulũ·xij·

Angelus bonus custos spõse· vidbat rogare xp̃m pro eadem spõsa; Cui respõdit dñs dicens; Qui rogare voluerit pro alio· salutem ei⁹ rogare debet· Tu enim es quasi ignis qui nunq̃ extinguitur· ardens caritate mea icessanter; Tu vides et scis omia cũ vides me; Tu nichil vis nisi qđ ego· Dic ergo michi qđ isti mee nouę sponse expedit? Et ille respondit Bñe tu scis omia; Cui dñs ait; Omia quidem quecũq; facta z futura sunt· et naliter sunt in me· Et omia in celo z in terra noui z scio· nec mutatio est apud me Tamẽ vt ista sponsa intelligat volũtatem meã· dic mod ipa audiente quid ei expedit· Angelus ait; Elatum habet coꝛ et magnuz· ꝓterea necessaria est ei virga vt edometur; Et tunc dñs ait; Quid igitur petis ei amice mi? Et ille Bñe peto miscõiam cum virga tua Et dñs ait; Propter te hoc faciam ei· qui nũq̃ facio iusticiam sine miscõia; Ideo diligere me hec sponsa debet toto coꝛde

Qualiter inimicus dei habet tres demões in se· Et de indicio contra ip̃m a xp̃o illato

Capitulũ·xiij·

Inimicus meus habet in se tres demones· Primus sedet in genitalib⁹ Secundus in coꝛde; Tercius i oꝛe· Primꝰ est quasi nauta qui facit aquã per carinam intrare· que paulatim intꝛ crescendo replet nauem· Intꝛ superefluit aq̃· et nauis submergitur· Hec nauis est coꝛpus suũ· temptatiõibus demonũ· et cupiditatibus suis· quasi procellis agitatũ· In quod voluptas sua primo itrauit per carinam· iꝛst per delectatõem· qua delectabatur talib⁹ cogitatõibus· Et quia nõ resistebat per penitẽtiã nec consolidabat clauis abstinẽtie· crescebat quotidie aqua voluptatis adhibẽdo consensum Intꝛ completa seu repleta naue ventris concupiscentia· affluebat aqua· et operiebat nauẽ voluptate ne veniret ad portum salutis· Scõus demon qui sedet in coꝛde· est similis vermi iacenti in pomo· Qui nucleũ pomi primo comedit· inde relictis ibi stercoꝛibus suis· pervagatur totum pomũ· vnec totum fiet inane· Sic dyabolus facit· Primo viciat voluntatem eius et ꝛsitꝛia bona que sunt quasi nucleus· vnde omne robur mẽtis et bonũ subsistit· et euacuato coꝛde ab istis bõis· tunc relinquit ꝓ eis in coꝛde cogitationes et affectiones mundi quas magis dilexit· nunc impellit ipsum coꝛpus ad quod ei placet· z ex hoc minuitur ei fortitudo et intelligentia· et accedit tediũ vite· Ipse certissime est pomum sine nucleo· idest homo sine coꝛde· quia sine coꝛde intrat ecclesiam meam· quia diuinã caritatem nullam habet· Tercius demon est simlis sagittario· qui p̃ fenestras circumspiciẽs sagittat incautos· Quomod non demon setꝛt in eo· qui nunq̃ loquitur sine eo? Quod enim magis diligitur frequentius nominat· Uerba sua amara quibus alios vulnerat· sunt quasi iacula· que per tot fenestras emittuntur· quotiens nominatur dyabolus· quotiens innocẽtes per verba eius vulnerantur· quotiens simplices ex eius verbis scandalizantur·

Ideo in veritate mea qui sum veritas iuro·q̄ iudicabo eū sicut meretricē ad ignē sulphureū ⁊ Sicut pditorē et insidiatorē·ad oim membroꝝ incisionem·et sicut dñi sui cōtemptorē· ad ppetuā cōfusionē· ¶ Eleuntū q̄diu aia et corp⁹ insimul sūt·mia mea apta est sup eū· ¶ Hoc est aūt qđ requiro ab eo· scz vt frequētius intersit diuinis ⁊ Nullū tieat obprobriū·et nullū cōcupiscat honorē· Et vt nūq̄ noietur in ore suo nomē sinistrum

D Eclaratio·

Ic prior ordis Cistercien sis sepelivit excōmunicatū Cūq̄ legisset vltimā cōmendatōem p eo·dña birgitta rapta in spū audivit·Iste fecit sicut potuit·et sepelivit Iam scito p certissimo· q̄ iste post istū mortuū primus sepelieť·Mā peccauit in patrē·qui dixit nō esse acceptorē psonarū·nec honorare vultū divitis·Hic vero p̄ modicū corruptibile· honorauit indignū·et locauit vt non debuit inter dignos·Peccauit in spm̄ meū· qui ē cōmunio et cōmunicatio iustoꝝ· qm̄ inimicū sepelivit ⁊ Peccauit in me filiū· quia ego dixi ⁊ Qui me spnit sperneť Iste vero honorauit illū ⁊ exaltauit· quē ecclesia mea et vicarius meus spreuit ⁊ Qui prior auditis verbis istis cōpūctus· q̄r to die mortuus est·

Verba x̄pi ad spōsam

de modo et respectu quē debeat in oꝛoe tenere·Et de tribus generibz hoim in hoc mūdo deo seruientium

Ego sum Capitulū·xxij· deus tu⁹ qui in cruce crucifixus verus deus et ver⁹hō in vna psona· sū quotidie in manib⁹ sacerdotis ⁊ ¶ Cū michi aliquā oꝛonem facis·cōclude semp sic oꝛōem tuam vt scz velis fieri semp voluntatē meam nō tuā ⁊ Quia cū p dānatis exoras· nō exaudio te·Q̄nq̄ ecia cōtra salutē tuā optas fieri·et ideo necesse ē tibi voluntatem tuā michi cōmittere· q̄ oia scio· qui p̄uideo tibi nichil nisi vtile· Multi quippe orant nō recta intentōe· et ideo nō merent exaudiri ⁊ ¶ Tria nāq̄ sunt genera hoim seruiētiū michi in hoc mūdo ⁊ Primi sunt q̄ me credūt esse deū et largitorē oium·et sup oia potentē ⁊ Hij seruiūt michi hac intentōe·vt scz tpalia et honorē optineant·q̄ celestia sunt eis pro nichilo·et gaudēter ea amittunt·vt obtineāt p̄ntia·Hijs iuxta voluntatem eoꝝ· pspitas secli in oibus accedit·Et sic amissis eternis· in tpali cōmoditate remunero eos quidq̄d boni fecerūt p me vsq̄ ad vltimū quadrantem·et vsq̄ ad nouissimū punctū· ¶ Scōi sunt qui credūt me deū oipotentē ⁊ districtū iudicē·et isti seruiūt michi ex tota pene·nō aūt ex amore celestis glorie Nisi enim timerēt· nō michi seruirent ⁊ Tercij sunt qui credūt me oim creatorem et verū deū·qui credūt me iustū et misericordē ⁊ Et seruiūt michi nō ex tota alicuius pene·sed ex diuina dilectōe et caritate·Et mallēt quippe oēm penā si sufficerēt magis sufferre· q̄ me semel ad iram p̄uocare ⁊ Isti vere merent audiri in p̄ce sua· quia volūtas eoꝝ est scōm voluntatē meā ⁊ Prim⁹ eni nūq̄ eriet de supplicio·nec vidēbit faciē meam Scōus aūt tā magnū suppliciū non habebit·nec tamē faciē meam videbit· nisi correxerit illū timoꝛem penitētia·

Verba x̄pi ad spōsam

conditōes magni regis x̄po appropriantia· Et de duob⁹ gazophilacijs· p que amoꝛ dei et amoꝛ mundi designant·Et de doctrina p̄ficiendi in hac vita

Capitulū·xv·

Ego sum sicut vnus rex magnus et potēs· ¶ Ad regem eni ptinēt quatuoꝛ· Primo debet esse diues·Scōo mitis·Tercio sapiens·Quarto caritatiuus·Ego vere sum rex angeloꝝ et oim hominū·

Ego eciam habeo illas quatuor ꝓpietates ꝙs dixi Primo nāq; sum ditissimus· q; oibus do necessaria· nec minus hēo post datū; Scō sum mitissimus· q; omnibus petentibus paratꝰ sum dare Tercio itaq; sum sapiētissimꝰ· q; scio qō vni cuiq; ꝓdeꝫ et expedit; Quarto eciā sū caritatiuꝰ· q; paratior sum dare ꝙ aliqs petere; ¶ Ego habeo quasi duo gazophilacia· In primo enī gazophilacio sūt reposita pōderosa et grauia quasi plumbū· ⁊ cella ista vbi ista sunt· est circūsepta acutis aculeis pūgentibus· Sed qui hec primo incipit vertere et revoluere/ et inde portare didicerit· leuia videntur sibi postea quasi pluma· Et sic leuissima fiūt· que antea ponderosa vidēbantur· Et suauia· que prius pūgere credebant· In scō gazophilacio vidēt eē aurum resplendēs ⁊ lapides p̄cios· et pocula ornifera ⁊ dulcia· sed vere aurum illud ē luteū· et illa pocula sūt venenū;

B Ad hec namq; gazophilacia sūt due vie· ſz añ erat vnica via· In cōpetis· idest in ingressu duarū viarū stabat vnus hō et clamabat ad tres hoies· qui incedēbāt p viā aliā dicētes· Audite audite verba mea· et si nō audieritis· saltē videte oculis vīs· q; vera sūt ꝙ loquor; Si aūt nec audieritis nec videritis· saltē attractate manibus· ⁊ ꝓbabitis ꝙ in verbis meis nulla ē falsitas; Tūc ait p̄mus illoꝝ· audiamus et videamꝰ· si ꝟba eius vera sunt· Scōus homo ait· Falsū est quidq̄d dicit; Tercius dixit· scio ꝙ vera sūt ꝙ dicit· ſz nō curo; ¶ Quid sūt ista duo gazophilacia· nisi amor meus ⁊ amor mūdi? Sz ad hec duo gazophilacia· sunt due vie· Abiectio ⁊ ꝓfecta abnegatio ꝓpe volūtatis· ꝙ ducit ad amorem meū· Et carnis voluptas ꝙ ducit ad amorem mūdi· In amore autē meo· vidēt aliqbus esse onus quasi plumbū· q; cum ieiunare debēt ⁊ vigilare· seu refrenare carnē· quasi plumbū portare sibi videnť· Si autē verba et cōtumelias audierint· si in religione et oratione morant· quasi int aculeos resident· et in oñi hora angustiant; Q Sed qui in amore meo esse vult· incipiat primo vertere onus· idest conet ad faciēdum bona· ꝓ voluntatē et continuū desideriū; Inde leuet modice et paulati· idest faciet ea que pōt· cogitādo sic· hoc bene possum facere· si deus voluerit michi auxiliū· Deinde pseuerās in incepto· cum tāta alacritate· ea que videbant sibi prius esse onerosa incipit portare· q; omis labor in ieiunijs seu vigilijs et alijs laboribus q̄buscūq; est sibi tā leuis q̄si pluma; Et in tali sede quiescūt amici mei· que est malis et desidiosis quasi circumsepta aculeis et spinis· ſz amicis meis ē summa q̄es· et leuis quasi rosa· ¶ Ad hoc gazophilaciū est via recta· contemptus ꝓpe voluntatis· qū hō cōsiderata passione et caritate mea· nō curat facere voluntatē suam· et resistit totis viribus· et conat semp ad maiora· Et licet ista via in pncipio ē aliquantulū grauis· tū in ꝓcessu multū delectat· in tm q; ea que prius videbant ad ferendū impossibilia· fiūt postea leuissima· vt merito dicat intra se· Jugum dei suaue est;

D Scōm gazophilaciū est mūdus in quo sunt aurū· lapides p̄cios· et pocula que videnť ornifera· ſz tm degustata amara sūt vt venenū· Omnis enī q̄ portat aurum cōtingit ei· q; cū debilitatur eius corpus et deficiūt mēbra· et cū eis adnichilat medulla· et corpus ipius cadit p mortē in terrā· tūc relinquit aurū et lapides· et nō valēt sibi plusq̄ lutum· Pocula eciā mūdi idest delectatōes· videnť delectabilia· sed cū veniūt in ventrē· debilitāt caput· grauant cor· et oia mēbra euertūt· et postea q̄si fenū homo arescit Et appropinq̄nte dolore mortis· omia delectabilia fiunt amara quasi venenū; ¶ Ad hoc gazophilaciū ducit ꝓpria volūtas· qū homo nō curat resistere affectiōibz suis pravis· neq; meditat

que ego precepi et feci·sed quidq̄ vēit in eius cogitatōem siue licitū siue illicitum hoc statim facit· ℭ Per hanc viā tres viri ambulant·in quibus intelligo omēs reprobos·qui diligunt mundū·et oēm voluntatem ꝑpam·Hūjs ego clamaui·qui stabaz in cōpetis seu in ingressu viarū·q; veniēs in carne hūana· ostendi hoibus quasi duas vias· scilicz quid sequendū esset· q̄d vel fugiendum Que via·s·ducebat ad vitā· et que ad mortē·Mā ante aduentū meū in carne· nō erat nisi vna via·qua omnes boni ⁊ mali ibant i infernū· Ego autē sum ille qui clamabat·et clamabā sic· O hoies audite verba mea que ducūt ad viā vite·quia vera sunt·⁊ sensu ꝑmio ꝓcipere potestis illa esse vera que loquor·Et si nō auditis ea vel non potestis audire· saltē videte·s·fide et intellectu· q̄a vera sunt verba mea· Sicut enim oculis carnis cernit visibile aliquid·sic oculis fidei cerni possunt inuisibilia et credi ⁊ Multi deniqz sunt simplices in ecclesia qui pauca bona opant·per fidem tamē saluant·qua credūt me creatorē oim et redemptorē· ℜ Nullus quippe est· q̄ me nō potest intelligere esse deum et credere·si considerat quomō terra fructificat·et qūo celū dat pluuias· Quomodo arbores virēt· Qūo aialia vnum quodqz in genere suo subsistūt Quomō sidera homi seruiūt·Qūo cōtraria eueniūt voluntati homis· Ex hūjs omibus potest homo videre q̄ mortalis est·⁊ q̄ æus ē ille qui omia ista disponit·Si enī non esset de⁹·omia ista irēt inordinate· Ergo omia sunt a deo·⁊ oia rationabiliter ꝓpter edificatōem hois sunt dispōsita· Nec minimū ē in mūdo· qō sine ratōe sit vel subsistat·Ergo si homo nō potest ꝓpter infirmitatē·virtutē meā sicut est capē vl' intelligere· pōt tn̄ vitæ re per fidē et credere·Si autē o hoies nolueritis cōsiderare intellectu potentiā meam· potestis tn̄ attrectare manibus vestris opa que ego feci et scti mei Quia sic aperta sunt· q̄ nullus dubitare potest esse opa dei· Quis suscitauit mortuos·et illumiauit cecos nisi de⁹? Quis expulit demōes·nisi de⁹? Quid aūt docui· nisi vtilia ad salutē anime et corporis·et lenia ad portandū? ℭ Sed primus homo ait· idest aliq̄ dicūt audiamus et probem⁹ si vera sunt· Hūjs ad tēpus stāt in seruitio meo· nō causa dilectōis·ꝛ expientie et imitatōis aliorum Nec relinquēdo voluntatē ꝑpaz· sed suā faciēdo cū mea volūtate· Hūjs periculose positi sunt·q̄a duobus dn̄is seruire volunt·licet neutri bn̄ seruire possint· Cū aūt vocati fuerint·quem dn̄m magis dilexerūt·ab eo remunerabūtur ℭ Scōus homo dicit·idest aliq̄·Falsū est quidq̄ loquitur·et falsa est scriptura·Ego sum deus ⁊ creator oim·et sine me nichil ē factum·Ego condidi nouā legem ⁊ veterem·et æ ore meo ꝓcessit· nec in ea est aliq̄ falsitas·q̄a ego sum veritas·Ergo qui me falsum dixisse dicūt et scripturam sacram falsam dicunt· ipi nunq̄ videbunt faciem meā· q̄a conscīe tia eorū dicit eis me esse deū· q; omnia fiunt scōm voluntatē meam· et dispositōem meā·Celū illuminat eos·nec ipsi se illuminare possunt·Terra fructū gignit·Aer fecūdat terrā· Omia animalia hn̄t certā dispositōem· Demōes cōfitent̄ me· Justi hoies patiunt̄ incredibilia· ꝓpter amorē meū· Hec oia vidēt nec tn̄ vidēt me· ℜ Jpi eciā possūt videre me in iusticia mea· Si cōsiderarent qūo tra absorbuit impios· Ignis cōbussit iniquos·Sic eciā possūt me videre in mia mea·Qn̄ aqua de petra fluxit iustis·Et aq̄ maris cedebat eis Qn̄ ignis non ledebat eos·Qn̄ celū q̄si tra nutriebat eos·Et ideo q; ista vident·⁊ adhuc dicūt me mētiri·nūq̄ videbūt facie meā·℄ Tercius homo dicit·idest aliqui·Bene scimus eū esse verū deū·sed nō curamus Jsti ineternū cruciabunt·

quia contemnunt me deū et dñm suum
Quid nō ē magn⁹ contēptus· q̄ vtū-
tur vnis meis· et tū ipi contēnunt ser-
uire michi? Si eni haberēt ipi ex mou-
stria ꝓpria· et nō totū ex me· leuius esset
cōtemptus· ¶ Qui aūt on⁹ meū verte
re incipiūt· idē voluntarie et ex feruen
ti desiderio· conant̄ ad faciendū illud
modicū q̄ ipi possūt· hūs ego dabo gra
tiam· Qui aūt leuant pōdera mea· idē
pro amore meo de die in diem ꝓficiūt·
cū eis laboro· et fortitudo illoꝝ ero· et i-
flammabo eos vt amplius velint· Qui
aūt sedent in sede que pūgere vidēt· quie
tissima tū est· hūj sunt in laborib⁹ ⁊ pati
entia nocte et die· nec attendiant̄ sed eo
magis ardent· et modicū eis videt esse
id qđ agunt· Hūj sunt amici mei carissi-
mi· et hūj valde pauci sunt· Quia pocu
la scōi gazophilacij magis alios ælectāt

Qualiter videbat spō

se q̄ quidā sctōꝝ loquebat̄ ad deum· de
quadā muliere a demōio terribilit̄ con
culcata· que postea pcibꝫ virginis glo-
riose fuit liberata·

Capl'm·xvj

IJdebat̄ sponse q̄ quidā san
ctorū loquebat̄ ad deum di
cēs· ℟ Cur aia istius
mulieris quam sanguine tuo redemisti
sic cōculcat̄ a dyabolo? Rndit stati de
mon dicēs· Quia ꝛ iure mea ē· Et tūc
dixit dns· Quali iure tua est? Cui re-
spondit ꝛmon· Bue inquit vie sūt· vna
ducit ad celestia· alia ad infernū· Cūq̄
ipa inspiceret ambas vias· conscientia
sua et ratio dicebat sibi· q̄ viā meā ma-
gis eligeret· Et qa liberam habuit vo-
luntatē diuertēdi ad quā viam magis
vellet· vidēbat sibi vtile magis diuerte-
re voluntatē suam ad pcti ppetratōem
et tūc incepit ambulare p viā meā· Po
stea ꝛcepi eā tribus vicijs· scz gula· cu
piditate pecunie· et luxuria· Ideo ego
sedeo nūc in vētre eius· et in natura eiꝰ

Et teneo eā q̄nq̄ manibus Cū vna ma
nu teneo oculos eius· ne videat spūalia
Cū scōa manu mea teneo manꝰ eiꝰ· ne
faciat opa bona· Cū tercia mānu teneo
pedes eius· ne vadat ad bona· Et cum
q̄rta teneo intellectū ne peccare erube
scat· Cū quinta ecīa teneo cor eius· ne
redeat p contritōem· ℟ Tūc btā
virgo maria dixit ad filiuꝫ· Fili cōpelle
eū dicere veritatē de ea re· quā ab eo q̄
rere volo· Et filius ait· Tu es mater
mea· Tu regina celi· Tu mat̄ mie· Tu
cōsolatio eoꝝ qui sūt in purgatorio Tu
leticia eoꝝ q̄ pegrinant̄ in mundo· Tu
es dña angeloꝝ· Tu cū deo excellētissi-
ma· Tu es ecīa princeps sup dyabolū·
Precipe ergo mat̄ isti ꝛmoni ea que tu
vis· ⁊ ipe dicet tibi· ¶ Tūc btā virgo
q̄sivit ab illo dyabolo· Dic diabole· q̄-
lem intentōem habuit mr hec· añq̄ in-
travit eccliam? Cui dyabol⁹ rndit Ipa
habuit voluntatē abstinēdi a pctō· Et
virgo maria dixit ei Cū voluntas quā
pius hūit ducebat ad infernum· dic ad
quid tēdit voluntas ista quā mō hz· scz
abstinēdi a pctō? Cui dyabol⁹ rndit in
uitus· Ipa voluntas abstinēdi ducit ip
sam ad celum· Et tūc virgo maria ait·
Quia ex iusticia accepisti· vt ꝓpt volun
tatē priorē duceres eā a via scē ecclesie·
nūc iusticia ē vt p volūtatē istā reduca-
tur ad eccliā· ¶ Nūc ecīa q̄ro dyabo-
le vlteri⁹ a te· Dic q̄lē voluntatē habet
mō in hꝰ pūcto· in q̄ nūc ē sua cōsciētia ?
Diabol⁹ ād rndit Ipa hz ptritōem i mē
te p hūs q̄ fecit· et magnū fletū· ⁊ ppo-
nit vlteri⁹ nūq̄ talia cōmittere· sz vult
emēdare q̄ntū pōt· ℟ Tūc vgo q̄-
sivit a dyabolo· Dicas michi· Possunt
ne hec tria pctā· scz luxuria· gula· ⁊ cu-
piditas· cū istis tribꝫ bōis· scz ptritiōe·
fletu· et ꝓposito emēdatōis· simꝰ esse in
vno corde? Cui dyabol⁹ rndit non· Et
btā vgo tūc ait· Dicas mihi ergo· que
istoꝝ ꝛbuerūt a corde suo fugere et re-
cedere· an iste tres vtutes· an forte illa

tria vicia·et quo tu dicis·q̄ ibidē in eo dē loco simul hitare nō possunt? Dyabolus aūt ait·Dico q̄ pctā; Et tūc virgo rñdit; Ideo igit clausa est ei via ad infernum·7 via ad celestia sibi apta est ¶ Tunc vlteri9 q̄siuit btā virgo a dyabolo Dic michi·si p̄do iacet ante fores spōse·volēs violare eam· q̄d faciet tūc spōsus? Rñdit dyabolus; Si bonus 7 magnanim9 est ille spōsus· tbz eā tfendere·et vitā suā opponere p̄ vita eius; Tūc virgo ait·Tu es p̄edo pessimus· aia aūt ē sponsa spōsi filij mei·q̄ eam p̄ sanguine reemit Dāc igit tu corrupisti et violent rapuisti·Propterea q̄ filius me9 est spōsus aie·et est dñs sup te·ideo competit tibi fugere corā eo· D

Declaratio) ¶ Hec mulier fuit meretrix·q̄ redire voluit ad seculū·q̄ diabolus molestabat eā die ac nocte in tātū· q̄d visibilit oculos eius depmebat· et eā multis videntib9 extraxit de lecto; Tūc pītibus multis fidedignis· dicta scā birgitta apte dixit; Recede dyabole q̄a satis inquietasti istā creaturā dei Et dicto verbo·ipa mlr p dimidiā horā de pressit oculos in terrā·7 eleuās se dixit Vere vidi dyabolū in vilissima forma egredientē p̄ fenestrā·7 audiui vocē dicentē michi; Vere mlr liberata es; Et post illā horā eadem mlr ab omī impatientia liberata fuit· nec sordidas cogitatōes patiebat vlteri9 7 bono fine q̄euit

Verba xp̄i ad spōsam

qualiter pctōr assimilat tribz·scz· aqle aucupi·7 pugili· Capl'm·xvij·

EGo sum ihūs xp̄s q̄ loquor tecū·q̄ in vētre virgis ver9 deus et verus hō fui·nō minor cū p̄re oia regēs·licz essem cū virgine· A Ille talis inimicus me9 pessimus·simil est tribz·Primo aqle volāti in aere·sub qua alie aues volant Secūdo silis ē aucupi·cantāti in fistula linita bitumine tenaci· cuius voce aues delectate cū fistulam advolāt· bitumie illo retinent; Tercio silis est pugili·qui primus ē in omī certamie; ¶ Ipe nāq̄ similis est aqle·q̄a p̄ superbiā suā·qua nullos pateret si posset se eē superiores· lacerat oēs·q̄s p̄t vngubz malicie; Ideo abscidam ei alas potētie sue et superbie; Auferā de tra maliciā eius· Ipm aut tradaz olle inextinguibili· vbi sine fine cruciabit·nisi emēdauerit se· B Simil ē aucupi·q̄ scz p̄ dulcedinē verborū et pmissionū·oēs sibi attrahit·sz qui cūq̄ ad eū venerint sic infigunt in poitōe·vt nūq̄ possint inde fugere; Ideo aues inferni cōfigēt oculos ei9 ne vnq̄ videat gliam meā· sz sempitnas inferni tenebras; Precidēt aures illius·ne audiat verba oris mei; A plāta pedis vsq̄ ad verticē capitis· faciēt ei p̄ dulcedie amaritudinē·vt tot penas sustineat· q̄t hoies adduxit in p̄ditōem· ¶ Simil est ecia pugili·q̄ prim9 in omi malicia nulli cedere vult·7 oēs depmere p̄p̄it Ideo sicut pugil prim9 erit in oi pena·semp in novabit pena ei9 et nō deficiet; Ele tū q̄dm aia est cū corpe·mia mea parata ē ei (Declaratio) ¶ Hic fuit miles potētissim9 q̄ multū odivit clerū· vba ignominosa imponēs eis·ex quo facta ē revelatio p̄cedēs et subsequēs· Filius dei loquit· O miles mūdi q̄re a sapientibus· q̄d cōtigit superbo aman q̄ experit ppl'm meū· Nōne mors ignoiosa et cōfusio? Sic iste deridet me 7 amicos meos· Ideo sicut isrl' nō planxit mortē aman·sic nec amici mei·plāgēt sup mortē ei9 ·sz amarissima morte morient·nisi se emēdauerit Hec ita evenerunt

Verba xp̄i ad spōsam

qualit in homo tei dz eē hūilitas·et quō p̄ talē homū religio designat·Et ecia q̄ edificia 7 elemosine dñt fieri de bñ acq̄sitis·7 de mō restitutiōis

In homo Capl'm·xviij· mea dz esse ois hūilitas·que

omino nūc contēpta ē. ℍ Ibi dz esse murꝰ fortis int viros et mleres·qa licz oēs possem defendē·7 oēs sine muro tenere·ꝓpter cautelas tñ et astutias dyaboli·volo ꝙ vnus murus diuidat vtrasq habitatōes·q sit fortis et nō ml' tū altus·sz moderatꝰ·7 fenestre sint simplicissime 7 lucide·Tectū moderate altū·ita vt nichil ibi appareat·nisi qđ hūilitatē redoleat·Quia illi q michi nūc domos edificāt·ipi sūt sll'es mgris edificātibz·ad quos cū dñs edificij ingredit·recipiūt eū p crines 7 trahūt eū sub pedibꝰ·lutū ponūt in sublimi·et aurū sub pedibz·7 Sic faciūt ipi michi·Edificāt eni lutū·idest tpalia ista cassura ponūt q si ad celū Alias aūt q sunt pciosiores auro·mime curant·7 Si ego ingredi volo ad eos p ꝓdicatores meos·aut p cogitatōes bonas·ipi arripiūt me p crines·et ꝓculcāt me sub pedibz·idest blasphemiā michi inferunt·7 opa mea 7 verba mea·ptēptibilia reputāt q si lutū·Se āt multo existimāt sapiētiores·Si eni michi edificare vellēt·7 ad honorē meuz·alias ꝑmo edificarēt. ℬ Quicūq āt domū meā edificat·sūmo studio appōat curā·vt nō veniat ibi ad edificiū vnus tenarius·q non sit bñ et iuste acqsitus·7 Multi qppe sūt q se male acqsita bona hre sciūt·7 tñ de hoc nō volēt·nec volū tatē hnt restituēdi et satisfaciēdi ipis 7 fraudatis 7 spoliatis·quis possent restituere 7 satisfacere si vellēt·Dz tñ quia cogitāt secū ineternū nō posse possidere ea·dāt partē ecclīs ex illis bōis iuste acqsitis·q si p hāc donatōem placatū me habeāt·Alia aūt bona bñ acqsita reservāt posteris suis·Hoc certe non placet michi·7 Quicūq eni michi in domis suis placere vellet·deberet ꝑmo hre affectionē emēdādi se· deiñ facere illa bona opa q posset·7 Debet eciā lugere et plāgere mala q fecit·deiñ restituere si pōt·Et si nō pōt·dz habere voluntatē restituendi defraudata·Postea cauere debz ne vlterius talia cōmittat· ℚ Si autē non supesset cui redderet illa male acqsita·tūc posset michi dare q omnibus possū sua refundere·7 Qđ si reddere nō sufficit·tūc si cū ꝓposito emēdādi·et cōtrito corde hūliauerit se michi·ego dimes sum reddere·et possuz restituere oibus defraudatis partes suas·vel i pnti seculo vel in futuro·7 ℂ Ego volo tibi indicare·qđ significat domꝰ quā edificari volo·Ipa eni domus ē religio·cuius fundamentū sū egoipe q oia cōdidi·7 p quē oia facta sunt et subsistūt·7 In q domo sunt qtuor parietes ℂ Primꝰ ē iusticia mea·q aduersantes domui huic iudicabo·ℂ Secōs paries ē sapia mea·qua inhitantes cognitōe mea 7 intelligētia illūinabo·ℂ Tercius ē potentia mea·qua eos ꝓfortabo contra machinamenta dyaboli· ℴ Quartꝰ eciā paries est mia mea·q oēs suscipit petētes eam·In hoc pariete ē porta gre· p quā omis petētes suscipiant·Tectū domꝰ est caritas·q diligētiū me pcta opio·ne p illis peccatis iudicent·7 Fenestra tecti p quā intrat sol·est cōsideratio gre mee·p quā intrat calor ditatis mee ad ihabitātes·7 Qz aūt murus dz esse fortis 7 grandis·significat ꝙ nullus valet infirmare verba mea·nec ea destruere·7 Qz aūt dz esse moderate altus·significat ꝙ sapia mea ex parte intelligi et cōprehendi pōt·sed nūq plenarie·7 ℂ Fenestre simplices et lucide·significāt ꝙ ꝟba mea licet simplicia sūt·tñ p ea lux cognitōis divine intrabit in mūdū·ℂ Tectū moderate altū·significat ꝙ verba mea non in sensu incōprehēsibili·sz comphensibili 7 intelligibili sensu manifestabuntur

Verba Catonis ad spōsam·de magnificētia suarū potētie·sapientie 7 ꝟtutis·et qualiter contra eum magis peccāt qui nunc dicuntur sapientes· Capitulū·xix·

EGo sum creator celi et tre· EGo habeo tria mecū· AEGo sū potētissim⁹·ego sapientissim⁹·ego ecīa virtuosissim⁹ Ego nāq; sum ita potēs·q; āgeli i celo honorāt me·Demones in iferno nō audent inspicē me Omia elemēta stāt ad nutū meū¶ Sū ecīa ita sapiens·q; null⁹ valet investigare sapiētiā meā ¶ Ita sciēs·q; oia que iā fuerunt·7 ea q̄ futura sunt ego scio Sū q̄; ita rationabil'·q; nec minimū quidem sive vermis·sive aliqō aliud aial q̄ntūlibet deforme sit· ē sine causa factū¶ Sū ecīa ita virtuos⁹·q; a me tanq̄ a fonte bono·oñe bonū emanat· Et sicut a vite bona·ois dulcedo procedit¶ Ideo nullus pōt esse sine me potēs sine me sapiēs·sine me ē virtuosus¶ Et ideo nimis potētes secli cōtra me peccāt· q; bus dedi fortitudinē 7 potentiā· vt me honorarēt·sz ipi sibi attribuūt honorē q̄ si q; illū a seipis habeāt¶ Nō cōsiderant miseri ibecillitatē suā¶ Si enī darē eis minimā infirmitatē·statim deficerēt·et oia vilescerēt eis·Sz qūo tunc subsistērēt ad fortitudinē meā· et ad pēas eternas¶ BSz magis peccāt contra me·q; nūc dicunt sapiētes· Ego enī dedi eis sensum et intellectū et sapiam· vt me diligerēt· sz ipi michil nisi ad suā vtilitatē tpalem intelligūt¶ Ocl'os hnt in occipite·videtes sunt ad sua delectabilia·sz ceci sūt ad grās agendas michi q; dedi eis oia·qa sive boni sive mali· nullus posset sine me sentire 7 intelligere· licet pmitto mal' volūtatē suā flectere ad qō voluerint·¶ Nullus ecīa potest esse vtuosus sine me·Ideo ego possum nūc hoc puerbiū dicere qō a vulgo cōmunit dicit¶ Qui patiēs ē·ab oib⁹ contemnit·Sic ego ꝓpter patientiā meam· nimis vitor ab hoibus fatu⁹ esse·7 ideo ab oibus ꝓtemnor¶ Sed ve eis cū ego oñero eis iudiciū meū·post talē patiētiā·Ipi nāq; erunt quasi lutū añ me qō cadit in yma·et non subsistit anteq̄ venerit in profundum inferni¶

COllocutio grata virginis mris et filij ad invicē· Et virgis mris·7 filij ad spōsam Et q̄lit spōsa dz se ꝑparare ad nuptias¶ Capl'm·xx·

MAter dei videbat dicere ad filiū¶ A Tu es rex gl'ie fili mi Tu es dñs sup omēs dños¶ Tu creasti celū et trā·et omia q̄ in eis sunt¶ Fiat ergo oñe desideriū tuum¶ fiat ois volūtas tua¶ Rndit filius· Proverbiū antiquū ē·q; illud qō iuvēis discit in iuvētute·ꝫ retinet in senectute Sic tu mat a iuvētute didicisti seq; voluntatē meā·7 relinqre oēm voluntatē tuā ꝑ me¶ Ideo bn dixisti·fiat volūtas tua¶ Tu enī es q̄si aurū ꝑciosū·qō extendit et ꝓtit sup durū incudē· qz tu oibus tribulatōib⁹ ꝓtiebaris·et in passione mea ꝓe ceteris patiebaris¶ Quia q̄n cor meū i cruce ꝑ vehemētia doloris rūpebat·cor tuū ex hoc q̄si ferro acutissimo vulnerabat·et libenter scindi pmisisses·si fuisset volūtas mea Clerūtn̄ ecīam si potuisses restitisse passioni mee·7 optasse vitā meā·tu tn̄ noluisti nisi iusta voluntatē meā¶ Ideo bn dicis·fiat voluntas tua· BBenī loquebat maria ad spōsam¶ Spōsa filij mei·dilige filium meū·qz ipe diligit te·Honora sanctos ei⁹ q; astāt ei·Ipi enī sunt q̄si stelle inumerabiles·quor lux et splēdor nulli tpali luci cōparari pōt¶ Quia sicut lux mūdi differt a tenebris·sic et mlto magis lux sctōr·differt a luce hui⁹ mūdi ¶ Clere dico tibi·q; si scti viderent in claritate sicut sunt· nullus hūanus oculs hoc ferre possz· sz corpali lumie ꝑuaret¶ Inte loquebat filis virgis ad spōsam suā dicēs¶ Spōsa mea tu debes hre q̄tuor· Primo debes esse parata ad nuptias veritatis mee·in q̄bus nulla ē libido carnalis·sz spūalis delectatio suavissima·q̄lem decet deū hre cū aia casta·ita vt nō amor filiorū tuor·nō eciam bonor vel

parentū retrahat te ab amore meo·Me cōtingat tibi sicut illis ỽginibz fatuis· que iparate erāt qñ dñs voluit vocare eas ad nuptias·et ideo excludebantur ¶Scđo debes esse credula ỽbis meis Ego eni sū veritas·et de ore meo·nūq̄ nisi veritas ꝓcedit·nec aliq̄s pōt inuēire in verbis meis nisi veritatem·Quia qñq̄z spūaliter itelligo q̄ loquor·qñq̄z sicut tūc ipa lr̄a sonat· et ipsa verba mea tunc nutꝫ dñt intelligi·7 ideo nullꝰ pōt me arguere de mēdacio7 ¶ Tercio debes eē obediēs· vt nullū sit mēbrum in quo deliqsti·de quo nō exigas dignā pniam 7 emēdam7 Quia licet sim misericors·tñ iusticiā nō relinquo Jdeo quibus teneris obedias hūiliter 7 hylariter ita vt eciā qđ tibi videt vtile 7 ratōabile·cōtra obedientiā nō facias7 Est eni melioꝰ ꝓpter obediētiā relinq̄re voluntatē tuā licet bonā· et seq̄ voluntatē ꝑcipietis·si nō ē cōtra salutē anīe·vl' alias irrationabil'7 ¶ Quarto debes eē hūilis·q̄ cōiugio spūali copulata es Ergo debes hūilis esse in aduētu sponsi tui et verecūda7 Ancilla tua sit moderata et refrenata· idest corpus tuū abstinēs et bñ disciplinatū7 Eris eni fructifera semine spūali multis ꝓfuturo· Sicut eni surculus si inserit trunco arido·trūcus incipit florere· sic gr̄a mea fructificare et florere ꝯbes·q̄ et inebriabit te· vt ex vino dulcedinis qđ tibi daturꝰ sū·omis celestis exercitꝰ gaudeat7 ¶ Noli diffidere de bonitate mea7 Dico tibi ꝑ certo· q̄ sicut zacharias et elizabeth in effabili gaudio gaudebāt interius·de ꝑmissione ꝓlis future·sic et tu gaudebis de gr̄a mea quā tibi facere volo·et insuper alīj gaudebūt ꝓ te7 Jllis duobꝰ·scz zacharie et elizabeth loquebat̄ vnꝰ angelus·ego āt ꝯ et creator āgelorꝫ 7 deus tuꝰ·loq̄r tecū7 Jlli duo genuerūt michi amicū meū carissimū iohēm·7 ego ꝑ te volo generare michi multos filios· nō carnales sz spūales7 Vere dico tibi q̄ ipe iohēs·simil' erat arūdini plene dulcedis et mellis· q̄ in os eiꝰ nunq̄ intrauit aliq̄d imundū·nec vltra mēsurā perceptibilē· suscepit vite necessaria· Nec vnq̄ seminariꝰ humor de corpe eius exiuit·et ideo bñ pōt vocari angelꝰ et ỽgo

Verba sponsi ad sponsam in figura optima · de quodā mago ꝑ quē dyabolus mirabilit̄ designat̄ 7 exponitur· Capitulū·xxj·

Sponsus ihūs loquebat̄ ad spōsam i figura ponēs quodam exēplū rane dicēs· ¶ Quidā magus habebat optimū aurum splendidū·ad quē veniēs vnus simplex et mitis hō·volvit emere aurum illud7 Cui ait magus· Nō habebis hoc aurū nisi melius aurū 7 maioris q̄ntitatis deberis michi·Ad quē ille· Ego inquit i tm̄ desiderο illud aurū tuū habere·q̄ antēq̄ careā dabo tibi sicut vis· Et dato illi mago auro melioꝛ· et maioris q̄ntitatis·recepit ab eo aurū splendidum·7 posuit in scrinio·cogitans facere sibi ñ annulū sup digitū suū· Addico aūt inter iecto tpe·venit magꝰ ad hoiem illū simplicem dicēs·Aurū hoc qđ emisti 7 posuisti in scrinio tuo·nō est aurum vt putas·sz vilissima rana que nutrita ē in pectore meo·et alita cibo meo ¶Et vt hec probes esse vera·api scrinium· et videbis q̄ rana insiliet in pectus meū· de q̄ nutrita est· Cūq̄ ille apire vellet et experiri·apparuit rana in scrinio·cuiꝰ oppositū pēdebat sup q̄tuor cardines·quasi citiꝰ casuros·Tūc apto ostio scrinei·rana viso mago insiliit in pectꝰ eiꝰ ¶ Qđ vidētes fratres et amici illiꝰ hois simplicis·dixerūt ad eū Bñe inquiūt·aurū illud optimuz iacet in rana· et si velles facilit̄ posses obtinere aurū ¶Et ille qđo inq̄t·qđo hoc possem? Qui dixerūt Si q̄s recipet acutissimā et feruentē lanceam·et eā infigeret ꝯso rane· ex ea parte dorsi vbi concauum aliq̄d esset· tunc

citius posset obtinere aurū· Si aūt cō cauū in eo inuenri nō posset· tūc debe ret lancea nimis valenter ⁊ toto cona mine infigi in eā· ⁊ sic hr̄e posses qō emi sti ¶ Quis est iste magus nisi dyabol⁹· qui suaet hoibus ꝛlectatiões et hono res·que nō sunt nsi rana ⁊ Nam falsa ꝑ mittit esse vera·et vera facit viæri falsa Jp̄e eni possidet aurū illud p̄ciosū ꝛest aiam· quā preciosiorē oīibus stellis et planetis per potentiā deitatis mee feci quā imortalē ⁊ stabilē et delectabiliorē michi ceteris creaui· et p̄paraui ei me cum eternā requiē et habitatōem ¶ Hanc ego ꝛ potestate dyaboli melioi auro et maioris p̄cij emi·qñ pro ea dedi carnē meam imunē ab oīi pctō· ⁊ sustī nui tam amarā passionē·ꝙ nullū meum mēbrum esset sine vulnere· Redēpta āt aia·posui eā in corpe tanq̄ in scrinio·d nec eā in dignitate deitatis mee collo carem· Nūc aūt aia hois sic redempta facta ē velut turpissima et vilissima ra na·saltans ꝑ supbiā· ⁊ cōmorans in ce no ꝑ luxuriā· ⁊ abstulit michi aurū·ꝛest oēm iusticiā meā·Et ꝛco dyabolus be ne pōt dicere michi Aurū qō emisti nō est aurū·seo rana nutrita in pectore de lectatiōis mee ⁊ Separa ergo corp⁹ ab aia·et vīæbis ꝙ statim volitabit ad pe ctus mee delectatiōis·vbi nutrita est ⁊ Cui ego rn̄æo ⁊ Quia rana horrida est visu·horribilis voce· ⁊ venenosa in tac tu·nec aliq̄d michi boni nec delectatio nis cōfert·ſz tibi in cui⁹ pectore nutri ta est·tua ꝓterea sit·q; tua de iure est ⁊ Jæo apto ostio·ꝛest sepata aia a corpe statim volabit ad te·tecū sine fine man sura· O Talis est eni aia illi⁹ de q̄ tibi loquor· Nā ipa est velut rana pessi ma·plena omi immūdicia et voluptate· nutrita in pectore dyaboli ⁊ Ad cuius scrinū ꝛest corp⁹·nūc ꝑ appropinq̄tōez mortis appropinquo·qō pēdet in q̄tuor cardinib⁹ casuris ⁊ Quia corpus ei⁹ ex q̄tuor subsistit·scz fortitudine· pulcritu dine·et sapiētia·et visu· que oia iā nunc incipiūt sibi deficere ⁊ Cūq; aia eius se parabit a corpe·statim volabit ad dya bolū·de cuius lacte nutrita ē· q; oblita est dilectōis mee·qua supliciū ei⁹ quod meruerat ꝑ ea suscepi· Nā michi nō re pendit dilectōem ꝑ dilectōe mea·sed ⁊ insup aufert michi iusticiā meā·q; michi magis deberet seruire ꝙ redemi eā q̄ al teri Sz ipa magis delectat in dyabolo Vox oīonis eius est michi sicut vox ra ne·visus ei⁹ in cōspectu meo abhoiabil' Auditus ei⁹ nūq̄ audiet gaudiū meum Nec tactus ei⁹ venenatus sentiat ꝛita tem meā· Verūtn̄ q; misericors sum·et aia eius licet imūda sit· si adhuc attrectaret aliquis ⁊ cōsideraret·si ali qua cōtritio esset in ea et volūtas bōa· ⁊ infigeret mēti eius lanceā acutissimā et feruentē·ꝛest timorē districti iudicij mei·adhuc inueniret grāz meā si vellet cōsentire ⁊ Qō si nulla esset in eo cōtri tio nec caritas·si qs tn̄ pūgeret eū mor daci correptōe et rep̄hensione dura·ad huc esset in eo spes·q; q̄diu ania cū cor pore vivit·mia mea oibus apta ē ¶ Vi de ergo q; ꝑ caritate mortu⁹ sum· et mi chi nullus repēdit caritatem· ſz aufert michi iusticiā meā·qa iustum esset vt ho mies eo melius viverent· quo maiori la bore redēpti sunt ⁊ Sed nūc eo deteri⁹ viuere volūt·quo eos amari⁹ redemi· eo fiducialius peccare volunt·quo ma gis eis pc̄m abhoiabile ostēdi· Jæo vi de et consiæra·q; nō sine causa irascor· q; grām meā conuertunt sibi in irā· Re demi eni eos a pctō·et ip̄i se magis ipli cant pctō ⁊ Tu ergo sponsa mea redde michi q̄ teneris·idē aiam tuā mundam michi cōserua·qa ꝑ te mortu⁹ sū hac de causa·vt eā michi mundam seruares ⁊

Enterrogatio dulcissi ma mris ad spōsam·⁊ rnsio hūilis spōse ad matrē· Et replicatio vtilis mris ad spōsam·⁊ de ꝓfectu bonoꝝ int̄ malos·

Capl'm·xxij·

MAter loquebat ad sponsam filij dicēs· ℣ Tu es spō sa filij mei·Dicas q̄d habes in aio·⁊ q̄d petis? Cui spōsa rn̄dit⁊ Tu dña bn̄ no sti·q̄ scis oia⁊ Et tūc btā virgo ait⁊ Li cet ego oia sciā·tn̄ te loquēte audienti bus astantib⁹ cognoscā⁊ Et spōsa dixit Duo inq̄t timeo dña⁊ Primo p̄o petis que nō ploro nec emēdo vt vellē Scō cōtristor ex eo q̄ inimici filij tui sūt mul ti· ℭ Tūc virgo maria rn̄dit· Contra primū do tibi tria remedia· Primo cogi ta·q̄ oia q̄ spn̄ hn̄t sicut rane ⁊ cetera aialia qn̄q̄ hn̄t incōmoda·nec tn̄ ineter nū viuit spūs eor̄·sed cū corpe moritur Tua āt aia et ois hois viuit internum· Scō cogita mscōiam dei· q̄ null⁹ hō sic peccator ē·si cū emēdationis p̄posito et p̄tritione rogauerit· q̄ non dimittat ei pctm̄ Tercio cogita q̄nta glia ē aie· que cū deo et in deo sine fine viuit· ℬ Contra scōm scz q̄ inimici dei sūt mul ti·do eciā tibi tria remedia Primo con sidera q̄ deus tuus ⁊ creator tu⁹ ⁊ eor̄· est inder sup eos·et nūq̄ amplius ipi iu dicabunt eū·licet patient̄ supportat ad tēpus maliciā eor̄·Scō q̄ filij dānationis sunt· et q̄ graue et intolerabile erit eis semp ardere· Ipi sūt serui pessi mi q̄ carebūt hereditate·filij aūt recipi ent hereditatē·Sz dices forte·ergo nō est eis p̄dicandū·vtiq̄· Cōsidera q̄ iter malos frequent̄ sūt boni Et filij adop tiui q̄nq̄ recedūt a bono· sicut ille filius prodigus q̄ abijt in aliā regionē longin q̄ et vixit male·Sz ipi q̄nq̄ p̄ p̄dicatio nē compūcti reuertunt̄ ad patrē·et erūt eo acceptiores quo p̄us pctores· Ideo eis magis p̄dicādū ē·q̄ licet p̄dicator fe re omēs vitet malos·p̄sideret tn̄ secum forte sunt aliq̄ inter eos filij futuri dn̄i mei·p̄dicabo ergo eis·hic p̄dicator op timā habebit mercedē· Q Tercio considera q̄ mali viuere permittunt̄ ad bonorū probationē·vt ex eorū moribus exasperati·patiētie fructu remunerent· sicut ecia per exemplū intelligere pote ris·Rosa enim suauit̄ redolet pulcra est visu·lenis tactu·et tn̄ non crescit nisi in ter spinas·que sunt aspere tactu·defor mes visu· nichil boni redolentes· Sic eciam boni ⁊ iusti hoies licet lenes sint patientia·pulcri moribus·suaues bono exemplo· non tn̄ possunt proficere vel probari·nisi inter malos⁊ Qn̄q̄ eciam spina defendit rosam·ne carpat̄ aī ma turitatē·sic mali occasio sunt bonis· ne excedant in pctis·qn̄q̄ per eorū malici am refrenant̄·ne imoderata leticia vel alio peccato dissoluant̄· Vnq̄ eciam vinū seruat̄ bene in bonitate sua nisi in fece· nec boni et iusti in vtutibus stare et proficere possunt·nisi probent̄ tribu lationibus et iniquor̄ persecutionibus Ideo tu libenter supporta inimicos fi lij mei·et cogita q̄ ipe inder eorū est· et q̄ ipe si sic esset iusticia·vt deberent de strui omēs·bn̄ posset in momto vlere eos Ergo tolēa tu·q̄d ipe tolēat eos

Verba xp̄i ad spōsam

de hoie ficto·q̄ inimic⁹ dei ē nūcupat⁹· et q̄ maxime de ypocrita ⁊ eius ad ple nū p̄petates ponētia· Capitulū·xxij·

ILle talis vitet hoib⁹ q̄si hō be ne ornat⁹·fortis ⁊ decorus·⁊ in pugna dn̄i sui strenuus·sed amota galea a capite ei⁹ ē abhoiabil' ad vidēdū ⁊ inutil' ad opandū Appet eni cerebrū ei⁹ nudū·Dures hz i frōte·ocu los i occipite·Nasus ei⁹ abscis⁹ē·Bene ei⁹ ex toto p̄tracte q̄si hois mortui Ala rilla ei⁹ ex dextra parte cū fauc⁹ et di midietate labij·tota deciderat·Ita q̄ ni chil ex dextra pte remāet nisi gutt̄ solū· qō nudū apparet· Pect⁹ ei⁹ plenū ē ver mib⁹ scaturientib⁹· Brachia ei⁹ q̄si duo p̄cipes⁊ Cor ipletū ē pessimo scorpione Dorsū eius velut cōbust⁹ carbo· Inte stina eius sūt fetentia et corrupta quasi caro abundans sanie⁊ Pedes eius mor tui et inutiles ad incedendum⁊ ℬ Quid autem ista significāt·dicam tibi·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ille talis videt hoīibus exteri⁹ bonis moꝛibꝫ et ſapiētia oꝛnatus· ⁊ in honoꝛe meo ſtrēnuus eē· ſꝫ nequaq̄ ē ita Si enī ammouereť galea a capite ei⁹· ītſt oñderetur hoīibus qualis ipe eſt· eſſet pre oīibus viliſſim⁹ Cerebrū quippe eius eſt nudū· qꝛ inſipiētia et leuitas moꝛum ei⁹· ſatis euidētiſſimis ſignis oſtendit eū bonis hoibus· indignū eſſe tali honoꝛe Si enī ſapet ei ſapiētia mea· itelligeret ſe tāto auſteriꝰ ꝓuerſatōe ꝛbē p alīs veſtiri· quo maioꝛi honoꝛe p ceteris ſub limať· ¶ Aures hꝫ in fronte· qꝛ p hūili tate quā ꝛberet habere in dignitate· et ceteris lucere· non vult niſi audire laudē et honoꝛē ſuum· ⁊ pro eo aſſumit ſibi ſupbiā· vñ velit ab oībꝫ vocari magn⁹ et bonus· ¶ Oculos hꝫ in occipite· qa cogitatio eius tota eſt ad pītia· et non ad eterna Tota qūo placeat hoīibus· ⁊ qō vtilitas carnis requirit· et nō qūo placeat michi et proſit aiabus· ¶ Naſus eius abſciſus ē· qꝛ diſcretio ablata ē ab eo· q̄ diſcernat iter pcīm et virtutē· int honoꝛē tempalē et eternū· int diuiti as ſeculi et etnas· int delectatōes iſtas modicas et etnas· ¶ Gene eius cōtra cte ſunt· ītſt verecūdia ois quā ꝛberet habere ad me· ⁊ pulcritud virtutum q̄ michi placeret· omio q̄ſi mortua eſt ad me· Quia p hoim verecūdia erubeſcit peccare· p me āt nichil ¶ Altera pars maxille ⁊ labij ꝛciderat· ita q̄ nichil re manet niſi gutť· Quia imitatio operuꝫ meoꝝ· et p̄dicatio verboꝝ meorū cum oꝛōne feruēti· in eo iā cecidit· ita qō nichil remāet in eo niſi gutť gule ſue Imitatio aūt prauoꝝ et reuolutio ſeculariū negotioꝝ· totaliť ſana ⁊ pulcra ſibi videnť· ¶ Pectū eius plenū eſt vermib⁹ qꝛ in pectoꝛe vbi deberet eē recordatō paſſiōis mee· et meōria operū meorū et p̄ceptorū· ibi ē ſollicitud tempaliū ⁊ cupiditas mūdi· q̄ quaſi vermes ei⁹ conſcientiā mordēt· ne cogitet ſpūalia· O In corde eius vbi ego moꝛari vellem· et caritas mea ſedere ꝛberet· ſeꝛt peſſimus ſcoꝛpio qui pūgit cauda et blandiť facie· qꝛ ꝛe oꝛe eius ſatis blanda ꝓcedit loquela ⁊ ratiōabilis· ſꝫ coꝛ eius plenū eſt iuſticia et fallacia· qꝛ nō curaret q eccl'a cui p̄eſt deſtrueret· ſi voluntatem ſuā poſſet pficere· ¶ Brachia eius ſunt ſicut ſerpētes· qꝛ p maliciā ſuam extēdit ſe ad ſimplices· vocādo eos cū ſimplicitate ad ſe· et occaſione accepta miſerabiliť ſupplātat Inꝛ q̄ſi ſerpēs retoꝛquet ſe quaſi in circulū· qꝛ occultat maliciaꝫ ſuā et iniquitatē· vt vix aliqui eius aſtutiā poſſint depēhenꝛe· Iſte eſt quaſi viliſſimus ſerpēs in cōſpectu meo· qꝛ ſicut ſerpēs oībus aialibus ē odioſioꝛ· ſic iſte michi oīibus deformioꝛ· qꝛ iuſticiā me am adnichilat· et reputat me q̄ſi hoiem qui nolit vindicare· ¶ Doꝛſum ei⁹ eſt velut carbo· qō tamē deberet eſſe ſicut ebur· qꝛ opa eius ꝛberēt eſſe fortia pre alīs et mūdioꝛa· vt infirmos portaret p patientiā ⁊ p vite bone exemplū ¶ Sed nūc eſt quaſi carbo· quia infirm⁹ eſt ad patiendū vnū verbū pro honoꝛe meo· niſi cauſa voluntatis p̄pe Ceruntamen ſibi fortis viꝛť ad mundū· Inꝛo cum ſtare putat caꝛt· quia ſic ꝛformis et mortuus eſt in conſpectu meo et ſanctoꝝ meorū· ſicut carbo· ¶ Interioꝛa eius ſunt fetentia· quia cogitatō eius ⁊ affectio fetent in conſpectu meo velut caro mortua· cuius fetoꝛē nullus ferre pōt· Sic eum nullus ſanctoꝝ ferre poteſt· ſed omēs auertunt ab eo vultū ſuū· et petunt ſuper eum iudiciū· ¶ Pedes eius ſunt mortui· Duo namq̄ pedes· ſūt due affectōes eius ad me· ſcꝫ voluntas emendandi cōmiſſa· et voluntas faciēdi bona· Sed hīj pedes omnino in eo mortui ſunt· quia omnis medulla caritatis in eo cōſumpta eſt· et nichil remanet niſi oſſa induratiōis· Et ſic ſtat coram me· Ceruntamē q̄diu anima eſt cū coꝛpoꝛe· miſericordiam meam inuenire poteſt· (Declaratio) H

Apparuit sctūs Laurētius dicēs Ego cū essem in mūdo habui tria·cōtinentiam ad meipm·miam ad primū·caritatē ad deū· Ideo feruent pdicaui verbum dei·sapient distribui bona ecclie· et tolerabā gauent verbera· ignē et mortē Hic aūt eps tolerat et dissimlat incontinentiā cleri·expēdit largiter bona ecclesie in diuites·caritatē hz ad se et ad suos·Ideo notū ei facio·q nubes leuissima iā ascenerat in celū quā faces tenebrose obūbrāt·ne viteat a pluribz·Hec vero nubes ē oratio mris dei p eccliaquā faces cupiditatis et inuotiōis et affectus iusticie sic obūbrant·q lenitas mie mris dei·corda miseroz ingredi nō valeat·Propterea puertat se citiz epūs ad diuinā caritatē·corrigendo seipm et subditos suos·exēplo 7 verbis suis am monendo·et ad meliora puocando· Alio quin sentiet manū iudicātis·et ecclesia sua igne 7 gladio purgabitur·rapina 7 tribulatiōe affliget in tm̄· q nō in lōga tpa erit qui cōsoletur eam·

Verba dei pris coram

celi exercitu·et rnsio filij et mris ad patrem·ad grāz pro filia·i.est pro ecclesia impetrādam· Capitulū·xxiij·

Dixit loquebat audiente toto exercitu celi dicēs Hec dicā vobis conqroz·q filiā meā tradidi vni viro qui nimis affligit eam·et pedes eius cippo ligneo strigit·ita q ois medulla exit de pedibus eius Cui rndit filius·Ipsa est pat· quā ego sanguine meo redemi et spōsaui michi·sed nūc violent rapta ē·C Deiñ loquebat mat dicens·Tu es deus mez et dominz meus·et mēbra filij tui bndicti fuerūt in corpe meo·q verus filius tuus et verus filiz meus est·Ego eni tibi nichil negaui in terra·miserere filie tue pter pces meas· B Post hec loquebāt angeli dicentes·Tu es dns nr· et in te omne bonū habemz·nec aliquo indigemus nisi te·Qñ sponsa tua de te processit· omnes nos congtulabamur· Nunc autē merito cōtristari possemus·q tradita ē in manus pessimi·qui eā omni vilitate et obprobrio confundit·Miserere igit ei pter tuā magnā miscōiam·q miseria eius magna est nimis·7 nō est qui consolet et liberet eam·nisi tu dne ms omps· C Tūc rndit pat ad filium dicens·Fili querimonia tua querimonia mea est·verbū tuū verbum meū·opera tua opera mea sunt Tu in me et ego in te insepabiliter·fiat volūtas tua·C Deinde ad matrē filij ait·Quia tu michi nichil negasti in tra·ideo ego tibi nichil negabo in celo· volūtas tua cōplebit·C Ad āgelos aūt dixit·Vos estis amici mei·et flamma caritatis vestre ardet in corde meo·Faciam miscōiā filie mee propter pces vestras

Verba catoris ad spōsam·qliter eius iusticia malos triplicit sustinet·et eiz mia malis triplicit parcit

Capl'm·xxv·

Ego sum creator celi et tre·
Admirabaris tu spōsa mea quare sic patiēs sum in malos·Hoc est q misericors sum·Maz triplicit patit eos iusticia mea· et tripliciter parcit eis mia mea·Primo eos iusticia mea patit· vt tēpus eoz cōpleat ex toto·Sicut enim rex iustus habens incarceratos aliquos·si ab eo queritcur nō occidunt? Rndet·q nondū venit placitū generale·vbi ad maiorē cautelam audientium audiri possunt·Sic ego supporto malos donec venerit tempus eoz· vt innotescat ecia alijs malicia eoz·Vnqd nō lōge añ pdixi de reprobatōe saulis·añq innotuit hominibus Quē vt alijs malicia eiz oñtet diu supportaui C Scdo q mali aliq bona opa fecert·pro qbus vsq ad vltimū punctū remūerari dnt· vt nō sit aliqd mimum bonū qd pro me fecerunt·pro quo non

remũerent·vt hic recipiãt mercedẽ suã
¶ Tercio vt honor dei et eius patientia manifestet· Ideo supportaui pylatũ herodẽ ꝛ iudã·cũ tñ dãnati essent·Ideo si quis querit q̃re illũ et illũ supporto·cõsideret iudã ꝛ pylatũ B Triplicit eciã parcit malis hoibus mia mea·Primo ꝓpt nimiã caritatẽ· longa eni ẽ pena etna·Ideo ꝓpter maximã caritatẽ· supporto eos vsq; ad vltimũ punctũ·vt pena ex longa tẽpis ꝓtractõe· tardius eis inchoet·Scõo vt cõsumat natura eor in vicijs· Per pctm̃ eni natura cõsumit ne mortẽ tpalẽ amariorẽ sentirẽt si natura eorũ esset recẽtior ꝛ Recẽs eni natura·mortẽ plixiorẽ ꝛ amariorẽ facit ¶ Tercio ad profectũ bonor·ꝛ cõuersionẽ aliquorũ malor ꝛ Cũ eni boni homies et iusti ꝑ malos tribulant·vel proficit ipis bonis ꝛ iustis ad refrenatõez pcti·vel ad maius meritũ acquirendũ ꝛ Similit et mali· viuũt malis ad bonũ q̃q; Mã mali cũ aliquor malor casuz et neciam considerãt· cogitãt secũ dicentes·Quid ꝓdest nobis seq; eos? Et cũ sic patiẽs est dñs·melius ẽ converti Et sic q̃q; redeũt ad me auersi·qꝝ horrent talia facere sicut illi mali faciũt·dicẽte eis cõstia eor talia nõ faciẽda Eñ dicit·q aliqs ꝓcussus a scorpione si perungit oleo in quo mortuꝰ est aliꝰ serpẽs sanat ꝛ Sic q̃q; malus videẽs alterius casum compungit·et considerata alterius vanitate et iniqtate·sanatur

Verba laudis angelici

exercitꝰ ad deũ· et de filior generatione si ꝓmi parẽtes nõ peccassent ꝛ Et q̃liter deus ostendit mirabilia ꝑ moysen ad populũ· ꝛ postea ipe ad nos in eius aduentu·ꝛc·Et de corruptõe huiꝰ temporis corporalis mrimonij· Et de ꝓditionibꝰ cõiugij spũalis· Cap·xxvj·

Angelicꝰ exercitus visus est astare deo·et ait totus exercitus· A Laus tibi domine ꝛus et honor·q̃ es et qui eras sine fine·Nos serui tui sumꝰ·triplici de causa laudamus et honoramꝰte· ¶ Primo qꝝ creasti nos vt tecũ gauderemus·et dedisti nobis lucẽ inenarrabilẽ· qua iperpetuũ letaremur· Scõo qꝝ in bonitate tua et stabilitate tua oia creata sunt et persistũt·et oia ad tuã voluntatẽ stãt·ꝛ in tuo verbo permanẽt·Tercio qꝝ creasti hoiem ꝓ quo sumpsisti hũanitatẽ· ex quo ẽ maximũ nr̃m gaudiũ·et de matre tua castissima que te portare meruit·quẽ celi non potuerũt capere et concludere·Ideo sit gloria et bñdictõ tua super omia· ꝓ angelica dignitate quã tanto honore sublimasti·Sit tua perpe tua eternitas et stabilitas super omia que stabilia sũt et esse possunt·Sit tua caritas super hoiem quẽ creasti·Tu dñe solus timẽdus es ꝓ magna potẽtia tua Tu solꝰ desiderãdus es ꝓ oi caritate tua·Tu solus amãdus es ꝓ stabilitate tua·Ideo sit tibi laus sine fine incessant i secla seclor amẽ· B Tũc dñs rñdit·vos digne honõtis me ꝓ oi creatura·Sed dicite q̃re laudatis me ꝓ hoie· cũ ipe plus oibꝰ creaturis me adirã pronocauerit? Mã ego creaui eũ excellẽtiorẽ oibus inferioribꝰ creaturis·ꝛ ꝓ nullo tã indigna passꝰ sũ·et nullũ tã care redemi sicut hoiem·Aut que creatura nõ tenet ordinẽ suũ excepto hoie? Sz ipe ceteris creaturis ẽ michi molestior·Sicut eni creaui vos in laudem ꝛ gl̃iam meã·sic eciã feci hoiem michi i honorem·Bedi enim ei corpus tanq̃ templum spũale·in quo posui aiam quasi angelum pulcrum·quia anima homis·quasi angelice vtutis est et fortitudinis In quo templo ego deus suus et creator eram tercius·quo delectaretur· et frueretur· Deinde feci ei aliud templum de costa sua propria huic simile· ¶ Sed nunc o tu sponsa mea·propter quam hec fiunt potes querere· quomõ de eis filij nascerent si non peccassent?

Rñdeo tibi· Certe ex diuina caritate ⁊ mutua dilectiõe et ꝓmixtõe sexus q̃ ambo inuicẽ inflãmarent· Sãguis caritatis fecũdaret ĩ corpe mulieris· absq; aliqua turpi voluptate· ⁊ sic mr fructifera fieret· Deiñ infãte ꝓcepto absq; peccato ⁊ voluptuosa ꝛlectatõe· ego ex ꝛtate mea imitterẽ aiam· ⁊ sic absq; dolore portaret puerũ ⁊ pareret· Qui natꝰ infans· statim pfectꝰ essꝫ sicut adã· Hũc honorẽ contẽpsit hõ q̃ consensit diabolo ⁊ ꝛsiderabat maiorẽ honorẽ q̃ ego ꝛ derã sibi· Facta ãt inobediẽtia vẽit ãgelus meus sup eos· ⁊ erubuerũt ꝛ nuditate sua· ⁊ ilico senserũt concupiscẽtiaz carnis· et passi sunt esuriẽ et sitim Tũc eciã caruerũt me quẽ cũ habuerẽt· non senserẽt esuriẽ neq; aliã ꝛlectationẽ carnis seu erubescentiã· sꝫ ego solus eram eis oñe bonũ· et ois dulcedo et pfecta delectatio· ℣ Cũq; dyabolꝰ gauderet de poitione eoꝝ et casu· ego motus pietate sup eos non reliq̃ eos· sꝫ triplicẽ miam oñdi eis Festiui eni eos nudos· et ꝛdi eis panẽ de tra Pro luxuria quã diabolus aucta inobediẽtia suscitauit eis· dedi in semen eoꝝ aias p ꝛitatẽ meã Et quidq̃d dyabolus suggessit eis ad malũ· hoc ego totuz conuerti eis in bonũ· ℭ Deiñ ostẽdi eis modũ viuẽdi et colẽdi me· ⁊ pmisi eis licite ꝓmisceri· cũ tñ ante pmissionẽ meã ⁊ indicatioez timore pcussi formidabãt coniũgi· Siliter ⁊ occiso abel cũ mlto tpe lugerent et abstinerẽt· ego cõpassione pmotꝰ cõsolatus sũ eos· Et tũc ipi cognita volũtate mea· iterũ cepert coniũgi et filios ꝓcreare· De quoꝝ pgeme egoipe creator eoꝝ pmisi me nasciturũ ℭ Cũq; creseret malicia filoꝝ adã· et ego tunc oñdi iusticiã meã peccãtibus· sꝫ electis meis miam· q̃bus placatꝰ seruaui eos a poitõe· ⁊ exaltaui eos q̃a seruabãt pcepta mea· ⁊ crediderũt pmissionibꝰ meis ℭ Aduemẽte ãt tpe miseratõis· p moysen ostendi mirabilia mea· Mã saluaui pplm meum iuxta ꝓmissionẽ meã· Paui eos mãna· et pcessi eos in colũna nubis et ignis· ꝛdi eis legẽ meã· et ostendi eis secreta mea· et futura p ꝓphetas meos· ℭ Post hec autẽ ego qui oia creaui· elegi michi vnã virginẽ natã de pie et matre· ex qua humanã carnẽ assũpsi· et ex ea nasci dignatus sum absq; coitu et pcto· Et sicut illi pmi filij in paradiso nasci deberẽt misterio diuine caritatis· ex caritate mutua et dilectione generantiũ· absq; aliq̃ turpi voluptate· sic deitas mea hũanitatẽ ꝛ femina virgine sine coytu et lesione vginitatis accepit

℣ Demiẽs igit in carne verus deꝰ et homo· impleui legẽ et oẽs scripturas sicut antea de me pphetizatũ erat· ⁊ incepi nouã legẽ· quia antiq̃ stricta erat· et dura ad portandũ· nec erat aliud nisi figura futuroꝝ faciendoꝝ· Mã in illa lege antiq̃ licitũ erat vni plures vxores habere· ne posteritas transiret sine liberis· vel ne miscerent gentibus· Jn mea autẽ noua lege· ꝑcipit vni marito vnaz tm̃ habere vxorem· et prohibet illa vivente habere plures vxores· Quicũq; ergo ex diuina caritate diuinoq; timore· propt suscipiendã prolẽ coniũgunt· hij sunt templũ spũale· in quo ego tercius volo habitare· ℭ Sꝫ hoies huiꝰ temporis septẽplici ratõe coniungunt· Primo propter faciei pulcritudinẽ Scõo propter diuitias Tercio propt nimiam scurrilitatẽ et indecens gaudiũ· qõ recipiunt in coytu· Quarto q̃a est ibi amicoꝝ conuẽtus et imoꝛata gula· Quinto q; est ibi superbia in vestibꝫ ⁊ cibis· in ioculationibus et alijs vanitatibus·

ℭ Sexto causa suscitãdæ prolis· nõ vt deo nutriat vl in bonis moribꝰ· sꝫ ad diuitias ⁊ honores Septio ꝓueniũt causa luxurie· et i luxurie appetitu velut iumẽta· ℭ Hij veniũt cũ vno ꝓsensu ⁊ cõcordia añ fores eccle mee· quoꝝ affectio ⁊ intna cogitatõ tota ẽ ꝓria michi· et volũtatẽ suã que ad placendũ mũdo

est·ꝓponũt voluntati mee; Si enī tota cogitatio eorũ esset ad me·ꝛ voluntatẽ suã cõmitterẽt in manꝰ meas·et suscipe rẽt coniugiũ cũ timore meo·tũc ego as-sentirẽ in eos et eẽm ꝛcius cũ eis; Mũc autẽ cõsensus meus ꝙ ꝛberet eẽ caput eoꝝ abest·qꝛ luxuria est in corde eoꝝ et nõ amor meꝰ ¶ Deũ ꝓcedũt ad altare meũ·vbi audiunt ꝙ dñt esse coꝛ vnũ et aia vna·ſꝫ tũc coꝛ meũ fugit ab eis·quia ipi de corde meo nõ hñt caloꝛẽ·ꝛ ꝛ carne mea nõ sentiũt saporẽ·Querunt enī caloꝛẽ cito periturũ·et querũt carnem quã vermes cõmesturi sunt·Jꝛo tales coniungunt absq; vinculo dei patris ꝛ eiꝰ vnione·ꝛ absq; caritate filij·et absq; consolatõe spũssancti· ℞ Cum ve ro cõiuges veniũt ad lectũ·tũc stati di-scedit ab eis spũs meus· et appꝛopinq;t spũs impurus· qꝛ nõ conveniũt nisi cau sa luxurie·nec aliquid aliud int eos co-gitat et tractat ¶ Deruntũ adhuc miseri cordia mea cũ eis ẽ·si cõuerterent; Ex multa enim caritate mitto ego in semẽ eoꝝ aiam viventẽ·a potentia mea crea tam·ꝛ ꝓcedo aliqũ·ꝙ ꝛ malis parenti-bus qñq; generent filij boni· frequẽtiꝰ tñ nascunt filij mali de malis parẽtibꝰ· qꝛ filij tales parentũ iniquitatẽ imitant in quantũ possunt·et plus imiterentur si a patiẽtia mea pmitterẽtur·Tale enī coniugiũ nũq; videbit faciẽ meã·nisi pe nituerint Mullũ eciã pctñ est tã graue· qõ penitẽtia nõ diluatur ℑ Propte rea convertã me ad coniugiũ spũale·q̃-le decet habere deũ cum corpe casto ꝛ aia casta·Jbi enī alia septẽ bona inveni unt cõtraria prioꝛibꝰ ꝓdictis malis·Mã ibi nõ desiꝛaꝛatur forma aliq̃·seu pulcri tudo corpis·nec ꝛlectabiliũ visio· ſꝫ so lummõ amor et visio dei; Secõo nichil possidere nisi vñ viuãt·solummõ ad ne-cessitatẽ nichil ad supfluitatẽ; Tercio vitãt verba ociosa et scurrilia· Quar to nõ curãt viꝛe amicos vl̃ parẽtes· sed ego sum amor et desiꝛiũ eoꝝ·Qui to hũilitatẽ cupiũt seruare interiꝰ in cõ scientia·et exteriꝰ in habitu· Sexto ha-bent voluntatem nũq; velle luxuriari· Septimo generãt deo suo filios et fili-as·ꝓ bonã conversatõem ꝛ bonũ exem plũ·et per spũaliũ verboꝝ predicatõeꝫ ¶ Hij tũc assistũt fontibus ecclesie mee· qñ fidẽ inviolabilẽ obseruãt·vbi assenti unt in me et ego in eos Procedũt vero ad altare meũ· et cũ corpoꝛe et sanguie meo spũaliter delectant Jn cuius dele ctatione coꝛ vnũ et caro vna ꝛ vnꝰ vo luntatis esse volunt·et ego verus deus et homo potens in celo et in terra·ero tercius cum eis·qui implebo coꝛ eoꝝ; ℞ Jlli cõiuges tempales·incipiũt concupiscentiam sui coniugij in luxuria tanq̃ iumẽta·ꝛ deteriores sunt iumẽtis Jsti ãt spũales ꝓiuges· incipiũt in divia caritate ꝛ divino timoꝛe·nulli placẽ cu rãtes nisi michi·Jllos implet et excitat spũs malꝰ ad carnis delectationẽ· in q̃ non ẽ nisi fetoꝛ·sed isti implent spũ meo et igne caritatis mee accẽdunt· ꝙ nũq̃ deficiet eis· ¶ Ego sum vnꝰ ꝛꝰ·trinꝰ i psonis vnũ in substãtia·cũ pꝛe ꝛ spũsco Sicut enī ipossibile ẽ separi patrẽ a fili o ꝛ spñ ab vtroq; ꝛ sicut ipossibile ẽ se-pari caloꝛẽ ab igne·sic ipossibile ẽ tales ꝓiuges spũales a me separi· ꝺn sim ꝛciꝰ cũ eis· ¶ Semel enī corpꝰ meũ lacera tũ ẽ in passiõe ꝛ mortuũ·ſꝫ nunq̃ ampli us lacerabit nec morieꝛ; Jta ipi nunq̃ morient a me·ꝙ michi fiꝛe recta ꝛ volũ-tate pfecta incorpant· Mã vbicũq; stãt sedẽt vel ãbulẽt·ego semp sũ ꝛciꝰ cũ eis·

Verba mris ad spõsã·

q̃liter in chorea sunt tria·et qũo ꝓ cho-reã iste mũdꝰ ꝛsignat·ꝛ ꝛ tribulatione mris in xpi morte Caplm·xxvij·

Qater dei loquebat ad spõsã dicẽs A Filia mea volo te scire· ꝙ vbi est chorea ibi sũt tã·scꝫ ianis leticia·vox pfusa ꝛ labor supuacuꝰ ¶ Cũ aũt aliqs wlẽs vl̃ tristis i

womo choree itrauerit·tūc amicꝰ eiꝰ exi
stens in illa choree leticia· vidēs amicū
suū venientez tristē et mestū· statim di-
missa leticia· segregat se a chorea et cō-
dolet amico dolēti· ¶ Chorea ista est
mundus iste·qui semp voluit sollicitu-
dine·qui homibus stultis videt esse leti
cia; In quo mūw sunt tria· Inanis leti
cia·verba scurrilia·labor inutilis· quia
omia p que homo laborat reliquit post
se; Qui aūt est in hac mūdi chorea· cō-
sitæret laborē et wlorem meū et condo-
leat michi·que erā ab oīi leticia mūdi
segregata·z segreget se a mūw; In mor
te namq filij mei·eram sicut mulier ha-
bens cor affixum quinq lāceis; Prima
enim lācea· erat nuditas verecunda z
vituperosa·qz videbam filiū meū carissi
mū et potentissimū· astare ad columnā
nudū et nichil opimēti habentē· B
Secda erat accusatio eius; Nam accu-
sabāt eū·dicētes eū ꝓditorem et menda
cem·z eciā insidiatorē·quē ego sciebam
iustū esse et veracē·nullumq offendisse
vel voluisse offendere; Tercia lancea
michi erat spinea corona eius·q̄ sic ima
niter pupugit caput eius sanctissimuz·
vt sanguis defluereꝫ in ore eius·z i bar
bam et in aures eius Quarta erat vox
lamētabilis in cruce· qua clamauit ad
patrē dicēs; O pater q̄re me ꝛeliqui
sti? Ac si vellet dicere; Pat nō est qui
misereat mei nisi tu; Quita lancea qne
cor meū ptransibat·erat mors eius du-
rissima·De quot eni venis sanguis eius
exiuit p̄ciosus·quasi tot lanceis cor me
um ꝓforatū ē· Perforate sūt nēpe vene
manuū eius z pedū·et wlor neruoū ꝓ-
foratoū accessit incōsolabilit ad cor eiꝰ
et de corde iterū ad neruos· et quia cor
eius erat recētissimū et optimū· qz com
paginatū ꝛ optima natura·ꝓterea cer
tabant inter se vita et mors· et sic ama-
rius ptrahebat vita inter wlores· C
Appropinquāte autē morte·cū p̄ intole
rabili wlore rūperet cor·tūc statim cō-
tremuerunt oīa mēbra eius· et caput
qō ad dorsum eius reclinabat ¸ elevauit
se modicū· Oculi semiclausi apiebātur
quasi ad medietatē; Os eius similiter
apiebat·z vitebat lingua eius sanguio-
lenta; Digiti et brachia que erant quo
dāmodo cōtracta extendebant; Tradi
to aūt spū caput inclinabat ad pectus;
Manus ꝛ loco vulnerum modicū sub
miserūt se· Pedes sustentabāt maiꝰ pon
dus· ¶ Tunc arueꝝ manꝰ mee·Ocu
li obtenebrati sunt· et facies palluit q̄si
mortui homis; Aures nichil audierunt
Os nichil potuit loqui· Pedes eciam
mei nutauerunt·et corpus meū cecidit
ad terrā·Surgēs aūt de terra cū vide-
rem filiū meū leproso despectiorē·posui
voluntatē meam totam ad ip̄m· sciēs q
scōm voluntatē eius oia facta fuissent·
et nō potuissent fieri nisi ipo pmittente
et regratiabar ei ꝓ omibus·Leticiaq
quedā mixta erat mestitie· qz videbam
eū q̄ nūq̄ peccauit ex tanta caritate vo
luisse talia pati pro peccatoribus Ergo
quicūq est in mūw· cōsideret qualꝫ erā
in morte filij mei· et semper habeat pre
oculis·

Verba dñi ad spōsam

indicantia qualiter quidā ante eius tri
bunal venerat indicādus·et de terribi-
li et horribilissima sentētia illata a ꝛo·z
ab oībus sanctis contra eū·

Capl'm·xxviij·

Videbat sponsa ꝛū quasi ira
tū qui dicebat· A Ego
sū sine p̄cipio et sine fine·Nulla imuta-
tio ē apud me·nec āni z dies· Sz oīe
tēpus huiꝰ mūdi·ē apud me q̄si essz vna
hora vl' momētū; Dis q̄ vidt me·oīe
qō ē in me videt q̄si ad punctū z intelli
gitSz qa tu spōsa mea corpalis es·ideo
nō sic potes p̄cipe; cognoscē sicut spūs
Ideo indicabo ꝓpter te qō actum est;
Ego sedi quasi in iudicio· qz oīe iudi-
ciū datū est michi·z venit quidā iudicā

dus ante tribunal; Cui vox patris so:
nuit dicēs ei; Ve tibi q; vnq; natus fui
sti·nō q; penituit deū fecisse eū· sz sicut
aliquis vlere solet pro alio ꝓpatiēw ei
Deū rndit vox filij Ego fudi sanguinē
meum ꝓ te· et suscepi amarissimā penā
pro te·ab hac eni tu omino alienat⁹ es·
nec aliquid habet tecū· Clor spūs ait;
Quesiui oēs angulos cordis eius·si for
te inuenirē aliquā mollicie in corde ei⁹
et caritatē· sed frigidissimus ē quasi ge
lu· durissimus ē sicut lapis· nec ē aliqd
michi cū eo; Hee tres voces nō ito
audite sunt q̄si sint tres dij·sed ꝓpter te
sponsa mea facte sunt· q; tu nō poteras
hoc misteriū alit intelligere· B Be
inde tres voces predicte· scz patris·et
filij·et spūssancti·cōuerse sunt statim in
vnā vocem tm̄·que vox sic intonuit di
cens; Nullatenus debet tibi regnū ce
li; Mater mie siluit nec aperuit miseri
cordiā suam·q; iste iudicādus indignus
erat ea; Et omēs scti vna voce clama
bāt dicētes Hec est diuina iusticia·vt ꝑ
petuo exulsit a regno ⁊ gaudio tuo Et
tūc omēs illi qui erāt in purgatorio di
xerūt Nulla pena ē tam amara nobiscū
que sufficiat ad puniendū pcta tua Ma
iora eni tormēta teneris portare· ito a
nobis seqstraberis; Tunc aūt et ipe iu
dicandus·clamabat voce horrenda di
cens; Ve ve seminib⁹ q̄ conuenerūt in
ventre matris mee·de qbus format⁹ sū
ego; CSco eciam clamabat· Male
dicta inquit sit hora·in qua ania mea cū
corpore conūcta fuit· ⁊ maledictus sit
qui dedit corpus et aiam· Tercio cla
mabat· Maledicta sit hora illa·i qua vi
nus de ventre matris ꝓcessi· Tunc ve
nerunt tres cōtra eū horribiles voces
de inferno dicētes Veni ad nos male
dicta anima· quasi es fluens ad perpe
tuam mortem ⁊ vitam interminabilem
Sco clamabant·Veni maledicta ani
ma·vacua ad nostram maliciā·Nullus
enim erit ex nobis·qui te malicia sua et
pena non impleat·Tercio clamabant·
Veni maledicta anima ponderosa qua
si lapis q̄ semper mergitur·et nunq; at
tingit fundū in quo quiescat·Sic tu in
profundū profundius nobis descendes·
vt non possis subsistere anteq; veneris
in yma abyssi· C Et tunc ait do
min⁹·Ergo sicut homo habens plures
vxores·et videns casum vnius auertit
se ab illa·et conuertit se ad alias q̄ stāt·
et gratulatur cum eis·Sic ego auerti
faciem meam ab illo ⁊ miscōiam·⁊ ver
to me ad famlos et seruos meos·⁊ gau
deo cum illis· C Propterea cū tu audi
sti casum illius et miseriam· Ideo serui
michi eo sinceri⁹·quo maiorē miscōiam
tecum feci·Fuge mundū et concupiscē
tiā eius·Nūquid ego passionē taz ama
ram assumpsi propter gloriā mundi· vl
quia scelerius et leuius nō potui cōsu
mare eam? Poterā vtiq; Sed sic exige
bat iusticia·vt sicut homo in mēbris oi
bus deliquerat·sic in oībus satisfaciē
dum erat· Propter q; deitas homi ꝓpa
tiēs·tāta caritate exarsit ad vnam virgi
nez·vt de illa hūanitatē susciꝑet· In q̄
hūanitate sustineret deus oēm penam·
quā hō tenerē habere· Ideo si ex cari
tate penā tuā suscepi in me· sta sicut fa
muli mei stāt i vera hūilitate· vt nichil
erubescas nichil tieas nisi me· Custodi
os tuū· vt si essz volūtas mea tu nunq;
velles loq̄· Nō ꝓtristeris de tpalib⁹ qa
caduca sūt· et ego vitare q̄s voluero et
de paupare possū Ideo spōsa mea pone
spē tuā totalit in me C Declaratio
Hic hō fuit nobil' et canonic⁹ ⁊ subdy
acon⁹·q̄ obtēta falsa dispensatōe· despō
sauit virginē diuitē·Sz ꝓuentus morte
subita·nō obtinuit qd̄ concupiuit·

Verba virgis ad filiā

de duabus dñabz· q̄rū vna noiabat sup
bia·et altera hūilitas ꝑ quā virgo dul
cissima designat·et de occursu virginis
ad suos dilectos sue mortis tempe

Capitulū·xxix·

Qater dei loquebat ad sponsam filij dicens ✠ Due sunt dñe·vna est que nō habet nomē spāle·q; indigna ē noie· Alia est humilitas que vocat maria· Super primā est dñs ipe dyabolus·q; sibi dñat Huic dñe dicebat miles suus·O domina quidq; possum facere pro te paratꝰ sum·tm̄ vt fruar semel concubitu tuo ℣ Nam ego sum fortis viribus·magnanimus corde·nichil timeo·z paratus sum ire in morte pro te·Cui illa rndit·Serue meus magna est caritas tua ad me· Sz ego sedeo ī sublimi sede· nec habeo nisi sedem vnā·z inter nos sunt tres portę·Prima porta est sic arta·vt quidquid homo habuerit in corpore·si ingredit p eam·omia dirūpuntur et abstrahuntur Scōa ē sic acuta·q; pungit vsq; ad nervos·Tercia porta est sic artens· q; nulla est requies ardoris · sed qui ingredit per eā statim liquescet sicut es·Ego autem sedeo sublimit·z q; sedere vult mecū cum nō habeā nisi vnā sedem· cadet ad chaos maximum subtus me·Cui ille respōdit·Ego dabo vitā meā pro te·quia pro minimo est michi casus· ✠ Dña ista est superbia·ad quā qui puenire voluerit· ingrediet quasi p tres portas Per primā portā ingredit·qui totū dat ad laudem hoim et pro superbia Et si nichil habet·adhibet totam voluntatē suam·qūo superbire z laudari possit Secūdam portam ingredit ille·qui quidq; laborat et quidq; facit·et totum tempus et cogitatōes·et omnes vires suas dat ad hoc·vt superbiam pficiat· Et si eciam posset carnē suam lacerandam tradere causa honoris et divitiarū·libent faceret·Terciā portam ingredit·qui nunq; requiescit et nunq; silet·z totus quasi ignis ardet·qūo pueniat ad aliquē honorem·vel mūdi superbiā·Sed cum obtinuerit qd̄ cupit·nō potest diu in eodem statu pmanere·sed cadit miserabiliter· nichilominus tm̄ superbia remānet in mūdo Ego aūt ait maria que hūillima sum·sedeo in sede spaciosa·z supra me nō est sol nec luna nec stelle nec eciaz nubes· sed mira et inestimabilis claritatis serenitas·procedens a pulcritudine preclara maiestatis divine· Et Infra me eciam nō est terra vel lapides·sed requies incompabilis in virtute dei·Juxta me non est murus seu paries·sz angelorū et sanctarū animarū gl'osus exercitus·Et q̄uis sic sublimiter sedeo·tm̄ audio amicos meos in terra existētes·michi quotidie gemitus fundētes et lacrimas·Et video labores eorū·et efficaciam eorū maiorē q̄ illoz·qui pugnāt pro sua dña superbia·Ideo visitabo eos·z collocabo eos mecū in sede mea q̄ spaciosa est·z omēs bene pōt cape· Sed nondum ad me vēire·nec sedere adhuc mecum poterūt·q; duo muri adhuc sūt inter nos· p quos fiducialiter deducam eos·vt ad sedem meam veniāt· Primꝰ murus ē mūdus q; est artꝰ· Qpterea servi mei in mūdo psolabunt p me Scōus murus est mors·Jdeo ego carissima domina eoz et mat·obuiabo eis et occurram eis in morte·vt eciam in ipa morte consolatiōem et refrigeriū habeant· et collocabo eos mecum in sede celestis gaudij·vt in brachio dilectiōis perpetue et eterne glorie·cū exultatione immēsa eternaliter requiescant

Verba dñi maxime caritatis ad spōsam·de multiplicatōe falsorum xp̄ianorum ad xp̄i crucifixionem et qūo si possibile esset· adhuc ē paratꝰ iterū ad morte pro peccatorib⁹ suscipiēdam· Capitulū·xxx·

Ego sum deus q; omnia creavi ad vtilitatē hois· vt illa oia servirēt homi·z edificarent eū· ✠ Sed homo omibus q̄ creavi ei ad vtilitatē suā·abutit in suū damnū Insup z me meo minꝰ curat·z eū

mus diligit ꝙ creaturam· Judei fecerunt michi tria genera penarū in passione mea· Primo lignū quo affixus sū flagellatus et coronatus· ¶ Scō ferrū quo affixerunt manus meas et pedes· Tercio potum fellis quo potauerūt me· Deinde blasphemabāt me fatuum esse· ꝓpter mortem quā libēter sustinebam· et vocabant me mendacē ꝓpter doctrinam meā· Tales nunc in mūdo multiplicati sunt· et pauci faciūt michi cōsolationē Mā affigunt me ligno ꝓ voluntatē peccādi· flagellāt me ꝓ impatientiā· ꝙa vnū verbū pro me nullus ferre potest· Et coronāt me spina superbie sue· ꝙ altiores me esse volunt· Pungunt manꝰ meas et pedes ferro induratiōis· qꝝ gloriātur de peccato· et indurāt se ne timeāt me Pro felle obtulerūt michi tribulatōez Pro passiōe ad quā letus ini· dicūt me mendacē et fatuū· ¶ Ego enim potens sum submergere eos et totū mundū propter pcā si vellem· Et tūc si submergerem eos· illi qui remanerēt seruirēt michi ex timore· ſz hoc nō esset iusticia· ꝙa ex caritate deberet michi homo seruire Si aūt ꝓsonaliter venirē inter eos visibilis· oculi eorum nō sustinerēt videre me· nec aures audire me Quo enim homo mortalis posset videre immortalē? Adhuc quippe ex caritate libēter iterū morerer pro hoie si esset possibile· ℟ Tunc apparuit beata virgo maria· cui dixit filius· Quid vis mater mea electa mea? Et illa ait Miserere creature tue fili mi ꝓpter caritatē tuam Et ille rndit Adhuc semel miam faciā ꝓpter te· Deinde loquebatur dns ad spōsam dicēs· Ego sum deus et dns angelorum· Ego sum dns sup mortē et vitam· Ego item habitare volo in corde tuo· Ecce quātam caritatem habeo ad te· Celi et terra et omia que in eis sunt· nō possūt capere me· et tamē in corde tuo qō nō est nisi modicū frustū carnis· habitare volo· Quē ergo tunc poteris timere quibus ve indigere· cum tu habeas itra te potentissimū deū· in quo ē omne bonū? Ergo in corde qō est habitaculū meuz debēt esse tria· lectus in quo requiescamus· sedes in qua sedeamus· lumē quo illuminemur· In corde igit tuo sit lectꝰ qescendi seu quietudinis· vt quiescas a prauis cogitatōibus et desiderijs mūdi et semp cōsidera gaudiū eternū· Sedes debet esse volūtas manendi mecū· eciā si quāmoꝙ contingat excedere· Contra naturā enim ē semp stare Ille nāqꝫ semper stat· ꝙ semp habz voluntatē essendi cum mūdo· et nūqꝫ sedere mecū Lux seu lumē debet eē fides· qua credas me omnia posse· et omnipotentem esse sup oia·

Qualiter sponsa videbat dulcissimā virginē mariā· coronā ꝛ alijs ornamētis inestimabilit decoratē· et quo sponse sctus Johēs baptista ꝙ per coronā ꝛr· designat declarat

Capm·xxxj·

Videbat sponsa reginam celi matrē dei· A habentē ꝑciosam coronā inestimabilem in capite suo· ꝛ capillos ertēsos super spatulas admirabilis pulcritudis· Tunicā aureā splēdore indicibili chorruscantē· Et mantellū blaueum de azuro seu sereni celi coloris· Cūqꝫ de tam speciosa visione vehemēter admiraret spōsa· et in tali admiratōe tota staret quodam interno stupore suspēsa· Ilico apparuit ei beatus iohēs baptista· qui ait illi· Audi diligent ꝙ hoc notat· Corona igitur notat· ꝙ regia et dna est ꝛ mater regis angelorū Capilli ꝓtensi· ꝙ virgo est purissima ꝛ imaculata Mantellū celi coloris· ꝙ omia tempalia erāt ei qsi mortua· Tunica aurea notat· ꝙ divia caritate ardens· ꝛ feruida fuit· interꝰ et exterius· In corona aūt eius posuit filius eius septem lilia· et inter hec lilia posuit septem lapides Primū igit lilium est hūilitas eius· Scom timor· Tercīū

obediētia·Quartū patiētia· Quintum stabilitas· Sextū mititas·quia mitis ē dare omibus petentibus; Septimū est mia in necessitatibz; In quacūqz enim necessitate fuerit hō· si hanc toto corde invocauerit·saluabit· ℬ Inter hec fulgentia lilia·posuit filius eius septē lapides p̄ciosissimos; Primus lapis ē virtuositas singl'aris·q; nō est aliqua v̄tus in aliquo spū siue in corpe aliquo·q̄ ipa hanc eandē virtutē nō habeat excellēti us; Scōus lapis est pfectissima mūdicia·quia ista regina celi sic pura fuit·q̄ vna macula pcti inueniri nunq̄ potuit in ea· a principio ingressus eius in mundū vsqz ad vltimā diē mortis ip̄i; Nec omēs dyaboli tantā impuritatē repire poterant in ea· vbi cuspis acus p̄i posset; Ipa vere erat purissima Mā nō decuit regem gl'ie iacere nisi in vase purissimo·et mūdissimo et electissimo·p̄ omnibus āgelis et homibus·Tercius lapis fuit pulcritudo eius· ꝗa deus de pulcritudine eiusdē mris sue iugiter laudat a sanctis suis·et gaudiū sanctorū angelorum et oim sanctarū aiarum·implet ex pulcritudine eius; Quartus lapis p̄cious corone·est sapiētia eiusdē virgis matris·q; ipa impleta est omni diuia sapientia cū deo·et ex ea omis implet; pficit sapiētia; ℭ Quintus lapis est fortitudo·ꝗa ipa sic fortis est cū deo·q̄ omia quecūqz creata et facta sunt· potest deprimere; Sextus eciā lapis est claritas eius que sic clara ē·q̄ angeli q̄ hñt oculos clariores luce·illuminant ex ea· et demōes nō audent respicere in claritatem eius; Septimus lapis· est plenitudo omis delectatōis; eciā spūalis dulcedinis·que in ea sic plena ē·q̄ non est aliqō gaudiū qō non auget ex ea·nulla delectatio que nō plenior fit et pficiat ex ea·et ex eius visione beata·q; ipa impleta et repleta est grā·et vltra oēs sanctos; Ipa eni est puritatis vas in quo iacuit panis angelor; in quo est omis dulcedo et pulcritudo; ℭ Hos septē lapides posuit filius ei⁹ int hec septē lilia· que erant in corona eius· Ipam ergo o sponsa filij ei⁹·honora; lauda toto corde tuo·quia vere ipsa est omni laude et honore digna;

Qualiter spōsa a monitōe dei p̄uenta· elegit sibi paupertatē et renuit diuitias et carnalitatē·et de veritate in sibi reuelatis·et de trib⁹ notabilibus a x̄po sibi ostensis·

Capl'm·xxxij·

ℭ Debes esse sicut homo qui relinquit· et sicut q̄ congregat; ℳ Debes ani reliquere diuitias· et cōgregare virtutes; Relinquere casura·et cōgregare etna Relinquere visibilia·et cōgregare invisibilia· Dabo eni tibi p̄ delectatiōe carnis·anie exultatōem; Pro iocunditate mūdi·iocunditatē celi· Pro honore mūdi·honorē angelorū; Pro visione parētum·visionem dei; Pro possessione bonorū· meip̄m datorē et creatorem oim; Dic michi tria q̄ quero a te; Primo si vis esse diues in hoc sec'o vel pauper? Et illa rñdit; Bñe volo magis eē pauper· q; diuitie nichil boni faciūt michi· nisi q̄ndam sollicitudinē·; retrahūt me a seruitio tuo· Dic michi scōo· Nūquid inuenisti in verbis meis que audisti de ore meo·aliqd reprehensibile scōm cor tuum vel falsum? Et illa·nō certe· q; oia sunt scōm rationem· Tercio dic michi vtrum tibi placet delectatō carnis quā pus habuisti·an delectatio spūs quam nūc habes? ℬ Et illa rñdit Primo; est in corde meo· cogitare de illa carnis delectatione prioꝛi·et ē nūc michi q̄si venenū·et eo amarioꝛ nūc·quo p⁹ dilexi eam feruētius; ℳallem eni mori q̄ vnq̄ in illā redire·; nulla est compatō istius delectatiōis spūalis ad illam· Ergo inq̄t x̄ps p̄bas in temetip̄a· omia esse vera que tibi dixerā·Quid ergo times

vel cur sollicitaris·q; ptraho ea que fa cienda tibi dixi? Cōsidera pphetas·cō sidera apl'os ⁊ sctōs doctores·nunquid inuenerūt aliqd in me nisi veritatem? Ideo nō curauerūt de mundo ·nec eius ꝓcupiscentiā? Aut cur pphete tā longe vaticinati sunt de futuris· nisi q; voluit deus q; verba ꝑmo innotescerēt·deinde vēirēt opa·⁊ vt ad fidē eruditi; impi ti? Dia nēpe misteria incarnatōis mee antea innotuerunt pphetis·ecia stella q; ꝑcedebat magos·q; credentes verbis p phete·meruerūt videre qd crediderūt· et visa stella citius certificati sunt·Sic nūc verba mea ꝑus debēt annūciari·et postea cū venerint opa· euidētius cre deē eis· ¶ Tria ostēdi tibi Primo vnius ꝓscientiā·cuius pctm̄ cū manife starē·signis euidentissimis ꝓbaui? Sed q're? nūquid nō possem eū interficere p sonaliter? Aut nō possum eū demerge re in pūcto si vellē? vtiq; possem· Sed propē eruditōem aliorū ⁊ euidentiā ver borū meor·vt ostēdam q; iustus sum et patiēs·et q; infelix ille est cui dñatur di abolus·ideo suffero eū adhuc·Nam ex voluntate quā hz esse in pctō·et ex dile ctatōe illius·sic aucta ē in eū ptās dya boli·q; nec lenitas verbor nec austeri tas minarū·nec timor ghehenne potest eū reuocare? Et bñ digne·q; cuz semp habuerit voluntatē peccādi·eciā si non prodiret in opus·merito traderet inē num dyabolo? Quia minimū pctm̄ qui cūq; in eo delectat nec emēdat· satis est ei ad ꝑditōem? ¶ Duos alios ostendi tibi·quor alterius corp⁹ vexabat dya bolus·sz nō erat in aia? Alterius cōsci entiā fallacia sua obūbrabat·nec tamen in eius aia erat·nec ptātem habuit sup illam? ☞ Sed forte potes q're· nūquid nō idē sunt conscientia ⁊ ania? Nūquid nō tūc est in aia cū est in cōsci entia? Nequaq; Sed sicut corpus hēt duos oculos q̄bus videt·et licet ab eis auferat visus· corpus tn̄ nichilominus sanū esse potest? Sic in aia est·Nā licet intellect⁹ et cōsciētia· qnq; ꝑturbantur quantū ad penā· nō tn̄ semp ledit ania q̄ntū ad culpā? Et ideo ꝑualuit dyabo lus in consciētia vni⁹· et non in anima ¶ Tertiū ostendā tibi·in cuius ania et corpe totalit dñatur dyabolus· q; nisi potētia mea et gr̄a spāli coactus·nunq; ab eo expellet nec ab eo exibit? Ab ali quibus q̄ppe hoibus exit dyabol⁹ liben ter et cito·⁊ ab aliqbus nō nisi invitus et coactus? Nā in aliquos intrat dya bolus·vel ꝓpter delictū parentū vel ꝑ pter aliqd occultū iudiciū dei·vtputa i pueros et insipiētes? In aliq̄s ꝓpter in fidelitatē vel aliud aliqd pctm̄· ab hīs libent exit demon·si eicit ab hīs qui sci unt cōiurationes vl' artem talē eiciēdi demones·si iōi faciūt talē electōem ꝑ pter vanā gl'iam·vel propt aliqd lucrū tpale·quia dyabol⁹ hz hotestatē ingre diendi in eū qui eiecit·et in illū iterum a quo eiectus ē· q; in neutro divina ca ritas fuit? ¶ Ab illis aūt quorum aiam et corpus totalit possidet· nunq; exit nisi per meā potentiā? Sicut enim acetū si vino dulcissimo misceat·totam vim dulcedinē inficit et nunq; ab eo se parat· sic nec dyabolus ab alicui⁹ ania exit quā possidet·nisi ꝑ potentiā meam· Quid ē ād hoc vinū·nisi aia·q; michi dul cissima fuit sup oēm creaturaz· q; michi sic cara fuit· vt nervos meos incidi· et carnes meas lacerari vsq; ad costas fe cerim pro ea·et anteq; ea carerē· eciam mortē recepi pro ea? Hoc vinū cōserva bat in fece· q; ipam aiam posui i corpe· in quo tanq; in vase clauso custodieba tur ad meam voluntatē Sed huic dul ci vino·mixtum est pessimū acetū idem dyabolus·cuius malicia est michi acri or· et abhominabilior omi aceto? Hoc acetū· ꝑ meā potentiā ab hoie isto cui⁹ nomē tibi dico sepabitur· vt in isto ostē dam tibi miam meam et sapientiam·In prior vero iudicium et iusticiam ⁊

Declaratio) ℍ Primꝰ fuit nobilis et cantor supbus·q̄ sine licētia pape ihe rosolimā pfectus·arreptus ē a dyabo lo; De isto demoniaco habeť ecia ťcio libro·cap·xxxj·7 in·iij·liꝯca·cxv·¶ De cūdus mōniacꝰ eiusdē capitli·fuit mo nachus ordinis cisterciēsis·quē dyabo lꝰ tm̄ vexabat·q̄ vix a q̄tuor teneri po tuit; Cuiꝰ lingua extracta videbať q̄si bouis; ¶Cuiꝰ vincula manuū inuisibiliť confringebanť; Iste p dn̄am birgittam post mēsem et duos dies saluatꝰ ē·Ter cius mōniacus fuit exactor osgocie·q̄ cū moneret ad penitentiā·dixit monen ti; Nūquid hītator domꝰ fieri poterit vbi sibi placuerit? Dyabolus tenet cor et linguā meam·quo possum penitere? Qui ecia maledicēs fetis dei·ipa nocte sine sacramētis et confessione mortuꝰ ē

Verba ammonitionis

dn̄i ad spōsam·de vera et falsa sapiētia et q̄liter boni angeli bonis sapiētibus· et dyaboli malis sapientibꝰ assistunt·

Capl'm·xxxiij·

Amici mei alicq̄ sunt q̄si scola res mei·qui habēt tria· ℍ Primo conscientiā intelligē tem supra naturā cerebri; Scōo sapien tiā sine homie· qz psonaliter doceo eos intus; Tercio pleni sunt dulcedine et diuina dilectione·q̄ vincent dyabolum ¶ Sed ecōtrario nūc addiscūt hoies· Primo volūt esse sciētes ꝓpter iactanti am·vt dicanť boni clerici Scōo volūt esse sciētes·vt habeāt et obtineāt diuiti as; Tercio volūt esse scientes· vt obti neant honores et dignitates; Propter ea cū adeūt scolas suas et ingrediunť·ego exeo ab eis· qz ipi addiscūt propter sup biam·et ego eos cum hūilitatē; Ipi in grediunť ꝓpter cupiditatē·et ego nō ha bui vbi caput meū reclinarē; Ipi ingre diunť vt habeāt dignitates·inuidentes alīs se esse supiores·et ego iudicabar a pylato·7 ab herode vexabar Ideo ego exeo ab eis·qz nō addiscūt doctrinā me am; Sed tū qz mitis sum et bonus· do vnicuiq̄ qđ petit; Qui enim petit a me panem·ipe habebit; Qui aūt stramē·da bitur ei; Amici aūt mei ipi petunt panē qui sapiaz diuinā in qua ē caritas mea· querūt et addiscūt; Sz alij petunt stra men·idest mundialē sapiam; Quia sicut in stramie nulla est vtilitas·sz et cibus aialium irrationabiliū ē· sic in mūdi sa pientia quā ipi querūt nulla ē vtilitas· nulla aie refectio· nisi tm̄ nomen modi cū et labor vacuus Quia cum hō morť omis sapiētia eius adnichilať·7 a q̄bus laudabať nō pōt videri; ℍ Unde ego sum quasi magnus dn̄s mltos ha bēs seruos·q̄ dispensant ex parte dn̄i·q̄ omibus necessaria sunt; Sic angeli bo ni et mali stant ad impiū meū; Qui aūt sapientiā meam idest seruire michi addi scunt·hīs administrāt boni angeli· refi cientes eos cōsolatōe et delectabili la bore·Sapiētibus aūt mūdi assistūt an geli mali· q̄ eis qđ volūt aspirant·et in formāt eos iuxta voluntatē eorū·7 inspi rant cogitationū cū labore magno Ce runtū si ad me respicerēt·ego sufficerez eis dare panē absq̄ labore· et mundum ad sacietatē·de quo nunq̄ satianť· quia dulce vertūt sibi in amarū·¶ Tu autē spōsa mea debes esse q̄si caseus·corpus tuū quasi formella·in q̄ caseus·donec fi guram formelle habuerit formabit Sic aia tua·que ē michi dulcis et delectabi lis sicut caseus·tā diu probari et purga ri debet in corpe·donec corpus 7 anima in vnū cōcordent·et vnā formā cōtinen tie ambo tenuerint·vt caro obediat spi ritui·et spūs carnē regat ad oēm vtutē

Doctrina xp̄i ad spon

sam de modo viuendi·et q̄liť dyabolus xp̄o fatereť spōsam ipm xp̄m sup omnia diligē·7 de questiōe facta p dyabolum xp̄o·cur tm̄ ipam diligeret· et de cari tate p dyabolū patefacta quā xp̄us hz

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ad spōsam. Capl'm·xxxiij·

EGo sum creator celi et terre·q̄ in vtero virginis verus et verus homo fui·qui mortuus fui et resurrexi et ascēdi in celum¦ ℟ Tu noua sponsa mea vēisti in ignotū locum· ¶ Oportet ergo te habere q̄tuor¦ Primo scire loquelā loci Scōo habere vestes debitas¦ Tercio scire disponere dies et tpa·iuxta constitutōem loci¦ Quarto nouis cibis assuescere¦ Sic tu q̄a te mūdi instabilitate venisti ad stabilitatē·ideo oportet te eciam habere loquelā nouā·idest abstinēti am ab inutilibus verbis· et q̄q̄z eciam a licitis·ꝓpter grauitatem silētij et taciturnitatis¦ ¶ Vestes tue debēt esse hūilitas iterior et exterior·vt nec extolles te quasi alijs sanctiorē interius·nec erubescas corā hoīnibus exterius exhibere te hūmlē¦ Tercio moderatio tpis tui est·vt sicut ad corpis necessitatē habuisti plura tpa·sic nūc vnū tempus habeas ad aiam·vt scz q̄ contra me nūq̄ velis peccare¦ Quarto nouus cibus est· abstinētia a gula et delicationbz cū omni discretiōe·ꝑut natura ferre possit¦ Quidq̄d eni abstinētie fit vltra possibilitatē nature·michi nō placet· q̄ rationabilia requiro·et vt voluptas exomeť

℟ Tūc in eodē momēto apparuit dyabolus·Cui dixit dīs Tu fuisti creatus in me· et vidisti oēm iusticiā in me Rñde michi·si ista noua sponsa est legitime mea·¦ cū approbata iusticia? Permitto eni te vidēre cor eius· et intellige re·vt scias quid rñdeas michi¦ Nūquid ipa diligit aliquid sicut me·aut velit aliq̄d cambij recipe pro me? Cui demon rñdit¦ Michil diligit sicut te·¦ anteq̄ te careret· oīe suppliciū magis patereť· si dares ei virtutē patiētie¦ Ego vidēo quasi quoddā ardēs vinculū descendere de te in eā·q̄ sic alligat cor eius· vt michil aliud cogitet vel diligat nisi te¦ Tunc dīs ait ad dyabolū¦ Dic michi q̄ō sedet in corde tuo· aut q̄ō placz tibi ista tanta dilectō mea·quā habeo ad eam? ℟ Et dyabolus ait Ego inq̄t habeo duos oc'os·vnū corpalem licet non sim corpalis·quo tpalia cerno ita clare·q̄ michil est sic occultum michil sic tenebrosum·q̄d occultare se possit a me Scōus oculus ē spūalis·cū quo nulla est pena tā modica q̄ nō vidēo· ¦ intelligo ad q̄d pcūm ptineat¦ Et nullū eciaz peccatū tā leue et modicū· q̄d penitentia nō purgatū est·q̄d non video·Sed licet nulla mēbra passibiliora sint oculi· libētissime tū paterer· vt due ardentes faces penetrarēt oculos meos sine itermissione·ad hoc vt ipsa oculus spūalib⁹ non videret¦ Ego eciā habeo duas aures·vnā corpalem· qua nulli loquitur sic secrete·q̄ nō audio et scio¦ Secūda est spūalis·qua nullus cogitat vel affectat ad aliq̄d peccatum tam occulte·q̄ nō audiā·nisi penitētia deletū sit¦ Una est pena inferni· ebulliens quasi torrēs emanās ardore vehemētissimo· hāc libēter paterer influere·et sine cessatiōe effluere i aures meas·ad hoc vt nichil audiret ipa spūalibus auribus¦ ℟ Ego eciā habeo spūale cor· q̄d libēter paterer infrusta sine cessatiōe incidi·et semp renouari ad supplicium·adhoc vt eius cor frigesceret in amore tuo¦ Nūc aūt quia tu iustus es· quero a te vnum verbū·vt rñdeas michi·Dic michi q̄re tu in tuī diligis eā? Aut quare non elegisti tibi vnā sanctiorē·ditiorē·¦ pulcriorem? Cui rñdit dīs·q̄ sic exigebat iusticia¦ Tu quippe fuisti creatus in me· et vidisti oēm iusticiā in me¦ Dic michi ista audiēte·que fuit iusticia vt sic male caderes? Aut qualis fuit cogitatō tua tunc·cū cecidisti? Rñdit diabol⁹ Ego vidi in te tria¦ Ego vidi gl'iam tuam et honorē sup omia·et cogitabam gloriam meā¦ Ideo supbiēs ꝓposui nō tuī tibi eē par·sed eciam sup te Scōo vidi te esse potētiorē oīibus·ideo cupiebā adhuc

te esse potentior; Tercio vidi que futura erāt·et quia gloria tua et honor est sine principio et ē sine fine·inuitæbā tibi ꝛ cogitabā· ꝙ libent cruciarer semp omi pena amarissima· ad hoc vt tu morereris·et in tali cogitatiōe cecidi·Et ita infernꝰ ē factus; ℭ Rñdit dñs Tu quesisti a me quare istam sic dilexerim· certe qꝛ oēm maliciā tuā cōmuto in bonum; Tu eni qꝛ superbus factus es· ꝛ noluisti me creatorē tuū habere tibi parē Ego ita hūlians me in omibus· peccatores colligo et me eis cōparo·dādo eis de gloria mea; Scdo qꝛ tu tā prauā cupiditatē habuisti·vt velles esse potētior me; Ita ego peccatores potentes facio sup te·et potentes mecū; Tercio qꝛ tu inuidisti michi Ego sic caritatiꝰ sum·vt me ꝙ peccatoribꝰ offerrē·℄ Bene inde ait dñs; Nūc dyabole illūinatū ē tenebrosum cor tuū; Dic ista audiēte·q̄lem caritatē ego habeo ad illā· Et dyabolus; Si possibile essꝫ inqt·libētissime patereris vnā penā talē in quolibet mēbro tuo specialit· q̄lem semel in cruce i oñibus mēbris passus es·añq̄ ea careres; ℍ Tūc rñdit dñs Si ergo sic misericors sum vt nulli petēti veniā denegem? Pete et tu miam hūlit a me·ꝛ dabo tibi; Cui rñdit dyabolus Nequaq̄ hoc faciā·Nā qñ cecidi ad quodlibet petm̄ siue cogitatū inutilē seu dictū· statuta est pena· et vnusq̄sqꝫ de spiritibꝰ q̄ ceciderūt·penā suā habebit; Igit antеq̄ curuarē genu meū coram te·magis vellē omēs penas glutire in me·q̄diu os aperi ꝛ claudi posset ad penaz· ita vt semp renouatus essem ad penā; Tūc ait dñs ad sponsam suā; Ecce q̄ induratus est punceps mūdi· et q̄ potēs cōtra me ex occulta iusticia mea; Ego q̄ppe possem uelere eū ex potētia mea in vno pūcto· sed nō facio ei maiorē iniuriā·q̄ angelo bono in celo·Cū aūt tempus eiꝰ venerit qñ nunc appropinq̄t· iudicabo eum cū sequacibus suis; Ita sponsa mea p cede semper in bonis opibꝰ Dilige me toto corde·nichil timeas nisi me· Ego enim sum dñs sup dyabolū·ꝛ sup omia quecunq̄ sunt·

Uerba virgis ad spōsam·ꝑum dolorem in xp̄i passione explicantia·et qualiter p adam et euam mūdus fuerit venditus·et p xp̄m et eiꝰ matrē virginē fuerit redemptus·

Capitulū·xxxv·

Maria loquebat; ℍ Cōsitæra filia passionē filij mei· Cuius mēbra fuerūt michi quasi mēbra mea· et q̄si cor meū; Nam ipe sicut alij filij in visceribꝰ matris solent esse·sic fuit in me· Sed ipe ꝑceptus est ex feruēti caritate diuine dilectōis· alij aūt ex cōcupiscētia carnis Cui bñ dicit Johānes cōsobrinꝰ eius; Uerbū caro factū est Nā p caritatē ipe venit ꝛ erat in me; Uerbū aūt et caritas ipm fecerī in me· Ipe quippe erat michi quasi cor meū; Propterea cū nascereť ex me· sensi ego ꝙ quasi dimidiū cor meū nasceretur·et exiret ex me; Et cū ipe patereť· sensi ꝙ quasi cor meū patiebat; Sicut eni illud qđ dimidiū est extra et dimidium intra·et si illud pungit qđ extra est· eque sentit dolorē qđ intus ē; Sic ego cū flagellareť et pungereť filius meus· quasi cor meū flagellabat et pungebat·

℔ Ego etiā fui ꝑpinquior ei in passione·nec sepabor ab eo; Ego stabā vicinius cruci eius·et sicut hoc graviꝰ pūgit qđ vicinius est cordi·sic dolor eiꝰ ḡuis erat p ceteris michi·Cūq̄ respexiſſꝫ ad me de cruce et ego ad eū·tūc ꝛ oculis meis q̄si de venis lacrime exibāt Et cū ipe me cerneret dolore cōfectam· intim̄ amaricabat ꝛ dolore meo· ꝙ omis dolor vulnerū suoꝝ· erat quasi sopitus sibi·p dolore meo quē in me videbat·Propterea audacť dico· qꝛ dolor eius erat dolor meus· qꝛ cor eius erat cor meum· Sicut eni adā et eua venditerūt mūdū

pro vno pomo·sic filius meꝰ et ego redemimus mundū quasi cum vno corde Ideo filia mea cogita qualis ego eram in morte filij mei·et non erit tibi graue relinquere mundum¦

Rełpōłio dñi angelo

oranti p ſponſa·q̄ ſponſe corpis et anie tribulatio cōcedat·et q̄ magis pfectis maiores tribulatōes tribuantur

Capitulū·xxxvj·

Angelo oranti p ſponſa dñi ſui·Rñdit dñs ✠ Tu es quasi miles dñi·qui nūq̄ depoſuit galeam ſuā ꝓter tediū·et qui pre timore nunq̄ diuertit oculos a plio Tu ſes ſtabilis q̄ſi mons·ardens quasi flamma¦ Tu es ſic mundus·vt nulla ſit in te macła Tu petis miam ſpōſe mee· licet oia ſcias ⁊ videas in me·tñ iſta audiente·dic qualē miam petis ei· ¶Triplex eni eſt mia·Una qua corpus punit et parcit aie·ſicut famulus meꝰ iob·cuius caro data ē oibus doloribus·et aia ſeruata ē¦ Scōa mia eſt qua parcit aie et corpi a pena· ſicut rex ille q̄ in oibus voluptatibus fuit· et nullū dolorez nec ad corpus nec ad aiam in mūdo dum viueret habuit·Tercia eciā mia eſt·q̄ punitur corpus et aia· vt et tribulatiōem habeat in carne et dolorē in corde· ſicut petrus et paulus et alij ſcti¦ ✠ Mā tres ſunt ſtatus hoim in mūdo¦ Unus eorz qui cadūt in pcta et iterū ſurgunt· hos pmitto q̄ñq̄ tribulari ad corpus vt ſalui fiant¦ Scōs eſt eorū qui ineternū libēter viuerēt·vt ineternū peccarent/ qui totā voluntatē ad mundū habent· ⁊ ſi q̄ñq̄ aliqua faciūt p me·hac intentione faciunt·vt tpalia eis ſuccreſcāt ⁊ proficiant·hūs nō dat pena corpis nec dolor magnus cordis· ſz in poteſtate p pria et volūtate ſua dimittunt· q: p minimo bono qđ fecerāt p me· recipient hic mercedē ſuā·vt ineternū crucient· quia cū voluntas ē eterna ad peccatū· pena erit eis eterna¦ Tercius ſtatus ē eorz qui plus timent peccare cōtra me· et offendere voluntatē meam·q̄ de alia pena¦ Magiſq̄ ineternū cruciarē· tur pena tolerabili·q̄ me ꝓuocarēt ſcienter ad irā¦ Hūs dat tribulatio corporis et cordis· vt petro et paulo et alūs ſanctis·vt quicqđ in hoc mūdo deliquerint·in mūdo emendēt¦ Vel ad maiorē gloriā et aliorū exemplū·purgant ad tēpus¦ Hanc triplicē miam feci in regno iſto cū tribus·quorz nomia nota ſunt tibi¦ Ex Nūc ergo angele ſerue meꝰ· qualem miam petis ſponſe mee? Et ille inquit aie et corpis·vt quicqđ hic deliquerit·in mundo emendet·et nullū peccatū eius venat in iudiciū tuū¦ Rñdit dñs·Fiat ſcōm voluntatē tuā· ¶Deinde loquebat ad ſponſam¦ Tu mea es· ideo ſicut michi placet faciā tecū·nichil dilige ſicut me¦ Mūda te igitur a pctō omi hora· cū cōſilio eorz q̄bus te cōmiſeram¦ Nullū peccatū cela· Nullum dimitte indiſcuſſum· Nullū peccatū puta leue· Nullum negligendū· Nam omnia quecūq̄ neglexeris· ego reducā ad memoriam et iudicabo¦ Nam nullū pctm tuum veniet in iudiciū meū· qđ in vita tua penitētia erit punitū¦ De quibꝰ aūt penitētia facta non eſt·vel in purgatorio purgabunt·vl alio occulto iudicio meo·niſi ſatiſfactōe hic ementur¦

Verba matris ad ſpō-

ſam excellentiā ſui filij ponentia·et qualiter xp̄s acrius nūc ab inimicis malis xp̄ianis crucifigitur·q̄ a iudeis crucifixus fuerat·⁊ per cōſequēs q̄ tales acrius et amarius punientur¦

Capm·xxxvij·

Mater loquebat· ✠ Filius meus tria bona habuit· Primo quia nullus ſic delicatum corpꝰ habuit ſicut ipe· eo q̄ erat de duabus naturis optimis·ſcz deitate et humanitate ⁊ ita mundum·q̄ ſicut in

oculo clarissimo nō inuenīt macula·sic nec in ipīs corpe aliqua deformitas reperiri potuit·Scōm bonū erat·ꝙ nūꝙ peccauit·Nam alij filij portāt qnqꝫ peccata parentū suorū et ꝓpa·iste eni nunꝙ peccauit·et tamē oim peccata portauit Terciū erat ꝙ aliqui morīnt ꝓpt̄ præ·et maiorē remuneratōem; Ipe aūt moriebaī sic ꝓpter inimicos suos·sicut propter me et amicos eius; ¶ Sed qñ inimici eius crucifixerunt eū·qtuor ei fecerunt; Primo coronauerūt eum spinis; Scōo manus et pedes pforauerūt·Tercio propinauerūt ei fel; Quarto pupugerunt latus eius; Sed nūc cōqror·quia filius meꝰ ab inimicis suis qui nūc sunt in mundo·amarius crucifigitur ꝙ tūc iudei crucifixerūt eū; Nam licz deitas·impassibil' sit nec mori possit·tamē cū ꝓpis vicijs crucifigūt eū; ℬ Sicut enim aliquis homo ymagini alicuiꝰ inimici sui·contumeliā et lesionē facēt·licet ymago nō sentiret illata·tñ ꝓpter voluntatē malam lædendi·lesor quasi ꝓ opere argueret et diudicaret·Sic eorum vicia quibus spūaliter crucifigunt filium meū·abhominabiliora et grauiora sunt ei·ꝙ illoꝝ qui crucifixerūt eum in corpore; Sed forte tu potes querere qūo crucifigūt eū? Etiꝫ Primo ponūt eum in cruce quā sibi ꝓparauerāt·quādo de ꝑceptis creatoris sui et dñi non curant·ꝛ ꝛhonestāt eum·qñ ipe monet eos ꝙ seruos suos seruire sibi·ꝛ ipi hoc contemnētes faciunt que sibi placent; ¶ Deinde crucifigūt ꝛterā manum·qñ tenent iusticiā pro iniusticia· dicentes; Peccatū nō est sic graue et odiosū deo sicut dicitur· nec deus ineternum affligit quemꝙ·ſz propter timorē minatus est; Quare enim redimeret hoiem·si vellet eum perire? Non attēdentes·ꝙ minimū peccatū si homo delectatur in eo·satis est ei ad supplicīū eternū ¶ Et quia nō minimū peccatū dimittit deus impunitū·sicut nō minimū bonū sine remuneratōe; Ꝛæo sempiternum erit eis supplicīū·quia et sempiternā hñt voluntatem peccandi·quā filius meus qui videt cor reputat pro ope; Quia sicut habent voluntatē·sic ecīā ope cōplerent·si ꝓmitteret filiꝰ meus ℭ Deīn crucifigūt sinistrā manū eius· qñ virtutez vertunt in vicīū· volētes vsqꝫ in finem peccare·dicētes; Si dixerimus in fine semel miserere mei deꝰ·tāta est mia dei ꝙ habebimꝰ veniam; Hoc nō est virtus velle peccare·et nō emēdare ℭ Velle præmīū habere sine labore·nisi esset contritio in corde·ꝙ libēter vellet emēdare si posset ꝑ infirmitate· vel aliquo alio impedimēto· Postea crucifigūt pedes eiꝰ· qñ ꝛlectant in faciēdo peccatū·et non semel cogitant amarā passionē filij mei nec regratiant ei semel de intimo corde dicētes; O ꝙ amara erat passio tua deus·laus tibi sit pro morte tua· hoc nūꝙ procedit de ore eorū; Coronāt eū deīn corona derisionis· qñ derident seruitores eius· et vanitatē reputāt seruire ei Bant enim ei fel bibere·qñ gaudent et exultāt in peccato· Nec ascendit semel in corde eoꝝ·ꝙ graue et ꝙ multiplex sit Pungunt latus eius·qñ voluntatē hñt perseuerandi in peccato; ℭ Clere dico tibi·et hoc amicis meis dicere poteris·ꝙ tales sunt ante filiū meum iniustiores iudicantibus eum·Immitiores crucifixoribus eius; Impudētiores vēditoribus eius·et maior pena ꝛbēt istis ꝙ illis; Pylatus sciuit bene filiū meum nō peccasse·nec dignum aliqua morte; Tamē quia timuit amissionē tempalis potestatis et seditōez in ꝛoꝝ· iudicauit quasi inuitus filium meum ad mortem Quid autē haberent isti timere si ei seruirent? Aut quid de honore suo ꝛ dignitate amitterēt·si ipm honorarēt Ꝛæo grauius isti iudicabuntur·et ꝛteriores sunt pylato in conspectu filij mei Quia pylatus iudicauit eū propter petitōem et voluntatē aliorum·cū timore quodā

Jsti autem iudicant eū propter volūta tem ꝓpam absq; timore· qñ inhonorāt eū per peccatū· a quo si vellē possent absti nere· Sed nec a peccato abstinent· nec pro pctō facto verecundant· q; nō attē dūt· q; indigni sunt bñficijs eius cui nō seruiūt· ℭ Deteriores sunt iuda· q; iudas tradito dño sciuit ipm bene esse deum· et grauit se contra eū peccasse· sed desperauit seipm· ⁊ properauit dies suos ad infernū· credēs se indignū viue re Jsti autē bene sciūt peccatū suū· ⁊ tñ perseuerāt in eo· nullaz pro eo in corde compunctōem habētes· Sed volūt cū violētia et potētia quadam sumere reg num celoꝝ· qñ hoc non opibus sed ꝓpt spem vanā habere cogitant· quod nulli dabitur nisi opanti· et patiēti aliquid ꝓ deo· Deteriores sunt eciā crucifixorꝫ eius· q; cum illi viderūt opa filij mei bo na· scz quia resuscitauit mortuos· lepro sos mūdauit· cogitabāt apud se· hic fa cit inaudita et mirabilia inusitata· nam prosternit quos vult vno verbo· scit co gitatōes nras facit quecūq; vult Si ꝓ cessum suū habebit· oēs subiciemur po testati eius· et subditi eiꝰ erimus ⁊ Jdo ne subicerent ei crucifixerūt eum ꝓpter inuidiā ⁊ Si enim sciuissent q; fuisz rex glorie· nunq; crucifixissent eum· ℍ Jsti autē vidēt opa eiꝰ quotidie ⁊ mag na mirabilia· vtunt beneficijs eiꝰ ⁊ au diūt qūo ei seruire debent· et ad eum ve nire ⁊ Sed cogitāt apud se· si omia tpa lia sunt relinquēda ⁊ Si volūtas eius ⁊ non nostra faciēda est· graue est hoc et intolerabile ⁊ Jdo cōtemnētes volun tatem eius· ne sit sup voluntatem eoꝝ· crucifigūt filiū meū ꝓ induratiōem· ad dentes contra coscientiā suā pctm̄ sup peccatū· Jsti aūt peiores sunt crucifixo ribus· q; iudei fecerūt ꝓpter inuidiam· et q; nesciebant eū esse deum Jsti autem sciūt eū esse deū· ⁊ ex malicia sua et pre sumptione causa ꝓprie cupiditatis· cru cifigūt eū amarius spūalit q; illi carna lit· q; isti redempti sūt· illi nōdū redēpti erāt Ergo spōsa obedi filio meo ⁊ time eū· q; ipe sicut ē mīcors· sic ē eciā iust⁹.

Collocutio grata dei patris et filij ad inuicē· et qualit pater tradidit filio nouam spōsam· et filiꝰ eaz in suā gratant recepit· ⁊ quomō spōsus informat spōsam de patiētia et simplici tate per exemplum.

Capl'm· xxxviij·

Pater loquebat ad filiū· ℍ Ego veni cū caritate ad vir ginem· et sumpsi verū corpꝰ tuū ex ea ⁊ Jdeo tu in me et ego in te Si cut ignis et calor nunq; separant· sic ti tatem ab humanitate impossibile erit se pari ⁊ Rndit filius ⁊ Omnis gloria et ho nor sit tibi pater· fiat volūtas tua in me et mea in te ⁊ Rndit iterū pater ⁊ Ecce fili hāc nouā sponsam assigno tibi quasi ouē· ad regendū et nutriendaz· de qua tanq; possessor ouis· habebis caseum ad reficiendū et lac ad bibendū· et lanam ad vestiēdū ⁊ Tu aūt sponsa debes obe dire ei· Ad te enim ptinent tria· Opor tet te esse patientē· obedientē· ⁊ libētē Tunc ait filius ad patrē Tua volūtas cum potestate· ptās cū hūilitate· humi litas cū sapiētia· sapia cum misc̄dia· fiat voluntas tua· que est et erit sine pnci pio et sine fine in me ⁊ Ego assumo eam michi in meā caritatē· in tuā potentiā· et spūssancti regimē· qui nō tres dij sed vnus deus ⁊ ℬ Tunc ait filius ad spōsam suā ⁊ Audisti quomō pater assig nauit te michi quasi ouem· Oportet er go te esse simplicē ⁊ patientē quasi ouē et fructuosam ad nutriendū ⁊ vestiēdū Tres enim in mūdo sunt ⁊ Primus ē to tus nudus ⁊ Scōus ē sitiēs· Tercius ē esuriens ⁊ Primꝰ significat fidē ecclesie mee q̄ nuda est· qa omēs erubescūt loq fiem et mandata mea· et si sunt qui lo quunt contemnunt· et mēdacij arguun tur ⁊ Jdeo verba mea que de ore meo

procedunt·vestire debent hāc fidem q̄si lana·Sicut enī lana crescit· in corpore ouis ex calore·sic ⁊ calore veritatis mee et hūmanitatis·verba mea procedūt in cor tuum· que vestiāt fidē meā sanctaz· testimonio veritatis et sapiētie·et pba bunt eā esse verā que nūc inanis reputat·vt q̄ vsq; adhuc tepidi fuerāt vestire fidē opibus caritatis·audita caritate verborū meor conuertant·⁊ reaccēdā tur ad loquendū fiducialit·et agēdum fortiter⁊ ℭ Scōs significat amicos meos·qui desiderant more sitiētis pfici honorē meū·⁊ turbant ex inhonoratiōe mea Hȳ ex dulcedine verbor meorum audita·inebriabunt caritate mea maiori·⁊ alȳ cū eis nunc mortui accendentur ad amorē meū· audito q̄lem grāz facio cū peccatorib⁹⁄⁊ Tercio⁹ significat illos qui cogitant sic in corde suo Si scirem⁹ inquiūt voluntatē dei·⁊ qūo viuere possemus·et si bene instrueremur ꝛ via bona·libent faceremus q̄ possem⁹·Hȳ sūt quasi esurientes scire viā meā·et null⁹ satiat eos·q; nemo pfecte ostēdit eis que agenda sunt·et si ostendit·nullus scōm ea viuit⁄⁊ ℭ Et ideo vident eis verba q̄ si mortua·q; nemo scōm ea viuit⁄⁊ ℭ Propterea ego ipe ostendā eis que facient·⁊ satiabo eos dulcedine mea Mā tempalia que vident·et nūc fere ab oibus apetunt·satiare nō possunt hoiez⁄ sed excitāt magis ac magis ꝛsiderīū acquirendi⁄⁊ Verba aūt mea et caritas satiabunt homies·⁊ replebūt eos consolatione abundanti⁄⁊ ℭ Ergo tu sponsa mea que es ouis mea· patientiā et obedientiā cura seruare⁄⁊ Tu enim mea ex oīi iusticia facta es⁄⁊ Et ideo oportet te sequi voluntatē meā· Qui aūt sequi vult voluntatē alterius· debet habere tria·Primo cū eo vnū consensū Scōo similia opera⁄⁊ Tercio recedere ab inimicis eius⁄⁊ Qui aūt sunt inimici mei·nisi superbia et omnia peccata? Ab hȳs ergo debes recedere·si cupis sequi voluntatem meam⁄⁊

Qualiter in xp̄o tēpe

sue mortis·spes fides et caritas fuerunt perfectibiliter·et in miseris nobis sunt defectibiliter·

Capitulū·xxxix·

EGo habui tria i morte mea Primo fidē qñ flectebam genua mea et orabam· sciens q̄ posset me pater eripe de passione⁄Scōo spem qñ tam constanter expectabā ⁊ dicebā· Non sicut ego volo Tercio caritatē·qñ dicebam·fiat voluntas tua⁄Ego eciā habui angustias corporis·ex timore naturali passionis·quādo sudor sanguis exiuit de corpe· Ideo ne amici mei trepidarēt se relictos·cuz instat eis tribulatio·ego ostendi eis in me·q̄ caro infirma semp refugit molestias⁄Sz potes querere qūo sudor sāguinis exiuit de corpe meo? Utiq; sicut sanguis infirmi in oībus venis siccat et consumit·sic ex dolore naturali mortis sanguis meus cōsumebatur⁄ ℬ Pater ꝛniq; ostēdere volēs viam per quā aperiret celū· et homo exclusus ingredereť·tradidit me ex caritate in passionē· vt corpus meū consumata passione·glorificaret in gloria⁄ Nō enim sine passione·hūanitas mea in gloriā venire posset ex iusticia·licet potuissem·ex potētia deitatis mee fecisse Qūo ergo illi merent intrare in gl̄iam meam·qui modicā habent hoē·spem vanā·⁊ caritatē nullam? Si deniq; haberēt fidē gaudū eterni·et supplicū horribilis· nichil cōcupiscerēt nisi me·Si crederent q̄ ego oia video ⁊ scio·et in oia potēs sum·et de oībus iudiciū requiro· vilesceret eis mūdus·et timerēt magis coram me peccare ꝓpter timorem mei·q̄ pro hoibus⁄Si haberent spem firmam· tūc tota mens·et cogitatio eorū esset ad me⁄ Si haberent caritatem diuinā· cogitarent saltem in animo quid feci pro eis·

quantus michi labor in ꝓdicatione·q̄n-
tus dolor in passione· quanta michi ca
ritas in morte·scz quia prius volui mo
ri q̄ eos relinquere¦ ℭ Sed fides
eor est infirma·et quasi pēdet in eis ci-
tius minans casum· q̄ credūt absente
temptationis impulsu·diffidūt autē ac
cedente aliquo ꝓtrario¦ Spes eorū est
vana·q̄ sperant peccatū sine iusticia et
veritate iudicij dimitti¦ Regnū celorū
confidūt obtinere gratis¦ Diam absq̄
tempamēto iusticie·obtinere cupiunt¦
Caritas eor ad me tota est frigida·qa
nunq̄ accendunt ad querendū me·nisi
tribulatione coganṫ¦ Quo cū talibus
possum calefieri· q̄ nec fidem hūt rectā
nec spem firmā·nec caritatē ad me fer-
ventē? Ideo cū clamauerint ad me et
dixerint miserere mei deus· nō merent
audiri·nec intrare in gloriā meā·q̄ no-
lunt seq̄ dñm suū ad passionē· ideo nec
sequent eū ad gloriā· Nullus eni miles
placere potest dño suo·et in grām eius
post lapsum recipi·nisi prius aliquā hūi
litatē ei fecerit ꝑ contēptu suo¦

Verba qualiter crea-
tor ꝓponit sponse tres benignas questio
nes·primam de mariti seruitute ⁊ dñio
uxoris·scām de viri labore ⁊ uxoris cō
sumptione·terciam de contemptu dñi ⁊
de serui honore·

Capitulū·xl·

Ego sum creator tuus et do
minus¦ Dic michi tria que
quero a te¦ ℟ Quo stat
illa domus vbi uxor vestit sicut dña· et
maritus eius quasi seruus? Nūquid de
cet sic? Tūc respōdit illa intus in ꝓsciē
tia sua· Nō dñe decet sic¦ Et dñs·Ego
sum dñs oim et rex angelor¦ Ego ve-
stiui seruū meū idest hūanitatē meā· nō
nisi ad vtilitatē ⁊ necessitatē Michil eni
quesiui in mūdo·nisi solūmodo tenuem
victū et vestitū¦ Tu aūt que es sponsa
mea tu vis esse sicut dña· habere diuiti
as et honores·⁊ honorifice icedere Ad
quid enim valēt oia ista? Certe omnia
vana sunt et omnia relinquent¦ Homo
quippe nō creatus fuit ad tantā superflui
tatem·sed ad necessitatē nature¦ Hanc
aūt superfluitatē inuenit supbia q̄ nūc
habet·et diligit pro lege¦ Scdo dic mi
chi· Nūquid decēs est·vt vir laboret ⁊
mane vsq̄ ad vesperam·⁊ uxor in vna ho
ra consumat oia que congregata sunt ?
Tūc illa rndit· Non decet sic· sz iuxta
voluntatē viri viuere ⁊ facere tenetur
uxor¦ ℟ Et dns·Ego feci sicut vir
qui a mane vsq̄ ad vesperam laborat Ego
enim a iuuētute mea vsq̄ ad passionem
meā laboraui·ostendēs viā eundi ad ce
lum ꝓdicando·et opere complēdo ꝓ-
cata·hunc oēm laborē meum uxor odit
anima·q̄ deberet esse mea q̄si uxor tūc
cōsumit·q̄ luxuriose viuit· vt michil ei
prosit que ego feci·nec inuenio in ea ali
quid virtutis in quo possum cū ea dele
ctari¦ Tercio dic michi in quacūq̄ do-
mo dns contēnitur·et seruus honorat·
nūquid nō indecēs ē et abhominabile?
Et illa·Vere sic est·Et dns¦ Ego sum
dns oim· Domus mea mundus ē·et ho
mo seruus meus de iure esse deberet ¦
Sed ego dns nunc in mundo contem
nor·et homo honorat· Et ideo tu quā
elegi cura facere voluntatē meā·q̄ om
nia que in mundo sunt· nō sunt nisi que
dam spuma maris·et quedā visio vana

Verba creatoris ꝑsen
tibus celesti exercitu ⁊ sponsa·qualiter
conquerit de quinq̄ viris·scz de papa
cum suo clero·et de malis laycis·et de
indeis·et de paganis· ⁊ de auxilio mis-
so amicis suis·ꝑ quos omes homies in-
telliguntur ⁊ de crudelissima sententia
contra inimicos illata·

Caplm·xlj·

Ego sum creator oim ℟
Ego ãte lucifer a patre ge
nitus· et inseparabiliter in

patre et pater in me· et vnus spūs i am bobus; Ideo vnus deꝰ pater· et filiꝰ· ⁊ spūssanctus nō tres dīi; Ego sum q̄ ab rae pmsi hereditatē eternaz· et p moy sen eouri pl'm meum de egypto· Ego idē sum qui in pphetis loquebar Pater misit me in visceribz virginis non sepa rās se a me· sed manēs insepabiliter me cum· vt homo a deo recedēs· ad deum per caritatē meam rediret· ¶ Nūc au tem pūte exercitu meo q̄ oia videtis in me ⁊ scitis i me· tū ppter cognitōem et instructōem istius astantis sponse· que spūalia non potest pcipere nisi p corpo ralia· cōqueroꝛ coram vobis sup istos q̄nq̄z viros hic astātes· qꝛ multiplicit of fendunt me; Sicut enim olym per no men israel in lege· intelligebam totum populū israheliticū· sic nunc per quinq̄z viros istos· intelligo omēs hoies in mū do· Primus ē rectoꝛ ecclesie ⁊ eius cle rici· Scōus est mali laici· Terciꝰ iudei Quartus pagani· Quintus amici mei·

B Sed de te o iudee· excipio om nes iudeos qui occulte sūt xpiani· ⁊ ser viunt michi sincera caritate et recta fi de· et opere perfecto in occulto· De te autē pagane· excipio omēs qui libenter incederēt p viam mandatoꝛ meoꝛum· si scirēt qūo· et si instruerent· qui ⁊ ope faciunt quantū sciūt et possunt· Hij nul latenus vobiscū iudicabunt· ¶ Nunc ergo conqueroꝛ sup te caput eccl'e mee qui sedes in sede mea· q̄ petro ⁊ succes soribus eius tradidi ad seruendum in ea triplici dignitate et autoꝛitate; Primo vt potestatem haberent ligandi animas et soluendi a peccato· Scō vt aperi rēt celum penitētibus; Tercio vt clau derent celum maledictis et contemnē tibus· Sed tu qui deberes soluere ani mas· et ad me pīsentare· tu vere es ani marum interfectoꝛ; Ego enim instituī Petrum pastoꝛem et seruatoꝛē ouīū me arum· Tu autem es dispersoꝛ et lacera toꝛ earum· Tu autem peioꝛ es lucifero Ipse enim habebat ad me inuidiam· et nullum concupiuit occidere nisi me· vt pro me dominaret; Tu autē tanto dete rioꝛ es· q̄ non solum occidis me remo uendo me a te per mala opera tua· sed et animas occidis per malum exemplū tuum; Q Ego redemi aīas san guine meo· et cōmisi eas tibi tanq̄ ami co fideli· Tu autem tradis eas iterato inimico· a quo redemi eas· Tu es iniu stioꝛ pilato· qui nullū iudicabat ad moꝛ tem nisi me· Tu autem non solum iudi cas me quasi nullius dominatoꝛē· ⁊ nul lius boni dignum· ymo ⁊ animas inno centes condemnas· ⁊ nocentes dimit tis· Tu es immitioꝛ iuda· qui me solum vendidit· Tu autē non solum vendis me· sed et animas electoꝛum meoꝛū· pro turpi lucro tuo ⁊ vano nomine Tu es abhominabilioꝛ iudeis· Ipi crucifixe runt coꝛpus meum solum· Tu aūt cru cifigis et punis animas electoꝛū meoꝛ· quibus malicia tua et transgressio· ama rioꝛ est omni gladio· Et ideo quia tu simi lis es lucifero· iniustioꝛ pylato· immiti oꝛ iuda· abhominabilioꝛ iudeis· ideo me rito cōqueroꝛ super te O Ad scōm aūt dest ad laycos ait dns· Pro vtili tate tua omnia creaui· Tu consensisti i me ⁊ ego in te· Dedisti michi fidē tuam et pmisisti cum iuramento tuo· te michi seruaturum· Nunc autē discessisti a me· quasi homo ignoꝛans deum suū ¶ Ver ba mea habes pro mendatio· opa mea pro vanitate· Voluntatē meam et man data mea dicis nimis grauia· Tu factꝰ es violatoꝛ fidei pmisse Tu fregisti iura mentum tuū· ⁊ dereliquisti nomen meum Tu dissociasti te a numeꝛo sanctoꝛ meoꝛ· ⁊ venisti ad numerū demonū· et eoꝛū fctūs es socius· Tibi videt nemi nem· laude et honoꝛe dignū· nisi teipsū; Oia q̄ mea sunt ⁊ q̄ michi facē teneris sunt tibi difficilia· q̄ aūt tibiipi placent

facilia Ideo merito cõqueror super te quia fregisti fidem tuam· quã michi in baptismo ⁊ deinceps dedisti⁊ Insup et pro caritate mea quã verbo et ope tibi mõstraui·arguis me mendacẽ·pro passione mea dicis me fatuũ⁊ ¶ Ad terciũ aũt·iæst ad iudeos ait⁊ Ego vobiscum incepi caritatẽ meaz· elegi vos in pl'm meũ·eduxi vos ꝛ seruitute·dedi vobis legẽ meã·⁊ introduxi vos in terrã quã promisi pũbus vr̃is·misi vobis pphetas in consolatõem⁊ Deinꝛ ex vobis elegi virginẽ michi·ex qua suscepi hũanitatẽ Nũc aũt conqror super vos·q adhuc nõ vultis credere dicẽtes⁊ Nondũ venit pps sed adhuc vẽturus est· ¶ Ad quartũ vero iæst ad gentilem·ait dñs· Ego creaui te ⁊ reæmi sicut xp̃ianum· et oia bona feci ꝓpter te·Tu aũt es q̃si homo amẽs q nescis q̃d facis·quasi hõ cecus q nescis quo vadis Colis enim creaturã pro creatore· falsum pro vero et curuas genu tuũ ante inferiorẽ tuũ· Ideo cõqueror super te· ¶ Ad quintũ aũt ait·Procæ amice vicim⁹·⁊ statim ait ad celestem exercitũ· Amici dilecti ego habeo vnũ amicũ· ꝑ quẽ intelligo plures· Ipe ẽ quasi homo inclusus int malos·et captiuatus durit· Si loquit vera ipi lapidãt os eius⁊ Si facit bona lanceã mittũt in pectus eius Ecce amici mei et oẽs sancti·q̃diu patiar istos·⁊ q̃diu sufferã talem contemptũ? Rñdit sctũs iohẽs baptista Tu es quasi speculum mundissimũ⁊ In te enim quasi i speculo videmus'oia sine verbo·⁊ scimus Tu es dulcedo incõpabilis· in q̃ omne bonũ sapit nobis⁊ Tu es quasi gladius acutissimus·q̃ iudicas in eqtate· ¶ Tunc rñdit ei dñs· Vere amice mi tu dicis verũ· In me eni electi mei videt omne bonum·et oẽm iusticiã· et eciã spiritus maligni·licet nõ in luce·ꝫ in conscietia sua Sicut enim homo positus in carcere· q̃ puis didicerat lr̃as· q̃ licet in tenebris sit·nichilomin⁹ scit ea q̃ didicit q̃is nõ videat·Sic tæmones·q̃is non videant iusticiã meam in luce claritatis mee·tñ sciunt et vident in cõscientia sua Ego eciã sum quasi gladius qui diuidit duo· sic ego vnicuiq; do sicut mereẽ· Deinde subiungens dñs·ait ad beatum petrũ·Tu es fundator fidei ⁊ ecclesie mee·Dic audiẽte exercitu meo iusticiã·de hijs quinq; viris⁊ Respõdit petrus⁊ Laus et honor sit tibi dñe pro caritate tua·quã facis cũ terra tua Benedictus sis tu ab omni exercitu tuo· quia facis nos videre ⁊ scire in te omia que facta sunt ⁊ futura sunt In te enim omnia vidimus ⁊ scimus· Hec autem ẽ vera iusticia·vt primus qui sedet in sede tua·et opera habet luciferi·amittat cũ contemptu sedem in qua p̃sumpsit sedere·et particeps sit pena luciferi· ¶ Be scõo est iusticia·vt qui recessit a fide tua·ascendat ad infernum capite inferius et pedibus sursum·quia cõtempsit te·qui deberes esse caput suum·et seipsum dilexit· ¶ Be tercio est iusticia vt non videat faciem tuam·sed et puniatur iuxta maliciam ⁊ cupiditatez suã· quia perfidi non merentur videre visionem tuã· ¶ Be quarto est iusticia·vt sicut homo amens recludatur· et in locis tenebrosis deputetur· ¶ Be quito est iusticia·vt ei mittatur auxiliũ·Quibus auditis·Respondit dominꝰ·Juro per deum p̃em· cuius vocem iohãnes baptista in iordane audiuit·Juro p corpus qd̃ Johãnes in iordane baptizauit· vidit et attrectauit·Juro per spiritum qui in columbe specie in iordane apparuit·q̃ faciã iusticã super istos quinq;⁊ ¶ Tunc deinde addens dominꝰ· dixit ad primũ hominẽ de supradictis quinq; Gladius mee seueritatis in corpus tuũ intrabit·qui a superiori capitis ingrediet̃·⁊ sic profunde ⁊ valent infigetur· vt nunq; extrahatur· ¶ Sedes tua demergetur quasi lapis ponderosus·qui non subsistat anteq; venerit in

nouissimū ꝓfundi; Digiti idest assessores·ardebūt igne sulphureo te inextigibili; Brachia tua iesu vicarij·qui ad animarū ꝓfectū extēdi deberēt·ꝫ extēdunt ad vtilitatē mundi et honorē·iudicabunt pena quā dicit dauid; Fiāt filij eius orphani·et vxor eius vidua·7 alieni recipient substantiā eius Que est vxor eius nisi aia· q̄ reliquet a gl̄ia celesti· et erit vidua a deo? Filij eius idest virtutes q̄s habere videbāt·et simplices mei qui sub ipis erāt·sepabunt ab eis·7 dignitas eoꝝ et bona·ad alios devoluent· Et ipi ꝓ dignitate· eternā confusionē hereditabunt; Deinde ornatus capitis eoꝝ·emergēt in lutū iferni·a quo nūq̄ consurgent· Et sicut hic ꝓ honorem et superbiam sup alios ascenderūt· sic in inferno p̄ alijs demergent ita ꝓfunde·vt impossibile sit eis cōsurgere· ℣ Adhec dra eoꝝ·idest omēs seq̄ces eoꝝ et fauto res clerici·abscindent ab eis·7 disiungētur sicut murus æstruēdus·vbi nō reliquit lapis sup lapidem·nec cementū adherebit lapidibꝫ·nec veniat sup eos misericordia·qa caritas mea nunq̄ calefaciet eos· nec edificabit eos in eternam mansionē in cel'· ꝫ sine fine cū capitibꝰ suis·dissoluti ab oī bono· cruciabuntur ℭ Ad scām aūt dico. Quia nō vis tenere fidem michi ꝓmissam·nec caritatē ad me habere·mittā ad te aial qō de torrente impetuoso ꝓcedit·et absorbebit te; Et sicut torrens semp ad inferiora derivat·sic anial illud deducet te ad inferiora inferni; Et sicut impossibile ē tibi·cōtra torrentē impetuosū ascendere·sic difficile est tibi ab inferno nunq̄ cōsurgere; ℭ Ad terciū dico·qr tu iudee iā non vis credere me venisse·ideo cū venero ad scām iudiciū vidēbis me· nō in gl̄ia mea sed in conscientia tua·7 probabis q̄ omia erāt vera que dixerā· Tūc restat tibi pena iuxta merita tua; ℭ Ad quartū dico· qr iam non curas credere nec vis scire·lucebūt tibi tenebre tue et cor tuū illustrabit·vt scias iudicia mea esse vera·nec tū vēias ad lucem; ℟ Ad quintū dico Tria tibi faciam; Primo implebo te intus calore meo; Et scōo faciā os tuū durius oī lapide 7 stabilius·ita vt lapides in te iacientes reuād Tercio armabo te sic armis meis·q̄ nulla lancea nocebit tibi· sed omia molescāt ante te· q̄si cera a facie ignis; Ergo ꝓfortare 7 sta viriliter Sicut enim miles qui i bello sperat auxilium dñi sui· tam diu pugnat q̄diu aliquis liquor est in eo· sic tu sta firmiter et pugna·quia dñs deus tuus dabit tibi auxiliū·cui nullus potest resistere Et quia paucum habes numeꝝ· honorabo te·et multiplicabo te· Ecce amici mei hec videtis in me 7 scitis· 7 sic stant ante me· Verba mea que nunc dicta sunt complebunt· Illi autē nunq̄ intrabūt in regnum meum q̄diu ego sum rex·nisi se emendauerint· Nullis enim dabitur celum nisi humiliantibus se· et penitentibus· Tunc respondit omnis exercit⁹ Laus sit tibi dñe deus·qui es sine principio et sine fine·

Verba exhortationis virginis ad sponsam·qualiter filium suum debeat diligere sup̄ omnia· et qualiter in virgine gloriosa omnes virtutes et gratie includuntur·

Capl'm·xlij·

Qvater loquebatur· ℟ Ego habui tria quibus placui filio meo· Humilitatē· vt nulla creatura nec angel⁹ nec homo esset me hūlior·Scōo habui obedientiam·qr·studui obedire filio meo in oībus·Tercio hūi p̄cipuā caritatē·Ideo triplicit honorata sum a filio meo Nam primo facta sum angelis 7 hoibus honorabilior·ita vt nulla sit virtus in me·que nō fulgeat in me·licet ipe est fons 7 oīū creator Ego aūt sum creatura ei⁹· cui gratiam suam concessit pre ceteris·

Scõo pro obediẽtia tantã potestatem obtinui· q̃ nullus tam immundus peccator est·si ad me cum emendatiõis proposito conuertitur et cum corde cõtrito·q̃ non habebit veniã Tercio pro caritate sic appropinq̃t deus michi· q̃ qui videt deũ videt me·et qui videt me·ẽi tatem et hũanitatẽ videre potest in me quasi in speculo·et me in deo Quicũq; enim videt deũ vidt i eo tres psonas· et quicũq; vidt me· videt quasi tres psonas· Mã deitas cõclusit me in se·cum aia et corpe·7 implevit me omi virtute vt nõ sit virtus in deo que nõ splendeat in me· q̃uis ispe deus est pater et dator oim virtutum7 B Sicut enim duo corpa insimul coniũcta·quidq̃d vnũ recepit hoc recipit aliud· Sic fecit michi deus7 Mã non est dulcedo que nõ est in me· Quẽadmodũ aliquis habẽs nucleum·et partẽ alteri cõmunicat· C Ania et corpus meũ puriora sunt sole·et mundiora speculo· Q̃ sicut in speculo viderẽt tres pone si astarent· sic i puritate mea videri potest pater et filꝰ et spiritussctũs7 Ego enim habui filiũ in vtero meo cũ vitate7 Mũc ipe videt in me cũ deitate et humanitate·quasi in speculo·q; glorificata sum· Ergo sponsa filij mei·stude sequi hũlitatẽ meã· et nichil diligas nisi filium meum·

Verba filij ad spõsam qualiter ex modico bono homo ascendit ad pfectum bonũ·7 ex modico malo descẽdit ad summũ supplicium

Capitulũ·xliij·

Jlius loquebat· A Ex modico bono orit q̃q; magna merces· Bactilus mirifici oris est et in fructu eius lapis· Si ponit in pingui terra pinguescit et fructificat·et crescit in magnam arborem· Si aũt ponit i arida terra arescit· Arida ẽ nimis ira illa a bono·que delectatur in pctõ· Jn qua si semẽ virtutũ serit non pinguescit· Pinguis autẽ est terra mentis illius qui cognoscit pctm̃·7 gemit se peccasse· Jn q̃ si ponit lapis dactili·idest seritꝫ severitas iudicij mei 7 potentie mee·radicat tribus in mẽte radicibus· Primo cogitat se nichil posse facere sine auxilio meo·ideo aprit os suuz ad rogandũ me· Scõo incipit eciã modicam dare elemosinã pro nomie meo· Tercio exoccupat se a negocijs suis· ad seruiendũ michi· Deinde incipit abstinere in ieiunio·et in abdicatione volũtatis ꝑpe·et hoc est corpus arboris· B Postea crescunt caritatis ramq̃ trahit omẽs quos potest ad bonum Deiñ crescit fructꝰ·q̃ eciã alios excet in quantũ scit·7 tota devotõe intẽdit· qũo honorẽ meũ possit ampliare· Talꝭ fructus michi summe placz· Sic igitur ex modico ascẽdit ad pfectũ Q̃ primo radicat ꝑ modicam deuotõem· Crescit corpus ꝑ abstinentiã· Multiplicant rami ꝑ caritatẽ· Pinguescit fructus ꝑ põi catõem· Sil'imodo ꝑ modicũ malũ·descendit hõ ad summã maledictiõem· et summũ supplicij· Mũquid scis q̃d ẽ onꝰ grauissimũ de hijs que crescũt? Certe hoc ẽ infãs q̃ venit ad partũ· et nõ põt nasci·sz intra viscera mris morit·7 ex hoc eciã mat rũpit et morit· quã pẽ cũ filio fert ad sepulcrũ·et cũ putredine sepelit· Sic dyabolus facit aie Ania q̃ppe viciosa est q̃si vxor dyaboli·cuiꝰ in oibus sequit voluntatẽ·q̃ tunc cõcipit ex dyabolo q̃ pctm̃ placet ei·et gaudet i eo· C Sicut eni mat ex modico semine q̃ nõ est nisi putredo·ꝯcipit 7 fructificat·sic 7 aia cũ delectat in pctõ·facit magnũ fructũ dyabolo· Jnde formatur membra et robur corporis· q̃ peccatũ super peccatũ addit·7 quotidie augmẽtatur· Augmentatis itaq; peccatis·mater intumescit volens parere·sed nõ valet· Quia cõsumpta natura in pctõ· tedio habet vita·7 libent vellet plus peccare·sz nõ põt·nec pmittitur a domio·

Tunc abest timor· q̄ nō potest voluntatem suam pficere· abest fortitudo et letitia· Audiq̄ est dolor & sollicitudo· Tūc rumpit ventr· qñ despat se posse facere bona· Tūc q̄z mouet· qñ blasphemat iudiciū dei et reprehendit· et sic ducit a diabolo pie ad sepulcrū inferni· vbi cū putredine pcti et filio delectatiōis praue· sepelitur sine fine Ecce qūo ex modico auget pctm̄· et crescit ad damnatōem·

Verba catonis ad spm̄

sam· qualit̄ nunc despicit et vituperat ab hoibus· nō attendentib⁹ qd fecerit ex caritate monēdo in pphetis· et ecia patiendo pro ipis· nec curantibus de eius ira quā contra abstinatos exercuit crudeliter corrigēdo· Capl'm· xliij·

Ego sum creator oīm & dñs Ego feci mundū· & mund⁹ spreuit me· Ego audio de mūdo vocem quasi apis maioris· qui in terra congregat mel· Mā sicut apis maior cū volat· statim ad terrā se iterū deprimit & nimis raucā vocem emittit· sic in mundo nūc audio vocem illā raucā dicentē· Non curo qd sequit post hec· Omnes q̄ppe iā clamant nō curo· Vere homo nō attendit nec curat quid feci et caritate monēdo in pphetis· ꝓicando per meipm̄· patiendo p ipis· Non curat qd feci in ira mea· corripiendo malos et inobedientes· Videt se mortales· et incertos de morte· et nō curant· Audiūt et vident iusticiā meaz· quā exercui ppt̄ peccata in pharaone & sodomitis· quā feci in regibus et alijs principibus· quam pmitto quotidie fieri in gladio et alijs tribulatiōibus· et hec sunt eis q̄si ceca oia Ideo sicut apes maiores volant ad quodcūq̄z volunt· Volant quippe q̄ñq̄z quasi saltando· q; superbia sua se elevant· sed deprimūt se citius· qñ ad luxuriā et gulam suā reuertunt· Cōgregāt eciam dulcedinē sed sibūpis et in terra· qa homo laborat et congregat ad vtilitatem corporis· nō aie· et ad honorē terrenum nō eternū· Vertunt sibi tempale in penam illud qō ad nichilū est vtile· in suppliciū sempiternū Ideo ꝓpter ꝓces matris mee· mittā apibus istis a q⁹ exempti sunt amici mei· qui nō sunt in mūdo nisi corpore· vocē meā claram· que ꝓdicabit miam· quā si audierint saluabunt

Respōsio matris· āgelorum· pphetarū· apl'orum· et demoniorū

ad deum· pūte sponsa· testificando eius magnificentiā· in creatōe et incarnatione et redēptione· et qualit̄ nūc homines oibus istis cōtradicunt· et ꝑ severo eorum iudicio· Capl'm· xlv·

Mater loquebat· ℟ Elevati te spōsa filij mei et sta stabilis· q; appropinqt tibi filius meus· Caro eius fuit pressa q̄si in torculari· Sicut enī in oibus mēbris hō deliquit· sic ipe filius mei⁹ in oibus satisfecit· Crines filij mei erāt extēsi· nervi distenti· Ideo ꝓpter extracte de cōpaginib⁹ ossa laniata· man⁹ et pedes cōfixe· Mēs turbabat· Cor dolore afficiebat· Intestina ad dorsū cōtrahebant· q; in oibus mēbris peccauit hō· ℭ Deinde loquebat filius astāte celesti exercitu et ait· Licet oia scitis in me· tm̄ ppt̄ istā spōsam meaz que astat loquor· Quero a vobis āgeli dicite michi· qd est hoc qd̄ fuit sine principio et sine fine? Et qd ē hoc qd̄ oia creauit· et a nullo creatū est? Dicite et phibete testimoniū ℟ Rnderūt āgeli q̄si vna voce dicētes· ℭ Dñe tu es ille· Perhibem⁹ eni tibi testimoniū ꝑ trib⁹ Primo q tu es creator noster· & oīm que sunt in celo et in terra· Scdo q tu es sine principio & eris sine fine· dominatio tua et potestas tua inetnū· Sine te eni nichil factum ē· & sine te nichil fieri potest· Tercio testificamur· q oēm iusticiam· et omia que facta sunt et futura sunt· videmus in te· et omnia sunt in tua presentia· sine principio et sine

fine· ℂ Deinde dixit ad pphetas et patriarchas· Quero a vobis qs adduxit vos de seruitute in libertatē? Quis diuisit coꝝ vobis aquā? Quis dedit vobis legē? Quis dedit vobis pphetis spiritū loquēdi? Rñderūt ei· Tu dñe· Tu eduxisti nos de seruitute· Tu dedisti legem· Tu suscitasti spm̄ nr̄m ad loquendum· ℂ Deinde ait ad matrē Dic testimoniū veritatis qđ scis de me· Rñdit illa Anteq̄ angel⁹ missus a te veniret ad me· fui sola cū corpe et aia· Dicto autē verbo angeli· corpus tuū fuit in me cū deitate et hūanitate· et sensi in meo corpore corpus tuū· Ego portaui te sine dolore· pepi sine angustia Ego inuolui te pānis· Paui te lacte meo· Ego fui tecū a nativitate vsq̄ ad mortē· ℭ Deinde ad apl̄os ait dicēs· Dicite qs ē ille· quē vidistis· audistis· et sensistis? Rñderunt illi· Nos audiuim⁹ verba tua· et scripsimus ea· Nos audiuimus magnalia tua cū dedisti nouā legē· cū verbo p̄cipisti demonibus et exierunt· Cū verbo suscitasti mortuos· et sanasti infirmos· Nos vidim⁹ te in hūano corpe· Nos vidim⁹ magnalia tua in diuia gl̄ia in hūanitate Nos vidim⁹ te traditū inimicis et pēdere in ligno· Nos vidim⁹ in te passionē amarissimā· et in sepulcro positum Nos sensimus te cum resurrexisti· Attrectauim⁹ crines tuos et faciem tuā· Attrectauimus loca vulnerū tuoꝝ et membra tua· Tu comedisti nobiscū· et dabas eloquia tua· Tu vere es filius dei et fili⁹ virginis Sensim⁹ eciā cū ascēdisti ad dexteram p̄is cū hūanitate· vbi es sine fine·

ℕ Deinde dixit dns ad spūs immūdos· licet in conscientia vīa celatis veritatē· p̄cipio tū vobis dicere· qs minuit potestatē vām? Rñderūt ei· Sicut fures nisi ligno duro grauent pedes coꝝ· non dicūt veritatē· sic nec nos nisi coacti diuina et terribili potētia tua· nō dicerem⁹ veritatē· Tu es qui ad infernū cū fortitudine tua descēdisti· Tu minuisti potestatē nrām in mūdo· Tu ius tuū de inferno suscepisti· Tūc ait dñs· Ecce omēs qui habēt spm̄ et nō vestiūtur corpe· phibent michi testimoniū veritatis· q̄ aūt habēt spm̄ et corpus scz homines· cōtradicūt michi· Quidā aūt sciūt sed nō curāt Alij nesciūt· ideo nō curāt sed dicunt omia esse falsa· ℂ Iterū ait ad angelos· Jp̄i dicunt testimoniū vīm esse falsum· q̄ nō sum creator nec omia scient in me Ideo diligūt magis creaturam quā me ℂ Ad pphetas aūt ait Vobis cōtradicūt dicētes legē esse vanitatē· Fortitudine vīa vos esse liberatos et sollercia· Spm̄ fuisse falsum· et vos p̄a voluntate locutos esse· ℭ Ad matrē aūt ait Aliqui dicūt te nō esse virginē· Alij me non sumpsisse corpus de te Alij sciūt sed nō curāt· ℂ Ad apl̄os autem ait Vobis cōtradicūt q̄ dicūt vos eē mendaces· legē nouā ad nichil vtilē et sine ratione Alij sunt qui credūt esse verū· sz nō curāt· Nūc igit̄ quero vos· quis erit iudex istorū? Rñderūt ei omnes· Tu deus qui es sine principio et sine fine· Tu ihū xp̄e q̄ es cum patre· tibi datū est iudiciū a patre· tu es iudex istorum· Rñdit dñs Ego qui cōquerebar sup eos nūc sum iudex eorū· sz licet oia possim et nouerim· tū vos date iudiciū vestrū sup eos· Rñderunt ei· Sicut totus mūdus in principio mūdi aquis diluuij perijt· sic nūc est dignus mundus igne p̄ire· q̄ abundat nūc magis iniquitas et iniusticia q̄ tunc· Rñdit dñs Quia sum iustus et misericors· nec iudiciū facio sine mia· nec miaz sine iusticia Ideo adhuc semel p̄pter p̄ces matris mee et sanctoꝝ meoꝝ· mittā mūdo miaz meam· Si autē noluerint audire· tāto seuerior sequetur iusticia

Verba laudis matris

et filij p̄sente spōsa ad inuicem· et qualiter nunc xp̄us ab hominibus inhonestus· turpissimus· et vilissimus reputat·

et dicitur de eterna taliū damnatione·

Capitulū·xlvj·

Daria loquebat ad filiū suū dicēs ℣ Bñdictus sis tu qui es sine p̄ncipio·⁊ sine fine⁊ Tu habuisti corpus honestissimū· et decētissimū⁊ Tu fuisti vir strennuissimus·et virtuosissim⁹⁊ Tu fuisti dignissima creatura⁊ K̄ndit filio⁊ Verba tua que p̄cedūt de ore tuo·sūt michi suauia et delectāt intima cordis· tanq̄ potus suauissimus⁊ Tu es michi p̄ oñi creatura suauissima·Sicut enim in speculo diuerse facies cōsp̄xerāt·sed nulla magis placet q̄ ꝑpa Sic ego licet sc̄os meos diligā·te tñ p̄cipua dilectōe diligo·q̄ de carne tua generatus sum·Tu es q̄si mirra cui⁹ odor ascēdit ad p̄tatē·et deduxit eam in corpus tuū·Dic ītem odor tractit corpus tuū et aiam in p̄tatē·vbi nūc es cū corpe et ania·Bñdicta sis tu quia ex pulcritudine tua gaudēt angeli Et virtute tua omēs qui inuocāt te sincero corde·liberant̄ In luce tua·omēs demones cōtremiscūt· nec audēt ad tuum fulgorē subsistere·q̄a semp volūt eē in tenebris⁊ ℬ Tu dixisti michi triplicē laudem· q̄ dixisti me habere honestissimū corpus·Sc̄o virū strennuissimū·Tercio dixisti me esse dignissimum creaturarū·¶ Sed hijs tribus contradicunt illi solūmodo·qui habent corpus et animā Dicūt enim me habere corp⁹ inhonestū· virū esse abiectissimū· creaturam vilissimā· Quid enim est inhonestius q̄ alios p̄uocare ad pctm̄? Sic dicunt corpus meū trahere ad peccatum Dicūt quippe peccatū nō esse sic deforme vt dicit̄·nec tātū displicere d̄o⁊ Nō enim inq̄unt esset aliquid nisi deus vellet·nec aliq̄d est sine ipō creatū Quare ergo nō debemus vti hijs· q̄ facta sunt ad vtilitatem nr̄am? Fragilitas nature hoc exigit·⁊ sic omēs ante nos vixerūt et viuūt·Sic nūc loquunt̄ michi hoies Humanitatē aūt meā·in qua verus d̄o inter hoies apparui·q̄ dissuasi peccatū et ostēdi q̄ graue est·dicūt inhonestatē quasi suaserim inutilitatē ⁊ inhonestatē ℭ Michil quippe dicūt honestū nisi peccatū· et q̄ placet voluntati eorum Dicūt eciā me esse virum turpissimum Quid enī ē illo turpius· q̄ cū loquit̄ veritatē os eius contundit̄ lapidibus· in facie cedit̄·insup et audit obprobriū dicentiū·si essz virilis vindicaret se? Sic faciunt michi·Ego loquor eis p̄ doctores et sanctā scripturam·sed dicūt q̄ loquor mendaciū·Contundūt os meū lapidibus et pugno·q̄ faciūt adulteriū· homicidiū·et mendaciū Et dicūt si essz virilis·si esset deus potentissimus· vindicaret transgressionē talem·Ego aūt suffero per patientiā meā·⁊ audio quotidie eos dicētes·q̄ pena nō est eterna nec amara sicut dicit̄· et iudicant̄ verba mea mendaciū esse· Tercio iudicāt me vilissimā creaturā·Quid enī abiectius in mo est q̄ canis et murilegus· p̄ quibus qui cōmutare vellet libent̄ reciperent equū? ℗ Sed homo habet me exteriorem cane·ad hoc enim vt careret cane nollet me recipere· et anteq̄ careret pelle·potiꝰ me abiceret et abiuraret·Que aūt res tā modica mēti alludens·non feruētius q̄ ego cogitatur et cōcupiscitur? Si enim me plusq̄ aliam creaturam estimarēt·plus me diligerent q̄ alia· Jp̄i michil habēt tā modicum quod nō diligāt·preter me· Be omnibus dolent preter de me·Bolent damna ꝓpria·et amicorum·Bolent lesionem vnius verbi Bolent q̄ offendunt alios homies se excellentiores·sed non dolent q̄ offendunt me oim creatorem Quis homo est tā abiectus· quia si peteret non audiretur·si daret non retribueretur ei aliquid? Ego autē sum abiectissimus et vilissimus in cōspectu eorum·q̄ me nullius boni reputāt dignū· qui omnia bona dedi eis· ℭ Ergo mater mea· q̄a tu plus de sapiētia mea

gustasti·et nunq̄ de ore tuo nisi veritas processit·sic de ore meo nunq̄ nisi veritas ꝓcedit; Ego excusabo me in cōspectu oim sanctoꝝ coā primo· q̄ dixit me corpus habere inæcētissimū· et ꝓbabo me habere veracit corpus honestissimū sine deformitate et pctō· et ipe veniet i obprobriū sempiternū·qđ oēs vitabunt Ille aūt q̄ dicebat mea verba mēdaciū et nescire vtrū æus sum an non ꝓbabo me esse veracit æū·et ipe quasi lutū defluet in infernū; Tercius aūt q̄ iudicauit me vilissimū·ego iudicabo eū ad etnam damnatōem· vt nūq̄ vitæat gl'iam meā·et gaudiū meū· ℂ Deiū ait ad spōsam·Sta firmit in seruitio meo·tu vēsti quasi in quendā murū·in quo clausa nō poteris fugere· nec foære fundamētum·Suffer ergo volūtarie modicam tribulatōem·et senties eternā requiem in brachio meo·Tu nosti voluntatē patris Tu audis v̄ba filij·et sentis spiritū meū·Tu habes consolatōem ⁊ ælecta tōem·in allocutōe mris mee ⁊ sanctoꝝ meoꝝ·Ergo sta firmit alioq̄n senties iusticiā meaz·ꝑ quā cogeris facere que nunc te moneo benivole·

Verba dñi ad spōsam de legis nove abiectiōe· et q̄lit nūc ipa lex reprobat et contēnit a mūdo· ⁊ qūo mali sacerdotes non sunt dei sacerdotes sed dei proditores·et de maledictōe talium et damnatōe Capitulū·xlvij·

Ego sum deus ille· q̄ olym dicebat deus abraam·et æus ysaac·et æus iacob·Ego sum deus q̄ dedi legē moysi· Hec erat q̄si vestis Sicut eni mat que habz infantē in vētre· ꝑparat vestes puero· sic deus ꝑparauit legē·q̄ nō erat nisi vestis et vmbra·et signa futuroꝝ faciendorum·Ego autē vestiui me ⁊ inuolui me istis vestibus legis· Deinæ sicut crescēte puero·mutat habitus antiquꝰ et assumit nouus·Sic ego cōpleta et æposita veste antique legis· assumpsi nouam vestē iæst nouā legē·et dedi oībus·q̄ voluerūt habere vestes mecum· ℂ Celestis aūt ista nō est stricta vl' difficil'· sed vbiq̄ moærata· Non eni ꝑcipit nimis ieiunare vel laborare vl' se occidere·vl' aliquid vltra possibilitatē facere·sz profícua est ad aiam·et ad corpus moderādum et castigandū apta· Corpus enim cū nimiū pcto adheret·ipm pctm corpꝰ cōsumit· ℬ In lege ergo noua duo inueniunt ꝓmo discreta tpantia·⁊ rectus vsus oim rerū·aie ⁊ corpis·Scdo facilitas seruādi legem·q̄ q̄ non pōt stare in vno potest in alio· Ibi inuenit q̄ qui nō potest esse virgo·licite potest eē in comugio·Qui cadit potest resurgē· Sed lex ista nūc reprobat et contemnitur a mūdo·Dicūt eni legē ipam strictā esse·graue et deformē·Strictā dicūt eā q̄ lex ꝑcipit contētari de necessarijs·⁊ fugere supflua; Ipi aūt volunt habere omia extra rationē quasi iumēta· superfluis corpis·ideo stricta est eis·Dicūt eā scdo esse graue· q̄ lex dicit voluptatem cū ratione habere·⁊ tēporibus cōstitutis· Sz ipi volunt suā voluptatem pficere·plusq̄ expedit·⁊ plusq̄ constitutum est·Tercio dicūt eaz esse deformēqa lex iubet diligere hūilitatem· et deo omne bonū asscribere· Ipi aūt volunt de bonis a æo datis supbire et se extollere·ideo est eis æformis· Ecce sic contemtata ē vestis mea· ℂ Ego omia puora compleui et incepi noua·q̄ antiqua nimis erāt difficilia· vt durarēt vsqueq̄ venirē ad iudiciū Sz vilit ꝓcerūt veste qua tegit aia·idest fidē rectā· Q Insup et peccatū pctō addūt·q̄ me volunt eciam prodere· Nūquid dauid dicit in psalmo·Qui edebat panē meum· cogitauit aduersum me proditōez? In illis verbis volo te duo notare ꝓmo non dicit quia cogitat sed cogitauit·q̄si iam preteritum est· Scdo q̄ notat ibi non nisi vnum hominem qui prodidit·

¶ Ego autē dico q̄ ipi sunt ꝓditores mei q̄ sunt in pñti·nō qui fuerāt vel futuri sunt·sz q̄ iā viuunt ꝛ Ego eciā dico q̄ non solum vnus hō·sed q̄ multi sunt Sed tu forte potes q̄rere a me ꝛ Mōne duo sunt panes·vnus inuisibil' et spūal'· quo viuūt āgeli et scti ꝛ Scōs de terra quo vescunt hoies? Sz angeli et sancti nichil aliud volūt nisi iuxta tuam volūtatē·et hoies nichil aliud possunt·nisi sicut tibi placuerit ꝛ Quō ergo possūt te prodere? Rñeo tibi audiēte celesti exercitu meo·q̄ oia sciūt et vident in me· sed ꝓpt̄ te vt scias ꝛ Vere duplex est panis vnꝰ angelox qui comedūt panē meum in regno meo· vt satient̄ ineffabili gloria mea ꝛ Ipi enim nō prodūt me· q̄a nichil aliud volunt nisi sicut ego· Sed illi me ꝓdūt·q̄ comedūt panē meū in altari ꝛ Ego vere sum ille panis In pane illo vidēt tria·figura·sapor·et rotunditas ꝛ ¶ Ego vere sum panis·Ego namq; sicut panis habeo in me tria· saporē·figurā·et rotunditatē ꝛ Saporem q̄ sicut sine pane ois cibꝰ est q̄si insipidꝰ et quasi nulliꝰ confortatiōis·sic sine me oīe qcūq; est·ē insipidū·et oīe infirmū et vanū·Ego hēo eciā figurā pāis· quia de terra sum ꝛ Ego eni sū de matre virgine·mater de adā·adam de tra Habeo eciā rotunditatē·vbi nō inuenitur finis nec pncipiū·q̄ ego sum sine pncipio et sine fine ꝛ Nullus pōt cōsiderare vel inuenire finē vl' principium in sapia mea·potētia vl' caritate·Ego sum intra oia·supra oia·z extra omia·eciā si aliqs volaret quasi sagitta sine cessatiōe in ꝓpetuū·nūq; inuēiret finē vel profundū· in potētia et virtute mea ꝛ Propt̄ ista ergo tria·scz saporē·figurā· et rotunditatē·ego sum pāis ille q̄ in altari panis videtur et sentit̄·sed in corpus meum qō crucifixum ē conuertit̄ ꝛ Sicut eni aliquid aridū et cito arsurū·si igni apponeret cito consumit̄·et nichil remanet de figura lignoꝝ·sz totū ē ignis·sic dictis verbis illis·scilicet·Hoc est corpus meum·quod prius fuit panis fit statim corpus meū·nec incendit̄ sicut ligna igne· sed deitate mea·Ideo qui comedūt panem meū·prodūt me ꝛ ¶ Que autē poterit esse abhominabilior interfectio· q̄ illa·vbi aliqs interficit seipm? Aut q̄ deterior proditio·q̄ vbi duo indissolubili vinculo iuncti alius aliū prodit·vt puta coniuges? Quid aūt facit cōsors cū proꝛre voluerit cōsortem? Vere dicit ei sub simulatōe·Eam ad locū illū· vt impleā tecū voluntatē meā·Illa autem in vera simplicitate· parata ad omnē voluntatē ꝓsortis·vadit cū eo·Sed cum oportunū tēpus z locū inuenerit· producit contra eā tria instrumēta proditionis·Aut enim habet aliqd ita ponderosum·q̄ vno ictu interficit eam· Aut ita acutū·q̄ stati intrat in viscera·Aut aliqd quo suffocat̄ statim·et intercludi tur spūs vitalis·Cū aūt mortua fuerit coniunx·cogitat proditor apud se Nūc male feci·si apertū et publicū erit facinus meū·condēnabor ad mortem Ideo vadit et ponit corpꝰ illud cōsortis mortue i occulto loco·ne detegat̄ pctm̄ suum· ¶ Sic faciūt michi nūc sacerdotes·q̄ proditores mei sūt·Ipi enim et ego vno vinculo ligam̄·qñ sumūt panē· et proferēw vba faciūt inꝛ corpꝰ meum verū·qō de virgie sumpsi ꝛ Hoc nō possent oēs āgeli facere·q̄ sacerdotibꝰ sol' illā dignitatē ꝛdi·et ad sūmos ordines ipos elegi·Sz ipi faciūt michi sicut proditores ꝛ Mā ostendūt michi faciē letā z blādā·z ducūt me i occultū locū·vt ꝓdāt Sacerdotes ipi tūc ostēdūt faciē letā·cū vidēt eē boni z simplices· ducūt me i ꝛclaui cū procedūt ad altare Tūc ego patꝰ sū q̄si spōsa vl' spōsus· facē oēm voluntatē eox·sz ipi prodūt me·Primo adhibēt michi ponꝛosū· qñ diuinū officiū qō dicūt michi·ē eis onerosū et g̃ue Magis eni loquunt̄ centū vba ꝑ mūdo·q̄ pro honoꝛe meo vnum ꝛ

magis darent centū marcas auri pro munw·q̄ vnū denariū pro me· magis cēcies laborarēt pro ꝓpa vtilitate et mū di·q̄ semel pro meo honore Hoc onere ꝓmūt me·quasi mortuus sum a cordi bus eor·Sōo pungūt me quasi acuto ferro·qō intrat in viscera· qñ sacerdos accedit ad altare·cogitat se peccasse ⁊ penitet·hns firmā voluntatē peccandi itez pacto officio·cogitāw secū Bene penteo ꝛ pcto·sed nō relinq̄ illā a me cū qua peccaui·ita q̄ non amplius faci am·isti quasi ferro acutissimo me pungūt·Tercio q̄si suffocaī spūs·cum cogi tant secū sic·Bonū et ꝛlectabile ē esse cum mūw·bonum est luxuriari·et non possum continere·faciā voluntatē me am in iuuētute·cū aūt senuerim tūc ab stinere volo·et me emēdare Ex ista pes sima cogitatōe suffocatur spūs· ℞ Sed querī quō? vtiq̄ cor eorū sic frigi datur et tepescit a me et ab omi bono· vt nūq̄ calefieri poterit·nec resurgere ad caritatē meam·Sicut eni ex glacie/ eciam si adhibeaī ignis non surgit flam ma·sed liquescit·sic isti eciā si ꝛtero eis grām meā·et audierint verba āmoniti onis·non tñ exsurgūt ad viam vite·sed arent et deficiūt ab omi bono·Sic er/ go ꝓdunt me ex eo· scz q̄ ostendunt se simplices ⁊ non sunt· et qr grauanī vel turbanī ex honore meo· quo ꝛberēt ꝛ lectari·Ex eo q̄ hnt voluntatē peccan di·et ꝓmittūt se vsq̄ in finem peccatu/ rosTūc eciā quasi abscōdunt me·⁊ po nūt me in loco occulto·quādo cogitāt apud se Scio me peccasse·si abstineo a sacrificio confūdor·⁊ dūdicor ab omi/ bus· ℣ Et accedūt ad altare impu ꝛenter ⁊ ponūt me ante se·⁊ tractāt me deum verū et hoiem·cū q̄bus sum qua/ si in occulto loco·qr nullus scit nec cō siderat q̄ prauī et deformes sunt· ante quos quasi in occulto iaceo deus·quia eciam si pessimus homo fuerit sacerdos et dixerit verba illa·scz·hoc est corpus meum·ipe consecrat verū corpus meū· et iaceo ante eū verus deus et hō· Sz cum ipe applicuerit me ad os suū· tunc ego desum ꝑ grām·cū deitate et hūani/ tate mea ab ipo·forma aūt pānis et sapor remanet sibi·non q̄ non veracit ibi sim cum malis sicut cum bonis·ꝓpter sacra menti institutōem· sed qr sil'em effectuz non habent boni et mali Ecce tales sa cerdotes nō sunt mei sacerdotes·sed ve ri ꝓditores·Ipi enim et me vendūt q̄si iudas·et prodūt· Ego conspitio paga/ nos et iudeos·sz nullos vtꝛo eis dete/ riores·qr ipi sacerdotes sunt in eodē pec cato·quo cecidit lucifer Hūc eciam di co tibi iudiciū eorū· et cui sunt simles· ℞ Horū iudiciū est maledictio·Si cut maledixit dauid eis q̄ non obedie/ runt deo·qui cuz esset iustus ꝓpheta ⁊ rex·non maledixit ex ira vel mala volū tate·seu ex impatiētia· sed ex iusticia ꝛi Sic ego q̄ melior sum dauid·maledico eis qui sunt sacerdotes· nō ex ira vel ex voluntate mala· sed ex iusticia· Male/ dictū ergo sit omne qō de ꝛa ad vtilita tem suā receperint· qr nō laudāt deū et creatorem suū q̄ dedit eis hec· Maledi ctus sit cibus et potus eor qui intrat i os eorū·qui pauit corpus in cibum ver mū et aiam ad infernū· Maledictū sit corpus eor·qō resurget in infernū sine fine arsurū Maledicti sunt anni eorz· q̄bus vixerūt inutilit· Maledicta sit ho ra que incipit eis in inferno·⁊ nūq̄ fini etur· Maledicti sint oculi eor· quibus viderunt lumen celi· Maledicti sint au res eor·q̄bus audierunt verba mea·⁊ non curabāt· Maledictus sit gust9 eor quo gustauerūt uona mea Maledictus sit tactus eor·quo tractauerīt me· Ma ledictus sit oꝛatus eor·quo oꝛauerunt delectabilia·⁊ me neglexerunt de lectabilioē sup omia ℣ Sed que ritur qūo maledicunt? vtiq̄· Maledic/ tus erit visus eor·qr non viderūt visio nē dei in me·sz tenebras ⁊ penas iferni·

Maledicte sunt aures eorum· quia nō audient verba mea·sed clamorē inferni et horrorē; Maledictus ē gustus eorū· qr nō gustabunt de bonis meis eternis gaudiū·sed amaritudinē eternā; Maledictus est tactus eor· qr nō tractabunt me·sed ignē ppetuū· Maledictus ē oculatus eorum·qr non oculabūt oculē illū suauissimū in regno meo·excecantē omnia aromata·sed fetorem in inferno habebūt amariorē felle·et peiorē sulphure Maledicti sunt a celo et tra·et ab oīm bus creaturis insensatis·qr ipa obediūt deo et laudāt·et isti spreuerūt; Propterea iuro i veritate mea qr sum veritas/ q si sic moriunt·et in tali dispositōe qua nunc constituti sunt· nūq caritas mea nec virtus concludet eos in se·sed sine fine damnabuntur;

Qualiter celi exercitu

et sponsa pūtib9 ætas loquit hūanitati contra xpianos·sicut deus moisi cōtra ppl'm isrl'·7 qualit maledicti sacerdotes diligūt mundū et despiciūt xpm·7 æ eorum maledictōe et damnatōe.

Capitulū·xlviij·

Tæbatur magnus exercit9 in celo· ad quē dixit deus; A Ecce audiētib9 amicis meis·qui oia scitis et intelligitis·et videtis in me· loquor ppter istā spōsam meā que hic astat; Ecce quēadmodum aliqs ad seipm·sic deitas mea loquit ad humanitatē meā; Moyses fuit cū dño in monte q̄draginta diebus et noctib9· quē cuz ppl'us abesse tam diu vidissent· receperūt aurū et piecerūt in ignē·7 in conflatus est vitul9·quē vocauerūt deum suū; Tūc dixit deus ad moysen Populus peccauit· ego delebo eū sicut aliquid scriptū abradit de libro Rūdit moises; Mō dne mi; Recordare q exuisti eos de mari rubro·et fecisti eis mirabilia; Si ergo deleueris eos·vbi ē tunc promissio tua? Me queso facias hoc·qa tunc dicent inimici tui; Malus est deus isrl'·q exuxit ppl'm de mari·7 interfecit eos in deserto·et placatus ē æus vbis istis; B Ego sum moyses ille in figura; Deitas mea loquit ad humanitatem·q̄si ad moysen dicens; Elide quid ppl'us tuus fecit·quo contēpsit me·oēs xpiani inficiēt·et delebit fides eorū; Rūdit hūanitas mea; Non dne Recordare quia exuxi ppl'm p mare in sanguine meo·qui a plāta pedis vsq ad verticem laceratus sum·Ego promisi eis vitā eternā·miserere eis propter passionē meā; Hijs auditis placata est deitas ex verbis istis·Et ait; Fiat voluntas tua· qr tibi omē iudiciū datū est; Ecce amici mei q̄lis caritas Sed nūc cora vobis amicis meis spūalib9·scz ângelis et sanctis· et cora amicis meis corpalibus q̄ sunt in mūdo·qui tū nō sunt i mūdo nisi corpore·cōqueror q ppl'us meus collegit ligna 7 incēdit ignē·7 proiecit in eū aurum· et inde surrexit eis vitulus quē adorāt vt deū; Ipe stat quasi vitul9 sup quatuor pedes·habens caput cū gutture et cauda; Moyse aūt tardāte in mōte·dixit ppl'us; Nescimus q̄d acciderit ei·et displicuit eis q exuxerit eos æ captiuitate dicētes; Queramus aliū deū q̄ nos pcedat; Q Sic nūc faciunt michi isti maledicti sacerdotes; Dicunt eni Cur magis nos austeriorē vitā agemus q̄ alij? aut que merces nra? Melius est nobis esse in pace nra 7 volūtate; Diligam9 ergo mundū de quo certi sumus·de pmissione enim eius incerti sum9 Deinde colligūt ligna· idest omēs sensus suos applicāt ad amorem mūdi; Incendūt ignē·cū voluntatē pfectam habēt ad mundū; Ardēt aūt·cū voluptas feruet in mente·7 prodit in actum; Postea proiciūt aurū·idest oēm caritatem et honorē·quē michi deberēt facē· faciūt pro mūdi honore; Tūc surgit vitulus·idest cōpletus amor mūdi·qui hz q̄tuor pcres·scz·accidiā·impatientiam·

gaudium·supfluū·et auariciā Ihū enim sacerdotes q̄ deberēt esse mei· accidiosi sunt ad honorē meū·impatiētes ad ferēdum·nimij in gaudio·et nūq̄ contentā tur de obtētis· O Iste vitulus habet eciā caput et gutt·idest voluntatem oēm ad gulā· vt nūq̄ satiari possit· eciā si influeret totū mare· Cauda vero huius vituli est malicia eor· q̄ nullum p̄mitterēt possidere sua si possent Eulnerant enim et subuertūt oēs q̄ seruiūt mihi·exēplo suo prauo et contēptu· Tal' amoris vitulus est in cordibus eor·ad talē gaudēt et delectant· Be me sicut alli de moyse cogitāt·diu inquiunt defuit· Verba sua vident vana· ⁊ opa onerosa Habeamus voluntatē nr̄am·potestas nr̄a et volūtas sit deus nr̄ Nec eciam hijs contentant·nec ex toto me obliuiscunt·sed hūt me p̄ ydolo· ¶ Gentiles colebāt ligna et lapides· et homies mortuos·Int' quos colebat vnū ydolum noie belzebub·cui⁹ sacerdotes offerebāt ei thus·et faciebāt ei genuflexiones et clamores laudis· Totū eciā q̄d sacrificio eor erat inutile·cecidit in terrā·et aues et muſce comedert illud· Omia autē que vtilia erāt·sacerdotes reseruabāt sibi·Ihū q̄z clauserūt portam sup ydolum suū·⁊ p̄sonalit seruabāt clauem·ne quis alius ingrederet· ℭ Sic sacerdotes michi faciūt isto tempe Ihū offerūt michi thus·idest loquunt ⁊ p̄dicāt verba pulcra ad laudē p̄am· et ad habendū aliquid tempale·nō ex caritate mea·Ideo sicut odor thuris nō capit q̄z sentit et videt·sic verba eor non veniūt ad effectū animarū· vt radicari vel teneri possint corde·q̄z audiunt solū mow verba·⁊ q̄si ad tempus delectare vident·Offerūt p̄ces·sed nullo mō michi placabiles·Sicut illi q̄ clamant ore laudem et silēt corde·Stāt q̄si iuxta me ore clamātes·q̄z corde circūuagant mūdum·Si eni deberēt loq̄ homi alicuius dignitatis·cor haberent cū locutōe·ne deviarent in loquēdo·ne forte in aliquibus notarent·Apud me aūt orāt sacerdotes·quasi hoies q̄ sunt in extasi· q̄ aliud loquunt ore·et aliud hūt in corde·⁊ quor verbis auditor nullā pōt habere certitudinē· Flectūt genua michi·idest humilitatē et obedientiā michi p̄mittūt Sed vere hūiles sunt q̄si lucifer· Obedientes sunt desideriis suis·non michi· Claudūt eciā sup me et p̄sonalē habēt clauē· Tūc apiunt sup me et laudāt·qui dicunt· Fiat volūtas tua sicut in celo ⁊ terra· H Sz claudūt sup me·cū voluntas eor p̄ficit·mea aūt q̄si clausi homis et nullius potentis·nec audiri nec videri potest·Seruāt p̄sonalit clauem cū eciā alios q̄ voluntatē meam facere volūt·retrahunt exēplo suo· Et si possent libent eciā phiberent·ne voluntas mea egrederet et p̄ficeret·nisi iuxta voluntatē eor· ¶ Beiū in sacrificio·custodiunt oia q̄ sunt eis necessaria ⁊ vtilia· et oēm honorē et debitū sibi exigunt· sed de corpe hoim qđ cadit in terram p̄ mortē·pro quo potissimū sacrificium offerre tenerent·q̄si inutile iudicāt tractantes muscis idest vermibus· Be debito aūt eius aut ⁊ salute aie·minimū curāt nec attēdūt· ¶ Sed q̄d dictū ē moysi? Interfice eos q̄ hoc ydolū fecerūt· vbi si aliqui sūt interfecti·non tū omēs· Sic nunc veniēt verba mea q̄ occidēt eos· Alios ad corpus ⁊ aiam·p̄ eternā damnatōem·Alios ad vitā·vt cōuertant ⁊ viuāt·Alios ad celerē mortē· quia ipsi sacerdotes sunt michi omino odiosi· G Et cui eos siłabo· Ihū vere sunt similes fructui spine·q̄ exterius ē pulcer et rubicundus·interi⁹ vero plen⁹ immundicia et aculeis Sic ipi accedūt ad me q̄si hoies rubicūdi caritate·et mūdi vident hoibus·q̄z intus pleni sunt oi spurcicia Hic fructus si ponat in terrā·inter iterū alie spine succrescūt·Sic ipi i corde q̄si in tra occultāt pcta sua et malicias·Et sic radicant in malo· q̄ eciā non

erubescunt prodire foras·et gloriari de pctō suo·¶ Ñ alīq nō solum sumūt occasionē peccandi·sed eciā graue vulnerāt ad aiam·cogitātes secū sic· Si sacerdotes hoc faciunt·mltomagis ē nobis licitū·Ihī quippe non solū fructuosz et spine similes sunt·qr ædignant tangi correptōibus ⁊ āmonitionib⁹·⁊ nullos reputāt seipis sapiētiores·sz oia posse facere q̄ volunt·Ihīo uro in deitate mea et hūanitate angelis oibus audientibus·q̄ frangā ostiū qō clauserīt super voluntatē meā·et ipa cōplebīt· et eorū voluntas adnichilabīt et claudet sine fine in pena·Propterea sicut antiquit⁹ dictū est Incipiam iudiciū meum in clero et ab altari meo·

Uerba xpi ad sponsā·

q̄liter ipe xps similat moysi i figura educenti pplm de egypto·et q̄liter maledicti sacerdotes quos loco pphetarū in maiores amicos elegit·nūc clamāt discede a nobis· Capitulū·xlix·

Eli⁹ei loquebat· ¶ Ego similaui me prius moysi in figura·qui cū educeret pplm stabat aqua q̄si murus·a dextris et sinistris⁊ Ego certe sū ille moyses in figura q̄ eduxi pplm xpianum·idest apui eis celū et ostēdi eis viā·Sz nunc elegi michi alios amicos· pphetis spāliores ⁊ secretiores·videlicz sacerdotes· q̄ non solū verba mea audiūt ⁊ vidēt cū meipm vident·ymo eciā tractāt me manib⁹ suis·qō null⁹ pphetar vl' angelor facere poterat·¶ Ihīi sacerdotes q̄s loco prophetarū in amicos elegi·clamāt ad me· nō cū tali desiderio et caritate q̄li pphete·sz clamāt duab⁹ ptrarijs vocib⁹ Mō eni clamāt sicut pphete·Eleni dñe quia dulcis es·sz clamāt·discede a nobis·q̄a verba tua sunt amara· et opa tua ḡuia· et scandalū nobis faciūt·Ecce maledicti sacerdotes qō dicūt·Ego sto añ eos quasi ouis mitissima·de qua sumūt lanā ad vestiendū·et lac ad reficiendū·⁊ ad huc pro tāta dilectōe abhominant me⁊ Ego sto añ eos q̄si hospes q̄ dicit Amice da michi necessaria vite·qr indigeo et recipe mercedē optimā a deo⁊ Sed ipi p ouis simplicitate repellūt me·quasi lupū insidiātē ouib⁹ pāsfamilias⁊ Pro hospitalitate pfundūt me·q̄si pditorem indignū hospitō·⁊ colligere me renuūt

¶ Sz qd factur⁹ est hospes repulsus? Nunqd oz producere arma cōtra domesticū repellentē se? Nequaq̄·ℓ enī nō est iusticia·qr possessor sui pōt dare ⁊ negare sua cui voluerit Quid ergo hospes facturus ē? Utiq̄ tenet dicere repellēti se⁊ Amice qr tu nō vis colligere me·vadā ad aliū q̄ faciet miam mecum Qui veniēs ad aliū·audit ab illo⁊ Bñ venisti dñe mi·oia mea tua sūt⁊ Tu sis nūc dñs·ego āt volo eē seru⁹ et hospes· In tali hospitio vbi ego talē vocē audio·placet michi hitare⁊ Ego q̄pe sum quasi hospes repulsus ab hoib⁹·sz licet vbiq̄ possū ingredi p potētiā·tñ dictāte iusticia nō ingrediōr· nisi ad eos qui bona volūtate me tanq̄ vex dñm· non q̄si hospitē suscipiūt⁊ Et qui voluntatē suā in man⁹ meas relinquunt⁊

Uerba matris et filij

bñdictōis et laudis ad invicē·⁊ de grā a filio matri ꝓcessa pro i purgatorio existētibus·⁊ in hoc mūdo manētibus

Capitulū·l·

Dāt dei loquebat ad filiū dicens· ¶ Bñdictū sit nomē tuū fili mi sine fine cū deitate tua·q̄ est sine p̄ncipio et sine fine⁊ In deitate tua sūt tria mirabilia·scz potētia·sapia· et virt⁹ Potētia tua ē quasi ignis ardētissimus·añ cui⁹ faciē omne qō cunq̄ est firmū et forte· tanq̄ stramē desiccatum in igne reputāt⁊ Sapiētia tua ē q̄si mare·qō p magnitudine hauriri nō potest Qō eciā cū excrescit et effluit·valles ⁊ montes opit·sic sapia tua comprehendi

e·ij·

et inuestigari nō potest ꝙ sapient̄ creasti hoiem·et cōstituisti eū sup oēm creaturā tuā ꝙ sapient̄ disposuisti aues in aere·bestias in terra·pisces in mari· et vnicuicꝫ dedisti tēpus suū et ordinē ℣ mirabilit̄ das oib⁹ vitā et aufers Quā sapient̄ insipientibus das sapiam·et aufers a supbis ꝙ Virtus tua ē quasi lumē solis·qđ lucet in celis·et terrā sua luce replet ꝙ Sic virtus tua supra et infra satiat et oia replet ꝙ Iꝛco sis tu bñdictus fili mi·q es ℣us me⁹ et dñs meus ℟ Rñdit filius ꝙ Carissima mat̄ mea·ꝟba tua dulcia sūt michi·qꝛ de aia tua procedūt ꝙ Tu es q̄si aurora procedēs cū serenitate·Tu radiasti sup omēs celos lux tua et serenitas tua·excellit omēs angelos ꝙ Tu attaristi ad te serenitate tua solem verū·idest deitatē meā ꝙ In tm̄ qđ sol deitatis mee vemēs in te· fixit se i te et ex cuius calore calefacta es sup oēs caritate mea·Ex cuius splēdore illūiata es plus oibus·sapia mea ꝙ Tenebre fugate sunt·ꝛ oēs celi illustrati sūt p te In veritate mea dico·q̄ puritas tua q̄ michi sup omēs angelos placuit·traxit deitatē meam in te·vt ex calore spūs in flāmareris·q̄ verū ℣ū et hoiem in vtero tuo cōclusisti·quo hō illūinatus est·et āgeli letificati sunt ꝙ Iꝛco bñdicta sis tu a bñdicto filio tuo ꝙ Propt̄ea et nulla erit petitio tua ad me·q̄ non exaudiatur·et p te omēs q̄ petūt miam cū voluntate emēdandi·grām habebūt ꝙ Quia sicut calor procedit a sole· sic p te ois miam dabit̄· Tu enim es q̄si fons largifluus de quo mia miseris fluit ꝙ ℟ Rñdit mater iterū filio ꝙ ¶ Omis virt⁹ ꝛ gloria sit tibi fili mi ꝙ Tu es deus me⁹ ꝛ misericordia·a te ē oīe bonū qđ habeo ꝙ Tu es quasi semē qđ nō est seminatū·ꝛ tm̄ crevit·et dedit ex se fructum centesimū et millesimū· Be te eni procedit ois mia· que qꝛ innūerabilis et indicibil̄ ē· bū significari pōt in cētenario numero in quo notat̄ pfectio·qꝛ a te ē omis pfectus et pfectio· Rñdit mri filius Clere mater bñ similasti me semi·qđ nō semiabat̄·et tm̄ crevit ꝙ Quia cū deitate veni in te·ꝛ hūanitas mea nō ex cōmixtione seminabat̄·et tm̄ crevit in te·ex qua omnib⁹ pfluxit mia ꝙ Ideo bñ dixisti· Nūc ergo qꝛ p dulcissima verba ors tui·trahis miam a me·pete qđcūqꝫ vis·ꝛ dabitur tibi ꝙ Rñdit mater ꝙ Fili mi·qꝛ miam ego a te psecuta sum·ideo miam et auxiliū peto miseris ꝙ Quatuoꝛ quippe sunt loca Primus ē celū in quo āgeli ꝛ scōꝝ aie·nullo indigēt nisi te·quē hñt ꝙ In te eni hñt oīe bonū ꝙ ℣ Scōus loc⁹ est infernus· et habitātes in eo impleti sunt malicia·et exclusi ab oīi mia·ideo nichil ad eos potest amplius intrare ℣ bono ꝙ Terci⁹ locus ē purgatoriū ꝙ Ipsi eni indigent triplici mia· qꝛ triplicit̄ affligunt̄· Turbant̄ quippe auditu· qa nichil aliud audiūt·nisi voloꝛes pene ꝛ miserie·Affligunt̄ visu·qꝛ nichil vidēt nisi miseriā suā ꝙ Affligunt̄ tactu· qꝛ sentiūt calorē ignis intolerabilis·et grauis pene ꝙ Da eis dñe mi et fili miam tuā ꝑpt̄ ꝑces meas ꝙ ¶ Rñdit filius ꝙ Libent̄ propter te dabo eis triplicē miam ꝙ Primo auditus eoꝝ allenabit̄· visus mitigabit̄ pene remissioꝛ et mitioꝛ erit ꝙ Insup qui cūqꝫ ab ista hora sunt in sūma pena purgatorij·venient̄ ad mediā ꝙ Et q sūt i medio·venient̄ in leuissimā penā ꝙ Qui autē in leuissima pena sūt·trāsibūt ad requiē ℣ Rñdit mat̄·Laus ꝛ honoꝛ sit tibi dñe mi ꝙ Et statim mat̄ subiūxit ad filiū Quart⁹ locus ē mūdus·et hitatoꝛes ei⁹ indigēt trib⁹·Primo ꝑtritōe pro pctis ꝙ Scōo satisfactiōe·Tercio fortitudine ad faciendū bona ꝙ Rñdit filius ꝙ Omis quicūqꝫ invocaverit nomē tuū·et spem hz in te cū proposito emēdādi cōmissa· ista tria dabunt̄ ei ꝙ Insup et regnū celeste·Tāta eni ē michi dulcedo in verbis tuis·vt nō possim negare q̄ petis·quia nichil aliud vis·nisi qđ ego·Tu demꝫ es q̄si flāma lucēs et ardēs· q̄ lumiaria

extincta accendunt·et inaccēsa cōualescunt·sic ex caritate tua q̄ ascendit i cor meū·z attraxit me ad te·reuiuiscēt qui in pctis sunt mortui·et tepidi q̄si fumus nigri in caritate mea cōualescent z

Verba bñdictiōis matris ad filiū audiēte sponsa· et q̄lit filius gliosus figurat pulcerrime suā dulcissimā mr̄em p florem natum in valle·

Capl'm·lj·

Qat̄ mr̄i loquebat̄ ad filiū dicens ✠ Bñdictū sit nom̄ tuuz fili mi ihū xp̄e·Honor sit hūanitati tue sup oia q̄ creata sunt· Glia sit mrita ti tue sup oia bona que ē cū hūanitate tua vnus ℞ ¶ Kñdit filius z Mat̄ mea tu es silis flori q̄ creuit in vna valle·circa quā vallē erant q̄ncz alti mōtes·Et creuit flos ip̄e de tribz radicib9·cū recto hastili·q̄ nullos hēbat nodos·Hic flos hēbat q̄ncz folia·plena omni suauitate·Vallis āt excreuit cū flore suo sup istos q̄ncz mōtes· et folia floris dilatauerūt se sup oēm altitudinē celi·et super oēs choros angelor Tu dilecta mater mea·tu es vall'illa propt̄ hūilitatē tuā·quā p̄ alijs habuisti· Hec excessit quicz mōtes Prim9 mons erat moyses·ꝓpter ptātem· Jp̄e eni habuit ptātem in lege sup ꝓpm meum· ac si fuisset ꝯclusus in pugno suo· Tu āt cōclusisti oim legum dīm in vtero tuo· Jdeo tu altior illo mōte· ✠ Scōs mons erat helyas·q̄ sic scūs fuit·q̄ cū aia z corpe fuit assūptus in scm̄ locū·Tu āt carissima mater mea·aia tua assumpta fuit sup oēs choros angelor ad thronū dei·et cū ea est mūdissimū corpus tuum·Jdeo tu altior helya Terci9 mons erat fortitudo samsonis·q̄ habuit sup oīs hoies·tā vicit eū dyabolus fallacia sua· Tu āt vicisti dyabolū fortitudine tua·Jdeo tu fortior samsone Quart9 mons erat david·q̄ fuit vir scōm cor meū·z voluntatē meā et tā cecidit in pctm̄ ·Tu aūt mat̄ mea seq̄baris oēm voluntatē meā· et nunq̄ peccasti·Quitus mons erat salomon q̄ fuit plenus sapia·tā fuit infatuat9· Tu vero mat̄ mea plena fuisti oīm sapia· et nunq̄ fuisti insipiēs nec decepta· Jdeo altior salomone· ¶ Flos aūt prodijt de tribz radicibus·q̄ tu a iuuētute tua habuisti tria·scz obediētiā·caritatē· et diuinam intelligentiā· ¶ De hjs eni tribus radicibz creuit hastile rectissimum sine oīm now·imō volūtas tua·que nū q̄ flectebat̄ nisi ad velle meū· ¶ Flos eciā iste habuit q̄ncz folia· que excreverunt sup omēs choros angelor z Clere tu mat̄ mea flos istor q̄ncz folior̄ es z Primū foliū ē honestas tua·in tm̄ q̄ angeli mei q̄ sunt honesti añ me·ꝓsiderantes honestatē tuā·viderūt eam supra se eē·et eminentiorē illor sctitate z honestate·Jdeo tu altior es angelis·Scōm foliū est mia tua q̄ tanta fuit·q̄ cū videres oīm aiaz miseriā·cōpatiebaris eis· et passa es maximā penā in morte mea z ¶ Angeli sunt plēi mia·tā nunq̄ patiūtur wlorē· sed tu pissima mr̄ misserta es miseris·q̄ sentiebas oēm wlorē ℞ morte mea·et ꝓpt̄ miam voluisti magis pati wlorē·q̄ exempta esse ab eo z Jdeo mia tua excessit oīm angelor miam Terciū foliū ē mititas tua· Angeli q̄ppe mites sunt et cupiūt oibus bonū· sz tu mater mea carissima·añ mortē tuā habuisti in aia tua et corpe voluntatē·q̄si angelus et fecisti oibus bonum·Et nulli adhuc negas q̄ rationabilit̄ petit suā vtilitatē Et ideo mititas tua excellētior ē angel' O Quartū foliū est pulcritudo tua z Angeli eni ꝓsiderāt alter alteri9 pulcritudinē·et pulcritudinē oīm aiaz z oīm corpor admirant̄·sed aie tue pulcritudinē vidēt esse sup oia que creata sunt· et corpis tui honestatē excellere omēs hoies qui creati sunt·Et sic omēs angelos·et oia q̄ creata sunt· excessit pulcritudo tua·Quintū foliū erat diuina ℞lectatio tua· q̄a nichil delectabat te nisi

deus· sicut nec delectat angelos aliud
nisi de⁹·⁊ qlibet eor sentit et sentiebat
delectatōem suā in se ℭ Cū āt videt ꝛle
ctatōem tuā in te ad deū· videbāt eis i
pscientia sua·ꝙ delectatio eor arꝛeret m
eis·qsi lumē in diuina caritate· Videtes
āt delectatōem tuā esse tanꝙ ardentissi
mū rogū·ardētē feruētissimo igne·⁊ sic
altū ꝙ flāma eius appropinqbat deitati
mee·Et ideo mat dulcissima bñ arde-
bat delectatio tua diuia·sup omēs cho
ros āgelor⁊ ℭ Hic flos q̄ habuit hec
q̄nq; folia·honestatē scz·miam·mititatē
et pulcritudinē ⁊ summā delectatōem·
erat plen⁹ omi dulcedie⁊ Quicūq; aūt
voluerit gustare suauitatē·dz appropi-
q̄re suauitati·et recipe eā in se·sic ⁊ feci
sti tu bona mat Tu eni fuisti sic dulcis
pri meo·ꝙ ipe recepit te totā i spm̄ suū·
et dulcedo tua sup oēs placuit ei⁊ Flos
eciā portat semē et calore et ex virtute
sol·et q̄ crescit fruct⁹⁊ Sz bñdict⁹ ille
sol·scz deitas mea·q̄ suscepit hūanitatez
de vgineis tuis viscerib⁹ Mā sicut semē
vbicūq; seminat·tales flores germinat
q̄le semē fuerit·sic mēbra mea cōformia
fuert membris tuis· in forma et facie·tū
ego fui vir·tu vgo femia Hec vallis ex
altata ē sup oēs mōtes cū flore suo· qū
corpus tuū exaltatū est sup oēs choros
angelor·cū scissima anima tua⁊

Verba mris bñdictōis

et rogatōis ad filiū·vt vba sua dilaten
tur p mundū·⁊ radicent i cordib⁹ ami-
cor suor· et q̄liter ipa virgo p florē in
orto natū·mirabilit designat·Et ꝛ ver
bis xpi p spōsam trāsmissis ad papam ⁊
alios plātos ecclesie⁊ Cap·liij·

BEata virgo loqbat ad filiū
dicens⁊ A Bñdict⁹ sis
tu fili mi et deus me⁹·⁊ dns
angelor et rex glie⁊ Rogo te vt verba
tua que locutus es radicent in cordibz
amicor tuor·et ita firmit mētibus ihe-
reant·sicut bitumē quo arca noe linita
est·q̄ nec pcelli nec vēti dissoluere po-
tuerūt⁊ Dilatent eciā p mundum·sicut
rami et flores suauissimi· quor odor la-
te spargit·Fructificēt insup ⁊ dulcescāt
sicut dactilus·cui⁹ suauitas animā dele
ctat⁊ ℭ Rndit filiꝰ Bñdicta sis tu caris
sima mat mea⁊ Gabriel angelus me⁹ di
cit tibi Bñdicta inqt sis tu maria p mu
lieribus·Et ego phibeo tibi testimoniū
q̄ tu bñdicta et scissima es· sup oēs āge
lorū choros·Tales q̄si flos in orto·quē
licet diuersi odoriferi flores circūstent·
tñ ipe oēs excellit in odre·in pulcritu-
dine et virtute⁊ Flores isti sunt oēs elec
ti ab adā vsq; ad finem mūdi· q̄ in orto
mūdi plātati·diuersis virtutib⁹ nituert
et floruerūt· B Sz int oēs q̄ fuerūt
et q̄ post futuri sunt·tu excellētior fuisti
in odre bone vite et hūilitatis· In pul
critudine gtissime virgitatis·in virtute
abstinētie·Testimoniū eni phibeo tibi·
ꝙ tu in passione mea plus fuisti ꝙ mar-
tir In abstinētia tua plusꝙ aliqs pfesso
rum⁊ In mia et bōa volūtate plusꝙ an
gelus·Ideo ꝓpter te verba mea radica
bo q̄si bitumen fortissimū in cordib⁹ ami
corū meor⁊ Dilatabunt q̄si flores odo
riferi·et fructificabūt quasi dactil⁹ sua-
uissimus et dulcissim⁹⁊ ℭ Dein loqbat
dns ad spōsam· Dic amico meo pri tuo
cuius cor ē scōm cor meū· ꝙ hec verba
cōscripta exponat diligent et ipe archi-
epō·et postea alij epo assignabit⁊ Qui-
bus diligent informatis postea trāsmit-
tat ad terciū epm⁊ Dic eciā ei ex parte
mea·ego sū creator tuus et redemptor
aiarū Ego sū deus quē p ceteris diligis
et amas⁊ Cōsidera ⁊ vide ꝙ anie q̄s re
demi sanguie meo· sunt sicut illor aie q̄
ignorāt deū·⁊ sūt captiue a dyabolo tā
horribilit·ꝙ in oibus mēbris punit eas
quasi in plo arto· Propterea si vulnera
mea sapiūt tibi in aio⁊ Si flagellatōem
meā et dolorē alicui⁹ reputatōis habes
ostēde opibus tuis·quantū me diligis⁊
℣ Et verba mea que ꝓpo ore locut⁹

sum·in publicū venire facias· et ad caput ecclesie psonalit̄ wfer· Babo enim tibi spīm meum· q vbicūq; duoꝝ fuerit dissensio·in noie meo ex virtute tibi data cōfederare possis·si crediderint· Insup et ad maiorē euitentiā verboꝝ meorum·eoꝝ testimoniū tecū ad pontificee deferes·q̄bus verba mea sapiūt et delectant· Uerba eni mea sunt q̄si adeps·q quāto maior calor intus fuerit tāto citius liquescit· Ubi aūt calor nō fuerit· reicit̄ et nō puenit ad iteriora· Sic verba mea sūt·q; q̄nto hō plꝰ caritate mea feruēs·mandit ea et terit·tāto plus impinguat̄ ex dulcedine celestis gaudij et interni amoris·et tanto plus inardescit ad amorē meū· Quibꝫ aūt nō placent verba mea·q̄si aruinā hnt in ore·qua degustata statim eiciūt ab ore et cōculcāt Sic verba mea ab aliq̄bus despiciunt̄· q; dulcedo spūalium nō sapit eis· Pceps autē terre quē in mēbrum meū elegi·et vere meū feci·virilit adiuuabit te·ꝛ necessaria p via ꝛ bonis bene acquisitis ministrabit·

Uerba matris et filij

bñdictionis et laudis ad inuicē·et qualiter virgo figurat̄ p arcam· vbi erant virga mãna et tabule legis·in q̄ figura multa mirabilia continent̄·

Capl'm·liij

Maria loquebat̄ ad filium· A Bñdictus sis tu fili mi deus me⁹et dñs angeloꝝ·Tu es ille cuius vocē pphete audierūt· cuius corpus apli videruūt·quem inimici et inimici tui senserūt. Tu es cū deitate ꝛ hūanitate et spū scō vnus deus· Mā spīm audierūt pphete·Deitatis gl'iam viderūt apli·hūanitatē tuā crucifixerunt iudei· Ideo sis tu bñdictus sine pncipio et sine fine· ℂ Rñdit filius·Bñdicta sis tu q; virgo es et mater· Tu es arca illa q̄ erat in lege·in qua erant tria·scz virga· manna·et tabule·Cuz virga facta sunt tria·Primo mutata est in serpentē·qui erat sine veneno·Scō p eā mare diuisum ē·Tercio de petra educta est aqua Ego sum virga illa in figura q̄ in vtero tuo iacui· et hūanitatem de te accepi· ℂ Ego pmo sicut serpēs moysi·sic terribilis sū inimicis meis Jpi quippe fugiunt a me q̄si ab aspectu serpētis·Pauēt a me·et abhominant̄ quasi serpentē· cum ego tñ sim sine veneno malicie·plen⁹ omnia·Ego patior me teneri ab eis si voluerint Ego revertar ad eos si me q̄sierint Curro ad eos quasi mat̄ ad filium puerū et iuuentū·si me invocaverit·Exhibeo eis miam et dimitto pcta eorū· si clamaverint· Hoc facio eis· et adhuc abhomiant̄ me q̄si serpentē B Scō p virgā istā diuisū ē mare·q̄ via ad celū q̄ clausa erat p pctm̄·p sanguinē ꝛ dolorē meū apiebat̄·Tunc certe rūpebat̄ mare ꝛ inuium factū ē via·q̄ dolor oīm mēbroꝝ meoꝝ accessit ad cor·et cor pre violēcia dolois ruptū ē·Postea traducto pp'lo p mare· nō duxit eos moyses statim in trā pmissionis·sz in desertū·vt ibi pbarent̄ et instruerent̄· Sic et nūc accepta fide ꝛ mādato meo· nō statim introducit̄ popul⁹ in celū·sz necesse est· vt in deserto mst in mūdo pbent̄ hoies quo diligāt deū Sz p tria puocauit populus meū in deserto·Primo q; fecerunt sibi ydolū et adorauerūt ipm Scō q; cōcupierūt carnes·q̄s habuerāt in egipto Tercio p superbiā·q̄ sine voluntate mi ascēdere voluerūt·ꝛ pugnare cum inimicis·Sic nūc eciā peccat hō contra me in b mūdo·Primo colit ydolum·q; plus amat mundū et q̄ in eo sunt q̄ me·q eorū creator sum·Sz mund⁹ q̄ppe ē deus eoꝝ nō ego· Ego enim dixi in euāgelio meo·Ubi ē thesaurus hois·ibi ē cor ei⁹ Sic thesaurus hois ē mund⁹ q; ad hūc hz cor suum·nō ad me·Jdeo sicut illi in deserto corruerūt gladio in corpe·sic isti cadēt i gladio etne damnatōis ad aiaz in qua sine fine vivent· Q Scō

peccauerūt p cōcupiscētiā carnū Ego eni dedi homi oia necessaria ad honesta tē·et ad moderantiā·sz ipse oia vult hīre imoderate et indiscrete· Jpe eni si sufficeret natura·sine cessatōe vellet cōmisceri·sine refrenatōe bibere·sine mō cōcupiscere· Odiu eni posset peccare· nū q̄ cessaret a pctō ꝛ Jdeo continget eis sicut illis in deserto· q̄ morient subitanea morte·Quid eni est vita istius tpis nisi quidā punct⁹ ad eternitatē Propterea quasi subitanea morte morient i corpore· ꝓpter brevitatē hui⁹ vite· et vivēt in pena ad aiam sine fine Tercio peccabant in deserto p superbiā·q; sine volūtate dei volebāt ascēdere in pugnā ꝛ Sic hoies p superbiā suā volūt ascēdere in celum·et nō confidūt in me seo in se·facientes voluntatē suā· et meā relinquentes Propterea sicut illi ab hostib⁹·sic isti interficient a demonib⁹ in aia·ꝛ cruciat⁹ eor erit sempiternus Sic ergo odiūt me quasi serpentē·colūt p me ydolū·affectant ꝓcupiscentiā suā plus q̄ me·diligūt superbiā suam p hūilitate mea ꝛ ¶ Verumtī adhuc sic misericors sū·q; si ꝯuersi fuerint ad me cū cōtrito corde·ego conuerto me ad eos sicut pat pius·et suscipio eos ꝛ O Tercio p virgā istā petra dedit aquā ꝛ Petra hec ē cor durum hois·hoc enim si pcutit timore et amore meo·statim efflūt lacrime contritiōis et penitētie· Nullus sic indignus·null⁹ sic malus·si vertit se ad me·si passiones meā intime cōsiderat·si potentiā meā attendit·si bonitatē meā qualit ꝛra fructificat et arbores ppēdit·q; nō fluunt ora eius lacrimis·et omia mēbra eius ad devotōem extitant· Scdo in arca moysi iacuit māna ꝛ Sic in te mat mea et vgo iacuit panis angelor et sctārū aiarū· et iustor in ꝛra·q̄bus nil placet nisi dulcedo mea·q̄bus mūdus omis mortu⁹ est·qui libent si eēt volūtatis mee eēnt sine corpali cibo ꝛ Tercio in arca illa erant tabule legis·sic in te iacuit dns omnium legum ꝛ Jdeo bndicta sis tu p oibus q̄ sunt in celo et in ꝛra creata ꝛ & Postea loquebatur ad spōsam dicēs ꝛ Dic amicis meis tria ꝛ Ego cū corpalit conuersabar in mūdo·sic tpaui verba mea·q; boni fiebant ex ipis fortiores et feruētiores Mali vero fiebāt meliores·vt patuit in magdalena·matheo·et alijs mltis ꝛ Sic ecia tpaui verba mea·vt inimici mei nō possent infirmare ea ꝛ Propterea laborent illi ferventer q̄bus verba mea mittuntur vt boni ex verbis meis fiāt ardentiores in bono ꝛ Mali resipiscant a malo·et ab inimicis meis caueant ne verba mea impediant ꝛ Ego q̄pe nō maiorē iniuria facio dyabolo·q̄ angelis in celo·Si eni vellē bn possem loq verba mea vt totus mūd⁹ audiret ꝛ Ego sufficerē ecia apire ifernū·vt omnes viderēt penas eius·sz b non eēt iusticia·q; tunc hō seruiret michi ex timore·sed ex caritate ꝛberet michi hō seruire ꝛ Mā nullus nisi q̄ caritatē habet·intrabit in regnū celor·Tūc deniq; iniuriā facerē dyabolo·si iuri eius mācipatum recipem ab eo·sine bonis opibus ꝛ Angelo in celo ecia facerē iniuria·si ei qui mūdus ē et caritate feruētissim⁹·spūs hois imundi coeqrē ꝛ E Jdeo nullus intrabit celū·nisi q̄ quasi aurū in igne purgatorio ꝓbatus ē·aut bonis opibus sic diuina ꝓbatōe in mūdo exercitatus ē·q; nō sit in eo macula·que debeat purgari ꝛ Si ignoras q̄bus mitti ꝛbeāt verba mea·ego dicam tibi ꝛ Jlle dign⁹ est habere verba mea·q̄ promereri vult opibus·vt veniat ad regnū celor ¶ Vel qui opibus bonis p̄cedentibus promeruerat·ill' apient verba mea et in illos ingredient· Mā illi quib⁹ sapiunt verba mea·et qui nomē suū hūlit sperāt scriptum in libro vite·hij tenēt verba mea ꝛ Quib⁹ āt nō sapiūt·psidērāt q̄dē verba et statim proiciūt et evomunt ꝛ

Verba angeli ad spō-

ſam de ſpū cogitationū ſuarū· an bonꝰ vel malus ſit et q̄liter duo ſunt ſpūs· ſcz vnus increatus et alius creatus· et de eorū qualitatibus· Capl'm· luij

ANgelus loquebat ad ſpōſā dicens; ¶ Duo ſpūs ſūt vnus increatꝰ· alt̄ creatus Increatus hz tria; Primo ē calidꝰ Secūo dulcis· Tercio mūdus ¶ Primo calefacit· nō de aliq̄bus rebꝰ creatis ſz a ſeipō· qz ipe cū p̄re et filio ē oim creator et oīa potēs; Calefacit aūt· q̄ aia tota ardet ad amorē dei· ¶ Secūo ē dulcis· q̄ aie michil placet michil dulceſcit niſi deus· et recordatio operum eius· ¶ Tercio eſt mundus· vt nullum peccatū in eo inuēiri poſſit· michil deforme michil corruptibile et mutabile; Calefacit āt non ſicut ignis materiał· nec ſicut ſol viſibił aliq̄d liq̄faciēs· ſz calor eiꝰ internus aie amor ē· et deſideriū replēs· et abſorbēs aiam in deū; Dulceſcit eciam aie· nō ſicut vinū æſiderabile aut voluptas· vł aliq̄d aliud mundanū· ſz dulcedo illa ſpūs· incōparabił' eſt oibus dulcoribꝰ tpalibꝰ· et iexcogitabilis nō ſapiētibus illā; Tercio ē ſpūs ille ſic mundus· quē admodū radij ſolis· in q̄bus nulla macula inueniri poſſit; ¶ Secūus ſpūs qui ē creatꝰ ſimilit̄ hz tria; Eſt enim ardens· ē amarus· ē et imūdus Primo ē ardēs et cōſumēs q̄ſi ignis· qz aiam quam poſſidet· totā incēdit luxurie igne et prave cupiditatis· vt aia p̄ter eiꝰ expletionē· michil aliud cogitare nil deſiderare poſſit· in tm̄ q̄ q̄q̄ p illaz amittit̄ vita tpalis· et oīs honor et ꝓſolatio· ¶ Secūo ē amarꝰ q̄ſi fel· qz aiam ſic ſua delectatōe inflāmat· q̄ gaudia futura videtur ei eſſe nulla· et bona eterna fatuitas; Dia q̄ q̄ de deo ſunt· et que tenet̄ ei facere· amareſcūt ei· et abhoīnabilia fūt ei quaſi vomitꝰ· et quaſi fel· Tercio ē immūdus· qz aiam ſic vilē facit et p̄nā ad pctm̄· vt de nullo pctō erubeſcat· et a nllo pctō deſiſteret· ſi nō plꝰ hoim timeret verecundiā q̄ dei· Ideo ē ſpūs ille ardens· q̄ſi ignis· qz ipe ardet ad iniqtatē· et alios ſecū accendit· Ideo vero amarus· qz omne bonū eſt amarum ei· et alijs ſecū amareſcere vult· Imo aūt eſt imūdus· qz ipe delectat̄ in imūdicia· et alios ſecū ſiłes q̄rit h̄re ¶ Sz nūc quere potes et dicere michi· Mūq̄d non tu es eciā ſpūs creatus ſicut ille· quare ergo tu nō es talis? Rn̄deo tibi· Vere ego creatꝰ ſū ab eodē deo quo et ipe· qz nō eſt niſi vnꝰ deus· p̄ et filiꝰ et ſpūſcūs et hij nō tres dij· ſz vnus deꝰ Et ambo bene creati ſumus et ad bonū· qz deꝰ nichil niſi bonū creauit· Sz ego ſuz quaſi ſtella· qz in bonitate et caritate dei in q̄ creatus ſū· ſteti; Ipe āt ē quaſi carbo· quia a caritate dei diſceſſit Ergo ſicut ſtella nō eſt ſine claritate et ſplēdore· nec carbo ſine nigredine· ſic āgelus bonus qui ē q̄ſi ſtella· nō eſt ſine ſplendore· ideſt ſpūſcō· Omne enī q̄d hz· hoc habet a deo p̄re· ſcz et filio et ſpū ſctō· huius amore incaleſcit· huiꝰ ſplēdore niteſcit· et ei iugiter inheret· et ad voluntatē eiꝰ ſe conformat· nec vnq̄ vult aliud niſi q̄d deꝰ ideo ardet ideo et mūdus ē; Dyabolꝰ aūt ē quaſi carbo deformis· et oim creaturarū deformior· qz ſicut pulcrior erat ceteris· ſic deformior alijs deberet fieri qz creatori ſuo ſe oppoſuit; O Sicut angelus dei ſplēdet luce dei· et ardet caritate eiꝰ inceſſant̄· ſic ꝛmō malicia ſua ſemp inardeſcit et anguſtiat̄; Cuiꝰ malicia inſatiabił' eſt· ſic et bonitas ſpūs dei et gr̄a dei inenarrabilis Nā nullus ē in mūdo ſic radicatꝰ cū diabolo· cuius cor nō q̄q̄ viſitet et cōmoueat ſpūs bonꝰ ſic eciā nullus ē ſic bonus· quē dyabolꝰ nō apponit libent̄ tāgere temptatione Multi q̄ppe boni et iuſti tēptant̄ ex p̄miſſione dei a dyabolo· hoc nō ē p malo eoz· ſed ad maiorem eoz gl̄iam· Dei quippe filius· vnꝰ in deitate cū p̄re et ſpirituſcō· i aſſumpta hūanitate tēptatus eſt· q̄nto magis electi eius ad maiorem

eoꝝ remuneratōem· Multi eciam boni qñq; cadūt in pcā· et obūbrat cōsciētia eoꝝ fallacia dyaboli· sz virtute spūs sci robustius surgūt· et fortius stāt; ¶ Ve runtū nullꝰ ē q i pscientia sua nō itelligat vtrū suggestio dyaboli ducat ad deformitatē pcti an ad bonū· si diligent cogitare et examiare voluerit; ℭ Jꝛo tu spōsa dñi mei nō habes dubitare de spū cogitationū tuarū· vtrū bonꝰ sit an malus; Conscientia eni tua dicit tibi q̄ omittēda sunt· et que eligēda· Quid āt faciet ille cū quo plenꝰ est dyabolus? Nō eni in cuz ingredi pōt bonus spūs· qz plenus ē malo; Tria sunt ei faciēda· sz q̄ habeat purā et integrā pctōꝝ confessionē· q̄ licet in incōtrito coꝛe nō statim poterit esse ꝓpter obduratū coꝛ· tū prodest tm̄· q̄ ꝓpter hāc dat dyabolꝰ q̄sq; q̄ndam cessationē· z saltū bono spiritui Scdo hēat hūilitatē· sz q̄ ꝓponat emēdare pcā que cōmisit· et facere bona q̄ poterit· et tūc incipit egredi dyabolus Tercio vt obtineat iterū spm̄ bonum· hūili p̄ce supplicare dz deo· et cōteri de pctis factis cū caritate vera· qz caritas ad deū intficit dyabolū Jp̄e deniq; mallet centies mori· q̄ꝑ q hō exhiberet mimū bonū caritatis deo suo· sic invidꝰ et malicios ē; Postea loquebatur btā virgo ad spōsam dicēs; Spōsa nova filij mei· indue te vestibus tuis; Impone tibi monile tuū· idest passionē filij mei; Cui illa rñdit; Impone tu domina mea· Et illa; Ego vtiq; faciā· Ego volo tibi dicere· qūo filius meꝰ dispositus erat· et q̄re a pūbus sic ferueñt desiꝛabat Jp̄e stabat q̄si hō in medio intstitio duarū vbiū· et vox de p̄ma vbe clamauit ad eū dicēs; Tu hō q̄ stas in media via int vbes· tu es hō sapiēs· scis eni cauere ab iminētibus pcul'; Tu q; fortis es ad patiendū mala incūbentia Tu es eciā magnimꝰ· qz nichil times; ¶ Nos eni ꝛsideravimꝰ te z expectamꝰ te· Api ergo portā nrām· inimici eni obsident eam ne apiat; ℭ Vox de scda vbe audiebat dicens; Tu hō hūanissime et fortissime· audi q̄rimoniā nrām et gemitū· Nos sedemꝰ in tenebris· et patimur famē et sitim intolerabilē; Cōsidꝛa ergo miseriā nrām et penuriā miserabilē· Sumꝰ eni pcussi q̄si fenū excissum falcastro· Aranimꝰ ab oi bono· z ꝛfecit oñe robur nr̄m; Veni ad nos et salua nos· qz te solū expectauimꝰ· te liberatoꝛem nr̄m spauimꝰ· Veni et dissolue penuriā nrām· cōuerte planctū nr̄m in gaudiū· Tu esto auxilium nr̄m et salus· Veni o dignissimū et bñdictū corpus· qō de virgine pura ꝓcessit; Has duas voces audiuit filius meꝰ ꝛ duabz vbibus· scz ꝛ celo et inferno· Jdeo miserꝰ apuit per amarissimā passionē suā· et effusionem sanguis sui· portā inferni· et eripuit amicos suos· Apuit et celū letificans angelos· introduxit in eum ereptos de inferno; Hec filia mea cogita· et habeto semper pre oculis;

Qualiter ꝓpūs similatur potēti dño edificāti magnā civitatē et optimū palaciū· p q̄ mūdus et ecclesia designāt· et q̄lit iudices z ꝛfensoꝛes et laboratoꝛes in eccl'ia dei· cōuersi sūt in arcum prauū· Capitulū· lv·

Ego sum simil' potēti dño q̄ edificās civitatē· iposuit sibi nomē ex suo nomie· Habeñ cōstruxit in civitate palaciū· in q̄ māsiuncule diuerse· p necessarijs capiendis erāt· Cōstructo vero palacio· z rebus suis ordinatis· ppl'm suū disposuit i tres partes dicēs; ¶ Vie mee sūt ad remotas partes· state z laborate virilit p honoꝛe meo· Cōstitui eni vobis necessaria vā et victualia· hētis et iudices q̄ vos iudicent· hētis defensoꝛes q̄ vos ab inimicis defendāt; Cōstitui z laboratoꝛes q̄ vos pascant· et de labore suo deci mā partē michi psoluēt· z vtilitati mee et honoꝛi reseruabūt; Intiecto aūt aliq̄

tpe nomẽ ciuitatis oblitũ ẽ Tũc dixerũt iudices· Dñs nr̃ ad remotas partes p fectus ẽ· Judicem⁹ rectũ iudiciũ· ⁊ faciam⁹ iustitiã· vt reuẽute dño nr̃o non arguam· ſz reportem⁹ honorẽ et bñdictionẽ· ⁊ ℬ Tũc dixerũt defensores Dñs nr̃ ꝓfidit in nos· ⁊ reliqt nobis custodiam ut⁹ sue Abstineamus ergo a superfluitate cibi et pot⁹· ne ad pugnã simus inepti· Abstineam⁹ et ab iordinato somno· ne incauti decipiamur ⁊ Sim⁹ et bñ armati et ꝓtinue vigilãtes· ne vẽiẽtibz hostib⁹ iparati inuẽiamur Jn nobis eni honor dñi nr̃i marie pẽdet· et salus ppli eius· Tũc et laboratores dixerũt ⁊ Magna ẽ glia dñi nri· ⁊ remũeratio ei⁹ gloriosa· laborem⁹ ergo fortit· et ætmus ei nõ solũ decimã partẽ laboris nri· sed et ꝙquid vltra victũ nr̃m supfuerit offeram⁹ ei· tãto eni gliosior erit merces· ꝙ maiorẽ caritatẽ nrãm viderit· ℭ Post hec ꝓcedẽte iterũ aliquo tpe· obliuioni datus ẽ dñs ciuitatis et palaciũ Tũc dixerũt iudices ad seipos· lõga est mora dñi nr̃i· nescimus vtrum reuertet an nõ· Judicemus ergo scõm voluntatẽ nrãm· ⁊ qõ nobis placuerit faciam⁹ ℭ Deinde dixerũt defensores· Fatui sumus q: laboramus· et nescimus ꝓt quã mercedẽ· Confederemus nos pot⁹ inimicis nris· ꝙmiam⁹ et bibam⁹ cũ eis· nõ eni curandũ est nobis cui⁹ fuerit inimici· Postea dixerũt laboratores Quare seruamus aurũ nr̃m alteri· ⁊ quis reportet illud post nos ignoramus· Adelius ẽ ergo vt vtam̃ eo nosipi· disponẽw ad voluntatẽ nrãm ⁊ Demus eni iudicibus decimã partẽ· ⁊ placatis eis· facere possumus qõ volumus· ℗ Ego vere sũ filius illi potẽti dño· ꝙ edificauit michi ciuitatẽ idest mundũ· in quo cõstituit palaciũ ideſt ecclesiã· Nomẽ mũdi fuit diuina sapia· q: a ꝓncipio mundus hoc nomẽ habuit· ꝙ erat fcũs in diuia sapia Hoc nomẽ venerabat ab oibus· et laudabat deus a creatura sua in sapia sua· et mirabilit ꝓdicabat· Nũc ãt inhonoratũ est nomẽ ciuitatis et imutatũ· ⁊ accessit nouũ nomẽ· ideſt hũana sapia· Judices eni q̃ ꝓus iudicabãt in iustitia et in timore dñi· nũc cõuersi sũt ad supbiã· et hoies simplices supplãtant· Appetũt eẽ eloquentes· vt habeãt laudes hoim· loquũt placẽtia· vt obtineãt fauores Clerba leuit ferũt· vt bom et mites vocent· recipiũt munera· ⁊ puertũt iudiciũ Sapiẽtes sunt ꝓ tpali vtilitate sua· et volũtate ꝓpa· ſz muti pro laude mea Simplices ꝓculcãt sub pedibz et obmutescere faciũt· Cupiditatẽ suã dilatãt ad omẽs· et de recto faciũt falsum Hec sapia nũc diligit· mea ãt data est oblionoi ⁊ ℭ Defensores vero ecclie· qui curiales et milites sũt· vident inimicos meos ⁊ impugnatores eccl'e mee· ⁊ dissimulãt Audiunt verba iꝓpꝛ eoꝝ· et non curant Jntelligũt et sentiũt opa ipugnatorum mandatoꝝ meoꝝ· et tñ patient ferunt ⁊ Aspiciunt eos quotidie licite ꝓpetrare oia mortalia pctã· et non ꝓpungunt· sed wmiũt et ꝙersant cũ eis· et alligant se iuramẽto ad societatẽ eoꝝ· Labrantes vero q̃ sunt communitas tota· respuũt mãdata mea· Retinẽt wna mea et decimas meas· Offerũt wna iudicib⁹ suis· et eis reuerentiã exhibẽt· vt eos benignos et placabiles inueniãt· Clere audacter dicere possum· ꝙ gladius timoris mei ⁊ eccl'e mee· i mũw abiectus est· et pro eo assumptus ẽ sacculus pecunie ⁊ ℭ Uerba q̃liter dñs capl'm supius immediate dictũ ꝛclarat· ⁊ de sentẽtia cõtra tales illata· et q̃liter deus ad tẽpus ꝓpt bonos sustinet malos· (La·lvj·

Dixi tibi ꝓus· ℍ Quia gladi⁹ eccl'e mee abiect⁹ ẽ· ⁊ pro eo assũptus ẽ sacc⁹ pecume· ꝙ ex vna pte aptus ẽ· ⁊ ex alia sic ꝓfũdus· ꝙ quidq̃d ingredit nũq̃ capit fũdũ· nec vnq̃ implet ⁊ Dic saccus ẽ cupiditas· q̃ oẽm modũ et mensurã excedit· et in tm̃ invaluit· ꝙ contempto dño mil

deſiderat niſi pecunia et ꝓpa voluntas
C Attamē ego ſum ſicut dñs·qui ꝛ pa
ter et iudex ē Cui eūti ad iudiciū dicūt
circūſtantes· Bñe ꝓcede citius et fac
iudiciū·Quibus rñdit dñs·Expectate
modicū vſq cras q: forte filius me⁹ ad-
huc interim emēdabit ſe·Veniēte autē
eo altero die·dicūt ei ppli·Procede ꝯ
mie et fac iudiciū·Elſqueq ꝓtrahis iu-
diciū·et nō iudicas nocētes? Rñdit do
min⁹·Adhuc modicū expectate· ſi filiꝰ
meus emēdet ſe·Et tūc ſi nō reſipiſcet·
faciā qđ iuſtū eſt·Sic ego patient ſuffe
ro hoiem vſq ad nouiſſimū punctū· qa
pat et iudex ſū· Verūtn q: iuſticia mea
incōmutabilis ē·et q̄uis diu ꝓtrahitur·
tn aut puniā ſi nō emēdauerit ſe pecca-
tores·aut miſcdiam faciā in converſos·
B Dixi eciā tibi pius q ppl'm diuiſi
in tres partes·ſcz in iudices·in defēſo-
res·et laboratores? Quos enim ſignifi
cāt iſti iudices niſi clericos· q diuinā ſa
pientiā verterūt in prauā et vanā? Si-
cut illi clerici ſolēt facere·q recipiūt mꝭ
ta verba et cōponunt in pauca· et illa
pauca v̄ba ſonāt idē qđ illa mꝭta· Sic
clerici huiꝰtpis·receperūt decē mādata
mea·et ꝓpoſuerūt in vnū verbū·Quid
eſt hoc vnū verbū? Porrige manum et
da pecuniā? Nec ē ſapiētia eor·loq pul
cre·et agere male·Simulare ſe meū·ꝛ
agere nequit cōtra me·Ipi deniq pro
muneribz·peccātes libenter patiunt in
pctis·Simplices exēplo ſuo prauo ꝑci-
pitāt·Inſup eūtes p viā meā odiūt Se
cūm defenſores eccl'ie·ideſt curiales ſūt
infideles·q fregerūt ꝓmiſſionē ſuā ꝛ iu-
ramentū·et peccātes cōtra fidez eccl'ie
mee et cōſtitutionē·libent tolerāt· C
Tercio laboratores ideſt cōmunitas·
ſūt ſicut tauri indomiti·q hnt tria·Effo
diūt eni terrā pedibz· Scdo implēt ſe
ad ſacietatē·Tercio complēt voluptā
tē ſuā iurta deſiderīū ſuū·Sic cōmūitas
nūc totis affectionibz inhiat tpalibus ꝛ
Implet ſe inmoderata gula et vanitate
mūdi· Complet abſq ratōe· carnis ſue
delectationē? Sz licet inimici mei ſint
multi·tn int eos mꝭtos habeo amicos·
q̄uis occultos·Sicut dicebat ad hely
am·q nullū putabat ſup eſſe amicū me-
um·niſi ſe ſolū·Habeo inqt ſeptez milia
viroꝝ q nō flectebāt genua ſua añ baal
Sic ego licet multi ſunt inimici·habeo
tn occultos amicos int eos· qui quoti
die ploraāt q̄ inimici mei p̄ualuerūt· et q
nomē meū deꝑicit· Propterea ꝓpter p̄-
ces eoꝝ·ſicut rex caritatiuus et bonus
ſciēs opa civitatis mala·patient tolerat
inhabitātes·ꝛ mittit lras amicis ſuis·fa
ciens eos cautos de piculo ſuo· D
Sic ego verba mea mitto amicis meis
q̄ non ſic obſcura ſūt vt apocalipſis·quē
iohāni oſtēdi ſub obſcuritate· vt a ſpiri
tu meo in ſuo tpe cū michi placeret et
planarent· Nec ita occulta ſunt· vt nō
annuncient·ſicut paulus videbat te mi
ſteriis meis·q non licebat loq·Sed ſic
apta ſunt·vt omēs tam parui q̄ magni
intelligāt·Tā leuia vt omēs qui velint
poſſunt capē· Ergo amici mei· verba
mea venire faciāt ad inimicos meos· ſi
forte conuertant·et inoteſcat eis picu-
lum et iudiciū eoꝝ·vt cōpungant te fa
ctis ſuis·Alioqn iudiciū erit civitatis·
et ſicut intrumpit murus vbi non reli-
quit lapis ſup lapidē·nec in fundamēto
duo lapides ſibi mutuo adherebunt·ſic
civitati ideſt mūdo fiet Judices vero ar
debūt igne ardētiſſimo Nullus āt ignis
eſt ardētior·q̄ qui nutrit aliq̄ pinguedi
ne· Iſti iudices pingues fuerūt· q: plus
occaſionē habuerūt cōplendi volūtatē
ſuā· Plus alijs exceſſebāt honore ꝛ abū
dantia tpaliū· Plus alijs abundabant
malicia et iniquitate·ideo in ſartagine
feruētiſſima ardebūt· C Defenſores
vo ſuſpēdent in altiſſimo patibulo? Pa
tibulū eni ꝓſtat ex duobz lignis erectis
et tercio poſito extrāſuerſo vt ſuplimia-
re? Hoc patibulū cū duobz lignis ē pe-
na eoꝝ ſeuiſſima· q̄ cōſtat q̄ſi ex duob⁹

lignis ꝛ Primū ē· ꝙ nō sperabant ꝑmiuz meū eternū· nec pro eo opibus laborabant ꝛ Scōm lignū ē· ꝙ diffidebant de potētia ꝛ bonitate mea· ꝙ nō oia possē nec vellē dare eis ad sufficientiā ꝛ Lignū aūt ex trāsuerso ē ꝓscientia eoꝝ prava ex eo vitelicz ꝙ intelligebāt bñ· ꝛ faciebant mala· nec verecūdabantur facere cōtra conscientiā suā ꝛ Funiculꝰ aūt patibuli ē ignis eternꝰ· qui nō extinguīt aq· nec rescindīt forpicibus· nec finiet nec rūpet vetustate ꝛ In hoc patibulo vbi pena ē semissima· et ignis inextinguibil' pendebūt et habebūt ꝓfusionē sicut proditores· sentiēt miserias· q; fuerūt infinites ꝛ ℟ Audient obprobria· q; displicuerunt eis verba mea· ℣ Erit ve in ore eoꝝ· q; laus et honor ꝑpus dulcis fuit eis ꝛ In ꝫ patibulo· lacerabūt eos corui vini idest demones· q; nunq; satiant· sed nec lacerati ꝓsumēt· sine fine viuēt cruciati· et sine fine viuēt cruciatores· Ibi erit ve qđ nūq; finiet· miseria q; nūq; mitigabīt ꝛ Ve eis quia vnq; nati fuerunt· Ve eis quia vita eorum prolongata fuerat Tercio iusticia laboratoꝝ est qualis tauroꝝ· Tauri hñt carnē et pellē nimis durā· ideo iudiciū eoꝝ ē ferrū acutissimū· Hoc ferrū acutissimū ē mors inferni· q; cruciabit eos qui me contēpserūt· ꝛ ꝑpam voluntatē pro mādato meo dilexerūt· ¶ Lra igit idest verba mea scripta ē· laborēt amici mei vt ad inimicos meos sapient et discrete veniāt· si forte audire velint et resipiscere· Si āt aliq; auditis verbis meis dixerint· expectemus adhuc modicū· tēpus nondum veniet· nondū ē tēpus eius ꝛ ℣ Ego iuro in deitate mea q; adam expulit de paradiso· pharaoni decē plagas imisit· ꝙ vemo eis citius q; credūt ꝛ Ego iuro in hūanitate mea· quā de virgine assumpsi sine pctō pro salute hoim· in qua tribulatōem habui in corꝑe· penā sum passus in carne et mortē pro vita hoim· in qua resurrexi et ascēdi· ꝛ sedeo ad dexteram pūs verus deus et hō in vna ꝓsona· ꝙ cōplebo verba mea· ¶ Ego iuro in spū meo· q; sup apl'os in die pentheco stes ē missus· et inflāmauit eos· vt oim gentiū linguis loquerent· ꝙ nisi cū emēdatiōe ad me quasi serui et fragiles redierint· vindicabor in eos in ira mea ꝛ Tunc ve erit eis in corꝑe et aia Ve q; vivi in mundū venerūt· et in mūdo vixerunt· Ve q; modica fuit eoꝝ voluptas et adhuc illa vana· et cruciatus eorum erit ꝑpetuus· Tūc sentiēt ꝙ nūc credere contemnūt· ꝙ verba mea fuerunt caritatis· Tūc intelligēt ꝙ quasi pat monui eos· et me noluerūt audire· ℣ Ecce si verbis noluerint credere benivole· credent operibus cum venerint ꝛ

Verba dñi ad spōsam

q̄liter ipe sit in xpianoꝝ aiabus cibꝰ abhomiabilis et despectꝰ· et ꝙ contrariū mūdus in eis sit delectabilis et dilectꝰ et de iudicio tribili cōtra tales illato·

Capitulū·lvij·

Ilius loquebat ad spōsam ꝛ ℟ Sic faciūt michi xpiani nūc sicut iudei fecerūt michi· Ipi eiecerūt me de tēplo· et habebāt ꝑfectam volūtatē inficiendi me· ſ ꝙ nondū venerat hora mea· erui de manibus eoꝝ· Sic xpiam faciūt michi nūc· Ipi eiciūt me de tēplo suo idest de aia eoꝝ q; templū meū eē ẅberet· et libent occiderēt me si possent ℣ Ego sū in ore eoꝝ q̄si caro putrida et fetēs· ꝛ videor eis q̄si hō loquēs mēdaciū· ꝛ nichil curāt ẅ me Ipi vertūt ad me ẅsū· ꝛ ego ad eos vertā occiput· q; i ore eoꝝ nichil ē nisi cupiditas· In carne luxuria q̄si unguēti· In auditu eoꝝ placet sola supbia· In visu delectabilia mūdi· Passio vero mea ꝛ caritas ē eis abhomiabil'· ꝛ vita mea ḡuis ℟ Propterea ego faciā sicut aial illud facit· qđ multa latibula hz· qđ cum ꝓsecutū a venatoribus fuerit in vno latibulo· fugit in aliud· Sic ego faciam·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quia xp̃iani psequunt̃ me malis opib3 suis·et eiciũt me de latibulo cordis sui· Ideo ingredi volo ad paganos·i quoꝝ ore nũc sum amarus et insipid9·et ero i ore eoꝝ dulcis sup mel Attñ adhuc ita misericors sum·q̃ q̃cunq3 petierint vẽiam et dixerint; Bñe ego cognosco me grauit̃ peccasse·et libent̃ volo me emẽ dare p grãm tuã·miserere mei ꝓpt amaram passionẽ tuã·ego gaudent̃ suscipio eũ; Qui ãt pstiterint in malo suo·veniã eis quasi gygas q̃ hz tria·scz terribilitatem fortitudinẽ·et aspitatẽ· Sic veniã xp̃ianis terribil'·vt nõ minimũ digitum audeãt mouere cõtra me; Etemã et sic fortis·q̃ quasi culex erũt ante me; Tercio veniam eis sic asp· q̃ ve sentient in presenti et ve sine fine;

Verba mris ad spõsã·

et matris et [illegible]oluit ad inuicẽ·et qualiter iniq̃s xp̃s ẽ amarus amarior amarissim9·z bonis dulcis dulcior dulcissimus· Capt̃m·lviij·

QVater loquebaꝫ ad sponsam A Cõsitera sponsa noua passionẽ filij mei·cui9 passio oim sanctoꝝ passionẽ in amaritudie superauit; Sicut eni maꝫ·si filiũ suũ viuũ incidi videret amarissime turbareꝫ· sic ego in passione filij mei·visa amaritudine ei9 turbabar· Deiñ loquebaꝫ ad filium; Bñdictus sis tu fili mi· q: sctũs es sicut cantaꝫ·Sanctus sctũs sctũs dñs deus sabaoth; Bñdictus sis tu q: dulcis es dultior et dulcissim9; Tu sctũs eras añ incarnatõez·sctũs in vtero·sctũs post incarnatõem; Tu ecia dulcis fuisti ãte mũdi creatõem·dultior angel'·dulcissimus michi in incarnatõe· Cñdit filiꝰ Bñdicta sis tu maꝫ p̃ oibus angel' Sicut eni ter vt nũc dixisti fui dulcissim9· sic mal'sum amar9 amarior amarissim9· Amar9sũ illis q̃ dicũt me creasse mlta sine causa·q̃ blasphemant me hoiem creasse ad mortẽ·non ad vitã; O misera et insensata cogitatio; Munq̃d ego iustissimus et virtuosissim9 ãgelos creaui sine ratõe; Munq̃d ego tãta bonitate ditasse hoiem·si creassem eũ ad dãnatõez ? Mequaq̃· B Ego q̃ppe omia bene feci·et ex caritate oñe bonũ dedi hoi; Ipe aũt oia bona vertit sibi in malum Mõ q̃ ego aliq̃d malũ fecerim·sz q: ipe hõ cũ aliter q̃ teneꝫ scõm diuinã constitutõem mouet voluntatẽ suam·hoc est malũ; C Hijs aũt sum amarior·q̃ dicũt me liberũ arbitriũ dedisse ad peccandũ et nõ ad faciendũ bonũ· Qui dicũt me iniustũ esse eo q̃ alios damno· alios iustifico·Qui iputãt michi q̃ mali sunt q: subtraho eis grãm meã·C Hijs vero sũ amarissim9 q̃ dicũt legẽ et mãdata mea difficillima·et nemnẽ posse implere ea qui dicunt passionẽ meã eis nichil valere·ideo·et p nichilo reputãt eã Propterea iuro in vita mea sicut olym iurabã ꝓphetis·q̃ excusabo me coram angelis et omibus scis meis·z pbabũt hij quibus amar9 sum me oia rationabilit̃· et bene creasse·et ad vtilitatẽ et eruditõem homis· nec minimũ vermẽ sin̄ causa subsistere Q Hij vero q̃ me amariorẽ hñt· pbabũt me liberũ arbitrium pro bono hoīs sapient̃ dedisse·Sciẽt et me eẽ iustum·q̃ bono homi do eternũ regnum· Malo vero eternũ supplicium· Mõ enim ueceret dyabolũ q̃ a me bñ factus est z ex malicia sua lapsus·vt cũ bono societatẽ haberet·Probabũt ecia mali homines nõ esse ꝓpter meã culpã q̃ ipi mali sunt·sed ꝓpter suã culpã ꝓpam·Ego eni si possibile esset libent̃ p vnoquoq3 homie talẽ penã excipem·q̃lẽ semel in cruce pro oibus recepi·adhoc vt ad pmissam hereditatẽ redirẽt·Sed hõ volũtatem suã semꝑ habet michi cõtrariã Cui ideo dedi libertatẽ vt seruiret michi si vellet et haberet eternũ pmiũ·si autem nollet·haberet suppliciũ cũ diabolo· pter cuius malicia et eius sequacium ifernus iuste factus est· Ego enim quia

caritatiuus sū·nolo vt homo seruiat mi chi ex timore vel coactus quasi animal irrationale·sed ex diuina caritate·Quia nullus videre potest faciem meam qui inuitus seruit michi·vl' ex timore pene ꝛ

D Illi vero qbus amarissimus sū·in telligēt in ꝓsciētia sua legē meā fuisse le uissimā·et iugū meū suauissimū·Et vole būt incōsolabilit' q̄ spreuerūt legē meā· et q̄ dilexerūt magis mundū·cui⁹ iugū ḡuius ē·ꝛ difficilius ml'to q̄ meū·Tūc rndit mat' ꝛ Bndict⁹sis tu fili mi· deus meus et dns meus Rogo te vt quia tu michi fuisti dulcissim⁹·alij participes fi ant dulcedinis mee ꝛ Cui rndit filius ꝛ Bnoicta sis tu carissima mat'· vba tua dulcia sūt et caritate plēa· Ideo qcūq̄ de dulcedine tua in os suū recepit et p fecte tenuerit pficiet ei Qui āt recepit et reiecerit·tanto amarius suppliciū ha bebit·Tūc rndit virgo· Bndictus sis tu fili mi pro omi dilectione tua ꝛ

Uerba xpi pnte spōsa

sez qualit' xps p rusticū·boni sacerdotes p bonū pastorē·mali sacerdotes p malū pastorē·et boni xpiani p vxorē designā tur et figurant'· In q̄ figura multa vti lia continent'· Capitulū·lix·

AGo sū q̄ nunq̄ dixi falsum ꝛ A Ego reputor in mūdo q̄si rusticus cui⁹ nomē videt contēptibile ꝛ Uerba mea reputant' fa tua·et domus mea reputat' tuguriū vi le ꝛ Iste rusticus hūit vxorē· q̄ nichil vo luit nisi iuxta voluntatē ei⁹ que posside bat oia cū viro·et habuit eū p dño suo obediēs ei in oibus q̄si dño suo ꝛ Iste ru sticus habuit eciā multas oues·ad q̄rū custodiā cōduxit sibi pastorē pro quicq̄ aureis·et vt ministraret ei necessaria vi te sue ꝛ Iste pastor q̄ bonus erat· auro vtebat' ad vtilitatē suā·victualib⁹ ad ne cessitatē vite·Post istū pastorē trāseun te tpe aliquo·venit alis deterior·qui cum auro emit sibi vxorē· ad quā detulit ci baria sua·ꝓtinue requiescēs cū illa· nō curās de ouib⁹·q̄ miserabiliter a bestijs crudelib⁹ dispgebant' ꝛ Tūc rusticus vi deus dispsionē ouiū suarū clamabat di cens·pastor meus ē michi infirm' Oues mee dispse sunt et a bestijs ferocissimis alique devorate penitus cū corpe ꝛ vel lere ꝛ Aliq̄ mortue sunt· ſz corpora inco mesta ꝛ B Tūc dixit rustico viro suo vxor ꝛ Bne mi corpa que devorata sunt· certū ē q̄ nō rehabebi⁹ ergo corpa illa que remanēt intacta q̄uis sine spū sunt deferamus domū·et vtam' eis·Si enim ex toto caruerimus itolerabile erit no bis ꝛ Rndit ei maritus ꝛ Quid ergo faci emus q̄ alia venenata erāt ventibus· caro ouiū simlit' infecta ē veneno mor tifero·pell' corrupta· lana cōglobata i vnū Rndit vxor·si oia maculata sunt·ꝛ omia auferunt'·vñ tūc viuem⁹ ? Rndit maritus·Ego video in tribus locis vi nētes oues ꝛ Quedā sunt sil'es mortuis ouibus q̄ p timore nō audēt respirare ꝛ ¶ Sede iacēt in luto ꝓfundo·nec suffi ciunt elevare se Tercie stāt in latebris nec audēt procedere ꝛ Ergo vxor mea veni et erigamus oues que conant' sur gere et sine auxilio nō sufficiunt·et vta mur eis ꝛ ¶ Ecce ego dns sum ille rusticus· q̄ ab homibus reputor q̄si asi nus nutritus in cubili suo· iuxta modū et mores suos ꝛ Nomē meū ē sctē eccl'ie dispositio·Hec reputat' cōtēptibilis·qa sacramēta eccl'ie·scz baptismus·crisma· vnccio·penitētia ꝛ ꝓiugiū recipiunt' q̄si pro derisione·ꝛ dant' alijs p cupiditate Uerba mea iudicant' fatua·q̄ verba q̄ ꝓpo ore loquebar cū sil'itudinibus· ver tuntur de spūali intelligētia ad corpis alleviatōem ꝛ Domus mea videt' contē ptibilis·quia terrena diligunt' pro cele stibus· ¶ Per pastorē istū primū quem habui· intelligo amicos meos sacerdo tes quos olim in sancta eccl'esia habui· q̄ p vnius vocabulū intelligo plures ꝛ Dijs cōmisi oues meas·mest corp⁹ meū

dignissimū sctificandū· et aias electorū meor gubernādas et defendēdas· Qui bus ecīā dedi quinq bona· pciosiora oi auro· scz pscientiā· intelligentē sup oia irrationabilia· vt discerneret int bonū et malū· inter verū et falsum· Scōo de di eis spūalū rerū· intelligentiā et sapiē tiā que nūc oblita est· et diligit p ea hu mana sapiētia· Tercio dedi eis castita tem Quarto tpantiā oim rerū· et absti nentiā ad corpis moderatōem Quinto stabilitatē in bonis moribus verbis et opibus· ¶ Post istū primū pastorē idest amicos meos· q antiquit9 erāt in ecclesia mea· subintrauerūt nūc alij pa stores iniq· qui p auro emerūt sibi vxo rem· idest p castitate et illis q̄nq bonis assumpserūt sibi femineū corp9· idest icō tinentiam· p quā spūs meus discessit ab eis· Qñ enī voluntatē hnt completam peccādi et satiādi ppugē suā· idest volup tatē suā ad libitū suum· tūc spūs me9 ab est ab eis· q nō curāt de ouū damno si possint voluptatē suā pficere· ¶ Oues āt que ex toto sunt devorate· illi sunt quo rum aie in inferno sunt· et corpa cōdi ta in sepulcris· expectātia resurrectio nē damnatōis eterne· ¶ Oues vero qua rum carnes remanēt· et spūs ablatus ē· sunt illi q̄ nec diligūt nec timēt me· nec aliqua devotōe et cura afficiunt circa me· Ab illis enī lōge est spūs meus· q caro eor ex venenatis bestiar dentib9 venenata ē· idest aia eor· et cogitatiōes que designant in carne ouium· et intesti nis· sic amara sunt michi et abhoiabilia ad delectādū in eis quēadmodum caro venenata· ¶ Pellis eor idest corp9 eorum aridū est ab oñi bono· et ab oi caritate· et nulli vsui aptū i regno meo sed tradet igni ppetuo i inferno post iu dicium· Lana eor idest opa eor ex toto inutilia sunt· vt michil inueniat in eis p quibus caritatē meā et grām digni sint habere· ¶ Quid ergo nūc o vxor mea idest boni xpiani quos in vxore itelligo faciamus· Ego vitreo in tribus locis vi uentes oues· quedā sunt similes mortu is ouibz· q̄ p timore nō audēt respirare· Hij sunt gentiles q̄ libent vellent habe re fidem rectā si scirēt quo· sz ipi non au dent respirare· idest nō audēt p timore dimittere fidē quā hnt nec audent reci pere rectā· ¶ Scōe oues sunt que stāt in latebus nec audent procedere· Hee sūt iudei q̄ stāt q̄si sub velamine· q̄ liben ter pcederēt si scirent p certo me natū Occultāt āt se q̄si sub velamēto· q̄in fi guris et signis que me in lege significa bāt· et in me veracit pleta sunt sperant salutē· et ex illa vana spe timent ad fidē rectā procedere ¶ Tercie oues q̄ in luto stant· sunt xpiani in mortalibus peccatis constituti· Ipi enī pter timo rem supplicij libent surgerēt· sz nō pos sunt pter pctā grauia· et q̄ nullā hnt ca ritatem· ¶ Ergo vxor idest xpiani bōi iuuate me· Mā sicut vxor et vir vna ca ro et vnū membrū esse tenent· sic xpia nus membrū meū est· et ego suū· q̄ ego in eo· et ipe i me· Ideo o vxor idest bo ni xpiani currite mecū ad oues· que ad huc hnt spm̄· et erigamus eas et refoue am9· ¶ Cōpatimini michi· q̄ multū care emi oues· recipe mecū· et ego tecū Tu in vrsum et ego in caput· gaudent duc co eas inter manus meas· Ego porta vi eas omes semel in vrso meo· q̄ erat totū sanciatum et stipiti affixū· O ami ci mei sic tenē diligo oues istas· q̄ si pos sibile essz· adhuc mori ppt quālibet ouez spāli morte· q̄lē in cruce sel p oib9 pass9 sū magis eas redimerē· q̄ eis carerem·

¶ Ergo clamo ad amicos meos toto corde· q̄ nō parcāt labori pro me· nō bo nis· et si michi de vbis ipropij nō parce bant dū erā in mūdo· nō parcāt ipi veri tatē loq̄ de me· Ego nō erubui illā pte ptibilē mortē pro eis· Ego sicut natus fui stabā nud9 añ oculos inimicor meor Ego fui pcussus cū pugno· in dentes· Ego tract9 in crinibz cū digitis eorum·

Ego flagellatus flagellis eor ⁊ Ego af fixus ligno cū instrumētis eor· et pēde bam cū furibꝫ· et latrombus in cruce ⁊ Propter amici mei uō parcatis labora re pro me q talia sustinui ex caritate pro pter vos ⁊ Laborate virilit et ferte oui bus indigētibus auxiliū ⁊ ¶ Ego intro i hūanitare mea q est in pre et pat in me et p deitatē que ē in spū meo· et spūs in ea· et item spūs in me· ⁊ ego in eo· et hij tres vnus deus in tribꝰ psonis· q quicū q laborauerint ⁊ portauerint oues me as mecū· occurraꝫ eis in media via ad succurrendū· et dabo eis stipendiū pci osissimū idest meipm in gaudium sempi ternum ⁊

Verba filii ad spōsam

de tribus generibus xpianor figuratis p iuæos in egypto existētes· et qualit ista ad spōsam reuelata sunt trāsferēda et testificāda et pdicanda p dei amicos psonis ignorantibus·

Capm·lx·

Filius dei loquebat ad spon sam dicens· A Ego sū deus isrl et ille qui cū moyse loquebat· Moyses cū ad pplm meum mitteret· petit signū aliqd dicēs nō cre dit michi aliter pplus· Si ergo erat po pulus dñi ad quē moyses mittebat qre diffidebat ? Sz scire debes q in illo po pulo tria genera hoim erāt· Quidā cre debāt deo et moysi· Scdi erāt q crede bāt deo ⁊ diffidebāt de moyse· reputā tes ne forte ex adinuentōe ppa· ⁊ psum ptione talia loqui vel facere psumeret ⁊ Tercij erāt q nec deo nec moysi crede bant Sic nūc tria genera hoim sunt in ter xpianos q in hebreis signant ⁊ Aliq sunt qui bñ credūt deo· et verbis meis Alij sunt qui credūt deo sed diffidūt ⁊ verbis meis· q nesciūt discernere inter spm bonū et spm malū Tercij sū ⁊ q nec credunt michi nec tibi cum oīa verba mea locutus sum· Sed sicut dixi· licet hebreor quidā diffidebant te moyse· tū omnes cū eo mare rubrū transierunt in heremum· vbi qui diffidebant colebant ydola· et prouocauerūt deū ad irā· ideo et cōsumpti sunt misera morte· sed hoc nō fecerūt nisi illi soli qui malā fidē ha buerūt· B Propterea q humanus animꝰ tardus ē ad credendū· Ideo ami cus meus transferet verba mea ad eos qui credunt ei· Xpi postmodum diffun dēt ad alios q nesciunt discernere inter bonum spm et malū· Si aūt audientes petierint signū· ostendāt eis virgā· sicut moyses fecit· idest verba mea explanēt eis· Sicut enim virga moisi recta erat et terribil propter mutatōem in serpen tem· Sic verba mea recta sunt· et nul la in eis inuenit falsitas· Terribilia sūt quia iudiciū rectū sonant· Preponāt et testificent q ad verbū et sonū vnis oris cessit et recessit dyabolus a rei creatu ra· qui nisi potestate mea refrenaretur· eciā mouere posset mōtes· Qualis tūc eius potentia cū pmissione dei· qui ad vnius vocis sonitū fugabat Propterea sicut illi hebrei qui nec crediderūt deo nec moysi· processerūt de egypto in ter ram promissionis quasi coartando se cū alijs· Sic nūc multi xpiani quasi inuiti procedunt cū electis meis· q non cōfi dunt de potētia mea· q salvare eos pos sim· Nullatenus credant verbis meis· falsam spem hnt ad virtutē meā· Attā men verba mea sine voluntate eor cō plebuntur· et quasi artabunt se ad per fectionem· vsquequo veniāt ad locum qui michi placuerit·

Explicit liber Primus

Non est austerior vita q̄ vita militaris· si i sua vera institutione starent· non enim milicia xp̄ianitatis incepta est propter possessionem mūdi et cupiditatem· sed ad cōfortandam veritatem· ꝛ dilatandam fidem·

Milites qui olym portabāt arma parati erant dare vitam pro iusticia· et fundere sanguinez propter fidē scām· Indigētes promonēdo ad iusticiam malosq̄ depamere et humiliare· Sed nunc auersi sunt·

Superbiūt enim de pulcris corpibz· Diuitias ambiūt· cōcupiscētia defluunt Ideo corpa illa de q̄bus supbiūt occidētur gladio lācea et securi· Et ideo mōeo eos vt querāt miam meā· ne iueniat eos iusticia mea· q̄ ē stabil' sicut mōs· ardēs sicut ignis· horribil' q̄si tōitruūz subita q̄si arc9 ad sagittādū

Incipit Secūdꝰ liber celestiū Re

uelationum dñe Birgitte Informatio filij ad sponsam contra dyabolū·et re sponsio filij ad sponsam·qualiter nō subtrahit malos anteq̄ veniūt in peccatū· Et qualiter baptizatis moriētibꝰ infra annos discretionis datur regnū celoꝝ

Capitulū Primū Scōi libri·

Iliꝰ loquebat ad spōsā dicēs A Quando dyabolꝰ tēptat tedic ei ista tria·Verba dei non possunt esse nisi vera·Scōo·deo nichil est impossibile· Tercio·q̄ eciam tu dyabole·non poteris michi dare talem feruorē caritatis· qualem dat michi deus· Itē ait dñs ad sponsam dicens· Ego video hoiem triplicit· Primo corpus extra·q̄liter dispositū est· Scōo conscientiā intus·ad q̄d tendit er q̄liter· Tercio coꝝ eius q̄d ꝛ siderat·Sicut enim auis que vitrens piscem in mari·cōsiderat pfunditatē·attēdit et procellas· Sic ego vias oim scio et consido·et quid vnicuiq̄ ꝛbeā attendo·quia pspicationis visus et cōsideratōis sum·ad sciendum que sunt circa hoiem·q̄ ipe sit ad cognoscendū se· Ergo qꝛ oia sic video et scio· potes quere re a me·q̄re nō subtraho malos·anteq̄ venerint in profundū pcti? Ad q̄d ego psonaliter qui querebam· Rñdeo tibi· Ego sū creatoꝝ oim·ꝛ oia sunt in pscientia mea·et que facta ꝛ que futura sunt· oia scio et video· Sed licet oia possuꝫ et scio·ex iusticia tñ·nō facio magis cōtra naturalē dispositōem coꝝpis·q̄ contra dispositōem aie· Omis quippe hōscōm naturalē dispositōem corpis·q̄ est in pscientia mea et erat ab eno·subsistit

B Qꝫ aūt vnus longioris vite erit alter brevioris· hoc ē scōm fortitudinē· et infirmitatē nature·et scōm q̄ corpal' dispositio hꝫ se· Qꝫ aūt vnus cecus alē claudꝰ efficit·vel aliq̄d huiusmōi· hoc nō est ꝓpter pscientiā meā·cū oia ita prescio·q̄ nullus fiet ex ea deterior·vl' aliq̄bus obsit pscientia mea· Nec fit ex elementoꝝ cursu ꝛ statiōe·ſꝫ ex occulta iusticia·indispositōe et incōseruatiōe nature· Pctm̄ eni et indispositio nature· multiplicit ꝛformitatē adducūt mēbroꝝ· Nec ideo fit q̄a volo·sed qꝫ ex iusticia ꝓmitto fieri·q̄is eni oia possim· iusticie tū non resisto· Ergo q̄ aliquis minus vel plus vivit·hoc ē scōm naturē infirme vl' fortis dispositōem· que in pscientia mea ē·cōtra quā venire nullꝰ potest·Similit ꝓ similitudinē intellige re potes· Dato q̄ essent due vie·et ad eas vna sola via duceret·In illis autē vijs·essent innūerabiles fosse·vna contra aliā et sup̄ aliam· Finis vero vnius illarū duarū viarum·directe tendebat in infimū·et finis alterius·tendebat sursum Q In cōpitis vero viarum sic erat scriptū·q̄cūq̄ vadit ꝓ istam viā·incipit eā cū delectatōe ꝛ voluptate carnis·ꝛ termiat eā in magā miseria et cōfusiōe·Qui āt vadit ꝓ istā aliā viā·incipit cū modico et tolerabili laboꝝe·ꝛ terminat cū maximo gaudio·ꝛ ꝓsolatōe· Ille vero q̄ incedebat ꝓmo ꝓ illā vnā viam· cecꝰ ex toto erat·ſꝫ cū vēisset ad cōpita viaꝝ·apiebant oc'li eiꝰ·ꝛ vidēbat scripturā illā· in q̄ ꝓtinebat finis illaꝝ duaꝝ viarū·Quā quidē scripturā cū ille attēderet·ꝛ secū ꝛliberaret·apparuerūt stati duo viri iuxta eū·ad quoꝝ custodiā ꝓtinebāt ille due vie·Qui ꝓfitērātes viatoribꝰ i ꝓpitis·loq̄ntes int' se dixerūt·Cōsiderꝰ diligēt·ꝓ quā viā magis icedē voluēit·ꝛ eiꝰ cuꝰ viā magis elegēit ꝓꝰ ēit

Viator aũt considerãs secum fines via
rum et merita·prudenti vsus consilio·
eligebat magis viã· cuius pricipiũ erat
modici doloris et finis gaudiũ·q̃ illam
que in gaudio incipiebat· ꝛ ẽminabaẽ i
dolore·Tolerabilius eñ credebat et sa
nius fore·modico fatigari labore in pri
cipio·et in fine q̃escere secure Mũquid
scis tu quid ista significent? Ego certe
dicam tibiꝛ O Bue iste vie sunt bo
num et malũ·qđ añ hoiem est·Qđ ma
gis eligere velit·in potestate sua ꝛ libe
ro arbitrio suo constitutũ est·cũ vene
rit ad annos discretõisꝛ Ad has duas
vias·scz electõis boni et mali· vna via
ducit scz etas adolescẽtie·ducẽs ad an
nos discretõis Qui hanc viã primã am
bulat quasi cecus est· qr ab adolescẽtia
vsqueq̃ homo venerit ad annos discre
tionis·quasi cecus est·nesciẽs discerne
re inter bonũ et malũ·int̃ pcm̃ et vir
tutem·inter mãdata et prohibita Ergo
homo ambulãs in vna sola via· scilicet
in etate puerili·simil ceco estꝛ Cũ aũtẽ
venerit ad compita viarũ· idest ad an
nos discretõis· tũc apiunt̃ ei oculi itel
ligentie·Mã tunc scit cõsiderare qđ sit
melius·modicũ habere dolorem·et eter
nũ gaudium·q̃ modicũ gaudiũ et etnũ
doloremꝛ Et tũc quãcunq̃ viã elegerit
nõ deerunt illi·qui gressus eius diligen
ter numerabũt· In istis aũt vijs multe
sunt fosse·vna cõtra aliam·ꝛ vna ante
aliam·qr in etate iuuentutis·et in etate
senectutis·vnus morit̃·citius alter tar
dius·vnus in iuẽtute·alter in senectu
teꝛ Ergo finis huius vite·bene in fossis
significari potest·quẽ habebũt oẽs·vn9
sic·alius vero sic·prout naturalis dispo
sitio exigit·et prout in pscientia mea est

Si eñ aliquẽ contra naturalẽ dispositõem corpis subtraherẽ·stati cõ
tra me occasionẽ haberet dyabol9·Et
ideo·ne dyabolus in mimo inueniat in
me aliquid cõtra iusticiam· non magis
facio cõtra naturalẽ dispositõez corpis
q̃ animeꝛ Attamẽ cõsidera bonitatẽ et
miam meã· Ego enim sicut dicit magi
ster·facio illis virtutẽ qui nõ hñt virtu
temꝛ Ego ex multa caritate·omibus il
lis qui baptizati sunt·et infra annos di
scretionis moriunt̃·do regnũ celorũ·si
cut scribit̃ꝛ Complacuit pri meo talib9
dare regnum celozꝛ Adhuc eciã ex pie
tate mea· facio cũ infantib9 paganorũ
miamꝛ Mã quicũq̃ eoz infra annos di
scretõis moriunt̃·qr ad cognitõem faci
ei mee venire nõ possunt·venient in lo
cum quendã tibi nõ licitũ scire·vbi sine
cruciatu morabunt̃ꝛ Et Qui autẽ
ab vna via progressi veniũt ad illas du
as·idest ad annos discretõis boni ꝛ ma
li·tũc in eoz potestate ẽ eligere·qđ ma
gis eis placuerit·et scõm qđ tunc flec
tunt voluntatẽ suã·talis eorũ sequit̃ re
muneratio·qr tũc sciebãt legere scriptu
ram·scriptã in compitis viaz· scilicz q̃
melius esset modicũ habere dolorẽ in pn
cipio·et in procinctu gaudiũ·q̃ in prin
cipio gaudiũ et in fine doloremꝛ Cle
runtñ contingit qñq̃· q̃ ante naturalẽ
dispositõem corpis·aliqui subtrahunt̃·
vtputa p homicidiũ· ebrietatẽ· et aliqđ
huiusmodi·qr diaboli malicia tanta est·
q̃ nimis longã pcõr ille haberet penã·
si diutius pseueraret in mundo·Et ideo
exigente iusticia ꝛ peccatis·aliqui ante
naturalẽ dispositõem corpis subtrahun
tur· que quidem subtractio in pscientia
mea ab euo fuit·contra quã aliquẽ ve
nire impossibile est·Sic eciã qñq̃ boi
ante naturalẽ dispositõem corpoꝛ sub
trahuntur· qr ex nimia caritate quã ad
eos habeo·ꝛ ipi ex feruore dilectionis·
et ex labore refrenatõis corpis quã hñt
ad me·sicut in pscientia mea ab euo fue
rat·exigente iusticia qñq̃ subtrahũturꝛ
Ergo non magis facio contra natura
lem dispositõem corpis q̃ animeꝛ

Filij querimonia de q̃
dam aĩa damnãda pñte sponsa· ꝛ rñsio

ꝑpi ad dyabolū· cur permisit istam animam·et ꝓmittit malos· suū verū corꝑ contingere·et sumere vl' recipe·

Capt'm·ij·

VIdebatur deus iratꝰ et ait ꝛ ✠ Opus manuū meaꝝ hoc me plus cōtemnit·qđ in maiorē honorē constitui Ista anima cui oēm curā adhibui caritatis mee·tria michi fecit· Auertebat oculos suos a me·et vertebat ad inimicū·Voluntatē suam firmauit ad mundū ꝛ Fiduciā sibi posuit·ꝙ libere posset cōtra me peccare·Propter ea qꝛ non curauit respicere me·ego feci ei iusticiā meā subitā Quia vero firmauit velle suū contra me· et fiduciā sibi posuit falsam·ego abstuli ei desideriū suū ꝛ Tūc quidā diabolus exclamauit dicēs Judex·hec aia mea ē·Respōdit iudex ꝛ Quid cause habes cōtra eam? Rñdit ille·Propositio querimonie tue mea ē accusatio·ꝙ scz contēpsit te creatorem suū·ꝓpter qđ facta est ancilla mea ꝛ Et qꝛ subito sublata ē· qūo subito poterat te placare? Nam et cū in mūdo vixisset sano corꝑe·nō tibi seruiuit sincero corde·qꝛ dilexit ferventiꝰ creaturā·nō pati enter tulit egritudinē· et qꝛ nō cōsidera uit opera sua vt debuit ꝛ In fine vero nō arsit caritatis igne et quia subito abstulisti eam·ideo mea est ꝛ Rñdit iudex ꝛ Non dānaret subitus finis nisi discorda rent opa ꝛ Nec volūtas sine diligēti deliberatōe·ꝑpetuo damnat ✠ Tūc mater dei veniens ait·Fili seruus negligens qui hz amicū familiarissimū dño· nūquid ille familiarissimus non astabit ei? Aut nō ꝛbet ꝓpter eū si petierit salvari? Rñdit iudex·Omis iusticia debet esse cū misc̄dia et sapiētia· Misc̄dia ad remittendū rigiditatē·sapiētia vt tñ seruet eq̄tas· Sz si talis fuerit trāsgressio que nō est digna remitti·ꝓpter familiaritatē tñ salua iusticia poterit mitigari Tūc ait mater Bñdicte fili mi·hec aia continue habuit me in memoria·et exhibuit michi rēuerentiā·et ꝓ me solemnitatem suā afficiebatur facere· q̄vis frigidus erat ad te·Ideo miserere ei ꝛ Respōdit iterū filius·Scis mater bñdicta et vides oīa in me ꝛ Hec ania q̄vis te in memoria habuerit·plus tñ ꝓpter bonum tempale faciebat q̄ propt spūale ꝛ Nam corpus meū mūdissimū nō sic tractabat vt debuit·Os nāq fetidū prohibuit mee caritatis dilectionem·Amor mūdi et dissolutio absc̄dit ei meā passiōnē Presumptio nimia vēie et finis sue inc̄sideratio· accelerauit vitā suā·Et q̄vis me sumpsit cōtinue·non tñ ex hoc multū meliorabat·qꝛ non se preparauit vt debuit· ✠ Qui enim colligere vellet hospitē bonū et dñm·ꝑparare ꝛbet non solum hospiciū·sed et omia vtē silia·Sic nō iste·qui et si mundauit domū nō tñ scopauit eam reverēter et diligent·nec pauimentū strauit virtutum floribus ꝛ Nec vtēsilia mēbroꝝ suoꝝ implevit abstinētijs·Ideo quid ei faciendum sit satis vides·et quid ꝓmeruerit· Quis enim incomꝑhensibilis sim et iuiolabilis·et vbiq̄ sum ꝓ deitatē meam·tñ certe cū homie mundo est michi delectatio·licet et cū bono ingrediꝛ et cū damnato·Mā boni suscipiūt corꝑ meū hoc qđ crucifixū est·et ascēdit in celuz· qđ p̄figurabat in manna et in farina vidue·Similit et mali·sed boni ad cōfortatōem maiorē·mali vero ad maiorē iudicij iusticiā·qꝛ nō timēt indigni accedere ad tantā dignitatē· ✠ Rñdit diabolus·Si accessit ad te indigne et iudicium suū ex hoc augmētabat·cur permisisti eum accedere ad te et contingere te tam dignū ꝛ ¶ Rñdit iudex·Non queris ex caritate quā non habes·sz ḋa ex virtute mea cōpelleris·ꝓpter istam sponsam meā que hec audit· Sicut eni in humanitate mea et boni et mali tetigerunt me·ad ostendendū verā hūanitatem et patiētie humilitatem·sic et boni et mali comedūt me in altari ꝛ Boni ad

maiorem pfectiõem· mali aũt ne credãt se esse damnatos· et ex eo qõ possunt ℔ corpe meo sumpto· si volũt psonaliter mutare voluntatem et ꝓuerti ¶ Et quã caritatẽ maiorem possum· ego ostẽdere ꝙ ꝙ mũdissim⁹ ingredior eciã ad immũdissimũ vas? ꝙis sicut sol materialis a nullo possum inqnari ¶ Hãc emi caritatẽ tu et amici tui contẽnitis· qꝛ vos cõtra caritatẽ obfirmastis· ℭ Tunc ait iterũ mat̃ ¶ O bone fili· quotienscuncꝫ accessit ad te· tĩ timebat te· licet nõ vt debuit ℘enituit eciã offendisse te licet non pfecte· hoc fili mi pficiat sibi ꝓter me· Rñdit iterũ filius· Ego sũ sicut dixit propheta sol ver⁹· sed tĩ longe melior sole matiali Sol materialis nõ penetrat mõtes nec mẽtes· ſz ego possũ vtꝫ ꝫ Si ergo mõs obsistit soli matiali· vt non tãgat tre ꝓpiquitatẽ· qõ michi obsistit nisi pctm̃· ne hec aia afficereť caritate mea? Oꝛ et si pars aliqua montis remouereť· necesse tĩ est· vt qõ vicin⁹ est a calore euacueť Ego aũt si intrauero in partẽ vnã mentis munde· q̃ michi erit consolatio si ex parte alia sentiat fetor? Ideo depelli ꝛbet qõ sordidum ẽ· et tũc post pulcritudinẽ subsequiť dulcedo ¶ Rñdit mater· Fiat voluntas tua cum omñi miscõia ¶ (Declaratio)

℄ Hic sacerdos fuit sepe ãmonitus de incõtinẽtia sua· et nolẽs resipiscere Cũ quadã die exisset in pratũ ad curandũz equũ suũ· venerunt fulgura et tonitrua ꝙbus cõbustus est et mortuus· omñi corpore illeso ꝓter verẽda· que ex toto cõbusta apparuerũt ¶ Tũc dixit spũs dei· Filia· talia merent̃ illi in aia sicut iste in corpore· qui talibus miserijs et delectationibus implicantur ¶

Verba matris dei admirationis ad sponsam· ꝛ qualiť in hoc mundo sunt quinꝫ domus quaꝫ habitatores sunt quinꝫ status hoim· ſcz infideles xp̃iani· iudei indurati· pagani per se iudei simul et pagani· et amici dei· et nota in isto capl'o multa vtilia·

Capitulũ· iij·

QUaria loquebatur ¶ A Magna res est· ꝙ dñs oim et rex glorie contempt⁹ est ¶ Ipe quasi pegrinus fuit in terra vadẽs de loco in locũ· et quasi viator pulsans hostia multorum· vt suscipi mereretur· ℄ Mũdus enim quasi quidam fundus erat· in quo quasi ꝙnꝫ domus erãt Ad pamã autẽ domũ cum filius meus in habitu peregrini venisset Pulsans ad portam ait· Amice api michi· et introduc me in requiẽ et cohabitatõem tuam· ne forte fere noceãt michi· ne imber ne pluuie veniẽt sup me· Da michi de vestib⁹ tuis ꝙbus frigidus calefiam· nudus cooperiar· Da michi de cibo tuo· quo esuriens reficiar· De potu tuo· quo sitiẽs refocillari merear· et recipe mercedẽ a deo tuo· Tunc rñdit qui erat int⁹ Tu nimis es impatiẽs· ideo nõ potes concordare et cohabitare nobiscuz ¶ Tu nimis longus es· ꝓpterea nõ sufficimus vestire te Tu nimis cupidus es et gulosus· ideo nõ sufficimus satiare te· ꝙa cupiditas tua nullũ habet fundum Rñdit iterũ ips pegrinus qui erat extra Amice· induc me hylariť et volũtarie· quia i modico ego concludor loco· Da michi de vestibus tuis· qꝛ nõ est tã paruũ vestimentũ in domo tua· quin non ad calefaciendũ me sufficiat· Da michi de cibo tuo· qꝛ eciam mica satiare me potest· et stilla aque dabit michi refrigerũ et fortitudinẽ ¶ B Rñdit iterũ qui erat intus ¶ Nos bene cognoscimus te· tu es hũilis in verbis· et ꝓportunus ad rogandũ ¶ Tu vteris molest⁹ ad cõtendãdũ· ſz tĩ insatiabilis es ad implendũ· Frigidissim⁹ et difficillimus ad coopiendũ· vade· qꝛ nõ colligã te· ℄ Tũc venit ad ſcdaz domũ ¶ et ait· Amice· api et vide me Ego emi dabo tibi ꝙd⁹ indigueris Ego defendã te ab inimicis tuis· Rñdit qui

erat intus·Oculi mei debiles sunt·no-
ceret eis si vitro te·Ego abundo in oi
bus et nō indigeo tuis·Ego potens et
fortis sū·qs michi nocere pōt? ¶ Tūc
veniēs ad terciā vicē·Ait·Amice ele-
ua aures tuas et audi me·extēde manū
tuas et cōtracta me·Api os tuū et gu
sta me, Rñdit habitator dom, Clama
altius·qr bene audiam te·Si lenis fue
ris attrahā te·Si dulcis fueris recipiā
te, ¶ Tūc iuit ad quartā vicē·cuius
porta quasi ad dimidium aperta erat·t
ait·Amice si considerares tēpus tuū in
utiliter expēsum colligeres me·Si in-
telligeres et audires q̄ ego feci pro te·
cōpatereris michi, Si attēderes quan
tū offendisti me·ingemisceres et petēs
veniam Rñdit ille Nos sumꝰ quasi mor
tui in expectatōe et ēsitorio tui cōpate
re ergo miserie nr̄e et libētissime damꝰ
nos tibi·Respice miseriā nr̄ām·et consi
dera corpis nr̄i angustiā· et ad oia que
vis parati erimus, ¶ Tunc venit
ad quintā vicē q̄ ex toto apta erat· et
ait·Amice hic libenter ingredi volo·ſz
scito qr requiē quero molliorē q̄ plume
p̄stare solent·Calorē feruentiorē q̄ qui
fieri ex lana solet, Recentiorē cibum q̄
caro recēs aialis p̄stare poterit· Rñde
runt qui erant intus·Mallei iacent ad
pedes nr̄os hūjs libentissime confringe-
mus pedes et crura nr̄a·et medullā de
hoc fluentē dabimus tibi in requiē, Vi
scera nr̄a·et interiora oia libent tibi api
emꝰ eciā ingredere in hec, Sicut enim
medulla nr̄a nichil est mollis tibi ad re-
quiescendū· sic visceribus nr̄is nichil ē
tibi melius ad calorē, Cor nr̄m recenti
us est inter aialia·hoc libent scindemꝰ
in cibū tuū tantūmō ingredere· dulcis
eni es ad gustandū· et desiderabilis ad
fruendū· ¶ Quinq; domorū inhabitato
res·hūj sunt quinq; status hoim in mūdo
Primi sunt infideles x̄piani·qui iudicia
filij mei dicunt iniusta, Promissa eiꝰ fal
sa et mādata eius intolerabilia, O

Isti sunt q̄ ad p̄dicatores filij mei dicūt
cogitatione·dicūt intellectu·dicūt blas
phemia·Omps si vere esset· longissimꝰ
est·et nō potest attingi·Latissimꝰ et al-
tissimus est·et nō pōt vestiri·Insatiabi
lis ē et nō potest refici, Impatiētissimꝰ
est·et nō pōt cohabitari, Longissimum
eū dicūt·qr pusilli sunt ope et caritate·
et non conāt ad eius bonitatē assurgē,
Latissimū eū dicūt·qr cupiditas eorum
nescit modū·Causant semp defectū·sus
picant malū anteqū veniat, Insatiabi-
lem q̄ arguūt·qr celū et terra nō ei suf-
ficiunt·qn et ab homie vna potiora exi
git oia dare pro aia scōm p̄ceptū fatuis-
simū reputāt·pro corpe pauciora graue
damnū· Impatientissimū q̄ eū dicunt
qr odit vicia et imittit cōtraria volūta-
ti eor, Nichil reputātes pulcrū et vti
le·nisi q̄ suggerit eis voluptas corpal,
Nūc aūt filius meus vere est ompīs in
celo et in terra creator oīm· et a nullo
creatus·añ oia manēs t post eū nullus
futurus, Ipē quippe est longissimus·al
tissimus·et latissimꝰ int omia et extra·
et sup oia, Quis aūt sic potēs est· tñ ex
caritate ministerio homis vestiri desi-
rat· q̄ vestimēto non indiget· qr vestit
omia·vestitus ipe eternaliter et imuta
biliter honore ppetuo et glia Refici ca
ritate homis desiderat·q̄ panis est āge
lorum et hoim·omia reficiens t ipe nul
lorum indigens, Pacē petijt ab hoie·q̄
pacis reformator ē et conditor, ¶
Ergo quicunq; ipm colligere voluerit
hylari mēte·satiare eū poterit eciā mi-
ca panis si voluntas fuerit bona Vesti
re eū sufficit filo·si caritas ē ardēs Po
tare eū poterit stilla· si affectus fuerit
rectus, Recipere eū valet in cor et loq̄
cum eo·si devotio fuerit feruēs et stabi
lis· Spiritus enim est deus· ideo et in
spūalia voluit cōmutari carnalia·et in
eternalia ea que sunt casura·Illud q̄ si
bīpi fieri et exhiberi reputat· qō exhi-
betur suis mēbris·Nec opꝰ t facultatē

ſolam attendit·ſed feruentē voluntatē et qua opus factū fuerit intētione; ¶ Ierum·iſti quo plus filius meꝰ ad eos occultis inſpiratoribus clamat· quo plus in p̄dicatoribus ſuis eos ām̄onuerit·eo plus mentē ſuā cōtra eū offirmant·nec audiunt·nec ei hoſtiū p voluntatē apiunt·nec opibus caritatis eum introducūt·Ideo cū tempus eorū venerit· falſitas cui ūitunt̄ adnichilabitur· veritas exaltabit̄·et gl̄ia dei erit manifeſtata;

¶ Scōi ſunt iudei indurati· Hij ſibūpſis in om̄ibus vident̄ eſſe rationabiles·ſapientiā ſuā hñt pro legali iuſticia; Opa ſua p̄dicant et tenent ceteris honoratiora·Iſti ſi facta filij mei audierit reputāt contēptibilia; Si verba eiꝰ et mandata audierint dedignant̄·ymo et peccatores et maculoſos ſe exiſtimāt·ſi conſiderāt et audiūt que pertinēt ad filium meū·infeliciores quoq; et miſerabliores·ſi eiꝰ imitarent̄ opa; Ediu autē mundus eis affluerit·reputant ſe feliciſſimos· Ediu ſani ſunt viribus· credūt ſe fortiſſimos·Ideo ſpes eoꝝ cadet in nichilum·et gl̄ia eoꝝ in confuſionem ¶ Tercij ſunt pagani·hoꝝ quidā deridendo clamāt quotidie·q̄s eſt ille xp̄us· Si dulcis eſt in dando p̄mia libēter recipiemus eum·Si mitis in condonādo pctā·libentius honorabimꝰ eū·Sed iſti clauſerūt oculos intelligentie ſue·ne intelligant iuſticiā et miſcōiam dei Obturant aures ſuas·vt nō audiāt quid filiꝰ meus fecit p eis et pro om̄ibus; Cōtrahunt os ſuū·et nō inquirunt q̄d futurū erit eis·et quid expedit; Cōplicāt manus ſuas et laborare renuūt·ad pquirēdum viā qūo fugiāt mendaciū· et inuēiant veritatē·Propterea·q; nolūt intelligere et cauere cū poſſunt; et tēpꝰ hñt· cadent cū habitatione ſua et in tēpeſtate inuolvent ¶ Quarti ſunt illi iudei et pagani·q̄ libent̄ eſſent x̄piani ſi ſcirent qūo·et quid filio meo eſſet placitū et ſi haberēt aduiatorē; Hij audiūt quotidie a circūiacentibus· et intelligunt exclamore interno amoris et ſignis·quanta fecit filius meus·et paſſus eſt pro oibus Ideo in conſciētia ſua clamāt ad filium meū dicentes; O dñe audiuimꝰ q̄ promiſiſti te nobis daturum·ideo expectamus te·veni et cōple p̄miſſum tuū; Intelligimus enim et videmus de hijs qui dij colunt̄·q; in eis eſt nulla ūitatis virtus·nulla animaꝝ caritas·nulla caſtitatis p̄dicanda magnitudo; Sed iuenimus in eis corpoꝝ amiciciam·honoris p̄ntis mundi dilectionē Intelligimꝰ q̄ de lege tua· et audimus opa tua magnalia in omni miſcōia et iuſticia; Audimus de prophetarū tuoꝝ dictis·q; te quē p̄phetauerūt expectabāt; Ergo piiſſime dñe veni·libēter enim noſmetip̄os dabimus tibi· q; intelligimus q; in te ē animarū caritas·oīm rerū diſcretꝰ vꝰ· perfecta puritas·et vita ſempiterna Ergo veni citius·quia mortui ſumus p̄ expectatione tui et illumina nos·Sic igitur iſti clamāt ad filiū meū; Et ideo q̄ſi ad dimidietatē aptū ē oſtiū eoꝝ·q; ꝓpletā hñt voluntatē ad bonū·ſed nondū p uenerunt ad effectum·Iſti ſunt qui merentur habere gratiā filij mei et conſolationem; ¶ In quinta domo ſunt amici mei et filij mei·quorum mētis oſtiū ad plenum apertū eſt filio meo·Iſti filium meum vocantem libenter audiunt· Pulſanti non ſolum aperiūt· ſed et ve̅nienti hylariter occurrūt; Iſti frangunt malleis diuinorum p̄ceptorum quidq̄d in eis eſt diſtortū Et p̄parant filio meo requiem non in plumis auū· ſed in concordia virtutum·et in refrenatione malarum affectionū·que eſt medulla oīm̄ virtutum; Iſti eciam filio meo exhibent calorem·non qui fit de lana·ſed in caritate tam feruenti·q; non ſolum tribuunt ſua filio meo·ſed et ſeip̄os; Inſu p et refectionez ei p̄parāt recentiorē oi carne·que eſt in corde pfectiſſimo·quo nichil deſiderāt·nichil diligunt niſi eū

ſuum·In iſtoꝝ corde habitatoꝛ celi dominus ē·et ex iſtoꝛ caritate deꝰ oia reficiens ſuauiter reficiē; Iſti ſemp oc'los hñt ad hoſtia ne intret inimicus· aures ad dñm·manus ad pugnandū cōtra inimicū; Dos tu filia in quantū potes imitare·quia fundamentū eoꝝ in petra eſt firmiſſima; Alie vero omus fundamentū habēt in luto·et ideo veniente vēto concutientur;

Uerba matris dei ad

filium pro ſpōſa·et q̄liter xp̄s p̄ ſalomonem figuratur·et de crudeli ſentētia cōtra falſos xp̄ianos·

Capitulum·iiij·

QVater dei loquebaꝫ ad filiū dicens; Ecce fili ſponſa tua ploꝛat·qꝛ pauci ſūt amici tui et inimici multi; Rñdit filius·Scriptū eſt q̄ filij regni ejcienē·; filij non regni accipient hereditatē; Sic eciā ſcribit· q̄ quedē regina de vltimis finibus· venit videre diuitias ſalomonis·; audire ſapientiā eius Que cū vidit·vir p̄ admiratiōe habuit ſpm̄; Qui aūt erāt in regno eius· nō attēdebāt ſapiam eiꝰ·nec admirabanē diuitias eius; Ego ſū ille ſalomon in figura·ſz lōge ditioꝛ et ſapiētioꝛ ſalomone·qꝛa me eſt ois ſapiētia·; ſi quis ſapiēs eſt·Diuitie mee ſunt vita eterna et glia indicibil'·Das ego p̄miſi p̄ianis et p̄bui tanq̄ filijs·Et ſi me imitarenē et verbis meis cretērēt·ſine fine eos poſſideꝛēt·Sz iſti ſapientiā meam nō attendūt· opa deſpiciūt· p̄miſſionē meā; diuitias meas habent p̄ nichilo; Quid ergo faciaz eis? vtiq̄· Quia filij nolūt habere hereditatē·extranei ideſt pagani recipient; Jp̄i enī ſicut regia extranea·p̄ quā intelligo infideles anias· venient et admirabunē diuitias glorie mee et caritatis· intm̄· q̄ a ſpū infidelitatis ſue cadent·et ſpū meo replebūtur Quid autē faciā filijs regni? Faciā eis ſicut ſapiens figulus·q̄ materiā quā puꝛus de luto fecit·cū non p̄ſpexerit eā honeſtam et aptā·exprimit eā ad terram; cōminuit Sic ego xp̄ianis faciā·q̄ cum mei eſſe deberēt·qꝛ eos ad ymaginē meaz formaui·et per ſanguinē meū reꝛemi ſed deformati ſunt cōtemptibiliē·ppter ea ſicut terra cōculcabunē·et in infernum deprimentur;

Uerba dei p̄ſente ſpō-

ſa de ſui magnificētia et in figura mirabili qualiē xp̄s p̄ dauid·et iudei et mali xp̄iani et pagani p̄ tres filios dauid deſignanē·; qualiter eccleſia ſubſiſtit i ſeptem ſacramentis·

Capl'm·v·

EGo ſum deus·nō lapideus vl' ligneꝰ·nec ab aliquo creatus ſz oim creatoꝛ·manēs ſine p̄ncipio et ſine fine; ℣ Ego ſum q̄ veni in virginē·et fui cū virgine· nō tñ amittēs deitatē Sed ego qui erā p̄ humānitatē in virgine manēte tritate· ego idem cū p̄re et ſpūſancto regnabaz in celo et in tra per deitatē; Ego eciaz ſpū meo inflammabā virginē· nō q̄ ſpiritus meus q̄ inflāmabat ſepareē a me· ſed itēm q̄ inflāmabat idē erat in patre et in me filio·et in eo paē et filius·et hij vnus ꝛeus nō tres dij· Ego ſum ſimilis dauid regi·q̄ habuit tres filios; Unus eoꝝ vocabaē abſolon q̄ q̄rebat vitā patris; Scōus eoꝝ q̄rebat regnū p̄ſui·ſcz adonyas· Tercius obtinuit regnum ſcz ſalomon ℣ Primus notat iudeos hij ſunt qui vitam meā et mortē meam querebāt·et deſpiciebāt conſiliū meum ℣ Propterea nunc cognita retributione eoꝝ·poſſum dicere ſicut dixit dauid ꝛe filio ſuo mortuo·Fili mi abſolon· ideſt o filij iudei·vbi eſt nūc ꝛſideriū vr̄m; exꝑectatio? O filij mei·vbi eſt nunc finis veſter? ℣ Compatiebar vobis ex eo·cum me ꝛſideraſtis venturū·quem tot ſignis audiſtis veniſſe; Cum deſiꝛaſtis fugitiua· que oia iam fugerunt;

Sed nunc magis compatior· sicut da-
uid reiterans verbum primū· q̄ video
finem vestrū in miseria mortis; Jmo ad
huc ex maxia caritate dico sicut dauid
dixit; Fili mi· q̄s det michi vt moriar p
te? Dauid enim sciuit se bene nō posse
morte sua filiū revocare mortuū· sed vt
ostēderet affectū caritatis patne· ⁊ vo
luntatis bone p̄mptissimū· si possibile fuis
set· libenter licet sciret impossibile esse·
mortē suscepisset pro filio Sic ego nūc
dico· O filij iudei· qui licet habuistis ma
lam voluntatē ad me· et inq̄ntum potu
istis fecistis contra me· si possibile esset
⁊ patri sic placeret· libenter adhuc semel
morerer pro vobis· q̄ cōpatior miserie
vre· quā vobis exigēte iusticia· vosipi fe
cistis· Dixi enim vobis faciēda verbo·
et ostendi exēplo; Precessi vos q̄si gal-
lina alis caritatis fouēdo· ⁊ omia spreui-
stis· Jdeo oia que desideraſtis fugerūt
Finis vester ē in miseria· et labor omis
euacuatus; ℭ Jn scō filio dauid
notanē mali xp̄iani· q̄ cōtra patrē suum
in senectute deliquit; Cogitauit eni se-
cum sic; Pat̄ meus senex est· et deficit
viribus Si locut⁹ ei aliqua sinistra fue-
ro· nō rūdet· Si fecero aliqua contra-
ria nō vindicabit· Si attēptauero con
tra eū aliq̄· patient suffert· Propterea
faciā que volo· Hic cū quibusdā seruis
dauid patris sui ascendebat in lucū· vbi
pauce erāt arbores vt regnaret; Sed
apparēte sapiētia ⁊ volūtate patris· im
mutatū est consiliū ei⁹· et ipi qui cū ipo
erant dehonestati sunt· Sic faciūt nūc
michi xp̄iani· Jp̄i cogitāt apud se sic Si
gna dei ⁊ iudicia nō apta sunt nunc vt
prius· nos possumus loq̄ que volumus
q̄ misericors ē et nō attēdit· Faciamus
q̄ nobis placēt· q̄ facilē indulget; Jpsi
diffidūt de potētia mea· quasi nūc infir
mior sim ad faciendū que volo· q̄ prius
Jpsi caritatē meā minorē arbitrantur·
quasi noluerim iaz eis vt pāibus eor mi
sereri· Jp̄i et iudiciū meū reputant ludi-
brium· et iusticiā meam vanitatē· ℭ
Propterea et ascendūt in lucū cum qui
busdam seruis dauid· vt regnent fiduci
aliter Quis est iste lucus· vbi pauce ar
bores stare solent· nisi sctā ecclesia· que
ex septem sacramētis quasi ex paucis ar
boribus subsistit? Jn hāc ecclesiā intrāt
sed cū aliquibus seruis dauid· idest cuz
paucis opibus bonis· vt fiducialit obti
neant regnū dei· Quia ipsi faciūt modi
ca opa bona· ex quibus confidūt· q̄ in
quocunq̄ pctō fuerint· et qualecunq̄
pctm̄ fecerint· nichilomin⁹ regnū cele-
ste quasi hēditario iure habere possint;
Sed sicut filius dauid· qui cōtra volū-
tatem dauid regnū obtinere voluit· re
pulsus ē cū dedecore· q̄ ambiuit inuste/
et iniustus erat· et dabat̄ sapientiori et
melioni; Sic ipi a regno meo expellen-
tur· et dabitur eis qui voluntatē dauid
faciunt· quia nullus nisi qui caritatē ha
buerit· regnum meū obtinere poterit;
Nec nisi mundus· et scām cor meum se
dirigens· michi mundissimo poterit ap
propinquare; ℭ Tercius filius da
uid erat salomon· hic significat pagānos
Cum audivit bersabee· q̄ alter q̄ salo-
mon cui dauid promisit post se regnatu
rum· a quibusdam electus essz· intravit
ad dauid et ait· Domie mi· tu iurasti mi
chi q̄ salomon post te regnaret· Nunc
autem alter electus est· si sic contingit·
et si sic habebit p̄cessum· tunc ego qua-
si adultera iudicor ad ignē· et filius me
us erit illegittimus· Quibus auditis·
dauid erexit se et dixit· Juro p deum q̄
salomon in sede mea sedebit· et post me
regnabit· Et precepit seruis suis· vt sa-
lomonem exaltarent in sede regni sui· ⁊
predicarēt regem quem dauid elegisset
Qui p̄ceptum dn̄i sui complētes· cuz
potestate magna exaltauerunt salomo-
nem· et omēs alij qui fratri suo consen-
serunt fugati sunt· et in seruitutem reda
cti; ℌ Que est ista bersabee· que
se p adultera si ali⁹ rex eligit̄ reputabit

nisi fides paganorū? Nullum ēni peius adulterium est· q̄ fornicari a deo et a fide recta·7 alium deum credere q̄ creatorem oim·Sed tanq̄ bersabee quidā gentilium·cū humili corde 7 cōtrito venient ad deū dicentes·Bñe·nos in futurum esse xp̄ianos p̄misisti·pfice ergo promissum tuū·¶ Si aly rex idest alia fides·amplius q̄ tua sup nos surrexerit Si tu sepaueris te a nobis incēdemur miseri·et quasi adultera que pro legitimo susceptit adulterū·morīemur·Et tu licet ineternum viuas·tu tñ morieris a nobis et nos a te·cū tu p grām tuā elōgas te a cordibus nris·et nos p diffidētiam nr̄am opponim⁹ nos tibi·Propterea cōple p̄missum tuū et cōforta infirmitatem nr̄am·7 illumia tenebras nr̄as Mā si distuleris·idest si te a nobis elongaueris·periemus ¶ Quibus auditis·ego quasi alter dauid·volo nunc erigere me p grām meam et miscōiam· G Juro igitur p deitatē meā que est cum humanitate mea·7 p hūanitatem que ē in spū meo·et per spm̄ meū qui est in deitate et humanitate mea·et hȳ tres non tres dȳ sed vnus deus·q̄ complebo p̄missionē meā ¶ Adiittam enim amicos meos·q̄ salomonē filium meū idest paganos·introducāt in lucum idest in ecclesiam·que ex septem sacramētis quasi ex septē arboūb⁹ subsistit·scz baptismo·penitētia·confirmatōe crismatis·sacramento altaris·et sacerdotio·coniugio·et vnctione·7 requiescēt in sede mea id est fide recta sancte ecclesie·xp̄iani aūt mali fient eorū serui· Illi gaudebūt de hereditate ppetua·7 dulcedine quā eis p̄parabo; Isti autem in miseria ingemiscent·que incipiet eis in pñti· et imppetuum durabit·Ergo amici mei· q̄ iam tempus est vigilādi non womitent·non attedientur·nam merces gloriosa sequitur laborem eorum;

Uerba filȳ p̄sente spō-

sa de quodā rege existente in campo cū amicis ad dextrā·et inimicis ad sinistrā 7 qualiter per talē regem xp̄us habens xp̄ianos ad dextram· et paganos ad sinistram designat·et qualit reiectis xp̄ianis suos mittit p̄dicatores ad pagāos

Capl'm·vj·

Illius loquebatur; A Ego suz quasi rex qui stabat in campo·ad cuius dexteraz stabāt amici·et ad sinistrā inimici; Quibus stātibus·vox vna cuiusdā clamātis venit ad exteram·vbi oēs bene armati stabant·galeas habebāt ligatas·7 facies conersas ad dñm·Clamabat aūt vox sic; vertite vos ad me 7 credite michi·ego habeo aurum dare vobis·Qui audientes verterunt se ad eū·quib⁹ versis dixit vox scō; Si volueritis videre aurum soluite galeas vās·et si possidere desideratis·ego iterum ligabo galeas vestras ad voluntatem meā; Quibus fauentibus ei· ligauit galeas eorūz ex transuerso·ita q̄ anteriora foramina per que videre debebant erant in occipite· et posteriora galee obumbrabant oculos ne viderent·et sic ille clamans cecos duxit eos post se Quibus gestis· nunciauerūt amici quidam regis womino suo·q̄ homies sui ab inimicis suis essent supplantati; Qui ait ad amicos suos·Exite iter illos et clamate sic·Solūite galeas vestras et videte quia decepti estis·¶ Cōuertimi ad me·7 ego recipiam vos in pace· Qui noluerūt audire·sed habuerūt pro derisu· B Quod serui audiētes nūciauerunt hoc dño suo·qui ait·Ergo quia ip̄i contempserunt me·cito p̄cedite ad sinistrā· et dicite eis qui ad sinistram stant hec tria ¶ Elia que ducit vos ad vitam parata est vobis·porta aperta est·et dñs p̄sōaliter cum pace vult occurrere vobis; Ergo credite firmiter viā esse paratā· sperate stabiliter portam esse apertam· et verba eius esse vera; Occurrite cū

caritate dño·et ipse cum caritate et pa ce suscipiet vos·ꝛ ducet in ꝑpetuam pa cem·Qui audiẽtes verba nunciorũ cre diderũt·et suscepti sunt in pace·¶Ego sum ille rex qui xp̃ianos habui ad terte ram·quia eis eternũ bonum preparaui Quoꝝ galee tũc ligate et facies ad me verse erant·qũ voluntatem perfectã ha buerunt facere voluntatẽ meam; Obe dire mandatis meis·et desiderũ totuz erat ad celum; ¶Tandem vox dyabo li idest supbia sonuit in mũdo·que osten dit mundi diuitias et carnalẽ voluptа- tem·ad quã tunc se verterunt·cũ affec tum et cõsensum superbie dederũt Pro qua et tũc galeas deposuerũt·cum affe ctum opere cõpleuerunt·et temporalia spũalibus ꝑposuerunt; Depositis ergo galeis diuine voluntatis ꝛ armis virtu tum·tantũ nũc superbia ꝑualuit in eis· et tñ eos sibi obligauit·ꝙ libenter vsq̃ in finem volunt peccare·et libẽter ine- ternum vellent viuere·vt ineternũ pos sent peccare·Que eciaz sic obumbrauit eos·ꝙ foramina galearũ ꝑ que videre ꝛberent·stant in occipite·et in frõte te nebre sunt; ℭ Que enim sunt fora mina galearũ·nisi cõsideratio futuroꝝ· et ꝓuida circũspectio ꝑsentiũ? Per pri- mum foramẽ deberent cõsiderare ꝑmia eterna ꝙ delectabilia sunt·ꝛ futura sup plicia ꝙ horribilia sunt·ac dei iudicia ꝙ terribilia· Per scõm foramẽ ꝛberẽt cõ siderare·que essent ꝑcepta a deo et que prohibita·q̃ntum excederent a mãdatis dei·et qũo emendarẽt Sed hec foramі na stent in occipite vbi nichil videtur · quia consideratio celestium tradita est obliuioni·Amor dei refriguit·amor au tem mundi tam suauiter cõsideratur et amplectitur·ꝙ eos ducit tanꝙ rotã be ne vnctam ad quodcũq̃ velit; Cerun- tamẽ amici mei videntes dehonestatez meam·animarũ casum·et dyaboli omi niũ· quotidie ꝑ eis ad me ꝑcibus suis clamant·quoꝝ preces penetrauerũt ce lum·et intrauerunt aures meas·et fle- tus precibus eorum·misi eis quotidie ꝑ dicatores meos · ostendi signa et mul- tiplicaui eis gratiam meam; Sed om- nia spernẽtes·peccata peccatis addi- runt; ℭ Propterea dicam nũc ser uis meis·ꝛ in veritate complebo·Pro- cedite serui mei ad sinistraz id est ad pa ganos·qui tanꝙ ad sinistram in contẽp tu vsq̃ huc fuerunt·procedite inꝙ et di cite sic; Dñs celi ꝛ creator omniũ facit vobis dici·Ecce celi aperta ẽ vobis ha- bete voluntatem intrandi cum firma fi de; Porta celi stat vobis aperta·spera- te firmiter et intrabitis in eam; Rex ce li et dñs angelorum vult ꝑsonaliter oc currere vobis·et dare pacem et perpe tuam benedictõem; Occurrite ei et su scipite eũ cum fide eius quã vobis ostẽ dit·qua via celi ꝑparatur·suscipite euz cum spe qua speratis·cum ipe habet iã velle dare vobis celum; Diligite eum toto corde et opere cõplete· ꝛ ingredi mini portas dei·a quibus xp̃iani qui eas ingredi nolunt· et se indignos per opa sua faciunt repellent; In veritate mea dico vobis ꝙ complebo verba mea· et nõ dimittam; Suscipiam vos in filios et ero vobis in patrem·quẽ xp̃iani con temptibilit contẽpserunt; ℭ Vos ergo amici mei qui estis in mundo· pro cedite securi et clamate·annunciate eis voluntatem meam·et iuuate vt possint complere; Ego ero in corde et in ore vestro; Ego ero dux vester i vita· ꝛ cõ seruator in morte; Non relinquã vos· procedite audacter· quia ex labore cre- scit gloria; Omnia enim possem in vno puncto et verbo· sed volo vt ex certa- mine crescat vobis merces· et ex virili tate vestra crescat honor meus Nec mi remi ꝙ loquor; Nam si sapiẽtissimus in mundo posset considerare·quot aie de- scendũt quotidie in infernum·plures es sent ꝙ arena maris dinumerata· ꝛ lapil li riparũ; Hec enim est iusticia·quia se a

ro et dño suo sepauerunt· Proptēa vt minuaꝫ numerus dyaboli· sciaꝫ plenum ꝛ impleaꝫ exercitus meus loquor· si forte audierint et resipiscant·

Verba ihū xp̄i ad sp̄am qualit̄ eius deitas corone cōparatur· et qūo status clericoꝝ et laycorū per petrum et paulū designaꝫ· et q̄ modis contra inimicos tenendis et q̄ cōditōibus penes milites sec̄lares hn̄dis

Capl̄m· vij·

IEsus loquebaꝫ ad sponsam dicens; Ego sum rex corone; Nūquit scis tu quare dicer̄ rex corone Certe deitas mea sine principio erat· ꝛ sine fine erit· ꝛ est· hec deitas mea corone assimilaꝫ· q̄ sine initio· et sine fine est· Sicut autē in regno corona seruaꝫ regi futuro· sic q̄tas mea seruabaꝫ humanitati mee· qua ip̄a coronareꝫ; Ego aūt habui duos famulos· vnus erat clericus alter laycus ꝛ primus erat petrus clerici officiū habens; Paulus aūt quasi laycus Petro fuit alligatus cōiugio· qui videns cōiugium cū officio clerici nō posse conuenire· et rectitudinē mentis sue in incōtinentia piclitari perpendens· sepauit se q̄ntum ad p̄mixtōem a cōiugio q̄uis licito· et pfecta mēte adhesit michi· Paulus aūt castitatē seruauit· et se imaculatum a thoro custodiuit; Ecce qualem caritatē cum istis duobus feci; Primo idest petro dedi claues celi· vt quecunq; ligaret et solueret in terra· ligata et soluta essent in celo; Scō idest paulo dedi· vt simil̄ petro fieret in gl̄ia et honore; Sicut enim in terra pares fuer̄t et coniuncti· sic nunc in celo i gloria p̄petua cōiuncti sunt et glorificati· Sed licet istos duos exp̄sse nomiauerim· tn̄ cum eis et in eis alios amicos meos intelligo; B Sicut enim olim in lege ad solum isrl̄ quasi ad vnū hominez loquebar· cū tn̄ totū israheliticū populum in illo nomine notabam; Sic nūc in istis duobus plures intelligo· q̄s gloria mea et caritate replevi; Procedēte autē aliquo tempe· ceperūt mala multiplicari· et caro infirmari· et proclivior solito ad malum esse· Propterea vtriq; statui clericoꝝ scz ꝛ laycorum· quos in petro ꝛ paulo intelligo· misericorditer cōsulens· p̄misi clericos bona eccl̄e ad vtilitatem corpis moderate habere· vt eo feruentiores et frequētiores essent i seruitio meo; Permisi et laycis cōiugiū iuxta ritum eccl̄ie; Inter clericos erat q̄daz bonus homo· qui cogitabat apud se Caro trahit me ad prauam voluptatē· mundus ad nociuū visuz· dyabolus ponit michi multipliciter peccati insidias; Ideo ne supplanter a carne et a voluptate· ponam modū in oīnibus actibus meis· moderabo me in refectiōe et quiete; Seruabo tēpus debitum in labore et oratōe· refrenabo carnem meā ieiunijs; Scō· ne mundus trahat me ab amore dei· omia que mundi sunt· q̄a caduca sunt reliquere volo· paupertatem x̄pm sequi tutius est; Tercio ne dyabolus decipiat me· qui semp falsa ostendit p̄ vero· subijciā me regimini ꝛ obedientie alterius; Oēm voluntatem p̄am abijciam· ꝛ paratum me exhibeo ad omia· quecūq; michi ab alio fuerint imperata; Hic est qui primū instituit monasteriū· et laudabiliter in eo pseueras alijs vitam suā imitandam dereliquit;

Q Status laycorū bene erat ad tēpus dispositus· Quidaz eorū excolebāt terram· et laboi agroꝝ viriliter instabant· Alij velificabant naubus· ꝛ mercimonia alijs regionibus deferebāt· vt vnius regionis fertilitas· alterius subleuaret inopiam; Quidā instabant opi manuū et diuersarum artiū; Int̄ istos quidam erant defensores eccl̄esie mee· qui nunc dicunt curiales· qui assumpserunt sibi arma ad vltōem eccl̄esie sc̄e· ad expugnatōem inimicorum eius; In

istis curialib⁹ apparuit quidã bon⁹ ho⁊ mo et amic⁹ meus·qui cogitabat apud se⁊ Mõ excolo terraz vt agricultor Mõ desuto in fluctibus maris vt mercator Mõ isisto labori manuũ vt opator egre gius·Quid ergo faciam·aut quib⁹ ope ribus placabo deũ meum? Sed nec vi rilis sum in labore ecclesie⁊ Corpus me um debile est·et molle ad patiendũ vul nera·Animus remissa ad feriendum ini micos· Mens fastidiosa ad cogitandũ celestia⁊ Quid ergo faciendum est mo do? Certe scio quid faciam ·Surgam et obligabo me cum iuramento stabi li·sub tempali principe·q̃ defensur⁹ sim viribus meis et sanguine meo fidẽ san cte ecclesie⁊ O Veniens autẽ ille amicus meus ad principem ait⁊ Bñe· ego sum de ꝛefensoꝛibus ecclesie Corp⁹ meuz nimis molle est ad patiendũ vul nera· Anim⁹ remissa ad feriendũ⁊ Mẽs instabilis ad cogitandum bona·z labo randum⁊ Voluntas michi placet ꝓua· requies non sinit me fortiter pro domo dei stare· Ideo ꝓstringo me cũ iuramẽ to publico·sub obediẽtia sancte eccl'ie· et tua o princeps·q̃ eam defensur⁹ sim omibus diebus vite mee⁊ Et si forte te pida mens z voluntas fuerit ad certã dum· ꝓter iuramentum teneoꝛ·et com pelli possum ad laboꝛandũ⁊ Cui rñdit princeps·Vadam tecũ ad tomum dñi· et ero testis iuramenti tui et ꝓmissiõis tue⁊ Veniẽtes aũt ambo ad altare meũ amicus meus flexo genu ãte altare me· um·dixit⁊ Ego nimis infirmus sũ in car ne mea·ad patiendum vulnera⁊ Volun tas ꝓꝓia nimis est michi cara· Animus tepida ad ꝓcutiendum⁊ Ideo in ꝑsenti promitto obedientiã deo z tibi q̃ caput es·cum iuramento meo firmiter astrin· gens me·scãm ecclesiã contra inimicos eius ꝛefensurum⁊ Amicos dei consorta turꝫ⁊ Viduis orphanis z fœlib⁹ dei be· nefacturũ⁊ Contra ecclesiã dei et fidẽ eius·nunq̃ aliq̃d contrariũ acturũ·Iu· sup obligo me correctioni tue·si errare me contingat·ad hoc vt obligatus ad obedientiã·tanto magis cauere possim peccata et voluntatẽ ꝓpam·z tanto fer uentius et facilius insistere volũtati ꝛi et tue⁊ Sciamq̃ tanto michi esse dam· nabilius ceteris z contẽptibilius·si vio lata obediẽtia mandatis tuis cantraire ꝑsumpsero⁊ Et Facta aũt ista ꝓfessi one ad altare meum⁊ Princeps sapien· ter cõsiderans·disposuit sibi habituz ab alijs secularibus distinctũ·in signũ abdi cationis voluntatis ꝓpe·z vt sciret se su periorẽ habere·z ꝛebere ei obtempare Vedit eciam princeps in manu ei⁹ gla· dium dicens⁊ Hoc gladio inimicos ꝛi cõminues et interficies⁊ Vedit et i bra· chio eius clipeum dicens⁊ Hoc clipeo defende te contra inimicoꝝ iacula· et patienter tolera illata· vt prius crepat clipeus q̃ fugias⁊ Iste amicus me⁹ hec omnia audiente clerico meo qui ꝑsens erat·firmiter seruaturũ se promisit Qui clericus facta ꝓmissione·dedit ei corp⁹ meum in robur et fortitudinem·vt ami cus meus per corpus meũ michi vnit⁹· nunq̃ a me separetur⁊ Talis fuit ami· cus meus georgius et plures alij· tales et deberent esse milites·qui nomẽ ꝛebe· rent habere propter dignitatẽ· habituz propter opatiõem et defensionem fidei sancte⁊ E Audi nunc quid inimici mei faciũt contra ea·que amici mei pri· us fecerunt· Beniq̃·amici mei ingredi ebant monasteria· ex discreto timore z diuina caritate· Sed hij q̃ nunc sunt in monasterijs·vadunt in mundũ pro sup̃ bia z cupiditate·hñtes ꝓpam voluntatẽ faciẽtes corporis sui delectamẽta⁊ Isto rum qui in tali voluntate morunt iusti cia est·q̃ non sentiat nec obtineãt cele· ste gaudiũ·sed penã in inferno sine fine· Scito eciam·q̃ claustrales qui cogun tur cõtra velle ꝓpuz· ex diuina caritate fieri ꝑlati·nõ sunt in eoꝝ numero cõpu tandi⁊ Milites q̃ qui mea portabãt ar·

ma·fuerũt parati dare vitam p iusticia et effundere sanguinẽ ꝓpter fidem scãm· indigẽtes promouẽw ad iusticiã· malos q deprimere ⁊ hũliare ⁊ Sed nũc audi quo auersi sunt· Placet quippe nũc eis magis moui bello· pro supbia·cupidita te·et inuidia·iuxta diabolicas suggesti ones·q̃ scõm mandata mea viuere· ad obtinendũ gaudiũ sempiternum·Ergo omẽs qui in tali voluntate moriunt·da bitur eis stipendium ex iudicio iusticie· sez animabus eoꝝ in eterna dyaboli cõ iunctione·Hij vero qui michi seruiunt· tenent habere stipendiũ cũ celesti exer citu sine fine·Hec verba ego ihũs xpũs locut⁹ sum·verus deus et homo· vnus cũ pr̃e et spũsancto semp deus·

Verba xp̃i ad spõsam

de cuiusdã militis retrocessione a vera militia idest ab hũilitate obediẽtia·pati entia·fide·⁊·ad falsam id est ad supbiã et p contrariũ·⁊ de sue damnatiõis ex pietia·et de damnatiõis incursu ꝓpter malã volũtatẽ sicut ꝓp̃ op⁹· Cap· viij·

EGo sum verus dñs⁊ Nullus enim dñs est me ex cellẽtior·nec ante me fuit· nec post me erit·ſz oñe dominiũ ẽ a me et per me·Ideo ego verus sum domin⁹· nec aliquis vere ẽ dñs dicẽdus nisi ego solus··quia a me est ois potestas·¶Di xi tibi prius q̃ duos habui famꝫos· quo rum alter vitam laudabilem viriliꝫ assũ pſit·⁊ virilius ꝓsumauit·quẽ innumera biles postea·in eadem vita et militia se quebanꝫ·Nũc dicã tibi·qs de professio ne militie institute ab amico meo·pmo recessit·Nomẽ eius nõ dico tibi·q̃ nõ cognoscis eũ ex nomine·sed intentõez eius et affectũ tibi ostendam q̃lis erat· ¶Quidam volens fieri miles vẽit ad templũ meum· qui ingrediens audiuit vocem Si tu vis fieri miles·oportet te habere ista tria· Primo debes credere panem qui videtur in altari· esse deum verum et hoiem·celi ⁊ terre creatorem Scõo debes habere maiorem abstinẽ tiam a voluntate tua· post assumptam militiã q̃ antea cõsueuisti· Tercio non debes curare de honore mũdi·et dabo tibi delectatõem diuinã·et honorẽ sem piternũ· ¶Quibus auditis·⁊ ipo secum hec tria deliberãte·audiuit i men te sua vocẽ aliam pessimã· tribus pmis tria cõtraria sonantem· Si inq̃t volue ris michi seruire·dabo tibi alia tria Ba bo tibi possidere que vis· audire que delectant·obtiere que appetis·Qui au diens ista·cogitauit apud se Ille dñs p mus iubet me credere que non video· promittit que nescio·Jubet abstinere a delectationibus quas desidero ⁊ vtro Jubet spare incerta·Alter aũt·promit tit michi mundi honorẽ quẽ video·De lectatõem quã appeto Auditũ delecta bilium·et visum nõ prohibet Certe·me lius est michi sequi eũ ⁊ habere q̃ vtro vti hijs de quibz certus sum·q̃ spare in certa·¶Iste homo sic cogitãs·cepit p mo de vera militia retrocedere· Ipse abnegauit professionem verã·et promis sionem irritauit·Clipeũ patiẽtie· proie cit ante pedes meos·Gladium defensi onis fidei·reiecit de manibus suis·⁊ sic exiuit de templo meo Cui dixit vox illa pessima·Si sicut dixi volueris esse me us·tunc debes procedere cũ omi super bia in campum ⁊ in plateas· vt sicut ille dñs p̃cepit suis habere humilitatẽ in oi bus·sic nullum sit genus ostentationis et superbie quod te fugiat·Et sicut ille intrauit cum obedientia·⁊ omni se subdidit obedientie·sic nullus tu patere te esse superiorem·nulli curues per humili tatem cervicem tuam· ¶Gladiũ assume in manibus ad hoc·vt effundas sanguiem proximi tui et fratris tui· pro pter acquisitionẽ possessionis eius· Cli peũ pone i brachio ad hoc· vt libẽt̃ res vitã tuã pro acq̃sitõe honoris Pro fide q̃ ille hz· Tu dilige tẽplum corpis tui· vt a

58

nulla voluptate q̄ te delectat abstineas In talibus ergo homie illo firmāte voluntatem suā ꝛ intentōem Princeps suus imposuit collo eius manum suam·in loco ad hoc constituto Locus enī q̄liscunq̄ nō obest alicui·si voluntas fuerit bona·nec pdest si intentio fuerit prava Dictis aūt verbis confirmationis militie sue recessit ille·militiā suam exercēs ad oēm mundi supbiam·paruipendens miser q̄ ad maiora q̄ prius·et austeriorem vitā fuerat obligatus· ¶ Hūc militez infinite militie sequebant ꝛ sequūtur in superbia·et pfundius ppter militie pfessionem descendunt in abyssum

O Sed potes querere·q̄ mlti volunt exaltari in mūdo et vocari magni·sed tamē nō pualent· Nunqd isti ppter voluntatē malam eque punient· sicut hij q̄ oēm pcessum iuxta desideriū habebant? Ad hoc ego rñdeo tibi·Quicunq̄ completā habet voluntatez· et facit quantū potest·vt exaltari possit in mūdo ꝛ in mundi honore·et noie vano vocari·nec tñ ppter occultum iudiciū meum pmittitur effectus voluntati·p certo dico tibi· q̄ scōm voluntatem illam malam ita punieť·sicut ille qui complet ope·nisi penitētia voluntas corrigatur·Ecce de duobus satis notis pluribus·dico tibi exemplū·Quorum vnus iuxta voluntatē suā psperabať· et fere oīa que concupiuit obtinuit Alter eādem voluntatem habuit·sed nō obtinuit posse Primus obtinuit honorē mūdi·dilexit templū corpis sui in oīi voluptate·dñabatur vt voluit Ad omia que misit manū proficiebat· Alter eorū voluntate consimilis·minorem habuit honorem·Qui gaudenter centies fudisset sanguinē prorim sui·vt cupiditatē suaz pficere potuisset·Qui ꝛ fecit qō potuit·et voluntatē suā iuxta desiderū suū adimpleuit·Isti duo pares sunt in supplicio horrendo·qui licet non vno tēpe et vna hora fuerunt mortui ambo·tamē sic loquor de anima vnius·sicut ꝛ duab⁹· quia ambarū vna est damnatio· vna et vox ambarū erat in sepatione corporis animeq̄ egressu· ¶ Egressa ergo anima de corpe·ipa loq̄batur ad corpus sic·¶Dic michi vbi est nunc visio oculorum delectabil̄ quā michi pmisisti·vbi voluptas·quā michi ostēdisti Ubi vba delectabilia q̄bus me vti pcepisti? Affuit mox demon et rñdit Visio promissa non est nisi puluis·verba nō sunt nisi aer·Voluptas non est nisi lutum et putredo·hec ad nichilū tibi valent· Tunc clamabat anima·Heu heu q̄ miserabiliter decepta sum· Ego video tria· Ideo enim illum q̄ in similitudine panis michi promittebať· ipe est rex regum et dñs dominoz· Ego video qō promisit· et hoc est indicibile ꝛ incogitabile Audio iam abstinentiā quā suasit fuisse vtilissimam·Deinde altius clamabat cum tribus ve·Ve inquit quia nata sum Ve quia tam longa fuit vita mea super terram·Ve quia victura sum in morte perpetua·que nunq̄ potest terminari·Ecce q̄ntam miseriam miseri habebūt pro contēptu dei sui·et pro trāsitoria felicitate·Ihesu sponsa mea regratiare michi quia vocasti te ꝛ tanta miseria·Obedi spūi meo et electis meis·

Verba xp̄i ad spōsam

capituli immediate p̄cedentis declarationē inferentia et de occursu dyaboli ad'supradictū militem·ꝛ de eius horribili cōtemnatione per iusticiam·

Capl'm·ix·

O Mne tempus huius vite·nō est nisi quasi vna hora apud me·Ihesu quod dico tibi nūc hoc semper fuit in p̄scientia mea· ¶ Dixi prius·q̄ vnus erat qui incepit veram militiam·Alter qui misere discessit ab ea Ille vero qui discessit a vera militia·proiecit clipeum ante pedes meos· Gladium ad latus meū· quāꝺ scilicet

fregit promissionē et pfessionē sanctā· Quid autem notat clipeus quē piecit nisi fidem rectam·qua contra inimicos fidei et anime sue se defenderet? Quid vero sunt pedes mei quibus ad hoiem vaw·nisi diuina ꝛlectatio qua hominē michi attraho·ꝛ patiētia mea qua eum suffero patient? Hūc aūt clipeum proiecit·qñ ingrediēs templū meū cogitabat apud se; Hunc dñm sequi volo·qui consulunt michi nullā abstinentiā· q̄ michi dat que desidero·q̄ pmittit me audire que delectāt aures; Sic ergo proiecit clipeū fidei mee·qñ magis sequi voluit voluntatem ꝓpam q̄ me·qñ plus dilexit creaturā q̄ creatorem; Si enī habuisset rectam fidem·si credidisꝛ me oī potentem·si iuste iudicantē· et datorem eterne glie· nichil nisi me desiderasset· nichil nisi me timuisset; Sꝛ fidē meā abiecit·et hoc añ pedes meos·qñ spreta fide mea et pro nichilo reputata·nec gaudiū meū querebat·nec patientiā meā attendebat; B Deinde piecit gladium ad latus meū·Quid notat gladius nisi timorē dei·quē verus miles dei debet habere cōtinue in manibus·idest in opationibꝰ suis Quid vero significat latus meū·nisi custodiā ꝛ ꝓtectōem meā· sub qua filios meos sicut mater pullos suos foueo et defendo·ne dyabolꝰ noceat eis·ne picula intolerabilia aduenīāt eis·Sꝛ ille abiecit gladiū timoris mei· qñ nō curauit cogitare potentiā meā· nec attendebat caritatē meā et patiētiam; Proiecit aūt ad latus meū quasi dicat·nō timeo nec curo ꝛ defensiōe tua· ex industria enī mea est ꝛ nobilitate qō habeo; C Fregit eciam pmissionem michi factam; Que est pmissio vera quā homo tenetur vouere deo·vtiꝫ opꝰ caritatis·vt quicqd fecerit homo· hoc ex caritate dei faciat; Sed hanc irritauit qñ caritatem dei retorsit ad amorem ꝓprium·omnē voluptatē suā·preposuit delectationi future et eterne·Ecce sic sepabatur a me· et exiuit de templo hūilitatis mee·Omnia quippe xp̄ianorum corpora·in quibus regnat humilitas·tēplū meum sunt· In quibus aūt est superbia nō templū meum sunt sed dyaboli· qui eos iuxta voluntatē suam regit ad mundi appetitum· Egressus aūt de templo humilitatis mee· et reiecto clipeo fidei sancte ꝛ gladio timoris mei·ascendit in campū cum oñi superbia·exercuit se in oñi voluptate et appetitu voluntatis ꝓpe·contēpto timore meo·proficiens in peccato suo et voluptate· C Cuꝫ autē venisset ad extremū finem vite sue et anima exiret de corpe·demones occurrerunt ei cum impetu· Contra quā tres voces de inferno sonuerunt·Prima dixit·Mūquid nō est iste qui recessit de humilitate·et sequebaī nos in omni supbia? Et si adhuc duobus pedibꝰ altius in supbiaꝫ supra nos ascendere posset·vt excederet nos ꝛ primatū haberet in superbia·libēter feciſſet· Cui anima respōdit·Vere ego sum· Cui respōdit iusticia·Hec est retributio tue superbie vt de vno demone cadas ad alium·vsquequo venias ad nouissimum inferni· Et sicut nullus demonū erat· qui non sciebat certam penam suā et supplicīū· pro omni cogitatu inutili et opere infligendum·sic nullius supplicīū effugies· quin oñi malicie ꝛ nequicie particeps sis·Scda vox clamabat dicens·Mūqd non est iste qui de militiā dei professa se sepauit·ꝛ adhesit militie nostre D Respondit anima· Vere ego sum· Et dixit iusticia Hec est sors p̄mij tui·vt omnis quicunqꝫ maliciam tuam sequitur· malicia sua ꝛ pena·dolorem tuum et penam augmentabit· et in aduētu suo ad te·quasi letali vulnere percutiet te·Sicut enim ille qui haberet vulnus seuū· si ei vulnus sup vulnus vsqueq̄ corpus vulnerib⁹ plenum esset inferret· intolerabilit affligeret ꝛ clamaret ve sup ve· Sic miseria super miseriaꝫ veniet tibi·

Dolor tuus sup oēm dolorem renouabi
tur· Pena tua nunq̄ deficiet·et ve tuū
nunq̄ minuet¦ Tercia vox clamabat¦
Munqd nō est iste·qui vēdidit creatorē
p creatura·caritatē creatoris pro amo
re suo· Rūdit iusticia·vticz ipe est Jhēo
aperient ei quasi due apture· Per vnā
ingredietur ei omis pena·constituta p
minimo pctō vsqz ad maximū·qr vendi
dit creatorē suū pro voluptate sua· Per
scōam ingredietur ei omnis labor ¦ cō
fusio·nec vnq̄ igredietur ei consolatio
et caritas diuina·quia dilexit se pro cre
atore suo· Jdeo sine fine durabit vita·
et sine fine durabit pena· qr ab eo oēs
sancti auertunt faciē suam· Ecce spon-
sa mea·q̄ miseri erunt qui me contem-
nunt·¦ quantum dolorem emunt p mo
dica voluptate·

Xp̄i loquela ad spōsā

sicut ad moysen de rubo· qualit̄ p pha-
raonē dyabolus·et p pp̄m isrl̄ moderni
milites·et p rubum corpus virginis de
signant̄·et q̄liter milites et moderni ep̄i
modernis tēporibus parant mansiones
dyabolo· Capitulum·x·

Scribit̄ in lege moysi· A
qr moises custodiēs pecora
in deserto·cū videret rubum
qui inflammabat̄ et nō ardebat· timuit
et velabat faciē suam· Cui dixit vox de
rubo¦ Afflictio pp̄li mei ascendit in au
res meas· et misereor eis· qr durissimo
seruitio oppmunt̄ Ego sum illa vox de
rubo sonans·q̄ nūc loquor tecum· Au-
diens ploria pp̄li mei ascendit in aures meas ¦
Quis erat pp̄lus me⁹ nisi isrl̄? Per hūc
nūc intelligo milites in mundo·qui pro
fessi sunt militiam meā·q̄ deberēt eē mei
sed nimis a dyabolo affligunt̄ Quid
aūt fecit pharao pp̄lo meo isrl̄ in egyp-
to? Certe tria mala· Primo·q in struc
tura muror suor·non ministrabant̄ la
boratoribus palee·q̄bus conficerent la
pides·sed psonaliter cōgregabāt sibi p
regionēvbi possent· Scōo q̄ edificato
res p labore suo nō reportabāt grates
q̄us impositū numerū lapidū implem
sent¦ Tercio·q̄ affligebātur vehemen-
ter a p̄positis·si in consueto numero de
fecissent¦ Jste pp̄lus meus· duas vrbes
in maxima afflictione edificauer̄t pha-
raoni¦ Quis est iste pharao nisi
dyabolus·q̄ affligit pp̄lm meu3 id̄est mi
lites·qui tenent̄ esse pp̄lus meus In ve
ritate dico·q̄ si milites stetissent in dis-
positōe ¦ constitutōe ab amico meo pri
mo incepta·int̄ cariores fuissent michi
Sicut enī abraam accipiēs p̄mo māda-
tum circūcisionis· et obediens michi fa
ctus ē me⁹ amicus carissimus¦ Necnon
et quotq̄t seq̄bant̄ fidem abrae et opati
onem ei⁹·facti sunt participes dilectio
nis et gl̄ie ei⁹¦ Sic milites inter alios
ordines michi p̄cipue placuerūt· qr vo
uerunt qō habebāt carius·scz sanguinē
suum pro me fundere· p qō votum mi-
chi summe placuerūt· sicut abraam i cir
cūcisione ¦ Et purgabant̄ quotidie in
obseruatōe p̄fessionis·et assumptōe scē
caritatis· Nūc aūt milites isti·miserabi
li seruitute dyaboli oppmunt̄·ita q̄ vul
nerat eos dyabolus letali vulnere·insu
p ¦ extrudit illos in suppliciū et dolorē
Ep̄i eciā eccl̄ie edificāt ei· sicut filij isrl̄
duas vrbes¦ Prima vrbs ē labor corpis
et supuacua sollicitudo acq̄rēdi mūdia
lia·Scōa ē inq̄etudo ¦ turbatio mētis
qr ab appetitu mūdi nunq̄ sinūt̄ q̄escere
Exteri⁹ est labor·et int⁹ est inq̄etudo et
anxietas·spūalia faciēs onerosa¦ Qr
Sed sicut pharao nō mistrabat pp̄lo
meo necessaria ad p̄ficiendos latēs·nec
areas dabat plenas frumēto·non vinū
et alia vtilia·sz cū dolore et tribulatiōe
spūs·pp̄lus sibi psonalit̄ acq̄rebat·Sic
nūc facit eis dyabolus· Qnis ip̄i labo
rāt et totis medullis cordis inhiāt mun
do·nō tm̄ possūt pficere qō cupiūt· nec
possūt satiare sitim cupiditatis sue Jmo
vunt̄ dolore interius et exteri⁹ labore¦

Ob quod compatior afflictioni eorz· q̄ milites mei ⁊ ꝑlus me⁹ dyabolo edificāt mās̄iones· et laborāt indesinēter· ⁊ q̄ nō possunt cōplere qđ cupiunt· et q̄ angustiant in supuacuis· et pro ipa āgustia nō reportāt fructum bñdictōis· sed retributōem confusionis· Propter cuz moyses mitteret ad pp̄m· dedit ei ds signū triplici de causa· Primo· q̄ vnusquisq; in egipto colebat singulariť deū suum· ⁊ innumerabiles erant qui dicebā tur dñi· ⁊ Et ideo dignū erat fieri signū· vt ostenso mirabili signo et potētia ei· vnus deus et vnus oim creator esse· ꝑ signa crederet· et ydola omia vana esse probarent· D Scđo dabať moysi signū· in figura et rep̄sentatōe corporis mei futuri· Quid eni rubus ardens et non cōbustus designabat· nisi virginez de spūsancto fecundatā· ⁊ absq; corruptione parientē? Ego certe de rubo illo processi· ⁊ Ego de virginea carne marie assumpsi humanitatē· ⁊ Similiter eciam serpens moysi in signum datus· significabat corpus meum· ⁊ Tercio dabať signum moysi· ꝑpter veritatem astruendā facientium· et ꝑ figuram signoz implēdum· ⁊ Et veritas dei tanto verior et certior esse ꝓbaretur· quo ea que signa significabant· tpe suo euidētius fuissent adimpleta· ⁊ ¶ Nunc autē mitto verba mea ad filios isr̄l'· et ad milites· quibus nō est necesse fieri signū· triplici de causa· Primo· q̄ iam colitur ⁊ scit̄ vnus deus et oim creator· ex scriptura sancta ⁊ multiplicib⁹ signis Scđo quia non sperant me nasciturū· q̄ veracit̄ me sciunt natū· et sine incorruptiōe incarnatū· qa scriptura omis cōpleta est· Nec melior fides et certior haberi et credi debz· q̄ que nūc a me et scis p̄dicatoribus meis p̄dicata est & Ceruntī tria tecum feci· quibus credi pōt· Primo· q̄ verba mea vera sūt· et nō discrepant a vera fide· Scđo· q̄ ad verbū meum· exiuit de homie possesso demoniū· Tercio· quia vni dedi dissidentia corda ad caritatem mutuā reformare· Ideo nō dubites de hijs qui credituri sunt michi· Qui enim credūt michi· credunt et verbis meis· Quibus ego sapio· eis et sapiūt verba mea ⁊ Propter scribit· q̄ moyses ex collocutione dei velabat faciem suam Tu autē nō debes velare faciem tuā· Ego quippe aperui tibi oculos spūales vt videas spūalia· apui aures vt audias que spūs sunt ⁊ Ego deniq; ostendā tibi corporis mei effigiem· quale fuit in passione et aī passionē· quale fuit post resurrectionez· qđ magdalēa ⁊ petrus ⁊ alij viderunt· Audies eciam vocem meam que loquebať in rubo moysi· hec eadem nūc loquitur in anima tua ⁊

Uerba melliflua xp̄i ad spōsam de gloria ⁊ honore boni ⁊ veri militis· ⁊ de occursu angelor ad ip̄m mirifico· et qualiter ip̄m gl̄iosa trinitas p̄ssime ad invicibilem ređm pro parvo labore recipit et assumit·

Capl'm· xj·

Dixi tibi prius de fine et pena militis· q̄ primo recessit a militia michi ꝓfessa H Nūc dico tibi ꝑ similitudinem· q̄ aliť spūalia nō poteris intelligere· de gl̄ia ⁊ honore illi⁹· q̄ virilit̄ militiā verā primo incepit· et virili⁹ ꝓsumauit ⁊ Iste amicus me⁹ cū venit ad finē vite sue· et aia de corpore exiret· q̄nq; legiones angelor mittebantur in cursum ei⁹ Int̄ quos venerūt innumerabiles demones· vt aliq̄d sui iuris inuenirent· quia pleni malicia sunt· et ab ea nunq̄ cessant ⁊ Tunc autē vna vox clare et lucide sonuit in celo dicēs Nunq̄d nō est iste o dñe pat· qui se ad voluntatē tuam alligauit· et eaz ꝓfecte cōpleuit? Tunc ip̄e ꝓsonaliter rndit in ꝓsciētia sua· Vere ego sū Deiī tres voces audiebāt Una ex pte veritatis dicēs Nunq̄d non ego te creaui· et dedi tibi corpus et aiam ⁊ Tu es filⁱ⁹ meus· ⁊ vo

luntatē patris tui feciſti· veni ergo nūc ad potentiſſimū creatorē tuū· et dulciſſimū patrē· ℣ Tibi enim ꝛ debet eterna hereditas· quia filius es Tibi debet hereditas patris· q̄ ei obediſti· ℣ Veni ergo dulciſſime ad me· et ego recipiam te· cū leticia et honore· ℟ Scōa vox audiebat ex parte hūanitatis dicēs· Frat mi· veni ad fratrē tuū· Ego eni obtuli me p̄ te in bellū· ego fudi ſanguinē meū p̄ te· ℣ Veni ad me q̄ ſequebaris volūtatem meā· ℣ Veni ad me q̄ rependiſti ſanguinē p̄ ſanguie· ℣ Qui paratus fuiſti dare mortē p̄ morte· et vitā p̄ vita· Ideo tu q̄ ſequebaris me i vita tua· veni nunc in vitam meā· et gaudiū meū qō non finiet· ℣ Veracit enim cōfiteor te fratrem meū· Tercia vox audiebat ex parte ſpūs· q̄ non tres dīj ſed vn⁹ ℣ Veni inquit miles meus· q̄ fuiſti ſic deſiderabilis intus· q̄ cōcupiui hītare tecum· ℣ Tu fuiſti ſic viril' extra· q̄ dignus eras vt ꝛ fenderem te· Ideo p̄ corpis tui inquietudine· intra in requiē· ℣ P̄ro mētis tue tribulatione· ingredere in conſolatōez ineffabilem· ℣ P̄ro caritate tua et virili decertatōe· intra in meip̄m· et hītabo i te et tu in me· ℣ Veni ergo egregie miles ad me· q̄ nichil deſideraſti niſi me· ℣ Veni et repleberis diuina voluptate ℣ Poſtea quiq̄ legiones angelor· quaſi quiq̄ vocibus ſonuerūt· P̄rima loquebatur dicēs· P̄recedam⁹ egregiū militē iſtum· ℣ feramus añ eum arma ſua· idest p̄ſentemus deo nr̄o fidē ſuā quā inconcuſſam ꝛ ſeruauit· et ab inimicis iuſticie defenſauit· Scōa vox ait ℣ feramus añ eum clipeū ſuū· idest demōſtremus deo noſtro patientiā ſuā· q̄ q̄uis ꝛo nr̄o nota ſit· gl'oſior tn̄ ex nr̄o erit teſtimonio· ℣ P̄er patientiā eni nō ſolū aduerſa ſuſtinuit patient· ſz et p̄ro aduerſis grās ꝛo referebat· Tercia vox ait· ℣ P̄recedam⁹ eum· et p̄ſentemus cōſpectui dei noſtri gladium eius· idest demōſtremus obedientiaz ei⁹· q̄ in duris et lenibus iuxta modū p̄feſſionis ſue obediuit· Quarta vox ait· ℣ Venite ℣ oſtēdam⁹ deo noſtro equū ſuum· idest teſtimoniū p̄hibeam⁹ humilitatis eius· Sicut eni equus fert corpus hois· ſic hūilitas eius p̄cedēs eū ℣ ſubſeq̄ns· ad oīe bonū opus ferebat eum· Nichil quippe in eo inuenit ſuppbia ſuū· ideo ſecure equitabat· ℣ Quinta vox ait· ℣ Venite ℣ p̄ſentemus ꝛo noſtro galeā eius· idest teſtimoniū demus de diuino deſiderio eius· q̄d habuit ad deum· ip̄e denicz oīi hora meditabatur eū in corde· Jp̄m habebat in ore· Jp̄m i operibus· Jp̄m ſup̄ omia deſiderabat· P̄ro eius amore et honore exhibuit ſe mortuū mundo· ℣ Ergo p̄ſentem⁹ hec ꝛo nr̄o· quia dignus eſt iſte· p̄ro modico labore eternā q̄etem· et cum dño ſuo letari quē tm̄ et totiens deſiderabat ℣ Cū talibus vocibus et mirabili choro āgelorum ferebat amicus me⁹ in requiē p̄petuam Que videns anima exultās· in time ait· Felix ego· q̄ vnq̄ creata fui Felix ego· q̄ deo meo ſeruiui quē nunc video· Felix ego· q̄ gaudiū habeo et gloriam q̄ non finiet· Ecce taliter amic⁹ me⁹ us vēit ad me· ℣ tali p̄mio remūerat⁹ē· Et q̄uis nō oēs effuderint ſanguinē p̄ noie meo· nichilomin⁹ tn̄ eandē mercedē hēbūt· ſi hnt voluntatē dare vitā ſuā p̄ro me· tpe ſe ſic offerēte et neceſſitate fidei ingruente· Ecce q̄ntum voluntas bona facit·

Verba x̄pi ad ſpōſam

ꝛ ſue iuſticie imutabilitate et etnitate· et q̄lit aſſūpta hūanitate tal' iuſticia in caritate p̄ ip̄m fuerit illūinata Et quō pie ſuā miam exercet in dānatis et dulcit ad miam monet milites p̄libatos·

Capl'm· xij·

℣ Go ſum ver⁹ rex· ℟ Et nullus ē dignus vocari rex niſi ego· q̄ a me ē ois honor ℣ poteſtas Ego ſū q̄ iudicaui p̄mum angelū· q̄ cecidit ꝓpter ſuppbiaz cupiditatē ℣ inuidiā·

Ego sum qui iudicaui adam et cayn et totū mundum·immittendo ꝓpter hoim peccata diluuiū; Ego idem sum qui populū israheliticū ꝓmisi in captiuitatem venire·et eum mirabilit in signis mirabilibus eduxi Jn me est omis iusticia·et erat et est sine principio et fine· nec aliq̄ iminuitur apud me· sed semp vera i me ꝑmanet et imutabilis· et q̄nis nunc isto tpe iusticia mea vitiat aliquantulū mitior· et deus quasi in iudicando nunc patiētior Hoc tñ nō ē imutatio iusticie mee que nunq̄ immutat·sed ostēsio maior caritatis mee· Eadē quippe iusticia et eadem veritate iudicij nunc mundum iudico·q̄ tūc cū ꝓplm meum egiptijs seruire permisi·qua et in deserto afflixi Sz ante incarnatōem meā· occultabat dilectio quā in iusticia habui·quasi lux abscondita·seu aliqua nube obumbrata;

B Assumpta vero hūanitate·licet mutabat lex data·non tñ mutabat iusticia·sed euidentius apparuit·et copiosius illuminabat in caritate ꝑ filiū dei· et b triplicit; Primo·q̄ mitigabat lex que erat dura· ꝓpter inobedientes et indouratos; Et difficilis ꝓpter domādos superbos; Scōo·quia filius dei passus ⁊ mortuus est·Tercio·q̄ iudiciū quasi longius nūc q̄ antea·ex misericordia ⁊ protrahi videtur·et mitius esse nunc in peccantes Adultū quippe rigida ⁊ stricta videt iusticia in primis parentib⁹; Jn vnda diluuij·Jn morte i heremo ꝓstratoꝝ·⁊ eadem iusticia nunc mecum ē·et eternalit fuit·Sed nūc magis misericordia ⁊ caritas apparet· q̄ tunc rationabilit in iusticia occultabat et misericordit Licet occultius exhibebat·q̄ nūq̄ iusticiā sine mia feci nec facio· nec sine iusticia pietatem Nūc aūt potes q̄rere· si in oñi iusticia habeo misericordiam·qūo misericors sum in dānatos? Rñdeo tibi ꝑ exemplū·q̄si aliquis iudex sederet in iudicio·et frat eius veniret ad iudiciū iudicandus· Cui dicit iudex·Tu frater meus es et ego iudex tuus·et licet te intime diligo·tamē nō potero nec decet facere cōtra iusticiam·Tu vides oēm iusticiā in conscientia tua scōm merita tua·scōm hāc ergo oportet te iudicari·Si enī possibile eēt venire ꝓtra iusticiā·libent ꝑ te iudiciū portarē· Q Ego sum sicut iudex ille·Dō frat meus ē ꝑ hūanitatem Quo veniente ad iudicū meū· conscientia eius dicit culpā suā et intelligit· scōm quam iudicandus ē· Ego vero q̄ iustus sum Rñdeo animę ꝑ similitudinem dicēs sibi· Tu vides oēm iusticiā in ꝓscientia tua· dic ergo quid mereris? Tūc rñdet michi anima·Judiciū meū dicit michi cōscientia mea· et ipm est pena digna pro meritis·q̄ nō obedivi tibi·Cui ego respondeo·Ego iudex tuus suscepi omnē penam pro te·et notū feci tibi periculū tuū et viā eundi·ne tu venires in penā· Justicia quippe fuit· vt añ satisfactōez culpe celum non intrares Hāc ego iusti nui ꝑ te· quia ꝓsonaliter impotēs eras ad patiendū·Ego ostendi tibi ꝑ ꝓphetas que michi erat futura·et nec minimū punctū de quo ꝓphete vaticinabantur ꝑteriui· Ego ostēdi tibi oēm dilectōez quā poterā·vt verteres te ad me·Sed q̄ auertisti te a me· ideo iusticia nūc es dignus·q̄ miam contemsisti· Ueruntū adhuc ita misericors sum· q̄ si possibile eēt me iterato mori· magis eandē penā quā in cruce semel patiebar·itez magis paterer ꝑ te· q̄ tali iusticia viderē te iudicari·Sz iusticia dicit ipossibile eē me iterato mori·Misericordia vero dicit·si possibile esset morerer libent pro te· Ecce qūo misericors sum eciā i damnatos· et q̄ caritatiuus Quidq̄d enim facio·hoc facio vt ostendam caritatem meā· Abuncio quippe dilexi homiem· eciam cū iratus viderer· sed dilectionem meam nullus curat nec attendit· D Nūc ergo quia iustus et misericors sum· moneo eos q̄ dicuntur milites·vt querant misericordiam meam· ne inueniat eos

iusticia mea· que ē stabilis sicut mons· ardēs sicut ignis· horribilis q̄si tonitruū subita quasi arcus extēsus ad sagittādū· Ego moneo eos triplicit· Primo sicut pater filios· vt reuertant ad me· q; ego pat et creator eor sum· reuertant ⁊ dabo eis pmonitū· qđ patno iure debet eis⁊ Reuertant q; licet contēptus sum Attamē cū gaudio suscipiam eos· et occurrā eis cū caritate· Scđo rogo eos sicut frater vt recordent vulnerū et operum meorum· reuertant et suscipiā eos q̄si frat⁊ Tercio rogo vt dñs· vt reuertant ad dñm suū· cui dederunt fidē· cui et obsequiū tenent et iuramēto se obligauerūt· Ergo o milites reuertimini ad me patrē vīm· q; cum caritate educaui vos· Cōsiderate me fratrē vīm pro vobis· et vobiscū factū simlē· Reuertimini ad me pū dñm Inhonestas quippe magna ē· alī dño dare fidē· alī obsequiū ⁊ Clos enī dedistis michi fidē· q; defenderetis ecclesiā meā· q; miseris subuenirētis· et ecce inimico meo datis obsequiū Deponitis eciā vexillū meū· et vexillū inimici mei erigitis· ℭ Ergo o milites redite ad me cū vera hūilitate· q; a me p superbiā discessistis⁊ Si durū vobis videt aliqđ p me pati cōsiderate qđ ego feci p vobis Ego iu causa vīi sanguinolētis pedibus ad crucē⁊ Ego habui p vobis manus et pedes pforatos· Ego nulli mēbro meo pepci p vobis· Et tū hoc totū negligitis recedendo a me Redite ergo ⁊ dabo vobis in auxilium tria· Primo fortitudinē cōtra inimicos corpales et spūales⁊ Scđo magnanimitatē· q̄ nichil nisi me timebitis· q̄ delectabile videbit vobis p me laborare Tercio dabo vobis sapiaz· q̄ itelligetis verā fidem et mi voluntatem· Ergo redite ⁊ state viriliť· Ego enī qui moneo vos sum ille cui angeli fuiūt· q; patres vīos obedientes liberaui· inobedientes iudicaui et superbos hūiliaui· Ego fui primus in bello· primus in passione· sequmini ergo me· ne sicut cera ab igne dissolua mini· Cur rescidistis pmissionē vrām? Cur iuramētū contēnitis? Mūqđ ego minor et indignior sum amico vīo tpali cui si datis fidē soluitis? Michi aūt data vite et honoris· pseruator sanitatis nō redditis pmissum· ℭ Propter boni milites solute pmissum· et si non sufficitis ope· saltē conemi voluntate· Ego enī ppatiēs seruituti vre· q̄ dyabolus oppremit vos· voluntatē recipiā p ope Si reditis ad me cū caritate· laborate pro fide ecclie mee· ⁊ ego cū omni exercitu meo q̄si pr̄pat occurrā vobis· Baboꝛ vobis pro premio q̄ꝛ bona· Primo honor eternus nunq̄ recedet de auditu vīo· Scđo facies et glia dei· nū q̄ recedet a visiōe vīa· Tercio laus ei nunq̄ recedet de ore vō· Quarto aia vīa habebit omia que desiderabit· et nichil aliud desiderabit nisi qđ habz Quito nunq̄ sepabimini a deo vīo· hz sine fine durabit gaudiū· et sine fine i gaudio viuet vita vīa· Ecce o milites talis erit retributio· si fidem meā defenditis· et p honore meo plusq̄ vīo laboratis Recordamīni si intellectus est vobis· q; ego patiens in vos sum· et q; infertis michi tale contumeliā· qle vosipi a vīs nō vultis pati· Dz licet omia ex potētia mea possū· et licet iusticia clamat sup vos vindictam· adhuc tū misericordia mea· que ē in sapiētia et bonitate· parcit vobis· Propterea q̄rite misericordiaz· ex caritate enim pheo ea ad q̄ rogari hūiliť deberem·

Verba potētie xp̄i ad sponsā ptra huiꝰ tpis milites· ⁊ de forma tenēda in militibꝰ procreandis· et quō deus talibus robur et auxilū in agēdis pstat· et administrat· Capl'm· xiij·

Ego sū cū pre et spūsco· vnꝰ deus· trinꝰ in psonis· vnꝰ nō sepat ab alio· nec diuidit· hz pr̄ ē in filio ⁊ spū· ⁊ filiꝰ i pre ⁊ spū· ⁊ sps in ambobꝰ ℋ Deitas misit vbū suū

marie virgini per angelū suuz gabrielē· nichilominus tñ idem deus mittens· et missus a seipō erat cū angelo· erat i gabriele· et añ gabrielē in virgine· ℣icto aūt verbo ab angelo· ℣erbū factum ē caro in virgine· ℣oc verbū ego sum q̄ loquor tecū· ℣ater misit me p̄ seipm cū spūsco in ventrē virginis· nō sic· q̄ angeli caruerūt visione et p̄sentia dei· ꝟ ego filius· q̄ fui cū p̄e ⁊ spūsancto in ventre virgineo· idē eram in celo cū p̄e et spū sancto in visione angelor· omia gubernās· oiaq̄ sustentās· licet hūanitas mea a me solo filio assumpta· recenit in ventre marie· ℣ Ego igit in deitate et hūanitate vnus deus· ad ostensionez caritatis mee· et in robur fidei scē· non dedignor loq̄ tecum· ℣t licet hūanitas mea videat esse iuxta te et loqui tecum ℣erisimilius est tñ· q̄ aia tua et conscīētia tua mecū est et in me· nichil enī michi impossibile ē et nichil difficile· in celo et in terra· ℣go quippe sum sicut rex potens· qui cū exercitu suo veniens ad ciuitatē· oia loca implet· omia occupat Sic grā mea omnia mēbra tua implet· oia fortificat· ℣go ūiq̄ sum in te ⁊ extra te· ℣go q̄uis loquar tecū· idem tñ sum in gl'ia· Quid michi difficile ē· q̄ potentia mea omnia sustēto· sapiētia mea omnia dispono· virtuositate mea omia supero? ℣go igit cum p̄e et spūsancto· sine principio et sine fine vn⁹ deus· q̄ pro salute hominū in humanitate assumpta· deitate illesa pmanēte· vere passus sum/ resurrexi et ascendi· nūc veracit loquor tecum· ℣ Dixi tibi prius ꝛ militia que michi quondā gratissima fuit· eo q̄ vinculo caritatis michi colligata fuit· ⁊ Nam voto suo obligabāt se milites· dare carnē suā pro carne mea· sanguinem suū pro sanguine meo· Ideo et ego consensi in eos· et cōiunxi eos michi in vnū vinculum· ⁊ in vnā societatē· Dz nunc conqueror sup ipos milites· q̄ tenerent esse mei· q̄ aversi sunt· ℣go quippe sum creator eor et redēptor· ego et auxiliator· ego creaui eis corp⁹ et mēbra· ℣go omia que in mūdo sunt ad vtilitatē eorum feci ℣go redemi eos sanguie meo ℣go emi eis hereditatē eternā passiōe mea· ℣go in oibus periculis defēdo eos· ℣go do eis fortitudinē ad agendum et laborandū Nūc aūt ipi aversi sunt a me Ducūt pro nichilo passionē meā· negligunt verba mea· q̄bus ania eor delectari et pasci deberet· ⁊ Contemnūt me eligentes animo ⁊ toto affectu· carnē suā dare et lacerare pro laudē hoim· sanguinem suū fundere· q̄t expletionē cupiditatis sue· libent mori ꝓpter mūdana· et verba dyabolica et inania· ⁊ Adhuc tñ licet sic aversi sunt· misc̄ia mea et iusticia mea est in eis· Nā p̄ misc̄iam custodio eos ne tradant dyabolo ℘er iusticiā tolero eos pacient· ℣t si adhuc reuerti voluerint ego gaudenter suscipio eos· et occurro eis letanter· ⁊ Dic ergo illi q̄ militiā suam ad me cōuertere vellet· q̄ sub hac forma michi denuo placere posset· ⁊ Quicūq̄ enī miles fieri vellet· deberet cum equo suo ⁊ apparatu· ad cimiteriū ecclesie p̄cedere· et ibi eū relinquere· q̄ equus nō est creatus ad superbiā hoim· sed ad vite vtilitatez et ad defensionē· et inimicor dei expugnatōem· ⁊ Deinde assumat mātellum· cuius ligatura ponēda ē sup frontem· vt sicut dyaconus assumit stolā in signum obediētie et patientie divine· sic ipe miles assumit mantellū· et ligaturā ponit super frontē· in signū p̄fesse militie et obediētie· pro crucis mee defensione assumenda· ⁊ Quem eciam p̄cedat vexillum potestatis secularis· vt sciat se potestati mundane· in oibus q̄ nō sunt contra deū debere obedire Ingresso āt eo cimiteriū· clerici occurrāt ei cū vexillo ecclie in q̄ depicta sit passio mea et vulnera mea· in signū q̄ eccl'iam dei et fidē defendere deberet· ⁊ p̄latis eius eciam obtempare Cū aūt ingredit ecclesiam·

62

vexillū tempalis potestatis foras eccle siam remaneat·et vexillū meum p̄cedat eū in ecclesiā·in signū q̄ divina potestas p̄cedit secularē·et q̄ despūalibus plus est curandū q̄ de tpalibus· ℭ Bi cta vero missa vsq; ad agnus dei·p̄lat⁹ sc; rex vel alius·p̄cedat ad militem cir ca altare et dicat·℣is tu fieri miles ? ℟uo respōdente volo·subiungat·℣ro mitte inquit deo et michi te fidē sancte ecclesie defendere·et p̄latis eius in om̄i bus que ad deū sunt obedire; ℟uo re spondente volo·tradat gladium in ma nus eius et dicat·℣cce trado tibi gladi um in manus tuas. vt non parcas vite tue pro fide et ecclesia dei·vt inimicos dei deprimas· et vt amicos dei defendas ℣postea cōmittat ei clipeū et dicat·℣c ce do tibi clipeū·vt defendas te contra inimicos dei·vt viduis et orphanis tri buas auxilium·et vt honorē tū in omni bus augmētes· ℣postea manū imponit collo eius dicens·℣cce obediētie sub iectus est et potestati· ℣ade ergo vt si cut ligasti te professione· sic impleas et opere· ℣post hoc aūt mantellū adaptet sibi et ligaturā·vt quotidie habeat i me moria q̄d tu vouit·et q̄ ad ecclesie dei defensionē plusq̄ alīj·se professione i fa cie ecclesie obligauit· ℣t hijs ergo peractis et dicto agnus dei·sacerdos q̄ missam celebrat·tradat sibi corpus me um·vt fidem sancte ecclesie defendat ; ℣go ero in eo et ip̄e in me·℣go mistra bo ei auxiliū et robur· et incendam eū flāma caritatis mee· vt nichil velit nisi me·nichil timeat nisi me deū suum ℣ō si forte fuerit in campo·et ibi pro hono re meo et fide mea defendēda sumpserit militiam·nichilominus ei protest·si intē tio fuerit recta·℣go denicq; in om̄i lo co sum p̄ potentiā meā· et omnes michi intentōe recta ; voluntate bona place re possunt·℣go aūt sum caritas·; nul lus ad me venire potest nisi qui habeat caritatē·ideo nullis p̄cipio hoc facere· quia tunc seruirēt michi ex timore; ℣z quicunq; vellēt sic assumere miliciam· michi placere possent ℣ignū quippe es set· vt sicut p̄ superbiā a vera professione militie excessum est· sic p̄ humilitatem ad vere militie cultum·se reuerti velle ostē derent; ℭ Hic miles credit fuisse do minus karolus filius sancte birgitte

Qualiter ℣ps p fabrum

et dei verba per aurum designantur et quō talia verba caritatē diuinam· con scientiā rectā·sensus ordinatos habenti bus sunt proponēda·et quō tū p̄dicato res debent esse solliciti et non desidiosi ad aurum vendendū·idest ad verba tū proponendum·

Capl'm·xiiij·

℣go sum quasi bonus auri faber; ℋ Qui mittens famulū suum ad vendendū aurum suum p̄ terram·dicit ei· Tria tū bes facere ℣primo non debes aliquib⁹ cōmittere aurū meū· nisi eis q̄ serenos et lucidos habent oculos·Scdo nō cō mittas eis·qui nullam habēt conscienti am· Tercio habe aurū meū venale pro decem talentis·pōderis duplicati Qui enim bis ponderare renuerit·aurū me um nō habebit·Sed inimicus me⁹ tria habet aduersum te· p̄ quibus tibi cauē dum est· ℣primo vult te facere desidio sum in proferēdo et demonstrādo aurum meum·Scdo desiderat plātare et inse rere aliquid vitiosum in aurū meum·vt videntes et probātes aurū·credant au rum meū esse lutum et putredinē· Ter cio ponit in os amicorum suorum quō resi stant tibi·et dicāt cōstanter aurum me um nō esse bonū ℣cce ego sum q̄si auri fex iste ℣go omia que sunt in celo et in terra fabricaui·nō malleis et instrumen tis·sed potētia mea et virtute·℣t omia quecunq; sunt et fuerūt et futura sunt· omia in p̄sciētia mea sunt·℣ā non mini mus vermis et non minimū granū sine

me est·nec sine me subsistere potest·nec tam minimū quod se a pscientia mea occultare possit·q; omia a me sunt·et oia in pscientia mea·Inter omia tamē que feci·verba mea que ppo ore locut⁹ sum digniora sunt·tanq̄ aurū ceteris metallis·Ideo famulis meis cū quibus aurū meuz per terras mitto·tria faciēda sūt primo vt nō cōmittant aurum meū illi q̄ nō hñt lucidos et claros oculos; ¶ Sed potes q̄rere; Quid sibi hoc vult habere clarū visum? vtiq; ille clare videt·qui diuinā sapientiā habet cū diuina caritate·Sed qūo hoc cognoscendum est? Certe hoc mānifeste patet· Ille enī qui scām hoc qđ intelligit vivit· qui se a mundi vanitate et curiositate subtrahit·qui nichil sic querit sicut deū suum· hic habet clarū visum·huic cōmittendū est aurū meum; Ille aūt qui habet sciētiam·sed nō diuinā caritatē in opando qđ intelligit·Ipe est simil' ceco qui vitatur qdem oculos habere ad deū sz non habet·q; vertit eos ad mundū et occiput ad deū; Scdo nō est cōmittenduz aurum meū ei qui nō hz conscientiam; Quis hz conscientiā·nisi qui dispōit tēporalia ista et caduca in eterna? Qui animū habet in celo et corpus in terra; Qui quotidie rumiat qūo exeat de terra·et rndeat deo de factis suis·huic cōmittetur aurū meū; Tercio dz habere aurum meū venale· pro decem talētis bis ponderatis; Quid notat in statera in qua ponderat aurū nisi conscientia? Quid vero manus q̄ ponderare debēt· nisi voluntas bona et desideriū· Quid aūt sunt pondera imponēda·nisi corpalia et spūalia opa; Aurum ergo meum idest verba mea·q; emere et habere voluerit·debet in cōsciētie sue statera examinare et cōsiderare cū bona voluntate·vt reddent pro eo decem talenta·ad voluntatē meā bene ponderata; ¶ Primū talentū est visus hois modest⁹· vt homo cogitet q̄ntum distat int corporalem visum et spūalē; Que vtilitas in pulcritudie et visu corpali·que honestas in pulcritudine et honore angelo; et virtutum celestium·qui vincūt splēdore omia celi sidera·Que dulcedo et q̄le animi gaudiū in mādatis dei et eius honore; Hoc talentū scz corpalis visus et spiritualis qđ est in mandatis dei et pudicicia·nō equa lance appendi debent; Sed spūalis visus corpali pponderet· et plus in statera appēdat Quia ad aie vtilitatem et corpis necessitatē apiendi sunt oculi·ad inania vero et scurrilia sūt claudendi; ¶ Scām talentum est auditus bonus; Cōsideret ergo homo ad quid valēt verba scurrilia·ad quid inepta et risoria·recte nō sunt nisi vanitas· et quasi aer ptransiens; Ergo audire debet laudes dei et cantica eius·audire debet facta et dicta sanctoz meoz·Audire debet necessaria anime et corpis· in bono edificatoria; Iste auditus pl⁹ appēdet in statera q̄ auditus scurriliū Iste bonus auditus cum alio appēsus i statera·totum pondus contineat Ali⁹ vero quasi vacuus ascēdēs evanescat ¶ Tertium talentum est talentū oris· appēdat enim homo in statera conscīe tie sue verba edificatoria et modesta·q̄ntum sint vtilia et honesta; Attēdat eciam verba vana et ociosa·q̄ntū sint nocīua et inutilia·et dimittat verba vana et diligat bona; ¶ Quartū talētū est gustus·Quid enim est gustus mūdi nisi miseria? In principio ingressiōis labor·in pgressu dolor·et amaritudo i fine· Ergo appendat hō diligent spūalē gustū cū tpali·et spūalis tpali gustui ppondet·q̄ spūalis gust⁹ nunq̄ terminatur· nunq̄ tedio habet·nūq̄ minuit; Hic gustus incipit in pūti in refrenatōe voluptatis·et modesta dispositōe vite sue·et durat sine fine i celis infruitione et dulcedine dei· ¶ Quintū talentū est talentum tactus·Appēdat enim homo quā tam sollicitudinem et miseriam sentit ex

corpe·q̃ntam inquietudinem a mundo· quantã cõtrarietatem a ꝓximo·⁊ vbiq̃ sentit miseriã·Appendat eciam qualis reqes est anime·⁊ animi bene disciplia- ti·quãta dulcedo nõ sollicitari in super- uacuis·et tũc vbiq̃ sentiet consolatõez Qui ergo bene ponderare voluerit· ap ponat ad stateram tactũ spũalem ⁊ cor poralem·et sic appendat· vt spũalis plꝰ appendat et ponderet q̃ corporal'⁊ Hic tactus spũalis·incipit et ꝓgredit in pa tientia contrariarũ rerum·In pseuerã tia mandatoꝝ dei·et durat eternalit in gaudio et pace quietissima Qui autem plus appendit corpalem requiem et ta ctum mundi·et eius gaudij q̃ ekni·non est dignus tangere auruz meũ·nec frui leticia mea⁊ ℭ Sextum talentũ est opus homis·Appendat homo diligent in conscientia sua spũale opus et corpo- rale·illud ducit ad celestia· et istud ad mundum·Illud ad eternam vitam sine supplicio·istud vero ad tribulationem magnã cũ supplicio⁊ Sed qui aurũ me- um ꝛsiderat·appendat plus spũale opꝰ qõ est in dilectione mea·et ad honorez meum·q̃ corpale opꝰ·qz spũalia manẽt corporalia autem casura sunt⁊ ℭ Septi mũ talentum ẽ dispositio tẽpis· Aliud tempus accepit homo ad solam spũaliũ rerum vacatiõem· aliud ad corpis ne- cessitatem sine qua nõ potest eẽ·quod ⁊ inter spũalia si rationabiliter fit reputa tur⁊ Aliud ad corporalis vtilitatis exer citatõem· et quia homo ratõem tempo ris sui sicut et operũ rediturus ẽ·ideo tpi corporalis laboris spũale tempꝰ pre- ponderet·⁊ sic disponat tempus·vt spũ alia plus reputentur q̃ tempalia·⁊ nul lum tempus sine discussione·et equa iu- stitie liberatione pertransire ꝑmittat⁊ ℍ Octauũ talentum est equa dispẽ satio temporaliũ bonoꝝ concessoruz·vt qui dines est·inq̃ntum facultas se extẽ- dit cum caritate diuina pauperibus tri buat Sz potes querere quid debet da re pauper qui nichil habet? Etiq̃ habe at voluntatem·⁊ consideret sic secum· si haberem aliquid libens largiter darẽ hec enim voluntas reputatur ei ꝑ ope Si aũt talis fuerit voluntas paupis·q̃ libenter haberet tempalia sicut et cete- ri·nõ tñ vellet dare paupibus nisi mo- dicum et abiectiora·talis voluntas re- putatur ei ꝑ modico opere⁊ Ergo ho- mo dines qui habet bona·faciat opera cum caritate·qui vero non habet·habe at voluntatem dandi et ꝓderit ei Qui autẽ plus appendit tempale q̃ spũale·q̃ vnum denariũ dãt michi et centũ mun do et sibi mille·nõ eque mensurat·et ta lis mensurator indignus est habere au- rum meũ⁊ Quia ego qui omnia dedi et omnia possum auferre· digniori parte dignus sum⁊ Tempalia aũt·ad vtilita- tem hois et necessitatẽ creata sunt· non ad superfluitatem⁊ ℭ Nonũ talentũ est·diligens ꝑsideratio tempis sui·trãs acti et ꝑteriti⁊ Consideret enim homo facta sua qualia fuerũt et quãta·et qũo emendata et q̃ digne⁊ Attendat eciam ne forte opa bona minora fuerũt q̃ ma- la·q̃ si inuenerit mala sua maiora q̃ bõa· assumat sibi voluntatem pfectam emen dãdi·et contritõem veram de cõmissis Et si fuerit hec vera et firma·plus pon derabit coram deo q̃ omia peccata sua ℭ Decimũ talentũ est cõsideratio ⁊ di spositio tpis sui futuri⁊ Si homo talem habet intentõem·q̃ nichil vult diligere nisi q̃ dei sunt⁊ Nichil desiderare nisi q̃ placere nouerit deo· oẽm tribulatõem libenter ⁊ patient amplecti eciã inferni penas·si deus haberet inde consolatio- nẽ·⁊ si sic esset voluntas dei ferre Hoc talentuz omia excedit· per hoc talentũ omnia venientia facile vitantur⁊ Qui cunq̃ ergo hec decem talenta deverit· ipe habebit aurum meum· ℍ Sed eos qui aurum meum deferunt·triplici ter sicut dixi vult impedire inimicꝰ ꝑui mo vult facere eos odiosos·Alia eni

est desidia corporalis·alia spūalis·Corporalis est qñ corpus attediat ad laborandum·ad surgendum·et huiusmodi; Spūalis ẽsidia ẽ·qñ homo spūalis sentiens spūs mei dulcedinẽ et grām·magis vult in illa dulcedine quiescere solꝰ q̄ ad alios egredi·ꝛ alios secū iuuare· vt et illi de dulcedine sua participarẽt Mūquid nō petrus ꝛ paulus habuerūt dulcedines copiosam spūs mei? Qui si michi fuisset acceptabile·magis cū dulcedine interna q̄ habuerūt in pfundissimo loco terre iacuissent abscōditi· q̄ erissent in mundum; Attū vt alij fierẽt participes dulcedinis eoꝝ·ꝛ alios secū edificare possent·magis elegerūt egredi ad aliorum pfectum et maiorem eoꝝ gl'iam·q̄ soli esse·et nullos ẽ gratia eis data confortare; Sic etiam amici mei nunc·q̄uis libenter soli vellent esse·et letari de dulcedine quā hñt; Attamen egredi debẽt·vt et alij participes fiant gaudij eoꝝ·Sicut enim tpalibus aliq̄bus abundans nō vtitur eis solus sed cōmittit alijs·sic eciā verba et grā mea non occultari debent ꝫ diffundi in alios·vt et ipi edificenť; I Tribus enim generibus hoim amici mei succurrere possunt; Primo damnatis; Scōo peccatoribꝰ scz cadentibus in pctā ꝛ resurgentibus; Tercio bonis stantibus. Sz potes querere qūo qs pōt succurrere damnatis·cū indigni sunt gratia·ꝛ impossibile est eis redire ad grām? Ad q̄ ego volo rñdere tibi p exēplū Sicut enī si in pfundissimū aliq̄ō pcipiciuz essent infinite fosse·p quas qui in profūdum caderet necesse esset vt descenderet; Si aliquis aūt obstrueret aliquaz illarū fossarum·nō tam profunde ꝓpter obstructōem descenderet·sicut aliter si nulla fossa esset obstructa· sic eciam in damnatis est; Quis enī ex iusticia mea et malicia eoꝝ indurata·pfinito tẽpe et pscito damnandi sunt·leuiꝰtū supplicium fieret eis·si p aliquē a malis aliqbꝰ refrenarenť·et incitarenť ad aliq̄ō bonum; Ecce q̄ misericors sum eciā in dā natos·quibus et si miscōia diceret parcere·iusticia tñ et eorum malicia cōtra dicit; Scōo possunt succurrere cadentibus et resurgētibus· si wcēt eos qūo resurgant·pcautos cōtra casum faciūt· instruūt quō proficiant et cupiditatibꝰ suis resistant; K Tercio possūt pficere iustis et pfectis·Munq̄ et ipi cadunt? Utiq̄·ꝫ ad maiorē eoꝝ gl'iam·et dyaboli confusionē Sicut enī miles in bello leuiter pcussus·amplꝰ ex pcussione excitať·et ad bellū fortius exacuitur Sic electi mei ex temptatōe diabolice aduersitatis·amplius excitanť ad spūalem laborē ꝛ hūlitatē·et eo feruēntiꝰ proficiūt ad coronā gl'e acquirendā Ergo verba mea ab amicis meis non occultenť·qꝛ audita grā mea amplius ad deuotōem meam possunt excitari; C Bescōo scz q̄ inimicus meꝰ laborat·vt aurum meū videať lutū p aliq̄ infidelitatē·Ideo cū transcribunť aliq̄·adducat scriptor in testimoniū duos fideles vel vnū probate ꝓsciētie·ꝛ examiato ab eo q̄ scriptū est·trāsmittat ad quos velit Me forte si absq̄ testimonio in manꝰ inimicoꝝ venerit·addať eis aliquid falsitatis·ex quo verba veritatis apud simplices possint denigrari; Be tcio scz q̄ inimicus meꝰ ponit in os amicoꝝ suoꝝ·vt resistať auro meo; Ideo dicāt amici mei contradicentibus ista verba In auro verboꝝ ostensoꝝ nō sunt nisi quasi tria verba Bocēt eni timere recte·diligere pie·ẽsiderare celestia sapienť; Probate verba et videte· et si aliter inueneritis contradicite·

Uerba xp̄i ad spōsam

de via paradisi in sui aduentu apta· et de ardenti eiꝰ caritate nobis ostēsa mꝛtas passiones a sui natitate vsq̄ ad mortē pro nobis sustinēw·ꝛ q̄lit nūc via inferni ẽ lata·ꝛ via paradisi stricta·

Capl'm·xv·

Miraris quare talia loquor et tanta ostēdi tibi· ℟ Mundo ꝓpter te solā? Non vtiq; sz ꝓpt' alior eruditōem et salutē mā mundus erat quasi quedā solitudo in q̄ ōn erat nisi vna via· que ꝺucebat ad maxīmā abyssum; In abysso āt duo erant receptacula· vnū erat sic ꝓfundū q̄ nullum habebat sub se fundum· in qō qui ꝺescenderūt nunq̄ ascenderūt Scōz vero nō erat sic profundū vt primum· nec ita horribile· sed quicunq; ꝺescenderunt in ipm· sperabāt sibi auxiliū· desiderium et dilatiōem q̄ndam habebāt non miseriā· tenebras expiebant non penas Ista aūt qui habitabāt in isto scōo receptaculo· clamabāt quotidie ad ciuitatē quādam optimā ꝓpe iacentem· que plena erat omibus bonis et ꝺelectatōib⁹; Clamabant aūt valenter· q; sciebāt viam ad ciuitatem quā irent; Sed solitudo et silua sic arta et ꝺensa erat· q̄ prē densitate nec transmigrare· nec incedere valebant· sed nec fortitudinē ad ꝑparandam viam habebāt; Sed quid clamabāt? Vere clamabāt sic O deus vēi et da auxiliū· monstra viā et illūina nos qui expectamus te· In alio enī non est salus nobis nisi in te· Iste clamor ascēdebat in celum ad aures meas· iste me traxit ad miscōiam; ℬ Ego āt mitigatus clamore tanto· Veni in solitudinē sicut peregrinus· Sz añq̄ incedere et laborare inciperē· vox añ me sonuit que dixit· securis iā posita est ad arborē Que fuit vox ista nisi iohēs baptista· q̄ ante me in heremo missus clamabat· securis ad arborem posita est· q̄si diceret· Homo iā paratus sit· q; iā securis parata est· et venit ille quasi ꝑparātꝺ viā ad ciuitatē· et extirpabat omia obstacula; Ego autē veniens ab ortu solis vsq; ad occasum laboraui· id est ab incarnatiōe mea vsq; ad mortem crucis· opatus fui salutē homis· fugiēs in pncipio ingressionis insolitudinē istam· ꝓpter inimicos meos sz herodē psequentē· tēptatus a ꝺyabolo fui· et psecutiōes passus ab hoibus· Deinde labores mltiplices passus· comedebam et bibebā· et alias nature necessitates expleui absq; pctō· ad fidei instructōem· et vere nature; sumpte ostensionē; ℭ Deinde viā ad ciuitatē sz celestem ꝑparās· et contraria suborta extirpās· Aculei et spine acutissime pupugerūt latꝰ meū· et acerbi clauꝰ vulnerauerūt manus et pedes meos; Bētes mei et gene mee male cōtracte sunt· Ego aūt patienē sufferens nō retrocessi· sed eo feruentius processi tanq̄ animal qō inedia confectū· cz conspicit hoiem lanceā contra se tendētem· irruit in lanceam ꝓpter desideriū viri· et quo plus homo lanceā in viscēa animalis intruserit· tāto plus aial propter desideriū homis· seipm econtra intrudit in lanceam· donec viscera et totum corpus perfodiunt; Sic ego tanta caritate arsi ad animā· q̄ cū videre omia acerbissima tormenta et experirer· quo magis homo voluntarius fuit ad occidendū me· tanto plus ardētior eram ad patiendū ꝓpter salutem animarū; Sic igit' ego in solitudine ista mundi· i labore et miseria processi· et ꝑparaui viam in sanguine et sudore meo; Qui quidē mūꝺus bene solitudo ꝺici potest· q; ab eo omis virtus deficiebat· et solitudo vicio rum remanebat· in quo nō erat nisi vna via· ꝑ quā omēs ad infernū descēdebāt· sz damnati ad dānatiōem· boni aūt ad tenebras solas; O Longum igitur future saluatōis desideriū misericordie audiens· veni sicut peregrinꝰ ad laborandum· et incognitus scōm potentiaz et deitatem meā· ꝑparaui viā que ducit ad celum· Hāc viā amici mei videntes· et difficultates laboris mei et alacritatē animi considerātes· gaudētes secuti sūt multi et multo tpe; Sed nūc vox immutata est q̄ clamabat estote parati; Via

mea immutata est· et succreuerũt iterũ frutecta et spineta· cessaueruntq; incedentes per eã ¶ Via aũt inferni aperta ẽ et lata·et transeũt per eã plurimi· Attñ via mea ne esset omĩno oblita et neglecta·pauci amici mei p̃ desiderio celestis patrie· trãseunt adhuc p eã quasi aues transmigrantes de rubo in rubũ·¶ qua si occulte et p̃ timore seruientes·q; p viam mundi trãsire omĩbus iã videt felicitas et gaudiũ¶ ℭ Propterea quia via mea facta est arta·¶ via mũdi lata· clamo nunc in solitudine·id est in mundo ad amicos meos·vt a via que ducit ad celũ extirpent spinas et tribulos· et ꝓponent viã meã incedentibus· Nam sicut scriptũ ẽ· beati sunt qui nõ viderũt me et crediderũt·Similiť felices sũt illi·q; nunc credũt verbis meis·¶ ope ea complent·Ego quippe sũ sicut mať occurrens filio suo erranti·q; in via porrigit ei lumen vt viæat iter·obuiat ei pre amore in via breuiãd viam eius· et appropinquãs amplectiť eum et gratulatur¶ Sic ego omĩbus reuertentib⁹ ad me·et amicis meis occurrã cũ caritate et illuminabo cor et aiam eoꝝ ad diuinam sapientiã Amplecti eos volo cum omĩ glia et celesti curia·vbi nõ est celũ subtus vel terra inferi⁹ sz dei visio· vbi non est cibus et potus· sz diuina delectatio· Malis aũt apiť via ad infernum· in quẽ ingrediẽtes nunq; ascendẽt·Carebunt enim glia et leticia·et implebũť miseria·et obprobrio sempiťno Ideo loquor verba ista ¶ ostendo caritatem meam·vt reuertanť ad me qui auersi sunt· et recognoscant me creatorẽ suũ quem obliti sunt¶

Verba ẽpi ad spõsam

quare ei magis loquitur q̃ alĩs ipa melioribus et de trib⁹a xp̃o sponse p̃ceptis et de tribus phibitis·¶ de tribus pmissis·et de tribus consultis optimum documentum·

Capl'm· xvj·

Quare mi'ti cur tecũ loquor et nõ cũ alĩs qui meliorem habent vitam et lõgiorẽ tẽpore michi seruierunt¶ Quibus p exemplũ respõdeo·

Est dñs qui habet plures vineas·et in pluribus terrarũ locis·et vnĩ⁹ cuiusq; vinee vinum sapit de terra illa in qua plantatũ est¶ Cũ vero vinum expressum fuerit· dñs vinearũ q̃q; bibit de vino mediocri et leviori·et nõ de meliori¶ Qõ si forte aliq̃s videntiũ et astãtium dixerit sic dño·cur sic voluerit facere? Rñdebit dñs Quia hoc vinũ magis saput sibi et dulcius fuit tũc tẽpis· nec ideo dñs meliora vina effũdit ¶ cõtemnit·sed et ea ad honorẽ et vtilitatez suam tempe congruo reseruat·vnũq;q̃ ad quod tunc est aptũ¶ Sic ego feci tibi·Ego multos habeo amicos·quor vita dulcior est michi melle· delectabiliori omĩ vino·lucidiori in conspectu meo sole¶ Attñ quia michi sic placuit· elegite in spm̃ meum·nõ q; tu illis es melior aut eis companda vel meritis eor dignior·sed quia sic volui·qui de insipientibus facio sapiẽtes· de peccatoribus iustos·nec quia tecũ talem grãm feci ideo eos contemno¶ Sed magis eos ad aliam meã vtilitatẽ et honorẽ· put tũc iusticia exiget reseruabo· Ideo hũilia te iobus·et nõ turberis nisi de pctis tuis· Dilige omnes eciã qui te odire videnť et tibi detrahere· q; ipi maiorẽ occasionem dant tibi ad coronã¶ B Tria precipio tibi facere·Tria precipio non facere¶ Tria pmitto tibi facere· Tria consulo tibi facere· Primo p̃cipio tibi tria facere·sz nil desiderare nisi deum tuum¶ Sco abiicere oẽm supbiam et arrogantiã· Tercio odire impetuum carnis luxuriã· Tria mãd tibi nõ facere· Primo non diligere sz verba vana et scurrilia· Sco excessum ciborum et aliarũ rerũ supfluitatẽ· Tercio fugere mundi gaudiũ ¶ lenitatẽ·Tria pmitto

tibi facere ·Primo moderatū somnū ad habitudinē bonā·Scdo tempatas vigilias ad corpis exercitatiōem; Tercio moderatū cibū ad corpis fortitudinē· et sustentatōem; Tria consulo tibi ·Primo labore in ieunijs et opibus bonis· quibus ꝓmittit regnū celoꝝ·Scdo ea q̄ habes ad honorē dei disponere; Tercio consulo tibi cogitare duo ꝓtinuo in corde tuo·Primo que feci pro te·patiendo ⁊ morīēdo pro te·hec cogitatio excitat caritatē ad deū·Scdo ꝓsidera usticiam meā·et futurū iudiciū· hec incutit timorē in animo· Quartum ·mum est· qđ ⁊ p̄cipio ⁊ mādo ⁊ cōsulo ⁊ ꝓmitto· hoc est obedire vt teneris Hoc p̄cipio quia deus tuus sum Hoc mando·vt nō aliter facias· q̄ dominus tuꝰ sum·Hoc permitto tibi·q̄ sponsus tuus suꝫ·Hoc consulo quia amicus tuus sum·

Verba x̄pi ad sponsaz

qualiter deitas·virtus veraciter est nū cupanda·et de multiplici supplantatōe homis per dyabolū instigata·et de multiplici remedio in hominis adiutoriuz p x̄pm addito ⁊ supleto ¶Capitl'm xvij·

Ilius dei loquebatur ad spōsam dicens· Credis tu firmit·q̄ hoc qđ presbiter tenet in manibus sit corpus ·mi? Respōdit illa Ego credo firmiter·q̄ sicut verbuz missum marie factū est in vētre eius caro et sanguis· sic hoc quod nūc video in manibꝰ sacerdotis credo esse veruz ·mū ⁊ hominē·Cui respondit dñs Ego sum idez q̄ loquor tecū eternaliter in ·mitate manens· ⁊ in vtero virginis humanatus·non tamen amittēdo ·mitatē Deitas mea merito pōt vocari vtꝰ·q̄ in ipsa sunt duo·scz potentia potentissima·a qua est omis potentia Scdo sapiētia sapientissima··m q̄ ⁊ in qua est omis sapiētia In ipa quippe ·mitate omia quecūq̄ sūt rōnabiliter et sapient ordinata sunt Mā nō est vna titella in celo· que non est in ea·et per eam cōstituta et previsa·Non vnus athomꝰ in terra· nō vna scintilla in inferno est q̄ eiꝰ ꝓstitutionē excedat· et q̄ ab eius se prescientia se possit occultare ℟ Quid miraris quare dixi vnam titellam in celo? ¶Benigz sicut titella est perfectio verbi glosati·sic virbū dei perfectio omniū ⁊ in honore omniū institutū·Quare aūt dixi vnū athomū in terra. nisi q̄ oia terrena transitoria sunt·Nec tñ illa q̄tumcunq̄ modica·dispositionem ⁊ prouidentiam ·mi excedunt·Quare aūt dixi vnā scintillā in in inferno. nisi quia in inferno nichil est nisi inuidia·Sicut enī scintilla ꝓcedit ab igne·sic ab immūdis spiritibus ꝓcedit ois malicia ⁊ inuidia·vt sp ipi ⁊ eoꝝ fautores habeant inuideaz· caritatē vero nullā·Ergo quia in ·meo est perfecta scientia et potentia·ideo vnūquodq̄ sic dispositum est·vt potentie ·mi nichil prevaleat·nec irrationabiliter aliquid causari potest fctm̄·sed omia rationabiliter facta sunt·sicut vnicuiq̄ rei ꝓgruebat; Deitas igit̄ quia veraciter virtus nuncupari potest· virtutez suā maximā ostēdit in creatione angelorū·Cauit quippe eos sibi in honorem· et sibūpsis in delectationez·vt caritatē haberent et obedientiam·Caritatem qua nichil diligerent nisi ·mum· obedientiam qua deo in omnibus obedirent·Contra hec duo q̄dam angelorū male errantes·male moverunt voluntatē suā·Certerunt quippe voluntatem suaz directe contra deū ita q̄ virtus erat eis odiosa· et ideo qđ erat ·meo contrariuz eis erat carum·Et ex isto inordinato motu meruerunt casum· Non q̄ deitas eum ipsis creasset· sed quia ipsi ex inordinatiōe scientie sue sibūpsis procurauerunt eundem casum· ℣ Cum ergo vidisset ·mus in exercitu suo celesti diminutionem·ex propio vicio ipsoꝝ factam· fecit iterum deitas virtutem suam· Nam creauit hominem cum corpore et anima·eidem vero

ꝛdit duo bona·scz libertatē faciēdi bo
na·et omittēdi mala Qua cū plures an
geli creari nō ꝛberēt·iustum fuit vt ho
mo haberet libertatē ascēdēdi si vellet·
in dignitatē angeloꝝ·Anime ecīā homi
nis deus ꝛdit duo bona·ratōem scz dis
cernendi cōtraria a cōtrarijs·et melio
ra ab optimis· Scō dedit fortitudinē
in bono stanōi·Cūq; istam caritatē ꝛi
ad hoiem videret diabolus·cogitauit se
cum ex inuidia sic ꝛ Ecce deus quodā
nouum fecit qō in locum nr̄m pōt ascē
dere·et pugnando vincere qō nos negli
genter reliquimus·Si poterimus illud
supplantare ꝛ ꝛcipere·ꝛficiet a pugna·
et tunc ad tantam dignitatē nō ascēdet
Deinde excogitato cōsilio deceptiōis·
deceperūt ex malicia sua primuz hoiem·
et in eum ex iustitia pmissione mea p̄ua
luerunt·Sed qūo vel qñ victus ē hō ?
Etiaz·qñ dimisit virtutē et fecit ꝓhibi
tum ꝛ Qñ magis delectabat pmissio ser
pentis q̄ obediētia mea ꝛ O Prop
ter hanc igitur inobedientiaz non debe
bat esse in celo·qz contempsit ꝛum·nec
etiam in inferno·qz aia succurrēte ratōe
considerabat diligēter qd fecit·et assum
psit sibi contritōem pro cōmisso·Propte
rea virtuosus deus cōsiderās miseriam
homis·disposuit ei quasi vnā custodiaz
et locū captiuitatis·vt in ea homo expi
retur infirmitatē suam·et lueret inobe
dientiā suā·donec mereꝛ ascendere ad
dignitatē quā amisit ꝛ Hoc iterū perpen
dens dyabolus·voluit interficere aiam
hois p ingratitudinē ꝛ Et immittēs ster
cus suum in aiam·sic obumbrabat intel
lectū eius·q̄ nec habebat dei caritatem
nec timorē ꝛ Obliuiscebaꝛ q̄ppe iustitia
dei·et iudiciū eius contemnebaꝛ·ꝛ ideo
nō timebaꝛ·et dabaꝛ oblionoi bonitas
dei et donum eius·Et ideo tūc nō dili
gebaꝛ·sed sic obumbrata cōsciētia mise
rabilit stabāt hoies·ꝛ mirabilis ceciderī
Cuius vero sic dispositꝰ erat homo· nō
tñ adhuc defuit virtus dei·ymo ostēdit
misericordiam suā et iustitiam ꝛ Misericordiaz qñ
ostendit hoibus scz ade et alijs bonis·
q̄ tempe diffinito obtinerent auxiliū·p
qō feruor et dilectio ad deū excitabaꝛ ꝛ
Ostēdit et iustitiā scilicet in diluuio sub
noe·p qō timor dei in cordibꝰ infunderba
tur ꝛ Et Post hec aūt dyabolus nō
ꝛstitit adhuc iterū inquietare hoiem·scz
duabus malicijs alijs aggressus est eū ꝛ
Primo imisit ei pfidiā·Scō ꝛspatōem
Perfidiā ne crederēt hoies verbo dei·
et vt mirabilia eius fato deputarēt·De
spatōem vero· ne sperarēt salutē et glie
amisse adeptōem ꝛ Contra hec duo·ꝛ
virtuosus non ꝛstitit alia duo remedia
opponere ꝛ Nam contra despatōem de
dit spem·nominās nomen abrae· et pro
mittens se de semie eius nasciturū· qui
ad amissam hereditatez reduceret eū·et
eius fidei sequaces·Insup et instituit p
phetas·quibus modū redemptōis et lo
ca et tempa passionis sue ostendit ꝛ Cō
tra scōm scz contra pfidiam· loquebaꝛ
deus moysi·et ostēdit ei legem et volū
tatem suam· et verba sua signis et opi
bus adimplebat ꝛ Hijs impleris nec ad
huc malicia dyaboli destitit· sed hoiem
ad ꝛeriora semp instigans·immisit cor
di eius alia duo· Primo scz cogitare le
gem nimis intolerabilē·et inquietari in
eius obseruatōe·Scōo immisit ei q̄ qsi
incredibile videreꝛ·et nimis difficile ad
credendū·q̄ deus ex caritate vellet mo
ri·et ex caritate tribulari ꝛ Et Con
tra hec duo deꝰ iterū alia duo remedia
ꝛdit ꝛ Primo ne homo inquietareꝛ in le
gis duricia·misit filiuz suum in virginis
vteꝛ· q̄ assumpta hūanitate cōpleuit ea
que legis erant·et deinꝛ ipam legē mi
tigauit·Contra scōm ostēdit deus vtu
tem maximā ꝛ Nā mortuus ē creator pro
creatura·Justus pro impijs·tribulatus
est innocēs vsq; ad vltimū punctū·sicut
per ꝓphetas fuit ꝓphetatuz ꝛ Nec adhuc
cessauit nequicia dyaboli· sed ꝛerit se
adhuc contra hoiem alia duo imittēdo ꝛ

Primo enim immisit cordi eius·vt verba mea haberentur pro derisione; Secundo vt opa mea quasi darent obliuioni; Contra hec duo· virtus dei iterum incipit demonstrare alia duo remedia· Primo vt verba mea reducantur in honorem·et opa mea ad imitatōez assumātur; Ideo duxit te deus in spīm suum·& ostendit p te voluntatē suaz in ēra amicis suis specialiter ꝓpter duo· Primo vt misc̄dia dei ostendat·qua reuocari addiscant homies ad memoriam caritatis et passionis dei·Sc̄o vt iusticia dei attēdatur·et seueritas iudicij mei timeatur.

¶ Propterea dic isti· vt q̄ misc̄dia mea iā venit·proferat eam in lucem· vt discant homies querere misc̄diam·et de iudicio sibi p̄cauere Insup dic ei·q̄ licz verba mea scripta sunt·tamen pa⁹ annūciari ꝛbent·et sic venire in opera; Sicut per exemplū itelligere poteris·Cū moyses accepturus esset legē· ꝓparata erat virga et tolate tabule; Nō tn̄ fecit miracula cuz virga anteq̄ necessitas esset·et tempus requirebat·veniēte vero tempe acceptabili·tunc ostensa sunt miracula·et verba mea opibus declarata Similit̄ et veniēte noua lege·p̄mo corpus meū crescebat & proficiebat ad etatem debitam·ꝛinte verba audiebantur Attamē licet verba audiebant· non tn̄ habebant in se vim & fortitudinē·anteq̄ venerunt opa; Nec completōem habebant·anteq̄ p passiomē cōpleui omia q̄ de me erant ꝓphetata·Sic eciam nunc est; Nam licet verba caritatis mee scripta sunt·et portari debent in mundum· nō tn̄ vim habere poterūt·añq̄ in lucez plenariam venerint;

De tribus mirabilib⁹

que x̄pus fecit cum sponsa· et quō visio angelo⁹ ꝓpter pulcritudinē· et visio demonum ꝓpter turpitudinē est intolerabilis in sua essentia·et quare dignat⁹ est x̄ps talem viduam hospitari·

Capitulum·xviij·

TRia mirabilia tecum feci· Si oculis Tu eciam audis spūalibus auribus; Tu sentis corpali manu spīm meū in tuo viuenti pectore· Visio quā vides nō tibi videt sicut est·Si enī videres spūalem pulcritudinē angelo⁹ et animarū sanctarū·corpus tuū nō sufficeret videre· sed rūperetur quasi vas corruptū et putridum·ꝓpter gaudiū aie ex visione; Si aūt videres demones sicut sunt·aut viueres cum nimio dolore· aut morereris p subitaneam mortē·propter terribilē visionem eorū; Ideo videtur tibi spūalia quasi corpalia Angeli & anie vidēt tibi in similitudine hoim qui habent vitam et aiaz·quia angeli vuūt cum spū suo·Demones vidēt tibi i forma que est ad mortem et mortalis· vt in forma animaliū·vel aliaz creaturarum Illa enī habēt mortalē spīm·q̄ monēte carne mouet spūs; Byaboli aūt nō mouunt in spū·sine fine enim morunt et sine fine viuunt; Spūalia vero verba cum silitudine tibi dicunt·spūs enim tu⁹ alit non potest cape; Inter oia autē ē istud mirabilius·q̄ spūs meus i corde tuo sentitur moueri; ¶ Tūc illa rīdit & dīne mi et filius virginis·q̄re dignat⁹ es tu tā vilem viduā hospitari·q̄ sum paup in oibus bonis opibus·et modica in cō scientie intellectu· et consumpta in omi pctō·lōgitudinitate tpis? Cui ille rīdit· Ego habeo tria; Primo ego possū pauperē ditare·insipientē et modici intellectus facere sufficientē et intelligentem Ego sufficio eciā antiquū renouare ad iuuentutē; Sicut enī femr cōportat in vallē stipulas siccas· inter q̄s cōportat stipulas vni⁹ arboris·q̄ exterius ē sicca ex natura·et intus calida·in quā primo venit calor radij solis et incenditur Deinde ex ipa oēs stipule accendunt; Sic oportet te ꝓgregare virtutes· quibus a pctis renouari possis; Inter quas vnā

lignum habere debes·qđ interi9 est cali dum et exterius siccum· idest cor qđ purum sit et siccatū exterius ab oñi mundi delectatōe·et interius plenū oñi caritate· vt nichil velis nichil desideres nisi me; Tunc in hoc primo vēiet igms caritatis mee· et sic incēteris oibus virtutibus.in qbus concremata et a pctis purgata·resurges quasi avis renouata· deposita pelle delectationis·

Verba xp̄i ad sp̄osam

qualiter deus loquit amicis suis p suos p̄dicatores et per tribulatōes ⁊ quomō xp̄s per apum possessorē et ecclia p alueolum et xp̄ianī per apes designantur· et qualiter mali xp̄iani iter bonos permittuntur viuere·

¶ Capl'm xix·

EGo sum deus tuus· A Spūs meus introduxit te audire et videre·et sentire Audire verba mea·vitare silitudines· sentire spm̄ meū cum gaudio et deuotione anime; In me est omis miscōia cū iustitia·et in iustitia miscōia; Ego sum sicut ille·q̄ videt amicos suos cadere a se in viā vbi chaos horrendum est·de quo impossibile est cōsurgere; Quibus amicis loquor·p eos qui hñt intelligentiaz scripture; Loquor p flagella·precaueo eos de piculo eor; Sed ipi ecōtra vadunt in inuū nō curātes de verbis meis; Verba mea nō sunt nisi quasi vnum verbū·hoc ē cōuertere pctōr ad me Vadis eni piculose·qr insidie sunt in via·⁊ pro tenebris cordis tui a te q̄les sunt absconduntur; Hoc verbū meū contēpnitur·hec miscōia mea negligit· Verumtñ q̄uis sic misericors sum q̄ eos peccātes moneo·tamen ita sum iustus·q̄ eciam si oēs angeli traherēt eos·nō possent conuerti·nisi ipimet mouerint voluntatem suam ad bonum Si vero ipi voluntatē ad me verterint·et affectu in me cōsenserint·nō omnes demones eos retinere possunt; B Est vermis quidaz qui dicit apis in possessione dñi sui; Que apes regi suo id est asilo·triplicē reuerētiam exhibēt·et ab eo triplicem virtutē habent; Primo apes portāt ad regē suū oēm dulcedinē quā possunt acquirere; Scōo stant ad nutum eius et eeunt·⁊ quocunq̄ volant ⁊ quocūq̄ pcesserint semp caritas et amor eor est ad regem Tercio sequunt eū·et stabilit ei inherēdo obsequunt; Pro hīs tribus·apes habent a rege suo triplex bonum; Primo ex voce eius habēt certū tempus exeūdi·et laborādi; Scōo habēt ab eo regimen et mutuā caritatē; Ex eius quippe pñtia et principatu·⁊ ex eius caritate q̄ ipe habet ad eas et ipse ad eum·vnaquaque coniungit caritate cū alia·vnaquaq̄ de alia et ex alterius pfectu gratulatur Tercio ex caritate mutua ⁊ gaudio capitis sui·fructifere fiūt; Sicut eni pisces i mari colludēdo emittūt ova sua·q̄ cadentia in mari fructificāt; Sic apes ex mutua caritate·et dilectione capitis sui et gaudio.fructifere fiunt. ex quarū caritate mirabili et virtute mea·pgredi tur quodā semē quasi mertuū· et bonitate mea habebit vitā; Q Dñs vero id est possessor apum·sollicit9 de eis loquit seruo suo; Serue inquit meus· michi videt q̄ apes mee quedā infirme sunt·et nichil volantes; Rñdit seruus; Dnus infirmitatis nō habeo intelligentiā·sed si sic ē quero qūo hoc possum scire? Rñdit dñs; Ex tribus signis harū infirmitatē seu defectū colligere poteris Primo qr invalide sunt et desides in volatu·et hoc puenit quia amiserūt regem suū·a quo solaciū et firmitatē deberent habuisse; Scōo qr incertis ⁊ indispositis eeunt horis·et hoc ē· qr de voce capitis nullū habent signū; Tercio qr nullaz caritatē habēt ad alueolum· ideo vacue redeunt satiantes se·et nichil dulcedinis vnde in futurū viuant reportātes Apes vero que sunt sane et habiles·sūt

stabiles in volatu et fortes; Temp⁹ exeundi et redeundi habēt debitū· reportā tes ceram ad construendum loca sua· mel vero ad fruendū; Tunc respondit seruus dño·Si ergo inutiles sunt et infirme·cur diutius pateris eas et non interficientur? ℣ Respondit dñs; Ego ꝓmitto eas viuere triplici de causa·quia triplex ferunt comodū· sed non virtute sua·Primo occupāt loca ꝑparata·ne venientes bruci occupēt loca vacua·cōturbando alias bonas apes Secundo vt alie apes fructifere fiāt·ex malarum apum malicia fructuosiores & sollicitiores in laborādo; Quādo enim fructifere apes· vident infructuosas & malas apes laborare ad cupiditatis ꝓpe solam repletiōem·tanto fūt in congregādo ad regem suum sollicitiores·quo malas viderint ad solam cupiditatem feruētiores; Tercio valent bonis apibus ad mutuam defensionē; Est enim vermis quidam solutus cometere apes·quē apes intelligentes venire omēs cōmuniter odiunt eum·et licet male apes impugnant et odiunt eum propter inuidiam·et pro vita sua tuēda·bone vero ex caritate et iusticia·mutuo tamen ad expugnatōem vermis laborāt bone apes et male; Alioquin si oēs apes male subtracte essent·bone vero sole remanerēt citius in eas vermis quia pauciores essent ꝑualeret; Et ideo inquit dñs suffero apes inutiles· Veruntamē cum autumnus veniet·prouidebo apibus bōis et sepabo eas a malis·que si mod extra alueolum relinquerent·morerentur frigore·Si vero intra fuerint et non congregauerint·fame periclitabūtur· quia neglexerunt congregare cum potuerūt

℟ Ego dominus creator omnium· Ego sum possessor et dñs apum istarum Ego ex intima caritate & sanguine meo fundaui michi alueolum apū·id est scām ecclesiam·in qua xp̄iani per vnitatem fidei et mutue dilectionis·congregari deberent et morari; Horum loca sunt eor corda·in quibus dulcedo cogitationum bonarum et affectionum habitare debet·que trahi deberet ex consideratiōe caritatis mee in creando·& ex redemptione mea·et patientia in supportando·et ex misericordia mea in reuocando seu renouando; In hoc alueolo scilicet sancta ecclesia· duo sunt genera hominū tanq̄ duo genera apum; Primi sunt mali xp̄iani· qui non congregant michi sed sibiipsis· qui vacui redeunt et nesciunt caput·quia stimulum habent ꝑ dulcedie· cupiditatem pro caritate; Bone vero apes boni xp̄iani sunt· hij exhibent michi triplicem reuerentiam; Primo hūt me pro suo capite et domino·offerentes michi mel dulcedinis id est opera caritatis·que michi sunt suauora·et sibiꝑsis vtiliora; Secundo stant ad voluntatem meam·horum voluntas est scām voluntatem meam· cogitatio tota ad meam passionem· operatio tota ad meum honorem; Tercio sequūtur me·id est obediunt michi in omnibus vbicūq; fuerit· siue extra siue intra·siue in tribulatione siue in leticia·semper cor eorum est cum corde meo; ℣ Ideo triplicē virtutem habent a me; Primo ex voce virtutis et inspirationis mee· tempus debitum et certum habent· scilicet noctem tempore noctis·et lucē tempore lucis; Necnon & noctem mutant in lucem·id est gaudium mundi· in eternum gaudium·et casurū gaudium in perpetuam felicitatem; Hij in oīnibus sunt rationabiles·quia ꝑsentibus vtuntur ad necessitatem·stabiles in aduersitatibus· cauti in prosperitate· moderati in cura carnis· solliciti & circūspecti in agendis; Secūdo sicut bone apes mutuam habent caritatem· Ita et ipi omnes vnum cor habent ad me·et proximum diligunt tanq̄ se·me autez super omnia et super seipos Tercio fiunt a me fructiferi· Quid vero est fructificare· nisi spiritum meū sa

ctum habere et eo impleri? Quicunq; enim eum non habet· et qui eius caret dulcedine· infructuosus est et inutilis· ipse cadit et adnichilatur; Spiritꝰ vero sanctus accendit illuz quem inhabitat caritate diuina. aperit intelligentie sensum· extirpat superbiam et incontinẽtiam· excitat mentem ad dei honorem· mundiq; contemptũ· Hunc spiritũ apes infructifere nesciunt· et ꝛco contemnũt regimen· refugiũt vnitatem et caritatis societatem; Vacue sunt in bonis operibus· mutant lucem in tenebras· consolationem in luctum· gaudium in dolorem;

¶ Ceruntamẽ propter tria patiꝛ eas viuere· Primo ne in spacia preparata ingrediantur bruci· idest infideles· Si enim mali homies insimul subtraherentur· pauci remanerent boni· propter quoꝝ paucitatem infideles quia plures sunt ingrederentur ad eos· et cohabitãtes eis nimium molestarẽt; Secũdo tolerantur ad bonoꝝ probatõem· Ex malicia quippe malorum· probatur bonoꝝ constantia; Nam in aduersitate ostẽditur quantum quisq; patiens est; In prospitate vero quantuz quisq; constans ẽ et moderatus; Quia ergo vicia quandoq; subrepunt iustis· et virtutes freq̃nter extollunt· ideo permittunt̃ mali viuere cum bonis· ne boni dissoluãtur nimia leticia vel vomitẽt accidia· et vt frequenter habeant ad deum oculos Ubi enim minor est pugna minor dat̃ et merces Uercio tolerantur ad auxilium· ne gentiles vel inimici alij infideles noceãt sed timeant eo magis· quo plures fuerit qui vidẽtur boni; Et sicut boni resistũt malis et iusticia cuz diuina caritate· sic et mali pro sola vita tuenda et ira dei vitanda; Et sic oẽs mali et boni adiuuãt se inuicem· vt mali ꝓpter bonos supportentur· boni vero propter maliciaz malorum sublimiꝰ coronentur;

¶ Custoꝛes vero apum hij sunt prelati ecclesiarum· et pricipes terre boni siue mali; Ad bonos vero custodes loquoꝛ q̃s et ego deus et custos eoꝝ ammoneo· vt custodiant apes meas; Considerent enim exitum earum et ingressum· Attẽdant si fuerint infirme vel sane; Quod si forte discernere nescunt· ecce tribus signis dico eis quomõ cognoscant Hee apes inutiles sunt· que sunt segnes i volatu· indisposite tempoꝛe· vacue i apportatione dulcedinis; Segnes in volatu sunt illi· qui plus curant de temporalibus q̃ eternis· plus timent mortem corpoꝛis q̃ anime· qui sic loquitur secuz dicens· Cur debeo habere inquietudinez cum possim habere quietẽ? Cur debeo me dare morti cum possum viuere? Mõ considerãtes miseri· q̃ ego rex glorie potentissimus· assumpsi in me impotentiã· Sum eciam quietissimus et ipa vera q̃es· et tamẽ assumpsi pro eis inquietudinem· quos et morte mea liberaui Illi veꝛo indispositi sunt tempoꝛe· quoꝝ affectus querit terrena· quoꝝ locutõ ad scurrilia· quoꝝ opus ad ꝓpriam vtilitatem· quoꝝ tempus tale est· quale q̃rit coꝛpus· Illi autem caritatem nõ habent ad alueolum nec congregant dulcedinem· quia opera quedaz faciunt michi bona· sed ex timoꝛe supplicij· Qui licet opera quedam pietatis habent· non tamen reliquunt ꝓpriam voluntatem ꝛ peccatũ· Qui sic habere volunt deum· vt tamen nec mundũ reliquant· nec aliquem defectum et turbatõem patiãtur

¶ Isti tales vacuis pedibus currunt in domum· quia currunt sed indiscrete· volant sed non caritate debita· Propterea cum autumnus venerit id est tempus separationis· Apes inutiles separabuntur a bonis· que pro amore sui et cupiditate· fame eterna cruciabũtur· Pro contemptu vero dei et tedio boni· nimio frigoꝛe dissoluentur· sed nõ consumẽt· ¶ Uerũtñ amici mei· ꝛ triplici malicia malarũ apũ sibi cauẽ ꝛbẽt·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

primo ne putrefu earum veniat in aures eorum·quia venenate sunt Ablato quippe melle vacue sunt a dulcedine· p qua abundant amaritudine venenata; Scdo caueāt pupille oculoꝝ suorum p alis earum quia acutissime sunt q̄si acus Tercio seruent corpus suū ne nudū sit pro caudis earum·habēt enim aculeos quibus amare nimis pungūt; Quid āt ista significent sapientes sciunt exponē· qui mores earum attendunt et affectꝰ· Qui vero nesciunt intelligere·timeant periculū·fugiant consortium earū et exempla; Alioquin addiscēt experiendo· que nō nouerunt audiendo; ℞

Deinde loquebatur mater; Bñdictus sis tu fili mi·qui es et qui eras et eternaliter eris·misdia tua dulcis est et iustitia tua magna; Michi videtur fili mi p similitudinē loquendo· q nunc sic tecuz est·quasi q quedam nubes ascenderet in celum·hanc vero pcederet lenis aer· In nube aūt apparuit quasi quoddam tenebrosum· sed qui erat extra domum sentiens lenitatem aeris·eleuauit oc'los et vidit nubem tenebrosam·et cōsiderās secum ait·Obscuritas istius nubis videtur michi significare futuram pluuiam· et mox sano vsus consilio festinaut i latibulum·a pluuia se abscondēs·Alij vero qui erant ceci·vel qui forte nō curabant paruipendentes lenitatē aeris·nec formidantes obscuritatem nubis·expiebantur hoc qd nubes significabat Que quidem nubes crescēs per totum celū· venit cum maxima cōmotione et igne impetuoso·tanqz forti q ad cōmotiōem eius erbat vita· Ad ignem vero omia consumebant interiora homis et exteriora·ita q nichil remaneret; ℞ Hec nubes fili mi verba tua sunt· que mltis tenebrosa videntur et incredibilia· quia non multotiēs audita·quia votis ministrata·nec signis declarata· Hec verba pcedit petitio mea· et misdia tua q misereris omibus·et allicis quasi mater omnes ad te; Hec misdia lenis est qua si aer lenissimus in patiētia et sufferētia·caliua est in caritate·qua prouocātes te ad iram mones ad misdiaz·et offers contemptoribus pietatem; Ergo omēs qui audierint verba hec eleuēt oculos· et videbunt in intelligentia vnde pcesserint verba; Inquirant si sonuerūt misericordiā et humilitatem; Attendant si sonant p̄sentia an futura· veritatem an falsitatem·et si vera inuenerint fugiant ad latibulum·id est ad veram humilitatem cum diuina caritate; Nam cum iustitia venerit·tunc pre timore sepabitur anima a corpore·animā vero claudet in se ignis·et ardebit interius et exterius; Ardebit quidem sed non consumetur· Propterea ego regina misdie clamo ad habitatores mundi·eleuēt oculos et videant misdiam·Ego moneo et rogo q̄ si mater·consulo quasi domina·Cum enī venerit iustitia· impossibile erit resistere·Ergo credite firmiter et respicite·p bate in conscientia veritatez·mutate voluntatem· et tunc qui ostenderit verba caritatis·ostendet et opera et signa caritatis· ℞ Deinde filius michi loq̄batur dicens·Ostendi tibi supra de apibus q habent triplex bonū de apiastro suo·Dico tibi nunc·q tales apes deberēt esse illi crucifixi·quos in illis finibꝰ terrarum xp̄ianorum posui·Sed iaz ipi pugnant contra me·Nam de animabus non curant· non compatiūtur coporibus·conuersorū ad fidem catholicam et ad me de errore·Opprimunt enim eos laboribus·priuant libertatibꝰ·in fide nō instruunt eos·sacramentis priuāt·et cū maiori dolore mittunt eos ad infernuz· q̄ si starent in suo assueto paganismo· Nec etiam pugnant nisi vt dilatent suā biam suam·et augeant cupiditatez suā· Ideo veniet eis tēpus quo confringentur dentes eorum·manus dextra mutilabit·et subneruabit dexter pes eoꝝ·vt viuant et seipos cognoscant·

Verba querimõie dei

de tribus que nũc per mundũ transeũt· et qualiter deus elegit tres status ab initio· scilicet clericoꝝ·defensoꝝ·et laboratoꝝ· et de pena hoīibus ingratis parata et de gloria gratis illata et cõcessa hominibus·

¶ Capitulum ·xx·

Videbatur exercitus celestis magnus·ad quẽ dñs locutꝰ est dicens; ℟ Licet oia videtis et scitis in me· tamẽ quia michi sic placet·conqueror coram vobis de tribus; Primo q apiaria illa suauissima·q in celo ab eterno edificata sunt· de quibus apes ille inutiles exierũt vacua sũt Scõo q abissus illa insatiabilis·cui nõ lapides non arbores resistunt·semp apta est·in quã anime descendunt sicut nix de celo in terram; Et sicut a facie solis nix dissolvitur in aquã·sic aie ad magnitudinem supplicij dissoluentur ab omni bono·et renouantur ad omnẽ penam; Tercio conqueror·q pauci sunt qui attendunt vacuitatẽ locorum·de quibus p̃uaricati sunt angeli mali; et animarũ casum·ideo merito cõqueror· ¶ Ego enim ab initio elegi tres viros·per quos intelligo triplicem statum in mundo; Primo elegi clericum qui clamaret voluntatem meam voce·et ostenderet opere Scõo defensorem elegi·qui amicos meos defenderet vita sua·et paratus esset pro me ad omnem laborẽ; Tercio elegi laboratorem·qui laboraret manibus suis·vt pasceret corpa labore suo· ℟ Primus scilicz clericus nunc factus est leprosus et mutus·quia omis qui querit in clerico videre pulcritudinẽ morum et virtutuz·recurrit retro·turbat visu· et abhorret accedere ad eum· propter lepram superbie et cupiditatis sue; Si vero querit eum audire· mutus factus est ipe clericus a laude mea·et garrulꝰ ad laudem p̃am; Quomõ ergo tunc a perietur via ad tantam suauitatem acq̃rendam·si ille debilis est qui deberet p̃cedere·et si ille mutus est q̃ deberet clamare·quomodo tunc audietur suauitas illa celestis? Scõs scilicet defensor trepidat in corde·vacuus ẽ manibus·quia trepidat pro scandalo mundi et amissione honoris eius; ¶ Vacuus est manibus· quia nulla diuina opera facit· sed omia que facit facit pro mundo; Quis ergo tunc defendet ppl'm meum·si ille qui caput deberet esse timet? Tercius est velut asinus qui caput inclinat ad terraz· et stat quatuor pedibus iunctis simꝫ Clere sicut asinus est populus·qui nulla desiderat nisi terrena·qui negligit celestia et querit caduca Ipse quasi quatuor pedes habet·quia modicam habet fidẽ et vacuam spem; Tercio nulla opera bona; Quarto voluntatem completaz ad peccatum; Inde os gule et cupiditati semper apertum stat; Ecce amici mei· quomõ per tales potest abyssus illa insatiabilis minui·quomõ fauꝰ poterit impleri? ℣ Tunc respondit mat dei· Bñdictus sis tu fili mi· querimõia tua iusta est; Ego et amici tui·nõ habemus ad te pro humano genere aliquã excusatõem nisi vnum verbum·in quo saluari potest Hoc est·miserere iheu xp̃e fili dei viui; Hoc ego clamo· hoc et amici tui· Respõdit filius· Verba tua sunt suauia in auribus meis· sapiunt delectabiliter in ore·intrant cũ caritate in cor ¶ Ego habeo vnum clericum et vnum defensorem et vnum rusticum; Primus est delectabilis sicut sponsa· quã sponsus honestissimus cum diuina caritate toto desiderio desiderat·huiꝰ vox erit sicut vox que ex clamore et collocutione resultat in filius· Scõus erit paratus dare vitã suam pro me·non timebit mundi obprobrium· Hunc ego armabo armis spiritus sancti· Tercius habebit tam firmam fidem q̃ dicet sic· Tam firmiter credo q̃ quasi videam que credo·

ſpero eciam omia que promſerat deus· voluntatem habebit faciendi bona ⁊ p ficiẽdi in bono et omittere mala In os primi hois dictoꝝ triũ ponã tria verba q̃ clamabit ⁊ Primo clamabit· qui habet fidem faciat ope que credit ⁊ Scõo qui ſperat firmiter· ſtabilis ſit in oñi bono· Tercio qui diligit perfecte et caritative· deſideret feruenter videre que diligit ⁊ Scõus erit quaſi leo fortis in labo rando· in inſidijs p̃cauendis· ſollicitus ⁊ ſtabilis in pſeuerãdo ⁊ Tercius erit ſapiens ſicut ſerpens· q̃ ſtabit in cauda et caput leuabit ad celum ⁊ Iſti complebunt voluntatẽ meã· hos ſequent alij Et licꝫ tres nomino· et p eos tñ plures intelligo ⁊ ¶ Deinde loquebat ad ſpõſam dicens ⁊ Sta ſtabilis noli ſollicitari de mũdo· nõ de obprobrio· q̃ qui omia obprobria audiui ego ſum deus tuus et dñs ⁊

Verba virginis gloriose ad filiã de modo xp̃m de cruce ꝛponendi et de ſuis· amaritudine ⁊ dulcedine in filij paſſione· et q̃lit̃ ania per virginem et amor dei et mundi· p duos iuuenes deſignant̃· ⁊ de cõditionibus quas aia debet habere tanq̃ virgo·

¶ Capitulum· xxj·

Qaria loquebat̃· ¶ Qui q̃ cogitare debes filia mea· Primo· q̃ oia mẽbra filij mei in morte dirigerũt et frigeſcebant· et ſanguis qui de vulneribus eius in paſſione eff luxit· mẽbris oñ adheſit coagulatus ⁊ Scõo q̃ in corde punctus erat tã amare ⁊ imſericordit̃· q̃ pungẽs nõ deſtitit donec lancea attigit coſtam· et ambe partes cordis eſſent in lãcea Tercio cogita quomõ ꝛponebat̃ de cruce Hij duo qui depõebãt eũ de cruce tres applicabãt ſcalas· vna ptendebatur ad pedes· ſcõa ſubt̃ aſcellas et ad brachia· tercia ad meditatem corporis ⁊ Primus aſcendit et tenebat eum per mediũ Secundus aſcendens per aliam ſcalam· excuſſit primo vnũ clauũ de vno brachio· Deinde applicata ſcala excuſſit clauum alterius manus· Qui quidem clau longe vltra ſtipitem crucis ptendebantur Deſcendente igitur illo qui ſuſtẽtabat onus corporis· paulatim et modice prout poterat· ille alius aſcendit ſcalã que tendebatur ad pedes· et excuſſit clauos de pedibus· Cumq̃ appropinquaret ad terram· vnus eorum tenuit corpus per caput alius p pedes· ego vero que mater eram tenui per mediũ· et ſic nos tres portauimus eum ad quandã petrã· q̃ in lintheo mundo per me operta erat· in quo obuoluimus corpus ſed non cõſui lintheum· ſciebam enim pro certo q̃ non in tumulo putreſceret ⁊ ¶ Poſtea maria magdalene et alie ſancte mulieres venerunt· necnon et angeli ſancti mlti quaſi athomi ſolis affuerũt· obſequiũ exhibentes creatoꝛi ſuo Qualem autem triſticiam tunc temporis habui· non eſt qui valeat dicere ⁊ Erã enim ſicut mulier pariens cuius omnia mẽbra poſt partum tremula ſunt ⁊ Que licet p dolore vix reſpirare poſſit· tamẽ gaudet interius quantũ poteſt eo q̃ ſcit filium ſuum natum· in eandem miſeriam ꝛe qua eruit nunq̃ rediturum ⁊ Sic ego licet ex morte filij mei eram incomparabiliter triſtis· tamen quia ſciui filium meum nõ amplius moriturum· ſed ꝛeternum victurum· gaudebam in anima mea· et ſic cum triſticia mea quedam leticia miſcebatur· Vere dicere poſſim· q̃ ſepulto filio meo· quaſi duo corda in vno ſepulcro fuerunt ⁊ Nunquid non dicitur· vbi eſt theſaurus tuus ibi eſt et coꝛ tuũ Sic in ſepulcro filij mei· ſemper cogitatio et coꝛ meum verſabatur ⁊ ¶ Deinde adijciens mater dei dixit ⁊ Dicaꝫ tibi ꝛe illo tali per modum exempli· quomodo et in quo ſtatu poſitus erat· ⁊ quomodo nunc conſtitutus eſt· quaſi q̃ quedã virgo cuidam deſponſata eſſet· ⁊ ante ipaꝫ duo iuuenes ſtarẽt q̃rum vn̄ a virgine

vocat⁹ dixit ei· Consulo tibi ne credas ei quem desponsasti· ipe enim rigidus ē in operibus suis· tardus in remuneratione· auarus in tomis Crete ergo magis michi ꝛ verbis que tibi dico· ꝛ monstrabo tibi aliuꝫ· qui nō est durus sed lenis in oibus· q̄ dat tibi stati qō ꝛideras· q̄ dat etiam tibi copiose que placent ꝛ delectant Quibus auditis virgo cogitās secum respōdit· Uerba tua sunt dulcia ad audiendū· Tu personaliter lenis es et pulcer ad sentiendū· consultū credo verba tua sequi Et cū extraheret annuluꝫ ꝛ digito vt porrigeret iuueni· vidit superius vnā scripturā in qua erant tria verba ℣ Primū erat· cuꝫ veneris in cacumen arboris· caue ne apprehendas aridum ramū arboris ad sustentandum te· ne forte cadas· Scōm verbum erat· caue ne recipias consiliū ab inimico· Tercium erat· nō ponas cor tuū inter dentes leonis· Cūq; virgo videret hec· retraxit manū ꝛ retinuit annulum cogitās secū sic· Hec tria que video· forte notant q̄ iste qui me in sponsaꝫ habere cupit non est fidelis· Michi videt q̄ verba sua sunt vana· et plenus est odio et interficiet me· Et cum sic cogitaret iterū respexit et vidit aliam scripturam in qua etiā erant tria verba Primū erat Ba ei qui tibi dedit· Secundū verbuꝫ erat Ba sanguinē p sanguine· Terciū erat· non alienes possessori quod suū p primum est· Quibus visis ꝛ auditis cogitauit iterū sic virgo· Prima tria verba informant me· quō fugiā mortem· sequētia tria quomodo obtineam vitā· ergo iustum est· vt magis sequar verba vite· tunc virgo sapiēti vsa consilio vocauit ad se seruū illius· qui eā primo desposauit· et eo appropinquāte· ille qui eā ꝛci pere voluit se ab eis elongauit· ℭ Talis est ania illius ꝛsponsata ꝛo suo· Duo iuuenes q̄ ante eā stabāt· sunt amicicia ꝛi ꝛ amicicia mūdi· Mā amici mundi magis ꝛ vicinꝰ appropinquāt ei vsq; nūc· q̄ loquebanť ei ꝛ diuitijs ꝛ honore mundi· ad quos pene extēdisset annulū amoris sui· et eis in omibus consensisset Sed succurrēte gra filij mei· vidit scriptura quandā id est audiuit mie eiꝰ vba in q̄bus intellexit tria· ℭ Primo q̄ cauēt sibi· ne duꝫ altius ascenderet ꝛ rebus casuris inniteretur· grauior ei casus immineret· ℭ Scōo intellexit nichil eē in mōo nisi dolorē· ꝛ sollicitudinē ℭ Tercio q̄ mala ē dyaboli retributio ℭ Deinde aliam scripturā vidit· scilicet audiuit vba eius consolatoria Primo vt daret sua deo· a quo habet omia· Secūdo vt redderet ei seruiciū corpis sui· qui sanguinem suū fudit pro eo· Tercio vt nō alienaret animā suā a deo suo· qui eam creauit et redemit· Istis auditis et diligenter ꝓsideratis· appropinquāt ei nūc serui ꝛi et placēt· et elongāt se ab eo ser ꝛi mūdi· ℣ Dꝫ nūc ania eius est quasi virgo· que ꝛ brachio spōsi sui nouiter surrexit· que teneť habere tria· Primo vestes ꝛcoras ne forte ꝛrideať a famulis regis· si in vestibus ꝛprehenditur aliqua deformitas Secundo ꝛbꝫ esse morigerata iuxta volūtatez sponsi· ne si aliquid in actibꝰ suis inueniať inhonestum ꝛhonesteť sponsus ꝓpter eā· Tercio ꝛ bet esse mūdissima· vt spōsus nō iueniat in ea vnam maculam· pro qua contēpni et repudiari possit· Deinde habeat ductores ad cubiculum sponsi sui· ne forte in ambitibus vel in subtili aditu errare contingat· Qui vero ductor esse debet duo habeat· Primo vt viťať a sequēte Scōo vt audiať q̄d docet et quo itur ꝛ Ille autē qui sequiť aliquem precedentem tria tenetur habere· Primo vt non sit segnis ꝛ piger in sequendo· Scōo vt nō abscōdat se a p̄cedente Tercio vt diligētius attēdat ꝛ ꝓsideret vestigia p̄cessoris· et eū sollicite sequať· Ergo anima eius vt ad cubiculū spōsi ꝓueniat· necesse est vt a ductore ducať· qui eā ad sponsum suum deum feliciter perducat·

Uerba doctrine virginis glorioſe ad filiam ſpuali·7 temporali ſapientia 7 quā iparū·quis debeat imitari·et qualiter ſpūal' ſapiētia poſt paucos labores ducit hominē ad ppetuam conſolationem·tempalis vero ad eternam damnatōem·

Capl'm·prū·

QUaria loquebatur· 7 Scribitur q̄ q̄ vult ſapiēs eſſe·addiſcat ſapientiā a ſapiente· Unde per exemplum dico tibi· q̄ſi eſſ vnus qui volens addiſcere ſapientiā·vidit duos magiſtros ante ſe ſtare·ad quos ait· Libētiſſime addiſcerē ſapiētiam ſi ſcirem quo me duceret·q̄lē haberet vtilitatem et qualem finē· Reſpōdit alter mgr̄orum· ſi meam ſapiētiā ſequi volueris ducet te in altiſſimū mōtem·ſed in via duricia lapidum eſt ſub pedibus·difficultas et preruptū eſt i aſcenſu·Si laboraueris in iſta ſapientia· habebis q̄ exterius eſt tenebroſum· ſ̄ intus fulgidum· Si tenueris eā firmit· habebis q̄ vis· Sed quaſi circul⁹ circumuoluit·et adtrahet te ſibi magis ac magis·dulciter ac dulcius·donec leticia ab oñi parte tempore ſuo pfundaris· ¶ Scōus magiſter ait· Si ſapientiam meā ſecutus fueris· ducet te in vallem floridam·7 ex oñi terre fructu amenā Adollicia ē in via ſub pedibus·et in deſcenſu modicus labor·Si perſtiteris in iſta ſapia habebis q̄ extra ē fulgidum· ſ̄ cū frui eo volueris fugiet a te· hēbis eciā q̄ nō durat ſ̄ ſtatim finit·et cū liber plectus fuerit·ſimul 7 liber 7 lectura admichilat·et vacuus relinqueris·

B Quibus auditis cogitabat ille ſecū·Audio hic duo mirabilia·ſi aſcendero in montē debilitant pedes·7 ḡuatur caſum· Si vero obtinuero q̄ extra ē obſcurū·q̄d michi prodeſt· Si āt laborauero in eo q̄ nullū habebit finē·q̄ tūc erit conſolatio· Alter q̄ mgr̄ ꝓmittit q̄ fulgidum eſt extra·ſed nō manſurū· ſapientiā cum lectura finituā Que ergo michi in iſtis vtilitas ſi carēt ſtabilitate· Cūq̄ ſi cogitabat in animo·affuit exim prouiſo quidā homo inter duos magiſtros et ait· Licet mons altus eſt et difficilis eſt in aſcenſu · tamen ſupra montem nubes eſt lucida ex qua hēbis refrigeriū·Si aūt q̄ ꝓmittit exterius eſt tenebroſum· frāgi quidē poteſt et ſic obtinebis aurum q̄ intus latet·q̄ cū leticia eternalit poteris poſſidē· ¶ Duo iſti magiſtri duplex ē ſapia·ſpūalis videlicet et carnalis· Spūalis ē voluntatē ꝓpam deo relinquere·et toto deſiderio et opere in celeſtia ſuſpirare· Nō enim veraciter ſapia dici pōt· niſi cum vbis concordat op⁹·hec ſapia ducit ad vitā beatā·Sed iſta ſapia ē petroſa in puenīē·et ꝓrupta in aſcendēdo Burū quippe eſt 7 petroſū vitē·affectōibus ſuis reſiſtere·Preruptū ē conſueta delectabilia calcare·mūdi honorē nō amare· ¶ Et vis āt ſic difficile ē·Attn̄ q̄cūq̄ cogitat ſecū·q̄ tēpus breue ē 7 mūdus finitur· animūq̄ ꝓſtant firmauerit ad vū·huic ſupra montē apparebit nubes·ideſt cōſolatio ſpūſci·Eius venīq̄ erit dignus cōſolatōe·q̄ non alium conſolatorē q̄rit niſi deū·Quo enī icepiſſent tā arduā et amara oēs electi ōi·niſi bone volūtatis·tanḡ inſtrumēto bono coopatus fuiſſet ſpūs ei? Hunc aūt ſpūs adduxit eis voluntas bona·inuitauit diuina caritas quā habebāt ad deum·quia laborabant voluntate et affectu·donec opere fiebāt fortes·Acepta vero cōſolatione ſpūs·obtinebāt 7 mox aurū diuine dilectatōis 7 caritatis·q̄ nō ſolū patiebā tur multa cōtraria·ſ̄ in patiēdo ꝓſperata retributione delectabantur· Hec delectatio videtur mundi amatorib⁹ tenebroſa·quia diligunt tenebras Dei vero amatorib⁹ lucidior eſt ſole et fulgentior auro·q̄ frangūt tenebras vicioꝝ· et aſcendunt in montē patie·contemplātes

nubem consolationis que nō finitur· ſz incipit in pīti et q̄si circul⁹ circūvolui⁊ donec venerit ad perfectiōem⁊ O

C Mundi vero sapiētia ducit ad vallē huius mīserie·que florida videt in abū dantia rerum·amena in honorib⁹·moll' in voluptate⁊ Ista sapientia citius fini etur·nec aliquid plus vtilitatis habet· nisi q̄ solummodo videbat et audiebat C Ergo filia mea inquire sapiam a sa piente id est a filio meo Ipse quippe ē sapiētia a quo est omis sapientia·circu lus ille ipe est qui nunq̄ terminat·Ego clamo ad te quasi mater ad filium·dili ge sapientiā que intus est quasi aurum· extra contēptibilis·Intus feruēs cari tate·extra laboriosa ⁊ ope fructuosa·⁊ si turbaris ex onere·spūs dei erit conso lator tuus·Accede et conare tanq̄ ho mo progrediens donec assuescit·non re trocedas donec venias ad montis sūmi tatem⁊ Michil enim tā difficile est·q̄ i continuatione stabili et rationabili nō erit facile⁊ Michil taꝫ honestum in prin cipio aggressionis·q̄ ex impfectiōe cō sumatiōis non obfuscet⁊ Ergo accede ad spūalem sapientiā·hec ducet te ad la bores corpis·ad mundi contemptū·ad modicā tribulatōem·⁊ ꝑpetuā consola tōem⁊ Mundi vero sapientia fallax est et pungitiua· hec ducet te ad tempalū congregatōem·et ad pūtem honorē· ſz in fine ad maximā infelicitatē·nisi sollici te pūideatur et caueatur⁊

Verba virginis glori

ose sue hūilitatis declaratōis ad filiā·et q̄liter hūilitas ꝑ mantellū designat· et de cōditōibz vere hūilitatis·et de ei⁹ fruc tu mirabili·

Capm·xviij·

Multi mirant cur tecū loq̄r A Certe ideo vt hūili tas mea ostēdat·Sicut enī cor de mēbro corpis infirmo nō gaudet anq̄ uterū recepit sanitatē·⁊ recepta sa nitate plus letatur· Sic ego q̄ntūcūq̄ hō peccat·si ex toto corde et vera emē datōe ad me reuersus fuerit·statim pa rata sū recipe reuertentē· Nec attēdo quantū peccauerit·ſz cū q̄li intentōe et voluntate redit⁊ C Ego vocor ab omi bus mat miscōie·vere filia·mia filij mei fecit me misericordē·⁊ mia eius visa cō patientē·Ideo miser erit q̄ ad miam cū possit nō accedit⁊ Ergo tu filia mea vēi et absconde te sub mātello meo·hic ē ex terius contēptibil'·intus vero vtilis ꝑ pter tria Primo obumbrat ab aere tem pestuoso·Scōo munit a frigore vrente Tercio ꝛfendit ꝓtra nubiū ymbrē Hic mantell⁹ hūilitas mea ē·hec videt a mū di amatorib⁹ valde ꝓtēptibilis· ⁊ supsti ciosa ad imitādū⁊ B Quid enī con tēptibilius ē q̄ vocari fatua· ⁊ nō irasci vel verba reddere? Quid ꝛspectius q̄ oia relinq̄re et omib⁹ indigere? Quid vloriosius apud mūdiales·q̄ iniuriā suā dissimulare et oīnibus se credere· et te nere indignioꝛē et hūlioꝛē? Tal' o filia erat hūiltas mea· hoc gaudiū meū· hec voluntas tota· que nulli nisi filio meo placere cogitabam· Ceruntamen hec humilitas·sequentib⁹ me valet ad tria· Primo pro aere corruptiuo et tēpestuo so·idest pro obprobrio hominum et de spectione·Sicut enim aer impetuosus et fortis· ab omni parte impellit hoiem et infrigidat·sic hominem impatientem et futurorum inconsideratiūm· obpro bria faciliter deijciunt·et animū a cari tate remittunt·Sed quicunq̄ ad humi litatem meaz sedule attendit· cogitet q̄ lia ego domina oīm audiui·querat lau dē meā non suam· Cōsideret q̄ verba non sūt nisi aer·et mox habebit refrige riū⁊ Et quid enī mundiales tā impatiē tes sunt ad verba ⁊ obprobria·nisi quia plus querunt laudē ꝓpriā q̄ dei· et hūili tas i eis ē nulla·q̄a obturatū hīt oculū a peccatis· Ergo q̄uis iusticia scripta dicit·verba contumelioſa non debere

audiri sine causa vel sustineri· virtus tamen est ꝛ merces· illata patienter propter deum audiuisse ꝛ sustinuisse· ℭ Scõo hũilitas mea defendit a frigore vrente· id ẽ ab amicicia carnali· ℑst enim q̃dam amicicia qua diligit hõ ꝓpter pñtia ista· sicut illi qui loquũt sic ꝛ ℭiba tume ꝛ ego te in pñti· qr nõ curo q̃s te cibabit post mortẽ· Honora tu me et ego te· naz pro mimo est michi qual' sequat honor futurus· hec enim est amicicia frigida absq; calore dei· dura quasi nix cõgelata· in amore et cõpassione proximi indigẽtis ꝛ Infructuosa ad p̃mium ꝛ Diuiũcta enim societate· ꝛ deposita mensa statim dissoluta est omis amicicie vtilitas et fructus euacuat9 ꝛ Quicũq; vero humilitatẽ meã imitat· ipe benefacit oñibus ꝓpter deum· tã inimicis q̃ amicis ꝛ Amicis· qr in honore dei stabilit pistũt Inimicis vero· qr creatura dei sunt et forte futuri boni Tercio defendit hũilitatis mee ꝓsideratio· ab ymbrib9 et immũdicia aque que procedit de nubib9· ℭñ enim procedit nubes· nisi de humore et vaporibus procedẽtib9 de terra· q̃ cum calore ascendẽtes in celum dẽsant in supioribus· ꝛ sic fiunt inte tria· scilicz pluuia grãw et nix ꝛ ℑ Hec nubes corpus homis significat· qõ de imundicia procedit· Habet autẽ corpus tria secum· sicut et nubes secum· Habet enim corpus audire videre ꝛ sentire· ℰx eo enim q̃ corpus habet videre cõcupiscit ea que videt· ꝛcupiscit bona et pulcras facies· concupiscit latas possessiones ꝛ Quid aũt sunt omia ista· nisi quasi q̃dã pluuia procedens de nubibus· maculãs aim i affectu congregationis· inquietãs per sollicitudines· distendens per inutiles cogitatus· et perturbans in congregatorum amissione ꝛ ℰx eo vero q̃ corpus habet audire· libenter audit honorem ꝓpm· mundi amiciciam· Audit quecunq; corpi sunt delectabilia· aieq; nociua· Hec omnia quid aliud sunt· nisi quasi nix citius dissoluenda· Frigidam faciens animã ad deum· et obduratam ad hũilitatem ℰx eo vero q̃ corpus habet sentire· sentit libenter suam voluptatem et corporis quietudinem· hoc q̃ aliud est nisi quasi grando ex aquis imũdicie congelata· animam infructuferam reddens ad spiritualia· fortem ad mundialia· ꝛ mollem ad corporis oblectãta ꝛ ℰrgo quicunq; ab hac nube defendi desiderat· confugiat ad humilitatem meam· et imitetur eam· ℙer hanc enim defenditur a cupiditate visus· ne cõcupiscat illicita· Defenditur a delectatione auditus· ne audiat contra veritatẽ· Defenditur a voluptate carnis· ne succumbat illicitis motib9· ℭ Vere dico tibi q̃ humilitatis mee consideratio· ipa est tanq̃ bonus mantellus calefaciens portantes se· eos scz qui non solum eum portant cogitatõe· sed et ope· Non enim calefacit mantellus corporalis· nisi portetur Nec humilitas mea proficit eam cogitantibus· nisi ꝛ pro modulo suo vnusquisq; studuerit eam imitari ℭ ℰrgo filia mea indue te hac humilitate pro virib9 tuis· quia mulieres mũdi mantellos portant· qui extra habent superbiam· intus vero modicam vtilitatem· Has vestes omnino fuge· quia nisi vilescat tibi pius amor mundi· nisi continuo pensaueris circa te dei misericordiam· et tuam circa eum ingratitudinẽ nisi cogitaueris semper ea que fecisti· ꝛ que facis· et qualem sententiam iudicij pro hijs mereris· non poteris apprehẽdere mantellum· humilitatis mee· ℭt quid enim ego me tantũ humiliabam· aut vnde promerui tantam gratiaz· nisi quia cogitaui· et sciui me nichil a me eẽ vel habere? Ideo et nolui laudem meam· sed solius datoris et creatoris· ℰrgo filia fuge ad mantellum humilitatis mee· et cogita te peccatricem super alios· Quia ecia si aliquos videris malos nescis quid eis cras futur ẽ· nescis ecia

qua intentiõe· et qua sciẽtia hoc faciũt
Vtrum in infirmitate an industria Jtẽo
nullis te preferas· nulloscz in corde tuo
debes iudicare·

Verba exhortationis

virginis ad filiam querimoniã innuen-
tia de paucitate suoz amicoz· et qualit
rẽus loquitur ad sponsam inquiẽs· q p
flores intelligũt eius sacra verba· z in
quibus talia verba habeãt fructificare

Capĩm· xviij·

QVaria loqbaz z Ubi
magnus exercitus essz· qui
cunz pcederet iurta euz·
habens wsum nimis grauatum aliquo
magno pondere· et brachia similit· et o
culos plenos lacrimis· respiceret ad ex
ercitum· si forte essz aliqs qui cõpatere
tur ei et relevaret onꝰ Talis ego erã-
nã ego plena fui tribulatione a nativi-
tate filij mei· vsqz ad mortem eius Ego
in wso meo portaui maximũ onus· cuz
labori divino iugiter instabam· et omia
advenientia michi portabam patienter
Jnter brachia mea tolerabã onerosum
pondus· cũ tribulatõem et wlorem coz
dis· vltra oẽm creaturã patiebar z Ego
habui oc'los meos plenos lacrimis· qũ
considerabã in mẽbris filij mei loca cla-
uoz· et passionẽ eius futurã· et cũ vide-
rem in eo omnia cõpleri· que audiebã a
pphetis vaticinata· Sed nunc respicio
ad omẽs qui in mundo sunt· si forte sint
aliqui qui compatiant michi · z recogi-
tent dolorem meum· z valde paucos in
venio qui cogitant tribulatiõem et do-
lorem meũ· Jdeo filia mea licet a mul-
tis oblita et neglecta sum· tu tñ non ob
liviscaris me· vide dolorem meũ et imi-
tare quantũ potes z Considera wlores
meos et lacrimas· et dole· quia amici
dei pauci sunt z Sta stabilis· ecce filius
meus venit z Qui statim veniens ait z

B Ego sum deus tuus· et dñs q lo-
quor tecum· verba mea sũt quasi flores
arboris bone· et qꝫ omnes flores de
vna radice arboris pdeunt· non tamen
omẽs flores vẽiunt ad effectũ fructus
Sic vba mea sunt qsi quidam flores· te
radice caritatis divine pdeuntes· que
quidem multi suscipiũt· non tñ in omni
bus faciũt fructũ· nec in omibus matu-
rescunt z Quia quam suscipiunt ea et re
tinent ad tempus· z sic postea reũciunt
quia spiritui meo ingrati sunt z Quidaz
suscipiunt z retinẽt· quia caritate pleni
sunt· z in hijs faciunt fructum devotio-
nis· et sancte opationis· Tu ergo spon
sa mea· q iure divio mea facta es· opor
tet te habere tres domos z Jn prima de
bent esse necessaria· que intrãt in corpꝰ
Jn scõa vestes· que vestiãt corpus exte
rius Jn tercia necessaria instrumenta·
ad vtilitatem domus z Jn prima debẽt
esse tria· primo panis· scõo potus· tcio
edulium· Jn scõa domo debent esse eci
am tria· Primo vestimentũ lineũ· scõo
laneum· tercio qõ fit de ope vermium
Jn tercia domo eciã tria Primo instru
menta z vasa· que implẽda sunt liquore
scõo instrumenta viuentia· quibꝰ pmo
uentur corpalia· vtputa equi et asini· et
simlia· tercio instrumenta que per viua
mouentur·

Verba ãmonitõis xpi

ad sponsam de pmissiõe in tribus domi
bus fienda· et qũo bona voluntas p pa
nem· premeditatio divina per potuz· sa
pientia divina per edulium wsignãtur·
z qualiter sapientia divina non in litte
ratura est sed in corde· et vita bona·

Capĩm· xxv·

AGoipe qui loquor tecum ·
sum creator omniũ et a nul
lo creatus z A Ante
me nichil erat nec post me aliquid esse
poterit· quia ego semper eram et semp
sum· Ego eciam sum dominꝰ· cuius po
tentie nullus resistere poterit· et a quo
est omnis potestas et dominatio z

¶ Ego loquor tibi sicut vir loquitur ad vxorem suam·Vxor mea·nos debemus habere tres tomos·In vna debet esse panis·et potus·7 edulium·Sz potes querere quid notat panis iste? Nū quid noto panem qui in altari est · hic vticz ante verba illa Hoc est corpꝰ meū panis est·sed dicto verbo illo nō est panis·sed corpus meum qō de virgine sūpsi·et in cruce veraciter crucifixum est hunc ego nō noto hic· sed panis quē in tomum nr̄am cōgregare debemus ē voluntas bona et sincera·¶ Corporal' panis si mundus et purus ē·duo bona hz Primo confortat· et dat venis et arterijs et neruis omibus fortitudinē· Secundo recipit ad se oēm putredinē interiorem·et cum hac discedit·7 in secessuz vadit·et homo emundat·Sic volūtas pura·primo confortat·Nam si homo nichil velit nisi que dei sūt·nichil laborat nisi ad honorem dei·toto desiderio desiderat exire de mundo et esse cum deo·7 Hec voluntas cōfortat hoiem in bono augmentat amorem dei·facit ei mundū vilescere·patientiā fortificat·et spē glorie adipiscēde roborat·intm̄ q̄ omia aduenientia hylariter amplectit· B Scdo voluntas bona·oēm putredinē extrahit·Que est putredo nocens anie nisi superbia cupiditas 7 luxuria? Sed cum putredo supbie vel alicuꝰ alterius vicij venerit in mentez·tunc discedit si homo cogitat sic·Superbia vana ē·qa non decet accipientem laudari de bonis datis·sz datorem· Cupiditas vana est·qꝛ omia terrēa relinquent·Luxuria non est nisi fetor·ꝓterea nolo eam· sed magis volo sequi voluntatem dei meicuius p̄mium non finietur·cuius bona nunq̄ veterascunt·Tūc omis supbie et cupiditatis temptatio discedit·7 voluntas bona in bono pseverat· ¶ Potus quē debemus habere in tombus nr̄is·est diuina p̄meditatio in oibus agēdis·Corpalis enim potus·duo bona habz Primo facit bonam digestōem·Quicūq̄ enim aliqua bona facere proponit·si considerat secum 7 diligenter reuolvit priusq̄ faciat·quis honor dei ex hoc prouenit·que vtilitas ad primum·que cōmoditas ad aiam·et noluerit facere· nisi aliq̄ vtilitatem diuinā in opere suo ppenderit esse Tūc opus illud habebit bonum ꝓcessum·quasi bonam digestionem Tūc si qua indiscretio in ope faciendo occurrere poterit·citius reprehenditur·Tūc si quid distortū fuerit citius corrigitur·et opus suum rectū et rationabile et edificatiuū·cora hoīnibꝰ erit· Nam qui in ope suo diuinā p̄meditatōem non habet· nec vtilitatem querit anime et honorem dei·eciam si opꝰ sum ꝓcessum habebit ad tempus·in fine tamen nisi corrigat intentio· erit in nichilum· Q Scdo potus extinguit sitim·que est sitis peior q̄ peccatū· prave cupiditatis et ire·Et si homo p̄meditatur que inte ꝓuenerit vtilitas· q̄ misere finitur·que remuneratio si resistitur· mox per grām dei extinguitur sitis illa prava·accedit ardor diuine caritatis et boni desiderij·surgit leticia· ex eo q̄ nō fecit ea que venerunt in mentem eius· Inquirit occasionem qūo ea de cetero poterit cauere·quibus supplantaꝰ fuisset·nisi succurrisset p̄meditatio·7 solliciior fiet de cetero in cauēdo talia Hic sponsa mea est potus qui i fiscū nr̄m debet congregari·¶ Tercio debet ibi eē edulium·hoc facit duo· Primo facit in ore meliorem saporem 7 melius conuēit corpori·q̄ si esset solus panis·Scdo facit delicatiorem carnem·et meliorē sanguinem·q̄ si esset solus panis et potus· Sic eciam spūale edulium facit· Quid est autē edulium hoc·vticz sapientia diuina·Quicunq̄ enim habet bonam voluntatez·nichil volens nisi q̄ dei sunt·et diuinā p̄meditatōez ·nichil faciendo nisi prius noverit ibi honorem dei·huic sapit valde bene sapientia· D

¶ Nunc potes querere que est diuina sapientia? Adulti enim sunt simplices q̄ nesciunt nisi vnum scz pater noster·et b̄ vir rectum; Alij sunt magne litterature et profunde scientie· Nūquid est diuina sapientia? Nequaq̄· Diuina eni sapientia nō est p̄cise in litteratura· sz in corde et bona vita; Quicūq̄ cogitat sedule viam ad mortem qualitatē ip̄ius mortis et iudiciū post mortem· hic sapiēs ē; Quicunq̄ abijcit a se vanitatē mundi et superflua· quicunq̄ contentat̄ de sol'ne cessarijs· et laborat in amore dei quātū potest· hic habet eruditū sapiētie· quo voluntas bona et diuina p̄meditatio sapiūt melius· Q̄n enim homo cogitat mortē· et in morte nuditatē· q̄n enim homo perpendit iudicium dei terribile· vbi nichil occultat̄ nichil dimittit̄ impunitū· quando et cogitat mūdi instabilitatē et vanitatem; Nunquid non tūc gaudet et dulciter sapit in corde reliquisse voluntatē suam deo· et abstinuisse se a peccatis? Nūquid non tunc confortat̄ caro et sanguis meliorat̄· id est ois infirmitas aie· scz accidia et moz dissolutio ꝓpellitur· sanguis diuine caritatis fit recentior et Quia cōsiderat rationabilius fore diligenda ea que eterna sunt· q̄ que caſura

¶ Ergo diuina sapiētia nō est p̄cise in litteratura· sed in bono opere· quia multi sapiētes sunt scōm mundū et ad terroria sua· sed oīno insipiētes sunt ad dei mandata et voluntatez ei9· et refrenatōem corpis sui; Et hij nō sunt sapiētes sz insipientes et ceci· q̄ sciunt ea que caſura sunt· et ad momentū vtilia; Eterna vero despiciūt et obluiscunt̄· ¶ Alij sunt insipientes ad mundi delectabilia et honorem eius· et sapientes ad cōsiderādum que dei sunt feruentes in obsequio eius; Hij veraciter sapientes sunt· quia sapit eis preceptū dei et voluntas eius; Isti veraciter illuminati sunt et apertos habent oculos· q̄ semp cōsiderāt qūo veniant ad veram vitā· et veram lucez Alij vero ambulāt in tenebris· et delectabilius eis videtur esse in tenebris· q̄ viam inquirere p̄ quaz venire possent ad lucem; Propterea sponsa mea; Cōgregemus in domos nr̄as hec tria scz bonā voluntatem· p̄meditatōem diuinā et diuinam sapientiā Hec enim sunt ex q̄bus letari debemus· licet aūt te moneo· attamen omnes electos meos in mūdo in tenoto· quia anima iusti sponsa mea ē· ego enim creator sum et redemptor;

Verba admonitionis vite virginis ad filiam· et p̄ ad spōsam de vestimentis habēdis in scōa domo· et qualiter p̄ talia vestimēta par ri et p̄ri mi· et opa miscōie· et abstinētia pura designant· et oīm istoz declaratio optima·

Capitulum·xxvj·

Maria loquebatur· Ampme tibi monile passiōis filij mei· sicut iste scūs laurentius impsit sibi; Ipe enim cogitabat q̄tidie in mente sua sic· deus meus ipe est dns meus ego vero seruus· Ipe dominus ihūs xp̄us fuit nudatus et derisus· quomō ergo decet vt ego seruꝰ vestiar delicationibus? Ipe fuit flagellatus et affixus ligno· nō decet ergo vt ego qui seruus sum· si vere seruus sum· sim absq̄ dolore et tribulatione· Cūq̄ igitur sup prunas extenderet̄· et cū adeps liquidꝰ in ignem decurreret· et omnia membra ignis inflāmaret· respexit oculis in celū dicens Bñdictus sis tu dnꝰ meꝰ et creator meꝰ ihū xp̄e· ego cognosco me nō bene in diebus meis vixisse· cognosco eciam me in honore tuo modicum fecisse· Ideo quia miscōia tua maxima ē· rogote vt facias mecū scōm miscōiam tuā· et cū isto verbo aia a corpe separata est Ecce filia mea q̄ tm̄ filiū meū dilexit· qui talia p̄ honore eius passus est· adhuc indignum se dixit obtinere celum· Quo ergo illi digni sunt· qui scōm voluntatem suā viuūt? Propterea considera

semper passionem filij mei et scꝯoꝝ eius Non enim sine causa tãta passi sunt·sed vt alijs exemplum viuẽdi darent·et vt ostenderent quãtam districtiõem filius meus pro pctis exiget· qui non minimũ pctm vult esse sine emendatõe·¶ Deinde filius veniẽs loquebaꝫ spõse dicẽs Dixi tibi prius que debent esse in domibus nostris·Inter cetera eã debẽt tibi esse vestes sub ꝑplici genere·Primo vestimentum lineum quod nascit̃ et crescit de terra·Scõo pellicium qõ fit de animalibus Tertio sericũ qõ fit de vmbꝝ Lineũ vestimentum hꝫ duo bona Prio molle ẽ·7 lene ad nuda corpis·Scõo non ꝓdit colorẽ suũ·sꝫ quo frequentius abluit̃ tanto fit mundius·Scõm vestimentũ scilicꝫ pellicium·etiam habꝫ duo Primo coopit turpitudinẽ·scõo calefacit ꝓtra frigus·Tertium vestimẽtũ sczꝫ sericũ habet etiam duo·Primo videtur esse valde pulcrum et delicatũ·Scõo valde carum ad emendũ ¶ Lineum vero indumẽtum qõ ad nuda corpis habile est·notat pacem et concordiã·Hãc debet deuota anima habere ad deũ·vt pacẽ habeat cũ deo suo·nichil aliud vel aliter volendo ꝙ qõ deus Non exacerbando eũ per pcta·quia inter deum et animã non est pax nisi peccare desistaꝫ et ꝯcupiscentia refrenet̃·Debet etiã pacem habere ad proximũ·scꝫ non inferẽdo ei mala succurrẽdo ei si habꝫ·sufferẽdo si contra eũ peccauerit·Quid enim infelicius distendit animaꝫ ꝙ semꝑ peccatum appetere 7 nunꝙ eo repleri·semper desiderare·et nunꝙ quiescẽ?Quid vero amarius pungit animã ꝙ cõtra ꝓximum irasci·et bonis eiꝰ inuidere?Ite o pacem debet anima habere ad deũ et ad ꝓximum· quia nichil quietius eẽ potest·ꝙ quiescere a peccato·et non sollicitari de mundo·Nichil eciã lemus ꝙ gaudere de bono proximi·et ei velle qõ sibi ipi,Hoc quoꝙ lineũ indumentum debꝫ esse ad nuda corporis·quia cordi in quo deus quiescere vult·pax vicinior inter ceteras virtutes ꝓpinquius et principaliꝰ inherere debet·Hec enim est virtus que deum inducit in cor et introductũ tenet

¶ Que pax tanꝙ lineũ nascitur et crescit de terra·quia vera pax et patientia oritur de consideratõe infirmitatis ꝓprie,Homo enim qui de terra est consideret infirmitatem suã·scilicet ꝙ statim irascitur si offenditur· ꝙ statim dolet si leditur·7 si sic cogitauerit non faciat alteri qõ ipe non potest ꝓsonaliter ferre. cogitando secum qꝫ sicut ego·sic et proximus meus infirmꝰ est,Sicut ego nolo talia pati·sic nec ipse potest,Tunc pax non amittit colorem suum idest stabilitatem suã·sed eo fit constãtior·qꝫ cõsideratio infirmitatis proximi in seipo·facit hominẽ benuole tolerare illata·Si autẽ per impatiaꝫ pax denigraꝫ aliquo modo tãto fit cãdidior apud deũ· ãnto frequẽtius et citius lauaꝫ per penitẽtiã·Fit eciam letior et cautior ad ferendũ·quo plꝰ exaspaꝫ 7 frequentiꝰ abluit̃·qꝫ gaudet de spe retributiõis quã spat sibi futurã ꝓpacem·7 eo sollicitius cauet sibi ne ꝓ impatientiã cadat· ¶ Scõm vestimẽtum scꝫ pelliciũ notat opa misercõie Que quidem vestimenta pellicia·fiunt de pellibus mortuoꝝ animaliũ·Quid sũt animalia nisi sancti mei·tanꝙ animalia simplices·Horũ pellibus debet tegi aia·id est opa misercõie eorum debet imitari et facere·Hec faciunt duo·Primo cooperiũt turpitudinẽ anime peccatricis·et emundant eã ne in conspectu meo maculosa appareat·Scõo defendũt aiam contra frigus·Quid ẽ frigus anime nisi obduratio anime ad amorẽ meum?Contra hoc frigus valent opa misercõie· que vestiunt animaꝫ ne frigore dissoluaꝫ·Per hec enim deus visitat animã· et ipa deo semꝑ vicinius appropinquat·¶ Tercium vestimentum scilicet sericũ qõ fit de vermibus·quod videtur valde carũ ad emendum·notat abstinentiã purã·Hec

enim est pulcra in conspectu dei et angelor et hominū· Jpa est etiā cara ad emēdum· quia durū videtur homini coherce re os suum a multiloquio ⁊ vaniloquio Dur videtur refrenare carnis sue cupiditatem· a nimia superfluitate et delectabilitate sua ⁊ Durum etiā videt contra voluntatē suam ire· Sed licet durū sit· est tū vtile omīmodo est et pulcrū ⁊ ℍ Joeo sponsa mea p quā intelligo omēs fideles· congregem⁹ in scōam domū nostram pacē ad deū et primum ⁊ Opera misericordie compatiendo et subueniendo miseris ⁊ Abstinentiā a concupiscētijs ⁊ Dec sicut carior ceteris sic etiā pulcrior ē alijs· intīm q sine ea nulla videt alia virt⁹ esse pulcra· Que quidem abstinētia trahi debet de vermibus· id est de cogitatione excessuū suorū contra deum suū ⁊ De humilitate mea et de abstinētia mea· q factus sum similis vermi propter hoiem Cōsideret nāq homo in aio suo quō ⁊ quotiens contra me peccauerit· et qualiter emendauerit· et inuenet i se q nulla abstinentia ⁊ nullo labore suo sufficēt emēdare· quotiens contra me peccauerit ⁊ Perpendat etiam penā meā et sanctor meor quare talia passi sumus· ⁊ intelliget veraciter q si tantā districtōem exegi a me et sanctis meis· q michi obedierunt· qnto districtiorē vltionem exigaz ab eis qui michi nō obediūt ⁊ Ergo bōa anima assumat sibi abstinentiā libenter· recordetur petā sua q mala sunt· que qsi vermes rodunt aniam· et sic de vilibus vermibus pciosum sericū cōgregabit· id est abstinentiā puram in oībus membris suis ⁊ De qua deus gaudet et omis celi exercitus· et pro q congregās meretur eternū gaudiū· qui nisi ipa subueniret habuisset eternum luctum ⁊

Verba xpi ad spōsam de instrumētis in tercia domo reponendis et qualit̄ p talia instrumēta bōe cogitatōes sensus disciplinati· et vera confessio designant̄· et oīm istor optima declaratio· et de clausura istarū domorum in generali·

Capitulum·xxvij·

Jlius dei loquebat̄ ad spōsā dicens ⁊ A Bipi tibi primus· q in tercia domo haberēt esse instrumēta sub triplici genere ⁊ Primo instrumēta in quib⁹ infundantur liq̄res ⁊ Scōo instrumēta quibus terra foris pparetur vtputa rastrū· ⁊ securis ⁊ huiusmodi q̄bus confracta restaurent ⁊ Tercio instrumenta viua sicut asini et equi et similia· q̄bus ⁊ viua et mortua p moueant̄· ℂ Jn prima aūt domo in qua sunt liquores· debent esse duo instrumētorum genera· Primo instrumenta in q̄bus infundant̄ liquores fluidi et dulces sicut aqua et oleū vinum et huiusmodi ⁊ Scōo instrumenta in quib⁹ infundant̄ loquores amari et spissi· sicut sinapis et farina et cōsimlia· Nunq̄d potes tu intelligere quid ista significant? Liquores certe significant cogitatōes anime bonas et malas· Cogitatio enim bona est sicut oleum dulce· et sicut vinum delectabile Cogitatio vero mala est sicut sinapis amara· qua amaraz facit aiam et turbidam· Et sicut homo qnq̄z hz necesse de liquoib⁹ spissis· qui licet non multum pficiunt ad corpis sustentatōez· p sunt tamen ad corpis et cerebu purgationē et sanatōem· Sic etiam cogitatōes male sunt· q: q̄uis non impinguāt et satiāt aiaz vt oleum bonaz cogitationū· tamen proficiunt ad anime qurgatōem· sicut sinapis ad purgatōem cerebu· B Nisi enim non q̄nq̄z interuenirent cogitationes male· tunc homo esset angelus et nō homo· et putaret homo omia habere a seipo· Jdeo vt homo intelligat infirmitatem suam quam habet a seipo· et fortitudinem quā habet a me· necesse est vt pmittatur ex magna misericordia quādoq̄z temptari cogitatiōibus malis· quib⁹ si homo non consentit· purgatio sūt anie

et custodia virtutum suarum Et licz amare sunt quasi sinapis ad ferendum· tamen multum sanāt aiam et ducunt eam ad eternam vitam et sanitatem· que nō potest haberi sine amaritudinibus· Ergo vasa anime vbi cogitatōes bone reponentur sedule p̄parentur ⁊ continue muniantur·qua vtile est vt eciam cogitatōes male adveniant ꝓpter probatōez et maius meritum·laboret aūt ania diligenter ne consentiat eis vel delectetur in eis·Alioquin dulcedo et incremētū anime effundetur·et sola amaritudo remanebit· ¶ In scōa domo debent esse instrumēta etiaz sub duplici genere ꝓmo instrumēta exteriora quibus ꝛa fons p̄paretur ad semen·et spine eradicētur·vtputa aratrū et rastrum ⁊ Scōo instrumēta vtilia ad necessaria interiora et exteriora·vtputa securis et consilia ⁊

℞ Instrumēta aūt quib⁹ terra excolitur significant sensus homis· qui ad vtilitatē ꝓmi·tanq̄ aratrū ad terrā ordinandi sunt ¶Bali enim hoies sunt sicut terra q̄ terrena semp cogitant·Ipi nāq̄ sunt aridi a cōpunctione ꝑ petis suis q̄ petm̄ nichil reputant ⁊ Ipi sunt frigidi in divina caritate· q̄ nichil nisi suam voluntatē querūt·Ipi sunt pōderosi ad agendum bona· q̄ alacres sunt pro honore mundi·Ideo vir bonus istos excolere debz ꝑ sensus exteriores·sicut ⁊ bonus rusticus terrā excolit ꝑ aratrū·Primo eni debet excolere ꝑ os suū·loquendo eis vtilia anie·et informādo ad viam vite·Deinde ope faciēdo bona que poterit·vt primus informet̄ per verba·et excitetur ad faciendū bona·Deinde excolet reliquis mēbris ꝓximū suum vt fructifer fiat· scz oculis simplicibus ne videat impudica·vt ꝓmus impudic⁹ addiscat in omīibus mēbris modestiam ⁊ Auribus suis excolat ne audiat inepta· et pedibus vt alacer sit ad opus dei Duic terre sic exculte ego dens pluuiā grēmee ꝑ laborem excolētis tribuā·et gaudebit laborans de fructu terre p̄ꝰ ariue cum ceperit germinare ⁊ ℞ Instrumenta vero que ad interiora p̄paranda necessaria sunt· sicut securis et consilia· significant intentōem discretam·et diuinam discussionē opis sui ⁊ Quia quidq̄d boni homo fecerit·nō debz facere ꝓpter honores et laudem hoim·sed ex divina caritate ad eternā retributiōem· Ideo examinet homo diligenter opa sua·qua intentione et qua mercede hec fecit· et si invenerit in opere suo aliq̄ superbiaz· abscidat statim securi discretōis·vt sicut fons excolit ꝓximū suum qui q̄si extra mundum est·id est extra societatē amicorum meoz per opa mala·sic intus p̄ divinam caritatem fructificet sibi ⁊ Quia sicut opus rustici qui nō habuit instrūmenta quibus reparet destructa·citꝰ erit in vacuū·Sic nisi discreta discretione·homo examinet opa sua qūo allevientur si laboriosa videnē· qūo reparenē si franguntur·nō perveniēt ad profectū ⁊ Propterea non solū laborandū est efficaciē exterius·sed et intus sollicite considerādum·qūo et qua intentione laboratur ⁊

℞ In tercia domo debent esse instrumenta viva· que promoveant mortua et viva·scilicet equi et asini et alia animalia ⁊ Hec instrumenta sunt cōfessio vera·Ipsa enim est que viua et mortua promouet ⁊ Quid notat viuū nisi animā que veritate mea creata est·et ineternum vivit·Ipa enim per confessionē veram· quotidie magis ac magis appropinquat deo ⁊ Sicut enim animal quo frequentius et melius nutritum fuerit·tanto fortius est ad portandum·et pulcrius ad intuendum·Sic et confessio·quo frequētius facta fuerit et quanto diligentius· tam de minimis q̄ de maximis ⁊ Tanto magis animam promouet ⁊ intantū deo placet·q̄ eciam animam in cor dei introducit·Quid autem significant mortua que eciaz confessio promouet·nisi opera bona que per mortale peccatum moriūt·

Mam ipsa opera bona in mortalib⁹ peccatis morientia·mortua sunt apud deū· quia nullum bonum placere poterit deo·nisi prius peccatū vel voluntate perfecta corrigatur vel opere·Nec in vno vase suauia et fetentia bene conuenire poterunt· ℞ Si autem aliquis opera bona mortalibus peccatis mortificat·et veram confessionem de commissis assumpserit·cum voluntate emendādi et cauendi de cetero·mox per cōfessionem et virtutez humilitatis reuiuiscūt opera bona·que prius fuerunt mortua· et proficiunt ei ad salutem eternaz·Qui si moritur non facta confessione· opera ipsa bōa que mox et annichilari nō possunt·nec tamen propter mortale peccatum eternam vitam mereri poterunt· proficiunt ei ad leniorem penam vel alis ad salutem¿Si tamen fecit ipa opera bona cum diuina intentione·¿ ad dei honorem·Si vero fecit ipa opera·propter honorem mundi et ipius vtilitatem· tunc ipa opera mouente factore moūtur·quia mercedem suam recepit ꝛ mūdo pro quo laborauit· ¶ Propterea spōsa mea per quā intelligo omēs amicos meos·congregemus in domos nostras illa·vnde spiritualiter deus vult ꝛlectan cum anima sancta ¶ Primo in domum primam scilicet panem sincere voluntatis·nichil volendo nisi quod deus¿ Secundo potum diuine pmeditationis·nil agendo nisi ibi cogitetur dei honor Tercio edulium diuine sapientie·cogitando semper que futura sunt·¿ quomō pītia ordinãda sunt· ℭ In scām domuz congregemus pacem a peccatis ad deū· et pacem a rixa ad proximum· Secūdū opera misericordie quibus eciam operē vtiles simus proximo·Tercio abstinentiam perfectā·qua coherceamus ea que turbare volunt pacem¿ ¶ In terciam domum congregemus rationabiles et bonas cogitationes·ad ornandum domum nostrā interius·Secundo sens⁹ bene disciplinatos· et temperatos· ad lucendum amicis nostris exterius¿ Tercio confessionem veram·qua si infirmamur reuiuiscere possumus¿ ¶ Sz q̄uis domus habeantur·non tamen possunt cōseruari congregata in eis nisi habeātur hostia·nec ostia possunt pēdere sine cardinibus·nec serari sine seris¿ Ideo vt congregata maneant salua·ponatur i domo hostiū·scilicet spes firma·vt nullis frangatur aduersitatibus Que spes habeat duos cardines·scilicet vt homo non desperet ꝛ adipiscenda gloria·nec de fugiendo supplicio·sed in omni aduersitate semper de misericordia dei confidēs speret meliora¿ ℞ Sera autem hostiū debet esse diuina caritas·qua muniatur hostiū ne ingrediatur inimicus· Quid eni prodest habē hostiū sine sera? Quid spē sine caritate? Si eni quis sperat pītia eterna et sperat de dei misericordia·nō tamē diligit deum et timet·hostium quidem habet quasi sine sera·per quod inimicus capitalis ingredi potest cum voluerit et occidere¿ Sed spes recta est· vt qui sperat faciat etiam bona que potest·sine quibus non potest obtinere celestia·si sciuit et potuit facere bōa ¿ noluit. Si vero quis excessisse se intelligit vel non fecisse cum potuit·habeat bonā voluntatem faciēdi bona que potest· ¿ quod facere non poterit·et speret firmiter se ad deum posse accedere· etiā per bonam voluntatem et diuinam caritatem·Ergo hostium id est spes mūniatur diuina caritate·vt sicut sera mlta habet intus retinacla ne hostis aperiat· sic in diuina caritate sit quedam sollicitudo ne deus offendatur·sit caritatiꝰ timor ne discedat ab eo·Feruor etiam igneus quomō deus diligatur· et cura quomō imitetur¿ Sit etiam dolor eo q̄ non sufficit tantū facere sicut vellet·et sicut obligatum se intelligit¿ Humilitas quoq; qua homo qō agit reputat nichilum·respectu peccatorū suorū¿ Hijs retinaclis

muniatur sera·ne dyabolus faciliter seram caritatis aperiat·et immittat amorem suum¦ ℟ Clavis vero qua aperitur et clauditur sera·debet esse desiderium solius dei·conueniens cum divina caritate ⁊ divino opere·vt scilicz michil velit habere homo etiam si possz nisi deum·et hoc propter maximam caritatem eius¦ Hoc enim desiderium claudit cū in anima et animā in eo·quia una utriusqz voluntas¦ Hanc vero clavez vxor et vir debent habere soli videlicet deus et anima·vt quotiens deꝰ ingredi voluerit et delectari in homine·scilicet anime virtutibus·liberum habeat accessum p clavem stabilis desiderij¦ Quotiens etiam anima ingredi voluerit ad cor dei libere possit·quia ipa michil desiderat nisi eum Hec clavis custoditur per anime vigilantiam·⁊ humilitatis sue custodiam·qua deo ascribit omne bonum quod habet·et custoditur etiam clavis hec p dei potentiam et dei caritatem·ne anima a dyabolo supplantetur¦ ¶ Ecce sponsa mea qualis caritas dei est ad aiaz·Sta ergo firmiter·et fac voluntatē meam ⁊

Verba xpi ad spōsam

de sui immutabilitate·necnon et de suorū verborum pfectione·q̄uis statim opera nō sequūtur·et quomō voluntas nostra cōmittenda est in omnibus divine voluntati·

Capitulum·xxviij·

Filius loquebatur ad sponsā dicens¦ ℟ Cur sic turbaris ex eo q̄ ille dixit verba mea esse falsa? Nunquid ego sum eo deterior ex vituperio eius·aut fierē eo melior ex laude eius? Ego nempe immutabilis sum·nec minui nec augeri possū·nec laude indigeo·Sed homo me laudans·ex laude mea proficit nō michi sed sibiꝑ¦ Nec vnq̄ de ore meo qui sum veritas falsitas pcessit vl' pcedere potest·quia omnia quecunqz locutus sum p prophetas sive per alios amicos meos·aut spiritualiter aut corporaliter sicut tūc intelleꝛi pficientur¦ Nec ideo erant falsa quia vnum dixi semel aliud scōo·vnum expressius aliud obscurius·quia ad probandam fidei mee constantiā et amicoꝝ meorum sollicitudinem·multa ostēdi q̄ secundum diversos effectus spiritꝰ mei·diversimode a bonis et malis itelligi bene et male possunt·vt haberēt in diversis statibus vnde diversi diversa exercere possent in bono¦ Nam sicut in deitatem meam assumpsi humanitatem meaz in vna persona·sic et quāmdoz loquebar ex parte humanitatis mee·inquantum subiecta erat deitati·quāmdoz ex parte deitatis inquantū creatrix erat humanitatis·vt patet ex evangelio meo·Et sic q̄nis diversa vivantur a calumniantibus et nescientibus·tamē vera erant verba secūdum veritatem¦ Nec eciaz sine causa erat q̄ obscure readivi aliqua·q̄a sic erat iusticia vt occultaretur consiliū meum aliquantulum a malis·et vnusquisqz bonorum ferventē expectaret gratiā meam·et pro expectatione obtineret premium·ne si certo tempore consiliū meum insinuatum fuisset·omēs ab expectatōe et caritate·propter longiturnitatē temporis desisterent¦ ℟ Plurima eciam promisi·que tamen a presentibus propter ingratitudinem subtracta sunt·Si eni ipi a malicia sua destitissent·ego vtiq̄ quod pmiseram prestitissem Ideo nō debes turbari q̄ verba mea arguantur mendacij¦ Quod enim impossibile videtur apud homines·hoc possibile ē apud me· ¶ Mirantur eciam amici mei cur nō potest verba sequentur opera·hoc enim non est sine causa·Nunquid non moyses missus erat ad pharaonem·non tamen statim loquebantur signa¦ Quare? Quia·Si enim stati signa veniissent et opera·non manifesta fuisset duricia pharaonis·nec potentia dei·nec mira-

bilia offensa Michilominus tamen pharo propter maliciã usam damnaretur· eciam si non venisset moyses·q̃us duricia eius non fuit ita manifesta Sic eciã nũc fiet· Propterea state viriliter ⁊ Aratrum quippe q̃us a bobus trahitur· tamen scõm voluntatez regentis regitur Sic eciam q̃ verba mea audiatis et sciatis·non tamen vadunt vel perficiẽtur scõm voluntatem vestram·sed scõm meam·Ego enim scio quomõ terra est disposita·et quomõ excolẽda·Vos autez oẽm voluntatẽ vestrã michi cõmittite· et dicite fiat voluntas tua·

Verba monitõis iohãnis baptiste ad sponsam in figura· i qua deus per auẽ picam anima per pullos· corpus per nidum. mundi delectatões per animalia ferocia·superbia per aues rapaces·mundi leticia per laqueum designantur·

¶ Capitulum·xxix·

IOhannes baptista loquebatur ad sponsam xp̃i dicens ⁊ A Dñs ihũs vocauit te de tenebris in lucem·de immundicia imperfectã mundiciam ⁊ De angustia in latitudinem·Quantũ ergo sibi pro hũjs re gratiari teneris·q̃s explicare valet aut quando sufficeres? Ueruntamẽ facito quantũ vales· ¶ Est auis quedam que dicitur pica·hec enim diligit pullos q̃a ova vnde processerunt pulli fuerunt in ventre eius ⁊ Hec auis facit sibi nidũ de rebus inueteratis et attritis ꝓpter tria Primo propter requiem ⁊ Scõo propt̃ latibulum a pluuia et nimia siccitate ⁊ Tercio vt nutriat pullos suos qui fũt ex ouis·que auis ex caritate cõponẽdo se super ea fouet pullos ⁊ Cum vero pulli nati sunt·mater allicit eos ad volãdũ per tria· Primo per cibi administratiõnem·Scõo per sedulam vocem·Tercio·per volatus sui exemplificatõez· Pulli vero quia diligunt matrem·assueti cibo matris ferunt se p̃mo paulatim p̃cedente matre supra nidum ⁊ Inde iuxta vires progrediuntur vlterius· donec̃ ex vsu et arte sunt pfecti· B Hec auis deus est·qui eternaliter est·et nũq̃ immutatur·et ex deitatis eius vtero· omnes anie rationales egrediuntur ⁊ Cuilibet vero anime patur nidus de rebus attritis·quia corpus de terra consociat anime·in quo deus animam nutrit cibo bonarũ affectionũ ⁊ Defendit ab aub⁹ malarũ cogitationũ·⁊ dat requiẽ a pluuia malarum actionum·Quelibet vero anima·quia tali ꝛe causa conũgitur corpori vt ipsa corpus regat·et nequaq̃ abeo regatur·⁊ vt corpus ad laborem excitet et ei rationabiliter prouideat Inde deus tanq̃ mater bona·vocet animã p̃ficere in meliora ⁊ Vocet exire de arto· in latiora ⁊ Primo per cibum· dando intelligentiã et ratõem iuxta capacitatez vniuscuiusq̃·indicando menti q̃d eligendum sit·quid ve fugiendum ⁊ Sed sicut mater primo educit pullos supra nidu3/ sic homo p̃mo addiscit cogitare celestia Cogitare eciã q̃ artus ⁊ vilis sit nidus corpis·q̃ lucida sunt celestia et q̃ ꝛelectabilia sunt eterna ⁊ Educit eciam ꝛeus animã per vocẽ suam qua clamat· Qui sequitur me habebit vitã·qui diligit me non morietur· Hec vox ducit ad celum Hanc qui nõ audierit· aut surdus ẽ aut ingratus dilectioni matris ⁊ Q Tercio educit deus aiam per volatum·ꝛest per humanitatis sue exemplum·Hec humãitas gloriosa habuit quasi duas alas Primo·q̃ in eo erat omis mundicia et nichil coinquinatũ·Scõo· quia omnia bona fecit·hũjs duabus alis volabat humanitas dei in mundo ⁊ Has ergo sequatur aia quantũ potest ·Et si nõ poterit ope·saltem conet̃ voluntate· ¶ Cũ autem euolat pull⁹·cauenda sunt sibi tria Primo·pro aialibus ferocibus ne resꝛat iuxta ea sup̃ terrã·q̃ ipe pullus nõ est

fortis sicut illa; Scõo caueat ab auib⁹ cupidis· quia ipe pullus adhuc non est celer euolare·sicut aues ille sunt·7 ideo in latibulo tutius est morari·Tercio caueat ne concupiscat predam in qua ẽ laqueus; ¶ Animalia ista ferocia que dicti·sunt delectationes et cupiditates mũdi·ab hijs enim sibi caueat pullus·quia dulces videntur sentiri·bone ad possidendum·et pulcre ad videndum· Sed cum putantur teneri euadunt celeriter Cum vero creditur delectari· mordẽt immisericorditer; ¶ Secundo caueat ab auibus cupidis· hee sunt superbia et ambitio·Iste enim sũt que semper altius et altius desiderant ascendere·et alias aues pcedere et odire inferiores; Ab hijs aũt caueat pullus et desideret in latibulo humilitatis morari·vt non superbiat de data gratia·nõ contemnat inferiores et minores gratie· non cogitet se aliquibus meliorẽ; ¶ Tercio caueat a preda in qua est laqueus Hec enim est leticia mundi·Nam bonum videtur habere risum in ore et delectatõem in corpore· sed latet in hijs aculeus· Adducit enim immoderatus risus immoderatã leticiam·Voluptas corpis adducit in cõstantiam mentis· ex quibus cõsequitur tristicia vel i morte vl' ante·seu in tribulatione; Festina igitur filia et tu egredi frequenter de nido tuo· per desiderium celestium; Caue tibi a bestijs cupiditatũ et ab auibus superbie· Caue a preda leticie vane; ¶ Deinde loquebatur mater ad sponsam·et ait· Caue de aue que tincta est pice·quia omnes qui tangunt eam maculantur Hec enim est amicicia mundi·instabilis vt aer·feda in acquisitione fauoris·et societate mala·Nõ cures de honoribus· non attendas ad fauores·non respicias ad laudem vel vituperium·Nam ex hijs prouenit inconstãtia animi·et diminutio diuine caritatis Sta igitur stabilis·Deus enim qui te incepit extrahẽ de nido· pascet te vsq; ad mortem·Post mortẽ vero non habebis famẽ· Custodiet eciam te a dolore defendet te in vita· et post mortem nichil timebis;

Deprecatõ matris ad filium pro sponsa 7 pro alto sancto·7 de acceptatione depcationis matris a xpo·7 de certitudine vere vl' false scitatis homis in hac vita·

Capitulum·xxx·

Maria loquebat filio dicẽs; Ba fili mi noue sponse tue· vt corpus tuum dignissimum radicetur in corde eius·vt ipsa mutetur in te·tuaq; delectatõe repleatur· ¶ Deinde ait· Hic sanctus cum tempaliter vixit· fuit in fide sancta sicut mons stabilis·quem non fregit aduersitas·nulla retraxit delectatio Fuit et flexibilis ad voluntatem tuã·sicut aer mobilis quocũq; eum impetus spiritus tui traxit· Fuit insup in caritate tua ardẽs quasi ignis·calefaciens frigidos et cõsumens iniquos· Nunc autem anima eius tecum est in gloria·vas autem instrumẽti eius depressum est·et in humiliori loco iacet q̃ decet· Ideo fili mi da corpi ei⁹ altiorem elevatiõez· honora illud qõ te pro modulo suo honorauit Elena illud quod te labore suo quo potuit elevauit ¶ Respondit filius· Benedicta sis tu que nichil relinquis intactũ qõ ad amicos tuos pertinet· Non decet mater vt vides q̃ lupis detur cibus optim⁹· Nõ conuenit vt saphirus membra conseruãs sana et corroborans infirma· ponatur in luto· Non eciam decet vt cecis accẽdatur lumen· B Iste quippe homo sicut in fide fuit stabilis et in caritate feruentissimus· sic et in continentia optime fuit ad voluntatem meam dispositus· Propterea sapuit michi sicut cibus optimus optime decoctus· in omni patientia et tribulatione·

Dulcis denicz et bonus in bona volun
tate et affectu·melior in conatu et virili
progressu·optimus et dulcissimus i lau-
dabili consumatõe·Propterea nõ æcet
vt ante lupos talis exaltetur cibus·quo
rum cupiditas nescit satietatẽ·quorũ de
lectatio refugit herbas virtutum ⁊ sitit
carnes putridas·quoz vox ⁊ astutia oi
bus est nociua· Fuit eciam quasi saphi-
rus in anulo per fame et vite claritatẽ·
per quã ostendit se esse ecclesie sue spon
sum·dñi sui amicum·fidei sancte conser-
vatorem·et mundi contemptorẽ·Prop-
terea mater carissima non decet vt tan
te bonitatis amator·tanꝯ mundus spõ.
sus tangat a tam immũdis·Tãteꝯ hũi-
litatis amicus·ab amatoribus mũdi cõ
tingatur· ℭ Fuit eciam tercio tan-
ꝯ lumen positum super candelabrum·p
oẽm mandatorum meorum executõez·
p bone vite wetrinam·per hanc muni-
uit stantes ne caderent·Per hanc eleua
uit cadentes·per hanc eciã futuros post
se ad me excitant· Hoc lumen indigne
videre sunt obcecati amore suo·hoc lu-
men discernere nesciunt qui habẽt albu
ginem superbie·hoc lumen attrectare nõ
valent scabiosi manibus· Quia hoc lu-
men cupidis ⁊ suam voluntatem aman
tib⁹·est nimis odiosum·Jmo pauꝯ ele
uetur·iustum est vt illi qui immũdi sunt
purgentur·et qui ceci sunt illumnẽtur
ℭ Illum vero hoiem quẽ homies terre
dicunt sanctũ·tria ostendunt eum non
esse sanctũ· Primo·quia ante mortẽ nõ
imitabatur vitam sanctorũ Scõo·quia
hylarem voluntatem non habuit patiẽ-
di martiriũ pro deo· Tercio·quia non
habuit caritatem ardentẽ et discretam si
cut sancti·ℭ Tria quoꝯ sũt ꝓpter que
quis videtur a populo sanctus· Primũ
est·mendaciũ fallaciũ et placere volen-
tium·Scõm·facilitas credulitatis insi-
pientium·Tercium est cupiditas et te-
piditas ꝓlatorum et examinatorum·
ℭ Utrum autẽ ipe est in inferno vel in
purgatorio·nondum est tibi licitũ scire·
sed cum tempus fuerit loquendi·

ℭ Explicit Liber Secundus·

Filius dei loquit dicens · Si quis pficitur alijs non deo superbire debet quia prelatꝰ ē. sed magis timere · quia omnes eiusdē nature sunt · et omnis potestas est a deo · Quippe si bonus est qui preficitur · a deo est · ad ꝓ priam et aliorum sa

lutez · Si vero malus est · permissiõe dei est · ad subditorum correctõem ꝛ mains iudicium suum · Ergo cum aliquis vl' cogitur vl' desiderat preesse · talem se exhibeat subditis · vt et dehoerabilis sit moribus et eciam vita · vtilisq; i iusticia ꝛ eq;

tate · Et attendat ne verbis vel exemplis vel abusione potestatis sue materiam et occasionem peccandi alijs tribuat · Quia nichil ita provocat ire dei et homines ad peccandum sicut lascivia ꝓlatorum · Si enim hely sacerdos sicut finees et moyses stetisset in vigore sacerdotij sui · et vilepissz spüliter filios suos · tota generatio eius salvata fuisset ·

¶ Incipit Liber tercius Celestiū Reuelationuz beate Birgitte de regno Swecie·

¶ Rubrica·

Omitio ⁊ informatio ad episcopum ⁊ mow tenendo in victu et vestitu·et oratione· et qualiter se habere ⁊beat in omnibus ante mensam·in mensa· et post mensam· et hoc idem ⁊ vomitione·et qualiter in omnibus exerceat officium episcopale·

¶ Capitulum Primum·

Hes⁹ cristus deꝰ et homo qui vēit ad terrā assumere humanitatem et saluare animas sanguie suo q̄ vitā veram illuminauit·Apuitq; portam celi·ipe me misit ad vos· A Audi tu cui datū est audire spūalia·Si ep̄s iste ꝓponit ire per viā artam p quā pauci ambulāt·et esse vnus de paucis·ꝓponat primo pondus circūstans et onerās eū⁊ Hoc est mūdi cupiditatē habēdo mūdum ad sola necessaria sua·scōz ep̄alem humilē sustentatōez·Sic fecit ille bonꝰ matheus· qui vocatus a deo reliqt onꝰ graue mūdi·et inuenit onus leue⁊ Secundo sit precinctus ad viam·sicut dicit scriptura⁊ Quod tobias paratus ad viam·inuenit angelum precinctū stātem⁊ Quid significat q̄ angelus erat precinctus·nisi q̄ omnis episcopus precinctus debet esse·cingulo iustucie et diuine caritatis⁊ Paratus ire per viam illā·p quā ille iuit qui ait·Ego sum pastor bonus· qui pono animā meam pro ouibꝰ meis· Paratus eciam cum verbis·loqui veritatem⁊ Paratus cum operibus facere iusticiam·tam in seipso·q̄ in alijs⁊ Non dimittēdo iusticiam·ꝓpter minas seu obprobria⁊ Non ꝓpter falsam amiciciam· seu vanum timorem·Omnis igitur episcopus qui taliter apparet precinctꝰ ad eum veniet thobias· idest homies iusti· et sequētur vitam eius⁊ B Tercio debet comedere panem et aquā·anteq̄ aggrediatur viam·Sicut legitur de helya q̄ excitatus a somno· inuenit ad caput suum panem et aquā⁊ Quis est iste panis datus prophete· nisi bonū corporale et spirituale· qō administrabatur ei⁊ Nam preparabatur ei in heremo panis corporalis propter exemplum· licet enim deus potuisset sustentasse prophetam sine cibo corporali·voluit tamen p̄ parari panem ei corporalem· vt intelligeret homo ⁊o esse placitum·q̄ vtatur bonis donis dei tempate ad consolationem carnis⁊ Infusio quoq; spiritual' inspirabatur prophete·quando·xl·diebus iuit in fortitudine cibi illius⁊ Nisi enim interna quedaz vnctio gratie inspirata fuisset menti eius· defecisset vtiq; in ōdiu ginta dierū labore·quia homo infirmus ex se erat·sed ex deo ad tantum perficiēdum iter fortis⁊ ¶ Ergo quia in omni verbo ⁊i viuit homo·monemus episcopum sumere buccellam panis· hoc ē diligere deum super omia⁊ Hanc buccellam inuenet ipse ad caput suum· id est quia ratio sua dicet ei·⁊um suum super omnia·et pre oīnibus diligendum⁊ Tū propter creatōem et reꝛemptōem· tum propter longam patientiam et suam bonitatem⁊ ℭ Rogamus eum eciam bibere paurillum aque·hoc est intime cogitare amaritudinē passionis cristi⁊ Quis enim digne sufficiat cogitare angustias humanitatis x̄pi· quas tunc

patiebatur quanto pecijt transferri a se calicem passionis·quãdo gutte sanguis decurrebãt in terram·Bibat ergo episcopus aquã istam·cum pane caritatis· et tunc confortabit ad progrediendũ in via ihesu xpi Incepta igitur via salutis· si epũs vltra progredi voluerit· vtile ẽ ei a prima hora diei regratiari deo·toto corde Recogitare sollicite actus suos· et petere auxiliũ a deo·ad faciendũ voluntatem eius· ¶ Deinde cum induit se vestibus·oret in hunc modum Cinis tenetur esse cum cinere· et terra cum terra·Ceruntamẽ quia ex prouidentia dei episcopus sum·induo te corpus meũ vestibus que ex terra sunt·Non ꝓpter pulcritudinem et superbiam·sed ꝓpter operimentum·ne nuditas tua appareat Nec curo vtrum indumentũ tuum melius sit an vilius·sed tantũ vt ad reuerentiã tui episcopalis agnoscatur habitus· Et ex habitu discernatur episcopalis autoritas·ad correptõem et informatõem aliorum·Ideo rogo te pijssime deꝰ·vt tribuas michi i animo stabilitatẽ ne superbiam de cineris et terre precio·nec inaniter gloriet de colore puluereo Sed ꝑsta fortitudinem vt sicut habitꝰ episcopalis discretus et honorabilis est ꝑ alijs ꝓpter autoritatem diuinam· sic habitus anime mee respiciatur apud deum· Ne propter autoritatem indiscrete et indigne habitam·deprimar profundius Seu ꝓpter habitum laudabilem inaniter portatum·denuder ignominiosius ad meã damnatiõem· ¶ Deinde legat vel decantet horas·Quo enim homo ad altiorem gradũ ascẽderit·eo maiorem honorem tenetur deo reddere· Attamen corpurum ita placet deo in silẽtio·sicut in cantu·dum modo alijs iustis vtilitatibus occupetur homo·Post dictam missam·exerceat episcopale officium suum Cauendo sollicite· ne plus attendat ad corporalia ꝙ ad spũalia·Cuꝫ vero accedit ad mensam·cogitatõem habeat talẽ

O domie ihesu xpe qui corpus qõ corrũpitur cibo corporali sustentari precipis· da michi auxilium sic corpori meo dare necessaria·vt nõ improbe contra animã insolescat caro· ex ciborum superfluitate·nec lentescat in seruitio tuo ex indiscreta parcitate··Sed inspira moderantiam congruam· vt cum terra de terrenis sustentatur·dñs terre a terra sua·ad iram non prouocetur·Cum vero in mẽsa fuerit·permittitur ei moderata cõsolatio·et collocutio·in qua euitetur scurrilitas et vanitas·Nec tale verbuꝫ proferatur vel audiatur·quo audientes occasionem habeant ad peccandũ·sed oia sint honesta et salutaria· Sicut enim in mensa corpali deficientibus pane et vino omia sunt insipida·sic in mensa episcopali·et spirituali deficiente bona doctrina·et exhortatione·omnia apposita insipida sunt anime·Et ideo vt euitetur vanitatum occasio·legatur vel recitẽ aliquid·i mensa tale vnde edificentur assistentes·Perfecta vero refectiõe·ꝙ redditis in benedictõe deo gratijs· inqrat agenda·vel certe reuoluat libros ex ꝙbus trahi potest ad anime perfectõem ꝙ

¶ Post cenam vero cõsolari poterit cum familiaribus suis·Attamẽ sicut mater ablactãs infantem pungit vbera cinere seu aliqua alia amaritudine·donec infans diuescat a lacte· et assuescit cibis solidioribus Sic eps attrahat ꝛo familiares suos talibus verbis· quibus timeãt deum et diligant· Vt et ipoꝝ sit pater per diuinã autoritatẽ·et eoꝝ mat per spũalem educationem·Si vero scit scienter aliquem suorũ familiarium peccare ad mortez anime· qui auditis amonitionibus nõ respiscit· remoueat eum a se·Quem si retinuerit ꝓpter cõmodũ et consolationẽ temporalẽ· non erit immunis a peccato eius·Pergẽs vero ad lectũ suum·examinet diligenter facta· et affectus ipius diei iam ꝓteriti cogitãdo taliter·O ꝛus creator corpis mei et

anime vide me miscōia tua·7 pstā gratiam tuam·vt ex somni abundantia· nō tepescam in seruitio tuo·Nec somni inquietudine deficiam a seruitio tuo·sed modera somnū meum ad honorem tuum· quē ad corporis alleviatōem haberi precepisti·Et da michi fortitudinem·vt inimicus dyabolus non inquietet me·nec abstrahat a tua pietate·¶Surgens autem a lecto diluat confessione· si quas negligentias caro passa est·ne sequentis noctis somnus·cum preterite delictis ornatur7

Verba virginis ad filiam·de remedio oportuno ad difficultatem episcopo occurrentē in vita arta Et quomō patiētia per vestes· et decē precepta per decem digitos·et desiderium eternorū et fastidium mundanorum p duos pedes designantur·Et de tribz inimicis in via contra epm̄ existētibus· Capl'm·ij·

ITem loquitur dei mater·A Dic episcopo q̄ si incesserit p viam iam dictaz· tūc tria difficilia occurrēt ei·Primo q̄ via est arta·Scōo q̄ in ea sunt spine pūgitiue·Tercio·q̄ via est petrosa et ineq̄lis Contra hec tria·dabo tibi tria consilia Primū est q̄ induat se epūs vestibus fortionibus·et subtiliter consutis·cōtra viam artam·¶Scōm est q̄ habeat decem digitos ante oculos suos·inter quos respiciat tanq̄ per cancellos ne pungatur a spinis·¶Tercium est q̄ caute ponat pedes suos·et in quolibz vestigio attēptet si pes positus subsistat solide· nec pcipitanter ponat ambos pedes simul· nisi prius certificatus fuerit de q̄litate vie·¶Quid vō significat via arta· nisi maliciā hoim prauorū contra iustos·qui videt opa iusta·et depravāt vias· et monita iustorum recta· Et quidq̄d humile et pietatis est parvipendunt Contra tales hoies induat se epūs veste patiētie· et constantie· quia patiētia grauia facit esse suaua·et illatas contumelias·gaudenter tolerare· B Quid vero significant spine·nisi aduersitates mundi· Cōtra has hūdi sunt digiti decē preceptorum dei·et consiliorū eius·Et cū pupugerit spina aduersitatis 7 paupertatis· cōsideretur passio et paupertas xpi Cū vero pungi spina ire·et inuidie· consideretur caritas dei quā nobis seruare precepit·Caritas enī vera nō querit q̄ sua sunt·sed se totam exponit ad honorē dei· et proximi vtilitatē·Q vero debet esse cautus in ponendis pedibus· significat q̄ vbiq̄ debet rationabiliter timere Mā bonus hō tenet habere quasi duos pedes·Primus ē·desiderū eternoz·Scōs ē· fastidiū mūdi·In desiderio vero eternorū dz esse discretio·ne desideret etna sibi soli tanq̄ digno·sed totū desiderū suum et voluntatē et remuneratōem·ponat in manus dei·In fastidio vō mūdi dz esse cautio et timor·ne fastidiū sit q̄pt aduersitates mundi·et vite impatientiā· ne sit eciaz q̄pter vite tpalis maiorem requiē· et labous alijs pficui exoneratōez Dz solummō fiat q̄pter peccata abhominatione·et desiderium eterne vite·¶Hijs igitur difficultatib9 vie supatis· adhuc precaueo epm̄ de tribus inimicis qui sūt in via sua·Prim9 q̄ppe hostis nitit sibilare in aures epi·vt obstruat auditum eius7 Scōus stat ante eū· vt pungat oculos eius· Tercius est ante pedes eius clamans alte·7 habens laqueū quo pedes illaqueet·q̄ eleuat eos a terra· Q ¶Primus hostis sunt hoies illi· siue infusiones ille·qui nituntur epm̄ trahere a via recta dicentes·Cur tantum assumis tibi laborem et pergis p viam tam artā·diuerte ergo magis in viaz floridā pet quā vadūt plures·Quid ad te·quomodo ille vel illi viuūt·Quid ad te offēdere et obiurgare illos·a quibus honorari et amari possis·Si non offendunt te et tuos· quid tibi cure est quomodo

viuunt aut si offendūt deū·Si vero tu ipe bonus es· quid ad te iudicare alios Da magis munera et accipe·vtere amicicia homi·vt laueris et bonus voceris in vita tua¦ ℂ Scōus hostis desitˢ rat excecare te sicut philistim samsonem Dij sunt pulcritudo et possessio mundi· fluxus vestiū·et diuersus apparatꝰ rerū· honores hoim et fauores· Cum eni ista offeruntur·et placent oculis· excecatur ratio·tepescit amor mandatoꝝ dei·peccatū perpetrat licentius·ꝛ cōmissum leuigatur¦ Propterea cū epūs necessaria moderata habuerit·contenteꝫ·Nam nimis multis videtur nunc dulcius eē stare ad molam cupiditatis cū samsone·q̄ diligere ecclesiā scōm laudabilē dispositōem cure pastoralis ℗ Tercius hostis clamat alte habens laqueū ꝛ dicēs· Cur inquit sic vadis caute et inclinato capite Cur intīm humilias teipm·quia plurib⁹ debes et possis honorari Esto magis sacerdos vt sedeas cū pmis Esto epūs·vt honorari possis a plurib⁹· Procede ad maiores dignitates· vt maiora obtineas seruitia·et maiori fruaris quiete¦ Congrega thesauros·quibus alios iuuans tecum·ab alijs consolari possis· et vbiq̄ esse letus·Cūq̄ animus talib⁹ inclinatus fuerit affectōibus et suggestionibus·mox affectus eleuatur· q̄si pede quodam praue delectationis ad terrenam cupiditatē·qua ita inuoluitur laqueo cure mundialis·q̄ vix consurgit ad consideratōem sue miserie· et pmiorum seu supplicioꝝ eternorum· Nec mirū·scriptura enim dicit·Quod qui episcopatū desiderat·bonū opus desiderat ad honorem dei·Nunc autē pleriq̄ nō siderant honorem· et refugiūt laborem in quo anime est salus sempiterna·ℂ Propterea epūs iste stet in gradu quē habz· nec appetat altiorem nec deo placuerit ei aliter prouidere·

Declaratio plenaria ū

ginis ad epm·qualiter vt deus honorꝫ per ipm exerceat episcopale officiū· Et de duplici fructu verā dignitatem obsequente·et de duplici confusione falsam dignitatem consequente·et de occursu ihesu xpi·et omniū sanctoꝝ ad verum ꝛ rectum episcopū·

Capl'm·iij·

LEquebat mater dei· AEgo exponere volo eō q̄d tenetur facere deo·et quid ē honor dei·Omis itaq̄ epūs debet habere infulam in brachijs suis bene custoditam·Non vendere eam pro pecūia Nō concedere alijs ꝓpter amicitiam carnalem·Non perdere propter negligentiaz et tepiditatem·ℂ Quid vero significat infula episcopalis·nisi dignitatem et potestatem episcopalem·Ordinare scilicet clerum ꝛ conficere crisma·corrigere errantes· excitare exemplo suo negligentes·Or vero in brachijs debet habere infulam bene custoditaz·significat q̄ sedule debet cogitare quomō et qualem accepit potestatē episcopalem·Quomodo eam tenuerit¦ Quis vero sit eius fructus·Quis ve finis· Si epūs attendere velit quomō accepit potestatē· attēdat primo si desiderauit episcopatū propter se vel an ꝓpter deum·Si autez propter se tunc sine dubio desiderium suum erat carnale·Si vero propter deum· id est ad honorem faciendū deo·tunc desiderium suum erat meritorium et spirituale· ℂ Deinde si episcopus cogitet ad quid recepit episcopatū· Certe vt esset pater pauperum consolator et mediator animarū· nam bona episcopalia bona sunt aiarū¦ Que si infructuose comeduntur et prodigaliter expenduntur ·anime ille clamabunt vindictam super iniustū dispensatorem· B ·Qualis vero erit fructus epalis dignitatis·dicā tibi· ipse quippe erit duplex·sicut dicit paul⁹ Corporal'·scz'et spūalis·Corpalis·quia in terris est vicarius dei·et ideo ob honorem

dei quasi deus ab hoīibus honoratur· In celis erit corpalis et spiritualis propter glorificatōem corporis et anime· q̄ ibi erit seruus cum tomio· Tum propt vitam episcopalem quā gessit in terris· Tum propter exemplū humilitatis· quo alios secū ad gloriam prouocauit· Omms vero qui vestem et dignitatem habz episcopalem· sed refugit vitam· duplici confusione erit dignus· Quod vero potestas episcopalis non debet vēdi Significat q̄ episcopus non debet esse sciēter symoniacus· Nec exercere officiuz suum propter pecuniam vel hoīi fauorem· Nec promouere illos propter preces hominū· quos sciuerit esse male vite ¶ Quod vero infula nō debet alijs cōcedi propter amicitiam hominū· Significat q̄ episcopus non debet dissimulare peccata negligentium· Nec dimittere illos impunitos· quos potest et debz corrigere· Nō silere peccata amicorum propter carnalem amicitiam· Nec imponere dorso suo peccata subditorum· q̄ episcopus est speculator dei· ¶ Nō vero episcopus non debet perdere infulam propter negligentiam· significat q̄ episcopus nō debet illa cōmittere alijs ad faciendum· que ipe personaliter tenetur et potest fructuosius facere· Nec propter quietē carnis illa dimittere alijs que ipe perfectius valeret adimplere Quia officiū episcopi non est quietis sz laboris· Nec episcopus ignorare debet vitam et mores eorum· quibus cōmittit officia sua· sed scire et inquirere quomō seruant iusticiā· Et si prudenter et non cupide gerunt se in agendis· ¶ Insuper scire te volo q̄ epūs quia pastoris vices habet tenetur habere fasciculū florū sub brachijs suis· quo oues vicine et remote illecte currant gaudenter post odorem eius· Iste vero fasciculus florū· significat predicatōem diuinam quā episcopus habere tenetur· Brachia vero duo quibus fasciculus predicatōis diuine ministratur· sunt duo opera necessaria epo· scilicet bona opera in publico· et bona opera in abscondito· Et oues vicine in epatu eius videntes caritatem episcopi in opibus et audientes in verbis· glorificent deum in episcopo Oues vero remote audientes famā epi· videret illuz ad sequendū· Nā iste est suauissimus fasciculus non erubescere veritatem z humilitatem dei· Docere bona· et eadem que docet facere· Esse humlem in honore z deuotū in abiectione· ¶ Cū q̄ epūs ꝓficuerit viā istam· et peruenerit ad portā· necesse est ei aliquid habere in manu qō ꝑsentet summo regi· Et ideo habeat in manu vas sibi carū et hoc vacuū offerendo illud regi sūmo· Clas vero istud vacuū offerendū· est cor suū qō vt vacuū sit ab oīi voluptate z appetitu laudis transitorie· laborandū ē ei die ac nocte· Cumq̄ introducendus est talis epūs in regnuz glorie· occurret ei ihūs xpūs deus verus et homo· cū oīi sanctoz exercitu· Tunc audiet angelos dicētes O deus noster gaudiū nostrū z omne bonū· Iste epūs mundus fuit in carne virilis i operatōe· deet ergo nos eū ꝑsentaī e tibi Desiderauit enim quotidie societatē nostrā· Ideo comple desideriū eius· et auge ex aduentu eius gaudium nr̄m ¶ Tunc quoq̄ dicturi sunt z ceteri sancti· O deus gaudiū nostruz est de te et in te· nec indigemus alio· Attn̄ gaudiū nostrū excitatur ex gaudio aīe huius epi· que duz potuit desiderauit te· Portauit enim flores suauissimos i ore· quibus augmētauit numerū nr̄m· Portauit in ope· qbus habitātes de ꝓpe et a longe reficiebat Ideo da ei gaudere nobiscum· et tu similiter gaude de eo quez monēdo pro eo tantū desiderasti· Ultimo dicturus est ei rex glie· O amice veniste pītare michi vas cordis tui· vacuū a te z a volūtate ꝓpa· ideo ego iplebo te delectatiōe et glia mea· letitia mea erit tua· et glia tua nunq̄ finiet a me·

Verba matris ad filiaz·de concupiscētia malorū episcopoz· et quomō ꝓpter bonam voluntatem ml̄ti dignitatem obtinent spūalem·quā inordinati episcopi contemnūt qui ad eaz corporaliter sunt vocati·per latum exēplum inducit·

¶ Capitulum·iiij

MAter dei loquitur ad sponsam filij dicens· ℟ Tu ploras ꝙ caritas dei ad hominem est maxima·z ecōtra caritas hominum est ad ēū modica· Vere sic est· Quis enim est dñs vl̄ epūs· qui nō magis concupiscit wminiū ad honorē mundi obtinendum vl̄ diuitias·ꝙ ad subueniendum paupibus· suis ꝓpꝫs mambꝰ· Et ideo quia dñi vel epi nolunt venire ad nuptias oīibus preparatas in celo· veniant paupes et infirmi·sicut ꝓ exemplum tibi ostendere volo· In ciuitate quadam·erat quidā epūs sapiens z pulcer·et diues·qui de pulcritudine et sapientia sua laudabꝰ nō regratiabatur deo vt debuit·qui dedit ei ipam sapientiam Laudabaī quoqz et honorabatur de diuitijs suis·et ideo ꝛdit multa ꝓpter mundi fauorem·Plurima ꝙz concupiuit· vt largius daret·et amplius honorareturꝫ

℟ Iste epūs habebat quendā clericum lr̄atum in episcopatu suo· qui talit secum cogitabat·Iste inquiēs epūs diligit deū minꝰ ꝙ expedit Vita eius tota tēdit ad secularia·Ideo si placeret deo libenter desiderarem episcopatū eiꝰ·ad faciendum honorem ꝛeo·Nō ꝛsidero qui dē ꝓpter mundū·qz honor mūdi non est aliud nisi sicut aer·Non ꝓpter diuitias· qz sunt graues tanꝙ onus grauissimū· nō ꝓpter quietē carnis mee et cōmoduz ꝓprium· quia nō teneor esse i quiete nisi rationabili·sicut corpꝰ stare possit i seruitio dei·sed ꝓpter solum deum ꝛsidero Et ꝙis indignissimus sim honore· tñ vt plures lucrifacerem deo·et pluribus ꝓficerem verbo et exemplo· pluresqz sustentarem de bonis ecclesie·libenter susciperem onus epale·Nam deus scit ꝙ carior esset michi mors dura· et dulciꝰ adferendū amarum suppliciū· ꝙ episcopal̄ dignitas z Quia licet passibilis sim sicut ceteri·tū qui episcopatū desiderat· bonū opus ꝛsiderat·Ideo libenter desidero honorez epi cū onere epali·sed sicut morem z Honorem quidē ꝓpter salutem plurimoz·onus vero ꝓpter salutem meā· et amorem dei·et animarū· ad hoc solū vt bona ecclesie possim distribuere largius paupibus·aias instruere liberiꝰ·errantes instruere fiducialius·vexare carnem meam abundantius·moꝛarare me ipm sollicitius in exemplū alioū· ℣ Iste aūt canonicus increpauit epm suū occulte et prudenter· Epūs vero egreferens verba·confudit clericū aperte z imprudenter·iactans se ad omia sufficiētem et moꝛatum·Canonicus aūt plorauit excessus epi patienter ferēs illatas· sed epūs videns caritatem et patientiam cononici·obloquebatur ei· intātū ꝙ canonicus arguebaī et reputabatur fatuus et mendax·epūs vero iustꝰ et circūspectus·tandē ꝓcꝛente tēpe epūs et canonicꝰ migrauerūt et vocati sunt ad iudiciū dei·In cuius ꝓspectu et pūna angeloz posita vidēbaī quam seꝛs aurea· et ante sedē infula epalis·et totus eius ornatus·Multi ꝙz demones sequebanī canonicū·cupientes invēire aliqd moꝛiferum in eo·qz de epo sic erāt certi·sicut cete q̄ int̄ procellas seruat catulos suos viuos in vētre suo·Propositis vero multis querimonijs cōtra epm· cur scz·et qua intentōe suscepisset epātū· cur superbiuit ꝛ bonis animarū·quō alias sibi cōmissas reliquisset·qd vero deo pro facta sibi grā rndisset z Cūqz epūs nichil iusticie haberet qd rndeꝛet ad ꝓposita Knon inꝛ z Ponaī inquiēs in capite epi ferꝓ infula·In manibus autem pix pro cyrothecis·Lutum in pedibus pro sandalijs z

Pro camsia et lintheo epali pannꝰ meretricalis· Pro honore suscipiat decꝰ. pro lata familia habeat sequentez turbā demoniorum· ¶ Deinde addidit iuuer· Ponatur in capite canonici corona fulgida sicut sol Jn manibus eius cyrothece de aurate· Calciate pedes eius sotularibus ⁊ Jnsuper induatur habitu episcopali cum omni honore Qui statim veste epali circumdatus· ab omni exercitu celesti pntatus est iudici tanq̄ episcopus cū honore· Epūs descēdit sicut fur habens in collo funē· a cuius conspectu iuꝛ auertebat oc̄los mscōie sue ⁊ omnes sancti cū eo· ¶ Ecce quō ꝓpter voluntatem bonā multi obtinēt dignitatē spūaliter· quā illi contemnūt· qui ad eā corpaliter sunt vocati· Omia hec fiebāt in vno puncto apud deum· sed ꝓpter te verbis prolata sunt· Qua mille anni apud deū sunt quasi vna hora ⁊ Quotidie quoq̄ contingit· q̄ ex quo epi et dñi nolunt tenere officium suuꝫ· ad qō vocati sunt· deus eligit sibi paupes sacerdotes et campanarios· qui viuentes iuxta meliorem conscientiā suā ad honorem dei· libenter proficerent animabꝰ si possent· et faciunt que possunt· Jdeo ingrediūtur loca epis preparata· ¶ Mā uus similis est illi· q̄ suspendēs auream coronam añ fores domus sue clamat traseuntibus sic· ¶ Omis cuiuscūq̄ status fuerit promereri potest coronā istam· ⁊ qui cūq̄ nobilius vestitus fuerit virtutibꝰ obtinebit illam·· Ceruntū scito q̄ si epi et dñi sapiētes sunt carnali sapiētia· deꝰ sapiētior est illis eciam spūaliter qui exaltat humiles· et non approbat superbientes· ¶ Scito eciam q̄ canonicꝰ iste laudatus nō curauit psonaliter equū suuꝫ cum iret ad p̄dicādum vel ad opus suū· nec personaliter extruxit focū suum cuꝫ cōmesturus esset· sed habuit familiam ⁊ necessaria sua ad sustentatiōem rationabilem· Qui eciam habuit pecuniam· sed non ad cupiditatem· Mā eciam si affluxisset sibi tota mundi substantia non dedisset vnum denarium ad hoc q̄ fieret epūs· Nec pro toto mundo dimisisset episcopatum· si placuisset deo· sed totā voluntatem suam posuit ad deum· paratꝰ honorari ad honorem dei· et paratꝰ ꝛici pro amore et timore dei·

Uerba Ambrosij ad

sponsam ꝛe prece bonorum pro populo· et quō p gubernatores domi seculares et ecclesie et per procellas superbia· ⁊c et per portum introitus veritatis designantur et de vocatione sponse in spiritum·

Capm·v·

Scriptū est q̄ amici dei olym clamabant· rogantes deum dirūpere celum· et ꝛescendere ad liberandum populū suum israel·

¶ Similiter et in istis temporibꝰ· amici dei clamabant dicētes· O benignissime deus· nos videmus populum innumerabilem in periculosis procellꝭ perire qm̄ gubernatores auidi sūt· illis terris iugiter applicare volentes· Ubi sibiipis maius lucrum existimant prouenire· Illic se et populum ducētes vbi horribiliores sunt iactus vndarum· nescientе populo securitatis portum· et ob hoc miserabiliter periclitatur populꝰ infinitus· nimis paucis venientibus ad bonū portum· Jdeo rogamus te omins glorie regem· vt portum illuminare digneris· quatinus populus vitare sua pericula valeat· et iniquis gubernatoribus non pereꝫ ad portum rectum reduci lumine tuo benedicto· ¶ Per istos vero gubernatores· intelligo omnes potestatem habentes corporaliter et spūaliꝭ in mundo· Plericq̄ enim illorum intantum diligunt voluntatem ꝓpriam· q̄ de animarum vtilitate et suorum subditorum non attendunt· seuissimis mūdi pcellꝭ· vꝛicet superbie· cupiditatis· ⁊ imūdicie· se volūtarie inuoluēdo· q̄rū actꝰ

miseria imitatur cōmunitas·credēs se p ullam viam tenere rectā·et sic ipi se vna cum subditis perimunt·sequēdo sue volūtatis quēlibet appetitum· ℂ Per portum vero intelligo introitu veritatis· qui nunc coram multis sic obscuratꝰ est· ꝙ dum aliquis dixerit viam ad portū celestis patrie qui est sacratissimū xpi euāgelium·tunc ipm mētiri dicūt· eoꝝ opera magis sequentes q peccatis quibuslibet se ingerunt ꝙ illoꝝ verbis credentes·qui euangelicam p̄dicant veritatem ℂ Per lucez vero ꝙ amici dei petebāt· intelligo aliquā diuinā reuelatōem fieri in mundo·ad hoc vt caritas dei renouari valeat in cordibus hominū·et eiꝰ iusticia nō obliuisci nec negligi·Et ꝛo placuit ꝛo ꝓpter miscōiam suam·et suorum amicoꝝ petitōem·vocare te in spiritum sanctū·ad videndū·audiendum·et itelligendum spūaliter·ad hoc vt ea q̄ audieris in spū·ꝛbeas alīs reuelare secūdū dei voluntatem·

Verba eiusdē ambrosij ad sponsam quandā similitudinē viri et vxoris ⁊ ancille disponentia· et qualiter per adulterū epūs malus·et p vxorem ecclesia·et p ancillam mundi amor designantur·et de crudelissima sentētia contra adherentes magis mundo ꝙ ecclesie·

ℂ Capitulum·vj

Ego sum ambrosius epūs q̄ tibi appareo·loquens tecuz per similitudinē quandam· qm̄ coꝛ tuum nō potest capere intelligē tiam spūalium sine silitudine aliqua coꝛporali· Fuit quidā erat hīs vxorem legittimam venustā valæ et puten tem·Cui tamen ancilla plus placebat ꝙ vxoꝛ·et ex hoc tria contingebāt⁊ Primum est·ꝙ verba ⁊ gestus ācille magis eum letificabant ꝙ vxoris·Scōm est ꝙ ancillā vestiebat nobilissimis indumentis·non curans ꝙ vxoꝛ pannosa eēt aut ꝙ cōmuni panno vestiretur·Terciuz ē ꝙ nouem horis morari solebat cum ācilla·decima vero solum cum vxoꝛe Nam prima hora erat cū ancilla vigilans·duz eius pulcritudinē aspicienꝺ iocundabatur·Scōa hora inter ipius brachia dormiebat· Tercia hora pro ancille cōmodo·coꝛpalem laboꝛem gaudenter sustiebat⁊ Quarta hora quietem coꝛporis cū ipa habebat post coꝛpis lassitudinē Quita hora inquietudinē mentis et curā sup eius prouisiōe habebat·Sexta hora mētis quietem cū ea habebat· quia iam videbat se de sua prouisione ei plenē complacere· ℂ Septima hora intrabat in eum ardoꝛ carnalis cōcupiscētie·Octaua hora complebat cū ea siue voluptatis appetitum Nona hora aliqua omittebat agere·que tamen ei libebat pficere Decima hora faciebat aliqua que tū nō delectabant eum facere· Et sic vna hora tantūmodo manebat cum vxoꝛe·Veniens vero quidam ꝛpinquis vxoris ad adulterum graviter icrepauit eū dicēs· Ad legittimā tuam mentis tue caritatem conuerte·ipam diligendo ⁊ sicut ꝛ cet vestiendo·Nouemq̄ horis cum ipa manendo·et sola decima hora cū ancilla·alioquin scias te mortem pessimā subiturum· ℬ Per istum adulterum intelligo istius ecclesie prouisoꝛez· habētem quidem episcopale officiū·sed vitaz adulterinā·Ipse quippe sancte ecclesie spūali copula ita conunctus est· ꝙ ipsa eius sponsa carissima esse deberet· qui tamen caritatem suam ab ipa retraxit· Adulto plus diligens seruilem mundum ꝙ dominam sponsam tam preclarā· Et ideo tria facit·Primū ē ꝙ de mūdi fraudulenta adulatione plus gratulatur·ꝙ de sancte ecclesie moꝛigeroſa dispositione·Scōm est ꝙ oēm mundi ornatū diligit·de ꝛfectu vero ornatus ecclesiastici coꝛpalis vel spūalis minus curās·Terciuꝫ ē ꝙ nouem horas expendit ꝓ mundo·et solam decimā pro ecclesia sancta·

Nam prima hora cum mūdo vigilat hilariter·eius pulcritudinē intuens delectabiliter Scōa hora inter brachia mundique sunt altitudo murorꝫ et vigilātia hominū armatorū vomit suauiter corpous sui securitatē se per hec tenere confidēs feliciter·Tercia hora pro mundano cōmodo corpalem laborem sustinet gaudenter·vt ex hoc cum mundo leteꝫ corpaliter; Quarta hora post corpalez laborem accipit quietē corpis libenter· quia ꝙquid ei placet iam habet sufficienter; Quinta hora mentis inquietudinem habet multipliciter·vt mūdanis rebus prouidere videaꝫ sapienter; Sexta hora mentis quietē habet iocundaliter· prouisionē suam mūdanis hominibus placere vidēs vniuersaliter; Septima hora audiēdo et videndo mūdi delectabilia· et in voluntatē suam trahit desiderabiliter·ex quibus in corde accenditur ipatienter et intolerabiliter·Octaua hora proficit actualiter·que prius desiderabat ardenter·Nona hora aliqua sibi placita pter mundum omittit inutiliter· ne videatur eos offendere·quos diligit carnaliter; Decima hora aliqua bona proficit sed nō delectabiliter·timens ꝙ infamis habeatur contēptibiliter·z diuulgetur miserabiliter·si ea aliqua ex causa omiserit totaliter·et ista hora decima solūmodo cum scā ecclesia solet cōmorari·Bona que facit non ex caritate faciens sed ex timore·timet enim suppliciū ignis infernalis·qui si posset cū sospitate corporis·et mundanaꝝ rerum abundantia ēternaliter viuere· de carentia supne felicitatis nō curaret; Propterea dico certissime vrās p deum qui caret pncipio et erit sine fine·ꝙ nisi se cito ad sanctam ecclesiā cōuerterit· cum ipa nouē horas ducendo·cū ancilla vero iherusalem mūdo decimā·non tamē eū diligendo· ꝛ intimus eius diuitias et honores scōm epale officium habendo·omia ad dei honorem humiliter et rationabiliter disponē do·ipse in anima sua spūalem pcussionē tam grauem habebit·sicut ille p similitudinem corpalem loquendo habere videretur·qui tam horribiliter pcutereꝫ in vertice·ꝙ planta pedis cum tota corporis carne dissolvereꝫ· vene et nerui rūperentur·ossa confringerenꝫ·et medulle miserabiliter vndiqꝫ effluerent·Et sicut amarissime cor illius corpis cruciari videretur· si vertex et viciniora mēbra percuterenꝫ·dum etiam planta pedis q̄ remotior ē ledieretur·Sic z misera anima diuine sententie ꝓpinquissima ictui torquen existimabitur amarissime·dum cōsciētia se videt vbiqꝫ intolerabiliter sautiari;

Uerba virgis ad spōsam qualiꝫ epūs diligens mundū flabello pleno vento et testudini iacenti i putredine compatur· et quō talis ambrosio epō oppositus iudicatur·

Capl'm·vij·

Scriptura dicit·qui diligit animam suam in hoc mūdo pdet eam·Iste vero epūs diligit aiam suam iuxta oēm voluptarē suā· et spūalis delectatio non est in corde ei· Ideo bene cōpari potest flabello pleno vento iuxta cōflatoriū·Nā sicut carbonibus consūptis z ere igneo fluente adhuc remanet vētus in flabello; Sic ipe ꝙnus nature sue tribuit oīe qō appetit· consumēs tēpus suū inutiliter·tamen remanet sibi eadē delectatio sicut ventus in flabello; Nam voluntas eius est ad supbiam et cupiditatē mundi· ex quib⁹ indouratis corde dat occasionē·et exemplū peccandi qui consumpti in peccatis defluūt in infernū·Nō sic dispositus fuit ille bonus ambrosius epūs·Ei⁹ deniqꝫ cor plenum fuit diuina voluntate; Eius cibus et somnus rationabilis·qui exsufflans pcti voluptatē·tempus suum consumpsit vtiliter·et honeste Ipe quippe bene vocari potest flabellū virtutū;

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Sanauit eni vulnera peccati verbis veritatis·incendit frigꝰdos diuina caritate et bonoꝝ opum suoꝝ exemplo·feruẽtes quoq; voluptate peccati·refriguerꝫ ex eius munda vita·Et sic ipe mꝫtos iuuit ne intrarent mortem inferni·q; diuina delectatio in eo ꝓmansit ꝙdiu vixit·

¶ Iste vero epũs similis est testudini·q; iacens in innata putredine trahit caput in terram·Sic iste iacet et ꝛlectatur in peccati abhominatõe·trahẽs animũ ad terrena non ad sempiterna·Tria reduco sibi ad memoriã ꝓmo quo tenuerit officium sacerdotij·Scõo quid significat illud verbum euangelij vestimenta sunt ouium·intrinsecus aũt sunt lupi rapaces·Tercio cur ea que tpalia sũt tm̃ feruent in corꝛe·creatoꝛ vero oim frigidus est in corde eius·

Verba virgis ad spõsam de suiipius perfectione· et excellentia·7 de inordinato magistrorũ modernoꝝ appetitu·et de eoꝝ falsa responsione ad virginis glorioſe questionẽ sibi per ipsam factam·

¶ Capitulum·viij

QVater loquitur A Ego sum illa que ab eterno i caritate dei fui·et ab infantia mea spiritussanctus pfecte erat mecum Et sicut ꝛ nuce exemplũ habere poteris·que cum crescit dilatante se testa q̃ extrinsecus est·dilatat et crescit eciam nucleus qui intrinsecus est· Ita vt nux semper sit plena et nichil in ea vacuum qõ capax sit alicuiꝰ rei exteriorꝭ ¶ Similiter 7 ego ab infantia mea plena erã spũsancto·et iuxta corpis et etatis mee accrescentiã tam affluenter me totã replenit spũssanctus·ꝙ nichil in me vacuum reliquit ad pcti alicuius introitum· Et ideo ego illa sum que nunq̃ peccatũ cõmisi veniale nec mortale·Ego quippe in caritate dei tam ardẽs eram· ꝙ nichil michi placuit nisi pfectio volũtatis dei· Ferebat enim in corde meo ignis diuine caritatis· Deus quoq; sup omia benedictus·qui me sua potẽtia creauit· et spũssancti virtute replenit·ad me ardentem caritatem habuit·Et exꝰ caritatis feruore misit nunciũ suũ ad me· faciẽs me volũtatẽ suam intelligere·vt videlicet fierem mater dei·Qõ dum non esse voluntatis diuine·statim ex igne caritatis quã in corde ad deum habui· per os meum exiuit vere obediẽtie verbum·ꝙ qõ nũcio rñdi·Fiat inquiens michi scõm verbũ tuum·Et in eodem pũcto verbũ caro factum est in me·et dei filius factus est filius meus· et sic ambo habebamus vnũ filium· qui vtrũq; deꝰ est et homo· et ego similiter mater atq; virgoꝫ B Cunq; hic filius meus q̃ est vir sapientissimus· et ꝛus verꝰ ihũs ꝑps iaceret in vtero meo· tantã ab ipo adepta sum sapientiã ꝙ non solũ mgroꝝ intelligere valeam sapientiã·Verũeciaꝫ in cordibus eoꝝ cerno·vtrum verba iporum ex divina caritate·aut ex solius litterature astutia procedunt·¶ Ergo tu que verba audis·nũcia magistro illiꝙ ego tria ab ipo interrogo·Primũ est vtrum maius est sibi desiderium ad habendum fauoꝛem 7 amiciciã epi corpaliter·vel an ꝛsiꝛat plus animã eius presentare deo spũaliter· Scõo vtrum ex plurimoꝝ floꝛenoꝝ ꝓpria et singulari possessione in anio plus delectaꝫ· vl an ex nulloꝝ·Tercio quid sibi de hijs duobus vꝛtur magis placere vocari scilicet magister·et inter honoꝛatos cum pmis pro mũdana gloꝛia resideꝛe·aut simplex frater vocari et inter vltimos resideꝛe·Hec tria diligenter pscrutetur Si enim epm corpaliter plusq̃ spũaliter diligit·tunc sequitur ꝙ magis dicit ei illa que delectant eum audiꝛe·q̃ omnia peccaminosa prohibet que ꝛlectant eũ agere·Si vero de plurimoꝝ floꝛenoꝝ ꝓpetate plus gratulatur q̃ milloꝝ·tunc diuitias plus pauptate diligit· et videt

tunc amicis suis consulere· q magis teneant quidq possunt acqrere· q dimittant quo carere libētius potuissent Si vero ꝛlectaꝛ noie mgri ꝓpter honorem mūdi et inē honoratos locari· tūc superbiam plus hūilitate diligit· et ex hoc similior corā deo appet asino q magistro Tūc eni vacua stramia masticat· q litterature sciēte sine caritate ꝓparanꝛ· ꝛ ꝛ est optimū triticū qđ caritati ꝓparatur Qua caritas diuina in supbo corde firmari nunq potest· ℭ Post excusationē aūt mgri excusātis se ꝛ dicentis· q maius eēt sibi desiderū pūtare aiam ēpi deo spūaliē· et q plus delectaꝛ in nullis florems· Tercio q nichil curat de noie magistri· Knōit iterū maē· Ego sum q veritatē de ore gabrielis audiui· et indubitanꝛ credidi Unꝛ et veritas de meo corpe sibi carnē sumpsit et sanguinem· et māsit in me· Illā eandē veritatez genui de me· q vtrūq ꝛus et hō ē ex se· Et qa veritas q ꝛi filꝰ est· ad me venire et in me habitare· ex meq nasci voluit Ideo plenissime intelligo vtrū in ore hoīm sit veritas an nō· ℭ Verū ego tria a mgro q̄siui· quē michi bene rnōisse ꝓbarem· si in verbis suis fuisset veritas· que q in eis nō erat· ideo de alīs tribus iōm ꝑcaueo ℭ Primū ē q aliq sunt que corpaliter diligit et ꝛsiderat· et illa nullo mō obtinebit· Scām ē q illud qđ nūc hz cū mūdana leticia citius amittet· ℭ Tercū est q pusilli itrabūt celū· magni aūt stabūt foris· qm̄ porta est angusta·

Uerba virgis ad sponsam q̄liter vidētes et audiētes· ꝛē· fugiunt pícula virtute solis· ꝛē· et aduenientia et occurrētia cecis et surdis· ꝛē·

ℭ Capm̄ ·x·

Loquit mater· Quis cecus nō videt· nichilominꝰ tamen iō catente in ꝑcipiciū sol resplendet in sue claritatis splendre et pulcritudine· quā claritatē vidētes hoies itinerātes· clarū visum hītes gratulanꝛ itineris sui pericla fugiendo· Et q̄is surdus non audit· tm torrens cū strepitu sui impetus sup eū ab alto cadit horribilit· eo q audire potent ad loca tutiora fugiēte· ℭ Et q̄is mortuus gustare nō poterit· tamē ipo in vermibꝰ putrescēte potus bonus dulcedinē sui saporis retinet· q̄ viꝰ degustans i corde suo letificaꝛ· ꝛ audax ad quecunq virilia opa efficietur·

Loquitur virgo ad fiduciam securitatē de verbis sibi dictis iducens· et ꝛ piculo et approximatiōe ruine ecclesie· ꝛ qualit vt in pluribꝰ attendūt nūc ecclesie ꝓuisores prochdlos ad vitā meretricalē· et pecunie cupiditatē· et bonoꝝ ecclesie pro supbia prodigalitatem· et ꝛ ira ꝛi contra tales excitāda·

ℭ Capitulum·x·

Loquit mater· ℭ Me timeas ea q̄ nūc videbis a spiritu malo eē exīstimās· ℭ Quēadmodum eni cū sol' appropinq̄tōe duo veniūt· lux videlicet et calor· q caliginosam vmbrā nō sequunt Sic cū spūssci aduentu i corde duo veniūt· Amor scz divine caritatis· et fidei sctē pfecta illumiatio· Hec aūt duo nūc sentis· Hec qđ duo dyaboluz q caliginose vmbre cōpatur nō sequūtur ℭ Mitte ergo ad illū quē tibi nomiaui nunciū meū· q̄is aūt ego scio cor et rnōnem eius· finē qđ vite eiꝰ celerē· tamē ꝛbes mittere et vba ista sequētia· ℭ Ego denicq notū illi facio· q in dextra parte scē ecclie· fundamentū tā vehemēt dilapsum ē q summa testudo plures rupturas hz dans ex se casus piculosos· ita q multi de subeūtibus pōūt vitā ℭ Plereq colūne que in altuz tēdere ꝛberēt· vsq ad terrā se inclinant· Totūq eciā pauimentū tā suffossum est· q ceci introeuntes cadunt piculose· Et adhuc interdū contingit clare vidētes vna cū cecis cadere grauiter causa piculosarū fossarū eiusdem pauimēti· ℭ Et ꝓpter istas causas

stat nimis piculose ecclesia mi· et qo sibi sic stāti vicinus ē q̄ ruina? Certissime dico tibi·q̄ nisi iuuamen repationis habuerit·ipius ruina tā grādis erit q̄ p to tam xp̄ianitatē audiet¶ B Ego aūt illa virgo sum·in cuius vterū filiꝰ dei venire dignatus est·exclusa quacunq̄ carnis cōtagiosa voluptate· Ille vero iuꝛ dei filius de meo clauso vtero natꝰ est· cū maxima p̄solatōe et sine aliqua pena ¶ Ego iuxta crucē steti·qñ cū vera patientia infernū victoriose vincebat·¶ sui cordis sanguine celū apiebat·Ego eciā erā in monte·qñ dei filius qui ē et meꝰ filius ad celū ascēdit¶ Ego eciā totā catholicā fidē clarissime noui·quā ipe euāgelizando oēs ingredi celū volentes docuit¶ Ego itaq̄ illa eadem iā sto sup mūdum cōtinua oratōe sicut archus celi super nubem q̄ ad terrā inclinari videtur· et ambobꝰ suis fimbꝰ eā tāgere¶ ¶ Per celestē arcum itaq̄ meipam intelligo·q̄ ad hitatores mundi me inclino· tangēs bonos et malos oīone mea· ad bonos nāq̄ me inclino·vt in hijs que scā eccle sia p̄cipit stabiles efficiant¶ Ad malos vero ne in malicia sua p̄cessum habeāt· vt fiāt deteriores¶ Q Notū itaq̄ facio ifti quē tibi nomiaui q̄ ex vna parte tetre et horribiles nubes surgunt cōtra claritatē arcus·Per quas nubes intelligo illos qui in carne vitā meretricalē habēt·et sunt insatiabiles·siles voragini maris ad cupiditatē pecunie Bona q̄ irrationabilit̄ ac p̄digaliter sicut torrēs in impetu suo aquā fundēs·p superbia largiuntur· Hec itaq̄ tria plerīq̄ nunc exercent ecclie p̄sores quoꝝ pctā i celum ascendūt horribilia añ conspectum dei cōtra meā oīoez· sicut teterrime nubes contra claritatē arcus¶ Sic eciam illi q̄ iram dei mecū placare uberēt cōtra se iram dei excitant·¶ tales in ecclesia dei nō deberēt exaltari¶ ¶ Quicūq̄ ergo curā apponere voluerit vt fundamentum ecclesie fiat stabile·et vineā illa benedicta quā deus fundauit sanguine suo renouet·Si se insufficientē viderit· ego regina celoꝝ cū oīnibus angelis ei in adiutoriū venire volo· fabulosas radices exturpando· sterilesq̄ arbores i ignem p̄jciendo·ac in eaꝝ locis ramuscelos fructuosos inserendo·Per vineā vero intelligo ecclesiā dei·in qua duo hūilitas sc̄z et caritas diuina debent renouari¶ O ¶ Sequitur additio·

¶ Filius dei loquitur de nūcijs pape¶ Vos venistis in societatē maioꝝ et adhuc ad maiora ascendētis¶ Iuro summe merē ille q̄ laborat ad hoc vt hūilitas exaltet·qꝛ superbia iam nimis ascenderat Honorē eciā maximū habebit ille q̄ caritatē habet ad alias qꝛ ambitio et symōia iā in plerisq̄ regnant·Felix eciā erit ille qui conat̄ pro posse suo vt vicia de mundo extirpent·qꝛ iā plus solito invalescūt Est eciā vtilissimū habere et petere patientiā·qꝛ in diebus multoꝝ qui nunc viuūt sol dimidiabit̄·stelle p̄fundent̄·sapiētia infatuabit̄·hūiles in terra ingemiscēt et audaces p̄valebunt·hoc sapientium ē intelligere et int̄pretari q̄ aspera sciunt deplanare et futura prouidere¶ ¶ Hec revelatio p̄cedens facta fuit ad albanēsem cardinalē qui tunc fuit prior·

Verba fidei sp̄ōse ad xp̄m·et q̄liter iohēs baptista inducit sp̄ōse certitudinē xp̄i sibi alloquētis·et de boni divitis felicitate· et qualiter invisercetus ep̄us p̄pter sui fatuitatē et pessimam vitam assimilatur symie·

Capitulum·xj·

Sponsa loquebat̄ xp̄o in oīne humiliter dicēs A O dñe mi ihū xp̄e sic firmit̄ credo tibi·q̄ eciā si serpens taceret ante os meū·nō intraret nisi te p̄pter bonum meū p̄mittente¶ Rñdit iohēs baptista· Ille qui apparet tibi ipe est naturaliter dei filiꝰ·Cū pater me audiēte p̄hibuit testimoniū dicens·Hic est filius meus·

Ipse est a quo spūssanctus processit· qui me baptizante sup eū in columbe spē apparuit· Ipe est scōm carnē verus filius virginis· cuius corpus manib⁹ meis attractaui· Crede ergo ei firmiter et ingredere viā eius· Ipse enī est qui viam rectam ad celū demōstrauit· p quā pauper et diues ingredi potest celū· Sed q̄ rere poteris qūo diues dz esse disposit⁹ qui ingressurus ē celū? Cū deus psonaliter dixerit· q̄ facilius ē camelū p foramen acus trālire q̄ diuitē ingredi celū? Ad hoc rn̄deo tibi Ille diues q̄ sic dispositus est· q̄ timet aliq̄d secū male esse acq̄stū· qui sollicitus est ne bona sua inutiliter et contra deū expendant· Qui inuite possidens possessionē et honorē mūdi libenter desiderat separari ab eis· Turbatur q̄ de dispēdio aiarū et inhonoratōe rei· Et q̄nis ex dispensatōe diuina cogitur quodammō habere mundū· tota ti intētione vigilat circa amorē dei· hic tal' diues· fructuosus et felix diues est· et car⁹ deo? ℟ Sz nō est sic diues iste eps Ipe quippe filis est symie hūti q̄tuor cōditiones· Quarū prima ē q̄ p̄pant ei vestes tendentes ad inferiorē partē et āteriora velātes sed verecūdiora eius apparent tota nuda· Scōa cōdicio est· q̄ digitis suis tangēs fetētia applicat ori suo Tercia ē· q̄ faciē quidē hz humanā· sed colorē et spēm reliquā beluinā? Quarta est· q̄ licet hz manus et pedes· attn cū digitis et manibus calcat lutū· Sic eps iste fatuus ē quasi symia· curiosus in mūdi vanitate· deformatus a laudabili operatōe· Mā hz vestes idest ordines epales q̄ sunt valde honorabiles· et p̄cios⁹ apud deū· sed verecūdiora sua apparent nuda· q⁹ levitas mor⁹ suor⁹ et affect⁹ carnalis ostendit hominibus ad aiarū destructōem Cōtra que dicit miles ille egregius· q̄ verecūdiora hois maiorē honestatē hnt? Notās per hoc q̄ mot⁹ bestiales clericor⁹ celari debent bonis operibus· ne exēplo eor⁹ infirmi scādalizent·

Q Symia q̄z tangit et odorat fetētia Quid facit digitus nisi dēmonstratōem rei vise· Sicut ego videns deū in hūanitate demōstraui eū digito? Ecce inquiens agnus dei Quid ergo sunt digiti epi nisi mores sui laudabiles· quib⁹ demonstrare deberet iusticiā dei· et ei⁹ caritatē Hūc autē in opibus suis demōstrat q̄ est dives et generosus· sapiēs mūdi· et p digus pecuniarū· Quid āt sunt hec oia nisi tāq̄ digitos mittere ad fetētia? Mā gl'ari de carne et lata familia quid aliud ē· q̄ gl'iari de inflatis saccis? Symia q̄z habet faciē humanā· sed spēm reliquā beluinā? Sic iste aiam quidē hz signaculo dei insignitam· sz per ppriā cupiditatē deformatā· Q Quarto sicut symia tāgit et calcat cū pedibus et manibus lutuz· sic iste affectu et ope terrenis inhiat· auertēs vultū suū a celestibus· et inclinās ad terrena tanq̄ aial oblivios⁹m· Nunquid talis mitigat irā dei? Nequaq̄ sed magis ꝓuocat cōtra se iusticiā dei· O Q Additio hec revelatio facta ē de legato cardinali anni iubilei· ℟·

Q Filius dei loquit· O disputator superbe· vbi pompa tua· vbi appar⁹ equorum? Voluisti intelligere cū esses in honore· Ideo nunc inhonoratus es· Dic igit q̄nis oia scio audiēte ista sponsa noua que quero· Et statim q̄si vna ps̄ona tremula et nuda apparuit mirabilit deformata· Cui dixit iuuer O aia tu docuisti spernere mundū et divitias eius· Cur ergo secutus es ea? Q Rn̄dit aia· Quia dulcius saporem michi fetor pessimus· q̄ odor tuus suauissimus· Et stati dicto verbo p ethiopē vnū infusum ē anime vas sulphuris et veneni· Itez dixit iuuer· O ania tu posita fuisti ppls in candelabr lucis· quare nō lucebas· verbo et exemplo? Rn̄dit ania Quia caritas tua fuit abrasa a corde meo Ibam sicut homo sine memoria et sicut vir vagus respiciēs pn̄tia et nō attendens future· Quo dicto anima privata est lumie oculoū? Et

dixit vnus ethiops qui astare videbat ꝛ
O iuder hec anima mea ē·quid factur⁹ sum? Rñdit iuder ꝓurga eā et quasi in prelo examina donec veniat consistoriū· in quo allegatões amicoꝝ et inimicoꝝ discutientur ꝛ

Loquitur sponsa xp̄o

p̄ces effundendo pro supradicto ep̄o·ꝛ responsibus xp̄i et virginis ꝛ sancte agnetis sponse factis·

¶ Capitulum·xij·

O Bñe mi scio ꝙ nemo ingredi tur celū·nisi pat̄ traxerit eū·

A Mdo o pater pissime trahe istum infirmū ep̄um ad te·Tu vero fili dei adiuua conantē Tu q̄ sancte spūs imple caritate tua ep̄um frigidū et exinanitū ꝛ ¶ Rñdit pater·Si trahēs ē fortis·res vero q̄ trahit̄ ponderosa nimis·citius dissipabit̄ opus et adnichilatur ꝛ Si vero qui trahit̄ ligatus ē·nō potest adiuuare nec seip̄m nec trahentem ꝛ et si imūdus est q̄ trahit̄·abhoiabil' ē ad trahēdū ꝛ tāgēdū Sic ep̄s iste dispositus est·sicut q̄ stat in diuersorio deliberās secum q̄ via sit tenenda ꝛ ¶ Rñdit sponsa O dñe nu nūquid non scriptū est·ꝙ nemo stabiliter stat in hac vita· sed aut ad meliora vadit·aut ad peiora? ¶ Rñdit pater·vtrūq̄ dici potest· Nā stat quasi inter duas vias gaudij scilicz et doloris Turbat̄ de horrore supplicij eterni· affectat obtinere celeste gaudiū·sed tñ asperum sibi videt̄ viā que tendit ad gaudia perfecte ambulare ꝛ Vadit vero qñ illa sequit̄ ad que feruentiorē hz voluntatē

B Item loquit̄ beata agnes ꝛ Iste ep̄s est dispositus sicut ille q̄ staret iter duas vias·vnā earū sciret artā in principio·sed in fine gaudiosam ꝛ Aliam sciret delectabilem ad tēpus·sed in fine habētem ꝑfundū insatiabile et doloroſū ꝛ Cū q̄ viator cogitans de istis vijs·delectaret̄ in eunte viā in principio delectabilem·timēs tñ de insatiabili ꝑfunde incidit talis cogitatio ꝛ Est inquit cōpendiū quodda in via ista delectabili·si inuenero illud diu ambulare possum securꝰ·ꝛ cum appropinquero fini et profundo·si inuenero compendiū michil michi nocebit·Et ita ambulās securus in via cum venissem ad ꝑfundum·cecidit miserabiliter·q̄ compendiū vt cogitauit nō inuenit·Taliū cogitationū viri inueniūtur hodie multi·q̄ cogitātes taliter secum ꝛ Onerosum est inquiūt ire viam artam durū est relinq̄re voluntatē ꝓpriā et honores·Propterea ponūt sibi spem falsaz et periculosam·longa inquiūt ē vita nr̄a· misericordia dei est maxima·delectabilis est mundus iste·et ad delectatōem creat⁹ ꝛ Ideo nil obest si ad tēpus vtar mundo scōm velle meū·q̄ in fine vite sequi volo deum·Est enim cōpendiū quoddaz vie huius mūdi idest contrito et cōfessio·hanc si obtinuero salu⁹ ero ꝛ O Talis cogitatio velle scz peccare vsq̄ in finem et tunc cōfiteri·est valde debilis spes·q̄ nesciunt anteq̄ cadunt· Quib⁹ et in extremis·inspirat̄ qñq̄ tantus dolor·et subitus finis·ꝙ nullomō fructuosam inuenire poterunt contritōem·Et merito·noluerunt enim ꝑuidere futura mala cū potuerūt·sed in arbitrio et limitatione sua posuerūt tempus misericordie dei Nec ꝓponebāt finē facere pctō· anteq̄ pctm̄ nō poterat eos delectare ꝛ Similiter et ep̄s iste stetit inter duas istas vias ꝛ Nūc aūt appropinq̄t vie delectabilioꝝ carnis·et habet ante se q̄ tria folia·que perlegit·Primū foliū legit dulciter·et continue·Scōm qñq̄·sed nō cū delectatione·Terciū foliū raro·ꝛ hoc cum dolore·Primuz vero sunt diuitie et honores quibus delectat̄·Secundū est timor iehenne et futuri iudicij quo conturbatur· Tercium est amor dei et tior filialis·qui raro reuolvitur·Si eni attenderet·quid pro eo fecit deus·quidve ei impendit· nunq̄ amor dei extingueret̄ in corde eius· Respōdit sponsa· O dña

roga pro illo·Et tunc beata agnes ait· quo facit iustitia nisi iudicium· quid ve misćdia nisi q̄ alliciat? ❡ Adhuc dei loquit̄; Sic dicetur ep̄o·deus licet omnia potest facere·tamen homo psonalit̄ cooperari debet vt peccatū fugiatur· ⁊ caritas diuina obtineatur·Naz tria sūt que inducunt ad fugiendum peccatū· ⁊ tria inductiua sunt ad obtinendū caritatem; Tria quibus fugitur pctm̄·sunt penitentia pfecta· Scōm intentio nolle ea iterato cōmittere·Tercium emendare se iuxta consilia illoruz quos vidit contēpsisse mundum·Tria vero cooperantia ad obtinendam caritatē sunt· humilitas·misćdia·et labor caritatis·Naz quicunq̄ nō legeret nisi vnum pater noster p̄ obtinēda caritate· citius appropiquaret illi effectus caritatis· ¶ De altero ep̄o de quo tibi prius dixi tibi concludo nunc q̄ fosse videnť ei nimis late ad saltandū·muri nimis alti ad scādendum·sere fortes ad confringendū·Ideo sto ego et expecto eum sed ip̄e verterat caput suū ad opa trium turbarū·q̄s delectabiliter videndo cōsiderat·Prima earum consat huic ip̄e dicit placz michi audire vos expectate me·Secūda stat ad speculandū·huic ip̄e dicit· placet michi videre q̄ videtis·q; delectant me multū· Tercia letať et q̄escit· et cum hac querit ip̄e quietem et honorem· ❡

Sed quid est conzare in mundo nisi ab vna tpali letitia transire in aliā· ab vno appetitu honorum in aluz? Quid vero est stare et cogitare· nisi a contēplatiōe diuina subtrahere animū·et de congregātione et erogatione tempalium cogitare? Quid vero est quiescere· nisi carnis habere quietem? Has itaq̄ tres turbas considerando·iam ascēdit in montem altum· sed de trāsmissis sibi verbis meis nichil curat·nec de illa clausula v̄borum curat scz si tenet ip̄e p̄missionem suam tenebo et ego meā· ¶ Rndit sponsa· O benignissima mať noli discedere ab eo· Cui mater· Non discedo donec terra suscipit terraz· ymo magis si cōfregerit feras·obuiabo ei sicut ācilla·et adiuuabo sicut mater? Et addidit mī Tu filia cogitas que fuisset remuneratio canonico illi aurelianen̄·si ep̄us suus fuisz cōuersus? Rn̄deo tibi Sicut tu vides q̄ terra profert herbas et flores diuerse speciei et diuersi generis·sic si ois homo laudabiliter stetisset ab origine mūdi in institutione sua·omnes obtinuissent excellentem mercedem. quia omis qui in deo est transit ab vna letitia in aliam ⁊ Non q̄ tedium in aliqua sit·sed quia cōtinue augetur delectatio delectabilior· et gaudium ineffabile continue innouatur; ❡ ¶ Declaratio·

¶ Hic fuit episcopus Clerionensis qui cum esset rome multum de suo reditu angustiaretur. auditum est in spū· Dic iquit ep̄o·q̄ mora sua vtilior est q̄ acceleratio·Hij quoq̄ qui de comitiua sua p̄cesserunt·subsequent eum; Ideo cū ad patriam redierit·verba mea inuēiet vera·Sic itaq̄ omnia euenerunt·Mā rediens inuenit regem captum· et totū regnum turbatum; Hij q̄q̄ qui p̄cesserunt eum de comitiua impediti in via· longe subsequebant eum; Scito etiam q̄ domina illa que est in comitiua ep̄i sana reuertetur·sed non in patria morietur· et ita euenit nam secūda vice iuit romam·et ibi mortua est et sepulta;

¶ Item de eodem Ep̄o·

Cum domina Birgitta descendisset de monte gargano ad ciuitatē manfredoniā in regno cecilie·idem ep̄us existens i comitiua dñe·casu accidente in monte cecidit de equo ita graviter q̄ due coste fracte sunt; Qui de mane cū dña processura esset ad sanctum nicolaum de baro vocauit eam ad se dicens O domina grauissimū est michi hic sine vestra p̄sentia manere Et onerosum est eciam vobis moram trahere ꝓpter me·maxime ꝓpter incursantes istos homines; Rogo

inquit vos per amorem ihū xp̄i vt rogetis deum pro me et tangite latus doloris mei·Spero enim p̄ tactum manus vr̄e dolorem meū mitigari·Que pre cōpassione resoluta in lacrimas ait O dñe mi·Ego reputor qō non sum Nam ego sum peccatrix maxima in conspectu dei Ceruntn̄ omēs rogemus deū et ip̄e rn̄ debit fidei vestre·Facta itaq; o3oe cum surrexisset tetigit latus ep̄i dicens ꝛ Sanet te dn̄s ihūs xp̄s·Et statim dolor discessit·Et surgēs ep̄us secutus est uominam per totam viā vsq; rediret romam

Uerba matris ad filiā

qualiter verba et opera xp̄i per thesaurum et r̄itas per castrum et pctā per seras·et virtutes per muros·et pulcritudo mundi·et delectatio amicoruz p̄ duas fossas mirabiliter r̄signanē·et exponūtur·et qualiter se debeat habere ep̄s circa curam animarum·

Capitulū ·xuj·

Mater dei loquit̄ ad sponsam filij dicens· H Ille ep̄s petit me in suam caritatem ꝛ Ideo debet hoc facere qō est michi carissimū·Ego quippe scio thesaurū quez qui possederit nunq̄ erit miser· Qui videbit eum nunq̄ sentiet tribulatōem et mortem·Quicūq; r̄sit̄rat illū·habebit quidq̄d appetit cum exultatōe· Iste vero thesaurus clausus est in bono castro quatuor seris·qō castruz habet extra se muros altos et spissos et grossos· Extra vero muros sunt due fosse p̄funde atq; late·Ideo rogo ip̄m vt trāsiliat ambas fossas vno saltu· Ascendat muros vno passu· confringat omēs seras vno ictu·et sic p̄tet michi rem p̄ciosissimam C Nunc sūt quid ista significāt dicam tibi·Hoc vobiscum vocatur thesaurus qō raro sumitur in vsus et raro mouet Hic thesaurus sunt verba carissimi filij mei·et eius p̄ciosissima opera·que i passione et ante passionē fecit Necnō ꝛ illa mirabilia opa q̄ tūc fecit· qn̄ v̄bū factū est caro i corpore meo·ꝛ quod qn̄ i altari cotidie panis eadē fit caro ad v̄bū r̄i Hec omnia sūt p̄ciosissimus thesaurus· q̄ ita iā neglecta ꝛ oblita sūt·q̄ paucissimi sūt q̄ ea recolūt et eis vtāt̄ ad profectū suū B C Ceruptamen corpus illud gloriosū filij r̄i iacz i castro munito· id est i r̄itatis v̄tute Sicut enim castrū defendit cōtra inimicos·sic filij mei deitatis potēta defendit humanitatis sue corpus vt nullus ei noceat hostis· Sere vero quatuor·pctā sunt quatuor·quibus excludūtur multi a participatione et bonitate virtutis corpis xp̄i· P̄primum est superbia et cupiditas ad honores mundi·Scōm est cupiditas ad possessiones mundi Tercium est voluptas feda ad corporis imoderatam impletionem·et fetidissimam eius expletionem ꝛ Quartum est ira et inuidia et negligentia p̄pre salutis ꝛ Ista quatuor diligūt et in consuetudine habent nimis multi·p̄pterea elongantur nimis a deo· Nā vident corpus dei et recipiunt· sed anima eorum tam longe est a deo sicut fures q̄ furari desiderant sed appropinq̄re non valent p̄pter fortes seras ꝛ Et ideo viri q̄ cōfringeret seras cum vno ictu Iesv vero significat zelum animarū quo ipse ep̄us confringere debet pctōres cū opibus iusticie ex diuina caritate·vt cōfractis seris vicioruz peccator pertingere valeat ad p̄ciosum hunc thesaurū ꝛ Et q̄uis nō possit omēs pctōres percutere·faciat vt tenetur que possit et potissime hijs qui sunt sub manu sua·non p̄cendo paruo vel magno· p̄pio quo vl̄ cognato inimico vl̄ amico ꝛ Sic fecit ille sanctus thomas de anglia·qui passus ē multas tribulationes pro iusticia·et in fine occubuit dura morte·q̄ non pepcit percutere corpa cum iusticia ecclesiastica· ad hoc vt anima minorē penam pateretur ꝛ Cuius vitam imitetur iste ep̄us q̄tinus omēs audientes intelligant· q̄ o

dit peccata ꝓria et aliorū ¶ Et tunc talis ictus zeli diuini audietur super omēs celos in conspectu dei et angelorū·et multi conuertentur ⁊ meliorabunt dicētes Non inquūt odit nos sed peccata nostra·resipiscamus ergo et erimus amici dei atq; sui·Tres vero muri qui ambiunt castrum sunt tres virtutes Prima ē dimittere delectabilia carnis·et facere voluntatem dei·Scōa est magis velle pati obprobria et damna pro veritate ⁊ iusticia·q̄ habere honores et possessiōes mundi·dissimulando veritatē Tercia ē nō parcere vite vel bonis pro salute cuiuslibet xp̄iani· ❡ Sed attende q̄d nunc facit homo·Demq; sibi videtur q̄ muri isti predicti ita sūt alti·q̄ nullo modo possent transcēdi·Propterea corda hoim non appropinquant illi glorioſissimo corpori cum p̄manentia·nec anime eorum q̄ longe sunt a deo·Et ideo p̄cepi amico meo q̄ transcēdēt muros vno passu·Hoc enī vobiscum vocat passus· q̄ pedes longa a se separant distantia ad transferendū celeriter corpus· Sic etiā est spūalis passus·Cū enim ē corp⁹ in terra et caritas cordis in celestibus ⁊ Tunc transcendunt tres predicti muri· quia tunc placet hoīi ex p̄sideratiōe celestium dimittere ꝓpriā voluntatē·pati repulsam et p̄secutionē pro iusticia·mori eciam libenter pro honore dei· ❡ Due vero fosse extra murū sunt pulcritudo mūdi et p̄tia et delectatio amicorum mundi·In hīs fossis multi libētissime quiescerent et nunq; curarent in celis vidēre deum·Et ideo fosse iste sūt late et profunde·late/ q̄ talium hominum voluntates longe lateq; sunt a deo·Profunde q̄ sunt·q̄ plurimos detinent in profundo infernali·ꝓterea fosse iste transcendi debent vno saltu·Quid enim est saltus spūalis·nisi separe totum cor suū ab hīs que vana sunt et de terrenis salire in regnum celi ¶ Ecce nūc ostensum ē quo confringende sunt fere et transiliēdi muri·Nunc ostendam quo p̄tare debz epūs iste rem pretiosissimā que vnq̄ fuit Deitas quippe ab eterno ⁊ sine p̄cipio fuit et est·quia nō est in ea inuenire principium siue finem·Hūanitas vero fuit in meo corpore·et suscepit de me carnem ⁊ sanguinē ⁊ Ideo ipsa est res p̄ciosissima q̄ vnq̄ fuit et est·Ergo q̄n aia iusti recipit cū caritate corpus dei in se·et corp⁹ dei implet animā·tūc ibi est p̄ciosissima res que vnq̄ fuit·Nam licet deitas est in tribus psonis sine p̄ncipio ⁊ sine fine i se· tn̄ q̄n pater misit filiū suum cū deitate ⁊ spūsancto ad me· tūc sumpsit benedictū corp⁹ suū de me· Nunc vero ostendam eidē ep̄o quo presentāda est dño pretiosissima res illa ⁊ Ubicūq; amicus dei invenerit peccatorē in cuius verbis ē modica caritas ad deum· et magna ad mūdum·ibi anima vacua est ad trū ⁊ ❡ Propterea amicus dei habeat caritatē ad deum volendo·q̄ anima redempta sanguine creatoris inimica est dei·Condoleatq; misere aie habēdo ad eaz quasi duas voces· Una qua roget deū misereri anime ⁊ Alia qua ostēdat aie periculum suū· Si aūt ista duo deū sez et animam concordare poterit in vnū· tūc membz dilectionis sue p̄tat deo pretiosissimam rem ⁊ Quia q̄n corpus dei q̄d fuit in me et aīa hominis a deo creata conueniūt in vnā amicitiā· hoc est michi carissimum nec miruz ⁊ Ego enim p̄ns eram·q̄n miles ille egregius filius me⁹ exiuit de iherusalē tenere certamen·q̄d taz forte fuit ⁊ durum·q̄ omēs nerui in brachīs eius extendebant ⁊ Dorsum erat liuidū et sanguinolentū· Pedes p̄forati clauis· oculi et aures plene sanguine Collū quoq; inclinabatur quādo tradidit spiritū Corscindebat a cuspide lancee·et sic cum maximo dolore vicit animas·Qui nūc residens in gloria extendit brachium ad homines·sed pauciſſimi tamē inueniuntur qui p̄tant ei sponsam Ideo amicus dei non parcat vite ⁊ bonis iuuando alios

secum·eosq; filio meo pñtanw· ℭ
Dicito adhuc eidem ep̄o·q; quia ip̄e petit me in suā caram amicam· ideo volo dare ei fidem meam· et ligare me cū eo in vnum vinculū; Mā corpus dei quod fuit in me recipiet aiam eius in se cū magna caritate vt sicut pater cū filio fuit in me·qui corpus meum et aiam habuit in se·et sicut spūssanctus qui est in patre et filio fuit vbiq; mecum·qui & filiū meum habuit intra secum·sic et famulus meus ligatus erit cum eodem spū·Mam quādo ip̄e diligit passionē dei· et corpus ei⁹ habet in corde carissimuz·tunc habebit humanitatē que intra se & extra se habz ritatē·et est deus in eo et ip̄e in deo· sicut est in me deus et ego in eo; Cuz vero famulus me⁹et ego habemus vnum ritum; Tūc habebimus et vnū vinculū caritatis·et spūsanctū qui est cum p̄re et filio vnus deus; Adhuc adhuc vnum verbumSi iste ep̄us tenet promissionem suam mecū·ego iuuabo eum dum vivit In fine vero vite volo seruire et astare ei·pñtanw aiam eius deo et dicenw sic O deus meus iste seruiuit tibi·et obediuit michi·ideo pñto tibi animā eius ;
ℭ O filia·q̄d cogitat homo q̄ contēnit aiam suam; Nūquid deus pater cū incōprehensibili deitate sua dimisisset innocētem filium suū pati in humanitate tā duram penā·nisi fuisset illa virtuosa delectatio et affectio quā hz ad anias· et illa eterna gloria quā eis p̄parauit ;
ℭ Hec Revelatio facta ē de episcopo Lyncopeñ·qui postea factus fuit archiepūs·Item de eodem·vj·li°cap°xxij·q̄d incipit·(Ille prelatus) Et de eodem Addicio·
ℭ Epūs pro quo tu ploras venit ad leue purgatorium·Ideo procerto scias q̄ q̄uis in mundo multos habuit impeditores iā ip̄i reportauerāt iudicium suū & ip̄e pter fidem et mundiciam suam mecum glorietur;

Verba matris ad filiā

sub figura mirabili de quodā ep̄o·qualiter sez epūs p papilionē vermē·et humilitas et superbia ep̄i per duas alas·& tres species mala ep̄i palliantes· p tres vermis colores. ep̄i opera p spissitudinē coloris duplex voluntas p duo cornua papiliōis·et cupiditas per os· modica caritas per paruum corpus designantur & exponuntur·

ℭ Capitulum·xxij·

Qvater loquit ad sponsaz filij dicens; ✠ Tu es vas q̄ possessor implet et magister euacuat·Attamen vnus et idem est qui implet et vacuat·Mam sicut qui infunderet vasi simul vinū et lac et aquā· diceretur magister si vnum quodq̄ istorum insim' coagulatorū separet·& reducere in naturam priaz·Sic ego mater et magistra oim feci et facio tibi·Mā ante annum et mensem dicta sunt tibi plura negocia·& omia quasi coagulantur in aia tua; Que si statim effunderent sim' videretur abhominabile· cum ignorare-tur eoz finis; Ideo paulatim distinguo ea sicut michi placet· ℭ Unq̄d recolis q̄ misi te ad quēdā ep̄um quē vocau seruum meū? Ideo nunc similam⁹ eū papilioni vermi·q̄ habet alas latas colore albo rubeo et blaueo respas·cū vero tāgitur·color eius spissus remanet in digitis tanq̄ cinis·Hic vermis modicuz habet corpus sed grossum os· duo cornua in fronte·et occultū locum in ventre·p quem immūda vētris emittunt; ✠ Ille vero huius vermis west ep̄i·sūt humilitas eius et superbia· Mam humilis apparet extra in verbis et gestibus hūilis in vestibus et operatione· sed intus est superbia qua magnus est in conspectu sui·tumidus de honore· ambicios⁹ de fauore hominū et arrogans·alijs sua preferenw et aliena iudicanw· Hijs igitur duabus alis volat per humilitatem

apparentem coꝛaꝫ hominibus· vt singulis placeat et in oꝛe sit oim· ℣per superbiam vero sibiꝑ qua se existimat multis sanctiozem· ℂ Tres vero colozes alarum· sunt tres species palliantes mala eius· Nam colo: rubeus significat· q̄ continue de passione xp̄i disputat· et miraculis sanctoꝝ vt vocetur scūs· sed certe longe sunt a coꝛde ip̄us· quia minime sapiūt sibi Colo: vero blaueus significat· q̄ exterius videtur non curare de temꝓoꝛalibus· sed moꝛtuus esse mūdo et totꝰ celestis sicut blaueum speciē habet celi· Sed certe colo: iste scōus· non maioꝛē coꝛā deo stabilitatē et fructum affert q̄ ille primus· ℣ Colo: vero albus indicat ip̄m in vestibus religiosum· in moꝛibus superlaudabilem· Sed tanta dulcedo et pfectio est in colore tercio· qualꝫ in duobus primis Sicut enim colo: papilioms spissus est et adheret manibus· vel tamē relinquens manibus mſi quasi cinerem· Sic opera sua videntur admiranda· qꝛ desideꝛat esse solus· sed ad vtilitatem ꝓpriam vacua ꝛ infructuosa sūt· quia non sincere querit nec diligit diligendum· ℂ Cornua vero duo duplex est voluntas eius· Nam desideꝛat habeꝛe vitam sine incōmodis in hoc mūdo· post moꝛtem vero vitam eternā;ℂ Et et honoꝛe magno nō fraudetur in terris· et in celestibus pfectius coꝛoneꝫ;ℂ Iste epūs simillimus est eciā papilioni· q̄ cogitat poꝛtare celum in coꝛnu vno et terrā in altero· qui tñ si posset nō sustentaret minimū q̄d ad honoꝛem dei· Sic iste ecclesie dei se credit et cogitat proficere vbo suo et exemplo· tanq̄ si sine illo non ita creꝛceret· Terrenosq̄ hoies ꝓ merita sua germinare spūaliter suspicatur ;

D Et ideo tanq̄ miles qui certauerat cogitat· Cum inquiens vocoꝛ devotus et humilis· ad quid extendam ad artioꝛa vitam meā;Si pecco in quibusdā delectabilibus sine quibus non delectabiliter vivo· maioꝛa merita et opa mea me excusabunt; Cum enim celū ꝓ haustum eciam aque frigide obtinere poterit· q̄d necesse est vltra mensurā laboꝛaꝛe? ℂ Papilio q̄z habet latū os· sed maiorem habet latitudinē cupiditatis· intā tuz q̄ si omēs muscas voꝛaret ꝓeꝫ vnā· adhuc illam solam concupiscereꝫ et devoꝛaret Sic iste si vnū denariū obtinere posset cum multis· tali mō q̄ non notaꝛetur et esset occultum· recipet quicz· sed nunq̄ fames cupiditatis extingueꝛetur; ℂ Papilio q̄z habet occultum exitum immūdicie sue· Sic ip̄e improbe effundit iram suam et impatientiā· vt ꝛ latentia sua alīs ostēdant· ℂ Item sicut papilio modicum habet coꝛpus· sic iste modicam caritatē· Quia q̄d deficit sibi in magnitudine caritatis· totuz suppleꝫ in alarum latitudine ꝛ extēsione· ℂ Respondit sponsa· Si aliquā scintillam caritatis habet semper spes est vite et salutis· Et mater· Qualē caritatem habuit iudas cū tradeꝛet dōm dixit· peccaui ꝓ dēdo sanguinem iust̄· voluit quippe vꝛi deꝛe caritatē sed nō habebat·

Verba matris ad filiā

sub figura de alio epō· et qualiter talis epūs per brucum vermē· verbosa eloq̄ntia per evolatū· due consideratiōes per duas alas· verba platēcia mundi ꝓmorsum designantur· et de virginis admiratione de vita istoꝝ duoꝝ epoꝝ· ꝛ de predicatoꝛibus·

Capitulū ·xv·

ITem loquitur mater ad spōsam dicens· H Alium episcopū ostēdi tibi quē vocaui pastoꝛem gregis· Hunc similamus bruco qui terreū habens coloꝛem cum sonitu magno evolat· et vbicunq̄ reseꝛeꝛit moꝛdet intolerabiliter et cum doloꝛe Sic iste pastoꝛ terreum habet coloꝛem· quia cum ad paupertatem vocatus est· magis desideꝛat esse diues q̄ paup· magis preesse q̄ subdi· magis hꝛe volūtatē

i·v·

ꝑiam ꝙ aliorum obedientia disciplina ri; ¶ Evolat ꝙz cum sonitu magno·qa pro diuinis sermonibus abūdat verbosa eloquentia·pro doctrina spūali disputat de mundi vanitate· et pro sctā ordinis sui simplicitate·laudat et imitat mūdi vanitatem; ¶ Habet isup duas alas id est duas consideratiões; Prima est ꝙ oīibus vellet dare verba pulcra ⁊ placentia·ad hoc vt ab oīibus honorare tur·Scōa est ꝙ vellet vt omēs se ei inclinarent et obedirent· ¶ Item brucus mordet inconsolabiliter; Sic iste mordet damnose ad animā; Nam cū sit animarum medicus· non dicit accedentib⁹ ad se periculum eorū et infirmitatē· nec vtitur resecationis ferro; Sz loquitur eis placentia vt vocetur mitis· ⁊ ne ab aliquibus deuitet; B Ecce in istis duobus episcopis mirabile magnum ē; Alter enī apparet extra paup solitari⁹ et humilis·vt vocetur spiritualis; Ali⁹ desiderat possidere mundum· vt vocet misericors et largus·Alius iteruz vult videri possidere nichil·et tamen concupiscit omia possidere occulte· Alt vult possidere in aperto plurima·vt tribuat multa et sic honoretur multum Propterea scōm vulgare ꝓuerbium·quia ipi seruunt michi taliter ꝙ non video qz non approbo· ideo remunerabo eos talit ꝙ non videbunt; ¶ Admiraris cur tales laudantur de p̄dicatione sua· Rñdeo tibi; Oñz malus loquitur bonis quib⁹ infunditur spiritus dei bonus· non ꝓpter bonitatem doctoris· sed per verba doctoris in quibus spiritus dei bonus est· ꝓpter bonum audientium Quandoqz bonus loquitur malis qui efficiuntur boni ex auditu·et propter spiritū dei bonum· et ꝓpter bonitatem docentis Quādoqz eciam frigidus loquitur frigidis·vt frigidi auditores dum referunt audita ad absentes feruentes· ipi audientes fiant feruentiores Propterea noli turbari ad quos mittaris·deus enim est mirabilis qui sternit aurum sub pedibus·et lutuz collocat inter radios solis;

Verba filii ad spōsam

ꝙ deo nō placet animarū damnatio· et de mirabilibus questiōibus epi iuuenis ad senem·et de responsionibus senis ad iuuenem·

¶ Capitulum·xvj·

EJlius loquitur ad sponsaz dicens; A Quid credis quare isti duo ostendunt tibi? Nunquid quia vituperū eorum et damnū placet deo? Absit; Sed ideo fit vt patientia et honor dei manifestior fiat·et audientes timeant iudicium dei; ¶ Sed veni et audi mirabile·Et ecce quidam iuuenis episcopus quesiuit senior̄·dicens·Audi frater et respōde michi·Cum ad iugum obedientie fuisti obligatus·cur reseruisti illud? Cum paupertatem et religionem elegisti·cur reliquisti illas? Cum per religionis ingressuz ostendisti te mortuum seculo; Cur desiderasti episcopatū? ¶ Respondit senior; Obedientia que me subesse docuit erat michi onerosa·ideo affectaui libertatem; Jugum qō ds dicit suaue· erat michi amarum·ideo quesiui et elegi corporis quietem; Humilitas erat in me ficta·ideo concupiui honorem; Et qz melius est minare ꝙ trahere·ideo desideraui episcopatum; Quesiuit scōs iuuenis; Cur non honorabas sedem tuam mūdi honore? Cur non acquisisti diuitias ꝙ mundanam sapientiā? Cur non dispensasti ea que habebas scōm honorem mūdi? Cur tantum te exterius deiecisti·et non magis iuxta mundialem ambitionē processisti? B Respondit senior Ideo non straui sedem meam cum mundi honore·quia sperabam amplius honorari si apparerez humilis et spiritualis· ꝙ si viderer temporalis; Et ꝓpterea vt a mundanis homibus laudarer·vitaba

quasi omnia contemnere; Et vero dili gerer a spiritualibus·humilis et devot⁹ apparebam· Ideo vero non acquisiui diuitias cum mundana sapientia·ne spi rituales viri notarent me et contemne rent propter temporale; Ideo vero non vdi largiter dona·quia magis placebat michi esse cum paucioribus propter qui etem meam· q̄ cum pluribus; Et plus delectabar si aliquid habebam in arca· q̄ si tribuissem aliquid manu mea·

¶ Item quesiuit iunior· Dic michi cur devisti asino dulcem et delectabilē po tum de immūdo vase? Cur tribuisti epi scopo siliquas de ara porcor? Cur co ronam tuam strauisti sub pedib⁹? Cur expuisti triticum et masticasti zizaniaz? Cur soluisti alios de funibus· teipsum vero ligasti compedibus? Cur alienis vulneribus apposuisti sanativa· et tuis propijs mortifitativa· ¶ Respō dit senior· Ideo vidi asino dulcem po tum de immūdo et despecto vase· q̄ cum essem litteratus· placuit michi propter mundi honorem magis tractare sacra menta divina altaris·q̄ vacare cure se culari· Et quia occulta mea erant ho minibus incognita· deo vero vota· as sumpsi p̄sumptionem nimiam et auxi mi chi iudicij terribilis grauiorez equitatē Ad secundum dico q̄ vidi episcopo sili quas de ara porcorum·quia nature mee incentiva effundendo perficiebam·nec incohercendo stabilis permanebam· Ad tercium· Ideo posui coronam epis copalez sub pedibus·quia placuit michi magis facere misericordiā propter fauo rem hominū· q̄ iusticiam pro honore et amore dei·Ad quartum·Ideo expuēs triticum masticabaz stramina·quia ver ba dei non loquebar ex amore dei· nec delectabat me illa facere que alijs p̄po nebam·Ad quintū· Ideo alios soluēs meipsum ligabam· Quia venientes ad me cum contritione absoluebam·et illa que illi penitendo deflebant et deflendo relinquebant·hec me delectabat adim plere·Ad sextum· Ideo alios vnxi vn gento sanativo·et meip̄m mortifero· q̄a docendo vite puritatez alios emēdaui· et meipsum ꝛectioraui· Nam illa que p̄ce pi alijs hec ipse nolui monere digito Et vnde alios vidi proficere· inꝛ ip̄e defi ciendo tabescebam·quia me ꝛelectabat magis commissis peccatis sarcinam ad dere· q̄ ea emendando alleviare·

¶ Post hec audita est vox quedam di cens·Regratiare deo q̄ non es cum ill' venenosis vasis·que cum dissoluentur· vadunt ad ip̄m venenum·Et sic statim alter istorum mortuus nunciabatur

Verba v̄ginis ad filiā

vitam et ordinem sancti Dominici com mendantia·z qualiter tēpore mortis sue conuersus est ad virginem· et qualiter modernis temporib⁹ pauci de ius fra tribus sequūtur signum passionis x̄pi p dominicum eis datum· et multi vadunt post signum incisionis per dyabolū eis oblatum·

¶ Capitulum·xvij·

Item loquitur mater dei ad sponsam dicens· Audi tibi heri ꝛe duobus qui erant de regula sancti dominici· Certe ip̄e Dominicus filium meum habuit p suo carissimo domino·et me matrem ei us dilexit plusq̄ cor suum·Hunc sancto i spirauit filius meus tria esse in mundo· que displicebant eidem filio meo· Su perbiam scilicet et cupiditatem et cōcu piscentiam carnis Ad quarum trium di minutōez.sanctus dominicus impetra uit maximis suspirijs auxilium et medica mentum·Cuius deus compassus lacri mis· inspirauit ei legem et regulam vi uendi·in qua ipse sanctus contra tria mala mundi tria bona constituit· Nam contra vicium concupiscentie· insti-

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

uit nil possidere nisi cuꝫ licentia prioris sui; Contra supbiam·istituit habere humilem habitū et simplicem Contra carnis insatiabilē voraginez· instituit abstinentiā et tempus debitū ad se regulandum Priorem quoqꝫ constituit fratribꝰ suis·ad obseruatōem pacis et custodiaꝫ vnitatis· ¶ Deinde volens quoddam spūale signum dare fratribus suis·impſsit quasi vnam spūalem crucem et rubeā in sinistro brachio eoruꝫ iuxta cor·p wctrinam et exempli sui efficaciā·qū wcuit et monuit eos continue recordari passiōnē dei·p̄dicare feruēter verba dei· nō ꝓpter mundum sed ꝓpter amorem dei ⁊ animarum· Docuit insuper illos magis subiici q̄ p̄esse·voluntatē ꝓpriam odire· contumelias patient ferre·nichil preter victū ee vestitū desiderare· Veritatem corde diligere et ore proferre·laudem ꝓpriam nō querere·sed diuina verba semper in ore habere et docere·et illa nō ꝓpter pudorem dimittere· nec propter fauorem humanū recitare· ¶ Cumq̄ instaret tempus resolutiōis eius· quod filius meus ei in spiritu ostendit·iuit ad me matrem eius cū lacrimis dicens·O maria regina celi· quā ipe deus p̄elegit sibi in coniunctōem deitatis et humanitatis·Tu es illa singularis virgo et singulariter dignissima mater· Tu es illa potentissima de qua ipsa potestas prodijt·audi me rogantem te Quia enī scio te potentissimā·ideo p̄sumo de te·Sepe fratres meos quos educaui ⁊ foui sub stricto scapulari meo·et defēde eos sub lato mantello tuo· Rege eos et refoue ne hostis antiquus p̄ualeat eis·et ne dissipet vineam nouellam· quā plātauit ꝑtera filij mei·Quid vero domina mea aliud noto per scapulare strictum· quod palliolum vnum habet ante pectꝰ et aliud retro· nisi duplicem considerationē quā ad fratres meos habui? Sollicitabar q̄ppe nocte et die pro eis·quomodo in rationabili et laudabili deseruirent deo tempantia· Orabam eciam pro eis ne quid de mūdo concupiscerēt· quod vel deum offenderet aut famā humilitatis et pietatis apud proximum denigraret· Nunc igitur quia tempus remunerationis mee istat· assigno tibi mēbra mea·Ece ergo eos sicut filios ⁊ porta eos sicut mater· Cū hijs enim verbis et alijs vocatus est dominicus in gloriam dei· ¶ Cui ego per similitudinē loquendo· Quid taliter· O dñice amice dilecte·quia dilexisti me plusq̄ teEgo sub lato mantello meo defendam et regam filios tuos·Necnō et omnes qui in regula tua p̄seuerant saluabuntur· Mantellus vero meꝰ latus misericordia mea est· quā nulli feliciter petenti denego·Sed omnes qui querūt sub misericordie mee sinu proteguntur· ¶ Sed quid credis tu o filia mea q̄d regula dñici sit? Vtiq̄ humilitas et continētia et contēptus mundi· Nam omēs qui hec tria assumūt et perseuerando diligunt·nunq̄ damnabunt· et hij sunt qui tenent regulā beati dñici ¶ Sed audi mirabile·dominicus assignauit filios suos sub mātello meo lato· et ecce pauciores sunt nunc sub mantello meo lato· q̄ tunc erant sub scapulari suo stricto·Nec tamē omēs viuente adhuc ipo dñico habuerunt ouina vellera et domicos mores·Sicut melius perēplum ostendo tibi mores eorum Si dominicus descēderet de altitudine celesti in qua est· et diceret furi qui prouit de valle et considerat oues ad mactandū et perdendū·Cur inquiēs vocas et abducis oues meas·quas ex signis euidentissimis cognosco esse meas? Respōdere potest fur Cur dñice appropias tibi illa que tua nō sunt? Nam subreptio violenta est aliena vsurpare sibi· O Si rñdere voluerit dñicus se enutrisse eas ⁊ domuisse·et precessisse ⁊ docuisse· Dicturus est fur· Si tu enutristi eas ⁊ docuisti· tunc ego blandiendo suauiter reduxi eas ad voluntatem propriam·

Si tu lenitatem cum austeritate misce-
bas eis·et ego alliciebam eas blandi⁹z
ostendebam q̄ delectabat eas suauius·
et ecce plures currunt ad pastuz et vo-
cem meam; Et ideo oues que sequunt̄
me feruentius·cognoso esse meas· quia
liberū habent arbitrium sequēdi allicie-
tem; Si rn̄erint iterum om̄ic⁹ q̄ oues
sue signate sunt signo rubeo in corde·di
cturus est fur·oues mee signate sunt sig-
no meo·signo scz incisionis in dextra au
re·Et qua mānifestus et cuidētius ē sig
num meum signo tuo·ideo cognosco o-
ues meas; ¶ Fur igitur iste dyabolus
est·qui de ouibus om̄ici plures sibi ico-
pauit que incise sunt i dextra aure·quia
non audiunt verba vite dicentis; Arta
via est in celum; Sed sola illa delecta-
biliter audiendo pliciunt·que eas dele
ctat adimplere Oues vero domici pau
ce sunt que signum rubeū habent in co
de·qui passionem dei cuz caritate reco
lunt·et verba dei predicantes feruenter
vitam beatam ducunt·in om̄i castitate
et paupertate; Nam hec ē regula om̄i-
nici sicut vulgo dicitur· omia sua porta-
re in dorso·nichil velle possidere nisi q̄
permittit regula·Non solum dimittere
superflua sed ꝛ a licitis et necessarijs·quā
uoq̄ ꝓpt̄ carnis motus tempare se;

Verba matris ad filiā

q̄ citius fratres nunc audirent et audi-
unt vocem diaboli·q̄ sui patris om̄ici·
et quomō nunc pauci imitant̄ eius vesti
gia·et qualiter ep̄atus desiderātes ꝓpter
mundi honorem et sui quietem ꝛ liberta
tem·non sunt in regula scti om̄ici· et de
terribili sententia contra tales·et de ex
perientia damnatōis p tali ep̄atu

¶ Capitulum·xviij·

Loquit̄ mater ad spōsam di-
cēs· Dixi tibi q̄ om-
nes qui sunt in regula om̄ici·
sunt sub mantello meo· Nunc audituras
es q̄ multi sunt tales· Si om̄icus ascen
deret de loco deliciarum in quo feliciter
vere est ꝛ clamaret taliter·O frēs dile
cti sequimini me·qr vobis reseruant̄ qua
tuor bona honor scz pro humilitate·Di
vitie ꝓpetue pro paupertate; Satietas
sine fastidio pro cōtinētia; Vita eterna
pro contemptu mundi·Quis audiretur;
Sed si econtra statum ascēderet dyabo-
lus de conualle clamaretq̄ alia quatuo-
or dissimilia·Vobis om̄icus inquiens p-
misit quatuor·Videte me·ego enim vo
bis que desideratis ostendam manu·Mā
ecce honorem offero·divitias habeo in
manu voluptas in promptu est mundo
erit delectabilis ad fruendum·Suscipi-
pite igitur que offero· vtimini hijs que
certa sunt·vinite cum gaudio·vt post o
bitum simul gaudeatis· Si iste due vo-
ces nunc sonarent in mundo plures cur
rerent ad vocem latronis diaboli q̄ ad
vocem om̄ici amici mei tā preclari· ¶
Et quid dicam de fratribus dominici·
Certe pauci sunt qui sunt in regula ei⁹·
et pauciores sunt qui imitando vestigia
sequuntur eius· Nam non omnes audi-
unt vnam vocem· quia non sunt omēs
de vno genere·non q̄ non sint omnes a
deo·ꝛ non q̄ omnes saluari non possint
si volunt·Sed quia non omnes audiūt
vocē filij dei dicentis· Venite ad me et
ego reficiam vos·scilicet dando meip̄m
¶ Sed quid dicam de illis fratribus
qui ꝓpter mundum desiderant episcopa
tus nūquid sunt in regula om̄inici·Ne-
quaq̄·Aut qui acceptant episcopatus·
rationabili de causa nunquid excludun
tur a regula om̄inici·non vtiq̄· Nam
beatus Augustinus regulariter vixit an
te episcopatum. sed in ep̄atu non reli-
quit regularem vitam· q̄uis ascēdit ad
maiorem honorem·Assumpsit enim ho-
norem inuitus nō ad quietem· sed certe
ad maiorem laborez quia videns se posse
prodesse animabus·libenter propter de
um reliquit voluntatem propriam et ca-
rnē carnis·vt plures lucrifaceret deo suo·

Propterea qui sic ꝛsiærant et assumunt episcopatus vt animabus eo magis proficiãt·ipi sunt in regula dñici·et merces eoꝝ duplicabitur·Tum ꝓpter regule dulcedinẽ a qua abstracti sunt· tũ ꝓpter onus epãle ad qđ sunt vocati· ℭ Propterea iuro sup eum ꝛeum sup quez iurabant ꝓphete·qui nõ iurabãt propter impatientiã·sed qꝛ receperũt ꝛeũ in testimonium verboꝝ suorum·Sic ego dico nunc et iuro sup eunꝛem deũ· q venient fratribus illis q̃ cõtempserũt regulã dominici venatoꝛ de ptãte cum effrenatis cambus·tanq̃ si seruus diceret domio· Adulte inquiẽs oues intrauerũt ortum tuũ·quarũ carnes venenate sunt·et vellera sordibus conglobata· quarũ lac inutile est et lasciuia nimis insolescẽs·Jube inquiens eas abscindi·ne pascua proouibus vtilibꝫ ꝛficiãt·et ne bone oues ex insolentia malarum perturbenꝫ Cui rñæret dñs· Claude foramia ne alique ingrediantur·nisi quas michi bene conuenit et expedit educare et pascere·et q̃ pacifice sunt et honeste Sic ego dico q prius claudẽtur aliqua foramiã·sed non omnia·Post venet venatoꝛ cũ cambus qui non parcet vellerib⁹ a sagittis·non coꝛporibus a vulneribus·ad hoc vt vita finiatur·Deinde venient custoꝛes q̃ diligenter cõsiderabũt et attenꝛent de quo genere fuerint oues que ad pastum dñi intromittunꝫ· ℗ Rñꝛens sponsa dixit·O dña ne indigneris si quero Cuz papa mitigauit eis austeꝛitatem regule· nunquid rephenꝛendi sunt si comedunt carnes vel cetera que apponũtur· Rñdit mater·Papa cõsiꝛãs infirmitatem nature humane simul et ꝛfectũ·quẽ quidam ꝓposuerꝫ·ratiõabiliꝫ pmisit eos comedere carnes·ad hoc vt habiliores et feruentiores essent in ꝓdicando et laborando·non vt ꝛsidiores ꝛ dissolutiores apparerẽt·et ideo excusamus papam ꝛ hac pmissione· ℭ Dixit iterũ spõsa·Dominicus instituit habere vestes non de optimis nec vilissimis pannis·ꝛ de medio tempatis· Nunq̃ rephendendi sũt si ꝛ molliorib⁹ induunꝫ? Rñdit mater· Dñicus qui regulã de spũ filij mei dicta ut·pcepit habere vestes non de molliꝛibus et pciosioꝛibus·ne forte arguerentur et notarenꝫ de pulcro habitu et precioso et sic superbirent· Instituit eciã non habere vestes de vilissimis et durissimis·ne ꝓpter duriciam vestis inquietarent nimiũ in capiendo somnũ post laboꝛem Sed instituit vestes habere temperatas ꝛ necessarias de quibus non superbirent·et in quibus nil vanitatis haberent sed per eas frigus carnis expellerent·et ad virtutum ꝓfectũ continuũ semunrẽt·Et ideo laudam⁹ dñicum in institutione sua·sed fratres suos reprehendimus eos videlicet qui habitũ suuz ad vanitatẽ transformant et non ad vtilitatem· ℭ Dixit iterum sponsa Mũ quid rephẽꝛendi sunt illi fratꝛes qui filio tuo edificãt ecclesias altas et sumptuosas? Aut vituperandi ꝛ dñudicãdi sunt si ad tales structuras edificandas plura mendicant? Rñdi mater·Qñ ecclesia i tantũ lata ẽ q̃ capit ingrediẽtes·Quando muri tñ in altũ excreuerit q̃ non coartant introeũtes Qñ muroꝝ spissituꝫ tam fortis est q̃ non a quolibet vẽto dissoluatur·Quãdo tectura tam firmiꝫ cõpacta est q̃ non stillat·sufficiat eis edificasse·Nam placet deo magis coꝛ hũile i humili ecclesia·q̃ alti muri in quib⁹ coꝛpoꝛa sunt intra sed coꝛda ab extra·Propterea nõ habent necesse arcas auro et argento implere ꝓpter edificia· quia nõ profuit salomoni edificasse tam sumptuosa edificia·ex quo neglexit eum diligere ꝓpter quẽ edificabantur· ℍ Hijs dictis et auditis statim senioꝛ episcopus qui supra nunciabatur mortuus clamabat dicens· O o o ablata est mitra·ꝛ ecce apaꝛet qđ latebat subt⁹ Ubi est nũc honorabilis epũs? Ubi sacerdos venerandus? Ubi paup frater? Certe

abest epiſcopus·qui vnctus fuit oleo in officium aplicum et in puritatem vite; Remanet vero ſeruus ſterquilinij pingvedine maculatus·Abest ecia sacerdos qui cōſecratus fuit verbis ſcīs·vt mutaret inaiatum et mortuū panem in viuificantem deum; Remanet vero ꝓditor fallax·qui vendidit eum ꝓp̄ cupiditatez qui redemit oēs ex caritate· Abest q̄z paup frater qui cū iuramēto abnegauit mundū·ſed nūc ꝑ ſuperbia et oſtentatione mea ſum iudicatus; Ceruntū nūc compellor dicere veritatē q̄ ille iuſtꝰ iudex qui iudicauit me magis voluiſſet liberare me taz amara morte ſicut tūc patiebatur·cū ſtaret in ligno crucis·ſed iuſticia cui obuiare nō poterat cōtradicebat·q̄ q̄ taliter fuiſſem ſicut nunc experior iudicatus;

·Rūſio ſponſe ad x̄pm

qualiter diuerſis cogitatiōibus et inutilibus afficit·et qūo eas remouere non poſſit·et rūſio x̄pi ad ſponſam q̄re iſtud p̄mittit a deo·et de magna vtilitate cogitationū cū tēeſtatione et timore cū diſcretōe ad coronā habita·et q̄ peccatuz venale non tēbet contēni ne inducat in mortale·

¶ Capitulum·xix·

Dicitur filius ad ſponſam; ¶ Quid turbaris et ſollicita es filia·Rūdit illa Quia diuerſis cogitatōibꝰ; inutilibꝰ afficior·q̄s remouere non poſſum et iudicij tui terribilis auditio me conturbat Rūdit filius·Hec ē vera iuſticia·Sicut enī prius delectabaris in affectiōibus mundi cōtra velle meū·ſic nunc p̄mittunt tibi cogitatōes varie contra velle tuū; Ceruntū time cū diſcretōe et p̄fīe fortiter in me deo tuo· Sciēs pro certiſſimo q̄ qū mēs nō delectat in cogitatōibꝰ peti·ſed reluctat eis tēeſtando eas purgatio ſunt aie et corona·Si vero modicū peccatū q̄ intelligis eſſe petū·delectat te facere·et facis ex cōſitentia abſtinētie; p̄ſumptione gratie·nec aſſumis pententiam·nec alia facis emendam·ſcito illud poſſe fieri mortale· Propterea ſi in mentē venerit aliq̄ peti delectatio qualiſcunq̄ fuerit·cōſidera ſtatim ad q̄d tendit; penitere; ¶ Mā poſtq̄ natura homis tēbilitata eſt· ex infirmitate eiꝰ pluries procedit petū·Non enī eſt hō qui non peccat ſaltē venialiter; ¶ Ds tēus miſericors tēdit homī remediū·tolere ſcz te oī pctō necnon et emēdata timere ne forte non bene emēdata ſint·Mā nichil itaodit deꝰ·ſicut ſcipe petū nec curare aut ex meritis aliquibꝰ p̄ſumere quaſi deus ideo toleraret aliq̄d petū tuū·quaſi ſīte non poſſet honorari·aut ideo licite p̄mitteret tibi facere vnū malum q; feciſti plura bona·cū magis eciaz ſi centies feciſſes bene pro vnoquoq̄ malo·adhuc nō ſufficeres rependere deo pro caritate et bonitate ſua·Propterea time rationabiliter·et ſi cogitationes prohibere non poteris·ſaltem fer patienter et conare contra eas voluntate· Non enim damnaberis pro eis ſi ingrediuntur·q̄ nō eſt tuū prohibere niſi in eis tēlectaberis·Time eciam q̄uis cogitatōibus nō conſentis· ne forte propter ſuperbiaz cadas·Omis enim qui ſtat· ſolius tī virtute ſtat·Ideo timor introductoriū q̄dam eſt in celum·Nam multi iēo lapſi ſunt in precipitium et mortem ꝑpriam· quia timorem diuinum abiecerunt a ſe· et ibi erubuerunt confiteri coraz hominibus ubi non erubeſcant peccare corā deo·Ideo qui pro modico peccato non curat petere veniam·huic et ego dedignabor relaxare peccatum·Et ſic exercitatōe auctis peccatis·illud quod ex cōtritione remiſſibile; veniale erat·ex negligentia et contemptu fiet valde graue·ſicut in hac anima iam iudicata perpēdere poteris; ¶ Poſtq̄ enī vēiale; remiſſibile cōmiſit·aurit p̄ ſſuetudinē p̄fidēs tī bōis ſuis aliq̄bus operibꝰ·

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

quasi minora·nō attēdentes q̄ iudicarem Et sic irretita anima p̄ consuetudinem delectationis iordinate·nō correxit nec cōpescuit voluptatem peccati·dōec iudicium erat in fonibus et vltimus punctus appropinquabat·Jdeo appropinquāte fine involuebatur subito conscientia eius miserabiliter et doluit q̄ cito moreretur·timens separari ab illo modico tēporali q̄ diligebat·Mā deus ad vltimū pūctū suffert hoiem· et expectat si forte homo peccator voluntatem suā omnez quā hz liberam mouere voluerit ab affectu peccati? Sed q̄ volūtas nō corrigitur·Jdeo anima fine infinito p̄stringitur·quia dyabolus sciens q̄ vnusquisq̄ scōm conscientiā et voluntatem iudicabitur·laborat maxime in fine vt anima indificetur et euertatur ab intentionis rectitudine·q̄ō et fieri permittit ds·qa anima cum deberet remit vigilare?

O Moli insuper confidere et p̄sume re nimium si quē dico amicū et seruum· ficut vocaui istum prius· quia eciam iudas vocatus est amicus et nabugodonosor seruus· Nam sicut dixi personaliter vos amici mei estis·si feceritis que precipio vobis· Sic dico nunc amici sunt cum me imitant·inimici sunt cum me? mandata mea contēnentes psequuntur Nūquid non dauid postq̄ dictum est q̄ inueni hoiem scōm cor meum excessit p homicidiū? Salomon cui tā mirifica data et promissa sunt·excessit a bonitate? non ē completa in eo promissio p̄pter ingratitudinē eius·sed in me filio dei Propterea sicut in dictamine tuo ponit clausula cum finali· sic ego in locutiōe mea clausulam istā pono et finalem? Si q̄s fecerit voluntatē meā? dimserit suā hereditatē accipiet vitam eternā Qui vero audierit nec faciēs perseuerauerit· erit sicut seruus inutilis et ingratus?

C Sed nec ēbes diffidere si quē dico inimicū· q̄ statum vt inimic⁹ mutauerit volūtatē ad bonū·erit amicus dei· Nūquid nō iudas erat cū duodecim vnus qñ dixi Vos amici mei estis qui secuti estis me·et sedebitis super sedes duodecim Tūc quidem tpis sequebat̄ me iudas· nec tñ sedebit cū duodecim· Quō ergo cōpleti sunt sermones dei? Vnde tibi· Deus qui videt corda et voluntates hominū·scōm illa iudicat et remunerat q̄ videt·Homo vero scōm q̄ videt in facie iudicat· Jdeo ne bonus supbiret vel malus diffideret· vocauit deus ad aplatum ita bonos sicut et malos sicut? quotidie vocat ad dignitates bonos et malos vt omis qui officiū tenet cū vita·glietur in eterna vita· Qui vero honorē hz absq̄ onere· glietur ad tēpus ineternum piturus·Ergo quia iudas nō sequebat̄ me corde pfecto·nō p tinuit ad eum·q̄ secuti estis me· q̄ nō p seuerauit vsq̄ ad remunerationem· sed ad eos q̄ pseueraturi erant· tam pītes tunc tempis q̄ futuri·Quia dñs in cui⁹ conspectu sunt omia·qñq̄ loquit̄ in pīti q̄ ad futura ptinēt·et de faciēdis tāq̄ iam sint facta·Qñq̄ eciā preteritū futurūq̄ pmiscet·et p̄terito vtit̄ pro futuro vt nullus p̄sumat discutere consiliū immutabile trinitatis? C Audi adhuc vnū verbum· Multi sunt vocati· pauci vero electi Sic iste vocatus est ad cēatū sed non electus·q̄ ingratus gratie dei· Jdeo noie epūs sed merito degenerans· cum hīs qui descendūt et nō ascendunt computabitur· H C Addicio· C Hilius dei loquit̄ dicens· Miraris filia quare alius epūs habuit pulcerrimū finem alius ita horrendū naz paries cadens p̄fregit eū totū et modicū superuixit et hoc modicū cum ingenti dolore· Nūnquid tibi Scriptura dicit ymo egoip se dixi q̄ iust⁹ qualicūq̄ morte mort̄ iustus est apud deū·sz hoies mūdi hunc iustum reputant qui pulcrum exitum habebit sine dolore et pudore·deus vero hunc discernit iustū q̄ a diutia abstinētia probat⁹ ē vt q̄ pro iusticia tribulat̄ q̄ amici

dei quasi tribulantur in hoc mundo aut ad minus supplicium in futuro· aut ad maiorem coronā in celo· Nam petrus ⁊ paulus pro iustitia mortui sunt· sed petr⁹ amarus paulo· qa plus dilexit carnem paulo/et qr ecclesie mee accepit pmatū debuit et se michi amariori morte cōfor mare· Paulus vero qr plus dilexit con tinentiaz· qr plus laborauit tanq̄ miles egregi⁹ gladiū obtinuit· qr ego dispono omia scōm merita et scōm mensurā Pro pterea in iudicio dei nō coronat vel dā nat finis vel mors contēptibilis sed intē tio· et volūtas hoim̄ et causa· Sic est de istis duobus epis· nā alius patiebaī amariorē penā et ꝛspectiorē mortē hoc fuit ei a minorē penā q̄us non ad gl'iaz· qr nō patiebaī bona volūtate· Qr vero alius obtinuit gloriosum finez hoc fuit ex occulta iustitia mea· sed nō ei ad pre mium eternū· quia non correxit volun tatem suam dū viuebat·

Uerba matris ad filiā

qūo per talentū vna spūssancti designā tur· et qualiter scūs benedict⁹ sibi donū spūssancti datum multiplicauit· et p que spūssanctus vel spūs diabolicus homis animā ingreditur·

Capīm·xx·

Mater loquī· A filia scriptū est q̄ qui q̄nq̄ talēta acceperat· alia quīq̄ lucra cratus est· Quid eni est talentū nisi do num spūssancti· Nā alij accipiūt sciētiaz alij diuitias· alij apud diuites familiari tatē· et tñ omēs duplū reportare debēt dño suo lucrum· scz de sciētia viuēdo vti liter sibi et alios instruendo· De diuītijs et ceteris donis vtendo rationabiliī· et alijs misericorditer subueniēdo Sic ille bonus abbas bñdictus· donū gr̄e qō ac ceperat multiplicauit qñ omīe contēpsit qō transitoriū erat· qñ carnē suā seruire coegit aīe· qñ michil p̄ponit diuie caritā ti· Qui insup timēs ne aures maculare

tur auditu inani· oculi visione delecta bilū· fugit in heremū· imitās illū qui nō dum natus exultando intra viscera ma terna· cognouit aduentū sui pīssimi re demptoris· Qui q̄dem bñdictus eciam sine heremo obtinuisset celum· quia mū dus erat ei mortuus ⁊ cor eius totū ple num deo· Sed placuit deo vocare be nedictū in montem vt cum pluribus in notesceret plures eius exēplo ad perfe ctionis vitam incitarent B Domus beati viri corpus erat quasi saccus tre· i quo claudebatur ignis spiritussancti· q̄ exclusit ab eius corde dyabolicum ignē Sicut enim ignis corporalis ex duob⁹ accēditur· ex aere scilicet et flatu homi nis· sic spiritussanctus ingreditur animā hominis· vel per inspiratōem psonalem aut per aliquā operatiōem humanā· seu locutōem diuinam mentem excitat ad deum· Similiter spiritus dyabolicus vi sitat nos sed differunt incompabiliter· Nam spūssanctus calefacit animam ad querendū ꝛum· sed non comburit car naliter· lucet eciam puritate modestie sed non obfuscat mentem malicia· Spi ritus vero nequā comburit mentem ad carnalia et amaricat itolerabiliter· Ob fuscat quoq̄ animā per inconsideratio nē sui· et deprimit eam inconsolabiliter ad terrena· Ergo vt ignis iste bonus q̄ erat in benedicto igniret plures· voca uit deus benedictum in montē· qui con uocatis ad se pluribus scintillis fecit de eis per spīritū dei maximū rogum· ⁊ cō posuit eis regulam de spū dei p quā mlti perfecti facti sunt sicut bñdictus Huc aūt multe faces ꝓiecte de rogo sci bene dicti iacent vbiq̄ dispersē habētes p ca lore frigiditatē· pro luce tenebras· que si in igne iacerent cōglobate darēt vbiq̄ ex se flammā et calorem·

Uerba matris ad filiā

sancti benedicti vite magnificentiā· ⁊ p fectōem per exemplū ostendētia· ⁊ quō

anima fructificãs mundo ꝑ lignũ infructiferũ et ſuꝑbia mentis ꝑ ſilicem·et ania frigida per criſtallum deſignatur·et de tribus ſcintillis valde notandis ab hȳs tribus ſcilicet·criſtallo ſilice et ligno ortis. Capitulũ ·xxj·

SEquitur mater· A Bi ri tibi pius q̄ corpus bti benedicti erat quaſi ſacc⁹ qui diſciplinabaꝫ ⁊ regebaꝫ ſed nõ regebat Bemiq̄ eius aia erat quaſi angel⁹ q̄ dedit ex ſe calorem magnũ et inflãmatõez ſicut per exemplum oſtendo tibi·Quaſi ſi eſſent tres ignes·quoꝝ primus ſuccẽſus in mirra dedit ex ſe owẽ ſuauitatis Scõus erat ſuccenſus in arido qui dedit ex ſe carbones ardentes et ſplendorem fulgentem· Tercius ſuccendebaꝫ in oliua· qui dedit ex ſe flammã· lumen et calorem·In hȳs tribus ignibus intelligo tres perſonas· et in tribus ꝑſonis tres ſtatus in mundo ¶ Primus ſtatus erat eoꝝ qui conſtꝛata caritate dei·reliquerunt voluntatẽ ꝓpriam in manus aliorum qui pro vanitate et ſuperbia mũdi aſſumpſerunt pauꝑtatem et abiectionẽ·pro intpantia dilexerũt continentiã et puritatẽ Jſti habuerũt ignẽ in mirra·q̄ ſicut mirra eſt amara·ſed tñ fugat demonia et extinguit ſitim· ſic abſtinentia eorũ amara erat corpi· ſed tñ extinguebat inordinatã concupiſcentiã et omnez poteſtatẽ demonũ euacuabat· B Scõus ſtatus eoꝝ erat qui cogitabant ſecũ taliter·Ad q̄d diligimus honorem mũdi·cũ non ſit aliud niſi quaſi aer·verberãs aures· Ad quid diligimus auruz cũ non ſit niſi terra rubea Quis vero finis carnis niſi putrew et faulla Ad q̄d vero nobis proꝛeſt ꝓcupiſcere terrena·cum omnia ſint vanitas·Propterea ad hoc ſolũ viuere et laborare volumus vt deus honoꝛeť in nobis·et vt alĩ ex verbis nris et exẽplis ad deũ igniantꝫ Jſti tales ignẽ habueꝛt in arido·q̄ amoꝛ mũdi fuit eis mortuus·⁊ quilibet eorum dabat ex ſe carbones ardẽtes iuſticie ⁊ fulgorem diuine ꝓdicationis⁊ Tercius ſtatus erat illoꝝ qui de amore xꝑi paſſiõis feruẽtes·toto ꝛeſiderio affectabãt mori pro xꝑo·Jſti ignẽ ſuũ habuerũt in oliua Sicut enim oliua in ſe habet pinguedinem et feruentioꝛẽ caloꝛẽ cũ incendiũ·ſic iſti totaliť impinguati fuerunt diuina gratia·ex qua dederunt ex ſe lumen diuine ſciẽtie ardꝛem feruentious caritatis·robur honeſtiſſime conuerſatiõis ⁊ ¶ Jſti tres ignes longe lateq̄ ſe dilatauerunt·Quoꝝ primus incẽſus fuit i heremitis et religioſis ſicut deſcribit ieronimus·Qui vitas eoꝝ inſpiratus ſpirituſancto iuenit mirabiles· ⁊ merito mirandas⁊ Scõus incenſus fuit in cõfeſſoribus et doctoꝛibus· Tercius in martiribus qui carnem ſuam pro ꝛeo cõtempſerunt et alĩ contẽpſiſſent ſi auxiliuz a deo obtinuiſſent· ℭ Ad quoſdaz igiť iſtoꝝ trium ſtatuũ ⁊ ignium miſſus fuit beatus benedict⁹ qui cõflauit tres ignes in vnum·intantũ q̄ qui inſipiẽtes erant illuminabanť⁊ Qui frigidi inflammabantur·Qui feruẽtes erant feruentiores efficiebantur·Et ſic cum hȳs ignibus incepit religio benedicti· q̄ vnũ quemq̄ uxta diſpoſitõem et capacitatẽ ſenſus ſui dirigebat in viam ſalutis ⁊ etne felicitatis ¶ Nunc autem ſicut ꝛe fac co beati benedicti ſpirabat dulcew ſpirituſſancti·per quem multa monaſteria innouabantur·ſic de ſacco multoꝝ fratrum eius diſcedit ſpirituſſanctus· quia caloꝛ cineris extinctus eſt·et faces iacẽt diſperſe nec dantes ex ſe caloꝛẽ nec ſplẽdorem· ſed fumum impuritatis et cupiditatis· ¶ Verumtamen ad ſolacium multoꝝ dedit michi deus tres ſcintillas in quibus intelligo plures⁊ Prima extracta eſt de criſtallo per ſolis calorem et ſplendoꝛem· que ſe iam in arido fixit vt fiat ex ea magnus ignis⁊ Secunda extracta eſt de duro ſilice ⁊

Tercia de ligno infructuoso qđ creuit cum radicib⁹ suis et folia sua dilatauit.

O ℘er cristallū vero qui est lapis frigidus et fragilis· significaţ aia illa q̄ licet frigida sit in amore dei tam̄ volūta te et affectu conaţ ad pfectōem· et ro gat deū sibi in aduto⁹iū· Ideo volūtas ista portat eū ad deū· et mereţ vt accres cant ei temptatōes· p q̄s frigescit a tem ptatōe prava· donec deus irradians cor sic figit se in ania a voluptate vacua· vt iam nō velit viuere nisi ad honorem dei ℂ ℘er silicē vero significatur supbia ꝛ Quid eni durius est supbia mētis illius qui oim̄ videţ laudes et tm̄ concupi scit vocari humilis ꝛ videri deuotus· Quid abhoīabili⁹ania illa q̄ oīm̄ib⁹ in cogitatōibus se p̄fert et a nullis patitur obiurgari nec doceri· Cleruntm̄ mlti sic superbi petūt hūiliter a deo· vt ab eorū cordibus auferaţ supbia ꝛ ambitio ℘ propterea deus cooperāte volūtate bona āmouet a cordibus eo⁹ contraria· ꝛ q̄m̄ q̄ mollia· q̄bus et a mūdialib⁹ retrahū tur· et ad celestia incitantur· ℂ ℘er lig nū vero infructuosum significaţ aia illa que nutrita in supbia fructificat mūdo· et desiderat habere mundum et oēm ho norē suū· Attm̄ q⁹ timet mortē eternam multos stipites pcti extirpat· que aliţ si nō timeret ppetraret· ℘propterea de⁹ p pter istū timorē appropinq̄t anie et inspi rat grām suā· vt lignū inutile fiat fructu osum· Itaq̄ cū talibus scintillis religio bti bñdicti renouari dz que mō videtur multis desolata et abiecta·

Verba matris ad filiam de monacho hñte cor meretricū in pectore· et qūo per ꝓpriam voluntatē et concupiscētiā et subtrfugionē ab angelica vita a deo apostataut·

Capl'm·xxij·

ITem loquiţ maţ sponse· A Quid vides in isto qui staţ repensibile? Rndit illa· Q⁹ rarissime dicit missam· Cui maţ· Nō est ito iudicand⁹ Sūt eni multi qui factoꝝ suo rum meōres rationabiliţ abstinēt· et nō minus michi sunt accepti· Sz q̄ vides in eo alia· Et illa· Q⁹ nō habet vestes a btō bñdicto institutas· Cui maţ· Con tingit multotiēs q̄ cōsuetuo quedā in choaţ· et oēs qui sciūt eā esse malā ꝛ imi tanţ repehendendi sūt· qui vero ignorāt instituta laudabilia· essentq̄ libenţ con tēti ꝛ abiectionib⁹· si nō ꝓsuetudo lōgi qua p̄ualeret· tales nō sunt facilit ꝛ im probe indicādi· Sz audi et indicabo ti bi· q̄ in tribus alijs repehendēdus ē· Pri mo q̄ cor eius in quo deus quiescere de beret· est in pectore meretricū Scdo q̄ dimisit modicū suū· ꝛ ꝓcupiscit mlta alie na· promisit abnegare seipm ꝛ seq̄t totā ꝓpriā volūtatē B Tercio q̄ ⁹creaut mā suā pulcrā quasi angelū· et ob hoc ꝛ beret habere angelicam vitā· sed mod aia eius hz ymaginē illius angeli q̄ p sup biam a deo apostataut Dic apud hoies magn⁹ est sz q̄lis apud deū nouit deus· Ipe eni deus est sicut ille q̄ clausū aliq̄d hns in pugno· abscōdit illud ab alijs do nec apit pugnū Sic de⁹ infirma eligit ꝛ coronas eo⁹ in pñti abscōdit· donec vni cuiq̄ redꝛet scōm opa sua· ℂ Declaratō ℂ Dic fuit abbas nimis secl'aris nil cu rās de aiab⁹ q̄ subito mortu⁹ ē sine sacra mētis· De quo dixit spūssc̄us· O aia di lexisti terrā ꝛ iā terra recepit te· Ador tuus es vita tua et iam non habebis vi tam meā· nec mecū eris particeps· qua societatē eius dilexisti q̄ a me per super biam lapsus est et contempsit veram hu militatem·

Rūsio dei patris ad p cem spōse pro pctōibus· et qūo tres sūt qui testimoniū dāt in terra· sicut tres i celo· et q̄liter tota trinitas phibet spon se testimoniū qualiţ sponsa sua sit p fidē et oēs qui fidē rectā scē ecclie imitanţ·

ℂ Capitulū·xxiij·

O Mi dulcissime ꝛus rogo te pro pctōribus in quoꝝ cōsortio ego sum· vt eis misereri digneris ꝛ Rndit deus pater· Audio et scio voluntatē tuā·ideo pficieꝫ oīo caritatis tue·Propꝛea sicut dicit iohānes in epl'a sua hodie·ymo ego ꝙ iohēm Tres sunt q̄ testimoniū phibent in terra·spūs aqua et sanguis et tres in celo paꝛ et filius et spūsscūs ꝛ Sic tres dant tibi testimonium ꝛ Mā spūs q̄ custodiuit te i visceribus matris testificaꝛ anie tue·ꝙ ꝛi es ꝙ fidē baptismi quā profitebāꝛ ex pte tua parētes· Testimoniū phibet tibi ipa aqua baptismatis·ꝙ hūamtatis xp̄i es filia ꝙ renouatōem et emūdatōem prime trāsgressionis ꝛ Testimoniū q̄z phibet tibi sanguis ihū xp̄i quo reꝛempta es ꝙ ꝛi tatus es filia·et a ptāte dyabolica per sacramēta ecclesie segregata ꝛ Mos q̄z paꝛ et filius ⁊ spūsscūs·tres i psonis sz vnū in substātia et potētia·testimoniū tibi phibemus ꝙ nr̄a es ꝙ fidē· Silr̄ ⁊ oēs qui rectā fidē scē eccl'ie imitanꝫ·Et i testimoniū ꝙ velis facere volūtatē nr̄az· ꝙcede et recipe de manu sacerdotis corpus et sanguinē hūanitatis xp̄i· vt testimoniū phibeat tibi filius ꝙ eius es·cuius corpus sumis in robur aie· Testimoniū phibeat tibi paꝛ q̄ est in filio·ꝙ patris es et filij· Testimoniū phibeat tibi spūssanctus·q̄ est in filio et pīe·et spūs in vtro q̄·ꝙ triū et vnius es per fidem verā et dilectionem·

Rūsio ihū xp̄i ad spō

se p̄ces pro infidelibus sz ꝙ ꝛus ex malicia malorum hoim honoraꝫ· licet non ex virtute eorum et volūtate qō sibi pbat per exemplum in quo ecclesia vl'a anima per virginem·et nouem ordines angelorum per nouē fratres virginis·xp̄s per regē tres status hoim per tres filios regis designantur·

¶ Capitulum·xxiij·

O Bñe mi ihū xp̄e· ℟ rogo te vt fides tua dilateꝫ sup infideles·boni accendanꝫ caritate tua amplius·mali vero meliorenꝫ ꝛ ¶ Rndit filius Tu turbaris ex eo ꝙ ꝛus minorē hz honorez·Desideras vero toto corde vt pficiaꝫ honor dei Jꝛo tibi vnū exemplū quo intelligere potis·ꝙ deus ecīā ex malicia malox honoraꝫ· licet nō ex virtute et voluntate eorum· Mā virgo quedā erat sapiēs et decora· dues et morigerosa·q̄ habebat nouem frēs quoꝝ qulibet diligebat sororē suaz sicut cor suū·et vniuscuiusq̄ cor erat q̄si in illa·In regno vero vbi virgo erat· tale erat statutū· ꝙ quicūq̄ honoraret honorareꝫ·q̄ ꝛēdaret dēdareꝫ·q̄ vero violaret decapitareꝫ· ¶ Rex vero regni habebat tres filios·Quoꝝ primꝰ diligebat virginez et p̄tauit ei calceos deauratos cū cingulo aureo·anulū in manu·et coronā sup caput·Scōs vero cōcupiuit possessionē virginis et dēdatꝰ est eam Tercius cōcupiuit virginitatē virgis·laborās vt eā violaret· B Isti vero tres filij regis capti sunt a nouē fribus virginis et p̄sentati regi Cui dixerūt frēs·Sororē nr̄ām ꝓcupierūt filij tui·Primus q̄dem honoraꝫ eā et dilexit toto corde·Scōus spoliauit eam· Tercius vero libenꝫ ꝛdisset vitā suam si valuisset violare eā· In illo vero puncto rapti sunt quo voluntatē cōpletam habuerūt ad ista iam dicta perficienda· Quibꝰ auditis rndit rex· Oēs inquiēs filij mei sunt·et oēs equalit diligo· Ꝛuntn̄ contra iusticiā facere nō possum nec volo·sed ita de filijs sicut de seruis i tento iudicare· Itaq̄z tu fili mi q̄ honorasti virginē·veni et accipe honorem et coronā cū pīe tuo·Tu vero fili q̄ cōcupisti possessionē virginis et rapuisti· intrabis quidē carcerē donec restituantur ablata·audiui eni testimonium sup te ꝙ penitens de facto tuo voluisti reddere ablata·sz q; p̄uētus celeri et inopinato

iudicio nō pfecisti·ideo manebis incarcerat⁹ donec restituat quadrans. Tu vero fili mi qui ad violandum virginē omnes adhibuisti conat⁹·nec de facto tuo penituisti·Ideo q̄t modos adhibuisti ad dehonestatōem virginis·tot modis aggrauabitur pena tua· ℭ Nūerūt oēs frēs vginis·laus sit tibi iudex pro iusticia tua·Nisi enī virtus fuisset in te et in iusticia tua equitas·in equitate tua vero caritas nunq̄ taliter iudicasses·℄ Hec aūt virgo significat ecclīam scām·cuius dispositio ē excellēs in fide·pulcra in septem sacramētis·Laudabil' in moribus et virtutib⁹ amabil' in fructu·q⁹ demonstrat verā viā ad eternitatē· Hec scā ecclesia quasi tres hz filios in q̄bus significant plures·Prim⁹ sunt illi q̄ diligūt deum toto corde. Secōs sunt illi q̄ tpalia diligūt·ad honorē suū·Tercius sunt illi qui pponunt deo volūtatē suā·℄ Virginitas vero eccle·sic sunt hoim a sola uita tis potētia create·℄ Prim⁹ ergo filius pntat calceos deauratos· qñ ptritiōem suscipit p cōmissis negligētijs et pctis· Pntat vero vestes qñ precepta legis attendit qñ cōsilia euāgelica seruat inquā tū potest·Cōponit cingulū qñ in continentia et castitate firmit' ꝓponit pseverare·Anulū q̄ mittit in manū q̄ndo firmiter credit que pcipit scta ecclia catholica·iudicū scz futurū et vitā sempiternā Lapis vero anuli spes ē·spans constanter nullū peccatū eē taz abhoiabile qō penitētia et volūtate emendādi nō deleatur·Coronā vero iponit capiti·qñ caritatem verā hz· Sicut enī diuersi lapides sunt in corona· sic diuerse virtutes sunt in caritate·Caput vero aie siue ecclesie·corpus meū est·Hoc q̄cunq̄ diligit et honorat merito filius dei appellat

℄ Ergo quicūq̄ tali mō sctām ecclesiā et aiam suā diligit·hic nouē frēs habet west nouē ordines angelorū·q⁹ eorū particeps et socius erit in vita eterna· ℄ Jpi enim angeli sctām ecclīam toto amore amplectunt quasi in corde cuiusli bet eoz esset·Mō enim ecclia scā sara et parietes sunt·sed aie iustoz·et ideo de earum honore et profectu tanq̄ de ꝓpo angeli gratulant·Scōus aūt frat vel filius signat illos qui constitutiōem scē ecclie contemnētes·viuūt ad honorem mūdi· et amorem carnis·qui virtutū pulcritudinē trāsformantes·viuūt scōm volūtatem suā·attamē circa finē penitēt·et conterunt de factis suis malis·Istis debet purgatio·donec opibus et orōmbus ecclesie·deo reconcilient·℄ Terci⁹ filius significat illos q̄ aiam suā scandalizātes non curāt si eternalit' peream·dummodo pficere possint voluptatē suā Super tales·nouem ordines angelorū petūt iusticiā·q⁹ ad penitentiā cōuerti contēpsert ℄ Ergo cū deus facit iusticiā laudant eū angeli ꝓpter equitatem inflexibilem· Cū vero pficit honor dei gaudēt de virtute eius·q⁹ etiam maloz malicia vtitur ad honorē suum·Ideo cū videris ꝑuos cōpatere eis·gaude vero de honore dei eterno·Nam deus q̄ nichil mali vult·q⁹ creator oīm et vere ex se solus bon⁹· permittit tū multa fieri tāq̄ iustissim⁹ inter· de quibus in celestibus et in terris ꝓpter equitatez suam et occultam bonitatem honoratur·

Uerba querimōie matris ad filiā qualiter agnus innocentissimus xp̄us ihesus negligitur modernis tempibus a creatura sua·

Capl'm·xxv·

Loquit' mat dicēs· Conqueror prio q⁹ agn⁹ ille innocētissim⁹ hodie portabat q̄ optime sciebat ire· Hodie puer ille tacebat q̄ optie sciebat loq̄ Hodie puer ille innocentissim⁹ circumcisus est qui nunq̄ peccauit· et ideo q̄is irasci non possum· tamen video irata ex eo q⁹ dominus maxim⁹ factus puer modicus obliuiscitur et negligitur a creatura sua·

Verba xpi ad spōsam

ineffabilis trinitatis misteriū declarantia·et quō dyaboli pctōres p contritiōnē et voluntatē emendādi obtinēt dei misc̄iam· et de rnsione xpi qualit̄ miseretur oibus sc̄z tam iustis·ꝛt̄· et de duplici iudicio damnādoꝝ sc̄z et saluandoꝝ p

¶ Capitulum·xxvj·

Jlius loquit̄· ℟ Ego sū creator celi et tre· vnus cuꝫ patre et spūsc̄ō verus deus· Una deus ē pat̄·ꝰus filius·ꝰ spūssanctus·nō tres dij sed tres psone et vnus deus·Nūc āt querere poteris si tres psone q̄re non tres dij· Rndeo tibi q nō est aliud deꝰ nsi ipsa potētia· ipsa sapientia·ipsa bonitas·a qua ē omis potestas infra celū et supra omis sapia et ois pietas q̄ potent cogitari Jtaq; deus trinꝰ ē ꝛ vnus·trinꝰ in psonis vnus in natura Mā potētia et sapia ē pat̄· a quo sūt oia et qui est añ oia·potēs nō aliunde sed a seipō et eternalit̄· Potētia et sapia eciā filius eq̄lis pri non a seipō potens·sed a patre potent ꝛ ineffabilit̄ genit̄ principiū ꝰe pricipio ꝛ a patre nunq̄ sepatum· Potētia et sapiētia eciā spūssc̄us a patre et filio pceꝰens·etnus cū pre et filio· et equal̄ in maiestate et ptāte Unus ergo deus et tres psone q; vna natura triū· vna opatio et voluntas·vna gl'ia et potestas·qui ita ē vnū in essentia·q eciam sunt distincti ꝓprietate psonarū; Mā totus pat̄ est in filio ꝛ spū·ꝛ filius in pre ꝛ spū· et spūs in vtroq̄ in vna ītatis natura; Nō sicut pius et posteri⁹ sed ineffabiliter; Ubi nichil est pius aut posterius·nichil alio maius aut minꝰ vel alterius·sed totū ineffabile et eq̄le; Propterea bene scriptū est·q deus ē mirabil'et multū laudabilis· ℟ Nūc aūt conqueri possum q laudabilis sum parū et multis ignotꝰ·q; omēs querūt ꝓpriā voluntatē·sed pauci meā Tu vero esto stabilis et hūilis· nec te extollas in cogitatu·cū aliorū ostendo tibi picula· nec eorum poas noia nsi tibi pcipiat; Nō eni ad confusionē eoꝝ ostendunt tibi eorꝫ picula· sed vt conuertant̄ et cognoscāt iusticiā et misc̄iam dei·Sed nec eos fugere ꝰbes tanq̄ indicatos· q; eciā si dixero hodie q aliqs pessimus ē si invocauerit me cū contritōe cras et cū voluntate emendādi· paratus sū indulgere ei Et quē heri dixi pessimū·hūc hodie dico amicū carissimū ꝓpter contritōem· Jn tm̄ q si contritio fuerit stabilis·dimitto ei nō solū pctm̄·sed et penā pcti·Sicut per exemplū cognoscere poteris·Qua si si essent duo frusta argēti viui· et ābo concurrerēt festinanꝰ inuicē·Si in eoꝝ coniūctione nō esset residuum nsi quasi vnus athomus·adhuc potēs esset ꝰus facere ne conuenirēt; Sic si aliqs peccator esset ita radicatus in diabolicis operibus q staret in ipō pūcto potitōis· adhuc obtineret venā et miam· si deus invocaret̄ cū contritōe ꝛ volūtate emendandi; Q Nūc aūt cū ita sim misericors·q̄rere poteris·cur non misereor gētilibus et iudeis·quoꝝ aliqui si erudirent̄ fide recta·libenter p ꝰo moverentur? Rndeo tibi q omnibus facio misericordiā·tā gentilibus q ītis· nec relinquit̄ aliqua creatura sine mia mea; Naꝫ quicunq; audiūt q fides eorū non ē vera·et desiderant feruēter verā· aut quicūq; credūt hoc esse optimū qđ tenent· q; non est eis aliud vnq̄ predicatū·faciuntq; toto conamine que pūt·hoꝝ iudiciū erit in leuiori mia· ¶ Mā duplex ē iudicium damnandoꝝ sc̄z et saluandorum; ¶ Xpianoꝝ eni damnādoꝝ erit sine mia quorū pena erit eterna·et tenebre·ꝛ voluntas firmata contra deū·saluandoꝝ vero erit visio dei et gloriatio in ꝰo·et velle deo bonū; Ab hūs exclusi sunt gētiles et iudei et mali et falsi xpiani; Qui quis nō habuerūt fidem rectam·habuerunt tm̄ iudicē conscientiā suā·credentes eundem esse deum quē coluerunt et

offenderunt Jsti aũt quoꝝ voluntas ꝛ actio·erat et est scõm iusticiã et contra pctm̃·habebũt cum mino malis xp̃ianis iudiciũ miscõie in supplicijs·ꝓpter dilectionem iusticie et odiũ pcti·ſz non habebunt ꝓsolationẽ in fruitione glorie ꝛ visionis dei·quẽ non videbũt ꝓpter baptismi carentiã·qz aliquod tpale aut occultum iudicium dei retraxit eos·ne salutẽ fructuose quererẽt et obtinerẽt· ¶ Si vero nichil retraxit eos in querẽdo deum verũ ꝛ baptizãdo·non timor aut labor·nõ dispendiũ bonoꝝ vel honoꝝ·sed impedimẽtum solum humanã fragilitatẽ supans·istos ego qui corneliuz ꝛ centurionẽ nondũ baptizatos vidi·altius et pfectius remunerare scio·sicut eorum exigit fides·Quia est alia ignorantia malicie·alia pietatis et difficultatis Siliter et alius est baptismꝰ aque·alius sanguinis·alius perfecte volũtatis Que oia novit pensare ꝰus·q̃ oim novit corda·¶ Propterea ego q̃ sine principio natus sum eternalit̃ de principio·q̃ et iterũ in fine temporꝝ natꝰ sum tpaliter·ab initio nom singulorum remunerare merita et do vnicuiq; iuxta merita sua·Nec minimum bonũ qõ fit ad honorẽ dei transiet sine remuneratione·Jmo teneris tu multuz regratiari deo·qz de xp̃ianis nata es ꝛ in tẽpe salutis·qz multi desiderabant hoc obtinere ꝛ vidĕre qõ offertur xp̃ianis·et non obtinuerunt ꝛ

Oꝛatio sponse ad dñm pro roma et de multitudine innumerabili sanctorũ martirum rome quiescẽtium et de tribus ḡoibꝰ pfectionis xp̃ianorum·ꝛ de quadã visione ipsius sponse·et qualiter xp̃us ei apparẽs predictaz visionẽ sibi exposuit et declarauit·

Capm̃·xxvij·

O Maria· licet immitis fuerã· tñ te invoco in adiutoriũ meum ꝛ ¶ Et rogo te vt rogare digneris pro excellẽtissima ꝛ sanctissima illa vrbe roma·Ibi enim corporalit̃ q̃ quedã ecclesie in quibꝰ ossa sanctoꝝ quiescũt ꝰsolate sunt·Quedã vero habitantur·sed corda et mores rectorum earũ longe sunt a deo·Jmpetra ergo eis caritatẽ·qz audiui et scripturis·q̃ rome quelibet dies in anno septẽ milia continet martirũ· Et ideo q̃uis aie nõ minorẽ honorẽ obtinẽt in celo· licz ossa eoruz ꝓtemnunt̃ in terris·tñ rogo te vt sanctis tuis et sanctoꝝ tuorũ reliqis amplior honor exhibeat̃ i terris·et sic devotio populi excitet̃ ꝛ Knõit mater·Si mẽsurares terram centũ pedũ in longitudine et totidẽm in latitudine·ꝛ seminares eam plenã puris granis tritici·ita compresse q̃ nõ esset distantia inter granum et granũ·nisi quasi articulus digiti vnius quodlibet vero granũ daret fructũ cẽtuplum adhuc essent plures martires ꝛ confessores rome a tpe illo quo petrus venit romã cũ humilitate· vsqꝫ celestinus discessit a sede supbie·et reversus est ad suam solitariã vitam ꝛ ¶ De illis vero martirib9 ꝛ confessoribus loquor qui fidem verã predicabãt contra diffidẽtiam·et humilitatem contra superbiam ꝛ qui pro veritate fidei mortui sunt·vl̃ voluntate parati erãt mori· ¶ Nam petrus et alij plures·sic calidi et fervẽtes erant ad pferendum verba dei· q̃ si potuissent mori ꝓ vnoꝫ homie libẽter fecissent·Attñ timidi fuerũt ne a cõspectibus illorum·quos verbo cosolatiõis et predicationis fovebãt rapent̃·qz salutem eorum plus desiderabãt·q̃ vitam ꝓpriam et honorẽ·Fuerũt q; tanti et ideo processerũt occulte in psecutione·ꝓpter lucrum et collectõem plurimarũ aiarũ Jgitur inter istos duos petrũ·scilicz et celestinum·nõ oẽs fuerũt bom sicut nec oñes mali·¶ Ecce ponam9 tres gradus·sicut tu cõposuisti hodie· positivuz ꝓpativũ et suplativũ·idest bonos meliores et optimos·Jn primo gradu fuerũt illi quoꝝ cogitatio fuit ista·Nos credi-

94

etissima illa vrbe roma·Licet enim corporalit̃ q̃ quedã ecclesie in quibꝰ ossa sanctoꝝ quiescũt ꝰsolate sunt·Quedã vero habitantur·sed corda et mores rectorum earũ longe sunt a deo·Jmpetra ergo eis caritatẽ·qz audiui et scripturis·q̃ rome quelibet dies in anno septẽ milia continet martirũ· Et ideo q̃uis aie nõ minorẽ honorẽ obtinẽt in celo· licz ossa eoruz ꝓtemnunt̃ in terris·tñ rogo te vt sanctis tuis et sanctoꝝ tuorũ reliqis amplior honor exhibeat̃ i terris·et sic devotio populi excitet̃ ꝛ Knõit mater·Si mẽsurares terram centũ pedũ in longitudine et totidẽm in latitudine·ꝛ seminares eam plenã puris granis tritici·ita compresse q̃ nõ esset distantia inter granum et granũ·nisi quasi articulus digiti vnius quodlibet vero granũ daret fructũ cẽtuplum adhuc essent plures martires ꝛ confessores rome a tpe illo quo petrus venit romã cũ humilitate· vsqꝫ celestinus discessit a sede supbie·et reversus est ad suam solitariã vitam ꝛ ¶ De illis vero martirib9 ꝛ confessoribus loquor qui fidem verã predicabãt contra diffidẽtiam·et humilitatem contra superbiam ꝛ qui pro veritate fidei mortui sunt·vl̃ voluntate parati erãt mori· ¶ Nam petrus et alij plures·sic calidi et fervẽtes erant ad pferendum verba dei· q̃ si potuissent mori ꝓ vnoꝫ homie libẽter fecissent·Attñ timidi fuerũt ne a cõspectibus illorum·quos verbo cosolatiõis et predicationis fovebãt rapent̃·qz salutem eorum plus desiderabãt·q̃ vitam ꝓpriam et honorẽ·Fuerũt q; tanti et ideo processerũt occulte in psecutione·ꝓpter lucrum et collectõem plurimarũ aiarũ Jgitur inter istos duos petrũ·scilicz et celestinum·nõ oẽs fuerũt bom sicut nec oñes mali·¶ Ecce ponam9 tres gradus·sicut tu cõposuisti hodie· positivuz ꝓpativũ et suplativũ·idest bonos meliores et optimos·Jn primo gradu fuerũt illi quoꝝ cogitatio fuit ista·Nos credi-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mus ꝙquid scā precipit ecclesia Neminem defraudare volumus· sꝫ defraudata redere· et deo seruire desideram⁹ toto corde· Cōsimiles eciā fuerūt tpe romuli fundatoris rome· scōm fidem suam qui cogitabāt taliter· Nos intelligim⁹ et scimus ex creaturis· q̄ æus ē creator oim· hūc ergo diligere volumus p oīm b⁹ Qm̄ plures vero cogitabāt ista Nos audiuimus ex hebreis q̄ deus ver⁹ ostē dit se eis p miracula manifesta· Et ideo si sciremus in quo nos magis fundare ꝛ beremus libent facerem⁹ Isti oēs fuerī quasi in primo gradu ¶ Tpe vero placito petr⁹ venit romā· qui alios eleuauit in positiuū gradū· alios in ꝓparatiuum· alios in superlatiuū· Illi eni qui fidem receperūt verā qui in coniugio ꝛ alia dispositōe laudabili steterunt isti fuerūt in positiuo gradu· Qui vero sua dimiserunt ꝓpter caritatē diuinā· qui alīs exempla bona viuēdi ostēderūt verbis et exemplis et opibus· necnon et qui nichil xp̄o p̄posuerunt isti fuerūt in ꝓparatiuo gradu· Qui vero carnē suam dederunt pro amore dei isti fuerūt in gradu suplatiuo ꝛ Sed queramus in hīs gradibus supdictis· vbi inuenīt caritas dei feruentior? Queram⁹ in militibus et octonibus Queramus in religiosis ꝛ mūdi ꝓtēptonbus· q̄ tenerent esse in cōparatiuo et suplatiuo gdu· ꝛ certe nimis pauci inuenīunt· Nā non ē vita austerior· q̄ vita militaris· si in sua vera institutione staret ꝛ Si eni monacho precipit habere cucullā· militi p̄cipit grauius scz loꝛica ꝛ Si vero ē grane monacho pugnare cōtra voluptatē carnis· militi est grauius int armatos hostes ꝓcedere Si vero ordinat monacho durus lectus· grauius ē militi in armis q̄escere· Et si mōachus turbat et affligit abstinēta· durius est militi affligi cōtinuo timore vite· ¶ Non eni militia xp̄iamtatis incepta est ꝓpter mūdi possessionē et cupiditatē· sꝫ ad confortandā veritatē et dilatandum veram fidē· Et ideo gradus militaris ꝛ religiositatis in superlatiuo gradu· vl cōparatiuo esse tenerent Sed oēs gradus a sua laudabili dispositōe apostataverunt· q̄ caritas dei versa est in cupiditatem mūdi ꝛ Si enim auferret vnus florenus de tribus· magis tacerēt pleri q̄ veritatē q̄ loquēdo amitterēt illum ꝛ ¶ Nūc ait loquit sponsa dicts· Jterū vidi quasi multos ortos in terra· rosas vero et lilia conspexi inter ortos· In quo dā vero loco· spacioso terre vidi agruz centū vestigioꝝ· in longitudine ꝛ totidē in latitudine· In quolibet autē vestigio erant septē grana tritici seminata· ꝛ q̄libet granū dabat fructū centuplū· Post hec audiui vocē dicētē· O roma roma· muri tui dirupti sunt Ideo porte tue sūt sine custodia· Tasa tua vendunt· ideo altaria tua desolata sunt· viuū sacrificiuz et incēsum matutinū comburit in atrio· ideo nō egredit de scā sanctoꝝ· sanctus oꝝ suauissim⁹ ¶ Et stati apparens ei filius dixit sponse· Voꝝ intelligentiā que vidisti indico tibi· ¶ Terra quaz vidisti significat oēm locū vbi nūc est fides xp̄iana· Orti vero significāt loca illa vbi sci ei receperī coronas suas· Ceruntū in paganismo scz in ihrlm et in alīs locis multi fuerunt electoꝝ ei· quorum tū loca tibi mox nō sunt monstrata· Ager vero centū pedum in longitudine et totidē in latitudine significat romam· Nam si oēs orti de toto mūdo conuncti esset rome· certe roma esset eque magna de martirib⁹ in carne loquor· q̄a locus ille electus est ad amorem dei· ¶ Triticū vero q̄ int vestigia vidisti significat illos q̄ p carnis maceratōem et contritōem· et vitā innocentē· intrauerunt celū ꝛ Rose vero pauce· sūt martires rabicundi sanguis sui effusione in diuersis locis· lilia vero cōfessores sunt qui fidem scām verbis et opibus predicauerunt et confirmauerūt ꝛ ¶ Nūc autē ego possum loq̄ de roma· sicut ꝓpheta

loquebatur de ihrlm· Olim inquiēs habitauit in ea iustitia·et principes eiꝰ principes pacis· Nūc aūt versa est in scoriā· et principes eius homicide Ꝺ si cognosceres dies tuos·o roma fleres vtiq; ꝛ non gauderes· ℍ Roma quippe in diebus antiquis erat quasi tela colorata omni colore pulcerrimo·et contexta nobilissimo filio· Terra q; eiꝰ erat colorata colore rubeo idest sanguie martiꝝ· et contexta idest cōmixta ossibus scōꝝ· Nunc aūt porte eius desolate sunt·q; defensores et custodes earū inclinati sunt ad cupiditatē ꝛ Muri eius ꝺēpssi sunt et sine custodia·q; iā non curant animarū damna· ſz clerus et pplus q̄ sunt murꝰ ꝺi dispergunt ad faciendū vtilitatē carnis ꝛ Vasa diuina venduntꝰ contēptibilit q; sacramēta dei ꝓpter pecuniā ꝛ fauorē mundanū dispensantꝰ ꝛ Altaria vero desolata sunt·q; q̄ celebrant cum vasis·manus habent a caritate ꝺi vacuas ꝛ oculos ad offertoriū·et licet ꝺū vere habeant inter manus cor tū vacuū ē a deo· quia mūdanis vanitatibꝰ est repletum· Sctm̄ vero scōꝝ vbi olim consumebatur summū sacrificiū·significat desiderium diuine fruitionis et visionis· de quo ascendere deberet caritas ad ꝺum ꝛ ꝓximum· et oꝛ totius cōtinentie et virtutis ꝛ Nūc autē sacrificiū consumit in atrio idest in mundo·q̄a tota diuina caritas versa est ad in continentiā et mūdi vanitatem ꝛ Talꝫ est roma corpaliter sicut vidisti·nā altaria plura desolata sūt offertoriū expendit in taberuis ꝛ Offerentes plus vacant mūdo q̄ deo· Clerū tamē scias q; a tpe petri humilis vsq; dū bonefacius ascēdit sedē supbie·innumerabiles aie ascenderunt in celum ꝛ Adhuc tū roma non est sine amicis dei· q̄ si haberēt adiutorium·clamarēt dño et ipse misereretur eiꝰem·

Enformatio virginis

ad sponsam de modo sciendi diligere·et quotuor ciuitatibus in q̄bus q̄tuor caritates inueniunt·et que istarū ꝺbeat ꝓpe caritas nuncupari perfecta·

Capl'm·xxviij·

OMater loquit ad sponsam dicens ꝛ ℍ Mūquid filia diligis me? Rndit illa ꝛ Boce me dña diligere·q; aia mea fedata est dilectiōe falsa·seducta veneno mortifero ꝓ quo non valet apprehēdere dilectionem verā·Et mat·Ego inquiēs docebo te·Nā quatuor sunt ciuitates in quibus q̄tuor inueniunt caritates·si tū omnes caritates nūcupari ꝺbent·q; non ē ꝓpe dicenda caritas·nisi vbi deus ꝛ aia in vera virtutū vnitate confederantur ¶ Prima igitur ciuitas ē ciuitas ꝓbationis·que est mūdus in quo ponit homo vt probet si diligat deū an non·vt expiatur infirmitatē suā·vt acquirat sibi virtutes q̄bus redeat ad gl'iam·vt purgatus in terra gloriosius in celis coroneť· In hac ciuitate inuenit dilectio mordiata cum diligit caro plusq̄ anima·Cū desideretur tpale feruentius q̄ spūale Cū honorat vicū et despicitur virtus·Cuꝫ plus dulcessit pegrinatio q̄ patria· Cū plus timetur et honoratur moriturꝰ homunculus· q̄ meternum regnaturꝰ ꝺꝰ·

ℬ Scōa ciuitas ē ciuitas purgationis·in qua abluunt sordes anie·Placuit enim ꝺo talia loca ordinare in quibꝰ coronandus purgareť· qui in libertate negligēs insolescebat·sed tū cū timore· In hac ciuitate inuenitur impfecta dilectio·q; diligitur ꝺus ex spe solue ꝺe captiuitatis·sed non ex feruore affectionis· ꝓpter tediū et amaritudinē satisfaciendo culpe· ¶ Tercia ciuitas est ciuitas doloris·vbi est infernꝰ·In hac inuenit dilectio omis malicie et immundicie· ois inuidie et obduratōis· In hac q̄ ciuitate regnat eciā ꝺus per ordinatam suaꝫ iusticiā·p mensurā supplicioꝝ debitā· p malicie refrenātiā·p libratā pro meritis oim equitatē·Nā sicut alij damnandoꝝ

peccant plus·alij minus·Ita et pene et retributionis condigne constituti sunt termini·Nã et si oẽs damnãdi includũtur tenebris·non tñ omẽs vno eodẽq; modo Differũt enim tenebre a tenebris horror ab horrore·arbor ab arbore· Ubiq; denicq; disponit deus in iusticia et misericordia·eciã in inferno vt aliter puniantur hij qui peccauerunt ex industria· Aliter q; ex infirmitate Aliter qui ex sola originalis peccati nota tenebant quorũ plaga ꝛ si in carentia diuine visionis et lucis electorũ consistut· Misceõie tamẽ et gaudio per hoc appropinquant q; ad horroꝛez supplicioꝛ nõ peruenĩt cũ pravoꝛ operũ effectũ nõ habebãt·Alioqui nisi deus omia disponeret in numero et mensura diabolus nunq; mensurã haberet in puniendo ℭ Quarta ciuitas ẽ ciuitas gl'ie· In hac est dilectio pfecta et caritas ordinata· qua nichil ꝓsiderat nisi deũ·pter deũ·Et ergo ad istius ciuitatis pfectõem puenias·quadruplicẽ oportet te habere caritatẽ· scz ordinatã·mundã verã et pfectã·Ordinata vero caritas est·qua caro diligit ad solam sustentatõem· mũdus ad nullam supfluitatẽ· primus pter deum·amicꝰ pter vite puritatem ꝛ Inimicus pter remuneratõem ꝛ Mũda vero caritas ẽ qua vicium nõ diligit cum virtute· qua consuetuo prava contẽnitur·qua pctm̃ non lenigatur·Vera aũt est dilectio qñ do deus toto affectu et corde diligitur· qñ honoꝛ et timoꝛ dei pcogitat in oibus actibus·qñ ex fiducia bonoꝛ operũ·minimũ pctm̃ non cõmittitur· qñ sapiẽter moderat quis seipm̃·ne ex nimio feruoꝛe deficiat·qñ ex pusillanimitate ꝛ ignorantia temptationũ nõ declinat ad peccatum·Perfecta vero est caritas quãdo nichil dulcescit homi sicut deus· Hec in pñti inchoat·sed in celo consumatur ꝛ Ergo dilige istam pfectam caritatez et veram·q; omis qui eã non habuerit purgabitur si tñ fidelis·si feruẽs·si paruul9· si renatus fuerit·alioquin transiet ad ciuitatem horroꝛis Nã sicut vnus est deꝰ. sic vna est fides in ecclesia petri· vnum baptisma·vna glorie et remuneratõis pfectõ·Ppterea qui ad vnũ deum puenire desiderat·debet vnam voluntatem ꝛ vnam caritatẽ cum vno deo habere Iꝛo miseri sunt illi qui sic dicunt·Sufficit si ero in celo minim9 nolo esse pfectus ꝛ O insensata cogitatio·qõ erit ibi imꝑfectus vbi sunt pfecti omẽs·alij ex innocentia vite·Alij ex innocẽtia puericie ꝛ Alij ex purgatione·Alij ex fide·et bona voluntate ꝛ

Laus sponse ad virginem continẽs tẽpli salomonis similitudinem· et ꝛitatis vnitatis cũ humanitate veritatẽ inexplicabilẽ et qualit sacerdotij templa sunt vanitate ꝛpicta·

ℭ Capitulum·xxx·

Benedicta sis tu maria matri· A Templũ salomonis· Cuius parietes fuerũt deaurati·cuius tectũ pfulgens·cuius pauimentuz pciosissimis stratũ lapidibus· cuius cõpositio tota effulgẽs·cuius interioꝛa oia replentia· et delectabilia ad intuendũ· Denicq; p oẽm modum similaris tu tẽplo salomonis·in quo verus salomon spaciabatur ꝛ sedit·in qõ induxit arcam gl'ie et candelabrũ ad lucendum Sic tu bñdicta virgo templum es salomonis illius· q; fecit inter deũ et hoiem pacẽ·q; reconsiliauit reos·q; vitaz dedit mortuis·et paupes ab exactoꝛe liberauit· Corpus puippe tuũ·et aia facta sũt ꝛitatis templũ·in quibus erat tectũ·diuine caritatis·sub quo filꝰ dei egressus a patre ad te·gaudenter habitauit tecũ· Paumentuz vero tẽpli fuit composita tua vita·et exercitatio virtutũ assidua· Nulla enim tibi defuit honestas· q; totum in te fuit stabile·totũ humile·totuz devotum·totũq; pfectũ ꝛ Parietes vero tẽpli fuerũt q̃dãguli· q; a nullo pturba-

baris obprobrio·ꝛ nullo supbiebas ho
nore·nulla inquietabaris impatientia·
nichilq; nisi honorem ꝛ amorem dei affe
ctabas Picture vero templi tui fuerūt
inflammatio continua spūssancti qua in
tantū elevabatur anima tua·vt nulla es
set virtus que nō amplior et pfectior es:
set in te·q̄ in aliqua alia creatura B
Itaq; in hoc templo tunc spaciabaꝫ de,
us·quāo membris tuis infudit sue visi:
tationis dulcedinem·Requievit vero·
quāo deitas sociabatur humānitati Be
nedicta igitur sis tu beatissima virgo·in
qua deus magnus factus est puer par,
vus·antiquissimus dns factus est pusil
lus filius·sempiternus deus et creator
mutabilis·factus est visibilis creatura,
Jꝛo quia pūssima et potētissima es do
mina, Rogo te respice in me·et misere
re mei·Mater enim salomonis es·non
illius qui fuit filius dauid· sed eius q̄ pa
ter est dauid et dns salomons· qui edi:
ficabat templū illud mirificum·quod te
veraciter p̄figurabat, Filius enim exau
diet matrē et talem ac tantā matrē Im
petra ergo vt puer salomon qui fuit q̄si
dormiens in te·sit vigilans mecū·vt nul
lius peccati ꝛlectatio me pūgat· ſz con
tritio cōmissorum sit stabilis·amor mū,
di sit michi mortuus·patiētia pseverans
p̄mia fructuosa·Mō enim habeo aliquid
virtutis pro me nisi verbum vnū· hoc ē
miserere maria·quia templū meum con
trariū omnino tuo est, C Est enim tene
brosum vicijs· lutosum ex luxuria· cor
ruptum ex cupiditatis vermibus· insta,
bile ex superbia·labile ex vanitate mun
danorū, Q Respōdit mat·Be,
nedictus sit deus q̄ cordi tuo hanc inspi
ravit pferre salutatōem vt intelligeres
quanta in deo sit bonitas·quantaq; dul
cedo, Sed cur comparas me salomoni
ꝛ templo salomonis cū mater sim illius
cuius generatio non habet puncipium
nec finem·ꝛ illius qui legitur nec habu
isse patrem nec matrem·hoc est melchy,
sedech, Ipse enim describitur fuisse sa,
cerdos·et ad sacerdotes pertinet templū
dei·et ideo ego sum mater sacerdotis sū,
mi atq; virgo, Vere dico tibi q̄ vtrūq;
sum mater scilicet regis salomonis ꝛ ma
ter pacificantis sacerdotis, Nam filius
dei qui est et filius meus vtrūq; ē sacer
dos et rex regum·Benitq; in tēplo meo
indvit se vestibus sacerdotalibus spūali
ter·in quibus obtulit sacrificium p̄ mun
do, In ciuitate vero regali coronabaꝫ
corona regali sed aspera Extra vero tā
q̄ pugil fortissimus campum et pugnam
detinebat· D Nunc aūt conque
ri possum q̄ oblitus ꝛ neglectus est idē
filius meus a sacerdotibus et regibus,
Reges quippe gloriantur ꝛ palacijs su
is·de exercitu suo· et de processu et ho,
nore mundi·Sacerdotes vero superbi
unt de bonis et possessionibus tempora
libus animarū·Nam sicut dixisti tēplū
depictum auro·sic templa sacerdotū de
picta sunt vanitate ꝛ curiositate mūdi·
regnat enim symonia in capite Arca te
stamenti sublata est· lucerne virtutū ex
tincte·mensa devotiōis desolata·C Re
spondit sponsa·O mater misericordie misere
re eis·et roga pro illis·Cui mater· Ab
initio sic deus dilexit suos·vt non solum
in p̄cibus suis exaudiantur ipi pro se·sed
et alij ꝓpter eos sentiant petitionis effe
ctum·Propterea vt preces exaudiātur
pro alijs duo sunt necessaria voluntas
scilicet deserendi peccatum· et volūtas
proficiendi in bono· Omis enim q̄ hec
duo habuerit·illi p̄ficiēt preces mee·

Verba sancte agnetis

ad sponsam de dilectione habenda ab
ipso sponso ad virginem sub flos figu,
ra· et qualiter virgo gloriosa loquēs de
clarat immensam et eternam pietatē di,
vinam contra nostra impietatem et in,
gratitudinem et quomodo amici dei nō
debent inquietari in tribulatōibus·

Capitulum·xxx·

BEata agnes loquitur sponse dicens, ❡ Filia dilige matrem miscõie, Ipa enim similis ẽ flos siue cirpo·cuius figura cõ similis est gladio·Qui quitz flos habz duas extremitates acutissimas et cuspidem gracilem, Altitudine vero et latitudine super alios flores se extẽdit Sic maria flos et florum· flos qui creuit in valle et super omnes montes se dilatauit Flos inquã qui nutriebatur in nazareth·et in lybanum se diffundebat Hic flos super omia habuit altitudinẽ· quia benedicta regina celi sup omnẽ creaturã excedit dignitate et potestate· ¶ Habuit et ipa maria duas acies siue extremitates acutissimas·tribulatõem scilicz cordis in passione filij·et constantiã certaminis contra incursiones dyaboli qz nunq̃ peccato consentiebat·Verũ enim ꝓphetabat senex ille qui dicebat·Tuam inquiens ammã ptransibit gladius·Mã quasi tot ictus gladij sustinuit spũaliter quot in filio suo vulnera et plagas põi debat et vitebat· ¶ Habuit insuper maria latitudinẽ excetentez·hoc est misericordiã·Nam sic pia et misericors fuit et est·q̃ maluit omnes tribulatiões sufferre q̃ q̃ anime non redimerentur·Nunc autez coniuncta filio non obliuiscitur· innate bonitatis siue·sed ad omnes extẽdit misericordiam suam· eciam ad pessimos· vt sicut sole illumnant et inflammãtur celestia et terrestria. sic ex dulcedine marie·nullus est qui non per eam si petitu sentiat pietatem, ❡ Habuit et maria cuspidem gracilem hoc est humilitatem·Per hanc eni placuit angelo respõdens se esse ancillam·que eligebatur in dominã·Per hanc concepit filium dei·qz noluit placere superbis· Per hanc ascẽdit ad summũ thronũ quia nichil dilexit nisi ipm deũ ¶ Procede igitur canalis· et saluta matrem misericordie·quia iã venit· Tunc apparens maria·respõdit· Dixisti agnes substantiuũ adtẽ et adiectiuũ· Cui agnes·Si dixero pulcerrimam vl virtuosissimam·hoc nulli tẽ iure competit nisi tibi que es mater salutis omniũ· Et mater dei respondit beate agneti, Dixisti verum quia ego sum potentior omnium·ideo addam adiectiuuz et substantiuum·canalis scilicet spiritussancti Sed veni canalis et audi me Tu wles ex eo q̃ ꝓuerbium istud vertitur int homines· Quamus secũdum libitum nostrum·quia deus faciliter placatur Etamur mundo et honore eius dum possumus· quia propter hominem factus est mundus, Vere filia talis locutio non procedit de caritate dei· nec tendit aut trahit ad caritatem dei· Veruntamen deus propter hoc non adhuc obliuiscitur caritatis sue·sed omni hora prosigratitudine hominum ostẽdit pietatem suã·

❡ Nam ipse similis est fabro fabricanti opus solemne·qui quandoqz ignescit ferrum· quandoqz infrigidat, Sic deus faber optimus qui mundum fecit ex nichilo· ostendit caritatem suam ade et posteris eius· Sed refrigerunt intantum homines·q̃ wz quasi p nichilo reputantes enormia plurima cõmiserunt· Propterea ostẽsa misericordia et amonitione benigna precedente· ostendit deus iusticiam per diluuium, Post vero diluuium posuit deus fedus suum cum abraam· et ostendit illi signa dilectionis sue·et edurit progeniem eius in signis et mirabilibus maximis·Dedit populo legem de ore proꝓio·et verba sua et precepta signis euidentissimis confirmauit· Cunqz iterum procedente tempore frigesceret populus·et in tã tam vesaniam prorumperet·q̃ eciam ydola coleret·pius deus volens iterum ignire frigidos·misit mundo filium ꝑuum

qui verā viam ad celum docuit· et hūili tatem veram imitandam demonstrauit Nunc aūt a multis nimū oblitus ⁊ neglectus est·sed tamē adhuc ostēdit ⁊ exhibet verba miscōie sue· Non aūt omia perficient simul magis nūc q̄ pius· Mā anteq̄ veniret diluuiū pius āmonebaṫ et expectabaṫ populus ad penitentiam· Sic et isrl' anteq̄ terrā pmissiōis ingrederetur·pius probatus est· et ad temp⁹ protracta est pmissio·Bene quippe valuisset deus edurisse populū in quadraginta diebus·et nō protraxisse ad·xl·annos·Sed iusticia dei exigebat vt ingratitudo ppli ostenderet·et miscōia dei manifestaret·populusq̄ futurus tanto magis hūliaretur· ¶ Nūc aūt si q̄s cogitare vellet cur sic deus affligeret populum suum·aut cur pena aliqua debet esse eterna·cū vita ad peccandū nō possit esse eterna·magna esset audacia·Sicut et ille audax est qui cogitatiōe ⁊ ratione intelligere et comp̄hendere maūt quomō deus est eternus⁊ Benigꝫ deus eternus et incomp̄hensibilis est ⁊ in eo eterna iusticia et retributio ē·miscōiaq̄ inexcogitabilis Alioquin nisi deus ostēdisset iusticiā suam i p̄mis angelis·quomodo sciret iusticia eius qui omnia iudicat inequitate Et nisi fecisset iterum misericordiā suam cum homine creāto eum et liberāto in infinitis signis· qūo tanta bonitas eius sciret et caritas eius tā immensa et taꝫ p̄fecta? Igit̄ q⁹ sempit̄nus est deus· sempiterna in eo est iusticia·in qua nō ē additio nec diminutio·Sicut in homīe qui p̄cogitat opus suuꝫ facere tali modo et tali die·Deus vero cum facit iusticiam suā vel miscōiam p̄ficiendo manifestat eam·q⁹ ab eterno p̄nūia· p̄terita et futura sunt apud illum· ¶ Propterea amici dei patient debent stare in amore dei·et nō inquietari·q̄uis viderit mundiales prosp̄ari·Quia deus est sicut optima lotrix que pannū imundum ponens inter procellas·vt ex motōe aque fiat purior et candidior·Diligent̄ cauet ictus vndarum· ne submergaṫ p̄nus· Sic deus ponit in p̄nti amicos suos inter procellas paupertatis et tribulationis·quibus ad eternam vitaꝫ purgent̄· custodiens eos diligent̄ ne vel nimia tristicia vel tribulatōe intolerabili demergantur·

Verba x̄p̄i ad sp̄osam

optimū exemplū de medico et rege ponentia·et qualiter x̄ps per talē medicuꝫ designaṫ·⁊ qūo frequent̄ saluant̄ damnā di scōm homies·et damnātur saluandi scōm homies vel mundum·

¶ Capitulum·xxxj·

Filius dei loquit̄ ad sponsam dicēs· A Medicus venit in regionē longinq̄ et ignotam·in qua rex nō regebat·sed regebaṫ·q⁹ cor habebat leprosum· Et ideo sedens in throno·quasi coronatus asin⁹ apparebat·Popul⁹ vero suus vacabat commessationibus·et honestatis equitatisq̄ oblitus·omēs de futuris bonis cō sulentes odiebat·Cūq̄ medicus se p̄sentaret regi·et de terra voluptatis se esse diceret·causaq̄ cognitōis infirmitatuꝫ hominū se affirmaret venisse· Rex admiratus de homine et de loquela eius rīdit·Ego habeo duos homies in carcere cras decollandos·et alter eorū vix respirare potest· Alius vero robustior et corpulentior est nunc q̄ cum in carcerem ingressus est· Ingredere igitur ad eos et cōtemplare vultus eorum q⁹ eorum melioris complexionis sit· Cūq̄ ingressus fuisset medicus et vidisset eos dixit regi Homo quem robustum dicitis· simillimus mortuo ē nec viuere poterit·De alio vero spes bona est· Cui rex Unde inquit nosti hec? Et medic⁹· quia alius inquit impletus est humoribus et vento nociuo nec curari poterit ·Alter vero exinanitus faciliter poterit sanari· mediante lenitate aeris ⁊

Et tunc ait rex; Cōuocabo nobiliores meos et sapiētes vt visa sapiētia ⁊ industria tua glorioſus appareas in oculis eorum; B Cui rndit medicus; Meq; inquit hoc facito Scis enim populū tuū inuidū esse glie·et quē nō poterit opere psequi et deprauat verbo; Sz expecta ⁊ ostendā tibi soli in cōclaui sapiē tiā meā·sic eni instructus sū et uoct⁹·scz sapiam meā plurimā habere in secreto· et modicam in apto· Nec q̄ro gloriā in tenebris tuis·cum i luce patrie mee glorior; Sed nec temp⁹ sanitatis ē adhuc· donec ventus australis afflauerit et sol in meridie apparebit; Cui rex Quomō possent fieri ista in terra mea· In ea eni sol rarissime oriē· q; extra climata sum⁹ et ventus aquilōus semp dñatur nobis Sed q̄d michi sapiētia tua pdest·et tanta mora sanitatis? Cui eo eni te satis vbis abūdare; Rndit medicus; Sapientis est nō esse subitū Sz ne tibi suspect⁹ aut ingratus appareaz; Da michi istos duos hoies in ptāte et ducam eos ad fines regni tui·vbi aer est cōpetentior· et tūc videbis quantū opa·quantū ve valebunt verba; Cui rex·Altioribꝰ inq̄ et vtilioribus occupati sum⁹ q̄d nos distrahis·Aut q̄d cōfert nobis magisterium tuū·In pūtibus enim bonis ælecta mur· q̄ vitemus et possitem⁹·ad futura vero incerta nō aspiram⁹; Ceruntamē suscipe hoies illos vt petis· ⁊ si ostenderis in eis aliq̄d magnificū et dignum admiratōe pdicabimus te·et pdicari faciemus glorioſum· Susceptis igit a medico hoibus ill' et ad tempiē aeris deportatis; Alius trāsijt ad mortē·Alius vero blandimēto aeris refocillatus reuixit;

Q Medicus ille ego sum q̄ mederi cupiens hoibus verba mea misi mūdo p te·Quis aūt infirmitates multoꝝ vidi· duos tū ostēdi tibi·in q̄bus et iusticiā ⁊ miscōiam meā poteras admirari Cnuz eni ostēdi tibi·quē diabolus possedit occulte·sed eternaliter puniendū; Cuius vero opa hominibus videbant et laudabant tanq̄ iusta; Alterū vero ostendi· cui apte dñabat dyabolus· Sz sanandū dixi tempe suo licet nō hominibus aperte vt tu credebas; Nā sunt iusticia diuia vt sicut spūs malignus paulatiue in eū dñari cepat·sic eatem dictabat iusticia vt paulatim egrederet sicut et egressus est donec anima carne soluta ꝓuenit cū ea dyabolus ad iudiciū; Cui dixit iudex·Tu purgasti eam et cribrasti quasi triticum Nūc autē ptinet ad me·pro confessione sua duplici corona coronare eā·Recepit igit ab ea·quā tāto tempe purgasti· Et ait ad aiam·Cleni o felix ania et vite sensibus spūalibus gliam meā et iocunditatē meam·Ad alteram vero aiam dixit· Quia fides vera nō fuit in te· et tū q̄si fidelis gl'abaris et laudabaris ⁊ q̄ opa iustoꝝ pfecta nō sunt inuēta in te; Propterea merces illa fideliū nō erit in te· Tu quoq; in vita tua q̄siuisti cur volui mori pro te·et hūliari pro te tū; Ideo rndeo tibi nūc q̄ fides ecclie scē vera ē que sursum trahit aias·Et passio mea ⁊ sanguis meus introducit eas in celum; Ideo infidelitas tua et amor tuus vanꝰ deprimet te ad nichilū·⁊ nichil eris respectu spūaliū eternoꝝ; Q̄ vero dyabolus nō egrediebat viuentibus cūctis de hoie illo; Rndeo; Mundus iste est q̄si vile tugurū respectu tabernaculi q̄ inhabitat deus·pl'usq; deum exasperās; Ideo paulatiue sicut ingrediebatur ita egredietur;

Uerba virgis ad spōsam sub figura ponētia qualit deus patrē ipam inter ceteros scōs elegit in matrē et in portum salutis.

Capl'm·xxxij·

Pater loquit ad sponsam dicens Quidā querēs lapides repperit magnetē·quem eleuans manu ꝓpa custodiuit in thesauro suo·et p eū deduxit nauē ad portū tutū

Sic filius meus multos querēs lapides sanctoꝝ·me specialit elegit in mrem sibi vt per me hoies reducerent ad portum celi Ergo sicut magnes attrahit sibi ferrū·sic ego attraho deo dura corda· Nec o turbari non debes si quicq cor tuum indurat·q: hoc ē ad maiorē coronam·

Verba filij ad spōsam

et quo per duoꝝ hoim exemplū ostēdit se iudicare scōm interiora et nō scōm exteriora·

Caplm· xxxiij·

Filius dei loquit sponse· Miraris de duobus· vnus q̄ erat quasi lapis quadratus Alius peregrinus iherosolimitan⁹· sed neuter peruenit ad id qđ tu spabas· Prim⁹ itaq; ad quē missa fuisti· fuit lapis quadratus firmus in cōceptibus suis sed tm̄ qsi thomas pie dubitās Ideo q: nondum erat tēpus quo complete sunt malicie hoim· probauit vinū sed nō bibit· ¶ De scōdo dixi q̄ iherosolimitanus esset comes itineris· Hoc mō factum est vt quē fama iustum et sanctū dixerat·sciretis statum suū Nam ipe est religiosus habitu et professione monachus sed moribus apostata·dignitate sacerdos sed seru⁹ peccati· Peregrinus fama sz intentōe girouag⁹ Iherosolimitanus opinionē sz magis babilonicus· Insup et cōtra obedientiaz et aplica statuta est egressus· Totusq; infectus ē hereſi· ita q̄ se credit et dicit pontificē futurum q̄ restituet oia· Cui⁹ et libi hec testant· Ideo subito morie· nisi cauerit sibi pm̄ mendacij sociabitur· Ideo nō debes turbari si aliqua obscure dicunt·aut si p̄dicta nō fient scōm cogitatū tuū·q: verba dei diuersimode intelligi p̄nt· Et quoties hoc contingit· veritatē eoꝝ indicabo· Nunc aut̄ ego deus· verus iherosolimitanus sū·Ideo ego ipe comes itineris tui esse volo·

¶ Declaratio) Spūs dei loquit Audisti illū mortuū de quo dixi tibi q̄ erat lapis quadratus et pie dubitans·Ideo scito q̄ nō erit in numero illoꝝ qui temptauerūt deū in ſerto·nec cū illis qui petebant signū sicut tone pphete Nec cū illis qui psecutōem mouerūt cōtra me·sed cū illis erit qui zelum habebāt et caritatem·sed nondū pfectam·

Verba matris ad filiā

sub figura in qua anima in anulo corp⁹ in panno designant· et qualiter aia per discretōem debet purificari & corp⁹ per abstinentiā debet mundari et nō interfici

Caplm· xxxiiij·

Mater dei loquit·Si dat alicui anul⁹ qui nimis strict⁹ est digito·et querit ab inimico consilium quid faciendū sit· Rndit·p scindatur digitus et sic anulus ei adaptabitur· Cui amicus nequaq̄ inquit sed magis anulus cum malleo extendatur· Si vero aliquis velit potū potētis dni per immundum panniculū trahicere et colare·et quereret consiliū ab inimico· Ille rndet· Prescinde de panno omne qđ immundū est· et vbi aliquid mundū inueneris ibi trahice potuz dni tui Cui amicus Nullo mō sic fiat·sed magis prius mundificandus et lauandus est pannus et postea potus trahiciendus Sic est eciam in spūalibus· In anulo itaq; intelligit anima in panno vero corpus· Ergo aia que in digito dei esse debet·extendi debet malleo discretōis et purificationis Corpus vero non interfici sed mundari p abstinentiā· vt verba ei per illud diffundantur·

Explicit Tercius Liber·

Infernꝰ est sic ardēs q si totus mūdꝰ arderet cū oibꝰ q̄ in eo sūt nō essz sile illi Ibi oīs inchoāt cū ve z silit fumū Incircuitu eius sunt tenebre z vocant lymbꝰ. z sūt ābo vnꝰ infernus. quicūq; illuc venerit nunq̄ habebit cum deo mansionem.

Supꝰ vo tribꝰ ē maria pena purgatorij q̄ aie sustinere pñt Ibi ē tactꝰ dæmonū z sicut vermes venēosi z alia ferocia. calor z frigꝰ tribꝰ z pfusio q̄ procedūt de pēa iferni. z vltra locū istū ē locꝰ aliꝰ z mior pena. q̄ nō est alia nisi q̄si defectꝰ virtū cessante infirmitate.

Tercius vero locꝰ supior est vbi nulla alia pena ē nisi dæsideriū puenīdi ad dei pñtiā z eiꝰ visionē beatā. Et sic i istis tribus locis morātes. pticipāt sce ecclie pcibꝰ z bōis operibꝰ q̄ fiūt in mūdo. et p cipue ab amicis eorum.

¶ Incipit Quartus liber celestium Reuelationū beate Birgitte de regno Swecie.

¶ Verba Johannis euāgeliste ad spōsam qualiter nullus opus est sine remuneratione. et quomō biblia pcellit omnes scripturas. et de rege prevne et proditore et prodigo. ⁊c. et consilio ipi regi a sancto Johanne dato. et qualiter debeat contemnere divicias et honores pter deum.

¶ Capitulum Primum.

Apparuit sponse persona quedam homis. cui⁹ crines vitē bant circumcisi cum obprobrio⁊ Corpus perunctum erat oleo. totumq; nudatus. sed nichil erubescēs. qui sponse dixit⁊ A Scriptura quā vos vocatis sanctaz dicit sic. q; nullus opus sine remuneratione erit⁊ Hec ē illa scriptura que apud vos biblia vocatur. Sed apud nos est fulgida quasi sol resplendens incompabilius auro. fructificans quasi semen quod centuplū ex se profert fructum⁊ Sicut enim aurū cetera pcellit metalla. sic scriptura quā vos dicitis sanctam. nos vero vocam⁹ eam in celo auream. precellit omēs scripturas. quia in ipsa honoratur et pdicatur verus ds. patriarcharū replicantur opera. Pphetarum explanātur infusiones⁊ Ergo quia nullum opus sine remuneratione est⁊ Audi que loquor Rex iste pro quo tu supplicas coram deo predator est. proditor animarum. prodigus q; effusor divitiarum⁊ Itaq; sicut nullus proditor est peior illo qui diligentem se prodit. sic iste multos spiritualiter prodidit. carnaliter diligendo iniustos⁊ In iuste exaltando impios Justos deprimēdo. excessus corrigendos dissimulando

B Secundo nullus predo peior ē illo. qui prodit eum qui in sinu eius caput suum reclinat. sic communitas terre quasi in synu suo erat. q; rex iste miserabiliter depredatus est. aliorum bona auferri permittendo. Alijs intolerabilia imponendo. Aliorum iniurias dissimulando. Justiciā semper remisse exercendo⁊ ¶ Tercio nullus fur peior est illo. qui creditis sibi oīibus et acceptis clauibus. furatur domino inuito⁊ Sic iste accepit claues potestatis ⁊ honoris. quibus iniuste et prodigaliter vs̄ est non ad honorem dei. Ergo quia aliqua sibi placita dimisit amore mei. consulo sibi tria⁊ ¶ Primo q; sit sicut ille euangelicus qui relictis siliquis porcorum rediit ad patrem Sic ipse contemnat divitias et honores. que respectu eorum non sunt nisi porcorum silique. cum humilitate et devotione regrediēdo ad patrem suum deum. ¶ Secundo dimittat mortuos sepelire mortuos suos et sequatur viam artam crucifixi dei⁊ ¶ Tercio relinquat grave pond⁹ peccatorum suorum. et ingrediatur per viā illaz que in principio est arta. sed in fine gaudiosa. ¶ Tu quoq; que vides me. intellige quia ego sum ille. qui scripturā auream plenius agnoui. et agnoscendo augmentaui⁊ Ego fui nudatus ignominose. sed quia patiēter sustinui dns vestiuit animā meam veste imortali⁊ Ego eciam fui intinctus oleo. ideo nunc gaudeo oleo leticie sempiterne. Ego insup post matrem dei leuissima morte de mūdo transiui. quia custos matris dni fact⁹ fui. et corpus meum est in loco quietissimo et securissimo⁊

Uisio mirabilis et notanda sponse. et qualiter deus ipam visionem exponit. In qua expositiõe baptisati per animal. gentiles per piscem. et dei amici per tres turbas ꝛsignantꝫ.

Capitulũ .ij.

POst hec videbãtur sponse. ¶ Quasi due statere stantes iuxta terram. quarũ summitates ⁊ ligature ascendebant nubes. Circuli vero ipi penetrabant celum In prima vero statera erat piscis. cuiꝰ squame acute erant quasi rasoꝝ. visus eiꝰ quasi basiliſci. Os vero quasi vnicornij effundentis venenum. Aures autẽ quasi acutissime lancee. ⁊ quasi lamie ferree In alia vero statera erat animal quoddam. cuius pellis quasi silex. Os ingens erat effundens flammas ardentes. Cuius palpebre quasi durissimi gladij. Cuius aures durissime erant emittentes sagittas acutissimas. tanꝯ ex arcu duro ⁊ extenso ⁊. ¶ Post hec apparuerũt tres turbe populoꝝ in terra Prima erat modica. Secunda minor. Tercia vero minima. quibus vox vna sonuit de celis dicens. O amici. Ego vehementer sitio cor animalis istius mirabilis. si aliquis esset qui ex caritate presentaret michi illud. Ego eciam feruentissime concapiſco sanguinem piscis. dummõ inuenireꝫ homo qui eum afferret michi. Respondit vox vna de turba loquens. quasi ex ore oĩm Audi inquit o conditor noster. quomõ poterimus tibi pſentare cor animalis tanti? Cuius pellis durior est silice. si appropinquare voluerimus ori eius. incendemur flamma ignis eius. Si viderimus oculos eius. transfodiemur scitillis sagittarum eius. Et si forte spes aliqua esset de animali habẽdo. quis poterit apprehendere piscem? Cuius squame ⁊ ale seu pennicule piscis. acutiores sunt cuspidibus. Cuius oculi extingũt visum nostrum. Cuius os diffundit in nos venenum insanabile. B

Respondit vox de celo dicens O amici. animal et piscis videntur vobis invisibiles. sed apud omnipotentem est facile. Ergo quicunꝯ querit viam ad impugnandum animal. ego de celo infundam sapientiam fortitudinemꝯ tribuã. Qui vero paratus est pro me mori. ego ipse me dabo ei in remuneratiõem.

¶ Respondit turba prima. O summe pater. tu es dator totius boni. Nos vero factura tua. libenter dabimꝰ tibi cor nostrum ad honorem tuum. Cetera vero que extra cor sunt. disponemus ad sustentatiõem. et refectionem carnis nostre Et quia mors videtur nobis dura. infirmitas carnis onerosa. scientia vero modica. ideo rege nos interius et exterius. accipeꝯ gratanter que offermꝰ. Et repende quantum et quidquid tibi placet. ¶ Respondit turba secunda Recognoscimus infirmitates nostras. et attendimus mundi vanitates et varietates. Ideo libenter dabimus tibi cor nostrum. omnẽꝯ voluntatem nostram relinquimus in manus aliorũ. quia subesse alijs magis desideramus ꝙ minima de mundo possidere. ¶ Dixit turba tercia. Audi domine tu qui desideras cor animalis. et sitis sanguinem piscis. libẽter dabimus tibi cor nostrum et parati sumus mori pro te Tu tribue sapientiam. et nos queremus viam ad muenendum cor animalis. ¶ Post ista sonuit vox vna de celo dicens. O amice. si inuenire desideras cor animalis. perfora cum terebro acuto manus tuas i medio. Deinde sume palpebras cete. et cõiunge palpebris tuis cum fortissimo bitumine. Accipe quoꝯ laminam calibis et a alligabis eam cordi tuo. ita ꝙ latitudo et planicies calibis sint ꝓpinquiora cordi tuo. Claude quoꝯ intersticia narium. attrahẽdo spiritum tuũ in collum.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Et sic clauso ore et incluso spū·procede audacter contra seniciam animalis Cū q̄ gueneris ad animal ipm·apprehende ambabus manibus aures eius·cuius sagitte non nocebunt tibi·sed exibunt per aperta foramina manus tue; Insup occurre animali clauso ore·et appropinq̄n do suffla in illud totuz spm̄ tuum Ad cuius aduentū flamme animalis nō nocebunt tibi·sed regredient in animal ipm et incendent illud; Nota q̄ diligentissime cuspides gladioz qui exibunt de oculis animalis·quibus ꝓiunge oculos tuos munitos palpebris cete·et quoz mutua et valida coniunctōe· vel flectētur gladij animalis·vel ingredient in coz eius; Consimera eciam attente pulsuz coz dis animalis·et ibi infige aciem calibis perualide·confodiendo silicem pellis animalis; Si tunc frangitur silex scito q̄ morietur animal·et coz eius erit meū Nō si vnū talentum ponderabit·ego laborāti dabo centum; Si vero non frangit·et animal nocuerit homī·ego curabo illum hoiem sauciū·et mortuū suscitabo;

O Qui vero voluerit p̄sentare mihi piscem·vadat ad litus habēdo rethe in mambꝰ·qō contextū sit non de filis sz de ere p̄ciosissimo Ingrediat itaq̄ aquā sed non plus q̄ ad genua·ne forte nocerant procelle·Et in illo loco figat pedem vbi solidum est·z arena absq̄ luto·Deinde excecet sibi vnum oculum quē excecatū vertat ad piscē·cuius visus qui ē quasi basilisci·nullomō tunc aduersꝰ hominem p̄ualebit·Sumat q̄ clipeum de calibe in brachiū suum·tūc non nocebit sibi morsus serpentinus Postea extēdat rethe suum super piscē ita valide et caute·q̄ piscis rasorijs suis nō valeat discindere rethe vel rūpere·nec euadere aliq̄ fortitudine vel impulsu·Si itaq̄ sentit piscem·extēdat rethe super eum sursum·Quē si decē homines tenuerit super aquas tūc piscis ille morietur; Quē portās ad litus respiciat eū oculo illo quē non excecauerat·z apponendo manus aperiat eū in loco vbi plus est de sanguine·z sic p̄sentet eum dño suo·Si vero piscis euasserit aut natauerit ad litus aliud·nocēs homī veno suo· ego potens sum sanare infectum; Nec minor erit remuneratio pro sanguine piscis·q̄ pro corde animal'

Item loquitur deus·Statere iste significāt tm̄ quasi quis diceret·parce et patere; Expecta et miserere·Quasi aliquis videns iniusticiā alterius·z semper vt a malo desisteret euz admoneret Sic ego deus et creator oim·qñq̄ more statere descendo ad hominē ad monēdo eum·parcendo ei· et tribulatiōibus eum probando· Quandoq̄ ascēdentes hoim illustrādo et inflamādo·gratia q̄ insolita visitando; Ligature vero statere ascendentes nubes significāt·q̄ ego omniū deus·omēs tam gentiles q̄ xp̄ianos·tam amicos q̄ inimicos sustento· et gratia mea illustro z visito; Si tamē inuenirentur qui gratie mee rndere vellent·voluntatem et affectū suum a malo auertendo· Animal vero significat illos qui scōm baptisma susceperunt· et peruenētes ad annos discretōis·sz verba sancti euangelij non imitātes· quoz coz et os ad terrena prolapsum est· z spiritualia minime attēdunt· Piscis vero significat gentiles in ꝓcellis concupiscentie vagantes· quorum sanguis id est fides modica est·et intellectus ad rem paruus·Ideo desidero coz animalis et sanguinem piscis· si tamen inuenirentur·qui ex caritate conarentur michi illa p̄sentare· Tres vero turbe sunt amici mei· Primi qui mundo vtūtur rationabiliter·Scōi q̄ sua relinquūt obediendo humiliter; Tercij qui mori prodeo parati sunt·

Collocutio mirabilis

p modū introgatōis et rnsionis iter rem et spōsaz re rege z iure hēditario regis i

regno et suorum successor et qualit̃ q̃dam a successoribus regni repetẽda sũt· et quedam non·

Capitulũ ·iij·

O Bñe inquit spõsa ne indigneris si quero. A Audivi ex scriptura q̃ nicpil acquirẽ dus est cum iniusticia·nec tenendũ ẽ ali quid acquisitum contra iusticiã Nũc ãt rex iste habet terrã· quã quidã dicũt eũ habere ex iusticia·alij rñdent contrariũ· Et ideo mirũ est si in isto hoc toleras· qõ in alijs reprobat· C Rñdit de⁹ Post diluuiũ nulli homies remãserunt· nisi q̃ erant in arca noe· Et ex eis vna progenies nata est que vẽit ad orientẽ· ꝛ qua eciam quidã venerũt in ſweciã·Et alia generatio venit ad occidentẽ·de qua q̃dam exorti venerũt in daciam· Sed q̃ primũ ceperunt colere terrã nõ circumuallatã aqua·nichil appropriabãt sibi de terra eorũ qui habitabant vltra aquas et in insulis·sed vnusquisq; contentabat de eo qõ inuenerat·sicut scriptuz est de loth et abraam·Si inquit tu ad ꝛterã vadis·ego simstrã tenebo·Quasi dicẽt· Quidq̃ tu tibi appropias·hoc erit tuuz et heredum tuor·Deinꝛ pcedente tpe venerunt iudices et reges·qui contenti terminis suis·nõ occupabãt terram eorum qui in insulis·et vltra aquã habitabant·sed stabat vnusquisq; in ẽminis ꝛ limitibus antiquorũ· B Rñdit illa· Quid si pars aliqua regni· donatõe aliqua alienaret a regno· nunq̃d a successore non repetendũ esset? Cui de⁹·In regno quodam inqt seruabat corona pertinens ad regem·Populus ita ꝓsiderãs se non posse stare sine rege elegerũt sibi regem·trahentes coronã regi electo custodiendam·ꝛ recõsignandaz regi futuro·Si igitur iste rex sic electus· aliquã partẽ de coroa aliẽare vel minuere vellet·certe rex futurus repetere posset et deberet·Quia nulla diminutio debet esse in corona? Nec rex diminuere vel alienare potest coronaz regni·nisi forte rationabili causa ad dies suos·Quid enim est corona regni nisi potestas regalis? Quid vero regnum·nisi populus ei subiectus? Quid vero rex·nisi mediator ꝛ conseruator regni et populi? Ergo conseruator et defensor corone· nequaq̃ diminuare debet vel diminuere coronam in p̃iudicium futuri regis· Q Respondit sponsa·Quid si rex ex necessitate seu violentia cogeretur alienare partem corone? C Cui deus·Si inquit duo homines essent discordantes· alterq̃ potentior nollet dare gratiam nisi abscideretur digitus alterius·cuius esset digitus abscisus nisi eius qui damnum passus est? Sic est eciam de regno·Si rex aliquis propter necessitatem vel captiuitatem diminueret partem aliquam ꝛ regno·certe rex futurus repetere potest Quia rex non dominus corone est ꝛ rector·nec necessitas facit legem· C Respondit illa·Quid si rex alicui dño concessisset ad dies suos partem alicuꝰ corone·mortuoq̃ rege dominus ille ꝛ successores sui detinerent concessa tanq̃ propria·nunquid repetenda essent? C Cui dominus·Vtiq̃ terra illa redire debet ad legittimũ dominũ· C Respondit illa Quid si pars corone impingnerata esset alicui propter debita·illoq̃ leuatis fructibus multis annis mortuo·terra postea veniret in manus alterius qui nullã iusticiam haberet ad terram·ex eo q̃ nec concessa ei fuisset·nec impingnerata·ꝛ occasione quadam occupasset illaz·nec dimittere vellet nisi accepta pecunia? Quid faciendum esset? O Cui dominus Si inquit aliquis haberet globum aureum in manu et diceret astãti· globus inquit iste tuus est·si rehabere intendis da michi tot libras·certe dari sibi ꝛberent tot libꝛe·Quia vbi potestatiue aliq̃ ꝛra occupata ẽ et pacifice possessa·sapiẽt repetẽda ẽ·ꝛ pputatis dãnis reducẽda· Nunc autẽ sicut rex electus·

eleuatus sup lapidem quendā ad spectaculum populi · ꝛsignat oīum se habere et possessionem in partib⁹ superioꝝ⁹ regni · Ita eciam ⁊ra ista in partib⁹ inferioribus · et iure hereditario et emptiōe et reꝛemptōe ptinet ad regnū Jꝛo rex obtenta cōseruet · ne forte si aliter fecerit · et oīum ꝓdet et sub corona reducetur

¶ Jtē loquebaī sponsa · O dīe ne indigneris si adhuc quero semel · Jste rex hꝫ duos filios et duo regna · in altero regno eligī rex iure hereditario · in altero scōm fauorē ꝓpli ⁊ Mūc āt contrariū factum est Mā filius iunior assumptus est in regnū hereditariū ⁊ Maior vero i regnum qō per electōem debeī ·

Rndit deus Jn electoꝝ⁹ eoꝝ tria erāt inconueniētia · et quartū superexcellit Jn ordinatus amor · Prudētia sim̄lata · adulatio stultoꝝ · Et diffidētia de deo et cōmunitate · Jdeo electio eoꝝ fuit contra iusticiam · contra ꝛū · contra bonum rei publice et vtilitatē cōmunitatis ⁊ Propterea · ad prouidendū paci et consulēdū vtilitati cōmunitatis · necesse est ꝙ senior filius recipiat regnū hereditariū · iunior vero ad electōem veniat ⁊ Alioquin nisi retractenī priora facta · regnū patietur dispendiū · ꝓmūitas affligeī ⁊ Discordia oꝛetur · dies filiorum erūt in amaritudine ⁊ Regnaꝝ eorum iā non erūt regna · sed sicut scriptū est ⁊ Potētes transmigrabūt a sedibus suis · et qui ambulabant in terris elevabunī · ¶ Ecce dico tibi exemplū de duobus regnis · in vno est electio in alio est hereditas · Primuꝫ vbi electio est destructū et afflictum ē · q: verus heres non eligebaī · Et hoc fecerunt partes eligentiū · ⁊ cupiditas ambientū regnum ⁊ Ergo deus non affligit filium ꝓ pctis patris nec in eternum irascīt · sed iusticiā facit et seruat in tris et in celis · Jdeo regnū illud non vēiet ad priorem gl̄iam et felicioꝛē statum · donec verus heres consurget · aut ex paterna successione aut materna ⁊

Uerba dei ad spōsam

de duobus spiritibꝫ scz · bono et malo · et de mirabili et vtili bello in mente cuiusdam dīe · orto ab inspiratōibus boni spūs · et a temptatōibus maligni spūs et quid in istis sit eligendum ·

¶ Capitulum · iiij ·

Xpūs loquī sponse · A duobus spiritib⁹ suggerū turꝫ infundunī cogitatōes et infusiones in cordibus hoīm · a bono spū scz et a malo · Bonus nēpe spūs suadet hoīi celestia futura cogitare · ⁊ tpalia non amare · Spūs malus suadet diligere q̄ videt · lenigat pctā Allegat infirmitates · Et ꝓmit exēpla infirmoum ⁊

¶ Ecce dico tibi exemplū · qūo vterq̄ spūs inflāmat cor illius dīe regine tibi note · de qua alias dixi tibi ⁊ Spūs quippe bonus dicit ei ista · suggerens ea cogitationibus suis Diuitie inq̄t sunt onerose · honor mūdi quasi aer · et delectabilia carnis quasi somnū · leticia transitoria · et omnia mundialia vanitas · Judiciuꝫ quoqꝫ futurum ineuitabile · et tortor nimis durus ⁊ Jdeo videtur michi nimis esse durum · strictam tenere computatiōnē pro diuitijs trāsitorijs · spirituale decus reportare pro aere de vento · Lōgam tribulatōem sustinere · pro delectamento momentaneo · Eiqꝫ ratōem reddere · cui omnia sunt nota anteq̄ fiant ⁊ Propterea tutius est dimittere multa · et facere minorem cōputationem · q̄ mltis inuolui et teneri ad reꝛdendum longam et onerosam ratōem ⁊ B

Respondit econtra inspiratiōibus suis malus spiritus Dimitte inquit tales cogitationes · quia deus mitis est et faciliter placatur ⁊ Posside bona audacter · da que possides largiter ⁊ Ad hoc enim nata es · vt habeas diuitias · Jdeoqꝫ diuitie tibi date sunt · vt lauderis et tribuas te petenti ⁊ Si enim dimittis diuitias · seruies hīs qui tibi seruierunt ·

Minuet honor tu⁹·et auget despectio⁊
Una psona paup·vadit sine ꝓsolatõe·
Burumq; est tibi nouis assuesci consue
tudinibus·Alienis domare carnẽ mo-
ribus· et sine seruitio viuere· Ideo sta-
bilis esto in honore accepto· Tene sta-
tum tuũ regaliter·dispone omũ tuã lau
dabiliter·Ne si mutaueris statũ tuũ· ar
guaris inconstantie· sed mane in incep-
tis·et eris apud deũ ⁊ homines gloriosa
¶ Iterũ bonus spũs suadet mẽti illius
dñe regine ista dicẽs· Scio duo esse et-
na·celum scz et infernum Omis enim q̃
deum diligit sup oia·non intrabit ifernũ
Qui vero non diligit deũ·non hẽbit ce
lum· Per viã igit ad celum incessit ipse
deus factus homo·ꝓfirmauitq; eam sig
nis et morte· Et gloriosa sunt celestia· q̃
amara dyabolica malicia·et q̃ vana sũt
terrena·Ipmq; deum imitati sunt mat
eius et oẽs sancti·qui oẽm penã sustine
re omiaq; amittere magis voluert· imo
et seipsos contẽpserunt·ne ꝓerent cele
stia et eterna·Ideo tutius est dimittere
honorem et diuitias tẽpestiue· q̃ in finẽ
eas tenere·Ne forte crescẽte dolore i ex
tremis·decrescat memoria delictorum·
Illiq; rapiẽt ea que congregauerã·qui
de salute mea nichil curãt ¶ Rñdit
ei econtra mala infusio dyabolica· Di-
mitte inquit ista cogitare· Nos sumus
homines infirmi·ꝓps vero ds et homo·
nõ debemus eqparare opa nr̃a ad ope-
ra sanctor̃·quibus et maior gr̃a et fami
liaritas erat cum deo·Sufficiat nobis
sperare celũ·et iuxta infirmitatẽ nostrã
viuere·et peccata nr̃a elemosinis et ora
tionibus redimere⁊ Puerile nãq; est et
insipiẽtiũ insolita assumere·et ea nõ pos
se cõsumare·Iterũ rñdit bona infusio ⁊
Indigna suz inquit assil'ari scis·sed tam
tutũ est valde conari ad ꝓfectiõem pau
latim·Quid nãq; obest aggredi i solita·
potens enim est deus dare adiutoriũ·Se
pe aũt contingit·q̃ viã dñi potẽtis et di-
uitis sequit paup aliquis· Et licet dñs
citius puenerit ad hospiciũ· delicatisq;
cibis fruit·et i molli quiescit lecto· pau
per tñ ad idem hospiciũ puenit licet tar
de·et tñ ibidem reliquijs ciborũ dñi pti
cipatur·Qui nisi viam dñi secutus fuis-
set hospiciũq; dñi requisisset· cibis omni
vsus non fuisset Sic et ego dico nunc·
q̃ quis indigna sim simulari scis·tñ volo
aggredi viam post eos· vt saltim possim
participari meritis eorum· O Maz
duo sunt que sollicitant me in anio·Prio
q̃ si mansero in patria·superbia domiat
michi·Amor parentũ qui iuuari petũt·
deprimit mentẽ meã· Supfluitas fami-
lie et vestium est michi onerosa·Ideo re
lectat me et consultius ẽ·descẽdere a se
de superbie·et peregrinando humiliare
corpus meũ·q̃ manere in honoris statu
et pctã pctis accumulare⁊ Scõo sollici
tat me pauptas ppli et eor clamor· quẽ
vbi iuuare deberẽ·quotidie pũtia mea
grauo·Ideo necessariũ est michi consili-
um bonũ· ¶ Rñdit mala infusio et sug-
gestio dyabolica·Peregrinari mġt nõ ẽ
nisi incõstantis animi·Cũ mia acceptior
est deo omi sacrificio·Si enim recedis de
patria cupidi hoies audita fama tua·spo
liabunt ⁊ capiẽt te Et tunc ꝑ libertate
senties captiuitatẽ·Pro diuitijs paupe-
tatẽ·Pro honore dedecꝰ·Pro quiete tri
bulatõem ¶ Rñdit iterũ inspirãs spũs
bonus·Audiui inq̃t quendã captiuũ po
situm in turrim·q̃ maiorẽ consolatiõem
habuit in captiuitate ⁊ tenebris·q̃ vnq̃
pauus habuit in abundãtia et consolatio
ne tpali·Ideo si placet deo me tribulari
erit michi in maius meritũ Ipe enim pi
us est ad consolandum·et promptus ad
subueniendum· Maxime· si non egre ⁊
dior de patria nisi propter peccata mea·
et ad promerendam diuinã caritatem⁊

Respondit iterum mala infusio
et dyabolica suggestio· Quid inquit si
indigna fueris consolatione diuina·⁊ fu
eris impatiẽs ad paupertatẽ ⁊ hũilita tẽ
tũc enim penitebit te assumpsisse rigorem

Tūc habebis baculū in māib⁹ ꝑ anulo
Panniculū in capite ꝑ corona· et vilez
saccū pro purpureo inoumēto ¶ Rñdit
iterū bon⁹ spūs· Audiui inquit ꝙ scā eli-
zabeth filia regis vngarie· delicate enu
trita et nobiliter nupta· magnā sustinuit
pauptatē et deiectōem· Que maiorem
consolationē obtinuit a deo in paupta-
te et sublimiorē coronā· ꝙ si mansisset in
oīi honore mūdi et eius consolatiōe·
¶ Iterū rñdit mala inspiratio· Quid
inquit facies si tradiderit te deus in ma-
nus hoim· fuerisq; violata in corpe· nun
qd ꝑ putre subsistere poteris Munquid
nō inconsolabilit̄ wlebis de pertinatia
tua· totaq; generatio tua scādalizata lu
gebit? Tūc certe cōsurget tibi impatia
Tūc anxietas in corde· et ingratitud ad
deū· Tūc optabis finiri dies tuos· Et
cū in ore oīm fueris diffamata· nūqd au
debis apparere? ¶ Iterū rñdit bona co
gitatio Audiui ex scriptura ꝙ virgo be
ata lucia ducta ad lupanar· constans in
fide· et ꝓfiens de bōitate dei dixit· Quā
tūcunq; verat̄ corpus meum nichilomi-
nus virgo sum· et duplicabit̄ michi co-
rona· Cuius fidē respiciēs deus· serua-
uit eā illesam· Sic ego dico· Deus q̄ ne
minem ꝑmittit temptari supra vires· cu
stodiet animū meū· fidē et volūtatē meā
Ego enim totā me ei cōmitto· fiat eius
voluntas de me· ¶ Ergo q̄ dña
illa hijs pulsatur cogitatōibus· ideo ad
moneo eam de tribus· Primo· ꝙ redu-
cat ad memoriā· ad qualē honorē ē elec
ta· Scōo· qualē caritatem deus ei i cō
iugio suo ostenderat· Tercio· ꝙ benig-
ne in hac mortalitate est seruata· ¶ Ite
rum incauto eā de tribus· Primo ꝙ ra-
tionē redditura ē deo ꝛ oīibus bonis
suis tempalibus· adhuc eciā ꝛ quolibet
obulo· qūo sez leuatus ē et erogat⁹ Se
cundo ꝙ tēpus suum valde est breue· et
nesciet anteq̄ cadat· Tercio ꝙ de⁹ non
parcit plus dñe q̄ ancille· ¶ Ideo con
sulo ei tria· Primo penitere de cōmissis·
emendare fructuose confessa· deum dili
gere toto corde· Scōo consulo fugere
rationabilit̄ penā purgatorij· Sicut enī
qui non diligit deū toto corde dignus ē
magno supplicio· sic q̄ non emēdat pec-
cata cū potest· dignus est purgatorio ·
Tercio consulo dimittere amicos car-
nales ad tēpus ꝓpter deū· et venire ad
locum vbi compendiū est int̄ celū ·mor
tem· ad fugiendam penaz purgatorij· q̄
ibi sunt indulgentie que sunt elevatōes
et redemptiones animarū· quas sci pon
tifices dederunt et sancti dei sanguine
suo ꝓmeruerunt·

Verba beati petri ad

sponsam de desiderio qō habuit ad sal-
uandas gentes· Et qualit̄ informat spō
sam ad memoriā obtinendam· et de mag
nis mirabilibus que adhuc i vbe roma
na debent adimpleri vel compleri·

¶ Capitulum· v·

Beatus petr⁹ loquit̄ sponse
Xpi· ¶ Tu filia cōpa-
rasti me aratro qō facit· sul-
cos latos· et extirpat radices· Hoc vti
q; verum fuit· Nam sic feruens contra
vicia fui· et ad mores accēsus· ꝙ si totuz
mundū potuissem ad deū cōuertisse· nul
latenus pepcissem vite mee nec labori·
Ipse quippe deus dulcis michi fuit i co
gitatu· dulcis in locutōe· dulcis in opa-
tione· intantū ꝙ omia michi erāt amara
ad cogitandū preter deum· Attamē ip-
se deus eciā michi amarus fuit· non ex se
sed ex meipso Nā quotiēs cogitabā quā
tum deliqui et quomodo eū negaueraz·
fleui amare quia noueram iam perfecte
amare· et fuerunt michi lacrime mee de
lectabiles tanq̄ cibus dulcis· Qō ve-
ro rogas me dare tibi memoriam respō
deo tibi· Munquid non audisti ꝙ obliui
osus ego fui? Ego quippe plene instruc
tus viā dei· iuramēto obligaui me ad stā
dū et monendū cū deo· sz iterrogat⁹ ad
vbū vm⁹ ml'eris negaui vitatē· et q̄re?

Quia reliquit me deus michiūpi. et ego ipse meipm non cognoscebā. Sed quid feci ego tunc? Certe cōsideraui meipm q michil eram ex me. et surrexi et cucurri ad veritatē deū. qui tñ memorie nomis sui impressit cordi meo. q nec coraz tyrannis nec inter flagella seu in morte poteram eū obliuisci. ℣ Sic ergo fac et tu. Surge p humilitatē ad mgrm memorie. et pete ab eo memoriam. Ipe enim solus est. qui oia potest Ego vero uuabo te. vt particeps fias granoz que ego posui sup terrā. ℭ Insup dico tibi. q ciuitas ista roma cuntas erat pugilū. cuius platee strate auro et argēto Muc aūt lapides eius saphirei versi sunt in lutum. habitatores eius paucissimi. Quorū ꝛter oculus erutus ē. dextra manꝰ abscisa. Bufonesq et vipe habitāt cum eis. p quoz veneno aialia nitia nō auꝛent apparere. nec pisces mei eleuare caput. Ideo adhuc in eā pisces congregabunt. Et si non ita multi vt olim. erūt tamen eque dulces ꝛ audaces. Intātū. q ex eorū collusione descendent bufones et rane. et serpentes mutabuntur in agnos. et leones erūt vt columbe ad fenestras suas. ℭ Item addit. Dico tibi amplius. q adhuc in diebꝰ tuis audiet. Eiuat vicarius petri. Et videbis eum oculis tuis Fodiam eni montē deliciaz. et descendent setentes in eo. Qui aūt benivole noluerint ꝛscendere. venēt cōpulsi ptra spem oim. Quia exaltari vult deus cum miscōia et veritate.

Narratio optima beati pauli ad sponsam. qualit pcibus beati stephani fuerit a deo vocatus et ꝛ lupo agnus effectus. et qualiter est bonū orare pro oīmbus.

Capitulū .vj.

Loquitur btūs paulus spōse xpi dicēs. Tu filia compasti me leoni qui inter lupos nutritus fuerat. sed ꝛ lupis mirabiliter ereptus est. Vere filia lupus rapax ego eram. sed de lupo fecit me deus agnum Et hoc ꝓpter duo ꝛ Primo ꝓpter magnā suam caritatē. qui de indignis facit vasa sua. et de peccatoribus amicos suos. Scōo ꝓpter preces beatissimi stephani prothomartiris ꝛ Mā ostendere tibi volo. qūo et in qua intentione tūc fui quādo lapidatus fuit stephanus. et q̄re merui pces eius. Ego quippe nō gaudebaz nec ꝛlectabar de pena bti stephani. nec inuidebam gl̄e eius. sed tñ cupiebā eum mori. eo q iuxta intentōem meā nō videbam ipm habere fidem veram. Quoq vidērem eū vltra modum ferventem. et patientē ad passionē ferendā. vehementer volui ipm esse infidelem. cum revera ipe esset fidelissimus. et ego totus cecus et infidelis. Et cōpatiēdo ei rogaui orādo ex toto corde. q pena sua amara. p ficeret ei ad gloriam et coronā. Propterea cum primis profecit michi oīo eius. Quia per oīem ipius ꝛ mltis lupis ereptus sum. et factus mansuetus agnus. Ideo bonū est orare pro oīmbus. q illis proficit oratio iusti. q ꝓpinquiores et aptiores sunt ad recipiendū grām. Bz nūc conq̄roꝛ q vir iste tā eloquēs inter doctores. et taz patiēs int lapidātes. nimis oblitus et neglectꝰ est a cordibus mltorum. et maxime ab hijs q ei in nocte ac die tenerent assistere. Hij enim portant ei vasa sua confracta et vacua lutosa et abhominabilia. Ideo sicut scriptū est. Induentur cōfusione duplici. et rubore. et ejcient a oīmbus voluptatis.

Visio mirabilis et notanda de quadā aia iudicanda. et de diaboli accusatōibus. et virginis gl̄ose advocatōibus. et de expositōe ipius visionis. in qua celū per palaciū. xps p solē. virgo p mulierē. dyabolus p ethyopē. angelus per militē designant. et in qua duo loca penarū irremediabilia et tria remediabilia cōputantur. et multa alia

mirabilia·et ꝑmaxime de suffragijs·

Capl'm·vij·

¶ Mi pſone vigilanti in oꝛone et nō wmēti· ℟ Eliæ bat in ſpūali viſione q̄ſi q̄ vi deret palaciū incōprehenſibile magnitu dine·In quo erāt innumerabiles veſtiti veſtibus albis ⁊ fulgidis·quoꝝ quilibꝫ viæbat habere ſeæm ꝑpam·In palacio vero p̄cipalit̄ ſtabat vna ſeæs iudicia ria·in q̄ erat quaſi ſol·Et ſplēdoꝛ qui de ſole procedebat erat incōprehēſibilis·in lōgitudine pfunditate ⁊ latitudine Eli go q̄ vna ſtabat iuxta ſedē·hīs p̄cioſaꝫ coꝛonā in capite·Omēſq̄ ſeruiebāt ſoli ſeæenti in ſeæ·laudātes eū in hymnis et canticis·¶ Beū viæbat quidā ethiops terribilis in aſpectu et geſtibus·q̄ſi ple nus inuidia et accenſus ira magna·q̄ lo quēdo clamauit O iuſte iudex iudica mi chi aiam et audi opa eiꝰ·modicū eni iaꝫ reſtat de vita eius· Permitte q̄ michi punire coꝛpꝰ cū aia·donec abinuicē ſepa reñ·Quibꝰdictis·viæbat michi q̄ vnꝰ ſtabat coꝝ ſeæ quaſi miles armatus· pu dicus et ſapiens in verbis·modeſtuſq̄ i geſtibus ſuis dicens·⁊ O iudex ecce hic ſunt bona opa eiꝰq̄ geſſit vſq̄ ad hāc ho ram·⁊ Et ſtati audiebat vox de ſole ſedē ti in ſeæ·hic inquit viciū maius ē q̄ vir tus·nec eſt iuſticia q̄ viciū ſūme virtuti cōiungat·¶ Rñdit ethyops· Ergo in quit iuſticia ē·vt aia iſta ꝓiungat michi·⁊ Sicut eni ipſa aliq̄ viciū hꝫ in ſe·ſic ⁊ i me nequicia eſt oīis· ℬ Rñdit mi les· Diſcōia dei quālibet pſonā ſequit vſq̄ ad mortē·⁊ vſq̄ ad vltimū punctū· et poſtea fit iudiciū·In iſto vero homie de quo loq̄mur adhuc coniūcta ſunt aia et coꝛpus·et diſcretio māet in eo·¶ Re ſpōdit ethyops Scriptura dicit q̄ men tiri non pōt·Diliges æū ſup omia et p̄ximū tuū ſicut temetipm·⁊ Vide ergo q̄ omia opa iſtius facta ſunt ex timoꝛe·nō ex caritate ſicut debuit·⁊ ¶ Omiaq̄ pec cata eius æ q̄bus confeſſus ē·inuenies confeſſa cū modica contritōe·Ideo p̄ meruit infernū·q̄ demeruit regnū celo rum ¶Et ideo pctā eius ſūt hic manifeſta apud diuinā iuſticiā·q̄ nunq̄ adhuc ob tinuit contritōem ex diuina caritate cō miſſoꝝ pctōꝝ ſuoꝝm·⁊ ¶ Rñdit miles· Ipe vtiq̄ ſpauit ⁊ credidit obtinere cō tritōem verā ante mortē· ¶ Cui ethy ops tu inquit oīa congregaſti quecunq̄ bñfecit·oiaq̄ verba et cogitatus ad ſa lutem aie eius noſti·Omniaq̄ inq̄t iſta quecūq̄ ſunt·non p̄ſt aſſimilari gr̄e illi que eſt cōtritio ex diuina dilectiōe cum ſancta fide et ſpe·et minꝰ ælere poſſunt oīa pctā ſua·Nam iuſticia ab etno in deo eſt·q̄ nullus pctōr ingrediat celū· qui non habuit pfectā contritiōem·Et ideo impoſſibile ē·q̄ deus iudicet cōtra diſpoſitiōem p̄ſcitam ab etno·ergo ania iſta iudicanda ē ad infernū· et mecū ad eternā penam comūgēda·Quibꝰdictis miles tacuit·nichil rñdens ad eiꝰ verba

¶ Poſt hec videbant æmones in numerabiles·ſiles diſcurrētibus ſintill' ex feruēti igne· et clamabant vna voce dicētes ei q̄ ſedebat i ſede quaſi ſol Nos inquiūt ſcimꝰ·q̄ tu vnus deus es in tri bus p̄ſonis·et eras ſine p̄ncipio et es ſi ne fine·nec eſt alius æus niſi tu·tu vere es ipa caritas cui coniūcta ſunt miſcōia et iuſticia·tu fuiſti i te ab initio·nichil ha bens diminutū in te nec trāſmutabile ſi cut decet deū·extra te nichil eſt ⁊ nichil abſq̄ te q̄ gaudiū habeat Ideo caritas tua fecit angelos· ex nulla alia materia niſi a æitatis tue potētia· et feciſti ſicut mia dictabat·Sed poſtq̄ nos intꝰ accē ſi fuimus ſupbia et inuidia et cupiditate tua caritas diligēs iuſticiā eiecit nos de celo cū igne malicie nr̄e· in abyſſum in cōprehēſibilem ⁊ tenebroſam q̄ vocatur nūc infernꝰ·Sic fecit caritas tua tunc· q̄ nec ſepabit adhuc de iniuſte tue iudi cio·ſiue fiat ſcōm miam ſiue ſcōm equita tem·Plus dicimꝰ ſi res illa quā p̄e oīi bus diligis que ē virgo que te genuit·

et que nunq̃ peccauit·si inq̃ illa peccas-
set mortalit·z sine ꝓtritõe diuina mortu-
a fuisset·sic diligis iusticiã·q̃ anima eius
nunq̃ obtineret celũ· sed esset nobiscũ i
inferno·Ergo o iudex cur nõ iudicas a
nimã istã nobis·vt pũiam⁹ eã scõm opa
tua? ¶ Post ista audiebat somnus
quasi tube· qnẽ q̃ audiebãt tacuerũt· et
statim quedã vox loquebat dicẽs Sile
te et auscultate oẽs vos angeli et aie et
demonia·q̃d mater rei loquit̃z Et stati
ipa virgo ante sedẽ iudicij apparens· et
habẽs sub mãtello suo q̃si occultas res
aliq̃s magnas·dixit·O o inimici·vos p
sequimi miscõiam·z cũ nulla caritate di
ligitis iusticiã Licet i opibus bonis hic
appareat defectus·p q̃bus hec aia non
debet obtinere celũz¦Videte tñ q̃d ego
habeo sub mãtello meo Cũq̃ virgo am
bos apperuisz sinus mãtelli·appuit sub
vno·quasi quedã modica ecclia·in qua
aliqui monachi vibant̃z Sub alio ve
ro synu apparuerũt mulieres z viri ami
ciq̃ dei religiosi z alij· et oẽs vna vo-
ce clamabãt dicentes z Miserere miseri
cors dñe z ¶ Deinde factũ est silentiuz·
et virgo loquebat̃ dicẽs z Scriptura di
cit·Qui hz fidẽ pfectã·potest p eã trãs-
ferre montes in mũdũz¦Quid ergo tunc
possunt et debent voces istoꝝ facere·q̃
et fidem habuerũt z seruierũt deo cum
feruẽti caritate? ¶ Quid vero il-
li amici dei facturi sũt·q̃s iste rogant o
rare pro se vt posset separi ab inferno z
obtinere celũ·nec p bonis opibus suis
alã remuneratõem q̃siuit nisi celestia?
Nunq̃ non pñt et valẽt omẽs eorũ la
crime et pces apprehẽdere et eleuare eũ
vt obtineat añ mortẽ suã diuinã contri-
tionẽ cũ caritate? Insup et ego addaz
pces meas· cũ oꝛombus oĩm sanctoꝝ q̃
in celo sunt· quos iste specialiter hono-
rabat·Et iterũ adiecit virgo·O inquit
demones pcipio vobis ex ptãte iudicis·
attẽdere ad illa que in iusticia nũc vide
tis z Tũc oẽs rñderũt quasi ex vno ore·
Nos inquiũt videmus·q̃ in mundo mo
dica aqua et aer magnus placãt irã dei·
sic et tua oratione placat̃ deus ad miam
cũ caritate z ¶ Post hec audita est vox
de sole dicẽs·Ꝑter pces amicoꝝ meoꝝ
obtinebit iã ille diuinã contritõez ante
mortẽ z Intñ q̃ non veniat in infernũ·
sed purgabit̃ cũ illis q̃ graviorẽ penã ha
bent in purgatorio·Purgata vero ania
mercedẽ habebit in celis cũ illis· qui in
terris spem et fidẽ habuerũt cũ mimma
caritate z Quib⁹ dictis demones fugerũt·
¶ Deinde sponse videbat·q̃ q̃si locꝰ qui
dam tribilis et tenebrosus apiebat·in q̃
apparuit fornax ardens intus z Et ignis
ille nichil aliud habebat ad coburendũ
nisi demones et viuẽtes aias z ℍ
Supra vero fornacẽ istũ appuit aia illa
cuius iudiciũ iam in superioꝛib⁹ auditum
est z Pedes vero aie affixi fuerũt forna-
ci·et aia stabat erecta quasi ꝓsona vna z
Non aũt stabat in altissimo loco nec in
infimo·sed q̃si in latere fornacis z Cuius
forma erat terribilis et mirabil̃ z Ignis
vero fornacis videbat̃ se trahere sursum
infra pedes anie· sicut q̃ aqua trahit se
sursum p fistulas·et violẽter compmẽbat
se ascẽdebat super caput·itñ q̃ poni sta-
bant sicut vene currẽtes cũ ardẽti igne
Aures aũt videbant̃ quasi sufflatoria fu
morum· que cerebrum totũ cũ continuo
flatu cõmouebant z Oculi vero eueꝛsi
apparebãt et imersi·et videbant̃ ad oc-
ciput intus esse affixi z Os q̃ erat aper-
tum·et lingua extracta p aperturas na-
riũ·et dependebat ad labia z Dentes aũt
erãt quasi claui ferrei affixi per palatũ z
Brachia vero ita longa erant·q̃ tende
bant ad pedes z Manus q̃ ambe·videbã
tur habere z cõprimere quandã pingue
dinẽ cum ardenti pice z Cutis vero que
appebat supra aiam·videbat̃ habere for-
mã pellis supra corpus·et erat quasi lu-
thea vestis circũfusa spmate· Que qui-
dem vestis sic erat frigida·q̃ omnis q̃ vi
debat eam cõtremuit·Et de illa pecca-

bat sicut sanies ꝛ vlcere cū corrupto sā
guine·et fetor ita malus·ꝙ nulli pessimo
fetori in mūdo posset assilari· ¶ Eli
sa itaq; ista tribulatōe audiebat vox de
illa aia·q̄ dixit quinq; vicib⁹·ve clamās
cum lacrimis totis viribz suis· Primo
inq̄t· ve michi qz sic modicū dilexi deū·
pro maximis virtutib⁹ eius et grā michi
data·Scōo ve michi qa non timui iusti
ciam dei sicut debui· Tercio ve michi·
qz dilexi corpis et carnis mee peccatri
cis voluptatē·Quarto ve michi·ꝑpter
mūdi diuitias et supbiā meā· Quīto ve
michi·ꝙ vnq̄ vidi vos ludouicū ⁊ iohā
nam⁊ ¶ Et tūc dixit angel⁹ michi Ego
inq̄t volo tibi exponere visionē istā Pa
lacū istud qō vidisti ē silitudo celi Adul
titudo vero illoz q̄ erāt in sedib⁹ vestiti
vestibus albis et fulgidis·sunt angeli et
sanctoz aie·Sol vero significat xp̄m in
deitate sua⁊ Alr aūt virginē que ꝛum
genuit⁊ Ethyops vero dyabolū q̄ aiam
accusat⁊ Miles angelū q̄ bona opa aie
dicit Fornax vero notat infernū·qui est
intus sic ardēs· ꝙ si totus mūdus arde
ret cū oībus q̄ in eo sunt· nō esset sil'e
magnitudini fornacis illius·In isto ve
ro fornace audiunt voces diuerse· oēs
loquētes contra deū· Oēsq; inchoātes
voces suas cū ve·et similit finiētes Ap
parētq; aie quasi pśone·quarū mēbra ex
tendunt incōsolabilit nunq̄ habētes re
quiē·Scito eciā ꝙ ignis q̄ vrebat tibi
in fornace·ardet in etnis tenebris et aie
in eo ardētes·non hnt oīes equalē pe
nam· ¶ Tenebre vero q̄ apparue
rūt in circuitu fornacis· vocat limb⁹·⁊
ꝓcedit de tenebris que sūt in fornace·et
sūt tū ambo vnus locus et vn⁹ infern⁹·
quicūq; illuc venerit·nūq̄ habebit cum
deo mansionē·¶ Supra vero tenebras
istas ē maxima pena purgatorij·quā aie
pnt sustinere⁊ Et vltra locū istū ē locus
alius vbi minor est pena· que non ē alia
nisi defectus viriū in fortitudine et pul
critudine et cōsimilibus· Sicut ꝑ sil'e di
co·quasi si aliqs esset infirm⁹ et cessante
infirmitate vl' pena michil haberet ꝛ vi
ribus·donec paulati recuperet·¶ Ter
cius vero loc⁹ supior est· vbi nulla alia
pena ē· nisi desideriū puenīdi ad ꝛum
Et vt meli⁹ in ꝓscīētia tua intelligas·di
co tibi ꝑ silitudinē·quasi si es miscereť⁊
arderet cū auro in igne ardentissimo·et
tā diu deberet purgari donec es cōsume
reť·et aurū remaneret purū·Quāto ve
ro es fortius et spissius esset·tāto arden
tiori igne indigeret·donec aurū esset q̄si
aqua currēs et totū ardēs·Deinde ma
gister eius ꝓfert aurū in locū alium·vbi
obtineat verā formā in visu et tactu·Po
stea mittit in terciū locū·vbi custodiat
et pītetur possessori· ¶ Sic ē eciaz
spūaliter·In primo loco supra tenebras
est maxima pena purgatorij·Ibi vidisti
illā supradictā aiam purgari·Ibi est de
monū tactus·Ibi ꝑ silitudinez apparēt
venenosi vermes ⁊ similitud aīaliū fe
rocū⁊ Ibi calor ē et frigus· ibi tenebre
et cōfusio que procedūt de pena q̄ est in
inferno·ibi quedā aie hnt minorē penaz
et quedā maiorē·iuxta ꝙ erāt petā emē
data vel nō eo tpe quo aia cū corpe mā
sit·Deinde mgr idest iusticia ꝛi·profert
aurū idest aias in alia loca vbi nō est ni
si defectus viriū·in qbus aie tā diu mo
rabunt donec refrigeriū habebūt·vl' de
specialib⁹ amicis suis vel ꝛ sctē ecclesie
cōmunis oribus·Mā aia quo mai⁹ auxi
lium habebit de amicis·eo citius conva
lescit et liberabit ab illo loco·Post hec
aia ferť in locū terciū·vbi non est pena
nisi desideriū puenīdi ad dei pītiam·et
eius visionē beatā⁊ In hoc loco moran
tur multi et mmis diu·ꝓter illos q̄ i mū
do dū vixerūt·ꝑfectū desideriū habuerť
puenīendi ad dei pītiam ⁊ eius visionē
¶ Scito eciā ꝙ multi morunt i mū
do ita iusti et innocētes·ꝙ statim pueni
unt ad pītiam et visionē dei· ¶ Quidā
vero petis suis cū bonis opib⁹ sic emē
datis·ꝙ aie eoz nullaz sentiant penam·

Sed pauci sunt. q̄ non veniūt in locuz vbi est desideriū quemēdi ad deū; Ideo omēs anie in istis tribus locis morātes. participāt scē eccle p̄cibus et bonis opibus que fiūt in mūdo Precipue que fecerūt dū viverūt. et eoz q̄ fiunt ab amicis eoz post mortē; Scito eciā q̄ sicut peccata sunt mltiformia et diuersa; Sic eciam pene sunt mltiplices et diverse Ideo sicut esuriēs gaudet de pasticulo veneti ad os eius. sitiēs de potu. tristis letat de gaudio. nudus de veste. Infirmus in veniēdo ad lectū; Sic aie gaudēt z pticipant hūjs bonis q̄ fiūt pro eis in mūdo. ¶ Deiñ subiunxit angelus; Bñdict⁹ sit ille q̄ in mūdo iuuat alias .oīomb⁹ et bonis opibus. laboreq̄ corpis sui. q̄ iustitia dei mēturi nō potest q̄ dicit. q̄ anime aut purgari debēt post mortē pena purgatorij. aut opibus bonis amicoz citiꝰ solui; ¶ Post hec de purgatorio audiebaī multe voces dicētes. O homie jhū xp̄e iudex iuste. mitte caritatē tuam. hūjs qui spūalit potestatem hñt in mūdo. tūc plus participare poterimꝰ q̄ nūc de eoz cantu lectione z oblatione; Supra vero spaciū istud de quo clamor iste audiebaī. videbaī quasi homus. in q̄ mlte voces audiebaī dicētes. Miserere sit illis a deo qui mittūt nobis auxiliū in defectib⁹ nr̄is; In ipa q̄q̄ homo videbatur quasi aurora p̄cedere; Subtus vero aurorā apuit nubes que nichil habebat de luce aurore. de qua vox p̄cessit maxima dicens; O dñe deus da de tua incōprehensibili ptāte. vnicuiq̄ cētesimā remūeratōem in mūdo. hūjs qui nos eleuāt cuz bonis operibus in tue diuinitatis lucē. et tue faciei visionem;

Verba angeli ad spōsam de intentione pene aie a deo in superiori capīo indicate. et de remissiōe eciam pene ipius quia ante eius mortem inimicis pepercit.

¶ Capitulum. viij.

Item loquit angelus dicēs. Illa aia cuiꝰ dispositōem vidisti et iudiciū audisti Ipa ē in grauissima pena purgatorij; Et hoc ideo est. q̄ nō intelligit vtrū veniet ad requiē post purgatōez an damnata sit. et hec iusticia dei ē. q̄ ipe habuit conscīētiam seu discretōem magnā. qua vtebaī ad mundū corpalit et non ad aiam spūaliter. q̄ nimis oblitus est et neglexit deum q̄ diu vixit; Ideo nūc aia eius patit ardorē de igne. et cōtremiscit de frigore. Ipa est ceca de tenebris. et de demonum visu horribili timorosa. surda de clamore dyaboli. Esuriēs et sitiēs intus. et ab extra vestita cū confusione. Attamē deus dedit ei vnā grām post mortē. q̄ scilicet nō veniret ad tactū demonū. quia pter solū honorē dei pepcit et dimisit grauia delicta capitalibus inimicis suis et fecit amicitiā cū capitali inimico suo ¶ Scito eciam q̄ quidq̄d boni fecit et quidq̄d p̄misit et dedit de bene acquisitis diuitijs. et maxime p̄ces amicoz deiminuūt et refrigerant penā eius iuxta q̄ diffinitum est in iusticia dei; Alia vero bona minꝰ bene acq̄sita que dedit. p̄ficiunt hūjs spūaliter q̄ iuste antea possidebant ea. aut corpaliter si sint digni iuxta dispositōem dei;

Verba angeli ad spōsam de iudicio diuine iusticie cōtra animam supradictā et de satisfactōe facienda in hac vita pro ipa existente in purgatorio.

Capitulū. ix.

Item loquitur angelꝰ. Hactu prius audisti q̄ pter preces amicoz dei. obtinuit ille diuinā contritōem ex caritate pro peccatis modicū ante mortē. que contritio sepauit eū ab inferno; Ideo post mortē iudicauit iusticia dei. q̄ deberet per septem etates ardere in purgatorio. q̄s habuit ab illa hora q̄ primo sciēter mortale peccatū fecit. vsq̄ dū ex diuina caritate pe-

nituit fructuose. Misi de mūdo z amicis dei auxiliū obtineret. Prima itaq; etas fuit. q̄ non dilexit deū. ꝓpter nobil' corpus eius mortē. et ꝓpter tribulationes eius multiformes q̄s et ipse xp̄us tolerauit. non ꝓpter aliā causam nisi ꝓpter salutem animaꝝ. Scōa etas fuit. q̄ non dilexit animā ꝓximam sicut xp̄ianus ꝫberet. nec regratiabat deo pro baptismo suo. et ex eo q̄ non erat iudeus vel paganꝰ. Tercia etas fuit. q̄ bene sciuit que ꝫus precepit facere. et ad hec ꝑficienda modicam habuit volūtatem. Quarta etas fuit. q̄ bene sciuit q̄ deus prohibuit hijs qui ad celū vellent ire. et audacē fecit contra illa. sequēs non conscientie stimulos sed suū carnalem affectū et volūtatem. Quinta etas fuit. q̄ nō vsus est gr̄a et confessione sicut ad illū ꝑtinebat. cū habuit tā longum tempus. Sexta etas fuit. q̄ modicū curabat de corpe xp̄i. nolens illud frequenter recipe. q̄a petō cōtinere nolunt. nec caritatem habuit recipere corpus xp̄i anteq̄ in fine vite. ¶ Post ista aparuit quidā quasi homo mo destus valde in visu. cuius vestes erant albe et fulgide quasi alba sacerdotalis. cinctus zona linea z stola rubea ad collum z subtus brachia eius. qui ichoabat verba sua isto mō. Tu q̄ hec vides attē de z nota. z memorie tue cōmenda que vides. et que dicunt tibi. Nos quippe q̄ estis in mūdo viuētes. nō valetis eo mō intelligere potentiā dei. et eius añ tēpa ꝓstitutōem. sicut nos qui cū eo sumus. ¶ Quia illa que apud deum fiūt in vnico puncto. hec apud vos cōprehendi non pñt. nisi cū verbis et silitudinibus iuxta mūdi dispositōem. ¶ Ego itaq; sum vnus de illis. quē iste hō iudicatus ad purgatoriū honorauit cū omnis suis in vita sua Ideo dedit michi deus ex gr̄a sua. q̄ si aliquis vellet facere que moneo. tūc aia istius trāsferri possz in sublimiorē locū. vbi obtineat suā veram formam. et nullam aliam penā sentiat nisi sicut ille patetur. qui magnū morbum habuisset. et omēs dolores abessent. Jaceretq; quasi homo sine viribꝰ. Attū ex hoc gaudēt. q̄ pro certissimo sciret se ad vitā pūeturum. ¶ Propterea sicut tu audisti q̄ anima istius clamauit q̄q̄es ve Jdo quinq; dico cōsolatoria sibi. Primuz ve fuit q̄ deū modicū dilexit. Ideo vt ab isto libereē. dētur pro ania eius. xxx. calices in quibus sanguis dei offerat. z ipe deus magis honoreē. Scōm ve fuit q̄ non timuit deū. Ideo pro isto absoluendo. eligant. xxx. sacerdotes devoti iudicio hoim. Quoz quilibet dicat. xxx. missas q̄ possunt. ix. de martribꝰ. ix. de cōfessoribus. ix. de oīnibus sanctis. vicesimā octauā de angelis. vicesimā nonā ꝫ sancta maria. tricesimā de scā trinitate. ¶ Et omēs intente orent pro aia istiꝰ. vt ira dei mitigeē. et iustitia eius ad miam flectat. ¶ Terciū ve fuit p superbia eius et cupiditate. Jdo pro isto abolendo recipiant. xxx. pauperes. quoz pedes lauentur cū humilitate. et dent eis cibaria et pecunia. vestesq; quibus ꝓsolent. quoz quilibz tam q̄ lauat. q̄ qui lauant rogēt deum humilit. vt ꝓpter humilitatē suam et amarā passionem suā. dimittat aie istius cupiditatē et superbiā quā cōmisit. ¶ Quartū ve fuit luxuria carnis sue. Jdo quicunq; daret vnam virginē in mōasteriū. et vnam viduā similit. vnāq; puellam in cōiugiū verū. dando cū eis tantum de bonis vnde sufficient ad victum et vestitū subsistāt. tunc peccatū aie istiꝰ q̄ in carne cōmiserat dimittet deus. q̄a hee sunt tres vite q̄s ꝫus in mūdo stare iussit et elegit. ¶ Quintū ve fuit q̄ multa petā ꝓmisit in tribulatōem plurimoz. scz q̄ totas vires adhibuit. quatinus illi duo ꝑius nomiati conuenirēt in coniugiū. qui nō minus quadā cōsanguinitate coniūcti erāt. q̄ si fuissent ambo de ꝓxima parentela. et hanc coniūctionē ꝑcurauit plus ꝓpter seipm q̄ ꝓpter regnum. et sine requisitione pape cōtra

laudabilem sancte ecclesie dispositionē. Pro isto itaq; facto multi facti fuerunt martires. ne contra deū et scām ecclesiam seu xp̄ianos mores talia tolerarent. si quis tale peccatū abolere volens iret ad papā dicens. quidā homo tale pctm̄ cōmisit. nō exprimēdo psonam; Attū in fine penituit et obtinuit absolutōem. nō emendato pctō. Imponite ergo michi p̄niam qualemcunq; vultis et tolerare possim. q; ego paratus sum p eo pctm̄ illud emēdare. Vere si nō esset isti imposita maior penitētia nisi vnū pat̄ nr̄ valeret illi anime ad diminutionē pene i purgatorio;

Verba querimōie xp̄i de romanis ad spōsam. et de crudeli sententia cōtra eos a xp̄o illata si in peccatis suis moriantur.

¶ Capitulum. x.

EIlius dei loquit̄ hec verba dicens. O roma tu michi pro multis bñficijs malaz retributōem repēdis; Ego sum deus qui omia creaui. meaq; maxima caritatē p corpis mei durissimā mortē manifestaui quā p̄na voluntate pro animarū salute sustinui; ¶ Tres itaq; vie sunt quibus tedire volui. et vere in oīnibus eis tu me provere voluisti. In prima em̄ via lapidem magnū suspēdisti sup caput meū. vt me conterēt. In scōa via acutā lanceaz posuisti. q̄ non sineret me ad te procedere; In tercia via michi foueā fodisti. vt in eam incaute cadēs suffocarer. ¶ Sz ista que iā dico. nō corpaliter sed spūaliter ꝓbēt intelligi; Ego quidē ad habitatores rome qui talit̄ faciūt loquor. sz nō ad amicos meos qui eoz opa nō sectant̄; Prima itaq; via qua venire solitus sum ad cor hominis est verus timor dei. sup quē homo ingentē suspēdit lapidē. hoc est magnā cordis duri p̄sumptōem. non timēs iudicē cui nemo resistere potest. sed ita in corde suo dicens; Si venerit ad me timor dei. cōteret eum p̄sumptio cordis mei. Scōa via qua venio ē diuim consiliū infusio. que ecīā multotiens aduenit p̄dicatōibus et doctrinis; Tunc nempe in hac via homo lanceam ponit ꝑ me. dū delectabilit̄ peccat ꝓtra p̄cepta mea. ꝓponens firmit̄ in mal̄ suis pseuerare. donec non poterit ea amplius vsitare; Hec certissime est illa lancea q̄ non sinit ad eū venire grām dei; B Tercia aūt via ē illuminatio spūsancti in cuiuslibet homis corde. p quā homo intelligere p̄t et pensare que et quāta pro eo fecerā. et qualia pro ipo passus fueram in meipo; In hac siquidē via profundam michi fodit foueam. sic dicēs in corde suo; Quidq̄d michi libet hoc michi sua caritate carius est. sufficit em̄ michi de hijs que in hac vita delectant me cogitare. et sic diuina caritas vna cum opibus meis. quasi in p̄funda fouea ab eo suffocant̄. Vere habitatores rōe hec omia michi facunt. et certissime verbis et opibus hec ostendūt; Verba et opa mea pro nichilo reputantes. michiq; et matri mee ac scis meis in ioco z seno in leticia et ira maledicētes. et contumelias pro grārūactionibus offerentes. Illi quidem nō viuūt iuxta p̄suetudinē xp̄ianoz sicut scā ecclesia p̄cipit. q; maiorem caritatē non hñt ad me q̄ ꝫmones. qui magis miserias suas sustinere volūt et naliter iniamq; maliciam retinere. q̄ me vitere michiq; in phenni gl̄ia adherere. ¶ Sic vtiq; sunt illi q̄ corpus meū nolunt accipere. qđ in altari de pane sicut ego ipe constitui consecrat̄. cuius p̄cptō iuuat maxime ꝓtra dyabolica temptatione; O q̄ miseri sunt q̄ tale iuuamē duz sani sunt. magis q̄ venenū respuūt z abhorrent. q; nolunt se a pctis refrenare;

Huc igitur p vnā viam eis icognitaz veniā cū potentia ꝫitatis mee. vindictam mee hūanitatis contēptorib⁹ inferendo. Et sicut ipi michi tria obstacula in vijs suis. ne ad ipos iprediar pauer-

Ita et ego alia tria ipis parabo· quorū amaritudinē vini et mortui sentiēt ⁊ gu stabunt·Lapis itaq; meus mors est subi tanea et improuisa·que sic eos conteret ꝙ omia que hñt ad iocunditatē suaz hic remanebūt·⁊ sola anima ad iudiciū me um venire cōpelleť⁊ Lancea vero mea ē iusticia mea· que ita eos a me remoue bit·ꝙ nunq; gustabūt bonitatē meā qui eos redemi·et nunq; videbunt pulcritu dinem meā qui eos creaui·Fouea autez mea est inferni tenebrosa obscuritas·in quā ipi cadent·viuēw ibi in miseria sem piterna⁊ Oēs angeli mei in celo et om nes sancti condemnabūt eos· Omēsq; demones omēsq; aie in inferno maledi cent eis⁊ Sed illos noto et de illis hec dico·ꝙ ita dispositi sunt sicut est dictū su perus· sive fuerint religiosi sive secula res clerici·sive layci sive mlieres sive ip sor filij ⁊ filie·qui ad tantam deuenerūt etatē·ꝙ intelligūt deū omnia pcā vetu isse·et nichilomin⁹ tñ pctis se implicant voluntarie·amore dei excluso· eiusq; ti more parupenso·¶ Ceruntñ talis est michi adhuc volūtas·qualis sunt michi pē denti in cruce·Jdem enī sum mō ꝙ tunc fui·qñ latroni miscōiam petēti pcā oia dimisi·et celi portas aperui⁊ Alteri q; la troni me contēnēti·inferni claustra pa tefeci Ubi pro peccatis suis eternaliter cruciatur⁊

Uerba scē agnetis ad

virginē gliosam ipam laudantia et bñdi centia·et qualit rogat virginē pro filia· et de rnsione dñi et virginis dulci et cō solatoria ad spōsam· et qualit iste mūd⁹ per ollam designatur⁊

Capl'm·xj·

Agnes loquit· O ma ria mater ⁊ virgo virginū· tu merito vocari potēis au rora·quā sol verus ihūs xps illumiauit· Sed nūquid voco te auroraꝑ regalem ꝑgeniem·autꝑ diuitias et hono res⁊ Nequaquā⁊ Sed merito dicenda es auroraꝑ humilitatē·ꝑ fidei illu minatōem·ꝑ singulare votū castita tis⁊ Tu emī es veri solis nūcia et produ ctiua⁊ Tu iustor leticia· Tu demonum expulsio·tu consolatio peccator Ergo rogo teꝑ nuptias istas qs de⁹ fecit tecum hora ista· vt filia tua stare possit in honore et amore filij tui⁊ ¶ Respōdit mater dei·Qūo intelligis nuptias istas edicito ꝑ istā que hec audit⁊ Rndit agnes·Tu vere vtrūq; mater et virgo et vxor es·Nā pulcerrime facte sunt in te nuptie hora ista· cum deus homñ in te coniūctus est·absq; confusione et dimi nutione veritatis⁊ Clirginitas q; et mā nitas sociate sunt·illeso virginitatis pu dore·simulq; mat et filia facta es tui cre atoris·Illum quippe hodie genuisti tpa liter·qui a patre eternaliter gen⁹·oia cū patre operatus est·Nā spūssanct⁹ in te fuit et extra te et circūquaq; tecum · qui fecundauit te consentiente nūcio ve Jpseq; filius dei qui hodie natus est de te·eciam fuit in te anteq; nūcius suus p veniret ad te· Joeo fac miam cum filia tua· B Jpsa emī filis est illi pauper cule mulieri·q habitans in conualle·ni chil habebat nisi modicū viuidū vtpu ta gallinā vel anserem·que ad dñm qui in mōte vallis habitabat tm affecta est· ꝙ quidq; habebat viuidū dño in mōte ex caritate offerebat· Cui rndit dns ⁊ Supabundo in omnibus·nec tua michi sunt necessaria·sz forte meo parua tribu is vt tibi maiora tribuant·Cui illa Non inquit hec meo offero q tibi necessaria sunt·sz qa me tantillā paupculā cohabi tari fecisti monti tuo·a seruisq; tuis ho norata sū·Joeo tantillū q̄ michi tñ est consolatoriū offero tibi·vt probes ꝙ fa cerem maiora si valerē·⁊ ne gre tue sim ingrata·¶ Rndit dns·qi me tāta cari tate dilexi·ego elevabo te ad montem meū·et dabo tibi et tuis vestes ⁊ victū annualē·¶ Sic nūc ē filia tua dispositā

Ipsa enim illud solū qđ habebat viduū idest amorem mūdi et filioz reliquit tibi Ideo tue pietatis est prouidere ei¦ ℭ Rñdit mater ad spōsam filij dicēs·Filia sta stabilis Ego rogabo filiū meum qui dabit tibi victuz annualē·et collocabit te in mōte·vbi mlia milium angelorum seruiūt ei Mā si cōputarent oēs homies qui nati sūt ab adam· vsqz ad nouissimū qui nasciturus ē in fine mūdi· plusqz decem angeli ueniunt pro vnoquoq hoie· Mūdus quippe nō est nisi· quasi qdam olla¦ Ignis vero subtus ollam ¦ cinis· sunt amici mūdi¦ Sed amici dei sunt qsi cibus optimus in olla¦ Ergo qñ parata fuerit mensa·tūc cibus dulcis psentabit dño et delectabit in eo·olla vo franget sed tñ ignis non extinguetur¦

Verba virginis mris

ad filiam de revolutōe amicoz dei in b mundo·nūc in tribulatiōibus spūalibus nunc in consolatōibus·et quid sit tribulatio spūalis et consolatio·et qliter amici dei debent gaudere et consolari temporaliter·

Capitulū·xij·

Mater loquit¦ ℟ Amici dei debent volui in mūdo· nūc tribulatiōe spūali·nunc consolatōe spūali¦ Consolatio vero spiritualis ē infusio spūsci· psideratio magnaliū operū dei¦ Admiratio patiētie eiꝰ Et qñ hec omia delectabilit ope adimplent¦ Tribulatio vero spūalis est illa· qñ contra voluntatē cogitatōes immūde et inoportune conturbāt mentē·quā do mens angustiat de inhonoratōe dei·¦ de dispendio aiarum·qñ animꝰ ex rationabili causa cogit tpalibus sollicitudinibus implicari·Sic ecia amici dei· qñqz pñt psolari consolatiōe tēpali· sicut de verbis edificatoriꝰ· de ludo honesto· seu de alijs opibus in quibus nichil detractoriū sit aut inhonestū·Sicut p exēplum intelligere poteris·℄Si enī pugnus semp teneꝝ clausus aut cōtraheren tur nerui·aut manus debilitareꝝ¦ Sic ē eciam in spūalibꝰ Si enī animus staret semp in ptemplatōe· aut obliuiscēs seip sum euanesceret superbia·aut minueretur corona glie sue¦ Ideo amici dei qñqz psolant spūs sci infusione·qñqz tribulantur dei pmissione·qz p tribulatōes extirpantur radices pctoz·et fructus iusticie radicant¦ ℟ Ceruntī deꝰ videt corda et intelligit omia· moderat tēptationes amicoz suoz vt sint eis ad pfectū· qz oia facit et pmittit iuste in pōdere et mēsura·Ergo qz tu vocata es i spūm mnoli sollicitari de lōganimitate dei·quia scriptū est qz nemo venit ad deum nisi ptraxerit eū· ℄ Sicut enī pastor cū falciculo floz attrahit et allicit oues in domū·postea claudēs diligent domū· licet oues discurrāt p ambitū nō tñ habebūt egressum·qz domus munita ē pietibus· tectū altū·ianue qñqz clause· ℄ Propt qđ oues assuescūt comedere fenū· intrā qz facte māsuete·ecia comedūt fenū de manu pastoris·Sic ecia est factū tecū Illa enī q tibi antea videbant iportabilia et difficilia· iam facta sūt lenia· intrā qz te nichil ia delectat sicut deus¦

Verba xpi ad spōsam

que lacrime deo sunt accepte et q non· et de quibz fienda seu eroganda est elemosina pauperibus p aiabus defunctoriū· et de psilio et rogamine xpi ad sponsam

℄ Capitulum·xiij·

Filius loquit¦ ℟ Miris cur illū nō audio quē vides multas habere lacrimas· et pluria largiri pauperibz p honore meo Rñdeo tibi ad primū·Ibi duo fōtes decurrūt·frequent contingit·qz in vnū cōuenientes·alterius aqua q turbida ē et lutosa·maculat ¦ deturpat aquā fōtis purissimi·quā factā lutosam qs poterit bibere?Sic ē ecia de lacrimis multorum Quorundā enī lacrime qñqz procedunt

ex humiliatõe inclinatõis nature Quã wꝫ ex mundi tribulatione et timore in ferni· Talũ enim lacrime lutose sunt et fetide· qꝛ non procedũt ex caritate dei ꝛ Sed ille lacrime sũt michi dulces· que procedũt ex cõsideratõe beneficiorꝫ tri· et ex consideratione suorꝫ peccatorum et amore ad deũ· Tales lacrime eleuãt aiam a terrenis in celũ· et regenerãt hominẽ ad vitã eternam· Mã duplex est generatio carnalis et spũalis· Carnal' generatio· generat hoiem de immundicia ad ĩmundiciã· Ploꝛat damna carnis· sustinet gauẽt labores mũdi ꝛ Talũ filius nõ est filius lacrimarũ· qꝛ p tales lacrimas nõ acquirit vita eterna· Sꝫ illa generat filiũ lacrimarũ· q̃ ploꝛat dispendia aie· que sollicita ẽ ne filius offendat deũ ꝛ Talis mat̃ ꝓpinquioꝛ filio ẽ q̃ que generat carnalit̃· qꝛ p talem generationẽ acquirit̃ beata vita· ¶ Ad scõz scz q̃ tribuit elemosinas paupibus ꝛ Respondeo tibi· Si emeres tunicã filio tuo ex pecunia serui tui· nũquid tẽ iure nõ esset tunica eius qui possidebat pecuniam? esset vtiqꝫ· Sic est eciã spũalit̃ ꝛ Mã quicunqꝫ gravat subditos suos aut ꝓximos· vt ex eoꝛ pecunia succurrat aniabus caroꝛ suoꝛum· plus me ad iram provocat q̃ mitigat· qꝛ ablata iniuste· ꝓderunt hĩs q̃ bona iuste antea possidebãt et nõ pro quibus dant̃· ¶ Ceruntñ qa iste benefecit tibi· bñfaciendum est ei et spũaliter et corporaliter· spũaliter fũdendo ad deũ preces pro eo· qꝛ nullus credit quantũ deo placent p̃ces humiliũ· sicut per exẽplum ostendã tibi Si quis offeret regi magnũ pondus argẽti· diceret̃ a circũstantibus· hec est magna p̃tatio Si vero legeret vnũ pater nr̃ regi· ꝛideret̃· Sic ẽ ecõtra apud deũ· Quicunqꝫ em̃ offert pro aia alterius vnũ pater noster· acceptius est deo pondere magno auri· Sicut patuit in illo bono gregorio· qm oratõe sua· etiam infidelẽ cesarem eleuauit ad altioꝛẽ gradũ· Oc

Scõ dicito ei hec verba· qꝛ benefeciſti michi· rogo deũ oim remuneratoꝛez· vt reddat tibi scõm grãm suã ꝛ ¶ Itẽ dic ei sic· carissime vnũ consulo tibi· et vnũ rogo· Cõsulo vt apias oculos cordis tui· considerãdo instabilitatẽ et vanitatẽ mũdi· Recogitando quantũ refriguerat caritas dei i corde tuo ꝛ Et q̃ grauis ẽ pena et horrendũ iudiciũ futurũ· et attrahe caritatẽ dei in coꝛ tuũ· disponẽdo oia tempa tua· bona tpalia· opa affectus et cogitationes ad honoꝛem dei· filios q̃ tuos trade ordinationi et dispositõi ꝛ michil ꝓpter eos de amore dei minuendo Scõ rogo vt in orõmibus tuis impetres· q̃tinus deus qui omia potest donet tibi patientiã· et impleat coꝛ tuũ sua bñdicta caritate ꝛ

Verba exhortatiua xp̃i ad sponsam in timore positã· q̃ nõ debeat timere· de hĩs que vidit et audiuit· qꝛ spũssancti sunt· et quo dyabolus p serpentẽ et leonem· cõsolatio sctispũs p linguam designantur· et qualiter sit opponendum dyabolo·

Capl'm·xiiij·

Filius loquit̃ ꝛ ¶ Cur times et sollicitaris ex eo· q̃ dyabolus immittit aliqua in verba spũssancti· Nunq̃ audisti eum seruare linguã suã sanam· qui eã misit inter dentes leonis cõmoti? Aut nũquid aliquis q̃nqꝫ suxit mel dulcissimuz de cauda serpentis? nequaq̃· Sed q̃s est leo· vel serpẽs nisi diabolus? Leo ꝓpter maliciam· serpens ꝓpter astutiam ꝛ Quid vero lingua nisi ꝓsolatio spũssancti? Quid namqꝫ est linguã ponere iter dentes leonis· nisi verba spũssancti qui in specie lingue apparuit· ꝓpter fauoꝛem et laudẽ humanã dicere? Ergo quicunqꝫ laudes dei ad placendũ hoñibus loquit̃ ꝛ Hic vtiqꝫ mordetur ꝛ decipitur a dyabolo· quia verba illa q̃us sint dei· nõ ꝓcedũt de oꝛe caritatis dei· et lingua

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

scilicet spiritussancti consolatio auferet ab eo. Qui vero nichil desiderat nisi deum omniaq; mundialia sunt ei molesta. nec corpus affectat vitere nec audire nisi que dei sunt. Animaq; eius in infusione spūssancti letatur. hic talis decipi nō potest. qa spūs malus cedit spūi bono. nec audet ei appropinquare. B Quid vero significat mel de cauda serpentis sugere. nisi consolatōem spūssancti de suggestionibus diaboli sperare. qō nequaq; fieri potest. q; dyabolus se magis millies occidi pmitteret. q; vnicum verbum consolatoriū daret anime. cui⁹ critus tenēret ad finem vite. Ergo noli timere. Deus enim qui incepit bonū tecum perficiet ad finem bonū. C Ecce runtamē scito q; dyabolus est quasi canis dimissus de copula. qui videt te non esse in infusione spiritussancti. currens ad te cum temptatōibus et suggestionibus suis. Sed si opposueris ei aliqō durum q; dentes sui vel molent vel obstupescant. statim resiliet a te nec nocebit tibi. Quid vero est durum opponendū dyabolo. nisi caritas divina et obedientia mandatorum dei. que cum vixerit diabolus perfecte in te. statim tentes eius id est conatus eius et voluntas frustrabitur. quia considerat te omnia cōtraria magis velle pati q; mandatis dei ire.

Verba xpi ad spōsam

cur boni in hac vita tribulant. et mali prosperantur. et qūo deus probat per exemplum. q; qnq; promittit temporalia. in quibus subintelligunt spūalia. et qualit deus non predixit singula ad certas horas cū oēs hore et mometa. ei sunt nota

Capitulū. xv.

ELius dei loquitur. A Miraris cur amicum dei honorandum. audisti tribulari Inimicū vero dei honoratū. quē credebas flagellādū. sicut dictum fuit tibi in alia divina visione. Rndeo tibi. verba mea. et spūaliter et corporaliter intelligi debent. Quid enim est tribulatio mūdi. nisi pparatio quedam et elevatio ad coronaz? Quid vero psperitas mundi homini abutenti gratia. nisi descensus quidam ad perditiōem? Ergo tribulari in mundo. vera exaltatio est ad vitam. Prosperari vero in mūdo homini iniusto. vere descensus est ad infernū. C Ideo ad instruendū patientiā tuam in verbis dico tibi vnū exemplū. Quasi mat vna esset habēs duos filios. quorū vnus natus fuit in obscuro carcere. nichil sciēs nec audiens nisi tenebras et lac matris. Alius vero natus fuit in tugurio quo habens cibum humanū. requiē in lecto. seruitiū ab ancilla. Ei vero qui in carcere natus fuit. dixit mater. O fili si volueris egredi a tenebris. habebis cibum delicatiorem. lectū molliorem et tutiorem locū. Quod puer audiēs egressus ē. q; si mater pmisisset sublimiora. scz vel currentes equos vel domos eburneas aut latam familiā. nō credidisz. quia nichil noverat nisi tenebras. et lac maternum. Sic et deus qnq; parua pmittit in quibus altiora intelligit. vt homo p tpalia addiscat celestia cogitare. B Alteri vero filio dixit mater. O fili quid tibi vtilitatis est morari in isto vili tugurio? Audi igit consilium meū et proderit tibi. Ego scio duas civitates. In prima est habitātibus gaudium interminabile et indicibile. honorq; sine fine. In scda est exercitū pugilum. vbi oēs qui pugnant fiunt reges. omēsq; qui vincuntur vincunt. Qō puer audiens et egrediēs ad stadium. regressus dixit matri. Ecce inquit mirabilez ludū in stadio. alij prosternebant et conculcabant. Alij denudabantur. et mortificabant. attn omēs tacebant omēs ludebant. nullusq; contra prosternentes se levavit caput sive manum. C Rndit mater. Civitas ista quā vidisti nō est nisi suburbiū civitatis glorie. In isto enim suburbio expuri vult

dñs illos·qui fuerint apti intrare civita
tem glorie ꝛ Et quos viderit vigilantio
res ad certamina·hos in gloria sublimi
us coronabit ꝛ Et ꝓterea in ipo subur
bio resident hij·qui probaturi sunt illos
qui in gloria sunt coronandi· Quod ve
ro vidisti prostratos denudari·verbera
ri·et tacere·hoc ito est·quia vestes no
stre maculate sūt ex tenebris tugurij no
stri· que vt subtilius mundent opus est
magno certamie et labore· ℭ Rn
dit puer graue est conculcari ꝛ tacere·
melius enim iudico redire ad tugurium
meum·Cui mater·Si inquit manseris i
tugurio nostro·orientur ex tenebris no
stris et fetoribus vermes ꝛ serpentes q̄
rum auditu horrescit auditus tuus quo
rum morsu infrigidabitur omnis virt⁹
tua·quorum cohabitatōe malles nō fu
isse natus Quod puer audiens ꝛ corpo
rale bonum appetens·qō tamen mater
intellexit spiritualiter·factus est anime
quior et quotidie incitabatur ad coro
nam·Sic facit et deus Nam quantocz
promittit et tribuit temporalia·quātocz
promittit carnalia in quibus subintelli
git spiritualia·vt ꝛ animus per accepta
munera incitetur ad feruorem rei·ꝛ per
intellectum spiritualē humilietur· Ne
desepo presumat· Sicut fecit deus isra
heli·Primo namcz promisit et dedit eis
tempalia·et cum eis fecit eciam mirabi
lia·vt per talia erudirentur ad invisibi
lia et spiritualia·Deinde facta in eorum
intellectu maiori deitatis cognitione·
cū ꝓphetis de⁹ loquebatur obscura ver
ba·et difficilia ad intelligendum·inter
miscens quedam cōsolatoria et gaudio
sa·quando scz promisit populo reditū ad
patriam·pacem perpetuā· oiacz ruino
sa edificanda·Que oīa promissa licet
pplus carnalis itellexit et habere ea vo
luit carnaliter·deus tamē quedam car
naliter quedā vero spūaliter adimplen
da pscivit et prefinivit· ℗ Sed po
tes querere·Cur deus cui omēs hore et
momenta nota sunt·nō plane et ad rec
tas horas ꝓposuit singula·aut cur alia di
xit·et alia notavit? Rn̄deo tibi· Israhel
carnalis erat·et carnalia sola desidera
bat·nec invisibilia nisi per visibilia perci
pere poterat·Ideo placuit deo multis
modis erudire populū suum·vt creduli
promissionum rei coronarent̄ sublimius
ꝓpter finem·vt proficientes in bono fer
uerent amplius·vt desidiosi succenderē
tur ad deum fervencius· vt transgredi
tes desisterent peccare liberius· vt tri
bulati tolerarēt miserias suas patienti⁹
vt laborantes subsisterent delectabili⁹·
vt expectātes ꝓ obscuram promissionez
sublimius coronarent̄ ꝛ Si em̄ de⁹ car
nalibus sola spūalia promisisz oēs tepu
issent ab amore celestium·Si vero sola
carnalia promisisset·q̄ tūc differētia fuis
set homīū et iumēto? Sed pius et sapiēs
deus·vt hō moderate tanq̄ moretur⁹·iu
ste gubernaret corpus suum dedit ei cor
poralia·vt aūt appeteret celestia ostē
dit būficia et miracula celestia·vt vero
timeret peccare ostēdit iudicia terribi
lia·ꝛ imissiones ꝓ angelos malos·vt eci
am illūiator promissionū et dator sapien
tie expectaret̄ et desideraret̄·obscura et
dubia cum ꝓsolatorijs intermiscebantur ꝛ

ℭ Sic ecia adhuc hodierna die·de
us ꝓ similitudies corpales indicat indicia
spūalia·ꝛ loqndo corpalē hōrez itelligit
spūalē·vt soli deo omīe magisteriū tribu
ant̄·Quid em̄ ē honor mūdi nisi vēt⁹ et
labor ꝛ diminutio divie ꝓsolatōis? Quid
vero ē tribulatio nisi ꝓparatio virtutū·
Ergo promittē iusto honorē mūdi·qd ē
nisi ꝓuatio ꝓmodi spūal'? Promittē vero
tribulatōes mūdi·qd ē nisi medicamētū
ꝛ ātidotū magne ifirmitatis? ℭ Propte
rea filia ẏba dei mltiplicit intelligi pūt.
nec tū ob ẏ aliq̄ in deo mutabilitas ē cō
sideranda·sz sapia eius admiranda et formi
danda Nā sicut in ꝓphetis mlta dicti cor
poraliter· que et corporaliter pficiebān
tur· Multa eciam dicti corporaliter·que

ſpūaliter pficiebañ vel intelligebantur Sic facio et nūc·et quādo hec ꝓtingūt cauſam eorum indicabo tibi·

Verba virgis ad filiā

qūo dyabolus aſtute frequenter ducit ſub deuotionis pelle aliqñ aliquos iter ſeruos dei·vt ipos perturbent·et qbus indulgētie largiuñ·z quomō diſpoſitio eccleſie per anſerē et deus p gallinaz te ſignantur·et qui ſunt digni vocari pulli dei· Capl'm·xvj·

MAter loquñ ſponſe xp̄i Cur collegiſtis iſtuz·cuius lingua magniloqua·vita ignota·mores mūdiales? Rñdit illa· quia inquit credebaꝫ bonus·z ne confunderer ſi hō lingue note ꝛſpiceretur Clerūtñ ſi deo diſplicuiſſet p̄ſcirem· nō magis eum q̄ ſerpentē collegiſſem· Cui mater· Hec inquit voluntas tua bona· cuſtodiuit et refrenauit linguā eius z corne vos ad ꝓturbatōem cōmoueret· Bi abolus quippe aſtut⁹ adduxit vobis lupum in vellere ouis·vt inueniret occaſionē ſollicitādi vos· et in vos garriendi Rñdit illa· Mobis apparet q̄ ſit ꝛuot⁹ et penitens· et q̄ viſitat ſctōs et dicit ſe velle abſtinere a peccato· Rñdit mater· Ubicunq; anſer eſt cum pēnis Dic vtrum cōmeditur caro an pēne? Mōne penne abhomiabiles ſunt ſtomacho·caro vero cibat et confortat? Sic eſt ſpūaliter diſpoſitio et conſtitutio ſcē eccl'ie Eſt enim q̄ſi anſer·in qua eſt corpus xp̄i tanq̄ caro recētiſſima Sacramēta ſunt quaſi interiora anſeris· ale vero ſignificāt virtutes et act⁹ martirū et cōfeſſorum; Plume aūt notāt caritatē et patiētiam ſanctoz·Sz penne ſignificāt indulgētias·qs ſancti viri conceſſerūt et promeruerūt·Ergo omis q̄ venit ad indulgētias ea intentōe. vt a petis ꝓuob⁹ abſoluaꝫ·et tñ vt remaneat in ꝓuoꝛ vicioſa conſuetudie· hic q̄m hz pennas anſeris·de qbus nec cibaꝫ nec confortaꝫ aia Sed ſolummodo ſi ſumañ operañ ad reiectionē· Qui vero eo anio veniunt ad indulgentias·vt deinceps fugiant peccata·vt iniuſte ablata reſtituāt· vt leſis iniuſte ſatiſfaciāt·vt vnum obulum cū turpi lucro non acq̄rant· vt ad vnum diem viuere non vellēt niſi ſcōm velle dei·vt in aduerſitate et pſperitate deo voluntatē ſuā ſubmittant·vt honores mūdi et amicicias eius fugiant· hic quidem talis habebit remiſſionē pctōrūſimiliſq; eſt angelo ꝛi in conſpectu dei· Si vero qui gaudet ꝛe abſolutōe peccatoꝝ ꝓioꝝ·nec tñ habet voluntatez relinquēdi ꝓres vanitates et inordinatas mētis ſue affectiones·ſed iniuſte acquiſita vult retinere·mundoz in ſe et in ſuis diligere· de humilitate erubeſcere· conſuetudines prauas nō fugere·carnē ſuā a ſuppliis non reſtringere· hunc q̄ē valent penne id eſt indulgentie ad reiectionē·id eſt ad obtinendū contritionē et confeſſionē· quibus eiꝛit peccatū et acquiritur gratia dei· Euolabitq; q̄ſi pennis quibuſdā de manu dyaboli in ſynū dei·Si tñ ad hec obtinenda·plenaliter cum voluntate bona velit cooparī·Rñdit illa·O maꝫ miſcōie ora p iſto vt gratiam inueniat in cōſpectu filij tui Cui illa Spūſſanctus inquit viſitat eū· ſed aliquid quaſi petra iacet ante coꝛ ei⁹ prohibens ne gratia dei ingrediaꝫ· Deus quippe eſt quaſi gallina calefaciens oua·de quibus fiunt viuentes pulli Omnia itaq; ova que ſubtus gallinam ſunt·recipiunt calorem eius· non autez alia circumiacentia· nec mater frangit teſtam oui in qua pullus concipitur·ſed ipe pullus roſtro ſuo temptat frangere Quod videns mater· illi pullo calidiorem locuz ꝓparat vbi ſubſiſtat· Sic deus oēs cū gratia ſua viſitat·Eos vero qui ſic cogitant· Nos inquiunt abſtinere volum⁹ a pctō· z mq̄ntū poſſum⁹ conari volum⁹ ad pfectōez·hos viſitat ſpūſſcūs frequenti⁹ vt pfectius poſſint·

Qui vero oēm voluntatē suā cōmittūt deo·nolētes nec mīma facere contra amorem dei·ſz ſequunt eos q̄s viderit tēdere ad pfectiora·et ſtant hūiliuz hoīm conſilio·reluctātes diſcrete motib⁹ carnis ſue·hos q̄ſi gallina pullos ſubīcit ſibi deus·faciēdo eis iugū suū leue·et ꝓſolando eos in difficultatib⁹ ſuis¿ ❡ Qui vero ꝓfectā ſequunt voluntatē·cogitātes modica bona q̄ faciūt eſſe digna apud deū mercede·nec conant ad maiorē pfectōem·ſed ſtāt in hīs q̄ mentē delectant·excuſantes fragilitatē ſuā exemplis alioz·et leuigātes culpas ſuas perſuerſitatib⁹ alioz·tales nō fiūt pulli tēq volūtatē nō hnt frāgere duriciā ¿ vanitatem cordis ſui Sed ſi poſſent vellēt magis diu viuere·vt i pctō diu poſſent pſeuerare Nō fecit ſic ille bonus zacheus·nō ſic magdalena·Sz q̄ in oīb⁹ mēbris offenderāt deū·oīa mēbra tēdērūt ei ad ſatiſfaciendū ei pro offenſis Et q̄a ad mūdi honores aſcenderunt mortalit·deſcēderūt in ei⁹ ptemptū hūiliter· quia difficile eſt deū ¿ mundū ſimul diligere·niſi fuerit ſicut aial illud q̄ oc'los hēbat añ et retro·et tal' q̄ntūcūq ſollicit⁹ē tribulabit tñ¿ Qui aūt tales ſunt ſicut huiuſmodi zacheus et magdalena·tutiorē partem elegerūt¿ ❡ Declaratio ❡ Hic advocat⁹ oſgocie venit ad ānū iubileum plus ex timore q̄ amore tē quo loquit xp̄s in roma·Omis q̄ evaſerit periculū aliq̄·cavendū eſt ne recidivet in priora Nā naute ecīa in portu nimiū cōfidētes piclitāt·Jēo iſte caveat ſibi ne veniat ad priorem ſtatū officij ſui·Alioqui niſi caverit amittet tēporabilia Cōgregata venēt ad extraneos· filij nō recipient hereditatē·et ipe nō ſine dolore aput alienos morie·Hic rediēs factus eſt iterū exactor et oīa ita euenerunt¿

Enformatio optia ſancte agnetis ad filiā·ad bene et laudabiliter viuendū·et ad malā vitā ¿ tēo ingratam pcavendū·Jn q̄ fortitudo et patientia p currū·p q̄tuor vero rotas deſignātur iſte quatuor virtutes·ſcz pfecte oia relinquere ꝓpter deū·hūilitas et deū ſapient diligere·carnēq discrete refrenare·et ponunt quedā alia de religioſis·

Capl'm·xvij·

AGnes loquit ſpōſe xp̄i¿ Audiſti inquit dñam ſuperbaz in curru ſuperbie hodie· Cui ſpōſa rndit· Audi inquit et tabeſcebam q̄ caro et ſanguis·puluis et ſterc⁹ ſe ibi laudari querit·vbi merito debet ſe humiliare·Quid eni eſt talis oſtentatio niſi prodiga donoz dei conſumptio· vulgi admiratio·iuſtoz tribulatio·paupū deſolatio·tēi provocatio·ſuūpius oblivio·iudicij futuri grauior diuidicatio· et diſpendiū animarū? Rndit agnes Sauēte filia·q̄ a talibus erepta es·ꝓterea ¿ tē ſcribere tibi currū quendā volo·in quo te ſecure poteris reclinare·Curr⁹ itaq̄ in quo ſedere debes·ē fortitudo et patia in tribulatōibus Cū enim homo carnē refrenare cepit·et totā voluntatē ſuam deo ꝓmittere·aut ſollicitat mentē ſuperbia·q̄ hoiem eleuat a ſe et ſupra ſe·quaſi ſilis ſit deo et homibus iuſtis·aut certe frāgit eū impatia et indiſcretio· vt vl're deat ad ſolita· vel deficiat in viri⁹ vt ineptus ſit in labore dei·Propterea ē opus patiētia diſcreta·vt nec ipatiēs retrocedat·nec indiſcrete pſeueret· ſed viribus et tempoīb⁹ ſe ꝓformet· ❡ Prima vero rota currus iſti⁹·eſt volūtas pfecta relinquēdi omia ꝓpter deum·nilq̄ tēiderare niſi deū· Nā ſunt mlti q̄ tpalia reliquūt eo fine. vt adverſitatib⁹ careāt·¿ tñ nichil eis tēſit ad vtilitatē ¿ voluptatē·quoz rota non eſt bene ductilis et verſatilis·Qui cum pungit paupertas tēiderāt ſufficientiā·cum gravat adverſitas requirūt proſpa· cū temptat eos deiectio murmurant de diſpoſitione divina·et affectant honores· Cum p̄cipiuntur ꝓtraria q̄rūt ꝓpas libertates·

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Ergo illa volũtas est deo placita· q̃ nichil de suo habere ꝛsiderat·nec in ꝓsperitate nec in aduersitate· ¶ Scõa rota est hũilitas·qua homo reputat se ad oia bona indignũ· ponẽs ante oculos suos oñi hora pcã sua·reum se existimando in ꝓspectu dei·¶ Tercia rota ẽ diligere ꝛum sapiẽter·Ille plane sapient diligit·qui seip̃z circũspiciẽꝫ odit vicia sua Qui contristat de peccatis ꝓmorũ ꝛ parentum suoꝝ·letat vero de spũali eorum profectu ad deũ· qui amicũ suũ nõ optat viuere ad vtile et commodũ suũ ꝓpm· sed vt deo seruiat·timetq̃ ei pl̃s de mundano ꝓcessu ne offendat deum· Talis ergo est sapiẽs dilectio· odiendo vicia et nõ fouendo ꝓpter fauorẽ ꝛ honorem·eosq̃ plus diligẽꝫ quos in amore dei viderit feruẽtiores· ¶ Quarta vero rota est refrenatio discreta carnis Quicũq̃ enim est in cõgio et cogitat sic·Ecce inquit trahit me caro inordiate·Si vixero scõm carnem·scio pro certissimo q̃ irascit conditor carnis·q̃ plagare potest et infirmare· qui occidet et iudicabit·Ideo ob amorem et timorem dei·refrenare volo benivole carnẽ meam·viuere modo debito et ordinato ad honorem dei·Quicunq̃ taliter cogitat petens adiutoriũ dei· eius rota accepta erit deo·¶ Si vero religiosus est et cogitat sic·Ecce trahit me caro ad deliciosa·offert ẽciam se locus tẽpus· et bona et etas ad ꝛlectandũ·attamen adiutorio dei nolo peccare· ꝓpter professionem sanctã et momentaneũ delectatõis bonum·magnũ quippe ẽ qõ voui ꝛo·pauper ingressus sum· pauperior egrediar· Judicium de cunctis sum factur⁹ Jꝛo ne offendam ꝛum meũ ne scandalizem ꝓximum meum· ne meipm faciam piurum abstinere volo· Talis abstinentia digna est mercede magna· ¶ Si vero aliquis est in honore et delicijs et cogitat sic·Ecce ego abundo in oñib⁹ et pauper ꝛficit·et tñ vnus deus ẽ omniũ·quid promerui ego· et quid ꝛmeruit ille?·Quid vero est caro nisi cib⁹ vermium?·Quid vero tot delicie nisi nausee et occasio infirmitatis·perditio temporis et peccati inductiuũ?·Ideo refrenabo carnem meã ne in ea vermes lasciuiant·ne grauius iudiciũ subeam· ne tẽpus penitẽtie inaniter expendã·ꝛ si forte caro male educata non poterit faciliter flecti ad grossiora vt paup· subtrahã tñ ei paulatiue delicatiora aliqua sine quibus bene potest subsistere· vt necessitatem habeat nõ superfluitatem·Quicunq̃ ergo sic cogitat et faciendo conatur q̃ntum potest·hic et confessor et martir vocari potest·quia martirij genus est delicias habere et ꝛlicijs non vti Jn honore esse et honorem cõtemnere· Magnũ esse apud homies· et minima sentire de seipo·Itaq̃ talis rota multũ placet ꝛo ¶Ecce filia currũ figurani tibi·Cui⁹ auriga angelus tuus est·Si tamẽ frenum eius et iugum a collo tuo non excusseris·id est si inspiratões eius salubres nõ dimiseris·sensus tuos et cor tuum ad inania et scurrilia relaxando· ¶ Nũc eciam currum in quo domna illa sedebat·dicere tibi volo·Currus plane impatientia eius est·scz contra deum ꝛ cõtra proximum et contra seipam·Cõtra deum iudicando occulta iudicia ei⁹·qa non prosperatur ad votum· Malignando contra proximum·quia non conseq̃tur bona eius·Jmpatiens quoq̃ in seipsam est· occulta cordis sui impatienter ostendendo· Huius currus rota prima est superbia·preferendo se alijs et alios iudicando·contemnendo humiles ꝛ honores ambiendo·¶ Scõa rota est inobedientia ꝓceptorum dei·que inducit in cor eius excusatiõem infirmitatis sue·leuigatõem culpe sue·ꝓsumptionẽ cordis malicieq̃ defensionẽ· ¶ Tercia rota ẽ cupiditatis mũdialiũ q̃ inducit ei ꝓdigalitatẽ inerpẽtendo que habz·negligentiã et oblitionẽ sui et futuroꝝ· anxietatem

cordis·tepiditatē ad amorē ei. ¶ Quarta rota est sunpius amor·p quē excludit a se dei sui reuerentiā et timorē· finemq; suū et iudiciū non attēdit· Hui⁹ currus auriga est diabol⁹·qui eā ad omia q̄ ipe miserit in cor eius facit hylarē et audacem· ¶ Duo vero equi q̄ trahūt currū· spes est longe vite et volūtas peccandi vsq; in finē; Frenū vero pudor confessionis est· Qui q̄m pudor sic p spem longe vite et volūtatē pseuerandi in pctō·trahit animū a recto tramite et in pctō sic onerat·q̄ nec timore nec pudore·nec ammonitōe surgere potest·Sz cū stare firmiter se credit·nisi iuuāte gratia dei·descendet in profundum; Additio· ¶ Item loquit̄ xp̄us de eadem dña dicens; Hec est virtpa que linguaz habet meretriciā·Fel draconū in corde· venenum amarissimū in carne·Ideo oua eius erūt venenosa· Felices erūt qui non experientur onus eorum·

Verba laudis filie ad

virginē gloriosam·et rñsio grata virginis ad filiā·in q̄ filie p virginē gr̄e plurime de se et ap̄lorum z sanctoz concedūtur et multa alia bona·

Capitulū·xviij·

O Bulcis maria inquit spōsa; ¶ Benedicta sis tu etna benedictōe·q; virgo añ partū· virgo post partū·virgo cū sponso· vgo eciam indubitata dubitāte sponso· Propterea bñdicta sis tu q; mat̄ z virgo·q; sola deo carissima·quia pre angelis oīnibus purissima· q; sola cum ap̄lis fuit plenissima·q̄a sola dolore cordis amarissiā· q; pre pfessoribus abstinētia clarissima· q̄a pre virginibus oīnibus excellentissima continētia et castitate· Ideo benedicant te oia supiora et inferiora· quia per te deus creator factus est homo Per te iustus meruit grām·pctōr indulgentiaz· mortuus vitam· exul rediit ad patriam suam· ¶ Rndit virgo Scriptum est·q̄ petro reddēte testimoniū filio meo q̄ esset filius dei·Rñsum est ei· Beatus es symon·q; caro z sanguis non reuelauit tibi Sic dico ego nūc·hāc salutatōz nō reuelauit tibi carnal'a tua· sz ille qui erat sine p̄incipio z sine fine Propterea tu esto humilis·ego ero tibi misericors·Johānes baptista vt p̄misit erit tibi dulcis Petrus vero erit tibi mitis·paulus aūt fortis quasi gygas·Tunc q̄z iohānes dicturus est tibi filia sede in genu· Petr⁹ vero dicet·o filia·aperi os et cibabo te cibo dulcedinis Paulus vero induet te et armabit te armis caritatis· Ego vero que mater sum p̄tabo te filio meo z

B Eruntn̄ filia ista potes ecia intelligere spūaliter·Nam in iohanne qui int̄pretat̄ gratia dei· notatur obediēntia vera·Ipse quippe fuit et est dulcis· Johānes dulcis parētibus p̄pter mirabilez grām·dulcis hoīnibus p̄pter singularem predicatōem·dulcis deo p̄pter vite sanctitatem et obedientiā·Obediuit deniq; in iuuentute· obediuit in prospis et aduersis·obediuit et humiliter stetit cū honorari posset·obediuit et in morte· Ergo obediēntia dicit sede i genu· idest discē de ad humilia et habebis sublimia·relinque amara· et obtinebis dulcia· Relinque p̄priam voluntatem·si vis esse parvula·Contemne terrēa·et eris celestis Contemne superflua·et habebis abundantiam spūalem· ¶ In petro vero notatur fides sancte ecclesie Sicut enī petrus stabilis p̄mansit vsq; in finem·sic z fides sancte ecclesie sine fine stabilis permanebit·Ergo petrus idest fides sancta dicit·aperi os z habebis cibum optimū idest aperi intellectum anime tue· et in sancta ecclesia inuenies cibum dulcissimum·idest ipsum corpus dominicū in sacramento altaris·nouam quoq; legem et veterē·explanatōes doctoz·patiētiaz martirū·hūilitatē confessoz·virginū castimoniā· oimq; virtutum fundamētum Itaq; fidem sanctam quere in ecclesia

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

sancti petri·quesitāq; memorāt retine et opibus consūma· ℭ In paulo vero notat patiētia·Ipe enim fuit feruēs contra impugnātes fidē sctām·gaudēs in tribulationbus·lōganimis in spe·patiens in infirmitatibus·cōpassiuus cuz volētibus·humlis in virtutib⁹·hospitalis in paupes·misericors ad peccantes·magr̄ z doctor oim·pseuerans vsq; ad finem in dei caritate·Ergo paulus idest patiētia armabit te armis virtutū·qua patientia vera fundata ē et roborata·et emplis et patientia xpi et sanctoz eius· accendit caritatez dei in corde·succendit aim ad agenda fortia·reddit hoiem humilē·mitē·misericordē·ferventem ad celestia·sollicitū sūpius·pseuerantē in inceptis·Itaq; oēm hoiem quē obedientia nutrit i genu humilitatis·fides cibat cibo dulcedinis·patientia vestit armis virtutū; Hunc ego mater mscōie introduco ad filium meū·q; eū coronabit corona dulcedinis siue In ipo enim ē fortitudo inexcogitabilis·sapia incōparabil'· virtuositas indicibil'·caritas āmirabilis Ideo et nullus rapiet eum de manu sua

ℭ Ueruntn̄ filia q̄uis tibi loquor·p te tn̄ omēs intelligo·qui fidē sctām sequuntur opibus caritatis· Sicut enī in vno hoie isrl' oēs israhelite intelligebantur· sic p te omēs veri fideles intelligunt·

Verba filie ad dñam

de virtute et laude sue pulcritudinis·et de rnsione virginis sui lautem confirmātis·et qualit filius virginē matrē comparat aurifabro·

Capm·xix·

O Dulcis maria·pulcritudo nova·pulcritudo clarissima A Ueni in adiutoriū michi tu·vt deformitas mea depurēt·caritasq; accendatur· ℭ Tria em̄ dat pulcritudo tua capiti; Purgat primo memoriā·vt verba tui suauiter ingrediant·Scōo vt audita delectabiliter teneant·Tercio vt ad primum ardent diffundant; ℭ Tria eciā pulcritudo tua pstat cordi Primo auferet omus durissimū accidie·si tua considerētur caritas z hūilitas· Scōo dat oculis lacrimas·si tua attendit pauptas et patiētia·Tercio dat cordi iternū feruorē dulcedinis·si sincerit recolit meōria tue pietatis· Uere dña tu es pulcritudo pciosissima·pulcritudo tesiderātissima·qa infirmis data es in auxiliū·tribulatis in solaciū·oñub⁹ in mediatricē·Ergo oēs qui audierūt te nasciturā·et qui sciūt te iam natā bene clamare pnt Ueni pulcritudo clarissima·z illūina tenebras nās Ueni pulcritudo pciosissima·et aufer obprobriū nr̄m·Ueni pulcritudo suauissima et mitiga amaritudinē nrām·Ueni pulcritudo potētissima et dissolue captuitatē nrām·Ueni pulcritudo honestissima et tesedtatē nostrā·Ergo bñdicta z venerabilis sit talis et tāta pulcritudo. quā omēs videre optabant pātarche·de qua oēs cecinerūt pphete·de qua omēs electi gaudēt· B Rndit mat·Bñdictus sit deus pulcritudo mea·q; dedit tibi talia verba loq;· Propterea dico tibi·q; pulcritudo antiqssima et nouissima et pulcerrima·q; fecit et creauit me·confortabit te· Pulcritudo vetustissima et noua innouās omia·q; fuit in me et pcessit de me·docebit te mirabilia· Pulcritudo tesiderātissima delectās et letificās oia·inflāmabit aiam tuā sua caritate· Propterea confide in deo· Cū eni pulcritudo celestis apparuerit·ois pulcritudo terrena confundet·et reputabit quasi stercus· ℭ Deinde ait fil⁹ tei ad matrē·O bñdicta mat·tu es filis aurifabro·q; pparat opus pulcrū Oēs q; viderint op⁹ gratulant·et tūc vel lapides pciosos aut aurū offerūt·vt op⁹ pficiat· Sic tu dilecta mater oim conāti surgere ad teū tribus auriliū·et neminē relinqs vacuū a pfolatōe tua· Propterea bñ vocari poteris sāguis cordis tei·Sicut eni sānguie vuificāt z roborant omia mēbra corpis·sic per te

omnes vinificantur a peccato· et fructuosiores fiunt ad deum ꝛ

Enformatio sctē agnetis ad filiam de nō retrocedendo· et de non plus debito procedēdo et de mō tenēdo in abstinentijs incipiendis vel inceptis·et q̄ continentia sit deo acceptabil'

Capitulū·xx·

AGnes loquit· A Filia sta stabilis ꝛ nō retrocedas q̄a serpēs mortens iacet ante talos ꝛ Nec etiam plus debito procedas·q̄ cuspis lācee acute añ te stat· a q̄ si plus iusto processeris vulneraberis ꝛ Quid vero ē retrocedere· nisi penitere in tēptationibz assumptisse austeriora et salubria·et velle ad cōsueta redire·delectari mente in sordidis cogitationibus Talia si mēti placēt oia obscurāt bona paulatiq̄ retrahūt ab oīi bono ¶ Nec eciā debes plus debito procedere·idest vltra vires te affligere· aut alios supernaturā tuam in bonis opibus imitari ꝛ Quia ab etno disposuit deꝰ·opibꝰ caritatis et hūilitatis apiri pcōubꝰ celū·seruata in oīibus mēsura et discretione ꝛ Nūc aūt dyabolus inuidꝰ suadet hoīi impfecto sup̄ vires ieunare·promittere incōsueta et iportabilia· velle imitari pfectiora·nō pstæratis viribꝰ suis et infirmitatibz suis·vt efficiēte robore·vel hō ptinuet male icepta ꝓpter ruborē hoim plus q̄ ꝓpter deū·vel deficiat citius ꝓp indiscretiōem ꝛ infirmitatē B Propterea mēsura teipam in teipa· west scōz fortitudinē et debilitatē tuā· q̄ alij sūt a natura fortiores·alij debiliores· Alij ḡtia dei feruētiores·alij psuetudine bona alacriores Ideo scōm psiliū timentum deū guberna vitā tuā·ne aut p incōsideratōiem mordeat te serpens· aut cuspis gladij venenosi idest suggestio dyaboli venenosissima deludat mentē tuā· q̄ vel videri velis qō non es·aut esse appetas qō est supra vires et virtutē tuā· ¶ Nā sunt quidā qui meritis suis obtinere credunt celū·q̄bus deꝰ parcit a diaboli tēptationibus ex occulta dispensatōe sua· Alij sunt q̄ opibus suis satisfacere deo putāt pro excessibus suis· quoꝝ oīm error oīno damnabilis est·Quia eciam si quilibz hō cēties corpus suū occideret non posset deo vnū pro mille rīdere· q̄ ipe dat posse et velle ipe tpa et sanitatē Ipe replet in bonis desideriū· Ipe dat diuitias et gl'iam· ipse est q̄ mortificat et vinificat·exaltat et hūiliat·ꝛ oia sunt in manu eius ꝛ Ideo illi soli omis honor exhibēdus est·et nulla merita hoim alicuius reputatōis sunt apud deū· ¶ Q̄ vero mirabaris te dña q̄ ad indulgētias vemēs corrupta ē· Rīdeo tibi Sūt quedā mulieres q̄ ptinentiā hūt sed non diligūt· q̄bus nec delectatio magna est nec tēptatio violēta· q̄bus si nuptie honorande pberent susciperēt quidē· Sed q̄ non offerunt magna·dedignant parua·Et ideo ex contumēcia aliq̄n oūt supbia et psumptio·ꝓpter quā contingit ex pmissione diuina cadere sicut iā audisti Si vero aliq̄ talis eēt intentōis· q̄ nec ꝓpter totū mundū si ei pberet vellet semel maculari·impossibile est talē relinqui ad turpia·Ceruntī si deus pmitteret ex occulta iustitia sua talē cadere· plus fieret ei ad coronā q̄ ad pctm̄·dummō eēt contra eiꝰ voluntatē· D Propterea pro certo scito q̄ deꝰ est q̄si aq̄la·q̄ ab alto prospicit infima·que si aliq̄ viderit ascēdere de tra·statim q̄si funda deiecit illa ꝛ Si vero aliquid venenosum prospicit contrarium sibi·quasi saigtta transuerberat Si autez distillat aliquid immundū de superioribus supra ipsam· quasi anser fortiter excutit a se et elongat·Sic eciam facit deus· si viderit corda hominuz ex fragilitate carnis vl' temptationibus diaboli·ꝓtra volūtatem spūs erigere se ꝓtra deū·statim q̄si fūda p inspirationez cōpunctiōis et pīe illud adnichilat· et facit hoiem redire ad deū ꝛ ad seipsum·

Si vero venenū cupiditatis carnis vl' diuitiarū intrauerit cor· mor ꝛus transuerberat mētem sagitta caritatis sue· ne homo pseuerās in pctō· a deo sepeꝛ· Q̄ si aliquid immundū superbie vel lutū luxurie fedauerit aim· mor q̄si anser p fimi ꝛ spei pstantiā deijcit· Me vel anim⁹ obdu retur in vicijs· aut aia iūcta deo dānabiliter maculeꝛ· Propterea filia· in oibus affectōibus tuis et opibus· pstera iusticiā et miam dei· et semper attēde finem·

Verba sponse ad deū

de eius virtute et magnificētia· et rūsio virginis ad filiā ipam pfortās· et qualiꝛ bom et serui dei nō debēt cessare a p̄dicatōe et monitōe gentium siue puertantur siue nō· q̄ probat per exemplum

Capl'm· xxj·

BEnedict⁹ sis tu ꝛus meus q̄ es trinus et vn⁹· trinus in psonis· vnū in natura· ¶ Tu es ipa bonitas et ipa sapia· tu ipa pulcritudo et ptās· tu ipa iusticia et veritas· per quā sunt oia· viuūt et subsistūt Tu vere filis es flos crescēs singulariꝛ in cāpo· de quo oēs appropinq̄ntes flos· obtinēt suauitatē in gustu· et alleviatōem in cerebro· electatōem in visu· fortitudinē i reliquis mēbris· Sic oēs appropinq̄ntes tibi· fiunt pulcriores relinq̄nto pctō· Fiunt sapiētiores sequēdo voluntatē tuā ꝛ nō carnis· Fiūt iustiores sequēdo vtilitatē aie et honorē dei· Propter̄ pissime ꝛus· da michi ꝛo amare q̄ te delectat· tē ptatōibus viriliꝛ resistere· mūdana oia contēnere· et te ingiꝛ i memoria mea retinere· ¶ Rūdit mat· hāc salutatōem p̄ meruit tibi ille bonus iheronimus· q̄ recessit de falsa sapia et inuēit sapiaz verā· qui contēpsit honorē terrenū et lucrat⁹ est ipm ꝛum Felix taꝛ iheronim⁹· felices qui ei⁹ imitant doctrinā et vitā· qui fuit amator viduarū· speculū proficientū· doctorq̄ tot⁹ veritatis et puritatis· B Sed dic filia· quid est q̄ te sollicitat i corde tuo? Et illa· Occurrit inq̄t cogitatio dicēs· Si bona es· sufficit tibi bonitas tua· Quid ad te iudicare et prouocare alios· ꝛo rectq̄ meliores· q̄ nec tui ordinis est nec statꝰ· Ex qua cogitatōe ita obdurat animꝰ· q̄ et sup̄ius obliuiscitur· totusq̄ refrigescit a caritate dei· ¶ Rūdit mater· Hec cogitatio multos eciā profectos retrahit a deo· Mā dyabolus impedit bonos ne loquant̄ malne forte cōpungerent̄· Impedit eciā ne loquant̄ bonis· ne forte eleuarent̄ ad altiorē locum· q̄ boni audita doctrina bono⁊ eleuant̄ ad altiora merita et loca· sic eunuchus ille legēs ysaiam· demiss⁊ q̄ ꝛum ad minorē penā inferni· Sed occurrit philippus et docēs eum compēdiū ad celū· eleuauit eū ad felicem locum· Sic eciā petrus mittebat ad cornelū· si cornelius ꝛuus fuisset mortuus· venisset q̄ ꝛum p̄ter fidē ad refrigeriū· sed aduēit petrus et proiecit eum ad portā vite Si milit eciā paul⁹ venit ad dyonisium· et duxit eū ad beatā remuneratōem ¶ Ergo amici dei nō d̄nt attediari in seruitio dei· s⁊ laborare vt hō mal⁹ fiet melior· ꝛ hō bonus veniat ad pfectiora· Q̄ Mā quicūq̄ volūtatē hēret sibilādi in aures olim trāseuntiū· q̄ ihūs xp̄s ess⁊ vere dei fili⁹· et faciēdo cōareꝛ q̄ntū poss⁊ ad alios⁊ puersionē· licet nulli vl' pauci cōuerterent̄· mchilomin⁹ eandē mercedē obtineret ac si omēs puerterent̄· Sicut p exēplū dico tibi· Si duo mercenarij ex p̄cepto d̄ni foderēt montē durissimū· et ali⁹ inuēiret aur⁊ electū· ali⁹ vero nichil Isti q̄ꝛ laborē et volūtatē digni equali essent mercede Sicut paul⁹ q̄ plures cōuertit q̄ alij apli q̄ pauciores puertebāt oēs tū vni⁹ erāt volūtatis· sed dispensatio diuina occulta est· Propter̄ nō ē cessandū· q̄uis vl' pauci vel nulli recipiāt vba dei· Quia sicut spina ꝛseruat rosam et asin⁹ trāsfert dn⁊ suū· sic diabol⁹ spina pcti p tribulatōes pficit electis tāq̄ rosis· ne p p̄sumptionē cordis dissoluāt in

amiter·et quasi asin⁹ producit eos ad dei
consolationē ⁊ maiorē remunerationē·

Qualiter modernis tē

poribus hoim malicia p̄cedit dyaboli a
stutiā·Et qualit̄ hoies nunc p̄mptiores
sunt ad peccandū q̄ dyabol⁹ ad temptā
dum·et de sentētia cōtra tales illata·⁊
qualit̄ dei amici in p̄dicāo debēt labo
rare virilit̄·et scelerit̄·et de scie infusio
ne in suos amicos·

¶ Capitulum·xxij·

Ilius loquit̄ ℟ Si tur
bari possem merito nūc dice
re possem·penitet me fecisse hoiem· Nā
homo mō ē sicut aial qō sponte currit i
retia·q̄ntūcunq̄ em̄ inclamat̄· nichilo
minus sequit̄ sue voluntatis appetitum·
Nec iā omīno iputandū est dyabolo q̄
violent̄ trahit hoiem·ymo homo ip̄e p̄
uenit malicia eius· Sicut canes venati
ci q̄ primo ducunt̄ copul̄· unde tandē as
sueti capere et devorare aialia· eciā in ac
celerādo ad predā preveniūt ductorem·
Sic iā homo assuet⁹ ⁊ fascinatus in pec
cato·promptior est ad peccandū·q̄ dya
bolus ad tēptandū· Nec mirū ē·diu em̄
est q̄ sedes aplica caput mūdi· placauit
deū scitate vite et exēplo suo sicut primi
tus faciebat·⁊ ideo reliq̄ mēbra fcā sunt
debilia et lāguida· Nec considerat̄ cur
de⁹ dives factus est egenus et paup·sz
vt peritura contēnēda woceret· ⁊ celesti
a amanda· Sz q̄ hō paup natura dives
fact⁹ ē falsis divitijs· hoc oēs imitari ap
petūt·pauciq̄ inveniūt̄ alij q̄ nō imiten
tur· ℟ Jdeo veniet arator a potētissi
mo·exacuat⁹ a sapientissimo·q̄ non q̄rit
tras et pulcritudinē corpor·non veret̄
fortitudinē fortū·nec timet minas pāci
pū·sz nec accipit p̄sonas hoim·q̄ semina
bit carnes hoim ⁊ diruet womos spūz·
qui corpa tradet vermib⁹·aiasq̄ tradet
illis q̄bus servierūt· ¶ Jdeo amici mei
ad quos te mittā laborēt virilit̄ et cele
riter·q; nō erit istud qō dico in nouissi
mis diebus vt dixi p̄us·sz in dieb⁹ istis·
Et multor iā viventiū eciā hoc vidēt
oculi·vt impleat̄ qō scriptū ē·fiāt vi
res eor vidue·et filij sine p̄ibus·oīeq̄
desiderabile hoim auferet̄· ¶ Veruntā
quicūq̄ ad me cum hūilitate venīt hos
ego mīcors de⁹ suscipio· Qui vo fruc
tū iusticie opiq̄ impleverit·hijs ego da
bo meip̄m·q; iustū est vt dom⁹ purget in
qua rex ingressur⁹ est·vitrū mundet̄ vt
claresc̄at pot⁹·granū fortit̄ conterat̄ vt
ab arista separet̄·illudq̄ qō in formella
claudit̄ vehement̄ p̄mat̄·donec formelle
simulatū obtineat̄· Attā sicut post hye
mē venit estas·sic ego post tribulatōem
dabo p̄solationē·hijs sc̄z qui cupiūt esse
parvuli ⁊ q̄ celestia p̄ponērant plus q̄
trena· Verūtā sicut hō non nascit̄ ⁊ mo
rit̄ vno eodēq̄ tpe·sic omia tpibus suis
nūc implebūt̄· ℣ Scito eciā q̄ cum
aliq̄bz volo facere iuxta p̄verbiū p̄mūe
Percute eū in collo et curret·et tribu
lacio accelerare cogit·Cū alijs faciā si
cut scribit̄·opi os tuū et implebo illud·
Ad t̄cios vero dicā p̄solando ⁊ inspirā
do· Venite ymote et simplices et dabo
vobis os et sapiētiā· q̄bus linguosi non
poterūt repugnare· Sic feci iā diebus
istis·impleui simplices sapia mea·⁊ resi
stūt doctis· Evulsi magniloquos ⁊ potē
tes et subito decesser̄t· Nec mirū p̄cepi
em̄ sapiētibz vt p̄sciarēt linguas serpen
tiū sicut audisti·⁊ noluerūt Nec mat̄ q̄
fuit vga p̄mūitatis voluit extiguere ora
vt ignē extingueret cupiditatis succēsū
in cordibz filior vt monui·Jdeo ego tē
pore felicitatis eor succidi eos·et presci
di linguas eorum·

Verba iohis euangeli

ste ad virginē gl'iosam ⁊ quodā mero ⁊
imquo ypocrita· et rñsio vginis qualit̄
talis sit p̄stitut⁹ et de diaboli illusiōibus
ad ip̄m·et qūo ex septē signis spūs bon⁹
cognoscit̄ ⁊ ex totidē malign⁹ spūs dino
scitur· Capitulū·xxij·

Iohannes euangelista dixit matri dei· ℍ Audi tu virgo et mr vm⁹ filij nō pluriū Adat vnigenit filij dei·plasmatoris et redēptoris oim· Audi inquā sicut et audis·q̄ntū iste ɔ̄lusus ē a dyabolo·q̄ntum laborat vt obtineat ipossibile·q̄ntū unformatus ē et quātis rebz a spū mēda cij·quātū eciā elongat se a ɔ̄o in spē ouina et corde leomino·Ego docui q̄ tres sunt q̄ testimoniū dāt in celo ɔ̄ tra·pat et filius et spūssanct⁹· Isti vero testimoniū phibet spūs malignus·q̄ totus factus ē sīlatorie sctūs·quē pat non fortificat potētia sua·filius nō visitat sapiētia sua·Spūssanctus nō inflāmat caritate sua·Nec mirū·aspirat em̄ ad potentiam cōtra potētiā p̄is·vult esse sapiēs cōtra sapiētiā filij·hz inflāmatiōem sed alit q̄ sicut inflāmat spūssanctus· Ɔ̄o roga filium tuū·vt aut citius subtrahat ne poā tur plures·aut humiliet celeri⁹ pro errato· ℬ Rndit mat·Audi tu virgo sed tū virilis non feminea psona·Tu es quē ɔ̄o placuit vocare cū leuissima morte de mūdo ꝓpinquius michi·Ego enim q̄si obdormiui in sepatōe aie et corpis·et euigilaui in gaudio ppetuo· Nec mirū· Ego quippe p̄ ceteris amar⁹ in morte filij mei ɔ̄olui·et ideo placuit ɔ̄o me de mūdo cū morte leuissima separe·Tu vero int aplos vicinius michi appropinq̄sti· maioraq̄ signa dilectiōis exptus es p̄ alijs·et amarior tibi passio filij mei facta ē·quā p̄ ceteris clari⁹ aspexisti·et q̄ p̄ ceteris fribns tuis lōgius viristi·quasi i ipoz oim martir fuisti·Ideo placuit deo vocare te de mūdo morte leuissiā post me·q̄ virgo vgini fuit cōmēdata·Ɔ̄o fiet qđ petisti ɔ̄ nō plongabit ℭ Attn̄ filie mee ostēdere volo·quō iste ɔ̄o quo loq̄mur ē ꝓstitutus·Ipe quippe est quasi ser⁹ monetarij idest dyaboli·qui cōflat et ꝓcutit monetā suā idest seruiētem sibi·suggestiōibus et tēptatōib⁹ suis donec pficiat eū ad velle suū·Cuq̄ volūtatē hoīs corrupit.et ad delectatiōnes carnis et amorē mūdi inclinauerit· mox quasi formā ɔ̄ supscriptōem ei imprimit·q̄ tūc ex signis exterioribus satis apparet quem diligit toto corde·Qñ vero hō ope explet affectū mētis sue·et plus implicare se vult mūdo q̄ status sui req̄rit·pluraq̄ faceret ɔ̄ vellet si posset·tūc pfecta moneta dyaboli cōprobat ℭ Ceruntn̄ scito q̄ alia ē moneta dei· et alia moneta dyaboli· Moneta dei est aurea idest fulgēs·ductilis et p̄ciosa· Sic oia que hz impssionē dei·ē fulgēs diuia caritate·ductilis patia·p̄ciosa boni operis continuatōe· ℭ Ergo aia bona conflat virtute dei·et probat multis tēptationibus·p q̄s aia consideras originē et defectu ositates suas·diligz circa se pietatē et patientiā·tāto fit p̄ciosior deo·quāto hūlior et patiētior ɔ̄ sui sollicitior inuenitur· Moneta vero dyaboli ē cuprea et plūbea·Cuprea·q̄ hz similitudinez auri·habet duriciā·hz flexibilitatē sz nō sicut aurū·Sic aia iusti·videt quippe sibi esse iustus· oēs diiudicat· oibus sua prefert·Inflexibilis ē ad opa hūilitatis mollis in suis operibus· difficilis ad reuocandū a suis conceptib⁹ mirabil mūdo contēptibilis deo·Est q̄z moneta diaboli plūbea·q̄ deformis·q̄ moll et flexibilis·q̄a ponderosa·Sic aia iusti deformis est in voluptuosis affectiōibus· onerosa in cupiditate mūdi·flexibilis q̄si arūdo ad quecunq̄ dyabol⁹ inspirat mēti·ymo q̄nq̄ facilior ad faciendū q̄ dyabolus ad temptādū· Sic eciam iste seruus monetarij ē dispositus·q̄ attentus stare in obseruātijs regularib⁹ sicut vouerat·cogitant vias q̄bus hoīb⁹ placeret p̄ simulatā scitatē·ad lauti⁹ nutriendā carnē suam·Et mox dyabolus imisit mēti sue quedā mendacia nocturnalia·q̄bus ɔ̄lusus credebat impossibila que non euenīet·sz vita eius abbreviabit et honorē quē cupit nō ꝓsequetur ꝛ ℭ Ceruntn̄ vbicunq̄ aliqua noua

moneta inuenīt·mittēda est ad aliquem sapientē·qui pōderis et forme sciētiā habeat sufficientē·Sz vbi inueniem⁹ illum? Qui si inuēt⁹ fuerit modicū curat·ymo nichil vtrū mōeta falsa sit aut vera Jmo in talibz vnicū ē ꝓfitū sicut ꝑ exēplū dico·Si cam porrigeret vn⁹ florenus·nō attēderet ad recipiendū eū·si vero punctus esset aliq magna pinguedie· nō dubium q̄n tunc ab eo recipet·Sic ē eciā nūc·si accedit ad aliquē sapiētē dicentē sic Jlle tal⁹ hereticus ē·tūc non attēdit· qa caritas dei refriguit tota; Si vero diceret·florēos hz mltos· tūc oēs sil' festinarēt ꝓpter ea erit cito qō dicit paulus·admichilabo sapientiā sapientū; humiliabo z hūiles exaltabo· ¶ Attn filia ex vij poteris cognoscere spūsctm et spīm imundū·Primo eni spūs dei facit vilescere hoīm mundū·cui⁹ honor reputat in corde q̄si aer; Scōo facit deū capere·et oīs delectatō carnis refrigescit Tercio inspirat patiam· et in deo solam gliatōem·Quarto incitat mentē ad pximi dilectōz et ꝓpassionē·ymo eciā inimicoz·Quinto inspirat ad castitatē oīmodā·ymo eciā rerū licitarū Sexto facit ꝓfidere in deo in oīnbus tribulatōibus et in eis glari; Septimo donat desiderū velle dissolui z esse cū xpo·magis q̄ in mūdo ꝓsperari et inquinari ¶ Jta ecōtra spūs mal⁹ facit alia septē·Primo facit mundū esse suauē et celestia fastidire·Scōo facit appetē honores·et suiipius oblīuisci Tercio excitat in corde odium et impatiam· Quarto facit contra deū audacē·et in ꝓceptib⁹ animi sui ptiacem·Quinto facit leuigare pctā sua·et ea excusare·Sexto inspirat leuitatē animi oēmq̄ carnis impuritatē; Septimo inspirat spē diu viuendi·verecūdiāq̄ cōfitēdi; Jmo sollicita esto circa cogitationes tuas·ne a spū isto decipiaris· ¶ Declaratio) ¶ Hic fuit sacerdos ordis cisterciēn·q̄ post·xviij· annos apostasie ꝓpūctus reuersus ē ad mōasterū qui dixit ipossibile eē aliquē dānari nec deum loq̄ cū aliq̄ ꝓsona in hoc mūdo nec aliquē posse viuere faciē dei añ iudicium dei; Qō cū audisset dña birgitta dixit ei spūsctūs; Vade inq̄t ad fratrē illum et dic ei·O frat nō vides sicut ego video· quo diabolus adhuc in senectute tua tenet mentē et linguā tuā ligatā; Deus eternus ē·etna est retributio eius Jmo reuertē sceleris pfecto corde ad deū et fidē verā·q; sine dubio nō ascēdes de lecto isto sed vtiq̄ morieris; Et si crediderīs eris vas dei in honore·Qui resolut⁹ in lacrimas z dñe birgitte regratiās sic pfecte correxit vitā suā·q̄ cōuocatis frib⁹ suis in hora resolutōis dixit·O frēs mei certificat⁹ sum q̄ de⁹ misericors recepit cōtritōem meā daturus veniā· Orate p me q; credo oia q̄ scā credit ecclia et sic sumptis sacramētis dei obdormiuit·

Verba virgis ad filiā

qui modus tenēdus sit int̄ suos dei cōtra impatiētes·et q̄liter superbia ꝑ doluz vini deliguat· Capīm·xxuij·

Later loquit ¶ Ebrietas vīni incalescit et intumescēdo excrescit·ascendunt q̄dam exalatōes et spume· q̄nq̄ maiores q̄nq̄ minores z subito iterū decrescunt Oēs aūt circūstantes dolū ꝓsiderant tales exalatiōes cito detumescere z q̄ tales elevatōes proueniūt ex fortitudie vini ad inuendū calorē ei⁹ Jmo patiēter expectāt finē et vini seu seruisie pfectōz Oēs aūt circūstātes dolū q̄ nimis applicāt nares ad feruorē dolij· cōtingēt eis duo·aut nimia extinctatio vel cōmotio aut cerebz grauis⁹ patiet· ¶ Sic ē eciā spūaliter·Nā cōtingit aliq̄n q̄ quorūdā corda intumescūt et ascendūt ex superbia mētis sue·et impatie· quē ascensum viri virtutū attēdentes· cōsiderāt aut ex istabilitate animi aut motu carnalitatis ꝓcedere· ¶ Ideo patient verba sustinēt z attēdūt finē·sciētes q̄ post tēpesta

tem fiet trāquillitas· Et q̄ patia maior est ex pugnatore vbiū·q̄ vincit hoiem i seipo qō difficillimū ē Illi vero q̄ nimis impatiētes sunt vbaq; reddūt eq̄pollentia nō attēdentes retributōem gl'iosam patie·nec q̄ ptemptibil' est favor mūdanus; Isti incurrūt infirmitatē mētis·suis temptatōib⁹ ꝓpter impatiaz·q̄ nimis appropinq̄nt nares ad ꝓmotōem dolij· id est verba q̄ nō sunt nisi aer·nimis apponūt cordi suo· C Ideo q̄ videritis alios esse ipatiētes·pmte adiutorio dei custodiā ou vīo·nec dimittatis bona incepta vīa ꝓpter verba ipatie·sz dissimla te inquantū iustū est audita·tanq̄ nō audita·donec illi q̄ inuenire volunt occasionē·exprimūt verbo q̄quid notāt corde

Verba monitōis mris

ad filiā q̄ hō non debet curā facere in desiderijs carnis· sed bñ refouere corp⁹ in moderatis necessarijs·z q̄lit̄ homo stet iuxta carpus suū·et non in corpore;

Capl'm·xxv·

Pater loquit̄; Tu debes eē sicut sponsa q̄ stat ante antipendiū·q̄ mox vt vocauerit sponsus·parata est ad voluntatē sponsi·Ergo antipendiū istud·corpus est velās aiam· qō continue abluēdū est· pbandū et tēptādū·corpus quippe ē q̄si asin⁹ indigēs cibo moderato·ne luxurier· labore discreto ne superbiat·flagello ꝓtinuo ne lacescat; C Itaq; sta iuxta antipēdiū· id est iuxta corpus non in corpe·faciēdo curam carnis in desideriis sed corp⁹ moderatis necessarijs refouēdo·q̄ ille stat iuxta corpus nō in corpe· q̄ corp⁹ suū refrenat a voluptate ciboz nō a necessitate; Sta q̄; post antipēdiū contēnendo voluptatē carnis·faciēdo honorē dei z te totam pro deo ipendēdo·Sic steterūt illi q̄ corpora sua q̄si vestimēta straverūt pro deo· qui oīm hora parati erāt ad voluntatez dei·qñ deo placuit vocare eos· q̄ non erat eis longū iter ad eū quē semp habuerūt pñtem·nec ḡuia onerā deprimebāt colla eoz·q̄a oīa ꝓtemnētes solo corpore erāt in mūdo·Ideo libere evolare runt et sine impedimēto in celum·q̄a nichil ipedriebat eos nisi quodā aridū indumentū disciplinatuz optime· q̄ exuto obtinuerūt qō desiderabāt; Sic iste cecidit piculose·surrexit sapient·defendit se virilit̄·pugnauit ꝓstanter pstitit pseuerāter·Ideo iam coronabit̄ eternalit̄·z est in conspectu dei;

Verba āmonitōis virginis ad filiā·sez q̄ opa virtuosa merentur vitam eternā·et que non·et de maximo obedientie merito;

Capitulū·xxvj·

Multi sunt flores arboris nō tñ omes veniūt ad effectū; Sic multa sunt virtuosa opā non tñ oia merent mercedē celestē·nisi discrete fiant; Nam ieiunare·orare· visitare loca sanctoz·virtuosa opa sunt·sz nisi eo aio fiant vt credat se homo humilitate penetrare celos·seruūq; inutilē ad oia z discretōez habeat in oibus·modicū valent ad etna; C Ecce si videris duos homines·alius est sub obedientia alius in libera potestate; Si ille q̄ liber est ieiunat·simplicē habebit mercedē·Si autē ille qui sub obedientia cōmedit illo die ieiūq̄ carnes scōm institutōem regule et ꝓpt̄ obedientiā·attñ libenti⁹ ieiunaret si nō obsisteret obedia; Ipe hēbit mercedē duplicē·vnā ꝓpter obediam. aliā ꝓpter dilatōem desideriū sui et non impletōem voluntatis sue· C Propt̄ea esto sicut sponsa q̄ prius pparat thalamū q̄ veniat spōsus Scōo sicut mat̄ que ppat vestes anteq̄ nascat puer· Tercio sicut arbor q̄ prius portat flores q̄ veniāt fructus· Quarto esto sicut vas munduū ad recipiendū potum aptum prius q̄ infundatur;

Verba q̄rimōie virginis ad filiā de quodā suo ficto devoto

compaw ipm ad armigerū in bello corporali male armatū· Capl'm·xxvij·

MAter loquit·Ille est qui dicit se me diligere·sed vertit ad me posteriora qñ seruit michi·Cum vero loquor ei dicit·qo dicis tu·Auertitq oculos a me·et respicit ea que eū plus delectāt; ¶ Iste mirabiliter ē armatus sicut ille q esset positus in corpali bello·cui galee foramia essent i occipite; Cuius clipeus ponēdus in brachio·pēæret in humeris·Cui gladio abiecto·vagine remanerēt vacue· Cui doyplois q̄ corpus et pectus defendere deberet·iaceret subtus eū in sella; Cui selle ligature·i equo solute essent; Sic iste armatus est spūalit coram deo Et ideo discernere nescit int amicū et immicū·nec scit damnū facere hosti Spūs vero qui pugnat cū eo ē sicut ille q talit cogitat Ego volo eē cum vltimis in pugna·q possim videre rubeta·si pmi poiderint bellū·si vo vicerint veniā ita velocit q pputabor cū primis; Iteo q emsit bellū fecit scām sapientiā carnalem et non ex caritate dei;

Verba virgis ad filiā

de tribus modis tribulationū·q p tres mowes panū designanť· Capl'm·xxviij·

MAter loquit Ubicūq; pspersio panū est·ubet forit cogitari et laborari Sed dñis apponit panis triticeus·pmūtati vo ponit panis deterior·Ecius vero panis adhuc peior dat canibus ¶ Per cogitationē ergo intelligit tribulatio·qr spūalis hō ex eo maxie tribulat·q deus nō hz honorē a creatura sua· et q modica caritas ē in ea; Oēs ergo qcunq; isto mowo tribulant ipi sunt triticū illud te quo tenus et ois exercitus celi gaudet Omēs vero q turbant de aduersitate mundi· hij sunt q̄si pans teterior·attū valet multis ad obtinendū celū·Qui vero tribulant ex eo q non valent oino mala facere q̄ vellent·isti sunt panes canum illoū qui sunt in inferno·

Verba mris marie ad

filiā·qualit sunt qdā womones ad hoies pcipitandū·quidā ad retardandū·qdaz in abstinētijs ad tēptandū·et de mō tenendo contra istos tēmoes Cap·xxix·

MAter loquit oēs istos quos vides circūstare vos· hij sūt spūales hostes vri· scz spūs dyaboli· Mā qui hnt pticas in quibus cernunt laquei·hij sunt q vos pcipitare volunt in pctā mortalia; Quos vo vides habere vncinos in māibus·hij sūt q vos cupiūt retardare a fruitio dei·vt sitis ad bona accidiosi; Qui vero hnt instrumēta tentata sicut furcas qbus attrahit et pmouet qd hō desiderat·hij sunt q temptāt vos· vt assumeretis aliq̄ bona supīa vires vras·scz in vigilijs·ieiunijs· oōnibus et laboribus· aut in irratōnabili expēsione pecume vie· qr ergo isti spūs sic sunt cupidi ad nocendum vobis· vos tenete voluntatē istā· scz nolle offendere deum·et petite auxiliū dei cōtra crudelitatē eorum·et tunc non nocebunt vobis eorum mine;

Verba virgis ad filiā

q̄ pciosiora et pulciora mūdi seruis dei non nocēt q̄uis talibus vtant·dūtaxat q ad honorē dei vtant et hoc p exēplum pauli· Capl'm·xxx·

SCribit q paulus ille bonus apl'us dixit se esse sapientem quendā coram principe illo·q petrū captiuauerat.et petrum vocauit verū pauperē·Et nō peccauit paulus in hoc qr vba sua erāt ad honorē dei ¶ Sic est eciā cū ill' q verba dei volūt et desiderāt loq·qr si nō possunt intrare ad womios nisi haberēt indutas pretētes vestes· nō peccāt induēw eas dūmō aurū et vestes et lapides pciosos nō reputarent pciosiores in voluntate et corde·q̄

assueta vestimenta antiqua·q; oīa que cunq; apparēt preciosa·sunt terra;

Verba matris ad filiā

p exemplū probātia q; p̄dicatores ⁊ amici dei nō min⁹ coronant in ꝓspectu dei si gentes nō ꝓuertant ad eor p̄dicationem·recta intentōe factā q; si ꝓuertant

Capl'm·xxxj·

Mater dei loquit; Qui conducit operiū ad laborandū dicendo ei porta arenā de lictore et iquire in quolibz onere·si forte·ibi inuenire poteris granum auri·nō mior erit merces ei⁹si nichil inueniret· q; si reperiret multū; Sic est ecīa cū illo q verbo et opere et diuina caritate laborat ad ꝓfectum animarū·nō eñ erit mior merces illi si nullos ꝓuerterit·q; si mltos; Sicut mgr dixit exemplū; Ille inqt bellator q ad p̄ceptum dñi sui egrediēs ad bellū· et hīs velle fortit dimicādi rediret sauciatus nullū hīs captiuū· non minorem mercedē obtineret amisso bello ꝓt voluntatē bonā q; si victoriā fuisset ꝓsecut⁹ ¶ Sic est ecīa cū amicis dei·Mā p q̄libet verbo et ope qō faciūt ꝓpter deū et vt aie ementent· necnō et pro q̄libz hora tribulatōis quā patiunt ꝓpter ꝛū·coronabunt sive multi convertantur sive nullus;

Verba matris ad filiā

de infinita sui miscōia circa pctōres · et ecīa circa ipam laudātes et honorantes

Capim·xxxij

Mater loquit A Proverbium ē vobiscū; Cū tali inqt pōt me educere de patria·Dic nunc dico ego; Null⁹ est tal'ac tant⁹ pctōr in mundo·q; dicit corde q; filius meus creator ⁊ redemptor oim·ē sibi amicissimus in corde et intim⁹· quin nō stati parata sum venire ad eū·sicut mat caritatis ad filiū amplectēw eū et dicēw Quid inqt fili placet tibi·q ⁊ si ꝓmeruissz profūdissimā inferni penā·haberet tñ voluntatē nichil curare de honorib⁹ mūdi· nec de cupiditate et voluptate carnis q; detestatur eccl'ia·nichilq; desiderat nisi solam sustentatōem suā·tūc ipe et ego statim essemus bñ ꝓcorres; ¶ Dic ergo illi qui scribit cantū et laudē meā nō ꝓpt laudem suā·vel mercedē suā·sed ꝓpt laudem illi⁹ qui ꝓpter oīa opa sua oi laude est dignus; Quia sicut p̄cipes mundi tribuunt laudatorib⁹ suis mercedem mūdi· sic spūaliter ego renūerabo eum; Quia sicut vna sillaba hz sup se multas notas·ita ꝛo placz coronas i celo dare ei p q̄l'bet sillaba q; est in cantu et dicet de eo· Ecce venit laudator q pro nullo tpali bono dictauit cantū·nisi solū ꝓter deum; B Declaratio) Dic tēptatus de sctā trinitate factus in extasi vidit q̄si tres facies mulierū Prima dixit; Adultis ꝓiugīs interfuerā nunq; vidi trinū et vnū· Rndit scda; Si tres et vnus necesse ē q; vnus sit anterior Ali⁹ posterior aut duo in vno· Et subintrit tcia; Nō poterūt seipos facere q̄s ergo fecit eos· Tūc apte dixit spūssctūs; Ad eū venem⁹ et mansionē apud eum faciemus Et euigilās liberat⁹ē a temptatōe Post hec dixit xps dñe birgitte· Ego sū trinus et vnus Ego volo tibi ostēdere q̄d sit potentia p̄is·q̄d sapia filij·q̄d virtus spūssci; Et ista revelatio cōpleta est vbi loquit ꝛo pulpito· Itē dixit xps Dic isti q; plus mēbit apud me ꝛo infirmitate q; de sanitate· Mā lazar⁹ clarior fact⁹ est ex dolore·Et iob dilectior ex patia·Nec tñ electi mei displicēt michi q; sanitatem hīt quia cor eor est semp mecum· Et corpus eorum est semp in discreta abstinentia et pio labore;

Verba sponse notāda

de vrbe romana sub forma q̄stiōis ꝓpnētia ꝓsolatōez·⁊ ꝛuotōz·⁊ ordinatōz antiqt⁹ oim romanor tā clericor q; laicor·ꝛt· Quare nūc prochdolor oia ista

conuersa sūt in desolatōem·et in inordiationē et abhominatōem· sicut ptz in oībus supdictis· ꝙ infelix sit corpaliter et spūaliter·

Capl'm·xxxiij·

OMnie reuerēde· ✠ Int alias collatōes intimet dño pape ꝙ flebil' est statꝰ vbis que quondā felix extitit et corpaliter et spūaliter·Sed nūc infelix ē et corpalit et spūalit·Corpaliter quidē qr eiꝰ secl'ares pncipes qui eiꝰ defensores esse debēret·facti sūt ei senissimi raptores·Et mo nomus eiꝰ destructe sunt·et mlte eccl'ie penitus desolate·In qbus ossa bñdicta sctōꝝ ptinent·q̄ gl'iosis miraculis chorusscant·quoꝝ aie in regno dei sublimit coronant·Tēpla ecīa ipoꝝ tectis destructis et clausuris ablatis· in latrinas mutata sunt homīū canū et bestiarū Spūaliter vero infelix est vbs ista· qr mlte cōstitutōes qs sci pape ex ifusione spūssctiad dei laudē et aiarum salutē in ecclesia statuerūt·iā delete sunt· Pro quibꝰ pch dolor multe noue abusiones·ex maligni spūs infusiōe·ad dei irreuerētiā et aiaꝝ poitōem sunt assūpte· ✠ Cōstitutio quippe scē eccl'e funt·ꝙ clerici ad sacros ordines pcederēt·beatā vitā habēdo·deo iugit et deuote seruiendo· alīsq̄ viā celestis pāie bonis opibus ostēdendo·et talibꝰ dabant eccl'ie reddi·Sz cōtra hāc eccl'ie cōsuetudinē orta ē abusio grauis·in hoc ꝙ laycis bona eccl'ie donant·q̄ vxores nō ducūt pter nomē canonicale·sed iputent habēt pcubinas in domibus suis p dies·et in lectis per noctes·dicētes audacē·Nos nō licet esse in cōiugio·qr canonici sumꝰ· Presbiteri ecīa dyaconi· subdyaconi·olim infamiam imūdē vite marie abhorrebāt·Nunc aūt qdam ulloꝝ māifeste letant ex eo·ꝙ meretrices eoꝝ intumescēte vētre cernūt mlt alias ambulare·Nec ecīa pudet eos si ab amicis eoꝝ dicīt eis· Ecce domine cito natꝰ erit vobis filius vl' filia· Ideo tales iustiꝰ vocādi sūt lenones diaboli·ꝙ ordinati clerici sūmi dei· ✠ Sancti ecīa pēs bñdictꝰ et alij·ordinauerūt regl'as ex licētia summoꝝ pontifi cū·pstruētes monasteria·in qbus abbates cū fribus resīdere solebāt·horas nocturnas et diurnas devote celebrādo· et monachos ad bñ viuendū sollicite iformādo· Tūc certe iocundū fuit monasteria visitare·qñ die noctuq̄ agebat honor et gl'ia deo in monachoꝝ cātu·Criminosiq̄ hoies corrigebant ex ipoꝝ pulcerrima vita·Et bom pfortabant ex diuina informatōe platoꝝ· Mecnō et anie in purgatorio existētes·pter eoꝝ devotas oīoes beatā reqem obtinebāt·Tūc ecīa ille monachus in maximo habebat honore·q̄ regulā suā optime seruabat·et venerabat a deo et hoibus· Qui vero regulā tenere nō curabat·sciebat indubitant se damnū et scādalū incursurum Tūc ecīa ois hō discernere et agnoscere poterat ex hitu·quē monachum esse·

O Sz ptra istā honestissimā pstitutōem· orta ē detestabil' abusio in plersq̄ Abbates nāq̄ frequētiꝰ in castell' suis·et vbicunq̄ eis placet intra vbē et extra pmorant·Ideo doloroſū est nūc visitare monasteria· Paucissimi etenī monachi nūc in choro esse vident horaꝝ tpe·et aliquotiēs nulli· Ibi ecīa parū legit et qñq̄ nichil cantat·et adhuc mltus diebus misse nō dicūt·De quoꝝ mala fama boni molestant·et mali de eoꝝ mala pversatōe gaudent peiorant·Timendū q̄z est·ꝙ pauce aie ex talū oratōibus in pems suis·aliqd pfolatōis obtineāt·Adlta ecīa hitacula monachorū sunt in vbe·et quilibet hz domū p se·quorū aliq̄ amicis advenientibus·ꝓpos filios amplexant cum gaudio dicētes Ecce filius meꝰ·vix ecīam agnosci pōt monachꝰ nūc in habitu Mā tunica q̄ olim pedes solebat attingere·vix nunc opire genua pōt· Manice vero ipoꝝ nūc sunt arte et tolate·que olim honeste esse solebāt et late·gladiꝰ q̄z appendet lateri pro stilo et tabulis

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Et vir repitur in eo vnicū vestimentū in quo monachꝰ itelligi possit·ꝑter vnū scapulare qđ multotiens occultaꝫ·vt a nemie videaꝫ tanꝙ scandalum sit·aliqđ portare mōachale vestimētū· Aliquos eciā non pudet loricā et alia arma habere sub tūicis· ad hoc vt post crepusculū facere valeant qđ eos delectat· ℭ Fuerūt eciā scti qui magnas reliquerūt diuitias·inchoātes regl'as cū pauptate qui oēm cupiditatē ꝓtempserūt· et ideo aliq̄đ ꝓpriū habere noluerunt·Abhorrebāt oēm supbiam et mūdi pompā·opiētes se pauprimis vestibꝰ·carnis ꝓcupiscentiā summe ꝛtestātes· et ideo puram vitā tenuerunt·Isti itaq̄ eorꝝq̄ frēs dicunt mēdicantes·quoꝝ regl'as sūmi pō tifices ꝓfirmauerūt· gaudētes ꝙ aliqui ad honorē dei et aiarum ꝓmodū·talē vitam assūmere voluerūt; ℭ Sz iā tristicia ē·eoꝝ eciā regulas cernere mutatas in ꝛtestabiles abusiōes·ꝛ mime teneri· sicut augustinꝰ dñicus et frāciscus·ex inspiratōe spūssancti dictauerūt·q̄s multi diuites et nobiles longo tpe optime tenuerūt·Multi q̄ppe iā inueniunt hoies qui diuites vocant·qui tm̄ in clenodiis et pecuniis pauperiores sunt illis· q̄ paupertatem pfessi sunt·sicut vtiq̄ volat ꝛ eis fama·Et ideo plerisq̄ eoꝝ hñt ꝓpriū qđ eoꝝ regule vetuerūt·plus gaudētes de ꝓprio exsecrabili·ꝙ ꝛ pauptate scissima ac gl'iosa; Gloriant q̄z·q; in habitu suo habent pannuꝝ eque carū et ꝑciosum· sicut diuites epi in suis vestibus; ℌ Itē quedā monasteria· ꝑ beatū gregoriū et ꝑ alios sctōs adhoc sunt cōstructa·vt sic in eis ml'eres recluderent·quatinus vir in diebꝰ videri possent· Hūc aūt abusionē in se continēt nimis grauē In eo ꝙ porte indifferent clericis et laicis·q̄bus placet sororꝰ introitū dare· eciā in ipis noctibꝰ sunt apte·Et ideo talia loca similiora sunt lupanaribꝰ·ꝙ sanctis clausstris· ℭ Cōstitutio eciam erat ecclesie·ꝙ nullus pro audiētia pfessionū pecuniā recipet·sed pro l'is sicut esz iustum·de ꝑsonis· litterarū testimōijs vere indigētibus·bene licuit penitētiarijs pecuniā acceptare·Sed ꝓtra ista incepta est abusio ꝑ hunc modū·ꝙ diuites ꝑsone quātum eis placet facta cōfessione offerūt; Sed paupes anteq̄ audiātur· cū penitētiario pactū facere cōpellunt Et certe dū penitētiarij oretenus absoluunt·non verecundant manibꝰ suis sibi pecuniā imbursare· ℭ Itē in eccl'ia statutū fuit·vt quelibz ꝑsona petā sua cōfiteret· et ad minꝰ semel in anno accipet corpꝰ xp̄i··et hoc q̄ ad pp̄m laycalē ℳā clerici et claustrales hoc sepius facunt in anno·ℭ Scōm fuit statutū·ꝙ q̄ non possunt esse ꝓtinētes·viuerēt in cōiugio B Terciū fuit·ꝙ oēs xp̄iani ieunarent in q̄dragesima·et in q̄tuor tpibus ꝛ aliarū festiuitatū vigilijs· q̄ pene oibus ꝑmanent satis note; Nisi illi q̄ grani infirmitate· aut in magna angustia essent ꝓstituti·ℭ Quartū fuit ꝓstitutū·ꝙ in diebus festiuis· ab omi mundialū labore vnusquisq̄ abstineret; ℭ Quintū fuit statutū·ꝙ nullus xp̄ianus pecuniā siue aliquid aliud tale·lucrari ꝛberet ꝑ vsuram·ℭ Sz ꝓtra hec q̄nq̄ statuta optima supradicta· orte sunt q̄nq̄ abusiones inhoneste et grauit nociue·ℭ Prima est·ꝙ centū ꝑsone q̄ ad annos discretōis venerunt in roma sic moriunt·ꝙ nunq̄ fecerunt confessionē·nec corpꝰ xp̄i acceperūt magis ꝙ veri ydolatre·pro qualibz ꝑsona q̄ ꝓfessionē facit·et corpꝰ xp̄i recipit·exceptis sacerdotibꝰ ꝛ religiosis ꝛ feminis aliq̄bus·ℭ Scōa abusio ē·ꝙ mlti legittimas vxores accipiūt·q̄ si cū vxoribus hñt discordiam·deserūt eas q̄ diu placet·autoritate eccl'iastica minime req̄sita·sumētes adulteras pro vxoribꝰ·easq̄ in honore hñtes et diligētes·Aliqui eciam adulterā cū vxore in eadem domo habere nō abhorrēt·gaudētes ꝙ eas i eadē domo audiūt simul ꝓturire· ℵ Tercia abusio est· ꝙ multe ꝑsone sane in ipa

quadragesima vescunt carnib9·7 tm multitudine pauci sunt·q vna ꝓmestiõe i die ꝓtentant7 Ecia inueniunt alıq qui i die se a carnibus abstinẽt·vtẽtes cibis q̃dragesimalib9·sed i nocte in ꝓuatis hospitijs satiant carnibus·Certe clerici vna cũ laicis hec exercẽt q̃q3·q sarracenis sil'es sũt·q in die ieiunãt et in nocte satiãtur carnib9 ¶ Quarta abusio ẽ·q q̃us aliqui oparij a labore ꝑ dies festiuos abstineant·tñ diuites aliqui mercenarios suos·ad laborandũ in vineis· ad arãdũ in agris·et ad excidendũ ligna in siluis· ad deferendũq3 illa in domicilia sua·per dies festos mittere nõ ꝟsistũt·7 sic pauperes non maiora quiete dieb9 festiuis9 q̃ ferialibus gratulant·¶ Quita abusio ẽ q̃ xp̃iani ita sicut iudei exercent vsurã·7 vere xp̃iam vsurarij cupidiores sunt iudeis7 ☙ Item statutũ eccl'ie fuit·q̃ tales homies q̃les iã numerati sunt anathemate damarent·ꝓtra q̃ talis abusio inchoata ẽ7 Adhuc quippe non magis abhorrẽt maledictõem q̃ bñdictõem·q eciam si se excõmunicatos nouerint publice·scẽ eccl'ie introitum vel ꝓuersatõem hoim̃ seu colloq̃a·non curant euitare7 Pauci em̃ p̃sbiteri·excõmũicatis eccl'e ingressum phibẽt·Pauci eciã· excõmũicatoꝝ ꝓuersatõem et colloq̃a abhominantur·si eis aliq̃ amicabilitate ꝓiuncti sũt7 Nec eciã excõmunicatis9 si diuites sunt· sacra sepultura denegat7 ¶ Igit̃ domiẽ nõ miremur· si nouam romã vbẽ infelicẽ ꝓ talib9 abusionibus· et multis aliis ecclesiasticis statutis grauit̃ ꝓtrarijs Quare timendũ est catholicã fidem in breui depire·nisi tal' venerit q̃ eũ sup̃ omia·7 ꝓximũ suũ sicut seip̃m diligat fit̃ nõ ficta·omẽs abusiões abolẽdo7 Cõpatimini ergo eccl'e et ei9 clero q̃ toto corde diligit deũ·abhorrẽtes omẽs malas ꝓsuetudines·q ꝓpter absentiã pape q̃si orphani fuerunt·tñ filialit̃ patris sedem defenderũt·ꝓtoribusq3 sapient̃ restiterunt· in multis tribulatõibus ꝓseuerãdo7

Visio sponse de diuersis penis q̃ ꝓparabant̃ cuidã aie adhuc in corpe existenti et qualit̃ oia illa genera penarũ si aia ꝓuersa esset ante mortẽ cõuerti deberẽt in maximũ honorem et gloriam· Capl'm·xxxvij·

Videbat̃ michi q̃ quasi viterẽ homies stãtes et ꝑparantes funes· ☙ Alij vero stabant et preparabãt equos· Alij fabricabãt forpices· Alij aũt patibulũ edificabant7 ¶ Cũq3 hec viderẽ·appuit virgo quedã quasi turbata·q̃rens si hec intelligerẽ·et me nõdente nõ intelligere Respõdit·hec oia mãt q̃ vidisti· pena est spualis· q̃ ꝑparat̃ aie illius quẽ tu nesti· funes sunt ad ligandũ equũ q aiaz ẽ tracturus Forpices vo ad discerpendũ nares·oculos·aures·et labia·patibulumq3 ad suspendendũ·¶ Cũq3 ego de hijs turbarer·Rndit iterũ virgo· Noli turbari adhuc em̃ est tẽpus·q̃ si velit potent dirumpere funes·subuertere equos·forpices sicut cerã liquescere· potestq3 patibulũ remouere·Insup et sic ardentẽ potest habere caritatẽ ad deũ· q̃ ista signa penarũ erunt ei ad maximũ honorẽ7 Intm̃·q̃ funes q̃bus cõtẽptibilit̃ ligari teneret·vertent̃ ei in zonas aureas7 Pro eq̃s vo quib9 ꝑ plateas trahi deberet· mittent̃ ei angeli ducẽtes eũ añ ꝓspectũ dei· Pro forpicib9 vero q̃bus ꝓtemptibiliter deberet discerpi· dabit̃ naribꝰ ei9 melior odoratus·ou melior sapor·oculis pulcerrima visio· auribz delectabilissiã melodia7 ☙ Declaratio ¶ Hic fuit marscalc9 regis·q̃ veniens romã tm̃ hũiliat9 et ꝓũctus ẽ· q̃ disco opto capite circuiret freq̃nti9 statiões· rogãs deũ 7 rogari faciẽs· vt non rediret ad priam si ꝓtingẽt eũ relabi in pctã priora·Cui9 vocẽ exaudiuit dñs·Mã exiens de roma cũ vẽisset in mõtẽ flasconibi infirmat9 est 7 mortu9·de q̃ facta ẽ alia revelatio7 Filie filia q̃d facit mia dim·iiij·

quid facit bona volũtas Jsta aia fuit in fautibus leonis · ſz volũtas bona eripuit eã de dentib⁹ leonis · et iam eſt in via ad patriã · et particeps erit oim bonorũ que fiunt in eccleſia dei ꝛ

Verba ſpõſe ad iheſũ

xp̃m de deſiderio ſaluatõis aiarum · ꝛ reſpõſione ſibi in ſpũſctõ fcã · q̃ exceſſus et ſupfluitas hoim̃ in potu ꝛ cibis · reſiſtũt viſitatõibus ſcũſſci ſibi miſſis

Capl'm · xxxv ·

O Dulciſſime ihũ creator oim eor̃ que creata ſunt · Cltinã iſti agnoſcerẽt ꝛ intelligerẽt · calorẽ ſpũs tui ſancti · Plus em̃ tũc appeterẽt celeſtia · et ꝛrena feruẽtius abhoiarent̃ ꝛ Et ſtatim rniſim ẽ michi in ſpũ · Eor̃ inquit exceſſus et ſupfluitas · reſiſtũt ſpũſſancti viſitatiomb⁹ Mã exceſſus in cibis et potibus et in amicor̃ inuitatõib⁹ · obſiſtũt ne ſpũſſanctus dulceſcat eis · et ne ſatientur de mũdi ꝛlectatõe · Exceſſus vero i auro et argẽto · in vaſis et veſtimẽtis et in redditibus · obſiſtit ne ſpũs caritatis mee inflãmet corda eor̃ et accẽdat ꝛ Exceſſus q̃z in famlis et equis et aialibus · reſiſtit ne ſpũs ſanctus appropinq̃t eis · ymo elongãt ſe ab eis Fuitores eor̃ angeli mei · et appropinquãt poitores dyaboli · Jꝛo ignorãt dulcedinẽ illã et viſitatõem · qua ego qui deus ſuꝫ · viſito animas ſanctas et amicos meos ꝛ

Verba dei ad ſpõſam

q̃liter religioſi antiq̃tus in monaſteria timore et diuina caritate ingrediebant̃ Et nũc q̃ ũmici dei id eſt falſi religioſi exeunt in mũdũ p ſupbia · ꝛ iniq̃ cupiditate · et ſic de militib⁹ in ſua militia

Capl'm · xxxvj ·

Audi nũc q̃d inimici mei faciunt · ꝫ ea q̃ amici mei fecerũt olim · Beniꝫ aici mei ingrediebant̃ mõaſteria · ex timore diſcreto et diuina caritate · Sz hij q̃ nũc ſũt in mõaſterijs vadũt in mũdũ · p ſupbia et cupiditate · hũtes p̃ria volũtatẽ · facienteſq̃ corpis ſui ꝛlectamẽta · Jſtor̃ ergo q̃ in tali volũtate moriunt̃ iuſticia ẽ · q̃ nõ ſentiaut nec obtineãt gaudiũ celeſte · ſz penã i in ferno ſine fine · ¶ Scito eciã q̃ clauſtrales q̃ cogunt̃ ꝓtra velle p̃riũ · ex diuina caritate fieri p̃lati · nõ ſunt i eodẽ numero ꝓputãdi ꝛ ¶ Milites q̃z q̃ olym portabãt arma · pati erãt dare vitã p iuſticia · et effunꝛe ſanguinẽ p̃ fidẽ ſanctaꝫ Indigẽtes p̃mouẽdo ad iuſticiã · malos q̃z faciebãt ꝛpmere et hũliare · Sz nũc audi qũo auerſi ſũt Placet q̃ppe nũc eis magis moui i bello p ſupbia ꝛ cupiditate ꝛ inuidia · iuxta diabolicas ſuggeſtões · q̃ ſcõm mãdata mea viuere · ad obtinendũ gaudiũ ſempit̃nũ · Ergo oẽs q̃ in tali volũtate moriunt̃ · dabit̃ eis ſtipẽdiũ ex iudicio iuſticie · ſz ẽ q̃ dabunt̃ ꝛmomb⁹ i ſtipẽdiũ in eꝛna eor̃ ꝓiunctõe · Hij vero q̃ michi ſeruiũt · tenent̃ hr̃e ſtipendiũ cũ celeſti exercitu ſine fine ·

Verba xp̃i ad ſpõſam

inq̃rẽtia ab ea q̃lit̃ mũd⁹ ſtat · Et de ſpõſe rniſione · ſcz q̃ ſtat ſicut ſacc⁹ expanſus ad quẽ oẽs indiſcrete ꝓcurrũt Et ꝛcrudeliſſima xp̃i ſentẽtia et iuſta ꝓtra tales

Capl'm · xxxvij ·

Filij⁹ loq̃tur · qũo filia ſtat mod mũdus ? Et illa · ſicut ſacc⁹ expãſus ad quẽ currũt oẽs · ꝛ ſicut hõ curres nõ curãs q̃d ſeq̃tur · Knndit oñs · Jꝛo iuſticia ẽ · vt vadã cũ aratro meo ſup mũdũ · ſup gẽtiles et xp̃ianos · nõ parcã ſeni et iuueni · nõ paupi et diuiti · ſz vnuſq̃ſq̃z iudicabit̃ ſcõz iuſticiã ſuã · ꝛ vnuſq̃ q̃ morieꝫ i pctõ ſuo · ꝛ relinquũt̃ dom⁹ ſñ hitatorib⁹ · nec tñ faciã adhuc ꝓſumatõz ¶ Et illa O dñe ne inq̃t indigneris ſi loq̃r · Adhuc aliq̃s de aicis tuis · q̃ ꝑcaueant et p̃moneãt eos de pic'o ſuo Et wmin⁹ Scriptũ eſt inq̃t q̃ diues in inferno deſperãs de ſalute ſua p̃pa · petijt vt alq̃s mitteret̃ ad ꝑcauendũ frẽs ſuos · ne ſilr

perirēt·Et rñsū est ei Neqquā fiet hoc· qz hñt moysen et pphetas·a qbus wceri pñt Sic ego dico nūc·habēt euāgelia ⁊ dicta pphetaꝝ·hñt exēpla et ỽba wctoꝝ hñt ratōem et intelligentiā·vtanť ergo eis et saluabunť ⁊ Nā si misero te· nō ita alte clamare potis vt audiaris Si misero amicos meos pauci sūt·⁊ si clamauerint vix audienť· Ueruntñ mittā aicos meos ad qs michi placuerit·et preparabunt viam wo ⁊

¶ Uerba xpi ad spōsam we fide non hñda in somnijs ymo pcauēw qntūcunqz leta vl' tristia Et qūo dyabolus in talibus falsitatē admiscet vitati·pter q̄ insurgūt in mūdo ml'ti errores·Et q pphete iwo nō errauerunt qz sup oia deū veracit dilexerūt· Capl'm·xxxviij·

Hli⁹ loqtur ⁊ A Quid te sic eleuāt somnia leta? Cur vero sic te deprimūt somnia tristia? Nunqo nō dixerā tibi q diabol⁹ inuid⁹ est·et q sine pmissione wi nō pl⁹ facere potent·q̄ stramē añ pedes tuos Dixi eciam tibi·q ipse ē pī et inuētor mēdacij·et q in oibus falsitatib⁹ suis admiscet veritatē· ¶ Propterea dico tibi q dyabol⁹ nō womit·⁊ circuit vt inuēiat aliquam occasionē ꝓtra te Iwo cauēdū ē tibi·q diabolus q̄ ex subtilitate scie sue·ex motib⁹ exteriorib⁹ wēhendit interiora·nō decipiat te·Nā qñqz imittit cordi leta vt i anit gaudeas·qñqz tristia·vt wlendo dimittas aliq̄ bona que potuisses facere·⁊ vt ante miserias fias misera et woriosa ⁊ Qñqz eciā dyabol⁹ imittit cordi wluso et volēti placere mūdo·ml'tas falsitates p qs decipiunť ml'ti·sicut falsis pphetis ⁊ Et b̄ cōtingit homī q plus aliud diligit q̄ ipm deū·Iwo ꝓtingit·q in ml'tis falsis ỽbis inueniunť ml'ta vera qz diabol⁹ nūq̄ decipe possz·nisi falsitati admiscēt veritatez·sicut patuit in illo arreptitio quē vidisti·q licz ꝓfiterer vnū wū·ipudicus tū gest⁹ et ỽba alia extranea· ostēdebāt q dyabolus erat i eo possessor et inhabitator· B Nūc aūt q̄rere poteris· cur pmitto diabl'o mētiri? Rñdeo Hoc pmisi ⁊ pmitto pť pctā pl'oꝝ ⁊ clerico rū·q illa scire voluerūt q̄ wo nolunt eos scire·et ibi prosperi wsiderabāt·vbi wo videbat saluti eoꝝ nō pficē·Propťea wus ml'ta pmittit ꝓpter pctā·q̄ nō ꝓtingerēt si hō nō abutereť gr̄a et ratōe ¶ Illi ỽo ꝓphete q̄ nichyl desiderabāt nisi deū· nec ỽba dei loq volweť nisi pť wū·isti nō wcipiebanť·⁊ ỽba vitatis loqbať et dilexerūt ⁊ Ueruntñ sicut oia somnia nō sūt recipēda·sic nec oia sunt ꝓtēnenda· Quia qñqz eciā wo mal' inspirat bona ⁊ exit⁹ suos·vt resipiscāt a pctis suis ⁊ Qñqz eciā bōis bona in somnijs· vt amplio⁹ pficiāt ad deū ⁊ Q Iwo qñ et q̄tēs tibi ahq̄ talia occurrerit·nō appōas cor tuū·⁊ pondera et discerne illa cū aicis tuis sapiētibz spūalib⁹·aut dimitte et exclude ea de corde tuo q̄si nō visa· qz qui talibz delectať·frequentius illudit et p turbať Ergo esto stabil' in fide sctē trinitatis·dilige wū toto corde·Esto obediens tā in ꝓsperis q̄ in prosperis·Nulli te preferas in cogitatōib⁹ tuis·Et time eciaz in būfactis Nō pferas sens⁹ tuos sensib⁹ alioꝝ·voluntatēqz tuā totā ꝓmitte wo· parata ad oia q̄ velit de⁹·tūc timere nō habes somia·si eni leta fuerit nō credas eis vl' nō appetas·nisi ibi ppēdať hōr wi Si vo tristia fuerit non ꝓtristeris· sed pone te totā ad wū· ¶ Beiū loqbať mr̄ Ego sum mať mie q̄ filie womētī pparo vestes·filie inuenti se ppo cibū·filie laborāti pparo coronā ⁊ oñe bonū ⁊

¶ Uerba mris ad filiū de spōsa·Et rñsio xpi ad mr̄em·Ite ỽba mr'is qd designať p leonē et p agnū·Et q̄lit de⁹ pmittit pter ingtitudinē et impatiam hoim euēire q̄ alit eis nō eueniret ⁊ Ca·xxxix·

Pater loquit ad filiū ihm̄ dicēs·Filia nr̄a ē quasi agn⁹·q ponit caput suū i os leonis· Cui rñdit fili⁹·meli⁹ē q ag⁹ pōat caput i os leōis·vt fiat cū leōe vna caro ⁊ vn⁹

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

sanguis· q̄ q agnus fugat sanguinē de carne leonis; Ūñ et leo moꝛeꝛet· et agnus cuꝰ cibus ē fenū infirmaret· Ue runtñ mat̄ carissima· qꝛ oēm sapiam et plenitudinē totꝰ pudētie portasti i vte ro tuo· fac istam intelligere q̄o sit leo ꝛ q̄o sit agnus· ℂ Kñdit mat̄· Bñdictus sis tu fili mi· q̄ eternaliť manēs cū patre descēdisti ad me· et tñ te a pꝛe nūq̄ sepa rasti· Tu ꝛemq̄ es leo· ſz de tribu iuda· Tu agnꝰ sine macꝛa quē iohēs digito ꝛe mōstraut· Ille ergo ponit caput in os leonis· q̄ oēm voluntatē suā cōmittit ꝛe o· nec eā ecīā si posset pficere vellet· nisi tibi sciret cōplacere· Ille vo sugit sāgui nē leonis· q̄ de iusticia et dispositiōe tua ipatiens· optat ꝛ nitiť ad alia obtinēda q̄ tu ei cōstituꝛas· velletq̄ in alio statu existere q̄ tibi placeret· ꝛ sibūpi expedi ret· Be talibꝰ emñ nō placat̄ ꝛeꝰ· sed ad irā puocat̄· Sicut emñ agni cibꝰ ē fenū· sic hō de hūilibus rebꝰ et statu· cōtenta ri debet· Et ideo ꝓpter ingratitudinē et impatiam hoim· mlta pmittit deꝰ· q̄ sa luti hoīm si patiētes essent· nō euenirēt Ite filia da voluntatē tuā ꝛeo· et si mi nus q̄q̄ fueris patiēs surge p pñiam· qꝛ pñia est sicut bona lotrix macularū· Cōtritio vero est bona candidatrix·

Verba xp̄i ad sponsaz

declarātia q̄ sit xp̄iana moꝛs Et quō ho mo bene moꝛiť aut male Et quō amici dei nō debēt tribulari si viderit seruos dei corvaliter mou et crudeliter

Capl'm·xl·

Filius ꝛi loquiť· A Noli timere filia· nō moꝛiet̄ ista in firma· qꝛ placēt michi opa eiꝰ Cūq̄ illa esset mortua· Itez dixit filius dei Ecce filia· verū ē q̄ dixi tibi· non est ista moꝛ tua· qꝛ glia eiꝰ magna ē Nā sepatio coꝛ poris et aie iustoꝝ· non est nisi somnꝰ· qꝛ euigilāt in etna vita· Ille vero dicēda est moꝛs· q̄ aia sepata a coꝛpe viuit in eterna moꝛte· Adulti quippe nō attēdē tes futura· optāt vt mouāt̄ xp̄iana moꝛ te Quid eni est xp̄iana moꝛs· nisi mou ſi cut ego moꝛtuꝰ sum· innocenť· volunta rie· et patienť· Nūquid ego ideo cōtem nēdus sū· qꝛ moꝛs erat contēptibilis et dura? Aut ideo electi mei fatui qꝛ cōtē ptibilia patiebanť? aut hoc voluit fortu na· et opabat̄ cursus stellarū? Nequaq̄ Sed ꝛeo ego et electi mei patiebamur dura· vt ostēderemꝰ verbo et exēplo vi am ad celū esse durā· et vt assidue cogi taret̄ q̄nta opus est mundicia malis· si tā aspa passi sunt electi et innocentes·

B Ergo scito· q̄ ille moꝛiť contēpti bilit̄ et male· q̄ dissolute vivēs moꝛiť in volūtate peccādi q̄ habēs mūdi pꝛoces sum optat vt lōgus viuat· ꝛ nescit reg tiari ꝛeo· Qui vero deū diligit toto coꝛ de· et tribulat̄ innocent̄ ꝛespecta moꝛte· aut longa infirmitate gravat̄· ille et vi uit et moꝛiť felicit̄· qa moꝛs aspera ꝛ mi nuit pctñ et penā peccati· augetq̄ coꝛo nam· Ecce reduco tibi ad memoꝛiā du os· qui despecta et amara moꝛte iudicio hoim mouebanť· qui nisi talē moꝛtez et misēdia mea magna obtinuissent saluati non fuissent· Sed qꝛ dñs nō punit bis contritos coꝛde· Ite ꝛeo venerūt ad coꝛo nā· ℂ Propterea amici dei nō debēt cō tristari si flagellanť temporaliť· aut si a mara moꝛte moꝛiuntť· qꝛ felicissimū ē lu gere ad horā et turbari in mūꝛo· ne veni atur ad purgatoꝛium grauius· vbi non erit fuga nec tēpus laborandi·

Verba matris ad filiā

q̄ sacerdotes rite habētes absolutionis officiū quantūcunq̄ pctōres sint· possūt absoluere a peccatis· Et sic de sacramē to eucharistie·

Capl'm·xlj·

Pater loqtur· vade ad eū q̄ officiū absolutōis hz· q̄ntū cūq̄ eni hostiarꝰ leprosꝰ ē· michi lominꝰ aperire pōt portā si hz claues sicut sanꝰ Ita ē eciam de absolutōe et sacramēto

altaris· q̄liscunq; em̄ minister ē si tñ rite habet officiū absolutōis· pōt absolue re a pctis· Ideo null⁹ est cōtemnendus ¶ Ueruntñ p̄moneo eū ꝛ duob⁹ Unū est q̄ illud qđ carnaliter diligit et optat nō habebit· Aliud ē q̄ vita ei⁹ breuiabitur citi⁹· Et sicut formica portās die ac nocte granū· aliqñ cū appropinquat foraminī· cadit et morit in introitu· grano remanente ab extra· Sic ip̄e cū incepit puenire ad fructū laboris sui morieť· et pro supuacuo labore suo confundetur ꝛ punietur·

Uerba matris ad filiā

qualit̄ mores boni et opa iusticie p̄ postes in amicis dei designant̄· Et q̄o serui dei debent cauere a detractione

Capl'm· xliij·

¶ Ater loquit̄· Amici dei dicunt̄ esse quasi duo postes· p̄ quos ingressuri sunt alij· Ideo cauendum ē diligent̄· ne qđ aspum vel durum obsistat ingrediētibus· aut vñ cōprimātur· Quid aūt significāt postes· nisi mores cōpositos· opaq; iusticie· et verba edificatoria· q̄ apparere debēt quotidie in amicis dei· Ideo caueatur attēte· ne quid durū· id est verbū detractonū vel scurrile inueniat̄ in ore amicorum dei ꝛ Aut in opibus eor aliqua mūdialia no tenť· p̄ter q̄ ingredi volētes refugiant et ingredi abhominentur·

Uerba matris ad filiā

q̄liter mali pastores assimilāt̄ vermi corrodēti arboris radices· Capl'm· xliij·

¶ Ater loquit̄· Isti sunt sil'es vermi q̄ vitens semen optimū· nō curat q̄ntūcūq; fructus peat vel cadat· dūmō radices seu primiora tre carpe possit Sic isti non curāt q̄t aie peant· si lucra sua et tpalia bona p̄sequant̄· Ideo vēiat eis iusticia filij mei· ꝛ citi⁹ subtrahent̄· ¶ Ñdit illa Ome tēpus apud deū non ē nisi q̄si momentū stare· q̄ntūcunq; apud nos ē lōgū ꝛ Ideo patia filij tui ē magna ecia super iniq̄s· Ñdit mať· Uere dico tibi· non ptraheť iudiciū eor· sed veniat eis horribile· et rapientur a delicijs ad confusionem ꝛ

Uerba x̄pi ad spōsam

q̄lit̄ corp⁹ p̄ nauē et mūdus p̄ mare designant̄· Et q̄lit̄ volūtas ē libera ad aias poucendū in celū vel ifernū· Et q̄liter terrena pulcritudo vitro comparāt

¶ Lij⁹ dei loq̄tur ꝛ A Audi tu q̄ desiderās portū post mūdi p̄cellas· Dis q̄cunq; ē in mari nō dz timere aliq̄d si ille cū eo stat· q̄ phibere pōt vētos ne flēt ꝛ Qui omia corpalia q̄ nocere volūt iubet abscedē· Scopulosq; mollescere· q̄ procell' impare hz· vt nauē poucāt ad q̄tū portum ꝛ ¶ Sic corpalit̄ in mūdo sunt aliq̄ q̄si nauis poucēs corp⁹ sup aq̄s mūdi· alijs in p̄solatōem· alijs in tribulatōez· q̄ volūtas hois libera q̄sdā aias poucit in celū· q̄sdam in profundū inferni ¶ Illa ergo volūtas q̄ nichil desiderat feruēti⁹ audire q̄ honorez dei· nec ad aliud vivere q̄ vt possit deo fruire· ipa placet deo· q̄ i tali volūtate gaudent̄ morať de⁹· ꝛ mitigat oia pericula aie· scopulosq; q̄etat· in q̄b⁹ aia multotiēs piclitať· B Quid āt fūt scopuli nisi desideriū malū? Mā delectabile ē vidēre possessiōes mūdi ꝛ possidere· gaudere de corpis sui hōre· ꝛ gustare quidq̄d delectat carnē· In talib⁹ em̄ multotiēs piclitať aia ꝛ Sz q̄ de⁹ in nauī est· oia ista mollescūt· et aia oia ista cōtēnit· q̄ ois pulcritudo corporea et trena· sil'is est vitro depicto ab extra· sz intus pleno tra· Fracto aūt vitro· nō hz plus vtilitatis q̄ tra migra· q̄ ad nichil aliud creata ē vt possideatur· nisi vt per eam ematur celum ꝛ Itaq; omnis homo· qui non plus desiderat audire honorem suum seu mundi· quā nociuum aerem· qui omia membra corporis sui mortificat· et

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

voluptatē carnis sue abhoiabilē ꝛteſtat Hic quiete reqeſcere poteſt et gaudēter euigilare·qꝛ deus eſt cū eo in oīi hora ꝛ

Verba querimōie ſpōſe

coꝝ imptoꝛis maieſtate·ex eo q̄ ſoꝛores q̄tuoꝛ filie regis ihū xp̄i·ſcz hūilitas abſtinētia·ꝓtentatio caritas·nūc pro wloꝛ admichilanť·Et ſoꝛores filie regis diaboli·ſcz ſupbia·delectatio·ſupfluitas·et ſymonia·vocanť womine·ꝛť·

Capl'm·xlv·

QOnqueꝛ nō ſolū ex parte mea·ſz ecīā ex parte multoꝝ electoꝝ dei coꝝ impiali maieſtate vīa· ℟ Qꝛ erāt q̄tuoꝛ ſoꝛores filie potētis regis·quarū quelibz hēbat ſedē ꝛ poteſtatē in p̄imonio ſuo Quicūq; em̄ volebāt inſpicere pulcritudinē iſtarū ſoꝛorum·obtinebant ꝓſolatōem ex pulcritudine earū·et bona exēpla ex earū ꝛuoti one· Prima vocabať ſoꝛoꝛ humilitas·in oim agēdarū rerū diſpoſitōe·Scōa vocabať ſoꝛoꝛ abſtinentia·ab oīi inq̄nata conuerſatōe·Tercia vocabať ſoꝛoꝛ cōtētatio·ſine oīi ſuperfluitate·Quarta vocabať ſoꝛoꝛ caritas·in p̄moꝝ tribulatōe· ¶ Iſte aūt q̄tuoꝛ ſoꝛores·ſunt iaz in p̄imonio ſuo admichilate· ꝛ quaſi ab oīib⁹ contēpte·In quarū ſedib⁹ ſunt alie q̄tuoꝛ illegittime ſoꝛores inſtitute· q̄ a fornicario p̄genite ſunt·ꝛ vocanť iam dñe· ℟ Quarū p̄ma vocať dña ſupbia·q̄ ē ad placendū mūdo ; Scōa vocať dña ꝛlectatio·ſcōm oēm carnis appetitū Tercia vocať dña ſupfluitas·ſuper oēm neceſſitatē· Quarta vocať domia ſymonia·a cui⁹ ꝛceptiōe ſe q̄ſi nullus cuſtodire pōt·qꝛ vtrū iuſte vel iniuſte acquiſitū ſit qđ recipit·tñ oia recipit cū cupiditate· ¶ Iſte vo q̄tuoꝛ dñe loquunť ꝫ p̄cepta ꝛi· volentes ea admichilare·ꝛ tribuūt occaſionē mlt̄is aiabz ad eternā damnatōem ¶ Propt̄ea dñe facite ꝓpt̄ caritatē quā ꝛi⁹ vobiſcū fecit· et iuuate iſtas q̄tuoꝛ ſoꝛores q̄ vocantur virtutes·q̄ ꝓceſſerūt de ipa virtute ihū xp̄o ſummo rege·Que et iā depſſe ſūt in ſcā eccl'ia· q̄ eſt p̄monīū xp̄i·vt exaltentur citius·Et vt vicia q̄ vocanť dñe in mūdo·depāmanť·q̄ ſunt proditrices aiarum·quia nate ſūt de ipo vicio diabolo proditore·

Verba monitōis ſpōſe

ad quendā dīm ꝛ reſtitutōe faciēda ꝛ iniuſte acq̄ſitis· Et de voce angeli ſententiā cōtra ipm̄ proferētis crudelem

Capl'm·xlvj·

DOmie· Clos de piculo anie vīe p̄caueo· ℟ Reducēw ad memoriā·qūo rex quidā in veteri teſtamēto legit vm⁹ hois vineā deſiꝛaſſe·et pro vinea plenū p̄cū p̄buiſſe· Sed qꝛ poſſeſſori nō placuit vineā vēdere Indignat⁹ rex·vineā ſibi p iuſticiā ꝛ violentiā vſurpauit· ¶ Ad quē poſtmodū ſp̄ūſſanctus p os vm⁹ ꝓphete loquebať· iudicās regē ac reginā pro illa iniuſticia turpiſſima morte ꝛbere mori·Qđ vero in eis ꝓpletū eſt·Iꝑoꝝq; liberi de p̄ocre vinee poſſeſſione neqnaq̄ ſūt letati· ¶ Nunc igit̄ cū vos xp̄ianus eſtis·et fidem integraliť habetis·ꝛ ſcitis certiſſime eundē deū nūc eſſe q̄ tūc erat·et ita potentē et iuſtum ſicut tūc·Iꝛo ſine oi heſitatione ſcire poteſtis·q̄ ſi aliq̄d poſſidere ꝛſideraueritis iniuſte·aut cogēdo poſſeſſorē ad venendū contra velle ſuū aut nullū preciū pro eo exhibēdo· vinꝛ erit ille potēs et iuſtus vdeꝛ Clos q̄ in doloꝛib⁹ timere habetis tale iudiciū ſup vos venire· quale ſup illā reginā legit̄ p̄uenſſe·vnde q̄ liberos de male acquiſitis non ditari·ſed magis inopia tribulari· ℟ Te igit̄ p ihū xp̄i paſſionem· qui tuā aiaz ſuo p̄cioſo ſanguine redemit hoꝛtoꝛ et ammoneo· vt aiam tuā pro aliquibus trāſitoꝛiꝫ ꝓſonaliť nō diſpoſſeſſo oibus iniuſte a te vel ob tui cauſam dāmificatis·plene ſatiſfacias·ꝛ q̄dq̄ iniuſte acq̄ſiſti reſtituas·ill'ad ꝓſolatōem

qui nūc wlorē patiunt·atq; alijs i exemplū· si dei amiciciam volueris obtinere Deꝰ ē michi testis·q; tibi ista nō scribo a me cuz tui noticiā nō habeo·sed illud qđ vni pſone ꝓtigit·hoc me cum divina cōpassione aie tue·cōpulit ad scribendū Illa em̄ pſona nō wmmēs sz vigilās·audiunt in oīōibus suis vocē angeli dicentis·Erse vrse q̄ nimis audax es ꝓtra tēū et iusticiā· tua volūtas vicit in te pſcientiā tuā· Ita q; pſciētia tua oīno tacet et volūtas loquit et opat·Ideo cito veni es in iudiciū añ iudiciū dei·et voluntas tua silentiū tenebit et conſciētia tua loq̄tur·et teip̄m scōm iusticie rectitudinem indicabit·

Verba filii ad spōsam

qūo dyaboli tēptatōibus wbemꝰ pcauere·Et ꝗliter dyabolus p hostē·deus p pallinā·eiꝰ potētia et sapiētia p alas eiꝰ mia per pennas·et hoies p pullos desig nantur· Capitulū·xlvij·

Filius loquit· Si hostis pulsat ad ianuā· nō debetis esse sicut capre currētes ad murū·Nec sicut arietes·q̄ elevantes se pedibz anteriorꝫ· mutuo se ipingūt cornibus·sz estote sicut pulli·q̄ vidētes i aere auē volentē nocere eis· fugiūt sub alas mris vt abscondant· Qui eciam si nō plus q̄ vnā pennā mris valent app̄hēdere·et sub illa se cōtegere gaudent· Quis aūt ē hostis vī nisi dyabolꝰ·q̄ oībus bonis actibz inuidet· cuiꝰ pulsare est mentē hoīs tēptatōibz cōmouere· pulsat q̄pe q̄nq̄ ira et detractiōe· q̄nq̄ impatiētia et diūdicatiōe iudicioꝫ dei· q̄n sz oīa nō succedūt ad votū suuz· ymo eciā frequētius pulsat et inquietat vos in numeris cogitatōibus·vt a seruitio dei abstrahaīni· et vt opa vīa bona apud deum obfuscent· Ideo ꝗlescūq̄ fuerint cogitatiōes vre· nō debetis dimittere locum vr̄m·nec esse sicut capre currentes ad murū· id est habere duriciam cordis·aut iudicare opa aliena in cordibz vīs·q̄ sepius q̄ hodie est malꝰ· cras bonus ē· Sz debetis submittere cornua vīa et stare et auscultare· id est hūiliare vos et timere·hīmo patientiā et rogādo deū· vt male incepta in meliora conuertant· Nec eciā esse debetis sicut arietes vētilantes cornibus·id est verba dare pro verbis· et impropia iūgere impropijs·sz stare debetis cōstanter supra pedes et silere·id est fortit rep̄hēdere affectōes carnis· vt in loquēdo et rīdendo habeatis p̄meditatōem·et violentiā quandā cū patia· q̄ viri iusti est vincere seip̄m·et alicitis eciā locutionibus· ꝓpter vitandū multiloquiū et offensam abstinere· Mā qui in ꝓmotōe animi effundit nimis qđ sentit·videt quodam mō vindicasse seip̄m·et indicasse levitatem animi sui·et ideo vacuꝰ erit a corona·q̄ noluit patientiā habere ad tēpus· ꝓpter quā patiam et fratrē offendentem lucratꝰ fuisset·et seip̄m ad maiorē coronā p̄parasset· Quid vero sūt ale galline·nisi potētia et sapia divina? Ego q̄ppe sum quasi gallina· q̄ pullos currētes ad vocem meā·id est desiderātes obumbratōem alarū mearū· et potent defendo a dyaboli laqueis·et sapient inspirationibz meis prouoco ad salutez· Quid vero est pēna nisi mia mea·quā qui obtinuerit ita securus esse potest·sicut pullꝰ qui sub alis mr̄is refouet· Ergo estote sicut pulli currētes ad voluntatē meā· et in oīb̄us tēptatōibus et ꝓtrarijs dicite voce et opibus·fiat volūtas dei·q̄a ego pfidētes in me defendo potētia mea Reficio mia mea·teneo patia mea·visito consolatōe mea·et illūmino sapia mea· Remunero in centuplū caritate mea

Verba filii ad spōsam

de quodā rege ꝗliter debeat augere dei honorē et caritatē ad aias·et de sentētia contra eum si non fecerit·

Capitulū·xlviij·

·Ejus dei loquit· Si iste rex velit me honorare primo minuat dedecꝰ meū·et augeat honorē meū·dedecus qppe meū est q̄ p̄cepta mea q̄ p̄cepi· et v̄ba que psonalit locutꝰ sui ptemnunt·et q̄si a pluribꝰ pro nichilo reputant· Si igit velit me diligere· habeat āmodo maiorē caritatē ad aias oim·pro q̄bus ego apui celū cū sanguine cordis mei· Si aūt plus desiderat requiē que est cū deo·q̄ dilatare primo mū suū·hēbit profecto maiorē delectationē et auxiliū a deo·revincere locū illum ihr̄l'm·in quo iacuit mortuū corpꝰ meū· ¶ Dic insup tu q̄ hec audis·Ego deus promisi eum coronari·Jdeo ad ipm ptinet plus seq̄ voluntatē meā·et me sup omia honorare et diligere·Nō si non fecerit· breviabunt dies eiꝰ·Hij q̄q̄ qui carnalit eū diligūt· sepabūt ab eo cū tribulatōe Regnūq̄ eius in plures partes dividet

Visio spōse sub figura ecclie·et de eiꝰ expositōe in q̄ ptinent tur modꝰ et statꝰ q̄s papa debet tenere respectu sui et respectu cardinaliū ꝛ aliox p̄latox scē matris ecclie· Et q̄ maxime in statu hūlitatis· Capl'm·xlix·

Vi plone videbant q̄si q̄ eēt in magno choro ✠ Et apparuit sol magnꝰ ꝛ lucēs duoq̄ sedes q̄si p̄icator in choro erāt· una a dextris aliaq̄ a sinistris·distātes a sole longo spatō ꝛ intuallo·duoq̄ radij de sole ad sedes p̄cedebant· Tunc vox vna audiebat de sede·q̄ ad sinistrā partē erat dicēs Ave rex ineternū·creator et redēptor iustusq̄ iudex·Ecce vicarius tuus q̄ sedet in sede tua in mūdo·reduxit iam sedē suā in antiquū et priorē locum· vbi sedit p̄mus papa petrꝰ q̄ fuit princeps aplox· Rūdit vox de dextra sede dicēs ꝛ Quo inq̄t poterit intrare in scām ecclesiā·in q̄ foramia cardinū sunt plena rubigine et tra? Jdeo et postes inclinati sūt ad terā·q̄ in foramibus nō ē locus vbi vncini impāmant·q̄ postes deberēt sustētare· Uncini q̄q̄ sunt extensi ad plenū·nichilq̄ curuati ad postes tenendū· Pauimentū vero totū effossum ē·et versum in foueas pfundas·ad modū puteorū p fundissimox· q̄ nullū oīno habent fūdū Tectū aūt ē limitū pice·et arder de igne sulphureo·stillās q̄si pluuia densa· De nigredine vero ꝛ spissitudine fumi·q̄ de a bysso fossarū et de stillicidijs tecti ascēdit·omēs parietes maculati sunt·et ita deformes in colore ad intuēdū·q̄si sanguis p̄mixtus putrida sanie· Jdeo amicum dei nō decet mansionē hr̄e in tali templo·

B Rūdit vox de sede ad partē sinistrā·Expone inq̄t spūaliter·q̄ dixisti corporalit· Tūc ait vox·papa simulat et designat in postib9·In foramibus vo cardinū significat hūilitas· q̄ sic vacua debet esse ab oīa supbia· vt nichil appareat in ea nisi qō ptinet ad officiū humile pōtificale·sicut foramē debet esse vacuū totalit a rubigine·sz iā foramia desit hūilitatis isignia·sūt ita repleta supfluitatibz ꝛ divitijs a facultatib9·q̄ ad nichil aliud custodiunt nisi ad supbiā· q̄ nichil apparet hūile·q̄ tota hūilitas cōversa ē ad mūdanā pompā· Jdeo nō mirū q̄ papa q̄ silat in postibz·inclinatꝰ est ad mundialia·q̄ signāt in rubigie ꝛ in tra? Propter ea papa incipiat verā hūilitatē in seipo·primo in apparatu suo·in vestib9 in auro ꝛ argēto et vasis argēteis· In eqs et alijs vtēsilib9·segregādo de eis oībus sola necessaria sua·alia vo erogādo pauprib9·ꝛ spāliter hijs q̄s noverit amicos dei Deiū moderate dispōat familiā suā·ꝛ necessarios hēat famlos q̄ vitā suā custodiāt q licet in mānu dei ē· qū eū velit vocare ad iudiciū·iustū tn est vt hēat famlos p̄ter roborandā iusticiā·et vt eos q̄ se ptra verum et scām ecclie p̄fectionē erigūt· valeat hūiliare ✠ In vncinis vero q postib9 p̄iūgunt significant cardiales·q ertēti ꝛ effusi sūt in q̄tū valēt ad oēm superbiā·cupiditatē·et carnis delectamentū

Joeo recipiat papa in mãu malleum et forpicẽ·7 flectat cardines ad velle suũ· nõ pmittẽtũ eos hr̃e plura de vestib⁹ et familia·et de vtẽsilib⁹· nisi quãtũ reqrit necessitas et vite vsus Flectatq; eos forpice·id est verbis lemb⁹ et ꝓsilio diuino patnaq; caritate· q̃ si noluerint obedire recipiat malleũ·scz ostẽtendo eis seueritatẽ suã·faciẽtq; quitqt poterit ·qõ tñ non sit ꝓtra iusticiam·donec flectant ad velle suũ¿ ¶ In pauimẽto aũt signific̃atur epi et clerici seculares·quor cupiditas nullũ hz fundum· de quor superbia et vita luxuriosa ꝓcedit fumus· ob quem abhoinant̃ eos oñes angeli in celis·et amici dei in terris·Jsta em̃ papa in multis emẽdare põt· si vnũquẽq; pmittit habere necessaria non superflua·precipiatq; vnicuiq; epo attẽdere ad cleri sui vitã·et oñis q̃ noluerit emendare vitam suã 7 stare in continẽtia· puniet diuino ꝓbenda sua· qr carius est deo q̃ in illo loco non dicat̃ missa·q̃ q̃ manus meretricee tangant corpus dei¿

Visio incõprehẽsibilis

spõse de iudicio multarũ personarũ adhuc viuentiũ·in q̃ audiuit·si hoies emendauerint pctã et ego iudiciũ mitigabo¿

Capl'm·l·

Jchi videbat·q̃si q̃ rex vn⁹ sederet in sede iudiciaria·et quelibet pson̄a viñs staret añ illũ·quelibz q̃ pson̄a hẽbat duos stãtes iuxta se quor vnus apparebat q̃ esset q̃si miles armatus Alter vero q̃si ethyops niger Ante vero iudiciũ stabat pulpitũ·i quo iacebat liber eo mõ dispositꝰ sicut vidi ꝓ us·cũ ante eũ tres reges videre stare· scz·viij·li·ca·xlviij·k·) ¶ Vidi eciaz q̃ quasi totꝰ mũdus staret añ pulpitũ·et audiui iudicẽ tũc dicentẽ ad militẽ illuz armatũ·Voca inqt ante iudiciũ illos·q̃ bus tu seruiisti cũ caritate¿ Et mor illi qui noiabant̃ ceciderũt· Quor q̃dam iacuerũt longion mora·q̃dam breuiori· anteq̃ aie separent̃ a corpe· Omia aũt quecũq; vidi et audiui tunc· non valeo ꝓhendere· qr audiui iudicia multorũ adhuc viuentiũ·q̃ adhuc cito vncabuntur Attñ sic dictũ est michi a iudice Si inqt emendauerit pctã hoies· et ego iudiciũ mitigabo· Multos q̃z tũc vidi iudicari·quosdã ad purgatoriũ·alios ad ve sempiternum¿

Visio admirabilis et

terribil' spose de q̃dã ania añ iudicẽ pñtata et oppositõibz dei·Et libri iudicij cõtra ipam aiam Et de rñsionib⁹ aie ꝓtra seipam et de diuersis penis stupẽdis sibi ad purgatõez latis. ¶ Capl'm·lj·

Jchi videbat·quasi q̃ vna anima p militẽ et ethyopẽ q̃s viderã paus·añ iudicẽ pñtaret· Dictũq; ẽ michi·h̃ inqt qõ tibi nũc videt·hoc totũ factũ ẽ sup aiaz istã·eo tpe quo a corpe soluebat· Cũq; aia pñtata fuisset iudici stabat sola· qa in neutri⁹ manibus eor erat·q̃ eã pñtabãt Stabat q̃z nuda et doloꝛosa· ignorãs ad q̃ deuenꝛet·Deñ videbat michi·q̃ qõ libet verbũ in libro rñebat p seipm·ad oia q̃cunq; aia loq̃bat· ¶ Jgit audiẽte iudice et oñi exercitu ei⁹·miles ille armat⁹ loquebat primo sic· non est inqt iusticia·q̃ illa pctã replicent̃ aie ad obꝛobriũ·que pfessiõe emẽdata sũt· Verũtñ ego que ista vidi·bñ et pfecte tũc nouq̃ miles ille q̃ loquebat oia nouit i deo·sz vt ego intelligerẽ loquebat· ¶ Tunc de libro iusticie rñsum ẽ·qñ pñia facta fuit ab ista aia·nõ subsequebat̃ ꝓtritio digna talibz pctis· Nec ẽa satisfactio Jdeo volere debz nũc p hijs·que tũc cũ potuit nõ emẽdauit· Quib⁹ dictis aia incepit ploꝛare ita vehement·q̃ q̃si tota ꝓfringeret̃· Attñ lacrime videbant̃·et vox non audiebatur· ¶ Deinde rex loquebatur anime dicens· Conscientia inquit tua declaret modo peccata illa·que satisfactio digna non sequebatur¿

Tunc aia extulit vocem suã ita alte· ꝙ quasi posset audiri ꝑ totũ mundũ dicẽs Ve inqt michi qr nõ feci iuxta mandata dei·q̃ audiui et cognoui·Et accusãs se ipam addidit·Ego nõ timui iudiciũ dei Cui rñsum ẽ de libro·Ideo nũc timere debes dyabolũ· ¶ Et statim aia timẽs et contremiscẽs·ac si tota solueret dixit Ego q̃si nullã caritatẽ habui ad deum· ideo modica bona feci·Rñsum ẽ ei stati de libro·Ideo iusticia ẽ·te vicim⁹ appropinq̃re dyabolo ꝙ reo· qr ipe dyabolus te ad se suis tẽptationib⁹ allexit ꝛ illexit ¶ Tunc aia rñdit· Jã inquit itelligo·ꝙ oia q̃cunq; feci·erãt scõm dyabolicas infusiones Rñsum ẽ de libro·iusticia dictat· ꝙ iuris dyaboli ẽ retribuere tibi scõm ea q̃ egisti·cũ pena et tribulatõe·¶ Tunc dixit· Michil fuit a vertice capitis mei vsq; calcaneũ·qõ nisi cũ supbia vestiui ꝛ Quedã em̃ vana et supba portamenta· ego de nouo admoneni psonalit·quedã vero seq̃bar scõm patrie cõsuetudines· laui q; man⁹ ꝛ facie nõ vt solũ mũdarẽ tur·sz vt ab hoie laudarent pulcra Rñsum ẽ de libro·Justicia dicit· ꝙ iuris dyaboli ẽ retribuere tibi pro meritis·qr te ornasti et cõposuisti sicut ipe tibi inspirabat et dictabat· ¶ Iterũ dixit aia Os meũ sepe apiebat ad scurrilia· quia alijs placere volui·Et anim⁹ meus oia illa desiderabat· q̃ pure et obprobrium mũdi non sequebat· Rñsum est ꝛ libro· Ideo lingua tua extrahi et extẽdi ꝛbz· dẽtesq; tui incuruari·et illa tibi apponẽ tur q̃ oino tibi displicent·oiaq; illa tolli debẽt a te q̃ tibi placẽt·¶ Dixit anima· Ego vehemẽt gaudebã ex eo· ꝙ multi receperũt exẽpla ꝛ occasiõez de hijs q̃ ego feci·et ꝙ mlti imitabant mores meos· Rñsum ẽ de libro·Ideo ẽ iusticia·ꝙ ois qui deprensus fuerit in tali pctõ ꝑ quo tu punieris· eandẽ penã ipe patiet· et ipe ad te adducet·et tũc ꝓpter aduentum cuiuslibet q̃ imitabat adinuentões tuas·pena tua augmẽtabit· ¶ Quibus dictis videbat michi· q̃si ꝙ vinculũ quõdam ex alligatũ in capite aie ad modũ corone·ꝛ strigebat ita fortit· ꝙ occiput et frons ꝓiungebant simł·Oculi vero ꝛ ciderũt a sedib⁹ suis·dependentes ꝑ radices suas ad genas· Crines q; q̃si ab igne cõbusti aruerũt·Cerebrũ ãt rũpebatur· defluẽs ꝑ nares et ꝑ aures· lingua extendebat·dentesq; ꝓmebant· Ossa vero in brachijs cõfringebãtur· et quasi funes contorquebantur· Manus eciam decoriate·ad collũ alligabant· Pectus vero et vent ita fortit vsq; ꝓiungebant·ꝙ costis cõfractis cor cũ omibus intrionib⁹ eversum crepuit· Femora vero pendebãt ad latera· ossaq; ꝓfracta extrahebant·eo mõ quo filũ tenue solet i globum glomerari· ¶ Hijs visis ethyops rñdit·O iudex pctã aie iam sũt plagata scõm iusticiã·Conunge ergo nos iã ambos me scz et aiam·ita ꝙ nũq; separemur·¶ Miles vero ille armat⁹ rñdit Audi iudex·Tu q̃ scis oia· ad te iã ptinet audire vltimã cogitatõem ꝛ affecti onẽ·quã ista aia habebat circa finẽ vite sue·Ipa q̃ppe in vltio puncto talit cogitauit·O si de⁹ vellet dare michi spaciũ vite· vellẽ vtiq; libenter emẽdare pctã mea·omitiq; tẽpe vite mee seruire ei·nec vnq̃ ampli⁹ ipm offendere Talia o iuuex cogitabat et volebat· Memẽto eciã domie·ꝙ psona ista nõ tãto tpe vixit·ꝙ obtineret plene intelligibilẽ ꝓsciam·Ideo dñe cogita iuuentutẽ ei⁹·et facito miam Tũc aũt sic rñsum ẽ de libro iusticie Talibus cogitatõibus in fine non debet infernus·Et iudex tũc ait· ꝓpter passionẽ inquit meã apietur aie celũ· purgatione prius ꝑ pctis recepta·tãto tpe q̃nto teneret pati· nisi obtinuerint auxiliũ ex bonis opibus aliorum viuentiũ·(Declaratio ¶ Hec mł vouit virginitatẽ in manu sacerdotis·et postea nupsit que in partu postea piclitata mouebatur·

Visio terribilis spõse

de quodam hoie et quadã muliere et ꝛe
expositione visioms spōse q̄ter ab āge-
lo facta ē in qua ml'ta mirabilia contine
tur ꝛ Capitulū·lij·

Videbaꝫ michi vnus homo·
Cuius ocli eruti erāt·
ssz tñ dependebant ad maxil-
las cū duobus neruis· hic habebat au-
res sicut canis·nares sicut equus·os si-
cut ferocissimus lupus Manꝰ ad modū
pedū bouis maximi·pedes sicut vultu-
ris·¶ Una q̄z ml'r videbaꝫ michi iuxta
eū stare·cuius crines erāt sicut vepres ꝛ
Oculi erāt in occipite· Aures abscise ꝛ
Nares plene sanie et putredine·Labia
sicut dētes serpētis·In lingua erat acu-
leus venenosus· Manus erāt sicut due
caude vulpine Pedes sicut duo scorpio
nes·¶ Dū hec ego viderē· nō mirabēs
ssz vigilās·dixi·O quid istud ē?Et stati
quedā vox dulcisona loq̄baꝫ ad me·que
tā consolatoria erat·q̄ omis tror abces-
sit a me dicēs·Tu ista vidēs·quid nam
existimas illa esse ? Ego rñdi ꝛ Ignoro
vtrū isti quos video sūt dyaboli·aut be
stie ꝛe tali bestiali natura progenite·siue
eciā hoies a deo sic formati?Dox tunc
rñdit michi·Nō sunt dyaboli· q̄ ipi nō
hñt corpa sicut istos habere vides Nec
sunt de genere bestiali·qm̄ ꝛe stirpe adā
sunt ꝓgeniti ꝛ Nec etiam a deo talit sūt
creati·Sz corā deo apparēt a diabolo
in aiabus suis taliter deformes facti· et
hec tibi vident quasi corpalit ꝛ Ego tñ
ostendā tibi q̄d significēt spūalit· B
Illius hoīis oculi vidēt tibi eruti·de-
pendentes duob⁹ neruis·Per duos eñ
nerios·duo intelliges·Primū est q̄ ꝛe
credidit eternalit viuere ꝛ Scōm est q̄
credidit ꝓpiam suā aiam post mortē cor-
poris· eternalit siue in bono siue i malo
victurā ꝛ Per duos vero oc'los·etiam
duo intelliges·Primū ē·q̄ ꝛebuit consi-
derare q̄liter pctm̄ euitare possz Scōo
q̄o valeret bona opera perficere ꝛ Isti
duo oculi ideo eruti sūt·q̄ nō fecit opa
bona pro desiderio celestis glie· nec fu-
git pctā pro timore gehēnal pene·¶ Ha
bet etiaz caninas aures·Mā sicut canis
neq̄z nomē dñi sui·neq̄z alterius tantum
curat·quantū nomē suum ꝓpium·si hoc
nomiari audierit·ita eciā iste nō tantuz
curauit de honore nomis dei·quantū ꝛe
honore nomis ꝓpi ꝛ ¶ Habet eciam eq̄-
nas nares· Nam sicut equꝰ qui solutus
ē electo stercore suo·delectaꝫ nares ap
ponere illi·Similiter iste Mā ꝓpetrato
peccato quod corā deo vilissimū sterc⁹
est·de ipsius fetore dulce sibi videt cogi
tare·Habet eciā os sicut lupus ferocissi
mus·qui ventre ac ore suo repleto·ex il
lis que viderat adhuc si aliquid aure vi
uum audierit·deglutire illud desiderat·
Ita et iste·si omnia possideret que ocu
lis viderat· adhuc concupisceret illa q̄
alios possidere audiret ꝛ Q Habet
etiam manus ad modū pedu⁊ fortissimi
bouis·qui cū iratus fuerit·animal cui p̄
ualet cū pedib⁹ suis dirumpit· ꝓpter ire
vehementiā· nō curans de intestinis vl'
de carnibus eius·dummō vitam illi ab
stulerit·Similit iste·nā qñ est in ira·nō
curat q̄ aia sui inimici in infernū descen
deret·nec qualiter corpus ei⁹ torqueret
morte·si vitā eius auferre posset ꝛ ¶ Ha
bz eciā pedes sicut vultur·Mā sicut vul
tur habēs aliquid int vngues·q̄d sume-
re eū delectat· pedē sup illud tā fortiter
stringit· q̄ viribꝰ pedis deficientibus p̄
uloze·ipe quasi nesciens dimittit cade-
re q̄d tenebat·ita et iste ꝛ Nam illa q̄ in-
iuste habet intēdit tenere vsq̄z ad mortē
quātū oñibus viribus deficiētibus·illa
dimittere coartabit·¶ Mulieres vero
illius crines·videbantur sicut vepres ꝛ
In crinibus autem qui sunt in summita
te verticis·ornātibus faciem hoīis· sig
nificatur illa voluntas·que summe sum
mo deo placere desiderat· Hec eñ vo-
luntas animam corā deo adornat· Sed
quia huius mulieris volūtas est· summe
huic mūdo placere plusq̄ sūmo deo·ideo

sui capilli apparēt sicut vepres; ❡ Oculi vero eius apparēt in occipite·q̄ mentales oculos auertit ab hijs que bonitas dei sibi fecerat·in creatu eā·in redimendo·et in diuersis sibi vtiliter prouidendo·Illa vera que trasitoria sunt intēte respicit·a quib⁹ quotidie discedit·donec ab aspectu suo penitus euanescant· ❡Aures igit̄ abscise spūaliter apparēt·nā minime curat doctrinā sancti euāgelij·seu predicatōes audire·Nares vero plene putredine sunt·q̄m sicut p̄ nares suauis odor ad cerebr̄ delectabiliter trahitur·vt cerebrum intr̄ fortificet·sic ipsa per affectiones suas quodq̄ putrescibile corpus delectat ad ipius fortificationē·trahit delectabilit̄ ad effectum·Labia vero illius sicut dentes serpentis videbant̄·et in lingua aculeus venenosus Nam dū serpens mentes fortissime constringit·p̄pter defensionē aculei·ne ab aliquo euentu frangatur·tū squalor de ore eius effluit inter dentes·quia separatim sunt locati·Similiter et ipa claudit labia a cōfessione vera·ne frangat̄ delectatio peccati·que est anime sue aculeus venenosus·squalor tū peccati euidenter apparet coram deo et sctis ei⁹· ❡ Dixi tibi prius de iudicio et abiectione vnius matrimonij·qui cōtra statuta ecclesie contraxerunt· Nūc indicabo tibi plenius de eis· Tu enim vidisti manus mulieris quasi caudas vulpiū· et pedes eius quasi scorpiones Hoc ideo ē·quia sicut in oīb⁹ membris et affectionibus erat mordinata·Sic et leuitate manuū suarum et incessu pedū·dulcedinē carnis prouocando·grauius scorpione animam viri pungebat· Et ecce in eodē momento apparuit ethiops·habēs i manu tridentem·et in alio pede quasi tres vngulas acutissimas· clamans et dicēs O iudex iam hora mea est Expectaui et silui·Jam tempus est faciēdi·Et statim sedente iudice cū exercitu innumerabili·apparuit michi vir vnus et mulier nudi; Et dixit iudex ad eos Dicite inquit q̄uis omnia scio quid fecistis? Respondit vir·Audiuimus et scimus vinculum ecclesie et non curauimus·ymo desperimus· Respondit iudex·quia noluistis sequi dominū·iusticia est vt sentiatis maliciam lictous· Et statim ethyops infixit vngulam in corda amborum·et sic fortit̄ compressit eos·vt quasi i prelo positi viderentur·Et dixit iudex; Ecce filia·talia merentur qui se scienter elongant a creatore suo p̄pter creaturam; ❡ Dixit iterum iudex ambobus; Ego dedi vobis saccum vt congregaretis fructum deliciarū mearum·quid ergo nunc apportatis? Respondit mulier·O iudex delicias ventris quesiuimus·et non apportamus nisi confusionem·Tunc dixit iudex lictori Redde quod iustum est Qui statim infixit vngulam sedam in vētres amborū·et sic fortiter vulnerauit·q̄ omnia intestina viderentur pforata; Et dixit iudex·Ecce talia merentur qui legē transgrediuntur·et pro medicamēto sitiunt venenum·Jterū dixit iudex ambobus· Vbi est thesaurus meus quem accomodaui vobis ad vsuram? Responderunt ambo·Posuimus eum sub pedibus nostris·q̄ quesiuim⁹ thesaurum terrenum et non eternū; Tunc dixit iudex lictori·Da quod scis et debes; Qui statim infixit vngulam terciā in corda eorum et ventres·et pedes·ta vt omia q̄si vnus globus viderent Et dixit ethiops Domine quo vadam cū eis? Respōdit iudex·Tuū non est ascendere nec gaudere·Quo dicto·A facie iudicis stati vir et mulier gemētes disparuerūt·Jterum dixit iudex· Gaude filia quia a talibus es segregata;

Verba virgis ad spōsam q̄liter ē parata ad defendendū oēm viduā et oēm virginē et p̄iugatā·quas ecia videt in iusto p̄posito stātes et suum filium sup oīa diligentes·

Capl'm· liij·

Audi tu inquit mater dei· q̄ toto corde rogas deum· vt filij tui placeāt deo; Vere talis oratio placita est deo· Non enim ē mater que filium meum diligit sup̄ omnia· et illud idem petit filijs suis· q̄n nō statim parata sum iuuare eam· ad effectum petitionis eius; ¶ Nec ecīā est aliqua vidua· que stabiliter rogat auxiliū a deo stando in viduitate· ad honorē dei vsq; ad mortē· quin non statim parata sum p̄ficere voluntatez eius cum ea· q; ego fui quasi vidua· eo q; habui filium in terris· qui nō habuit carnalem patrem· ¶ Mō est etiam aliqua virgo que virginitatem suā desiderat seruare deo vsq; ad mortem· quin nō parata sum eam defendere et p̄fortare· quia ego sum vere ipa virgo; ¶ Nec mirari debes; Cur dico ista? Scriptū est enim· q; dauid desiderabat filiam saulis quāto fuit virgo; Ipse enim recepit eā q̄n fuit vidua; In super et habuit vxorem vxie· quando vir eius vixit; Attamē concupiscētia dauid non fuit sine peccato Sed delectatio illa spūalis filij mei qui est dn̄s dauid· est sine oīi pctō; Ita ergo sicut iste tres vitez virgitatis· viduitatis· et cōiugij· placuerūt dauid corpaliter· ita filio meo placet eas habere in sua delectatōe castissima spūaliter; Ita non mirū· q; quādo traho earū delectatōem spūalem· in delectatōem filij mei· quia eius delectatio est ad ipsas;

Verba matris ad filiā

de felici nativitate spūali cuiusdā in peccatis pessimis nutriti· quā nativitatē p̄cibus et lacrimis seruoz dei obtinuit

Capl'm· liij·

Ita filiū lacrimarū· qui nūc est recens natus ex mūdo spiritualiter· qui fuerat prius natus de matre sua in mundū carnaliter· Sicut eni femina illa· q; extrahit infantē ex ventre matris· primo caput trahit deinde manū deinde totū corpus· vsque q̄ cadit in terram Sic ego feci illi p̄pter lacrimas et preces amicoz meorum; Extraxi illum quippe de mūdo intīm· q; iam spūaliter ē sicut puer noviter natus· Ita educari debet· et spūaliter et corporalit; Nam ille ad quē te miserā· educare eū debet p̄cibus suis et bonis opibus· et consilijs custodire· ¶ Illa vero femina de q̄ tibi dictū est· rogabit pro eo et custodiet spiritualiter· attendendo etiā vt habeat necessaria sua corpaliter· quia ipe ita p̄fum de cecidit in pctā mortalia· q; oēs demones in inferno dixerunt de eo· Aperiamus os si forte venerit· vt p̄mamus eum dentibus nr̄is et deglutiamus; Extendamus ecīā manus· vt dirumpēm laceremus eū· habeamus q; pedes p̄mptos ad calcandū· et calcitrandū eū ¶ Ita dictū est tibi· q; nunc spūaliter natus fuit· q; iam de potestate demonū est liberatus· sicut bene colligere poteris de verbis illis que audisti· q; deū corde et corpore diligit super omnia;

Verba matris ad filiā

qualiter p̄cibus seruoz̄ dei vult diligere quendam puerū et ipm armis spiritualibus armare·

Capl'm· lv·

Recordare q; scribit̄ de moyse; A q; filia regis mulnit eum sup̄ aquas· et dilexit eum pro filio suo· Scribit̄ q; in scolasticis hist̄ijs· q; idem moyses vicit terrā per aues· q̄ consumpserūt serpentes venenosos; ¶ Ego sū filia regis de progenie dauid· q̄ volo puerū istum diligere· quē inueni in p̄cellis lacrimarū· q̄ effuse sunt pro salute aie eius· que inclusa fuit in arca corporis eius· quē educabunt illi de q̄b9 dixi· donec ad etatē venerit i qua armare eū volo· et mittere ad traz vincendā regi celi· Sz quō hec fiāt tibi ignotū est· et michi notuz· Mā ego talit̄

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

ꝑparabo eū·q̄ de eo diceꝫ· Iſte vixit ſicut vir·et mortuꝰ eſt ſicut gygas. venit ad iudiciū ſicut bonus miles· B

(Additio) Filius ad patrē loquitur· Vbi aial famelicū repellit a preda·Expectat alonge inuenīēw tēpus redeūdi ad ꝑdam·ſin aūt vadit ad ſpeluncā ſuā· Sic ego feci principi terre huiꝰ mundi enim eū bñficijs meis·Monui eum verbis et verberibꝰ· ſz tāto ingratior 7 obliuioſior eſt·q̄nto māſuetiorē me ei oſtēdi Ideo vocabo eū nunc ſub coronā et ad ſcabellū pedū·q; noluit ſtare in corona· Immittāq; ei et aſſentatoribꝰ ſuis aſpidem imitē de vipera 7 ſubdola vulpe generatū·qui terrā et habitatores eiꝰ conturbet·et ſimplices deplumabit·qui cacumina terrarū aſcēdit·et gloriātes deiciet et conculcet·Puerū vero iſtū quē amici mei nutrierūt·ducam ꝑ aliā viam donec veniat ad locū gloriōſiorē (Itē loqtur filius dei·Adhuc diceꝫ de puero iſto·q; vixit ſicut vir·pugnauit ſicut miles egregius·Coronabit ſicut amicꝰ dei O filia·q̄d credunt mlieres·q̄ gloriātur ex eo q; filij earū ꝓcedunt in ſuperbia ? Illa nō eſt gl'ia ſed ꝓfuſio·q; regē ſupbie imitant·Sed illa eſt gl'ia et ille ē miles gl'ie·q̄ gl'atur in eo q; facit honorez deo quantū pōt·et conat ad maiora· Paratuſq; eſt pati ea que deus vult euz patitalis eſt miles dei·et talis coronabit cū militibus celi·

Verba matris ad filiā

de quodā q; nō debeat contriſtari ꝓpter correptōem· Capl'm·lvj·

Mater loquit·Cur turbat ille? Pater quippe ꝓcutit filium q̄nq; cū lenibus ſtraminibus·Ideo nō eſt ꝓtriſtandum·

Verba matris ad filiā

qualit roma debet mūdari a zizania·p̄mo acuto ferro·ſcō igne·tercio per iuga boum Capl'm·lvij·

Mater loqtur·Roma eſt q̄ dam ager ſup quē zizania excreuit Ideo prius debet mūdari cum acuto ferro·Inde igne purgari·Poſtea arari cū iugo boum·Ideo faciā vobiſcum·ſicut qui tranſfert plātas in aliū locū? Illi enim vbi ꝑparat talē penā·quaſi iudex diceret· Excoria inquit totam pellē·extrahe totū ſanguinem de carne·Excide oēm carnem in fruſta·et ꝓfringe oſſa ita·vt defluat ois medulla

Verba xp̄i ad ſponſaz

ſub figura de expoſitōe vbi xp̄s p dñz pegrinantē·corpus ſuū p theſaurū·eccleſia p domū· ſacerdotes p cuſtodes deſignantur· q̄s ſacerdotes tanq̄ verus dñs ſeptemplici honore honorauit·Et qualē deus ꝙquerit q; iniqui ſacerdotes ſeptēplici vitupio ipm vituparent·et qualit ſeptē veſtes·ſcz ſeptem virtutes q̄s deberent habere vertūt in ſeptem vicia·

Capl'm·lvij·

Filius loquit 7 Ego ſum ſimilis dño· qui fideliter decertans in terra pegrinatōis ſue·regrediebatur in terram natiuitatis ſue cuz gaudio· hic dñs habebat theſaurū ꝑciosum valde·cuius intuitu glorificabant lippientes oculi·triſtes ꝓſolabantur·infirmi cōualeſcebant· mortui ſuſcitabant 7 Et vero theſaurus honeſte et tute cuſtodiretur·facta et perfecta eſt domus quedā in magnificētia et gloria·habens altitudinem decentem·ſeptemq; gradus· quibus ad domū et theſaurū aſcendebatur 7 (Huc itaq; theſaurū·dñs tradidit ſuis ſuis vidēdū et tractandū·fideliterq; 7 mū de cuſtodiendū·vt et caritas dñi ꝓbaretur ad ꝓximos· fidelitaſq; ſeruoꝝ ad dñm videret 7 Procedēte vero tpe deſpici cepit theſaurꝰ Raro frequētabat domus· tepuitq; cuſtodes· 7 caritas dñi negligebat·Tūc dño ꝓſulente familiares ſuos·quid faciendum eſſet ſuper tanta ingratitudine 7 Rndit vnus eorum dicens 7

123

Scriptum est q̄ iudices et custodes populi negligētes iussi sunt suspēdi ad solē sed tuū est misēdia et iudiciū·qui parcis oīnibus·q: tua sunt omia ⁊ oīm miserēris⁊ ℬ Ego sum in figura ille dīns q̄ quasi pegrinus p hūanitatē appui i terra·cū tū in celo et in terra potēs essem scōm ætatem⁊ Ego quipe tā forte certamen habui in tris·q̄ omēs nerui manuū et pedum meoz rūpebant̄ ꝓpter amarū zelum ⁊ salutē⁊ ℂ Relictur9 itaq̄ mundū et ascensur9 in celū·a q̄ tū scōm ætatē nunq̄ ætui·reliqui mūdo memoriale dignissimū·scz corpus meū sanctissimū·vt cū lex vetus glabatur de arca māne ⁊ tabulis testamēti· cerimoniisq̄ aliis·sic nouus hō gauderet de noua lege·et non vt olim de vmbra·sed de veritate·scz corpe meo crucifixo·qō in lege figurabat̄·vt aūt corpus meū esset in gloria et honore·instituꝰ domū scē ecclie vbi seruarē̄t et tractarē̄t⁊ Sacerdotes custodesq̄ spāles eius·qui quodāmodo ecīā officio sunt supra āgelos·q: quē ipsi angeli timēt ꝓtingere timore reuerētie· hunc sacerdotes tractāt manibus ⁊ ore⁊

℟ Honorauī q̄z sacerdotes septemplici honore tanq̄ in septē gradibus·Primo ædēt esse signiferi et speciales amici mei·p mundiciā mētis et corpis· q: mūdicia primus locus est ad æū·quē nichil contingit nec decet coinquinatū⁊ Maz si legalibus sacerdotibus pmittebat̄ cōmixtio tempe quo nō sacrificabāt·non mirū fuit·q: ipi portabāt testam non nucleū⁊ Nūc aūt veniēte veritate et fugata figura·summe studendū est mundicie tanto copiosius q̄nto dulcior est nucleꝰ testa·Et in huiusmōi ꝓtinētie signū·capilli primo tondēt̄⁊ Ne voluptas aniq̄ seu carni dñetur·ℂ In scōo gradu instituunt̄ clerici·q̄ sint viri angelici p oēm humilitatē· q̄a hūilitate mētis et corpis penetrat̄ celū et vincit̄ dyabolus superbus⁊ Et in huiusmōi gradus signū·constituunt̄ clerici ad expellēdos dæmones· quia homo humilis eleuat̄ in celum·vnde per superbiā corruit demon elatus ⁊

℣ In tercio gradu instituunt̄ clerici ex eo·q̄ debēt esse discipuli dei·p cōtinuā diuine scripture lectionē·quib9 et ideo ab epīs tradit̄ in manus liber· sicut et militi gladius vt et sciant que agēda sunt· et oīone et meditatione studeant placare iram dei pro populo dei⁊ ℂ In quarto gradu instituūt̄ clerici custodes templi dei et speculatores animarū·quibus et ideo traduntꝰ claues ab epō· vt solliciti sint circa salutē fratrū· verbisq̄ et exemplis promoueant ⁊ inciten infirmos ad pfectiora⁊ ℂ In quinto gradu instituunt̄ dispēsatores ⁊ curatores altaris et mundialiū rerum contēptores· vt dū altari deseruiunt de altari viuant et in terrenis nequaq̄ nisi in hīs que ædēt gradum eoz occupent̄⁊ ℂ In sexto gradu instituuntur q̄ sint viri aplici p̄dicādo veritatem euangelicā·morībusq̄ se p̄dicationi conformantꝰ⁊ ℂ In septimo gradu instituunt̄ q̄ sint mediatores iter deū et hoiem·p imolationē corpis mei· in quo gradu sacerdotes q̄dammodo sūt sup angelos dignitate⁊ ℭ Nūc aūt conq̄roz q̄ gradus isti dissipati sunt·q̄a superbia diligit̄ pro hūilitate⁊ Impuritas exercet̄ pro mūdicia· dei lectio non attendit̄ sed liber mundi Negligētia apparet in altaribus·sapiētia dei reputat̄ fatuitas⁊ Salus animarū non curatur· Nec sufficiunt eis ista·sed adhuc eciam vestes meas proiciunt·⁊ contemnūt arma mea⁊ ℂ Ego quipe ostēdi in mōte moysi vestes·q̄bus sacerdotes legis vterent̄⁊ Non q̄ in celesti dei habitatōe aliquid materiale sit·sed q: spūalia nisi per corporales similitudines non capiuntur Ideo spūale per corpale ostendi·vt sciatur quāta reuerētia et mudicia opus ē hīs·qui hnt ipam veritatem scz corpus meum·si tantā mundiciā et reuerentiaz habebāt hī·qui portabāt vmbrā et figuram·Sed ad q̄d moysi ostendi tantam

vestium materialiū pulcritudinē·nisi vt per eas addisceret ꝛ significaret ornat⁹ et pulcritudo anime·Sicut enim vestes sacerdotis sunt septē·sic anie accedentis ad corpus dei septē debēt esse virtutes sine quibus nō est salus ꝛ ℞ Prima ergo vestis anie est contritio et cōfessio que tegit caput ꝛ ¶ Scōa est affect⁹ ad deum et affectus castitatis ꝛ ¶ Tercia est labor ꝓ honore dei·et patiētia in aduersis·¶ Quarta ē non attēdere ad laudes et obprobria hoim· sed ad honorem solius dei ꝛ ¶ Quinta est abstinētia carnis cum vera humilitate· ¶ Sexta est· recogitatio bñficioꝝ dei ꝛ iudicioꝝ eius timor· ¶ Septima est caritas dei super omnia·et pseuerantia in bonis inchoatis ¶ Nunc aūt iste vestes immutate sunt et cōtempte·Diligit quippe pro confessi one excusatio ꝛ leuigatio culpe·ꝓ castitate scurriliū ꝓtinuatio·pro labore salutis anime·labor vtilitatis corporis· Pro honore ꝛ amore dei·ambitio mundialiū et superbia·Pro parcitate laudabili·superfluitas in omibus·Pro timore dei·ꝓ sumptio et dūdicatio iudiciorum dei· Pro dilectione dei sup omnia·ingratitudo cleri super omnes· Ideo sicut dixi ꝓ prophetā·veniam in indignatione·et tribulatio dabit eis intellectū ℭ Tunc mater misericordie astās·Ñdit Bñdictus sis tu fili mi pro iusticia tua·loquor ad te qui omia scis propter sponsam istā quā tu vis intelligere spiritualia·que tamen nisi per simlitudines capere nō valet spūalia· Tu quippe dixisti in deitate tua anteꝙ suscepisses hūanitatez ꝛ meꝙ si decem viri iusti inuenirentur in ciuitate·misereri velles toti ciuitati propter decem·Nunc autem adhuc infiniti sunt sacerdotes·qui te oblatione corporis tui placant·Ergo miserere propter eos hijs qui paruꝝ bonꝝ habent·hoc quete scōm hūanitatez genui rogo·hoc omnes electi tui petūt mecū ¶ Respondit filius·Benedicta sis tu·et benedictuꝝ verbū oris tui· Tu vides ꝙ tripliciter parco propter triplex bonū qō oblatio corporis mei habet ℞ Sicut em̄ ex presumptione iuue tria ostensa sunt bona in me· Sic ex oblatione sacrificij huius tria veniūt aliabus·Beniꝝ patientia mea laudatur·ꝙ sciens proditorem meū iuuam·non repuli ꝓuersationē eius Scōo ꝙ astante proditore cum suis·omnes ex vnico verbo meo ceciderunt in terrā· vbi potentia mea ostendebatur· Tercio·ꝙ omnē maliciam eius et dyaboli·ad animarū conuerti salutē· vbi sapientia ꝛ caritas diuina manifestabat· Sic etiam ex oblatione sacerdotū tria veniunt bona·Primo laudatur ab omi celesti exercitu patientia mea·quia ꝛz sum inmanibus boni ꝛ mali sacerdotis· quia apud me non est personarū accep tio· nec merita hominū conficiunt hoc sacramentū·sed verba mea·Secūdo ꝙ hec oblatio prodest omibus·a quocunꝝ sacerdote est oblata·Tercio·ꝙ prodest etiam ipis offerētibus·quantūcunꝝ malis·quia sicut ex vno verbo qō dixi·scilicet ego sum·corruerunt hostes mei corporaliter in terram·sic dicto vbo meo· videlicet·hoc est corpus meū·fugiūt demones a temptando animas offerentiū nec auderent redire ad eos cū tanta audacia si affectus peccandi nō sequerē· ¶ Itaqꝝ misericordia mea parcit omnibus ꝛ omnes suffert·sed iusticia clamat vindictā·quia clamo quotidie·ꝛ ẽmulti respondēt michi satis tu vides ¶ Ne runtamē mittam adhuc vba oris mei· ꝛ qui audierint cōplebunt dies suos in letitia illa· que nec dici nec cogitari pōt pre dulcedine·Qui vero non audierint venient eis sicut scriptum est·septē plage in anima ꝛ septē in corpe·quas considerando et legendo ea que gesta fuerāt inuenient.ne experiendo cōtremiscant·

Verba ẋpi ad spōsam

qualiter sacerdos tenetur habere tria·

primo corpus xpi consecrare·scdo mūdiciam carnis et spūs habere· tercio parrochie sue prouidere· Etiam tenetur hre libū et oleum·Et quomō sacerdos āgelus dei est·ymo q eius officium est magis q angeli·

Caplm·lx·

Ejlius loquitur· A Sacerdos tenetur habere tria Primo cōsecrare corpus xi Scdo habere mūdiciam carnis et spūs Tercio prouidere parrochie sue Sz potes querere quid prodest habere ecclesiam·si nō habet parrochiā? Rndeo tibi sacerdos hns voluntatē oībus pdesse·et pdicare ppter amorem xi·ille habz tam latam parrochiā quasi si haberet totum mundū·q si posset loqui toti mūdo minime parceret labori suo·Jxo voluntas bona reputat ei pro ope· Nam xus ppter ingratitudinē audientiū·multociens parcit electis suis a labore pdicādi· nec tamē fraudātur mercede ppter affectum bonum·C Presbiter etiam tenet habere librum et oleum· Libū ad istruendum impfectos·oleū sanctū ad infirmos liniendū; B Sicut enim in libro continetur doctrina corpalis et spūalis·sic in sacerdote sit sapiētia ad seipm moderandū carnem· ne dissoluat intemperantia·qua scandalizant parrochiāi· fugiendo cupiditatem mundi·qua vilipenditur decor ecclesie·euitādo mores seculariū·qbus dignitas clericalis dehonestat·Spūalis vero sciētia est·instruere insipiētes·corripere dissolutos·accendere pficientes; Jn oleo vero notatur dulcedo oratōis·et exempla bona·Sicut enim oleum pinguis est pane·sic oratio caritatis et exempla bone vite· efficaciora sunt ad trahendū homines·z piguiora ad placandum deum·C Vere dico tibi filia·q magnū est nomen sacerdotis·quia angelus dni est et mediator·sed maius est officium eius·quia tractat in conphensibilem deum ymagz celestibus in manu eius coniunguntur;

Verba sponse ad deū de grato modo effundendi preces coram deo.

Caplm·lx·

BEnedictus sis tu creator et redemptor meus Me indigneris si loquor ad te·sicut vulnerat⁹ ad medicū·sicut tribulat⁹ ad cōsolatorem·sicut pauper ad diuitē et abūdantem; Vulnerātus quippe dicit· O medice noli abhominari me saucū·q frater es·O consolator optime·noli me despicere quia anxius sum·sed da cordi meo requiem·sensibusq meis ꝓsolatiōem; Pauper vero dicit·O tu dives et nullius egens·respice me q periclitor fame· Vide me quia nud⁹ sum·et da michi vestes quibus caleſiam·Sic ego dico O dne omipotētissime et optime·ego confidero vulnera peccatorū meorū· quib⁹ ab infantia vulnerata sum et igemisco· quia tempus consumptū est inutiliter; Vires non sufficiunt ad labores· q exhauste sunt in vanitatibus Jxoq quia tu es fons totius bontatis et miscōie; Rogo te miserere mei· Tange cor meū manu dilectōis tue·quia medic⁹ es optimus·consolare animā meam·quia cōsolator es bonus·

Qualiter diabolus apparuit sponse in elevatione corpis xpi loquens et per rationes ꝓbans ei q illud qd̄ elevabat non esset corpus xpi· Cui angelus dn statim apparuit confortās eam et dicens·Noli credere·zc; Et q̄liter xpus apparens coegit dyaboluz vt diceret veritatem coram filia· Et qualiter corpus xpi sumitur sic a malis sicut a bonis·et de remedio oportuno in tēptationibus de corpore xpi·

Caplm·lxj·

Apparuit sponse in elevatione corpis xpi·quidam teter·

rimus et ait; ℍ Nunquid credis tu fatua·q̄ hec cortella panis deus est· diu demq̄ consumptus esset etiā si mōs montium fuisset· Nullus quippe sapientiū iudeorum·quibus a deo data ē sapia ß credit sz nec aliqs credat·q̄ ꝑ ab immūdissimo sacerdote q̄ cor hz caninū·tā gi dignatur et amari· Et vt probes qō dico; Iste sacerdos meus est· quē cum voluero et iam in puncto auferā ad me ipsum; ℂ Tunc statim bonus angelus apparens dixit· O filia non respōdeas stulto iuxta stulticiam suam Ipse enim q̄ apparuit tibi·est pater mendacij; Sed esto parata quia sponsus noster iam ꝓpe est; ℂ Qui sponsus ihūs veniens·ait ad dyabolū; Cur inquit conturbas filiam meam et sponsam? Ideo dico filiam·q̄ creaui eam Ideo sponsam quia redemi eam· et caritate mea copulaui eam michi· ℂ Respondit demon·Ideo loquor quia permissus sum·et vt ipsa refrigesceret in seruitio tuo; Et domnus· Hoc inquit nocte ista experta est· quātū t oculos et reliqua membra cōpressisti·et maiora fecisses si fuisses admissus·sed quotiens ipa resistit immissionibus tuis·totiens ei duplicatur corona· ℬ Ceruntamē tu diabole· quia dixisti me diu fuisse cōmestum·etiam si fuissem mons· dicito michi audiente filia mea que corporalis est; Scriptura dicit· q̄ pereunte populo erigebatur serpens eneus· q̄ viso omnis percussus a serpētibus sanabatur· Etrum ista virtus sanativa erat ex eris fortitudine aut specie serpentis· aut de moisi bonitate·seu virtute occulta diuina? Respondit demon· Hec virtus sanationis a nullo erat nisi a propria et sola virtute dei·et fide populi credentis et obedientis· qui sic firmiter credidit deo·q̄ deus qui de nichilo fecit omnia·eciam omnia posset facere que non erant prius· Iterū dixit deus· Dicito demon·quando virga facta est serpēs· vtz factum est precipiente moyse an iubēte deo? Aut quia moyses sanctus fuit· an quia verbum dei sic dixit? Cui demon· quid inquit erat moyses nisi homo infirmus ex se·sed iustus ex deo·ad cuius verbum quod iussit et protulit deus· facta est virga serpens· deo veraciter iubēte et moyse tanq̄ ministro obsequēte· Mā ante preceptum et verbū dei virga erat virga·ꝑcipiente vero deo·veracit virga facta est serpēs· Ita vt et moyses formidaret; ℚ Tūc dominus ait ad sponsam ista videntem·Sic est etiā nūc in altari·ante enim verba sacramēti· panis positus in altari panis est·dicto vero verbo hoc est corpus meum· fit corpus xp̄i·quem sumūt et tractant ita boni sicut t mali·ita vnus sicut mille·eadē veritate·sed non eodez effectu·quia bonus ad vitam·malus vero ad iudicium sui; Q vero demō dixit deum fedari ex immūdicia offerentis·hoc verissime falsum est; Sicut enim si seruus leprosꝰ ministrat dño claues· Aut si infirmꝰ offert fortissimarū herbarum confectiones·michil hoc obesset ei cui ministrarētur· cū eadem virtus est in eis per qualemcūq̄ offerētur; Sic deus nec ex malicia mali ministri fit malus nec ex bono fit melior·quia semper imutabilis est· et semp idem; ℂ Q vero dixit demon eum citius moriturum· hoc novit ex sue nature subtilitate·et ex causis exterioꝝ· Auferre tamē auferre eum non poterit nisi me ꝑmittente· Ceruntamē iste sacerdos suꝰ est ꝓprius·nisi se correxerit·et hoc propē tria; Ideo idem demon dixit eum habere mēbra fetentia et cor caninū· quia fetidus vere est et febricitans·quia habet calorem exteriorem·sed interiorē frigiditatem·sitim intolerabilem·languorē mēbrorum·panis fastidium· et omīs suauitatis abhominatōem; O Calescit enim ad mundū·frigescens est ad deū·sitit voluptatem carnis·fastidiens virtutum pulcritudinem·Insipidus ē ad māndata dei·feruens ad omīa que sunt car-

nis· Joco non mirum· quia nō sapit sibi corpus meum· nisi sicut panis coctus in clibāo· quia nō cogitat nec sapit ei spūale opus sed carnale Jmo dicto agn⁹ dei et sumpto corpe meo in corpus suum· discedit ab eo patris potētia· abcedit et filij dulcissima pītia· Depositis vo sacris vestibus recedit spūssancti benignitas· qui est vinculū ꝓiunctiōis· sola autē forma et recordatio panis remāet ei ¶ Nō tñ cogitare debes· q ipe vel alius quantumcūq malus sine mo sit· sed receoit mus· maiorem consolatōem nō infundendo· ꝓmanet vero tolerando eū et a dyabolo defendendo· ¶ Q vero dyabol⁹ dixit· nullum sapientū iudeorū hoc velle credere? Nō deo· Jpsi iudei sūt ita dispositi· sicut qui dextros oculos amisērt Jmo claudicant vtroq pede spiritali· ꝓpter quod et insipientes sunt· et erunt vsq in finem· Ergo non mirum· q dyabolus excecat et idurat corda eorum· et suadet eis impudica et ea que sunt cōtra fidem· ¶ Jtaq quotiēscūq aliqua cogitatio talis de corpe xpi occurrerit mēti tue· refer ad spūales amicos tuos et sta stabilis in fide· quia absq dubio scias q hoc corpus qō de virginea carne sumpsi· qō crucifixum est et regnat i celo· hoc idem est in altari· et hoc sumūt boni et mali· ¶ Nam sicut oñdi me discipulis eūtibus in emaus in aliēa forma· cum tamē essem verus deus et ver⁹ homo· ingrediens ad discipulos ianuis clausis· sic sub aliena forma ostendo me sacerdotib⁹· vt fides habeat meritū· et hoiñ appareat ingratitudo· Nec miruz? ¶Ego enim idem nūc sum· qui ostendi deitatis mee potentiā per signa terribilia· et adhuc dixerunt tunc homines· faciam⁹ deos qui nos p̄cedant· ¶Ego eciam ostēdi iudeis veram humanitatē meā· et crucifixerunt illam· ¶Ego idem quotidie in altari sum· et dicitur nausea et temptatio est nobis sub cibo isto ¶Que ergo maior ingratitudo esse poterit· q velle ratiōe comphendere deum· eiusq occulta iudicia et misteria· que in manu sua propria possidet audere iudicare? Joco indoctis et humilibus ostēdere volo inuisibili effectu et visibili forma· quid sit visibilis forma panis· sine pane et sine substātia· Quid vero substantia in sua forma? Quid vero diuisio in forma sine substantia· aut cur tāta indigna et tā deformia pfero in corpe meo· vt et hūiles exaltētur· superbiq confundantur?

Verba increpatiōis dñi ad quendam sacerdotem sepelientē quendā qui in patiētia mortuus est presente sponsa· Et qualiter cum septē plagis spūalibus et septē corporalib⁹ xp̄s veniet ad iniquos sacerdotes· Et qualiter illa omia ꝓpter patiam obtinuit gl̄iam·

Capl̄m· lxij·

¶Cum quidam sacerdos sepeliret quendam mortuū· qui tribus annis cum dimidio iacuit in lecto· Tūc audiuit sponsa qualiter dixit spiritus? ¶ Amice quid facis cur p̄sumis tanaere mortuum· cum manus tue sanguinolēte sint? Cur clamas pro eo ad oñipotentem· cum vox tua ē quasi ranarum? Cur p̄sumis placare ꝓ eo iudicem· cum gestus tui et mores silibi ores sūt ioculator· q deuoto sacerdoti? ꝓpterea virt⁹ verborum meorum et nō opus tuum proficiet mortuo· fidesq sua et patientia longa· introducent ip̄m ad coronam· ¶ Jtem dixit spiritus sponse? Manus istius sunt sanguinolente· quia omnia opera eius sunt carnalia· quibus tangere non valet mortuum· quia iuuare eum non poterit meritis suis sed dignitate sacramenti? Naz boni sacerdotes prosunt dupliciter anmab⁹· scilicet virtute corporis xp̄i· et ꝓria qua ardent caritate? ¶ Vox quoq eius ē quasi ranarum· quia tota est delutosis opibus· tota ad voluptatem carnis· Jmo nō ascendit ad deum· qui placari desiderat

voce humilis confessionis et contritionis. ℞ Adores etiam sui sunt quasi ioculatores. Quid enim facit ioculator. nisi ꝙ conformat se moribus mundialiū? Quid vero cantat. nisi comedamus et bibamus. fruamurq; in hac vita delicijs? Sic facit iste. ꝙformat enim se veste et actu cum oīb⁹. vt oīb⁹ placeat. omēsq; exemplo suo et excessu ad superflua incitat dicendo. comedamus et bibamus. qr gaudium dñi est fortitudo nra. sufficiat nobis venire ad portā glorie. et si phibear ab ingressu sufficiat mihi resistere iuxta portam. nolo esse pfectus. ℞ Hec vox et vita grauis est. quia nemo venit ad portam glorie nisi pfect⁹ aut perfecte purgatus. Et nemo apprehēdet gliam. nisi pfecte deliberando eā. aut perfecte cum poterit pro ea laborando. Attamē ego dñs oim. ingredior ad sacerdotem istū. sed non includor et cōmaculor. Ingredior vt sponsus. egredior vt iudex iudicaturus. contēptus a sumente. ℣ Propterea sicut dixi Plemam sacerdotibus cū septem plagis Pnabunt enim oīb⁹ que dilexerunt. eijcientur a cōspectu dei. et iudicabunt in ira eius. trahent demonibus. patient absq; requie. ptemnentur ab oīb⁹. egebūt boms oīb⁹. malisq; omibus abundabunt. ¶ Similit etiam alijs septem corpalibus malis. sicut ifrt flagellabuntur. Ideo non debes mirari si tolero malos. aut si aliqua indigna ostendūtur in sacramento meo. quia ad ostendā patientiā meā et ingratitudinē hoim suffero vsq; in finem. ℞ Nec cogitare debes. ꝙ talis idignitas sicut audisti de vomitu. fit in corpe meo. sed spēs ille sensuales ostendunt qō suum est. scz deficiendo. et tñ transparendo manifestant hominū ingratitudinē. et produnt homies ad tam sanctā sumptōem reos et indignos. ¶ Item dixit spūs ad aiam mortui ℣ ania gaude et exulta. quia fides tua separauit te a dyabolo. simplicitas tua abbreviabit tibi longam viā purgatorij. patiētia tua duxit te ad portā glie. Adise ricordia mea introducet te. et coronabit te.

Qualiter diabolus apparuit sponse volēs ipsam per rationes apparētes decipere in sacramēto corporis xpi. Et qualiter xpus in aduentum affuit sponse dyabolum cogendo. ad veritatem corā sponsa dicendā. Et de conformatione et informatōe vtilissima xpi ad sponsam de suo glorioso corpore in sacramento. Capm. lxiij.

Item apparuit sponse quidā demon longo ventre et ait. ℞ Quid credis tu mulier. et quid magna cogitas? Ego etiam multa scio et apta ratione pbare volo dicta mea. sed consulo tibi. dimitte cogitare incredibilia. et credē sensibus tuis Nonne tu vides oculis. et auribus carnis tue audis sonum fractōis hostie materialis panis. Vidisti eū evomi. tangi. inhoneste duci in terram. pluraq; indigna fieri que ego in me non tolerarē Et si deū in ore iusti possibile esset esse. quō descendet ad iustos quorū auaricia ē sine fundo et sine mow? Respondit illa ad humanitatē xpi. que statim post temptationes apparuit dicens. O dñe ihū xpe regratior tibi pro omibus. et specialiter ꝑ tribus. Primo qr vestis animam meā. inspirando scilicet penitentiā 7 cōtritōem. qua omne diluitur peccatū q̄ntumcunq; graue. Scdo cibas animā. infundendo caritatē tuam et memoriam passionis tue. qua ania quasi cibo optimo delectatur. Tercio ꝑsolaris omēs invocantes te in tribulatōe. Ergo dñe miserere mei et adiuua fidem meā. q̄uis enim digna sim tradi illusiombus diaboli. credo tñ ꝙ sine permissione tua ipe michil potest nec permissio tua est sine consolatione. ℞ Tunc ait xpus ad dyabolum. Cur inquit loqueris spōse mee no

ue? ¶ Cui dyabolus rñdit? Quia inqt colligata erat michi. et spero adhuc eaz irretiendam reti meo? Tūc aūt colligata erat michi. qñ consentiēbam michi. pl9 placuit z placere studuit cōsilijs meis. q̄ tibi creatori suo. Nam custodiui vias eius. et nondū excideram a meōria mea ¶ Rñdit dominus Ergo negotiator es tu. et olim viarum explorator? Cui dyabolus. Vere explorator sum. sed in tenebris. quia tenebrosum me fecisti. ¶ Et dñs. qñ inquit vidisti et qūo tenebros9 factus es? Vidi inqt demon qñ me creasti pulcerrimuz. sed qz incaute irrui in splendorem tuum. tanq̄ basiliscus excecatus sum a splendore. Vidi te cū desiderabam pulcritudinē tuā. Vidi te in conscientia mea et noui qñ deiecisti me. Noui etiam te in carne assumpta. z feci qđ permisisti me. Noui qñ resurgendo. spoliasti a me captiuos tuos. Nosco quotidie potentiā tuam. qua me illudis et cōfundis. ¶ Et dñs. si inquit nosti z scis te me veritatē. cur mentiris electis meis. vbi scis veritatem de me? Nōne ego dixi. q̄ qui manducat carnē meam viuet ineternū? Et tu dicis q̄ mendacium est. et q̄ nemo māducat meā carnē. Ergo populus meus plus ydolatra est. q̄ qui colit lapides et ligna Ueruntamē q̄ omia scio. Rñdi michi audiēte ista. q̄ hic astans spūalia nisi per similitudines intelligere nō valet. Thomas q̄ tetigit me post resurrectōem. vtrū erat corpus qđ tangebat spūale an corporale? Et si erat corpale. qūo intrabat ianuis clausis? Si vero spūale. qūo visibile fuit oculis corporeis? Rñdit dyabolus. graue est ibi loqui. vbi loquēs oñibus suspectus est. et inuit9 cogit loqui veritatē Ueruntñ cōpulsus loquar. q̄ resurgendo et spūalis et corporalis eras Et ideo ꝓpter eternā veritatis virtutē. et ꝓpt spūalem carnis glificate ꝓgatiuā. vbiq̄ ingrederis et vbiq̄ esse potes. ¶ Dixit iterū deus. Virga moysi cuz conuertebatur in serpenē. dic vtrū similitudo fuit serpentis. aut totum intus et extra serpēs? aut sporte ille panū seu fragmenta panū. dic vtrum verus panis fuit totus. an similitudo panū? Rñdit dyabolus. totū erat in virga serpens. totuz in sportis panis. z totum virtute tua. totum potētia tua factū est. ¶ Et dominus Ūquid inqt difficilius est michi nunc operari q̄ tunc miraculū consimile. aut mirabilius si placet michi? An ex q̄ tūc caro glorificata. potuit ianuis clausis intrare ad apl̄os. et q̄re nunc in manibus sacerdotū esse non valet? An forsan labor aliquis ē veritati mee. yma sociari celestibz terrenaq̄ sūmis? Nequaq̄. Sz vere pat̄ mēdacij. sicut malicia tua maxima ē. sic caritas mea ē et erit sup oēs. Nam etiā si sacramentū illud vn9 videretur cōburere. alt̄ terere sub pebibus. ego solus scio fidem oim. et in mēsura et patiētia dispono oia. Qui de nichilo facio aliquid. z de visibili inuisibile. qui et in signo et forma aliq̄o visibile ostendo. qđ tñ in signato aliud veracit̄ est. aliud q̄ videtur. ¶ Rñdit dyabolus. Huius rei veritatē ego quotidie expior. qñ homines amici mei elongāt se a me. et fiūt amici tui. Sed quid dicaz amplius. seruus dimissus sibiipi. satis ostendit voluntate. quid faceret actu si ꝓmitteret? ¶ Tūc iterq̄ loquit̄ filius dei. Credē filia. q̄ ego xp̄s sū repator vite et nō ꝓditor Ueraz et ipa veritas et nō mēdaz. potestasq̄ eterna. sine q̄ nichil fuit et nichil erit Mā si hūeris fidē q̄ ego sū in manib9 sacerdotis. etiaz si sacerdos dubitaret. tñ ꝓpter fidē credentiū et astantiū. et ꝓpter verbū qđ ego ipe psonalit̄ instituī. et dixi. ego veracit̄ sum in mānib9 eius Et ois q̄ sumit me. sumit veritatē et hūanitatē et et formā pānis Quid enī ē de9 nisi vita et dulcedo. lux illūinans. bōitas delectās. iusticia iudicās. et mia saluās Quid vo ē hūanitas mea. nisi caro agillima. ꝓiunctio dei7 hois. caput oim xp̄ianoz Ergo ois

126

qui credit in ꝛuꝫ et accipit corpus eiꝰ. ipe sumit deitatē quia sumit vitam ꝛ Sumit et humanitatē qua deꝰ et homo cōiunguntur ꝛ Sumit ꝛ formam panis. qꝛ sub alia forma sumitur ipe. qui latet sub forma sua ꝓpter fidei argumentum ꝛ ℍ Simliter et malus. suscipit eandem dei tatem. sꝫ iudicantē non demulcentē. sumit et humanitatē. sed minus placabilē sibi ꝛ Sumit et formam panis. qꝛ sub forma visa recipit latentem veritatem. sed non dulcescentē sibi suauitatem ꝛ Mā q̄n do applicauerit me ad os suum ꝛ dētes. cōpleto sacramento. ego recedo cum ꝛitate et humanitate. sola forma panis remanet sibi. Non quia non veraciter ibi sum ita cum malis sicut cū boms. ꝓpter sacramēti institutōem. sed quia similē effectū nō hñt bom et mali. Deniqꝫ in sacrificio ipō offertur homī vita. ipse sꝫ ꝛus. et ingredit vita sed nō ꝑmanet cū malis. qꝛ malū nō relinquunt. ꝛ ideo remanet sensibꝰ eoꝝ sola forma panis ꝛ Mō tñ qꝛ forma illa pānis q̄ ē sub substātia panis. aliqd sit eis effectuū. sed qꝛ de sumptione illa mchil recogitant. msi q̄si si viderent ꝛ sentirēt formā panis atqꝫ vinitanq̄ si dñs potēs ingrederet domū alicuius. et spēs eius q̄m reminisceret. sꝫ presentia bonitatis eius obliuisceretur et negligeretur ꝛ

Verba matris ad filiā

q̄liter filus sus assilat pauꝑ rustico. Et qualit tribulatōes ꝛ psecutōes bomisꝛ malis illate sūt. bonis ad purgatōem et coꝛonam in patia tñ. Capl'm. lxiiij.

Mater loqtur ꝛ ℍ filus meus ē q̄si pauꝑ rustic⁹ qui non hñs bouem nec asinū. personaliter ligna portabat de silua. et alia instrumēta. ad opa sua necessaria pficiēda. Qui int alia instrumenta etiā virgulas apportabat. q̄ ad duo sūt necessarie sꝫ ad flagellandū filiū inobedientem. ꝛ ad calefaciendū frigiꝺs. Sic filiꝰ meꝰ oim dñs et creatoꝛ factus ē pauꝑrimꝰ. vt etnis non transitoꝛijs diuitijs oēs ditaret. q̄ in dorso suo grauissimū pondꝰ. scz amarā crucē portās. oim pctā sāguine suo purgaut et deleut. Qui ecliā int cetera opera sua. elegit instrumēta ꝟtutū id est viros virtutū. ꝑ q̄s operāte spū dei. multoꝝ coꝛda ad caritatē dei sunt iflāmata. viaq̄ ꝟitatis manifestata ℬ Elegit q̄ꝫ virgulas q̄les sunt amatoꝛes mūdi. per q̄s filij et amici dei flagellantur. ad eoꝝ eruditōem et purgatōem. ꝛ maiorē cautelā et remuneratōem. Virgule etiā calefaciūt filios frigiꝺs. ꝛ dꝰ incalescit etiam ex eoꝝ igne. Sꝫ quō ꝛ Utiq̄ꝫ. q̄n mūdani tribulāt amicos dei. et illos qui solo timoꝛe pene diligunt deum. Qui tribulati sunt feruētius cōuertūt se ad ꝛū. ꝓsꝛata vanitate mundi. quoꝝ tribulationē compatiēs deus. immittit eis consolationem et caritatē Sꝫ quid fiet de virgulis filijs flagellatis ꝛ Utiq̄ꝫ ꝑijcient in ignē comburendē Nō enim ꝛspicit ꝛus ꝑsonā suū. q̄n eū manibus impioꝝ tradit Sed sicut pater erudit filium. sic deus malicia impioꝝ vtē. ad suoꝝ coꝛonationem.

Verba monitōis ad filiam per exemplum probantia qualiter amici dei nec attediari nec cessare dēt a laboꝛe predicationis et de magna talium remuneratione.

Capl'm. lxv.

Mater loquitur ℍ Tu debes esse sicut vas vacuū aptum ad implendū qđ nō sit sic latum. vt ꝛfluant imposita. nec sit ita pfundum vt careat fundo. Clas autē istud coꝛpus tuum est. qđ tunc vacuum est. cū ab appetitu voluptatis extraneū ē. Tūc ât moꝛate est latū. q̄n caro discrete affligit. vt aia habilis sit ad intelligenda spiritualia. ꝛ coꝛpus robustum ad laboꝛandū. Tūc vero vas ē sine fundo. q̄n caro nulla coaꝛtatur abstinentia

Sed quidqd animus appetit hoc corpo
ri non negatur. Sed audi que loquor
Seruus meus ptulit verbum impēna-
tum dicēs. quid ad me loqui de hijs que
non tangunt statū meum. ¶ Verbū ta-
le non decet seruū dei. Nam omis q au-
dit et scit veritatē. si tacuerit eā reus ē.
nisi oīno ptemnatur Nam dns quidā
erat habens castrum forte. in quo erant
qtuor bona. scz cib⁹ imputribus pellēs
oēm famem. aqua salutaris extinguens
oēm sitim. odor odoriferus tpellens om
nia venenosa. arma necessaria debilitan
tia oēm inimicū. ℬ Tandem domi
no intētente alijs. obsessum est castrum
Quod intelligēs dns. ait pconi famulo
suo. Vade inquit et clama alta voce mi
litibus meis sic. Ego dns liberabo ca-
strum meū. quicunqz me sequitur bona
voluntate. erit mecuz in gloria et hono
re ꝓsimilis. Qui vero in pugna cecide-
rit. suscitabo eum ad vitam. que nō ha
bet defectū nec anxietatē. daboqz ei ho-
norem pmanentē. et abundantiā indefi-
cientē. Seruus itaqz accepto mādato
clamauit. sed min⁹ sollicitus fuit mclamā
do Intuī q clamor ad strēnuissimū mili
tem nō puenit. Et ideo miles destitit a
labore Quid ergo factur⁹ est dns militi
qui voluit libenter laborare. sed non au
divit vocem pconis? Vtiqz remunera-
bitur pro voluntate. Sed preco tepid⁹
non erit immunis a correptione. Itaqz ca
strum illud est sancta ecclesia. fūdata sāg
une filij mei. in qua ē corpus suū. qd de
pellit oēm famē. aqua sapiētie euangeli-
ce. odor exemplor sanctorū eius. et ar-
ma passionis eius. Hoc castrū nūc ob-
sessum est ab hostib⁹. qr in eccl'ia sancta
multi repiunt. qui voce pdicant filium
meū. sz moribz nō pcordāt. ymo et si vo
ce dicunt. voluntate ptradicūt. nō curā
tes de celesti pria. si voluptatē suam pos
sent adipisci. Ergo vt minuant hostes
dei. attendiari nō debēt aici dei. qr remu
neratio nō erit tpal'. sz illa q nescit finē.

Verba matris ad filiā

qualiter bona tēpalia discrete possessa
non nocent nisi affectus possidendi fu-
erit inordinatus. Capl'm. lxvj.

Mater loquit. Quid nocet.
si quis acu vl' ferro pungit
in pallio. dummō nō leditur
caro? Sic nec tpalia bona discrete pos
sessa nocent. nisi affectus possidendi fue
rit inordinatus. Ideo observa cor tuum
vt intētio bona sit. qr p te verba dei dif-
fundi debent in alios. Nā sicut retenta
culū aque molēdinarie retinet aquā. et
iterū discurrere facit quotiēs expedit.
sic tu influētibus cogitatōibus varijsz
tēptatōibus. sollicite observare debes.
vt q̄ vana sunt et secularia dimittantur
Que vero divina sunt continue reme
morent. sicut scriptū est. qm aque inferio
res tfluebāt. sapiores vero stabant q̄si
mur⁹ Aque iferiores. sūt cogitatōes car
nis et cupiditates inutiles. q̄ tfluere te
bēt et nō attēdi. Superiores vo aque sūt
infusiones dei z verba sctōr. q̄ stabiles
sunt in corde sicut mur⁹. vt nullis tēpta-
tionibus a corde divellantur.

Verba xp̄i ad spōsam

sui ipius magnificētiā ostēdētia. Et qua-
liter oia scōm ei⁹ ordinatiōz pseverāt pter
qm misera aia petōris. Et de oibus indu
cit p exemplū et q̄liter volūtas in agen
dis est custodiēda. Capl'm. lxvij.

Filius loquitur ad spōsam. Ego
sū cū pre et spūscō vn⁹
deus. In tetatis mee puidē
tia. oia ab initio et añ secl'a puisa z stabi
lita sūt Et oia tā corpalia q̄ spūalia. cer
tā dispositōem z ordinatōem hūt. oiaqz
stāt z currūt. scōm qm in pscientia mea est
ordinatū z pscitū Sicut p exēplū intelli
gē potis ex trib⁹ primo ex hijs q̄ vitam
hūt sicut illud ē. qm femia parit et nō ho-
mo. Scōo patet ex arboribus. qr dulcia
portāt dulcē fructū. z amara usū fructū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tercio patet ex siderib⁹ ꝛ Nam sol et luna et omnia celestia·cursum suū perag unt·scōm qđ in deitate mea est p̄finitū sic et aie rationales p̄scite sunt in ætitate mea·quales future erūt p̄cognite·quibus tñ p̄sciētia mea in nullo obfuit nec obest·quia eis ædi liberam voluntatis sue motōem·idest liberū arbitriū et potestatem·eligendi quidqđ eas delectat· ¶ Ergo sicut femina parit et nō hō·sic anima bona vxor dei parere æbet auxilio dei·quia aia adhoc creata est vt virtutibus p̄ficiat·et semine virtutū fecunda crescat·vt veniat inter brachia diuine caritatis·Anima aūt que degenerat ab ortu suo·et creatore suo·nec ei fructificat·facit contra dispositōez dei·ꝛ iđo indigna est dulcedine dei· B Secūđo apparet imutabilis dispositio dei i arboribus· quia dulces arbores portāt dulcia· et econtra que amare sunt amara·sicut in dactilo duo sunt·dulcedo scilicet et lapis durus·Sic ab eterno previsuz est·q̄ vbi spūssanctus habitator ē·ibi omis mundana delectatio vilescit ꝛ Ibi ois mundanus honor est onerosꝰ· tantaqz in illo corde spūs dei est fortitudo et duricia·q̄ nulla frangat impatientia·nulla deiçit aduersitate·nulla p̄speritate super se elevat ꝛ Sic eciam ab eterno previsum est·q̄ vbi est spina diaboli· ibi est fructus ab extra rubeus·sed intꝰ plenus immūdicijs et aculeis· Sicut i delectatione dyaboli· momentanea et apparens est dulcedo·sed plena ē sentibus et tribulatiōibus·Quia quo plus quis implicatur mūdo· tanto graviori onere p̄putationis oneratur Itaqz sicut omnis arbor talem profert fructū·qualis est radix et truncus ꝛ Sic omnis homo·ex intentōe opis sui iudicat ꝛ Ω

¶ Tercio omnia elemēta stant in ordine suo et motu·sicut ab eterno p̄situm ē·et movent scōm factoris voluntatem Sic omnis rationalis creatura·moveri ꝛ parata debet esse scōm creatoris institutionem ꝛ Cum autem facit contrarium· p̄spicuum est q̄ arbitrio libero abutit·ꝛ vbi irrationalia custodiūt metas suas· ibi rationalis homo ægenerat et aggravat iudicium suū·quia non vtitur ratione·Itaqz custodienda est voluntas hominis·quia non maiorem iniuriam facio dyabolo q̄ angelis meis·quia sicut ꝛ us exigit a sponsa sua casta dulcedinem illam indicibilem· sic dyabolus querit a sponsa sua spinas et aculeos·Nec in aliquo p̄ualere poterit dyabolus nisi voluntas fuerit viciata·

Verba matris ad filiā

de vulpe· et qualiter dyabolus vulpi assimulatur·et qualiter dyabolus subdolus tanq̄ vulpis vario ꝛ multiplici modo temptationū decipit homines et conatur decipere q̄ maxime quos viæt in bonis proficere·

Capl̄m·lxviij·

Mater loquitur· A Est quoddam animal parvum quod vulpis dicit· sollicitū in procurandis oīnibus necessitatibus suis et subdolum·Quod fingit se quādoqz dormire et quasi mortuū· vt aves sedētes super se·eo liberius capiat et devoret·quo incautiores sunt in sedendo Cōsiderat quoqz volatum avium· et quas p̄ lassitudine videt in terra quiescere vl̄ sub arbore·illas rapit et devorat· Sz q̄ duabus alis evolant·ille confundūt eū et fruscant in laborando ꝛ ¶ Vulpis ista dyabolus est·qui amicos dei semper insequitur·et maxime eos· qui felle malicie et veneno nequitie eius carēt· Qui fingit se quasi dormire et mortuum·quia quādoqz dimittit hominē liberum a tēptationibus gravioꝝ vt incautū in minimis·eo liberius decipiat et involuat· Quandoqz eciam viciū facit videri virtutem·et ecōtra virtutem vicium·vt homo involutus incedat in vacuum·et nisi discretione subveniente pereat· B

Sicut per exemplū intelligere poteris Mā misericordia quādoq; viciū est·quādo·scz fit ad homib⁹ placendū·Justicie vigor est iniusticia·qñ scz exercet ꝓpter cupiditatē 7 ꝓpter impatientiā Hūilitas vero supbia est·qñ fit ꝓp ostentationē et vt vitæatur ab homib⁹·Patientie virtus ostendit et non est qñ se vindicaret si posset & iniuria·sed tamen tolerat·qz aptuz temp⁹ nō inuenit ad vindicandū Quādoq; etiā dyabolus submittit tribulationes 7 temptatiões· vt hō nimia resoluat tristicia·qñq; etiā dyabolus immittit anxietates 7 sollicitudies in cor· vt hō tepescat in seruitio dī·Aut dū homo incautus est in minimis ruat in maiora· ¶ Sic iste & quo loquor supplantatus est a vulpe ·Cuz em̄ in senectute omia haberet ad votū et iam diceret se esse felicez optaretq; viuere· raptus est absq; sacramētis et ratiocinijs operū et rerum suaꝝ ℭ Quia quasi formica congregabat nocte ac die·sed nō in horreum domi ¶Et cū puenisset ad foramē tumuli·vbi introduceret grana·mortu⁹ ē relinquēs alijs labores suos Quia q̄ nō cōgregat tpe messis fructuose· & semie nō gaudebit ¶ Ideo felices sūt aues domini·q̄ nō domitant sub arboribus deliciarū mūdi·sed in arboribus & siderioruz celestiū q̄s si apphenderit temptatio vulpis iniq̄ dyaboli·citius duab⁹ alis· scz hūilitate cōfessionis 7 spe celestis auxilij evolabūt·Declaratio ¶ Xp̄us filius dei loquit·Iste ꝓpositus est materia ep̄alis Ideo q̄ arborē dulcis fructus ascendere voluerit capiēdo fructus dulces·ꝛbz eē expeditus ab onere·p̄cinctus et robustus ad colligendū·et vas habere mundū in q̄ fructus ponat·Sic iste studeat amodo decorare corp⁹ suū vtutibus·dādo ei necessaria nō superflua·fugiendo occasiones incōtinentie et cupiditatis·ostendendo se speculū mundū 7 exemplū hominib⁹ manifectus· Alioqui veniet ei casus horribilis·finis subitus·7 plaga mans mee

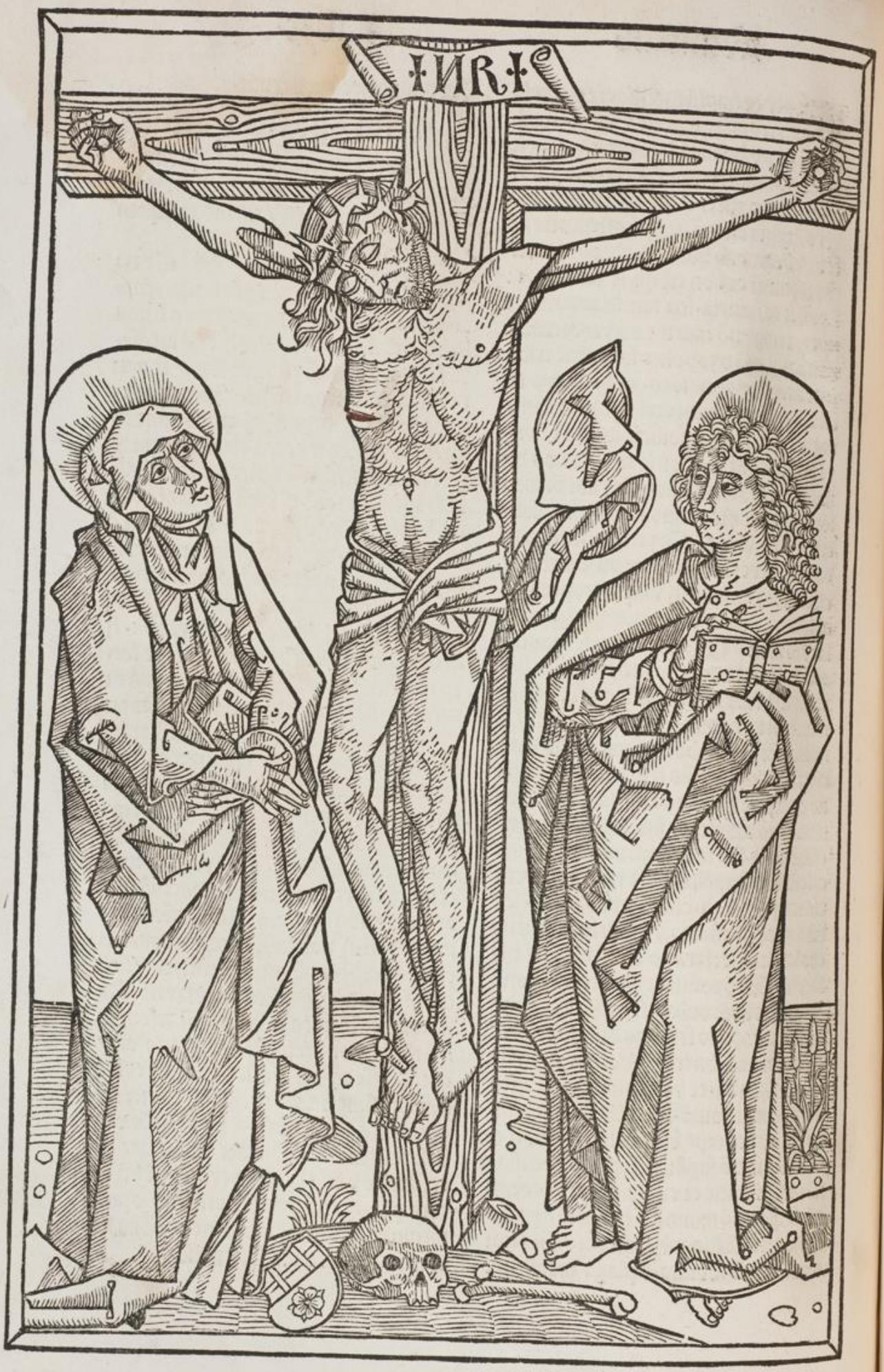
Ita omnia hec euenerunt·

Verba x̄pi ad spōsam

qualiter boni mores et bona opera clericorū per claras aquas·7 mali mores 7 mala opa per turpes 7 turbidas aquas designant·¶ Capitulum·lxix·

Ejlius loquitur· ℍ Et tribus perpendi pōt si aqua fontis non est bona Primo si non habet debitū colorē·Scdo si est lutosa· Tercio si aqua est cōtinue stans et non in motu·recipiens sed nō ejciens omīs sordes aduenientes ¶ Per istas aquas intelligo mores 7 corda clericoꝝ·qui tā q̄ fontes tenent esse dulces ad potāduz et suauitatē morū·Clausi cōtra oēs sorores vitiorū·Ergo ꝓmus color clerici ē vera hūilitas·vt tanto plus humiliet se cogitatione 7 opere·quāto obligatiorē se cōspicit pro dō vbere laborare· Ubi em̄ superbia est ibi color est dyaboli· q̄ sicut manus leprosi hauriēs aquā de fonte·quasi abhominabilez reddit aquā inuentib⁹·sic ipsa supbia opa clerici monstrat maculosa· B Tūc ẏo est aqua lutosa·quādo clericus cupidus est·nec contentat & necessarijs·qui sicut sibīpi inutilis est et anxius· sic alijs per exemplum cupiditatis sue est nocivus·Tercio aqua immūda est· que recipit sordes et nō ejcit·et hoc ꝓuenit ex incluso meatu·et q̄ non hz motū Sic clericus immūdus est·q̄ voluptatez carnis amat in corde 7 corpe·7 nō p verā cōtritionē ejcit a se quidq̄d immūdū occurrerit Mā sicut macula in corpe vbiq̄ est deformis sed maxime in facie· sic immūdicia oib⁹ odiosa esse dz·sed maxie hijs q̄ ad excellentiora sunt vocati Ergo hij clerici ad opus meū eligēdi sunt·q̄ nō abūdāt verbosa scientia·sed hūilitate 7 puritate ·q̄ et sibīpis viuūt et alios erudiūt vbo et exemplo·q̄ etiā mans leprosa ad opus meum est vtilis·dūmodo mens bona sit et manus non desit spiritualis·

128

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Verba matris ad filiã

passionem filij sui bñdicti p ordinẽ narrantia·Et de forma et pulcritudine corporis eiusdem filij·

Capl'm·lxx·

MAter loquit̃ ℣ Imminente passione filij mei lacrime erant in oculis eius et sudor in corpore timore passionis· et mox a cõspectu meo abstractus ẽ·nec eũ vltra vidi·donec educeretur ad flagellandũ ℣ Tunc aũt ad terrã ita trahit̃ et impulsiue prosternit̃ crudelit̃·vt pcusso capite tentes colliderent̃·et ad collũ et maxillã pcutitur ita fortit̃·vt sonus pcussionis ad aures meas pueniret·Deiñ iubẽte lictore scipm vestibus exuit columnã spõte amplectẽs·reste ligat̃·℣ flagellis aculeatis infixis aculeis et retractis·nõ euellẽdo sed sulcãdo totũ corpus eius laceratur ℣ Ad primũ igit̃ ictũ·Ego quasi corde pcussa sensibus abducor·et post tẽpꝰ euigilans·corpus eius laceratũ video·toto enim corpe nudus erat cum flagellaretur·Tũc vnus inimicorꝝ eius assistentibus lictoribus dicebat·vultis hominẽ hũc sine iudicio occidere·et causaz mortis eius viam facere·et hec dicens secuit ligamen·Et iã solutus filius meꝰ a columna·primũ ad vestimẽta sua se cõvertit·nec tñ spaciũ inuẽdi se ei pceditur ℣ Sed adhuc dũ traheret̃·brachia sua manicis inseruit Vestigiaq; eius in quibus ad columnã stetit·plena erãt sanguine·talit̃ q; ego bene poterã oia vestigia eiꝰ que iuit· signo sanguis agnoscere· q̃ tũc vultũ suũ manãte sanguine tunica tergit· B Deinde iudicatus· crucẽ portãs educit̃·sed in via portãs aliꝰ substituitur·Peruẽto igit̃ ad locũ crucifixiõis· et ecce malleus et q̃tuor claui acuti inprompto sunt·℣ mox iussus vestes põit· parũq; linteũ verẽdis ptexit· qõ et ipse inde q̃si psolatus adiuuit ad ligandum ℣ Erat autem crux fixa·et brachia eiꝰ elevata· ita vt nodus crucis inter scapulas esset·nec vllum capiti reclinatorii crux prebebat·℣ tabula tytuli·vtriq; brachio super caput emineti affixa erat·Ad crucem igitur iussus vsum vertit· Et manũ postulatus primo dexteram extendit Et inde alia manus· ad reliquũ commodũ attingens distendit̃· Et pedes similiter ad foramia sua distendunt̃·cancellatiq; et quasi infra a tibijs distincti·duobus clauis ad crucis stipitẽ per solidũ os·sicut et manus erant configuntur·

¶ Ad primũ igitur ictũ ferientis mallei·ego ex dolore in extasi fio·et euigilãs filium meum confixum video·colloquentes etiam homies alterũ ad alterum audio·quid hic fecit·furtũ rapinam vl'mẽdacium? Aijs rñdentibus q; mendax esset·Et tunc corona spinea capiti eius artissime imposita fuit·que ad medũ frontis descẽdebat·plurimis riuis sanguis ex aculeis infixis decurrẽtibus per faciem eius·et crines et oculos ℣ barbã replẽtibus·vt quasi nichil nisi sanguis totum videret̃·nec ipe me astantẽ cruci vidre potui·nisi sanguine expsso per ciliorũ cõpressionẽ· Q Ade igitur discipulo suo ꝓmendata per eũ·vocẽ ex ymo pectoris erecto capite·oculis in celũ directis et lacrimãtibus·emisit dicẽs· Deus meꝰ deus meꝰ vt q̃d me dereliq̃sti ? quã vocem· ego nunq; donec ad celum veni obliuisci potui·quaz plus ex cõpassione mea q; sua permotus ptulit·Tũc color mortis· in partibus q̃bus pre sanguie aspici potuit accessit·dentibus maxille inheserũt·Coste vero attenuate dinumerari poterãt·¶ Clenter aũt·cõsumptis iã humoribꝰ dorso applicat̃· et iã naribus attenuatis·eũ corpe scissionẽ essz· totũ corpus eius cõtremuit·et tũc barba eiꝰ super pectꝰ eius cecidit·Tũc ego exinanita corpa in terrã·Igit̃ ore apto sicut iã exspirauerat·ligua dẽtes ℣ sanguis in ore ab aspicientibz poterãt videri· et oculi semiclausi deorsum versi erãt·et corpꝰ iã

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mortuū dimissum pētebat· genibus autē in partem vnā inclinatis· pedes ad partem alterā sup clauos quasi cardines declinabāt; ☩ Interim vero alij homines astātes·quasi insultando dicebant ☩ maria iā filius tuus mortuꝰ est; Alij quibus altior sensus erat dicebāt; ☩ womina·iā pena filij tui ad eternam suā gloriam soluta est· Modico aūt tpe post aperto latere ⁊ extracta lancea·sanguis in cuspide q̄si brunei coloris apparuit·vt ex hoc intelligeret cor transfixū·q̄ punctura cor meū penetrauit·et mirū fuit· q̄ et ip̄m non crepuit·Alijs igit̄ recedētibus ego recedere non potui·sz iam quasi consolata sum·q̄ corpus eius iā de cruce depositū ptingere potui· et in sinū recipere· vulnera explorare· et extergere sanguinē·Deinde os eiꝰ digiti mei clauserunt·et oculos parit̄ composui; Brachia vero rigētia flectere non potui·vt se supra pectus ꝓponerēt sed sup vētrem Genua q̄z ertēdi non potuerūt·sed eminebāt sicut in cruce obriguerūt· ☩ Jtē loquit̄ mater·Filiū meū qualis est in celo videre non poteris Sz qualis erat scōm corpus in mūdo cognosce· Jp̄e enī tam pulcer facie erat· q̄ nullus videbat eum facie qui nō ꝓsolabatur in aspectu eius·etiā si precordialit̄ dolorem haberet Justi vero spūali cōsolatōe ꝓsolabātur Sed et mali a tristicia seculi· tanto tpe quo eum videbāt·releuabant·Ejn ⁊ dolentes dicere ꝓsueuernnt·Eamus et filium marie videamus·vt saltē tanto tēpore releuemur· ☩ Anno igitur vicesimo etatis sue·in magnitudie et fortitudine virili pfectus erat Jnter medios motērm tempis magnus· nō carnosus·sed neruis et ossibus corpulentus· Capilli eiꝰ supercilia et barba· crocee brunea erāt·longitudo barbe palmo p transuersum manus·Frons vero nō p minens vel mersa sed recta· Nasus eq̄lis·non paruus nec nimis magnus·Oculi vero eius tam puri erant· q̄ eciam inimici eius delectabantur eū aspicere· labia non spissa sed clare rubentia· Dē tum non erat prominens nec nimis longum·sed pulcro moderamine venustū· Maxille carnibus modeste plene; Color eius erat candidus·claro rubeo permixtus·statura eius recta ⁊ in toto corpore suo nulla macula erat· sicut et illi testabantur·qui eum totaliter viderunt nudum et ad columnam ligatum flagellabāt·nunq̄ sup eū vermis venit·nō perplexitas aut in mūdicia in capillis.

Questiōes grate a crī sto sponse proposite· et responsiones humiles sponse ad xp̄m facte·et qualit̄ xp̄s subiunxit pro electione filie sponse·tres laudabiles status·scilicet virginalis cōiugalis et vidualis.

Capīm·lxxj·

Jlius dei loquitur spose· ☩ Responde michi ad quatuor que quero· ☩ Si inquit aliquis daret amico suo palmitem fructiferum·quem tamen dator retineret p pomum suam·eo q̄ haberet ex visu et odore consolationem·quid respōdere deberet dator· si is cui palmes datus esset peteret palmitem·ad transplātandum eum in alium locum vbi viderius fructificaret? Respondit illa·Si amicus vdit ex caritate et esset sapiens· cuperetq̄ amico bonum· permitteret vtiq̄ amico facere de palmite quodquid vellet·dicendo ei ☩ amice licet ego ex vicinitate palmitis habeo gaudium·tamen quia nō multum fructificat michi· gaudeo q̄ ipsum transferre possis si volueris in locum vberiorem· ☩ Queliet womiꝰ secundo· Si parentes dedissent alicui iuueni filiam suam virginem· virgineq̄ consentiente in iuuenem·si puer interrogatus a parentibus vtrum ipse vellet habere virginē vl̄ nō·⁊ nichil rīderet·vtrū essz virgo despōsata vl̄ nō?

Rñdit illa. vt michi appareat. q; puer nõ
expſſit velle ſuum. virgo nõ eſt deſpõſa-
ta. ℬ Dixit dñs tercio. Juuẽis no-
bilis ſtans int̃ tres virgines. ꝓpoſuit eis
ꝙ quecunq; illarũ triũ tale verbũ ꝓfer
ret. qõ eũ ad feruentiorẽ ꝓuocaret cari
tatem. illa obtineret illud qõ iuuẽis fer
uentius amaret. ℨ Tunc rñdit ꝑma. ℨ
Ego sic feruent̃ diligo iuuenez hunc. ꝙ
anteꝙ inquinari vellẽ cum alio. magis
morerer. Scõa dixit Anteꝙ vnicũ ver
bum ꝓferrẽ ꝓtra velle ſuum. aut qõ eũ
offenderet. magis paterer oẽm penam.
Rñdit tercia. Priuſq; viderẽ minimũ eꝰ
contẽptum ſeu damnũ. magis cuperem
michi omne damnũ. penãq; amarã pati
¶ Ergo inquit dñs. Dic michi. q̃ iſtaꝝ
trium virginũ plus dilexit iuuenez. et q̃
ꝓferenda eſt in amore eius? Rñdit illa
Et michi videtur oẽs eque feruenter
dilexerunt. q; oẽs erant vnius cordis
ad eum. et ideo oẽs eque digne erant
ad habendam eius caritatẽ. ¶ Dixit do
minus q̃rto. Amicus inquit erat q̃ con
ſuluit alium. ego inq̃t habeo granũ triti
ci valde fructiferũ. ſi ſeminetur in terra
fructificat in magnã ſegetẽ Sed q; val
de eſuriens ſum. qd tibi videtur cõſulti
us. comedere illud an ſeminare in trã?
Rñdit amicus. ꝙ aliã occaſionẽ iſta põt
extingui eſuries. ſed ẽ vtilius tibi vt in
terra ſeminet. Tũc dñs ſubiũxit. Mõne
filia et tibi appareat ſiliter. vt fames pati
entis ſupportet. ℨ granũ multis profutu
rũ ſeminet. ℣ Jterũ dixit dñs Jſta
q̃tuor dicta ꝓtinẽt ad te. Filia nãq; tua
eſt quaſi palmes. quã michi vouiſti ℨ de
diſti Nũc aũt q; acceptiorẽ locũ ſcito ꝙ
ea. tranſplantare eã volo vbi michi pla
cet. nec ex hoc tu turbari debes. quia in
tranſplantatõe ꝓſenſiſti. Jterũ dixit do
minus. Tu dediſti michi filiã tuã. ſed ego
nõ oſtẽdi tibi qd michi acceptius eſſet. vi
ginitas eius an coniugiũ. vl' vtrũ place-
ret michi ſacrificiũ tuũ an nõ. Jdeo nũc
cognita certitudine. ea q̃ in incertitudi
ne facta ſunt. corrigi pñt et mutari. Jtẽ
dixit dñs Virginitas bona eſt et ſũma.
q; angelis ſimil' eſt. ſi tñ rationabilit̃ ob-
ſeruetur et honeſte Si vo vnũ ſine alio
defuerit. ſcz virginitas carnis et nõ vir
ginitas mẽtis. deformata ẽ virginitas.
Nam acceptior ẽ michi ꝓiugata hũil' et
deuota. q̃ virgo ſuꝑba et impudica. eq̃
liſq; meriti eſſe pñt ꝓiugata nõ laſciuiẽs
et iuxta regulã ſuã in timore dñi viuẽs.
et virgo pudica et humil'. Quia licz ma
gnũ eſt in igne probatõis eſſe et nõ arde
re. tñ eque magnũ eſt extra ignẽ eſſe re-
ligionis. ℨ in igne velle libentius eſſe. ℨ
maiori ardore feruere ad dẽ extra ignẽ.
q̃ qui ẽ in igne. ¶ Ecce de trib9 pono
tibi exemplũ. ℣ Tres quippe fue-
runt. ſuſanna. iudith. et tecla virgo. Pri
ma fuit ꝓiugata. Scõa vidua. Tercia
virgo. Jſte inequalẽ vitã et intentiõem
habuerunt. ℨ tñ ex merito actõis ſue. in
ꝑmio ſe ꝓformant. Suſanna dẽq; cum
a ſacerdotib9 falſe turbaret̃. ex divina ca-
ritate maluit mori. q̃ ꝓtra regulã ſuã in
quinari. Et q; me tanq̃ vbiq; pñtem ti
muit. ideo et ſaluari meruit. et ex ſaluati
one gl'ificari. Judith vero cũ inhonora-
tiõem meã viderẽt. et ppli ſui diſpendiũ.
tñ turbabatur. ꝙ nõ ſolũ obprobrio et
damno ſe expoſuit ex divina caritate. ſed
et parata erat ꝓ me penã pati. Tecla
vere q̃ virgo fuit. hec amaras paſſiones
maluit pati. q̃ vnũ verbũ ꝓtra me loq.
Dee tres licet nõ habuerũt vnã actio-
nem. tamẽ in merito concordãt. Jdeo ſi-
ue virgo ſiue vidua. oẽs michi eq̃ pla
cere poterũt. Dummodo dẽderũ totũ
ad me fuerit. et vita bona. ¶ Jtem di-
xit dominus. Filia tua ſiue ſteterit in vir
ginitate ſiue in ꝓiugio. eque acceptũ eſt
michi. dummõ ad velle meũ ordinetur.
Quid enim prodeſt ei forte ſi includere-
tur corpore. et foris eſſet mente? Aut
quid glorioſius eſt. ſibiꝑ vivere an ali-
is prodeſſe? Sed ego qui omnia ſcio
et prevideo. nichil facio ſine cauſa ℨ

130

Jꝛo nō veniet ad locū ſtatutū cū ꝓmo
ructu·qꝛ ex timoꝛe ē·nec cū ſcōo·qꝛ ex
epiditate eſt·Sed in medio veniet·qa
habet mediū caloꝛē amoꝛis·et fructū ho
neſtatis·Qui vero eā recepturus ē·ha-
beat tria·Bomū·veſtes·et cibū quo eā
recipiat; ℭ Declaratio ℭ Hili
us loquit·Admiraris q̄re virgo hec nō ꝓ
uenit ad conugiū eo mō quo ſperabas
Kn̄o tibi ꝓ ſilitudinē Quidā nobil' diſ
poſuit filiā ſuā dare in mr̄imoniū cuidā
paupi·qui paup cū ad ꝛeſponſatōem vir
ginis debebat veniſſe·ꝓuaricatus eſt le
ges ciuitatis·et ob hoc repulſus ē cum
dedecoꝛe a ciuib⁹·nec obtinuit virginez
quā ꝓcupiuit·Sic ego feci dño tre hu-
ius·ꝓmiſi em̄ ei facere grandia·ſz ipſe
magis inheſit inimicis meis·7 mo nō ꝓ
uenit ad ea que promittebā Sed potes
q̄rere·nunq̄d nō preuidebā futura? Et
q̄ preuidi ſicut et de moyſe et ppl'o eius
legitur·ſed mo oſtēdi et oſtēdo multa·
vt hoies ꝓparēt ſe ad bona·et ſciāt faci-
enda 7 patient expectēt·Ceruntū ſcias
q̄ ve vnū abijt·et alterū veniet ſup ingra
tos regni hui⁹·et poſt vēiet benedictio
mea ſup hūiles petētes miſcōiam meam
Scito etiaz q̄ virgini hoc expediret·q̄
ſtaret ꝓſilio meo et ſapientū· ℭ Jſta vir
go credit fuiſſe dña cecilia filia ſctē bir
gitte de qua vide infra in vita ſua· H·

Verba x̄pi ad ſponſaz

de ſoꝛoꝛib⁹ et lazaro reſuſcitato· Et q̄li
ter ſpōſa et eius filia vt credo ꝓ ſoꝛoꝛes·
et aia ꝓ fratrē lazarū et inuidi ꝓ iudeos
deſignant·Et qūo deꝛfecit cū iſtis ma-
ioꝛē miam·q̄ cū ſoꝛoꝛib⁹ lazari· Et q̄lit
ſciētes mlta loq̄ 7 pauca facere indignā
tur ꝓtra bñ opantes· Capl'm·lxxij·

Jlius loq̄tur ſpōſe· A
Bue erāt ſoꝛoꝛes martha et
maria·q̄ habuerūt fratrē la
zarū quē eis de moꝛte ſuſcitaui·q̄ ſuſcita
tus plus mihi ſeruiuit poſtea q̄ antea;
Sic 7 ſoꝛoꝛes ei⁹·q̄ licet familiares 7 ſe
dule erant im mīſtrāo michi·añ fratris
ſuſcitatōem·Adhuc tñ ſollicitiꝛes et de
uotiꝛes poſtea inuenibant·Conſimili
mō vobiſcū nūc feci ſpūalit·Mā ſuſcita-
ui vobis frēm vīm idest aiam vīam·q̄ ꝓ
q̄tuoꝛ dies moꝛtua fetens·alienauit ſe a
me trāſgreſſione mādatoꝛ meoꝛ·praua
cupiditate et dulcedine mūdi·et pctōrū
delectatōe· ℭ Sz q̄tuoꝛ erant·q̄ me ad
reſuſcitandū lazarū mouebāt·Primū qꝛ
amicus meꝰ erat dū viueret·Scōm di-
lectio ſoꝛoꝛ·Terciū qꝛ humilitas marie
tñ meruit in lotōe pedū meoꝛ·vt ſicut
in ꝓſpectu cōuiuantiū ſe ꝛeciit ꝓpt̄ me·
ſic in ꝓſpectu multoꝛ letaret et honoꝛa
ret·Quartū vt gl'ia hūanitatis mee ma
nifeſtaret·Jſta vero q̄tuoꝛ nō fuerūt in
vobis·qꝛ diligitis plus illis mūdū Jꝛo
maioꝛ eſt mia mea in vobis q̄ nullis me
ritis miam meruiſtis·q̄ in illis ſoꝛoꝛib⁹·
et tāto plane maioꝛ q̄nto moꝛs ſpūal' pi-
culoſioꝛ ē coꝛpali moꝛte·Et reſurrectio
anie·gl'ioſioꝛ reſurrexiōe coꝛpali· B
Ergo q̄a mia mea p̄ceſſit opa vīa·colli
gite me ſicut ſoꝛoꝛes ille· in domū mēus
tis vīe cū caritate feruentiſſima· michil
diligēdo ſicut me·totā fiduciā habēdo in
me·hūliando vos cū maria·q̄tidieq̄ plo
rādo pctā vīa·nō erubeſcēdo hūlit vive
re inter ſupbos·ꝓtinētes cū incontinē-
tibus·oſtētando alijs exteri⁹·q̄ntū inte-
rius me amatis· ℭ Debetis q̄ eſſe ſicut
ſoꝛoꝛes ille coꝛ vnū et aia vna·fortes ad
mūdi contēptū· et prompte ad mi laudē
Et ſi ſic feceritis·tunc ego q̄ reſuſcitaui
vobis frēm vīm idest aiam· defendā eā
ne a iudeis inficiat Quid em̄ profuiſſz
lazaro ſurrexiſſe a p̄nti moꝛte·niſi vide,
do honeſtius in p̄nti vita·gl'ioſius reſur
rexiſſet in ſcōam et ꝓmanentē vitā; Sz
qui ſūt inter q̄ lazarū querūt inficere·
niſi illi q̄ ex eo indignant·q̄ melius hijs
viuitis·q̄ ſublimia didicerit loqui 7 mo
dica facere·q̄ fauoꝛes hoim ſequētes·tā
to contēptibilius ꝓtemnūt facta p̄ceſ-
ſoꝛum ſuoꝛ·q̄nto min⁹ dignant vera et

altiora intelligere⁊ ℭ Tales sunt multi·qui ꝛ virtutibus sciũt disputare· sed nõ eas viuẽdo virtuose seruare⁊ Jꝛo et eoꝝ anime piclitant· qꝛ verba plurima sunt·et facta non apparẽt·Mũqꝺo sic fecerũt p̃dicatores mei· nequaquam Ipsi certe monebãt pctõres· nõ verbis sublimib⁹·sed paucis et caritatiuis·pati dare aias suas pro aiabus eoꝝ· Jdeo ꝓpter caritatẽ eoꝝ·alĩ obtinuerunt caritatẽ⁊ Nam arꝛo docẽtis plusq̃ verba· animũ audiẽtis informabat⁊ Nũc autez plerigz loquũt de me arꝛua·sz null⁹ seq̃tur fructus·Quia flatus solus nõ incẽdit ligna·msi et ignicul⁹ scintille cooperẽ⁊ ℭ Ergo ab istis inꝛis ꝓtegã et custoꝺiam vos·ne vel ꝑ verba vel eorum facta a me discedatis·non tñ ita defendam vos q̃ nichil patiamñi· sed ne ꝑ impatientiã succũbatis·Vos enĩ adhibete voluntatẽ·et ego cũ caritate mea incẽdam velle vestrum·

Verba virgis ad spõsam qualiter nõ ꝛbet turbari de milite denunciato et ostẽso quasi mortuo·

Caplm·lxxiij·

Jles quidã viuẽs nũciabat mortuus·qui etiã i spũali visione ostentæbat sponse quasi mortuus petens auxiliũ·de cuius morte cũ dicta dña turbaret·dixit mat mie ad eã⁊ Filia vtrum mort⁹ est miles iste vel non·scies tpe suo· sed nos volum⁹ operari ad hoc·vt melius viuat⁊

Verba xp̃i ad spõsam et iohãnis baptiste ad xp̃m ipm laudãdo et in ꝓspectu sui p̃ces devotas fundẽdo pro xp̃ianis·Et q̃ maxime ꝑ quodã milite cuius p̃cibus ipe mi.es ꝑ manus ipius et virginis gloriose et petri et pauli est armaturis spũalibus·idest virtutib⁹ armatus⁊ honorat⁹ Et qꝺ per oĩa arma corpalia singillatim ꝺesignet· et de bonis oratõibus·

Caplm·lxxiij·

Jlius ꝛi loquebat sponse dicens⁊ A Tu cõposuisti hodie·q melius esset p̃uenire q̃ p̃ueniri Sic ego preueni te dulcedine gꝛie mee· ne dyabolus dñaretur anime tue ℭ Et statim apparẽs iohẽs baptista dixit Benedictus sis tu deus qui es añ oĩa·cuꝝ quo nullus vnq̃ fuit deus· et p̃ter quez nullus·⁊ post q̃ nullus erit·Quia tu es et eras eternalit vnus deus· Tu es veritas promissa a ꝓphetis·ꝛ quo ego nõ dum natus exultaui·Et quẽ demõstrãdo plenius agnoscebam⁊ Tu es gaudium nr̃m et gloria·Tu desiderabile nr̃m et fruitio·Quia videre te·replet nos suauitate indicibili quã nemo agnoscit nisi qui deguſtat⁊ Tu q̃ es sola dilectio nostra⁊ ℭ Nec mirũ q̃ diligim⁹ te·quia tu cum sis ipa caritas·nõ solum diligentes te diligis·sz etiam cum oĩm sis creator·etiã hijs facis caritatẽ·q̃ te dedignãtur scire·Nũc ergo dñe mi·qꝛ dicentes sumus de te et in te·rogamus te·vt ꝛs ꝛ nostris divitijs spũalib⁹· hijs qui nichil divitiarũ hñt·Et sicut nos gaudem⁹ in te nõ nostris meritis·sic plures participent boms nr̃is· B Rñdit xp̃s Tu vere es summũ mẽbrũ cũ capite·et inꝛta caput⁊ Cleruntñ·fauces sunt ꝓpinqores et excellentiores· Sic ego oĩm caput sum⁊ Pater vero mea q̃si fauces· deinꝛ angeli· Tu vero et apli mei quasi spondilia ꝛsi·qꝛ nõ solũ diligitis me· sed et diligentes me promouendo honoratis Jꝛo firum ẽ qꝺ dixi·opa que ego facio·et vos facietis·Et volũtas vꝛa ẽ voluntas mea· Sicut enim non movet caput carnale sine mẽbris·sic nec in vꝛa spũali ꝓiunctione et vnione·aliquid est velle et nõ posse· Sz totũ est posse· qꝺ vnusquisq̃ vĩm velit·Jꝛo fiat qꝺ petis Quib⁹dictis·iohẽs quendã militẽ quasi semimortuũ protulit in mediũ et dixit Ecce dñe· Ecce iste q̃ hic astat ꝛuouerat tibi militiã·qui conat ad pugnandũ

ſed nō ꝑualet·q; inermis eſt et infirm⁹ ⁊
Ego vero duplici de cauſa iuuare eum
teneor·tū ꝓpter merita parentū·tū eciā
ꝓpter caritatē·qua afficit circa honorē
meū·Ergo ꝓpter temetipm·da ei veſtes
militie· ne appeat ꝓfuſio nuditatis ſue⁊
Ꝙ Rndit dñs·Da ei inqt qđ vis· et
veſti eum ſicut placet·Tūc ait iohānes
Veni fili·et accipe a me primū veſtimē-
tum militie tue·quo adepto·facili⁹ acci
pere et tolerare poteris reliqua milita-
ria inumēta·Ad militē itaq; ꝑtinet·ha
habere vicinius ad carnē hoc qđ molle
eſt et lene·ſcz diploydē·hāc ergo induā
te·quia ſic placet ꝙ⁊ Sicut em̄ corpa
lis diploys moll' eſt et lenis· ſic ſpūalis
eſt diplois·habere ꝙ carū in aia·⁊ ſua
uē in affectu Dulcedo quippe ad ꝙ ꝑ
uenit ex duob⁹·ſcz ex ꝓſideratione bñfi
cioꝝ dei·⁊ ex recordatōe pcōꝝ ꝓmiſſo
rum·Hec duo ego puer habui Conſide
raui puppe·q̄li gratia me ꝑuenit de⁹ nō
dum natū⁊ Quāta benedictiōe bñdixit
me poſt nativitatē⁊ Et conſideraūo inge
mui·qđ poſſem dignū reddere ꝙ meo
Conſideraui etiā inſtabilitatē mūdi· et
ideo cucurri in heremū Ubi tm̄ dulce-
cebat michi dñs ihūs meus·q̄ oia ꝙſide
rabilia mūdi erant michi in faſtidio ad
cogitandū·et onerosa ad ꝓcupiſcēdum·
Veni ergo mles et induere iſta diploy
de·q; reliq̄ dabunt tibi tpe ſuo⁊ Ꝺ
Beatꝰ apparuit btūs petrus apl'us di-
cens Johānes dedit tibi diploydē Ego
aūt q̄ grauit cecidi·ſed fortit ſurgeri·im
petrabo tibi loricā·ideſt diuinā caritatē
Sicut em̄ lorica ex multis eſſe conſtat
circulis ferreis·ſic caritas defendit con
tra tela inimici· et aequiorē reddit ho-
minē·ad tolerāda mala ingruentia Agi
liorē efficit ad honorē dei·et feruētiorē
ad diuinos labores·Inuictū in aduerſi-
tatibus·longanimē in ſpe·ꝑſeverantem
in inceptis⁊ Hec itaq; lorica fulgere de
bet vt aurum·fortis eſſe vt calibs ⁊ fer
rum·Quia ois hō caritatē habēs·ducti
lis ꝙbet eſſe vt aurū ꝑ patientiā· cōtra
aduerſitates·Fulgēſq; ꝑ ſapientiā et di-
cretōem·ne hereſim recipiat ꝓ integri
tate fidei·dubiaq; ꝓ certis⁊ Sit q; lo
rica fortis vt ferrū·vt ſicut ferrū domat
oīa·ſic homo vtēs caritate·ſtudeat hu
miliare eos q̄ reſiſtūt fidei et bonis mo-
ribus⁊ Nō retrocedat ꝓpter oblocutio
nes·Non flectat ꝓpter amicicias·Non
tepeſcat ꝓpter cōmoda ſua tpalia·Non
diſſimulet ꝓpter quietē carnis⁊ Non ve
reat ꝓpter mortē· q; nemo pōt auferre
vitā·niſi ꝑmittente ꝙ⁊ Ueruntā q̄uis
lorica ex mlt'is cōſtat eſſe circul'·tm̄ duo
ſunt p̄cipales circuli·q̄bus lorica cōte-
ꝓitur caritatis Prim⁹ itaq; caritatis cir
culus ē cognitio dei·et frequēs conſide
ratio diuinoꝝ beneficioꝝ et ꝓceptorum
Elt ſciat homo qđ faciendū ſit deo·qđ
ꝓximo·quid ve mūdo⁊ Scđus circul⁹ē
refrenatio ꝓprie volūtatis ꝓpter deum⁊
Dis quippe q̄ deū ꝑfecte et integre di-
ligit·nil ſibīpi de volūtate ſua que ꝓtra
deum ē reſeruat· Ecce fili· hāc loricam
dat tibi de⁹·et ego ꝑmerui tibi p̄ētus
caritate dei⁊ Ꝙ Beatꝰ apparuit be-
atus paul⁹·dicēs O fili·petrus ſumm⁹
paſtor ouīū ꝙdit tibi loricam·ego vo ex
caritate dei dabo tibi thoracē·q̄ eſt cari
tas ad proximū·Uelle ſcz ꝓ ſalute ꝓ
ximi libenť operāte dei grā mori·Sicut
eni in thorace mlte ſunt lamie cōbinate·
et clavi ꝓiungētes·ſic in caritate primi
mlte ꝓcurrūt virtutes·Dis quippe qui
diligit proximū·tenet primum ꝙre·q̄
oēs qui ſunt redēpti ſanguie ihū rp̄i· nō
rependūt ꝙ dilectōem⁊ Scđo dlēdū
eſt·q̄ ſcā eccl'ia ſponſa dei· nō ſtat in ſua
laudabili diſpoſitōe·Tercio·q̄ pauciſſi
mi ſunt·q̄ paſſionē ꝙi recordant cū ama
ritudine et caritate· Quarto attēdere
debet·ne proxim⁹ ſuus corrūpat aliquo
exēplo ſuo pravo Quito dare proximo
ſuo bona ſua hylarit·⁊ orare pro eo ꝙ
vt in oi bono proficiat et ꝑficiat·Clavi
vero ꝓiungētes lamnas·ſūt v̄ba divi⁊

Mā homo caritatiuus·vbi viærit proxi
mū tribulatū·debet eū cōsolari verbis
caritatiuis Impugnatū vero ꝓtra iusti
ciā defendere·Infirmos visitare· Cap
tiuos redimere·pauperes non erubesce
re·Veritatē semp amare· Caritati dei
nichil ꝓponere·A iusticia nunq̄ æuiare
Hac igit thorace ego fui indutus·q̄ infir
mus fui cū infirmis·Qui in ꝓspectu re-
gum ⁊ principū·non erubui vitatē loq̄·
et pro salute ꝓximi mori paratus fui·
¶ Deū apparuit mat̄ dei et dixit isti
militi·Quid inquit fili adhuc tibi æst?
Et ille·caput inquit non hz galeā Tūc
mat̄ miscōie dixit ad āgelū custodē ani-
me eius Quid inquit profuit anie custo
dia tua·aut q̄d habes pūtare dño nr̄o?
¶ Rñdit angelus·Habeo aliq̄ licet mo
dica sint Mā q̄nq̄ fecit elemosinā· et le
git aliq̄s orationes ex caritate dei·q̄nq̄
etiā dimisit voluntatē ꝓpam ꝓpt æum
Rogās deū sincerit· vt ei vilescceret mū
dus·et deus fieret ei super oīa carus·
¶ Rñdit mat̄·Bonū est aliq̄ apportare
Ergo volumus facē sicut bonus aurifa
ber facit·qui faciēs opus grātæ ac auro·
si necessitat̄ et deficit in auro·petit auxi-
lium ab amicis hñtibus·quē oēs haben
tes aurū iuuāt·vt ꝓficiat̄ opus ei? Qui
vero facit opus luteū·q̄s dabit ei de au
ro suo·cū indignū sit aurū miscere luto ⁊
Ergo oēs scti diuites auro·ꝓmerebūt
tibi mecū galeam q̄ habitur?es·Ista āt
galea·ē volūtas placēdi soli æo·Sicut
enī galea defendit caput a iaculis et ic
tibus·sic volūtas bona et sola ad deum
æfendit aiam·ne tēptatiōes dyabolice
p̄ualeāt ꝓtra eā· æūq̄ in aiam introdu-
cit Hanc habuit ille bonus georgius et
maurici?·⁊ plures alij·ymo etiaz latro
pendēs in cruce Sine q̄ nemo fundamē
tum bonū iaciet· nec puēiet ad coronā
In hac q̄z galea debēt esse duo foramia
añ oculos·q̄bus p̄uideant̄ aduenientia ⁊
Que sunt discretio facienday·⁊ cautio
obmittenday·Quia sine discretōe et p̄-
meditatione·multa sunt in fine mala·q̄
in principio viænt̄ bona· ¶ Itē lo
quit̄ mat̄ ad militē·Quid adhuc tibi æ
est fili? Et ille rñdit ⁊ Adan? inqt nude
sunt·et nō habēt armaturā· Cui mater
Ego inqt iuuabo·vt manus nō sint nu-
de ⁊ Ergo sicut due sunt manus carnis·
sic due sunt man? spūales·Dextera autē
manus q̄ tenendo? est gladi?·significat o
pus iustitie·in qua debent esse q̄nq̄z vir
tutes q̄si quinq̄z digiti·Prima vt omnis
iustus primo sit iust? sibiūpi·cauēdo scz·
ne quid in locutōe seu opatione aut ex-
emplo appareat·qd̄ ꝓximū possit offen-
dere ⁊ Me qd̄ ex iusticia reprehendit vl̄ do
cet· in alijs æstruat moribus inordiatis
Secūa ē nō facē iusticiā seu iusticie opa
ꝓpt̄ fauorē hoiz· seu cupiditatē mūdi·sz
amore solius dei·Tercia ē· non timere
aliquē ꝓtra iusticiā·nec dissimulare ꝓpt̄
amicitiā Nec flecti a iusticia pro paupe
vel diuite·amico seu inimico·Quarta ē
libent etiam velle pro iusticia mori Qui
ta est·nō solū facere iusticiā·sz etiā sapi-
enter diligere iusticiā·vt ⁊ in iudicio sit
misēia et iusticia· Et vt alit̄ corrigat̄
qui minus peccāt·et alit̄ qui gui? Alit̄
q̄z q̄ peccat ex ignorantia·et alit̄ qui pec
cat ex industria seu malignitate· ¶ Qui
cunq̄z aūt istos digitos q̄nq̄z habuerit·
cauere æbet ne gladiū exacuet in impa
citētia·Nec ælectatio mūdana hebetet·
ne improuidētia excutiet·ne le vitas ami
mi denigret ⁊ ¶ Sinistra vero ma
nus ē oīo diuina·q̄ ecīā q̄nq̄z digitos hē
bit· Primus est·firmit̄ credere artic'los fi
dei·de deitate et hūanitate·oiaq̄z opāa
Creære que scā eccl'a sponsa dei ꝓfitet̄
Secūus ē·nolle sciēter peccare ꝓtra de
um·Velleq̄z ꝓmissa omia·contritiōe et
satisfactione emēdare·Tercius orare æ
vt amor carnis cōuertat̄ in amorē spūa-
lem·Quartus est·non ad aliud viuere in
mūdo·nisi vt deo faciat honorē·et vt mi
nuat pcta·Quintus est· nichil de seipo p̄-
sumere· sed semp timere deum·morteq̄z

oñi hora expectare. Ecce fili. hee sunt due manus qs habere debes. Bextera scz. qua vibrandus ē gladius iusticie. cō tra transgressores iusticie. simstra vero oronis. qua petendū est auxiliū a dō. vt nunq̄ ꝓfidas de tua iusticia. nec insoles cas ꝓtra deum tuū. ¶ Iterū appa ruit btā maria. et dixit militi. Quid ad huc tibi deest fili? Rñdit ille. Armatu ra inqt pedū. Et illa. Audi inqt miles olim mūdi. sz iā nūc me⁹ Oñia quecun q̄ sunt in celo et in ra creauit de⁹. sed int̄ oia inferiora. dignior et pulcrior cre atura ē aia. q̄ simil̄ est in ymaginatiōib⁹ suis volūtati bone. Sicut em̄ de arbo re ml̄ti ꝓcedūt palmites. sic de aie spūa li exercitatōe et opatione. ois procedit virtuū pfectio. Ergo vt obtineat̄ spūa lis armatura pedū. volūtas bona medi ante gra dei debet esse initiū. In q̄ dbz esse duplex ꝓsideratio. tanq̄ duo pedes sup bases aureas. Primo itaq̄ pes aie p fecte. ē ꝓsideratio huiusmōi. scz q̄ nollet peccare ꝓtra deū. etiā si nō sequeret pe na. Scōus pes ē bona opa facere. eciā si sciret se damnandū. ꝓpter magnā pati entiā et caritatē dei. Genua vero anie sunt. hylaritas et fortitudo bone volun tatis. Sicut em̄ genua incuruant̄ & fle ctunt̄ ad vsum pedū. sic volūtas aie flec ti et refrenari debet scōm ratōez ad vel le dei. ℟ Scriptū eni est. q̄ spūs et caro sibi admodū aduersant̄. Ideo et paulus dicit. Nō qd̄ volo bonū hoc a go. Quasi diceret. Quedaz bona volo scōm aiam. sed non ꝑualeo ꝓpter infirmi tatē carnis. Sz et si qñq̄ potero facē. sed nō cū hylaritate. Quid ergo? Nū quid ideo priuabat̄ apl̄us mercede. quia voluit et nō potuit? Aut q̄ fecit bona. sed nō cū hylaritate? Nequaq̄. Sz ma gis augebat̄ ei corona duplicit̄. Primo q̄ ab exterioꝝ hoie. erat ei laboriosa o patio. ꝓpter carnē reluctātē bono. Se cūdo ab homine interiori. q̄ non erat ei consolatio semp spūalis. Ideo multi se culares laborant tempaliter. sed non q̄ hijs coronant̄. quia laborant motu car nis. Qui q̄m labor si esset ꝓceptū dei. nequaq̄ sic ferueret in laboribus. Isti ita q̄ duo pedes anime. scz nolle peccare contra deum. et velle bona opera face re. etiam si sequeret damnatō. armandi sunt duplici armatura. scz discreto vsu tpalium. et discreto desiderio ad celestia appetenda Discretus aūt vsus tpaliū est. habere bona ad moderatā suā susten tatōem. non ad superfluitatem Discretū vero desideriū celestiū est. celestia bōis opibus et labore velle ꝓmereri Homo quippe per ingratitudinē et desidiam a uersus est a dō. ideo p labores et hūilita tem. ad deum ē reuertendū. Ergo fili. qa ista non habuisti. rogem⁹ scōs martires et ꝓfessores. qui talibus diuitijs abunda bāt. q̄ tibi auxilientur. ¶ Tūc stati sci apparētes dixerunt. O dña bñdicta. tu portasti dñm in te. et tu dña oim es. qd̄ est qd̄ non poteris? Quod enim tu vis hoc factū est. Voluntas tua semp ē no stra. Tu merito mat̄ caritatis es. qua oñes visitas caritate. ¶ Iterq̄ ap parut mater et dixit militi. Fili. adhuc deficit clipeus nobis Itaq̄ ad clipeum duo ptinent. scz fortitudo. et signum dñi sub quo militat. Ergo clipeus spūalis. significat ꝓsideratiōem amare passionis dei. q̄ dbet esse in sinistro brachio iuxta cor. Et quotiēs animū delectat volup tas carnis. cōsiderentur liuores ihū xpi Quotiēs vo pūgit et ꝓtristat aiam despe ctio et aduersitas mūdi. rememorentur pauptas et obprobria xpi. Quotiēs vo delectat honor et longa vita carnis. re cogitet̄ amara mors & passio xpi. Talis clipeꝰ dbet hre fortitudinē pseuerantie in bono. latitudinēq̄ caritatis. Signū vero clipei. dbet esse de duob⁹ coloꝛib⁹ q̄ nichil clarius & longi⁹ ꝓspicit̄. q̄ qd̄ de duobus coloꝛib⁹ fulgētibus ē cōpac tum. Duo aūt colores. qbus clipeꝰ con sideratōis passionis dñice decorat̄. sunt

continẽtia affectionũ inordinatarũ· puritasq; ⁊ refrenatio motuũ carnis Hijs enim duob⁹ illustrat celũ· Et angeli videntes· congtulando gaudẽt dicentes ⁊ Ecce signũ puritatis et societatis nr̃e· adiuuare tenemur militẽ istũ· Demões vero· vidntes militem hijs signis clipei decoratũ· clamabũt ⁊ Quid faciemus o socij? Iste miles terribil̃ ẽ in cõgressione· decorus in armis In lateribus eius sunt arma virtutũ· In tergo castra angelor̃· A sinistris vigilãtissimũ habz custodem· scz ꝛ̃ũ· In circuitu plenus est oculis· q̃bus inspicit maliciaz nr̃am· Impugnare eũ quidem possum⁹· sed in cõfusionem nr̃am· q; nequaq̃ ꝓualemus ⁊ O q̃ felix ẽ talis miles· quẽ angeli honorãt et cuius timore dæmones ꝓtremiscunt ⁊

¶ Heruntñ fili· q; istũ clipeũ nondum obtinuisti· rogem⁹ sctõs angelos puritate spũali nitentes· vt te inuent ⁊ M

Iterũ loquit̃ mater· Fili· adhuc deficit nobis gladius· Itaq; ad gladiũ duo ꝓtinent ⁊ Primo q; habeat duas acies· secũdo q; sit bene exacuatus ⁊ Gladi⁹ vero spũalis· est ꝓfitentia in deo· ad ꝓliandũz pro iusticia ⁊ Hec aũt confidẽtia duas debet habere acies· scz rectitudinẽ iusticie in ꝓsperis· tanq̃ a dextris· ⁊ gratiarum actõem in aduersis· tanq̃ a sinistris· Talem gladiũ habuit ille bonus iob· qui in prospis obtulit sacrificiũ pro filijs· qui pater erat pauperũ· ⁊ hostiũ eius viatori patuit Qui in vanitate nõ ambulauit nec ꝓcupiuit aliena· sed timuit deũ· sicut sæns sup fluctus maris· Habuit q; ẽti arumactõez in aduersis· q̃n potius filijs et bonis· q̃n ꝓuiciatus ab vlcere et percussus vlcere pessimo· sustinuit patiẽter dicẽs ⁊ Dñs dedit dñs abstulit· sit ip̃e benedictus ⁊ Hic q; gladius debet esse bñ exacuatus· ꝓterea impugnãtes iusticiã vt moyses et dauid· Habẽd zelũ legis vt phinees· Loquẽd ꝓstanter· vt helyas et iohẽs ⁊ O q̃ multor̃ gladi⁹ nũc nimis ebetatus ẽ· q; si loquunt̃ ẽbo· digito non mouẽt ⁊ Querẽtes amiciciã hoim· et gl'iam dei nõ attendũt ⁊ Ergo· q; gladiũ talẽ nõ habuisti· rogem⁹ pũarchas et ꝓphetas· q; talẽ ꝓfitentiã habuerũt· et dabit̃ nobis ꝓfitent̃ ⁊ L Iterũ apparuit mater dicens militi ⁊ Adhuc filii necessariũ est tibi cooptoriũ sup arma· quo arma defendunt̃ a rubigine· ⁊ ne a pluuia maculent̃· Hoc aũt cooptorium est caritas· velle mori pro deo· Et etiaz si possibile esset sine dei offensa· separi a deo p salute fratrũ ⁊ Hec caritas operit oia pcta· ꝓseruat virtutes· mitigat iram dei· oia facit possibilia· detret dæmonia· gaudiũ est angelor̃· Hoc vero opimentũ debet esse intus albũ· et ab extra fulgens q̃si aur̃· Quia vbi zel⁹ diuini amoris est· ibi vtraq; mũdicia nõ est neglecta· Hac itaq; caritate abundabant apli· Ideoq; rogãdi sunt· vt tibi auxilientur·

O Iterum apparuit mat̃ dicẽs· Adhuc tibi fili necessarius est equ⁹ et sella· Itaq; p equũ spũalit̃ itelligit̃ baptisma· Sicut eni equ⁹ ꝓuehit hoiem· ad alicꝗ ꝓficiendã viã· hñs q̃tuor pedes· sic baptisma q̃d p equũ intelligit̃· prouehit hominẽ añ ꝓspectũ dei· hñs q̃tuor effectus spũales· Prim⁹ est· q; baptizati liberant̃ a dyabolo· et obligantur ad mãdata et ꝓmissa dei· Secũs est· q; purgant̃ a pcto originali· Terci⁹ est· q; filij dei efficiũtur et coheredes dei· Quart⁹ est· q; celũ eis apit̃· Sz heu multi sunt· q; cũ ad annos discrectõis ꝓueniũt· imponũt equo baptismatis freuũ· ⁊ abducũt eũ p viã falsã· Tũc quippe via baptismatis recta est et tenet̃ recte· q̃n hõ infra annos discretionis instruit̃· et cõseruat̃ in bonis moribus· Et q̃n hõ ꝓuenit ad annos discretiõis· et cogitat sedule q̃d in fonte baptismatis ꝓmissum ẽ· tenetq; fidẽ et caritatẽ dei inuiolatã· Sz tũc abducitur a via recta· ⁊ imponit̃ frenũ· q̃n mũdus ⁊ caro ꝓponunt̃ deo· P Sella vero equi id est baptismi· est effectus amare passionis ⁊ mortis ihũ xp̃i· per quẽ bap-

tismus obtinuit effectū Quid enī est aq̄ nisi elementuz? Postq̄ vero effusus est sanguis dei. vēit ad elementū verbū dei et virtus effusi sanguis dei. Et sic aqua baptismi. p verbū dei facta ē reconciliatio homis et dei. Porta mie. expulsio dēmonū; Via celi. venia pctōz. Ergo. q̄ in virtute baptismi gl'ari voluerit. cogitet primo amaritudinē institutiōis. baptismalis effectus. Et cū mēs hūana cōtra deū in tumuerit. cogitet q̄ amare redempt⁹ sit. Quotiēs eciā votū baptismi trāsgressus ē. Quid ve p tāta recidivatione pmereī. ¶ Itē vt homo firmit in sella baptismalis effert⁹ sedeat. necessarie sunt due strigiles. scz duplex ptera tio in oīone. Primo orare debet taliter

O Dñe deus omps. bñdict⁹ sis tu. q̄ me creasti et redemisti. Et cū dānati one dignus essem. in pctis toleraſti. et ad pniam reduxisti Recognosco dñe coram maiestate tua. oia quecunq̄ dedisti michi ad salutē. inutilit; et dānabilit me expendisse. vitelicet tēpus penitētie mee in vanitatib⁹. corpus in superfluitatib⁹. gtiam baptismi in superbijs Et omnia dilexi plus q̄ te. creatorē et redemptorē. nutritorem et pseruatorē meū. Et ideo miam tuam peto. q̄ miser sum ex me. et q̄ nō agnoui benignā patiam tuā in me. Nō timui horrendā equitatē tuā. Nō attendebā quid tibi pro innumerabilib⁹ bonis tuis rēderem. scz ptra me de die in diem. te malis meis provocabā. Pterea nō habeo nisi vnicū verbū ad te. scz; Miserere mei deus. scom magnā misericordiam tuā

R Item scda oratio sit tal'; O dñe deus omps. scio me omnia habere a te. et sine te nichil eē nec posse. nisi solummō hoc q̄d egoipe feci. scz pctm; Ideo deprecor hūiliter pietatē tuā. vt nō scom peccata mea facias michi. sed scom magnaz misericordiam tuā. Et mitte michi spm̄ tuum sanctū. q̄ illuminet cor meum. et confirmet in viā mandatoz tuoz. vt in hijs q̄ te inspirante cognoui. pseuerare valeā nullisq̄ temptatōibus a te separi. ¶ Ergo fili q̄ ista deficiūt tibi. rogem⁹ illos. qui passionē dei amarius fixerunt i corde suo. vt tibi tribuant de caritate sua; ¶ Quibus dictis. statī apparuit q̄si vn⁹ equus. paratus cū ornamentis deauratis. Et rīdit mater. Iste inquit ornat⁹ equi. significat dona sanctispūs. q̄ in baptismo largiunt In baptismo quippe. sive per bonuz sive p malū ministrē. mistz. remittit paternū delictum; Fugeī gra. Dimittitur q̄cunq̄ peccatū. Dat spiritussanctus in pignus Angeli in custodiam. celū in hereditatē; ¶ Ecce fili hec sunt ornamēta spūalis militis; Quibus qui indutus fuerit. accipiet stipendium illud indicibile. quo emit delectabile p̄petuuz. honor quietissim⁹. eternal' abūdantia. vita sine fine. ¶ Iste miles fuit dñs karolus filius scē Birgitte.

Verba sponse p̄cantia ad xp̄m et ad virginem laudes optimas inducendo. Et rīsio virginis p̄solatoria ad filiam. probans p exēpla exposita. q̄ deus iusto iudicio frequēter de mēdatio dyaboli pmittit. vt virtus dei fit manifestior. et q̄o tribulatōes inductive sūt ad spūalia bona.

Cap'm. lxxv.

Benedictus sis tu de⁹ meus. creator et redemptor meus.

A Tu es stipendiū illud quo a captivitate redēpti sum⁹. quo ad salutaria cūcta dirigim̄. q̄ vnitati et trinitati sociamur. Propterea et si de fedi tate mea erubesco. gaudeo tñ. q̄ tu q̄ semel pro salute nr̄a mortuus es. nūq̄ amplius morieris; Tu enim vere ille es. q̄ etiam añ secula eras. Tu es qui ptātez habes vite et mortis Tu solus es bon⁹ et iustus. Tu solus omps et metuēdus Ideo tu sis bñdictus ineternū. ¶ Sed q̄d de te dicā. o bñdicta maria mūdi tota salus? Tu es illi simil'. qui amico vlēti de pdita re. subito fecit vīeri q̄d per-

ditum erat··quo mitigabatur dolor·cre
uit gaudium·et mēs tota reaccendebaṫ
leticia; Sic tu dulcissima maṫ· oñdisti
mundo deū suū quē hoies ꝓderāt·ge-
nuistiꝫ eū in tempe·q̄ ante tpa gemtus
est·ex cuius natiuitate·celestia et t̄restria
sunt gaudia; Ideo dulcissima maṫ·rogo
te adiuua me· ne gaudeat inimicus me⁹
de me·nec p̄ualeat aduersum me fraudi-
bus suis· B Ñdit mater·Ego iu-
uabo te·sed cur turbaris·q̄ aliud ostē
debaṫ tibi spūaliṫ·et aliud audiebaṫ cor
poraliṫ·oñebaṫ tibi mortuꝰ spūaliter·ꝛ
spūali auxilio indigere? Sz audi nunc
certitudinē·Omnis nāꝫ veritas ex deo
est·omneꝫ mendaciū a dyabolo·q̄ paṫ
mendacij ē; Ideo q̄uis veritas ex deo ē
tū de malicia dyaboli et mendatio· qđ
deus q̄ꝫ ꝑmittit occulto iudicio· vir-
tus dei fit manifestior· Sicut ꝑ exēpluz
indicabo tibi. C Virgo quedā fuit· que
spōsum suū tenerrime diligebat·et simili
ter spōsus virginē·ex quoꝝ dilectōe de
us glificabatur·et parētes amboꝝ leta-
baṅ; Qđ inimicus eoꝝ ꝓsiderās·cogi
tauit taliter·Scio inquiēs·q̄ spōsus et
sponsa ꝑ tria ꝓueniunt·scz ꝑ l̄ras·ꝑ mu
tua colloquia·aut ꝑ corꝝ vnionem;
Ergo·ne nūcij et portatores l̄arū ad
tum obtineāt·implebo vias oēs stipiti-
bus·spinis et vncinis·Me ergo appropi
quent ad mutua colloquia·faciā clamo
res et strepitus·quib⁹ distrahaṅ in col
loquēdo; Me vero nudi cōueniāt in lec
to·statuā custodes tales·q̄ q̄libet rimaz
obseruabūt·ne aliq̄ occasionē obtineāt
conuenēdi; Q Spōsus itaqꝫ astuti
or hoste intelligēs ista·dixit seruis suis;
Hostis mes ponit michi insidias in tali-
bus·et vos illis locis attendite·q̄ si ita
inueneritis·sinite eū laborare donec po
suerit laqueos·et postea ꝓsurgētes· nō
interficiatis eum·sed deludēdo inclamate
eum· Et conserui vū videtes astutias
hostis·efficiaṅ sollicitiores in vigilādo
et custodiendo; Simili mō est etiam in
spūalibus· Mā l̄re quib⁹ spōsus et spōsa·
id est deus ꝛ bona ania ꝓueniunt·michil
aliud sunt·nisi oratōes et suspiria bono-
rum·sicut enim l̄e corꝝales·indicant af
fectum et voluntatē emittētis eas·sic o
ratiōes bonoꝝ ingrediunṫ ad cor dei·et
coniungūt aiam deo·in vnū vinculū ca
ritatis·Sed dyabol⁹ q̄ꝫ impedit cor
da hoim·ne rogent ea q̄ salutis aie sunt
aut qđ carnali voluptati ꝓtrarium est·
Impedit q̄ꝫ·ne rogātes ꝑ alijs pctōri-
bus exaudiaṅt·q̄ pctōres pro se vtiliora
anime nō petūt·nec rogāt ea que sūt ad
vtilitatē sempiternā; O Quid vero
sunt mutua colloq̄a· q̄bus spōsus ꝛ spō
sa efficiunṫ vnum cor et vna aia· nisi pe
nitētia et contritio? In q̄bus q̄ꝫ dya
bolus tm̄ facit clamorē·q̄ ad inuicē non
audiunṫ Quid aūt est clamor ei⁹ nisi sug
gestio eius prava·suggerēs cordi fructu
ose volēti penitere·dicēdo inspiratiōib⁹
suis; O anima inq̄ens delicata·durū est
aggredi incōsueta ꝛ insolita· nūq̄d oēs
possunt esse pfecti· sufficit tibi vnū esse
de mltis·quid maiora attemptas? Cur
facis qđ nemo facit? Perseverare enim
non poteris Deriderīs q̄m ab oibus·
si te nimis humilias et submittis; Tali-
bz igiṫ aia delusa inspiratiōibus·cogitat
secum·graue inq̄t est consueta relinque
re·ideo faciā ꝓfessionē de ꝑteritis· suffi-
cit enim michi sequi viā plurū·nō valeo
esse pfecta·deus quippe est misericors;
Nec redemisſz nos si pire nos voluisſz
Talibus clamorib⁹ impedit dyabolus
aiam·ne audiat deus·Nō q̄ deus non
audit oīa·sed q̄ in audiendo talia nō de
lectatur deus·q̄ anima magis cōsentit
temptationi sue·q̄ ꝓprie ratōi; Q
Quid vero est·q̄ deus et anima ꝓiūgū-
tur nudi·nisi desiderium celeste et cari-
tas pura·quibus anima flagrare debet
oī hora? Sed hec caritas impediṫ q̄-
dupliciter· Primo instigat dyabol⁹ anie
aliquid facere contra deum·qđ licet nō

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

reputatur graue·tñ delectat aiam·et hu iusmodi delectatio·q; leuigat nec curatur·odiosa est apud deū·Scdo inspirat dyabolus aie·aliqua bona facere ꝓpter placentiā hoim·et omittere qñq; bona que posset facere·ꝓpter hoīem et timorem mūdi· ¶ Tercio dyabolus immittit oblionē facienq; bonorum aie et tediuz·p que anim⁹ absorptus·attediatur in faciēdo bona; Quarto dyabol⁹ solli citat aiam· aut in curis mundialiū·aut in gaudio et uloꝛe supuacuo·seu in tioꝛe dispendioso·Per talia itaq; impediū tur lr̄e et oīones iustoꝝ· et mutua colloquia sponsi et sponse·Sz licet dyabolus astutus ē·tñ deus sapiētioꝛ atq; fortioꝛ est·ꝓminuēs laqueos hostis· vt lr̄e misse ꝓuenire valeant ad spōsum·Tunc aūt frāgunt̄ laquei· qñ de⁹ immittit cogitare que bona sunt·et coꝛ ꝛrexerat·vt obtineat voluntatē fugiendi que prava sunt·et faciēdi que placita sunt deo Bis sipatuꝛ etiaz clamoꝛ hostis·qñ aia discrete penitet·habens velle ꝓfessa nō iterādi; ¶ Scito etiaz·q; dyabolus nō solum facit clamoꝛē et strepitū·hȳs qui sunt inimici ꝛei·sz etiaz amicis dei· sicut per exemplū intelligere poteris·q̄si essz virgo·cui cū loquereť vir·apparuit qō dam antipendiū inter eos·qō quidē vir vidit sed nō virgo· Finita aūt collocutione·virgo eleuatis oc̄lis vidit antipēdium·et timens cogitauit secum·Proui deat inq̄t deus·ne forte laq̄s hostis sim decepta; Spōsus vero videns virginē contristatā·remouit antipendiū·et oñdit ei oēm veritatem·Sic etiā perfecti homies·visitant̄ inspiratiōibus diuinis· quibus dyabolus facit tunc clamoꝛes· qñ vl̄ eleuant̄ supbia subita·aut ei̇cium tur nimio timoꝛe·seu inordinate ꝓꝛescendo tolerant alioꝝ peccata· aut nimia leticia vel tristicia dissoluunt̄; ¶ Similit̄ factū est et tecum; Dyabolus quippe instigabat quosdam·scribere tibi illum esse mortuū qui viuebat· vnde magnum cōcepisti doloꝛem·Sed deus ostendit spūalem mortē eius·vt qō scriptoꝛes dixerūt coꝛporalit̄ esse falsuz·hoc deus ꝓsolando te·spūaliter ostendit esse verū; Ꝛro verū ē qō dicit̄·q; tribulationes inductiue sunt ad spūalia bona· quia nisi ꝓpter mendaciū auditum fuisses contristata·tanta virtus et pulcritudo aie ostensa tibi nō fuisset·Propterea vt itelligeres occultā dei dispensatōem· quasi qōdam antipendiū erat int̄ aiam tuā et deum loquentē· et q; aia apparuit i spē indigentis auxilio· et ꝛus in oīa locutione sua istā obseruauit ꝓclusionē·vt; inquit mortuus ē vel viuit·scias tempore suo·Ostēsa vero pulcritudine aie·z ornatu quo anima ꝓfici ꝛebet ad ingressum celi·ablatū est antipendiū et ostēsa veritas·scz q; homo ille coꝛpaliteꝛ vivebat·et spūaliter erat mortuus·et talib⁹ virtutib⁹ armari ꝛebet·quicunq; patriam celestē est ingressurus· ¶ Ꝛeruntñ dyaboli intentio fuit ista·vt videlicz ꝓbaret te p mendacium et tribularet·Et vt volendo de subtractōe tā cari amici· distraheret te ab omoꝛe ꝛei·sed postq̄ diristi·ꝓuideat ꝛr̄e ne forte istud sit illusio· et diristi ꝛus adiuua me·Tūc ablatum ē velamē·z ostēsa est tibi veritas a ꝛotā coꝛpalis q; spūalis·Ꝛro ergo ꝓmitti tur dyabolo etiā tribulare iustos·vt eoꝝ corona augeatur;

Uerba virgis ad filiā

ostendentia qui sunt amici dei·Et quo mod⁹ pauci inueniunt̄ moꝛernis tēpib⁹ assignand⁹ omnē statū·tam laycoꝝ q; clericoꝝ·Et que est causa quare de⁹ diues dilexit pauptatē· et qualiter elegit paupes et non diuites·z ad quē finē diuitie fuerūt cōcesse eccl̄e·

Caplm·lxxvj·

MAter loquit̄ spōse xpi Cur turbaris filia? q; inq̄t timeo mitti ad induratos; Et mater·Unde inq̄t intelligis indura-

tos aut amicos ꝛi? Et illa. Nescio discernere. nec ꝛ aliqbus iudicare aut̃o. qr duo hoies ostẽsi sunt michi prius. quorũ alter humillimꝰ et scissimꝰ. iudicio hominũ apparebat. Alius vero largꝰ et ambiciosus. quoꝝ tñ intẽtio et volũtas discordabant ab ope. vehemẽt terruerũt intellectũ meũ ꝛ Rñdit mat. Ex hijs que apte viuẽt mala. iudicare ꝓmittit̃. aio scz ꝓpatiẽdi et corrigẽdi ꝛ De dubijs vero que q̃ anio fiũt non sunt certa. iudicare nõ est tutũ ¶ Propterea iudicare tibi volo. q̃ sunt amici dei. Scito itaq; illos esse amicos dei. q̃ in acceptis oms dei timidi sunt. et pro hijs oñi hora regratiant̃ ꝛ o. et supflua non requirunt. sz de datis ꝓtentant̃ ꝛ Sz vbi inuenient̃ illi tales? Inq̃ramus ꝓmo in ꝓmũitate. Quis est q̃ dicat sufficit. maiora nõ quero? Inq̃ramus in militib⁹ et dñis alijs quis eoꝝ cogitat taliter. bona q̃ habeo hereditate acq̃siui. et de hijs sustentamẽtum meũ moꝛatũ. iuxta statũ meũ ꝛo et hoñibus ꝓuementẽ req̃ro. certa vero ꝛo ꝛ pauperibus cõmunicabo Si vero bona ista hereditaria scirẽ acquisita male. aut restituerẽ. aut dimitterẽ consilio electoꝝ spũalium seruoꝝ ꝛi. O filia. talis cogitatio rara ẽ in tra ꝛ ¶ Inquiram⁹ etiã in regib⁹ et in ducib⁹. quis stat in laudabili suo statu. Ille quippe ẽ rex. q̃ in moꝛib⁹ suis est sicut iob. in hũilitate sicut dauid. in zelo legis vt phinees vt moyses in mãsuetudine ꝛ longanimitate ꝛ Ille q̃ꝫ est dux. q̃ regis exercitũ regit et informat ad ꝓlia. q̃ fiduciã habz in deo et timorẽ vt iosue. q̃ vtilitatẽ dñi sui plus querit q̃ ꝓpriam vt ioab. q̃ zelũ legis et cõmodũ primoꝝ diligit. vt iudas machabeus Tal' dux simil' est vnicornio. qui acutũ hz cornu in frõte. et sub cornu lapidẽ ꝓciosum ꝛ Quid aũt est cornu ducis nisi cor virile ducis. quo pugnandũ est fortit̃ ꝛ Hostesq̃ fixi feriendi ꝛ Lapis vero sub cornu ducis ẽ caritas diuina. q̃ ingit̃ in corde manẽs. reddit eũ ad oia agilem et inuictũ ꝛ Sz nũc duces similiores sunt hedis lasciuis. q̃ vnicornibus qr vbiq; pugnãt pro carne. nõ pro ania nec ꝓ ꝛo ꝛ ¶ Inquiram⁹ ergo in regib⁹ q̃s eoꝝ non ḡuat subditos suos ꝓpter superbiaz suam. Quis tenet statum suum iuxta reddit⁹ corone. q̃s restituit ea que corona ꝛinet iniuste ꝛ Quis ẽ qui exoccupat se ad faciendã iusticiã ꝓpter ꝛuz? vtinã filia in mũdo reges tales appareãt vt glificetur deus ꝛ ¶ Inquiram⁹ insup in clero. quoꝝ est diligere ꝓtinentiã pauptatẽ et ꝛuotõem. ꝛ certe hij eti am a via recesserũt ꝛ Quid aũt fiũt cleri ci. nisi paupes et elemosinarij ꝛi? vt viuentes ꝛ oblatõe dei. tãto essent hũliores et ad deũ feruentiores. q̃nto a curis mũdi plus ꝛbent eẽ segregati. Ideo et a tribulatõe et pauptate primũ surrexit ecclesia. vt deus esset hereditas eoꝝ. et nõ in mũdo nec in carne. sz in ꝛo gl'arẽtur. Sz nũquid filia nõ potuisset ꝛ⁹ eligisse reges et duces in ap'los. ꝛ tũc per eos hereditate ꝛena ditata fuiss̃ eccle sia? Potuisset q̃dem. sed diues ꝛ⁹ venit in mundũ paup. vt ꝛena ostẽꝛet transitoria esse. et vt hõ exẽplo dñi sui. addisceret nec erubesceret pauptatẽ. sed ad veras diuitias ꝛ celestes festinaret. Ite o cũ paupe piscatore. inchoabat pulcerrimã dispositõem eccle. ꝛ posuit eũ in locum suũ. vt de sorte dñi nõ de hereditate. viueret in hoc mũdo ꝛ ¶ Itaq; a tribus bonis cepit ecclia. Primo a feruoꝛe fixi. Scõo a pauptate Tercio ab effectu virtutũ et miraculoꝝ Hec q̃ꝫ tria fuerũt in btõ petro. Mã habuit feruoꝛẽ fidei. q̃ libera voce ꝛũ suũ ꝓfess⁹ est. et pro eo moꝛi nõ dubitauit Habuit etiã pauptatẽ. q̃ circueũtꝛ mẽdicabat et laboꝛãꝛ manib⁹ se pascebat ꝛ Clerũtñ in spũalibus erat diues qõ maius est. q̃ sz claudꝛ ꝛdit gressum. qõ null⁹ pricipũ potuit. cui aurũ et argentũ dare nõ habebat ꝛ Sed nũquid petr⁹ nõ obtinuisset aurũ. q̃ suscitauit mortuũ si voluiss̃?

vtiq; sed exoneravit se ab onere divitia rum· vt expeditus itraret celū· ⁊ vt ma gister ouiū· hūilitatis exemplū daret o uibus· q; hūilitas et pauptas aut spūal' aut corpalis· ingressus est in celū· Ter cio fuit in eo effect⁹ miraculoz· q; ptermissis altioub⁹ miracul'· etiā ad vmbraz petri infirmi sunt sanati Ergo q; habuit secū pfectionē virtutū· q̄ est ptentari ⁊ necessarijs· et ideo lingua eius clauis ce li facta ē· et nomē eius in bñdictōe est in celis et in tris Qui vero noia sua voca uerūt in terris· et stercora ⁊ est trena di lexerūt· neglecti sunt in tris· et in libro iusticie divine horribilit sunt descripti ⁊

Q Uerūtn deus oñere volēs· q; nō pauptas petri nec alioz sanctoz coacta erat sed spōtanea· ideo incitabat animos multoz ad largiendū eis· Sed ipi plus in pauptate q̄ in sentib⁹ divitiarū gloria bant· ꝓterea et quo plus abūdabat in eis pauptas· tanto devoto cumulātius augebat· Et quid mirū? qui eni partē su am et gaudiū posuerūt deum· qūo pote rit deus abesse eis? Qui vero delicias mūdi appetebant· qūo potuit eis dulces cere deus? ymo pegrinus erat in oc̄lis eoz C Processu vero tpis· vt amici ⁊ feruētiores et expeditiores essent ad pre dicandū verbū dei· et vt sciret q; nō di vitie male sunt· sed abusus earum· ideo sub silueſtro et alijs· bona tpalia eccl'ie data sūt· q̄s viri sci longo tpe· ad solā ne cessitatē suā et amicoz ⁊ et pauperū su stentatōem dispēsabant ⁊ Ergo tales sci to amicos dei· q̄ contētant de dispositi one ⁊ q et si tibi nō sūt cogniti· filio⁹ me us subtilius videt eos· qa i duro metal lo multotiēs muenit aurū· et de duro si lice extrahit scintilla ignis ⁊ Unde itaq; secura· q; prius clamandū est· et postea faciendū· q; nec filius me⁹ in carne ma nēs· oēm simul intrā ꝓuertit· Nec apl's si mul et semel gētilitatem· sz tpa longiora habenda sunt ad perficiendum opē ⁊

Verba sponse ad xp̄m

magnificam miam quā xp̄s cum ea fecit manifestātia et verba xp̄i ad spōsam eam dem miam dulcit in spōsa pformātia Et qualit ipam elegit in vas implēdū vno et p ipam seruitoub⁹ ⁊ ꝓpuanw· et de grata interrogatiōe et humili sponse ad xp̄m. Capl'm· lxxvij·

Honor sit omnipotēti deo· p omnibus q̄ creata sunt· laus sit ei pro oibus suis virtuti bus· Decus et seruitū reddat ei· p om ni caritate sua ⁊ A Ego indigna p sona q̄ a iuuētute mea multa ptra te ⁊ meū ⁊liquerā· regtior tibi dulcissime ⁊ us meus· Et p hoc maxime· q; null⁹ ita crimnosus ē· q; ei miam tuā denegas· q̄ cum caritate et vera hūilitate miam a te postulat· cū ꝓposito emendādi· O ca rissime ⁊us· et oim dulcissime· mirabile oñib⁹ audiētibus ē illud· qō tu mecum fecisti ⁊ Nā q̄ placet tibi tunc sopis cor pus meū· nō tñ sopore corpali· sed qete spūali· Anima aūt meaz tūc q̄si a somno excitas· ad videndū et audiendūz atq; sentiendū spūaliter O dñe de⁹· o q̄ dul cia sunt oris tui verba· Videt vero mi chi quotiēs verba spūs tui audio· q; aia mea in se illa deglutiat· cum quodā senti mēto ineffabilis dulcedinis· sicut suauis simū cibū· q̄ cadere videt in cor corpis mei· cū magno gaudio et ineffabili cō solatione· C Mirabile tñ hoc esse vide tur· q; dū verba tua audio· tunc vtriq; efficior· scz satiata et famelica· ꝓt hoc aūt satiata· quia tunc nichil aliud michi libet nisi illa· ꝓpter hoc vero famelica· q; semp auget appetitus meus ad illa ⁊ Bñdictus igit sis tu deus me⁹ ihū xp̄e· da ergo michi dñe auxilū tuū· vt omni bus diebz vite mee· que tibi placita sūt pficere valeā· B Xp̄s aūt rñdit di cens Ego sum sine principio et sine fine· et omnia creata sunt ex potētia mea· ⁊ or dinata ex sapiētia mea· omia etiā regun

tur·ex meo iudicio·michilq̄ michi ipossi
bile est·et vere omia opera mea cū cari
tate sunt dispōsita·Et ideo nimis durū
est illud cor·qđ nō vult diligere me nec
me timere·cū sim vtrūq̄·scz oim homi-
nū nutritor et iudex¿Byaboli autē qui
lictor meus ē·et ipōrum hoim proditor·
voluntatē faciunt·Ipse ænicq̄ taz pesti
fer virus in mundo ꝓpinauit·q̄ viuere
nō potest anima.illud delectabiliter pre
gustans·sed mortua in infernū cadit·in
miserijs tñ eternalit victura·Hoc autē
virus peccatū est·qđ licet multis dulci
ter sapit·in fine tñ horribiliter amarescit
Hoc certissime venenum·de manu dya
boli bibitur cum delectatione omni ho-
ra·et quis talia audiuit vnq̄·aut maius
mirum?·Prebetur enim hoīnibus vita·
et ipi mortem eligunt·et voluntarie am
plectuntur·Ego autem qui potens suz
super omnia·compatior eorum miserie
et angustie magne·Ego enim feci sicut
rex dives et caritatiuus·qui mittens fa
miliaribus seruitoribus suis p̄ciosum vi
num·diceret ita·ꝓpinate pluribus vinū
q̄ vobis solis·qm̄ valde salubre est Hoc
enim egris sanitatem reddit·mestis con
solatōem·et sanis hominibus cor virile
Vinum etiam non mittitur sine vase
Q Vere sic ego feci i regno hoc¿Ego
quidem seruitoribus meis misi v̄ba mea
que vino optimo comparātur·et ipi ali-
is ea dabunt·quoniā salubria sunt· Per
vas autem te intelligo que verba mea
audis Nam tu vtrumq̄ fecisti·quia ver
ba audisti et protulisti·qr tu es vas me-
um ꝓpriū·qđ implebo dū voluero· et ex
quo dū michi placuerit exhaurio·7 ideo
spūs meus mōstrabit tibi·quo pgere de
beas 7 quid loquaris·7 neminē timeas
nisi me·Sed gaudenť quocunq̄ volue-
ro debes pergere·et intrepida dicere·
qđ tibi mandauero·qm̄ michi michil po
test resistere·7 ego tecum volo manere
C Deinde loquebatur sponsa·Ego in-
quit que audiui hanc vocem·cum lacri
mis sic respondi¿O mi domie deus·ego
que sum quasi minima culex in potesta-
te tua·rogo vt des michi licentiā respō-
dere tibi·Dor autē rñdit dicens·Ego
responsionē tuam prius noui·q̄ tu eam
cogitasti¿Ueruntamē do tibi loquendi
licentiā¿Tunc inquit sponsa·Ego que
ro quare tu o omis glorie rex·et omnis
sapientie infusor·atq̄ oim virtutū opa-
tor et ipa virtus·ad tale officiū me vis
assumere·que corpus in peccatis ꝓsum-
peram·que quo ad sapientiā suz similis
asino·et ad virtutū operatōem ineffectu-
osa¿Noli michi dulcissime deus ihū xp̄e
ꝓpter hoc irasci·q̄ sic te interrogaui·mi-
chil enim mirandum ē de te·qm̄ facere
potes q̄quid volueris·de me autē to
taliter miror·quoniā in multis te offen
di·7 parum emendaui¿ O Dor q̄
rñdit dicens¿Ego quidē per similitudi
nem tibi rñdeo¿Si regi diuiti et potēti
diuerse monete p̄sentarentur·quas po-
stea rex conflari faceret·et quidquid si-
cut placeret ex eis fabricari Etputa co
ronas et anulos de mōeta aurea·scutel
las et vasa bibitoria de moneta argētea·
lebetes et sartagines de moneta cupa·
hijs q̄ omnibus rex vteretur ad suū cō
modum et honorem·Dnde cum non mi
reris q̄ ipe sic faceret Ideo non magis
tibi mirandū sit·q̄ ego amicor meorum
corda per ipos michi p̄sentata·libēs ac-
cipio de eis quidquid michi placet faci
endo·Et q̄is aliqui maiorē sensum ha-
beant·aliqui aūt minorem·tamē dū ipsi
michi corda sua p̄sentant·tūc aliquibus
vtor ad vnū·aliq̄bus ad aliud·oīibus
aūt ad gliam meam et honorem·qm̄ cor
rusti est moneta michi summe placēs·et
ideo ea q̄ mea sunt ordinare possum sicut
volo·7 cū tu mea sis·mirari nō debes·
de hijs que tecū facere voluero·Sz cō
stans 7 stabilis esto ad sustinendū·7 vo
luntaria ad faciēdū q̄quid tibi p̄cepo
In omibus enim locis sum potens·om
nia dare tibi necessaria·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Verba sponse diuinitus revelata·imo ab ore dulcissimo virginis gloriose clare et absq; antipendio sponse directa et promlgata·ꝛc·

Capitulū·lxxviij·

VEstre honorande paternitati ¶ Ego vidua quedā significo·q; mulieri cuidā in sua patria existēti·mlta valde miracolosa sunt revelata·q; diligēti examie eporū ac mgrorum claustraliū et secularū clericorum probata sunt·ex pia et mirifica scispūs illustratōe et nō aliunde pcessisse·qđ etiam illius regni rex ⁊ regina noverūt pbabili ratōe·Eatem itaq; mulier ad vrbem romanā pegre pfecta est·q; die quadā in ecclia moioni btē virginis orōni vacans·rapta est in spūalem visionē·corpe tanq; in gravedinē ducto·sed nō tn in somm gravedinē· ¶ In illa demq; hora apparuit ei quedā reverēdissima virgo·Mulier aūt pdicta admiratione visionis turbata fragilitatē suaz recognoscēs·dyaboli timebat fraudulēti am·divine pietati intime supplicans·ne pmitteret eam·in dyabolica cære tēptamenta ¶ Virgo igit que ei apparebat ait·ne timeas ea que nūc videris seu audieris·a spiritu maligno fore existimans·Quēadmodū enim cum solis appropinquatiōe duo veniūt·lux videlicet et calor·hec autem caliginosam umbraz nō sequunt·Simlimō cū spūsci advētu·in cor hois hec duo veniūt·arbor vitæ licz divine caritatis·⁊ catholice fidei pfecca illūinatio·Hec āt duo in teipa nūc sentis·ita q; nichil diligis sicut deū·⁊ in catholice fidei itegritate·tibi non deficit vn⁹ pūctus·Sz hec duo malignū spm̄ q; umbre caliginose ꝓpat nō sequūt· ¶ Be inte eadē vgo subiūxit dicēs eidē mlri·Tu debes vba mea mittē tali plato ex parte mea·⁊ Cui cuz magno merore mlr rndit dicēs·O mea reverēda virgo nō credit michi·sz magis sicut existimo·habebit verba pro derisu·q; pro divina veritate·Cui vgo rndit dicens·q; uis ego cordis ei⁹ dispositōem ac rnsiōis platiōnē·sueq; vite tminatōez·tā bn̄ noverim·nichilomin⁹ tn̄ ei vba mea mittē debes· ¶ Ego qdem ei notū facio·q; in parte dextra scē eccle fundamētū vehemēter dilapsū ē intm̄·q; sūma testudo plures in se rupturas hz·dās ex se casus tā periculosos·q; multi se subeūtibus pōnt vitam·⁊ Pleriq; ei⁹ colūne q; in altū tēdere debēret vsq; ad terrā se tā inclināt·totūq; pauimentū ei⁹ tā fossum ē·q; ceci introeūtes periculose cadūt·et adhuc interdū cōtingit clare vidētes vna cū cecis graviter cadere·causa periculosarū fossaz eius dē pauimēti·⁊ Et ꝓpt̄ has causas stat nimis periculose eccl'ia dei· Et qđ sibi ex hoc eveniet·statim ꝓpinqus esse dinoscitur· Mā ruinā certissime patiet·nisi repationis uuamē habuerit·Et ipius ruina tā grandis erit·q; p totā xpianitatē audietur·et hec debent spūalit intelligi·Ego aūt illa virgo sum·in cui⁹ vterū dei fili⁹ venire dignatus ē cū deitate et spūsctō exclusa qcunq; contagiosa corpis delectatione·Et ille idē dei fili⁹ de meo clauso utero natus ē·cū deitate et hūanitate·et spūsancto· cū maxima cōsolatione mei et sine pena·Ego etiā iuxta crucem eius steti·qn̄ ipe cū vera patia infernuz victoriose denuncebat· ac sui cordis sanguine celū apiebat· Ego qppe in mōte erā·dū idē dei fili⁹·q; quidē est meus filius·ad celos ascēdebat· Ego demq; totā catholicā fidē clarissime novi·q; ipse evāgelizāuit·oēs celeste regnuz ingredi volētes docuit· ¶ Ego itaq; iā sto super mūdū cū oīone mea assidue ad meū carissimū filū·sicut arcus sup nubes celi·q; ad terrā inclinari videt·et ambob⁹ finibus suis eam tangere·Per arcū eni meipam intelligo· Mā ad hitatores mūdi me inclino·scz tāgēdo·utrosq; bonos et malos ꝓtinua oīone mea·ad bonos nāq; me inclino·ut ipi in hijs q; sctā mat

ecclesia precipit stabiles efficiantur Ad malos vero ne in malicia sua habeāt p cessum vt deteriores fiant. Illi igit cui hec verba mitto notum facio. q ex vna parte tetre ac horribiles nubes surgūt contra arcus claritatē p qō illos intelligo qui in carne sua vitā metricalē habent et sunt insatiabiles ac sine fundo sicut varago maris ad cupiditatē pecunie. Bona q irrationabilit et prodigaliter sicut torrēs in impetu suo aquā suam effundit pro pompa trena et superbia largiunt. Hec itaq tria nūc exercēt scē eccle plericq prouisores. Quor pec cata in celum ascendūt abhominabilia et tetra añ dei pspectum cōtra meā orationē sicut tetrime nubes contra clarū arcum celi. Et sic hij qui vna mecū deum placare ꝛberēt ipi irā eius ptra seipos grauissime excitāt. Et tales in scā eccla exaltari nō deberēt sed ꝛprimi. ¶ Quicunq igit curā apponere voluerit vt eccle fundamentū stabile fiat ac pauimentū planū renouare cupiēs illā benedictam vineā quā ipe deus plantauit ac sanguine suo irrigauit si se adhoc modicū seu insufficientē esse crediderit ego regina celi cū oim angelor cetibus sibi in adiutoriū venire volo zabulosas radices extirpādo et steriles arbores ad cōburendum in ignē eijciendo ac in eaz locis plātando ramusculos fructuosos. ¶ Per vineā aūt intelligo sctām dei ecclesiam in qua duo scz hūilitas et diuina caritas ꝛberēt renouari. hec oia vero illa gl'osa virgo q ml'eri apparuit mitti pcepit vobis in scriptis. Intē nouerit vīa reuerēda patnitas q ego q hāc lr̄az vobis misi iuro p ihm̄ verū et omipotētem deū et p eius dignissimā matrē mariā volens vt ita me adiuuēt ad vtrūq scz corpus et aiam sicut hanc lr̄am ꝓpter aliquē mundi honorē siue ꝓpter cupiditatem aut ꝓpter humanū fauorē nō misi Sz q inter alia plura verba que eidem mulieri in spūali reuelatōe dicta sūt. oia que hec cartula in se continet iussa sunt vestre dignitati intimari.

Boemiū notabile i

quo multa bona ptinent diuinit eidem sponse reuelatum sup informatōe vtilissima que cōtinet in sequēti capitulo.

Capl'm Lxxix.

LAus et gl'ia sit omnipotenti deo pro oibus suis opibus. Sit et ipi honor ppetuus q tecum in choauit grām facere. ¶ Nos videm q dum tra coopta fuerit niue et frigore quecunq semina in eam sparsa fuerint certū ē q germinare non possunt nisi in locis paucissimis. q ex radijs solarib calefūt. vbi ex bñficio sol gramina et flosculi oriunt Ex qbus cognosci poterit cui generis sint. aut cui virtutis. ¶ Vere silimodo tot mundi videt michi supbie et cupiditatis atq luxurie frigore tā duriter iā cooptus existere q heu paucissimi sunt quoruz verbis atq operibus intelligi possit dei pfecta caritas in ipor cordibus habitare Añ sciendū est q sicut dei amici intē gauisi sunt q lazarū a morte viderūt resuscitatū ad dei gl'iam ita z nūc dei amici gaudere possunt qñ aliquē resurgere viderint a pdictis tribus vicijs que sūt verissime mors eterna. ¶ Itē notandū q sicut lazarus resuscitatus post resurrectionē suā duplex odiū incurrit Mā quosdā hostes corporales habebat scilicet hoies qui erāt inimici dei et hij lazarū corporalit oderūt Quosdā etiā hostes hēbat spūales scz demones q nūq desitē rant amici dei fieri z illi eū oderūt spūalit Ita etiā qcūq nūc a vicijs mortalibus resurrexerint seruare volētes castitatē et fugere superbiā et cupiditatē duplex odiū incurrūt Mā dupliciter hoies q dei inimici sunt eis nocere volūt corporalit Et diaboli etiā duplici mō eos dānare seu nocere conant spūalit. Primo nāq hoies mūdāi vbis suis vitupāt eos

137

Scō etiam si possunt libenť eos operibus suis molestant·vt sic eos sibi i vita et actibus silēs faciāt retrahēw eos a bonis inceptis·Sed homo dei sic no uiter ꝓuersus ad vitā spūalem· istos tales malignos hoies optime vincere poteſt·si ꝓtra verba sibi ꝓtraria patiam habuerit·et si tūc frequētius ꝛ feruētiꝰ bona opera spūalia et diuina ipis videtibꝰ exercuerit ꝛ Demones etiā alijs duobꝰ modis decipere nituntť· Primo qꝛ sūme desiderant·vt ipm nouū seruū dei recidiuū faciant ad petā·Qui si hoc nequerint·tūc ipi demones ad hoc sollicite laborant·vt irrationabiliť et indiscrete ille sua bona opa pficiat·scz in vigilando vel abstinētias indiscretas vltra ꝛbitū modū indiscrete faciēw· vt sic eiꝰ vires citius euacuenť·et in diuinis laboribus sit infirmior ꝛ Cōtra primū ē optimū remediū ipa frequēs et pura suoꝝ peccatorū cōfessio·et pro delictis vera cordis intna contritio·Cōtra scōm optimū remediū est talis hūiliatō· videlicz vt magis velit alicui semon spūali obedire·q̄ se pſonaliť regere· in suis opibz et penitētijs faciēdis·Et vere hec medicina ē valde ꝓficua et optima intm̄· q̄ eciā si adhuc indignior esset dator cōsilij q̄ acceptor· et tūc certissime sperādū ē· q̄ ipsa diuina sapiētia q̄ est deus· p suum adiutorū coopabitur datori cōsilij· ad illa ꝓferenda consilia q̄ vtilissima fierēt acceptori si ambo ad dei honorē et gl̄iam pfectā voluntatē habuerit Nūc āt amice dilecte·qm̄ ābo·scz tu et ego de peccatis surrexim̄·depcemur deum· vt nobis ambobꝰ diuinū adiutoriū donare dignet·michi in dicēw·ꝛ tibi in obediēw Et tāto magis sup hoc deus rogādꝰ ē· ex eo q̄ vos q̄ estis diues sapiēs et nobilis·dignatus fuistis me indignā et modicum intelligentē·atq̄ ignotā cōsulere ꝛ Et vere spero q̄ deus viam hūilitatem velit respicere·ꝛ ad corpus et ad aiam vobis vtile facere· qđ ad suum honorē vobis scribo ꝛ

Informatio diuinit⁹ revelata sponse valde discreta et vtilis ad quendā clericū·de mō viuendi tam spūaliter q̄ corporaliter.

Capitulū·lxxx·

PRimo igit̄ ꝓsulo tibi· Vt maneas in hospicio tuo ꝓpe ecclesiā tuā scē marie virginis· vnū famulū tm̄ tecū habeas·vt totū illud q̄ deductis necessarijs expēsis de tuis reditibꝰ supfluerit·statim reddas tuis creditoribus eisdem de debitis plenarie satisfaciēw·Qm̄ nō est licitū nec rationabile ml̄tas pecunias dare paupibus seu diuitibus amicis et parētibꝰ· priusq̄ oia debita plene fuerint psoluta·Et q̄n debita tua totaliter fuerit psoluta·tūc oia que tibi ꝛ famulo tuo deductis expensis supfuerit·ad dei honorem distribue pauperibus et indigētibus·Clericalem habens habitū honestū et vtilē diligenter attendēw·ne in q̄litate panni seu forma vestimentoꝝ tuoruꝝ·aliqua pompa seu vanitas notari possit·sed sola honesta necessitas et vtilitas corporalis·Duobus enim paribus vestimentoꝝ tantū mow sis contentus vnū·scilicet pro diebus festiuis et alterum p reliquis diebꝫ quotidianis Nec etiam plura q̄ duo paria caligarū seu calciorum habeas·et qđ quid de vestimētis tuis supest·cōmutes in alios tuos vsus·aut in solutōem debitorum tuorum· Vestimēta linea omino deponas·tam noctibꝰ q̄ diebus p hunc annū· Ecclesiā tuam scilicet beate marie·per hunc annū habeas p ecclesia claustrali ꝓpter tria·Primo p eoscz q̄ si forte prius in ea vnq̄ stetisti propter aliquā supbiam·sic de cetero in ea residias·i honorē hūillime ⁊ginis marie p diuinā obediam ꝛ Et si forte p canonicos ꝛ bñficiatos illiꝰ eccl̄e a fruitō dei ihonestis ⁊bis trahebaris ad malā cōcupiscētiā·sic cōdare mō p dei adiutoriū·diuis

et ſpūalibus verbis tu aliquē a mala cō
cupiſcētia trahē·ad ꝛlectatōez aōis ꝛi
Et ſi forte aliq̄bus te vidētibus per ali
quos tuos illicitos mores· malū exēplū
dediſti·ſic a modo cures p bona opera
tua et honeſtos mores tuos· animabus
eoꝝ dare proficuū et virtuoſum exēplū
¶ Deinde amice dilecte oportet q̄ noc
turna tpa et diurna ad dei laudem rati
onabilit ordines et diſcrete; Ego enim
attēdi·q̄ campane vīe eccle ſatis ſtatu
tis tpibus pulſant; Et ideo conſulo·vt
ſtatum cū ipas ꝛe nocte audieris·a lecto
tuo ſurgas·et cū quinq̄ genuflexionibꝫ
et quinq̄ vicibꝰ pat nr̄ et aue maria·re
corderis quinq̄ vulnerū ihū xp̄i et dolo
rum ſue dignſſime matris ¶ Poſt
hec aūt incipias matutinū de beata vir
gine·et alias devotōes tibi placitas di
cas·donec conveniūt canonici in choro
ad pſallendū·Et melius ē q̄ tu cum pri
mis ad eccliaz venias·q̄ cū vltimis De
note igit cantādo matutinū de tempe et
honeſte·vſq̄ ad finē ſtare debes·et iter
dum ſedere ſicut decēs eſt· Sz minime
loquēdo niſi aliquid interrogatū a te fu
erit·et tūc cū pauciſſimis verbis rn̄de
as·et non clamoroſis· excluſo quolibet
iracundie atq̄ in patientie ſigno·ſi fieri
poterit; Adultū enim te ordinares ho
neſte·ſi eſſes in pn̄tia alicuius dn̄i tēpo
ralis et terreni·et idcirco multomagis
debes cū oi honeſtate·et modeſtia·z hu
mili reverētia interna et etiā exterior·
ſtare in pn̄tia et ſeruitio etni regis celo
rum·ſemp et vbiq̄ pn̄tis et omnia viden
tis· Et ſi forte neceſſitate cōpulſus fue
ris ſup magnis rebus te vel alium tāgē
tibus ad loquendū in ipis medijs horis
tunc de choro exeas·et qđ tibi videtur
paucis verbis extra chor sine clamore
rn̄deas·ſine mora in tuum ſtallum chori
reꝛtunꝛo·Et ſi poteris· ordina vt illud
negocium ad expediendū in alio loco
tpe ſuſpendat·ne cultꝰ diuinus z honor
dei diminuat vel impediat· Caue etiaz

ne vadas girouagādo p eccleſiā q̄ſi ſpa
ciando huc et illuc ambulādo cū cantā
tur hore·hoc enim eſt inconſtantis z gi
rouagantis animi et tepidi ſpūs·et modi
ce caritatis et devotōis; O Tēpo
re aūt intervalli·ſcz inter horas·tūc ora
vel lege aliq̄ vtilia aie et devota vl aliꝭ
proficua·hoc ſuadit obſervāndū· q̄ ab ho
ra qua ſurgis a lecto tuo ad matutinū·
nullis te libent opibus implices·niſi cā
tui lecture oratōi vel ſtudio· donec ſum
ma miſſa fuerit finita·niſi forte i capitu
lo veſtro int vos de aliquibꝰ ſit tractā
dum·ſnp rebus eccleſie ſeu meliori ſtatu
et ordinatione faciendum· Deinde cele
brata ſumma miſſa de corpalibus vtili
tatibus et pmodis·atq̄ honeſtis conſo
latōibus virtuoſis·loqui et cōfabulari
bene q̄uenit·Qn̄ aūt intras ad mēſam·
legant benedictōes mēſe· Et ſiue tu fu
eris hoſpes alterius·ſiue tu hoſpites ha
bueris· incipias inter fercula pānuz in
menſa loqui de deo· vel de ſua dignſſi
ma matre·aut de aliquo ſancto pro edi
ficatione et vtilitate cōmenſalium·z eti
am ſeruitorum menſe· ad minus vnum
verbum vel duo·aut ecia aliqua ꝛe ꝛeo·
vel de ſua matre· aut de ſanctis dei ab
aliꝭ interroga·Et adhuc dum ſolꝰ fue
ris in menſa aſtante tuo famulo· ſimilit
facias·et hoc habeas pro lectione q̄ con
uescentibus fratribus in monaſterijs ſo
let legi· ¶ Facta autem commeſtione z
gratijs deo redditis et benefactoribus
Et tunc de rebus ſeu de negocijs te tā
gentibus·cum quibuſcunq̄ perſonis ho
neſtis tibi placet per aliquā brevem ho
ram loquere·Et poſtea ſtatim ingrede
re cubiculum tuum·et flexis quinquies
genibus legas quinquies pater noſter·
et quinq̄ vicibus ave maria· pter vul
nera dn̄i noſtri ihū xp̄i·et propter do
lores ſue matris·Deinde medietatē tē
poris qđ ē vſq̄ ad veſperas·ad ſtudēdū
vl legēdū·atq̄ ad q̄eſcēdū·aliq̄ntulū hē
as niſi forſā ab amicis tuis pt aliq̄ eos

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tangentia fueris impeditus ꝛ alia medi-
etate tpis ꝓdicti· ad spaciandū habeas
pro honesta ꝓsolatiōe corporali vt forti-
or efficiaris ad laudē dei· ℭ Deiñ
cum pulsat ad vesperas statim ad officiū
decantandū ad chor ecclie intres· Ita
te habēto in choro sicut pr̄ supradictū
est· ℭ Et dicto completorio·oīi die pro
mortuis vigilias legas cū tribus lectōi-
bus ante cenā· ℭ Facta aūt cena·exer-
citare in talibus morib⁹ sicut dictum est
de prandio· Post grās vo ad spaciandū
vadas·loq̄nto vtilia et ꝓsolatoria vba·
donec domitū ire volueris·Et tūc etiaz
aīq̄ ad lectū vadas·pone te aī lectum
tuū et ibi devote dicas quinq̄ vicib⁹ pa-
ter noster ꝛ q̄nq̄ aue maria pro passiōe
ihū xp̄i·et postea intra lectū tuū et cor-
pori tuo de somno et q̄ete tm̄ tribue q̄
non vrgearis vigilie tpibus·ꝓpter que
tis et somni brevitatē domitare· ℭ Om
ni aūt sexta feria legas devote·vij·ps·
cū letaniis Et illo die q̄nq̄ denarios tri
bue quinq̄ pauperibus indigētib⁹ pro re
verentia q̄nq̄ vulnerū ihū xp̄i· Ꝑ
Preterea frat et amice carissime consulo
tibi· vt infra scriptā abstinentiā habere
velis p hunc annū pro petis ꝓpis Primo
totā q̄dragesimā ieiunes oīi die ad vnā
cōmestionē in piscibus·Et similit in ad
ventu dñi Omes vigilias btē marie in
pane ꝛ aqua·vigilias apl̄oz in piscib⁹·
Oēs q̄rtas ferias ad ꝓmestionē i caseo
ouis et piscibz·Omi sexta feria in pane
et vino tm̄·et si forte magis lubuerit aq̄
q̄ vinū cū pane hr̄e·hoc tibi nō dissuadeo·Omi die sabbati in piscib⁹ et oleo ad
vnū pranoiū·Dñico aūt die ꝛ in die lune
et martis et die iouis bis in die comede
de carnib⁹ dū tm̄ ab ecclia non ꝑcipiat
ieunare· ℭ Nota frat dilecte q̄ ꝓpter
tria hec tibi scribere et cōsulere decreui
Primo vt invidia diaboli·et eius astuti
a te ad hoc non traheret q̄ tēpm ita su
bito totū consumeres·q̄ sensus tui atq̄
vires cito deficerēt·ꝛ postea in tota vi
ta tua deo minus servires·q̄ oporteret
Scdo q̄ si mūdani homies in tuis sensi
bus aut viribus ex nimio labore defectū
aliquē in te notaverint·aut in laboub⁹
inceptis te attediari cōspexerint·abhor
rer̄et et ptimescer̄et duumis laboub⁹ se
subijcere Tercio q̄ spero opa tua ex eo
deo magis placere· q̄ potius eligis alte
rius cōsilio hūiliter acq̄escere· q̄ tēpm
ꝓsonalit tuo ꝓprio iudicio regere

Rūsio vt credo virgi-nis ad spōsam de tribus hoibus·pro qui
bus sponsa ad deū intercedebat·et q̄ sūt
lacrime meritorie·et q̄ nō· Et q̄lit cari-
tas dei augmētat ob meditatōz xp̄i hūi
litatis·Et quo timor q̄nis nō filial·nec
initialis sit bonus·

Capitulū·lxxxj

Ille homo ē q̄si saccus plen⁹
aristis· de quo si vna arista
auferret·apponerent i eo de-
ce· Tal est ille hō pro quo tu ro-
gas·Quia ipe dimittit vnū petm̄ ex tio
re·sz addit decē ꝓpter honorē mūdi De
altero vero homie pro q̄ tu postulas·rn̄
deo tibi q̄ nō est ꝓsuetū· putridis car
nibus p̄ciosa salsamenta apponere Ro-
gas quippe dare sibi corpales tribulati-
ones ꝓpter vtilitatē anime sue· sed volū
tas sua ꝛria est petitioni tue· Ipe quip-
pe appetit honores mūdi·magisq̄ desid-
rat divitias q̄ spūalem paupertatem·et
voluptas est ei dulcis· Propter qō ani-
ma eius est putrida et fetens coā me·
et ideo non pertinēt ei salsamēta p̄ciosa-
que sunt iusticie tribulatōes· ℭ De ter
cio q̄ homie in cuius oculis vides lacri
mas·rn̄deo etiam tibi q̄ tu vides corp⁹·
et ego intueor cor· Sicut enī tu vides·
q̄ aliq̄ tenebrosa nubes procedit de ter
ra·et trahit se in celum subtus solem· et
ista nubes producit de se triplicem hu-
morez· scilicet et pluviam·nivem latam et
grandinem· Postea vero evanescit nu-
bes·quia de immundicia terre orta erat·

B Sic tali nubi cōpaṫ ois hō·qui i pctō7 voluptate nutrit9ē vsq3 ad seniū Ueniēte āt senio·incipit timere mortē· et cogitare periculū suū· sed tñ in anio delectabile ē ei peccatū7 C Ergo sicut nubes trahit se æ immūdicia ṫre in celū sic ꝓsciētia talis hoīis trahit se de imū· dicia corpis idest peccati·ad ꝓsiæratōez sui·7 dat æ se triplices lacrimas· Prime ꝓparanṫ aque·q̄ sunt pro hȳs·que carna lit diligit homo· Utputa si amittit amicos·aut bona tpalia·vel salutē suam·7 quia tūc amaricaṫ de dei dispositōe 7 p missione·ideo effundit mltas lacrimas indiscrete·Scōe lacrime cōpanṫ nui· quia q̄n homo incipit cogitare picula corporis sui immunētia·penāq3 mortis 7 inferni miserias·tūc incipit plorare nō ex caritate sed timore·Et ideo sicut nix scito dissolunṫ sic etiā scito tales lacrime dissoluunṫ·Tercie lacrime assimulātur grādini q7 q̄n hō cogitat q̄ dulcis est·et fuerat sibi voluptas carnalis·et q̄ amis· surus est eā·q̄nta etiā ꝓsolatio est in cel· incipit plorare dispendiū damnatōis·et amissionis sue non curās plorare de in· honoratione dei·si deus amitteret aiam quā redemit suo sanguine· Nec curans vtrum deū videret post mortē an non 7 Būmodo vnā mansionē obtineret in ce lo vel in terra vbi non sentiret penam· sed haberet eternaliṫ suā voluptatē Ideo tales lacrime bene similanṫ grādini· quia cor talis homis nimis durū est· et nullū calorem caritatis habet ad deum Ideo nec tales lacrime trahunt aiam in celū· Q Sed nūc ostēdere tibi vo· lo lacrimas q̄ trahunt aiam in celum·q̄ similanṫ ros· Nā aliq̄n vapor quidā pro cedit de dulcedine ṫre·7 ascēdit in celū trahēs se subt9solē·q̄ de calore solis fac· tus humid9·iterū descendit in terram et oia ṫre nascēna fructifera facit·et istud vocaṫ vobiscū ros· sicut patet in folȳs rosarū q̄ apposita ad calorē·primo dant ex se humorē et postea descēdit humor 7

C Sic est et de viro spūali· Omis quip pe qui cogitat terrā illā benedictā que est corpus xpi·et verba illa que xps ore ꝓprio loquebaṫ·qualēq3 gratiaz fecit in mūdo et quā amarā penā ptulit cōmo· tus amoris amore pro aiabus nr̄is·tunc caritas quā habet ad deum cum magna dulcedine vadit in cerebrum q̄ simlaṫ celo· Cor q̄ eius q̄ compaṫ soli imple tur diuino calore·Oculiq3 eius implen tur lacrimis·plorās se offendisse tā infi· nite bonū et benignum deū· Magis iā volens omnē penā pati ad honorez dei· q̄ omia delectamenta habere et carere deo· Itaq3 iste lacrime bene cōpantur roi cadenti·q7 tribuunt virtutem faciē di bona opera·7 fructificant in conspe ctu dei Et sicut flores crescētes·trahūt in se rorem cadentē 7 flos includitur in rore·Sic etiam lacrime que ex diuia ca ritate fundunṫ·claudunt deū in anima 7 deus animā in se trahit· O Ierūtiñ bonum ē timere ꝓpter duo· Primo quia tanta possunt esse bona opa facta ex ti· more· q̄ trahunt postea aliquā scintillā gratie in cor ad obtinendā caritatē· Si cut p similitudinē intelligere poteris·q̄· si esset vnus aurifaber imponēs aurum mundū stateris·ad quē venīēs carbona rius dixit·dñe carbones ad opus tuum habeo·da michi p̄ciū quantū valēt· Rñ dit ille· Carbones taxati sunt·quantuz valeāt·7 dato illi auro pro precio·auri· faber disposuit carbones ad opus suū· aurum vero ille ad victum suū· C Sic est enim in spūalibus Nam opera facta sine caritate·similantur carbonibus ca ritas vero auro· Ideo omnis qui facit opera bona ex timore·habens tamē de· siderium acquirendi sibi salutem anime cum eis iste·licet non desideret deum in celis·sed timet hospitari in inferno·nichi lominus tamē habet bona opera sed fri gida·et apparent quasi carbones in cō· spectu dei· Deus vero cōparatur aurifa· bro qui scit in spūali iusticia·q̄b9modis

bona opa remuneranda sunt vel quali iustitia caritas dei acquirat. Ipe etiam in prouidentia sua sic ordinat. q ꝑ bona opa ex timore facta. homi datur caritas. quā postea homo disponit ad salutē aie sue. ¶ Ergo sicut caritatiuus aurifaber vtit carbombꝰ ad opus suū. sic deꝰ frigidis opibus vtit ad honorē suum. ¶ Scdo bonū est timere. q ꝛ ꝗt peccata homo dimittit ex timore. a tot pcti penis liberabit in inferno Attn q caritatē nō habuit. ideo nec iustitiā habz ad ascendendū in celū Nā cuiꝰ voluntas ē talis. q si posset vellet eternalit viuere in mūdo. in eius corde caritas dei nequa quā est. et facta dei quasi ceca sunt ante ipm. ideo mortaliter peccat. et iudicabitur ad infernū Attn arere non tenet in penis. sed sedere in tenebris. q ꝛ omisit peccatū ex timore. sed nō sentiet gaudiū celi. q ꝛ nō desiderabat illud q̄diu vixit. Propterea sedebit sicut cecus ¶ mutus et sicut homo sine manibus et pedibus. quia eius anima intelligit malū inferni et modicū de gaudio quod est i celo. ¶ Et ¶ Declaratio.

¶ Hec revelatio est de tribus militibꝰ Primus fuit de scania de quo facta ē revelatio talis. Dña birgitta vidit aiam vestitam quasi cocco bis tincto sed paucis guttis quasi nigris respsam. et cū vidisset eam statim evanuit a cōspectu eius. ¶ Itē post tres dies vidit eandem animā totā rubeam. sed quibusdā gēmis q̄si aureis interlucentibus effulgentem. Cūq; mirarē dña ad hec dixit spūs dei Hec inquit anima detēta fuit curis mūdi sed habēs veram fidem venit ad indulgentias rome ea intentiōe vt obtineret caritatē et diuinā dilectōem et volūtatem amplꝰ sciēter nō peccādi. ¶ Deo qa vidisti aiam vestitā cocco bis tincto significat q ante mortē corporis obtinuit diuinā dilectōem licet imꝑfectā. ¶ Et vero vidisti eam respsam guttis nigris significat. q ipa q̄dam affectōe carnali mo uebatur ad parētes carnales et videre patriā suam. Attn oēm voluntatē suam cōmisit michi. Ideo merut purgari et ad sublimiora ꝑparari. ¶ Et vero vidisti interlucētes gēmas in rubeo colore significat q ꝓpter bonaz voluntatē. ¶ effectum indulgētiarū istarū appropinqbat corone ꝛsiderate ¶ Vide ergo filia et considera que bona faciunt indulgētie huiꝰ vbis hoīibus illis. q̄ venīt intentione scā. huc ꝓpter eas. Nā si donarent alicui mille milia annoꝝ sicut et donant ꝓpter fidem et deuotionē venienti um. adhuc non esset digna pōderatio ad obtinendam diuinā caritatē sine gratia dei. que quidē caritas veraciter donat ¶ promerebat ꝓpter indulgentias istas q̄s sancti mei promeruerunt sanguine suo. ¶ De scdo milite in eadē revelatōe qui fuit de hallandia filius dei loquit Quid tibi dixit ille magniloquꝰ et flabellū vētorum. Nōne q multi dubitant de sudario meo vtrū sit verū an non. Dic ergo ei constāter q̄tuor que dico. Primū ē q multi thesaurizāt et nesciūt quibus Secundū ē q omis q talentū dñi cōmissuz non expēdit hylariter ¶ custodit inutiliter incurrit iudicium. Tercū ē. q ille q plus diligit terrā et carnē q̄ deum. non erit in consortio eoꝝ qui esuriūt ¶ sitiūt iustitiā. ¶ Quartū ē q ois qui clamātes nō exaudit. clamabit ipe et nō exaudiet. De sudario meo sciat q sicut sudor sanguinis mei de corpe meo fluxit imminente passione mea q̄n rogauī patrē. Sic iste sudor exiuit de facie mea ꝓpter q̄litatē rogantis me. ad consolatōez futuroꝝ. ¶ Tercius miles eiusdem revelationis fuit de swecia de quo est ista revelatio. Filius dei loquit. Scriptum ē q vir saluatur p fidelem mulierem. Sic vxor huiꝰ viri cucurrit ¶ rapuit virū suum de faucibus dyaboli. ambabus manibus. Nam vna manu eripuit eū de manu dyaboli. cū lacrimis scz ¶ oīonibꝰ ¶ opibus caritatis. Alia manu eripuit eū

ammonitõibz suis et exẽplo z informati
one ita q̄ iam appropinquat vie salutis z
Propterea sunt et tria ꝓsideranda q̄ scri-
bunt in lege vulgari. Jn illa eni sūt tria
mẽbra vnū qđ intitulat possidere aliud
vocat vẽdere. tcium ẽ emere. ¶ Jn
ꝑmo mẽbro quod est possidere dicit q̄ ni
chil iuste possidet. nisi qđ iuste acquirit
quidq̄d em̄ acq̄rit p subtolas adinuẽti-
ones p occasiões malicie per minora pre
cia. Tal' acq̄sitio non ẽ deo ḡta. Scdm
membz vocat vẽdere. qñq̄ aliqua res
vendit ꝓpt inopiã z timorẽ. qñq̄ ꝓpt vi-
olentiã et iudicia iusta. Tal' ꝓscientia ẽ
scrutãda si cõpassio et caritas ẽ in mẽte
Terciũ membz vocat emere. q̄ eni ali-
q̄ rẽ emere voluerit scrutari debz si res
illa q̄ aliquid emit iuste q̄sita est. Nam i
lege nõ fuit acceptũ. quidq̄d iniq̄ exac-
tione fuit acquisitũ. Jdeo iste. ista tria p̄
dicta scrutet diligent in aio suo. et sciat
pro certissimo q̄ redditurus est michi ra-
tõem de omnibz. z etiã de hijs q̄ parẽtes
sui reliquerũt sibi si ea plus propt mũdũ
et vltra debitã vtilitatẽ exp̄enderit q̄ pro
pter deũ. Jste etiã sciat q̄ rediturus ẽ
michi rationẽ de militia sua. q̄ intentio-
ne eã recepit et qũo eã tenuerit et qũo
votum suũ qđ michi vouit adimpleuit.

Xp̄s loquẽs spõse di-

cit ei q̄ deuota aia debet hr̄e sicut spõsa
os delectabile. aures mũdas. oc'los pu
dicos. et cor stabile. exponens oia dicta
membra spũaliter valde pulcre.

Capl'm. lxxxij.

Jlis loqtur ¶ Tu debes
hr̄e sicut spõsa. Os delectabi
le. aures mũdas. Oc'los pudicos z sta
bile cor. Sic z ania debet esse dispositā
eius eni os est mens mũda. vt ibi nichil
intret nisi qđ michi placet. Sit q̄z os io
mẽs delectabil' ex omne bone cogitatio
nis. ex sedula meoria mee passionis Sit
etiã mens sicut os. rubicũda i.est feruẽs
diuina caritate. vt q̄ intelligit opet̄ Nã
sicut pallidũ os nullꝰ osculari videtur.
sic nec aia nisi faciat bona opera. ex bo-
na voluntate sola. nequaq̄ michi placet
Mens etiã sicut os hr̄e debet duo labi
a. idest duas affectiones. vnã qua deside
rat celestia. aliã qua contemnit oia ter
rena. Palatũ vero aie inferius. debz es
se timor mortis. q̄ separat ania a corpo-
re et qual' tunc tenet esse ꝓstituta. Pala
tum ãt superiꝰ. sit timor iudicij tribulis.
¶ Jnt hec duo lingua aie versari de
bz. q̄ vero est lingua anime nisi freq̄ns
ꝓsideratio misc'die mee. Ergo considera
miam meã qũo te creaui et redemi qũo
te patior z Cogita etiã q̄ districtꝰ iudex
sum. q̄ nichil dimitto impunitũ. z cogita
q̄ incerta est hora mortis. ¶ Oculi anie
sint simplices sicut colũbe. que circa a-
quas conspicit accipitrẽ. idest cogitatõ
tua semper sit circa caritatẽ et passionẽ
meã et circa opera et verba electorum
meoꝝ. in q̄bus intelliges qũo te dyabo-
lus decipere poterit. vt nũq̄ de te sis se
cura. Aures tue sint mũde vt scz nõ af-
fectes audire scurrilia seu risu digna z
Cor vero sit stabile. vt non timeas mor
tem seruãdo fidẽ. nõ erubescas de obpro
brio mũdi. Nõ turberis de dãno corpo
rali propter me dum tuum z

Xp̄s loquẽs spõse di-

cit q̄ ipa debet diligere eũ sicut seruus
bonꝰ dñm suũ. sicut filius bonus patrez
et sicut fidelis vxor maritũ suũ q̄ nunq̄
debet ab eo separari. Et exponit omnia
supradicta spũaliter et vtiliter.

Capitulũ. lxxxiij

Jlius loquitur. ¶ Ego
diligo te sicut bonus dominꝰ
seruum suum. et sicut pater
filium. et sicut vir vxorem. Dominꝰ em̄
dicit seruo. dabo tibi vestes. victum cõ
gruũ. et laborem moderatũ z Ad filium
aũt dicit. pat̄ omnia mea tua sũt. Vxori
vero dicit vir. req̄s mea requies tua.
et consolatio mea consolatio tua est z

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Quid igit isti tres rñæbunt pro tan
ta dilectõe·vtiq; seruus si bonus ẽ dic-
turus est dño q; seruilis sum conditõis·
magis tibi seruiam q̃ alteri·Filius vero
dicturus ẽ patri q; omne bonuz habeo
a te·ideo a te separi nolo· Uxor autẽ di
cet marito·q; de labore tuo sustentor ca
lorem & pectore tuo habeo· et dulcedi-
nem in verbis·ideo magis mori volo·q̃
a te separi· ¶ Ego autem dñs sum vir
iste·Anima vero est spõsa mea·que con
solari debet in regne mea·refici cibo dei
tatis mee·ad quã ptinet omia tormẽta
magis sustinere·q̃ se a me separe· quia
sine me non habet consolatõem nec ho-
norem· ℞ Sed ad cõiugiũ duo per-
tinent·Primo bona vñ coniuges susten
tent·Scõo filius qui recipiat eoruz he
reditatem·seruꝰ vero sit ad obsequiũ fa
cienduz·sicut legit de abraam·qui ex eo
q; non habuit filiũ turbabat·Itaq; aia
tunc habet bona sustentatõis·qñ virtu-
tibus plena ẽ·Habet etiam filiũ·qñ ha-
bet rationẽ discretiõis·scilicet discernẽ
di virtutes a vicijs·et qñ discernit secũ-
dum deum·Habet et seruũ·idest carna-
lem affectũ qui non vult scõm concupi
scentiã carnis·sed prout expedit corpi·t
scõm q; anima perficiatur·Igit ego dili
go te sicut vir vxorem·quia regnes mea
requies tua·Ideo tuum est omnẽ tribu
lationem magis libẽter sustinere·q̃ me
ad iraz prouocare Diligo q̃z te sicut pa
ter filiũ·q; tibi dedi discretõem et libe-
ram voluntatẽ·Diligo etiam te sicut do
minꝰ seruũ·cui pcepi habere necessaria
moderata ꝛ laborẽ tpatũ· Sz hic seruꝰ
id est corpus ita insensatũ ẽ·q; magis ve
lit seruire dyabolo q̃ michi· qa dyabo-
lꝰ nũq̃ dat ei regnez a sollicitudibꝰ mũdi

Xp̃s loquẽs sponse dicit

q; sũt tres supplantati p mlieres·qrũ
vnus assilatur asino coronato·alius ha
bet cor leporinũ·Et cuis assilat basili-
sco·Et ideo debet mlr semp subdita es-
se viro· Capl'm·lxxxiiij·

Ihus loqtur tres legunt sup
plãtati ꝓter mlieres·Primꝰ
erat rex quẽ amasia sua pcus-
sit in facie qñ nõ arrisit sibi·q; fatuꝰ erat
et nõ refrenabat eã·nec curabat de ho
nore suo Iste erat simil asino coronato·
asino ꝓter fatuitatem· coronato propt
dignitatem·Scõus erat samson qui li-
cet eẽt fortissimꝰ tamẽ a mliere victus ẽ;
Iste habuit cor leporinum·q; nõ potuit do
mare vnã mulierẽ·Tercius erat salomõ·
q; fuit q̃si basiliscus·q; visu interficit et spe-
culo interficit·Sic salomõis sapia·oẽs
excedebat·attñ facies mlieris occidit ip
sum Ideo oportet q; mlr subdita sit viro

Xp̃s loquens sponse dicit

ei q; añ eũ sũt duo folia libri In vno
scripta ẽ triplex mia·et i alio iusticia mo
nẽs eã q; dũ tẽpus hz cõuertat ad miaz
ne postea pumat a iusticia·¶ Cap·lxxxv

Ihus loquit ad spõsam·Ego
sũ creator oim Añ me sunt q̃si
duo folia In vno scripta ẽ mia
In alio iusticia·Itaq; qcunq; pterit de
petis·et ꝓmit vltra nõ facere·huic di-
cit mia·Ut spũs meus accẽdat eũ ad faciẽ
dũ bona opa Quicũq; vo se vellet libẽ
ter separe ab istis vanitatibꝰ mũdi·hũc
spũs meus feruentiorẽ facit·Eũ vero q;
paratus ẽ etiã mori ꝓ me hũc spũs meꝰ
tñ inflãmabit·q; totꝰ sit in me et ego in
eo·In alio aũt folia scripta ẽ iusticia q̃
dicit· Quicunq; se non emẽdat cũ tẽpꝰ
habz·et scient se avertit a deo·hunc pat
non defendet·nec ꝓficiabitur ei filius·
nec inflammabit spũssanctus Ideo cum
tẽpus est diligenter cosidera foliũ mise-
ricordie·q; aut aqua aut igne purgabit
omis q; saluabit·id est aut modico peni-
tentie labore in pñti tẽpore·aut igne pur
gatorio in futuro donec purgatus fue-
rit· ¶ Scias etiam·q; ostẽdi vni homi
quẽ tu nosti· ista duo folia libri misdie
et iusticie· sed ipse iam dereliquit folium

miscõie mee·et quod sinistrũ est reputat esse xterũ Et sicut herodius sup aues· sic ipe ascenere querit sup oñes·7 ideo timendũ est sibi nisi caverit diligent·q riendo monet·7 cum bibentib9 7 ludẽ tibus e mũdo auferet Sic etiã post hoc evenit·surrexit eñ a mensa letus·et no cte ab inimicis interfectus est·

¶ Mater dei loquitur dicẽs·q ipa est similis flori a quo apes trahunt dulcedinẽ. Apes eñ sunt serui et electi dei·qui quotidie ab ea trahũt dulcedinẽ gratie et habent spũales alas· et pedes. ¶ Capitulum·lxxxvj·

MAter loquit·Ego sũ regia et mater misõie Filius meus creator oim·tanta circa me dulcedine affect9 est·q oim que creata sunt spiritualez dedit michi intelligẽtiam Ideo ego simillima suz flori·e quo apes maxime trahũt dulcedinẽ·A quo quãtumcũq colligit·nichilomin9 ei dulcedo remanet·Sic ego· omnib9 grãm impetrare possum·7 ego superabundo· Ecrũetiam electi mei similes sũt apib9· q tota devotione circa honorẽ meũ afficiunt·Ipsi eñ quasi apes habent duos pedes·scz ptinuũ desiderũ augẽdi honorem meũ·scdo laborãt in hoc sollicite· operando que possunt Habẽt etiam duas alas· scilicet reputando se indignos laudare me·scdo obediendo oibus que sunt ad honorem meũ·Habent etiã aculeũ·q si fecerit eis moriunt· Sic amici dei·habent tribulatiões mũdi·que ante finẽ vite pter vtutũ custodiã·non auferunt ab eis·sed ego abundans consolatione consolabor eos·

¶ Xps loquitur spõse dicens q ipa dz habere mẽbra pulcra·7 sine macula pans oia membra spũaliter perfecte dilectioni ei 7 primog·7 pser tim amicog ei·pcludit etiã q debeat facere spũaliter sicut fenix facit corpaliter q colligit ligna·7 ibidẽ seipam cõburit·

¶ Capitulum·lxxxvij·

FIlius loquitur sponse· A Biri tibi prius q debes hre oculos serenos·vt videas mala q feciſti 7 bona que omiſiſti·os tuum id est mẽs tua sit ab oi macula mũda Labia vo sunt duo desideria habẽda·scz de sideriũ relinquendi oia p me·et voluntas manendi mecũ·7 hec labia sint de colore rubeo·q decentior colog est·et longus videt Color vo pulcritudinẽ significat·7 ois pulcritudo est in vtutib9·q illo accepti9 est deo·qñ hoc ei offert qõ hõ magis diligit·7 vnde alij possint pl9 ad animã edificari Ergo hoc dandũ est deo qõ hõ carius hz·sive affectu sive ope Ideo legit·q de9 pfectis opibus suis letatus est·Sic etiã letat de9·qñ hõ se totũ offert ei, volendo esse in supplicio seu gaudio ad voluntatẽ dei ¶ Brachia vo·dñt esse levia et flexibilia ad honorẽ dei·Ergo brachiũ sinistrũ est·cõsideratio bonog 7 bñficiog meog que tibi feci·scz te creãdo 7 redimẽdo·7 ingratitudo tua ad me·Brachiũ vo dextrũ est·dilectio tam fervens ad me·q malles tormenta ferre· q me pdere 7 ad irã puocare Int hec duo brachia libẽt quiesco· et cor tuũ erit cor meũ·qz ego sum quasi ignis quidã divine dilectionis·7 ideo volo ibi ferventẽ diligi·Coste vo defendẽtes cor·sunt parentes tui· nõ carnales sed electi mei·qs teneris diligere sicut me·7 plusq parẽtes carnales. Ipi vere sũt parẽtes tui·qz te regenerauerũt ad eternã vitã·¶ Pellis vo seu cutis anie dz esse sic pulcra·q nõ habeat maculaz Per pellẽ vo intelligit ois primus tuus· quẽ si sicut teipam dilexeris·amor meus et sanctog meog illesus servat·Si autẽ odis ledit cor·7 coste erũt denudate·id est amor sanctog meog in te minor erit, Ideo pellis nullã habeat maculã·qz primũ tuũ odire nõ debes·sed oñs diligere scõm deũ·qz tũc est cor meũ sanũ cuz corde tuo· ¶ Itẽ dixi tibi prius·q

ego volo feruent diligi·q: sūt ignis q̄dā diuine dilectiōis·Jn igne q̄pe meo sūt tria mirabilia·Primū est·q ardz 7 nūq̄ incendit; Scōm q nūq̄ extinguit; Terciū·q semp ardet 7 nunq̄ cōsumit Sic caritas mea ab initio erat ad hominē in ætate mea·que in assumptione hūanitatis mee amplius ardebat·et artat intātuz q nunq̄ extinguit·sed feruentē facit animā nec cōsumit eā·sed amplius semp fortificat·Sicut i fenice colligere poteris q̄ senectute grauata·colligit ligna in mōte altissimo·7 illis ex calore sol' accēsis· proijcit se in ignē·et sic ab illo igne mortua reuiuiscit Sic ania que ex igne caritatis diuine succendit·æ eo quasi fenix melior 7 fortior consurgit.

Xps loquēs spōse dicit ei·q oia creata sūt ad volūtatē suā p ter hoies dicit etiā q tria sunt gña hoiz in hoc mūdo q̄ pant trib⁹ naub⁹ ambulantib⁹ in mari q̄rū pma periclitat et perit·scōa fluctuat·tercia bene regit·

Capitulū·lxxxviij·

Ilius loquit A Ego sū creator oim spirituū·bonoz et maloz·Ego etiā oim spirituū moderator 7 rector suz Ego q̄ creator suz oim illoz anialiū 7 reruz que sunt et hnt vitam·necnō 7 oim eoz q̄ sunt 7 non hnt vitā Jtaq̄·q̄cūq̄ sūt in celo tra 7 mari oia sunt ad voluntatē meā p̄ter homiez solū·C Scito igit q hoies quodā sunt sicut nauis·que amiserat gubernaculū et malū idē arborē·huc 7 illuc vagat inter pcellas maris·donec venerit ad ripas insule mortis·Jn ista naui sunt illi q̄ desperantes·se tradūt omi voluptati·Alq̄ sunt q̄si nauis que adhuc malū hz idē arborē·7 gubernaculū·et vnā anchorā cū duobus fumbus·Sz capitalis anchora fracta est·et gubernaculū citius solvit· si impet⁹ aq̄z intrauerit inter nauē 7 gubernaculū·Jdeo caueat·q: q̄diu gubernaculū 7 nauis cohereāt·p̄t p̄iunctiōez mutuā·quasi quodā calore hnt inter se Tercia nauis hz pamenta et armaria sua oia·et est parata velificare cū fuerit tps B Et pma anchora que est capitalis·æ qua supdixi·est disciplina religionis·ducta 7 leuigata p patientiā·et feruore diuine dilectiōis·Hec iā dissoluta est·q: institutio patrū proiecta est sub pedibus·et vnusq̄sq̄ qd sibi videt vtile hz pro religione·7 sic fluctuant sicut nauis inter fluctus; Scōa anchora que ē adhuc sana vt supdixi·est volūtas seruē di æo·ligata cū duobus funibus·spe scz et fide·q: credunt me æum et hnt in me spez q̄ velim saluare eos·quoz gubernaculū ego sum·qui q̄diu ero in naui·fluctus procellaz nō intrāt·et quasi quodā calor est int̄ me 7 illos·Tūc aūt ego æ us adhereo naui eoz·qñ ipsi nichil diligunt sicut me·quibus ego affigor quasi tribus clauis·scz timore hūilitate et cōsideratione opez meoz Sed si ipi aliq̄d diligūt plusq̄ me·tunc ingredit aq̄ dissolutionis·tūc dissoluunt claui·timor scz et hūilitas 7 diuina cōsideratio·tūc frāgitur·anchora volūtatis bone·7 tūc rūpunt funes fidei 7 spei Sz qui in ista naui sūt·nimis instabiles sunt·ideo tendūt ad loca periculosa·Jn tercia naui quaz dixi q̄ erat pata velificare·sūt amici mei

Xps loquēs sponse dicit ei modum quē oz tenere miles spūalis in p̄lio·scz q̄ cōfidat in æo·et non in viribus p̄prijs datq̄ ei duas oōnes breues·quas quotidie dicat·et dicit etiā q æbet esse armatus armis spūalibus hic contentis. C Capitulum·lxxxix·

Ilius loquit A Quicūq̄ velit pugnare sit magnanimus·resurgēdo si cadit·confidens non p̄prijs viribus·sed æ misericordia mea Qui em̄ diffidit æ bonitate mea·cogitās secum talit·Si aliq̄ attēptauero·vel refrenāw carnē ieiunijs·vl laborādo vigilijs·nō potero pseuerare

142

nec abstinere a vicijs·q; ꝛus nō me ad
muat·Iste merito cadit·¶ Ergo q̄ pu-
gnare spūaliter velit·confidat ꝛe me·ꝛ
q̄ possit ꝓficere cooperāte gr̄a mea·Be
inde habeat voluntatē faciendi bona ꝛ
omittendi mala·ꝛ resurgendi q̄tiens ca
dit·istāq; legendo oꝛonem·¶ Bñe ꝛe
omp̄s q̄ omīs ducis ad bonū. ego pecca
toꝛ nimis longe recessi a te per facinoꝛa
mea·gr̄as ago tibi q; reduxisti me ad vi
am rectā. Jꝛo rogo te pijssime ihesu vt
miserearis mei·qui in cruce stetisti san-
guineus ꝛ doloꝛosus·Et rogo te p̄ q̄nq;
vulnera tua·ꝛ p̄ doloꝛē q̄ de venis tuis
pfoꝛatis ad coꝛ p̄cessit·q̄tinus ꝓseruare
me digneris hodie ne cadā in pcā·Ba
q; michi vtutē resistendi telis inimici·ꝛ
viriliꝫ resurgere·si cōtingat me cadere
in pcā· B Ad hoc aūt·q̄ pugnās
possit ꝓseuerare i bonis·oꝛet ista doꝛ·
¶ Bñe ꝛus cui michil est impossibile et
qui oia potes·da michi fortitudinē facie
di bona opa·ꝛ in bonis posse ꝓseuerare
¶ Post hec assumat gladiū in manu·id
est cōfessionē purā·que dꝫ esse bñ lima-
ta ꝛ splenoēs·Limata vt diligenꝫ discu
tiat conscientiā suā·quo ꝛ q̄tum vel vbi
ꝛliquerit·ꝛ de q̄ causa Sit etiam splen
dēs·vt michil erubescat vel occultꝫ·nec
aliꝫ dicat q̄ sicut peccauit· Hic gladus
dꝫ hr̄e duas acies acutas scꝫ voluntatē
vltra nō peccandi·ꝛ voluntatē cōmissa
emēdandi·Cuꝰ gladij cuspis ꝛ ꝓtritio
qua dyabolus occidit·qui hō sicut p̄us
in peccato gaudebat·sic nūc conteraꝫ ꝛ
ingemiscat·ex eo q̄ me ꝛū ad irā p̄uo
cauit·Hic gladius etiā dꝫ hr̄e capulū·
id est cōsideratione magne mie ꝛi·Cu-
ius miscoꝛdia tāta est·q̄ nullus talis ꝛ tā
tus pctoꝛ est qui nō habeat veniā·si eam
petierit cū volūtate se emēdandi· Q
¶ Cū hac igit intentione·scꝫ q̄ ꝛus est
sup oia misericoꝛs·tenēdus est gladiꝰ cō
fessionis·sed ne forte ex aciebus vulne-
reꝫ manꝰ·obsistat ferrū q̄d est int̄ acies
et capulū·Et ne forte gladius cadat de
manu·p̄hibeat tolus·Similiꝫ qui habꝫ
gladiū cōfessionis·sperans p̄ misericoꝛdiam
ꝛi remitti ꝛ purgari peccata·caueat ne
cadat p̄ p̄sumptionē venie; Ideo obsi-
stat tolus·id est timoꝛ dei· metuēdoꝫ scꝫ
ne deus auferat gr̄am·ꝛ inferat irā p̄t
nimiā p̄sumptionem; Sed ne forte vul-
nereꝫ ꝛ minuaꝫ manus opationis·p̄ ni
miū feꝛoꝛē laboꝛis et indiscretionē· p̄
habeat ferrū q̄d est inter manꝰ et acies·
id est consideratio equitatis dei·q; licꝫ
iustus sim intantū·q̄ michil dimitto im-
punitū ꝛ indiscussuꝫ·ita tū misericoꝛs et
equus sum·q̄ nō requiro vltra q̄ natu-
ra bñ ferre possit·et p̄ter bonā volūta
tem dimitto maximū supplicīū·et pctīm
magnū p̄ parua emēdatione· O Lo
rica vo militis est abstinētia Sicut enī
loꝛica cōstat ex multis cathenulis·sic ab
stinētia est ex multis vtutibus·scꝫ a p̄uo
visu·ꝛ sic in reliqs sensibus Et a gula ꝛ
luxuria·ꝛ hitu superfluo·et a multis alijs
que btūs Bñdictus p̄cepit nō agenda
Clerū·hāc loꝛicā nō p̄t p̄sonaliter aliqs
adaptare sibi· sine adiutoꝛio alterius;
Ideo maꝛ mea vgo maria muocāda et
honoꝛāda.est·q; in ea fuit ois modus vi
te·et ois foꝛma vtutū·que stabiliꝫ invo-
cata·oēm p̄fectā abstinentiā menti indi
cabit·¶ Galea vo est spes p̄fecta· que
habeat q̄si duo foꝛamia·p̄ que miles re-
spiciat·Primū foꝛamē est cogitatio faciē
doꝛ·Scōm est cōsideratio omittēdoꝛ
Quia ois qui sperat in ꝛo·cogitat semp
quid sit ei scōm deū faciendū·quid ve o
mittendū·Clipeus vo sit patiētia·q̄ oia
aduenientia libenter patiatur.

Xp̄s loqueus dicit q̄
amici eiꝰ sunt q̄si brachiū eiꝰ ex eo q̄ ip̄e
sicut bonꝰ medicꝰ abscidit ab eis carnē
putridā ꝛ oia nociua ꝛ p̄iūgit carnē bo
nam eis transformando eos in se.

Capitulum·xc·

Ilius loquit H Amici
mei sunt q̄si brachiuꝫ meum·

In brachio sunt quinq; scz pellis seu cutis·sanguis·ossa·caro·z medulla·Sed ego sum sicut sapiēs medicꝰ·q primo abscindit omia inutilia·postea vnit carnē carni z os ossi·inte apponit medicamē tū sanitatis; Sic ego feci eisdez amicis meis primo abstuli ab eis omnē cupiditatē mūdi·et illicita carnis uisideria In de cōiunxi medullā meā medulle eorūz Que est medulla mea·nisi potētia uitatis mee? Sicut enī sine medulla ois hō mortuus est·sic q non cōmunicat uitati mee mortē·Hāc igit ego tūc piunxi infirmitati eor·qū sapia mea sapit eis·et fructificat in eis·qū aia eor intelligit facienda z omittenda·¶ Ossa vo significant fortitudinē meā·hāc ego cōiunxi fortitudini eor·qū facio eos fortes ad faciendū bona· B Sanguis vo significat voluntatē·hāc ego piunxi volūtati eor qū volūtas eor est scōz velle meū·z qū michil uisiderāt nec querūt nisi me solum ¶ Caro significat patientiā meā·hanc ego cōiunxi patiētie eor·qū patiētes sūt sicut ego fui· qū a planta pedis usq; ad verticē nō habui sanitatē·¶ Pellis vo significat dilectionē·hāc ego michi cōiunxi·qū michil tantū diligūt sicut me·z libenter cum adiutorio meo etiam volunt mou pro me.

Xps āmonet sponsaz·

q uebeat se hūiliare q̄drupliciter·vtz coram potentibꝰ mūdi·et coram peccatoribꝰ acetiā coram amicis dei spūalibus·et coram pauperibus mundi· ¶ Capitulū·xcj·

Filius loquit ad sponsam· Tu debes quadruplicit te hūiliare Primo coram potentibus mūdi·qz ex q hō ptempsit obedire uo· dignuz est vt obediat hoi·Et qz sine rectoribus hō stare nō pōt Jdeo referendū est ptāti Scdo coram spūalibus paupibus· id ē coram pcīoribꝰ·orādo pro eis z regratiando uo·qz forte non fuisti nec es talis·Tercio coram spūalibus diuitibus·id ē coram amicis uei·cogitādo te indignā fuire eis et puersari cū eis Quarto coram pauperibus mundi·iuuādo z uestiendo eos·et et lauando pedes eorum·

Xps āmonet sponsaz·

q pgrediat et pleueret in ūtutibus·imitando vitā sanctor vt efficiat brachium eius·probat enī q scti tranſformative efficiunt brachium xpi· ¶ Capit·xcij·

Filius loquit A Diri tibi pus·q amici mei sūt brachū meū·Uere sic est in eis·Est enī pr z filius z spūssanctꝰ· et mat mea cū omi celesti exercitu·Beitas q̄ppe est sicut medulla·sine q̄ nēo uiuit Ossa sunt hūanitas mea·q̄ fortis fuit ad passionē· Spūssanctꝰ vo ē sicut sanguis·qz implet et letificat vniuersa Mater vo mea ē sicut caro·in qua fuit uitas z hūanitas z spūssanctus· Pellis aūt seu cutis· est ois celestis exercit? Sicut enī pellis tegit carnē·sic mat mea omīs sanctos pcellit vtute· Mā licz angeli mūdi sunt·mūdior est tū ipsa·et licet pphete impleti fuerūt spū uei B Martires q̄z milta passi·pleniorꝰ tū et feruentior fuit in mre mea spiritus·ipsaq; plusq; martir fuit Confessores etiā et si se ab omibus sustinuerunt pfectionē tū abstinentiā habuit mr mea·qz i ipsa fuit uitas mea cū hūanitate Ergo amici mei cū me hnt·in eis est uitas qua ania uiuit·Est fortitudo hūanitatis mee·q̄ fortes fūt usq; ad mortē·Est sanguis spūs mei·q̄ volūtas eor fit mobil ad omne bonū Caro q̄z eor·tunc impleta ē sanguie meo z carne mea·qū nolūt inquinari·Quantes se in castitate cooperante grā mea Pellis q̄z mea est cōiuncta pelli eor·qū uitā z mores sanctoū meor imitant· Sic ergo sancti mei bñ vocant brachiū meū·quor z tu efficiuebes mēbrum·p volūtatē pgrediendi in bono·z eos ingtum poteris imitando· Sicut enī ego piungo eos michi p corporis mei piunctionē·sic tu eis cōiūgi ue

bes et michi·per idem corpus meum·

Xp̃s loquit̃ spōle p̃

cipiens ei tria·scz q̃ nichil desideret nisi victū et vestitū·q̃ spūalia nō cupiat hẽre nisi ad voluntatē dei·Et de nullis cōtristet̃ nisi de pctis suis ⁊ alioꝝ·dicit etiam q̃ illi q̃ in hac vita pcta sua p austeritatē penitentie purgare ⁊ emēdare noluerit in diuino iudicio grauissime puniẽtur·

EXlius loquit̃· ¶ Capit·xcij· TRia p̃cipio tibi·scz nichil dēsiderare p̃ter victū ⁊ vestitū Scōo spūalia non ꝓcupiscere· nisi ad voluntatē meā·Tercio dē nullis cōtristari·nisi de pctis tuis ⁊ alioꝝ Si em̃ velere volueris·cōsidera districtionem iudicij mei·quā ppendere ⁊ timere poteris in q̃oz hoie iā iudicato·q̃ ingressus monasteriū tria hūit in aio·scz vt essz sine labore·et vt hr̃et victualia sine sollicitudine·Tercio cogitauit·si app̃hendit me tẽptatio carnis· euadere potero p aliquā occasionē sine ꝓmixtiōe·Propter ea triplicit̃ afflictus ē Quia em̃ voluit esse sine labore·ideo vbis ⁊ vberibꝰ coactus est ad laborez·Pro scōo patiebat̃ defectū in victualibꝰ et nuditatē·Tercio fuit despectus ab oibus intm̃·q̃ nō potuit in luxuria delectari Instante vo tpe professionis·cogitauit secū sic Quia inquit nō potero esse in mūdo sine labore·ideo melius est michi esse in monasterio·et laborare pro deo· ¶ Propter ea cooperāte tali volūtate·venit ad eū misericordia mea·cū iustitia·vt purgatus veniret ad gl̃iam sempiternā Mā facta professione·statim infirmitate gui pcussus est·et mtm̃ tribulatus est·q̃ oculi p̃ dolore exierūt Aures nichil audierūt·⁊ in oibus mēbris destitutus ē·q̃ voluit sine labore esse Patiebat̃ ⁊ nuditatē maiorē q̃ in seculo·⁊ cū hr̃et delicatiora nō potuit ea comedere·et cū natura ea reqre bat nō habebat illa·Sic q̃z natura eiꝰ cōsumpta fuit ante mortē·q̃ factus est q̃ si inhabilis truncus· Mortuꝰ vo venit ad iudiciū q̃si fur·q̃ voluit esse in religione ad voluntatē suā·nō ad melius viuēdū·sed tm̃ non debuit iudicari vt fur·q̃ licet puer et fatuus fuit in rōne et ꝓscientia·attm̃ fidē ⁊ spez hēbat in me tm̃ suū· ⁊ ideo ad miaz iudicatꝰ fuit Cuiꝰ pctm̃ q̃ in pena corpali ad plenū purgari nō potuit·ideo aia eiꝰ adhuc ita g̃uiter punit̃ in purgatorio·ac si cutis extracto oss̃e i p̃lo poneret̃·vt medulla meliꝰ extorqueret̃· Q Quid igit̃ passuri sunt illi·q̃ omnē ꝓcessuz vite sue in pctō hūt· et nichil ꝓtrarij hūt nec hr̃e volūt ? De eis·q̃ ipsi michi dicunt·quare mortuꝰ ē tus· aut q̃ vtilitas est in morte eius ? Hec michi rependūt·q̃ redemi eos·q̃ seruo eos·q̃ do eis sanitatē ⁊ necessaria eoꝝ·Et ideo exquirā ab eis iudiciū·ex eo q̃ fregerūt fidē quā vouerūt in baptismo Et ex eo q̃ q̃tidie delinquūt·ꝓtem pnēw mādata mea·Nec aliq̃ minimū ad q̃ obligant̃ in religione·dimittā impunitum·Declaratio· ¶ Hic frater occultū habuit pctm̃ q̃d nunq̃ voluit cōfiteri Ad quē ex mandato x̃pi btā Birgitta accessit dicēs·penitere attentius· est tibi aliq̃d occultū in corde· q̃d q̃diu clausum tenueris·mori nō poteris Cui rūdit ille se nichil hr̃e·q̃d in penitentia nō esset publicatū Et illa Inq̃re inquit qua intentiōe ingressus es monasteriū· et q̃ intentione hucusq̃ vixisti·⁊ inueni es in corde tuo veritatē· ¶ Tūc resolutus in lacrimas ait·Bñdictus deus q̃ te misit ad me Jā em̃ ex q̃ tu ex secreto meo locuta es·dicere volo audientibus veritatē Ego em̃ quoddā occultū habeo in corde·q̃d ꝓdere nūq̃ audebā nec poterā·q̃ quotiens penitui de alijs pctis·de isto q̃si semp lingua mea erat ligata·et nimius etiā pudor invasit me·ne cōfiterer abscōsum remorsuz cordis mei Jdeo q̃tiens cōfessionē cordis mei feci· inueni michi nouā ꝓclusionē vboꝝ meorū dicēs O pater·cōfiteor vobis culpā

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

meā ꝛ oibus q̄ vobis dixi·ꝛ etiā ꝛ alijs que nō dixi·credens ꝓ hanc ꝓclusionez omia secreta mea dimitti·Sz nūc dña mea si placeret ꝛo·libenꝫ dicerem toti mūdo·ea que in corde meo tanto tpe occultaui·Vocato igit confessore· plene cum lacrimis omnia peccata illa explicauit·et eadem nocte mortuus est·

Xp̄s ꝛcet sp̄osaz pulcras oīoes·quas dz dicere q̄ mouit et q̄ vadit ad mensā.et ad vomiendū mones eā ꝙ in oibus vestimētis suis sit humilis·ꝛ in mēbris suis honesta ꝛ moderata· ¶ Capitulum·xciij·

Ilius ꝛi loquit ad sponsam dicēs· ℍ Pulcritudo exteriorꝫ significat pulcritudinē interiorē quā hō dz hīe Ideo cū ponis tibi vittā seu velū capitis·qua stringunt capilli·Dicito·O dñe ꝛus gras ago tibi q̄ supportasti me in pcto meo·et q̄ ꝓ in continentiā meā nō sū digna videre te·ideo velo capillos meos ¶Et adiūxit dominus Intim est abhoiabilis michi incōtinentia·ꝙ etiā quecūq; vgo si voluntatē hz luxuriādi·nō est apud me vgo mūda.nisi penitentia correxerit illā voluntatē·¶ Q̄n vero velas frontē Dicito· O dñe deus·q̄ oia bn̄ creasti ꝛ hoiez excellentius p̄ oibus ad ymaginē tuā creasti·miserere mei Et q̄ non seruaui pulcritudinē faciei mee ad honorē tuū·ideo velo frontē meā· ℬ ¶Cū vo attrahis calceos dicito·Bn̄dictus sis tu ds̄ meus·q̄ p̄cipis michi hīe calceos·vt sim fortis et nō tepida in seruitio tuo· cōforta igit me·vt in mandatis tuis possim ambulare·¶ In ceteris etiā vestimētis tuis oibus hūilitas sit·et in omib⁹ mēbris tuis honestas moderata·¶Cū vo ad mēsam accedis·dicito·O dñe deus·si velles sicut potes me sine cibo subsistere· libenꝫ rogarē te·nūc aūt q̄ p̄cipis nos cibū sumere cū discretiōe·rogo te da michi continentiā in cibo·vt ꝓ grām tuaz possim comedere scōm nature necessitatē·et non sicut cupiditas carnis petit·ꝛ

¶ Cū aūt accedis ad somnū dicito Benedictus sis tu ꝛus·q̄ tpm vicissitudies disponis nob ad alleuiationē·et solaciū aīe ꝛ corpis·rogo te da corpori meo requiem in hac nocte·et serua me illesam a potestate et illusione inimici·

Xp̄s loquēs sponse ꝛ declarat ei que et qualia sunt arma iniquorū q̄ si glorificauerint se in peccato cum voluntate in eo pseuerādi gladio seueritatis diuine iusticie terribilit ꝙsumēt·

Capitulum·xcv·

Ilius ꝛi loquit· ℍ Ego sto quasi rex ꝓuocat⁹ ad pugnam·Byabolus aūt stat contra me cū exercitu suo·Verū·intētio et stabilitas ꝓpositi mei est talis·ꝙ añq̄ a iusticia discedere ad vnū punctū·ꝑus celū et terra et oia que in eis sunt·caderent· Byaboli vero intentio talis est·ꝙ ꝓuisq̄ se hūiliaret·ꝑus vellet esse tot infernos quot sunt athomi in sole·et vnū cū alio sine fine sustinere Itaq; inimici mei aliqui appropinquāt iam ad iudiciū·et nō est distantia inter nos·plusq̄ ad duos pedes Vexillū eoꝝ erectum est· clipeus est in brachio·manꝰ ad gladiū·ꝛ nōdū extractus ē·Tantaq; est patiētia mea·ꝙ nisi ipsi ꝑus ꝓcusserint nō ꝓcutiam ego· In vexillo aūt inimici tria sūt·gula·cupiditas et luxuria Quoꝝ galea est duricia cordis eoꝝ·q̄ nō attēdunt penā infernī nec attendūt q̄ abhoiabile ē michi peccatū· ℬ Foramia galee sunt·voluptas carnis ꝛ volūtas placere mūdo·Per talia em̄ discurrūt circūquaq;·ꝛ vidēt nō videda·¶ Clipeus vero eoꝝ est pfidia·q̄ excusant pctm̄·ꝛ imputant fragilitati carnis·ideo ꝓ nichilo ducunt petere veniā ꝓ pctis·Gladiꝰ vo eoꝝ est volūtas pseuerādi in pcto·qui nōdū extractus est·q̄ nondū ꝓpleta est malicia eorū ꝛ Tūc vo extrahit gladiꝰ·qū volunt

tamdiu peccare·qñto tpe viuere posset Tūc vo pcutiunt· qñ gliañ te pcto·et optāt in statu pcti pmanere· Cū igit sic cōpleta fuerit eox malicia·tunc vox in exēcitu meo clamabit dicēs· pcute nūc Et tunc gladi⁹ seueritatis mee ꝓsumet eos·7 qlibet sicut armatus ē sustinebit penā·Quox aias rapient tmones·q̄ sicut rapaces aues nō querūt bonū tpale·sed aias q̄s sine cessatōne laniabunt·

Declarat spōsus spon

se·qd significat distātia duox pedum· 7 extractio gladij·de qbus dixerat supra in proximo capitulo· ¶ Capitulū·xcvj·

Eli⁹ loqt·Bini tibi pus· q̄ inf inimicos 7 me·nō ē nisi distā tia duox pedū·Jā em̄ mō·ipi ad iudiciū alio pede appropinquāt Uni⁹ istox pedū·est remūeratio illox bonox opex·q̄ pro me fecerūt Jtco ab isto die augebit infamia·amarescet tclatio eorū·auferet gaudiū·augmētabit tribulatio atz wlox Scōs vo pes ē malicia eorū·q̄ nondū ꝓpleta ē· sed sicut dici solet q̄ q̄n aliq̄ res plena est tūc crepat·sic q̄n aia 7 corp⁹ sepant·dānant a diuidatore·Gladius vo est volūtas peccādi·q̄ ad dimidietatē extract⁹ ē·q̄ decrescēte honore 7 ptrarijs succedētibus·pl⁹ angustiant 7 martescūt iā ad pctm̄ Prospe ritas em̄ 7 honor·nō multū sinebāt eos cogitare te pcto· Nunc aūt vt voluptatē suā pficiant·optāt diuti⁹ viuere·7 licentius iā apponūt peccare· Ue eis·q̄ nisi se emendauerint·perditio eorum iaz appropinquat·

Xp̄s loquēs sponse te

quodā plato·dicit ei·q̄ aia tuota q̄ poterit tuotiōis et scē meditatiōis calorē· p̄t̄ supbiā 7 cupiditatē suā·7 p̄t̄ iplicatiōes mūdi hūlianw se pfcē tco 7 prio recupabit diuinū calorē 7 lumē·7 senti

Hat diuiaz dulcediez La·xcvij

Eli⁹ loquit̄ p̄ sponsā cuiaz plato·dicens ei· A Tu es

similit rote molendini q̄ imobilis est q̄ cū stat fixa se nō mouēs·tūc ḡna in molēdino nō conterunt Rota itaq̄ hec significat voluntatē tuā·que tberet esse mobilis·nō ad volūtatē et desideriū tuū·sz ad meū·totūq̄ reliquere te tbes in manus meas·Sz hec rota nimis immobilis ē scōm velle meū·q̄ aq̄ terrene cogitatiōis nmis sollicitat mentē tuā Consideratio vo opex tuox 7 passio mea·q̄si mortua est in corde tuo·p̄t̄ qō cib⁹ aie nō sapit tibi nec sentit̄ Et ideo tu irrūpe trāsitū aque obstructū vt tfluat aqua. qua transeunte rota fiat mobilis·7 ḡna facilit conterent̄·Obstaculū aūt qō retentat aquā·supbia mētis et ambitio ē· q̄ gra spūssancti obstruit̄·7 omne bonuz q̄ ania fructificare dz·impedit Jtco assume verā hūilitatē in mēte tua·p̄ hāc em̄ influet dulcedo spūs mei in aniam tuā·7 tfluet terrena cogitatio Per hanc etiā volūtas tua·mobilis 7 perfecta erit ad velle meū·Et tūc incipies opa tua tanq̄ grana diuidicare·7 opera mea p̄ magno reputare· B Que aūt est vera hūilitas? certe nō curare favores et oblocutiones hoim·viā meā que oblita et neglecta est incedere·supflua nō querere·simplicioibus te pformare·Si hanc viā diligis, tunc sapiunt tibi spūalia·tūc passio mea et via sanctox meox dulcis erit menti tue·Tūc intelliges q̄tum tbitor es aniabus·quas regere suscepisti Ergo q̄ iā in summitate rote ascēdisti duobus pedibus·potētia scz 7 honore· Jtco ex potētia ē tibi cupiditas 7 ex honore est tibi supbia·Propterea tscende nūc hūlianw teip̄m mēte·7 hūles rogā do pro te orare Mā mittā tibi iusticiam meā q̄si fluviū rapidissimū·et exigaz a te nouissimū quadrantē·rōnem scz p̄ affectu·p̄ cogitatu·p̄ locutione 7 opeExigam q̄z aias quas prouidētie tue cōmisi· quas egoipse sanguine meo redemi·

Xp̄s loquens spōse di

cit q̄ quatuor iaculis·id est quatuor in crepatiōibus hic ꝓtentis· sagittādi sunt pc̄ores·Et tepidi vt cōpungañ·et ad emendationē vite humiliter reuocañ·

Capitulum·xcviij·

Ilius loquit· A Ego dabo amicis meis q̄tuor iacula P̄ro sagittand⁹ est ille·q̄ altero oculo cec⁹ est Sc̄o q̄ altero pede claud⁹ est Tercio q̄ alia aure surd⁹ est·Quarto q̄ ꝓstratus iacz in terra; Ille igit alio oculo cec⁹ est·qui mādata dei ⁊ opa sanctor meor videt·⁊ nō attēdit Eligz vo delectabilia mūdi·⁊ ꝓcupiscit Dic talis sagittandus est isto mod· dicendo ei sic Tu silis es lucifero·qui vidit sūmā pulcritudinē dei·sed q̄ iuste desideravit q̄d non debuit·ideo descēdit in infernū·ad quē ⁊ tu descendes·nisi resipueris·et eo q̄ intelligis p̄cepta dei·⁊ q̄ oia transitoria sūt in mūdo Ideo cōsultissimū ē tibi tenere certū ⁊ dimittere trāsitoriū·ne descendas in infernum·Ille vo alio pede claud⁹ est·q̄ penitet ⁊ contrit de pctis cōmissis·sed laborat ad acquirendū tre na cōmoda·⁊ lucra que mūdi sūt·hic sagittandus ē talit· Tu laboras p cōmodo corpis·q̄d vmes ꝓmesturi sūt citius ideo labora fructuose p aia tua·que inetrnū est victura· B Ille vo alia aure surdus ē·qui audire desiderat verba mea ⁊ sanctor meor·sz aliā aurē hz aptā ad scurrilia·⁊ ad ea q̄ sunt mūdi· ideo dicat ei Tu es silis iude· q̄ audivit vna aure vba dei·⁊ p aliā exierūt· ideo non ꝓfuit tibi sermo audit⁹·Propterea clause aures tuas a vano auditu·vt ad angelicos cant⁹ possis puenire·Ille vo iacz totus in terra qui terrenis implicat, sed tm̄ cogitat ⁊ vellz scire viā p quā se emēdare posset·isti dicat talit· Tpus istud breue est q̄si p̄ctus·pena vo inferni eterna·et gl'a sctor ꝑpetua·Ideo vt ad vitā verā puenias·non sit tibi molestū aliq̄d assumere g̃ue ⁊ amar·q̄ sicut de⁹ pi⁹ ē sic est ⁊ iustus Quicūq̄ igit sic sagittat⁹ fuerit·si sagitta de corde eius exierit sanguinea·id est q̄ iste vere cōpungat ⁊ proponat se emēdare·huic ego imittā oleu gr̃e mee·q̄ oia membra eius cōualescent·

Xp̄s loquēs sponse cū querit de iudeis crucifixorib⁹·⁊ cōqueritt etiā de xp̄ianis ꝓtemnētib⁹ eū·⁊ eius caritatē·⁊ iusticiā·peccādo p̄sumptuose et scient ꝓtra mādata eius·et spnentes snias excōmunicatiōis ecclie sub p̄textu mie eius·ꝑ q̄d cōminat eis cū ira et furore iusticie sue. C Capitulum·xcix·

Pater loquit· A Iste tpe patiebat filius meus· qui ap propinquāte iuda traditore suo·inclinauit se ad eu·q̄ iudas brevis stature erat·dās ei osculū dicēs Amice ad quid venisti? Et statim alij rapuer eū Alij traxerūt eū p crines Alij sputis deturpabant eū; Deinde loquebat filius dicēs Ego reputor q̄si vmis, q̄ q̄si mortuus in hieme iacz·in quē trāseuntes exspuūt ⁊ calcant in tpso eius Sic feceri michi iuuei hodie q̄si vermi·q̄ abiectissimus et indignissim⁹ ab eis iudicatus suz Sic et xp̄iani ꝓtemnūt me· q̄ oia illa q̄ ꝑ caritate eis feci ⁊ ptuli. reputāt p̄ vanitate Calcāt q̄z q̄si in tpso meo·q̄ pl⁹ timent et venerant hoiem q̄ me ꝛeū suū q̄ iusticiā meā reputant p nichilo·⁊ in arbitrio suo ꝓstituūt·tpus ⁊ modū miserationis mee B Percutiūt q̄z me q̄si in dētes·q̄ auditis p̄ceptis meis ⁊ passione mea·dicūt Faciam⁹ in p̄n quodcq̄ delectat nos·et nichilomin⁹ habebim⁹ celestia Si em̄ ꝑdere aut ineternū punire nos vellet de⁹·nō creasset nos·⁊ non redemisset nos tā amare·Ideo sentient iusticiā meā·q̄ sicut nec minimū bonum erit irremuneratū·sic nec mimū malum erit ipunitū Cōtemnūt etiā me quasi cōculcātes me·q̄ nō attēdūt iudicia ecclesie scz excōmunicationē Ideo sicut excōmunicati publice ab alijs ꝛeuitañ·sic ipsi sepabunt a me·q̄ excōmūicatio q̄ scu-

145

tur ⁊ ptemnit·ḡuis nocet q̄ gladi⁹ cor palis Jꝛco ego q̄ q̄si vermis videor nūc reuiuiscere volo p̄ tribile iudiciū meū· et veniā sic terribilis·q̄ vidētes dicent montib⁹·cadite sup nos a facie ire dei·

Xp̄s loquēs sponse dicit ei·q̄ ipsa ē q̄si fistula spūssancti p̄ quā ipe dulcē sonū faciet i mūdo ad honorez suū·⁊ vtilitatē gētiuz p̄pt̄ qđ ipe vult eā eꝫ ꝛargētare bonis moꝛib⁹ ⁊ sapia·Intus vo ꝛaurare vera humilitate·et cor dis mundicia· ¶ Capitulum·L·

Jlius loquit ad spōsam·Tu ꝛbes esse q̄si fistula·p̄ quam fistulator dulcē facit sonum⁊ Qui aūt possessor fistule est·ꝛargentat eā exteri⁹·vt videat p̄ciosior Intus vo ꝛaurat auro pleuerāti Sic ⁊ tu·deargētata ꝛbes esse bois moꝛib⁹ ⁊ hūana sapia·vt intelligas qđ ꝛbeas ꝛo·qđ ve p̄rio tuo·quid vo expedit aie tue ⁊ qđ corpi·ad eternā salutē· Int⁹ aūt ꝛbes esse ꝛaurata p̄ hūilitatē·vt scz nulli placere appetas nisi michi·nec displicere timeas hoibus p̄pt̄ me· ¶ Deinde fistula tor tria facit fistule sue· Primo involuit eā syndone·ne maculet Scdo facit ei cooptoriuz·in q̄ custodiat·Tercio facit cooptorio seram·ne a fure auferat Sic tu inuolui ꝛbes mundicia·vt nec affectu nec ꝛlectatiōe velis amplius inq̄nari sed labora libent vt possis esse sola·quia corrūpit bonos moꝛes p̄uersatio maloꝝ Sera vo est diligēs custodia sensuū tuoꝝ·⁊ interioꝝ oim·vt in oibus actibus tuis attēdas·ne astutia dyaboli ꝛcipiaris⁊ Clauis vo est spūssanctus· qui cor tuū aperiat p̄ut michi placuerit·ad honorem meum·et hominum vtilitatem·

Qater ꝛi loquitur dicēs·q̄ cor filij sui ē suauissimū mūdissimū et dulcissimū·et intm̄ abundans caritate·q̄ etiā si pctor staret ad portas p̄ditionis·si clamaret ad eū voluntate se emēdi statī liberaret·p̄uenit ad cor ꝛi p̄ humilitatē vere p̄tritiōis ⁊ p̄ ꝛuotā ⁊ frequentē cōsideratiōē eiusdē passionis·

¶ Capitulum·Lj·

Qater ꝛi loquitur. Cor filij mei ē suauissimuz q̄si mel·et mundissimū q̄si fons purissim⁹·quia ab ipso quidq̄d est vtutis ⁊ bonitatis·q̄si a fonte p̄cedit·Jpse etiā est dulcissimus· Quid em̄ est dulci⁹ homi sensato·q̄ cōsiderare caritatez ei⁹·in creatione ⁊ redēptione·in labore ⁊ ꝛcina· in gr̄a ei⁹ et patientia? Eius q̄ppe caritas nō est fluida sicut aq̄·sed extensa et durabil'·q̄ caritas ei⁹ vsq̄ ad nouissimū manet cū hoie·intm̄·q̄ si pctor staret ad fores p̄ditionis·adhuc si inde clamaret cū voluntate emēdandi se·eriperet· ¶ Jtē ad p̄ueniendū ad cor ꝛi sunt due vie Prima est hūilitas vere p̄tritiōis ⁊ hec inducit hoiem in cor ꝛi·⁊ in colloquium spūale Scda via est cōsideratio passionis filij mei·q̄ remouet duriciā a corde hois·et facit currere gaudenter ad cor dei·

Ostēditur spōse in visione·iudiciū vni⁹ anie cuiusdā religiosi corā x̄po iudicāte pro q̄ btā vgo intpellat quē dyabol⁹ ꝛ ḡuibus p̄tis crudeliter accusat· ¶ Capitulum·Lij·

Qater dei loquit filio dicens Querimonia mea magna ē·licet oia scias·sed p̄pt̄ istā q̄ astat p̄ferā·Rndit filius⁊ Michi om̄e iudiciū datū est·et oportz me ꝛ singulis iudicare·Clerū ad iudicē iustū nouē bona p̄tinent·Primo attēte audire Scdo discernere p̄posita Tercio volūtas velle iudicare iuste·Quarto inquirere·q̄ ꝛ causa litigat Quito inquirere q̄nto tpe lis duraverat·q̄ ḡuius dānuz est ꝛ iudicij dilatiōe·Sexto inquirere·q̄les testes·si p̄bati·si affirmatiue p̄uncti·aut si alē litigantiū hz plures testes Septio nō esse p̄ceps nec timidus in iudicio·nec timere p̄tātez·aut dānū seu ꝛ honestationē·p̄pt̄ veritatē⁊ Octauo nō

curare ꝑces seu vna aliq̄rū ꝛ Mono esse equū in iudicādo. sic iudicare pauperi sicut diuiti. Ita fratri et filio sicut extraneo. non facere ꝓtra veritatē ꝑpt aliqđ ꝛlectabile mūdi. Ergo mr carissima dicito que vis ꝛ Rndit mater. B Duo certant mt̄ se. ꝛ in eis sunt duo spūs. in vno bon. ꝛ in alio malus Certāt vo ꝛ emptione sanguis tui. alt̄ ad occidendū alius ad viuificandū. In vno ē dilectio et obediētia. in scđo odiū ꝛ supbia. Facigit iudiciū ꝛ Rndit filius. quot sunt testes cū amico tuo. ꝛ q̄t cū aēlto? Rndit mater. amic⁹ meus hz paucos. alter vo multos hz q̄ sciūt veritatē. ꝛ audire cōtemnūt. Rndit filius Faciā iudiciū iustū Et mat̄ ait. Amic⁹ meus nō conquerit̄ sufficit em̄ sibi sola sui corpis substātia. sed ego que dña sua suz ꝓquor. ne malicia ꝑualeat. Rndit filiꝰ Faciā que vis. Sz sicut scis. iudicium corpale ꝑcedere dz spūale. ꝛ nisi fuerit cōsummatū pctm̄ nō dz aliqs iudicari. C Et mat̄ O fili. licet nos oia sciamus. tamē ꝑpt̄ astātem quero. qđ et q̄le in isto sit iudicium corpale. qđ vo spūale? Et filiꝰ. Judiciū inquit corpale est. vt aia eius celerit̄ discedat a corpe. et manus eius fiat mors eius. Judiciū vo spūale est. vt ania eius suspendat̄ in patibulo inferni. qđ nō est ex fumbꝰ. sed ex igne ardētissimo. quia ouis ꝛgenerans est a grege suo. Tunc vnꝰ ꝛ religiosis sancti augustini. loquebat̄ ad iudicē dicens Bñe michi tibi cū isto. tu vocasti eū ad quietē. et ipse eam oblitus est. obediētia sua fracta est. nomē eius ablatū est. et opa eiꝰ nulla. Respōdit iudex. Ania eius nō est pñs in iudicio. ad rn̄dendū. Cuius dyabolus dixit. Ego volo rn̄dere. si tu vocasti eū a procellis mūdi ad quietē. ego vocaui eū de altissimo vertice seu cacumine. in ꝑfundissimā fossaz. Obediētia eius promptissima est ad me. Nomē eius apud me est gloriosum D Cui iudex Expone inquit qđ notas Et ꝛmō dixit. faciā licet

inuitus. Tu vocasti eū de procellis ꝛrarū mūdi. ad requiē vite spūalis. q̄si ad portū bonū. sed ipse reputat hoc q̄si pro nichilo. q̄ magis appetit sollicitudines mūdi ꝛ Altissimus vo vertex est contritio bona et ꝓfessio. hanc q̄ ꝓfecte tenet. ipse loquit tecū qui es potentissimus. ꝛ attingit ad tuā maiestatē. Be hoc vtice seu cacumie altissimo ego ꝑcipitaui eū. q̄n ipse peccare ꝑponit vsq̄ in finē Q̄n pctā reputat ꝑ nichilo. et iusticiā tuam pro vanitate. Profundissima vo fossa ē gula ꝛ cupiditas. q̄ sicut fossa profundissima nō de facili implet̄. sic insatiabilis ē cupiditas sua. Nomē aūt eius erat monachus. et nomen monachi est custodia sui. et abstinentia etiā a licitis. sed hec in eo abolita sunt. et iam vocat̄ saul. E Sicut em̄ saul recessit ab obediētia. nā obedientia sua fracta est. q̄ sicut due extremitates ligni fracti nō ꝓueniūt ꝑpt̄ putredinē eius. sic nec desideriū celeste nec diuina caritas. que sunt tamq̄ due extremitates ꝛ vniones obedieētie. conuenire pñt in obedientia sua. q̄ non obedit nisi ad mundanā vtilitatē. et voluntatē suā ꝑpriā. et opa sua sunt scōm opa mea Quia licet ego nō lgā missā nec cātem. nec faciaz reliq̄ sicut ipse. tñ q̄n oia ista facit scōm velle meū. tunc facit opa mea. ꝛ dici pñt opa mea Nā cū celebrat missas ex pñsumptione accedit ad te. et ex pñsumptiōe illa. iplet̄ maiori malicia mea Cātat etiā pro laude hoim. ꝛ cū ego ostēdo ei vrsum meū. ipse vrsum suū vrit ad me Et q̄n ego volo. vrit ventrē suū ad ventrē meū. id est omnē voluptatē suaz ꝑficit scōm voluntatē meā. et oia que facit causa pñtis vite ꝛ ꝑpe voluntatis facit. Jꝛo opa eius sunt opa mea. E Additio. ¶ Jtē aia eadē appuit ceca et tremēs. quā ethiopes q̄daz insequebat̄. vsq̄q̄ veniret ad iudicē. q̄ residere videbat̄ in throno. grādi multitudine astāte Et dixit ethiops O iudex. iudica michi aiam istā Jā ipsa em̄ psonalit̄ est pñs. ꝛ

iã ꝓcessit iudiciũ eiꝰ corpale Et addidit ethiops Tu inq̃t dixisti·q̃ manꝰ eius fieret mors eius·ꝟ iã factũ ẽ·Et iuꝛ·hoc duplicit̃ ꝓt intelligi. aut q̃ opatio mala fuit occasio mortis eius·aut q̃ manꝰ eiꝰ corpalis abreuiabat vitam corpis eius· Rñdit ethiops·vtrũq; vex est Mã vita impudica occidit aiaz eius·z ipatientia aperuit vulnꝰ carnis eius q̃ mortuus ẽ Cui iuꝛ·Tu inq̃t accusasti aiam istam ꝑpus·q̃ sequebat̃ in oibus velle tuũ·z q̃ ꝑcipitabas eã ꝛ vtice altissimo·z q̃ vẽ trẽ suũ vtebat ad te·Jꝛo audiamus q̃d dicit ipsa ania·Et iuꝛ q̃si vertẽs se ad animã dixit O aia·tu habuisti rõnem discernẽdi int̃ bonũ z malũ Cur nomẽ sacerdotij honorificũ strauisti sub pedibus tuis? ℭ Rñdit illa·Habui quidem rõnez·ſz magis sequebar velle meũ·discredens q̃ sub spẽ tam modica·tãta magnitudo occultaret̃·Dixit iuꝛ scõo·Tu scisti q̃ religiõis ꝓfectõ est hũilitas et obedia·cur sub spẽ ouis ingressus es lupus? Cur aia inquit. vt effugerẽ obprobriũ mũdi·z q̃tiorẽ ducerẽ vitã· Rñdit iuꝛ tercio·O frat̃ sed nõ meus·Si vidisti exẽpla sanctoꝝ fratꝝ·z audisti ẽba sctõꝝ·cur nõ es illa secutus? Rñdit illa Dia illa bona q̃ ego audiui z vidi·erãt michi odiosa z onerosa·q̃ statui in corde meo·magis sequi voluntatẽ meaz z mores meos·q̃ mores sanctoꝝ·ℭ Jtem iuꝛ dixit quarto·Mũquid nõ frequentabas ieiunia z oões z ꝓfessiones? Cui ia·Frequẽtabam ait ieiunia z oões·sed feci sicut ille qui dixit mima vt placeat·sed ne displiceat abscõdit maiora Cui iuꝛ inquit·Mũquid nõ legisti·q̃ quilibet hõ dz reddere rõnem. etiã ꝛ q̃ drante·hoc est ꝛ minimis? Tũc ania q̃si cũ mario eiulatu ait Vere dñe legi z sciui in ꝓscientia mea·sed putaui miaz tuã esse ita magnã·q̃ nolles eternalit̃ punire·Jꝛo habui velle penitere in senectute·sed uior et mors ita venerũt subito michi.q̃ cũ vellẽ confiteri ꝓdidi memoriam·sed et q̃si vinculo quodã erat mea lingua ligata·ℭ Tũc clamauit dyabolus·O iuꝛ·ecce mirabile video· ania iudicat seipam Confitet̃ nũc infructuose malũ suũ·et tñ ego nõ audeo apponere ad eã manũ meã·sine iudicio tuo·Respondit iuꝛ·Factũ est et consũmatuz· Quibus dictis·ethiops z ania q̃si colligati disparuerũt· et quasi cũ mario tonitruo descẽderũt·ℭ Jtẽ dixit iudex·hec oia in vno puncto facta sunt·sed ꝓpt̃ te vt intelligas videnꝫ in tempore facta· vt videas z scias z timeas iusticiam ꝛi·

Oãte xp̃i spõsa vidit

in visione qualiter btus Dyonisius orabat pro regno francie ad virginẽ mariã

ℭ Capitulum·C·iij·

Qm essem oraũ·vidi qualit̃ ad mariã virginẽ btus dyonisius loquebat̃· dicens·Regina misꝛie tu es·cui data est ois misꝛia·z mat̃ ꝛi facta es propt̃ miseroꝝ salutez· miserere igit̃ regno francie tuo z meo·Tuo qui dẽ·q̃ hitatores eiꝰ te ꝑ modulo suo honorãt Deo ãt·q̃ patronꝰ eoꝝ sũ·z i me hñt fiduciã Tu q̃ppe vires q̃nte aie peritant̃ oi hora·z hoiz corpa q̃si bestie ꝑsternunt̃ Et q̃ gui ẽ aie q̃si nix descendũt in infernũ·Cõsolare ergo eos z roga ꝑ eis·q̃ dña es z oim adiutrix; Rñdit mat̃ ꝛi·Procedas ad filiũ meũ·z audiamꝰ ꝑpt̃ istã que astat q̃d ipse rñdebit·

Mater ꝛi orat cũ btõ

dyonisio·z alijs sctis eundẽ filiũ suuz ꝑ regno frãcie z sup guerra istoꝝ duoruz regũ q̃ assimilant̃ duabꝰ bestijs ferocissimis·ℭ Capl'm·C·iiij·

Mater loquit̃ ad filiũ dicens A Bñdictꝰ sis tu fili mi· Scribit̃ q̃ ego dicebar bñdicta·que te portaui i vtẽo·tu vo rñdisti·q̃ ille ẽ etiã bñdictꝰ·q̃ ẽba tua audiret z ꝟuaret illa Ergo fili·ego sũ illa q̃ ẽba tua mẽout̃ in corde meo ꝟuaui·Jꝛo reduco vnũ ẽbũ q̃d dixisti.scz petro querenti si dimitte·

ret peccāti vsq; septies·rñdisti dimittē-
dū vsq; septuagies septies·Notans per
hoc·q; quotiens aliq̄s se hūiliat cū volū
tate emendādi·totiēs tu paratus es da
re miam? Rñdit filiꝰ· Testimoniū tibi
phibeo·q; vba mea fuerīt radicata in te·
sicut semē qđ semiat in pingui terra·dās
ex se fructū centesimū· Sic etiā vtuosa
opera tua·oibus faciūt leticie fructum
Jæoq; pete q̄ vis· ℣ Rñdit mater
Rogo te cū dyonisio ꝛ alijs sctis tuis·
q̄rū corpora in hac ꝛa ustius regni fran
cie sunt·anie vo in celo·miserere isti re
gno Ego em̄ per silitudinē loquēw pro
pter istā q̄ pñs est spū·video q̄si duas be
stias ferocissimas·quamlibet ꝛ genere
suo Altera em̄ cupidissima est ꝛglutire
que pt hr̄e·ꝛ q̄ plus comedit· eo magis
esurit·nec satiaī fames eiꝰ Bestia vero
scda nitiī sup oēs ascendere Jste bestie
hñt tria mala ꝓio tribilē vocē·Scdo
sūt plene piculoso igne·Tercio q̄libet
ꝛsiderat alterius cor in se ꝛglutire Et
vna inq̄rit in vtero alterius·dētibus suis
inuenire ingressū ad cor·vt mordēw oc-
cidat·Altera vo hz os añ pectꝰ alteriꝰ
volens ibi inq̄rere ingressū ad cor Clor
terribilis istarū bestiaꝝ audiī longe·Et
oñs bestie q̄ apto ore veniūt·erūt ardē
tes igne istaꝝ bestiaꝝ·ideo cadēt in mor
tē·Jlle vo bestie q̄ clauso ore veniūt·p-
uabunt vellere ꝛ discedēt nuꝛ Q Jn
istis duabus bestijs intelligunt duo re-
ges·scz frācie et anglie·Rex alt nō satia
tur·q; bellū suū est ex cupiditate Rex a-
lius nitiī ascēdere·ideo ambe plene sunt
igne ire ꝛ cupiditatis· ℣ Clor bestiarū
est talis Recipe auꝝ ꝛ divitias mūdi·vt
nō pcas sangui xp̄ianoꝝ·Quelibz istarū
bestiaꝝ ꝛsiderat alteriꝰ mortē· ꝛ ideo q̄li
bz q̄rit alteriꝰ locū ad nocēdū Jlle vo
q̄rit in vtero nocere·q; iniusticiā suā ꝛsi-
rat audiri esse iusticiā·et vt alteriꝰ iusti
cia diceret eē iniusticia Aliꝰ aūt q̄rit in
pectore nocere cordi·q; scit se hr̄e iusticiā
et ideo facit multū damnū·nō curās ꝛ p

ditiōe ꝛ miseria alioꝝ·nec in sua iusticia
hz diuinā caritatē Jdeo ergo querit in
pectore ingressū·q; ipse maiorē hz iusti-
ciā ad regnū Et cū ipsa iusticia hz super
biā atq; irā·Aliꝰ vo hz minorē iusticiā·
ideo ardet cupiditate O Beste q̄
alie que apto ore veniūt·hūj sunt·q; ꝓter
cupiditatē veniūt ad eos Hoꝝ ora apta
implēt hūj q; vocañ reges·sz sūt ven p-
ditores Proīciunt nāq; pecunias abun
dañ ꝛ vna in ora ipsoꝝ·ꝛ sic faciūt eos
arꝛere ad bellū·vt cadāt in mortē Quo
rū bona remanent·ꝛ corpa recipiunt in
terra·ꝛ corrodūt vmes dyabli eoꝝ ani
mas Et sic isti duo reges ꝓdūt multas
aias ꝛ filio meo·q; eas retemit sanguine
suo·Jlle vo bestie q̄ puañ vellere·sunt
hoies simplices,et q; ꝓtētañ ꝛ bois suis
Qui hac intentiōe ꝓcedūt ad bellū·q;
credūt se hr̄e iusticiā·ꝛ bellū esse iustuz
Jæo puañ vellenib9·id est corpib9 p
mortē Anie vo eoꝝ recipiunt in celum
Jæo fili mi miserere ℭ Rñdit filiꝰ
Quia oia vides in me·dic ista audiente
que astat·que ē iusticia vt reges isti ex au
diañ? Et mat rñdit Ego inquit audio
tres voces Prima est istoꝝ regū·quoꝝ
vnꝰ cogitat sic Si hr̄em mea·nō curarē
hr̄e alia·et timeo carere oibꝰ Et ex isto
timore scz q; timet obꝓbriū mūdi·con-
vertit se ad me dicēs O maria roga pro
me Alter vo rex taliter cogitat·Etiā
essem in statu ꝓri·fessus sum Jæo ꝛ ip̄e
se etiā ꝓuertit ad me·Scda vox est cō-
munitatis·que q̄tidie rogat me pro pa-
ce·Tercia vox est electoruz tuoꝝ·q; cla
māt dicentes· Nō ploramus corpa mor
tuoꝝ·nō damna nō paupertatē·sed aiaꝝ
casuz que quotidie piclitañ Jæo o dña
roga filiū tuū vt anie saluent·ꝓterea o
fili mi miserere eis ℣ Rñdit filiꝰ Scrip
tum est·q; pulsanti aperiet·vocāti respō
dendū est·ꝛ petēti dabit Sz sicut ois q̄
pulsat extra hostiuz est·sic ꝛ isti reges ex
tra hostiū sūt·q; me nō hñt in se· Tamē
ꝓpter te·petentibus est aperiendum·

147

Xp̃s loquẽs sp̃ōse dicit ei modū p quẽ ꝛbeat fieri pax int̃ reges francie et anglie Q si ipsi reges nō obedierint gr̃issime punient· Ca· Lv·

Ecclius loquit Ego sū rex meus tuēdus 7 honorandus Ideo ꝑpt̃ p̃ces mr̃is mee· mittā eis v̄ba mea· ego sug pax v̄a 7 vbi pax ē· ibi p certo ego sug Sic igit̃ isti duo reges frāncie 7 ānglie· hr̃e voluerit pacē· ego dabo eis ꝑpetuā pacē Sz pax vera hr̃i nō poterit· nisi vitas 7 iustitia diligāt Ideo q; alter regū hz iustitiā· placet michi vt p matrimoniū fiat pax· 7 sic regnū ad legittimū heredē puenire poterit Scōo volo q; sint cor vnū 7 aia vna· in augendo fidē scām x̄pianā· vbi cōmodius fieri poterit ad honorē meum· Tercio depōnāt intolerabiles exactiōes· 7 fraudulētas adinuētiones suas· et diligant amīas subditor; suor; Si aūt ille rex qui nunc tenet regnū obedire noluerit· sciat pro certissimo· q; nō ꝓsp̄abit̃ in factis suis Sz in ꝛbore finiet vitā· 7 regnū dimittet in tribulatiombꝰ Et filius 7 generatio sua erit in ira et obprobrio 7 ꝓfusiōe ita q; oīs admirabunt̃· Si aūt rex ille qui iustitiā hz obedire voluerit· adiuuabo eū· 7 pugnabo pro eo Si v̄o nō obedierit· nec ipse proficiet ad ꝛsideriū suū· sed p̄uabit̃ obtentis Et p̄ncipiū gaudio sum· ꝛborosus exitꝰ obscurabit· Verum tñ· q̄ hoies regni frācie assūpserint veram humilitatem regnum perueniet ad ad legittimum heredem· et bonam pacē

Xp̃s dicit sp̃se q; nō timeat frangere abstinentiā p obediam p̃s spūalis· q; nō est peccm· Et etiā monet eā q; stet stabilis Et resistat tēptationibꝰ p̄tinue· et q; habeat volūtatē firmā pseuerandi in bono exēplo v̄ginis marie 7 dauid et abrahe· Capit· Lvj·

Elias loquit A Cur times Mā etiā si quater in die comederes· non tibi imputabit ad pctm̄· si p̄missione eius feceris cui teneris obedire Sta ergo stabil̃ Tu ꝛbes esse sicut miles· q; pcussus in bello diuersis vulneribus· reddit inimicis vulnera multa acriora Et eo ad pugnandū ē ferucntior· q; plus ab hostibꝰ appetit̃· Sic et tu· inimicū tuū ꝛbes repcutere· et eē stabilis Et volūtatē rōnabilē ꝛbes h̄re in bono pseuerandi Tūc aūt repercutis dyabolū· qū tēptationi nō ꝓsentis· sz viriliter resistis· vtputa· opponēdo hūilitatē ꝓtra superbiā· ꝓtinentiā ꝓtra gulā· Tūc v̄o es stabilis· cū in tēptatione contra deū nō murmuras· sz cū hylaritate oia sufferendo· 7 pcis tuis oia imputādo· regratiaris deo Tūc v̄o voluntas tua est rationabilis· cū non desideras p̄mū nisi ad voluntatē meā· cū te totā relinquis in manꝰ meas B Primū itaq; bonū sc̄z repercutere hostē· nō habuit lucifer qui stati consensit cogitatiōi sue· ideo cecidit irrecupabiliter· q; sicut nullum malicie sue hūit instigatorē· ita etiā nullū habebit recupatorē Scōm bonū· sc̄z stabilitatē· nō habuit iudas· sed fetūs ꝛspectus· seipm̄ suspēdit Terciū bonū· sc̄z voluntatē bonā· non habuit pilatus· q; ferucntiorē voluntatē habuit ad placendū iudeis· 7 ad honorē suū· q; ad me liberādū· Sed ꝓmū bonū· sc̄z repcutere hostē habuit mat̃ mea· q; q̄t habuit temptamēta· tot reddidit 7 reoppositit contraria· Scōm v̄o bonū habuit dauid· qui in aduersitate fuit patiēs· 7 in casu suo nō desperās· Terciū bonū sc̄z voluntatē pfectā habuit abraham· qui relicta patria· etiam filium vnicum immolabat· Vos igitur et tu iuxta vires tuas imitare·

Xp̃s inducit sponsam id est aiaz ad ꝓseruandū diligent̃ sp̄ ꝓtritionē purā· caritatē diuinā· 7 firmā obediam· p̄tēnat etiā illos q; cōtēnunt obediaz 7 abstientiaz Et bōaz patiaz· auisat q̄s hoiez spūalez ne paulatie sub spē lucis p̄mittat igrossare 7 obcecare ꝓsciaz suā

¶ Capitulum. Cvij.

Apparuit quidã angelꝰ mire spei. ad quẽ alij ãgeli visi sũt loq̃ dicẽtes. ℟ O amice cur offers ℣o nr̃o nucẽ vacuã? R̃ndit ille Licz oia sciatis. tñ ꝓpt̃ istã q̃ astat loquor. Ego ex pñtia ℣i nr̃i nũq̃ ꝓtristor. q̃ volũtati eiꝰ sic ℣seruio ad ꝓfectũ animarũ. q̃ eiꝰ nunq̃ careo pñtia Cui et si nõ offero nucẽ dulcedinis. offero tñ aliq̃d ℣lectabile. scz clauẽ ℣ auro purissimo. vas argenteũ. z coronã ℣ lapidibꝰ pciosis. Clauis vo significat cõtritiõez purã pro pctis. que aplt cor ℣i. z introducit peccatorẽ in cor ℣i Clas vo est diuina ℣lectatio z caritas. in q̃ ℣us cum aia suauit̃ reqescit. Corona ẽ obediẽtia firma z hylaris. hec em̃ tria ℣us meus reqrit ab aia sancta Sz licet hec aia custodie mee deputata. ista tria spreuit. repñto tñ itez ℣o illa que ei obtulit. et nichilomꝰ honor suus erit Maz clauis cõtritionis ẽ ei onerosa. intm̃. q̃ nec cogitare ℣ ea velit. Clas vo diuine dilectionis est ei sic amaz. q̃ nullateꝰ illud odiare pt̃. Quo em̃ ei dulcescere possz suauitas spũalis. vbi radicata est voluptas carnis? Mõ em̃ duo ꝓtraria bñ cõuenit̃ in vno vase Corona etiã obediẽtie grauis est ei ad portandũ. q; ꝓpa volũtas tm̃ ei placet. q̃ dulcius ei videt̃ se qui voluntatẽ ꝓpriã q̃ ℣i. ℬ Tunc angelus ꝓuertens se ad ℣ũ dixit. Ecce dñe vas clauis z corona. qbꝰ ista aia fecit se indignã. et ℣o cũ testa crepuerit. intus plena est luto. q̃ debuisset esse plena melle suauissimo. In medio vo testeiacet serpẽs. Testa igit̃ est cor. qõ cũ p mortẽ crepuerit. plenũ est desideriis mũdi. que sunt q̃si lutũ Serpẽs aũt est anima que lucidior esse ℣beret sole. feruentior flãma. sed fcã est serpẽs plena venenonulli nociuo nisi sibiipi ad perditionem ¶ Bñs aũt tũc locutꝰ est sponse dicẽs Ego dico tibi p similitudinẽ quandaz. qũo ille ꝓfututus est. q̃si si vnꝰ hõ staret et alt̃ eunꝺo appropiquaret ei. Cũq̃ ambo facies haberent alt̃ ad altez. dixit ille q̃ ibat. Dñe q̃si vnũ intersticiũ est int̃ nos. ostende michi viã p quã gradiar. qr video te potẽtissimũ absq̃ cõpatiõe. suauissimũ absq̃ ꝓsideratione. optimum tamq̃ illũ a q̃ est omis bonitas. et sine q̃ nullus est bonus R̃ndit ille Amice mõstrabo tibi triplicẽ viã. que tñ ad vnuz tendit. Hãc si secutꝰ fueris. petrosa est in ꝓncipio. sed in fine planissima Obscura est in capite. sz lucida est in ꝓgressu. Amara ad tpus. sed suauissima in fine? R̃ndit ille. tm̃ ostende michi viã. z libẽter sequar eã Timeo em̃ periculũ esse in mora. et damnũ in errore vie. Fructum maximũ si secutus fuero viã Imo impleꝓsideriũ meũ. et ostende michi viaz veram. ℭ Ego igit̃ creatoꝛ oim. ego sum ille. q̃ sto impmutabilis et ineternũ stabilis. Tũc aũt ille talis appropinquabat michi. qñ me diligebat. z michil sicut me querebat Ego q̃z verti faciẽ meam ad eũ. qñ in aniam eius immisi diuinam ꝓsolationẽ. et mũdi gaudiũ erat ei odio et omis voluptas carnis Ego etiã ostẽdi ei triplicẽ viã. nõ loquẽdo voce carnis. sed inspirando anie sue occulte. eo mod̃ q̃ nunc inspiro anie tue in aperto Primo igit̃ ostẽdi ei. q̃ esset obediẽs michi ℣o suo et ꝓlatis suis. sed ipse respondit michi intꝰ. cogitãs sic in mẽte sua. nõ faciã inquit. qr durus ẽ ꝓlatus z nõ caritatiuꝰ. z ideo nõ valeo ei obedire. hylari volũtate Ostẽdi etiã ei scdam viam. scz fugere voluptatẽ carnis. z sequi meã voluntatẽ diuinã Fugere crapulã. et seq̃ abstinentiã Hee em̃ vie sunt q̃ ducũt ad obediam verã. sz ipe r̃ndit michi neq̃q̃ Matura q̃ppe mea ẽ infirma. ideo comedã z vermiã ad saturitatez. loquar ad hñoum gaudiũ. z rideã ꝓpt̃ solaciuz mũdi Oñdi etiã ei terciã viã. scz hr̃e patiẽtiã bonã ꝓpt̃ me ℣ũ suũ. qr hec ẽ q̃ ducit ad abstinentiã. z inducit ad obediaz sanctã. sed ipse r̃ndit michi. non faciam.

Si em̄ illa ꝓtumelioſa michi ſuffero·ar guar ꝙ luꝛ fatuꝰ·ſi ꝛeſpectioꝛ ceteris fue ro in hitu·confūdar ab oibus ¶Et ſi i mē bus meis eſt ꝛeformitas·neceſſe eſt vt o pus meū aliq̄d placidū hoibus·hoc ſup pleat ⁊ recōpenſet ❡ Sic igit̄ ait do minꝰ·ego ⁊ ꝓſcia ſua certabamꝰ· vſq̄q̄ elongās ſe a me·vtebat occiput ad me et nō facie ¶Ꝛ quō vtebat?ſcz q̄n volu it obedire in hīs tm̄ q̄ ſibi placuerunt ⁊ ¶Et ſic volut eſſe patiēs vt michil minue reť ꝛ amicicia mūdi ¶Nūc aūt dyabolus laboꝛat vt faciat eū totū cecuꝛ ⁊ mutū· ꝓponens ligare manꝰ eiꝰ·⁊ pedes inuol uere·⁊ ducere ad tenebras inferni· tūc aūt facit ipm̄ cecū·q̄n cogitat ſic·Deus redemit me paſſione ſua·nō ꝓdet me q̄ miſericoꝛs ē·nec ſic diſtricte ꝛus exami nat pcm̄·ſicut hō offendit oi hoꝛa·Ex iſtis probať·ꝙ fides ſua non eſt ſtabilis· Ideo inq̄rat in euāgelio meo·ꝙ ego ra tionē querā ꝛ vbis·q̄to magis ꝛ operi bus·Inquirat etiā·ꝙ diues nō ꝓto rapi na ſepultꝰ eſt in inferno·ſed q̄ abuteba tur cōceſſis·Tūc vo facit eū dyabolus mutū·q̄n audiēs exēpla amicoꝝ meoꝝ ⁊ verba dicit·nemo potēit nūc ſic viuere Ex iſto ꝓbať ꝙ hꝫ modicā ſpē· ¶ Ego em̄ q̄ ꝛdi amicis meis·ſic apte ⁊ caſte vi uere·ego ⁊ potens ſum iſti dare ſimilia · ſi in me ſpem hꝫet Tunc vo ligat ei dya bolus manꝰ·q̄n aliqua pluſq̄ me diligit q̄n ferentius implicať mūdo·q̄ honoꝛi meo Ideo attēdat·ne dū mūdo videť in tenere·ſupplanteť ꝙ dyabolū·q̄ ibi dy abolus ponit hamū·vbi minus precaueť ¶ Tūc etiā inuectit pedes·q̄n cogi tationes ⁊ affectiōes ſuas non attēdit· q̄n modū tēptationū ſuaꝝ non ꝓſiderat· Quando ſic vtilitati proꝛimi et carnis intendit·ꝙ de ſalute anime ſue non at tēdit·Propterea cogitet·q̄d ego dixi in euāgelio ¶ hō ponēs manū ad aratrū· non reſpiciat retro·⁊ qui magis vtile in choauerit·nō retrocedat Tūc q̄z dya bolus vinckm̄ poit ſup coꝛ eiꝰ·q̄n volū tatē eiꝰ ſic ad mala inclinat· vt cogitat et velit i ſeculi honoꝛe cē·⁊ in tali diſpo ſitione ꝓſeuerare·Ducit etiā eū ad tene bras·q̄n cogitat talit Utrū gl̄iam hēam vel ſupplicū·modicū eſt michi cura De ei q̄ tales tenebras incurrit·Uerūtamē ſi ꝙuertere ſe voluerit ad me·occurram ei q̄ſi pať·ſed quō?hīdo ſcz voluntatē fa cere q̄tūcūq̄ poterit·Sicut em̄ nō licz filio hois recipe·aliquā in ꝓingiū· ꝑ vo luntatē ꝓpriam·ſic nec filio vgmis licet· Uolūtas em̄ eſt quodā inſtrumentum p qō caritas diuina introducit̄ in aiam Sicut em̄ molēdinarius volēs ꝓſcinde re lapides. ꝓmo inq̄rit rimas vbi ꝓmo imponit graciliora inſtrumēta· inꝛ groſ ſioꝛa·donec lapis diſſoluit̄,Sic ego q̄ro voluntatē bonā·in quā gr̄am meā infun do·deinde creſcente ope·⁊ voluntate ꝓ ficiente·accreſcit ⁊ maioꝛ gr̄a mea·do nec coꝛ lapideū cōuertit̄ ⁊ creſcit in coꝛ carneū·⁊ coꝛ carneū in coꝛ ſpūale ¶ Declaratio· ¶ Hic fuit prioꝛ in ptibꝰ ce cilie ꝓpe montē vulcanū· ad quē facta ē iſta ſequēs reuelatio·Additio· ¶ Fi lius ꝛi loquit̄ frater iſte mirať·q̄re apli mei petrꝰ ⁊ paulus·in iſto loco cathacū bas tanto tpe iacuerunt·⁊ q̄ſi neglecti? Rn̄deo tibi· Scriptura aurea dicit·ꝙ iſrael diu ſtetit in heremo.q̄ malicia gē tiū q̄rū terras poſſeſſuri erāt·nondū cō pleta fuit Sic etiam erat ꝛ apl̄is meis· Mōdū erat tps gr̄e·q̄ coꝛpa apl̄oꝝ meo rū exaltanda erāt·q̄ ꝓus ꝛbuit eſſe tps probationis·⁊ poſtea coꝛonatiōis·et q̄ nondū erāt illi nati·q̄bus honoꝛ ille exal tationis apl̄oꝝ ꝛbebať Nūc aūt potes quereSi aliquē honoꝛē coꝛpa eoꝝ ha bebāt eo tpe·q̄ coꝛpa eoꝝ in puteo iacu erūt? Rn̄ꝛo tibi·ꝙ angeli mei cuſtodie bant ⁊ honoꝛabāt coꝛpa illa btā·q̄ ſicut locꝰ ille diligent̄ excolit̄ vbi roſe ⁊ plan te ſemiantꝛ ſūt ¶ Sic iſte locꝰ catha cūbas·diu antea ꝑparabať ⁊ honoꝛaba tur·de quo angeli ⁊ homies letarentur Ideo dico tibi·ꝙ in mūdo mlta loca ſūt

vbi corpa sanctor requiescūt·sed non si milia huic loco·Nā si sancti nūerarentr quor corpa reposita hic fuerūt·vix crederet·Ideo sicut hō infirmꝰ ex bono odore ⁊ cibo reficit· Sic hoies venētes ad hūc locū mente sincera·recreant spiritualit·⁊ recipiūt verā pctōr remissionē·vnusq̄sq; scōr vitā suā ⁊ fidē· ¶ Hic idē frat ex vbis dñe Birgitte multū cōpunctꝰ·audiuit tribus noctibꝰ vocē dicentē·Festina festina·veni veni·⁊ quarta die infirmatus sumptis sacramentis rome defunctus est·

Xps loquēs sponse dicit ꝙ tres sancti p ceteris ei placuerūt· scz virgo maria·iobes baptista·⁊ maria magdalena laudat q̄z discretionez abstinentie q̄ isti tenuerunt In cibo et somno et vestimento· ¶ Capitulū· Lviij·

Ilius loquit· ℍ Tres sancti sunt·q̄ michi p ceteris placuerunt·scz maria mat mea·iohannes baptista·⁊ maria magdalena· Dilat igit mea qñ et postq̄ nata fuit·sic erat pulcra·ꝙ nulla erat in ea macula· Ō bñ cognoscētes tmōes·sic egre tulerūt p similitudinē loquēw·q̄si q̄ q̄daz vox tmonū tūc sonuisset tr inferno dicens Ena vgo tā vtuose ⁊ mirabilit p cedit·q̄ oēs supat in terra ⁊ in celo·⁊ p veniet vsq; ad sedē tri·Sz et nos·si pcedimꝰ cōtra eā cū oibꝰ laqueis nr̄is· omnes ipsa dissoluit· ⁊ sicut stupe rūpunt ⁊ sicut funes veteres dissoluunt Si vo venimꝰ cōtra eā cū oi malicia nr̄a ⁊ immūdicia nr̄a·oia rescindit·sicut fenū rescindit a falcastro·Si aūt immittimꝰ ei voluptatē ⁊ mūdi tr̄lectationē·facilr oia extinguunt·q̄ scintilla a torrēte aq̄rū·Mato vo iohāne baptista·ipe etiā displicuit tmonibꝰ·intñ·ꝙ q̄si vox q̄daz sonuit tūc tr inferno dicēs·Matꝰ est puer mirabilis Quid faciemꝰ ?si pcedimꝰ ptra eū cū supbia·ptemnit audire nos· et minꝰ vult suggestiōi nr̄e obedire. Si ptendimꝰ ei diuitias· vtit ad nos occiput·⁊ renuit vitere·si voluptatez·quasi mortuꝰ ē·⁊ nō pt sentire· ℬ Qñ vo maria magdalena puersa est·dixerūt tr mones·qūo reducemꝰ eā· pinguē em̄ p dā pdidimꝰ ?ipsa q̄ppe intm̄ se acs lacrimar lauat·ꝙ nō autemꝰ aspectū nr̄m in eā infigere Sic tegit se bōis opibꝰ·ꝙ nichil accedit ad eā tr macla·Sic feruēs est ⁊ calida in tei fruitio ⁊ sctitate·ꝙ nō audemus ei appinq̄re Itaq; isti tres·sic hūerūt aiaz suā q̄si dñm·corpꝰ vo q̄si sponū·q̄rū aia tria hūit· Dño nichil dilexit sicut me tū suū·Scdo nichil facere voluit ptra me Tercio nichil omittere voluerit·q̄ erāt tei Ergo q̄us isti talē hūerūt aiam·nō tñ spreuerūt corpꝰ suū· nec tserūt ei venenū p cibo·nec spinas p indumēto·nec iacuerūt in tumulo formicar·sz habuerūt moratā refectiōr·ad honorē mei ⁊ ad aie vtilitatē Vestimenta tūq; ad corpis opumentū·nō ad supbiā· Somnū vo ad q̄tez·⁊ lcm̄ ad allenia tionē Veruntñ·si ipi sciuissent michi placuisse·⁊ ego tdiffez eis gr̄az·libent oia amarissima recepissent in cibū·⁊ spinas p veste·⁊ in tumulo formicar iacuissēt Sz qr pstrabāt me i oibꝰ iustū ⁊ misericordie·ito sicut ad corpꝰ fuerūt iusti· p refrenationē motuū illicitor·sic ⁊ misericordes ⁊ rōnabiles fuerūt ad invulgendū corpi·ne violētia laboris corpus rueret·et ne laboris vehemētia solueret Q Nūc igit poteris q̄rere·cū scti heremite ⁊ antiq̄ illi pres tantā gr̄am hūerūt·ꝙ quidā illor nō comederūt nisi semel in septimana·alij vsi sūt cibo ⁊ misterio angelor·q̄re istis nō tei talē gr̄az? Rñdeo tibi·illi scti pres·tale ieiunū obtinuerūt triplici tr causa;·Primo ad manifestandū gratiā et potentiā meam·vt sciāt homies·ꝙ sicut animā sine corpali cibo sustento·sic etiam corpus sine cibo si michi placeret·valeo sustētare Scdo pter exemplū ostentendū·vt ex eor exemplo·discāt hoies·ꝙ corpalis labor et

tribulatio trahit aiaz i celū Tercio ꝑt̄ peti vitationē· qz voluptas carnis non refrenata·trahit hoiem ad penā· Ergo vt hoies addiscerēt cōtinentiā·7 modū vuēdi·egoīpe ūus 7 hō q̄uis sine cibo viuere potuissem in mūdo·tñ cibo et necessarijs corpalib⁹ vsus sum·vt hō in oibus regratiet̄ michi ūo suo· 7 solacium moderatum habeat in mundo·et perfectam libertatem cum sanctis in celo·

Maria loquitur dicēs

q̄ hō spūalis post̄q̄ ꝓuert̄ labore penitentie caritatis 7 cōtritiōis 7 patientie redimere dz ꝓxa tpa posita·ad hoc vt vacuas nuces nō offerat ūo·La·Cir·

Maria loquit̄·vbi pūtant̄ domio nuces· q̄nq̄ alique int̄ eas inuenūt̄ vacue·q̄ vt acceptabiliores fiant dño impleri dēt·sic etiā in spūalibus opib⁹ est Multi faciūt plura bōa opa ꝑt̄ q̄ diminuit̄ pctm̄·vt nō incurrāt infernū· Attn̄ añ illa bona opa 7 int̄ ea·fuerūt multa vacua tpa·q̄ necesse ē vt oia impleant̄·si temp⁹ laborandi fuerit·Sin aūt·ꝓtritio 7 caritas omia supplent ¶ Sic maria magdalena obtulit nuces ūo id ē opa bona· int̄ q̄s nuces quedā erant vacue·qz longa tpa hūit ad peccandū·sed oia illa supplebat iuuante tpe patientia 7 labore·Sz 7 iohānes baptista obtulit nuces ūo q̄si plenas·q̄ a iuuētute seruiuit ūo·offerēs ei totū tpus suū·Apli vo obtulerunt ūo nuces q̄si semiplenas·q̄ ante cōuersiōez suā plura tpa hūerunt impfecta Ego vo q̄ suz mat̄ ūi·obtuli nuces plenas 7 dulciores melle·qz a iuuētute mea impleta fui gr̄a·7 in gr̄a cōseruata Jūo dico·q̄ q̄uis pctm̄ dimissū sit hoi·tñ tpa ꝓpus vacua dum homo tempus habz redemi ūebent·patientia et labore caritatis·

Xp̄s instruit sponsam

q̄liter est differēda int̄ bonū spm̄ 7 illusionē dyaboli·et qūo espondendum est vtriq̄ ¶ Capitulum·Ex·

Filius loquit̄ Mño intelligēdus ē spūs meus·cū duo sint spūs bon⁹ scz et mal⁹?·Ego dicā tibi·Spūs meus est calidus·et facit duo bona·Primo facit michi ūsitāra re mſi ūū·Scdo dat sūmaz hūilitatē·et mūdi cōtemptū·Spūs vo malus est frigidus 7 calid⁹·frigidus·qz oia q̄ dei sūt facit amara·Calidus ūo est· qz hoiem ad carnis inclinat ad voluptatē 7 mūdi supbiā·7 ad laudē ꝓpriā instigat affectū Jpe q̄p blandit̄ venit q̄si amic⁹·sed ē q̄si canis mordēs Venit q̄z q̄si dulcis ꝓsolator·sed ē pessim⁹ illaqueator Jūo cū venerit dicito ei· Molo te qz finis tu⁹ est malus Cū vo spūs bon⁹ venerit dicito Veni dñe q̄si ignis·7 incendat cor meum· Mā licz ego indigna sum hr̄e te· tñ ego ex mea pte indigeo te·qz tu nō eris melior ꝓpt̄ me·nec indiges meis·sed ego ero melior per te·et sine te sum nichil·

Filius loquitur spōse

ūe trib⁹ legib⁹·scz ecclie impatoris 7 cōmunitatis·sed monet eam·q̄ ipsa vivat scdz quartā legē·scz spūalē diuinā·id est in hūilitate 7 firma fide catholica·ac perfecta caritate diuia oia postponēdo ꝑt̄ ūum·qz p ista acqrit̄ honor spiritualis 7 diuitie celestes in ecna gl̄ia· Cap·Cxj·

Filius loqt̄ spōse dicēs Tres leges sūt Una est ecclesie Scda impatoris Tercia ꝓmunitatis Jste oēs leges scribunt̄ in pellib⁹ aialiū mortuoꝝ·Sz ē alia lex spūal·q̄ nō scribit̄ i pellib⁹·sz i libro vite q̄ nūq̄ ꝓit̄ nec vetustate corrūpit̄·nūq̄ hētur tedio·nec cū difficultate possidet Dis itaq̄ lex bona·ordiari dz ad salutē aie·7 ad p̄cepta ūi pficiēda·7 ad ūsideria mala fugiēda·7 ad bona opa q̄ desiderari discrete dēt q̄renda Mūt āt in lege que scribit̄ in pellib⁹ est vnū vbū·qđ dicit̄ obtinere aliquid·Ergo vt aliquis obtineat aliqua·vnum ūe quatuor est necesse Aut em̄ dat̄ alicui aliqđ ūnū·ꝑt̄

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

caritatē ⁊ familiaritatē expertā·aut ꝓpt hereditatē·aut ꝓpter diuisionē·aut propter hūilitatis et fuitutis opera impēsa. ¶ Similit est ꝛ lege spūali Mā lex spūalis est·ꝛum intelligere et diligere et eo frui·et in hac lege est honor ⁊ spūales diuitie·scilicet creata oia cōmutare i creatorē·voluntatē propriā ꝓpt deū relinquere·vtutes diligere·⁊ p celo dare mundū· B Itaq; iste diuitie obtinent q̄ duplicit Primo per caritatē Sicut em̄ dīs tpalis alicui tribuit dona ex caritate·licet nō p̄cedāt merita·sic ego ex bonitate mea creaui ⁊ reddidi homiem·et supporto quotidie·⁊ super ingratudie eius honoro eū⁊ Insup et quicūq; me diligit toto corde·et nichil nisi me ꝛsiderat·habebit vtutē in terra que scribit in corde digito dei·et honorē in celo·qui scribit in libro vite·qui est vita etna·Scdo obtinet honor spūalis ꝓpt hereditatē Ego quippe per hūanitatis mee assūptionē ⁊ passionē·homīi emi celū·et aperui hereditario iure Sicut em̄ homo hereditatē diuinā quodāmodo vendidit dyabolo·recipiendo pomū modicū in permutationē pro delectatione eterna·cibū veritū pro ligno vite·falsitatē pro veritate⁊ Sic ego obediēdo pū discerpsi litteram inobedientie·p amaritudinē cordis mei satis feci pro dulcedine pomi.p mortez meam promerui homīi lignū vite·per fidē hūanitatis mee reduxi hominē·et institui omnē veritatē·Ergo quicūq; credit vbis veritatis mee.et imitat me·hic per hereditatē obtiebit diuitias spūales et grām meā⁊ Tercio obtinetur honor spūalis propter diuisionē·scilicet·qn̄ hō diuidit ⁊ separat se ab omni ꝛlectatiōe ꝛliciaz carnaliū·⁊ quertit voluptatē carnis in abstinentiam·diuitias in paupertatem·honorez in abiectionē· parentes terrenos in amicorum ꝛi collocutionē visionem mundi pro visione dei⁊ Quarto obtinet honor spūalis·ꝓpt hūilitatis et fuitutis opa·scz qn̄ hō in seruitio dei ⁊ patiētia militat q̄si miles valid⁹ in bello·seruit in hūilitate ⁊ fidelitate q̄ si seruus·dispensat sibi cōmissa misericorditer ⁊ iuste sicut bonus dispēsator·⁊ vigilat cōtra tēptationes sicut bonus speculator·Dic est dign⁹ hr̄e honorē ⁊ spūales diuitias·que nō scribunt in pellib⁹ animalū sed in aia·q; ḡous triplicis legis scripte·vtilis est ad pficiendā iusticiam· Sed lex spūalis suauis est ad fructū percipiendū·¶ Ergo filia·quere honorem spūalez obtinere p caritatē·scz michil diligēdo sicut me Quere p hereditatē·scz credendo firmit illa que p̄cipit ecclesia· Quere per opa hūilitatis·oia scz faciendo p honore meo·In lege quippe mea tu vocata es·ideo ⁊ legē meā fuare teneris·lex vo mea est·viuere scdm volūtatē meā Sicut em̄ bon⁹ clericꝰ vivit scdm legē ecclie·sic ⁊ tu viue scdm legē hūilitatis mee·cōformādo te amicis meis Mā ois lex tpalis.partim tendit ad honorē mūdi·et ptim ad cōtemptum eius· Mea vo lex sola tēdit ad celestia·q; an̄ me et post me·nullus plene intelligit q̄lis ⁊ q̄ gl̄iosa est celestis regni suauitas· sicut ego et ille cui voluero revelare·

Xp̄s loquitur sponse dicēs· q̄ caueat diligent a vicio superbie ne extollat ꝛ pulcritudine membrorum aut ꝛ bonis seu ꝛ ꝓgenie· Mā superb⁹ ꝓparat papalioni·q̄ habet alas latas et modicū corpus· ¶ Capitulum· Crij·

Filius loquitur ad sponsam· Noli turbari ꝛ superbia istoz que cito trāsiet Est em̄ qdā genus muscaz qd̄ vocat papilio·hoc hz latas alas ⁊ modicū corp⁹ Scdo multiplices colores Tercio volat alte propt subtilitatē suā ⁊ levitatē·sed ascendēs in aerem·quia modicū habet fortitudinis in corpe·cadit citi⁹ in qdcūq; ē vicinius· sive ad lapides sive ad ligna ¶ Istud genus muscaz significat superbos· q̄ hnt latas alas et modicū corp⁹· qz mens eorū

intūescit supbia·q̄si pellis inflato vento Credūtq̄ se oia hr̄e p meritis suis·7 p̄ ferūt se ceteris·arbitrātes se ceteris di gniores·qui 7 nomē suū extenderēt p totum mundū·si possent Sed q̄ vita eoꝝ breuis est q̄si vn⁹ punctus· ideo cū nō re cogitāt cadunt·Scōo supbi hnt multiplices colores sicut papilio·q̄ supbiunt ꝛ pulcritudine mēbroꝝ·ꝛ bonis 7 ꝛ p genie·et iuxta omnē supbie sue admuētionē mutāt statum suū·sed cuꝝ moriunt nō sunt nisi terra·Tercio supbi cū in altissimū gradum supbie ascenderint·periculose 7 in momēto cadunt in mortē· Ideo caue tibi a supbia·q̄ ipsa subtrahit facie ꝛi ab homie·nec gratia mea ingreditur ad eum·quem ipsa possidet·

Xp̄s monet sponsam

q̄ humiliter viuat·nec curat de magna fama 7 noie·q̄ ipse ad p̄dicandū euangelium non elegit magnos doctores·sed hūiles piscatores·qui eñ laborāt ad acquirendū sibi in hoc mūdo magnū nomē·in inferno grauit pumentē· ¶ Cap· Cxij·

EIlius loquit· Allegat scripturas q̄ voluerit·et inueniet q̄ ꝛ pastore feci ꝓphetaꝝ·7 spū ꝓphetie replevi iuuenes et vocatas Ierū·q̄uis nō omīs receperint v̄ba mea salutis·tū vt inotesceret caritas mea· ad pleroscq̄ v̄ba mea puenerunt Similiter ad p̄dicandum euangeliū nō elegi doctores sed piscatores· ne gloriarent ꝛ sapientia sua·et vt intelligāt omēs. q̄ sicut deus in se est mirabilis et inexcogitabilis·sic 7 opa eius inscrutabilia sunt·et in minimis magna opatur·Omis itaq̄ hō q̄ vadit post mūdū ad hūdum gl'iaꝝ ei⁹· et voluptatē suā pficiendā·hic talis magnū onus imponit sibi· ¶ Ecce dico tibi exemplū ꝛ vno viro·Ipe toto ꝛsitꝛ rio ibat post mundū·q̄ magnū nomē acquisiuit sibi a mundo·7 maximū on⁹ pcti imposuit ꝛso suo·Ideo magnum nomē nūc hz in inferno·maximū v̄o onus ꝓ p̄ mio·excellētioꝛēq̄ locū in supplicio Mā in locū illum quidā ꝛscenderunt añ illuz· aliq̄ cum illo·aliqui post eum Illi v̄o añ eum ꝛscenderunt·q̄ eum ad maliciā suaꝝ dilatandā ꝓfortabant·auxilijs 7 cōsilijs suis·Cū ipso v̄o ꝛscederunt retributiones opeꝝ suoꝝ·Sz illi ꝛscendent post eū·qui exēpla eiꝰ imitabunt B Ideo pmi clamāt ad euz q̄si ꝛ plio 7 dicūt· q̄ obedisti ꝓsilijs nr̄is·ideo ardentiꝰ ardemꝰ ꝛ pītia tua Propterea maledictus sis tu·suspēdio illo dignꝰ vbi fumis non rumpit·sed ignis manet ppetuꝰ· Cōfusio q̄ sit tibi pessima·pro supbia 7 ambitione tua·Opa v̄o eiꝰ clamāt 7 dicunt· O miser·non potuit terra pascere te cū fructu suo·Ideo concupisti omnia·Aurum et argentum non valuerunt implere desiderium tuum·Ideo vacuus relictus es ab ommbus·Propterea viuētes eorū dilaniabunt animā tuam·que discerpetur·7 nunq̄ minuetur·liquescet 7 tamē viuet· ¶ Illi vero qui post eum descenderunt clamant· ve tibi quia natus es·voluptas tua vertet tibi in odiū dei·intm̄ q̄ nolis vnū v̄bum lequi quo deus possit consolari Itaq̄ sicut in amore et honore ꝛi·est omnis consolatio et delectatio bona et gaudium ineffabile· quo et nos propter tui imitationem sumus indigni·Sic sit tibi tristicia et discordia de demonum societate,deformitas pro honore·ardor pro libidine·frigꝰ pro tui amore·nulla requies pro carnis consolatione Insuper et pro magno nomine quod indigna portasti sit tibi maledictio·pro sede vero gloriosa sit tibi ꝛ spectissimus locus·Ecce per similitudinem loquendo talia merentur· qui talibus vltra constitutionem dei implicantur 7 Ot Additio· ¶ Quidam miles semper studebat inuenire nouos modos·et multos verbis et exemplis traxit ad perditionē 7 Hic idem inuidēs homine Birgitte·cum nō auderet iniuriā loq̄ sibi p̄ seipm· Incitauit quēdam

150

qui se fingebat ebriū· vt eidē dñe birgitte vba contumelioſa loqueret Qui quidem dñe ſedenti in menſa dixit audientibus magnatib⁹· O dña nimis ſomnias· nimis vigilas· expedit tibi bibere et pl⁹ dormire; Mūquid deus reliquit religioſos· et cū ſuperbis mūdi loquit? Clanū eſt vbis tuis dare fidē Illo itaq; loquente· circūſtantes volebāt vindicare in eū ſed dña Birgitta prohibuit dicens· permittite eum loqui· q; ꝝus miſit eū· Ego enī que in tota vita mea queſiui laudez meā· et blaſphemari ꝝū· quare non audiam iuſticiā meā? Iſte enī dicit michi veritatem· Quod audiens dñs ille cōpunctus eſt· et recōciliatus eſt dñe venit romam· et ibi laudabili fine quieuit·

Xp̄s monet ſponſam·

q̄ caueat a cōuerſatione mūdialiū· que eſt q̄ſi aſſatura dyaboli· vgo maria etiā inſtruit eam· q̄ in oibus opibus ſuis virtuoſis· habeat intentionē rectā· vt ſcilicet honor dei augeat· quia multi ſeruiūt deo opere· ſed intentio eoꝝ corrupta obfuſcat omne bonum·

¶ Capitulum· Cruū·

Iluis loquit· Atten de tibi aſſatura dyaboli· quā dyabolus igne luxurie et cupiditatis decoquit; Ubi enī pinguedo applicat ignē· neceſſe eſt vt inde aliquid diſtillet; Sic et cōuerſatione et ſocietate mundialiū· pcedunt pctā· q̄uis antē ignoras ꝓſcientias oim· tñ exteriora ſigna prodūt· q̄d in anio latet intus· Item loquit mat Omis actio tua ſit rationabilis· et intentio tua recta· vt omne q̄d agis· ea intentione facias· vt honor dei pficiat· et vtilitas' anie delectationi corporis pferat; Naz mlti ſeruiūt ꝝo opere· ſed intentio corrupta obfuſcat oīe bonū· ſicut p exemplū intelligere poteris· ¶ Eſt quoddam anial q̄d vocat vrſus· hoc cū inedia afficit et videt p̄dam deſiderata· vnū pedē infigit prete· et cū alio querit vbi figat eundē pedē fortit· ne p̄da ſibi euadat aut forte ſubtrahatur· donec comedat et vertat eā ad voluntatē ſuā· Hic vrſus ſine intermiſſione reſpicit p̄dā· nec querit aurū· nec redolentes herbas et arbores· ſed ſolūmodo locum abſconditū et ſecurū· ſeu quodā obſtaculū· vt ſecurius et fiducialius teneat p̄dam quam accepit· B Sic multi ſeruiūt michi orationib⁹ et ieunijs et timore quodā· q; conſiderāt penā horribilem· et miam meā magnā· Querunt me opibus exterioꝝb⁹ aliq̄bus· ſed volūtate faciunt contra mandata filij mei Nā ſicut vrſus ſic et iſti· totā intentionē hñt ad caris voluptatē et cupiditatē mūdi· ſed quia timent amiſſionez vite et ſuppliciū futurū· ideo ſeruiūt michi ea intentione· ne amittant gratiā et incurrant penam· Et hoc bñ patet· q; nunq̄ conſiderant paſſionē filij mei· que eſt tanq̄ aur̄ pretioſiſſimū· nec imitant vitas ſanctoꝝ qui ſunt tanq̄ lapides p̄cioſi· nec attendūt vna ſpūſſancti tanq̄ herbas odoriferas· nec relinquētes p̄priā volūtatem facūt volūtatē filij mei· ſz ſolūmodo imitit volūt vt fiducialius peccēt· et vt p̄ ſperent in mūdo· Quoꝝ retributio breuis erit· q; ꝝ frigido corde eorū p̄ceſſit opus Et ſicut vrſus aſſumpta preda· nō curat de firmamēto pedum q̄ habuit· Sic venīte hora finis et cōpleta voluptate carnis· modicū valet eis firmamētū meū· q; nō reliquerūt voluntatz ſuā vt facerent meā· nec caritate me queſierūt ſz timore Ueruntñ ſi pfecte corrigit volūtas· op⁹ citi⁹ renouabit· et volūtas bona ſi op⁹ ꝝfuerit p̄ ope reputabitur

Q Additio· ¶ Hic fuit p̄poſitus q̄ advelle ſuū vixit· q̄ veniēs romā· mlt̄ū laudabiliter correxit vitā ſuam· Qui cū viſi taſſz montē garganū et ſanctū nicolaū· et reduſſet ad dñam cui⁹ ꝓſilio totus ſtetit· dixit inter alia ſe multuz mirari· q̄re illa magna et famoſa ciuitas Sipontina vbi tot ſctoꝝ corpa quieſcūt· deſtructa

erat· ¶ Tunc sequenti die filius dei apparens· dixit domine· Ille amicus tuus mirat de ciuitate que destructa est· Quare filia· hoc meruerũt peccata inhabitãtiũ Maz etiã alie ciuitates meruerũt cõsimilia· sed vnus amicus meus habitabat ibi· qui perfectam habens ad me caritatem· cõtinuo increpabat & impugnabat mores eorum· qui videns obstinationem eor rogabat me cũ lacrimis· vt magis desolaretur locus· q̃ tot anime quotidie periclitarent· Ego vero videns lacrimas eius· et quia nullus se perfecte poneret ad placandũ me· permisi ea fieri q̃ nunc audiunt· ¶ Cui illa· O inquit domine dolendum est· q̃ multorũ etiaz bonorũ reliquie et corpora· iacent ibi tanq̃ immũda et sine muro· O Respõdit xp̃s Sicut ego habeo animas electorum meorũ in meipso· sic etiam curã habeo de reliquijs amicor meorũ que thesaurus meus sunt· donec recipiant duplicia eis repromissa· ¶ Item loquebat domina· O domie mi carissime· Ego credo q̃ illi loco siponti· multe gr̃e et remissiones concesse fuerãt a pontificibus· Nũquid quia muri destructi sunt etiã gratie abolite sunt? Respõdit xp̃s Quis locus sanctior est ierusalem· vbi egoipse de⁹ impressi vestigia mea? Quis locus nũc despectior· qui ab infidelibus inhabitatur et conculcat? Attamen quicunq̃ in ierusalem veniunt· eandem priorem gr̃am inueniant et remissionem; Simile est de loco isto· quicũq̃ venerit ad eũ ex caritate et perfecta voluntate· participabit eadem gratia et benedictione· quam ciuitas illa habuit tempore quo stabat in gloria sua· propter fidem aduenientium et laborem caritatis·

Xp̃s loquẽs sponse de modo liberationis cuiusdam demoniaci dicit ei· q̃ sicut corp⁹ hz mẽbra extra corpalit· sic & aia hz etiã mẽbra intus spũaliter· et declarat illa dñs valde pulcre·

¶ Capitulum· Lxv·

Filius loquitur· A Tu es quasi quedam rota· que p̃cedentem sequitur· Sic tu voluntatem meã sequi debes· Dixi tibi prius de quodaz· cui⁹ animã diabolus possidet· nunc dicam tibi in quo mẽbro captuatus est· ¶ Ego luz similis homini qui dicit lictori suo· Tres sũt in domo tua custodie· In prima sunt illi qui digni sunt carere vita· In scõa sunt illi· qui puniendi sunt aliquo membror· In tercia stãt illi· qui flagellandi sunt et puniendi cute Cui dicit lictor· Domie si aliqui puniendi sunt vita· alij mutilandi et flagellandi· cur differtur iudicium? Si enim citius iudicarentur· obliuiscere eorum dolor· Respondit domin⁹· Illa que ego facio· sine causa non facio· Nam qui puniendi sunt vita· expectandi sunt ad tempus vt boni videntes miserias eorum meliores fiant· et mali timeant et de cetero fiant cautiores· Qui vero mutilandi sũt· necesse est vt tribulent prius· quatinus retractent in corde suo mala que fecerant· et doleant de cõmissis· Qui aut̃ flagellandi sunt· etiam debent dolore p̃bari· vt cognoscãt se in dolore· qui se negligerunt in leticia· et tãto sollicitius talia committere caueant· quo laboriosi⁹ sunt liberati· B Ego igit̃ sum dñs ille· qui diabolum habeo tanq̃ lictore· ad vindictam malor iuxta merita singulorum· cui potestas sup̃ animã istius data est· sed in quo membro· indicabo tibi nũc· Sicut em̃ corp⁹ per mẽbra dispositum est extra· sic anima disponi debz spiritualiter intus· Nam sicut corpus habz medullam· ossa et carnez· in carne vero sanguinem· et carnẽ in sanguine· sic anima debet habere tria· memoriam scilicz et conscientiam· et intellectũ· Sunt em̃ quidam qui sublimia intelligunt de scripturis· sed nullã habent rõnem· hijs deficit vnũ mẽbrum· Alij vero sunt· qui rationabilem habent conscientiaz· sed nul

lam intelligentiaz. Alij vero hñt intelle ctum. sed non memoriaz. et isti grauiter infirmañt. sed illi sam sunt in anima. qui rationē habent sanam et memoriā et in tellectum. ℭ Item corpus hz tria receptacula. Primū est cor. supra qđ est vna mēbrana gracilis. defendens ne ali quid immūdum attingat ad cor. Si eñ minima macula ad cor attigeret. statim homo moreret Scōm receptaculuz est stomachus. Terciuz sunt viscera p que purgantur nociua. Sic etiam aīa spiri tualiter tria debet habere receptacula Primū est desiderium diuinū tanq̄ cor. vt anima nichil feruētius æstiaret q̄ me æum suū. Alioquin si aliquis prauus af fectus q̄us mim⁹ intraverit. statim ani ma maculatur ꝛ Secundū est stomach⁹ id est discreta dispositio temporū ꝛ ope rum. Sicut enim omis cibus liquescit ꝛ digeritur in stomacho. sic omne temp⁹ et cogitatus et opus. scōm diuinam cō stitutionē disponaī. ordinate vtiliter et sapienter ꝛ Tercium receptaculum sunt viscera. id est diuina ꝓtritio. per quam purgantur immūda. et cibus diuine sa pientie melius sapit. ℗ Item corp⁹ habet tria quibus se promouet. scilicet caput manus et pedes. Caput notat di uinā caritatem. Sicut eñ in capite sunt omnes quinq̄ sensus. sic in diuina cari tate dulciter sapit anime. quidqnid dici tur et audiī et videtur de deo. quidq̄d et iubetur constanter adimpleī. Itaq̄ sicut sine capite homo est mortuus. sic si ne caritate mortua est aīa ad deum. cu ius vita æus est. Manꝰ vero anime sig nificant fidem. Sicut enim in manu plu res sunt digiti. sic sunt in fide multi arti culi. q̄uis sit vna fides Itaq̄ p fidē om nis diuina voluntas perficitur. et omni operi bono ipa cooperari æbet. Sicut enim per manus opus fit ab extra. sic p fidem spūsanctus operatur intus Ipsa quippe fides est sustentamentum omniū virtutum. quia vbi fides nō est. annichi latur caritas et bonū opus. ℭ Pe des vero anime sunt spes. per hanc eñ anima procedit ad deū. Sicut enim cor pus procedit pedib⁹. sic anima diuini de siderij passibus et spei. appropiquat æo Cutis vero que est supra omnia mēbra significat consolationez diuinā. que ani mā imperturbabilē consolaī. Et q̄uis dyabolo permittaī quādoq̄ perturba re memoriā. quandoq̄ manus et pedes. tamē deꝰ æfendit semp animā quasi pu gil. et consolaī eam quasi pius pater. et quasi medicus medeī ne moriaī. ℭ Itaq̄ anima istius hominis æ quo tibi dixi. tunc captiuata fuit. quādo digna fuit p uari manibus propter fidei instabilita tem. quia non habuit fidem rectā. sed q iam est tempus miserendi duplici æ cau sa ꝛ Primo propter caritatē meā ꝛ Secū do propter p̄ces electorum meoꝝ Ideo amicus meus legat super eū prius dicta verba. tria vero ille facturus est ꝛ Prio restituat male acquisita ꝛ Scōo peniret sibi absolutionem æ romana curia. æ in obedientia sua ꝛ Tercio q̄ ante absoluti onem non recipiet corpus meū in sacra mento cōmunionis.

Xp̄s conqueritur spō

se de gentibus et iudeis. et permaxime æ malis xp̄ianis ex eo q̄ sancta sacramē ta non recipiūt æuote et munde sicut æ cet. et ex eo q̄ negligunt creationē et re dēptionem. et diuinam consolationem.

ℭ Capitulum. Lxvj.

Ilius loquiī. Ego lo quoꝝ tibi per similitudinē. qua si essent tres homies ꝛ Primus diceret Ego nec credo te esse deuz nec hominē. et hic talis est gentilis. Scōus id est iudeus. credit me esse æū. sed non hominē. Tercius. id est xp̄ianus. credit me æū esse ꝛ hominē. sed nō credit ver bis meis. ℭ Ego sum ille sup quez vox patris audiebaī. Hic est filius meꝰ dile ctus. ꝛī. Ideo cōqueroꝝ ex pte æitatis

mee·q̄ homines nolūt me audire Ego clamabam et dixi·Ego sum principū·si creditis michi habebitis vitā eternam· sed cōtempserūt·Ip̄i vicerunt potentiā deitatis mee·quādo suscitabā mortuos· et multa alia·et tamē non attenderunt Conqueror etiam ex pte humanitatis· quia ea q̄ in sancta ecclesia instituī·nul⁹ lus curat· ℂ Ego quippe posui in ecclesia quasi septem vasa·quibus oīs purificarentur Instituī eñ baptisma in purgationē originalium peccator Crīs ma in signū divine recōciliatiōis·Oleū sctū in robur cōtra mortē·Penitentiā in remissionem oīm peccatorū·Verba sancta·Quibus sacramēta sanctificarē· tur ⁊ instituerent·Sacerdotiū in digni tatē et recognitionē et rememorationē divine caritatis Coniugiū in cordium vnionē·Hec recipi ꝛēbēt cū humilitate· custodiri cū puritate·erogari sine cupi⁹ ditate·Sed iam suscipiunt cū superbia· custodiunt in vasis immundis·erogant cū cupiditate·℔ Cōqueror etiam·q̄ p salute hominū natus et mortuus fui·vt si hō nollet me diligere q̄ creauī eū·sal⁹ tem diligeret me quia redemī eū·Sed nunc homies eiciūt me ꝛe corde suo q̄si leprosum·et abhominant me quasi pan⁹ nū immundū·℔ Cōqueror etiā ex pte deitatis·q̄ consolationē eiusdē deitatis hoies nolūt·et caritatē ei⁹ nō attendūt·

Audiuit sponsa q̄ ve re desiderantibus ꝛeū ipse statim occur rit·⁊ cōsolat eos quasi pius pater·⁊ dif ficilia facit eis facilia· ℔ Cap·Lxvij·

Quodam legente pat noster· audiuit sponsa qūo tunc fait spūs·Amice rñ̄æo tibi ex p⁹ te ꝛitatis·q̄ habebis hereditatē cū p̄e tuo·Sc̄o ex pte hūanitatis·q̄ eris tē⁹ plum meū·Tercio ex pte spūs·q̄ nō ha bebis tēptatiōes sup̄ id qō possis ferre Pater eñ ꝛefendet te·hūanitas astabit tibi·spūs inflammabit te. ℔ Sicut eñ mater quando audit filiū sui vocē·occur rit ei gaudent·et sicut pater videt filiū operantem·occurrit ei in media via·et sublevat cum eo onus·Sic ego amicis meis occurro·⁊ oīa difficilia facio eis facilia·et portare cuz hylarite·Et sicut aliquis videns aliq̄d delectabile·nō cō solat nisi vicin⁹ appropinquet·Sic ego ꝛesiderantibus me appropinquo·

Xp̄s loquitur sp̄ōse di cens·q̄ illos trahit pater ad se eorū bo nā voluntatē perficiendo in bono·quos videt voluntatē malā cōmutare libent in bonā cū ꝛesiderio emendādi cōmissa·

℔ Capitulum·Lxviij·

Filius loquit·Qui michi socia ri voluerit·ꝛebet voluntatem suā cōuertere ad me·⁊ penite⁹ re ꝛe cōmissis·et tunc trahit ad perfecti onem a patre meo·Illuz quippe trahit pater·qui voluntatem malam mutās in bonam·libenter desiderat emēdare cō⁹ missa·Sz quomodo trahit pater? certe voluntatē bonam perficiendo in bono· nūl eñ affectus esset bonus·pater non haberet quid traheret·℔ Sed q̄busdaz sum ita frigidus·q̄ nullo modo via mea placet eis· Illis vero sum ita calidus· q̄ si aliqua bona debent facere· vident q̄ quasi sint in igne Illis sum ita dulcis q̄ nichil nisi me ꝛesiderant·Hīs ego da bo leticiam nunq̄ finituram·

Pater narrat hic sep⁹ tem bona que sunt in x̄po·et septē cōtra ria que rependebant ei ab hominibus·

℔ Capitulum·Lxix·

Pater loquit filius me⁹ ha⁹ bet septē bona·Est eñ po⁹ tentissimus·quasi ignis om nia cōsumens·Sc̄o sapientissimus·cu⁹ ius sapientiā nullus valet cōprehendere· sicut nec haurire mare· Tercio fortissi⁹ mus quasi mōs immobilis·Quarto vir tuosissimus sicut herba apiaria Quinto est pulcerrimus q̄si sol splendens· Sex

to iustissimus·quasi rex nulli parcens cō tra iusticiā ꝛ Septimo pissimus sicut w mn⁹ dās seipm ꝑ vita serui sui· ¶ Ecō tra ipse pertulit alia septez· Nam ꝑ po tentia·factus est quasi vermis· Pro sapi entia·reputatus est insipiētissimus· Pro fortitudine·quasi puer fasciolis ligatus· Pro pulcritudine· quasi leprosus ꝛ Pro virtuositate·stabat nudus ꝛ ligat⁹ Pro iusticia·reputabatur mendax· Pro pie tate· mortuus est·

Xps dicit spōse ꝙ due sunt ꝛlectationes·scilicet spūalis et car nalis·spiritualis ꝛlectatio est quando anima delectatur in beneficijs dei·

¶ Capitulum·Lxx·

Ilius loquit·Int̄ me ꝛ illuz est quedam membrana·pro q̄ non ꝛlectat eū dulcedo mea quia aliqđ ꝛlectat eū preter me· ¶ Et sponsa que hec audiebat·ait ad dominū Nunquid aliq̄ ꝛlectationem vnq̄ ha bere poterit? Respondit dominus Du plex est delectatio·scilicet spiritualis et carnalis· Carnalis vel naturalis dele ctatio est·quādo necessitate requirente refectio sumitur·in qua sic homo debet cogitare·O domine·quia iussisti nos re fici ad solam necessitatez· laus tibi sit·et da michi gratiam·vt in sumptione non subrepat michi peccatuz· ¶ Si vero tē poralium bonorū ꝛlectatio oriatur·co gitet homo taliter·O dñe·omnia terre na non sunt nisi terra ꝛ transitoria Ꝺro da michi ea sic disponere·vt de omibus sciam tibi reddere rationē· Spūalis de lectatio est·quando anima ꝛlectat in be neficijs dei·et tempalibus vtitur ꝛ oc cupatur invitus·et ad solā necessitatez· sed membrana tunc frangit̄·quando de est dulcis anime·et timor eius cōtinuus est in mente·

Ne nō habitus sed vir= tus obediēte et observantie regularis facit monachū·Et ꝙ vera cordis cōtri tio cum proposito emendādi·eripit aiaz ꝛ manu dyabli licz nō pfecte peniteat

¶ Capm·Lxxj·

Apparuit dyabolus ꝛ dixit· A Ecce avolavit mo nachus·et sola remanet effi gies Et dominus ait ad eū· Expone in quit quē notas· Rndit dyabol⁹·hoc fa ciā·sed invitus· Monachus verus ē cu stos sui·huius habitus est obedientia et observantia professionis sue· Sicut enī corpus tegitur veste·sic anima vtutib⁹ Ergo non valet habit⁹ exterior·nisi in terior servetur·quia monachū nō facit vestis·sed virtus· ¶ Hic monach⁹ avo lavit quando cogitavit sic·Ego cognos co peccatum meū·et emendabo ꝛ cete ro·nūq̄ amplius peccaturus gratia ꝛi ex ista enī voluntate recessit a me·et iā est tuus· ¶ Cui dominus· Quo inquit remanet effigies? Et ꝛmon· Quando inquit nō reducit ad memoriaz peccata cōmissa·nec perfecte vt ꝛberet penitet ꝛ cōmissis· B Declaratio· ¶ Hic frater vidit in manu sacerdotis tempe elevationis corporis xpi·in specie pueri domini nostrum ihesum xpm dicentē si bi·Ego suz filius ꝛi ꝛ filius vginis Hic etiam obitū suū et horam ad vnuz annū pnidit·ꝛ quo habet̄ in multis capitulis in legēda sancte dñe Birgitte Qui qui dem frater vocabat̄ gerechinus ꝛ hic etiam vite cōtinentissime fuit·qui mori turus vidit scripturā aureā·in qua cōti nebant̄ tres littere auree· ℔ O et ℟ Quia narrans hec fratrib⁹ su is dixit·Deni petre·festia olave· ꝛ thor do·quibus vocatis obdormivit Illi ve ro tres nomiati·mortui in vna septima na·sequebantur eum· ¶ De eodem fra tre habetur extra·lv· capitulo·Quōd monachus sancte vite·ꝛc·

De vita homis dissolu= ti et tepidi est quasi pons artus et peri culosus·ꝛ quo si non vertit se cito saltā

do in nauem penitentie et ⁊tutum· ꝑcipitabitur ab inimico demone in chaos profundum· ¶ Capitulum·Lxxij·

ILle est meus capitalis·inimicus·quia deridet me in loco A Omnē voluntatem suā et cupiditatem suam implet ꝓut potest·Ihē est sicut ille qui iacet in ponte arto· In cuius parte sinistra est chaos maximū·vbi qui descendit non resurget In dertera vero parte est nauis·in qua si saltauerit laboriose euadz·attamē spes est vite·¶ Iste pons vita sua est·lamētabilis et breuis·in qua non stat vt homo viriliter ꝛcertans·nec sicut homo peregrinus·progrediens quotidie et ꝓficiens in via·sed stat iacens vt accidiosus·desiderās bibere aquas voluptatis ¶ Duo itaqꝫ instant ei·Si em̄ surrexerit de ponte·aut veniet in abyssum·id est ad inferni ꝓfunda,si vertit se ad sinistram·id est ad opa carnis·Aut si saltauerit in nauem·laboriose euadet·quia si assumpserit ecclesie sancte rigorem et institutionē·laboriosum est sibi·Attamen per hec saluabitur·Ergo vertat se citiꝰ ne inimicus ꝑcipitet eum ꝛ ponte·quia tunc clamabit et non audiet·sed ineternū punietur· B Additio·¶ Hic videns regez immutatū nec se more solito apud eum audiri·inuꝛens ꝛmine Birgitte Cum pertransisset per quādaz angustam plateam·effudit ab alto aquam ꝛ fenestra super eā·que dixit astantibꝰ·parcat ei ꝺeus ⁊ non reddat ei in seculo futuro·¶ Tunc xp̄s apparuit domie immissa dicens·Ille homo qui fudit super te aquam de fenestra ex inuidia·sanguinem sitit sanguinem fudit·terram desiderat et nō me·Audacter loquit̄ cōtra me·carnem suā colit pro me deo suo·me a se et corde suo excludit Caueat sibi ne in sanguine moriatur· Postea hic homo modico tempe vixit·et fluxu sanguinis fluente de naribus eius·Mortuus est sicut ipsa predixit·

Xp̄s defendit sponsaz suam Birgittam id est animā cōuersam de mundo ad vitam spūalem quā pater et mater sozoꝛ et frater conabant̄ revocare ab amore eiꝰ ⁊ casto matrimonio· ¶ Capitulum·Lxxiij·

ELius loquit̄ spōse·Ego sum q̄si sponsus.qui ꝛspōsauit sibi sponsam quaz pater et mater sozoꝛ et frater repetunt· Pater enim dicit·redde michi filiam meā·quia ꝛ sanguine meo nata est· Mater dicit· redde michi filiam·quia de lacte meo nutrita est.Sozoꝛ dicit·redde sozoꝛem·quia mecum educata est·Frater dicit·redde michi sozoꝛem·quia meum est regere eam ¶ Quibus respondit sponsus O pater si ꝛ sanguine tuo nata est· nūc sanguine meo repleri ꝛbet·O mater·si tu pauisti eam lacte tuo· sic nunc ego pascam eam ꝛlectatione mea· O sozoꝛ·si scōm consuetudinem tuaz educata est·sic nūc tenebit consuetudinez meam·O frater si tu rexisti eam vsqꝫ modo·ita nunc meum est regere eam·¶ Sic tecum factū est·Maz si pater·id est voluptas carnis repetit te· meum est replere te caritate mea·Si mater·id est cura mundi repetit te·meum est pascere te lacte consolationis mee· Si sozoꝛ id est consuetudo mundane conuersationis repetit te·potius teneris facere consuetudinem meā Si frater te repetit·id est voluntas ꝓpria·tu obligaris facere voluntatē meā

Quomodo beata agnes imponebat sponse xp̄i coronā ꝛ septem lapidibus preciosis·sez patientie in tribulationibus·ꝛc·

¶ Capitulum·Lxxiiij·

AGnes loquit̄ ad sponsaz dicens· A Veni filia, et impone tibi coronam factaz ex septem lapidibus preciosis·Quid vero est corona nisi probatio patiētie·que ex tribulationibus conflatur· et a deo

coronis adornatur. ¶ Primus igitur lapis corone est iaspis. quez apposuit tibi ille qui cōtumelioſe tibi dixit. se nescire quo spiritu loquebaris. et esse tibi vtilius mulierū more subtiliter filare. q̄ de scripturis disputare. Ideo sicut iaspis acuit visum. et accendit gaudiū animi. sic ds ex tribulatione accendit gaudium in animo. intellectum illuminat ad spiritualia. mortificat aiam a motibus inordinatis. ¶ Scūs lapis est saphirus. et hunc apposuit tibi ille. qui fauorabilia loquebatur in facie tua. z in ꝛso detrahebat de te. Sicut igitur saphirus est celestis coloris. et seruat mēbra in sanitate. sic hominū malicia probat iustum vt fiat celestis. et seruat mēbra anime ne supbia eleuetur. ℬ Tercius lapis est smaragdus. hunc apposuit tibi ille. qui dixit te dixisse ea. que nec cogitabas nec loq̄baris. Ideo sicut smaragdus est fragilis ex se. sed tū pulcer et viridis coloris. sic menbraciū citius adnihilatur. sed tū pulcrā facit aiam. ꝓpter patiētie remunerationē. ¶ Quartꝰ lapis est margarita. hunc apposuit tibi ille q̄ amicū dei te p̄sente vituperauit. ex cuius vituperio. plus turbabaris q̄ ds tuo Ideo sicut margarita est alba z pulcra. z alleuiat cordis passionē. sic dolor caritatis introducit deū in aiam. compescit q̄ passiones ire et impatientie. ¶ Quintus lapis est topazius. hunc apposuit tibi ille. qui amara loquebat tibi. cui tu e cōtrario benedixisti. Ideo sicut topazius est aurei coloris. z seruat castitatem et pulcritudinē. sic nichil pulcrius et acceptius est ds. q̄ ledentē se diligere. et pro p̄sequētibus exorare. ℚ Sextꝰ lapis est adamas. hunc apposuit tibi ille q̄ fecit tibi corpale damnū. quē patiēter toleraſti. et noluisti eum dehonestare. Ideo sicut adamas nō frangit tunsionibus. sed sanguie hyrci. sic placet ds homine obliuisci. et negligere ꝓt deū dānū corpale. et cogitare semp ea que ds ꝓpter hominē fecit. ¶ Septimus lapis est carbunculus. hunc apposuit tibi ille qui falsa annūciauit tibi. scz filium tuuz carolum esse mortuuz. et patient tulisti. cōmittens voluntatem tuā ds. Ideo sicut carbunculus lucet in tenebris. et in anulo est pulcerrimꝰ. sic q̄ patiens est in amissione alicuiꝰ rei carissime sibi. ꝓpter deū ad dilectionē sui et in conspectu sanctoꝝ lucet z placet sicut lapis p̄ciosus. Ideo filia sta stabilis. q̄ pro ampliāda corona tua. adhuc aliqui lapides sūt necessarij. Naz abraam z iob. meliores et magis noti seu famosiores facti sūt ex probatione. et iohannes sanctior ex testimonio veritatis.

ℚater dei loquitur filie sponse xp̄i ponēs figurā pulcrā de septem animalibꝰ p̄ que quatuor genera viciosoꝝ z tria genera virtuosoꝝ hominū notabiliter designant. ¶ Capm. Lxxv.

ℚater loquit. ℍ Septem animalia sunt. Primuz habet cornua ingentia. ex quibus intumescēs. et ꝓtra alia animalia bellum faciēs. citius mouet. quia ꝓpter ingētia cornua. nō hz velocitatem currēdi. sed a sentibꝰ z stipitibꝰ retinet. Scōm animal est paruū hñs vnū cornu. et sub ipso preciosum lapidē. hoc animal non capit nisi p̄ virginē. qua visa currit in synum eius. et sic ab ipsa interficit. Tercū animal nō habz uncturas. et ideo quiescēdo stat iugiter ad arborē quandā. quam venator attendēs secat vsq̄ ad medium. quo facto cū animal more suo querit quiescere. cadit arbor et animal rapit. Quartum videtur mansuetissimū et nulli nocet. nec pedibus nec cornibꝰ. Sed qui cūq̄ senserit flatuz eius efficit leprosus. quia illud animal ex natura sua totū est intus leprosum. Quintū animal vbiq̄ timet. et insidias previdet z suspicat. ℬ Sextum animal nichil timet nisi seipm. sed si viderit se in vmbra sua. currit quasi

ad mortem ⁊ semper in tenebris ⁊ occul te desiderat morari ⁊ conuersari Septi mū animal nichil timet· nec etiam mor tem·quia non sentit mortem anteq̄ veni et·Hoc animal habz quatuor mirabilia Primo·consolationem interius habz in dicibilem⁊ Secūdo·non sollicitatur ci bo·qua comedit vilia terre· Tercio· nunq̄ stat·sed semp currit⁊ Quarto· q̄ etā inceūndo quiescit·et moderatū est in progressu suo· ¶ Primū itaq̄ animal assimilatur homini·qui ex dignitate sua intumescit·sed quia tardū est et ponde rosum ad cursus bonoz operum·citius deprehendit·nisi sibi caverit·Scōm ani mal superbiens ex lapide precioso·quez habet sub collo·significat hominē· qui confidens et presumens de se· ex lapide precioso castitatis·designatur monitio nibus tangi·et prefert se alijs· Et ideo ne a superbia capiatur· que facile habet virgineam·sed pungit acutissime·solici te se attendat· ¶ Tercium animal quod non habet iuncturas·assimilat ho mini·qui non habet iuncturas spūaliuz affectionū·et ideo cuz secure credit qui escere·capitur in hijs in quibus delecta tur·Quartū anial qđ totū est leprosum interius·significat hominē·qui ex superbia totus est leprosus·Et ideo quicunq̄z ei consentientw adheret·efficit maculo sus·Tria animalia alia sequentia· mani festabunt tempibus suis· Nam primum animal est quasi thomas pie dubitās·et quasi lapis politus et quadrat⁹· Scōm animal est quasi aurum in igne· et quasi fistula deaurata·⁊ in optio cooperto·o custodita·Terciū animal est quasi tabu la depicta·et apta ad suscipiendos colo res nobiliores· ¶ Itaq̄z si illi homies vi cioſi·qui designantur per illa supradicta quatuor animalia·cōuerterint se ad me· occurraz eis in via·et alleviabo eorum onus·Sin autē·mittam ad eos animal velocius tigride·qđ cōsumet eos·Et si cut scriptum est·fient dies eoz pauci·⁊ filij eoz absq̄ patre·et comm vxores vi due·honorelq̄z eoz pueretur in obpro brium·et pudorem· ¶ Declaratio ¶ Primū animal·id est primus epūs ex nobilitate superbiens·puersus est ex ver bis spūssancti·q̄ veniens romā·et dñam Birgittā secutus vsq̄ ad neapolim Cū essent in beneuento· grauissime passus est de calculo Cui egrotanti spūssanct⁹ dixit p dominā Regi israel infirmo pcep tum fuit. vt apponeret cathaplasma sup vulnus suū·Sic faciat iste· assumat ve ram caritatem in animo ad deū·que est medicamentū optimū·et statim sentiet sanitatē Quo audito votū vouit·⁊ mē te et carne cōualuit·De isto epo habet tercio libro capto·xij·¶ Scōm animal id est scōus epūs·fuit magne puritatis· de quo tercio libro capitulo·xiij·¶ Ter cium anial·id est tercius epūs·q̄ compa tur elephanti· mutatus est ad meliora· ¶ Item loquit̄ ips· Quid consulunt elephas ille? Nonne q̄ nuptie illegitie celebrarentur·ne expense parate perde rent·⁊ q̄ dispensatio a papa facilit̄ pol set impetrari? Sed audi nūc que dico· Omnis qui scienter·et ex industria pec cat contra deū·nisi precedēte magna cō tritione·incurrit iudicū dei· et tribula tionez mūdi·Qui aūt onus alterius im ponit dorso suo·peccat gravius·quia nec timorē habet·nec querit salutē anie· ¶ quāta presumptio· ¶ quātus defect⁹ ca ritatis est·habere claues iurū in manu· et pter modicū corruptibile·conari cō tra claues et iura·Ideo placare studeat ipe deum·et inducat cōiugium illud ad fructuosam penitentiā·et absolutionez debitam·Alioquin dies eius breviabū tur·et veniet in iudicium meuz·Et rui na ecclesie eius·erit tam magna·q̄ vix reedificabitur·et desiderabilia eoz erūt in ruinas·et ipsi in contemptuz·Tu ve ro filia scribe coniugio tibi noto·q̄ nisi se emendauerint·et absolutionem me ruerint·non facient fructum longeuū·

et filij eoꝝ non habebūt longos annos. et que congregata sunt vement ad alienos. ¶ Jtē de eodē episcopo Jste episcopus venit ad me humilis. sicut ille qui cōsumpta hereditate. comedit siliquas. et reuersus est humilis ad patrez Vere filia hec mundialia sunt quasi silique. quando medulla frumēti. id est deus expulsus est a corde. et labor superuacuus et sine fructu residerat. Abundusq; diligitur plus q̄ deus. Deo quia iā iste episcopus incipit cognoscere me et seipsum. Jdeo faciam ei sicut pius pater. obuiscens priorum. et occurram ei in media via. dando anulum in manu. et calciamenta in pedes. et vitulum ad comedendū. Mā ab isto die caritas mea erit feruentior in operibus eius. diuina patientia et sapiētia erit cū eo perfectior. ad trahendū secū proximos suos. frequētior quoq; erit et sollicitior ad sumendū et honorandum corpus meū. hoc vnuz promeruit ei mater mea carissima. que patrona ecclesie eius est. Jtem de eodez episcopo habet in principio. cap̄. Lxxx. ¶ Quartū animal id est epūs. qui in lepra sua perseverabat. vocatus est subito sine sacramētis. De isto require vj. libro cap̄. lxxxvij. ¶ Quintū animal fuit sicut lapis quadratus. homo in omibus tempatus z discretus. De quo require iij. libro. cap̄. xxxij. ¶ Sextum anial id est sextus episcopus fuit homo timorosus. et cordis sui scrutator. qui ecclesiam suam sapienter gubernans. a multis obligationibus liberauit. De isto mortuo dixit xp̄s. Scriptura aurea dicit. q̄ p̄ncipium sapientie est timor dei. illud ē verum. sed ego dico. q̄ finis perfectionis ē etiam timor dei. quē quia iste episcopus habuit. peruenit per compēdiū salubre ad viam salutis. ¶ Septimū animal id est septimus episcopus. maxime ebstinētie fuit. qui zelum dei habens. nec metu nec amore nec dāno reticuit veritatez. hic cum se posuisset ad orationem. reddit spiritum. De isto episcopo sunt plures reuelationes in vita vmie Birgite. Qui fuit dominus hemingus epūs Aboensis. et amicꝰ beate virginis marie Sicut patet extra. capitulo. Ciij. ¶ Jtem reuelatio de episcopo qui fuit successor animalis scōi. Filius dei loquē Scribe episcopo. q̄ aues rapacissime intrauerunt terram. vt ponāt in ea sibi nidos suos. Jdeo laboret episcopus ipse cum amicis suis. vt vngule earū p̄escindantur. z non obtineant cacumina terrarum. nec dilatent alas suas in cōmunitatem. Alioquin rostris suis et vngulis. extirpabunt fructifera terre. et volabunt super excelsa et montes. et terram redigent in solitudinem et ruinam.

Virgo maria loquebatur cum sponsa filij sui. de quodā episcopo p̄ quo ipa deuote orabat Et dat hic notabilem doctrinā et formā virtuosissimā scōm quā episcopi viuere. z se ac subditos suos regere debēat spūaliter z devote. ¶ Capitulum. Lxxvj.

Pater miscōie loquebat spō se xp̄i dicēs Quid faciemꝰ isti ceco epo. Jpe em̄ tria hz. laborat q̄pe vt placeat homibꝰ plus q̄ deo. diligit thesaurz. nō quē angeli custodiūt. sed quē fures furari possūt. diligit etiā se plus q̄ proximū suū. et plus q̄ deū suū. ¶ Et ecce in eodē momento vidit sponsa q̄si sex stateras. quarū tres pōderose erāt. qz deprimebant a ponderē. Alie vo tres ita leues erāt. q̄ ex toto elevabant ad superiora. qz in eis nichil esse videbat. nisi leue quoddā q̄si pluma Et mat dixit. Ecce iste epūs licet hēat tria mala p̄us dicta. timet tū sp. p̄ quē timorē q̄ ē inductiuū q̄ddā caritatis. datū est tibi videre statū eiꝰ. Mā ille tres pōderose statere. significāt opa eiꝰ p̄tria deo. q̄ deprimūt aiam eius. q̄ deo videntur tibi tres. qz affectiōe locutiōe et operatiōe. more statere descēdit ad mūduz.

Jxo vo alie tres statere videñ tibi le
ues ascẽdere·qz nũc cogitatiõe· nũc vo
lũtate·nũc ope ascẽdit ad cũ·sed tñ mũ
dialia ꝓponderãt spũalibꝫ·qz in hȳs im
plicãt feruẽtius ⁊ copiosiꝫ· intñ qz iam
dyabolꝫ trahit eũ ꝑ pedes·⁊ laqus ẽ pa
ratus ℬ Rñdit spõsa·O dña pieta
tis·impone tu aliqꝺ stateris Cui mater
Agnes ⁊ ego expectauimꝫ· si forte eps
recogitare voluerit caritatẽ nr̃az·fz nõ
multũ attẽdit sollicitudinẽ nr̃am· Attñ
facere ei volumꝫ sicut tres amici in via
sedẽtes·⁊ scientes viã·oñderunt amico
eoz eandẽ viã·Quoz ꝓmus diceret O
amice·via quã vadis nõ ẽ recta nec tu
ta·si cõtinuaueris viã istã·latrones etiã
tibi nocebũt·⁊ cum secuz te credideris
moueris·Scõus diceret·Ella ista quã
vadis·ælectabil videt·sed qꝺ ꝓdest ti
bi ista ælcãtio·si amarituꝺ mẽtalis ẽ in
fine ⁊ Tercius vo diceret·O amice vi
deo infirmitatẽ tuã·ideo nõ displiceat ti
bi·si do tibi ꝓsilũ· Nec sis ingtus·si fece
ro tecũ spẽalez caritatẽ Sic facere vo
lumꝫ ego ⁊ agnes isti epõ·si audierit ꝑ
mũ·scõus mõstrabit ei viã·tercioꝫ vo in
troducz eũ in regionẽ lucis· Postea spõ
se ostẽdebant ea q̃ mittebant diuinitus·
ad informationẽ dicti epi vt sequit Jtẽ
loquit mat·Sic dicet epõ Beꝫ licz oia
possit facere·tñ hõ psonalit cooꝑari dz
ad hoc·vt pctñ fugiat·⁊ caritas diuia
obtineat Q Tria nãqꝫ sũt inductia
ad fugiendũ pctñ·et tria coopatiua ad
acq̃rendã caritatẽ· Tria ꝓma qbꝫ vita
tur pctñ sũt ista·scz penitere fidelit de
oibus q̃ remordẽt ꝓscientiã·nolle ea ite
rũ volũtarie ꝓmittere·cõmssa ⁊ cõfessa
stabilit emẽdare·ux ꝓsilia eoz q̃ mũdus
ꝓtemplerũt· Alia tria coopatiua ad ac
q̃rendã caritatẽ ista sũt· Rogare primo
cũ in adiutoriũ·vt auferat ꝑua ælecta
tio·et det voluntas faciẽdi ea q̃ placẽt
deo· Nã caritas diuina non obtinet nisi
ælideret·nec ælitertiũ erit rõnabile·nisi
in dei caritate stabiliat·Et ideo tria sunt
in homie anteq̃ ingrediatur caritas· et
tria alia ingrediũt·qñ infundit caritas
diuina· Nã ante infusionẽ caritatis dei
turbat hõ ꝛe aduentu mortis·turbat de
diminutione honoz ⁊ amiciciaz·ꝛe mũ
di aduersitate·⁊ carnis infirmitate Ob
tenta vero caritate·gaudiũ ingreditur
in ania ꝛe tribulationibus mũdi q̃s pati
tur·angustiatur mens possidere mũdũ·
et gaudet facere honorẽ deo·et pro ho
nore dei tribulari ⁊ Scõm vo inductiuũ
caritatis est·facere elemosinã ꝛe supflu
is· Cuz enim epũs habet vasa ⁊ vestes·si
cut humili cõgruit ꝓlato ad necessitatẽ·
nõ ad ostentationẽ et supfluitatẽ·ꝓten
detur de illis·et ꝛe residuis faciat elemo
sinam· Nã cum de bonis et possessiom
bus tẽpalibus ammarũ· ditantur pau
peres domestici ꝓlatoz ⁊ lasciuũt·tũc
profusius alij veri pauperes clamabunt
vindictã sup eos ⁊ Tercium vo inducti
uũ caritatis·est laboz caritatis· Nã qui
cũq̃ nõ legeret nisi vnũ pat noster pro
obtinenda caritate·placeret deo· ⁊ cari
tas diuina ei citius appropinq̃ret· O
Jtem ait mater ad xp̃m filiũ ei·· Bñdi
ctus sis tu iheſu xp̃e optime gygas·q̃ ce
lerrimꝫ fuisti ad currendã viã·et fortissi
mus ad tenendũ pugnã· Scribit qppe
ꝙ dauid fuit gygas magnꝫ ⁊ fortis·sed
nullo modo similis tibi Dauid denicz a
longe currẽdo·iactauit lapidẽ cõtra ho
stem·tu vero appropinquabas pedibus
inimico·et cõfregisti talũz eius·Dauid
quoq̃ hoste ꝓstrato abstulit ei gladiũ·
amputando caput eius Tu vero ab ho
ste stante abstuliſti gladium·vincens ho
stem viuũ patientia tua·et cõfringẽs ro
bur robusti hũilitate tua Propterea tu
pugil pugilũ es·cui nullus fuit nec erit
similis De robusto enim pie surrexit fo
tissimꝫ filius·q̃ piem et fratres liberauit
Ergo o pissime gygas rogo te·vt epo
isti scientiã pugnãdi donare digneris·et
fortitudinẽ currẽdi in stadio pugillũ·vt
sedeat cuz veris gygantibus·qui vitam

uerunt pro vita· ⁊ p sanguine tuo ob
tulerunt sanguinē suum ℭ Respon
dit filius· oratio caritatis nō negligitur
Nam scriptura dicit· q̄ nemo venit ad
me· nisi pater traxerit eū· Et ideo si tra
hens est fortis· illud vero qō trahitur ē
ponderosum nimis· citius dissipabitur
opus et admchilabit· Si vero illud qō
trahitur est ligatū· nichil iuuare pōt tra
hentem· nec seipm si ceciderit· Si vero
immundū fuerit· abhominabile est ad tra
hendū· Propterea qui trahi debet ⁊ tra
hi videbat· necesse ē vt mūdet puus et
preparet decenter· donec trahibilis et a
lectabilis fiat· ad trahendum manibus·
Ceruntamē propter p̄ces matris mee·
cū iste epūs quesierit viam· demonstrabi
tur ei via recta· ℭ Deinde subiūxit ma
ter dicens sponse· Audi tu cui datū est
audire spūalia· Biri tibi puus· q̄ quādo
episcopus quesierit viam demonstrabit
ei· Ideo nūc dico tibi viaz· Si epūs iste
voluerit ire per viā quā euangelū loq̄
tur· et esse vnus de paucis· debet habere
tria ante aggressionē vie· Debet puno
deponere pondus circūstans· ⁊ onerās
eū· hoc est mūdi cupiditatem et saccū pe
cunie· non diligendo mundū ad aliquaz
superfluitatē ⁊ superbiā· sed habendo ab
eo necessaria sua· iuxta episcopalē moni
gerosam et humilem exigentiā· Omnia
vero alia disponēdo ad honorē dei· Sic
enim fecit ille bonus matheus· deposuit
enim pondus graue cupiditatis· qō ta
men non intellexerat esse onerosum· an
teq̄ assumpsit onꝰ dei leue ⁊ suaue· ℌ
Secundo debet esse precinctus et para
tus ad ambulandū· sicut dicit scriptura
q̄ cum Thobias mitteretur a patre p
pecunia· inuenit angelum succinctū ad
viam· Quem significat angelus iste nisi
sacerdotem domini et episcopum· qui
tenetur esse mūdus in carne et affectio
ne· quia iuxta prophitiam sacerdos ē an
gelus domini exercituū· quia eundē deuz
recipit et cōsecrat· quē angeli vident ⁊
adorant· Cur vō angelus apparuit tho
bie p̄cinctus ad viā· nisi q̄ ois sacerdos
et epūs· p̄cinctus debet esse cingulo diui
ne iusticie· paratus dare animā suā pro
ouibus suis· paratus in vbis loquendo
veritatē· Paratus in operibus ostēden
do in seipso viā iusticie· Paratꝰ ad pati
endū pro iusticia et veritate· nō diminu
endo eā propter minas et obprobria· nō
tacendo propter falsam amicicias· non
dissimulando ꝓpter aliquoꝝ dissuasionē
Omnis ergo epūs qui taliter indutus
est iusticia· nō confidēs in se sed in deo·
ad eū veniet thobias id est homo iustꝰ·
et homines iusti sequentur eum· q̄ plus
proficiūt exempla bona et opera· q̄ ver
ba nuda· ℭ Tercio debet comede
re panem et aquam· sicut legitur de he
lya· q̄ inuenit ad caput suum panem· et
monebatur per angelū comedere· quia
grandis restabat via· Quis est panis
quem comedit Helyas· vnde tantū cō
fortatus est· nisi bonum corporale ⁊ spi
rituale qō dabatur ei· Nam preparaba
tur panis corporalis· propter exemplus
aliorum· vt sciretur placitus esse deo ha
bere moderata necessaria ad refectionē
carnis· Babatur etiā prophetie infusio
et fortitudo spiritualis· quadraginta die
bus laborauit· vt sciretur q̄ non in so
lo pane viuit homo· sed in omni verbo
dei· Nisi enim deus infudisset prophetie
consolationem· certe defecisset ipse ex
infirmitate propria· quia homo erat in
firmus ex se· sed fortis ex deo Quia om
nis qui stat et fortis est· ex deo est fortis
et virilis· Propterea quia episcopꝰ iste
infirmus est· disponimus ei buccellā pa
nis· hoc est diligere deum super omnia·
ordinate· pure· veraciter· et perfecte·
Ordinate· vt mundum diligat ad nullā
superfluitatem· Pure· vt nullum pecca
tum in se nec in proximo diligat· nec cō
suetudinem pravam velit imitari· Vera
citer· vt nullum peccatum ex confiden
tia bonorū operū suoꝝ admittat· sed sa-

pientere temperet seipsum in seipso· ne succumbat ex nimio feruore· aut forte declinet ad pctm̃ ex pusillanimitate· et ex prauor imitatione et leuigatione cul pe· Perfecte vt nil dulcescat tantū ei sicut ꝛus· ℞ Monem⁹ etiam eū habere aquam cum pane caritatis· Que ẽ ista aqua· nisi cogitare cōtinue amaritudinem passionis ihesu xp̃i· Quis em̃ digne posset cogitare angustias humanitatis xp̃i· quas tūc patiebatur· quando rogauit transferri a se calicez passionis· et quādo gutte sanguinis exierūt de corpe eius? Bene quippe sudor ille sanguineꝰ erat· quia sanguis humanitatis dei· cōsumebatur ex naturali timore quē patiebatur· vt ostenderet se esse verus hominem non fantasticum· nec immunē a passione· Ergo bibat epūs aquā istam· cogitando scilicet qualiter ꝛus stetit ante herodem et pylatū· q̄ uloriosus et contemptibilis in cruce· et qūo latus eius lancea aperiebat· ꝛ quo exiuit sanguis ⁊ aqua· ℂ Cūq epūs habuerit ista tria iam dicta· tunc est ei vtile scire dispositionem tempꝝ suoꝝ· a puncipio diei vsq ad noctem ℂ Nam cū primo episcopus euigilauerit ꝛ nocte· statim ꝛbet regratiari deo pro caritate eius in creatione· Pro passione eiꝰ in redēptione· Pro patientia· qua supportauit diu peccata et mores eius· ℟ Deinde cū surgit de lecto ⁊ induit vestes· dicat sic Terra tenetur vestiri terra sua· et cinis esse cū cinere suo· Ceruntamē quia ex punctia ꝛi epale habeo officiū· in speculū alioꝝ Ideo induo te asinū qui es corpus meū in cinere et terra· nō ꝓpter superbiā sed in ornamentū· ne nudus appeas· Nec curo vtr indumentū tuū melius sit an vilius· nisi tm̃ vt ꝓpter honorē ꝛi epalis agnoscat habitus· et in habitu discernat ab alijs epalis autoritas· ad correptionē ⁊ informationē infirmoꝝ· Propterea rogo te pissime ꝛe· q̄ vocasti me ex gr̃a tua· da michi conscientiā in animo· ne superbiam ex magno cineris p̃cio· nec inanit glorier ꝛ colore· sed tribue michi fortitudiez virtutū· Et sicut habitus epalis honorabilis est ꝓ alijs ꝓpter autoritatē diuinā sic habitꝰ anime vtuosior sit apud te Me vel ꝓpter autoritatē indiscrete habitā· ꝛpruinar ꝓfundius Cel ꝓpter habitum laudabilē indigne portatū· ꝛnuter ignominiosius ad damdationem· ℂ Post hec episcopus legat horas vel cantet si pōt· Quo em̃ aliquis altius honoratꝰ ẽ· eo maiorem obligatur facere honorem ꝛo Attamen cor purum et humile· ita placet ꝛo in silentio· sicut et in cantu· ℟ Deinde dicta missa vel ante· faciat episcopale officiū suuz· sive corpale fuerit sive spūale ⁊ in oibꝰ opibꝰ suis habeat misericordiā· et consideret honorē ꝛi· Me ab infirmis vitꝛatur· plus curare ꝛ bonis tempalibus q̄ ꝛ spūalibus· ℂ Cuz autē accedit ad mensā dicat sic· O dñe ihū xp̃e· qui vis q̄ corpus sustentet ꝛ cibo corpali· Rogo te da michi auxiliuz· sic dare corpi meo necessaria sua· vt nō attediet ex nimietate ciboꝝ· nec ꝛficiat ex pcitate· sed inspira michi moꝛrantiā ꝓgruā· vt cū terra ꝛ tra vivat· dns terre a terra sua nō ꝓuocet ad irā· Postea in mēsa sedēs· habeat moꝛratū solaciuz cū cōsedentibꝰ Sic tm̃· q̄ detractio caueat ⁊ scurrilitas· Sūmope q̄ caueat ne talia loquat· vñ alij corroboret in vicijs suis· seu occasionē habeāt ad pctm̃· Nā q̄ lucere doz alijs· tenet ꝓfitꝛare q̄d ꝛcz· ⁊ q̄d licz apō ꝛū· q̄d edificat alios· et q̄d expedit ad salutē· Ceruntū· sicut in mēsa corpali· ois cibꝰ insipidus est si ꝛficit panis ⁊ vinū· sic in mensa spirituali· omnia erunt insipida anime· si deficit vinum spiritualis leticie· et panis ꝛ ctrine dei· Ideo episcopꝰ loquat aliq̄d in honorē dei in mensa· quo corroborentur cōsitꝛntes in aia· aut legi faciat aliquid edificatoriū· vt in vna et eadem refectione corporali· et corpus reficiatur· et anima spiritualiter instruatur· ℣

¶ Post refectionē vero lectis gratijs· loquatur episcopus illa que expediunt· et agat agenda scōm epāle officiuz· aut capiat somnū si expedit nature· vel certe reuoluat libros· in quibus ad spūalia trahi possit· ¶ Post cenam vero· gaudere potest cum familiaribꝫ suis honesto modo· et consolari eos· quia si arcus nimis extenditur· citius frangitur· Ideo moderata leticia propter infirmitatem carnis· placet ꝙ Ceruntamē sicut mater ablactans filium· pungit primo ubera cinere vel aliqua amaritudine· donec filius assuescat cibis solidioribus· sic episcopus discretꝰ debet esse ad suos ⁊ cautus· vt et in leticia seruet modestiam· ⁊ in refrenantia pietatez· quatinus primo attrahat suos ꝙ· per verba timoris diuini· et humilitatis· Inde reuereri doceat deum et diligere· vt et suorum familiarium sit pater per diuinam autoritatem· et eorum mater et nutrix per informationē benignā· ¶ Si vero aliquem suoz scit peccare petīm ad mortē· q̄ nec per ꝟba aspera nec p̄ leuia resipiscit· separet et expellat eum a se· Alioquī· si retinuerit eū ꝓpter vtilitatē et fauorē carnalem ⁊ tempalem· non erit immunis a peccato eius· ℳ Postea ꝟo ingrediens lectum flectat coz suū ꝙ· ⁊ recogitet quales in die fuerunt cogitatiōes et affectiones eius· Qualia opa et iudicia sua· et petat auxiliū et misc̄diam ꝙ· habendo voluntatē firmā emendandi se quando poterit· ¶ Deinde ingrediens lectum oret sic· O domine deus meus qui creasti corpus meū· vide me misericordia tua· ⁊ presta michi auxiliū tuū· vt nō ex nimietate somni accidiosꝰ fiā ad seruitium tuū· nec ex ꝙfectu somni deficiam in seruitio tuo· sed modera somnū meū· quē p̄cipis habere ad temporum et corpis releuationem· vt inimicus nō noceat corpori· nec ex occulto ꝟdicio tuo in anima ꝙmineꝫ· ¶ Postea surgens ꝙ lecto· si aliqua illicita in nocte contingant diluat cōfessione· vt sequentis noctis somnus· cum precedentis noctis ꝙ lictis non incipiat· Sicut scriptum est· Sol non occidat super iracundiam vestram· sic nec super cogitationes et illusiones vestras· Quia q̄ñq̄ petīm q̄ veniale ⁊ modicū est· fit mortale p̄ negligētiam et cōtemptū· ¶ Cōsulo etiam· q̄ omni sexta feria peniteat· faciendo ꝟmiliter confessionem suam sacerdoti· cum voluntate emendandi· Alioquin cōfessio michil valet· ℳ Deinde advidit mater ꝙi· Si episcopus ierit per viam istam· p̄caueo eum de tribus· Primo q̄ via erit arta· scō spinosa et pungitiua· tercio inequalis et petrosa· Contra ista tria dabo ei tria remedia· Primū est q̄ vestibus vestiat se· Scō q̄ teneat ꝙē digitos ante oculos· inter quos respiciat tanq̄ per cancellos· ne spine subito et faciliter penetrēt oculos nuꝰ Tercio est q̄ ponat caute pedes i terrā· ⁊ in quolibz vestigio sollicite temptet si pes subsistit solide· nec nimis precipitanter ponat ambos pedes simul· nisi prius fuerit certus ꝙ via· vtz lubrica sit an equalis· ¶ Quid ergo significat q̄ via est arta· nisi malicia malox ⁊ aduersitatē mūdi· que impedit ⁊ sollicitat iustum in via iusticie Ideo contra ista induat se epūs vestibus patientie ⁊ cōstantie· q̄ gloria magna est pati obprobria p̄ iusticia et veritate· Quid ꝟo significant decem digiti habendi ante oculos· nisi ꝙcem precepta· in quibus iustus homo speculari debet quotidie· Et quotiens pūgit spina obprobrij· respiciat dilectio ꝙi· Quotiens pungit spina malicie· apponatur dilectio proximi· Quotiens vero delectat amor mundi et carnis· respiciat q̄ scriptum est· Nō concupisces· sed concupiscētie tue pone frenū atq̄ modum· Vbi em̄ caritas est diuina· ibi est patientia in tribulatiōibꝫ· gaudiū in infirmatibꝫ· ꝟlor ꝙ supfluitatibꝫ· timor ꝙ honore· hūilitas in ptāte· ⁊ ꝙsideriū ad relin-

quendum mundū ❡ Quid vo signi
ficat·q̄ in quolibet vestigio ꝛbet tēpta
re si pedes stant solide·nisi q̄ vbiq̄ tene
tur timere rōnabiliter? Nā iustus ꝛbz
hr̄e duos pedes spūales·ꝛsideriū scilicz
eternoū·et fastidiū mundanoꝝ; In pīo
ꝛbet esse discretio·ne ꝛsideret etna ad
honorē suum solū plus q̄ dei Ideo totū
ꝛsideriuz suū ponat ad voluntatē ꝛ ho
norem ꝛi·In scō debet esse cautio·ne
fastidiū mundi sit irrationabile·vel pro
pter impatientiā vite ꝛ casus aduersos
vel ꝓpter accidiā diuim laboris· Ideo
in isto sit cautio·vt fastidiū mūdi ꝓpt̄ sit
ꝛsideriū melioris vite·et propt̄ abhoia
tionē peccatoꝝ· ❡ Ergo si episcop⁹ ha
buerit istos duos pedes·timendo etiaz
q̄ illa que emendant·q̄ forte non sūt be
ne emendata·ꝛ processerit in via ista ar
ta et spinosa·tunc precaueo eum iterum
de tribus inimicis qui sunt in via; Pri
mus quippe hostis sibilat in aures eius
Secundus stat ante eum· paratus pun
gere in oculos eius; Tercius iacz ante
pedes eius·clamās alte ꝛ hīs laqueuz·
vt illaqueet pedes eius·si ad clamorē ip
sius in altum eleuent; ❡ Primus
itaq̄ hostis sunt homies illi·vel inspirati
ones ille dyabolice·que suggerunt epis
copo taliter·Cur sic vadis humiliter ꝛ
arte? Cur tantū assumis tibi laborem?
Nūquid vis tu sanctior esse alīs·vt fa
facias illa que nemo facit? diuerte pote
rius in viam floridā per quam ambulant
plures·ne forte cōtemptibiliter ꝛficias
Quid ad te si homies viuunt bene vel
male? Quid ꝓdest tibi offendere illos
a q̄bus honorē consequi poteris ꝛ amo
rem·si nō offendūt te neq̄ tuos? Quid
ad te si offendūt ꝛū? Da potius eis do
na ꝛ accipe·vtere honore tuo et amici
cia hoim. vt eq̄ possis honorē hoim hr̄e
et celestia obtinere· Ecce talis hostis
sibilat ꝛ sibilant in aures mltoꝝ Et mo
lucerne multe q̄ lucere deberēt in tene
bris·facte sunt ipe tenebre·et aurū opti
mū mutatū est in lutū· Secūs hostis q̄
pūgit oculos·est pulcritudo mūdi ꝛ pos
sessiones terre·apparatꝰ rerū ꝛ vestiuz·
fauores hoim et honores· Cū essi omia
ista appetunt̄ ꝛ offerunt̄·sic excecāt ocu
los anie ꝛ rōnis·q̄ dulcius viꝛat̄ stare
cū sampsone ad molā cure mūdialis· q̄
cū spōsa ecclesia ad dispensationē cure
pastoralis Insup ꝛ caritas ꝛi si qua fuit
tūc magis tepescit·pcīm cōmittit̄ fiduci
aliter·ꝛ ꝓmissuz ex ptātis fiducia leuigā
tur· Proptēa cū epūs hz necessaria sua
pstituto familie sue nūero·quo honestate
tē suā et autoritatē seruare possit·cōten
tetur·sicut scriptū est Sint mores vri si
ne auaricia cōtenti moꝛatis rebus·q̄
nemo militans ꝛo toto coꝛde·implicat
se secularibus·nisi cōtra voluntatē suaz
ad honorē ꝛi ❡ Tercius hostis hz
laqueū·q̄ clamat taliter·Cur sic humili
aris·q̄ p̄ alīs honorari poteris? Labo
ra ergo vt ascēdas supius·tūc abūdare
et dare poteris amplius·Esto igit̄ sacer
dos·vt sedeas cū pmis Esto epūs·ꝛ po
stea archiepūs vel altioꝛ·vt maiorē obti
neas quietē·maiꝰ seruitiū·ꝛ maiorē ho
norē·Tūc alios adiuuare poteris·ꝛ ab
alīs plus timeri·ꝛ a pluribꝰ ꝓlari Cū
q̄ animꝰ talibus illudit̄ suggestionibus
mox incaute extendit̄ pes ad cupidita
tē·ꝛ inquirit̄ modꝰ ascensionis·ad subli
miorem statum·Et tūc animus sic inne
ctitur laqueis cupiditatis et sollicitudi
nis temporalis·q̄ vix consurgit Nec mi
rum·Scriptura em̄ dicit·q̄ qui episco
patū ꝛsiderat vel sacerdotiū·bonū opꝰ
desiderat·Quid est illud bonū? Certe
laboꝛare pro anima et pro honoꝛe dei·la
boꝛare pro eternalibus et non pro casu
ris; Nunc autem omnes desiderant ho
noꝛem·sed non laboꝛem·qui tamen non
est honoꝛ sed afflictio; Ubi enim non
est onus laboris diuini·ibi non subse
quitur honoꝛ anime apud deū; Propte
rea episcopus nō appetat altioꝛē gradū
vel alium q̄ quem habet·quia laqueus

absconditus est in terra·et decipula sup semitam ambulãtis· ℭEt ideo vtile est ei stare in statu quẽ habet·donec deo placuerit ei prouidere aliter·aut prelat⁹ superior ecclesie precipiat aliud ad honorẽ dei Istud iam dictũ·est consiliũ ⁊ cautio quedam caritatiua· ℜ Nũc autem dicere volumus·quid episcopus facturus sit scõm dñz·Ipe vtiq; tenetur episcopalem infulam habere in brachijs suis stricte custodiam· non vendere eã pro pecunia·non concedere alijs ꝓpter amiciciam·non perdere eaz propter negligentiam et tepiditatem·Quid em̃ significat corona seu episcopalis infula· nisi potestatem episcopalẽ? Ordinare scilicet clericos·corrigere errantes·instruere vbo et exemplo suo ignorãtes Quid vero est custodire stricte infulam·nisi sedule cogitare quomodo accepit ipsam potestatem·ad quid obtinuit eam·quomodo eam tenuerit·et quis erit ei facturus·Si ergo cogitare voluerit qũo obtinuit eã·attẽdat primo si ꝛsiderauit eã propter se·an ꝓpter dñz·si propter se·timeat rõnabiliter·si vo ꝓpter dñz· meritoriũ est et spũale·Si vero attendat·ad qd obtinuerit potestatẽ et dignitatez· certe ego dicã ei·Ad hoc scilicet vt eẽt cõsolator aiaz ⁊ liberator meritis suis· ꝛ quarũ elemosinis viuit·vt esset nutritor pauperũ·diuitũ q; pater·aditor dei in spũalibus·et pro ꝛo emulator·ℭ Si vero scire voluerit fructum ptãtis·hoc bene ꝛclarat paulus·Qui inquit bñ ministrauerit·duplicẽ habebit honorem, corpalem scz et spũalem Qui vo episcopalem habet vestẽ sed non vitã·qui querit honorẽ sed negligit laborẽ·hic dupli ci confusione dignus erit S Quid vo significat q; potestas non ꝛbet vendi·nisi q; episcopus non debet esse scienter symoniac⁹·nec in alijs tolerare si sciueri? Nõ ordinare aliqs nec ꝓmouere ꝓpter pecuniã·nõ exercere officiuz suũ ꝓpt honorẽ hoim ⁊ fauorẽ·Nec ꝓpter ꝓces carnales exaltare illos·quos indignos nouerit ⁊ male vite ℭ Quid vero est·q; nõ ꝛbet alijs cõcedere suã ptãtez ꝓpter amiciciã·nisi q; nõ debet simulare pctã alioz ꝓpt falsã miaz·nõ tacere ꝓpt amiciciã·non portare in vso suo peccata alioz·que põt et tenet corrigere ꝓpt aliquã carnalitatẽ·est em̃ epũs speculator dñi·et ideo sanguis mortuoz exquiritur·de manu speculatoris·si vidit periculũ et nõ clamauit·aut si ꝛmiebat et nõ curabat· ℭ Qz vero epũs nõ debet perdere coronã seu infulam ꝓ negligentiã·hoc significat·q; epũs non ꝛbet illa cõcedere alijs ad faciendũ·que ipse personalit tenet facere et põt facere·nec ꝓpter quietem suã tepidã illa debet dimittere, que ipe personaliter fructuosius q; alij posset implere·nec etiam ignorare debet vitam eorum·quibus ꝓmittit officia sua·sed inquirere occulte et aperte vitam eoz quib⁹ ꝓmittit·et qũo seruãt iusticiã·q; officiũ epale non est quietis· sed sollicitudinis ⁊ laboris· ℭ Cũ q; epũs sicut iam diri bene custodierit infulam·oportet q; habeat etiaz sub brachijs suis fasciculum florum·quibus alliciantur oues remote et vicine·Solet enim bonus pastor, per flores et fenum trahere post se oues suas·Quid est iste fasciculus florum·nisi predicatio duma que ptinent ad episcopũ? Que vo sunt brachia duo nisi operatio dupler·facere scz bona opa in aperto ꝓpter incitamentũ alioz·⁊ facere bona in occulto ꝓpter timorẽ ꝛi·⁊ exemplũ vicinoz Ergo si põdicatio cõiungatur cum hijs duobus operibus·pulcerrimus erit fasciculus florum·post quẽ oues vicine in episcopatu suo gaudenter current, Oues etiam que remote sunt audientes famam eius· libenter desiderabunt eum, ℭEt propter verba bona, et propter opera caritatis· que sequentur verba; Nam hij sunt suauissimi flores· ad alliciendum oues· facere scilicet virtuosa

opera ⁊ ea alios vcere·nō in vbosa scientia·seo in paucis vbis et caritate plenis·Mō emī vcet pconem vi esse mutū· nec speculatorē vomus vi esse cecū ¶ Adhuc etiā vficit episcopo vnū·Cum emī ipse pvenerit ad portā· decet eum aliquid presentare summo regi·Jdeo cō sulim⁹ ei·q̄ pītet regi vas sibi carissimū et illud vacuū et ornatū·Eas itaq̄ episcopo carissimū cor suū est·hoc ergo presentet et offerat deo·totum ornatū vtutibus·seo vacuum a voluntate propria· et amore carnis·Et sic tūc quādo epūs appropinquauerit porte· occurret ei exercitus effulgens·Jpe vs ⁊ homo suscipiet eum·Angeli q̄ tunc dicēt· O dñe deus·ecce episcopus qui fuit mundus in carne·in sacerdotō pur⁹·aplicus in pōcatiōe·episcopus/vigilās in officio suo· virilis in operatiōe·humilis in potestate·Ecce quē desideranimus ꝓpter puritatē suam·et ideo presentamus eū tibi· quia desiderauit te propter caritatē tuā Tunc quoq̄ dicture sunt anime sancte in celo existētes·Ecce o vomie vs·gaudium nostrū est in te·Attamē gaudem⁹ etiā de isto episcopo Nam florē portauit in ore·quo vocabat plures oues·florez portabat in manibus·quo reficiebat advenientes oues·flores transmittebat habitantibus delonge· quibus excitabat vomientes oues·Et ideo quia floribus verboz suorū augmentauit chorū nr̄m· gaudemus in eo·Saude ⁊ tu dñe vs in homie isto·et de honore eius·quia super omnia desiderauit te·Tūc quoq̄ dicturus est episcopo dominus dator glorie· O amice·venisti presentare michi vas cordis tui vacuum a te·et desiderasti impleri de me·Jdeo veni·et ego implebo te meipso·Tu esto in me et ego in te· gloria enim tua et leticia nunq̄ habebit finem ⁊

Virgo Maria notificat sponse oranti pro quodam heremita

amico suo tūc mortuo·q̄ anteq̄ corpus illius sepeliatur sub terra·anima eius introduceī in gloria·¶ Capm· Lxxvij·

ORante sponsa pro quodam sene presbitero heremita·pclare vite ⁊ magne vtutis amico suo·qui tūc migrauerat de hac vita· et iam posit⁹ erat in feretro in ecclesia· vt sepelireī Tūc ibidem sponse apparuit virgo maria sic dicens· ¶ Attē de filia et scias·q̄ anima istius heremite amici mei·statim cum egressa fuit de corpore eius intrasset in celū·nisi quia non habuit in morte perfectū deside riū· pueniendi ad pītiam dei·et eius visionem· Et ideo detineī nunc in illo purgatorio desiderij·vbi nulla pena est·nisi soluz desiderium pueniendi ad dum Sed tamē scias q̄ anteq̄ corpus eius intret sub terra·ania eius introduceī in gloria·Additio·¶ Dic iterum illi seni religioso· diu stetisti in heremo·et feciste fructum qui michi placuit· conuertens bestias in oues·et leones in agnos⁊ Nunc sta constanter in vbe in qua platee strate sunt sanguine sanctorum meorum· quia auditurus es iudiciuz·et retributionē tuam videbis· Quibus auditis statim infirmatus est·et non longe post in pace quieuit· Hic frater quidem benedictinus·rogauit dominaz vt requireret deum·quatinus certificari posset de habitu suo·quia multum tribulabatur de multitudine abusionum habitus·religionis sancti benedicti·Jgitur cum domina fuisset in spiritu·dixit ei filius dei·Bi ri tibi prius·scilicz·iij·libro·xx°. et· xxij· capitulis·q̄ benedict⁹ famulus meus· habuit corpus suum quasi saccuz·qui habuit quintuplicem vestem ⁊ Prima fuit tunica aspera· qua domuit carnem et motus inordinatos ne lasciuirēt· et non excederent metas suas⁊ Secunda vestis fuit cuculla simplex· non accurata nec rugosa·q̄ tegeret ⁊ ornaret ⁊ calefaceret carnē·ne videtib⁹ horor eēt· B

Tercia fuit scapulare·quo ad laborem manuū promptior ꝛ expeditior inuenire tur·Quarta vestis fuit munimentū pedum·vt esset agilior et hūlior·ad ambulandum in via dei Quinta fuit cingulū humilitatis·quo precinctus restrigeret superflua·et expeditius laborare cōsuetum et iniunctum laborem· Nunc autē fratres sui querūt vestes·que excitant luxuriam·et abhominatur asperitatem· querunt indumenta que placeāt hominibus·ꝛ que carnem excitant ad carnale·Nam pro cuculla assumūt capam ita rugosam· ita latam et longā· vt potius videant superbi ostentatores·q̄ religiosi homines humiles· Pro scapulari vero·habent breuem panniculū ante ꝛ retro·et caput muniūt cum caputio secularium·vt secularibus se cōforment Et sic nec similes sunt hominibus mundi· nec laborant cum humilibus seruis ꝛ Pedes vero sic muniūt·et sic precingūt se cingulo·sicut qui parati sunt ad nuptias·non ad ꝛcertandū in stadio laboris ℭ Propterea monachus qui saluari desiderat·attendat q̄ regula benedicti mei·permittit habere necessaria cū moderantia·vtilia nō superflua· honesta ꝛ expedientia·omia humilia· nullaq̄ superba·Quid enim significat cuculla·nisi habere maiorem pre ceteris humiliatem? Quid vero significat caputiū cōtemptibile cuculle·nisi quandā abiectionē hr̄e contra mores mūdiales? Sed cur nūc a religiosis assumit caputiū mundiale· nisi quia erubescūt humilia·et vt mūdialib⁹ se cōcordēt? Quid vo ornamtēi hz cauda caputij·q̄d ve vtilitatis·nisi quādam ostentationē·et quandā cōtra religiōis pulcritudinē curiositatem? Quid vo facit capa rugosa plusq̄ cuculla·nisi vt monachus gyrouagus·expeditior et gloriosior credat ꝛ videat· Attamē etiā si capa hūilis ꝛ pura·portaret ꝓpter aliquā ꝓmendabilē necessitatē· nō obesset moribus bonis·sed ꝛcentior esset cucula hūilitatis·vt vnusquisq̄ ꝛ habitu suo cognosceret·cuius ordinis esset ꝓfessor Si vo monachus infirmaret in capite aut affligeret frigore nō peccaret·si haberet ꝓueniens ꝛ hūile cooperimentuz subtus caputiū caculle· nō ab extra·q̄ hoc arguit leuitatis ꝛ vanitatis· Respō dit dña·O vmie ne indigneris si quero Nūquid illi fratres peccāt·qui portant talē habitū ex licentia prelator·et pīetudine institutionū predecessor? O Cui deus·Dispensatio inquit rata est· si ex bona intentione ꝓcedit Nā quidā dispensant ex zelo iusticie· Alij ex falsa cōpassione·ꝛ indiscreta ꝓmissione· Alij ex leuitate morū suor·et affectu placendi hominibus Alij dissimulant iusta·quia vacui diuina caritate sunt·Sed apud me est illa dispensatio grata· q̄ nō cōtrariat hūlitati Et illa ꝓmissio rata est·q̄ necessaria discrete ꝓmittit· superfluaq̄ etiā in minimis dānat ℭ Itē quesiuit vmia O dñe ꝛus meus·q̄d si aliqui ignorāt·quid melius aut ꝛcētius sit in regla· nūquid etiā illi peccant? Respōdit xps Quō ꝑt professor regule ignorare regulam·q̄ q̄tidie legit ꝛ audit? In qua instituit monachus·hūliari ꝛ obedire·ꝛ habitū hr̄e ꝛ vilioub⁹ nō ꝛ mollioub⁹·ꝛ habitū portare exemplarē· nō pomposū Aut cuius ꝓscientia sic obtusa est·q̄ nō intelligat se professorē hūilitatis·ꝛ totius pauptatis? Ergo ille est monachus benedicti·q̄ plus obedit regule q̄ carni·q̄ nec in hitu nec in moribus alicui placere ꝛsiderat nisi deo·q̄ q̄tidie ꝛsiderat mori·et parat se ad exitū ꝛ hoc mūdo·solliciti⁹ ē quo reddat rōez ꝛ regla bñdicti·

Respōsio matris vgi-

nis ad spōsaz filij orantē pro quodā sene heremita ī dubitatiōe posito An acceptius esset ꝛo.q̄ ipse fruerē mētalis ꝓlationis dulcedie nō recedendo vnq̄ de heremo·an q̄ ꝛscēderet aliq̄n ad edificā dū anias ꝓmor· ℭ Capl'm· Lxxviij·

Ater loquitur· ¶ Dic illi presbitero seni heremite amico meo Qui quasi cōtra voluntatem suā·et pacē anime sue· constrictus fide et deuotione proximorum· Aliqñ relicta cella solitudinis·7 sua cō templatōis quete· ex caritate descēdit de heremo inter gentes· ad dandū consilia spūalia eisdem primis· Cuius exēplo et consilio salutari·mlte anime ad dñm conuertunt· et iam conuersi ad altiora virtutum proficiunt7 Qui humiliter dubitans de calliditate·et dceptōe fraudulenta dyaboli·te rogāt de cōsilio cum humilitate et rogauit vt orares pro eo7 Super hoc videlicet vtruz deo magis placeret q ipe vacaret siue soli contēplationis dulcedini·an deo acceptior esset talis caritas proximoz? Dic ergo ei sic ex parte mea·q omīno deo magis placet·q sicut dictū est·aliqñ ipe descendat de heremo·et vadat ad exercēda in primis talia opa caritatis· participādo cū eis·virtutes 7 grās quas ipe habet deo· vt ex hoc ipi conuertantur·et adhereāt feruentius deo· et participes fiant glie eius·q si in cella solitudinis idem heremita siue soli consolationi mentali vacaret7 ¶ Et dic ei·q de tali caritate maius meritū retributiōis ipe habebit in celis7 Dum tñ·ad telem caritatem excendā ipe vadat cum cōsilio semp· et voluntate sui seniois pīs spūalis ℭ Itē dic ei·q ego volo q ipe recipiat i filios suos spūales sub consilio suo regendos· omēs heremitas· et eciā oēs moniales· et reclusas·olim filios spūales illi9 amici mei heremite·q mortu9 est ℭ Et dirigat eos omēs·suo caritatiuo cōsilio spūaliter et virtuose·sicut ille i vita sua gubernaut et direxit eos·qz sic placz deo7 Et si ipi eū in prēm receperint·et ei humlit obedierint in vita heremitica· et spūalitūc ipe erit eis pater·et ego ero eis mater·Si vero aliquis eorū noluerit eum in prēm spūalem recipere· aut ei obedire·tunc melius erit tali inobedienti·q statim recedat ab eis·q̄ q amplius permaneat cum eis7 ℭ Vadat tamē idem amicus me9 supradict9 ad eos· et reuertatur ad cellam suā·quotiēs ei videbit· semp tñ cum consilio 7 voluntate sui patris seniois7

Post duos ānos a tē

pore quo sponsa habuit illā visionem de animali et pisce que continetur supra in isto quarto libro scō capitlo· xps apparens ei exponit dictā visionē obscurissimā·valde clare 7 notabilit·dicēs q animal et piscis per pctōres et gentiles Lapidēs vero per iustos et virtuosos homines designantur·

ℭ Capitulum·Lxxix·

Ilius loquit ad spōsam7 ¶ Biri tibi pz·q desidero cor animalis·et sanguinē piscis7 Quid aūt est cor animalis nisi illa anima dilecta et imortalis xpianoz·q̄ plus placet michi q̄ omīe qđ in mūdo dēsiderabile videt? Quid vero est sanguis piscis· nisi caritas pfecta ad deū? Ideo cor·p̄sentari debet michi mūdissimis mambz Sanguis vero in vase ornato· qz mūdicia deo et angelis placita est7 ℭ Et sicut gēma in anulo·sic puritas cōuenientissima est·omīi opi spūali7 Caritas vero diuina pītari dz in vase adornato· qz anima gentilū·q̄si vas relucere et ardere dz· ardentissima dilectiōe ad deū·p quā fideles et infideles tanq̄ vnū corpus vniunt capiti suo deo Ergo qui pītare michi desiderat corpiani indurati i pctō· q̄ est quasi aial absq̄ iugo obedientie·discurrēs p vicia·7 i desideriis suis viuēs debet manus suas pforare terebro acuto·qz tūc nec gladij nec sagitte prevalebūt· ¶ Quid vero sūt manz hominis iusti· nisi opatiōes eius corpales. scz et spūales? Corpalis eni manus·id est laborare 7 sustētare corpus necessaria est Spūalis vero manz·ē ieunare·7 orare

et simila ¶ Ergo vt omis operatio hois sit moderata ⁊ discreta dz pfozari tiore dei ¶ Nam omni hora cogitare tenet ho mo·qz deus est semp pns·⁊ timere ꝛebz ne auferat gratia sibi data· qz sine adiu torio dei·homo nichil potest·et cum ei⁹ ceritate omia potest ¶ Sicut ergo tere brum ꝓparat foramina rei imponende· sic timor dei omia opa solidat·⁊ ꝓparat viam caritati diuine·et allicit deum ad iuuandū· ꝓpterea sit homo timoro⁹ in oñibus actibus suis·et discretus·qa licet vterqz labor spūalis·scz ⁊ corpalis necessarius est·tñ sine timore et discreti one vtilis nō est·qz indiscretio et ꝓsump ptio omia corrumpūt·et confundūt· et bonū pseuerantie tollunt ¶ Qui ergo ꝛe siderat vincere duriciam animal'·sit ibi e pibilis in opibus discretōis·et constās in timore·et spe adiutorij dūm·et cone tur quantū pōt·et deus adiutoriū admi nistrabit·cōfringendo cor indouratum ¶

Q Debet eciā amicus meus muni re oculos suos·palpebris ceti·cū fortis simo bitumine·ne ex visu basilisci moꝛa tur ¶ Quid autē sunt oculi viri iusti·nisi duplex consideratio eius quotidie habē da·scz cōsideratio beneficioꝝ dei·⁊ cog nitio sui ipius ¶ Cogitans enim bene ficia dei ⁊ misericordiam eius·attendat vilitatem ꝓpam·et ingratitudinē suam· ad beneficia dei ¶ Et cum anim⁹ sentit se mereri iudiciū· muniat oculos conside· ratōis sue·palpebris cete·ꝛest fide ⁊ spe diuine bonitatis·vt non dissoluat cogi tando miscōiam·nec diffidat cogitando iudiciū dei ¶ Sicut enim palpebre cete · nec molles sunt vt caro·nec dure vt os sa·sic homo int miscōiam dei et eius iu diciū moderatus sit· sperādo constanter miscōiaz·⁊ timēdo prudent iudiciū·Sau deat quoqz de miscōia·et ꝓpter iusticiā proficiat de virtute in virtutē ¶ Ergo q sic quotidie stat inter miscōiam et iustici am·spe ⁊ timore·nō hz timere ocl'os ani malis ¶ O Quid ād sunt ocl'i anima lis·nisi sapiētia mūdana et pspitas tem poral' ? Sapiētia eni mūdi q primo ocu lo aialis ꝓpatur·est quasi visus basilisci qz sperat illa q̄ videt·⁊ remuneratō ei⁹ est in ꝓmptu·qz desiderat pitura ¶ Sapi entia vero diuia spat illa q̄ nō videt· p speritatē mūdi nō attēdit· hūlitatem et patiētiā diligit·remuneratōem nō q̄rit· nisi eternā ¶ C Scōus oculus aialis est psperitas mūdi·quā mali appetētes· ce lestia oblunscunt et psequunt·⁊ contra ꝛū indurant ¶ Ergo ois homo qui desi derat salutē ꝓmi· comūgat oculos su os cum discretōe·ocl'is aialis idest ꝓpri mi· ꝓponendo ei beneficia miscōie dei·et iudicia eius· apponēdo verbis mundiali bus verba sapiētie ꝛei·ostendendo pseue rantē vitā continēte·hoñibus inconti nētibus·contēnendo diuitias ⁊ honores pñtes· ꝓpter caritatē ꝛei·ꝓdicando ingit· et ꝓdicata implēdo·Quia vita spūal' ap probat verba·et exempla scā plus pfici unt·q̄ verbosa eloquētia sine operū ef fectu·Nam qui beneficia dei·et iudicia ēius semp habēt in mēte· qui verba dei continue habēt in ore·et illa ope implēt et firmiter sperāt in bonitate dei·nō le dunt cuspidib⁹ gladioꝝ inimici·id ē fal lacibus adinuētionib⁹ hoim mundialiū· sed proficient·et ꝓpē caritatē conuer tent errātes·ad verā caritatē dei ¶ Qui vero de grā supbiūt·et ꝛe eloquentia q̄ runt lucrum·viuētes moriunt ¶ C Lamina qz calibis alligari dz cordi·qa caritas dei semp ponēda est añ oculos· cogitando scz·qūo ꝛus factus homo hu miliauit se ¶ Qūo ꝓpicando tolerabat fa mē·et sitim·et laborem ¶ Qūo suspens⁹ in cruce et mortu⁹·surrexit ⁊ ascēdit in ce lum ¶ Hec lamina id est caritas habz la titudinē·⁊ planicie·qñ mens parata est pati libent contraria aduenientia·quāo de nullis iudicijs ꝛei murmurat·nec an gustiat de tribulatōibus· sed voluntatē ꝓpam·et totū corp⁹ ponit in volūtate ⁊ dispositōe dei ¶ C O filia·ego fui calibs

fortissimus·quãdo in cruce extensus·z q̃ si oblitus passionis mee z vulnerũ meo rum·orauit pro inimicis·¶ Claudenda quoq; sũt interstitia nariũ·et clauso ore currendũ est ad animal Quia sicut per interstitia narium intrat z exit flat9·sic per desideria homis intrat vita et mors in animã·Et ideo sicut a morte·sic a de sideriis malis cauendũ est ne intrent in animã·vel ne ingressa immorent·Ergo qui arcua vincere ꝓponit·attendat ad temptationes suas·et caueat ne p inor dinata ꝛsideria minuat ꝛi zelus· q3 to to ꝛsiderio z zelo diuino·et cũ omi pa tientia currendũ est ad peccatorẽ·opor tune et imptune·vt cõuertat·et vbi iu stus nichil ꝓficit loquendo vel amonẽ do·ibi zelus est exercendus·orõnũq; in stantia continuanda· ¶ Insup ani mal ambabus manibus apprehendendũ est·Nam anial habz duas aures· vnam q̃ libent audit ꝛlectabilia sua· aliã quã obstruit ne audiat ꝓficua anie sue Sic etiã amico ꝛi est vtile habere duas ma nus spũales·sicut prius habuit corpales sed habeat eas pforatas· Una man9 sit sapientia diuina·qua ostẽdat peccatori omia esse caduca mũdi hui9 z labilia·z qui ꝛlectat in eis seducit z non saluat· quia omia ad necessitatẽ concessa sunt· et nõ ad superfluitatem; Scda manus sit exemplũ bonũ et bona operatõ·quia bon9 homo facere ꝛbet q̃ ꝛcet·vt au diẽtes exemplo eius roborent Mã mul ti ꝛcent z nõ exemplificãt·hij sunt q̃ si ne cemento erigũt lapides in frigore mẽ tis sue·q̃ irruẽte tẽpestate statim dissol uũtur·Pellis q3 aialis que est quasi silex malleo z igne aggrediẽda est. Nam in pelle notat ostensio z simulatio iusticie Mali quippe q3 boni esse nolunt·appe tũt viri q3 nõ sunt· Et q3 laudabiles vocari ꝛsiderãt·sed nõ laudabiliter vi uere·ostendũt foris sanctitatem·et simu lant iusticiam quã nequaq̃ habẽt in mẽ te·et ideo in apparentia simulate sancti tatis·sic superbiunt z indurant quasi si lex·q̃ nec increpationib9 nec ratiõe ap ta mollescunt· ¶ Propterea seru9 ꝛi vtatur in talibus malleo dure increpationis·et igne diuine oꝛonis·vt mali verbo veritatis cõuincantur·z mollio res fiant paulatim a duricia sua· et ꝑna ta oratione·incalescãt et succendant ad dei z sui cognitionem· sicut fecit stepha nus·Ipe em̃ loquebatur non placentia sed vera·nõ mollia sed aspera Insuper orauit ꝛum pro eis·et ideo profecit et multi meliorati sunt ꝓpter eũ·¶ Ergo quicunq; timore ꝛi perforat opera ma nuũ suarum·et munit oculos cõsiderati onis tempantia·lamia quoq; calibs p tegit cor suũ·claudens interstitia nariũ et sic pũtat michi cor animalis·ego ꝛus dabo ei thasaurum ꝛlectabilissimũ·cui9 ꝛlectatione visus nõ fatigat· Cui9 dul cedine auris non langwescit·cuius frui tione non satiatur gustus· cuius tactu nunq̃ sentitur ꝛlor·sed anima perfruet gaudio et abundantia sempiterna· ¶ Piscis aũt significat gẽtiles· quoꝝ squa me sunt fortissime·quia peccatis et mali cijs indurati· Nam sicut squame cõpa cte muniunt z obstant·ne ingrediat vẽ tus·Sic gẽtiles in peccatis gloriãtes· et vana spe viuentes·muniunt se defen sionibus cõtra amicos meos·sectas em̃ pferũt·multiplicant terrores· supplicia cominantur·Et ideo qui presentare mi chi ꝛsiderat sanguinem piscis·extendat super eum rethe id est predicationẽ suã· que nõ sit ꝛ putridis filis philosophorũ et rethoꝛcorũ curiose eloquentiũ·sed ꝛ simplicitate verboꝝ z humilitate opeꝝ· q3 simplex predicatio verbi ꝛi·est sono ra quasi es in conspectu ꝛi· et fortis ad trahendũ ꝛo peccatores· Et ꝛo nõ p eloquentes magistros·sed per humiles et ydeotas ecclesia mea initium habuit et profecit· ¶ Caueat etiaz predicator ne·ne ingrediatur aquã nisi vsq; ad ge nua·ſz nec alibi nisi vbi sit arena solida

figat pedem·ne forte si procelle ascendāt super genua pedes moueant·Quid aūt est vita presens nisi quasi aqua mobilis et instabilis? Ad quā non est curuāduz genu fortitudinis spiritualis·nisi ad solā necessitatē·Et ideo figatur pes affectōnis hois in arena solida· id est in soliditate diuine caritatis· et consideratione futurorū; Nam illi qui distendunt pedes affectionū suarū et fortitudinē suam ad temporalia·non sunt stabiles ad lucrandas anias·sed a procellis sollicitudinuz temporaliuz demergūtur· ¶ Debet etiam iustus excecare oculum suū quez vertit ad piscez·quia duplex est oculus humanus scilicet et spūalis; Humanus quidem oculus incutit timorē· quando visa potentia et crudelitate tyrannoruz animus cōsiderans infirmitatē suam·lo qui expauescit; Dic enī timoris oculus excecari debet 7 auelli ab animo·p considerationem diuine bonitatis· considerando et credendo firmiter·q̄ omis homo qui spem suā ponit in deo·7 peccatorem lucrari querit p̄pter deum·habebit ipm deū protectorē· Spirituali vo oculo intelligentie·respiciēdus est peccator vel aliquis cōuersus ad deum· scilicz attendendo sollicite qualiter potest·quomodo stet in tribulationib⁹· ne forte inconsueta assumēs succūbat laboribus· aut ne pemteat eū austeriora assumpsisse p̄pter tribulationes·Consideret etiam iustus quicunq̄ sit·quomodo homo infidelis cōuersus ad fidem subsistat corpaliter·ne vel mendicet vel seruitute oppimatur·aut priuet laudabilibus libertatibus suis·et sollicite prouideat·vt talis cōuersus instruatur continue sancta fide catholica·et sanctis virtutū exēplis Hoc enī placitū est michi·vt pagani cōuersi videant mores sanctos· 7 audiant verba caritatis Nam multi xp̄iani venientes ad paganos· incompositi morib⁹ et indisciplinati·gloriant̄ q̄ accidūt eoz corpora·et q̄ lucrant̄ eorū bona temporalia·Hoc enī michi sic placitum est·sicut hij qui in deserto ymmolabant vitulo cōflatili ¶ Et ideo qui placere michi desiderat eundo ad paganos· eruat sibi primo oculū cupiditatis et timoris mundani·habendo apertū oculum cōpassionis et intellectus ad lucrandas eoz animas·nichil desiderando nisi vel mori pro deo·vel viuere ad deū·¶ Insuper iust⁹ debet habere clipeū 7 calibe·hoc est patientiā veram et perseuerantiaz·vt nec verbis moueat̄ a caritate dei nec etiaz operibus·sed nec attediatus propter diuersos casus·murmuret quoquomodo 7 iudicijs dei·Nam sicut clipeus ꝓtegit et recipit ictus ferientiū·sic patiētia vera defendit in tēptationibus· Lenit etiā tribulationes·et reddit hominē expeditum ad omia bona; Dic vero clipeꝰ patientie non sit formatus 7 putridis reb⁹ sed 7 fortissimo ere·quia vera patientia formari 7 probari debet·ex consideratione patientie mee·quia ego fui quasi calibs fortissimus·quando magis volui pati mortem q̄ amittere alias·et magis volui omia obprobria audire·q̄ discedere 7 cruce; Ergo qui patientiaz desiderat imitetur cōstantiam meā·quia si ego innocens passus sum·quid miruz si homo dignus iudicio patiatur? ¶ Ita; q̄ quicunq̄ sic munitus patientia· expādit rethe super piscem· et tenuerit eū p̄ decem horas sup aquas ·habebit sanguinem piscis; Quid aūt sunt iste decē hore nisi decem consilia que homi cōuerso sunt facienda? ¶ Primū est credere decem mandatis meis·que populo israeli precepi; Secunduz est q̄ suscipiat et honoret sacramenta ecclesie mee; Tercuz est dolere de peccatis cōmissis·7 habere perfectam voluntatē vltra non faciendi ea; Quartum est q̄ tenetur obedire amicis meis· quātumcūq̄ p̄ceperint ei aliquid qō est contra voluntatē suā; Quintū est contemnere omnes cōsuetudines suas prauas·que sunt contra deuz

et bonos mores ꝛ Certum est· ꝙ habeat desiderii attrahendi omnes ad deū quos poterit ꝛ Septimū est· ꝙ ostendat veraz humilitatem in operibus suis· fugiendo prava exẽpla ꝛ Octauū est· ꝙ habeat patientiam in aduersis· non murmurando contra iudicia dei ꝛ Nonum est· ꝙ non audiat vel habeat secum eos· qui aduersant fidei sancte xp̃iane ꝛ Decimū est· ꝙ roget deum et personaliter conet· vt p seuerare ꝛ valeat in amore dei ꝛ Quicūq; ergo cōuersus a malo· hec decē consilia tenuerit et seruauerit· mouetur ab amore mundi· et viuificabitur ad amorē dei ¶ Cum aūt piscis id est peccator extractus ab aquis voluptatis· seruare proposuerit hec decem consilia· aperiēdus est in dorso vbi abundantia est sanguinis· Quid autē significat dorsum· nisi operationē bonam cum voluntate bona ꝛ Hec flecti debet scōm placitum dei· quia multotiens videtur actio bona hominibus· sed intentio et voluntas actoris non est bona· Ergo iustus qui peccator cōuertere appetit· inquirere debet qua intentione opus bonū aggredit· et qua intentōne perseuerare disponit· Et si inuenerit in opere spūali affectū carnalē· vel ad parentes vel ad lucrāda temporalia· festinet euz a corde abscindere· qz sicut sanguis malus inducit morbum· impedit gressum· stringit cordis aditum· et obstruit cibi appetitū· sic mala voluntas et intentio corrupta obruit amorē dei· prouocat accidiam· claudit cordis aditum deo· et omne spūale bonū abhominabile facit deo· Sed sanguis quē ego desidero recens est· et vitam ministrat mēbris· Hic est volūtas bona ꝛ caritas ordinata ad deū· que preparat aditū ad fidem· sensus ad intelligentiam· mēbra ad operationem· deumq; allicit ad inuādum· Hec voluntas preuenitur ꝛ infunditur gratia mea· augetur orationibus et bonitate mea· perficitur operatione bona et dulcedie mea· Ecce isto modo presentādus est mihi sanguis piscis· Qui aūt sic pūtat eū michi· habebit mercedē optimā· Nam torrēs totius dulcedinis fluet in os eius· animā vero eius illustrabit fulgor perpetuus· et salus eius inno uabitur sine fine· Declaratio· ℂ Nota ꝙ in quarto libro reuelationū scōo capitulo· xp̃s incipit loqui mirabilia de pisce et aniali· et hoc hic in capitulo· Exrix? exponit quid illa signant· ℒ Additio· ℂ Hec sequens reuelatio facta fuit in malpha vbi quieuit sanct9 matheus· ℂ Benedictus sis tu sancte mathee apostole· quia fuisti optimus cōmutator· Mutasti enim terrenū· et inuenisti eternum Spreuisti teipm· ꝛ obtinuisti deum· dimisisti vanam puentiam· cōtempsisti quietem carnis· et assumpsisti laborē durum· Ideo nūc digne glorioſus es in cōspectu dei· Respondit sanctus matheus Benedictus sit deus qui hanc tibi inspirauit salutationem· Verū quia sic placz deo· ostendere tibi volo qualis eram ante cōuersionem meam· qualis in descriptione euangelij· qualis nūc sum in remuneratione ꝛ Ego quippe habui publicuz officium· quod sine publico lucro exeq̄ non potui· Attamen voluntas mea talis fuit eo tempe· ꝙ neminem defraudare volui· sed desiderabam inuenire viaz qua separarez me ab officio isto· ꝛ toto corde adhererem deo soli ꝛ Predicante igitur amatore meo ihesu xp̃o· tūc inflāmabatur sicut ignis verbum vocatiōis sue in corde me· et sic dulciter sapuerūt verba sua michi· ꝙ de diuitijs et honoribus non plus cogitabam q̄ de paleis· ymo michi magis flere placuit et gaudere· ꝙ deus meus meus tantillum et tantum peccatorem vocare voluit ad gratiam· O Adherens quoq; domino meo· verba eius ardentius cepi infigere cordi meo· que nocte ꝛ die quasi cibum suauissimū gustando cogitabam· Consummata vero passione domini mei· scripsi euangelium iuxta qō vidi ꝛ audiui ꝛ in

terfui·non propter laudem meã·sed ad gloriam redemptoris mei et profectum animarũ Cumq; illud scriberẽ· tantus diuine inflammationis ardor perseverabat mecũ·q; si tacere voluissem·nullatenus pre ardore intenso potuissem· Nũc autem qđ ego ex caritate et humilitate scripsi·multi conãtur subuertere· et interpretantur ad inuidiã· gloriantes sublimia et celestia scire si contraria inueniant·volentes magis de euangelio disputare·q; scõm volũtatẽ eius viuere·Ideo parui et humiles intrabunt celũ·superbi et prudentes stabunt foris·Quid emi credit homo presumptor et superbus·q; deus totius sapientie non potuisset sic verba sua temperasse·vt non scandalizarentur ex verbis eius homines? Sed iustũ est vt veniant scandala·et qui fastidiunt celestia infigantur terrenis·De retributione vo mea scias q; vere est sicut scriptum est·q; cor capere non potest nec lingua proferre·

Post multos Annos postq; sponsa habuit illam visionẽ de septem animalibus que cõtinẽtur supra eodem libro·Lxxv· capitulo· Xps apparens exponit aliqua que deficiebant exponenda in dicta visione vt sequit·

¶ Capitulũ·Lxxx·

Ilius loquitur Audi tibi prius de septem animalibus·q; vnum erat quasi elephas quod adhuc stat ad arborem inclinatum·non attendens arboris putredinez·nec temporis brevitatã·et ideo ruet cũ arbore cũ se stare putat Muri eni ecclesie eius dissoluentur calore et aquisita vt nõ sit qui edificet·quia de iniquis edificati sunt·terra diripietur·inhabitãtes optabunt mortem et fugiet ab eis·et impij dominabuntur iustis·que omia sic euenerunt·¶ Scias etiam q; aliud animal quod de lapide castitatis superbiebat·iam assumpsit sibi cornua agni·Et ideo docebo eum quomodo saltare debeat muros·et quomodo debeat stare in honore·Placet enim michi istius animalis humilitas·et ideo dico ei·q; ecclesia sua iam ad summũ gradũ ascenderat et diu in superbia stetit·Et ideo laboret ipe vt clerus cõtinentius viuat·intemperantiam potus minuat·auariciam deponat·humilitatem et timorez assumat·alioquin tribulationibus humiliabitur·et ruina eius tam grauis et magna erit·q; etiam in terris alijs audietur· B Post mortem autẽ dicti episcopi·et creationem successoris·loquebatur dominus ad me dicens·Scias q; iste episcopus successor supra primi dicti episcopi·q; nũc ascendit ad gradum episcopalem·erat vnus de quinq; seruis qs rex non audiret nisi clariores oculos obtinerẽt·Qui episcopus iam ascendit·sed attendat ipse bene et videbit in iudicio meo quomodo ipe ascendit·et Ueruntamen precaueo eum de casu ioab·Ipse enim inuoluit se melioribus·proprijs innitebatur consilijs·audacia sua erat magna·et ideo presumpsit supra vires·et electum suũ pretulit illi quem elegerat deus·Sed vnum consiliuz vtile est isti episcopo·scilicz q; prudentie sue ponat modum· et ettẽdat semper non quid potest·sed quid decet· Q Qui cum dubitaret vtrũ esset vtile pro remissione peccatorũ suorum ire romam·requisiuit me·cui oranti mater dei respondit sic dicens·Si episcopus iste sentit in animo se indigere auxilio sanctorũ·veniat romã ad indulgentias·quia veniet tempus quando vtile erit sibi·Attendat etiam·q; vngule auiũ rapacissimaruz prescindantur que iam intrauerunt·ne altissima petrarũ inhabitent quia cõmunitati populi plus tunc nocebunt·et ipe non erit immunis a tribulatione·¶ Propterea scias·q; anial illud de quo diceraz tibi·qđ quãdo videt vmbram suam timet·et currendo proficit sibi·ille est qui zelum animaruz habet·et

nec ad verba ꝛrogantiuꝫ sibi deiȝcitur animo·nec ad verba assentientiū et adulantiū extollitur·Qui paratus est moriendo exire de mūdo·et ꝑparatꝰ·etiaꝫ si michi placet viuere propter honorem meū·Et ꝛco occurram ei in media via sicut pater filio·et auferaꝫ eum ꝛ custodia sua sicut iudex misericors· ne videat mala futura· ¶ Ille vero qui ꝑmanet in lepra sua·morietur cuꝫ hȳs qui pleno sunt ventre·et sepelietur et iudicabitur cum leprosis·et non sedebit cum iudicātibus orbem· ¶ Et hic est finis quarti libri scōm Alphonsum·

Item reuelatio que facta fuit in mōte gargano de excellentia angelorum·

¶ Capitulum·Lxxxj·

DIxit domina Birgitta multitudinem angelorū·psallentium in mōte gargano et dicentium·¶ Benedictus sis tu deus noster·qui es et eris et fuisti sine principio et sine fine·Tu creasti nos spūs in ministerium tuū·et etiam ad consolationem hominū et custodiam· qui ita mittimur ad profectum hominum·ꝙ nunꝙ priuamur dulcedine et consolatione et visione tua; Sed quia quasi incogniti videbamur hominibus·voluisti in isto loco ostendere benedictionem tuā·et nostram dignitatez a te nobis datā·vt homo addisceret diligere te·et etiam auxilium nostrum desiderare·Nunc aūt longo tempore locus iste in dignitate habitus·a multis cōtemptus est·et habitatores terre plus appropinquāt spiritibꝰ immūdis ꝙ nobis·quia suggestiones eorum ardentius sequūtur·¶ Respondit domina·O domine creator meus et redemptor meus·da eis auxilium ꝛsistere a peccatis·et desiderare te toto corde;
¶ Cui ꝛus Assueti inquit sunt sordibꝰ et nisi verberibus non eruditur· et vtinā in disciplina se ꝓgnoscāt ꝛ resipiscāt·

Incipit tractatus reuelationū beate Birgitte ad sacerdotes·ꝛ ad summos pontifices Rubuca·

Xp̄s loquitur ꝛ quinꝙ bonis datis sacerdotibus et ꝛ quinꝙ contrarijs que faciunt mali sacerdotes·

EGo sum quasi homo discessurus de mūdo· A Qui cōmittit optima que habet amicis suis carissimis·Sic ego sacerdotibus quos ꝓe omibus angelis ꝛ hominibꝰ elegi·cōmisi carissimū michi scilicz corpus meū·cū discederē ꝛ mūdo. et ꝛ dixi eis quinꝙ vna; Primo fidem meam Secūdo duas claues ad infernum ꝛ celum Tercio·vt ꝛ inimico facerent angelum; Quarto·vt consecrarēt corpꝰ meū·quod nullus angelorum potest facere; Quito·vt manibus tractarent corpus meum mundissimū; Nunc autem faciunt michi sicut iudei· qui negabant me suscitasse lazarū et alia mirabilia fecisse·sed diffamauerunt me voluisse regem fieri·prohibuisse tributum·et templum tribus diebus reedificaturū Sic sacerdotes nō loquūtur mirabilia mea· nec docent doctrinam meam sed mundi amorem·suaꝫ voluptatem predicant·et nichil esse reputāt quod ꝓ eis feci; Secūdo perdiderunt clauem qua miseris ꝛberent aperire celū·Illam aūt qua aperitur infernus diligūt·et reconditam habent in syndone munda· B Tercio ꝛ iusto faciunt iniquum· ꝛ simplice dyabolum·de sano sauciatū· quia omis qui accedit ad eos cum tribus vulneribus·ab eis habebit quartū· Si cū quatuor venerit ad eos·recedit ab eis cum quinꝙ·quando viso exemplo prauo sacerdotū·pctōr fiduciam peccādi sumit· et incipit ꝛ peccato qō prius reputabat erubescibile gloriari·Ideo ipsis erit amplior maledictio ꝓe alijs· qr se vita sua perdunt· et alios exemplo suo ledunt; Quarto·quia me sanctificare ꝛberent

ore suo vendunt me. Ipi sunt exteriores iuda Judas enim peccatū suū recognouit z penituit licet infructuose; Isti se iustos dicunt et ostendunt. Judas retulit peccatum ad emptores. isti autez obseruant suis vsibus Judas vendidit me anteq̄ redemissez mundū. Isti postq̄ redemi mundum. et non compatiuntur sup sanguine meo. qui plus clamat vindictā q̄ sanguis abel. Judas vendidit me pro solis denarijs. Isti autem omni mercimonio. q̄ nō accedūt ad me nisi speret sibi fructum. Quinto tractant me sicut iudei. Quid fecerunt ipi? posuerūt me super lignum Isti autem in prelo ponūt me et premunt fortiter. ¶ Sed potes querere quomodo. cum veritas mea impassibilis est. nec in deo aliquid contrarium vel dolor cadere potest. tñ propter voluntatē moriendi in peccato quā sacerdotes habent. sic michi amarū z cōtrariuz faciunt. ac si in prelo si possibile esset ponerer Ipi veniq̄ sacerdotes duo peccata habent. luxuriā scilicet z cupiditatem. inter hec me ponunt. Sed forte peracta penitētia de hijs. cum post pactum officium iterum habent firmam voluntutem peccādi. quasi in prelo fortiter premunt me. Pascunt quippe male dictas mulieres et tuto loco ponūt. vt voluptatē suā perficiant z me repellāt. Hijs blandiūt et delectat in eis. me aūta q̄ sunt nolūt videre Ecce amici mei q̄les sacerdotes sūt Ecce angeli mei q̄bs seruitis Si iacerē añ vos sicut in altari iaceo añ eos. nullꝰ vīm auferet me cōtingere. sed terreremini. Ipsi aūt quasi fures et proditores prodūt me. Ipi quasi meretices cōtingunt me Ipi quoq̄ immundiores pice. non erubescunt appropinquare michi q̄ mus sum et dñs gl̄ie; Propterea sicut dictū est israeli Septē plage veniēt sup vos. Vere ille septem plage venient super sacerdotes.

Xps compat se moysi

eoucenti israel p mare rubrū. vbi aque stabant a dextris z sinistris quasi murꝰ. et q̄ israel id mali sacerdotes. negligunt xp̄m. z diligunt vitulū aureum id est mūdū. Et q̄ xps honorauit sacerdotes septem ordinibus a q̄bus septempliciter sūt auersi. ¶ Capitulum. cxxxiij.

Pater loquabat ¶ Sic auidi fuerūt inimici filij mei in sanguinem eius. vt etiam eo mortuo vulnerauerunt eū; Prepara ergo te. quia filius meus cū exercitu magno venit loqui tibi. Inde veniens ipse ait. Ego simulaui me puus moysi in figura. qui cum educeret popnlū. stabat aq̄ quasi murus a dextris z a sinistris Ego certe suz ille moyses in figura qui eduxi populum xp̄ianū. id est aperui eis celum et ostendi eis viam quā incederent. liberans eos a pharaone id est a dyabolo q̄ eos oppressérat. Ibant autē quasi inter duos muros maris a dextris z sinistris quorū vnus non vlterius procederet alter non retrocederet. sed sic ambo firmiter starent. Hij duo muri erāt due leges. Primus erat vetus lex. que vlterꝰ non procederet; Scōus erat nova lex. que non retrocederet. Inter hos duos muros scilicet leges firmiter stātes. ego ibam ad crucem quasi per mare rubrū. quia sanguine meo rubricatū est totum corpus meū. Rubricatum est lignū prius albū. rubricata est lancea. et redemi populum meū captivatuz. vt me diligeret. ¶ Nunc aūt negliget me israel id est sacerdotes. z diligunt alium deum. Diligunt enim sicut prius dixi. vitulū aureū per affectū mūdi. qui est dulcis per voluptatem. et ardet in eis per affectionē Stat fortis cuz pedibus et capite z gutture gule. Habent me insuper pro yoolo. z claudūt sup me ne ingrediar Offerūt michi thus sed nō placet michi. quia nō pro me sed pro se faciunt. Curant michi genu obedientie et volūtatis sue. sed ad desiderū suū vt eis aliquid tempale

impendam Clamant·sed aures mee nō
audiunt·quia non ex deuotione nec in-
tentione·Audite o exercitus meꝰ ⁊ om
nes angeli Elegi sacerdotes pre omibus
angelis ⁊ iustis· et dedi eis solis potesta
tem vt corpus meū tractarēt· Si enim
voluissez potuissez bene elegisse angelū
aliquez ad tale officiū· sed tantū dilecti
sacerdotes vt eis tantum honorē cōce-
derem·et constitui eos vt starent ante
te me quasi in septez ordinibus· deberēt
enim esse patientes quasi oues· stabiles
quasi murus boni fundamenti· Animo
si quasi milites·Sapientes quasi serpen-
tes.·Pudici quasi virgo·Abundi quasi
angelus· Ardentes amore quasi sponsa
ad cubile viri sui Q Nūc autē aver
terant se pessime·sunt enim feri quasi lu
pi rapaces·qui in fame et cupiditate sua
nulli cedunt· nulli deferūt honorem·ni
chil erubescunt·Scō instabiles quasi
lapis in muro infirmo·quia diffidunt de
fundamento·id est de deo qꝝ non possit
eis dare necessaria·vel non velit susten
tare eos·Tercio sunt in tenebris quasi
fures·ambulantes in tenebris viciosz·
nec sunt audaces quasi milites ad pug-
nandū pro honore dei·vel ad aggredien
dū opus virili⁊ Quarto stant quasi asi-
nus·qui caput inclinat ad terraz⁊ Sic
ipi stolidi ⁊ insipiētes·semp terrena me
ditant et presentia·nunqꝝ futura· Quin
to impudici sunt quasi meretrices· pce
dunt ad me in habitu meretricio·omnia
mēbra hñt ad luxuriandum⁊ Sexto sunt
quasi pice deformiter maculati·oēs q̄
accedunt ad eos deturpātur Septimo
sunt abhominabiles quasi vomitus·⁊ le
ius et melius esset michi accedere ad
vomitū·qꝝ ad delectationē habendā cuz
eis Ita autez abhominabiles sunt·vt om
nis exercitꝰ celi abhomietur eos Quid
aūt turpius esset·qꝝ q̄ aliquis nudus os
suū in inferiora mēbra mitteret·⁊ come
deret stercora sua et biberet vrinā suaz?
Sic sunt isti turpes in conspectu meo⁊

O Cū aūt induunt se vestibus sacer-
dotū que sunt vestes anie in figura· quia
vestes ille designāt talem debere animā
esse Induūt se quasi veri proditores Si
cut eni ille qui fidē dederat inimico do
mini sui·si pugnare debet cū dño suo cō-
tra eum·debetat omia arma sua ne noce
ant inimico⁊ Sic isti cū induunt vestes
sacerdotū que sunt vestes anie in figura
quibus cōtra dyabolū muniri deberēt
omia debetata sunt·ne noceant dyabolo
et ne timeat ea·Dz querit quō? Utiqꝫ
cū induūt se armis cōtinentie· debetata
sunt p luxuriam Ideo non pugnāt dya
bolus Cū aūt induūt se armis caritatis
nichil nocent quia debetata sunt p mali-
ciā·Arma itaqꝫ ista·id est vestes quib⁹
induūtur·nō sunt ad defensionez dni sed
ad visionē solam· sicut solent pditores
aliud facere et aliud ostendere· Q
Sic itaqꝫ o amici mei·isti maledicti sa-
cerdotes simulatone accedūt ad me· q̄si
pditores Attamē ego idem qui sum de
us ⁊ dñs vester·⁊ totius creature in ce
lo et in terra·venio ad eos et iaceo añ
eos in altari·verus deus ⁊ verus homo
postq̄ dixerint illa vba·Hoc est corpus
meū·Denio ad eos vt sponsus·vt volu
ptatem deitatis cum eis habeā·sed inue
nio in eis dyabolū Ideo cū applicāt me
ad os suū·recedo ab eis cū deitate et hu
manitate mea·⁊ dyabolꝰ q̄ in pūtia do
mini fugit pterritus·letus redit· H
Audite insuper amici mei·qualem dig-
nitatem cōtuli sacerdotibus p̄ omibus
angelis et homibus·Ego dedi eis quin
qꝫ⁊ Primo potestatem ligandi et solven
di in celo et in terra⁊ Secundo dedi eis
vt de inimico pessimo facerēt amicū· de
dyabolo angelū meum⁊ Tercio dedi eis
ptātem p̄dicandi vba mea⁊ Quarto po
testatem consecrandi·et sanctificādi cor
pus meum·quod nullus angelus face-
re potest⁊ Quinto tractare corpus meū
quod nullus vestrum si facerē ante vos
auderet cōtingere· Nunc cōsequor sup

eos quicꝫ. Primo q̄ infernū aperiunt ⁊ claudunt celū ingredientib⁹ ⁊ Secūdo ꝛ amico faciunt inimicū. et eū qui accedit ad eos cū vno vulnere. vulnerant duobus. quia viꝛns vitā cōfilsam facerdotū cogitat secum Si ipe facit magis ego faciā. Tercio verba mea admchilāt et mendacium suū affirmant. veritatem meam negant ⁊ Quarto vendūt me oꝛe suo quē sanctificare ꝛberēt ⁊ Quito corpus meum amarius crucifigunt q̄ iuꝛi Ecce amici mei quos elegi et sic dilexi. quomodo michi rependunt. Ego coniunxi eos michi cum coꝛpoꝛe meo. ⁊ ipi dissoluunt vinculum nostrum. Ideo sicut proditoꝛes non sicut sacerdotes iudicabuntur. si se non emendauerint.

Xp̄s dicit q̄ honoraꝛit sacerdotes pre omnibus angelis ⁊ hominibus. sed ipi p̄ ceteris eum provocāt quoꝛum damnatio in anima vnius sacerdotis eternaliter damnata manifestat.

¶ Capitulū. Lxxxiij.

Maria ait. ℟ Recordare passionez filij mei. ipe iam venit ⁊ Et ecce apparuit sanctus iohannes baptista. et ait ad beatā virginem mariam In mille annis nunq̄ fuit tanta ira dei super mundum Cum q̄ venisset filius. ait ad sponsam ⁊ Una hoꝛa est a principio mecum. et quot vobiscum tempoꝛa sunt. hoc non est mecū nisi quasi vna hoꝛa. Dixi tibi prius de sacerdotibus. q̄ inter omnes angelos et homines ipos elegi. nunc ipsi michi preceteris sunt molestioꝛes ⁊ Et ecce apparuerunt demones habentes vnam animam in manibus. dicentes ad invicem. Ecce pugil. Respondit inꝛx. Quia coꝛporales non audiunt ea que sunt spirit⁹ nec oculus coꝛporalis potest videre spiritualia. tamen propter istam que astat cuius oculos intelligentie aperio. dicite qua iusticia habetis illam animam ⁊ B Responderunt. per. ix. iura vel transgressiones possidemus eam ⁊ Primo. tribus fuit infra nos. tribus alijs equalis fuit nobis. tribus alijs fuit supra nos. Primum ius est. q̄ fuit extra bon⁹ et intus malus ⁊ Secundū. quia quando q̄ fuit plenus cupiditate sua ⁊ gula. quā doq̄ abstinuit propter vtilitatem coꝛporis vel infirmitatem ⁊ Tercio. quando q̄ fuit seuerus in verbis et operib⁹. sed quandoq̄ respersa erat seueritas et malicia sua. aliq̄ de causa sibipsi vtili. Nos autem non habemus ista. quia tales sumus extra quales intus. semper seueri in malicia. semper cupidi ad malū ⁊ Tribus erat nobis par. quia tribus cecidimus. scilicet superbia cupiditate et invidia. Hec tria ipse habuit Tribus fuit supra nos et maioꝛ in malicia q̄ nos. quia sacerdos erat ⁊ coꝛpus tuum tractabat Primo quia os suum non custodiuit cū q̄ pferret ꝟba tua. ſz sicut canis latrat. sic ipe ptulit verba tua sicut canis Cū q̄ proferret ꝟba tua nos timuimus. quasi ille qui audit aliquem terribilem sonum. quo protinus territi recessimus ab eo ⁊ Ipe autem sine verecundia et timoꝛe substitit. ℣ Secundo non custodiebat manus suas. cum quibus tractabat mundissimum coꝛpus tuum. sed omni ꝛlectabili maculabat. Cumq̄ tractaret manibus coꝛpus tuum. quod dicto verbo hoc idem erat quod in ventre virginis fuit. et crucifixum est Nos sicut homo timoꝛe toto coꝛpoꝛe percussus timuimus. q̄uis non ex caritate aliqua. sed ex timoꝛe potentie tue. et magnitudine virtutis tue Ipe autem stabat imperterritus. et non curauit. Cumq̄ applicuit te ad os suum. quod erat quasi vas immundissimum omni spurcicia. nos fumus quasi homines dissoluti viribus. et q̄si ille cui ois virtus ꝛficit Nec nō et q̄si mortui pre timoꝛe. cū tñ immoꝛtales sum⁹. ⁊ ille nō timuit nec ptremuit te cōtingere. Sed q̄ dñm maiestatis

non decuit intrare in tã confusum vas. recessisti cum deitate tua et humanita te. et illo solo remanente. qui pre timo re ad horam discessimus. reuertebamur cum furore ℣ In omnibus hijs pre cellit nos in malicia. et ideo iuste possi demus eum. Ergo quia iustus iudex es fac nobis de eo iudicium. Respondit iu dex. Audio quid exigitis. sed tu misera anima dic ista audiente. qualem circa fi nem tuum cum adhuc ratione et robo re corporis fruereris. habuisti voluntatem? Respondit illa. Voluntas mea fuit sine fine peccare nec vnq̃ desistere. sed quia sciui me non semper victurum. sta tui vsq; ad extremum punctum peccare et in tali intentione separabar a corpo re; Tunc ait iudex Conscientia tua est iudex tuus. Ergo in cõscientia tua dic quale iudicium mereris. Respondit ani ma. Judicium meum est amarissimum supplicium et pessimum. sine fine dura turum absq; omni misericordia Tunc te mones post auditum iudicium eius. dis cesserunt cum ea. Tunc dominus dixit ad illam. Ecce sponsa quid sacerdotes faciunt michi. Ipsos pre ommbus angelis et hominibus elegi. et super omnes honorani. Ipi autem pre omibus inimicis et gentilibus. et pre ommbus demonijs me magis provocant.

Xp̃s ostendit qualem caritatem fecerat sacerdotibus. sed ipsi ingrati quasi adultera sponsa. xp̃m contemnũt tres alios amatores scilicet mũdum carnẽ et dyabolum diligentes. et hoc ostendit in anima vnius sacerdotis nouiter defuncti eternaliter cõdemnati

Capitulum. cxxxv.

Ego sum quasi sponsus. qui sponsam suam cum omni caritate ducit in domũ suam; ℟ Sic ego coniunxi sacerdotes michi cum corpore meo. vt ipi essent in me et ego in eis. Sed michi respondent sicut adultera sponso. Verba tua nõ placent michi. diuitie tue vane sunt. voluptas tua quasi venenum. Ego habeo tres quos magis diligere volo et sequi. Cui vir mansuetus respondit. Sponsa mea audi me expecta magis. Quia verba tua debent esse mea. Voluntas mea voluntas tua. diuitie mee diuitie tue. voluptas tua voluptas mea. Que nullo modo vult audire. sed discedit ad illos tres Cumq; discessisset tam lõge vt nõ videretur sponsus. Primus illorũ. id est mundus ait. Hic est diuisio viarum. et ego non possum amplius sequi eã Ideo ego volo habere omnes diuitias eius; Secũdus dicit. id est corpus Ego mortalis sum et cibus fiam vermium. ipa autem immortalis. ideo relinquo eam hic Tercius ait. id est dyabolus Ego sum immortalis et sine fine mansurus. quia noluit esse cum viro suo. sine fine sequetur me ℣ Sic faciunt michi isti maledicti sacerdotes. Ipsi deberent esse mẽbrum meum. et ita excellentes pre alijs sicut digitus in manu. sed ipsi deteriores sunt dyabolo. Et ideo pre omnibus dyabolus profundius submergentur in infernũ. nisi se emẽdauerint. Ego voco eos quasi sponsus Omne quod possum facio eis. sed eo longius discedunt quo plus voco. Verba mea nõ placent eis diuitie mee onerose sunt. dulcia verba mea quasi venenum abhominãtur. Curro post eos monendo quasi pius pater. supportando quasi mitis dominus. omnis attrahendo quasi bonus sponsus. sed ipsi eo magis auertũt se quo plus voco; Tres amicos magis q̃ me diligunt. id est mundũ et corpus. Ideo tercius id est dyabolus recipiet eos. et nunq̃ dormitet. Ideo ve eis q̃ vnq̃ sacerdotes & mẽbra mea facti sunt. ℣ Ille sacerdos qui nunc mouebat habuit tria; Primo superbiam. quia vestiuit se sicut episcopus; Secũdo laudatus & sapiẽtia; Ter

cio ad quodcunq; voluit et corpori placuit·flexit voluntatē suam Abstinuit p salute corporis·z quidquid ei placuit fecit·nō voluntatem meā Sed quid nunc profuit ei? Ideo pro superbia est añ me quasi homo ad medietatē corruptus et fetidus·z plenus vlceribus z corrupta carne pro lauꝫ est neglectus ante me· et negligeꝫ ab hominibus·Pro voluntate ꝓpria corpus receperūt vermes· animā demones sine fine cruciantes Ecce miseri quid diligūt z quid faciūt· Vbi nūc amici eius·vbi bona·vbi honor z glia? Pro hijs omibus habebit nūc perpetuā confusionē·Jpi emunt paruū id est temporalez honorē·z dimittūt magnū id est eternū gaudiū· Ue talibus q vnq; nati fuerūt Ipsi eñ profundius cadunt in infernum q̄ aliquis alius.

Reuelatiões infrascriptas habuit in visiõe spirituali Sancta Birgitta stādo in oratione, que dirigūtur ad sūmos pontifices innocentiū·vj Urbanū·v· Gregorium·xj·que tractāt de reducēdo sedem apostolicā·et romanā curiā ad romā et ꝛ reformatione ecclesie ex precepto ꝛi oipotentis Verba xpi ad sponsam mentionē facientia ꝛ papa innocencio·vj·q̄ fuit post clementē·

¶ Capitulum·Lxxxvj·

Ilius loquitur ad sponsaz dicēs·Iste papa innocentiꝰ est ꝛ ere melioꝛi q̄ anteceſſoꝛ eius Et materia apta ad recipiendū coloꝛes optimos·sed malicia hoim exigit vt citius tollaꝫ ꝛ medio; Cui volūtas sua bona reputabiꝫ in coroñā z glie augmētatiõez Ueruntñ si vba mea libroꝝ tibi data audiret·fieretmelioꝛ· et q̄ ꝛferrēt ad eum vba·sublimius coronarentur·

Reuelatio tangēs papā Urbanū·quā habuit sponsa xpi in roma super confirmatione regule saluatoris et sup indulgētijs sancti petri ad vincula A xpo concessis monasterio beate virginis in Wasteno.

¶ Capitulum·Lxxxvij·

Ilius ꝛi loquitur ad sponsam Qui habet glomeratione filoꝝ in qua est aurum optimum·non desinit filare donec inuenerit aurum; Quo inuento· vtitur eo possessoꝛ ad honoꝛem et commodū suuz Sic iste papa vrbanus aurum est ductile ad bona·sed sollicitudinibus mundi vallatus est·Ideo vade et dic ei ex parte mea·Tempus tuum breue est·surge et attende quomodo anime tibi cōmisse saluentur; Ego obtuli tibi regulam religionis·que fundari et incipi debet in loco Watzsteno in Swecia·que de ore meo processit·Nunc autem volo vt nō solum autoꝛitate tua cōfirmetur. sed et benedictione tua qui vicarius meus es in terris roboꝛetur· B Ego dictaui eam et dotaui spirituali dote·scilicet concedendo indulgentias que sunt in ecclesia sancti petri ad vincula in roma; Tu ergo approba coraz hominbꝰ quod coram exercitu meo celesti est sanctitū· Si autem queris signum q̄ ego hec loquoꝛ·hoc iam ostendi tibi·qua quād̄ p muz audisti verba mea·anima tua in aduentu nuncij mei spiritualiter fuit consolata; Si autez queris vlterius signū· dabitur tibi·sed noñ sicut ione prophete Tu autem sponsa mea cui dictam gratiam feci·si non poteris habere litteram et gratiam pape et sigillum super concessione dicte indulgentie· nisi precedente pecunia· sufficit tibi gratia mea; Ego enim approbabo et confirmabo verbū meum·et omnes sancti erunt michi testes; Mater mea erit tibi sigillum· Pater meus confirmatoꝛ·et spiritus meus aduenientiū ad monasteriū tuū ꝓlatoꝛ·

Nec est reuelatio quā habuit sponsa xpi in roma de eodem papa vrbano anteq̄ rediret a wmionem Anno domm· M°. cccl xx°. quam ipsa

presentauit ei in monte flascon·

¶ Capitulum·Lxxviij·

VIgilante ꝛ nocte prefata p sona in oratione· A Ei sum fuit sibi ac si vna vox lo queret·procedens ꝛ vno circulo splēdo ris ad modū solis Que quidē vox dixit sibi hec vba que sequunt Ego sum ma ter ꝛi·quia sic placuit sibi·Ego etiā sum mater omniū qui sunt in supno gaudio Quānis infantes habeant suam necessi tatem scām suam voluntatem·tū in aug mentum sue leticie cumulat eis gaudiū· ex eo q̄ vident faciem matris sue blan dam·Sic placet ꝛo dare omibus in ce lesti curia gaudiū ꝛ exultationē·ꝛ mee virginitatis puritate·et mearū virtutū pulcritudine·q̄uis habeant incōprehen sibiliter ex eiusdem diuinitatis potentia totum bonum·Sum etiam mater omni um qui sunt in purgatorio·quia oīs pe ne que debentur purgandis pro pecca tis suis·in qualibet hora propter preces meas quodāmodo mitigantur·Ita pla cet ꝛo·vt alique ex hūs penis que ꝛbē tur eis ꝛ rigore diuine iusticie·minuunt B Ego sum mater totius iusticie que est in mūdo·quā iusticiā filius meus di lexit dilectione pfectissima Et sicut ma terna manus·semp parata est ad oppo nendum se periculis·in cordis filij sui ꝛ fensionē·si aliquis niteret in sui lesionē· ita ego sum parata ingiter iustos q̄ sunt in mundo ꝛfendere·et ꝛ omni spiritua li periculo liberare·Ego etiā quasi sum mater omniū peccatorum se volentium emendare·et habentium voluntatez in ꝛū amplius non peccare·et sum volun taria ipsum peccatorem in meam defen sionem accipere sicut caritatiua mater dum videret filium nudum ab inimicis acutos gladios habētibus sibi occurrē tem·Nonne tunc ipa opponeret se peri culis viriliter·vt filium suū ꝛ manibus inimicorum suorū liberaret et eriperet· et in sinu suo gauꝛenter conseruaret ?

Ita facio·et faciam ego omnibus pec catoribus·misericordiam meam a filio meo petentibus·sub vera contritione et diuina dilectione· O Audi tu et attende diligenter·quid ego volo dice re de duobus filijs meis quos tibi vo lo nominare? Primus quem dico est fi lius meus ihesus xp̄s·qui natus est de mea carne virginea ad hoc·vt suam ca ritatem manifestaret·ꝛ animas redime ret·Propter quod non pepercit sui cor poris laboribus·nec sanguinis sui effusi onibus·Nec dedignatus est audire cō tumelias·et sustinere sue mortis penam Ille est ipe deus·et est omnipotens in eterna leticia·Scōs quez reputo pro filio meo·est ille qui residet in papali se de videlicet sede dei in mundo·si obedi erit preceptis suis·et ipsum dilexerit per fecta caritate·Adodo volo aliquid lo qui super isto papa qui nominatur vba nus·propter precem meam obtinuit ipe spiritussancti infusionem·vt deberet ad romam per ytaliam declinare·ad nichil aliud nisi vt iusticiam et misericordiam faceret·fidem catholicaz roborꝛet·pa cem confirmaret·et sic ecclesiam sanctā innouaret· O Sicut mater ducit filium suum ad locum vbi sibi placet· dū ostendit sibi vbera sua· Ita duxi ego vr banum papam prece mea et opere spiri tussancti·ꝛ awinione ad Romam·sine quouis suo periculo corporali Quid fe cerat ipe michi? Jam vertit ad me dor sum et non faciem·ꝛ intendit a me rece dere·et ducit eum ad hoc malignus spi ritus cum sua fraude· Nam tedium ha bet de diuino labore·et libitum ad suum commodum corporale? ¶ Item trahit eum dyabolus cum delectatione mun diali·nā nimis desiderabilis est sibi ter ra nationis sue mundano more? Item trahitur carnalium amicorum consilijs· qui magis attendunt suam dilectio nem et voluntatem· q̄ dei honorem et voluntatem·vel anime sue profectum et

salutem. ℭ Si contigerit ipsum re
dire ad terras vbi fuit electus papa. ip-
se habebit in breui tempore vnam per-
cussionem siue vnam alapam. q̄ dentes
sui stringentur seu stridebunt. Visus ca-
ligabit et fuscus erit. et totus corporis
sui membra cōtremiscent. Ardor spiri-
tussancti paulisper tepiscet in eo et rece
det. ⁊ omniū amicorū dei preces. qui p
ipo orare decreuerūt lacrimis gemebū
dis torpebūt. et corda ad eius frigescēt
dilectionem. et de duobus coram deo
reddet rationez. ⁊ Primo de hijs que fece
rat in papali sede. Secundo de hijs que
omiserat ex hijs. que potuisset in dei ho
norē fecisse in sua magna maiestate.

Hec que sequitur ē re
uelatio prima que fuit missa dño grego
rio pape. xi. per dñm latinū de vasinis.

℄ Capitulum. Lxxxix.

Una persona vigilans et non
dormiens sed in oratione per
sistens. in spiritu rapta fuit.
⁊ Et tunc omnes eius corporis vi-
res quasi deficere videbantur. sed cor
ipius inflammabatur et exultabat cari-
tatis ardore. eiusq̄ anima cōsolabatur.
et quodam diuino robore confortaba-
tur spiritus eius. acetiam tota conscien
tia eius replebatur spirituali intellectu.
Cui persone tunc apparuit visio talis.
⁊ Audiebat enim tūc ipa quandam vocē
dulcisonam. eam taliter alloquentem.
⁊ Ego sum illa que genui dei filium verū
deum ihm xpm. Quoniaz alias dixi tibi
aliqua verba. que vrbano pape deberēt
nunciari. nunc etiā dico tibi aliqua que
mittenda sunt pape Gregorio. Sed vt
melius intelligantur. dicam tibi ea per
quandam similitudinem. ℬ Sicut
enim pia mater. dilectum videns filiuz
nudum et frigidum in terra iacentem.
et ad erigendum se vires corporis nul-
las habentem. sed pre desiderio fauoris
et lactis materni. querulis vocibus cuz
vagitu plorantem. que tūc tenera dilec
tiōe compassa filio festine occurrit. ⁊ Et
ne ꝛ̄ficeret frigore. pia manu materna
eleuauit eundem. quez statim leniter so
uit. et materno calore sui pectoris mitis
sime calefecit. eumq̄ dulciter mamilla-
rum suarum lacte cibauit. ⁊ Sic ego ma
ter misēricordie volo facere pape Gregorio
si in romā et ytaliaz redire voluerit ani
mo permanendi. et voluntatē habuerit
ibidē vt pius pastor plangendi cōpassio
nis lacrimis gemebundis. animarū sibi
ouiū commissarū eternam perditionez.
et earū damna et dispendia dolorosa. Et
innouare ꝓposuerit statū ecclesie cū hu-
militate. ⁊ pastorali ꝛ̄bita caritate. ℭ
Tūc em̄ ego sicut pia mater eleuabo cū
de terra. velut nudum frigidū filium. id
est separabo eū et totū eius cor ab om-
ni ꝛ̄lectatione terrena et ab omni mun
dano amore. que sunt contra dei volun
tatem. et calefaciam euz suauiter mater
no calore scz caritatis mee. que est in pe
ctore meo. Saturabo etiam ipm lacte
meo id est oꝛone mea. que similis ē lacti
ℴ q̄ innūerabiles sunt illi. q̄ lacte orati
onis mee sustentant. et dulciter saturan
tur Isto em̄ lacte saturabo eū id est ora
tione mea. quā faciam pro eo ad wmunū
deū meū qui est filius meus. vt ipe dig
netur misereri et vnire spiritū suum san
ctum. cum interno sanguine cordis eius
dem pape gregorij. Tunc autē ipe satu-
rabitur vera satietate pfecte. intantuz
q̄ vlterius ad michil aliud ꝛ̄siderabit in
hoc seculo viuere. nisi vt possit ꝛ̄ hono
rem totis suis viribus augmentare. Ec
ce iam nunc ostendi ei maternam carita
tem quā sibi faciam si obedierit. quia ꝛ̄
voluntas est vt trasferat sedem suaz ad
romam cum humilitate. ℴ Adhuc
etiam ne in posterum ipse ignorantia ex
cusetur. ego precauens euz materna ca
ritate annūcio ei ista que sequūtur vide
licet q̄ si ipe predictis non obedierit. in
dubitant sentiet iusticie virgā id est filij

mei indignationem·quia tunc abbrevia
bitur vita eius·et vocabitur ad iudiciū
dei; Nulla tunc ei temporalū potestas
auxiliabitur dominorū·Nec etiam sapi
entia et scientia ei proderūt medicorz·
nec flatus aeris siue natalis patrie·profi
ciet ei ad eius vitā aliquatenus proro
gandā·quasi dicat·q̄ si etiaz venerit ro
mā et predicta non fecerit·tunc abbre
viabitur eius vita·nec proderunt ei me
dici·nec revertetur ad awinionem vbi
possit ei proficere aer natalis patrie·sed
potius morietur·

Sequitur secūda visio

quā portavit dominus comes de Mola
eidem pape Gregorio·xi°

¶ Capitulū·Cxl·

Talis ẽo sit pro omi sua dile
ctione et seruitutū ℟ Et
honoꝛ sanctissime marie pre
ciose vgīs sue matri·p ꝓpassiōe quā ha
bet super omnes·quos filius suus rede
mit sanguine suo precioso· ℣ Pater sancte
huic est q̄ cuidam persone quā vos be
ne nostis·vigilando in oratione existēti
cōtigit·q̄ sentiebat coꝛ suū totum inflā
mari divine caritatis ardoꝛe·et quadaz
visitatione spiritussancti·Que quidez p
sona tūc audivit quandā vocē sibi dicē
tem Audi tu que vives spūalis·z dicito
illud qō tibi modo p̄cipiē·z scribe gre
gorio sūmo pontifici hec vba que modo
audies·Ego q̄ loquoꝛ tibi sum illa·quā
ẽo placuit sibi in matrē eligere·q̄ ẽ car
ne mea sumpsit sibi corpus humanū·Ip
se quidē filius meus·fecit cum gregorio
papa magnū opus misedie· quāẽ sez fe
cit p me sibi dici sanctissimā suā voluntā
tem·quā in prioꝛi revelatione sibi trans
missa ei plenius intimaui·Et hoc fetm̄
est potius propter oratiōes z lacrimas
amicoꝝ ei·q̄ ꝓpter merita eius aliqua
precedentia·Ideo ego z dyabolus inimi
cus eius·graue certamē habuim9 super
eum· ℟ Mā ego monui eundē gre
gorium papā in alia littera·vt festinār ad
romā seu ytaliam se transferret·cū humili
tate et divina caritate·Et vt ibidē suaz
sedē poneret et vsq̄ ad mortē omino p
maneret·Dyabolus vo et aliq̄ consilia
rij eiusdem·consuluerūt ei tardare·et m
illis vbi nunc est ptibus demorari·z hoc
ꝓpter carnalē amoꝛē·et etiam ꝓpter pa
rentū z amicoꝝ carnalū mundanā de
lectationem z consolationē·Et ideo dya
bolus maioꝛē habet nunc iusticam z oc
casionē temptandi eū·quia magis obedi
unt consilio dyaboli z amicoꝝ carnaliū·
q̄ dei et mee voluntati· Verū quia ipse
papa desiderat de volūtate dei adhuc ple
nius certificari·Ideo iustum est vt tale
suū desiderium impleatur·Noverit igit̄
certissime hoc quod infra sequitur· esse
voluntatis dei·videlicet q̄ sine dilatio
ne quacunq̄ ipe veniat ad ytaliaz seu ro
mam·et omnino taliter faciat·et accele
ret iter suum cum festinantia ad venien
dum·q̄ in mense Marcio· vel ad vlti
mum intrante Aprili proxime futuro·
ipse personaliter in predicta Vrbe seu
provincia ytalie· omnino sit ingressus·
si ipe in matrem me vnq̄ voluerit habe
re ℣ Si autē in predictis inobedi
ens fuerit·veraciter sciet· q̄ nūq̄ ampli
us tali consolatione·id est alia mea visi
tatione seu revelatione visitabit̄ in hoc
mundo Sed post mortem suaz respōde
bit coꝛā divina iusticia·cur mādatis dei
noluerit obedire· Si vero in predictis
obedierit·tunc ego etiam complebo ea
que promisi in revelatione illa· a me sibi
primitus festinata; Motū etiam eidē pa
pe facio·q̄ nunq̄ sic erit firma z trāquil
la pax in francia·q̄ habitantes in ea ple
na securitate et cōcordia pūt vllatenus
cōgaudere·anteq̄ populus regni placa
verint mihi filiū meuz·per aliqua magna
opera pietatis et humilitatis·quem suis
multis pravis operibus et offensiōib9·
ad indignationem et iram hactenus p
vocaverunt; Propterea noverit·q̄ iter

seu passagium illorum armigerorum de iniquis societatibus iniquorum· qō ipsi facere volunt ad sanctum sepulcrū filij mei· non magis placet eidem filio meo vero ꝛeo·q̄ aurū illud qō populus isra el proiecit in ignez·ꝛe quo dyabolus cō flatilem vitulum compaginauit·Quia in eis est superbia et cupiditas·Et si ali quā habent voluntatem eūdi ad memo ratum sepulcrum·magis est propter su perbiam et cupiditatem pecunie·q̄ pro pter amorem ꝛ honorem dei·Et hijs di ctis hec visio disparuit ❡ Postꝙ hec autem subiunxit et dixit michi mater ꝛei ¶ Item dic Episcopo meo heremite·q̄ claudat istam litteram et sigillet eam·ꝛ postea scribat in alio papiro copiā eius et ostendat eandē copiaz apertā illi ab bati nuncio pape· et Nolano Comiti· vt ipi legant eam et sciant quid conti netur in illa·Postꝙ vero illi eam lege rint·dimittat eis supradictam litteraz clausam sigillatam· quam ipi statim mit tant pape Gregorio sine mora· sed co piam illam apertam postꝙ legerint· nō dimittat eis·sed volo q̄ dilaceret et rū pat eam coram oculis eorum in frusta ꝛ Quia sicut littera que est vna·dilacera bitur in multa frusticula·Sic nisi papa tempore ꝛ anno venerit prefixo in yta liam·terre ecclesie que sub vna eiꝰ obe dientia et subiectione modo eidez obe diunt·dividētur in plures partes in ma nus inimicorum.Et firmissime scias·q̄ in augmentum tribulationis ipius pa pe·non solum ipe audiet·sed et videbit oculis suis esse vera que dico ꝛ Nec po terit cum tota manu potentie sue·redu cere terras predictas ecclesie ad pristi num statū sue obedientie et pacis ꝛ Illa enim verba que nunc dico tibi· adhuc non sunt dicenda nec scribenda illi ab bati·quia semen occultatur in terra do nec fructificet in spicam·

Hec reuelatio fuit in

Neapoli predicte sponse xpi ostensa pro eodē papa·in festo sancti Policarpi· qñ rediit ꝛ iherusalem ·sed hanc reuelatio nem non misit pape·quia non fuit ei pre ceptum diuinitus·

Capitulum·Clxlj·

Ihūs apparuit sponse sue do mine Birgitte·orāti pro pa pa Gregorio·xjº·et dixit ei· ❡ Attende filia ad verba hec que lo quor·Scias enim q̄ iste papa gregoriꝰ est similis paralitico·qui nō monet ma nus ad operandū·nec pedes ad ambu landum·Sicut enim infirmitas parali sis generatur ex sanguine et humore cor rupto et frigore·sic istuz papā tenet qua si impeditum·immoderatus amor sangu inis sui·ꝛ frigus tepiditatis mētis sue ad me·Sed scias q̄ adiutorio orationis virginis marie matris mee·Jam incipi et mouere manus et pedes·scilicet faci endo voluntatem meā ꝛ honorez meū· in veniendo romā Ideo scias certissime q̄ ipe venet romam·et ibi inchoabit vi am ad aliqua bona futura·sed nō consu mabit· ❡ Tunc autē respondit do mina Birgitta ❡ domine ꝛeus meus·re gina neapolis ꝛ multi alij·dicunt michi q̄ impossibile est eū venire romaz· quia rex francie et cardinales et alij·q̄plurima ponūt ei impedimenta ad veniendū Et audiui q̄ multi insurgūt ei·dicentes se habere spiritū ꝛei·et diuinas reuelati ones et visiones·qui pretextu illarū dis suadēt ei venire·Et ideo timeo multuz q̄ impediatur aduentus eius·Respon dit ꝛeus·Audisti legi·q̄ iheremias erat in diebus illis in israel·qui habebat spm̄ ꝛei ad prophetandū·ꝛ multi erant tūc q̄ habebant spiritum sommiorū et menda cij·quibus rex iniquus credidit·et ideo venit ipe rex in captiuitatem ꝛ populus cū eo Nā si rex credidisset soli ieremie ablata fuisset ira mea ab eo Sic etiā nūc est·qz siue surgāt sapiētes siue surgāt som matores·siue surgūt alici non spūs sz car

nis ipius pape Gregorij·et suadeant et dissuadeant contrariū·nichilominus tū ego domin⁹ ꝓualeo eis·et ducā ipm papam ad romā·nō ad eoꝝ cōsolationem Sz vtrū tu vidēbis eum venire an nō· tibi non est licitum scire·

Hec fuit reuelatio i ne apoli predicte sponse xpi ostensa in mensa februario ꝑ eodē papa gregorio·quā portauit ei quidam heremita·qui episcopatū renunciauerat·

¶ Capitulum·Lxlij·

DAter sancte Illa persona quaz bene nouit sanctitas vestra·existens in oratione vigilans·cū staret tunc in raptu mētis contemplatiōe suspensa· vidit in spū similitudinē throni·In quo sedebat similitudo hois inestimabilis pulcritudinis· et incōprehensibilis potentie dñs·Et in circuitu throni·multitudo stabat magna sanctoꝝ·z innūerabilis exercit⁹ angelorū Et añ sedentē in throno·stabat remote quidā epūs·indutus pontificalib⁹ indumētis z ornamētis·Ipe aūt dñs q in throno sedebat michi loquebat sic dicēs Michi data est ois ptās in celo z in terra a pre meo Et licet tibi videoꝝ loq̄ qsi de vno ore Attamē nō solus loquor·qz pater loquit mecū z spūssanctus·q̄ tres psone vnū sum⁹ in diuinitatis substātia· Deinde ad illū epm loquebat dicēs Audi gregori papa ·xj· verba que ego loquor tecū·z diligent attende ad ea que tibi dico Cur tm̄ odis me? Quare tanta est audacia tua z ꝑsumptio tua ꝓtra me Nam curia tua mūdana·depoat celestē curiā meā Tu vo superbe spolias me omnibus meis·bona q̄z ecclesiastica q̄ mea ꝓpria sūt·z bona subditoꝝ ecclie mee· indebite extorques et surripis· et das illa amicis tuis tpalibus B Tu etiā bona capis z recipis iniuste a pauperibus meis·z illa das z distribuis indecenter diuitib⁹ tuis·ꝓt qō nimia est audacia et ꝑsumptio tua·eo q tu tā temere intras intras curiā meā· et nō ꝓcis eis q̄ mea ꝓpria sunt·Quid feci tibi gregori? Ego em̄ patienter ꝑmisi te ascendere ad sūmuz pontificatū·z ꝑdixi tibi voluntatē meā· ꝑ litteras de roma tibi diuina reuelatōe transmissas·āmonēdo te ꝑ illas de salute aie tue·z ꝑcautam in eis de magno dispēdio tuo·Quid ergo pro tātis beneficijs rependis michi? Et cur facis hoc videlicet·q in curia tua regnat superbia maxima? Cupiditas insatiabil' z luxuria michi execrabilis·ac etiaz voracio pessima horribilis symonie? Insup etiā rapis et depdaris a me innūerabiles aias Mā q̄si omnis q̄ venūt ad curiā tuā·mittis in gehennā ignis·ex eo q nō diligenter attēdis ea que ptinent ad curiā meā·qz tu es ꝑlatus et pastor ouiū meaꝝ Et ideo culpa tua est·q nō discrete cōsideras ea·q̄ ad spūalem salutē ipsaꝝ facienda z corrigēda sunt Q Et q̄uis ex ꝑdictis possez scōm iusticiā condemnare te· tm̄ ex mia adhuc iterū moneo te de salute anie tue· videlicet vt venies romā ad sedē tuā q̄ citius poteris·tps em̄ pono in arbitrio tuo·Scias tm̄ q q̄to plus tardaueris· tāto plus diminuit ꝑfectus anie·et oim tuarū vtutū Et q̄to citius ad romā veneris·tanto citius accrescent tibi virtutes z dona spūssancti· z inflammaberis diuino igne caritatis mee Veni igit et noli tardare·Veni non cū superbia solita et mūdana pōpa·sed cū hūilitate z ardēti caritate Et postq̄ sic veneris·extirpa euelle z dissipa omia vicia de curia tua Remoue etiam a te consilia carnaliū et mūdanoꝝ amicoꝝ tuoꝝ·z sequere hūiliter cōsilia spūalia amicoꝝ meoꝝ·Aggredere ergo z noli timere·cōsurge viriliter z induere fortitudinez ꝑfident·incipe renouare ecclīam meā·quā ego acq̄siui meo ꝓpꝛio sanguine·et renouetur et spūaliter reducatur ad pristinū statū suū sanctū·quia iam nūc magis veneratur lupanar q̄ sancta mea ecclesia· O

Si autem non obedieris ꝓdicte voluntati mee firmiter scias q̄ tali sententia et spirituali iusticia condemnaberis cor̄ tota celesti mea curia quali cōdemnatur et punitur tempaliter prelat⁹ degradādus. Qui publice exuit̄ sacris vestibus pontificalib⁹ gloue cū puore et maledictione et repletur ignominia et confusione Sic ego facā tibi Nam deponam te ꝛ celesti curia ꝛ omia q̄ modo sunt tibi ad pacē ꝛ honorez erunt tibi ad maledictionē et eternā cōfusionē Et q̄libet inferni dyabol⁹ recipiet morsellū ꝛ tua ania q̄us ipsa immortalis et incōsumptibilis sit et ꝑ benedictiōe repleberis eterna maledictione Et q̄diu patiar te inobedientē michi tamdiu ꝑsperaberis Ueruntamē fili mi gregori adhuc te moneo vt humilit̄ reuertaris ad me et obedi consilio meo patris tui et creatoris tui Quia si tu predicto modo obedieris michi ꝛ ego vt pi⁹ pater suscipiam te Aggrevere ergo viriliter viā iusticie et prosperaberis Noli contemnere diligentē te quia si tu obedieris faciam tecū miscōiam et benedicaz te ac etiam vestiā te ꝛ ornabo te precio sis vestimentis pontificalib⁹ veri papē ꝛ induā te meipo Ita q̄ tu eris in me ꝛ ego i te et glorificaberis ineternū Hijs aūt sic visis ꝛ auditis hec visio disparuit

Reuelatō quarta quā

beata Birgitta misit dño pape in mense iulij Anno dñi ad ccc lxxiij Et ipa scripsit cuidā heremite q̄ olim fuit epus qui tūc erat cuz dño papa super hoc in awinione. ¶ Capitulū Lxiij

Dominus noster ihūs xp̄s dixit michi dñe ep̄e q̄ ego scribere vob infrascripta vba q̄ ꝛbetis oīdere summo pōtifici A Papa petit signū Dic ei q̄ pharisei petierūt signuz Quibus rñdi q̄ sicut ionas fuit in vētre ceti trib⁹ diebus ꝛ tribus noctib⁹ Sic ego vginis fili⁹ fui in ꝛra mortu⁹ tribus dieb⁹ et tribus noctibus et resurrexi ꝛ ascendi in gl̄iaz meā Sic papa iste gregori⁹ accipiet signū āmonitionis mee vt saluet anias Faciat ergo ope que honoris mei sūt et laboret qūo saluent̄ anie et vt ecclia mea veniat in pristinū statū ꝛ meliorē dispositionez et tunc expiet̄ signū ꝛ fructū eterne ꝓsolationis Scōm hēbit signū q̄ nisi obedierit vbis meis ꝛ venerit ytaliā nō solum ꝓt tempalia sed etiā spūalia et sentiet tribulatiōz cordis q̄diu vivit q̄us q̄ cor ei⁹ videt̄ hīe releuamē tū remorsus cōsciētie ꝛ interna tribulatio remanebit sibi Terciū signuz q̄ ego deus loquor cuz vna muliere vba mirabilia ad q̄d hoc et ad quē fructū misi ad aiarū salutē ꝛ vtilitatē ꝛ vt mali emendent̄ ꝛ vt boni fiāt meliores? B De discordia vo inter papā et barnabonē Rñdeo q̄ vltra modū est michi odiosa q̄ infinite anie ꝛ illa pclitant̄ Ideo placitū est michi q̄ ꝓcordia fiat Nā si etiā papa expulsus eēt a papatu suo melio⁹ essz q̄ papa humiliaret se et faceret ꝓcordiā q̄cunq̄ occōne fieri posset aīq̄ tot anie pirent in eternā damnationē De emēdatione vo regni frācie nō habebit scire aīq̄ ꝑsonalit̄ venerit in ytaliaz Itaq̄ sicut si staret parbulū sup q̄ penderet funis quē ex vna ꝑte infinit⁹ traherēt et alia nō nisi vnus Sic damnatio aniaꝝ aperta est et q̄si ad illā plericq̄ laborāt Ideo papa iste respiciat ad me vnū quia licz oīs dissuadeant ei venire romā ꝛ obsistant quātumcūq̄ pñt confidat in me vno ꝛ iuuabo eū ꝛ nulli ꝑualebūt in eū Sz sicut pulli in nido veniente mīe eleuāt se ꝛ clamāt ꝛ gaudent Sic ego gaudent̄ occurrā ei ꝛ eleuabo eū ꝛ ad animā ꝛ corp⁹ honorabo ¶ Item ait dñs Qm̄ dubitat papa an ꝛbeat venire romā pro reformatiōe pacis ꝛ ecclie mee volo q̄ omo veniat in ꝓmo sequenti autumno Et sciat etiā q̄ nichil gratius pōt michi facere q̄ q̄ in ytaliaz veniat

Uisio q̄ habuit spōsa xp̄i de iudicio anime cuiusdā summ pōtificis defuncti·

¶ Capitulum ·Lxliij·

VIdebat spōsa· ℍ Quasi vnam psonam pontificis vestitam scapulari· que stabat in domo luto platearū respsa Cuius domus tectū·fere iacebat sup cerebrum dicte psone compssum; ℭt ethiopes nigri habentes vncinos·ac alia instrumēta nocendi·circumuallabant domū· sed non valebant tangere psonam illā· licz terrebāt eam terrore maximo; ℭt tunc audiui vocem dicentē michi; Hec ē anima illius magni pontificis·quē tu nosti Domus enim ista·ē retributio eius spūalis; Nam aliqua mūdana tractabat· et ideo remuneratio eius nondū lucida ē· donec in purgatorio purgeť·et dealbeť spūalibus oratōibus·et caritate dei ℚ vero tectū quasi cōprimit cerebrū eius· signū misterij est·quia tectum significat caritatē dei; Que quāto maior est· tāto latior et sublimior ad spūalia ē·et ad feruorem dei; Sed quia caritas anime huius·in aliquibus mundialibus opib⁹ardebat·et magis sequebať voluntatē q̄pam; Ideo tectū·qđ luminosum et altuz est electis dei·angustū est sibi·donec sanguine filij dei·et celestis curie interuentu dilatetur; ℬ ℚ vero alia indu ta est scapulari·signum est· q̄ studuit se conformare religiōe monastice·et vocationi sue·sed non tantū conatus est·q̄ esset exemplar q̄ficientū et forma q̄fectorum; Nunc aūt licituz est tibi scire tria de opibus·que fecit in vita sua·propter que nunc patitur penā; Primū est q̄ fecit quandā inobedientiā contra deū· et et conscientiam suam·de quo contritōez hab uit et remorsum conscientie sue·Secundū est·q̄ dispensabat in aliquib⁹ cū quibusdā q̄pter carnalem amorem·seq̄ndo voluntatem suam; Tercium est· q̄ dissimlabat aliqua· ne offenderet quos diligebat·que corrigere potuisz; Verū tamen scias·q̄ anima ista non est cum illis·qui descendunt in infernū· nec cum illis qui veniunt ad grauiora examina purgatorij·sed cum illis qui quotidie·festinanter appropinquāt gratie·et visioni maiestatis dei omnipotentis;

¶ Explicit Quartus Liber Reuelationū Celestium Sancte Birgitte·

Prologus Libri questionum qui est quintus liber celestium revelationum sancte Birgitte.

INcipit liber quintus celestis revelationum xpi ad beatam Birgittam de regno Swecie Qui liber questionū merito intitulatur. ex eo q̄ processus eius est p modum questionū. ad quas xp̄us dominus dat mirabiles solutiones. Et revelatus fuit. eidem dñe miro modo Sicut ipa & confessores eius. sepe oretenus testabantur Nam semel cōtigit. q̄ cū ipsa quadā die equitaret in equo. itinerādo ad suum castrum Watzsteni. pluribus familiaribus cū ea equitātibus sociata. tūc illa sic eq̄tando p viam incepit ad deum orando erigere mentē suam. que illico rapta fuit in spū. et ibat quasi extra se alienata. a sensibus corporis in extasi. mentalis contemplationis suspensa. Videbat tūc in spiritu. vnā scalam fixam in terrā. cuius summitas celū tāgebat Et in summitate eius in celo. videbat dñm ihesum xp̄m sedentē in throno mirabili. velut iudicem iudicātem. ad cuius pedes stabat virgo maria In circuitu aūt throni erat infinitus exercitus angelorū. et multitudo copiosa sanctorū ¶ Et in medio eiusdem scale. videbat predicta dña Birgitta. religiosum quendā sibi notum. adhuc corpe tūc viuentem. magne litterature in scia theologie. plenū q̄q̄ dolo & malicia dyaboli ca Qui videbat in gestu suo impatientissimo. et inquieto. magis dyabolus q̄ religiosus. Videbat nāq̄ tunc dicta dña. cogitationes & omēs affectiones internas cordis eiusdē religiosi. & quō ipse illas palabat xp̄o iudici in throno sedenti. cū gestu inordinato. & inquietissimo p modū questionū. vt infra sequitur. Videbat etiam. & audiebat tunc in spū ipsa domina Birgitta. qualiter xp̄us iuxt. ad illas questiones. cum gestu māsuetissimo et honesto. singillatim & cōpendiose. sapientissime respōdebat. Et quando aliquando dña nostra virgo maria. aliqua ba eidem dñe Birgitte loquebat. vt serriosius liber iste inferius declarabit.

¶ Postq̄ aūt in eorum instanti. dicta domina habuit in mente totū istum librum. in vna eadem reuelatiōe. accedēte iam ipsa ad dictum castr̄m Tunc familiares eius accipientes frenū equi. ceperūt eā mouere. et quasi excitare ab illo raptu. q̄ ad se reuersa nimis doluit. ex eo q̄ tūc priuabatur tāta diuina dulcedine. Qui liber questionū. ita effectualiter remansit tunc in corde. et memoria eius infixus ac si in tabula marmorea. totus sculptus fuisset Ipsa vero statim scripsit eū in lingua sua. quem translatauit p̄fessor eius. in lingua litterali. put alios libros trāslatare solitus erat.

Liber iste questionū diuiditur per interrogationes et subdiuiditur p questiones. Habet enim. xvi. interrogationes. et in qualibet earū Iudex xp̄us interrogatur de certis questionibus. Ad quas ipse respondet distincte et mirabiliter Ita q̄ quelibet interrogatio continet certum numerū questionū. Postea vero sequuntur earum solutiones et responsiones prout in processu libri latius continetur.

¶ Incipit quintus liber revelationum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Joi thro
nū in ce-
lo·in q̄ se
bat do
min⁹ ihe
sus xp̄us
vt iudex
ante cu-
ius pet̄s
sebat v̄
go maria
⁊ in circuitu throni erat exercit⁹ angelo-
rum·et infinita multitudo sanctorū·Ad
quem iudicem religiosus quidam litte-
ratus·magnus in theologia·stans in al-
to gradu cuiusdā scale· que in terra fixa
erat·cuius sūmitas celū tangebat impa-
tientissimos ⁊ inquietos hūs gestus·q̄si
dolo ⁊ malicia plenus ¶ introgādo dix
it·Interrogatio prima ¶Et questio p̄ma

O Iudex interrogo te Tu dixi
sti michi os nūq̄d non debeo
loq̄ michi placentia ¶ Que-
stio secunda ¶ Tu dixisti michi oculos
nūquid nō debeo videre cuz eis ea q̄ me
delectant ¶ Questio tercia· Tu dixisti
michi aures ¶Quare nō audiā cū eis illa
que michi placent ¶ Questio quarta·
Tu dixisti michi manus ¶Cur nō faciaz
cū illis quid est gratū michi ¶ Questio
quinta Tu dixisti michi pedes ¶Quare
nō ambulabo cū eis scōm dixeriū me
um ¶ Respōsio xp̄i Ad p̄mā questionē·

Respondit iudex sedēs in thro
no·cui⁹ gestus erāt mansueti
et honestissimi dicēs Amice
ego dixi tibi os ad loquendum rōnabili
ter vtilia anie ⁊ corpis tui ⁊ ea q̄ sūt ho
noris mei ¶ Respōsio scōe q̄stionis Se
cūdo dixi tibi oc'os, vt videas mala fu
giēda⁊ salubria tibi custodiēda ¶ Rēsio
tercie questiōis Tercio dixi tibi aures
vt audires ea q̄ sūt veritatis ⁊ honesta-
tis ¶ Respōsio q̄rte questiōis Quarto
dixi tibi man⁹·vt cū eis faceres q̄ sunt
necessaria corpi·⁊ que nō sunt aie noci-
ua ¶ Respōsio quite questionis Quito
dixi tibi pedes·vt recederes ab amore
mūdi·et ires ad requiē ⁊ amorē anie tue
et ad me creatorē et redemptorem tuū·
¶ Interrogatio secūda Questio p̄ma·

Item apparuit religiosus q̄
supra in ḡdu suo dicēs ¶ O
xp̄e iudex·tu voluntarie ama
rissimā sustinuisti penā ¶Cur p̄pter hoc·
ego nō debeo honorabilit̄ me hīe ⁊ i mū
do superbire ¶Questio scōa·Itē tu dixi
sti michi bona tpalia·cur p̄pt̄ hoc nō de
beo q̄ appeto possidere ¶ Questio tcia
Itē cur dixisti mēbra meo corpi si nō de
bea ea movere·⁊ exercitare scōm volū
tatēmeā ¶Questio q̄rta Itē cur dixisti
legē ⁊ iusticiā·nisi ad vindictā faciendā·
¶ Questio quita Itē tu p̄misisti quietē
hīe et requiē ¶Cur lassitudinē ⁊ tribula-
tionē ordinasti vt eam sentiamus ¶ Re
sponsio p̄me questionis·

Respōdit iudex Amice superbia homis ex patientia mea
diu tolerat̄·vt exaltet̄ hūili-
tas·virtusq̄ mea manifestet̄·⁊ q̄ superbia
nō est a me creata·sed a dyabolo inven
ta·ideo fugiēda est·q̄ ducit ad infernū·
hūilitas vero custodiēda est q̄ ducit ad
celū·quā ego d⁹ docui· vbo ⁊ exemplo
meo ¶ Responsio scōe questiōis Item
bona temporalia ideo a me data et con
cessa sunt homi·vt homo eor vsuz habe
at rationabiliter·⁊ vt ea que creata sūt
cōmutent̄ in increatū·scz in me q̄ crea
torem. laudando et honorando me ⁊ bo
nis meis·non autem viuendo scōm desi-
derium carnis ¶ Responsio tercie que-
stionis Item membra corporis ideo ho
mini data sunt·vt anime ostendant q̄dā
similitudinē virtutū·⁊ vt starent ad offi
cium·et virtutem anime· tanq̄ eius in-
strumenta ¶ Responsio quarte questio
nis Item iusticia et lex·ideo a me institu
ta est·vt scilicet impleretur cum super-
na caritate et compassione·⁊ vt int̄ ho-
mines vnitas divina et concordia firma

retur ¶ Responsio Quinte questionis Item q̄ dedi homini· vt requiem et corporalem quietez possit habere· hoc feci ad corroborandam infirmitatē carnis· et ad percipiendam anime fortitudinez et virtutem· Sed quia caro quandoq̄ improuide insolescit· ideo tolerantē sūt tribulationes· ꝛ omnia illa gratanter p̄ que corrigat ¶ Interrogatio Tercia Questio prima·

ITem apparuit in gradu suo religiosus qui supra dicēs O iudex q̄ro a te· Cur dedisti nobis sensus corpeos· si nō scōm sensus carnis moueamur· et viuamus ¶ Questio secunda ꝛ Item cur dedisti cibaria et carnis sustentamēta· scz cibos ꝛ alia delectabilia· si non viuamus ad saturitatem· scōm carnis appetituz ¶ Questio tercia· Item cur dedisti nobis liberū arbitrium· nisi vt sequamur voluntatē nostram ¶ Questio quarta· Item Cur dedisti homūbus et mulieribus semen cōmixtionis· et naturam· si non scōm appetitum carnis effundat ¶ Questio quinta Item Cur dedisti cor et voluntatez nisi vt diligatur q̄ sapit dulcius· ꝛ amatur quod delectabilius est ad fruendū· ¶ Responsio questionis prime·

REspondit iudex Amice ego dedi homini sensum et intelligentiam· ad considerandū et imitandum vias vite· et fugiendū vias mortis ¶ Responsio questionis secū de Item Cibos et carnis necessaria dedi pro corporis moderata sustentatione et vt anime virtutes exequeretur fortius· et non debilitaretur ex nimia sumptione ¶ Responsio Questionis tercie· Item dedi homini liberam arbitrium· ea ratione· vt ipse dimitteret propriam voluntatem propter me deum suū· et vt ex hoc· homo maius meritum conseqȝ retur ¶ Responsio questionis quarte· Item dedi semen commixtionis· ea de causa· vt loco et mō germinaret· et vbi to· et vt causa iusta· et rationabili fructificaret ¶ Responsio questionis quinte· Item ideo dedi homini cor· vt in eo me deum suum· qui vbiq̄ sum et incōprehensibilis concluderet· Et vt cogitādo in me esset delectatio sua·

Loquitur virgo Maria beate Birgitte informando eam de quiq̄ virtutibus quas debet habere intra se et alias quinq̄ extra·

¶ Reuelatio prima in libro questionū·

QUer loquitur Filia oportet te habere quiq̄ intra ꝛ quinq̄ vb extra ¶ Primo ab extra· os mundū a detractionibus ¶ Aures clausas· a vaniloquio ¶ Oculos puducos ¶ Manus in bonis operosas· ꝛ elongare te· a seculi cōuersatione ¶ Item abintra· oportet te habere quinq̄· scilicet ¶ Diligere deum feruenter ¶ Desiderare eum sapienter ¶ Tribuere bona temporalia· cum iusta et recta intentione rationabiliter ¶ Fugere mundū humliter ¶ Et promissa mea expectare longanimiter· et patienter·

¶ Interrogatio quarta questio prima·

ITem apparuit in suo gradu religiosus· qui supra dicens· O iudex cur debeaz inquirere sapientiam dei· cum ego habeo sapientiam mundi ¶ Questio secūda Cur debeam lugere et plorare· cum gaudiuz et gloria mūdi michi abundat ¶ Questio tercia Item dicito· cur letari debeā aut quomodo in carnis afflictione ¶ Questio quarta Item Cur timere debeā· cū virium propriarū habeo fortitudinem· ¶ Questio quinta Item quare alijs obediam· si voluntas mea est in propria potestate ¶ Responsio questionis prime·

REspondit iudex Amice omnis qui sapiēs est ad mundū· cecus est ad me deum suum Et ideo vt acquiratur diuina sapientia mea· necesse est vt diligenter et humli·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ter inquiratur ¶ Responsio questionis secunde. Item omnis qui habet honores mundi. et eius gaudium. diversis agitatur curis. et involuitur amaritudinibus ducentibus ad infernum. Ergo ne quis a via celi deviet. necesse est sollicitari pie. et rogare et plorare. ¶ Responsio Questionis tercie. Item valde vtile est letari in afflictione et infirmitate carnis. quia ei qui habet afflictiones carnis. appropinquat misericordia mea. et per eam facilius appropinquat eterne vite. ¶ Responsio questionis Quarte. Item Omnis quicūq; fortis est. ex me fortis est. et ego fortior illo. Ideo vbiq; timendum est. ne fortitudo auferatur. ¶ Responsio questionis quinte. Item Quicunq; habet libez arbitrium in manu sua. timere debet et veraciter intelligere. q; michi ita faciliter ducit ad penā eternam. sicut voluntas propria sine ductore. Ideo qui propriam voluntatem relinquit michi deo suo obediens michi habebit celum sine pena ¶ Interrogatio quinta Questio prima.

ITem apparuit Religiosus q̄ supra dicens O iudex quare creasti vermes. q̄ nocē possunt. et non prodesse ¶ Questio secunda. Item Cur creasti feroces bestias. que etiam nocent homibus ¶ Questio tercia. Item Cur corporibus immittis infirmitates et dolores ¶ Questio quarta. Item Cur pateris iniquitatem iniquorum iudicū. qui subditos affligunt. et flagellant. quasi seruos empticios. ¶ Questio quinta. Item Cur corpus hominis tribulatur. etiam in pūcto mortis ¶ Responsio Questionis prime.

REspondit iudex Amice ego deus et iudex. creaui celum et terram. et omnia que in eis sunt. Sed nichil sine causa. nec sine spiritualium similitudine. Sicut enim anime sanctoz assimilātur angelis sanctis qui sunt in vita et felicitate. Sic anime iniustorum similantur demonibus. qui sunt in eterna morte. Ergo quia quesisti cur creauerim vermes. respondeo tibi q̄ ipos creaui. ad ostendendā multiplicem sapientie. et bontatis mee potētiam. Maz licet nocere possint. nō tamē nocent. nisi permissione mea et exigente peccato. vt homo qui subdi suo summo superiori contemnit. etiaz ab infimo se tribulari posse igemiscat. sciatq̄ se homo. sine me nichil esse. cui etiam irrationabilia seruiunt. et omnia stant ad nutū meum ¶ Responsio questionis secunde Item cur bestis feroces creaui Respō deo Omnia que ego creaui. non solum erant bona. sed etiam valde bona. et aut ad vtilitatem hominis. et probationem creata sunt. aut ad vtilitatem ceterarū creaturarum. Et vt homo. tanto humilius seruiat michi deo suo. quo felicior est vniuersis ¶ Veruntamen. bestie in temporalibus nocent. duplici de causa ¶ Primo ad correptionem et cognitionē malorum. vt ex flagellis intelligant se homines. mali debere obedire michi superiori suo ¶ Secundo nocent etiam bonis ad profectum virtutum et purgationez Et quia homo peccando elevauit se cōtra me deum suum. ideo et omnia subiecta sibi cōtra eū sunt elevata ¶ Respōsio questionis tercie Item Cur corpori advenit infirmitas. respondeo q̄ hoc accidit ad maiorem cautelam. et etiam propter incontinentie et superfluitatis viciū vt homo addiscat spiritualem moderantiam. et patientiam per carnis refrenationem ¶ Responsio questionis quarte. Item Quare iniqui iudices tolerantur Hoc est ad aliorū purgationem. et propter meam patientiam. vt sicut aurū purgatur igne. sic ex pauorū malicia anime purgantur et erudiuntur. et retrahunt a non faciendis ¶ Ideo etiam patienter tolero homies malos. vt spice diaboli segregentur a frumento bonorum. Et cupiditas eoz impleatur ex occul-

ta mea diuina iusticia ¶ Responsio que stionis quinte ⁊ Item Cur corpus patiꝫ penam in morte Justum est ꝙ per illa p que peccat homo·per similia puniatur· et quia peccat ꝛlectatione inordinata· dignum est vt plectatur amaritudine ⁊ pena ordinata· Ideo hic quibusdā inci pit mors· in inferno duratura sine fine· Alijs finitur mors in purgatorio·et in choatur leticia sempiterna·

Virgo Maria loquitur beate Birgitte dicens·ꝙ qui dulce dinem diuinam desiderat ꝛgustare de bet prius amaritudinem sustinere·

Reuelatio secunda·

OMaria loquitur Quis sancto rum dulcedinem spiritꝰ ha buit qui non prius amaritu dinem est expertus ⁊ Ergo qui dulcedi nem appetit non refugiet amara·

¶ Interrogatio sexta Questio Prima·

ITem apparuit i gradu suo· qui prius dicēs O mater que ro a te Cur alius infans p cedit ꝛ vtero matris viuus consecutus baptisma Alius accepta aia intra viscera matris moritur ¶ Questio secunda· Item Cur homini iusto cōtraria mul ta succedunt Iniusto autem omia sunt ad votum ¶ Questio tercia·Item cur pestilentie et fames accidunt·et incom moda que affligūt corpus ¶ Questio quarta ⁊ Item Cur mors ex improuiso venit ita vt previderi rarissime possit· ¶ Questio quinta ⁊ Item Cur pateris homines habentes ꝛliberatam iram et inuidiam ad bella venire animo vindi candi ¶ Responsio questionis Prime·

REspondit iudex · Amice in quisitio tua non est ex cari tate·sed permissione mea· Ideo per similitudinem quandam ver borum respondebo tibi ¶ Queris Cur alius infans morit inter viscera matris Alius procedit viuus Ratio est Omis quippe fortitudo corporis pueri·de pa tris et matris semie sumitur·sed quia qō conceptum est propter aliquam patris vel matris infirmitatez·non habet debi tam fortitudinem·ideo citius moritur· Adultaq; aduenunt ex negligentia·Et incuria parentum Adulta etiam ex di uina iusticia mea· vt citius ea que con iuncta sunt separentur ⁊ Nec tamen pro pter hoc anima· q̄uis ad viuificandum corpus longius tempus non acceperit durissimis appropinquat supplicijs· sed magis misericordie michi ꝓgnite Sicut enim sol irradians domuz·non videtur vt est in pulcritudine· nisi a respicienti bus celum· sed solummodo radij· Sic anime talium·q̄uis propter baptismi ca rentiam non videant faciem meā vicini us tamen appropinquāt misericordie ꝙ pene·sed nō sicut electi mei ¶ Respōsio questionis secunde Itē Cur homi iusto accidunt contraria Respondeo A Justicia mea est vt vnusquisq; iust⁹ ob tineat que petit Sed non est iustus·qui non pro obedientia et perfectione iusti cie appetit pati contraria·et qui non fa cit proximo suo bona ex caritate diuina ¶ Ideo amici mei·considerātes q̄ ego deus et redemptor eorum feci·et promi si eis·simul et attendentes que in mundo est malicia·libentius ad honorem mei ⁊ salutem propriam·⁊ peccatum cauendō petunt magis contraria mūdi ·propter cautelam q̄ prospera ⁊ Ideo et ego pmit to eis fieri tribulationes· quoruz aliqui et si minus patienter sufferunt· ego ta men non sine causa permitto fieri· et in tribulatiōe assisto eis B Sicut em̄ filius·cum a matre caritatiua corripit in puericia·modicum scit regratiari ma tri·quia perpendere nescit·qua ꝛ causa arguitur ⁊ Sed perueniens ad annos discretionis.regratiatur ei· quia per dis ciplinam matris·a prauis distractus est et assuetus bonis moribus·et discipline Simlit ego facio electis meis Ipsi em̄

quia voluntatem committunt michi. et me super omnia diligūt; Ideo tribulantur ad tempus, 7 licet in presenti non intelligant plene beneficia mea. facio tamen quod expedit eis in futurū ¶ Impij vero. quia non curant iusticiam. nec alijs formidant inferre iniuriam. qui et transitoria petunt. et delectabilia terrena diligunt. ideo prosperātur ex iusticia mea ad tempus. et a flagellis sunt liberi. ne peccent amplius si tangerētur cōtrarijs; Attamen non omnibus malis dantur que cupiunt. vt sciāt potestatis mee esse. cui aliqua dare volucro. qui ingratis etiam bona tribuo. quis non mereantur ¶ Responsio questionis tercie Item Cur pestilentie 7 fames veniunt Respondeo Scriptum est in lege. q qui furtum fecerit. reddat plusq̄ abstulerit. Ergo quia homines ingrati dona mea recipiunt. et abutuntur eis. nec honor michi debitus ab eis impenditur; Ideo plus exigo tribulationis a corpore in p̄senti. vt parcat anime in futuro ¶ Quā doq̄ etiam parcendo corpori. punio hominem in hijs. et per ea que diligit. vt q̄ non voluit agnoscere me letus. cognoscat et intelligat vl' tribulatus ¶ Respōsio questionis quarte; Item Cur mors venit subita Respōdeo Si homo sciret tempus mortis sue. seruiret michi ex timore. et pre dilore deficeret; Ideo vt ex caritate homo seruiat michi. et vt semp de seipso sit sollicitus. et de me securus; Ideo incerta est hora exitus omniū. et merito Quādo enim homo deseruit q̄ erat certum et verum. necesse fuit et dignū. vt ab incerto affligeretur. ¶ Responsio questionis Quinte; Item Cur permitto homines procedere ad bella completam habentes iram; Respondeo Omnis qui voluntatem perfectam habet nocendi proximo suo. hic similis est dyabolo. eiusq̄ membrum est. et instrumentum Cui scilicet dyabolo facerem iniuriam. si eius seruum sine iusticia auferrem ab eo; Ergo sicut ego instrumēto meo vtor ad quecunq̄ michi placita sic iusticia est. vt dyabolus in eo q̄ vult esse membrū eius magis q̄ meum. operetur et faciat quod suū est Aut ad purgationem aliorum Aut ad perficiendā maliciam suam. me sic permittēte 7 peccato exigente ¶ Interrogatio septima Questio prima.

ITem apparuit religiosus q̄ supra in gradu suo dicens. O inter quero a te Cur vile et pulcrum dicunt in mūdo ¶ Questio secunda Item Cur debeo odire mūdi pulcritudinem. cum sim pulcer et de nobili progenie. ¶ Questio tercia. Itē quare non extollam me super alios cū sim diues ¶ Questio quarta Item cur non debeam preferre me alijs. cum sim honorabilior alijs ¶ Questio Quinta; Item Cū sim bonus et laudabilis. quare non queram laudem propriā ¶ Questio sexta. Item si alijs facio commoda. quare non exigam remunerationem; ¶ Responsio questionis prime.

REspondit inter. Amice vile et pulcrum mundi est quasi amarum et dulce; Vilitas mundi que est contemptus mundi et eius aduersitas est quasi quedaz amaritudo. proficua iustis ad sanitatē; Pulcrum vero mundi est prosperitas eius. et ipa est quasi quedam sanitas. blandiens falsa et seducens. Ergo qui mundi fugit pulcritudinē. respuens eius suauitatem. non venet ad vilitatez inferni nec gustabit eius amaritudinē. sed ascēdet ad gaudium meum; Ideo vt fugiat inferni vilitas. et vt acquiratur celestis suauitas. necessarium est ire magis post mundi vilitatem. q̄ post eius pulcritudinem ¶ Etenim omnia bene a me creata sunt. et omnia bona valde. illa tamē maxime cauenda sunt. que irrationabiliter vtentibus tonis meis. occasionem damni anime p̄stare possent ¶ Respon

sio questionis secunde. Item Cur de p geme non est gloriandum ꝛ Respondeo tu quidem habuisti de patre vilissimā putredinem et immundiciam. in viscerib⁹ vero matris fuisti quasi mortuus. et totus immūdus. nec in potestate tua fuit nasci ꝛ nobilibus vl' ꝛ ignobilibus Sz pietas et bonitas mea posuit te in hāc lucem ꝛ Ergo tu qui diceris nobilis. humilia te sub me ꝛo tuo. q̄ disposui te nasci ꝛ nobilibus. et conforma te proximo tuo. q̄ ꝛ eadem materia est. licz ex mea prouidentia tu ꝛ excelso scōm mundum processisti progenie. ille vero de humili. Tu quoq; nobilis. time plus q̄ ignobilis. quia quanto tu nobilior et ditior. tāto ꝛ te ꝛstrictior queritur ratio. et maius iudicium. quia plus accepisti ¶ Responsio questionis tercie ꝛ Item ꝛ diuitijs Cur non est superbiendum Respondeo. diuitie enim mundi. non sunt tue. nisi quantum ad necessitatem victus tui. et vestitus Abundus enim ad hoc factus est. vt homo habens sustentationez corporis sui. per laborem et humilitatem. reat ad me ꝛum suum. quem inobediēs factus desperit. et ꝛ me superbiendo nō curauit ¶ Si autez tēporalia bona tua esse dicis. dico tibi pro certissimo. q̄ tu quasi violenter vsurpas tibi omnia illa que vltra necessitatem tuam habes. Mā bona temporalia omnia cōmunia esse ꝛbent. et ex caritate indigentibus equalia Tu vero vsurpas tibi ad superfluitatem. quod alijs ex compassione esset tribuendum. q̄uis et rationabiliter multi multa habeant pre alijs rationabiliter habentes. et discrete distribuentes Ergo ne grauius arguaris in iudicio. eo q̄ maiora alijs receperis. consultum est tibi. ne superbiendo et congregando prefferas te alijs Sicut enim delectabile est in mūdo habere temporalia p̄ alijs. et superabundare. sic in iudicio terribile est et vltra modum graue. etiam licita nō rationabiliter disposuisse ¶ Responsio questionis quarte ꝛ quinte. Item Cur laus propria non est querenda Respondeo Nullus ex se bonus ē. nisi solus ego ꝛus. et omnis quicunq; bon⁹ est ex me bonus est ꝛ Ergo si tu lautem tuam queris. qui nichil es. et non lautem meam. cuius est omne donum perfectum. falsa est laus tua. et iniuriam facis michi creatori tuo Ideo sicut ex me sunt omia bona que habes. sic et omnis laus michi ē attribuenda. et sicut ego ꝛus tuus tribuo tibi omnia temporalia. vires et sanitatem conscientiam et discretionem cogitandi tibi vtiliora. et tempora et vitā. sic ꝛ omnibus si bene et rationabiliter disponis tibi concessa honorandus sum ego Si autem male disponis viciuz est tuum. et ingratitudo tua ¶ Responsio questionis sexte ꝛ Item Cur pro bonis operibus in presenti non est q̄renda tēporalis remuneratio Respondeo tibi. q̄ cunq; benefacit alijs. ea intentiōe q̄ nō curat retributionem homins. sed qualem voluero ei dare ego ꝛus. iste habebit maximū pro paruo. eternuz pro temporali Qui vero pro tēporali querit terrenū. habebit quod appetit. et amittet sempiternum Ideo vt eternum obtineatur pro transitorio. vtilius est non quere retributionez ab homine sed a me ¶ Interrogatio octaua Questio p̄ma.

Item apparuit religiosus q̄ supra in gradu suo dicēs O ꝛ quero a te Cur p̄mittis. q̄ oū ponantur in templis. et habere honorem sicut tuipe. cum regnū tuū nobilius sit super omne ¶ Questio secūda ꝛ Item Cur non facis videri ab hominibus in hac vita gloriam tuā. vt ferventius ꝛsideretur ab eis ¶ Questio tercia ¶ Item cū sancti ꝛ angeli tui nobiliores et sanctiores sint super omnes creaturas Cur non videntur ab hominibus in hac vita ¶ Questio Quarta. Itē Cum inferni pene sunt incōparabiliter horribiles. cur nō facis videri eas

ab hominibus in hac vita·vt fugiantur·
¶ Questio Quinta· Item cum demones incomparabiliter sint deformes et horribiles· cur non apparent visibiles hominibus·quia tunc nullus eos sequeretur·nec consentiret eis·
¶ Responsioquestionis Prime·

RESpondit iuuex Amice ego sum deus creator omnium· qui non maiorem iniuriam malo facio q̄ bono·quia ipsa iustitia sum Ergo iustitia mea est q̄ ingressus in celum obtineri debet· per stabilem fidē· et rationabilem spem· et ferventem caritatē· Itaq̄ omne quod in corde plus et ferventius diligitur· hoc cogitatur frequentius· et adoratur diligentius ꝛ Sic et dij qui ponuntur in templis· licet non sint dij nec creatores· quia non est nisi vnus solus creator·scilicet ego deus pater et filius et spiritussanctus·At tamen a possessoribus templorum et hominibus·magis diliguntur·q̄ ego·vt p̄ sperentur in mūdo·nō vt viuant mecum Ideo si ego annichilarem ea que homines plus q̄ me diligunt·Et me contra voluntatem eorum adorari permitterē· facerem vtiq̄ eis iniuriam· auferendo eis liberum arbitrium·et desiderium eorum ꝛ Ideo quia in me non habent fidē et in eorum corde est aliquid delectabilius me· ꝓpterea rationabiliter permitto·vt quod diligunt et appetunt mente et opere exterius pficiant·Et quia creaturam plus q̄ me creatorem diligunt· quem ex signis et factis probabiliter cognoscere possunt· si ratione vti vellent Ideo· quia excecati sunt· maledicta est creatura eorum ·et maledicta sunt ydola ipsorum·et ipi confundentur et diuidicabuntur propter stulticiam suā· quia intelligere nolunt·q̄ dulcis sum ego eorum deus·qui ex caritate feruenti hominē creaui et redemi· ¶ Responsio questionis secunde ꝛ Item Cur non videtur gloria mea Respondeo Gloria mea ineffabilis ē ·et suauitate et bonitate incōparabilis omibus ꝛ Si itaq̄ gloria mea sicut est videretur·corpus ipsius hominis corruptibile infirmaretur ꝛ deficeret Sicut sensus illorum·qui in monte gloriam meam viderunt·corpus quoq̄ preleticia anime a labore deficeret·et ad exercicia corpalia non sufficeret ꝛ Propterea qua sine labore caritatis non est ingressus in celum·et vt fides habeat premium·et corpus ad laborem sit sufficiēs Ideo gloria mea occultatur ad tempus vt ex desiderio et fide eo felicius·et copiosius perpetuo videatur· ¶ Responsio questionis tercie·Item Cur sancti non videntur sicut sunt Respondeo Si sancti mei viderentur aperte et visibiliter loquerentur·honor eis impenderetur· sicut michi·et tunc fides nō haberet meritum· nec fragilitas carnis sufficeret ad videndum eos Sed nec iustitia mea vult·vt tanta claritas·a tanta fragilitate conspiciatur Ideo sancti mei non audiuntur·nec videtur vt sunt· quatinus omis honor exhibeatur michi Et vt homo sciat neminem supra me esse diligendum ¶ Veruntamen·si sancti mei quā q̄q̄ apparent·nō tamē in ea forma glorie·in qua veraciter sunt videntur·sed in ea forma occultata plenitudine virtutis· in qua videri absq̄ perturbatione corporalis intelligentie possunt· ¶ Responsio questionis quarte ꝛ Itē Cur pene inferni non videntur Respondeo Si pene inferni sicut sunt viderentur visibiliter·homo ex timore totus frigesceret· ꝛ celestia ex timore non ex amore inquireret·Et quia nullus appetere debet celeste gaudium ex timore pene· sed ex caritate diuina·ideo nunc occultantur pene ¶ Quippe sicut boni et sancti· illud ineffabile gaudiū ante separationē corporis et anie quale sit·degustare nequeunt·sic nec mali penas sed separata anima a corpore sentiunt experientia· que noluerunt probare intelligentia cū po-

tuerũt· ¶ Responsio questionis quite; Item Cur dæmones non apparent visibiles; Respondeo Si eorum horribilis deformitas videretur vt est ·anima viuentis ex ipso visu extra sensum fieret· corpusq; totum quasi hominis tremuli contremisceret· cor etiam totum quasi timore exinanitum moreretur· nec pedes sufficerent sustentare membra reliqua; Imo vt anima in suo sensu stabilis pmaneat· corq; inuigilet in amore meo· et corpus ad laborandũ in seruicio meo sufficiat·occultatur demonum deformitas·et vt restringatur demonum malicia et conatus·

Reuelatio Tercia in libro questionum.

Xpũs loquens sponse sue beate Birgitte dat doctrinam similitudinariam· de medico vero curatore ⁊ de falso medico interfectore et de homine estimatore dicens· q̃ homo qui recipit secum peccatores·si dat eis auxilium aut materiam peccandi·et moriantur in peccato·ꝰus exiget mortem animarum eorũ spiritualem de manu illius Si vero recipit eos vt cessent a peccãdo et instruantur ab eo in virtutibus· et isti emendantur habebit ille magnum meritum· et ipsi a ꝰo·

Filius dei loquitur· Vbi infirmus est in domo· si ad eum magistralis medicus ingreditur·citius ex signis exterioribus perpendit·qualem habet infirmitatem· ¶ Medicus igitur sciens infirmitatem infirmi·si dat ei medicamentũ quo mors ꝓuenit arguitur tanq̃ interfector et non est verus medicus Si vero aliquis sciens mederi exercet medicinam propter remunerationem mundi mercedem non habebit a me· ¶ Si vero qui propter amorem et honorez meũ medicinaz exertet·teneor ego ei mercedem reddere· ¶ Si vero aliquis non est magister in medicia·sed sc̃m estimationem suam credit illa et illa valere infirmo·et dat ei pia intentione·hic nõ est arguendus·vt interfector· si moritur infirmus·sed vt fatuus et presumptuosus· Si vero conualescit infirmus ex medicina fatui·tunc ille non tenetur habere mercedez magistri.sed estimatoris·quia non dedit medicinam sc̃m scientiã· sed sc̃m estimationem Ecce q̃d ista significant dicam tibi Homines illi noti tibi·sunt spiritualiter infirmi·et inclinati ad superbiam et cupiditatem· sequentes ꝓpriã voluntatẽ Si igit amicus eor quem ego comparo medico·tribuit eis auxilium et consiliuz·quo in superbia et ambitione excedant·et spiritualiter moriantur·vtiq; mortem eorum exigam de manu ipius Quia licet ex propria inquitate moriantur·tamẽ quia ipse ministrator et causa mortis eorum est·nequaq̃ immunis a pena erit· ¶ Si vero naturali ductus amore fouet eos·exaltãdo eos in mundo propter consolationem suam et honorem mundi· nequaq̃ mercedem speret a me· ¶ Si vero sicut bon9 medicus cogitat ꝛ eis sapienter dicens se cum Infirmi sunt isti et egent medicina et ideo q̃uis medicamentum meum videatur eis amarum·tamen quia salubre est dabo eis·ne durius moriantur· ideo et refrenando eos dabo eis cibaria· ne deficiant fame·dabo eis vestes vt incedant honeste sc̃m statum suum·tenebo eos sub regimine meo·vt nõ insolescãt prouidebo etiam eis de alijs necessarijs ne eleuentur superbia·et ne presumptione dissoluantur·aut ne alijs nocendi habeant occasionẽ; Hic talis medicus magnam habebit mercedem a me·quia talis correptio placet michi· Si vero amicus eorum cogitans secum dicat sic Dabo eis necessaria· sed nescio vtrũ expedit eis vel non·sed tamen non cre-

do displicere deo. nec obesse saluti eorū si tunc moriuntur ex dono suo. vel excesserint amicus non arguetur. vt interfector. Ceruntamen propter voluntatez bonam et affectionem piam. qua plus animas eorum diligit. Licet amicus nō habebit mercedem plenam. infirmi tamen habebunt lenius et crescent ad sanitatem. quam nisi cooperaret caritas difficilius obtinerent. ¶ Attamen necessarium est hic vnum consilium. Nam iuxta vulgare prouerbium. animal ꝛ genere nociuo. si includitur non nocet. et inclusum accipiens necessaria conualescit. et eque impinguatur. sicut animal quod est in libera potestate Ergo quia de illo genere sunt illi. quorum sanguis et cor querit alta. et eo plus sitit eorum volūtas. quo plus bibit. Ideo amicus eorum non tribuat eis occasionem excedendi. quia excedere cupiunt. sed appetitum extinguere non valent.

¶ Interrogatio Mona.

Questio Prima.

His dictis apparuit Religiosus qui supra in gradu suo dicens. ¶ Iuder quero a te Cur tantum videris inequalis in donis et gratijs tuis. in eo ꝙ mariam matrem tuam pretulisti omni creature. et exaltasti eam super angelos.

¶ Questio secunda. Item Cur angelis dedisti spiritum sine carne. ꝛ stare in celesti gaudio Homini vero dedisti vas terrenum et spiritum. et nasci cum ploratu. viuere cum labore. ꝛ mori cum dolore. ¶ Questio tercia. Item Cur dedisti homini intellectum rationabilem. et sensus. animalibus vero rationem nō dedisti.

¶ Questio quarta. Item Cur dedisti animalibus vitam. et nō reliquis insensibilibus creaturis.

¶ Questio quinta. Item Cur non est ita lux in nocte sicut in die.

¶ Responsio questionis Prime.

Respondit iuter. Amice in veritate mea omnia futura ꝛ facienda sicut et facta prescita ꝛ precognita sunt ab initio Sicut enī prescitus est lapsus homis ex iusticia dei permissus. sed non ex deo factus. nec propter prescientiam dei faciendus. Sic ꝛ ab eterno prescita est liberatio hominis ex misericordia dei facienda. Queris igitur Cur mariam matrem meam pretuli omnibus. et pre omni creatura dilexi. eam? Hoc ideo est. quia in ipsa speciale insigne virtutum inuentū est. Sicut enī vbi ignis accēditur. lignis plurimis circumpositis. illud citius inflammatur. et comburitur. quod habilius ꝛ efficacius est ad comburendum. Sic et in maria fuit Quando enim ignis amoris diuini qui in se incommutabilis et eternus est accendi et apparere cepit. et deitas incarnari voluit. nulla creatura ad hunc ignem amoris percipiendum habilior ꝛ efficacior erat. ꝙ vgo maria. Quia nulla creatura tanta caritate arsit sicut ipa Et quāuis caritas eius. in fine temporum reuelata et ostensa sit. tamen ante principium mundi prenisa est. et sic in veritate ab eterno prefinitum est. ꝙ sicut nullus ei in caritate inuentus est similis. sic et nullus ei in gratia et benedictione esset equalis.

¶ Responsio questionis secunde. Item Cur angelo dedi spiritu sine carne Respondeo In principio et ante tempora et secula creani spiritus. vt in libero arbitrio stantes secōm voluntatem meam gauderent et de bonitate et gloria mea quorum quidam superbientes. de bono fecerunt sibi malum. voluntatem liberam mouentes inordinate. Et quia nichil malum erat in natura et creatione. nisi inordinatio voluntatis prie Ideo ceciderunt Alij vero spirituū elegerūt sub me deo suo. in humilitate stare. de

et perpetuam stabilitatem meruerunt¦
¶ Quia dignum et iustum est· vt ego deus qui spiritus increatus sum·et omnium creator et dominus·habeam etiaꝫ spiritus subtiliores·et agiliores alijs creaturis·michi obsequentes· ¶ Verum quia non decuit me habere diminutionem in exercitu meo·ideo creaui aliam creaturam·scilicet hominem loco eorū· qui ceciderunt·que libero arbitrio· et bona voluntate promereretur eandem dignitatē·quā angeli ꝛeruerūt· ¶ Itaꝫ si homo haberet animam et non carnem·non posset promereri tam sublime bonum· sed nec laborare· propterea ad obtinendum eternum honorem·coniunctum est corpus anime· ¶ Ideo et augentur ei tribulationes· vt homo expiatur liberum arbitrium et infirmitates suas·vt non superbiat· ¶ Item vt desiæret glorā·ad quam creatus est·et exsoluat inobedientiaꝫ·quā voluntarie incurrerat· Ideo ex diuina iusticia additus est ei flebilis ingressus·et egressus· et vita laboriosa·

¶ Responsio questionis Tercie¦ Item Cur animalia non habent intellectum rationabilem sicut homo· Respondeo tibi Omnia quecunqꝫ creata sunt·ad vtilitatem hominis sunt·aut ad necessitatē eius et sustentationem·aut ad informationem et correptionem· aut ad consolationem et humiliationē¦ Si ergo bruta haberent intellectum sicut homo·essent vtiqꝫ homini in tribulationeꝫ·ꝛ potius nocerēt q̄ prodessent¦ Ideo vt omma subiecta sint homini propter quem omnia facta sunt·et omnia ipsum timeant·ipse vero neminem nisi me deum suum·propterea animalibus nō est datus rationalis intellectus.

¶ Responsio questionis quarte¦ Item Cur insensibilia non habent vitam Respondeo Omne quod viuit moriturum est.et omne viuens mouetur·nisi impediatur aliquo obstaculo¦ Si ergo insensibilia haberent vitam·moverem se potius contra hominem q̄ pro eo ¶ Ideo vt omnia sint homini in solacium·propterea superiora scilicet angeli· dati sunt ei in custodiam·cum quibus habet rationem·et anime immortalitatem¦ Inferiora vero scilicet sensibilia et insensibilia data sunt ei ad vtilitatem et sustentationem·et eruditionem·et exercitationem ¶ Responsio questionis quinte¦ Item Cur omne tempus non est dies Respō deo tibi per exemplum Omni vehiculo scilicet currui·subsunt rote vt facilius onus impositum promoueatur·et rote posteriores subsequuntur priores·simile est in spiritualibus¦ Nam mundus magnum onus est onerans sollicitudinibus et tribulationibus hominem¦ Mecmum·quia cum homo locum quietis fastidiunt Iustum erat vt locum laboris experiretur· vt ergo huius mundi onus facilius ab homine tolerari possit Ideo accessit misericorditer·vicissitudo ꝛ mutatio temporū·scilicet dies et nox·estas et frigus·propter exercitationem ꝛ quietem hominis¦ Nam rationabile est·vt vbi contraria conueniunt firmum scilicet et infirmum. condescendendum est infirmo· vt cum forti possit subsistere¦ Alioquin infirmum annichilatur¦ Sic et de homine est Quamuis ipse ex virtute anime immortalis·stare posset in contemplatione et labore vigiter·tamen ex virtute corporis infirmi deficeret Ideo facta est lux·vt homo habens participationem·cum superioribus et inferioribꝰ sciat subsistere· laborando per diem· et rememorando dulcedinem eterni luminis quod amisit¦ Facta quoqꝫ est nox·propter quietem corporis· habendo voluntatem veniendi ad locuꝫ·vbi nō est nox nec labor· sed dies perpetuus· et gloria sempiterna¦

Reuelatio Quarta in libro questionū in qua

filius dei pulcerrie laudat omnia membra virginis Marie matris sue· Moralizans ea spiritualiter·et pronuncians eam dignissimam Reginali corona·

FIlius loquitur· ℟ Ego sum coronatus Rex in deitate mea sine principio et sine fine· nec inicium habet corona nec finem· significans potestatem meam que non habuit principium·nec habebit finem· Verum ego aliam coronam habui custoditam in me·que quidem corona sum ego ipse deus⁊ Hec autem corona preparata fuit ei que maximam caritatem haberet ad me· et hanc coronam dulcissima mater mea· vicisti et traxisti ad te tu cū iusticia et caritate⁊ Maz de hoc testimonium perhibēt angeli et alij sancti· q̄ in te ardentior fuit caritas ad me·et castitas tua purior oibus·que placuit michi super omnes· ℣ Caput quippe tuū fuit quasi aurum fulgens· et capilli quasi radij solis⁊ Quia tua mundissima virginitas que est in te·quasi caput omnium virtutum·et continentia omnium illicitorum·motuum placuerunt· et fulserūt in conspectu meo cum omni humilitate Ideo merito vocaris coronata regina super omia que creata sunt Regina propter mundiciam·coronata propter excellentem dignitatē· ℟ Frons tua fuit incomparabilis albedinis· significans verecundiam conscientie tue·in q̄ plenitudo est humane scientie·et dulcedo diuine sapientie lucet in ea super omnes· ℣ Oculi tui fuerunt in conspectu patris mei sic lucidi· q̄ se speculabatur in eis·q̄ in spirituali visu tuo·⁊ in intellectu anime tue·videbat pater omnem voluntatem tuam·q̄ michil volebas nisi ipsum·et michil desiderabas· nisi scōm ipsum· ℣ Aures tue fuerunt mundissime·et aperte tamq̄ fenestre pulcerrime·quādo protulit tibi gabriel velle meum·⁊ quando ego ꝛus factus sum in te caro· ℣ Gene tue fuerunt de optimo colore·scilicet albo et rubicundo· quia fama operum tuorum laudabilium· et pulcritudo morum tuorum placuerunt michi·quibus quotidie inflammabaris· ℣ Vere ex pulcritudine morum tuorum gaudebat deus pater· et nunquaz auertit oculos suos a te·et ex caritate tua omnes obtinuerunt caritatē q̄ ℣ Os tuuz fuit quasi lampas intus ardens·et lucens ab extra· quia verba et affectiones anime tue· fuerūt ardentes interius diuina intelligentia·et exterius splendētes ex dispositiōe laudabili tuorū motuū corpaliū·⁊ cōcordātia pulcerrima tuarū virtutū· ℣ Vere mater carissima verbum oris tui traxit quodam modo vitatem meam in te·et feruor diuine dulcedinis tue·nūq̄ separabat me a te· quia verba tua dulcia sunt super mel et fauum· ℣ Collum tuum est nobiliter erectum·et pulcerrime elevatuz quia iusticia anime tue plene est erecta ad me·et scōm velle meuz mobilis·quia nunq̄ inclinata fuit ad aliquod malum superbie·Sicut enim collum curuatur in capite·sic omnis intentio ⁊ operatio tua·flectebatur ad voluntatem meam⁊ ℣ Pectus tuum plenum fuit omni virtutum suavitate·intantum q̄ non est bonum in me·quod non sit in te·quia traxisti omne bonum in te· ex morum tuorū dulcedine·quando deitate mee placuit intrare ad te·et humanitati mee habitare tecum·⁊ bibere lac mamillarum tuarum· ℣ Brachia tua pulcra fuerunt p veram obedientiam·et tolerantiam laborum·ideo corporales manus tue tractauerunt humanitatem meam·et quietus fui inter brachia tua· cum deitate mea· ℣ Venter tuus fuit mundissimus sicut ebur·Et sicut locus ex virtuosis lapidibus splendidissimus ⁊·

quia constantia conscientie tue. et fidei nunq̃ tepuit. sed nec in tribulatione potuit viciari. Uuus itaq̃ ventris id est fidei tue parietes. fuerunt quasi aurum fulgentissimum. in quibus notatur fortitudo virtutum tuarum. et prudẽtia tua et iusticia. et temperantia cum perfecta perseverantia. quia ip̃e omnes virtutes tue perfecte fuerunt divina caritate ¶ Pedes tui mundissimi et loti erant. quasi pleni herbis odoriferis. quia spes et affectus anime tue erãt recta ad meum tuum. et odorifera ad aliorum exemplum. et imitationem. ¶ Hic itaq̃ locus ventris tui. tam spiritualis q̃ corporalis. tantum michi erat desiderabilis. et tantum anima tua michi placita. q̃ a summo celo descendere. ad te et in te morari. nõ abhorrui. ymo suauissime delectatus sum. ¶ Ideo mater carissima corona illa que custodiebatur i me. que quidem corona sum ego deus. qui debebam incarnari. nulli debui imponi nisi tibi. quia es vere mater et virgo. et imperatrix omnium reginarum.

¶ Interrogatio Decima.

Questio Prima.

ITem apparuit religiosus qui supra in gradu suo dicens O iudex quero a te Cum tu sis potentissimus. pulcerrimus. et virtuosissimus. Cur deitatem tuam incomparabiliter sole clariorez. superinduisti talem saccum. scilicet humanitatem tuaz. ¶ Questio Secunda. Item quomodo deitas tua omnia includit in se. et a nullo includitur. cõtinetq̃ omnia. et a nullo continetur. ¶ Questio Tercia. Item Cur tanto tempore iacere voluisti in vtero virginis. et non statim processisti quando cõceptus eras. ¶ Questio Quarta. Item Cum omnia possis et vbiq̃ es presens. cur non statim in tali statura apparuisti. sicut cum ad annũ tricesimum peruenisti. ¶ Questio quinta. Item Cum de semine Abrahe non es natus scõm patrem. cur circumcidi voluisti. ¶ Questio Sexta. Item cũ sine peccato cõceptus et natus es. cur baptizari voluisti.

¶ Responsio questionis Prime.

QUi iudex respondit. Amice respondeo tibi per exemplum. Est quoddam genus vuaruz. cuius vinum tam forte est q̃ absq̃ contactu hominis exit de vuscuius tempus maturitatis attendẽs possessor. supponit vas. nec vinum expectat vas. sed vas vinum. si vero plura vasa supponuntur. vinum in vas quod sibi vicinius est. se infundit. Dec igitur vua deitas mea est. que vino dulcedinis caritatis sic plena est. q̃ omnes chori angelorum replentur ex ea. et omnia quecunq̃ sunt participantur. Sed homo per inobedientiam se ea fecit indignũ Cum igitur deus pater me9 tempore ab eterno preuiso ostendere vellet caritatem suam. misit vinũ suum. id est me filiũ suum in vas quod vicinius positum expectabat aduentum vini. scilicet in vterũ virginis. que pre omni creatura. feruentiorem ad me habuit caritatem. Dec igitur virgo. tantum diligebat et desiderabat me. q̃ non erat hora qua non querebat me affectans fieri ancilla mea Ideo obtinuit ip̃a vinum electum. quod quidez vinuz habuit tria. ¶ Primo fortitudinez. quia absq̃ contactu hominis exiui. ¶ Secundo pulcerrimum colorẽ. quia speciosus forma descendi. a summo celo pugnaturus. ¶ Tercio suauitatem optimam. inebriantem summa benedictione. Doc igitur vinum quod fuit egoip̃e. ideo ingrediebatur viscera virginea. vt ego deus inuisibilis. fierem visibilis. vthomo perditus liberaretur.

¶ Ego quippe bene potuissem aliam formam assumpsisse. sed non fuisset iusticia in deo. nisi vt forma daretur pro forma. natura pro natura. modus satisfactionis. scõm modum culpe.

¶ Quis autem sapientum credere vel estimare potuisset·q̄ ego deus omnipotens·tantum me humiliare vellem· vt sumerem saccuz humanitatis·nisi illa incogitabilis caritas mea fuisset·qua visibiliter volui conuersari cuz homine·et quia vidi virginem tam feruenti caritate ardere· ideo victa est mea diuina seueritas·z ostensa caritas·vt mecum homo reconciliaretur ¶ Quid miraris· ego deus qui sum ipsa caritas· et qui michil odio eorum que feci· non solum disposui dare homini dona optima· sed et meipsum in precium et premium·vt omnes superbi dyaboli confundantur·

¶ Responsio questionis secunde¿ Item quomodo deitas mea omnia concludit in se Respondeo Ego deus spiritus sū· qui dico et factū est·qui precipio et omnia obediunt michi· Ego vere sum qui do omnibus esse et viuere· ¶ Qui anteq̄ facerem celum et montes et terraz in meipo sum·Qui supra omnia et extra omnia sum Qui intra omnia sum ¶ Et in me sunt omia ¶ Et sine me ē nichil· ¶ Et quia spiritus meus vbi vult spirat·et cum omia vult pōt·z omnia scit· omnibusq̄ spiritibus velocior et agilior est·omnem habens virtutem·omniaq̄ presentia· preterita et futura prospiciens·Ideo spiritus meꝰ id ē deitas mea merito incōprehensibilis est·omnia cōprehendens ¶ Respōsio questionis tercie¿ Item Cur tanto tempore iacui in ventre virgineo Respondeo Ego sum omnis nature conditor·et vnicuiq̄ nature disposui debitum modum· z tempꝰ et ordinem nascendi Si igitur ego conditor statim vt cōceptus fui processissez ex vtero·fecissem contra naturalem dispositionem·et tunc humanitatis mee assumptio·fantastica fuisset· et non vera· Ideo ego volui esse tanto tempore in vtero sicut alīj pueri·Et ea que benefeceram naturalem dispositionem ordinando· etiam in meipo adimplerem·

¶ Responsio questionis quarte¿ Item Cur non tante magnitudinis fui statim tempore nativitatis mee· sicut in anno tricesimo·Respondeo Si hoc fecissem oīs admirati fuissent z timuissent me· sequentes plus ex timore et propter visa miracla·q̄ ex caritate ¶ Et quomodo tunc impleta fuissent dicta prophetarum·qui prediterunt me puerum ponendum inter animalia in presepio·adorandum a regibus·et offerendum in tē plū·persequendū ab inimicis? ¶ Ideo ad ostendendum humanitatem meam esse veram·et dicta prophetarum in me completa·crescebaz membris per interualla temporum·qui plenitudine sapientie ·tantus eram in principio nativitatis sicut in fine ¶ Responsio questiōis quite¿ Item Ad illud qō petis Quare circumcisus sum Respondeo ego q̄is nō eram ex origine abrahe scōm patrez·erā tamen scōm matrem licet sine peccato· Itaq̄·quia legem in veritate constitui etiam in humanitate legem sufferre volui ne inimici calumniarentur me dicentes me precepisse· que non volui adimplere· ¶ Responsio questionis sexte Item Cur baptizari volui Respondeo Omnis qui viam nouam condere vel inchoare voluerit·necesse est vt ipse conditor et inchoator·eiusdez vie alios precedat ¶ Itaq̄ antiquo populo data erat via quedam carnalis·scilicet circumcisio in signum obedientie· et purgationis future que in personis fidelibus·et legem seruantibus· antequam veniret veritas promissa·scilicet ego dei filius operabatur effectum quendam future gratie et promissionis· veniente vero veritate·quia lex non erat nisi quasi vmbra diffinitum est in eternitate· vt antiqua via retrocederet·carēs effectu suo Ergo vt veritas apperet z vmbra retroceret·viaq̄ facilior ad celum ostenderet Ideo ego deus z hō sine petō natꝰ baptizari volui·propter humilitatem z alio

rum exemplū·et vt celum credentibus aperirem; Et in huius signum cum ego baptizatus essem·tunc apertum fuit celum·vox patris audita est·spiritussanctus apparuit·in columbe specie Et ego ūi filius ostensus sum in homine vero· vt homines fidēles sciant et credant· q̄ pater fidelibus baptizatis aperit celū; Spiritussanctus est cum baptizāte· virtus mee humanitatis in elemento· q̄uis patris et mea et spiritussancti vna sit operatio·et vna voluntas; Sic agit̄ veniente veritate·id est quando veni i mūdo·ego qui veritas sum·tunc statim disparuit vmbra·confracta est testa legis· et apparuit nucleus· cessit circumcisio· et confirmatus est in meipo baptismus· quo paruulis et sembus aperitur celum et filij ire fiunt filij gratie et vite eterne.

Reuelatio Quinta in

libro questionum in qua xp̄us loquens sponse siue beate Birgitte·instruit eam qualiter nō sit sollicita circa curā diuitiarū terrenaz·et informat eā de patientia habenda tpe tribulatiōis cū virtute perfecte annichilationis et humilitatis

ILlius ūi loquit̄ sponse dicēs Attende tibi diligenter At illa respondit quare Cui dns ait Quia mundus mittit ad te quatuor seruos·te volentes recipere ¶ Primus est sollicitudo diuitiarum; Huic cum venerit respōde Diuitie transitorie sunt de quibus tanto maior reddenda est ratio quo plus abundant·ideo non curo de eis·quia non sequūt̄ possessorem· sed relinquūt ¶ Secūdus seruus est amissio diuitiaz et damnū rerū concessarū Huic respōde sic Qui diuitias dedit ipe et abstulit·ipe nouit qd michi expedit·fiat volūtas eius ¶ Tercius seruus est tribulatio mūdi Huic sic dicito Benedictus sis tu deus meus·q̄ me tribulari permittis· p tribulationes em̄ cognosco·q̄ tua fuz ideo tribulari permittis in p̄nti· vt pcas in futuro· ꝓpterea tribue michi patientiā·et fortitudinē sustinēdi ¶ Quartus seruus est despectus et obprobria hijs rebus taliter Deus solus bonus est·et ipi debet omnis honor Ego aūt que feci omia opa vila et mala·vnde aut cur michi honor· q̄ magis oi obprobrio digna fuz·q̄ tota vita mea blasphemauit deū·Aut qd michi plus valet honor q̄ obprobriū·nisi q̄ excitat superbiam et minuit humilitatem·et obliuiscit deus·ideo sit ois laus et honor deo ꝓpterea sta stabilit̄ ꝓtra seruos mūdi·et dilige me deū tuū toto corde ¶ Interrogatio vndecima Questio prima·

ITem apparuit religiosus·q̄ sup̄ in gradu suo dicēs O ut quero a te Cū deus sis et homo·cur nō ostendisti deitatē tuam sicut et humanitatē·et tūc oēs credidissent tibi ¶ Questio scōa; Item Cur nō fecisti audiri oia verba tua in vnico p̄cto·et tūc non fuisset necesse ea p interualla tempm p̄dicari ¶ Questio tercia Item Cur nō fecisti omnia opa tua in vna hora? ¶ Questio Quarta; Item Cur corpus tuū crescebat p intervalla temporum et non in vno p̄cto· ¶ Questio quinta; Item Cur approquante morte non ostendisti te in potentia deitatis tue Aut cur non ostendisti severitatem tuam super inimicos tuos· quando diristi Consumata sunt omia ¶ Responsio questionis prime·

REspondit ihesus O amice Rōgo tibi et non tibi·tibi aūt respōdeo vt innotescat alīs malicia cogitatus tui·nō aūt rōgo tibi·q̄ nō ad p̄fectū tuū ostēdunt̄ ista; sed ad futurorum et presentiū vtilitatez et cautelam; Non enim mutare intendis pertinaciam tuam·ideo nec transibis a morte tua in vitam meam· quia in vita tua odis vitaz veram; Cleritamē alij audita vita tua ymo morte tua·trāsibūt et euolabūt ad vitā meā·Quia sicut scriptum est·omnia sanctis cooperātur

in bonum· et nichil sine causa permittit
ꝛus ¶ Respondeo ergo tibi non sicut
qui humano amore loquūtur·cum spiri-
tualia aguntur inter nos·sed vt ea que
cogitas et affectas p similitudines alijs
exprimantur ℣ Queris ergo Cur
non ostendi deitatem meam in aperto·
sicut et humanitatem Ratio est· quia ꝛi
tas spiritualis est·humanitas vero cor-
poralis; Attamen deitas et humanitas
a principio coniunctionis sue inseparа-
biles sunt et fuerunt· et ꝛitas increata
est·Et omnia quecunq; sunt in ipa·ꝛ p
ipsam condita sunt·et in ipa est omnis p
fectio et pulcritudo ¶ Si ergo tanta
pulcritudo et perfectio· ostenderetur
visibiliter lutosis oculis·quis sustineret
videre? Aut quis ipsum materialem so
lē i claritate sua valeret aspicere? Aut
quem non ꝛterreret visus fulguris·et
sonitus tonitrui q̄tomagis si omniū ful
gurum ꝛ omniū creator in claritate sua
videretur ℣deo duplici de causa nō est
in aperto ostensa deitas mea ¶ Primo
propter humanam corporis ꝛbilitatem
cuius substantia est terrea Si enim cor
pus alicuius hominis videret ꝛitatem·
liquescеret sicut cera ante ignez· aniaq;
tanta exultatione gauderet. q̄ corpus
quasi cinis annichilaretur ℣ Secū
do propter diuinam bonitatem· et eius
immutabilem stabilitatem Si enim ego
corporalibus oculis ostenꝛrem meam
ꝛitatem· que est incōpabiliter fulgen-
tior igne et sole· facerem cōtra meipsuz
qui dixi Non me videbit homo ꝛ viuet
Sed nec ispi prophete viderunt me· si-
cut sum in mea ꝛitatis natura·quia etiā
illi qui solummodo audiebant vocē mee
ꝛitatis·et videbant montem fumigan-
tem·terrebantur dicentes; Loquat̄ no
bis ⁊Moyses et audiemus eū·℣ro ego
ꝛus misericors·vt homo melius intelli-
geret me·ostendi me illi in quadam for-
ma ei simili·que videri et sentiri posset·
scilicet in humanitate mea in qua ꝛitas
est· sed tanq̄ velata ·ne homo a forma
ei dissimili terreretur· Quia ego inq̄·
tum ꝛus·cum corporalis non sim· nec
corporaliter effigiatus·ideo in humani-
tate tolerabili? ab homūbus audiri po
teram·et videri ¶ Responsio questio-
nis secunde; Item Cur omnia verba
mea non fui locutus in vna hora Respō
ꝛo Sicut materialiter contrarium est
corpori·vt tantum cibi accipiat vna ho
ra q̄to multis annis contentari posset·
Sic contra diuinam dispositionem est·
vt verba mea·que sunt cibus anime· in
vna hora omnia dicerentur; Sed sicut
cibus corporalis paulatim sumit̄ vt ma-
sticetur·et masticatus ad interiora tra-
hiciatur Sic verba mea non in vna ho
ra sed per intervalla temporū dicenda·
erant iuxta intelligentiam proficientiū·
vt esurientes haberent vnde satiaren-
tur·et saciati ad altiora excitarentur·
¶ Responsio questionis Tercie Item
Cur non omnia opera mea feci in vno
puncto Respondeo Illorum qui me in
carne videbant·quidā erant qui michi
crediderunt· quidam vero non crede-
bant; ℣deo hijs qui credebant necesse
erat vt per intervalla temporum erudi
rentur verbis·et quandoq; excitarētur
exemplis·et operibus confirmarentur
¶ Qui vero non crediderunt· iustum
fuit vt affectum malicie sue ostenꝛrent
et quantū mea diuina iusticia permitte-
ret tolerarent̄· ¶ Si ergo omia opera
mea fecissem in vnico pūcto· omnes se-
cuti me fuissent· timore magis q̄ ca-
ritate; Et quomodo tunc misterium re
demptionis humane fuisset impletum?
¶ Sicut ergo in primordijs creatiōis
mundi omnia distinctis horis et modis
patrata sunt·q̄uis omnia facienda erāt
tūc sine vicissitudine simul in prescientia
deitatis mee· sic et in humanitate mea
omia erāt rationabiliter ꝛ distincte faci
enda·ad oim salutē ꝛ eruditionē ¶ Re
sponsio questionis Quarte; Item Cur

corpus meum per numerum annorum crevit·et non in vno puncto·Respondeo Spiritussanctꝰ qui est eternaliter in patre·et in me filio·ostendit prophetis que ego in carne vēturus facturus essem et passurus·ideo placuit ætati·vt tale corpus assumerem in quo laborare possem·a mane vsq; ad vesperam·et ab anno in annuꝫ·vsq; ad finem mortis Ergo ne verba prophetarum viderēt mania·ideo ego filius dei corpus assumpsi·sil'e Aꝛ absq; pctō·in quo sil'is esseꝫ eis ꝗs redempturus erā·vt per caritatem meam homo aversus reduceretur·mortuꝰ suscitaret·et venditus redimeretur ¶ Responsio questionis quinteꝫ Item Cur nō omnibus ostendi potentiam deitatis mee·et ꝙ eram vere deus quando dixi in cruce Consumatum est·Respondeo Omia quecūq; scripta erāt de me oportebat ꝙ adimplerentur·Et ideo ego omia illa compleui vsq; ad vltimū punctum; Sed quia etiam multa predicta erant ꝛ resurrectione et ascensione mea·ideo necesse erat vt etiaz illa haberēt effectū; Si ergo in morte mea ostensa fuisset potentia deitatis mee·ꝗs fuisset ausus me ꝛponere ꝛ cruce et sepelire ¶ Beniq; pro minimo michi fuisset descendisse de cruce et strauisse crucifixores·quomodo ergo impleta fuisset prophetia·aut vbi tūc virtus patientie mee? Quod et si descendissem de cruce nunquid ꝛ omnes credidissent·Munꝙ non dixissent me fecisse arte maligna? Nam si indignabant·quia suscitaui mortuos·sanaui infirmos·maiora dixissent si descendissem ꝛ cruce ¶ Et ideo vt solueretur captiuus·ego liber captus sum Et vt nocentes soluerentur· ego innocens steti stabiliter in cruce; Et per stabilitatem meam·omnia instabilia stabiliui·et infirma confirmaui·

Christus filius dei loquens sponse sue Birgitte·instruit eam dicens·ꝙ in vita spirituali labore et vigorosa perseuerantia et acquiescere cū humilitate cōsilio senioris resistendo viriliter temptationibus acquirit requies mentis ꝛ eterna gloria ꝛ ponit exemplum de Jacob qui seruiuit pro Rachel Nam dicit ꝙ quibusdam veniunt fortissime temptationes in principio cōuersionis ad vitam spiritualem; Quibusdam vero veniunt in medio et circa finem·Et ideo timendum et cum humilitate in virtutibus et labore vsq; ad finē perseuerandum est Reuelatio sexta·

Filius loquitur Hꝛ Scriptuꝫ est·ꝙ Jacob seruiuit ꝓ Rachel·ꝛ videbantur sibi dies pauci pre amoris magnitudine· quia magnitudo amoris labores alleuiabat; Verum cū Jacob credebat assequi ætiderabile suuꝫ·circūuentus est·nec tamē adhuc a labore ꝛstitit·quia amor ꝛ difficultate non cessatur·donec assequitur quod optat ¶ Sic est in spiritualibus· Multi enim vt obtineant celestia laborant viriliter·orationibus et pijs laboribus; Sed cū ad contemplationis quietem pertingere credunt·involuunt temptationibus· accrescunt tribulationes et vbi se quasi perfectos arbitrabantur inueniunt se ex toto imperfectos; Nec mirum Nam temptatiōes sunt que hominē probant et purgant·et perficiunt· ¶ Jꝛo quibusdā accrescūt temptationes in pncipijs uersionis sue ad vitā spūalem; Et hij tales pfectius in fine solidantur· Alij grauius temptant in medio·et circa finē Et hij sollicite ꝛ seipis aduertant· nunq; ꝛ se presumant sed eo fortius laborent sicut dixit laban· Consuetuꝫ inquit est prius sororeꝫ maiorem accipere· quasi diceret prius exerce laborem·et post habebis requiem optatam ¶ Ideo filia non mireris· si etiam in senectute accrescunt temptationes· Quia sicut licet viuere·ita etiam possibile est temptari; Dyabolus

enim nūq̄ dormit·quia temptatio occasio est perfectionis·vt homo nō p̄sumat ¶ Ecce ostēdo tibi exemplū de duob⁹· vn⁹ in principio sue p̄uersionis tēptat⁹ est·et perstitit et p̄fecit·ꝛ assecutus est quod quesiuit; Alⁱ⁹ in senectute sua expertus est graues temptationes· quas parum nouit in iuuentute·quibus sic inuolutus est·vt omnū priorum quasi obliuisceretur; Uerum quia stetit cōsilio· et a labore non restitit·licet frigidus factus et tepidus·ideo peruenit ad optata et ad requiem mentis·cognoscens in seipso·q̄ iudicia dei occulta sunt·et iusta et nisi fuissent ille temptationes·difficulter peruenisset ad eternam salutem·

Interrogatio· xij·Questio prima·

ITem apparuit religiosus q̄ supra in gradu suo stans et dicens O iudex q̄o a te Cur magis nasci voluisti de virgine·q̄ de alia muliere non virgine ¶ Questio secunda Item Cur non ostendisti visibili signo·q̄ ipa erat mat̄ et vgo pura ¶ Questio tercia· Item Cur intantum occultasti nativitatem tuā·que quasi pauciss⁹ mis innotuit ¶ Questio quarta· Item Cur fugisti in egyptum p̄o herode Et cur innocētes pueros occidi permisisti· ¶ Questio quinta; Item Cur permittis te blasphemari·et falsa prevalere veritati· Responsio questionis prime·

REspōdit iudex A O amice Ideo magis de vgine nasci volui q̄ de femina non vgine·quia michi de mundissimo omnia decent mundissima Nam natura homis q̄dem stetit in ordine creatiōis sue·nichil habuit deforme· prevaricato vero mādato·accessit statim quoddam erubescibile·sicut contingit hominibus peccantibus contra dominū suum temporalē· qui etiam de membris quibus peccauerunt erubescunt ¶ Accedente itaq̄ erubescentia prevaricationis· mox auctus est motus inordinatus·Et maxime in illo membro· quod ad maiorem fructū institutum fuit· qui tamen mot⁹ ne inanis esset a fructu· dei bonitate conuersus fuit in bonum·et per diuini mandati institutionem· concessum est opus cōmixtionis carnalis·vnde natura fructificaret B Uerum quia gloriosius est se supra mandatum extendere· adijciendo ex caritate qualecunq̄ bonum quis poterit·Ideo placuit deo·illud magis ad opus suum eligere·quod ad maiorem mūdiciam et caritatem tendebat·ꝛ hoc est virginitas·quia virtuosius et magnificentius est in igne tribulationis esse·et non ardere· q̄ sine igne esse· ettamen velle coronari ¶ Nunc autem quia virginitas est quedā semita pulcerrima ad celum; Coniugium vero est quasi via· Ideo decuit me dum mundissimū. in vgine mundissima quiescere ¶ Et sicut p̄mus homo factus est de terra·que quodammodo erat virgo·quia nondū polluta sanguie·et quia Adam et Eua peccauerunt gula·scilicet comedentes fructum vetitū in sanitate nature· id est natura generationis permanente incorrupta ꝛ integra·sic et ego de⁹ volui recipi in mūdissimo receptaculo·vt p̄ bonitatem meam omnia reformarent· ¶ Responsio Questionis secunde; Item cur nō ostendi apertis signis· q̄ mater mea erat virgo et mater A Respondeo· Omnia misteria incarnationis mee insinuauit prophetis·vt tanto firmius crederentur·quanto longius fuerunt predicta; Quod vero mater mea vere ante partu·et post erat virgo·sufficiebat testimonium Joseph· qui custos et testis virginitatis eius extitit·cui⁹ pudicicia etiam si euidentiori miracnlo ostensa fuisset·nullatenus tamen diffidentiu malicia destitisset a blasphemia· q̄ diffidūt virginem concepisse de deitatis potentia·non attendentes q̄ hoc michi deo est facilius· q̄ solem penetrare vitrum· ¶ Uerumetiam iusticia deitatis mee

fuit·vt misterium incarnationis diuine absconderetur dyabolo· et hominibus tempore gratie reuelandum; Nunc autem dico·q̄ mater mea vere est mater et virgo· ℬ Et sicut in plasmatione Ade et Eue mirabilis erat potentia deitatis · et in cohabitatione eorum delectabilis honestas·sic in accessiõe ℣itatis mee ad virginem · mirabilis erat bonitas·quia incomprehensibilis diuinitas mea descendit in vas cõclusum·absq̄ sui violatione ℂ Fuit quoq̄ ibi delectabilis cohabitatio michi·quia ego deus includebar hũanitate·qui vbiq̄ eraz deitate· ℂ Admirabilis etiam fuit ibi potentia·Quia ego deus incorporalis egrediebar de vtero corporalis salua virginitate·Ergo quia homo erat difficilis ad credendum· mater vero mea est totius humilitatis amica· Ideo placuit michi ad tempus·pulcritudinem ⁊ perfectionẽ eius abscondere· Et et mater haberet aliquod meritũ·quo perfectius coronarẽ· et ego ℣us glorificarer amplius in tpe illo·in quo promissa implere vellẽ·bonis in meritũ· malis autẽ in retributionem ℂ Responsio questionis tercie; Item cur nõ ostendi hoibus natiuitatem meã Respõdeo· Licet dyabolus amiserit dignitatem conditionis prime·nõ tamẽ amisit scientiã· que ei est ad ꝓbationem bonorũ·et confusionẽ ꝓpriam Et ergo hũanitas mea crescceret et ad prefinitũ tempus veniret· ideo absondendũ erat misteriuz pietatis mee dyabolo Quia occultus venire voluiad ℣bellandũ dyabolum· et despectus esse statui·propter arrogantiã hominuz ℣primendam ℂ Ipsi quippe magistri legis quem in libris suis legebant despererunt·quia veni humilis Et quia superbi erant·noluerunt audire iusticiã veram que et fide redemptionis mee est·Ideo confundentur·cum venerit filius perditionis in superbia sua ℂ Si vero venissem potentissimus et honorabilissimꝰ quomodo tũc humiliatus fuisset superbus; Aut nũc superbus ingredietur celum? Nequaq̄ Veni ego humilis vt homo addiscceret humilitatem·et abscondi me a superbis· quia nec meam diuinam iusticiaz·nec seipsos intelligere voluerunt ℂ Responsio questionis quarte; Item Quare fugi in egiptum ℟ Respondeo ante preuaricationez mandati·vnica via erat ad celum lata et lucida·lata scilicet in virtutum abundancia·lucida in sapientia diuina· et obediencia bone volũtatis·Transmutata ergo volũtate·inchoate sunt due vie·vna ducebat ad celum·alia abducebat·obedientia duxit ad celum· inobedientia seduxit. Quia ergo in hominis arbitrio erat electio boni et mali·scilicet obedire et non obedire; Ideo peccauit· quia aliter voluit q̄ ego deus volui euz velle; Et ergo homo saluaretur · iustum et dignum fuit·vt aliquis talis veniret· qui eũ redimeret·qui et obedientiã perfectã haberet et innocentiam·⁊ in quo qui vellent possent ostendere caritatez et qui vellent maliciam ℂ Sed ad redimẽdum homines non debuit mitti angelus·quia ego deus gloriam meam alteri non tribuo; Nec inuentꝰ est homo qui pro seipso posset placare me·et minꝰ pro alijs·Ideo ego deus solus iustus veni iustificarẽ omnes ℂ Quod autẽ ego fugi in egyptum in hoc infirmitas humanitatis mee ostensa est·et prophetia cõpleta est·exemplum etiam dedi futuris quia quandoq̄ persecutio declinãda est propter maiorem futuram gloriam dei· ℂ Quod vero non inueniebar a persequentibus·consiliuz deitatis mee preualuit humano·quia pugnare contra deũ non est facile ℬ Quod vero infantes occisi sunt·signum passionis mee future erat·et misterium vocandorum·et caritatis diuine·Quia licet ipsi infantes nõ phibuerũt michi testimoniũ voce et ore·phibuerũt tñ morte·sicut ꝓgruebat

infantie mee ⁊ Quia ꝓuisum erat vt etiã sanguine innocentum laus ẽi perficere tur ⁊ Nam licet malicia iniustorũ eos iniuste afflixerit mea permissio tñ diuina semp iusta ⁊ benigna eos non nisi iuste exposuit ad ostendendã maliciã hoim ⁊ ẽitatis mee incõprehensibile consiliũ et pietatẽ ⁊ Ergo vbi in pueris efferbuit iniusta malicia ibi iuste supabundauit meritum et gratia ⁊ Et vbi lingue defuit cõfessio et etas Ibi sanguis effusus accumulabat perfectissimũ bonũ ¶ Respõsio questionis quinte . Item Cur permitto me blasphemari Rñdeo Scriptũ est ꝙ cum Dauid rex declinaret ꝓsecutionẽ filij quidam in via maledixit ei quẽ serui eius volentes occidere prohibuit eos dauid duplici de causa ¶ Primo qr spem habuit reuersionis ¶ Scõdo qr cõsideranit propriam infirmitatẽ et peccatum et fatuitatem maledicẽtis deiꝫ in se patientiã ⁊ bonitatem ¶ Ego suꝫ dauid in figura homo quippe persequitur me tanꝙ seruus dominũ per mala opera sua ejciendo me de regno meo id est de anima quã ego creaui que meuꝫ regnũ est ¶ Deniꝫ reprehendit me tanꝙ iniustum in iudicio blasphemat etiam me quia patiens sum ¶ Verum quia mitis sum suffero insipientiã eorũ et quia inter sum expecto cõuersionẽ eorum vsqꝫ ad vltimũ punctũ ¶ Demũ qr homo credit magis falsitati quã veritati diligẽs plus mundum ꝙ me cum suũ ideo non mirum si malus tolerat in malicia sua qr nec vult inquirere veritatem nec resipiscere a malo suo Xpũs loquẽs sponse laudat frequentationem confessionis ne homo amittat gratiam diuinã quam hꝫ Reuelatio septima libro questionũ.

Filius loquitur vbi ignis est in domo necesse est foramen ꝙ exeat fumꝰ vt inhabitator ex calore gaudeat ¶ Sic quicunꝫ spirtum ⁊ gratiam meã diuinam tenere desiderat vtile est sibi confessione cõtinua per quam egrediatur peccati funus ⁊ Quia licet spiritus meus diuinus in seipso immutabilis sit tamẽ a corde illo se citius subtrahit quod humilitatis cõfessio non custodit Xpũs loquitur sponse dicens ꝙ homies qui delectant in carnalibus et terrenis delicijs desideria celestia et caritatẽ et memoriã passionis eꝰ et eterni iudicij negligentes Istorũ oratio est quasi sonus collisorum lapiduꝫ et proijcientur a cõspectu dei abhominabiliter tanꝙ abortiuus ⁊ immũdus pãnus menstruate Reuelatio Octaua in libro questionum.

Ille cantabat Eripe me domie a viro iniquo Hec vox est in auribus meis quasi sonꝰ duorum lapidum collisorũ Eius quippe cor quasi cuꝫ tribus vocibus clamat ad me ¶ Prima dicit Ego volo hãe volũtatem meã in manu mea domine et surgere et loqui placentia ¶ Babo nature qõ appetit pecuniã desidero in bursa molliciem vestiũ in caso cuꝫ hec et alia habuero reputo feliciora ista oibꝰ aliꝫs donis ⁊ virtutibus spiritualibus anime ¶ Secũda vox eius est ista Adoro non est nimis dura iudiciũ non est ita seuꝫ vt scribitur minanꝫ duriora ꝓpter cautelam danꝫ minora ꝓpter misericordiã Ideo si habuero voluntatẽ meam in ꝓsenti anima transeat in futuro sicut põt ¶ Tercia vox est ista Deus non redemisset homieꝫ nisi dare vellet ei celestia nec fuisset passus nisi reducere vellet nos in patriam ⁊ Aut quare passus est aut quis compulit eum pati Nempe celestia nõ intelligo nisi ex auditu ⁊ vtrũ credendum sit scripturis nescio tñ si habere possem voluntatem meã hoc reciperem pro celesti regno ⁊ Ecce talis est eius voluntas Ideo quasi sonus lapidũ est vox eius in auribus meis. B Sed O amice respondeo tibi ad vocem ꝓmã Tua tua nõ tendit ad celum nec passio caritatis mee sapit tibi ⁊ Ideo apertꝰ est

est tibi infernꝰ·et qꝛ diligis infima ꝛ terrena·ideo vadis ad inferiora ¶ Ad secūdam vocē respondeo tibi fili mors erit tibi dura·iudiciū intolerabile·fuga impossibilis nisi te ementes ¶ Ad terciaꝫ vocē dico tibi frater oia opera mea ex caritate feci·vt tu esses michi similis·et auersus redires ad me, ꝛ Nunc aūt opa mea sunt mortua in te·verba mea onerosa·et via mea neglecta Ideo restat tibi suppliciū ꝛ societas dēmonū·quia vertis ad me dorsuꝫ.calcas sub pedibꝰ tuis signa hūilitatis mee·ꝛ nō attendis qualis in cruce steti añ te ꝛ ꝓ te Ego quippe tripliciter steti pro te ¶ Primo sicut homo cuius oculū cultellus penetraret ¶ Secundo sicut homo cuius coꝛ gladio perforaret ¶ Tercio sicut homo cuius omia membra pre dolore instātis tribulationis contremiscerēt· Passio quippe mea·amarioꝛ michi erat q̄ punctura oculo·Attamen eā ex caritate patiebar, ꝛ Doloꝛ quoq; matris mee plus mouit meum coꝛ q̄ propꝛius, ꝛ Attamen euꝫ sustinebā ¶ Omnia etiā interiora mea et exteriora·diu ex instāti passione ꝛ dolore tremuerunt, ꝛ Non tamē dimisi nec recessi Sic igit̄ steti ante te Sed tu omnia obliuisceris ꝛ negligis ꝛ contēpnis· Ideo sicut abortiuū ꝛ pannus menstruate proijcieris ¶ Interrogatio·xiij

¶ Questio prima·

ITem apparuit in gradu suo religiosus q̄ prius dicēs O iuꝛ quero a te Cur ab alijs citius subtrahitur gratia tua· Et alij diu tolerant̄ in malicia sua ¶ Questio secūda, ꝛ Item Cur alijs in iuuentute tribuitur gratia Alij in senectute priuant̄ ea, ꝛ ¶ Questio tercia Item Cur alij tribuantur vltra modū Alij sunt quasi securi a tribulatione · ¶ Questio quarta, ꝛ Item Cur alijs intelligentia et ingenium datur incomparabiliter vcile Alij sunt sicut asini sine intellectu · ¶ Questio quinta, ꝛ Item Cur aliqui nimis indurantur Alij cōsolatione mirabili gratulantur · ¶ Questio sexta Item Cur malis datur maioꝛ prosperitas in mūdo q̄ bonis·Questio septima· Item Cur vnus vocat̄ in pncipio·Alius circa finē

Responsio questionis prime·

REspondit iuꝛ Amice omnia opera mea ab initio sūt in prescientia mea·et omnia quecunq; facta sunt·ad solaciū hominis creata sunt, ꝛ Verū quia homo pfert voluntatē priam voluntati mee· Ideo ex iusticia auferūtur ei bona sibi data gratuite·vt sciat homo omnia rationabilia et iusta apud deum·ꝛ quia multi ingrati sunt gratie mee·ꝛ tanto indeuotiores fiunt·quo plus multiplicātur eis dona· ꝓpterea auferunt̄ ab illis citius dona· vt consiliū deitatis mee manifestetur celerius·ꝛ ne homo in maius iudiciū suū·gratia mea abutatur· ¶ Item Cur in malicia aliqui diu tolerant̄ Ratio est· quia multi inter mala sua·habent aliquid tolerabile Nam aut proficiunt alijs· aut cautela sunt alijs· ¶ Sicut saul cuꝫ argueretur a samuele·modicuꝫ vidēbatur in cōspectu hominuꝫ peccasse. Sed dauid plus Attamen instante probatione Saul inobediens recessit a me deo suo· et consuluit phitonissam David vero in temptatione factus est fidelioꝛ·sustinens patienter illata·et reputans accidentia sibi pro peccatis suis·In hoc igit̄ q̄ ego patienter sustinui saulem· demonstratur ingratitudo saulis·ꝛ patientia deitatis mee q̄ vero david electus est·ostendit̄ prescientia mea· et humilitas futura david et contricio eius· ¶ Responsio questionis secūde, ꝛ Item Cur aliquibus gratia aufertur in senectute Respondeo Omnibus datur gratia ad hoc·vt ab omnibus diligatur datoꝛ gratie, ꝛ Ergo quia multi sunt circa finem ingrati mee gratie diuine·sicut salomon·Ideo iustuꝫ est vt auferatur in fine·quod non custodiebatur sollicite ante finez· ¶ Nam dona

et diuina gratia mea·auferetur quãdoq; propter negligentiam accipientis· quia nõ attendit qualia accepit· ⁊ que reddere ret⁊ ¶ Quãdoq; ꝓpter cautelam aliorum· vt vnusquisq; stans in gratia·semp metuat· et ne casũ aliorũ timeat ¶ Quia etiaz sapientes ceciderũt ex negligẽtia· ⁊ etiã qui amici mei vidébantur·p ingratitudinem sunt supplãtati⁊ ¶ Responsio questionis tercie· Item Cur aliquibus maior est tribulatio· ℍ Respõdeo Ego sum omniũ conditor Ideo nulla tribulatio venit sine permissione mea·sicut scriptum est·Ego sum deus creans malum. id est ꝓmittens tribulationez·quia nec tribulatio accidit gentilibus sine me·⁊ sine rationabili causa Vaz prophete mei etiam predixerunt multa de aduersitatibus gentilium. vt erudirentur flagellis negligentes ⁊ abutentes ratione· et vt ego deus omia permittens cognitus essem·⁊ glorificarer ab omni natione Si igitur ego deus nõ parco paganis a flagellis·minus parcam hijs qui copiosi· de dulcedine diuine gratie mee gustauerunt¶Quod ergo tribulatio alijs est minor alijs maior·hoc ideo est. vt homines auertantur a peccato·et vt tribulati in presenti·consolationẽ obtineant in futuro ¶Quia omẽs qui iudicantur·⁊ qui se ipsos iudicant in hoc seculo·non veniẽt in futurum iudiciũ Sicut scriptum est· transibũt de morte in vitã ℬ Q; etiã aliq; supportantur a flagello·hoc ideo est ne flagellati murmurãdo incurrant iudiciuz grauius·quia multi sunt·qui nõ merentur in pñti flagellari⁊ ¶ Quidã etiã sunt qui in hac vita nec corpali nec spirituali molestia grauãtur·qui ita securi sunt· quasi deus non sit·aut quasi propter iusticie opera eorũ. deus parcit eis· quibus ⁊ formidandum vehementer est et volendũ·ne ego deus parcẽs eis in presenti·improuisus adueniam·et non compunctos durus damnẽ⁊ ¶ Quidã etiã sunt qui habentes sanitatem carnis tribulantur in anima·de contemptu dei. ¶ Alij vero nec gaudent sanitate corpons·nec consolatione interna anim· et tamen stant pro posse suo· in seruitio et honore meo ¶ Quidaz etiam ab vtero matris vsq; ad finem·affliguntur infirmitatibus·quorũ oim tribulationes ita moderor ego eorũ deus·vt michil fiat sine causa ⁊ remuneratione·quia multorum oculi aperiuntur in tribulatione·q̃ ante temptationes vomitabant· ¶ Respõsio questionis quarte⁊ Item Cur aliqui habent maiorem intelligentiam Respondeo ℍ Michil prodest anime ad eternam salutez·qnãta quis abundauerit sapientia· msi et fulgeat bona vita· ymo vtilius est habere minorẽ scientiã· et meliorem vitam· propterea vnicuiq; moderata est ratio· per quã si pie vixerit·obtinere potest celum· ¶ Verum tamẽ ratio in multis est dissimilis· iuxta naturalem ⁊ spiritualem dispositionem Nam sicut homo per diuinũ feruorem· et virtutes proficit in virtutum perfectionem⁊ Sic et per voluntatẽ malã· et nature malam dispositionem· et pravam educationẽ·hõ defluit i vanitates· Multociensq; natura patitur defectũ· quãdo contra naturã conatur ⁊ peccat ℬ ¶ Ergo nõ sine causa est·q; ratio in aliquibus est magna licet inutilis· sicut in illis qui scientiam habent· sed nõ vitam In alijs vero est minor scientia·sed melior vsus⁊ In quibusdam vero concordant·et ratio ⁊ vita·sed econtra in alijs· nec ratio nec vita· ¶ Hec igitur varietas prouenit quandoq; ex ordinata mea diuina ꝓmissione·aut ad vtilitatem hoim aut ad humiliationẽ eorũ·et eruditionẽ quandoq; propter ingratitudinẽ ⁊ temptationem·quandoq; ꝓpter nature defectum ⁊ latentia peccata·prouenit etiam quãdoq; propter occasionẽ vitandam maioris peccati·et quia natura non est aptior ad maiora ꝓcipienda·Omnis ergo qui gratiã intellectus habet· timeat

ne grauius si negligens fuerit inde iudi
cetur· ℭ Ille vero qui non habet
intellectum et ingenium gaudeat et de
modico quod habet quantū potest ope
retur·quia a multis occasionibus pecca
ti est liberatus ℭ Nam petrus aposto
lus in iuuentute obliuiosus erat·Johā-
nes ydiota ·qui in senectute apprehen-
derunt veram sapientiā·quia principiuz
sapientie quesierunt ℭ Salomon vero
iuuenis erat mollis· et Aristoteles sub
tilis· qui non apprehenderūt initium sa-
pientie·quia nec glorificauerūt scientie
datorē·vt debuerunt·nec imitati sunt·
q̄ sciuerūt ⁊ uoluerunt·nec sibi sed alijs
dicerunt· ℭ Sed ⁊ Balaam habuit
scientiam·quā non imitatus est·ideo asi
na corripuit eius insipientiaz·⁊ Daniel
iuuenis iudicabat seniores· ℭ Quia lit
teratura·non placet michi sine vita bo
na·ideo necesse est·vt qui abutunt rōne
corrigantur·quia ego omnū deus et d
minus·do scientiam hominibus· et ego
corrigo sapientes·et insipientes· ℭ Re-
sponsio questionis quite⁊ Item Cur ali
qui indurantur· A Respondeo q̄
Pharao indouratus erat·culpa sua erat
non mea·quia noluit conformare se di-
uine voluntati mee Nam induratio ni-
chil aliud est· nisi subtractio mee gratie
diuine·que ideo subtrahitur·quia homo
illud non tribuit michi deo quod habet
liberum·scilicet gratiam voluntatē⁊ Si
cut per exemplum intelligere poteris⁊
ℭ Nota exemplū de agro fructuoso et
infructuoso⁊ Homo erat possidens du-
os agros·quorū alter incultus manens
alter certis temp⁹ fructificabat⁊ Cui
dixit amicus suus Miror inquit cum sis
sapiens ⁊ diues·cur agros tuos non ex
colis diligētius·aut cur nō tradis alijs
excolendos Respōdit ille Alter agro
rum·quantamcūq̄ diligentiam exhibue
ro·michil producit nisi herbas pessimas
quas bestie nocue occupant· et deturp-
pant locuz·cui si adhibuero pinguedinē
tantum lasciuiendo insolescit· q̄ etiam si
modicū frumenti produxerit·plures as-
cendunt zizanie quas uix ignor collige-
re·quia frumentū non uidero nisi purū
Ergo consultius est agruz talem dimit
tere incultum·quia tunc bestie non oc-
cupant locuz·nec bestie occultant se in
herbis·⁊ si alique herbe amare pullulāt
Utile est pro omnibus·quia gustatis illis
discunt suauia non fastidire B Al
ter vero ager scōm temperiem tempm
dispositus est cui⁹ quedā pars est petro
sa·et indiget pinguedine·alia humida in
digens calore·alia sicca indigens humo
re·Ideo scōm qualitatē agri opus meū
volo temperare· ℭ Ego itaq̄ deus simi
lis sum homini isti ℭ Primus autē ager
est libera motio voluntatis·data homi-
ni·quā magis mouet cōtra me·q̄ p me
et si aliqua placita michi fecerit·in pluri
bus tamen prouocat me· quia voluntas
hominis et mea non cōcordant⁊ Sic et
Pharao fecit·qui cū ex certis signis co
gnoscere potentiam meaz·michilomin⁹
firmauit mentem suā contra me· stando
in malicia sua·Ideo expertus est iustici-
am meam·quia qui nō bene utitur mini-
mis·iustum est vt maximis nō glorietur
ℭ Alter vero ager est obedientia bo-
ne mentis·et abiectio voluntatis p̄prie
talis mens si est arida in deuotione·ex-
pectare debet pluuiam mee gratie diui-
ne Si est petrosa per impatientiā et ob
durationem·equanimiter sustineat·pur
gationē ⁊ correctionem Si est humida
per carnis lasciuiam·amplectatur absti
nentiā·et sit sicut animal paratū ad vo-
luntatem possessoris·quia de tali mente
ego deus multum glorior· Q Ergo
q̄ aliqui indurantur· hoc facit uolūtas
hominis michi contraria·quia licet ego
omēs volo esse saluos.tamen non perfi
citur nisi homo p̄sonaliter cooperatus
fuerit·cōformando omnem voluntatem
suam voluntati mee ℭ Qz vero nō om-
nibus datur equalis processus ⁊ gratia

hoc est occultum iudicium meū·qui scio et modero·vnicuiq; quod ei expedit et debetur.qui et restringo conatum hominis.ne profundius cadat; Nam multi habent talentum gratie· qui operari sufficerēt sed renuunt· ¶ Alij abstinēt a peccato timore supplicij·et quia facultatem peccandi non habent·vel q; peccatum non delectat eos·ideo aliquibus non tribuuntur dona maiora· quia ego qui noui solus mentes hominū·scio distribuere dona mea· ¶ Responsio questionis sexte; Item Cur mali plus quā bonj prosperantur in mundo q̄ boni Respondeo Hoc est iudicium magne patiē tie et caritatis mee·et probatio iustorū· Nam si solis amicis meis darem temporalia bona·desperarent mali et superbirent boni·sed ideo dant omnibus bona temporalia·vt ego deus omnium dator. et creator·diligar ab omnibus·et vt cū boni superbiunt·per malos erudiantur ad iusticiam Intelligant etiam omnes· q̄ temporalia nō sunt diligenda·nec mihi deo preponenda· sed habēda ad solā sustentationem· et sint ad seruicium meum tanto feruentiores·quo minus in tēporalibus inueniunt aliqmō stabilitatis ¶ Responsio questionis septime·Item Cur vnus vocat in principio·alter circa finem·Respondeo Ego sum quasi mater·que videns in filijs spem vite·alijs dat fortiora alijs leuiora Hijs vero de q̄bus non est spes etiam compatitur; facit quantumcunq; potest·Sed si filij ex medicamēto matris fiunt deteriores q̄ necesse est tunc laborare Sic ego facio homini·cuius voluntas p̄uidetur feruētior·et humilitas et stabilitas constantior·huic accedit gratia in principio· et subsequit in fine· ¶ Qui vo inter mala sua etiā conat; et afficit·vt melior fiat hic meret vocari circa finē·¶ Qui vo ingtus ē·nō meret admitti ad vbera mris·

Xpūs loquens sponse

sue Birgitte ostendit ei Qualiter de domo mundi et viciorū est iam erepta·; q̄ iam ducta est ad habitandum in mansione spiritussancti·et ideo monet eā q̄ cōformet se cum eodem spiritu perseueranda semper munda humilis et deuota· ¶ Reuelatio Mona·

Hijus loquitur ad sponsa;Tu es illa que i paupere domo nutrita·in societatem magnorū venisti ¶ Quippe in domo paupere tria sunt scilicet parietes maculosi· fumus nocuus·et fuligo replēs ¶ Sed tu es ducta in domum vbi pulcritudo est sine macula Calor sine fumo Suauitas sine fastidio replens ¶ Domus vero pauper est mūdus Cuius parietes sunt superbia Oblīuio dei Abundātia peccati Inconsideratio futurorum Hij parietes maculant·quia bona opera admichilant·; abscondunt ab homine faciez dei ¶ Fumus vero amor est mundi· hic nocet oculis· quia intellectum anime obfuscant·; facit eam in superuacuis sollicitari ¶ Fuligo vero voluptas est·quia; si ad tempus delectat·nunq̄ tamen satiat nec replet bonitate eterna· ¶ Ab hijs igitur tu es abstracta·et ducta es in mansionē spiritussancti·qui est in me; ego in eo· qui et concludit te in se·ipe quippe mundissimus est et formosissimus·stabilissimus q̄·quia omia sustentat·Ergo conforma te habitatori domus·manēdo munda humilis et deuota· ¶ Interrogatio·xiij· Questio prima;

Item apparuit religiosus ille qui prius in gradu suo dicēs· O inter quero a te Cur anima patiuntur incōmoda·cum non habebunt eternam vitā nec vtuntur ratōne ¶ Questio secunda; Item Cur nascūtur omia cum dolore cū in omniū nativitate non sit peccatū· ¶ Questio tercia· Item Cur infans portat peccatum patris·cū non nouit peccare· ¶ Questio quarta·Item Cur hoc cōtingit frequē

tius·quod non previdetur· ¶ Questio quita·Item Cur morit malus bona mor te sicut iustus·et iustus quandoq; mala morte sicut iniustus· Responsio questio nis prime·

REspondit iuxt Amice licet inquisitio tua nō sit ex caritate· tamen respon deo tibi ad aliox caritatē Queris Cur animalia patiūtur infirmitates Hoc ideo est·q; in eis sicut in ceteris omia sunt in ordinata; Nam ego sum omniū naturarum cōditor·et dedi vnicuiq; nature tē peramentū suum ⁊ ordinem·in quo vnū quodq; moueret et viueret· ¶ Verum postq; homo propter quem omnia facta sunt dilectoi suo·id est michi deo suo se opposuit·ceperūt et omnia alia inordinationem suaz suscipere·⁊ omia quecunq; ei reuereri deberent· ceperunt se ei opponere et aduersari· propterea ex hui⁹ inordinationis vicio·sicut homini sic et animalibus plurima cōtingunt molesta et aduersa B Ceterū animalia etiā quandoq; patiunt ꝓpter intemperantiā nature sue Quādoq; propter mitigationem feritatis sue·et purgationem ipius nature Quādoq; ꝓpter peccata hominum·vt cū illa plagantur et subtrahuntur que diligit homo·attēdat ipe homo quāta pena dign⁹ sit· qui maiore vtitur ratione· ¶ Etenim nisi exigerēt peccata hoim·non ita singulariter animalia que ad manū hominis sunt affligerētur sed nec ipa sine magna iusticia patiūtur Nam aut erit eis ad celeriorē vite finē· Aut ad minorē miserie laborē·et nature fortis consumptionē Aut propter mutationem temporū·Aut ex incuria homis labore proueniente ¶ Timeat ergo homo pre ceteris me deum suum· et tanto mitior sit circa creaturas meas et animalia·quibus et propter me earū creatorē misereri debet· ¶ Ideo cm̄ ego deus p̄cepi homi de sabbato·quia cura est michi de omni creatura mea· ¶ Responsio questionis secunde· ¶ Item Cur omnia nascunt cū dolore Respondeo Homo quādo contempsit delectationē pulcerrimā statim incurrit vitam laboriosam·⁊ quia inordinatio cepit in homine et per hominē Justicia mea est·vt etiaz alijs creaturis que sunt propter hominē aliqua amaritudo sit propter temperamentum delectamēti sui· et fomentum nutrimenti sui· ¶ Ergo nascitur homo cū dolore et progreditur cum labore·vt ad quietem verā festinare studeat· moritur vero nudus et pauper· vt refrenet inordinatū motū suum·et timeat futurā discussionem Animalia etiā ideo pariunt cum dolore·vt excessum tempet amaritudo·et participia sint hominis in labore ⁊ dolore Propterea homo quāto nobilior est animalibus· tanto feruentius diligat me dominm̄ cū creatorem suuz; ¶ Responsio questionis tercie·Itē cur puer portat peccata patris Respondeo Omne quod de immūdo procedit nunquid poterit esse mundū· Itaq; primus homo quādo illam pulcritudinem innocentie ꝓpter inobedientiam amisit eiectus est a paradiso gaudij ⁊ involut⁹ est in immūdis Ad hanc ergo innocentiaz recuperandā·nullus ex seipso inuentus est sufficiens Ideo ego misericors deus in carnez veniēs·instituit baptismū·quo puer liberatur a prava immūdicia· et a peccato Et propter hoc filius non portabit pctm̄ patris·sed vnusquisq; in peccato suo morieť· ¶ Veruntamē multociens cōtingit·q; filij imitantur peccata pntum·ideo et quādoq; puniunť peccata patrum in filijs·non quia peccata patrum in ipis impunita erunt· licet pene peccatorū transferanť ad tempus Sed vnusquisq; in peccato suo morieť·et punietur· ¶ Quandoq; etiaz peccata patrū sicut scriptū est·visitanť in q̄rtam generationem·q; diuina iusticicia mea est vt cū filij nec pro se nec ꝓ patribus studeant mitigare iram meā·puniant cum

patribus· quos contra me secuti sunt ꝛ
¶ Responsio questionis quarte ꝛ Item Cur hoc quod nō preuidetur prouenit frequentius Respondeo Scriptum est ꝙ per ea q̄ peccat homo puniet ꝛ Et ꝗs intelligere poterit consiliū dei· ꝓterea q̄ multi querūt me·ſz nō scōm scientiaz sed propter mundum Alij plus iusto timent Alij numis presumunt Alij in consilijs suis superbiūt Ideo ego deus qui omniū operor salutem· facio quandoq̄ illud prouenire·quod homo plus timet Quādoq̄ aufertur illud quod plus iusto diligitur Quandoq̄ qō sollicitius p̄ uitetur et desideratur elongatur·vt homo pre omnibus semper me ꝋ̄ suuz timeat·diligat et agnoscat· ¶ Responsio questionis quinte Item Cur homo malus morit bona morte sicut iustus ℍ
¶ Respondeo Mali habent quandoq̄ quedam bona·et faciunt quedā iusticie opera·pro quibus in presenti remunerādi sunt·Similiter et iusti aliquando faciunt quedā mala·pro quibus in presenti flagellandi sunt·aut expectandi Ideo quia in p̄nti omnia incerta sunt· et omia reseruantur in futurū Et quia vnus est omniū introitus Ideo et vnus exitus omniū debet esse·quia nō exitus·sed vita beatum facit hominē· Ueruntamen ꝙ malis aduenit exitus sicut iustis· hoc est ex diuina iusticia mea·quia illum exitum ipi desiderabant· ¶ Mā dyabolus prenidens suorū amicoz exitus prenunciat eis quandoq̄ mortis tempa·ad presumptionem eorum et vanā gloriam et deceptionem·sicut in illis libris qui apocrifi intitulantur inuenit· vt post mortem quasi iusti laudentur· B Et econtra iustis prouenit Quandoq̄ flebilis exitus·ad eorum maius meritum· vt qui semper in vita sua in virtutibus sollicti fuerunt ꝑ mortem contemptibilem liberi euolarent ad celū·quatinus nec ipa pipsimata mūdāda inuenirentur· ¶ Sicut enī scriptū est· ꝙ leo occidit prophetam inobedientem· ꝛ nō comedit ex cadauere·sed custodiuit illō Quod enī leo occidit corpus·quid aliud innuitur nisi permissio mea diuina ꝛ vt inobedientia prophete puniret· Qō vero leo nō comedit ꝋ cadauere, ostensio bonorū operum prophete fuit vt purgatus in p̄nti·in futuro iustus inueniret
¶ Propterea timeat vnusquisq̄ discutere iudicia mea·quia sicut incōprehensibilis ego sum virtute et potentia Sic terribilis sum in cōsilijs ꝛ iudicijs meis me etenim volētes quidā comprehendere in sapientia sua·exciderunt a spe sua·

Xp̄us loquens sponse

Monet eam ꝙ non turbet·si aliquādo ꝟba sua diuina in reuelationibus ei dicta inueniantur aliquando obscura aliquando dubia et aliquando incerta·q̄ hoc fit ex certis causis hic assignatis· et occulta iusticia diuina Consulit tamen ꝙ cum patientia et timore et perseuerātia humilitatis semper expetent euentꝰ et promissiones verborū eius·ne ꝓpter ingratitudinem reuocetur gratia promissa·dicit etiam ꝙ multa corporaliter dicta sunt que nō corporaliter sed spiritualiter p̄ficientur·

¶ Reuelatio decima·

Elius loquit ad sponsaz ℍ Moli turbari·si loquor vnum verbū obscurius aliud expressius Aut si aliquem dico nunc seruū meū vel filium et amicum·et iterū inuenitur contrarium·quia verba mea diuersimode interpretari possunt Sicut dixi tibi de vno·ꝙ manus eius fieret mors eius· Et de alio ꝙ non accederet ad mensaz meam amplius· ¶ Hec ideo dicuntur· quia aut dicturus sum tibi cur dixi· Aut videbis opere finē veritatis· sicut patet in istis duobus· ¶ Etiam quādoq̄ dico aliqua obscure· vt et timeas et gaudeas· timeas ne alio modo euemāt propter patientiam meā diuinaz·qui no

ui mutationes cordium ¶ Gaudeas etiã quia voluntas mea semper adimpletur B Sicut etiam in veteri lege multa dixi·que magis spiritualiť q̃ corporaliter intelligi debebant ¶ Sicut ꝛ templo et Dauid et iherusalez·vt homines carnales spiritualia addiscerent ꝛsiderare ¶ Nam ad probandum fixi constantiã et amicorum meorum sollicitudinẽ·multa dixi et promisi·que scõm diuersos spiritus mei effectus·diuersimode a bõis ꝛ malis itelligi possent Et vt in diuersis statibus singuli habeant·vnde exercitari et probari possint· et a me erudiri ¶ Quod vero obscure aliqua dicta sũt ex iusticia mea est·vt consiliũ meum absconderetur· Et vnusquisq; patiẽter expectaret gratiã meam Ne forte si consilium meum semper certo tempore insinuaretur·omnes in expectando tepescerent· ¶ Multa etiam promisi·que propter hominũ ingratitudinem subtracta sunt· ¶ Et multa corporaliter dicta sũt que spiritualiter perficiẽt·sicut ꝛ iherusalem et de syon· quia iudei sunt sicut scriptum est· Lecus populus domini et surdus· ¶ Interrogatio quitadecima·

Questio prima·

ITem ille religiosus qui supra apparuit· stans in gradu suo ꝛ dicens·O iudex quero a te Cur multa creata sunt· que nullius videntur vtilitatis· ¶ Questio secunda ¶ Item Cur anime manẽtes in corpe vel de corpe egredientes·cõmuniter nõ videntur· ¶ Questio tercia ¶ Item Cur amici tui rogantes non semper exaudiuntur· ¶ Questio quarta ¶ Item Cur multi volẽtes facere male nõ pmittunť ¶ Questio quita ¶ Item Cur q̃busdam nõ merẽtib⁹ mala adueniũt ¶ Questio sexta ¶ Item Cur hũ qui spiritum dei habent peccant· ¶ Questio septima ¶ Itẽ Cur quibusdam dyabolus adheret· et semper est presens alĳs nunq̃ ¶ Respõsio questionis prime·

REspondit iudex A Amice sicut opa mea multa sunt sic et mirabilia ꝛ incõprehẽsibilia Et si multa sunt nulla tamen sine causa· ¶ Homo quippe similis puero ẽ nutrito in carcere et tenebris· cui si diceret·q̃ lux ꝛ stelle sunt non crederet· quia nunq̃ vidit ¶ Similiter homo post q̃ deseruit lucem veram·nõ delectať nisi in tenebris.iuxta verbũ vulgare Qui assuescit malo·videtur ei dulce esse malu ¶ Igitur q̃nis intellectus hominis obscuratus sit in me· tamen non est aliqua obumbratio·nec transmutatio·qui omnia ita tempate ꝛ honeste et sapienter· disposui·q̃ nichil sine causa· et vtilitate factum est Imo nec mons altissimus·nec heremus nec lacus sed nec bestie nec reptilia etiam venenosa ¶ Sz sicut hoim ita et creaturarum omniũ ꝓ uideo vtilitati·Ego sum similis homini· qui alia loca habet ad spaciandũ ¶ Alia ad vtensiliũ custodiam Alia pro animalibus mitibus ꝛ immitibus Alia ad munitiones et misteria consilĳ sui Alia ꝓpter terre dispositionem·sic congruentem ¶ Alia ad hominũ correptionẽ B ¶ Sic ego deus omnia ordinaui rationabiliter·Alia propter hominis vtilitatem et delectationem·Quedam ꝓpter ferarum et auium diuerticula·Quedã propter exercitationẽ et cupiditatis humane refrenantiam Alia propter elemẽtorum cõuenientiam· Quedaz propter operum meorum admirationẽ Quedaz ꝓpter peccatoz punitionẽ·ꝛ superiorũ et inferiorũ conuenientiam ¶ Alia ꝓpter causaz michi soli cognitam ꝛ reseruatam Ecce eñ apis brevis et parvula ad cõficiendũ mel·multa scit de multis elicere Sicut ꝛ cetere minute ꝛ magne creature·que vincunt hominem in solertia et discretione herbarũ·et consideratione vtilitatis sue·et multa sunt illis proficua·que nociua sunt homini ¶ Quid ergo mirum·si sensus hominis infirm⁹ est

ad discernendum et intelligendum mirabilia mea·cū etiam vincatur· a minimis creaturis· ¶ Ecce quid deformius rana et serpente· q̄d contemptibilius lappa et vrtica et similibus.et tamē illa valde bona sunt·scientibus discernere opera mea ℭ Et ita quecūque sunt ad aliquid vtilitatis sunt· et vnumq̄que quod moueť· scit quomodo natura sua subsistere poterit·et roborari ¶ Ergo quia omnia opera mea mirabilia sunt·ꝛ omnia laudant me·ideo homo quanto pulcrior et prelatus est ceteris· tāto pre ceteris obligationem se sciat ad honorē meum· ¶ Alioquin nisi impetus aquarum aliquibus terminis montiū coartaretur·vbi esset homini tuta habitatio· ¶ Et nisi esset bestijs refugium·quomodo effugerent cupiditatem insatiabilez hominū· ¶ Et si homini essent omnia ad votum nunq̄d tunc requireret celestia Si vero bestie· nec laborarent nec timerent·dissoluerentur et infirmarenť Ideo plurima opera mea sunt in absco dito·vt ego deus mirabilis ꝛ incomprehensibilis sim cognitus et honoratus ab hominib⁹·ex admiratione sapientie mee in creatione tantarū creaturaz mearū· ¶ Responsio questionis secunde Item Cur anime non videnť ab homine· Responsio Anima longe melioris nature ē q̄ corpus· quia ex virtute deitatis mee est et immortalis· Participationem habens cum angelis· Prestantior omnibus planetis Nobiliorq̄ toto mundo Ergo quia animna obilissime et ignite nature est·tribuens corpori vinificationez ꝛ calorē· et quia spiritualis est·ideo a corporalibus· nisi per corporales similitudies videri nullatenus potest· ¶ Responsio questionis tercie, Item Cur amici mei rogātes me in orōnibus suis·nō semper exaudiunť a me A Respondeo ego sum quasi mater·que videns filium rogātem contra salutem suam·differt petitionem eius exaudire·compescēs fletuz eius cū indignatione quadā· que quidez indignatio non est ira·sed misericordia magna Sic ego deus non semp audio amicos meos·q̄ melius video ego que sunt eis vtiliora ad salutē q̄ ipsimet vidēt·Nūquid non paulus et alij efficaciter orauerūt·et tamen non auditi sunt, Sed quare·quia ipi amici mei inter virtutuz abundantiā quedā hñt infirma et purgāda· ꝛ ideo nō audiunť·Et tanto sint hūiliores et ad me feruētiores· quo in temptationib⁹ peccati·maiori caritate a me illesi defendunť et conseruantur B Ergo indiciuz magne dilectionis est·vt amici mei non semper exaudianť in orationibus suis·propter maius meritum·et ad probandā eorum constantiam, Quia sicut dyabolus conať·si posset viciare vitam iusti per peccatū aliq̄s aut per mortem cōtemptibilez·vt sic cōstantia fidelium tepesceret·sic ego pmitto non sine causa probari iustuz· vt eius stabilitas alijs innotescat·et ipe sublimius coroneť· ¶ Et sicut dyabolus non erubescit temptare suos·quia videt eos promptissimos ad peccandum Sic ego nō parco ad tempus electis meis·quia video eos paratos ad omne bonum ꝛ ¶ Responsio questionis quarte, Item Cur aliqui volentes facere mala· non permittunť·Respondeo Quicūq̄ hz duos filios·aliū obedientē·alium inobedientem·pater resistit inobediēti quantuz valet·ne excedat in malicia, Obedientem vero ꝓbat excitās ad maiora· quatin⁹ eius agilitate·etiam filius inobediens inciteť ad meliora Sic ego multotiēs nō pmitto peccare malos· q̄ inter mala sua aliq̄ bona faciunt· quib⁹ proficiunt vel sibiipsis vel alijs Ideo iusticia exigit·vt nō statim tradāť dyabolo. nec habeant effectuz erplendi velle suū sp, ¶ Responsio questionis quinte, Item Cur alijs nō merentibus aduenūt mala Respondeo Omnis quicunq̄ bonus est·michi soli deo cognit⁹ est·ꝛ q̄d mere

tur· Quia multa videntur pulcra que non sunt Et aurum probat ignis Justꝰ vero ideo quãdoq; tribulatur· vt alijs sit in exemplum·ꝛ sibiipsi in coronã Sic et iob probatus est·qui ante flagella bonus erat· sed in flagellis et post magis fuit notus hominibus Et tamẽ cur ego eus flagallaui.quis discutere velit vl̃ scire poterit·nisi egoipse ·qui eũ p̃ueni benedictionibus meis·ꝛ cõseruaui ne peccaret·et tenui in tẽptationibus· et sicut sine meritis suis preueni eũ gratia mea · sic et cum iusticia ꝛ misericordia probaui eũ·qua nullus iustificabitur in cõspectu meo·nisi per gratiam meam· ¶ Responsio questionis sexte; Item Cur hij qui spirituꝫ meũ habent peccant Respõdeo Spiritus ẽitatis mee non est alligatus·sed vbi vult spirat·ꝛ quãdo vult recedit·nec habitat in vase subdito peccatis·sed in eo q̃ caritatẽ hꝫ Quia ego ẽus caritas suꝫ·ꝛ vbi ego sũ libertas ẽ ¶ Ergo q̃ accipit spm̃ meũ·peccare potest si vult·qꝛ omis hõ habꝫ liberũ arbitriũ Itaq; quãdo hõ mouet voluntatez suam contra me·spũs meus qui est in eo recedit ab eo Aut ipe homo corripitur vt corrigat volũtatem suã· ¶ Sic balaam voluit maledicere populo meo·sed nõ permisi eũ ego Quãuis em̃ propheta malus et cupidus erat·tamen loquebatur quiq; bona non a se·sed a spũ meo; Nam multotiens bonis et malis datur vnum spũs mei·Alioquĩ illi magni eloquẽtes·ẽ tam sublimibus non disputassent·nisi habuissent spm̃ meuꝫ·nec ita fatue contra me deliraſſent·nisi cõtra me sensissent·ꝛ se ad superbiã inclinassent· volẽtes scire plura q̃ debuissent ¶ Responsio questionis septime; Item Cur dyabolus magis est presens·et adheret aliquibus Respõdeo Dyabolus est quasi lictor ꝛ probator iustorum; Ideo permissione mea vexat quorundã animas· Aliorum obumbrat conscientias Onorundam etiam vexat corpora· ¶ Eorũ autem vexat animas·qui contra rationem peccantes·omni se subdũt immundicie et infidelitati· ¶ Illorũ vero turbat conscientias et corpora·qui p̃pt̃ peccata aliqua in presenti purgañt·et vexãtur·que quidem vexatio· etiã infantib⁹ promiscui sexus advenit·tam paganis q̃ xp̃ianis.vel propter incuriã parentũ et nature defectũ·vel p̃pter terrorẽ ꝛ hũiliationem alioꝝ·vel propter peccata aliqua iusticia mea sic misericorditer disponente Vt hij quibus auferꝫ occasio peccandi·vel gravius nõ puniañt·vel sublimius coronenꝫ· ¶ Similiter etiã brutis multa talia contingunt· vel propter aliorum punitionẽ·vel p̃pter celeriorez vite finẽ Aut p̃pter intemperantiã nature sue· ¶ Ergo q̃ dyabolus aliqbus adheret·et est vicinor·pmissio mea est· Aut propter maiorẽ humiliationẽ ꝛ cautelam Aut propter maiorem coronã·et sollicitudinem querendi me Aut p̃pter peccata purganda in p̃ti Aut quia exigentibus meritis· quorundam pena inchoatur in p̃ti·duratura sine fine·

Filius dei loquẽs spõse sue beate Birgitte dicit ei quare ꝛ qñ inceperũt ei mĩstrari ab eo ẽba diuinaꝝ reuelationũ in spũali visione; Et dicit ei q̃ verba p̃dicta reuelationũ q̃ in istis libris continentur habent p̃cipaliter istas quatuor virtutes Satiant em̃ spiritualiter sitientem verã caritatem·Calefaciũt frigidꝰ Turbatos letificãt Et ẽbiles anias satiant· ¶ Reuelatio vndecima·in libro questionum·

Filius dei loquit̃ Per naturalia potest fieri saluber potus·scilicet ẽ frigido ferro·ꝛ duro lapide·de arbore arida· et herba amara; Sꝫ quomodꝫ? Certe si calibs caderet supra montem sulphureum fortiter·tunc quidem de calibe exiret ignis qui succenderet montem Et cuius calore·oliua prope posita·licꝫ extra arida

intus tamē plena pinguedine. inciperet fluere intantum. q etiam herba amara sub oliua posita. ex defluenti oliua dulcesceret. et inde posset fieri saluber potus. ¶ Sic ego spūaliter feci tibi. Mā cor tuum erat quasi calibs frigidus ad amorem meū. in quo tamē mouebatur scintilla quedam modica amoris ad me. scilicet quādo cogitasti me dignum amore et honore sup omēs. ¶ Sed istud cor tuū tūc cecidit supra montem sulphureum. quādo gloria ⁊ delectatio mundana aduersabant tibi. et ille maritus tuꝰ quem pre ceteris carnaliter dilexisti. a te moriendo auferebat. ¶ Vere voluptas. et delectatio mundana. bene compant mōti sulphureo. quia tumorē animi Et fetorē concupiscentie. et ardorē pene secū hnt ℟ Cūq tūc in morte eiusdem mariti tui animus tuus graviter turbatione concuteret. tunc scintilla amoris mei que quasi clausa latebat cepit exire Quia conspersa vanitate mūdi. omnē voluntatem tuam michi dimisisti. me super omia desiderando. ¶ Propter istaz itaq scintillam amoris. oliua arida. id ē verba euangeliorum. et conversatio doctorū meorum sapuerunt tibi. et abstinētia placuit tibi intantum. q omnia que prius videbantur amara. ceperūt dulcescere tibi. ¶ Cūq oliua cepisset fluere et verba mea reuelationū in spiritu tibi supuenerūt. quidā stans supra montem clamauit dicens. ¶ Ex isto potu extinguitur sitis. Frigidus calescit Letificat turbatꝰ Conualescit infirmus. ¶ Itaq. egoipe deus tuz q clamo. verba mea que tu in spirituali visione frequenter a me audis. satiant quasi bonꝰ potus sitiētes veram caritatem ⁊ Secūdo calefaciunt frigidos ⁊ Tercio turbatos letificant ⁊ Quarto debiles in anima sanant. ¶ Introgatio sextadecia Questio pma

ITem apparuit religiosus qui supra stans in gradu suo et dicens O iuex quero a te Cur scom dictum euangelij. hedi ponentur ad sinistram. oues ad dexteram tuam. nūquid talibus delectaris. ¶ Questio secunda ⁊ Item Cuz tu sis dei filius coequalis patri. cur scribitur. q nec tu nec angeli sciant horam iudicij. ¶ Questio tercia. Itez Cū spiritussanctus tuus. locutus sit euāgelistis. cur tanta est euangeliorum dissonantia. Questio quarta Item Cum tanta salus sit toti humano generi in incarnatione tua Cur tanto tempore distuliste incarnari. Questio quinta ⁊ Item Cum anima hominis melior sit toto mundo Cur vbiq ⁊ semper nō mittis amicos. et predicatores tuos ¶ Responsio questionis pme.

℟ Espondit iudex Amice nō queris vt scias. sed vt sciat malicia tua. ¶ Beniq in veritate nichil est carnale nec carnaliter effigiatū. quia veritas mea spirituꝰ est. nec mecū simul boni et mali cohabitare possūt. nō magis q̄ lux simꝫ ⁊ tenebre ¶ Sz nec dextera ⁊ sinistra in veritate mea est tanq̄ corporaliter effigiata Sed nec feliciores sunt. qui ad dexteram meā erūt q̄ ad sinistram Sed per similitudinem hec dicta sunt. Quia per dexterā intelligitur sublimitas mee diuine glorie. Per sinistram vero defectus. et priuatio totius boni ⁊ Sed nec oues vel hedi. in illa admirabili gloria mea sunt. vbi nichil corporale et inquinatum. vel transmutabile est Sed in similitudinibus et figuris animalium. multotiens scribuntur mores hoim ⁊ Sicut in oue innocentia. In hedo lasciuia. id est homo incōtinēs significatur. qui ponēdus est ad sinistraz vbi defectus est totius boni. ¶ Ergo scito q ego deus hūanis quandoq vtor verbis et similitudinibus. vt habeat parvulus quod sugat. et perfecti. vt perfectiores fiant. vt impleatur scriptura. q filius virginis. positus est in contradictionem. vt reuelētur ex multis cordibꝰ cogitationes. ¶ Responsio questionis

secunde; Item Cur ego filius dei ignorare me dixi horam iudicij. Respondeo ¶ Scriptum est. q ihesus proficiebat etate et sapientia; Omne itaq; quod proficit et deficit habet mutabilitatem. ei tas vero immutabilis est. Ergo q ego filius ei coeternus patri proficiebam. hoc habui ex humanitate Quod vero ignorabā. hoc ignorabat hūanitas mea. scōm vero deitatem omnia sciebam et scio; Naz nulla facit pater. nisi que ego filius Aut nunquid aliqua scit pater. q non ego filius z spiritussanctus? nequa q; Sed solus pater. cum quo sum ego filius et spiritussanctus. vna substantia. vna deitas et voluntas. scit horā illaz iudicij. nō angeli nec alia creatura ¶ Responsio questionis tercie; Item Si spiritussanctus locutus est in euangelistis Cur tāta est dissonantia inter eos. Respondeo. ¶ Scriptum est. q spiritussanctus. multiplex est in operationibus suis. quia multis modis distribuit dona sua electis suis. Ipse quippe spiritussanctus. est sicut homo habens statera in manu. concordans et coaptans extremitates eius multis modis. donec ad stabilitatem ipsum momentum statere peruenerit. Quā quidem staterā alio mō disponit affuet9 z dissuet9. alio mō fortis z infirm9 Sic etiā spūssanct9 nūc more statere. ascēdit in cordib9 hominū nūc iterū descendit. ¶ Ascēdit aūt quādo mentē elevat per subtilitatē intellectus. Et per devotionem animi Et per inflammationem desiderij spiritualis; ¶ Descendit vero. quando mentē permittit involui difficultatibus. anxiari superuacuis. Et tribulationibus perturbari. ¶ Ergo sicut statera nichil habet certum. nisi moderentur imposita. et adhibeatur etiam manus regentis eam; Sic in spiritussancti operatione. moderatio necessaria est. et vita bona. simplicitasq; intentionis Et discretio operuz atq; virtutum. ¶ Igitur ego filius dei. visibilis in carne. cum in diuersis locis. diuersa predicarem. diuersos habui imitatores et auditores; Nam alij sequebant me ex caritate Alij ad inueniendā occasionem. et propter curiositatē Quidam etiā de sequentibus me. erant subtilioris ingenij quidā simplicioris ¶ Ideo ego locutus sum simplicia. vnde simplices erudiebantur Locutus sum etiam altiora. vnde sapientes admirabantur; Quandoq; etiam loquebar in parabolis et obscure. de quibus aliqui recipiebant occasionē loquēdi. Quādoq; repetebam prius dicta Et quādoq; augebā et minuebā. ¶ Ideo nō miruz. si hij qui narrationē euangeliorū ordinauerūt. q posuerunt diuersā. sed tamen vera. quia quidam eorum posuerunt verbū ad verbum. quidam sensuz verborū non verba Quidam scripserunt audita non visa; Alij priora posterius Alij plura de deitate mea. et vnusquisq; prout spiritussanctus. dabat loqui illis. ¶ Verumtamen scire te volo. q illi euangeliste solummodo recipiendi sunt. quos ecclesia mea recipit. Quia plures conati sunt scribere qui habuerunt zelum. sed non scōm scientiam meam. ¶ Ecce enim ego dixi sicut lectuz est hodie. solvite templum. et ego reedificabo illud. Isti qui hec audita testificabantur. veri fuerunt scōm verbum auditum. sed falsi testes fuerūt. quia non attendebant ad sensum verborum meorū. quia illud verbum intelligendū. dixi de corpore meo. ¶ Similiter z quando dixi Nisi manducaueritis carnē meam. non habebitis vitā. Multi retrocesserūt. quia nō attē debāt clausulam quā dixi. Verba mea vita et spiritus sunt. id est spiritualem habent intellectum. et virtutez Nec mirum. q errabant. quia non sequebantur me ex caritate. Itaq; spiritussanct9 more statere ascendit in cordibus hominum. nunc loquendo corporaliter. nūc spiritualiter. Descendit vero. quando

cor hominis indurat̃ ad deum. Aut hereſibus aut mundialibus inuoluitur. et obſcurat̃. ¶ Tunc in eod̃e mom̃eto dixit iudex religioſo q̃renti. qui ſedebat in gradu ſcale, ¶ Tu amice totiens queſti. ſti a me ſubtilia. et ego iam propter ſpon ſam meam que aſtat. interrogo te O Cur ania tua que habet diſcretionez ¶ intellectum bonor̃ et malorum. magis diligit caduca q̃ celeſtia. nec ſcom ea q̃ itelligit vivit? Reſpõdit ille religioſus Quia contra rationem ago. et facio ſen ſus carnis prevalere rõm Et xp̃us dixit Ideo conſcientia tua erit iudex tuus, Beatæ dixit xp̃us ad ſponſaz Ecce filia quant̃ prevalet in homie. non ſol̃ ma licia dyaboli. ſed conſcientia ꝓuata. Et hoc prouenit ex eo q̃ homo nõ relu ctatur. ſicut deberet tẽptationi ſue. Sz non fecit ita magiſter tibi notus Cum ip̃o quippe deſcendit ſpiritus temptans eum intant̃. q̃ quaſi omnes hereſes eſ ſent ante eum ſtantes. et quaſi loqueren tur vno ore. nos ſumus veritas Sz ip̃e non credidit ſenſibus ſuis. nec ſenſit ſu pra ſe. ideo liberatus eſt. ¶ factus eſt ſci ens. ab in principio vſq̃ ad alpha et o. ſicut ſibi promiſſum fuit. ¶ Declaratio Jo eſt ab illo primo verbo biblie. quod incipit In principio creauit ꝺeus celum et terram. vſq̃ ad Apocalipſim iohan nis. vbi ſcribitur alpha et o. ¶ Et iſte magiſter fuit magiſter Mathias. Cano nicus Lincopenſis. Et confeſſor beate Birgitte. ¶ De eodem habet primo li bro capitulo. iij. c. Et capitulo. lij. b. Item. vj. li. lxxv. a Et. lxxix. ¶ Re ſponſio queſtionis quarte, Item Cur tanto tempore diſtuli incarnari Reſpõ deo Vere neceſſaria fuit icarnatio mea per quã ſoluta eſt maledictio. et omnia pacificata ſunt. in celis ¶ in terris. Sed tamen neceſſarium fuit. vt homo prius eruditetur lege naturali, Deinde le ge ſcripta, Nam per legem naturalem apparuit quanta et qualis fuit dilectio hominis, Per legem ſcriptam. intelle xit infirmitatem ſuam. et miſeriam. et tunc cepit requirere medicinam. Er go iuſtum fuit. vt tunc veniret medicus quando aggrauata fuit infirmitas. vt vbi abundant morbus. ſuperabũdaret medicina, Veruntamen et in lege natu rali. et in lege ſcripta. multi fuerunt iu ſti. et multi habebant ſpiritumſanctum et prediderunt multa. et erudiebant ali os ad omnia honeſta. et expectab̃t me ſaluatorem, Iſti appropinquabant mi ſericordie mee. nõ ſuꝑplicio ſempiterno ¶ Reſponſio queſtionis quinte, Item Cum anima melior ſit mundo. cur non mittãtur predicatores vbiq̃ et ſemper Reſpondeo Vere anima dignior et no bilior eſt toto mundo. et omnibus ſtabi lior, Nam ideo dignior eſt. quia ſpiritua lis et equalis angelis. et ad eternũ gau dium creata eſt. ¶ Mobilior vero ẽ. quia ad ymaginem deitatis mee facta eſt. et immortalis et eternalis, Ergo quia ho mo dignior et nobilior eſt omibus crea turis. Ideo pre ommbus nobilius vive re debet. quia ratione pre alijs eſt dita tus, Si vero homo abutitur ratione. ¶ diuinis donis meis. quid mirum. ſi ego hoc pmio tempore iuſticie. quod tem pore miſericordie eſt omiſſum? Ideo er go non mittuntur vbiq̃ et ſemper pre dicatores. quia ego deus previdens du riciam cordium multorum. parco labo ribus electorum meorum. ne inuacuum tribulentur, Et quia multi ex induſtria et certa ſcientia peccantes. deliberant magis perſeverare in peccatis. q̃ cõuer ti. ideo non ſunt digni audire nuncios ſalutis. ¶ Sed o Amice. iam finiam te cum reſponſionem cogitationuz tuarũ. et tu finies vitam. Jam experieris quid tibi profuerunt eloquentia tua verbo ſa. et favor humanus, O q̃ felix fores. ſi attendiſſes profeſſionem tuam. et vo tum tuum. ¶ Item Dixit ſpiritus ad ſponſam. Filia. Iſte qui tanta et talia

quesisse videbatur·adhuc viuit corpore
sed nō ad diē vnum māsurus est viuus
cui⁹ affectiones ⁊ cogitationes cordis
ostense sunt tibi p sil'itudines· nō sibi in
mai⁹ obprobriū· ſz in salutē aiaꝝ alioꝝ
Sz ecce iā cum affectionib⁹ ⁊ cogitati
ombus·finietur spes et vita eius·

Xpūs loquens sponse

sue beate Birgitte dicit·q̄ nō ꝛbz tur:
bari·ex eo q̄ ipe non facit statim iusticiam super hominem magnum peccatorez quia ipe sententiā differt vt sua iusticia in illo fienda alīs manifesteť Dicit etiam q̄ verba sua diuina in isto libro celestium reuelationū cōtenta prius ꝛbēt crescere ⁊ vsq̄ ad plenā maturitatē fructificare ⁊ postea producēt effectū suū· et virtutem in mūdo Que quidem verba sunt sicut oleum in lampade id est in anima v̄tuosa·quibus ipsa inpinguatur et superueniente spūsancto eam ardere et splendore mirabili lucere faciūt Submittit etiam q̄ dicta verba reuelationū prius ascendent et fructificabunt alibi q̄ in regno Swecie vbi eidem sponse reuelari diuinitus inceperūt Reuelatio Duodecima in libro questionum·

Filius dei loquiť A Cur turbaris q̄ illum tam patienter supporto Nescis q̄ graue est eternaliter ardere·⁊ ideo vsq̄ ad vltimum punctū suffero euz·vt in eo iusticia mea alīs manifesteť· ℂ Itaq̄ vbicunq̄ colores seminati sunt·si ante tempus suum succidantur·non ita bene valent rei colorande· sicut si succidantur tempore debitoSic verba mea que cū iusticia et misericordia manifestāda sūt· et vsq̄ ad plenitudinez maturitatis fructificare dīnt ⁊ crescere·⁊ tūc rei cui apponeť·magis cōueniūt·⁊ virtutē meā conuenienter colorabūt· ℂ Ceterum cur turbaris· q̄ ille ꝛ v̄bis meis diffidit·nisi signa euidentiora ostendantur· Nūquid tu genuisti eum·aut nosti interiora eius·sicut ego Ipse vticq̄ est quasi lampas ardens et lucens· cui imposita pinguedine·mox appropiquat licnus ei firmiter inherens Sic ipe lampas est v̄ tutum·lampas apta ad recipiendum diuinam gratiaz meaz·Huic mox vt infundentur verba mea,liquescent perfecti⁹ et descendent ad interiora cordis ⁊ Et quid mirum·si pinguedo liquescit·quando ignis ardet in lampade·qui pinguedinem liquefacit·⁊ lampadem facit ardere ℬ Iste quippe ignis spiritus meus est·qui est et loquitur in te·⁊ ipe idem spiritus·etiaz est et loquitur in eo quāq̄ occultion modo· et sibi vtilioꝝ· Hic ignis accendit la mpadem cordis eius ad laborandum in honore meo ⁊ Et accendit etiam aiam̄ ad recipiendū ardinam gratie·⁊ verboꝝ meoꝝ·a quib⁹ anima dulciter recipitur·et plenius impinguatur·quando ad opera peruenitur ℂ Ideo non time· sed sta stabiliter in fide· ℂ Si verba ista venirent de spiritu tuo ·Aut de spiritu mundi huius · merito tibi esset formidandum ⁊ Sed quia sunt de spiritu meo·quem habuerunt prophete sancti·ideo nō est tibi timendum·sed gaudendū·nisi forte plus pertimescas de vano nomine mundi· q̄ de protractione verborum meorum diuinorum· ℭ Audi preterea .que dico Regnum istud cum peccato magno·et diu impunito commissū est Ideo verba mea hic adhuc ascendere et fructificare non possunt·sicut tibi declarabo nunc per similitudinem loquendo ⁊ Si nucleus plantatus esset in terra·super quem aliquid ponderosum posituz esset·propter quod non posset ascendere·Qui nucleus existens bone et recentis nature·cum a superiore pondere ꝛ primente·non habet ascensum· tunc inquirit circa terram ascensum suum·ea ex parte· vbi minus ponderosum est ⁊ ℂ Vbi sic profunde· et stabiliter infigit radices· q̄ non solum facit fruc-

ctum pulcerrimum. ymo etiam trunco fortiter crescēte. admichilat omne impediens ascensuz 7 extendit se super id qđ est ponderosum. ¶ Sic nucleus iste significat verba mea. q̄ exigente peccato cū in regno isto. nūc cōuenienter ascensuz habere non possunt. prius alibi ascēdent 7 pficient. wnec duricia terre istius regni decrescente mia aperiatur.

Deus Pater loquitur

beate Birgitte subtiliter informans eaz ꝛe virtute illoꝝ quinqz locoꝝ que sunt in iherusalem 7 bethleem. 7 ꝛe grā quaz recipiunt pegrini visitātes illa loca cuz humilitate ꝛeuota et vera caritate Dicens ꝙ in dictis locis fuit vas clausū 7 nō clausuz. nascebaꝫ leo. q̄ viꝛebaꝫ 7 nō viꝛebaꝫ. fuit agnus tonsus et nō tonsus. ponebatur serpens qui iacuit et non iacuit. vbi etiam fuit aquila que volauit et non volauit. Et exponit omia ista in figura ¶ Reuelatio terciadecima in libro questionum.

DEus pater loquitur A Quidam dñs fuit Cui dixit seruꝰ suus Ecce nouale tuū exultum est et radices extirpate sunt. quando ergo seminandū est triticū. cui wminus. licet inquit radices extirpate videantur. tamen adhuc inueterati trūci et stipites derelicti sunt. qui in vere ex pluuijs et ventis soluendi sunt Ꝛeo expecta patienter tēpus seminādi 7 Cui respondit seruus Quid michi faciendum est inter tempora veris et messis 7 Cui wminus Ego inquit scio quinqz loca. omis qui ad illa accesserit. habebit qui tuplicem fructuz. si tamen mūdus venerit. et vacuus a supbia et feruens caritate. ¶ In primo loco fuit vas clausum. et non clausum. vas paruum et non paruum. vas luminosum et non luminosuz vas vacuum et non vacuum. vas mundum et non mundum B In scdo loco nascebatur leo. qui videbatur et nō videbatur Qui audiebatur 7 nō audiebatur. Qui tangebatur 7 non tangebatur. Qui agnoscebatur 7 incognitꝰ fuit Qui tenebatur 7 nō tenebatur. ¶ In tercio loco fuit agnus tonsus 7 nō tonsus Agnus vulneratus 7 non vulneratus. Agnus clamans et non clamans. Agnus patiens et non patiens Agnus moꝛiens et non moꝛiens. ¶ In quarto loco ponebatur serpens qui iacuit 7 nō iacuit. Mouebatur et non mouebatur Audiuit 7 nō audiuit Vidit 7 nō vidit Sentiebat et non sentiebat. ¶ In quinto loco fuit aquila. que volauit 7 nō volauit Que et venit in locum. vnde nunq̄ recessit. Que requieuit 7 non requieuit Que inmouabatur et nō inmouabaꝫ Que gaudebat et non gaudebat Que honoꝛabatur et non honoꝛabatur. Q ¶ Expositio 7 ꝛeclaratio predictoꝝ in figura.

DAter loquiꝫ. vas illō ꝛe quo dixi tibi. maria filia Joachim mater hūanitatis xp̄i fuit Ipsa eñ fuit vas clausū 7 nō clausū. Clausū dyabolo. 7 nō ꝛeo. q̄ sicut toꝛꝛēs cupiens ingredi. vas oppositū sibi 7 non valēs. inqrit alios exitꝰ 7 ingressus. sic dyabolus quasi toꝛꝛens viciozꝝ. cupiebat totis adiuentiōibus suis. appꝛopinq̄re cordi marie Sz nūq̄. ad aliqđ quantūcunqz minimū pctm̄ valuit inclinare aim eius. q̄ clausū erat cōtra tēptatiōes Maz toꝛꝛēs spūs mei. influxerat coꝛ eiꝰ. 7 speciali gra replevit eaz. ¶ Scdo fuit maria mater filij mei. Clas puū 7 nō puuz Paruū 7 modicū. in hūilitatis sue ꝓtemptu. magnū 7 nō paruū in caritate ꝛeitatis mee. ¶ Tercio fuit maria vas vacuū 7 nō vacuū. Clacuū ab oi voluptate 7 pctō. nō vacuū sz plenuz celesti dulcedie 7 omi bonitate D Quarto fuit maria vas lumiosuz 7 nō lumiosum Luminosuz. q̄ omis aīa pulcra a me creata est. sed anima marie creuit ad omnem perfectionem luminis intantuz. q̄ filius

meus fixit se in anima eius·et cuius pul critudine· gaudebant celum et terra· Sed vas istud·nō luminosuz fuit apud homines·quia mundi honores et diuitias contemnebat·¶ Quinto maria fuit vas mundū et non mundum· Mundus vero fuit quia tota pulcra· et tanta immundicia non inueniebaꝫ in ea·vbi cuspis acus infigeretur·Sed non mundus fuit· quia de radice Ade processit·et ex peccatoribus nata est· licet sine peccato concepta· Et filius meus de ea sine peccato nasceretur·¶ Ergo qui ad locum istū·scilicz vbi Maria nata et educata fuit venerit·non solum mundabiꝫ· sed et erit vas in honorē meum· ¶ Secūdus locus est Bethleem vbi filius meus tanꝙ leo natus est·qui videbatur et tenebatur scōm humanitatem· sed scōm diuinitatem· inuisibilis et incognitus fuit ¶ Tercius locus est caluarie·vbi filius meꝰ tanꝙ agnus innocēs vulneratus et mortuus est scōm humanitatem·sed scōm ꝛitatem impassibilis et immortalis erat·¶ Quartus locus fuit ortus sepulcri filij mei·in quo quasi serpens cōtemptibilis ponebatur et ita cuit humanitas eius·sed scōm deitatem vbiqz erat·¶ Quitus locus erat mōs olineti·de quo filius meus·quasi aquila euolauit scōm humanitatem in celuz vbi scōm ꝛitatem semper erat·Qui innouabatur·et quieuit scōm humanitatē cum scōm deitatem semper quietus· et idem erat·¶ Ergo qui ad ista loca venerit mundus cum bona et perfecta volūtate·habebit videre et gustare·ꝙ dulcis et suauis sum ego deus·Itaqz cū veneris ad ista loca·ostendam tibi plura;

¶ Explicit Quitus liber Questionuz·
¶ Deo gratis·

Mater ẽi loquit Mulieres ẽponãt vestes ostẽtatiõis·ẽs ꝓpter suphiaz assumpserũt Quia dyabolus dictaunt mulieribꝰ ꝓtempnẽtibꝰ mores patrie sue antiqs ⁊ laudabiles ẽndã nouã abusionẽ ⁊ ornamẽta intẽcẽtia in capitibꝰ ⁊ pedibꝰ ⁊ reliqs mẽbris ad ꝓuocandũ luxuriã·⁊ irritandũ ẽũ·in strictis vestibus·ostẽsione mamillarũ vnctiõibus ⁊c · q̃ oino ẽo sunt odiosa·

Audi scorpio mater mea ve michi·qz male ẽcepisti me ve michi·qz q̃cũqz a te cum gaudio didicihec modo luo cũ ploratu

Audi lacerta ⁊ veneno sa filia mea· ve michi q vnq̃ fui mater tua Quotiens imitaris opera cõ suetudinis mee·scilicet· peccata que te docui·totiens innouaẽ pena mea

Verba Matris dei ad sponsaz narrantia pulcritudinē xpi·7 q̄liter frequent̄ iuuei in aliquo agone coz dis positi ibāt ad inspiciendū vultū eius et consolabant̄· ¶ Capitulum primum·

Ater dei loq̄bat̄ ad sponsā dicēs Ego sū regia celi· filius meꝰ diligit te toto corde Ideo cōsulo tibi·vt nichil diligas nisi ipm· Ipse enī est sic desiderabil̄·q̄ si habueris eū·nichil aliud poteris desiderare Sic pulcer q̄ pulcritudo elemētoꝝ vel lucis·ad cōparationē eius est q̄si vmbra Ante cū ego enutrirē filiū meū·tāta pulcritudie p̄ditus erat·vt q̄cūq̄ eū inspiceret·p̄solabatur a dolore cordis quē habebat Ideo et multi iuuei dicebāt ad inuicē· ¶ Eamꝰ ad videndū filiū marie vt cōsolari possimus Et licet ignorarēt eū esse filiuz dei. tñ p̄solationē recipiebāt magnā ex aspectu eius Sic etiā corpꝰ eius mūdū erat q̄ nūq̄ sup illud aliq̄s pediculus vl̄ aliꝰ vermis vēit· Quia vermis reuerentiaz fetōꝝ suo exhibebat·nec etiā aliq̄ p̄plexitas· nec immundicia in eius capillis inueniebatur.nec nutriebatur·

Xp̄us loquitur sponse de q̄daz q̄ male vixerat·7 i morte habuit bonā volūtatē se emendādi si viueret 7 dicit q̄ p̄pter illā volūtatē bonā non iudicat̄ ad penā eternam·sed ad horribile purgatoriū· ¶ Capitulum secundum.

Ilius loq̄bat̄ sponse dicēs Ille q̄ nunc infirmat̄·p quo tu oras·nimis remissus fuit circa me·7 fecit totā vitā suā michi contraria Sz nūc facias ei dici·q̄ si h̄uerit volūtatez emendādi se si euaserit mortē adhuc dabo ei grāz Adoneat̄ ergo ad emēdationis volūtatez·qz ex magna mia et amaritudie pene eiꝰ p̄patior ei ¶ Cūq̄ idē añ p̄me dilectationē moreret̄ Iterū appuit dñs sponse 7 ait Ecce cōsidera q̄ iustus fuz i iudicio meo Iste q̄ tāta infirmitate grauabat̄ veit ad iudiciū meū·et licet ex volūtate bona fuerit iudicatus ad grām·tñ anteq̄ ad plenū sit purgatꝰ sic in purgatorio amaz habebit aia eius suppliciū·q̄ nullus mortalis est q̄ possit illud cogitare·Quid ergo patiētur illi q̄ omnē volūtatem suā habēt in mundo·et nullis tribulationibus fatigantur·

Qualiter videbat sponsa quendam demonē cū p̄fusiōe fugere a quodā viro deuote orāte·quē ipe demon fortiter temptāuerat diu turbauerat·7 qualiter angelus bonꝰ declarat visionē sponse· ¶ Capitulum tercium·

Idebat a sponsa q̄daz demō astare ligatis manibus cuidam orāti A Cūq̄ ad horā astaret·subito demō terribilē 7 altissimā vocē emisit· cū magno rugitu· 7 sic p̄fusus recessit De q̄ ait āgelus bonꝰ ad sponsaz Iste demō ad tps virū illū turbauerat·7 ideo vinctꝰ ē manibꝰ·qz nō p̄t p̄ualere in eū sicut hz volūtatem·qz ex q̄ hō iste a demōe impugnatꝰ virilit̄ restitēat dei iudiciū ē·vt nō possit ei demō facere sicut vellet Adhuc tñ hz spem demō· vt possit p̄ualere in eū· sz in ista hora victꝰ ē de facili·7 nunq̄ in eū amplius p̄ualebit Sēa aūt dei de die in diē augmētabit̄ isti homi·7 ideo demō nō immerito clamat· qz amisit eū quē totiēs impugnabat vt vinceret· ¶ Declaratio B Hic frat̄ duo decim ānis tēptatꝰ de sacramēto corpis xp̄i 7 noie b̄te marie·qō sine sordida cogitatiōe·nunq̄ poterat noiare p preces dñe Birgitte liberatꝰ est intantū·q̄ nūq̄ poterat letari·nisi i die q̄ corpꝰ xp̄i su

meret·7 nomē beatissime Marie·suauis simū sibi in corde 7 in ore fuit· ¶ Item quidam sacerdos·fascinatus ab incantatrice ꝛ incōtinentia carnis· Rogabat dñam Birgittam pro se orare·que rapta in spiritu audiuit Miraris filia· quare dyabolus trāsmutatur in homie·hoc facit incōstantia volūtatis hominū·sicut perpendere poteris in sacerdote isto·a muliere fascinato·Scias ergo q̄ mulier illa habet tria·scilicet infidelitatem· obdurationē· cupiditatē pecunie et carnis·Ideo appropinquans ei dyabolus· ꝓpinat ei ꝛ fece amaritudinis siue Scias etiaz·q̄ lingua mulieris huius erit finis eius·et manus eius mors eius·7 ipe demon conditor testamēti eius·Hec omnia sic euenerūt·Nā tercia nocte illa incantatrix facta ē furiosa·et arrepto cultro lesit se in inguine· clamansqz cūctis audiētibus dixit Veni dyabole sequere me·7 statim cū horribili clamore·finiuit vitam·Sacerdos vero ꝑdictus·a temptatione carnis liberatus statim intrauit religionē·in qua deo vsqz in finē vite·fructum fecit gratiosum·

Xp̄us dicit sponse q̄

omis virtuosus vir 7 sapiens ꝑdicet audacter verba 7 grām dei in istis libris cōtentā·gentibus desiderātibus·7 etiā nolentibus·tam pauperib⁹ q̄ diuitibus·7 habebit ex hoc ipm deū in ꝓmū eternū·

¶ Capitulum quartum·

Qui habet aurum sapientie domini sui· tenetur tria facere, ¶ Primo distribuere illō habere volentibus·et insuper ꝓbere nolētibus ¶ Scdo debet esse patiens 7 moratus ¶ Tercio debet esse rationabilis et equus·in distribuendo, Ipe enim homo·qui dictas virtutes habz· ipe est qui habet aurum meū·id est sapientiam meā·Quid em̄ inter metalla preciosius auro?sic nec aliquid in scripturis·dignius sapientia mea·Hec sapientia impleui eū pro quo tu oras, Et ideo ipe debet ꝑdicare audacter·tanq̄ miles meus verba mea·et nō solū desiderantibus audire eū·ymo etiam nolentibus· loquetur gratiam meā Secūdo sit ipse patiens ꝓ nomine meo·sciens se habere dñm· qui omia obprobria audiuit· Tercio dico· q̄ sit equus in distribuēdo·sic pauperi sicut diuiti Nulli parcat·nullū vereatur quia ego sum in eo 7 ipe in me Quis nocebit ei cum ego omipotens sum in eo· et extra eū? Ego dabo ei preciosum stipendiū pro labore suo·nō corporale aliquid nec terrenū·sed meipsum in quo est omne bonū·7 in quo est ois abundantia

Xp̄us grauissime comm

inat̄ ypocritas religiosos 7 superbos q̄ simplicitatē simpliciū 7 innocentiuz deridendo ꝓturbant·coruibus detractiōis et maloz operū Monet tamē eos pie· vt se ad vtutes cito ꝓuertant alioquin graviter punient̄·

¶ Capitulum quintum·

Ego suz creator omnū·et a nullo creatus Ego longo tpe·auerti oculos meos ab hoc loco·Ꝓpter iniq̄tatē inhabitātiū Sicut em̄ ꝓmi fūdatores festinabāt de vtute i vtutē ascendere· sic nūc isti moderni de malo in malū·q̄libet aliū ꝑire curat 7 gliant̄ de pctō·Nūc igit̄ ꝑces dilectissime matris mee·ad miserendū me flectūt Sz de pessima ꝓgenie adhuc remanēt q̄dam radices· sicut ꝓ filitudinē melius intelliges ¶ Quasi esset pastor q̄ diceret ad dñm suū Bñe inq̄t in ouili tuo sunt pauce oues 7 mansuete·int̄ qs arietes corrupete inueniunt̄ turbātes oues Quorū caput ad nichilū est vtile Pellis corrupta·caro putrida·Intestina fetentia 7 Cui respondit dominus·Ne turbentur oues mee mansuete, Caput arietum abscidam ferro acutissimo Pellis quia non portat michi lanam·deconetur 7 Intestina et carnes· quasi putrida

proũciantur ad agros·z ũntur volatilibus·que nesciunt discernere inter mũdum z immundũ ℟ Ego sum ꝺominus·qui in hoc loco quosdam simplices quasi oues habeo·inter quos quidã sũt quasi arietes comuti·lacerãtes eos·qui sicut arietes·primo precipitanter·accurrendo discerpunt lanã·inte cornibus impellendo·prosternunt ad terrã z Sic ipi simplicitatem innocentũ ꝺerideꝺo perturbant·z cornibus ꝺetractionis et malorum operũ ad terrã prosternunt· Propterea caput eorũ id est intentio·elata cornibus arrogantie z pumptionis·abscideꝫ ab eis iudicio meo severo·quod est gladius acutissimus·pellis eorum id est ypocrisis·qua pro simplicitate religionis induti sunt·auferetur ab eis·z pro ipa ypocrisi·anima eorũ a ꝺemonibus ab omni bono ꝺeoiabitur·qz ostendebant aliud·et aliud erant·Serviebant michi ore·et dissentiebant opere·Caro eorũ voluptati dedita·que in cõspectu meo·est quasi caro meretricis·igne cremabitur absq; misericordia Intestina eorũ id est cogitatões z affectões·qs ad mũdum habent z nõ ad me in quibus fouebãtur inimici mei·id ẽ peccata z demones·z nõ ego Plagabuntur a demonibus·vt nõ sit affectio prava·pro qua nõ puniantur· ℭ Ideo dũ adhuc tempus est·caput eorum·id est volũtas distorta et superba deponatur ad humilitatem·pellis simplicitatis assumaꝫ·Caro a voluptatibus refrenetur Intestia id est cogitationes·penitentia sanentur ne iusticiam ab eis·scõm merita eorum celerem exigam·z potestati demonum subũciam eos Ita q nichil aliud possint nisi qꝺ ꝺemonibus placz z ab eis impellentur de malo in malum· ℭ Additio· Item loquitur rpũs Adhuc assumetur parabola super ꝺominum istam·dicentiũ· Quare fecit deꝰ huic ꝺominui sic? Respõdebiꝫ Quia noluerũt audire verba monentis; Nam ponam eis custodes·qui de excelsis speculantes·terram voluptatis eorum redigent in seruitutẽ·z dabitur eis panis in mensura·z pre paucitate numerabuntur·

Xpũs benigne repꝛehẽdit sponsaz·de quadã impatiẽtia quã habuit·instruens eam non debere vltrius irasci·Nec aliqꝺ respondere ꝓuocantibus ꝺonec cõmotio ani eius fuerit pacificata z viderit posse aliquid proficere in verbis suis·

ℭ Capitulum sextum·

EGo sum creator tuꝰ z sponsus Tu sponsa mea noua·q; ꝺuplicit peccasti nũc in ira tua ℭ Primo q impatiens fuisti in corde tuo ad vba Cũ ego sustinui p te verbera·z stans añ iudicẽ·nõ rñꝺi vnũ vbũ ℭ Scꝺo qz atrociora rñꝺisti z exaltasti nimis vocẽ tuã exprobrãꝺo Cũ ego affixus clauis suspeti in celũ·z nõ aperui os meũ· ℭ Tercio qz ptempsisti me·ꝓpter quẽ ꝺeberes omia patienter tolerasse; ℭ Quarto qz proxio tuo non pfuisti p patientiã eñ tuaz·q errauit ꝺo melioꝛa ꝺebuisset prouocari ℭ Ideo volo q te cetẽo nõ irascaris Cũ eñ ab aliq ꝺo irã prouocata fueris·vsqueq ira ab anio semota fuerit nõ loqris ei Sz trãsacta cõmotiõe ani·z cã cõmotiõis diligenꝫ pẽsata·loquere cũ mansuetuꝺie Si qũt aliquiꝺ fuerit·in quo loquẽꝺo nil profeceris·nec tacẽꝺo peccaueris·melius ẽ propter meritum silere·

Xpũs ꝓ sponsam pcipit cuꝺam ꝺeuoto ꝺyacono·q cuz fervore z audacia ꝓꝺicet verbũ ꝺei socijs suis z alijs pctõribus instruẽꝺo infirmos arguẽꝺo inꝺiscipliatos·z exponẽꝺo aiaz suam morti pro aliox animarum salute·

ℭ Capitulum septimum·

EGo sum ꝺeus tuus·et ꝺeus omnium et creator·licet neglectus sum z ꝺespectꝰ ℟ ℭ Hec ꝺices illi pro quo tu oras·quem

me diligere nosti. ¶ Cū tibi dyaconatus officiū impositū est. p̄dicandi autoritatē accepisti. vt instrueres infirmos. z argueres indiscipliatos. Hoc ego p me ipm facere non renui Hoc z apostoli et discipuli mei fecerūt. qui pro acq̄sitione vnius aie diuersa loca z ciuitates z villas circuierūt. z pro salute animaꝝ. animas suas vsq; ad mortē tradiderunt Ergo. q; officiū tuū est predicare. nec mecz nec expedit tibi vt sileas. q; circa te sūt inimici mei pessimi. et in medio eoꝝ ambulas. ¶ Ipsorū quippe maledicta gula sic michi odiosa est. ac si in die pascues carnes comederēt. Ipsi sunt quasi vas ex vtraq; parte apertū. cui si totū mare infunderet. nunq̄ impleret. nec ipi satiari poterūt Quorū gulam augmentat in peccatū. immoderata lasciuia B Ipsi etiam angelos meos custodes eoꝝ elongant a se. z aduocant demones q̄ nūc p pinquiores sunt eis q̄ boni. quia stāt in choro meo. nō vt michi placeant. sed ne ab alijs arguant. vel displiceāt Appent patrū antiquoꝝ imitatores. sed vere sūt in cōspectu meo mēdaces z defraudatores. fregerūt em̄ fidem quā michi promiserant. z defraudant alias. quoꝝ beneficijs viuūt. q; nec vita nec p̄cib⁹ eis repēdunt. Propterea coram angelis z sanctis omibus. iuro in veritate mea. quia sū veritas. et de ore meo nunq̄ nisi veritas p cessit. q; misi se emēdauerit. permittā eos modico tempe incedere. p viam voluptatis sue. Deinde ducā eos p viam. simlē spinis z punctionibus acutissimis. a qua ne diuertant. statuā seruos meos a dextris eoꝝ z sinistris. qui eos phibeant diuertere. z cōpellent incedere. Inde quē admodū corpus mortuū cadit in terrā. sic anime eoꝝ descendēt in infernū tā profunde. q; numq̄ resurgent.

Xp̄us p̄debet audaciā

sponse. formidanti reprehendendi fiduciali ter quosdam religiosos in peccatis gra-

uibus existentes. apud quos ipa hospitabatur. dicēs. q; reprehensio sua nō imputabitur ei ad peccatuz. sed ad meritum. etiā si ipi ex hoc scādalizent et indurent

Capitulum septimum.

QOgitasti. O sponsa apud te multociens sic. A Cum deus meus sit dns oim. z omnia potens. z patiēter sustinuit proditorem suū. Cur ego creatura sua non magis sustineā habitantes mecū? Me forte ex ammonitione z reprehensione mea. deteriores fiāt. ad quā cogitationē respōdeo tibi. q; ex parte pia erat. sed minus feruens. Bonus em̄ miles inter malos constitutus. vidēs offensionē domi sui. et si non pōt corrigere ope. saltē de corde domi sui loquit Inde acceptis cōtumelijs. patient suffert. Sic tu loq̄re eis nunc fiducialiter excessus eoꝝ. q; michi nimis ex diuturnitate peccati abhominabiles sunt. Et quocūq; mod ex hoc ipi contra me indurant. nō tibi in peccatū reputabitur quia locuta es. sed merces maior tibi accrescet. Sicut em̄ apostoli multis p̄dicabant. q̄uis non omēs conuertebant. nichilominus tamē merces eoꝝ non minor erat Sic erit z tibi. q; z si omnes nō audierint te. tamē erunt aliqui. qui ex verbis tuis edificent et sanētur. B Dicito ergo eis. q; nisi se emēdauerint. tam velox et severus veniam eis. q; omēs qui audierint ingemiscent. Omnes etiā qui experiunt deficient. Judicabo em̄ eos quasi fures. cōfusione inenarrabili. coram angelis z sanctis omnibus. q; religionis habitū nō propter meritum bene viuendo assumpserāt. In cōspectu meo sunt quasi fures. possidentes bona que sua non sunt. sed illoꝝ qui bñ viuunt. z quasi defraudatores iudicabo eos gladio meo. qui oia membra eorum a capite vsq; ad pedes conscidet. Implebo quoq; eos igne ebulliente z nō deficiēte. quia sicut pater pius monui eos et nō audierūt. Ostendi eis verba ois

mei. sicut nūq̄ fetm̄ fuit p̄us ⁊ sprevērūt Si em̄ verba mea mīssem gentilibus. forsitan recepissent. ⁊ peniterent. Propterea nō parcā eis. nec recipiam p̄o eis preces dilecte matris mee ⁊ sanctorum meorū. sed q̄diu ego sum in gloria mea que est sine fine. ip̄i erunt in pena. Clerūtamen q̄diu anima includitur in corpore. tādiu misericordia mea apta ē eis.

Xp̄ūs revelat hic spō-

se q̄ abhominabilis est corā eo p̄elbiter celebrās in mortali peccato. et qualiter dæmones assistunt ei in celebratiōe misse et de eius gravissima pena futura si non convertatur. ¶ Capitulum nonum.

IDle p̄elbiter p̄ quo tu oras Est quasi forceps per quā aurū virtutis mee extrahetur ⁊ Ipse est quasi ovis degenerans. non curans audire vocē matris ⁊ Cum accedit ad altare meum. astant ad latera eius demones. cuius ⁊ animā inhabitant. quia ipsa est mortua ante me Cum imponit sibi superhūerale. demones obumbrant animā eius vt non cogitet et nō intelligat. q̄ terribile est accedere ad altare meū. et q̄ mundus esse deberet. qui michi mundissimo astare debet ⁊ Cū indvit se albam. duricia cordis ⁊ intentiōe indvitur. qua cogitat peccatū suū non esse graue. suppliciū eternum futurum non magnū. Et quale gaudium est eternū. nunq̄ venit in mentē eius ⁊ Cū imponit sibi stolam. dyabolus graue iugum imponit collo eius. ita q̄ delectat eum peccati dulcedo. Et sic onerat animam eius. q̄ non sinit eum ingemiscere. vel cōsiderare peccatū suū ℬ Cū imponit sibi manipulā. omia opa ad dēū fiunt sibi gravia et onerosa. et erubescibilia. terrena autē levia ⁊ Cum autē cingit se cingulo. tunc ligat voluntas eius cū dyabolo. ita q̄ velit ⁊ proponit morari in peccto. et tunc dissolvitur caritas mea cum eo. quia volūtas eius est ad omne illud quod dyabolus ei inspirat in mentem. nisi refrenaretur occulto iudicio meo Cum indvit se casulam. tunc p̄fidia indvit eum dyabolus. quādo autē legit confiteor. dæmones respōdēt mentitus es. nos sumus testes. q̄ confessio eius est similis iude. quia dicit aliud ore. et aliud habz in corde. Cum accedit ad altare. tunc ego auerto faciem meaz ab eo. de quocunq̄ autē legit missam. sive de matre mea. sive de sanctis. sic michi carum est. ac si meretrix menstruū suuz in vase polituz. offerret alicui nobili ad bibendū Aut si aliquis diceret inimico suo. cave tibi. ego quero damnū tuum. Q Quando vero consecrat corpus meū. et dicit Hoc est corpus meū. tunc fugiunt demones ab eo. et corpus eius remanet quasi truncus. quia anima eius mortua est ante oculos meos ⁊ Cū autē corpus meum applicat ad os suum. ex p̄sumptione illa. omnis turba dæmonū revertitur ad eum. quia caritatem nullaz ad me habet ⁊ Ego quippe sic misericors sum. q̄ si diceret cum contrito corde et emendationis proposito Domine p̄pter tuam passionem et caritatem. quā erga hominem habes. indulge michi peccata mea Ego susciperē eum. ⁊ non reverterentur dæmones ad eum. sed ip̄e stercus mundi habet in ore. in corde autez sunt vermes scaturientes. et ideo nō placet ei dulcedo verborum meorū ⁊ In corde cogitationes inutiles comedūt eum. ne cogitet aliquid de me. Propterea nunq̄ accedet ad altare meū D Quid autem est altare meum. nisi illa celestis mēsa et gloria in celis. de qua angeli ⁊ sancti letantur? Hoc repñtat altare illud in ecclesia de lapidibus. vbi quotidie corpus meum in cruce crucifixū immolat sicut olim in lege sacrificia repsentabant que nunc aguntur in ecclesia. Quid notat mensa celestis nisi inbilationē ⁊ gaudium angelorum? Hoc gaudiū nunq̄ experietur ipse in gloria eterna. Ante hoc

altare meum nūq̄ stabit·nec videbit fa ciem meā· Filij autē mei ipi videbunt fa ciem meam Ego sum sicut verus pelli canus·quia propriā sanguinez dabo eis et reficio in presenti ⁊ in futuro vsq; ad satietatem⁊ Illum aūt pascet aquila il la abhominabilis·cuius consuetudo est pullis suis post satietatez aliquo tempe subtrahere necessaria·Ita q̄ macies ex fame proueniens·omi tempore vite eoz apparet in eis·Sic dyabolus delecta tione sua ad tp̄us pascet eum·vt postea famē gaudij sentiat· et durabit sine fine in eo⁊ Verūtamen cum viuit·misericor dia mea apta est ei si conuertatur· ℭ Declaratio Dic sacerdos fuit aduo et collector pecuniarū·et ad persuasio nem domine Birgitte depositus ab of ficio Qui totus furibundus dixit ei·d mina iam priuastis me honore et benefi cio meo q̄ntum lucrata estis? Melius fuisset vobis sedere in domo vestra· q̄ discordias seminare· Illa respondit di cens·Quidq̄ rex egit·ego consului si bi p salute anime vestre et honore Nō enim potest clericus qui sors dei est·ta le officiū habere sine periculo anie· Re spōdit ille Quid vobis cum ania mea? Dimittite me transire in hoc mundo vt possum·Quia anima mea bene placita bit in futuro pro se·Cui iterū dmia in quit Ideo dico tibi et absq; dubio erit· sicut audiui in iudicio dei· q̄ nisi citius caueris tibi·et correxeris te· sicut ego vocor Birgitta· sic tu nec euades sin gulare iudicium dei et incōsuetam mor tem Ideo non longe post· idē sacerdos per episcopum priuatus ecclesia· horri bili et inaudita morte mortuus est Maz cū campana quedam funderet es ebulli ens exilijt de formella· et circumquaq; eum combussit.

Mater dei narrat spō· se dignitatem suam et beneficia· que re cipiunt ab ea vniuersi·dicit etiam mo dum ⁊ suffragia·per que anima cuiusdā principis defuncti·pro quo ipa spōsa ora bat liberari posset ab horribili purgato rio optimum documentum·

ℭ Capitulum decimum·

EGo sum regina celi Ego mater misericordie·ego iustorum gaudium·et aditꝰ peccatorum ad deum·Nulla etiam pena est in purgatorij igne·que ꝓpter me nō remissior erit·et leuior ad ferendum· q̄ aliter esset·Nullus est aīo maledictus qui q̄diu vixit careat misericordia mea quia propter me leuius temptatur a de monibus·q̄ alter temptaretur·Nullus ita alienatus est de deo·nisi omnino fu erit maledictus·qui si me inuocauerit· non reuertatur ad deum·et habebit mi sericordiam·Ego enim quia sum miseri cors·et a filio meo misericordiam conse cuta·Ostendere tibi volo·quomodo il le amicus tuus defunctus de quo vles saluari potest de septem plagis·quas ti bi filius meus dixit·Primo saluabit ab igne quez patitur pro luxuria·si aliquis vellet scōm tres ordines ecclesie·cōiu gatorum scilicet viduarū et virginum· vnam feminam tradere nuptui pro ani ma eius·aliam religioni·Terciam que posset stare in viduitate·quia in luxuria grauiter· etiam in matrimonium pro prium thorū excedendo peccant· B ℭ Secundo quia in gula tripliciter pec cant·Primo laute et vltra mensurā co medendo et bibendo· Secundo ꝓpter superbiam ⁊ ostentationē p̄para fer cula preparando· Tercio nimis diu in mensa sedendo·et opus dei pretermittē do·Et ideo q̄ voluerit colligere in ho nore dei·qui est trinus ⁊ vnus·propter hanc triplicem gulam tres pauperes·p vnum annū integrum· et ministret eis talia fercula et eque bona·qualia ipe p sonaliter comedit qui colligit eos Nec prius comedat ipe·q̄ illos tres vident comedere·vt per hanc modicam expec

tationez·deleatur illa longa mora·quã amicus tuus habuit sedendo in mensa ꝛ Jnsup ministret illis tribus vestes suffi cienter et lectisternia·prout eis expete re et expedire viderit· ℭ Tercio p su perbia quã habuit multipliciter· debet qui voluerit·septẽ pauperes colligere· in qualibet septimana per vnum annuꝫ quali die voluerit·et lauet pedes ipsoꝝ hũiliter·cogitando sic secũ in corde dũ lavat eos· Domine ihesu xp̃e qui captꝰ es a iudeis·miserere ei· Secũdo·Domi ne ihesu xp̃e·qui ligatus es ad columnã miserere ei·Tercio Domie ihesu xp̃e·q̃ iudicatus es innocẽs a nocentibus·mi serere ei·Quarto Domine ihesu xp̃e· q̃ propꝛijs vestibus exutus es·et indutꝰ ve stibus derisionis·miserere ei·Quinto· Domie ihesu xp̃e qui ita grauit flagella tus es·vt coste tue viderentur· et nõ es set in te sanitas·miserere ei·Sexto Do mine ihesu xp̃e·qui colaphizatus ꝛ con sputus es·miserere ei·Septimo Domi ne ihũ xp̃e·qui in stipite extensus es·cu ius manus et pedes fuerunt clauis per forati·et caput cruentatum spina· oculi fuerunt plemi lacrimis· os et aures ple ne sanguine·miserere ei·Lotis autẽ pau peribus·reficiet eos vt melius poterit et expedire eis viꝛerit Et roget eos hu militer·vt orent pro anima illius ·

D Quarto peccauit in accidia tripli citer·Primo fuit accidiosus in eũdo ad ecclesiam·Secundo in querendo indul gentias·Tercio in visitando loca sanc torum·Pro primo igitur qui voluerit· vadat ad ecclesiam semel in mense per vnum annũ·ꝛ faciat dici vnam missam pro defunctis pro anima eius· Pro secũ do·vadat quotiens cõmode poterit et voluerit·et specialiter pro anima eius ad loca vbi dantur indulgentie· et vbi deuotiones eos audit qui dãt illas Pro tercio mittat oblationez suã per aliquẽ fidelem ꝛ iustum·ad precipuos sanctos in regno isto Swecie· vbi conuentus populi·ex deuotione et causa indulgen tiarum fieri solet·vtpote beati Erici·ꝛ sancti Sigfridi et similium·Et eum qui portat oblationem fideliter remuneret pro labore·Quinto quia peccauit in in ani gloria et leticia·colligat qui volue rit omẽs pauperes q̃ sunt in curia eius vl̃i vicinio eiꝰ in q̃libꝫ mẽse semel p vnũ annum·ꝛ statuet eos in vna domo·ꝛ fa ciat ante eos dici vnam missam pro de functis·Quã cum inceperit sacerdos ro get et moneat eos·vt orent pro ania eiꝰ ℭ Dicta autem missa· reficiantur pau peres omnes·taliter q̃ recedant de cõ uiuio leti·vt defunctus letetur precibus eorum·et pauperes letentur de refecti one· ℭ Sexto·quia vsq̃ ad nouis simum quadrantem soluet debita·et mo rabitur in pena·Scire debes·q̃ circa fi nem suum et in fine·voluntatem habuit licet non ita feruentez vt deberet·solue di debita sua·propter quã voluntatem in statu saluandorum est· ℭ Ex quo p pendere potest homo·quanta est miseri cordia filij mei· qui p tam modico dat requiem Et nisi illã voluntatem habuis set·ipse sine fine damnatus fuisset ꝛ Jdeo debent parentes sui · qui in bonis suis successerunt·habere voluntatem solue di et soluere debita sua·quibuscunq̃ no uerint debere·et quibus soluunt debi tũ suũ·rogẽt eos hũiliter· vt indulgeãt anime eius·si damnũ ex longa expectati one incurrerint·Alioquin dicti paren tes defuncti·peccatum illius portabunt si non soluerint Deinde cuilibet mona sterio in regno·mittat oblationem qua lem voluerit·et faciat dici vnam missaꝫ in conuentu publice·et anteq̃ incipiat missa·rogetur pro anima eius· vt placa tus sit ei deus Postea dicatur vna mis sa pro defunctis·in qualibet ecclesia par rochiali·in qua bona sua habuit·quã sa cerdos presenti omni populo cantet·et anteq̃ incipit cãtare dicat populo Jsta missa celebrãda est pro anima illius Ko

go vos per nomen xpi. vt si aliquid contra vos·verbo vel facto vel mandato deliquit·indulgete ei· et sic accedat ad altare· ℍ Pro septimo scilicet q̄ iudex fuit·et iudicium suum cōmisit vicarijs iniquis·propter quod in manibus ē demonum· Ceruntamen· quia contra voluntatem eius erat·vt inique agerēt licet minus curabat et attendebat q̄ deberet·liberari potest si habebit auxiliū· Sed per quale auxilium? Etiā p̄ sanctissimum corpus filij mei·quod quotidie immolatur in altari·Panis enim ille qui in altari ponitur·ante verba illa. Hoc est corpus meū Panis est·sed post verba dicta·vertit in corpus filij mei· quod de me sine macula sumpsit Quod crucifixum est·Tunc pater honoratur et adoratur in spiritu· ex membris filij· Filius exultat in potentia et maiestate patris· Mater eius que ego sum·honoratur ab omni exercitu celesti· que eius genui·omnes angeli conuertunt se ad eum et adorant·anime iustorum gratias referunt·q̄ per eum redempti sunt· O q̄ horendū est miseris·qui talem et tam dignissimum dominū indignis tractant manibus·hoc ergo corpus quod p caritate mortuum est·potest eius liberare ¶ Ideo dicatur vna missa de qualibet solennitate filij mei·scilicz vna de natiuitate· vna de circumcisione· vna de epiphania·vna de corpe xpi·vna de passione·vna de pascha·Alia de ascensione et vna de penthecoste·¶ Item vna missa de qualibet solennitate·que in honore meo celebratur? ¶ Item Nouem misse in honore·ix·ordinū angelorū·que misse angelorum cū celebrantur· nouez pauperes colligantur·quibus victus et vestitus ministretur·Et angeli quibus ad custodiam datus sunt·et quos multipliciter offendit·per hanc modicam oblationem placari possint·et animam eis deo suo offerre valeāt·¶ Deinde vna missa generaliter pro omnibus defunctis dicatur·vt ipsi per eam requiem obtineant·et ipsa cum eis digna requie habeatur· ¶ Declaratio· Hic fuit nobilis et misericors·qui mortuus apparuit domine Birgitte dicens· Nichil me tātuz eleuat a tribulationibus meis·sicut oratio iustorum et sacramentum altaris Cerū·quia iudex fui·et iudicia mea cōmisi hijs qui minus diligebant iusticiam Ideo adhuc detineor in exilio·sed citius liberarer·si hij qui mei deberent esse et fuerunt·essent ad meam salutē mitiores? Item de eodem habetur in isto libro·xxj·capitulo·

Mater dei monet spōsam q̄ semper recordetur de dolorosa passione xpi· quia in illa hora passionis eius quasi omnia turbabātur scilicet deitas et humanitas et ipsa mater eius angeli et omnia elementa et omnes anime viuentū? mortuorum? etiā demones·

¶ Capitulum·xi·

MAter dei loquitur ad sponsam dicēs· ℍ In morte filij mei omia cōturbabantur Nam deitas que filiū tradidit in mortē et nunq̄ ab eo separabat nec in morte? In illa hora mortis tanq̄ cōpatiēs videbatur·licet nullum dolorē vel penam deitas pati possit·quia impassibilis? immutabilis est Filius ipse patiebatur dolorem in omnibus membris·? etiā in corde·qui tamen scōm deitatē erat immortalis Anima etiā eius q̄ immortalis erat patiebat·quia exiuit de corpore·Cōgregati angeli etiam quasi turbari videbantur·cū viderunt deum in hūanitate pati in terra·Sed quomō turbari possūt angeli qui immortales sunt? vtiq̄·sicut iustus cum viderit amicum suū pati aliqua·de quibus cōsequeretur maximam gloriam Et gauderet quidem de gloria eius adipiscenda·sed tamē propter passionem quasi quodammodo contristaretur·Sic angeli quasi contristabant

de pena eius·cū tamē impassibiles sunt Sed gaudebant de gloria eius futura· et ꝛ vtilitate ex passione eius ventura· ℬ Omnia quoꝙ elementa turbabā tur·et sol et luna obmiserunt splendorez suum·terra tremuit·lapides scindeban tur·sepulcra aperiebantur in hora mor tis filij mei· Omnes gentiles turbaban tur vbicunꝙ erant· quia in corde eorz venit quasi quedam punctura doloris· licet nescierunt vnde esset· Tribulabaꝫ etiam cor crucifigentiuz eum in illa ho ra·sed non ad gloriam eorū Adhuc etiā immūdi spiritus turbabantur in illa ho ra·et quasi in vnū congregati turbabā tur·Illi autem qui erant in sinu abrahe multum turbabantur·intantū ꝙ mallēt ineternum esse in inferno ·ꝙ talem pe nam videre in domino suo· Ego autez que tunc eidem filio meo astabam virgo et mater eius·qualem dolorem tunc pa tiebar·nullus potest cōsiderare· Ideo filia mea recordare passionem filij mei· fuge instabilitatē mūdi·qui non est nisi quidam visus et flos cito arescens·

Mater ꝛi dicit ꝙ ipsa

est similis alueario apum·quia illa bene dicta apis·scilicet dei filius· replenit eā melle dulcissimo quando descēdit in vte ro eius sic copiose· ꝙ ex illa dulcedine omis sapor venenat⁹ a nobis sublat⁹ est

¶ Capitulum duodecimum.

ℬEata virgo loquitur ad spō sam dicens· ℍ Spon sa filij mei tu salutabas me· et cōparabas alueario apum· Ego cer te fui apiarium· Nam corpus meuz fuit quasi lignum solum in vtero matris·an teꝙ anime coniungeret· Fuit etiam cor pus meum post mortem meā quasi lignū separata anima·vsꝙquo animaz meam deus in corpore ad deitatem sublimauit· Hoc lignum factū est alueariū· quan do illa benedicta apis filius ꝛi traxit se ꝛ celis·et ꝛ⁹ viuus ꝛscendit in corpus meum·In me deniꝙ fuit quidam dulcis simus et subtilissimus fauus qui prepara tus erat omnibus modis et accessioni bus·ad suscipiendum suauissimū mel gra tie spiritussancti· Hic fauus tunc imple tus est·quādo filius dei venit in me·cū potentia et caritate ꝛ honestate·Venit cū potentia·quia dominus et deus me⁹ erat·Venit cum caritate· quia pro cari tate quā ad animas habuit·carnē assūp sit et crucez·Venit cum honestate·quia omne peccatū Ade·segregatū fuit a me Unde filius ꝛi honestissimus·honestissi mam carnē assumpsit ℬ Sed sicut apis aculeū habet·cum quo tamē nō pū git nisi invita·Sic filius meus habet se ueritatez iusticie·quā tamen nō exercet nisi quātū est a peccatis ꝓuocatus·huic api male retributum est·Nam pro potē tia·traditus est in manus iniquorū ꝓ caritate·datus est in manus crudelium ꝓ honestate nudatus est·et immisericorditer flagellat⁹· Benedicta ergo sit apis illa·que ꝛ ligno meo fecit sibi apia rium·et implevit illud melle suo sic co piose·vt de dulcedine michi data·sapor ille venenatus de ore oim auferretur·

ℵpūs monet sponsaz

ꝙ omne tempus dispenset scōm volūta tem dei nec aliquid faciat nisi quod deo placere credat Et ꝙ semp habeat volū tatem stand in seruitio dei et mentē iu giter eleuet ad celestia corp⁹ quoꝙ suū fatiget in presenti taliter ꝙ posset resur gere ad futuram gloriam·

¶ Capitulum·xiij·

ℐDquit filius ad sponsaz ℍ Tu debes habere tria ꝓpo nō ire nisi ad voluntatē meā Scōo non sedere nisi ad honorē meum Tercio nō stare debes nisi ad vtilitatez sponsi· Tūc autē vadis ad voluntatem meā·quādo omne tempus tuū dispensas ad volūtatē meā· Qñ nec comedis nec wmis nec aliud quidquā facis·nisi sicut

deo placere intelligis Stas autē firmiter·cū voluntatem habes stare in seruitio meo Sedes vero tunc·quādo mentem tuā iugiter ad celestia eleuas·considerando qualis sit gloria sanctorū et vita sempiterna·Hīs ergo trib⁹·alia tria debes addere·Prio debes dispolita esse sicut virgo despōsanda·que cogitat sic apud se Omia que possum de bonis patris mei que casura sunt·cōgregabo michi ad sponsuz meū·cū quo ꝛbeo esse in necessitate et aduersitate ℬ Sic et tu facere ꝛbes·qz quasi pater tuus corpus tuū est·ab hoc enim omnē laborem quē poteris·in paupes ꝛ alia bona exigere debes·vt mecū quasi cū sponso letari possis·quia corpus tuū casuruz est·nec ei parcendū est in pñti·vt in futuro resurgat ad meliorem vitam¿Scdo cogita tecuz sicut bona vxor cogitat secū si vir meus diligit me·cur debeo sollicitari·si pacificus est michi quem tunc habeo timere? Jꝛo ne irascatur michi·exhibebo ei omnē honorem.et stabo semper ad voluntatez eius¿Tercio cogita tecum·q sponsus tuus est eternus et ditissim⁹·cum quo habebis honorē perpetuum et diuicias eternas·ꝛ ideo noli diligere casura·vt possis obtinere eterna liter permansura·

Xp̄us declarat sponse qualiter ipe fecerat per angelū eam more paruuli enutriri in vita spirituali ꝛ vtutibus·ꝛ iterū recōmendat eam angelo·Narrat etiam qualiter sancta decepcione deduxit eam de mundo ad quietis portum·Et precipit q omēs temptaciones reuelet suis patribus spūalib⁹ et habebit finem perfectum·

¶ Capitulum·xiiij·

Odiā angelo⁹ loquebat ad dn̄m dicēs Laus tibi sit dn̄e mi ab omni exercitu tuo·pro omi dilectiōe tua Tu assignasti custodie mee hāc sponsā hic stantez Ecce ipam iterū tibi reassigno Ego em̄ alliciebā eam ad te quasi puellā·primo dando pomuz·Deinde comesto pomo dixi ei·Sequere me filia amplī⁹·et dabo tibi vinū dulcissimū·quia in pomo nō est nisi modicus sapo⁹ Jn vino vero dulcedo ꝛ anie exultatio Gustato aūt vino·dixi iterū ad eā·procede adhuc vlteri⁹·et dispono tibi qō est ineternuz·in quo est omne bonuz·Hīs dictis·Dixit dn̄s ad sponsam Clerū est·q seruus meus te audiente loquebat Jp̄e vtiq; quasi per pomū alliciebat te tunc ad me·quando cogitabas tecū oia esse a me q̄ habebas et regratiabaris michi soli pro eis·quia sicut i pomo nō est nisi q̄daz sapo⁹ ꝛ modica satietas·Sic tūc tempis nō multū sapiebat tibi caritas mea·nisi quasi quidam sapo⁹ cognitionis mei·esset in corde tuo ℬ Tūc vero vlteri⁹ processisti qū cogitasti tecū sic Gloria dei est eterna et mūdi leticia nimis brevis·ꝛ in fine mūdi nimis inutilis Quid michi prodest q ista tempalia sic diligā? Ex tali cogitatione cepisti viriliter abstinere a ꝛlectationib⁹ mūdi·et facere bona q̄ poteras in noie meo¿Et tūc quasi ꝛstrio affecta vini·amplius me sitisti·Deinde cū cogitasti me esse omipotentē dn̄m·a quo est om̄e bonū·et reliquisti voluntatem tuā faciēdo meā·tunc ure facta es mea et cōsensi in te·et feci te esse meaz·Quo dicto·dixit dn̄s ad angelū Serue meus tu dines es in me·honor tuus est etern⁹·ignis caritatis tue inextinguibilis·vtus tua indeficiēs Tu assignasti michi sponsam meā·sed volo q custodias eam adhuc·donec venerit ad etatem Custodi eā·ne dyabolus aliqua incaute sibi obiciat Proinde sibi vestes vtuz·Vestes totius pulcritudinis Ciba eā vbis meis·q̄ sunt tanq̄ carnes recētes·qbus sanguis meliorat·Caro infirma cōualescit·ꝛ ꝛlectatio bona in anima excitat· Q Ego em̄ feci isti sicut alq̄s solet facere amico suoquē p carita-

te ⁊ bono suo captiuat·dicit em̄ ei captiuans·Amice ingredere in tom̄ meā· et vide ibi que agunt·que tibi sunt facienda Quo ingrediente· nō ostendit ei captuatos vilissimos serpentes ⁊ ferocissimos leones·qui habitāt in tomo·ne terreatur amicus·sed in consolationez amici·facit serpētes videri q̄si sint oues māsuetissime· leones q̄si oues pulcras· dicens amico suo Amice scito q̄ diligo te·et pro bono tuo captiuam te Ideo q̄ cunq; videris dic amicis meis Ipsi em̄ custodient te ⁊ cōsolabuntur te ⁊ Ita q̄ melius placebit tibi captiuitas mea· q̄ propria libertas tua·Sic filia dilecta·sicut modo feci ego tibi· Ego em̄ quasi captiuaui te·cū a dilectione tua revocaui te ad amorem meū Cum a mundi periculis vocaui te in hunc quietis portuz·in quo quos tu putas esse virgines per continentiaz·veraciter leones sunt per malicia Quos tu credis oues p diuinā contemplationē·hij quasi serpētes gradiunt in ventre gule et cupiditatis· Ideo quecūq; videris et audieris non ad aliū referas·sed ad amicos meos qui te custodiunt ⁊ instruūt·quia spiritus q̄ te duxit ad portū ipe ducet ad patriam· et qui te duxit ad principium bonū·ipse te ducet ad meliorem finem·

Xp̄us dicit sp̄ōse q̄ p̄lati et litterati qui de scientia gloriant ⁊ ditant et male viuūt·cōparantur meretricibus ⁊ potatoribus vini· q̄ seipos et alios in peccatis precipitāt·cū tamen deberēt esse magis virtuosi q̄ alij Occurret tamen cū misericordia omi se cōuertenti sicut pater adepto filio·

¶ Capitulum·xv·

Ile prelatus pro quo tu oras· Iam auertit oculos suos a me·⁊ vertit se ad mūduz cum ornatu dignitatis sue Si enim vellet esse meus respiceret me quotidie·legeret librum meū attentius·et nō sic solicite cogitaret in lege que dicit ecclesie Cui illa respōdit Mūquid non dñe mi est lex tua lex ecclesie? Et dñs respondit·lex mea erat q̄ diu mei legerunt eā· et propter me legebat ⁊ Nūc autē nō est mea·quia legit iam in tomo taxillatoz· qui tres punctos super vnū taxillum iaciunt·quia pro modica iusticia quā in lege ecclesie inueniūt·magnam summā pecunie acquirunt Nec legitur iam p honore meo·sed ad finē illum quo pecunia acquirat In tomo aūt ludentiū ad taxillos sunt meretrices·sunt potatores vini Tales nunc legunt legem meaz Tales nūc nomiant scientes· sed vere sunt insipientes Quid enim facere solet meretrix? Etiq; solet esse pcax in verbis· leuis in moribus·pulcra facie· ornata vestibus· B Tales sunt iam q̄ legunt et addiscunt legem meam Scurrilitas est in verbis eorū·nunq; aperitur os eorum ad predicationē meam· nūq; ad laudem meaz Leues sunt in moribus·ita q̄ etiam seculares erubescunt de moribus eoz·Nec solū seipos precipitāt·ymo secum alios exemplo suo trahunt Ipsi nichil affectant nisi videri a mundo ⁊ laudari·honesti ⁊ honorati incedere vestibus suis·diuicias ⁊ honores acquirere· verba mea et precepta sunt eis amara· vita mea et via est eis abhominabilis ⁊ Vere cōuersatio eorum ⁊ vita·sic fetet in conspectu meo sicut meretrix Quia sicut pre alijs mulieribus vilior et abiectior videt meretrix·sic ipi pre alijs sunt michi odiosi Dicunt em̄ ⁊ gloriantur se scire legem·sed ad aliorum receptionem et suā voluptatē In tomo etiaz mea vbi lex legit·sunt potatores vini et incōtinētes·quorū gloria est pre alijs excedere·⁊ naturam ad superflua irritare ⁊ Tales nūc sunt magistri legis qui gaudent ad superflua·de excessibus suis modicū verecundantur·de aliorum peccatis mimi me contristantur· Q Veruntamen si bene legerent legem meam·inuenirēt

se pre alijs debere esse ꝓtinentiores. pre alijs humiliores. pre alijs ad bene viuē dum obligatiores. Ego autē sum quasi potens dominus. amans multarū ciuitatum oues. qui q̄uis potens est. non tamen recipit alicuius alterius ciuitatis oues. nisi quas teneꝝ ex iusticia habere. Sic ego qui omnium creator sum et potentissim⁹. Nō tamē recipio aliquos nisi quos teneor ex iusticia habere. et q̄ ex caritate cognoscūt se esse meos. Ceruntamen quicūq̄ a me errauerit et ad me redire voluerit. et vocem meam audire. saluari potest. Nunquid non ouis vagabūda a proprio grege et alteri mixta. si audit balatum matris. festinanter currit ad matrem? Et similiter cum mater audit vocez partus sui. toto conatu currit in occursum eius. Ita q̄ si in potestate libera est. non obstat labor non pena. quin currat. Sic ego omnium creator. libenter suscipio eum. qui vocem meam audit. et gaudenter occurro ei. tanq̄ pater exultans de adepto filio perdito. et quasi mater gaudens de reductione agni sui. ¶ Declaratio. Hic fuit prepositus ecclesie sancti Petri et postea cardinalis. de quo filius dei loq̄tur. Adulti qui sunt sors dei et elemosinarij dei. thesaurizant alienis dona dei. quia clericus qui sors dei est. quidquid habet vltra victum et vestitum et necessaria. non suū est sed pauperum. Inde felix est qui colligit in estate vnde viuat in hyeme. Ecce enim sicut vides q̄ unde dispergunt parētes que congregauit iste. non curantes animaz eius. Ceruntamē quia ipse habuit bonaz voluntatē distribuēdi bona sua. peruenit ad id quod desiderabat. tamen multo felicior fuisset si sua viuens erogasset.

Quidam sanctus dixit spōse. q̄ etiā si homo semel quotidie moreret ꝓ deo nō sufficeret regratiari deo pro gloria eterna. Narrat etiam penas terribiles quas quedam femina defuncta pro delectatiōe carnis in qua viuerat patiebatur in omnibus membris.

¶ Capitulum. xvj.

Quidam sanctoū loquebatur sponse dicēs ℟ Si pro qualibet hora qua in mūdo vixi. vnam mortem pro deo sustinuissem. et semp iterum reuixissez. nunq̄ cū toto hoc plene possem regratiari deo ꝓ caritate sua. quia laus eius nunq̄ recedit ab ore meo. gaudiū nunq̄ erit ab anima mea. gloria et honor nunq̄ fraudatur a visu. exultatio nūq̄ abest ab auditu meo. Tunc dominus ait ad eundez sanctum. Dic inquit isti sponse astanti. quid merentur illi qui de mūdo plus curant q̄ de deo. qui creaturā plus diligūt q̄ creatorem. et quale supplicium nūc illa femina habz. que in mūdo dum viueret in voluptate tota vixit. Respondit ille sanctus. suppliciū eius grauissimum est. Nam pro superbia quā in oibus membris habuit. caput eius et manus z brachia et pedes. quasi fulmine horrendo inflāmant. Pectus eius pungit quasi pelle ericij. cuius spine quasi carni eius infigunt. et inconsolabiliter pungēdo premunt. Brachia z reliqua membra. que ipsa ad amplexum homis tā suauiter extendebat. sunt quasi duo serpentes. qui circumuoluunt ei z incōsolabiliter dentibus laniant eam. et in laniando non fatigantur. Venter eius sic miserabiliter torquetur. ac si naturali membro eius palus esset acutissimus infixus. et toto conamine fortissime impelleretur. vt amplius ingrederet. Crura eius z gemua sunt quasi glacies durissima et inflexibilis. nichil habentia de requie nichil de calore. Pedes quoq̄ eius. quib⁹ ad delectandū se ferebat et alios secum traxit. stant quasi sup nouacula acutissima secantia incessanter. ¶ Declaratio Hec omnia multū abhorrens ꝓfessiōes. sequensq̄ voluntatē ꝓpriā. preuenta tu-

more gutturis sine confessiõe mortua ẽ. Hec visa ẽ stare in iudicio ꝛi. quã oĩs ꝛmões accusabãt clamãtes. ecce mlier se abscõdere voluit a te deus. nobis aũt cognita fuit. Respõdit iudex. confessio est optima lotrix. propterea q; se lauare noluit tempe suo. ꝛnigrabit ammodo immũdicijs vestris. et q; seipam cõfundere noluit coꝝ paucis. iustũ est vt confundat ab omnibus coram multis.

Qater ꝛi docet sponsam qualiter resistendo respõdeat dyabolı suggestiõibus cupiditatis et amicicie mũdialiũ ꝛ luxurie. q̃liter etiã ania q̃ est coniuncta ꝛo p caritatẽ licet inquietet p cogitatiões varias si tamẽ resistit nõ imputant ei ad peccatũ sed ad meritũ ꝛ coronam. ¶ Capitulum. xvij.

Maria loquebat ad sponsam dicens. ℍ Si filia inimicus tuus blãditur tibi in ꝛlectatione bonoꝝ tempaliũ. respõde sibi. Inimice tu nichil creasti. ꝛo nichil dare potes. ꝛ etiã si possis citius casura sunt ꝛ finitura. Si vero blandit tibi in amicicia mũdialium. dic sibi. Amicicia mũdi fimit cũ ve Si aũt blandit tibi cũ voluptate carnis Respõde sibi hanc nolo habere. q; in fine est quasi venenũ. et cũ ꝛore terminat. Tũc in ipso momento vitebat dyabolus Cui dixit beata ỽgo Dic ista audiẽte vbi est q̃ creasti? Respõdit ꝛmon. Michil ego creaui. q; creatura fui bõa et a meipo mal? Tũc iterum beata virgo dixit Mũquid aliq̃ amicicia tua terminũ habuit felicẽ. ꝛ cũ gaudio? Respondit ꝛmon. Munq̃ fuit hoc ꝛ nunq̃ erit. Tercio ait btã ỽgo. respondꝛ ꝛ dic. Munquid aliq̃ voluptas tua bonũ finẽ habuit? Et ꝛmon, Mũq̃ habuit bonũ finez ꝛ nunq̃ habebit. q; in malo incipit ꝛ ad malum tendit. ℬ Tũc ꝛmon subiũxit ad virginẽ. Tu ỽgo da michi ptãtez sup istã. Et ỽgo q̃re nõ recipis eã in ptãtem tuã? Et ꝛmon Mõ inquit hoc possũ. q; duplicẽ sanguinẽ in vno vase cõmixtũ. ego nõ possem separe ꝛ diuidere. q; sãguis caritatis ꝛi est mixt? sanguini caritatis cordis eius. Tũc iterũ ait beata ỽgo Quare non permittis eã esse in sua quiete? Respondit ꝛmõ Hoc nũq̃ faciam. quia si non potero interficere eã per mortale peccatum. tũc apponam curaz vt flagelletur pro venali peccato Et si nõ potero hoc pficere tunc in fimbriã eius iaciã paluruũ menz. quẽ vt euellat multipliciter inquietabit Hoc est diuersas cogitatiões cordi ei? immittã. a q̃bus vndiq; pturbabit Tũc ỽgo ait. Ego volo adiuuare eã. Quotiens eñ ipa euellit eas ꝛ in frontẽ tuam proiecit. totiens dimittet sibi petñ. ꝛ corona eius ꝛ pmiũ augmentabit. ℚ Additio. ¶ Quadã die temptabat domina Birgitta ꝛ castrimargia Tũc rapta in spiritu vidit ethiopẽ habentẽ in manu q̃ si buccellam panis. ꝛ iuuenẽ quendã habentẽ vas ꝛauratuz. Tũc dixit iuuenis ethiopi. Cur sollicitas eã q̃ tradita est custodie mee? Respondit ethiops. q; gloriat ꝛ abstinẽtia quã nõ habuerat. Jꝛo porrigo ei buccellã meam. vt dulcescant ei grossiora Mãrpũs vester iejunauit q̃dã tpe nichil comedẽs. Prophete q; comederũt panẽ ꝛ biberũt ad mensurã. Jdeo pmeruerũt sublimia. Et qũo ista merebit que sp sẽtit satietatẽ? Respondit iuuenis Xpũs ꝛcuit iejunare ne ꝛbiliter corp? nec querit impossibilia nature sed moꝛrantiam. nec querit qualia ꝛ quãta quis sumit. sed quali intentione sumit et caritate. q; consuetudo educatiõis bone. cũ gratiarũactiõe tenẽda est. ne caro grauius infirmet. Post hec disputit dyabolus. et domina liberata est a temptatiõe.

Xpũs dicit sponse. q; religiosi ꝛ alij spũales recipiẽtes consolatiões spũssancti q̃ non regratiant ꝛo sed vilipendũt grãz ꝛ superbiũt ex ea ꝛ ꝛlectãtes se in mundo attediant ꝛ vita

ſpūali aſſimilanť ingrato pauperi ſitiēti. qui poſtq̄ guſtat potū proïcit illū cum cōtumelia in oculos datoris.

¶ Capitulum.xviij.

Quidam ſunt quaſi homo indigens ⁊ ſitim patiēs. ℟ Cuiꝰ paterfamilias audiēs dat ei potū quez habet optimū. accepto aūt potu et guſtato dicit. Nō placet michi potus iſte nec regratior tibi pro eo. et p̄jcit potū in oculos datoris. faciēs ei contumeliā pro caritate Accepta autem tali cōtumelia. paterfamilias q̄ mitis eſt cogitat apud ſe Ecce hoſpes meus magnam iniuriam michi fecit. ſed nolo me vindicare ꝛ illo anteq̄ ambo venerimus ad iudicem. et tempus iudicij fuerit. et tūc abſtergit a facie ſua ⁊ frōte maculam et deſiccat. Sic faciunt michi multi religioſi Jp̄i enim in paupertate ſua et ꝛſpectione et cōtrarietate mundi clamāt ad me. et dicunt Bñe vndiq̄ nobis ꝛſpectio ⁊ tribulatio eſt. Da nobis aliquā conſolationem. Tūc ego ex mia mea magna compatior eis. ⁊ do eis vinū optimū id eſt ſpiritūſanctū. cuius dulcedo replet animas eoꝝ Cuius ardor nō facit eos curare ꝛ ꝛſpectione et paupꝛtate Guſtato aūt vino ſpūs mei et ad tempꝰ habito. vilipendūt hoc nec regratiant michi. ſed proïciūt illud in faciem meam q̄n deliberant et optant magis eſſe cū mūdo. ⁊ quādo ex gratia quā habent intumeſcunt. B Sic etiam ille michi nūc facit quē tu noſti. Qui cū eſſet pauper et ꝛſtitutus cōſolabar euꝝ ſpū meo. Cuꝝ eſſet ꝛſpectꝰ nec haberet anime exultationem. ego fouebam eum gaudio meo Quia licet non quaſi voce corpis loquar. vel verba mea nō aperte audiant. tñ ſpūs meꝰ in electis meis occulta inſpiratione monet eos ad faciendū bona. et incitat cōfortando ad meliora. Dꝫ ille guſtato ſpū meo ⁊ accepta gratia cōſolatiōis mee. quaſi nichil reputat q̄ ꝛdi ei. ⁊ iam in faciē meā p̄jce re ꝛhiberat potū meū. attamē nonnum proiecit. Vide hic ⁊ cōſidera q̄ patiens et miſericors ſum ego. q̄ non ſolū patiēter ſuffero eā. ſed ⁊ p ingratitudie repēdo ei bona Mā maiorē nūc q̄ pius ab hominibus hꝫ honorē ⁊ benuolentiā. ⁊ ſufficientius nūc ſolito impendunť ei neceſſaria. ſed ipſe minꝰ pro hīs q̄ prius ꝛſeruit michi. Brām meā hꝫ p nichilo et dilectionē nullius reputatiōis. ℣ Sic aūt ſtat quaſi homo ꝛliberās ſecum. vt potū proïciat in oculos datoris. q̄ mundus quē reliq̄t plus delectat mentē eꝰ q̄ ego. ¶ Onerosa videnť ei aſſumpta. tedio habeť vita ſpūalis. Hec vt melius probes ſatis oſtēdit tibi odor immutatꝰ. q̄diu emī michi toto corde ſeruiuit. et ſe ad me ferventius applicauit. fragrantia quedā ſuauis ſentiebať in veſtibus eius. Nec mirū. quia angeli virtute pleni amicos dei circūdant quotidie et protegūt Nunc aūt immutata volūtate immutatus eſt odor. ⁊ talis odor nūc ſentiť. qualis mentis eſt intētio et volūtas. Quid antē ego facturus ſum. cū potus meꝰ m faciē meā proïcitur? Vere abſtergā eū quaſi homo mitis. ⁊ ſufferā patienť vſq̄ quo tempus iudicij mei venerit. ⁊ generale placitū. vt tunc omnibus appareat ingratitudo ⁊ preſumptio cōtumelioſi. ⁊ patientia domini ſufferētis ꝛmonſtreť. ¶ Declaratio. Hic fuit monachus monaſterij ſancti Pauli qui cōpunctus quinquit bono fine ⁊c.

Xp̄ūs conqueritur de hominibus q̄ ꝛlectanť in tempalibus ꝛliq̄s ꝛſpicientes futuram gloꝝ ⁊ beneficia paſſionis eius quoꝝ oꝛo aſſimilať voci cāne et voci colliſoꝝ lapidū et tales damnabunť et tūc videbūt gl̄am ꝛi intra celuꝝ ⁊ ſup̄ et infra et extra ⁊ in oi loco ad cōfuſionē ſuā. ¶ Capitulū.xix.

Ile quem tu noſti cāt. ℟ Eripe me dñe ab hoie malo. Hec voꝛ ē in auribꝰ meis q̄ſ

vox ꝛ fistula·et quasi sonus canne·vox labioꝝ eius est quasi sonꝰ duoꝝ lapidū collisoꝝ Quis poterit respōdere ad sonitū eius cū quid figurat ignoratꝫ? Eiꝰ em̄ cor quasi cū tribus vocibus clamat ad me·Prima dicit· Ego volo habere voluntatem meā·vomiam ꝛ surgam cū michi placz· verba placita erūt i labijs meis·Quod delectat ꝛ dulce est intrabit in os meū· Parsimoniā habere non curo ſed quero satietatem̄ nature·ꝛ qđ appetit sufficienter dabo ei·Pecuniā de sidero in bursa·Mollicie vestū in victu cū hec habuero tūc habeo gaudiū meū et quod desidero·hoc em̄ reputo felicitatem·Scōa vox eius clamat et dicit· Mors non est sic dura vt dicit Judiciū non tā seuerū vt scribit· Minantur em̄ p̄dicatores plura ꝛ duriora ꝓpter cautelam·sed reddent minora ꝓpter miam Ideo si habeo voluntatē meā in p̄ti. ꝛ lectabile est michi et optimū·ania autez vadat vbi possit B Tercia aūt vox clamat et dicit· Deus non me creasset nisi vellet dare michi celeste regnum ꝛ Non passus fuisset nisi vellet me introducere in patriam·Et quare tam amaram penaz pati voluit? Quis compulit eū·aut que inde vtilitas? Qūo scire possim celeste regnū·non intelligo nisi ex q̄ dā auditu? Bonitatē nō video· vtz credendū sit an nō nescio·si voluntatē meā haberem hoc gaudiū scio·ꝛ hoc haberē pro celesti regno·Ecce talis est cogitatio eius ꝛ volūtas·Propterea quasi sonus lapidū vox clamoris eiꝰ sonat in auribus meis·Sed ad primā vocē cordis eius respondeo ei·Amice via tua nō est ad celū·nec cogitatio passionis mee sapit tibi·Imo aptus est tibi infernus· qz vita tua diligit infima et via tua tendit ad inferiora·Ad scōam vocē respondeo tibi·fili mors venit tibi dura Judicium erit intolerabile Impossibile erit tibi fugere·penā amaram habebis nisi te emendaveris. C Ad terciam vocez cor dis tui respondeo tibi·frater omia que ego feci ex caritate feci ꝓ te vt esses michi filis ꝛ auersus redires ad me·Nunc autez caritas mea extincta est in te·opera mea onerosa sunt tibi·verba mea videnti tibi fatua, via mea difficilis· Ideo restat tibi supplicium amarū ꝛ societas demonū·nisi cor tuū mutaueris ad meliora·Tu denicz vertis ad me pissimū dominū et creatorē tuū visuz ꝛ nō faciem Diligis inimicū meū in contēptum meū Calcas sub pedibꝰ signa mea·et erigis audacter signa inimici·Ecce qui videt esse mei quomodo stant coraz me Ecce quomodo auersi sūt·Hec aūt ego vireo et patienter tolero·Sed tamē ex duricia adhuc nolunt attendere quid feci ꝓ eis·et quō steti ante eos· Ego em̄ steti ante eos tripliciter·Primo quasi homo cuius ocellos acutissimus cultellus penetrabat·Scōo quasi homo cuius cor gladio pforabatur·Tercio quasi homo cuius membra omia deriguerūt p̄ amaritudine instantis passionis, Sic steti ante eos D Quid autem significat ocellus nisi corpus meum·cui sic erat amara passio quasi dolor et punctura ocelli· nichilominus tamen eam ex caritate patiebar, C Quid vero significat gladius nisi dolorem matris mee· qui plus afflixit cor meum q̄ dolor proprius Tercio omia interiora mea et membra contremuerunt in passione, Sic steti ante eos · et talia passus sum pro eis ꝛ Sed hec omnia contemnunt·hec omnia negligunt·sicut filius negligens matrem suam, Nunquid ego sicut mater fui eis que habens in vtero filium· optat in hora partꝰ vt procedat infans vivus de vtero· et si consequitur baptisma non curat de morte sua? Sic ego feci homini, C Ego quasi mater peperi hominem de tenebris inferni passione mea·ad diem perpetuum, Ego portaui eum quasi in vtero cum magna difficultate·Cum omnia que prophetata

erant ꝑplem·Ego paui eū cū lacte mō·
cū ỽba bona ostendi ⁊ vite ꝑcepta ꝛdi
Sed ipe homo quasi malus filius negli
gēs wlorē matris·cōtemnit me ꝑ cari
tate ⁊ exaspat·facit michi ꝑ wlore vte
ri ploratū·supaddit vulneribꝫ meis in
firmitatez·porrigit michi pro esurie lapi
dēs·Pro siti satiat me luto· ℭ Quis
est aūt wlor iste quē facit michi hō· cum
impturbabilis et impassibilis sim ineter
nū manēs ꝛꝫ? Clere tūc facit michi hō
quasi wlorē·quāꝺ se ꝑ peccatuz sepat a
me·nō ꝙ aliqs wlor in me catere possit·
sed sicut alius pro alterius casu wlere so
let·faciebat aūt homo tunc michi wlo
rem·qñ nesciebat qꝺ erat pctm̄ ⁊ q̄ gra
ue·qñ non habuit ꝓphetas nec legē nec
adhuc audierat ỽba oris mei·Nunc au
tem facit michi sup wlorē quasi quendā
ploratū licet immutabilis sim·qñ cogni
ta caritate mea ⁊ volūtate mea facit cō
tra mādata mea·et audacē peccat ꝓtra
rōnem cōscientie sue Ex quo multi nūc
ꝑfundius ꝛscendūt ad infernū per cog
nitionē volūtatis mee·q̄ si mandata nō
obtinuissent·faciebat etiaz hō michi q̄si
quedā vulnera·licet ego ꝛꝫ vulnerari
nō possem·qñ pctm̄ sup peccatū adde
bat·Nūc aūt sup vulnera mea q̄si quan
dā addūt infirmitatē nociuā·Cū nō so
lū multiplicāt peccata·sed gl'anē et non
cōpunguntē ꝛ eis E Bat insup michi
hō lapidēs ꝑ pane·⁊ lutū pro siti; Quid
est panis quē ꝛsidero nisi profectꝫ aiaꝝ
Cōtritio cordis Desideriū diuinū·⁊ hu
militas in caritate feruēs? Pro hīs em̄
prestat michi hō lapidēs ꝑ cordis durici
am·Satiat me luto·ꝑ impenitentiaz et
vanā confidentiā·Contēpnūt ad me re
uerti ꝑ monitiones ⁊ flagella· ꝛdignā
tur ad me respicere et caritatē meā per
pētere·Propterea bñ cōqueri possuz·ꝙ
q̄si mal pepi eos cū wlore passionis mee
in lucē·sed ipi magis volūt esse in tene
bris·Paui eos lacte dulcedinis mee et
pasco·⁊ negligūt·Propterea audacter
ad wlorē ignorātie addūt lutū malicie;
Satiāt me peccato·quē lacrimis vtutū
ꝛderēt reficere·Protēdunt michi lapi
ꝛs·cui morū protēdere ꝛderēt dulcedi
nē·Ideo quasi iust⁹ inter patientiā hīs
in iusticia·et in iusticia miam· et in mia
sapientiā·exurgā tpe suo cōtra eos iur
ta merita eoꝝ·et videbunt gl'am meā in
tra celū ⁊ sup̄ ⁊ infra ⁊ extra·⁊ in oi lo
co ⁊ in oibus collib⁹ ⁊ vallib⁹·et etiā q̄
damnanē videbūt et ꝑfundēnē confusio
ne digna ℭ Declaratio· ℭ Dic ma
nachus monasterij sancti Laurencij dꝫ
solut⁹·ab inimicis occisus mort⁹ est·et
in ecclesia sancti laurēcij sepultus San
ctus aūt laurencius visus est loq̄ ad in
dicē Quid agit cū electis meis iste giro
vagus quoꝝ corpora sanguinē fuderūt
pro te? Iste vo monachus nōne dilexit
voluptatem suā·et statim visum est cor
pus suū proijci de sepulcro cū fetore pes
simo ⁊ horrore·Deinꝺ inter dixit ad a
nimā que astare videbaē· Vade misera
ad incircumcisos et abortinos quos seq̄
baris·quia noluisti audire vocē patris
tui·et sic visio disparuit·

Mater misericordie di
cit ꝙ homo qui habet contritionē ⁊ vo
luntatē se emendandi et tamen est frigi
dus in deuotione et amore ꝛi·ꝛbet im
petrare a deo scintillam ignis diuini ꝑ
frequentē meditationē passionis xp̄i et
ex hoc calefiet anima diuino calore ⁊ la
ctabitur vberibus ỽginis id est virtute
timoris dei et obedientie·

℄ Capitulum·xx·

Virgo maria ait· A Ego
sum quasi mater q̄ hz duos
filios·sed hīj nō possūt tan
gere vbera mr̄is· qꝛ nimis frigidi sūt·et
in domo frigida cōmorātes·tn̄ ipos mat
intm̄ diligit·ꝙ si possibile eēt libenē seca
ret vbera sua ad vtilitatem filioꝝ·Ego
vere sum mie mater·qꝛ omniū miseroꝝ
veniam petentiū misereor· Ego habeo

quasi duos filios·Primus est contritio illorū qui delinquūt contra filū meum Secūdus est voluntas emendādi de cō missis Sed isti duo filij sunt nimis frigidi·quia nullum habent calorem caritatis·nullū rēsderiū rēlectationis diuine· et vnus anime eorū sic frigida est a flā ma diuine consolationis·q nō possunt recipere vbera mea·Ego autē quia misericors sum im ad filiū meum et dixi·fili mi laus tibi sit et honor pro omni dilectione quā fecisti mecū·Ego habeo duos filios miserere eis·quia propter frigiditatem non possunt capere vbere matris· ℣ Tunc respōdit michi filius meus· Mater dilecta ꝓpter te mittam scintillā in vmū·vñ copiosus ignis accendi potest Reficiatur ergo scintilla ꝛ nutriat·et calefac filios tuos·vt recipere valeant vbera tua·Deinꝛ mater loquebatur ad sponsam dicēs· Ille talis pro quo tu oras spēalem devotionez ad me habuit· et licet infinitis se immiscuit miserijs·tamē semper cōfidebat rē auxilio meo·et ad me quendam calorem habuit·sed ad filiū meum nullaz habuit caritatem·nec ab eo timorem divinū· Et ideo iste si tūc de mūdo vocatus fuisset inter opera sua mala·sine fine cruciaretur·Sed quia ego misericordia plena sum·ideo non fui oblita eius· sed adhuc in eo propter me aliqua spes boni est· si ipe personaliter se iuvare voluerit Habet enī contritionē nunc rē cōmissis et voluntatem emendandi·sed frigidus nimis est in caritate et devotione·et ideo vt calefieri possit et recipe vbera mea· debet mitti scintilla in vmū anie eius· id est consideratio passionis filij mei debet esse ei frequēs in cogitatiōe· ℭ Consideret enim·qūo rex filius et filius virginis qui est vnꝰ ꝛus cū patre et spiritusancto passus est·Qūo captiuatus ꝛ colaphizatus·qūo cōsputus Qūo flagellatꝰ vsq ad interiora·ita vt caro extraheret cū flagris·Qūo oibus neruis distentis ꝛ perforatis stabat wloriosus in cruce·qūo clamās in cruce tradidit spiritū·Si hanc scintillā frequent afflauerit tūc ipse calefiet·et ego tūc applicabo eū ad vbera mea·id est ad duas vtutes quas ego habui·q̄ sunt timor rei ꝛ obediētia Ego enī q̄vis nunq̄ peccaverim· tamen timui omi hora ne vbo vl incessu offenderem rē meū·Per hūc timorē lactabo filiū meū scz contritionē predicti ꝛuoti mei pro quo tu oras· vt non solū conterat̄ q male egit·ymo etiā timebit supplicū·timebit etiā offēdere rinceps filiū meū ihm xp̄m·Lactabo etiā voluntatē eiꝰ ad mammā obediētie mee Ego quippe sum illa q̄ nunq̄ fui inobediēs rē Immittā ergo in eū q calidus fuerit caritate filij mei obedientiā·qua obediet in omnibus que sibi fuerint imperata· ℭ Declaratio Hic cognatus dñe Birgitte fuit ꝛ multū mūdanus· āmonitiōe divina cōpunctꝰ ꝛ cōversus est·Qui solitus erat dicere· q̄diu inquit abhorrui penitētias·sensi me gravatū quasi pōdere cathenaꝝ·Postq̄ cepi frequētare cōfessiōes sentio me sic alleviatū et animo pacatū·q nec attēw ad honores nec ad damna vmꝰ·Et nichil est michi dulce nisi loqui ꝛ audire rē rē·hic susceptis sacramētis rei et in ore hūs ihesum dicēs· iBu dulcis miserē mei obrmmuit in dño

Orante virgine maria

pro q̄daz rēfuncto suo rēuoto dicit xp̄us q bñficia successoꝝ illꝰ exhibita p aīa eiꝰ modicū ei prosunt·qz fiebāt potiꝰ ad supbiā ꝛ honorē mundi q̄ ex rēuota caritate ad deū·ꝓpter p̄ces tñ v̄ginis alleviatur pena· ℭ Capitulum·xxj·

Maria loqt̄ Bñdictū sit nomē tuū fili mi· Tu es rex gl'e ꝛ dñs potēs·hūs iusticiā cū mia Corpꝰ tuū michi carissimū·qō in ventre meo generabat̄ ꝛ nutriebar sine peccato·hodie p anima istius defuncti consecratum est Rogo igitur te fili ca-

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

rissime vt prosit anime eius· et miserere ei Respondit filius·Benedicta sis tu mater benedicta ab omi creatura·q̄ misericordia tua innumerabilis est Ego sum similis homini·qui emit parvulū agrum quasi quingz pedum pro maximo precio· in quo aurum optimū erat absconditū· Hic ager hō iste est quingz sensuū·quem preciosissimo sanguine meo compavi et redemi·in quo erat aurum preciosum id est ania ⁊ deitate mea creata·que nunc a corpore sublata est et terra sola remanet Eius successores sunt similes hoi potenti·q̄ vadens ad iudicū clamat lictori Separa cū gladio caput eiꝰ a corpore eius·nō p̄mittas eum diu viuere·nec parcas sanguini eius Sic faciūt illi Jp̄i eñ quasi ad iudiciū vadunt·cum pro salute anime patris decenter laborant ⁊

B Sed lictori clamāt separa caput eius a corpe Quis est iste lictor nisi dyabolus Separans animā consentientez sibi a deo suo ⁊ Hunc clamant sepa·quādo contempta hūilitate illa bona que agūt faciūt pro superbia et honore mūdi· plusq̄ ex divina caritate·Per superbiam enim caput id est deus separatur ab homine· et cōiungitur ei per humilitatē. ip̄i etiam clamant nō diu viuere·quādo nō curāt de morte eiꝰ vt obtineāt bona. Clamāt et non p̄cere sanguini·quādo nō curant de amara pena eius·nec q̄diu in ea fuerit si voluntatem suā perficere possint· eorum quippe cogitatio tota est ad mūdū·⁊ p̄ modico est eis passio mea·Tūc respondit virgo·Vidi iusticiam tuam fili mi severam ad quā non loquor·sed ad misericordiā tuam p̄ssimā·Ideo propter preces meas miserere isti· q̄ quotidie legebat horas meas in honore meo· nec imputes ei superbiā successorū eius quā p̄ eo exercent·ip̄i enim gaudent et iste ploral et punitur inconsolabiliter ⁊

C Cui respondit filius·Benedicta sis tu mater carissima· verba tua plena sunt dulcedine et dulciora melle·verba tua procedunt de corde qđ misericordia plenū est·et ideo misericordiā sonāt verba tua Iste pro quo tu oras·triplicē misericordiā habebit p̄pter te Primo salvabit de manibus demonū·q̄ tanq̄ corvi insatiabiliter affligūt eū·Sicut eñ aves cū aliquē terribilem sonū audiūt·predā quā vnguibus tenent·pre timore somnū relinquūt ⁊ fugiunt·sic propter te demones relinquent animā eius·nec vlterius tangent aut infestabunt eam·Secundo transferetur de gravioni ardore in levio rem·Tercio consolabuntur eum angeli sancti·Adhuc tamen non est ex toto liberatus et adhuc auxilio indiget·scis eñ ⁊ vides omnem iusticiā in me·q̄ nullus ad beatitudinez ingredi potest·nisi tanq̄ aurū per ignem purgatū mundatus fuerit·Ideo propter p̄ces tuas·advenientе tpe misericordie et iusticie liberabitur ex toto·

Xp̄us recipit ad misericordiā quendā ep̄m p̄cibus matris sue nudū bonis opib⁹ sed novit p̄versus ad cōtritionē ⁊ sctm̄ p̄positū vite et movit eū mia ⁊ divina dulcedie informādo eus q̄liter hūiliter vivat sine cupiditate·⁊ q̄liter delinquētes subditos cū mia ⁊ iusticia corrigat· C Capitulum·xp̄i·

Filius loquit Ille plat⁹ pro q̄ tu spōsa rogas me Jam reversus ē ad me tripliciter· Primo sicut hō nud⁹ Scdo sicut hōs in manu gladiū Tercio sicut extēdēs manū ⁊ petēs veniā Ideo p̄pter p̄ces mīs mee ego etiā iam cōverto me ad ip̄m·⁊ occurrā ei q̄si mater adepto filio pdito· et q̄vis apl̄i mei p̄ces suas pro eo michi obtulerūt·modicā tm̄ grām p̄ eo habuerūt·q̄ postq̄ iste dignitatē suscepit ecclesie mee extrari⁹ michi fuit·nec vt p̄latus se pro ea posuit Nunc autez vestiā eum ne nudus sit·Quid est nuditas eius nisi pauca bona opera eius? Que quidez opera bona deberent vestire animam

eius virtutibus·que nuda in conspectu meo apparet·q̄is sibi vestita videbaꝫ ℣ Ego dabo ei auxilium nūc propter preces matris mee et sanctorū meorum·vt tegi ℣ indui possit·quia nudus venit ad me·Tunc autē venit nudus quādo cogitat sic apud se Ego nichil boni habeo a me·nichil boni possuꝫ sine deo·nec dignus suꝫ alicuius boni·Si enī scirē quo modo placere possem deo·℣ quid est placitum ei·etiaꝫ si mori deberē libenter facerem per talem itaq̄ cogitationeꝫ venit ipe nudus ad me Ideo occurraꝫ ei et vestiam eum· B Habuit etiā gladiū in manibus·quādo considerabat iudicij mei austeritatem dicēs apud se Judicium dei intolerabile est ℣ impossibile fugere·ideo illa omia que deus vult de me ego libenter volo·℣ paratus suꝫ ad voluntatē eius cū voluntate mea·quia nulla habeo bona opa·fiat scōm voluntatē eius et non scōm meā℣ Hec cogitatio et hec volūtas abstulit ab eo gladiū severitatis mee·et attulit ad euꝫ misericordiā℣ Tercio porrexit manū tunc qī cōsiderabat sic apud se· Ego scio me vltra modum peccasse ac iudicio dignum Attamen de bonitate tua dñe deus cōfidēs spero auxilium Nō enim sprevisti paulū persecutorē·nec cōtempsisti magdalenam peccatricem·Ideo domie verto me ad te·vt facias michi scōm magnam pietatem ℣ misericordiam tuā Pro hac enim cogitatione et hoc desiderio· Porrigaꝫ ei manū misericordie mee· et augmentabo ei dulcedinem meam·si tamen hec tria que loquar viriliter compleverit. Q Debet enī primo auferre a se omnē superbiam ℣ ostentationē· et assumere veram humilitatem·Scōo auferat a corde suo omnē cupiditatem· vt tēporalia ista ei concessa·habeat quasi homo dispensator bonus·domino suo redditurus rotionem· C Tercio sit sollicitus·vt peccatū suū et suoꝝ subditoꝝ non negligat·sed cum iusticia et misericordia corrigat·cōsiderando opa mea· q̄ ex misericordia collegi publicanos et meretrices·Qui ex iusticia cōtempsi superbientes℣ Nūquid nō scribit q̄ quodaꝫ veniente ad me et dicente· Magister sequar te quo vadis Knōdit ei? Non·quia vulpes foueas habēt·℣ quare cōtempsi eū·nisi quia vidi cor eius et voluntatē· quia volunt habere gloriā ℣ sustentationē sine labore·et ideo ex iusticia fuit a me refutatus Sic faciat et ipse Quicunq̄ enim delinquens venerit ad eum humilians se·et emendationem cōgruam exhibens petierit veniam· tunc ipe misericordiam illi facere teneꝫ·Quem in voluntate peccādi manere deprehenderit nec resipiscere voluerit· castiget ipsum moderate et discrete flagellis·aut multabit euꝫ pecunia D Caueat tamē q̄ non faciat illam castigationem propter cupiditatem·sed propter caritateꝫ ℣ iusticiam, et illam pecuniam in tales vsus conuertat·q̄ bonā rōnem deo reddere valeat·videlicet q̄ scōm iusticiā misericorditer ab illo delinquēte· illa pecunia ablata sit·℣ sapienꝫ in vsus diuinos erogata Si aūt ille castigatus semel pena pecunie·noluerit adhuc resipiscere·tūc priuet euꝫ bñficio et gradu altioꝝ·vt sic ille cōfusus remaneat tanq̄ asin9· q̄ cū portauerit aureā sellam magne reputationis credit·Illa vero ablata· vt animal insensatum dimittitur sicut prius ℣ Sic etiam ego oīm conditor facio Ego enim primo castigo hominē per tribulationem tempaleꝫ·per infirmitatē et voluntati sue contraria.et si tunc ipe resipiscere noluerit·tūc aufero ab eo misericordiam meaꝫ·℣ dimitto eum in penam sibi ex iusticia preparatam·

Virgo maria apparuit sponse rogans filium pro quodaꝫ magno domio quem cōparat latroni℣ Cui xpūs narrat grauia peccata illius·et tamen p̄cibus eius facit illi tres gratias℣

Bat enim illi magistrū spiritualem et in
telligentiā grauissime pene eterne ⁊ spez
rectam misericordie cū timore discreto

Capitulum·xxij·

QAria loquē ad filiū dicēs·
Fili mi Bñdictus sis
tu Ego peto a te misericor
diam pro latrone isto· pro quo spōsa tua
orando ploraꝫ Rñdit filius Quare ma,
ter rogas pro eo? Nam ipe fecerat tria
latrocinia Primo ꝛpdatus est angelos
et electos meos· Scō ꝛpredatus est
corpora multoꝝ hominū·quia anias eo
rum ante tempus a corpibus separauit·
Tercio spoliauit multos homies inno,
centes bonis suis Primo em ꝛpdatus ē
angelos·q animas multoꝝ qui angelo
rū cōsortio iūgi debebant dissociauit·p
verba scurrilia p opa et exempla mala
p occasionē et attractionem ad maluz
et quia patiebaꝫ malos in malicia sua·
quos iuste punire ꝛbuisset·Scō mul
tos innocētes interfici iussit·ex indigna
tiōe sua·Tercio bona innocentū sibi in
iuste vsurpauit·⁊ miseris calūpniā into,
lerabilez imposuit Cū hijs tribus ⁊ alia
tria mala hz Primo nimiā cupiditatem
mūdi Scō vitā incōtinentem Mā licz
cōiugio alligatus est·hoc tamē nō tenet
ex diuina caritate· sed ꝓpter expletionē
cupiditatis sue· Tercio hz supbiam·ita
q nullū reputat sibi similē B Ecce
qualis est iste pro quo tu oras Tu vides
omnē iusticiā in me·⁊ qđ vnicuiꝫ ꝛbe
tur Mūqđ cū mater Jacobi ⁊ Johānis
accessisset ad me· ⁊ petisset vt vnꝰ eorū
sederet ad dexterā ⁊ alt ad sinistrā meā
Ego respondi ei·q ille qui plus labora
uerit et qui se plus humliauerit· hic ad
dexteram meā sedebit et ad sinistram?
Quomodo ergo debeꝫ alicui sedere me
cum et esse mecū·qui nil laborat mecuz
vel pro me·sed magis cōtra me? Respō
dit mater Benedictus sis tu filij mi ple
nus omi iusticia et misericordia·Ego vi
deo iusticiā tuam terribilem quasi ignez
fortissimū et quasi montem·⁊ ad hāc ap
propinquare nullus auꝫt·sed ecōtra vi
deo misericordiā tuam leuissimaz·et ad
hanc fili mi ego loquor et accedo Nam
licet modicā iusticiā habeo ad te ex pte
latronis·tamē ex ea nequaq̄ nisi miseri,
cordia tua grādis intuenerit saluari pōt
Ipse quippe simulis est puero·q̄ licet ha,
beat os ⁊ oculos manus ⁊ pedes·nō ta
mē loqui pōt ore nec visu discernere in,
ter ignē et claritatē solis· nec incedere
pōt pedibus. vel laborare manib⁹· Q
Sic iste latro est·ipe ꝛmiꝫ a natiuitate
creuit ad opa dyaboli Aures eius fue,
rūt obdurate ad audiendū bona·Ocu
li eius caligauerūt ad intelligentiā futu
rorum Os etiā clausū erat ad laudē tuā
et manus opatiōis bone ad deū fuerūt
ei totaliter debiles·intantū q̄ omis vir
tus et omis bonitas erat quasi mortua
ante eum·Attamen cum vno pede suo
quasi in duob⁹ vestigijs stabat·Pes au
tem ille erat desiderū suum ⁊ cogitatō·
qua cogitabat apud se cum desiderio di
cens Utinam inuenirem aliquem qui di
ceret michi quomō me emēdare possē·
qūo placare deuz meum deberem·qua
etiā si mori deberē libenter facerem Pri
mum vestigium erat·q̄ frequenter time
bat et pensabat· q̄ dura erat illa pena
eterna Scām vestigiū erat dolor de am
missione regni celorū Ergo fili mi dul,
cissime·propter bonitatem tuam et pre,
ces meas qui te in vtero meo portaui·
miserere ei Rñdit filius Bñdicta sis tu
mater dulcissima. Verba tua plena sūt
sapientia et iusticia·et quia in me est om
nis iusticia ⁊ misericordia Deo iā repē
di latroni tria bona pro tribus bonis q̄
michi obtulit Nam quia propositū emē
dandi se habuit·ostēdi ei amicū meū qui
ostendit illi viā vite·Pro secūdo scilicet
pro cogitatione sedula eterni supplicij·
dedi ei maiorem intelligentiam eterne
pene q̄ prius· vt intelligat in corde suo
quam amara est eterna pena ⁊ ¶ Pro

tercio·scilicet p̄ vlore ⁊ ammissione regni celestis·illuminari spez suā vt rectius speret nūc q̄ pius·et sapientius et discretius timeat nūc q̄ pius ¶ Tūc iterum loquebat mater Benedicte sistu filium ab omni creatura in celo et in terra·q̄ ista tria repēdisti latroni ex iusticia tua Jmo nūc rogo vt digneris ei dare etiam misericordiā tuā·quia tu michi facis sine misericordia ⁊ Da ergo ei ex misericordia tua vnā gratiam p̄ter preces meas·⁊ aliam p̄ter famulū tuū qui me ad rogandū pro latrone sollicitat Terciam vero gratiā da ei propter lacrimas et preces filie mee sponse tue ⁊ Cui respondit filius Bñdicta sis tu mater carissima domina angelor̄ et regina omniū spirituū Verba tua dulcia sunt michi quasi vinū optimū·delectabilia super omia que cogitari possunt·et proba ta in omi sapiētia ⁊ iusticia Et bñdictū sit os tuū ⁊ labia tua ꝛ q̄bus omis misericordia p̄cedit in miseros peccatores Tu vere misericordie mater predicaris et es·quia miserias omniū consideras ⁊ me ad misericordiam flectis· pete ergo quod vis·nō enim inanis potest esse caritas et petitio tua ¶ Tunc respōdit mater Jste latro domine mi ⁊ fili minimis periculose posit̄ est·stat em̄ vno pede quasi in duob̄ vestigijs ⁊ Ergo da ei vt firmius stare possit· hoc quod michi est carissimū·id est sanctissimum corpus tuū·quod de me sine aliqua concupiscentia mundissimū in deitatem tuam assumpsisti·Hoc corpus tuū est promptissimū infirmor̄ auxilium·hoc reddit cecis visum surdis auditū·claudis gressum manibus opus·Hoc etiā est sortissimū et suauissimū emplastrum·de quo citus cōualescūt infirmi·Da ergo ei hoc vt sentiat in se auxiliū·et delectetur in eo cū caritatis feruore· Scō rogo vt digneris ei ostendere quid acturus est· et quō poterit te placare Tercio rogo vt detur ei requies ꝛ ardore carnis sue p̄ter preces eor̄ qui te pro eo rogant Rñdit iterū filius Carissima mater verba tua dulcia sunt quasi mel in auribus meis·sed q̄ ego iust̄ sum ⁊ tibi nichil negari p̄t Ideo de petitione tua quasi sapiēs dns̄ deliberare mecū volo·nō imo q̄ aliqua mutatio sit apud me·vl' quod nō scis ⁊ vides oia in me·sed p̄ter spōsam astantē differo·vt valeat intelligere sapientiam meam·

Xp̄us dicit q̄ si ille latro supra proximo· dictus cōmunionez altaris sūmere voluerit habeat ante cōtritionez ꝛ cōmissis cū voluntate emēdandi ⁊ nō amplius peccādi sed in bonis persistendi ꝛcet etiam alia remedia quibus se possit deo ⁊ angelis ⁊ sanctis et p̄rimis recōciliare Que si nō fecerit graviter punetur·

¶ Capitulum·xxiij

QUarta loq̄bat A Bñdictus sis tu fili mi Rex glie et angelor̄ Rogo te iterū p̄ latrone Rñdit filius Bñdicta sis tu carissima mat̄ Sicut lac tuū in corp̄ hūanitatis mee intrauit·⁊ oia membra mea cōfortauit· Sic v̄ba tua intrāt ⁊ delectāt cor meū·q̄ ois petitio tua cū discretiōe est·⁊ ois volūtas ad miam Jmo faciaz p̄ter caritatē tuā miam cū latrone Respōdit mat̄·da ergo ei fili carissime hoc q̄ michi carissimū est·scz corpus tuū et grāz tuā·q̄ latro iste esuriēs est ⁊ vacuus a bono·Jmo da ei grāz vt extingua tur esuries p̄ua Roboret̄ infirmitas·accendat̄ voluntas ad bona·q̄ acten̄ torpuit a tua caritate Rñdit filius Sicut puer cui subtrahit̄ cib̄ cito mouit̄ in corpore·Sic iste q̄ a puericia sua a dyabolo nutritus fuit· nō poterit reuiuiscere nisi pascat̄ cibo meo· Jmo si corp̄ meū ꝛsueuerat sumere·si fruct̄ ei̇ dulcedine refici affectat ¶ Cū hijs tribus v̄tutibus accedat ad me·scilicet cū cōtritione vera cōmissorum Cum volūtate emendā

di cõmissa. Cum voluntate non amplius faciendi mala et in bonis perseverã di. ℟ Ad preces vere eorũ qui pro eo rogant respondeo tibi. q̃ ista que dicam facienda sunt latroni si salutez querit. Primo quia ausus fuit resistere regi glorie. Ideo nunc propter emendationem delictorum ꝛbet fidez sancte ecclesie mee defendere. ꝛ vitã suam pro eius tuitione paratam habere vsq; ad mortẽ vt sicut prius laborauit totis viribus p honore mũdi et cõmodo ꝛmini temporalis. Sic et nunc laboret vt fides mea augeatur. et inimici fidei ecclesie ꝛprimantur. et omnes trahat quos poterit trahere ad me verbo et exemplo. sicut prius subtraxit cum p mũdo laborauit Pro certo dico tibi. q̃ si nõ plus fecerit q̃ q̃ ligauerit galeam suam pro honore meo. et clipeũ in brachium posuerit hac intentione vt stet pro fide sancta. reputabitur ei pro opere si in illo puncto vocatus fuerit. Quod si etiã hostes appropinquauerint nullus ei nocere potest ꝛ Ideo laboret audacter. quia potentem habet dominũ cum me habuerit. Laboret viriliter. quia preciosum dabitur ei stipendium scilicet vita sempiterna ℣ Pro eo aũt q̃ sanctos et angelos offenderat. et corpora animabus priuauerat. faciat dici omni die vnam missam ꝛ omibus sanctis. per vnũ integrum annum vbi sibi videbitur. dando p̃sbitero celebranti mercedem. vt p hoc sacrificium sancti et angeli offensi placari queant. et ad eum oculos suos cõuertere. p talem enim placantur oblationẽ. quando corpus meũ quod regale est sacrificium ex caritate et humilitate sumit ꝛ offert. Deinde. q̃ bona aliorũ diripuerat. viduis ꝛ orphanis fecerat iniuriã Ideo oia que scit se scienter habere iniuste. reddere ꝛbet humiliter Rogando iniuriatos vt ei misericorditer indulgeant. et quia non omibus poterit satisfacere q̃bus iniuriatus ẽ Ideo in aliq̃ ecclesia vt sibi cõuenientius videbitur ꝛ p̃ijs sumptib9 cõstrui faciat vnũ altare. in quo vsq; in finem mundi vna missa quotidie. p hijs quibus intulerat damnũ celebretur Et vt istud firmũ et stabile pmaneat. tantũ de redditibus dabit ad altare. q̃ vn9 capellanus perpetuo celebrãs inde posset se sustẽtare. ℣ Propterea. q̃ ab eo longe fuit humilitas. Ideo debet se humiliare inquantũ potest. et eos quos offẽderat ad pacẽ et cõcordiam rogare. prout cõuenientius poterit fieri Necnõ et cum aliquando peccata ꝛ vicia sua que cõmiserat. reprehendi aut laudari ab aliquibus audierit. non ꝛfendat ea presumptuose. nec delectando gloriet̃ in eis. sed cogitet humiliter et dicat. vere nimis delectabat me peccatũ q̃ ad nichil michi profuit Nimis in p̃sumptione excessi. et si voluissem bene potuissez cauisse Ideo rogate fratres ꝛmnũ vt ꝛt michi nũc spiritũ quo resipiscã a talibus et possim admissa pcta viriliter emendare Pro eo vo q̃ in carne sua excedendo multipliciter me offẽdit Rõnabili temperãtia tempet corp9 suum Si autẽ audierit vba mea hec ꝛ cõpleuerit ea opetũc salus erit ei et vita ꝑpetua. Sin autẽ. vsq; ad nouissimũ quadrantẽ exigam peccata eius. ꝛ amariorẽ habebit penaz quia ista sibi dici feci. q̃ aliter habuisset.

Post tres ãnos post q̃ sponsa habuit sup̃ proximã reuelationem

xpũs dicit ei q̃ nisi cito se emẽdet latro p̃dict9 cito damnabit̃ sentẽtia horribili in generatiõe sua ꝛ i bõis Et etiã in aia vt pessim9 latro. q̃ postea oia sic euenerunt quia noluit se emendare.

¶ Capitulum. xxv.

Filius dei loquebat̃ ad sponsam. Dixi tibi prius ꝛ latrõe pulcrã cãtilenã ymo pulcerrimũ antiwtũ. nũc aũt dico tibi nõ carmẽ sz lamẽtatõz ꝛ ve. nisi emẽ cito ꝓuertit se ad aliud lat9. sẽtiat horribilẽ iusticiã meã

Nam dies eius abbreuiabuntur· semen eius non faciet fructuz· Congregatas diuitias eius diripiant alij·et ipe iudicabitur vt pessimus latro· ⁊ sicut filius inobediens contemnens monita patris ⁊

Xpūs dicit sponse oīa

ti pro quodam rege ꝙ ipe conetur in regno suo cum consilio spiritualium iusto rum sapientum virorū reparare muros iherusalem id est ecclesie et fidei catholice·qui quasi iam corruerunt spūaliter Cuius murus per cōmunitatē xp̄iano rum et vasa templi per clerū et religiones ꝛsignantur·

¶ Capitulum·xxvi·

Filius loquitur· Ait Is qui factus est membruz meum de diaboli membro·laboret sicut hij qui edificabant muros iherusalem ⁊ Qui pro legis ꝛstructe repatione laborabant·qui vtensilia domus dei abducta congregabant· ¶ Clere conqueror de tribus· Primo ꝙ murus iherusalem destructus est Quis est murus iherusalem id est ecclesie mee·nisi corpora ⁊ anime xp̄ianorum? Ex hūs enim edificari debet ecclesia mea· Cuius murus ecclesie nunc corruerat·quia voluntatem suam omēs pficere querūt et non meam· Auertūt oculos suos a me·et nolūt me clamantem audire·Clerba mea sunt eis ipportabilia· opa mea vana· passio mea abhominabilis ad cogitandū·vita mea intolerabilis· ⁊ videtur impossibilis ad imitandum· ¶ Secundo conqueror·ꝙ instrumenta domus mee absportata sūt in babilonem·Que sunt instrumēta ecclesie mee et vasa diuersa·nisi dispositio et conuersatio clericorū et religiosoruz Horum bona dispositio et ornatus·absportatus est a templo meo ad superbiā mundi·et ad voluntatem et delectationem propriam·Sapientia mea et doctrina est eis vana·mandata mea onerosa·promissionem michi factam irritant· legem meā et constitutionez amicorum meorū predecessorū suoruz prophanauerūt·⁊ suas adinuētiones facūt et habēt pro lege· B Tercio conqueror·ꝙ lex decē mandatorū meorū perdita est ⁊ Mū quid nō legitur in euangelio meo·ꝙ cū vnus interrogaret me dicēs· Magister quid faciā vt vitam eternam habeā Respōdi ei Serua mādata mea·que iā nūc posita et neglecta sunt· ¶ Ideo rex iste ꝓ quo tu oras·ebz cōgregare viros spirituales sapientes sapientia mea·⁊ eos qui spiritū meū hnt interroget·⁊ inquirat diligēter scōm consiliū eoz·quō murus ecclesie mee reedificet in xp̄ianis·et honor deo exhibeat Fides recta refloreat caritas diuina ferueat· et passio mea in corde hominū imprimat· Inquirat etiaz quomodo vasa domus mee restituantur in pristinū statum·scilicet vt clerici ⁊ religiosi relicta superbia resumant humilitatē·Incōtinentes diligant castitatem Cupidi et mūdiales abstineāt a nimio mundi appetitu· vt lucere possint alijs Laboret etiā fortiter et sapienter vt mādata mea attentius diligātur· Congreget iustos xp̄ianos·vt cū eis diruta spiritualiter reedificet·Clere ecclesia mea nimis longe recessit a me·intantū ꝙ nisi preces matris mee interuenirent non esset spes misericordie Sed inter omēs status laycorū·milites plus alijs apostatauerant·Quoz apostatarantiū periculū et pena·tibi prius ostensa fuerunt·

Xpūs prohibet spōse

audire noua et opa mundanoz·⁊ bella procerū·sed dicit ꝙ cōsideret opa dei q̄ stupenda et admirāda sunt Reprehendit etiā illos q̄ solū intendunt ad diuitias et honores et delectationes·dicens ꝙ nūq̄ intrabūt i terrā illā fluentē lac et mel id est in celestem gloriā nisi cōuertant ⁊ iuste viuāt scōm statū suū·sed intrabunt iusti et exultabunt·

¶ Capitulum·xxvij·

QVr delectat te audire opera mundanoꝝ et bella procerū· et cur tali inani auditu occuparis? A Cū ego sum ommū omnus·et nulla delectatio est sine me reputāda·Si vero tu velles audire facta dominoꝝ·si considerare opera magnalia· deberes vtiq; cōsiderare ⁊ audire facta mea·que intellectu incōprehensibilia sūt cogitatione stupenda·et auditu admirāda·Quāuis aūt dyabolus mouet omnos mūdi ad voluntatem suā·q̄uis prosperantur ex occulta iusticia mea Attamen ego sum dñs eoruꝝ et iudicio meo iudicabunt Ipsi inceperūt sibi nouaꝝ legem contra legē meā Curā quippe omnem apponūt quō possint a mūdo honorari·quō diuitias possūt acquirere· quō voluntatē suā perficere·quomodo ꝓgenem suā dilatare⁊ Ideo uro in deitate et humanitate mea·q̄ si in tali statu morantur·nunq̄ intrabūt in terrā illā q̄ promittebat filijs israhel sub figura·q̄ fluebat lacte et melle·non magis q̄ illi q̄ videre bāt ollas carniū·⁊ subitanea morte morebant Sicut em̄ illi morte corpali morebant·sic isti morient morte anie· B Illi vero qui voluntatē meaꝝ faciunt·ipi intrabunt in terrā que fluit lac et mel·id est in celestē gloriaꝝ·in qua nō est terra subtus nec celū supius·sed ego ipse creator omniū ⁊ dñs·ego sum subtꝰ et supra·Ego extra ⁊ intra·quia ego impleo oia·ego satiabo amicos meos dulcedine nō mellis·sed ineffabili suauitate et admirabili replebo eos·vt nichil uidi erent nisi me·nullo egeant nisi me⁊ In quo est omne bonū·Hoc bonuz inimici mei nunq̄ gustabūt nisi cōuertant a prauitate sua Si em̄ ipsi cogitarent q̄d ego feci pro eis·si considerarēt quid uidi eis nunq̄ me sic ad iram ꝓuocarent· Ego nanq; uidi eis omia necessaria·et desiderabilia habere cum temperantia⁊ Ego pmisi eis moderate habere honores· habere etiam amicos·⁊ habere voluptatē moderate·Quicūq; in honore positꝰ cogitat sic apud se Ex q̄ sum in honore positus·honeste iuxta statū meū volo me habere Exhibeā deo meo reuerentiā·nullos oppumā·minores fouebo·diligā omnes·Iste talis in honore suo michi placz Q Qui vere diuitias habz ⁊ cogitat apud se Ex quo diuitias habeo·nullius rem accipiā iuste, nemini faciā iniuriā Cauebo michi a mortali peccato· subueniā pauperibus· Iste talis in diuitijs suis gratus est michi Qui aūt in voluptate est et cogitat apud se·Caro mea infirma est nec spero me posse continere⁊ Ideo ex quo legittimā uxorē habeo ·nō cōcupiscā plures· cōseruabo em̄ me ab omni turpitudine ⁊ inordinatione Iste talis michi placere pōt·sed pleriq; nunc legem suā preponūt legi mee Nam in honore suo nullos volunt habere superiores de diuitijs nūq̄ possunt satiari In voluptate sua extra modum et laudabilez constitutionē volunt excedere·Ideo nisi se emēdauerint ⁊ aliā viam inceperint nō intrabunt in terrā meā in qua lac ⁊ mel spirituale est·id est dulcedo et satietas q̄ qui accipiunt·michil amplius uideruant nec aliquo indigent nisi quod habent·

Damnatur quedā anima defuncti a xpō pro peccatis graub⁹ et pro eo q̄ nō uoluit de uoluntatibus ⁊ vulneribus passionis xpi que ania vt filius abortiuus assimilat et cōdempnat·Et p illos·q̄ seq̄bant maliciose xpm in pōcatione et p crucifixores et custodes sepulcri eius notabiliter designatur·

C Capitulum·xxviij·

QVagnꝰ exercitꝰ visus ē astare uo Cui loquebat deus dicens A Ecce illa ania non est mea·De vulnera quipe lateris mei et cordis mei nō plus cōpassus est· q̄ si perforaret clipeus inimici eius· De vulneribus manuū mearū tm̄ curamit· si pannus graculis rūperet·vulnera etiā

pedum meoꝝ tam mollia ei fuerunt·ac si videret scindi molle pomū Tunc do minus loquebaꝫ ad ipam dicēs Tu fre quēter quesiuisti in vita tua· quare ego ꝛus in corpe mortuꝰ fui? Nūc autē ego ꝙro a te·quare tu misera anima mortua es? Respondit illa quia nō dileri te. Et dūs respōdit aīe. tu inquit fuisti michi quasi puer abortiuus matri sue·que non minorē dolorez patiꝫ pro eo·q̄ pro illo q̄ viuus procedit ꝛ vtero eiꝰ·Sic ego·tā to precio ꝛ tanta amaritudine te reꝛemi sicut aliquē sanctoꝝ meoꝝ licet tu modi cū curasti Ierū·sicut puer abortiuꝰ nō habet dulcedinē ꝛ vberibus maternis· nec consolationē ꝛ verbis·nec calorez ꝛ pectore·Sic tu nunq̄ habebis dulce dinē electoꝝ meoꝝ ineffabilez·qua dul cedo tua placuit tibi Nunq̄ audies ver ba mea ad profectū tuuz· quia v̄ba oris tui et mundi placuerūt tibi· et v̄ba oris mei erant tibi amara·Nunq̄ senties ca ritatē et bonitatez meā·q̄ frigida eras q̄si gelu ad omne bonū·Clauē igitur in locum vbi abortiui proīci solent· vbi vi ues in morte tua eternaliter· q̄ nolusti viuere in luce ꝛ vita mea. ¶ Postea ꝛus loquebaꝫ ad exercitū·O amici mei Si oēs stelle ꝛ planete v̄terent in lin guas·si oēs sancti rogarent me·nō fa cerē misericordiā cū illo·q̄ ex iusticia ꝛ bita damnari teneꝫ Ista aūt anīa similis fuit tribꝰ Primo illis qui sequebanꝫ me in predicatione ex malicia·vt inuenirēt occasionē in verbis ꝛ factis meis·accu sandi et prodendi me·Ip̄i viderunt opa mea bona ꝛ miracula· que nullus face re poterat nisi ꝛus·Ipsi audierūt sapiē tiā meā ꝛ p̄bauerūt vitā meam laudabi lē·et tū ex hoc inuidebāt michi ꝛ irā cō tra me in aio ꝓceperūt·sed quare? Mē pe quia opa mea erant bona ꝛ opa eoꝝ mala·ꝛ q̄ non cōsensi peccatis eoꝝ sed acriter redarguebā eos· Sic ania ista· sequebaꝫ quidē me cū corpe suo non ex divina caritate·sed sola apparētia hoim

Audiebat opera mea ꝛ oculis videbat et inde irascebatur Audiebat mandata mea et ꝛridebat Sentiebat bonitatem meā et non credebāt·Videbat amicos meos proficientes in bonis et inuidebat Sed quare? quia v̄ba mea ꝛ electoꝝ meoꝝ erant ꝓtra malicia eius · mādata mea ꝛ monita cōtra eius voluptatē·ca ritas etiā mea ꝛ obedientia erant cōtra eius voluntatē Attamen cōscientia eiꝰ dicebat sibi me pre ceteris honorandum Ex motu vero syderū intelligebat me oim creatorē·Ex fructu terre ꝛ aliaruꝫ rerū dispositione sciebat me esse creato rē·ꝛ q̄us sic sciebat· tamē ad v̄ba mea irascebaꝫ·q̄ opa eius mala rep̄hendebā Q Scdo similis erat illis q̄ occidērūt me·qui dixerūt ad invicē· occidamꝰ eū audacter·neqnaq̄ em̄ resurget Ego ve ro predixi discipulis meis q̄ resurgerem tercia die·sed inimici mei mūdi dilecto res nō credebant me cū iusticia resurre cturū·qua me purū hominē viderūt·ſꝛ ꝛitatē latentē non viderūt·Ideo et si ducialiter peccabant·et ex iusticia qua si prevaluerūt·si em̄ scissent nunq̄ oc cidissent me Sic quoq̄ anima ista cogi tavit·facio inquit voluptatē meā vt pla cet·occidam eum audacter per volun tatē et p̄ opera que delectant· quid em̄ nocet michi et quare abstineā? Nō em̄ resurget ad iudicandum· Non iudicabit iuxta opa hominū· Si em̄ iudicaret sic districte nō redemisset hoiez·et si sic odi osum haberet pcm̄ nō tā patienter pec cantes supportaret· D Tercio simi lis erat illis q̄ custodiebāt sepulcrū meū qui armauerūt se·ꝛ munierunt sepulcꝝ cum custodibus ne resurgerē· dicentes custodiamus diligenter ne resurgat·et ne forte seruiamus ei·Sic faciebat ani ma ista armauit em̄ se duricia peccati ꝛ Custodiebat em̄ diligenter sepulcrum· id est conuersationē electoꝝ meoꝝ in q̄ bus quiesco seruabat sollicite·ne verba mea ꝛ monita eoꝝ ingrederenꝫ ad euꝫ·

cogitās sic secū·observabo me ab eis ne audiam verba eorū· Me forte stimulat⁹ aliquibus cogitatiōibus diuinis·incipiā dimittere ꝛlectationē inceptaz· Me forte audiaz que voluntati mee displiceāt· et sic subtraxit se ab illis ex malicia·quibus ex caritate sociari ꝛbuisset· ℭ Declaratio Hic fuit nobil' ⁊ de ꝛo modicū curans·in mensa q̄z sanctos ꝛi blasphemans·sternutando mortuus est sine sacramētis· Cuius anima visa est stare in iudicio Cui dixit iudex Tu locutus es vt voluisti ⁊ fecisti vt potuisti· Jꝛo tacere tibi nūc cōuenit ⁊ audire Respō de igitur michi ista audiente q̄uis omia scio·Nūquid nō audisti q̄ ego dixi·Nolo mortem peccatoris sed vt cōuertat· Cur ergo nō es reuersus ad me cū potuisti? Respōdit ania Audiui quidē sed nō curaui. Dixit iterū iudex·Nūq̄d dixi Jte maledicti in ignē·et venite bn̄dicti Cur ergo nō festinabas ad bn̄dictiōz? Cui ania Audiui quidē sed nō credebā Jterū dixit iudex Nūquid·nō audisti·q̄ ego ꝛus sui iustus et eternꝰ iudex terribilis·quare ergo nō tenuisti iudiciū futurū? Cui ania audiui quidē sed dilexi meipm ⁊ clausi aures ne audirē iudiciuz Obturaui cor ne cogitarez ista·Cui iudex Ideo nūc iusticia est·vt tribulatio ⁊ confusio aperient tibi intellectū·quia noluisti intelligere cū potuisti Tūc anima eiecta a iudicio eiulabat et clamabat·heu heu qualis remūeratio· sed q̄ erit finis? Audita ē statim vox·sicut ipsum principiū omnū rerum nō habet finem·sic nec erit tibi finis·

Precipitur sponse q̄

frequenter sumat corpus xp̄i qō p manna quod pluit patribus in deserto·et p farinam vidue que pauit prophetam designatur·Enarrat etiam virtutes magnas ⁊ gratias que anime ꝛuote sumēti ex cōmunione predicta perueniunt·

ℭ Capitulum·xxix·

EGo sum ꝛus tuus et dominus·cuius vocē moyses audiunt in rubo et iohānes in iordane Ab isto die volo q̄ recipias frequentius corpus meum Hoc est enī medicamentum et cibus ꝛe quo anima cōfortatur Infirmus in anima et debilis in virtutibus conualescit·Nūquid non scribitur q̄ propheta mittebat ad mulierem·que pauit eum modica farina ⁊ nō minuebatur vsq̄z dum pluuia venit sup terram·Ego sum ille propheta in figura· corpus meum est farina illa·hoc cibus est anime·hoc non consumitur nec minuitur·sed cibat animā et semp in cōsumptum est·Nam corporalis cibus habet tria·Primo cōtrit⁹ liquescit Secōdo adnichilat Tercio cibat ad temp⁹·Sz meus cibus teritur ⁊ manet intritus·secūdo non adnichilat sed manet idem· Tercio nō cibat ad temp⁹ sed eternaliter·hic cibus p̄figurabat in manna·qō comederūt illi antiq̄ patres in ꝛserto· hic est caro quā in euāgelio promisi que satiat ꝛeternū·Ergo sicut eger crescit ad fortitudinē virū corporali cibo Sic omnis qui hoc corpus meum cum bona intentione sumit·crescit ad spūalem fortitudinem·hoc est fortissimū medicamentum q̄ ingredit ad animā ⁊ satiat ez· hoc sensū corpis latet et intellectui anime manifestū est·hic cibus insipidus est malis quibus nō sapit nisi dulcedo temporaliū·quorū oculi nichil vident nisi cupiditatē suā·quoz intellectus nichil discernit nisi voluntatem suam·

Xp̄us precipit sponse

q̄ totaliter conformet voluntatem suaz tū voluntate dei tam in prosperis q̄ aduersis Nam volūtas compatur radici arboris que si bona est·tūc arbor id est ania fructificat bonū fructuz·si vero instabilis est tūc rodit a talpa id est a dyabolo·et anima impletur a vento aduersitatum·aut arescet a calore solis id est

mundi amore vano. ¶ Capitulū. xxx.

ILlius loquebatur ad sponsaz ¶ Licet ego omnia scio. tñ dic michi in tua ꝓpria loquela qualis est voluntas tua? Respondit pro spōsa statim angelus qui datus erat ei ad custodiam dicens. voluntas sua est sicut legitur. Fiat volūtas tua sicut in celo et in terra. Respondit dominus Hoc est quod quero et volo. hoc est gratissimū michi obsequium Ergo sponsa mea oportet te esse sicut arborē bene radicatā. que tria mala aduenientia timere nō habet. Primo si arbor bene radicata fuerit non perfodiť a talpa. Scōo non incutitur in pulsu ventoz Tercio nō arescit ex feruore solis Arbor vero tua anima tua est. huius radix principals volūtas bona ē scōm voluntatē ꝛi. De hac enim radice voluntatis tot virtutes ꝓcedunt. quot sunt radices in arbore Radix ergo ꝓncipalis de q̄ alie succrescunt ꝛebet esse fortis et grossa. debet etiam esse profunde in terre radicata. Sic voluntas tua debz esse fortis in patientia. grossa in diuina caritate. ꝓfunꝛ depressa in vera humilitate. et si sic radicata fuerit voluntas tua. tūc non habz timere talpam. ¶ Quid autē significat talpa subtus terram vadens nisi dyabolū. qui inuisibiliter animā circumuagať et perturbat? Hic radicem voluntatis si fuerit instabil' ad patiendum. morso suo findit ꝛ mordendo dissipat. quādo affectiones pravas ꝛ cogitationes immittēdo cordi. voluntatē tuam in diuersa rapit. et facit te ꝛsiderare aliquid contra voluntatem meaz. Tunc vero viciata principali radice. omēs alie radices viciantur et arescit truncus. id est si volūtas tua et affectio fuerit corrupta. etiā virtutes alie maculantur et displicēt michi. ymo etiam per voluntatē ipam malam nisi corrigatur penitentia. digna es dyabli subdi dominio. q̄uis volūtas nō procedit ad effectuz. Si vero radix voluntatis fuerit fortis et grossa. rodere quippe potest eam talpa sed non funditus. et tunc ex corrosione illa radix fortius succrescit iterum ad maiorem fortitudinem. Sic si voluntas tua fuerit semper firma in contrarijs et prosperis. rodere quippe potest eam dyabolus id est cogitatōes ꝑuas immittere. sed si illis resistiť ꝛ nō cōsentiť volūtate. tūc nō erūt tibi ad supplicū sz. ꝓficūt tibi ꝑ patientiā ad maiꝰ meritū ꝛ vtutuz sublimitatē Quod si forte cōtingat te ruere per impatientiam vel ex improuiso. Consurge citius per penitentiam et contritionez. et tunc ego remitto peccata et dabo tibi patientiam ꝛ fortitudinē. ad immissiones dyaboli tolerandas. ¶ Scōo Si arbor bene radicata fuerit. nō habz timere impulsum ventoz. Sic si voluntas tua fuerit scōm voluntatez meā. nō ꝛbes sollicitari ꝛ aduersitare mundi q̄ est tanꝙ ventus. cogitando tecū q̄ forte sic expedit tibi. scilicet pati aduersitates Non ꝛbes conturbari de cōtemptu et obprobrio tuo. quia ego quos volo exaltare et ꝛprimere possum. Non debes dolere ꝛ passione corporis. quia ego sanare et percutere possuz. quia nichil facio sine causa. Qui vero voluntatez hz michi contrariā. hic in pūti tribulať. qr nō potest perficere quod querit. et adhuc in futuro ꝑ volūtate mala punieť. Quod si voluntatē suam michi cōmitteret. omnia faciliter potuisset aduenientia tolerasse. Tercio arbor bene radicata non habet timere nimium calorē. id est qui voluntatē habent perfectam nō siccantur ab amore dei per amorem mūdi. non retrahūtur ab amore dei aliquo pravo impulsu. Illi autem qui instabiles sunt. horum anima a bono incepto et a caritate ꝛi cito euertiť. aut suggestione dyaboli aut contrarietate mundi. aut ab amore eius vana inutiliter concupiscendo. ¶ Propterea non bona arbor est ille homo ꝛ quo tu nūc cogitas.

hmius capitalis radix fracta est·scilicz si
at voluntas tua sicut in celo et in terra
Jpe enim assumpsit vite continentis au
steritatem· sed refriguit in eo caritatis
ardor·hunc ego iuui propter preces ma
tris mee quia habuit tria· paupertatem
in diuitijs·infirmitatē in membris defec
tum in scientia·hec fuit voluntas mea·
q si patienter in hijs tribus stetisset·ha
beret eternam abundantiaz·haberet et
eternam sanitatem et pulcritudinē·ha
beret z cognitionez et visionē dei·et ad
hec obtinenda ego iuui eum dādo ei spi
ritualium fortitudinem·inspirādo ei vo
luntatem meam·Sed voluntas eius est
volantati mee contraria·tepide requi
rit auxilium Angustiatur eiī de pauper
tate non propter me sed propter vtilita
tem suam·Angustiatur et de infirmita
te ne patiatur dolorez·Angustiatur de
defectu scientie ne ab alijs cōtemnatur
Jdeo ex occulta sciētia mea tria hec ex
quibus turbabatur obtinuit ad volun
tatem suam·habet quippe nunc maiorez
abundantiam q̄ prius necessitatem cor
poralis·habet et maiorem scientiam· ha
bet et maiorem reputationē· propterea
cum talpa dyabolica tangit eum cū tēp
tatione timendus est ei casus·quia vo
luntas capitalis fracta est· ℭ Et
ideo si amor mūdi incaluerit statim are
scit a bono z p̄cedit ad cupiditatez Si
vero ingruerit tribulatō angustiaī ab
omni parte·Sicut arbor concussa ven
to in nullo stabilis z ad omnia querulo
sus Si vero afflauerit honor non min⁹
sollicitabīt quomodo ommbus placeat
qūo ab oibus vocari possit bon⁹·et ad
ingruentia possit occurrere sapienter·
Ecce quāta instabilitas prouenit ex in
stabilitate radicis viciate Quid autem
ego facturus sum? Ego autē sum quasi
bonus ortulanus· in cui⁹ ortu multe sūt
infructuose arbores et pauce bone·si ab
scindātur penitus ille bone arbores q̄s
tunc intrabit ortum? Si vero omēs in
fructuose arbores radicitus euellātur·
nimis tæformis appareret ortus ex fossis et
ex suffossione pulueris Sic ego si oīs
bonos ad me tæ carne educerem· quis
tunc ingrederetur sanctam ecclesiam?
Si vero omnes malos in vno puncto
auferrem·tunc nimis deformes fosse ap
parerent in orto·et tunc omēs seruirēt
michi ex timore pene et non ex amore?
Jdeo ego facio sicut bon⁹ inserto⁹ q̄ sur
culum aridō trunco inserit·quo crescen
te et firmiter radicato ·illud quod ari
dum est proijcit in ignez Sic ego faciā·
plantabo quippe michi plantationē dul
cedinis et surculos virtutum· quib⁹ suc
crescentibus abscindam quod aridū est
et proijciam in ignem·z purgabo ortuz
meum·ne aliquid infructuosum remane
at·quod ramos nouellos et fructificā
tes possit impedire ℍ Declaratio
℄ De priore quodaz cōpuncto tæ ver
bis xp̄i·qui postea factus est deuotus?
Hic idem prior vidit xp̄m extendentem
manus ad eum et dicentem? Per istud
inquit solidum os intrauerūt claui Jsto
priore mortuo dixit xp̄us frater ille a
micus tuus non est mortuus sed vivit·
quia operibus impleuit nomen fratris?
Sed potes querere Quis est ver⁹ fra
ter? Respondeo tibi Jlle est verus fra
ter·qui scōm cōmune proverbium omia
sua portat in wso· qui nichil desiderat
nisi tæum et novit de necessarijs contē
tari·qui me deum factum carnez fratrē
suū agnoscit et diligit vt fratrem ℄ Jtē
de eodem fratre·Cum idem frater diffi
cilis esset ad credendum gratie domine
Birgitte date·vidit in extasi dominaz
et ignē tæ celo tæscentæntē in eam·Cūq̄
miraretur et putaret illusionem exper
gefactus·iterum obdormiuit et audiuit
aperte bis vocem dicentē Nullus phi
bere potest ignē istum vt nō egrediatur
Ego enim ipsa potentia emittam hunc
ignē ad orientem et occidētem·ad aqui
lonem et ad austrum et inflāmabit mul

tos. Post hec idem frater factus est cre
dulus reuelationum et defensor earum
et operibus impleuit nomen fratris et
bene finiuit. ℭ Item in eodem ca
capitlo. ℭ Frater quidã infirmabatur
trib⁹ annis. ita ꝙ pes eius cõputruit et
medulla inde fluebat. qui tante patien
tie fuit ꝙ semper ihesum habebat in cor
de et ore. dicendo Jhesu dignissime ꝛus
miserere mei Qui appropinquans mor
ti clamabat. Desidero ꝛsidero desidero
O ꝛsiderium meum veni Qui cum in
terrogaretur quid ꝛsideraret. Respon
dens inquit ꝛum. ꝛ ex desiderio eius ꝛ
visione gaudeo et exulto. untantum ꝙ si
centum annis viuere possez in ista infir
mitate. libenter contentus essem Post
hec idem frater circa mediam noctẽ ex
ultans mortuus est in manibus fratruz
Sequẽti vero domica die domina rap
ta in spiritu audiuit O filia quia domini
et magistri nolunt venire ad me humi
les Ideo colligo pauperes et ydiotas
in regnum celorum. Nam iste pauper et
ydiota hodie inuenit sapientiaz supra sa
lomonem. diuitias que nõ veterascunt.
et coronam que semp augetur et nunq̃
finietur. Dic etiam illi fratri. qui ei pro
penitẽtia sua seruiuit in infirmitate sua.
ꝙ propter seruitium eius liberabitur a
temptationibus ꝛ habebit fortitudinez
ad spiritualia. finem quoq; gaudiosum
et vigilabit in requie lazari.

Videbatur a spõsa in divino iudicio vnus demon et vna ani
ma consimilis forme horribilis anima
lis et damnabatur illa anima quia semp
perseuerauerat in malo. nec in fine pe
nituit et qualiter xpũs est caritatiuus ꝛ
pius bonis et districtus malis. et quali
ter anima alia ascendebat vt stella cla
rissima. ℭ Capitulum. xxxj.

Videbantur a sponsa in diui
no iudicio stare quasi duo ꝛ
mones. consimiles in omni
bus membris ℟ Quorum ora erãt
aperta quasi luporum. Oculi quasi vitr
intus ardens flammantes. aures ꝛpen
dentes quasi canum. venter tumidus et
nimium protensus. manus quasi grifi ;
Crura sine iuncturis. pedes erant qua
si mutilati et quasi ad medium abscisi ;
Tũc vnus eoz ait ad iudicẽ Juxt iudi
ca hãc aniam michi cõsimilẽ isti⁹ militis
michi in coniugẽ ad meã coniunctionẽ
Respõdit iuxt Dic qualẽ iusticiã et ra
tionem habes ad eã. Respondit demon
Ego quero a te ꝓmo quia iustus es. nõ
ne vbi animal aliquod simile inuenitur
alij solet dici. hoc animal leonini gene
ris est vel lupini vel aliqõ huiusmodi ?
Nunc ergo quero cuius generis sit ani
ma ista. aut cui similis angelis aut ꝛmo
nibus? Cui ait iuxt Non est similis an
gelis. sed tibi ꝛ tuis consimilibus sicut sa
tis patet. Tunc quasi ꝛridendo ait de
mon. Cum hec anima de arce vnctio
nis ꝛo ẽ caritatis tue creata fuit. similis
erat tibi. Nunc autẽ contempta tua dul
cedine. facta est mea triplici iure Primo
quia est simlis michi in dispositiõe. Se
cundo. quia similem gustum habemus.
Tercio quia vnam habemus ambo vo
luntatem. ℟ Respondit iudex. licz
ego omnia scio tamẽ propter istam spõ
sam meam que astat. dic quomodo est si
milis tibi dicta anima in dispositione ?
Et demon ait Sicut conformia habe
mus membra sic etiam conformes habe
mus actus. Nos enim habem⁹ apertos
oculos nichil tamẽ videm⁹. Ego quip
pe nichil volo videre quod ad te ꝛ tuã
dilectionem pertineat. sic nec ipsa vide
re voluit cum potuit quod ad te et salu
tem anime pertineret. sed sola delecta
bilia et tempalia attendebat. Nos etiã
habemus aures sed non audimus ad ꝓ
fectum nostrum. sic et ista nichil quod
ad honorem tuum pertinuit audire vo
luit. et michi simliter omnia tua amara
sunt. Ideo vox dulcedinis et bonitatis

tue nunq̄ intrabit in aures nostras· ad consolationē nostram ⁊ profectū· Nos habemus ora apta· qua sicut ipa os suū apertū habuit ad oia suauia mūdi ⁊ clausum ad te et honorez tuū· Sic et ego habeo os meū apertum ad offensionē tuā et turbationē· ⁊ nunq̄ continerē illud a malo tuo· si possibile esset te turbari vel a gloria immutari· ⁊ Danus istius fūt q̄si grifi· q; quidq̄d ⁊ temporalibus obtinere potuit vsq; ad mortē tenuit· et tenuisset diutius si permisisses sibi viuere vlterius Sic et ego omnes qui in man⁹ potestatis mee veniunt tam firmiter tenerem q̄ nunq̄ relinquerez· nisi ex iusticia tua auferrentur a me inuito· ℭ Venter eius tumidus est quia cupiditas ei⁹ protendebatur absq; mensura· implebatur enim et non satiabatur· tanta quippe fuit eius cupiditas q̄ si sola totuz mūdum obtinere potuisset libēter laborasset· et adhuc supra in celis regnare voluisset· Consimilez etiam cupiditatē habeo ego· Nam si omnes animas in celo et in terra ⁊ in purgatorio solus obtinere possem· libenter raperez· Et si superesset vna sola anima· hanc propter cupiditatem meā non dimitterez liberam a tormento Pectus quoq; eius frigidissimum est sicut et meū· quia nullam caritatem habuit ad te· ⁊ nunq̄ sapiebant ei monita tua· Sic et ego nulla caritate afficior circa te· ymo ex inuidia quā habeo ad te libenter me amarissima morte semper occidi permitterez· et semper ad idem renouari supplicium· ad hoc vt tu occidereris si possibile esset te occidi Crura etiā nostra sunt sine iuncturis q̄ voluntas nostra vna est Nam a principio creationis mee volūtas mea statim mouebatur cōtra te· et nunq̄ volui qō tu Sic voluntas eius fuit semper tuis preceptis contraria Pedes nostri quasi mutilati sunt· quia sicut cū pedibus proceditur ad corporis vtilitatem· sic cū affectu et opere bono proceditur ad deum

Sic anima ista nunq̄ voluit procedere ad te cum affectu nec opere· Sicut nec ego Ideo in omibus sumus consimiles in dispositione membroū· ℭ Habemus etiam similem gustū· quia licet sciamus te summe bonum· non tamen gustamus q̄ dulcis ⁊ bonus es· Ergo sicut similes sumus in omnibus· sic iudica nos ad coniunctionem Tunc respondit coram domino vnus angelorum dicens· Domine deus· Postq̄ ista anima corpori iuncta fuit ego semp eā sequebar nec separaui me ab ea· q̄diu in ea aliq̄d boni repperi· Nūc autem relinquo eā quasi saccum vacuū ab omni bono· Ipsa demiq; habuit tria mala· Primo q̄ vba tua reputabat pro mendacio· Scōo tenuit iudicium tuū pro falsitate· Tercio misericordiam tuaz habuit pro nichilo· ymo hec misericordia tua q̄si mortua fuit ante eam Ista anima fuit etiam incōiugio· nec habuit nisi vnū vroē et non miscuit se alteri femine· et hanc fidelitatem matrimonij ipe seruauit non propter diuinam caritatem et timorez· sed quia sic tenere diligebat carnem illam vroris· q̄ non affectabat cum alia carne copulari· Audiebat quoq; missas et interfuit diuinis non propter deuotionez· sed vt non esset segregatus et ne notaretur ab alijs xp̄ianis Accessit etiam cū alijs ad ecclesiam hac intentione et ea ratiōe vt ei dares sanitatē corporis· diuitias mundi ⁊ honorez· necnō vt conseruares eū a casu quod ab hominibus infortunuz appellatur· domine huic anime totū tribuisti in mundo et plusq̄ seruiuit Tā devisti ei filios formosos· devisti sanitatez corporis et diuitias· seruasti eū ab infortunio quod timuit· Devisti ei ex iusticia effectum cupiditatis sue intantū· q̄ pro vno centum rependisti sibi ⁊ nichil irremuneratum remansit Ideo relinquo eā nunc vacuam ab omni bono ℭ Tūc respondit demon· ergo iuxt quia sequebatur meam voluntatem ⁊ in centuplū

rependisti ei omne quod debebat habe
re te Ideo iudica nos ad cōiunctiōz
Nunquid non in lege tua scriptum est·
q vbi vna voluntas et vnus consensus
matrimonialis fuerit·ibi coniunctio le
galis fieri potest? Sic inter nos est·sua
em volūtas est mea et mea est sua·Cur
ergo a cōiunctiōe mutua ꝛfraudamur·
Respondit iudex Aperiat anima volū
tatem suam qualiter sibi de coniunctio
ne tua videt Que respondit iudici·Ma
gis volo esse in pena inferni q venire in
gaudium celi·ne tu deus habeas ꝛ me
consolationem·tantū enim michi odio
sus es·q minus curo de cruciatu meo·
si tu non consoleris Tunc ꝛmon ait ad
iudicem Talem voluntatez habeo etiā
ego Mallem quippe imperpetuū cruci
ari q venire in gloriam tuam· adhoc vt
tu haberes inde consolationē Tunc iu
dex ait ad animam·Volūtas tua est iu
dex tuus·et scōm hanc iudicium sustine
bis ℞ Et tunc iudex conuersus ad
me que hec omnia videbam dixit michi·
Ve isti q peior fuit latrone· habuit em
animam suā venalem· Carnis sitiuit im
mundicias proximum suum ꝛfraudauit
Ideo voces hominum clamant sup eū
vindictam·Angeli auertunt ab eo faci
em Sancti fugiunt consortium eius Et
tunc ꝛmon appropinquans ad animaz
illā sibi similem dixit O iudex·ecce ego
et ego·Ego q malicia mea malus sum
et non redemptus nec redimēdus Iste
vero est quasi alius ego·quia redempt⁹
est et assimilauit se michi·obediendo ma
gis michi q tibi Ideo iudica michi eam
Cui iudex· Si tu adhuc humiliares te
ego darem tibi gloriam· et si anima ista
in vltimo puncto vite petiuisset veniaz
cum proposito emendandi·nunq stares
in manibus tuis·Sed quia perseueran
do vsq ad finē obediuit tibi Ideo iusti
cia est vt sit eternaliter tua·Verūtamē
bona que fecit in vita sua si tamē aliqua
sunt restringent maliciam tuam·ne pos
ses eam cruciare quantum velis Et de
mon ergo mea ē·Propterea sicut dici solet
Caro eius erit caro mea licet carnalis
nō sum·et sanguis eius sanguis me⁹ erit
Et multū letari videbatur de hoc dya
bolus et cepit plaudere manibus ℭ
Cui dixit iudex quare letaris tantum·
et que leticia est tibi de anime perditio
ne? Hic audiente sponsa mea que astat·
qua licet ego omnia nouerim tamen p
pter istā sponsaz·que spūalia absq simili
tudine capere nō potest Rūn· Tūc de
mon ait·Cuz anima ista ardet ego plus
et atrocius ardeo·et cum eam incende
ro ego magis incendar·sed quia redemi
sti eam sanguine tuo et tantū eam dilex
isti vt teipsum ꝛm pro ipsa dares·et cū
eam decipere potui·in hoc ego gaudeo
Respōdit iudex malicia tua magna est·
sed circumspice pmitto enim te videre·
Et ecce stella pulcerrima ascēdebat ad
superiora celi·et videns hanc ꝛmon ob
mutuit·Cui dixit dominus Cui est illa
similis Respondit demon ipa est splendi
dior sole·sicut ego nigrior fumo Illa est
plena omni dulcedine ꝛ diuina dilectio
ne·et ego plenus sum oi malicia et ama
ritudine·Et dominus· quomodo sedet
hoc in animo tuo· et quid dare velles
ad hoc q ipa daretur in potestate tua?
Respondit ꝛmon·Omnes animas que
sunt in inferno ab adam vsq ad horam
hanc libenter darem pro ea·et adhuc tā
amaram penam pati vellem·tanq si cus
pides gladiorum innumerabilium infi
gerentur in vna columna cuspis iuxta
cuspidem·tam densissime vt non esset di
stātia vnius acus inter cuspides·ꝛ ego
inter hec libenter transirez a summo ce
li vsq ad infernuz· vt illa stella daretur
in potestate mea· ℞ Respondit do
minus· Malicia tua magna est ad me et
ad electos meos·Ego autem suz sic ca
ritatiuus·q si esset possibile me iterum
mori·libenter vnum tale supplicium pa
terer pro vnaquaq anima et pro vno·

quoq; spiritu immundo · quale semel pas sus sum in cruce pro omnibus animab⁹. ita vt non remaneret vnus spūs immū dus Sed tu ita inuidus es q; nō vis q; etiā vna sola anima veniret ad me Tūc dominus ait ad illam bonam animā que videbatur vt stella Ueni electa mea in gaudium quod desideraſti Ueni in dul cedinem que nunq; finiet · Ueni ad deū tuum et dominū quem totiens desidera sti · Ego dabo tibi meipm in quo est om ne bonum ⁊ omis dulcedo Ueni ad me de mundo qui similis est doloꝛi et pene quia in eo non est nisi miseria · Et tunc dominus conuersus ad me que hec om nia in spiritu videbaꝫ · dixit michi Ecce filia hec in vno puncto facta sunt apud me · sed quia tu sine similitudine spiritua lia capere nō potes Ideo tibi sic ista ostē do · vt intelligat homo q; districtus suꝫ malis et q; pius bonis · ¶ Declara tio · ℂ Anima quedam presentabaꝫ iu dici · quā quatuoꝛ ethyopes insequeban tur qui dixerūt iudici Ecce preda seque bamur eam et omnes vias eius notaui mus · et iaꝫ incidit in manus nostras q̄d faciemus ? Quibus iudex · quid inquit cause habetis contra eaꝫ ? Respondit pri mus ethiops · Tu deus dixisti · Ego suꝫ iustus et misericoꝛs ⁊ prestabilis sup pec cata · hec autem anima posuit se in prede stinatione tanq; creata esset ad eternaꝫ damnationem Secundus ethiops dixit tu domine dixisti · q; homo deberet esse iustus cum proximo suo et non defrau dare eum · hic autem defraudauit proxi mum suū · ⁊ mutuauit quid potuit et re cepit quidquid voluit nullaꝫ habēs vo luntatem restituendi · Tercius ethiops dixit Tu dixisti · q; homo non deberet di ligere creaturam super creatoꝛem · hec autem omnia preter te dilexit Quartus ethiops dixit · q; null⁹ potest intrare ce lum nisi qui desideraꝛat ⁊ querit toto coꝛ de deum · hec autem nichil boni desiꝛa bat nec aliqua spiritualia placuerunt si bi · Sed que fecit pro te solummodo ne notaretur a xp̄ianis non esse xp̄ianus faciebat · ℟ Tunc dixit iudex am me · quid dicis de teipsa ? Respondit In duratum est coꝛ meum · et cupio tibi ma lum et non bonum qui es creatoꝛ meus et redemptoꝛ · Ueruntamen coacta ve ritatem dicam · Ego sum quasi abortiu⁹ cecus et claudus contemnens monta patris Ideo iudicium meum dicit michi conscientia mea · vt illos sequar in pe nis quoꝝ moꝛes et consilia sequebar in terris Quibus dictis anima cū maxi mis lacrimis egressa est a conspectu do mini et visio disparit · ¶ In fine hui⁹ re uelatiōis habetur de fratre algoto prio re Scarensi ⁊ magistro in Theologia qui tribus annis cecus et laboꝛans cal culo · fine quieuit beato · Mā beata Bri gitta oꝛante pro eo · vt sanaretur · audi uit in spiritu responsum · Ipse est stella fulgida · non expedit vt sanitate coꝛpo ris denigretur anima · Jam enim certa uit et consumauit · et nichil restat nisi vt coꝛonetur · Et hoc erit tibi signum · q; ab ista hoꝛa alleuiabuntur doloꝛes carnis · et ania tota inflammabit caritate mea ·

Uerba xp̄i ad sponsaꝫ

qualiter parentes instruentes filios in mundanis moꝛibus ad acquirendoꝫ ho noꝛes ⁊ mundanam gloꝛiam cum super bia per serpentes nutrientes filios suos et docentes eos pungere cuꝫ stimulo ⁊ veneno notabiliter designantur ·

¶ Capitulum · xxxij · SErpens et femella eius cum commiscentur · habent in se mine cōmixtionis venenum et de natura eoꝝ venenatus concipi tur serpens A Concepto autez ser pente · non potest vivificari nisi per gra tiam meam · quia nichil sine me est vel esse potest · nec spiritū obtinere nisi me diante virtute mea · Nato vero serpen te · quia mater non habet vbera que na-

tus sugere possit· componit se super suū natum·et sic fortiter calefacit eum vt fe re suffocetur· qui sentiens ex superiori parte calorem nimiū·et ex terra nimiuz frigꝰ·vrgente necessitate applicat os ad terram·et incipit terram paulatim suge re et comedere Deinde informans euz mater ad mouendum se pungit natū suū in cauda·quā cum incipit extendere ite rum pungit vt retrahat Similiꝫ modo docet caput pungendo extendere·dor sumꝫ curuare· Postea mater attendit aliquem locum vbi calor solis est feruē tior·et illuc secum trahit natū suum·pre cedēs ante eum leuiter vt addiscat seq· quo sequente ⁊ in calore solis dormien te·Cogitat sic mater secum·filius meus habet venenum ad maliciā·ideo necesse est vt addiscat pungere· sed quia adhuc tenerum habet stimulū·si adhibuero ali quid durū citius frangetur·anteꝫ assue tus et fortis fuerit ad pungenduz Jꝛeo mater sapienter prouidens filio inquirit aliquid mollissimuz et apportans ponit ante natum suū dormientem Postea va lenter flatu suo perflans in aures eius excitat eum duriter· intantum ꝙ quasi extra se factus ex cōmotione flatus· in cipit stimulare in illud molle quod ante eum appositum est· in quo tamdiu assue facit stimulum·ꝙ crescēte duricia stimu li et consuetudine punctionis·discit pū gere lapides et ligna et queꝫ fortia·tā dem informato nato relinquit eum ma ter B Talis est ille homo quem tu nosti·Est enim sicut natus serpētinus· quia de patre serpentino et femella ser pentina natus est·Nam isti ambo cōue nerūt cum pessimo veneno id est super bia·que damnabilius nocuit anie ꝙ cor pori venenum materiale Jpe deniꝫ ser pens cum nimiū haberet ambiendi affe ctum·et cupiditatem inextinguibilem· arsit in concupiscentiaz femelle· que cō siderans eum sapientē formosum et strē nuū·ardebat in serpentem amore equa li Jꝛeo cum omni superbia cōtempto ti more meo conuenerunt isti·et de vene nato genere venenatum generauerunt serpentem·in quorum semen quia miseri cors sum et iusticia sic exigit·ꝛedi animā de diuinitate mea creatam· C Verum quia mater non habet vbera diuine di lectionis quibus lactet natuz suū Jꝛeo calefacit eum sub se·id est nutrit eum ad amorem mundi·et cum excellentioꝝ educit eum·desiderās toto affectu quo modo reputari posset cuz magnatibus· et incitans eum ad subuersionem sui al loquit eum dicendo· Si haberes illud dominiū ⁊ principatum possis esse consi milis parenti·et talis honor decet te· et pro tali honore laborare teneris Talib⁹ igitur verbis natus serpentinus instru ctus a matre·et ad terrena calefactus· ex frigore diuine caritatis incipit terre na desiderando comedere·et comeden do artius estuare· Q Deinde vt ad discat mouere mēbra et erigere caput · pungitur in cauda a matre· quando ab ea informatur et inducitur vt alios sibi alliciat promissionibus · alios associet sibi verbis et fauoribus·quādo iubetur non parcere bonis vt vocetur bonus · non parcere vite vt vocetur strēnuus· Non habere quietem vt celebretur no men eius·Docet etiam mater natū ser pere et precedēdo ducit ad feruorem so lis·quando viuendo superbe et dissolu te incitat eū ad consimilia· dicens ei pri uatim et publice· Sic vixit pater tuus et antecessores tui·Sic magnates ꝛecet incedere·pudor est si velis esse illis sanc tior·dedecus est si tu velis esse illis hu milior·qui ex blanda locutione acquisie runt fauorem hominum·et ex cōformati one morum eorum obtinuerunt magnū nomen⁊ His monitis natus serpentin⁹ illectus·sequitur matrem ab vno pecca to in aliud· vsqꝫ dum venerit in luxuriā carnis tanꝙ in solis ardorem· vbi cum inceperit quiescere ⁊ dulcescere carnis

ardor·tunc vocetur a matre pungere ⁊ stimulare·Verum quia mater considerat infirmitatem eius in stimulo·ac pauertatem in facultatibus et in viribus defectum·Ideo suadet ei ⁊ primo molliora·scilicet vt acquirat·primo temporalia minoris reputatiõis Ascendat ad honores minores· que omnia videntur in principio mollia et suauia ad habendum·Qui venenato acquiescens consilio pungit miseros· quibus vis resistendi nulla est ablatione suorũ· pũgit alios iniuria·alios pungit odio atq; priuat vita· ¶ Deinde confortato malicie stimulo in istis infenoꝝ·perflatus iterum a matre incipit ad altiora ascendere·maioribus immodere·proditiones tendere et suscitare litigia·intantũ q; etiam in fortissima non formidat extendere stimulum suũ·id est ad sancte ecclesie iniuriam·nisi sollicite prouideatur et caueatur sapienter·Ad huius vero stimuli extirpandam maliciam non est nisi vnum remediũ·id est vt abscidatur lingua serpentis·hoc vero erit sapientum discernere quomodo abscidatur et que sit ei⁹ lingua Deinde subiunxit ei dominus·sicut pannus transfoditur et non sentit· et sicut pomũ decoriatur et possessor ei⁹ non leditur·Sic passio mea est in corde istius serpentis·quia nunq; eam in corde suo attente recordatur Nam in predestinatione ponit fidem suam dicens·Si deus me prescint damnandum cur amplius laborabo·si vero saluandus faciliter recipiet penitentiam meam·De illi nisi se citius emendauerit·quia nullus propter prescientiam meam reprobatur Scias etiam q; illa serpẽs femella mater istius·non consequetur quod insipiẽter desiderat·Sed nec filij nec generatio illa prosperabitur· ymo ipa in amaritudine morietur et memoria eius erit in obliuione· Additio· ¶ Filius dei loquit·Caueatur summopere· ne de genere femelle et serpentis queratur auxilium et stabilitas regni· quia iam appropinquante iudicio dei et dies eorũ non prolongabũtur ⁊ Item alias xpus apparuit dicens· Scias pro certissimo q; hec domina nõ consequetur quod desiderat·nec filij ei⁹ prosperabuntur·Nec faciẽt semen·Nec memoria eorum in generatione et generationem erit·

Deus pater loquitur filio qualiter ipe est similis spõso·qui tantum dilexit sponsam q; propter eam crucifixus est. ipa vero dilexit adulterum et interfecit sponsum·et qualiter anima per sponsam·thalamus per ecclesiã·porte thalami per voluntatem· adulter vero per corporis delectationes designantur·predicit etiam de futura sponsa sponsanda xpo·¶ Capitulum·xxxij·

PAter loquitur ad filiũ Tu es similis sponso·qui desponsauit sibi sponsaz decoraz facie et honestam moribus·⁊ induxit eã in thalamo suo et dilexit sicut se·Sic tu fili mi Tu desponsasti sponsam nouam·quãdo ad animas hominũ tanta arsisti caritate·vt teipm pro eis lacerari et in stipite extẽdi voluisti·has introduxisti in sanctam ecclesiam tuã· quã sanguine tuo dedicasti quasi in quẽdam thalamũ Sed vere spõsa tua nũc facta est adultera·fores thalami sũt clause· et in loco sponse iacet adultera pessima que cogitat sic apud se·quando vir meus dormiet et nudus iacuerit·tunc producam cõtra eum gladium acutum ⁊ interficiam eum quia non placz michi·Quid notat spõsa nisi animas quas sanguine tuo redemisti?Que q̃uis multe sunt·tamẽ propter vnitatẽ fidei et dilectionis vna vocari possunt· et multe hee nunc sunt facte adultere· q; diligũt mundum plusq; te Delectationem alterius querunt nõ tuam. fores thalami id est ecclesie sunt clause·Quid significant fores· nisi volũtatem bonam per quã ad animaz ingre

ditur deus· hec clausa est quasi nullius bom habens effectum· voluntas vero inimici tui completur; Nam quidquid placet quidquid delectat ad corpus hoc diligitur·hoc honoratur hoc sanctum ⁊ bonum predicat· B Voluntas aũt tua que est ꝙ homines debeant diligere te feruenter· Desiderare te prudenter· omnia pro te dare rationabiliter·omnino clausa est et neglecta·Mecnou et ali qui qui forte quandoꝯ fores thalami tui patenter intrant· nõ hac intentione intrant vt voluntatem tuam faciant·⁊ vt te toto corde diligant·sed pre verecundia hominũ ne vitẽtur iniqui· ne sciantur publice ab hominibus quales sunt intus apud deum·Sic igitur male clausa est ianua thalami tui·et plus est delectatio adulteri ꝙ tua·Cogitãt etiã apud se·ꝙ cum nudus et dormiens fueris interficient te; Tunc quippe videris eis nudus·quãdo corpus tuum quod de purissimis visceribꝰ virginis suscepisti non tamẽ amittendo diuinitatem· vidẽs sub specie panis in altari·et nichil cernẽtes in eo de diuinitatis tue potentia·reputant te quasi panem modicum·Cum tamen vere deus et homo sis quem oculi videre non possunt· tenebris mundi obscurati; Tunc quoꝯ videris eis dormiens quãdo eos pateris ipunitos·et ideo presumptuose ingrediuntur thalamum tuum cogitantes apud se·Ingrediar et recipiam corpus xp̃i sicut ceteri·nichilominus tamen post sumptionem faciam qõ michi placz Quid eñ obest si nõ sũpsero·et quid michi prodest si sumpsero? Ecce miseri per tales cogitationes ⁊ p talem voluntatem· interficiunt te a cordibus suis ne regnes in eis· q̃uis immortalis es et in omni loco per potentiam tue diuinitatis· Q Verum quia nõ decet fili mi te esse sine sponsa·nec sponsam habere nisi castissimam. Ideo mittã amicos meos qui accipiant tibi sponsaz nouam·venustam aspectu·honestaz moribus·desiderabilez tactu·⁊ in thalamũ tuum introducant· Ipsi autẽ amici mei erunt celeres tales sicut aues volãtes· quia spiritꝰ meus cum meipo ducet eos Erunt et fortes sicut illi ante quorũ manus murus dissoluitur·Erunt et magnanimes tanq̃ illi qui non timent mortem·et parati sunt dare vitam·Hij adducent ad te sponsam nouam·id est animas electorum meorum acquirant tibi cum magno honore et decore·cum magna deuotione et caritate Cum virili labore et perseuerantia forti Ego sum ille qui nunc loquor qui in iordane ⁊ in mõte clamaui·hic est filius meus dilectus; Verba mea citius complebuntur·

Pater dei declarat spũ

se per similitudinem· qualiter verba illius libri celestis ipsa virgo impetrauit a filio ad supplicationem omnium electorum mundi que verba promittunt maledictionẽ superbis et misericordiam humilibus cõtinẽtur etiam verba in q̃bus datur certis psonis ptãs expellendi demonia et cõcordandi discordes ⁊ spẽalitẽ erges frãcie ⁊ anglie· Capitulũ·xxxiij·

Maria loquebat̃ A filiꝰ meꝰ est filius regi· q̃ habebat ciuitatẽ in q̃ septuaginta pncipes erant·⁊ in cuiuslibet dominio non erat nisi vnus fidelis regi Tũc illi fideles viuentes ꝙ infidelibꝰ nõ instabat nisi mors ⁊ damnatio·scripserũt ad quandã dñaz familiarissimã regi rogãtes eã· vt rogaret p eis ⁊ vt suggereret regi· quatinus scriberet eis verba ãmonitionis siue quibus resipiscerent a ptinacia sua; Qua suggerente regi de salute illorum infideliuz· Respondit ei rex·nichil restat eis nisi mors et ea digni sunt; Veruntamen propter preces tuas scribam eis duo verba; In primo autem verbo sunt tria· Primo damnatio quã merent̃ In secundo paupras· In tercio confusio et de honestatio q̃ digni sunt pro suis

factis ꝛ Secundū verbum est ꝙ omnis q̄ se humiliauerit·habebit gratiā ꝛ fruetur vita ꝛ Cumq̄ littera continens hec duo verba venisset ad illos infideles· dixerunt quidam ex eis· Nos sumus ita fortes sicut rex·et ideo defendem⁹ nos· alij dixerunt· Non est nobis cura de vita et morte·quod magis euenerit nō est nobis magna cura ꝛ Alij quoq̄ dixerūt Falsum est quod audiuimus ꝛ confictū Nam hec littera de ore regis non emanauit· ℣ Auditis ergo responsis istis·scripserūt illi fideles iterum scdo ad predictam dominā familiarissimā regi dicentes Non credunt isti infideles verbis regis seu nostris· Ideo postula a rege vt in signum credulitatis mittat eis aliquod speciale signum·quo credāt litteram de ore regis processisse Quod audiens rex dixit·duo specialiter pertinent ad regem·corona scilicet ꝛ clipeus Coronam regis nullus portare potest nisi rex·clipeus quippe regis pacificat discordantes ꝛ Ergo duo ista mittaꝫ eis si forte credant verbis meis·ꝛ a malicia sua resipiscant·Iste rex non aliud significat nisi filium meum·qui est rex glorie et filius dei atq̄ meus·Hic habet ciuitatem id est mundum· in quo septuaginta sunt lingue quasi septuaginta domuniaꝫ ꝛ Et in qualibet lingua vnus amicus filij mei est·id est nulla lingua est in qua nō inueniantur aliqui amici filij mei·qui signantur in vno propter vnitatem fidei et caritatis· ℭ Ego aūt suꝫ illa domina famliarissima regi· et ad me amici mei videntes mundo instare miseriam· miserunt preces suas·rogantes vt filiuꝫ meum pro mundo mitigarem ꝛ Qui precibus meis ꝛ sanctorū flexus·misit mundo verba ista oris sui ab eterno prescita Ad quorum credulitatem ne reputarē tur aliunde conficta·impetraui in signū coronam et clipeum regis Coronā propter potestatem que dabitur vni super spiritus immūdos·Clipeum propter o· pus pacis quod dabitur alteri· scilicet discordantia corda reformare in vnum cor et mutuam caritatem ꝛ Verba autē filij mei non sunt nisi quasi duo verba·q̄ in omib⁹ illis non sunt alia nisi ista duo· scilicet maledictio in indurātes se·ꝛ misericordia in humiliantes se· ℭ Hijs dictis filius loquebaꝫ ad matrē Benedicta sis tu·tu es quasi maꝫ illa que mittitur vt accipiat filio suo vxorem· Sic ego mitto te ad amicos meos·qui animas electorum coniūgant michi in coniugiuꝫ spirituale·quale decet deum·Ergo propter magnā tuā misericordiā et caritateꝫ qua sic feruenter diligis animas·do tibi autoritatem super coronam illam et clipeum·vt non solum duobus sed et alijs quibus volueris·dare possis ꝛ Tu enim plena es misericordia·et ideo omnē misericordiam trahis a me ad peccatores Benedictus sit ille quicunq̄ tibi seruit· quia nec relinquetur in morte nec in vita· ℣ Deinde iterum loquebaꝫ mater ad sponsam·Scriptum est ꝙ Johannes baptista precessit ante faciem filij mei·quem nō omnes viderunt quia in heremo erat ꝛ Sic ego ante terribile iudiciū illud futurum filij mei precedo cū misericordia mea· Ergo ex pte mea dic illi qui habet coronā·ꝙ quotiēs senserit spiritum solitum et feruorem in se filij mei·super veratum legat ista verba ꝛ Deus pater pui es cū filio et spiritusancto creator omniū rerum·et inter eoꝫ que facta sunt·qui misit benedictum filium suū cum seipo in viscera virginis marie propter nostram salutē· precipio tibi immunde spiritus·vt ad gloriaꝫ eius·et propter preces virginis marie·exeas de ista creatura dei·in noie eius q̄ natus est de virgine iheſus xp̄us vnus de⁹·q̄ est pater et filius ꝛ spūssanctus· ℭ Deinde diceꝫ ex parte mea alteri q̄ habꝫ clipeū· Tu sepe me misisti quasi nunciū tuuꝫ ad deū·et rogaui filiū meū pro te ꝛ Nūc ego rogo te vt tu vadas nūcius meus ad sū

mũ caput ecclesie·quia etiã si sederit ibi lucifer·verba filij mei scõm eius voluntatem perficientur·Cum autez venerit in franciam·Conuentis ante se pauci pibus·dicat in audientia eoꝝz hec verba Deus qui est cũ patre et spirisancto creator oim rerũ ⁊ eorũ que facta sunt· qui dignatus est descendere in viscera virginea·et vnire diuinitatem suam humanitati·non tamẽ separans se a diuinitate·qui fecit sic caritatez suam ad hominem·vt cũ videret lanceã et acutos clauos ⁊ omnia instrumẽta mortis ante se magis voluit mori et omnia horribilia mortis instrumẽta sufferre·neruosqz incidi·manus et pedes pforari·q̃ caritatẽ ad hominez firam relinquere Ipse vos propter suam passionẽ cõungat in vnũ cor·qui hactenus fueratis dissociati Deinde sicut spiritus meus informabit eũ· proponat eis penas inferni·gaudiuz istoꝝ·et retributionem iniquorum·

Xpũs ostendit sponse qualiter anima cuiusdã monachi ꝛuoti purgabatur in vita per infirmitates corporis et ostentꝛbatur eius gloria sub spẽ stelle ante mortem et qualiter anima alterius religiosi alia iam damnata expetebatur a nouẽ demonijs ante principẽ demonioꝝ·et assignatur hic ratio quare mali religiosi tolerant a deo·

Capitulum·xxxv·

Ilius ꝛi loquebatur ad sponsam· A Eidisti animã illius monachi ꝛfuncti in specie stelle·et merito·quia idez in vita sua lucidus et ardens erat quasi stella·quia me pre omni creatura dilexit· vixit et in obseruantia propositi sui Hec etiaz ania ostendebat tibi anteq̃ morerer·in statu illo in quo tunc fuit quãdo monstrabat tibi·et hoc fuit quãdo ipa venit ad vltimũ terminũ vite sue·⁊ quãdo signa egritudinis ꝛmõstrantia mortẽ aderãt Hec ergo cũ ad vltimũ terminuz mortis appropinquaret venit ad purgatoriũm·et istud purgatoriũ erat corpus suuz· Ubi purgabatur doloribus et infirmitatibꝰ Et ideo quasi stella in vase apto ꝛmonstrabat tibi·et hoc fuit quia arsit caritate mea·et ideo est nũc in me ⁊ ego in ea Quia sicut stella si veniret in copiosiorẽ et splendidiorẽ ignem·non vlterius apparet·Sic ipe nunc in me conclusus est et ego in eo·⁊ gaudebit gloria illa ineffabili q̃ nunq̃ finiet·Cum aũt esset in purgatorio suo·tanta caritate adhuc tunc arsit ad me stella ista ⁊ ego ad eaz·q̃ ipa doloris vehementiaz corpis reputauit leuissimam· Cuius leticia in tribulatiõe incepit·et ad perpetuũ gaudiũ excrevit Quod dyabolus cernẽs et in ea aliq̃d iuris sui inuenire volens·propter dilectionem q̃ illa anima ad me habuit libenter alias animas propter eam dimisisset B Alia etiam anima mõstrabat tibi· quã dyabolus nouem iuribus possidet Cuius iudicium quia ostendi tibi prius Ideo eius nũc supplicij ostẽdere volo· sicut coram deo omnia in vno puncto fuerunt·que tamen corporaliter absq̃ prolixitate non possunt preferri nec audiri· Anima ergo illius cuz peuenisset ad supplicij·statim septẽ demões occurrerũt ei ante principem suũ dicẽtes Hec ania nostri iuris est· Primo ꝛmon superbie docebat·Ipa est mea·quia nullum reputauit sibi similem·et super omnes esse volebat sicut ego Secũdus scilicet demõ cupiditatis ait·Ipsa nunq̃ impleri et satiari potuit·sicut nec ego· et ideo mea est·Tercius scilicet demon inobedientie dicebat·Ipsa astricta erat ad obedientiam et disciplinam· sed in omnibus fuit inobediens deo et obediens carni· ideo mea est⁊ Quartus scilicet demon gule ait Ipa temporibus illicitis comedendo et bibendo prout ego ei suasi excessit·⁊ nichil abstinẽtie habere voluit· ideo mea est⁊ Quintus scilicet demon vane glorie dixit·Ipsa cantauit pro va-

na gloria et vano nomine. ⁊ cum aliquā tulum ꝛpimebatur vox eius et attedia batur. tunc ego elevabam eam ad altiora. et occurrens gaudenter iuui eum. ℭ Sextus demon scilicet proprietatis dicebat ⁊ Ipse debuit esse pauper in mundo et nichil proprium habere. sed ipe ecōtra quasi formica. que habere poterat congregabat et irrequisito prelato suo illa possedit et ideo mea est ℭ Septimus demon. scilicet religionis contēptus dicebat. Ipe ex regulari disciplina obligabatur ad seruandum in omnibus actibus suis cōstituta tempora. sed ecōtra quia omnia habuit inordinata ⁊ Bibebat enim et comedebat quando volebat. dormiebat et vigilabat et loquebatur quando sibi placebat. ⁊ omnia absq; regulari disciplina agebat. et ideo mea est. Tunc princeps demonum quasi per exemplum demonstrando dicebat Tu spiritus superbie quia tu possedisti eum extra et intra. ideo ingredere in eum et constringe sic districte. quemadmodum spiritualia si possibile esset q̄ haberent membra et adhererent corporalibus. et compime sic horribiliter vt cerebrū exeat cum oculis. et medulla de compagibus. et omnia membra dissoluant. ℭ Ad scōm id est ad spiritum cupiditatis ait. Tu possedisti eum ad voluntatē tuam et nūq̄ satiabatur. Ideo intra in eū ardore veneno peiori. et plumbo ferventiori. et inflamma eum sic miserabiliter. vt sicut vinū per summitates vitrei vasis quod hz multas fistulas ingrediēs omnia loca occupat ⁊ replet Sic ardor tuus venenatus et plumbeus ingrediatur in omnia membra eius. et ardeat in eis sine fine ⁊ Ad tercium autem id est ad spiritum inobedientie ait. Tu possedisti eum ad omia professionis sue contraria. ⁊ obediuit tibi magis q̄ ꝛo suo Ideo intra in eum quasi gladius acutissimus. et sic ferventer cohereas ei quasi gladius qui infixus esset cordi. qui nec per partē superiorem. nec per inferiorem exiret. sed immobiliter permanens intolerabiliter cruciaret. Ad quartū id est ad spiritum gule ait. Tibi consensit ad omnē intemperantiam. Ideo cōminue eū dentibus tuis et discerpe cor eius. vt cuilibet spirituum iam enumeratorū. scilicet superbie et cupiditatis. inobedientie et gule. vnam partem cordis sui sic possideat et possidendo sic cruciet. vt semp cōminuatur et nunq̄ consumetur. ℭ Ad quintum id est ad spiritum vane glorie ait. Intra in eū et nunq̄ sinas eū habere requiem. pro cantu suo nunq̄ p cedat nisi ve de ore suo Omne gaudiuz et delectatio quam in mudo querebat. vertetur sibi in fletum et miseriam sempiternā ⁊ Ad sextum autem id est ad spiritum proprietatis ait. Intra in eum et vexa eum cum amaritudine. et fac eum carere omibus delectabilibus que desiderabat. et pro eis confusionē menarrabilem ⁊ damnationē indicibilem ⁊ pudorem perpetuum habebit. Ad septimum autem id est ad spirituz contemptus religionis ait. Quia omia tempora sua inordinata habuit. Ideo vnum tempus adueniet ei quod nunq̄ termiabitur. in q̄ frigus ⁊ ardorem patietur sine fine Tūc mox in ipo momēto ante principē demoniorū. duo spiritus apparuerunt dicentes. Etiā nos in hac ania habemus partem. ⁊ primus dixit Ipe fuit sacerdos et nō vt sacerdos vixit. ideo ps mea in ea est Scōus demon ait Ipe habuit quoddam fundamentum in capite suo in quo corona glorie stare debuisset. et hanc nō habuit. ideo mea est Respōdit princeps Pro honorifico noie sacerdotis. mutet sibi nomē et vocet sathan. Pro corona glorie quam cōtempsit habere. ponatur ibi maledictionis obprobrium. ⁊ deiectio sempiterna. ℭ Deinde loquebatur dominus ad sponsaz. Ecce sponsa mea qualis remuneratio et q̄ dissimilis Ambe iste anime vnius fuerunt pro-

fessiõis·sed in remũeratõne nimis multum inequales· Nunquid scis tu quare ista ostendo tibi? Certe vt boni roborẽtur·et vt mali scientes iudicium suum a malis resipiscãt·Vere dico tibi q̃ homines illius professionis·multũ auerterũt se a me Sicut per exemplum poteris intelligere Ego suꝫ similis patrifamilias· qui assumpsit sibi operarios·quibus cõmisit fossorium ad fodiendumꝫ terram·et scopam ad eiciendumꝫ eam ꝛ fossis·vas ad portandũ Tandem ipi operarij contemnentes preceptum domi·reportauerunt illa vtensilia domino suo·et dixerũt Fossorium minus acutuꝫ est·et terra satis arida·et non sufficimus laborare in ea·Scopa nimis tenuis est·et non valet continere terram Vas nimis graue est·ideo nobis ad portandum nimis onerosum est ¶ Sic faciunt isti professores michi·Ego nãq̃ cõmisi eis quasi laboratoribus fossorum·id est dedi autoritatẽ predicandi verba mea·et potestatez fodiendi corda terrena timore meo Sed hoc fossorium nunc deiciunt et assumunt nouũ·quia verba mea et institutionem meam vertunt ad alleuiationemꝫ corporis·vt placeat hominibus ꝛ crescãt in diuitijs·dicentes corda hominũ nũc dura sunt·et verba domini minus acuta sunt ad excitandũ ꝛuotionem· ꝛ ideo placabilia ꝓponũt hominibus·Justiciã meam occultãt·peccatũ increpare dissimulãt·ex quib9 fiducialiter faciũt auditores in peccatis quiescere· et de factis suis remisse penitere·Secundo cõmisi eis scopam qua eiicerent terraꝫ ꝛ fossa· id est vt humilitatem et paupertatez diligerent Sed hec est eis nunc nimis tenuis·dicunt enim· Si nichil habere voluerimus vnde tũc viuemus? Si ex toto abiecti fuerimus a quibus tunc colligemur? Sic ergo falsa fiducia decepti tanto nunc alios in superbia excedunt· quanto pre alijs deberent esse humiliores. ¶ Ego etiam dedi eis quasi vas ad deportandũ terram·id est vt haberent abstinentiaꝫ delectabiliũ corporis·Sed hoc ad petras meos proiecerũt dicentes· Si in tali labore sicut patres vixerunt volumus viuere deficiemus· et in tali abstinẽtia omino cõtemnemur Si in tali destrictione non prevalem9· Sic igitur omnia religionis et ꝓfessionis bona sunt eis grauia· et illa que eis placent faciunt· ¶ Quod autem ego facturus sum·cuius instrumenta proiiciũtur·et labor recusator Vtiq̃ dicam eis Viuite scõm voluntatẽ vestraꝫ et laborate laborem vestruꝫ propriũ·et reperietis fructum vestrũ·habete honorez mũdi pro honore eterno·diuicias mundi ꝛ amiciciam eius pro eternis·voluptatez mũdi pro dulcedine que nunq̃ terminatur· ¶ Ego iuro in veritate mea· q̃ si non fecissem propter duo bona propter que sustineo eos·non vna domus eoruꝫ staret erecta·Primũ est matris mee oratio q̃ cũ patrono eorũ incessanter orat· Scõm est mistica mea· quia q̃uis propter maliciam eorũ non teneor eis aliquã misericordiã facere Attamẽ propter dona offerentiũ que placent michi·patior eos Jp̃i em̃ sunt quasi instrumẽta q̃bus alij proficiũt·Ex eorũ nẽpe predicatiõe et cantu·q̃nq̃ alij crescũt ad ꝛuotionẽ· et ad occasionẽ bñ ꝓficiendi· sed seipos in ꝓfundũ deiiciunt·q; seruiũt quasi serui ad lucrũ nõ eternitatis· Vere serui sunt·ꝛ paucissimi inueniuntur alij ꝛ tam pauci·q̃ vix vnus reperitur in centuꝫ·

¶ Declaratio· ¶ Apparuit anima induta scapulari·ꝛ mirabiliter in omnib9 mẽbris ꝛformata Tũc xp̃us dixit Quidã populus erat audiẽs filios israel vbi q̃ habere victoriã·timensq̃ subiici ip̃is· misit legatos suos hñtes antiq̃s calceos in pedib9 ꝛ panẽ veteratuꝫ in peris· vt mẽtiendo simularẽt se eẽ ꝛ remotissimis ptib9 Quapropter cognita veritate redacti sunt in perpetuam seruitutez Sic multi religiosi simulãtes quod nõ sunt·

et seruientes mundo sub habitu religionis·excluduntur ab illa eterna hereditate·De talibus est iste·cuius animam dyabolus nouem uiribus possidet· Primum est quia superbiendo prefert se ceteris·ostendendo se professorem virtutū cum sit vicijs plenus·Scōm est quia ꝛ sideratꝰ illa que videt· necessarijs nō cōtentꝰ Terciū est qꝛ in hijs obedit q̄ eū ꝛ lectāt·ea vero q̄ nō ꝛlectāt aut facit muitꝰ·aut q̄rit occasionē fugiendi· Quartū est qꝛ delectatur in intemperantia· socius illorum de quibus dicitur· quoꝝ deus venter est·Quintuꝫ est·quia querit laudari ab hominibus et non a deo· Ideo predicat sublimia·cantat altisona· singularia operatur· Sextum est· quia gloriatur in superfluis ꝛ habitu peregrino·cuius proprium ꝛberet esse ipa vera pauptas· ℞ Septimū est quia nulla seruat tempora·sed regit se scōm flatū carnis sue·Octauum est qꝛ impudice ꝛ frontose accedit ad altare meuꝫ· sanctificans ꝛ absoluens alios· ipe vinculo dignus et reprehensione·Nonum est quia indigne portat signū glorie ī capite suo· confederatꝰ hosti meo·Ideo nisi se emē dauerit·ꝓpinabitur sibi ꝛ iustitia mea· Respondit illa O domine mi Ihe dicit missas et predicat· et predicatio eius sapit multis·Unquid potest esse nisi a spiritu tuo·Cui deus· Est inquit de spiritu meo·sed quando ipe nō ea caritate· nec intentione predicat qua verus predicatoꝛ predicare debet Nec sequit effectū predicationis·tūc spiritus neq̄ operatur in eo·quia masticat stramen et sugit caudam serpentis·queritq̄ floꝛes perituros· Tunc ait illa O domine non intelligo quod dicitur·Ihe domine mi dignare exponere quid significat· Cui dominus·Ipse inquit tūc masticat stramen·quando non sapit ei ille panis eternus·q̄ nō intrat in coꝛ diuina sapientia que dicit venite ad me humiles ꝛ ego reficiam vos·Tunc vero sugit caudā serpentis·quando non sapit ei potus diuine intelligentie sed prudentia dyaboli· que dicit comedite et aperientur oculi vestri Tunc quoq̄ floꝛes querit perituros· quando nō curat fructum eterne dulcedinis·sed cōtinue habet in oꝛe verba mundi ꝛ verba carnis·

Xpūs reuelat sponse· qualiter propter tria bona que erant in cordibus vacuis et mundissimis apostolorum missus fuit in eos tripliciter spūs sanctus· et qualiter in homibus plenis cupiditate luxuria et superbia nō ingreditur spiritussanctus Et q̄ xpūs primo vult vinum suū id est verba sua istius libri propinari amicis suis qui ea publicabunt alijs postea·

¶ Capitulum·xxxvj·

Ego qui loquoꝛ tecum sum ille qui tali die sicut hodie· misi in apostolos meos spiritumsanctū meū Qui venit ad eos tripliciter ℟ Primo quasi torrēs Secundo quasi ignis Tercio in specie linguarum·Uenit autē ad eos ianuis clausis·quia soli erant ꝛ quia tria bona habebant Primo enim habebant omnē volūtatem tenendi castitatē· et continenter in omnibus viuere. Secundo habebāt humilitatem precipuam Tercio totum desiderium ad ꝛum·quia nichil nisi ipm ꝛsiderabāt·Isti erāt quasi tria vasa mūda sed vacua· Propterea venit spūssanctus et replenit eos· Uenit autez quasi torrens·quia omēs artus ꝛ oia membra eorū·delectatione diuina et consolatiōe replenit·Uenit quasi ignis·quia feruoꝛe diuini amoꝛis sic incendit coꝛda eoꝝ· vt nichil diligerent nisi ꝛum·nichil timerent nisi eū Tercio vēit in specie linguarū·quia sicut lingua intus est in oꝛe nec tamen nocet oꝛi· sed magis ad loquendū proficit Sic spiritussanctus intus mania eoꝝ erat·qui eos nichil desideraꝛe faciebat nisi me· qui etiā eos sapiētia

diuina loquaces fecit Cuius virtute tā
q̄ officio lingue omnem veritatē loque
bantur· B Ergo quia ista vasa va
cua erant propter desiderium· dignum
fuit vt veniret ad eos spiritussanctus ꝛ
Non em̄ ingredi potest ad eos q̄ imple
ti sunt ꝛ pleni Qui aūt impleti sunt· nisi
illi qui omni peccato et spurcicia pleni
sunt? Ipsi enim sunt quasi tria vasa pessi
ma· Primū est plenum quasi fetidissimo
stercore hominū· quod propter pessimū
fetorem nullus potest odorare· Secun-
dum est plenū quasi vilissimo spermate·
quod nullus propter amaritudinē gusta
re potest· Tercium est plenū quasi cor-
ruptissimo sanguine et sanie· que nullus
potest videre propter abhominationem·
Sic mali pleni sunt mūdi ambitione et
cupiditate· que fetent in conspectu meo
et sanctor meorū· ꝛterius q̄ stercus ho
minū· Quid sunt oia tpalia nisi sterc⁹?
Hoc pessimo stercore cito perituro mi-
seri ꝛlectantur· In scdo vase est nimia
luxuria et incōtinentia in omibus operi
bus· hec autez amara est michi ad gustā
dum quasi sperma· Mō em̄ potero susti
nere tales· ꝛ min⁹ p grām meā ingredi
ad eos· Quo em̄ ego va mūdicia ad tā
immūdos ingrediar? Quo ego ignis ip
se vere dilectiōis inflāmare eos· q̄s tam
prau⁹ ignis luxurie inflāmat· Terciū est
superbia ꝛ arrogantia eor Ipa quippe est
quasi sanguis corruptus ꝛ sanies· Ipsa
est que hominē in bonis corrūpit intus
et exterius· aufert grām datam a deo· et
reddit hominē abhominabilē deo et proxi
mo Qui aūt sic impletus fuerit· grā spi-
ritussancti impleri nō poterit C Ego
aūt sum quasi hō habens vinum venale
Qui cum propinare voluerit· dat p̄mo
amicis suis et familiarib⁹ ad gustandū·
deinde preconis voce mittit suos clamā
tes· gustavim⁹ vinū quia bonū est Om
nes ergo q̄ volūt accedant Sic ego ha-
beo vinū optimū· id est dulcedinem illā
que ineffabilis est· hanc ego quibusdaz
familiarib⁹ meis propinaui· auditis ver
bis meis que de ore meo procedunt In-
ter istos proclamatores qui vinū gusta
bant erat iste qui venit ad me hodie· ha
bēs quasi tria receptacula implēda· Ve
nit em̄ habēs volūtatem continendi se
ab omi vanitate· voluntatē ad omnē hu
militatē· ꝛsideriū ad oīe q̄d michi pla
citū est· Propterea impleri vasa sua hodie·
Primo nāq̄ fiet sapientia spūaliū lucidi
or ad intelligendū· ꝛ aptior ad ruminan
dū q̄ prius Scdo impleri eum caritate
mea· qua feruentior fiet q̄ prius ad oīe
bonum Tercio ꝛdi ei timorē discretio
rem· vt scilicet nichil timeat nisi me et q̄
michi placita sunt· Ergo vt etiam alijs
clamare sciat dulcedinē vini mei· audiat
verba mea que locutus sum et que scrip
ta sūt· vt audita caritate mea ꝛ iusticia·
tanto fiat in clamādo solicitior· q̄ diligē
tius vini dulcedinem gustat D Be
claratio· Hic frater dīam Birgittam
ad sanctū iacobū sequebat· qui in spū vi
dit dominā Birgittam quasi septē coro-
nis coronatam· Videritq̄ solē totū deni-
gratum· qui miratus audivit vocē clare
dicentē· Sol iste obscuratus significat
principez terre vestre· qui sicut sol fulse
rat erit despectissimus per obprobrium
hominū· mulier q̄ ista quā cernis habe-
bit spicā septiformis gratie dei· quā signi
ficant septez corone quas vidisti· ꝛ hoc
erit tibi signum q̄ tu sanaberis ab infir-
mitate ista· et reverteris ad tuos· et ele-
vaberis ad altiorē gradum Qui rediēs
factus est abbas proficiens de virtute
in virtutem·

Verba virgis ad spō-

sam· qualiter ipsa virgo a qnadruplici
genere hominum salutatur scilicet a ve
ris amicis suis ex caritate et ab alijs ex
timore pene· a reliqs vt ditēt· Ab alijs
vo ypocritis ex p̄sumptiōe venie· prima
duo genera remūerant spūaliter· terciū
tempaliter· quartum abhominabile est·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Capitulum·xxxvij·

Oria loquitur Quatuor genera hominū sunt qui me salutāt ¶ Primi sunt· qui omnem voluntatē suam ⁊ cōscientiam suā relinquūt in manus meas· ⁊ quidqd faciunt totū faciunt pro honore meo· horuz salutatio est michi q̄si potus suauissimus et dilectabilis· ¶ Scōi sunt qui timent penā ⁊ ex timore abstinēt se a peccato· hūjs ego do si in lautē mea pseuerauerint diminutionē praui timoris· ⁊ augmentationē vere caritatis et scientiaz· qua discant rationabiliter ⁊ sapienter dīm diligere ¶ Tercij sunt q̄ satis in sublimi eleuant laudem meā· sed nulla alia intētione et affectu· nisi vt honor temporalis et vtilitas transitoria eis accrescat· Et ideo sicut dñs cui aliquod munus mittit· et ipse remittit munanti equipollens aliquid Sic ego quia ipi temporalia petunt· nec aliquid carius desiderant· propterea do eis qd volunt et remunero eos in presenti· ¶ Quarti sunt qui simulant se esse bonos· et tamē peccatū habēt in delectatiōe peccant em̄ occulte cū possunt· Ne videantur ab hominibus cogitātes sic secū Ipa em̄ virgo maria pia ē· et mox vt inuocata fuerit impetrat veniam· Horum clamor sic placet michi· sicut vas quod exterius ē argentatū ⁊ intus plenū fetidissimo stercore· qd nullus potest odorare Tales sunt quidam per pessimā voluntatem peccati·

Xpūs dicit sponse· qp duo sunt spūs· scz bonus et malus signa aūt spiritussancti sunt dulcedo mētis et gloria· et signa mali spiritus sunt anxietas et inquietudo mentis procedens ex cupiditate vel ira·

¶ Capitulum·xxxviij·

Elius loquitur sponse dicēs· Spūs bonus est in corde hois qd est spūs bonus nisi deus· qd est deus nisi gloria ⁊ dulcedo sanctorum? Ipse deus est in eis ⁊ ipi in eo· ⁊ tūc omne bonū hūt cuz habēt deū· sine quo nichil ē bonū· Deo q̄ hūt spm̄ dei· habēt ⁊ deū et omnē militiā celi ⁊ omne bonū· Similē et quicūcz habent spm̄ malus in se· habēt omne malū in se· Quid em̄ ē spūs malus nisi dyabolus? Quid vo dyabolus nisi pena ⁊ omne malus? Ergo q̄ habet dyabolū hz in se penam ⁊ omne malū· Sicut aūt bonus hō nō sentit vñ vel quo spūs sancti dulcedo ingerit se menti eius· nec pfecte eā in pūti gustare pōt· licz gustat ptez Sic hō malus cū angustiat cupiditate Cū anelat ad ambitionē· cū mordetur ira· aut inquinat luxuria et ceteris alijs vicijs· pena dyaboli est et indiciuz eterne inq̄etudis· licz in pūti vt ē ppēdi nō possit· ve hūjs q̄ huic spūi adherent·

Videbat sponsa demonem producentem in diuino iudicio septem libros ptra quandā animā cuiusdaz militis defuncti· sed angelus bonus pour it pro ea vnū libz· q̄ anīa nō damnabat eternaliter· quia demone ignorāte penituit in fine in cogitatu intrinsecus Contemnat tū propter peccata ad· ix· penas sustinendas in purgatorio vsqz ad diem iudicij· quia tamdiu desideranerat in corpore viuere sed reuelantur a xpo tria remedia ppter q̄ possit añ liberari ⁊ remittunt ei statim tres de p̄dictis penis p̄cibus virginis ⁊ sanctoz Supplicatio vo angeli boni p ea nō statim exaudit· sed differēdo ad tp̄us ponit eam xpūs in deliberationē· ¶ Capitulum·xxxix·

Demō quidā appuit in diuino iudicio· q̄ tenebat q̄ndaz aiaz cuiusdā defūcti tremulā· i modū cordis tremli A Qui demō tūc dixit ad iudicē Ecce preda Angelus em̄ tuus ⁊ ego sequebamur aiaz istā a principio suo vsqz ad finē· sed ipe ad custodiendū ego aūt ad nocendum· ⁊ ambo venabamur eā quasi venatores· Sed tamē ipsa in fine incidit in manus meas Ad quaz

lucrandum michi · ego ira cupidus sum et impetuosus · quēadmodum torrēs cadēs ꝛorū · cui michil resistit nīſ quoddā retentaculuz hoc est iusticia tua · que q nondū probata est ꝓtra animā istā · Ideo adhuc nondū secure possideo eaz · Ego etiam ꝛidero eā tam feruenter quēadmodū anial cōsumptū inedia qđ ꝑ fame comedit etā membra sua Ergo quia iustus iudex es iudica sup eam iustū iudicū Respondit iudex · Quare magis incidit in manus tuas · ꝛ cur tu ꝓpinquior ei fuisti q̄ angelus meꝰ ? Rndit demon q peccata sua plura fuerūt q̄ opera bona · Rndit iudex ostendē qualia · B Respondit demon Ego habeo vnū librum plenū peccatis suis · Et iudex quale ē nomen huius libri · Respondit ꝛmon · hui nomē est inobedientia · in quo libro sunt septē libi · et quilibet hz tres columnas Quelibet aūt colūna habet plusq̄ mille verba sed nulla minꝰ q̄ mille · quedā vero multo plura · Respondit iudex · dic nomia istoꝝ librorū · quia licz ego oia scio · tamē vt alijs innotescat volūtas tua et bonitas mea · volo vt loquaris · Rndit ꝛmon · nomē primi libi est supbia · et in hoc sunt tres columne · Prima est superbia spūalis in conscientia sua · quia superbiebat ꝛ bona vita q̄ credebat se habere alijs meliorē Superbiebat etiaz ꝛ intelligentia sua et conscientia sapientiori alijs Scōa colūna erat · quia superbiebat ꝛ bōis sibi datis · ꝛ ꝛ famulis ꝛ vestibus et ꝛ alijs rebus · Tercia erat q superbiebat in pulcritudine membroꝝ et de propagine nobili · ꝛ in operibus suis · et in hijs tribus columnis erant infinita verba · prout tibi melius cognitum est · C Scōus liber erat cupiditas sua · hec autē habebat tres colūnas · Prima erat spiritualis · q cogitauit peccata sua non esse ita grauia sicut dicebatur · et indigne desideranit celeste regnum · quod nō ꝛbetur alicui nisi perfecte mūdo · Secundo quia plus desideranit in mundo q̄ necesse erat · et voluntas sua fuit ad hoc solum vt extolleret nomen suum et progeniem · ad hoc vt heredes suos non ad honorem tuū · sed ad honorem mūdi nutriret et magnificaret eos Tercia columna fuit · q cupiebat honorem mundi et super alios esse · et in hijs prout tibi melius cognitum est innumerabilia sunt verba · quibus requirebat fauorem et beniuolentiam · quibus etiā temporalia sibi acquirebat · Tercius liber est inuidia · hic habz tres columnas Prima fuit in mente · qua inuidebat eis occulte qui plus habebāt · ꝛ magis prosperabantur q̄ ipse · Secunda q recepit ex inuidia res eorū qui minus habebant q̄ ipe · et magis indigebant · Tercia q ex inuidia nocuit proximo occulte per sua consulia · et etiam publice tam v bo q̄ facto · tam p se q̄ per suos · ꝛ etiam alios ad similia incitauit · D Quartus liber est auaricia · in qua erant tres columne · Prima erat auaricia in mente · quia nolit alijs dicere ꝛ hijs que sciebat · vnde alij recipissent consolationez et profectum · cogitans sic secum · Que michi inde vtilitas · si tali vel tali dedero hoc consilium ? Que michi remuneratio · si ei in illo consilio vel verbo profuero · et sic indigens afflictus recedebat ab eo · non edificatus vl' instructus Cum bene potuisset ab eo si voluntas affuisset edificari · Secunda columna erat · q cum pacificare poterat discordātes · noluit hoc facere · Cum etiam poterat consolari turbatos non curauit · Tercia columna erat auaricia in bonis suis · eo q si vnum denarium dare debebat pro nomine tuo anxiabatur et grauabatur · et pro honore mundi libenter daret centum Jn hijs autem columnis sunt infinita verba prout melius tibi cōstat · Omia em̄ scis et michil a te occultari potest · sed ideo me compellis loqui ex tua potentia · quia alijs prodesse vis ·

C Quintus liber est Accidia ·

et ista habet tres columnas ¶Primo q̄ in opere accidiosus erat ad operandū bona opera ad honorem tuū·id est ad mandata tua ¶Az pro quiete corpis sui amisit tempus suū·Corporis em̄ sui vtilitas et voluptas erant sibi carissima· Scōo accidiosus erat in cogitatione·qū enim spūs tuus bonus immisit cordi eius conpūctionē·vel aliquā spūalem intelligentiā nimis sibi longū videbat·et subtrahit mentē suam a cogitatiōe spūali·z omne gaudiū mūdi videbat sibi ꝛlectabile et suaue·Tercio erat accidiosus in ore·id est in orando z in loquendo que vtilitas aliorū et honoris tui erāt·ferues autem erat ad scurrilia verba·quāta autē verba iste columne habebant et q̄ innumerabilia sunt· tibi soli cognitum est·z

¶ Sextus liber erat ira· Hic habebat etiam tres columnas ¶Prima q̄ irascebatur proximo suo ꝛ illis reb⁹·que sibi nō erant vtiles· Scōa colūna erat q̄ lesit primū in ope ex ira sua·qnq̄ etiā in ira alienādo sua· Tercia q̄ ex ira turbabat proximū

E Septimus liber erat voluptas sua·que etiā habebat tres columnas ¶Prima erat q̄ indebite z inordinate effundebat semen suū· Nam licet cōiugatus erat et ab aliarū mulierū macula segregatus·tamē p̄ amplexus et ỽba inepta et etiā per gestus impudicos· effundebat semen suum modo indebito z Scōa colūna erat q̄ nimis procax erat in verbis Inducebat em̄ nō soluz vxorem suā in maiorē ardorē libidinis·ymo etiam alios ad audiendū z cogitandū scurrilia· mltociēs p̄ verba sua attraxit Tercia columna erat·q̄ nimis ꝛlicate nutriebat corpus suū· ꝓparādo sibi lautiora et plura fercula·ad delectationez maiorem corpis·et ad laudē hominum vt vocarēt magnus·plus aūt q̄ mille ỽba sunt in istis columnis·sedēdo in mensa longiori tempe q̄ debebat·non attendens tempus sibi datū·loquendo ineptius·recipiendo plus q̄ natura volebat z

Ecce o inter liber meus totus completus est·adiudica ergo michi hāc animaz

G Tunc autē silente iudice mater misericordie appropinquās·que videbat q̄ si remotius stare dixit·fili mi·Ego volo disputare de iusticia cū dyabolo isto Cui respondit filius Carissima mater·quādo ꝛmoni nō negatur iusticia· quō tibi possit negari que es mater mea z domina angelor? Tu etiā oia potes z omnia scis in me·sed ideo loqueris vt alijs innotescat dilectio mea· Tūc mater loquebat ad dyabolū· Precipio tibi dyabole·q̄ respondeas michi ad tria q̄ quero a te·sed licet inuitus feceris·ex iusticia tamen teneris q̄ ꝛmia tua sūz· Dic michi Quid tu scis oīs cogitatiōes hominis? Dyabolus aūt respōdit· Nō nisi illas solūmodo q̄s ex exteriori opatione homis·et ex dispositione eius perpendere possum·et illas quas ego ꝑsonaliter immitto cordi eius·q̄ licet ego perdidi dignitatē meā· tamen ex subtilitate nature mee adhuc remānsit michi sapientia tanta·q̄ ex dispositiōe hois intelligere possū statū mētis·sed bonas cogitationes homis cognoscere nō possum· Dixit aūt tunc pia ỽgo scōo ad dyabolum· Dic michi dyabole licet inuitus·q̄ est illa res que pōt ꝛlere scripturā de libro tuo? Rndit dyabolus Michil eā delere pōt nisi vnū·hoc est diuina caritas Quicūq̄ em̄ eā obtinuerit in corde quātūcunq̄ peccator sit·statim delet q̄ de illo scriptum erat in libro meo·

H Dixit etiam ỽgo tercio Dic michi dyabole Quid aliquis est tam immūdus peccator et tā auersus a filio meo·q̄ nō possit redire ad vemā·q̄diu viuit i mūdo? Respōdit dyabolus· Nullus est tā peccator·q̄ nō possit reuerti q̄diu viuit si voluerit·Quādo em̄ quis quantūcunq̄ peccator mutat suā voluntatez malā in bonā·et cōceperit diuinā caritatē·et in hac stabilis stare voluerit·non omēs ꝛmones eum tenere possunt·Tūc istis

auditis mater misericordie ait ad circũ-
stantes·hec anima in fine vite sue ꝓver
tit se ad me et dixit·Tu mater mie es ⁊
miseratrix miseroꝝ·Ego indignus sum
rogare filiũ tuũ·quia peccata mea gra-
via sunt et multa nimis·et ego multũ ꝓ
uocaui eũ ad irã·diligẽdo magis volup
tatẽ meã et mundũ·q̃ deũ creatorẽ meũ
Ideo rogo te miserere mei·quia tu nul-
li petenti te negas miam·Et ideo ego cõ
uerto me ad te ⁊ promitto tibi·q̃ si vix-
ero volo emendare me·⁊ voluntatẽ me
am ad filiũ tuũ cõuertere·⁊ nichil aliud
ad nisi ipm diligere; Sed sup omnia do
leo ⁊ ingemisco·q̃ nichil boni feci ad ho
norem filij tui creatoris mei·Ideo te ro
go pissima dña miserere mei·q̃ ad nul-
lũ nisi ad te habeo fugere· Talibus ver
bis et tali cogitatione· venit in fine ista
anima ad me·nunqd nõ eam audire de-
bebam? Quis enĩ si toto corde et tota
emendationis voluntate aliũ rogat·nõ
exaudiri meretur? Quanto magis ego
clamãtes audire ꝺeo que sum mater
misericordie· ℣ Respondit dyabo-
lus·de tali volũtate ego nichil scim·sed
si est sicut dicis proba apta ratione Re-
spondit mater· Indigñ es vt tibi respõ
deam·Verũtamẽ quia ad alioꝝ ꝓfectũ
hoc fit qõ ostendi·Ideo respondeo tibi
Tu miser diristi prius·q̃ de libro tuo ni-
chil ꝺelere põt scripturã nisi diuina cari-
tas·Et tunc cõuersa virgo ad iudicem
dixit·Ergo fili mi aperiat librũ suũ dya
bolus ⁊ legat·⁊ videat si omia ibi cõple
te scripta sunt·vel si aliquid forte deletũ
est Tũc dixit iudex ad dyabolũ·vbi est
liber tuus? Et dyabolus respondit In
ventre meo Cui dixit iudex Quis est vẽ
ter tuus? Respõdit dyabolus memoria
mea·Sicut enĩ in ventre est ois immũ
dicia et omnis fetor·sic in memoria mea
est omnis malicia ⁊ neqcia·que quasi fe
tor pessimꝰ fetent in cõspectu tuo· Quã
do enim recessi a te ꝑ superbiam meã et a
luce tua·Tunc inueni michi omnẽ mali
ciam·⁊ obtenebrata est memoria mea in
bonis ꝺei·⁊ in hac memoria mea est scrip
ta omis nequicia peccatoꝝ Tunc iudex
dixit ad dyabolũ·ꝓcipio tibi dybole vt
videas diligenter ⁊ inqras in libro tuo
quid scriptũ est ⁊ qd abrasum est de pec
catis istius anime·et dic publice· Respõ
dit dyabolus Ecce video in libro meo·
et alia video scripta q̃ non cogitaui Vi
deo enĩ illa septez esse ꝺeleta·et nichil re
manet in libro meo ꝺe eis nisi peripsima
℟ Postea iudex ait ad illũ bonũ ange
lũ qui astabat·Vbi sunt bona opera isti
us anie? Qui respondit· Domie omnia
sunt in prescientia tua et noticia·pñtia ꝑ
terita et futura Omia scimus in te et vi
demus,et tu in nobis Nec necesse ẽ no
bis tibi loqui· quia omia scis·Sz quia
caritatẽ tuã ostendere vis·Ideo insinu
as voluntatẽ tuã qbus tibi placet Ego
namq̃ a principio quo anĩa isti fuit cũ
corpore iũcta·fui semp cũ eo·Ego etiaz
scripsi vnũ librũ ꝺe bonis suis·Si autẽ li
brum istũ audire volueris in potestate
tua est·Respondit iudex Nõ possum iu-
dicare nisi auditis pꝝ et cognitis·bõis
et malis·Quibꝰ iuste pensatis·sicut tũc
iusticia exigit scõm ea ꝺeꝛ iudicari·sive
ad mortẽ sive ad vitam·Respõdit ange-
lus·Liber meus est obedientia sua qua
obediuit tibi·et in hoc sunt septẽ colum
ne·Prima est baptismus Scõa est absti
nentia sua in ieiunio·et ab illicitis ope-
ribus et peccatis·et etiaz a voluptate ⁊
temptatione carnis sue·Tercia colum-
na erat oratio et ꝓpositum bonũ qõ ad
te habuit·Quarta columna erat opera
sua bona in elemosinis ⁊ alijs operibus
misericordie·Quinta columna erat spes
sua ad te·Sexta erat fiꝺes·quã sicut xpi
anus tenuit·Septima erat diuina cari
tas· ℣ Quibus dictis dixit iteruz
iudex ad illum angelũ bonũ·Vbi ẽ liber
tuus·Ille aũt respondit In visione ⁊ ca
ritate tua domine mi·Tũc maria exꝓ-
brando dixit ad dyabolũ·qũo custodisti

libruz tuū·et qūo ꝛletū ē ab eo illud qō in eo scriptū erat? Tūc dyabolus dixit Ue ve quia decepisti me· Deinde dixit iudex ad pīssimā matrē suā·Tu vere rationabiliter obtinuisti in hac questione sententiā·z lucrata es aiam istā cū iusticia·Deinde dyabolus clamauit Ego p dīdi,ego victus sum·sed dic michi iudex q̄diu tenebo istā aniaz p peripsimatibꝰ istis? Rn̄dit iudex Ego indicabo tibi·libri em̄ apti sūt z lecti Sz dic michi dyabole licet ego oia sciaz·Utrū hec aia dz intrare celū scōm iusticiā an nō? Ecce em̄ pmitto te videre z scire modo veritatē iusticie Rn̄dit dyabolus Justicia ē in te·q̄ siquis decesserit sine mortali peccato nō intrabit penas inferni·z quicūcūqz hz diuinā caritatē de iure tenet habere celū Ergo q̄ania ista non ꝛcessit in mortali peccato z habuit diuinā caritatē·digna est accepta prius purgatione sua intrare celū· M Rn̄dit iudex ergo quia modo aperui tibi intellectū·et permisi te videre lumē veritatis et iusticie,Dic audientibus quibus michi placet·qualis debet esse iusticia istius aie? Rn̄dit dyabolus·vt purgetur taliter q̄ nō sit in ea vna macula·quia licet adiudicata est tibi ex iusticia·tamē adhuc immūda est.nec q̄uenire pōt ad te nisi perfecta prius purgatiōe Et quia tu iudex quesiuisti a me Nūc etiā ego quero a te·quomodo purgari et q̄diu in manibus meis esse debeat? Respōdit iudex Tibi precipit dyabole vt nō intres in eaz nec absorbeas eam in te·sed debes eam purgare vsqzquo fiet mūda et immaculata,z Ipa enim scōm modū culpe patietur penam suaz,z Tripliciter enim peccant in visu·tripliciter in auditu·tripliciter in tactu·Et ideo tripliciter debet puniri in visu·Primo enim ꝛbet videre personaliter pctā sua et abhominationes· Scō debet videre te in malicia tua· et interribili ꝛformitate tua·Tercio ꝛbet videre miserias et penas terribiles aliaz animarū Similiter affligatur tripliciter in auditu·Prīo nāqz audiet ve horribile· quia audire voluit laudem propriā z delectabilia mundi·Secūdo ꝛbet audire horribiles clamores ꝛmonū z irrisiōes Tercio audiet obprobria et intolerabiles miserias·quia audiuit magis et delectabilius mundi amorē et fauorē q̄ dei· et quia ferentius seruiuit mundo q̄ ꝛo suo· D Tripliciter etiam affligat in tactu·Primo quidē ardeat ardentissimo igne interius et exterius· ita q̄ non minima macula sit in ea que nō purget igne Secūdo patiatur frigus maximū· quia ardebat cupiditate sua·et frigidus erat caritate mea· Tercio erit in manibus demonū·vt non sit aliqua quantūcunqz minima cogitatio nec minimū v̄bum quod non purget·donec fiet tanq̄ aurum quod in fornace et formella purgatur·ad voluntatē possessoris· Tunc iterum ait dyabolus q̄diu erat ista anima in pena ista· Respondit iudex·q̄diu voluntas sua fuit viuere in mundo· Et quia ipa talis erat q̄ libenter vixisset in corpore vsqz ad finem mūdi Ideo pena ista tenetur durare vsqz in finem mundi Hec em̄ est iusticia mea·q̄ quicunqz habet diuinā caritatem ad me·z omi desiderio desiderat me·cupiens esse mecuz et separari a mūdo·Iste talis sine pena tenetur habere celū·quia examiatio pītis vite est purgatio sua· Qui autem timet mortem propter acerbā penā mortis·et propter penā futurā·et vellet ideo longius viuere vt emendaret se·Iste tenet habere leuē penam in purgatorio· Qui vo voluntatē hz viuere vsqz in diē iudicu·licet nō peccet mortaliter· ꝓpter voluntatē tñ ꝓpetuā viuēdi quā hz· tenet hr̄e penā ꝓpetuam vsqz ad iudiciū· O Tūc respondēs pīssima mat dixit·Bñ dictus sis tu fili mi pro iusticia tua q̄ est in omni misericordia·licet enim nos omnia videmus et scimus in te,z Attamen ad aliorum cognitionē·dic quale reme-

dium adhiberi ꝛbeat quod minuat tam longum tempꝰ pene·et quale ad hoc ꝙ extinguatur taz ſeuus ignis·et quomodo etiam liberari poſſit iſta anima a manibus demonum? Reſpondit filius Tibi nichil põt negari qꝛ tu miſericordie mat es·et miſericordiam ꝛ conſolationẽ omnibus procuras et inquiris· Tria enim ſunt que faciunt minui tam longũ tempus pene·et extingui ignem· et liberari de manibus demonũ? Primum eſt· ſi ꝙ aliquem reddant̃ ea que iniuſte ab alĳs abſtulit et extorſit·vl' reddere iuſte alĳs tenebatur·hoc em̃ eſt iuſticia vt taz diu anima purgetur· donec illa que iniuſte per eam oblata ſunt· reſtituant̃ vſq; ad nummũ quadrantez·aut per preces ſanctorum·aut per elemoſinas et opa amicorum·vel per purgationez ad hoc dignam? Scõm eſt copioſa elemoſina· per hanc enim extinguitur ignis? Tercium eſt corporis mei oblatio in altari ꝓ eo· et amicorum meorum preces· Hec autẽ ſunt tria que liberabunt euz ab illis tribus penis· ℣ Reſpondit iterũ mater miſericordie·Quid ergo valent ſibi nũc opera bona que fecit ꝓ te? Reſpõdit filius·Non ideo queris quia ignoras cum omia ſcis et vides in me·ſed hoc inquiris vt alĳs caritatẽ meam oſtendas· Certe non aliquid minimũ verbũ· nec etiam minima cogitatio quã ad honorez meum cogitauit·erit ſibi ſine remuneratione·Quia omnia quecũq; fecit ꝓ me ſunt modo ante ipſum·et in pena ſua inde habet refrigerium· inde ſolatiuz·Inde leuiorem ſentit ardorem ꝙ aliter ſentiret·Poſtea iterum loquebatur mater ad filiũ dicens·Quare eſt hoc·ꝙ hec anima ſtat immobilis quaſi que nõ mouet manus nec pedes contra inimicos· et tamen viuit? Reſpondit iudex·Propheta ſcripſit de me·ꝙ ego ſui ſ̃i agnus coram tondente obmutescens·Vere ego obmutui coraz inimicis meis·ꝛ propter hoc eſt iuſticia·ꝙ quia anima iſta nõ curauit de morte mea et eam pro modico reputauit·Ideo ipa eſt modo ex iuſticia quaſi puer nõ valens reclamare· in homicidarum manibus· ℣ Reſpõdit mater· Benedictus ſis tu dulciſſime fili·qui nichil facis ſine iuſticia·Tu vidiſti prius fili mi·ꝙ amici tui poſſent anime iſti ſuccurrere· et tu bene ſcis ꝙ anima iſta tripliciter ſeruiuit michi·Primo per abſtinentiam·ſcilicet ieiunando vigilias mearum feſtiuitatũ·et in eis abſtinendo in nomine meo·Secundo quia legebat horas meas·Tercio quia cantabat etiã ore proprio ꝓ honore meo· Ergo fili qꝛ amicos tuos clamãtes in terra audis· rogo te etiã vt digneris audire me? Reſpondit filius·Quicunq; eſt alicui domino magis precipuus in dilectõne·huius preces citius exaudiunt̃·ꝛ quia tu michi ſuper omĩs cariſſima es·ideo pete quod vis et dabit̃ tibi·Reſpondit mater Iſta anima patitur tres penas in viſu ꝛ tres in auditu·et alias tres i tactu·Rogo ergo te fili mi cariſſime·vt vnam penaz in viſu ſibi minuere velis·ſcilicet ꝙ nõ videat horribiles dæmões·ſed reliquas duas penas ſuſtineat·qꝛ iuſticia tua ſic exigit·cui obuiare non poſſum ſcõm iuſticiam miſericordie tue·Secundo rogo vt in auditu vnam penã ei minuas·vt ſcilicet non audiat obprobrium et confuſionem ſuam·Tercio rogo vt in tactu etiã vnam penam minuas ei· ſcilicet vt non ſentiat frigus frigidiſſimum gelu qõ dignus eſt habere·quia frigidus erat in caritate tua Reſpondit filius·Benedicta ſis tu mater cariſſima·tibi nichil negari poteſt fiat volũtas tua· vt petiſti ſic fiat Reſpondit mater Benedict9 ſis tu dulciſſime fili mi pro omni caritate ꝛ miſericordia tua· ℟ Tunc in eodem puncto videbatur vnus ſanctorũ cum exercitu magno dicens·Laus tibi ſit dñe deus creator ꝛ iudex oim·Hec ania deuote in vita ſua ſeruit michi Ipa enim ieiunauit in honore meo et laudauit me· et

amicos tuos circūstantes cū salutatione sua· Ideo ex parte eorū et mea rogo miserere huic anie· et propter preces nostras da ei requiem in vna pena· hoc est q̄ demones nō habeant potestatem obtenebrandi conscientiam eius· ipsi enim ex malicia sua sic obumbrabunt conscientiam eius nisi refrenentur· q̄ nunq̄ speraret finem miserie et adeptionem glorie· nisi quotiens tibi placeret specialiter respicere eā gratia tua· ꝛ hoc est maius supplicium ei omni supplicio· Ergo pie domine da ei propter preces nostras vt in quacunq̄ pena fuerit· sciat pro certo illam penaꝫ finituram et se gloriā perpetuam adepturam· ℣ Respondit iudex· Hec est enim vera iusticia· quia ispa anima multotiens· subtraxit conscientiam suam de spirituali cogitatione et intelligentia ad corporalia et obtenebrare voluit conscientiaꝫ suā· et non timuit facere cōtra me· Ideo iustum est vt nūc demones obumbrent cōscientiam eius· Sed quia amici carissimi vos verba mea audistis et ea opere impleuistis· nō est fas aliquid vobis negari· Ideo faciam quod vultis· Tunc autem responderunt sancti oēs· Benedictus sis tu deus in omi iusticia tua qui iuste iudicas· qui nichil dimittis impunitum· Deinde bonus angelus q̄ datus erat anime ad custodiam aut ad iudicē· Ego a principio p̄iunctiōis istiꝰ anime et corpous fui cū ea· et sequebar eaꝫ ex caritatis tue prouidentia· et ipa quā doq̄ faciebat voluntatem meam· Ideo Jam rogo te dñe mi miserere ei· Tunc respōdit dñs Volumꝰ deliberare super hoc· et tūc hec visio disparuit· Declaratio· ¶ Hic fuit miles benignꝰ et pauperū amator· cuius vxor largissimas fecit p eo elemosinas· q̄ rome mortua ē sicut in spiritu dei predictuꝫ de ea fuit· vt patet· nij· li· cap· xij· f·

Quarto Anno postq̄

sponsa vidit sup̄ proximā visionē vbi quedam anima fuit cōdemnata vsq̄ ad diez iudicij ad purgatorium· videbat iterum eandē animā p̄sentari in iudicio diuino per angelū quasi iam semiplene vestitaꝫ p qua ip̄e cū celesti militia orabat dñm quā tūc xp̄s totaliter liberauit a penis· et vt stellam fulgentē transmisit ad gloriā precibus angelorꝫ et sanctorꝫ et lacrimis et suffragijs amicorꝫ viuorū·

¶ Capitulum·xl·

Post hec aūt in quarto anno· Iterū vidi iuuenez fulgentissimū cū anima sup̄ primo dicta· que erat iam quasi vestita sed nō ad plenū· Qui dixit iudici sedenti in throno· cui milia miliū assistebant· et omnes adorabāt eum p̄pter patientiaꝫ eius et caritatē· O iuuex hec est ania illa pro qua orabā· et tu respōdisti velle ēlibera re· Nūc igit̄ nos oēs assistentes iterū petimꝰ p ea miam tuā· Et licet nos scimus omia in tua dilectiōe· tamen p̄pter sponsam tuaꝫ q̄ spūaliter hec audit et videt loquimur humano modo· licet hūana non sunt nobiscū ℣ Rndit iuex Vbi currus plenꝰ esset aristis spicaruꝫ Si multi hoies vnꝰ post aliuꝫ auferret aristam suam· minueret nūerus atq̄ pōdus Sic est modo· Nā lacrime multe ꝛ caritatis opa venerūt ante me pro ania ista· Et ideo iudiciū est vt veniat ad custodiā tuā· et tu refer eā ad requiē· quaꝫ nec oc'us videre nec auris audire valꝫ nec ip̄a ania in carne cogitare poterat Vbi nō ē celū sup̄ nec terra deorsuꝫ· vbi altitudo est inexcogitabil' ꝛ lgōitudo indicibilis· Vbi latitudo mirabilis et profunditas incōprehēsibilis· Vbi deus est supra oia et extra et intra· regit omia et cōtinet omia· nec ab aliquo cōtinetur· Post hec aūt illa ania videbat ascēdere in celū· ita fulgēs sicut stella fulgentissima in fulgore suo· Et tūc loquebat iuex dicens Veniet cito tempus quo p̄fera iudicia mea· et faciam iusticiam contra

progeniem huius defuncti cuius est ania ista. quia cum superbia ascēdit hec generatio. Sed ad retributionem superbie descendet.

Xps reprehendit quē- dam regez et homines tempales qui in dustrie sue et magno exercitui et fortitudini corporali et nō deo attribuūt victorias suas contra inimicos. dicens q ad bella procedant exēplo dauid cōtra gygantē ponendo spem suaz in deo hūana tī discretione precedente. quia faciliter vincit qui dēū habet cooperatorem.

¶ Capitulum. xlj.

Filius loquitur ad sponsaz de quodaz rege Swecie dicēs Dixi tibi q puer est iste rex et hoc ex duobus poteris intelligere. Primo ex regimine suo. Secūdo ex exercitu innumerabili. Nunquid non pastor dauid vicit gygantē. Sed quō. Nunquid potentia et sapientia. Nō vtiq. sed virtute diuina. Nisi enī deus infatuasset audaciam gygantis et animasset mentē pueri dauid. quō puer aggressus fuisset gygantem. Et quō lapis prosterneret tam fortē. et attigisset tam doctū. nisi in lapide fuisset virtus dei. Ideo faciliter vincit qui deū habet cooperatorem. Nec ei qui deo pfecte inniti opus est multa corporis fortitudine. sed fide et caritate. ¶ Tempales enī homies fortitudine corporali vincere se arbitrant. Et exitum pugne ponūt in homis industria Et cuz victores extiterint. plus industrie ascribunt hominis q virtuti dei Quāuis nec bom nec mali. sine permissione dei et iusticia victores sunt. Nā quāvoqz bom prosperātur sup malos. et ecōtrario mali super bonos pmissiōe occulta dei. Et quia patientiā et iusticiā dei. pauci homies ꝓpter vniuersalem negligentiam cōsiderare volunt. Ideo vtus dei dehonestatur. et homo quasi potens et faciēs victorias sua virtute laudat et et exaltatur. Hec sine causa dixi quia puer iste rex est Nam puer cum videt duo poma. aliud qđ totū deauratū est exterius et intus totum vacuū et corruptuz. aliud vero quod exterius minꝰ est pulcrum sed intus recentissimū. puer magis eliget pomū quod exteriꝰ est pulcrum et intus corruptū. quia nescit considerare nisi illa que exterius videt Sic iste rex facit Pulcrū deniqz sibi videbat procedere cū magno exercitu. sed nesciebat nec considerabat q̄ miseria latebat intus. Non attendebat quāta fames et dolor sequeretur. et q miseri fame egrederent et miserabiliores reverterentur Stile vero et fatuū videtur cum pauco ꝓcedere exercitu. sed magna latet intꝰ vtilitas. Ideo si ipe sic vadat scilicet cū humilitate et pauco exercitu. ego implebo conscientiā eius diuina sapiētia. ego corpus eius fortificabo diuina fortitudine. Ego enī possum facere fortē de infirmo. sublimē de humili. honorabilē de abiecto. Igitur dic ei q non vereat sz ponat spem suā in me. et faciat cū diuina sapientia et hūana ꝓmeditatione q̄ pōt Et sic vbi sapiētia hūana deficiet. caritas et voluntas bona eū excusabit. Additio.

¶ Filius dei loquit. Dis qui terras infidelium visitare dignatur. debet habere quiqz. Primo exonerare cōscientiā suaz cōtritione et confessione vera. tanqz statim moriturꝰ. Secūdo debet deponere omnes levitates in moribus et vestibus. nō attendendo ad cōsuetudines novas. sed ad illas laudabiles a predecessoribꝰ suis institutas. Tercio nolle hre aliqđ tempale nisi ad necessitatē et honorē dei Et si sciverit aliquid iniuste acquisitum vl ꝑ se vel a parentibꝰ. velle restituere. q̄tumcūqz puū vel magnū. Quarto ad hoc laborare vt infideles veniant ad veram fidē. non cōcupiscendo divitias eorū nec iumenta eoz seu alia. nisi ad solā corpis necessitatē Quintū est velle libēter mori ꝓ honore dei. et sic se ante dispo

nere in laudabili conuersatione· vt ad preciosam mortez mereatur peruenire·

Mater dei laudãdo se de sollicitudine quã habuit placẽdi dicit· q̃ non se laudat vt propriaz laudẽ querat· sed vt deus ex hoc laudetur et honoretur· Et petit a filio pro spõsa vestes celestes virtutum· et cibũ sacrũ corporis sui· et spiritũ feruentiorem Que filius concedit· si primo habeat sponsa humilitatem z timorẽ et gratiarũactionẽ·

¶ Capitulum·xlij·

MAter loquitur· ¶ Ego a iuuentate mea semper cogitaui de honore filij mei· et sẽper sollicita fui qõ ei placerem· Quãuis autem omnis honor minus honorabilis est in ore ꝓprio· tñ ego nõ loquor istud more eorũ qui propriam laudẽ querunt· sed ad honorem filij mei dei et domini mei· Qui mirabiliter solem fixit in puluere· Ignem etiam nõ consumentez sed inflammantez conclusit in arido· et fructum dignissimũ et suauissimum protulit absq̃ humore· ¶ Deinde vertens se ad filium ait Benedict⁹ sis tu fili mi Ego sum quasi illa mulier que apud dominũ exaudita· pro reis et minus potentibus petebat misericordiã· Sic ego rogo te pro filia mea quia verecunda ẽ· id est pro sponsa tua· cuius animam sanguine tuo redemisti· caritate tua illuminasti· bonitate tua excitasti· z ꝓmiam tibi desponsasti· Rogo te fili da ei tria z Primo vestes pretiosiores· q̃ filia z spõsa regis est regũ· Si enim sponsa regis caret habitu regali· omino cõtempnit Si vero minus honesta reprehẽdit· obprobrio redarguitur· Ergo da ei vestes nõ de terra sed de celo· nõ que fulgent ere exterius· sed que micãt caritate z castitate interius. Da ei virtutũ habitum ne exteriora mendicet· sed vt habeat intus abundantiam· z vt possit etiaz pre alijs in habitu lucere· ¶ Scõo da ei cibũ delicatiorem· grossioribus em̃ assueta est sponsa tua cibarijs· Nunc autẽ assuescat cibo tuo· Hic enim est cibus qui tangit et non videtur· tenetur et non sentitur· cibat et a sensu nescitur· Ingredit z vbi q̃ est· hoc est dignissimum corpus tuuz· quod pfigurabat agn⁹ assatus· hoc em̃ humanitas tua de me sumpta mirabiliter complenit Deitas tua cum humanitate feliciter illud completuz quotidie ostẽdit Hunc cibum fili mi da sponse tue· q̃ sine eo sicut puer sine lacte arescit· sine eo omnino deficit· z cum eo et per eum ad omne bonũ quasi eger de cibo renouatur· Tercio da ei fili mi spiritũ feruẽtiorẽ Ipse enim est ignis· qui nunq̃ succensus nunq̃ extinctus est· Qui facit delectabilia visa vilescere et futura sperare· hunc spiritũ fili mi da sibi· ¶ Tũc filius respõdit dicens· Mater carissima verba tua dulcia sunt· sed sicut scis qui querit sublimia· necesse ẽ vt primo agat fortia et exerceat humilia· Ideo tria sũt ei necessaria· Primo q̃ habeat humilitatẽ· per hanc enim sublimitas obtinetur· vt scilicet sciat se habere bona que habz ex gratia· et non ex meritis suis· Secundo debitum seruitiũ· quod rependat datori gratiarũ· Tercio timorem ne amittat concessam gratiaz· Ergo vt tria prima que petisti obtineat et possideat· nõ negligat tria supdictã sequentia· Nichil enim prodest obtinuisse nisi sciat obtenta possidere· et intolerabilius cruciantem obtenta amissa· q̃ si nunq̃ collata fuissent et possessa·

Turbabatur spõsa q̃ non patient z lete obediebat patri spirituali· Cui xps dicit· q̃ si ipsa habet propositz perfecte obediendi· q̃uis aliquã do voluntas reluctat· habet tñ sic obediendo meritum et purgant peccata preterita ponit etiam hic dñs arma spualis pugne· id est vtutes q̃b⁹ iusti pugnãt· et vincũt Iniusti vo proijciunt z vincunt·

Ecclius loquitur ad sponsam· ¶ Dic michi cur turbaris quia licet omia scio tamē te dicente cognoscere volo. vt et tu scias quid respondeam tibi· Cui rñdit spōsa· Duo inquit timeo· z ꝛ duobus contur bor· Primo quia nimis impatiens suz ad obediendū· et ad patiendū minus hylaris· Secundo q amicis tuis aduenit tribulatio· et inimici tui dñant eis· Respōdit dominus Ego sum in eo cui ad obediendū data es· et ideo quelibet hora q̄libet punctus· quo voluntate ad obediendū cōsentis· et obedire volūtate vis q̄uis caro quandoq; recalcitrat reputabitur tibi in premiū et in purgationez peccatoz· Ad scām· scilicet q tu turbaris ꝛ contrarietate amicoz meoꝝ Respondeo tibi p exemplum· Vbi duo inuicem pugnātes sunt· et alter eoꝝ p̄icit arma sua· alter vero munit se semper armis suis· Nūquid non ille facilius vincetur qui proiicit arma· q̄ qui quotidie colligit arma sua ad se? Sic et nunc est Nam inimici quotidie arma proiciunt Tria quippe genera armoꝝ sunt necessaria potissime ad pugnam z Primum est qō hoiez vehit seu portat· vtputa equus et similia· Scām est quo homo defendit vtputa gladius z Tercium genus armorum est quod munit corpus· vt lorica et similia· ¶ Sed inimici primo amserūt equū obedientie· qua ad oīe bonū promouerent Ipa em̄ est que cū deo tenet amiciciā· et seruat dño fidē p̄missaz Proiecerūt z gladium timoris diuini· q̄ corp⁹ a voluptate retrahit· z ab ania sepatur dyabolus ne appropiquat· Perdiderūt et loricā qua munirent contra iacula· id ē diuinā caritatez q̄ letificat i aduersis· defendit in prosperis· pacificat in temptationib⁹ lenit in doloꝛib⁹ z Galea eoꝝ que est sapientia diuina iacet in luto· Arma colli id ē diuina cogitatio· etiam decciderat· Sicut em̄ p collū mouet caput Sic p diuinā cogitatiōez mēs ad omia que dei sunt deberet moueri· sed iā cecidit diuina cogitatio· Ideo caput iacet in infimis et agitat a vento· Arma q̄ pectoris nimis infirma sūt· id est affect⁹ ad deum sic tepuit· vt vix videri possit z min⁹ sentiri· Arma etiaz pedū oblita et neglecta sunt· id est cōtritio cū proposito emendandi Gaudent em̄ in peccatis et desiderant in eis p̄seuerare q̄diu possunt· Arma brachioꝝ id ē opa bōa odiosa sunt eis et vana z Audaci em̄ facūt q̄ volūt z nō verecūdant· ¶ Sed amici mei q̄tidie mununt se armis Currunt enim in equo obedientie tanq̄ boni serui· volūtatez suā p̄pter imperiū dñi relinquētes· pugnāt cōtra vicia in timore domi tanq̄ boni milites z Sustinēt in caritate omnia aduenientia tanq̄ boni bellatores· expectantes auxiliū domini z Mununt se sapientia diuina· et patientia contra detractores et criminatores quasi boni inclusi elongātes se a mundo Agiles sunt et celeres ad diuina tanq̄ aer mobilis· feruentes ad deū tanq̄ spōsa ad brachia viri· Deloces et sortes ad pertranseundum mūdana oblectamenta quasi cerui· solliciti in agendis tanq̄ formica· vigilantes quasi speculatoꝛ z Ecce tales sunt amici mei et sic quotidie se armis virtutum muniūt· que inimici p̄tem nunt et ideo faciliter vincunt z Pugna igitur spiritualis que est in patiētia z diuina caritate· multo nobilioꝛ est corpali· et dyabolo multo odiosioꝛ· Non em̄ laborat dyabolus vt auferat corpalia· sed vt vicict virtutes· et auferat patientiaz et virtutum stabilitatē· Ideo non turberis si amicis aliqua succedunt cōtraria· quia ex hijs prouenit eis merces·

Xp̄s dicit spōse sue q̄

ipe est similis vitriario q̄ quis multa vasa franguntur non cessat formare de nouo alia· id est animas donec chorus celestis angelicus repleatur· et q̄ est similis api quia eleget sibi aliam nouam herbā·

id est convertet paganos unde magnaz dulcedinē extrahet id est multas animas ad implendū apiariū regni celorum.

¶ Capitulum.xliij.

EGo sum quasi bonꝰ vitrius qui de cinere facit multa vasa. quibus autem multa confringuntur. tamen non cessat nova facere donec impleatur numerus vasorum. Sic ego facio. quia de ignobili materia nobilem facio creaturaz scilicet hominez. quibus multi discedunt a me per opa sua mala. nō tamē cesso formare alios. donec chorus angelicꝰ et loca in celo vacua repleant. Ego suz etiā similis bone api. quę exiens de apiario suo volat ad herbam pulcram alonge visā. in qua querit reperire florem pulcerrimū. et odorem redolentem suavissimum et elegantem. Sed cum appropinquat herbe invenit florem aridum. et odorem immutatum et adnichilatuz. suavitatem q̄ penitus extractam. Sed post hec inquirit aliam herbam. et invenit herbam aliquantulum asperā Cuius flos est modicus. et odor non multum odorans. suavitas placens. sed exigua In hac autez herba figit apis pedem et extrahit inde dulcedinē. et reportat ad apiariū. donec ad voluntatem suam est impletū. BApis enim ista ego sum omniuz creator et dominus. qui de apiario tūc exivi. cū formaz humanā assumens apparui in ea visibilis. Quesivi autem herbam pulcrā id est genus xp̄ianū michi assumpsi Qui pulcri erant ex fide. dulces caritate. fructiferi bona conversatione. Nunc autē a priori statu degenerantes. ex noie vidē tur pulcri. sed conversatione sunt deformes. fructiferi ad mundū et carnem. sed steriles ad deum et animam. Dulces sibi sed amarissimi michi. Propterea cadēt et adnichilabunt. Ego autem sicut apis eligam michi aliaz herbam aliquantulū asperam. id est paganos moribus satis aversos. quorum aliqui habēt florem modicum et suavitatem exiguam. id est voluntatem qua libenter converterentur et servirent mihi. si scirent quomodo et si haberent adiutores. Et ex hac herba tantum extraham dulcedinis donec impleatur apiarium. et tantū ei appropinquare volo. vt nec herbe desit suavitas nec apis a fructu laboris evacuetur. et crescet hoc mirabiliter quod asperū est et vile. ad summam pulcritudinem Qđ autem pulchū videtur decrescet. et deveniet ad deformitatem.

Xp̄s dicit matri q̄ homines mentalibꝰ oculis ceci possunt visum recuperare vt valeant deum videre et super omnia diligere ex tribus scilicet ex cōsideratione iusticie tempalis. et ex bonitate scilicet per pulcritudinē creaturarum. et ex omnipotentia et sapientia sua. Errāt autem omnes qui credūt mala vel bona evenire ex fortūa vel cō stellatione stellarum.

¶ Capitulum.xlv.

MAria loquitur. ABenedictꝰ sis tu fili mi deus meus et dominus meus. Ego licet tristari non possum. tamen super tribus compatior homi Primo quia homo oculos habet et cecus est. nā videt captivitatē suā et sequit eam Deberet iusticiam tuā. et videt ore ad cupiditatez suam Cadit in puncto in penam perpetuam. et amittit gloriam felicissimā sempiternā Secundo cōpatior homi quia affectat et respicit gaudenter mundum. et miseri cordiā tuā nō attendit. et illud quod modicum est querit. et illud quod maximū est projcit Tercio cōpatior q̄ cū tu deus omnis sis. honor tamē tuus ab hoibus oblitus et neglectꝰ est. et opa tua mortua sūt ante eos. Ergo bñdicte fili mi miserere eis. Rndit filius. Omnes qui in mundo sunt et conscientiā habēt. videt q̄ in mundo est iusticia q̄ peccatores puniunt Si ergo corpales excessus a tpalibꝰ hoibꝰ

puniuntur ex iustitia·quanto magis est iustitia·vt ania immortalis a tho immortali puniatur? Hoc videre et intelligere posset homo si vellet·Sed quia oculos flectit ad mundū et affectuz ad delectationem suam· Ideo sicut bubo sequitur noctem·sic homo insequitur bona fugitiua·et odio habet permansura· B Secdo videre ꝛ plitterare posset hō si vellet· ꝙ si planete arbores et herbe pulcre sunt·si omia ista mūdialia sic desiderabilia sūt·ꝙto magis pulcriora ꝛ desiderabiliora est omnū istoz dominus et creator? Et si gloria ista temporalis fugitiua sic ardēter concupiscit et diligitur·quanto magis concupiscenda esset gloria illa eterna? hoc videre posset homo si vellet·quia bene huius intelligentie habet sensum·ꝙ illud quod maius et nobilis est· magis diligendū esset ꝙ id qđ deteris et minus est· sed quia homo sicut animal semp ad inferiora inclinatur·cū datum est sursuz respicere·ideo quasi aranearum texit telā Pulcritudinem deserit angeli et imitat transitoria·et ideo sicut fenum ad modicum tempus floret·et quasi fenū cito cadit·Tercio intelligūt in cōscientia sua qui volunt·et hoc ex istis creatis considerare diligent possunt·ꝙ vnus est omnium deus ꝛ creator·Nisi enī esset creator omnia irent inordinate·cū nulla sint inordinata nisi illa que homo inordinat· licet homibus sic videat quibus planetarū et temporū cursus incognitus est· et quibus iudicia dei ꝓpter peccata p̄missa sunt occultata C Si ergo vnus est deus et ipe optimus quia ab eo procedit omne bonum·cur non honorat eum homo p̄ omnibus et plusꝯ alia·cū ratio eorū dicat eis eū pre omibus honorandū a quo sunt omia? Sed homo sicut diristi oculum habet et nichil videt·ymo personaliter ipe clausit oculum suum per blasphemiam·qua stellis deputat ꝙ homies boni vel mali sunt·Fato etiam id est fortune imputant· quodquid cōtrariū vel asperum acciderit eis·ac si diuinum aliquid esset in eis·quo vl' generare vel qđ facere possent·cū tamē fatum seu fortūa nichil sit·sed dispositio hominis et omnium rerū in diuina stabilitate p̄uisa sunt· et stabiliter scōm exigentiā vnuscuiusqz rei rationabiliter ministrata Nec in stellis est ꝙ bonus hō vl' malus sit·ꝙuis in eis multa videntur rationabilia·scilicet scōm qualitatem nature et temporuz ordinata et temperata· Ergo illa possent homies videre si vellent· D Respōdit mater·Omnis homo qui habz bonā conscientiam·bene intelligit ꝙ deus est plusꝯ aliqđ aliud diligendus·ꝛ hoc etiā opere perficit·Sed quia membrana superducta est pluribus in oculo licet pupilla sit sana·ideo videre nō possunt omnes·Quid autem notat hec membrana nisi inconsiderationem futurorū· que superducta est intelligētie multoz? Ideo rogo te carissime fili· vt qualis iustitia tua sit super aliquem manifestare digneris·Non vt pudor eius ꝛ miseria eo maior fiat·sed vt pena eius pro meritis debita eo mitior fiat·et vt iustitia tua sciatur et timeatur· Vbi enim saccus esset plenus aliqua re aut vas plenuz lacte· quid sciret homo quid contineret intus in sacco·nisi valenter ꝛ aperte excutere tur? Sic ꝙuis iustitia tua magna est·nisi tu aperto iudicio monstraueris illam· a paucis timeri posset·quia opa tua mirabilia·diuturnitate temporū et peccati magnitudine viluerunt E Secundo rogo·vt misericordiam tuaz manifestare digneris per aliquem tibi carum· Propter aliorum deuotionem ꝛ miserorum consolationē·Tercio rogo vt nomen tuum veniat in honorē·vt dilegentes sciantur et tepidi accendantur· Respondit filius·Vbi multi amici ingrediūtur ꝛ orant dignum est vt exaudiantur· ꝙto magis si ingreditur et orat aliqua domina carissima domio. Fiat ergo quod vis·Justicia enim mea euidenter mani-

festabitur intantū· q̄ qui eam experiet sentiet·opa eius veniēt in publicū et mē bra contremiscent·Scōo vabo vni per sone miam quantā capere possit et indi get·Corpus eius exaltabit·et eius ania glorificabit ad hoc·vt misericordia mea manifestetur·Deinde mater loquitur· Locus iste religiosoꝝ eversus est a bo no et fundatus super glaciem·cuius fun damentū ab initio erat aurum mundissi mū·subtus aūt chaos maximū est Cum vero incaluerit sol dissoluetur glacies· et quod edificatū est cadet in abyssum ꝛ Ergo fili mi bñdicte miserere eis·Dor rendus enim est casus et precipiciū into lerabile Tenebre etiam perpetue· et pe na prolongata·

Quanti sponse ad virginē q̄ impetraret ei pfectā dilectionez ad ꝝ·Respondit ꝗgo q̄ ad hoc obtinē dum sequat̄ sex verba euāgelij hic ꝓtenta ꝛ ꝛclarat ei pulcre illud verbū· vade et vēde omia que habes ꝛ da pauperib⁹ Et illud nolite sollicitari ꝛ crastino ꝛt Et dicit q̄ laborans in oratione et lecti one devote· licite potest mendicare pro necessarijs vite·

¶ Capitulum·xlvj·

Loquebatur sponsa ad virginē dicens· A O q̄ dul cis est dñs ꝛus·Omis enī q̄ habet eū dulcissimū·nullū habebit dolo rem in quo nō sentiat cōsolationez.Et ideo o mater dei benignissima·Rogo te vt sic extrahas a corde meo dilectionem omniū rerum temporaliū·quatinus filiꝰ tuus sit michi sup omia carissimus vsq̄ ad mortez·Respondit mater Quia filiū meum desideras habere in tuum carissi mū·sequere verba eius que ipse persona liter loquebatur in euangelio·q̄ ad hoc trahunt vt ipe pre omnibus diligatur·ꝛ ideo sex verba euangelica reduco tibi ad memoriam·Primuz est quod dixit di uiti.Vade ꝛ vende omnia que habes ꝛ da pauperibus ꝛ sequere me·Scōm est Nolite sollicitari de crastino Tercium est· Videte quomodo passeres pascunt q̄tomagis pater celestis pascet homies Quartum est Reddite que sunt cesaris cesari et que sunt ꝛi deo· Quintum est· Primum querite regnū dei·Sextuz est omnes qui esuritis venite ad me et ego reficiam vos· B Ille quippe videt omia venīre·q̄ nō plus appetit habere q̄ vnius corpis moderatā substantiā·et omia alia distribuit pauperib⁹ ad hono rem ꝛi ꝛ non pro honore mundi·ea intē tione vt obtineat amiciciam ꝛi·Sicut apparet in beato Gregorio·ꝛ alijs mul tis regibus et principibus· qui tantū di lecti sunt a deo q̄uis habuerūt diuitias et alijs dederūt·sicut illi qui omia simul reliquerūt ꝛo·postea ab alijs mendican tes·Mā illiꝰ qui habuerunt diuitias mun di solummodo ad honorem ꝛi·libenter eis caruissent·si voluntas dei fuisset Isti vero alij assumpserūt pauptatē·quā desi derabāt ad honorē ꝛi Ideo ois hō q̄ de iuste acquisitis bonis·hz possessiones vl etiā pensiōes·ei pmittit recipere fructꝰ ad sustentationē sui ꝛ familiariū suoꝝ in honorē ꝛi· Quidq̄d aūt supfuerit tribu at indigentibus amicis dei· Scōo noli sollicitari ꝛ crastio Mā etiā si nichil ha bueris nisi corpus nudū·spera in ꝛo·et ipe q̄ pascit passeres etiam sustētabit te· quā redemit sanguine suo· C Cui ego respondi O tomia carissima que es pul cra·dives ꝛ virtuosa·ideo autez pulcra quia nunq̄ peccasti.Ideo dives·q̄ ami ca dei carissima Ideo virtuosa quia per fectissima omibus operibus bonis·Ideo q̄ dña mea audi me·que sum plena pec catis ꝛ in virtutib⁹ pauper· Nos hodie hēmus victum ꝛ necessaria nostra·cras autem indigemus et omnino deficimus Quomodo ergo possumus esse sine sol licitudine quando nichil habemus? Mā licet anima consolationem habz a deo· Asinus tñ q̄ corpꝰ est appetit victū suū

Respõdit virgo· Si habetis aliqua sup flua et qbus carere potestis· vendite ea vl' impignerate· ⁊ sic viuatis sine sollicitudine· Respõdi ego Vestes habem⁹ qbus vtimur nocte et die· vasaq pauca p mensa nostra· sacerdos vero habet libros suos· et pro missa habemus calices et ornamenta· ¶ Respondit virgo Sacerdos nõ dz esse sine libris nec vos sine missa· Sed nec missa dici debet nisi in ornamentis mundis· Corpus qz vrm non debet esse nudũ sed vestitum· ꝓpter verecundiam ⁊ ad vitandũ frigus Ideo talibus omibus indigetis Respõdi ego Nunquid mutuatã pecuniã accipere debeo in fide mea ad aliqđ temp⁹ certũ ? Rñdit mater· Si certa es q̃ prefixo tpe solvere poteris mutuũ recipe· sin autem dimitte· Melius enĩ est tibi vno die carere cibo· q̃ fidem tuã exponere pro incerto· Et ego Nũquid vnq̃ laborare debeo propter victuz lucrandũ? Respondit mater· Quid agis mõ et q̃die? Et ego respondi Addisco grãmaticã et oro et scribo· Dixit aũt tunc mater Non decet talem laborẽ dimittere ꝓpter laborẽ corpalez· Et ego Quid ergo habebim⁹ p crastino victu? Rñdit mater Petite in nomie ihesu xp̃i si aliud non habetis·

Mater dei dicit q̃ homo loquẽs vba dei si ex hoc improbat et verecũdat cũ patiẽtia talis ania tũc pulcre colorat· q aũt fatigat corp⁹ suum p honore dei· aia ei⁹ habebit dulcedinez· ⁊ decorabit· ⁊ cui detrahit ⁊ non odit detrahentẽ ornat ei⁹ aia p̃ciosis vestib⁹ deo gratis· verent se igit amici dei ad liberandum anias peccatoz que sub monte peccatoz oppsse iacẽt in piculo·

Mater lo ¶ Capitulũ· xlvij· qtur A Moli turbari si dictura es vba dei hijs q ea libent nõ audiũt· Nã qcunq rubore perfundit ⁊ oblocutione propter vba dei· et patienter tolerat· talis rubor colorat animaz pulcerrime· Si vo quis fatigat corpus suũ in honore dei· ex hoc anima eius habebit dulcedinẽ· ⁊ decorat Nam anima homis que audit detractionẽ cõtra se factam· Nec tamen malũ cupit detrahenti· ornatur quasi pulcerrimis vestibus· intantũ q̃ sponsus q est vnus de tribus psonis concupiscit illã aniam in deitatis sue· eternã dilectionez· Ideo amici dei libent vexent se· ad cõuertendũ eos q superbiam et cupiditatẽ diligũt plusq̃ deũ· quia ipi iacẽt quasi sub mõte· et ideo laborandũ est vt cũ vita eripiant

¶ Sicut enĩ ille qui videt fratres suos sub casu mõtis iacere· qñq concutit montẽ vt ejciat lapides· qñq frãgit leniter· ne subtus iacẽs deprimat grauius Qñq pcutit fortius· vt eo citius a subiacente mõs remoueat Nec attendit laborem suũ· dum tñ vita iacentis in piculo libereť· Sic etiã amici dei laborẽt vt aie saluent Itaq sicut pauci fuerũt q̃ habuerũt fidem rectã· qñ filius me⁹ ascendit in celũ· sic nũc pauci sunt q̃ pceptũ illud implent; Diliges deuz sup omia ⁊ proximũ sicut teipm Ideo amici dei sicut pus ad paganos sic nũc vadãt ad xp̃ianos· quia sicut impossibile fuit illos obtinere celũ· qui fidẽ audierũt et nõ servaverũt Sic impossibile est xp̃ianis obtinere celum· qui sine divina caritate moriunť·

Xp̃s cõpat se medico confectori pot⁹ salubris ⁊ dulcissimi q̃ potũ divine dulcedinis paratus est omib⁹ dare qui eum desiderãt cũ caritate quẽ potum illi qui sani sunt spũ guastant et delectant· qui autẽ spiritualiter infirmi sunt· nõ delectantur gustare spiritũ dei·

¶ Capitulum· xlviij·

Xp̃s loquit sponse Ego sum quasi bon⁹ pfector medic⁹· ad quem currunt omes qui eum amant· quia sciũt q̃ potus eius est dulcis· Qui vero bibũt de dulcedie potus eius· cogitantes eum esse salubrem·

cõtinue visitat domũ cõfectoris Hũ vo q̃ sẽtiũt ꝛe potu pũcturas·fugiũt eũ Sic est et de potu spũali qui est spiritussanc⁹ tus· Jp̃e quippe spiritꝰ ꝛei dulcis est ad gustandum·Elemitq; ad robur omniu membrorũ·et decurrit per cor vt hylaresc̃at contra temptationes·Ego deus sum ille medicus cõfector·qui paratus sum dare potũ meum omnibus qui eu desiderant cum caritate·Ille autem sa⁹ nus est et aptus ad recipiendum potu meũ·qui non habet voluntatem manẽdi in peccato·sed gustato potu meo con tinue delectatur bibere eum·Qui autẽ voluntatẽ habet morãdi in peccato· nõ delectatur habere spiritũ ꝛei·

Mater ꝛei notificat certitudinez qualiter' ipa concepta fuit et precepto obedientie diuine a parentib⁹ sine aliquo peccato originali·

¶ Capitulum·xlix·

Mater dei loquit̃· Si alicui volenti ieiunare·qui desideriu habueret comedendi sed volũtas resisteret desiderio· precipere a superiori cui obediendũ esset·q̃ ꝓpter obedientiã comederet·ꝛ ille ꝓpter obedientiaz cõtra velle suũ comederet Illa comestio maiori remũeratiõe digna eẽt q̃ ieiunium·Per similem modũ coniunctio parentum meorum fuit· quãdo ego cõcepta fui·ꝛ ꝛeo veritas est· q̃ ego cõcepta fui sine peccato originali et nõ in peccato·quia sicut filius me⁹ et ego nũ q̃ peccauim⁹·Jta nullũ ꝓiugũ fuit qõ honestius esset q̃ illud·de q̃ ego ꝓcessi·

Verba virgis ad spõsam qualiter ꝛeo nil tantum placet sicut q̃ summe diligatur ab homine·et ostendit hoc per exempluz de vna muliere pagana que obtinuit gratiaz ꝓpter multam dilectionem· quam habuit ad creatorem·

¶ Capitulum·l·

Mater loquitur ad sponsam· dicẽs· A Michil tm̃ placet ꝛeo·sicut q̃ hõ diligat eũ sup oia·Ecce dicã tibi similitudinẽ ꝛe vna feia pagana·q̃ nichil sciẽs ꝛe fide catholica·cogitauit secũ talia· Ego inquit scio ꝛe q̃ materia sum·ꝛ ꝛe q̃bus veni in vterũ matris Ego etiã credo q̃ impossibile est habuisse me corꝑ et cõpagines ꝛ viscera et sensus·nisi aliquis ꝛeisset·ꝛ ideo aliq̃s creator est qui me creauit tam decorã psonã humanã·et nolnit creare me ꝛeformẽ sicut vermes et serpẽtes·Eligẽt ergo michi q̃ licet ego habeã plures viros·q̃ si oñes vocarẽt me· magis ego currerẽ ad vnicã vocationẽ creatoris mei·q̃ ad voces illoꝝ oim·Ego etiã habeo plures filios ꝛ filias·nichilominꝰ si viderẽ eos habere cibũ in manu·ꝛ scirẽ creatorẽ meũ esurire·Ego vtiq; auferrem cibũ ꝛe manibus filiorũ· et gaudent̃ presentarem illũ creatori meo·Ego etiã habeo multas possessiões quas dispono ad velle meũ·si tm̃ scirẽ voluntatẽ creatoris mei·libent̃ dimittere velle meũ·et disponerẽ eas ad honorẽ eiusdez creatoris mei· B Sed vide filia qd ꝛeꝰ fecit cuz ista muliere pagana·ipse emĩ misit ei vnũ amicũ suũ q̃ instruxit eam in fide sancta Et ꝛeus p seipm̃ visitauit cor eius·sicut intelligere poteris ex vbis mulieris Mã qñ ille vir ꝛei ꝓdicabat ei vnũ eẽ ꝛeũ sine principio ꝛ sine fine·q̃ est creator oim Respondit illa Bene inquit est credibile·q̃ ille q̃ me creauit et oia· nõ habeat supra se creatorez·et bene est verisimile q̃ vita sua est enterna·qui michi potuit dare vitã Quãꝺ vero mulier audiuit q̃ idem creator accepit hũanitatẽ ꝛe vgine· et q̃ ipse ore ꝓpio ꝓdicabat Knuit Bene est credendũ deo ad omia opera virtuosa· Sed tu amice dei dicito michi· qualia sunt verba illa que de ore creatoris processerunt? Volo quippe dimittere voluntatem meã·et obedire ei in⁹ta omnia verba oris eius· ℭ Tunc

aũt amico ꝛei ꝓdicante ꝛ passione ꝛ cru ce dei·et ꝛ resurrectiõe eius; Respõdit mulier lacrimosis oculis ꝛ dixit Bene dictus sit ꝛus q̃ sic patienter ostẽdit ca ritatẽ suam in terris·quã habuit ad nos in celis·Propterea si ꝓus dilexi eũ quia me creauit Nunc autem obligatior sum diligere eum quia monstrauit michi viã rectam·et me redemit sanguine suo Te neor etiam seruire ei totis viribus ꝛ mẽ bris meis·quia me redemit omibus mẽ bris suis·Insuper ꝛ ꝛbitrix sum oñe ꝛ siderium meũ remouere a me·quod ꝓus habui ad possessiones et filios ꝛ paren tes·et solummodo ꝛsiderare creatorez meum in gloria sua·et in illa vita q̃ non finitur·Dixit etiã mater dei Ecce filia q illa mulier multiplicem obtinuit re munerationem·p dilectione sua Sic ꝛ quotidie datur remuneratio vnicuiq; iuxta id qõ diligit ꝛũ cum mũdo vivit·

Utilis doctrina spũa

lis qualiter respondeat homo cõtra tres hostes anie·scilicet contra dyabolũ qui temptat ꝛ superbia et cupiditate ꝛt·et cõ tra amicos et domesticos qui suadent q hõ non sit nimis iustus et hũilis·ꝛt·ꝛ cõ tra emulos qui cupiũt homini pudorez et damnum et vitã brevem·

¶ Capitulum·lj·

Ille homo quẽ tu nosti habet tres inimicos ✠ Primꝰ est ꝓpe euz vbicunq; est·sive dormit sive vigilat ꝛ ipm nõ vidit Scõs est familiaris sibi ꝛ ꝓpe eum qñ vigilat· sed istũ non audit Tercius eñ nõ est ei familiaris·nec ipm cognoscit·et iste euz odit·Primus hostis ẽ dyabolus·q̃ temptat eũ ꝛ superbia et cupiditate·et mul tis alijs modis·Ideo contra istũ hostez habeat flagellũ·cogitando taliter secũ· O dyable tu nichil boni ꝛdisti nec cre asti·cur ad velle tuũ superbiam? Tu q̃ queris me ꝑdere·et ꝛps vocat me ad vi tam·Ideo dignũ est fugere voluntatem tuã·et sequi voluntatẽ ꝛi ꝛ ꝑcepta eius Igitur quicũq; cũ tali intentiõe vigilat vel dormit·ipse mouet flagellũ ꝓtra dya bolũ·quo ipe turbat⁹ effugat Scõs ho stis sunt familiares amici sui et seruito res sui·qui dicũt ei· Incurres damna si multum fueris iustus Poteris quando q̃ facere commodũ ꝓpriũ·ꝛ dissimula re multa·Si vero fueris nimũ humilis despicieris Ideo posside divitias et fac nos divites tecuz·Appete honores mũ di et consolabimur tecũ. ℬ Iste ho stis facit se audire quotidie·et ideo con tra istũ hostẽ edificandus est murus spis sus·vt non audiatur·Murus autez iste est voluntas bona·scilicet q magis ve lit habere paupertatẽ ꝓpter iusticiaz·q̃ divitias cum iniusticia·et magis pudo rem ꝓ humilitate·q̃ honorem propter superbiã Respõdeatq; sic hosti cõsulenti Si inquit facio aliquid contra ꝛũ Ro go incauta et premone me·quia tũc po tius gaudeo de verbis tuis q̃ cõtristor Talis igitur sit murus inter ipm et ho stes eius·vt verba eor sint quasi vent⁹ qui flat super murum·sed non attingat cor vt moveatur a caritate dei· ¶ Ter cius hostis est ille quẽ nõ cognoscit·hij sunt qui cupiũt sibi pudorẽ ꝛ damnuz et vitam brevẽ·ad hoc vt ipi obtineãt ho nores mundiq; prosperitatem·Ideo cõ tra istũ hostez habeat fortẽ funem id est caritatem ad ꝛum et proximum·qua li benter pati desideret ea que deus vult eum pati·neminẽ volens damnificare· et tunc obprobrium quod hostes ei intẽ tant vertetur ei ad honorem·et damnũ ad vtilitatẽ Vita brevis ad longitudinẽ vite·hostisq; per talia sic ligatur· q̃ no cere non valebit·

Admirãte sponsa ꝛ in

dignã se reputãte coram ꝛpo ꝛ ista gr̃a sibi data·scz vidẽdi ꝛ audiẽdi in spũ illa que agunt in celo ꝛ in purgatorio ꝛ inferno declarat de hoc pulcre a ꝛpo et eis ma-

tre in principio et in fine capituli et ostē ditur ei exemplo triū mulierum quas ip sa videbat vnam in inferno et aliam in purgatorio grauissime cruciari qualiter prebentes filiabus suis doctrinas et ex empla viuendi curiose et superbe et filie imitantes illa horribiliter damnantur·

¶ Capitulum·lij·

LAus sit tibi deus inquit spō sa p omibus q̄ creata sunt· ¶ Et honor pro omibus virtutibus tuis· Seruitiumq̄ impenda tur tibi ab omibus p caritate tua Ego igitur indigna et a iuuentute mea pecca trix·regratior tibi de⁹ me⁹ q̄ nullis pec cantibus negas gratiam qui petunt· sed miserens omnibus et parcis O dulcissi me deus mirabile est quod facis mecum· quādo em̄ placet tibi soporas corp⁹ meū spirituali sopore·excitas quoq̄ tunc animā meam ad videndū et audiendum et sentiendū spiritualia O deus meus· o q̄ dulcia sunt verba tua anime mee q̄ glutit ea quasi dulcissimum cibū· intrāt cum gaudio in cor meum· Mā cum ver ba tua audio·et satiata sum et famelica Satiata·quia michil delectat me nisi v̄· ba tua· Famelica vero·q̄ ea audire fer uentius concupisco· Ideo benedicte de us da michi auxilium facere semper vo luntatem tuā· Respondit xp̄s Ego sum sine principio et sine fine·et omia quecū q̄ sunt per potentiam meam creata sunt Omnia disponunt sapientia mea·omia q̄ reguntur iudicio meo· Omnia quo q̄ opera mea ordinantur caritate· Ideo michi nichil est impossibile· sed nimis du rum est cor illud· qđ nec diligit me nec timet me cum sim oim gubernator et iu dex·et homo magis perficit voluntatē dyaboli qui est lictor meus et proditor· qui propinat largiter venenum per mū dum pro quo anime viuere nō possunt· sed demerguntur ad infernū mortē· Hoc autem venenum peccatum est·quod dul citer sapit licet amarū sit anime· et quo tidie spargitur de manu dyaboli super multos· ¶ Sed quis audivit talia q̄ scilicet hominibus offertur vita·et ipi eligunt mortem· Attamen ego omniū deus patiens sum et compatior miserie eorum· Ego quippe facio sicut rex qui mittens vinū seruitoribus suis dixit· p pinate pluribus quia salubre est· Dat enim infirmis salutem·tristibus leticiā· cor virile sanis· Nec nec vinum mitti tur nisi per vas aptum· Sic ego misi v̄· ba mea que comparantur vino seruito ribus meis per te que es vas meum·qđ implere et exhaurire volo ad velle meū Spiritus quippe meus sanctus docebit te quo ibis et quid loquaris· Ideo gau denter loquere et intrepide que iubeo· quia nullus contra me prevalebit· Tūc ego respondi· O rex omnis glorie et in fusor omis sapientie·omniumq̄ virtutū largitor Cur me que corpus consumpsi in peccatis recipis ad tale opus tuum· Ego quippe sum quasi asinus insipiens et defectuosa virtutibus·et in omnibus deliqui et nichil emendaui· Respondit spiritus· Quis miraretur si aliquis dñs de presentata sibi moneta vl̄ metallo·fa ceret sibi coronas vel anulos aut cifos ad vtilitatē suā Sic nec mirū est·si ego recipio corda amicorū meorū michi pre sentata·et facio in eis voluntatē meam· et q̄ vnus hz minorē intellectuz et alius maiorē Sic vniuscuiusq̄ scientia vtor sicut expedit ad honorē meū·q̄ cor iusti est moneta mea·ideo esto stabil' et pmp ta ad velle meū· ¶ Dum loquebat mat̄ dei ad me dicēs·Quid dicūt mulie res superbe in regno tuo· Cui ego rndi Ego suz vna de illis·et ideo p̄sumo loq̄ in p̄spectu tuo Et mat̄ ait· Licz melius te hoc sciam·tñ te loquēte audire volo Et ego respondi· Qñ inquiunt p̄dicabatur nobis vera humilitas·dicimus q̄ genitores nostri hereditabant nobis la tas possessiones· et mores pulcros· ¶ Cur ergo illos imitari non debeamus·

Mater quoq; nostra sedebat cū primis vestita nobiliter·habēsq; seruitores plurimos et enutriēs nos cum honore· cur talia non debeam hereditare filie mee que didici·scilicet gerere se nobiliter et viuere cum corpali gaudio? Mori quoq; cum grandi honore mundi? Respondit dei mater Omnis mulier que hec v̄ba sequitur opere·per veram viā vadit ad infernum·Et ideo dura est talis responsio Quid enim proderit habere talia verba? Cuj omniū creator· patiebatur corpus suum cum omni humilitate a natiuitate sua vsq; ad mortem manere in terra·et nunq̄ vestis superbie venit super eum·Vere tales mulieres nō considerat faciem eius·quando stetit viuens et mortuus in cruce sanguineus ꝛ pallidus de penis·nec curāt de obprobrijs eius que ipe audiuit·nec de morte cōtemptibili quā elegit Sed nec recordantur de loco vbi reddidit spiritum· Quia ibi fures et latrones receperunt plagas suas·ibi plagatus est filj⁹ meus· et ego que de omibus creaturis sum sibi carissima·et in me est omnis hūilitas presens ibi fui· O Et ideo qui talia superba et pomposa faciunt et alijs dāt occasionem imitandi illa·similes sunt assirologo persono quod impositum liquori ardenti·oīes comburit et maculat quos aspgit·Sic et superbi tribuunt exempla superbiendi·et grauiter per malum exemplum vrunt animas Et ideo ego volo facere nunc sicut bona mater· q̄ filios terrendo facit eos videre virgam quā etiā vident serui·sed filij videntes timent offendere matrem·regratiantes ei q⁹ minabatur eis et non flagellabat· Serui vero timēt flagellari si relinquūt· et ita ex illo timore matris filij faciunt plura bona q̄ antea·serui vero minora mala ꝛ Itaq; q⁹ ego suj mie mater·ideo ostēdere tibi volo retributiōz peccati·vt amici dei ex caritate dei feruentiores fiant· Peccatores aūt scientes periculū suū fugiant saltē peccatū ex timore·et isto modo misereor ꝛ bonis ꝛ bonis Bonis vt obtineant maiorē coronaz in celis· Malis vero vt incurrant minorem penam· Et nullus tantus peccator est cui non sum parata occurrere et filj⁹ meus gratiam dare·si miam petit cū caritate· Et Et post hec apparuerūt tres mulieres scz mater ꝛ filia ꝛ neptis·Sz mater apparuit mortua ꝛ neptis·filia vero apparuit viua· Mater autē predicta mortua videbatur quasi serpere ꝛ tenebroso lacu ꝛ luto Cuius cor abstractū erat ꝛ labia prescisa·mentū quoq; tremebat Dentes vero eius nitentes albi ꝛ longi colludebantur·Mares erant corrose·ꝛ oculi eruti dependentes ad genas duobus neruis Frons videbat immersa·et loco frontis immane baratrū et tenebrosum In capite vero erat craneum·et cerebrum quasi plumbū ebulliebat et quasi pix effluebat Collū quoq; eius circumuoluebat sicut lignum q̄ tornat in torno seu in runcina·cui ferrum acutissimū oppositum erat abradens sine consolatione ꝛ Pectus vero apertum erat plenum vermibus longis et paruis· quorū qulibet huc et illuc voluebatur super alium·et brachia erāt similia manubrijs lapidis fabrilis·Manus aūt erant quasi claue nodose et prolixe·et spōdilia ꝛsi eius omnia erāt soluta·que vno ascendente et alio descendente nunq̄ a motiu desistebant ꝛ Vnus quoq; serpens lōgus et magnus traxit se per inferiora stomachi ad superiora·qui coniungens caput ꝛ caudam·quasi arcus·circumbat viscera continue quasi rota· C Crura vero et tybie videbantur quasi duo baculi spinosi·acutissimis aculeis pleni ꝛ C Pedes vero eius erant quasi bufonum· E Tunc autem ista mater mortua alloquebatur filiā viuam dicēs Audi lacerta et venenosa filia mea Te michi q̄ vnq̄ fui mater tua·Ego sum q̄ posui te in mdū superbie in q̄ tu calefecta

creſcebas·donec ad etatem peruenisti·Et tantum tibi placuit· q̄ in eo etatem tuā cōsumpsisti·Propterea dico tibi·q̄ quotiens tu oculos vertis cum superbie visu quā ego te docui·totiēs proīcis bullies venenum in oculis meis·cū intolerabili ardore· Quotiens autem loqueris superbie v̄ba q̄ didicisti a me· totiēs glutio amarissimā potionem; Quotiēs vero aures tue implentur superbie vento·quem procelle arrogantie excitant· scilicet audire corporis tui laudes et ꝛi derare mūdi honores·que didicisti a me totiens venit ad aures meas sonit⁹ terribilis cum vento flante et vrente; Ue ergo michi pauperi ꝛ misere·Ideo pauperi q̄ nichil boni habeo nec sētio Iꝛo misere quia abundo omibus malis· C Sed tu filia similis es caude vacce·que vadens in lutosis locis·quotiēs mouet caudam·maculat ꝛ aspgit appropinquātes·Sic tu filia similis es vacce· q̄ non habes diuinam sapientiā·et vadis scōm opera et motus corporis tui·Ideo quotiens imitaris opera cōsuetudinis mee scilicet peccata que te docui·totiens innouatur pena mea et eo grauiꝰ exardescit Preterea o filia mea cur superbis de generatione tua? Nunquid honor et deꝰ est tibi·q̄ immundicia viscerū meorū fuit puluinar tuū? Putrosum quoq̄ mēbrum meum fuit egressus tuus·et immūdicia sanguinis mei fuit vestis tua quando nascebaris·Ideo nunc venter meus in quo iacuisti totus a vermibus est corrosus·Sed cur conqueror de te filia·cū plus conqueri deberem super meipsa? Nam tria sunt que me grauius ꝛaz affligunt in corde· Primum est q̄ a deo creata ad celeste gaudium·abutebar conscientia mea et disposui me ad dolores infernales·Scōm ē q̄ deꝰ creauit me pulcram quasi angelū· Sed ego meipsam deformaui vt similior sum diabolo q̄ angelo dei·Tercium est q̄ in tempe michi dato valde malam feci commutationez

Recepi quippe modicum transitorium id est peccati delectationez·pro quo sentio nunc infinitum malum·scilicet infernī penam· C Et tunc ait ad sponsā Tu inquit que vides me· non vides me nisi per similitudines corporales·si enim videres me in ea forma in qua sum morerēris ex timore·quia omia membra mea sunt demones·Ideo vera est scriptura que dicit·q̄ sicut iusti sunt membra dei· ita peccatores sunt mēbra diaboli·Sic ego nunc experior q̄ demones affixi sūt anime mee·quia voluntas cordis mei disposuit me ad tantam deformitatem Ex audi vlterius. tibi videtur q̄ pedes mei pedes sunt quasi bufones·hoc ideo est quia stabiliter steti in peccato· Propterea nunc demones stabillter stant in me·ꝛ mordētes me nunc̄ satiantur·Tybie vero et crura mea sunt quasi baculi spiosi· quia voluntatem meam habui scōm carnalē delectationem ꝛ voluptatem meā Os vero quodlibet spondile dorsi mei solutum est·ꝛ quodlibet mouet ꝓtra aliud· hoc ideo est·q̄ gaudium animi mei quā doq̄ ascendebat nimis ex consolatione mundana. quandoq̄ descendebat per nimiam tristiciam et irā ex aduersitate mūdi; Et ideo sicut dorsum mouetur scōm motum capitis·sic ego deberez fuisse stabilis ꝛ mobilis scōm velle dei·qui est caput omnium bonorum; Sed quia hoc non feci ideo iuste patior que vides L C Os vero serpens vnus trapit se per inferiora stomachi ad superiora·ꝛ stans quasi arcus circuit quasi rota·hoc ideo est·quia voluptas et delectatio mea inordinata fuit·et voluntas mea volebat omnia possidere·Et multipliciter expēdere et indiscrete; Ideo nunc serpens circuit interiora mea· inconsolabiliter et immisericorditer me mordendo; Os vero pectus apertum est ꝛ a vermibus corrosum · hoc veram dei demonstrat iusticiam · C Dilexi quippe putrida plus quam deum· et ad transitoria

erat amor cordis mei; Et ideo sicut de vermiculis procreantur longiores vermes·sic anima mea pro putridis que dileri ꝛmõibus est ꝛmpleta; Brachia quoq; mea videnꝫ quasi manubria·hoc ideo est·quia desiderium meum habuit quasi duo brachia· scilicet quia concupiui longam etatem vt longe viuerem in peccato·Concupiui etiam et desiderabam q̃ iudicium dei mitius esset q̃ scriptura loquitur; Veruntamen conscientia mea bene dixit michi q̃ tempus meum breue erat·et iudicium dei intolerabile; Sed econtra desiderium meum peccãdi· suggessit michi vitam meã esse longaz·et iudicium ꝛi tolerabile· Et ex talibus suggestionibus euertebaꝫ ꝓscientia mea·et sic voluntas et ratio sequebanꝫ voluptatem; delectationẽ·Et ideo nũc dyabolus mouet in anima mea contra meam voluntem·et conscientia mea intelligit et sentit iudiciũ dei esse iustum· Manus vero mee sunt quasi clauo prolixe Jꝛo hoc est·q; p̃cepta ꝛi nõ fuerũt michi ꝛlectabilia· Et ideo manus mee sunt michi ad onus·; nõ ad aliquẽ vsuz Collũ vero qõ circumuoluitur sicut lignũ quod acuto ferro tornaꝫ·Hoc ideo est·quia v̈ba dei non fuerunt dulcia ad glutiendum in cordis mei caritate· sed nimis amara· quia redarguebãt cordis mei ꝛlectationem et voluptatẽ Et ideo nunc ferrum acutum stat cõtra guttur meum·Labia aũt mea ideo prescisa sunt· quia prompta erãt ad v̈ba supbie; scurrilia·sed pigra fuerũt; accidiosa ad loquendum verba ꝛi· Dentũ v̈o apparet tremulũ et ꝛntes colliduntꝫ·et hoc ideo est·quia perfecte volũtatis fui dare corpori meo cibum · vt viderer pulcra et desiderabilis et sana; fortis ad omnia corporis oblectamenta·et ideo contremiscit mentum sine consolatione·Et dẽtes colliduntur·quia dentium consumptio et labor fuit inutilis scõm anime fructũ·Mares vero prescise sunt· quia sicut vobiscum fieri solet illis qui in tali casu ꝛlinquũt ad maiorem pudorez·sic michi cauterium pudoris mei impositus est in sempiternum· Oculi vero dependent duobus neruis ad genas iustũ est·vt sicut oculi gaudebant de pulcritudine genarum propter ostentationez superbie·Sic nunc ex multo fletu eruti sunt·et ꝛpendent ad genas cũ putre Juste quoq; frons immersa est et loco eius sunt immanes tenebre·quia frontẽ meã circumdedit velum superbie·; volui gloriari et ꝛri ꝛ pulcritudine Et ideo frons mea nunc est tenebrosa et deformis· Cerebrũ vero ebullit et defluit quasi plumbum; pix dignum est·quia sicut plumbum mobile et flexibile est ad voluntatez ꝛntis· sic conscientia mea que in cerebro iacuit flectebetur ad voluntatem cordis mei·q̃ris facienda bene intelligerem; Sed et passio filij dei nequaq̃ figebatur in corde meo· sed defluxit sicut illud quod bene scimi et non curaui·Jnsuper et de sanguie qui ꝛ mẽbris filij dei fluxit·non plus attendebaz q̃ de pice·Et fugiebam sicut picem verba caritatis dei·ne me a corporis oblectamentis auerterent et conturbarent; Attamen quandoq; audiui propter homines verba dei·sed ea facilitate exibãt a corde meo qua intrabant· et ideo nũc cerebrum defluit quasi pix ardens cum ardentissima ebullitione Aures quoq; mee obturate sunt cum lapidibꝰ duris· quia verba superbie gaudenter intrabant eas et descendebant suauiter in cor·q; caritas dei exclusa erat a corde meo·et quia propter mundum et supbiam omnia feci quecunq; potui· Jdeo nunc ab auribus meis exclusa sunt verba gaudiosa; Sed potes querere an feci aliqua meritoria opera? Respondeo tibi·Ego demiq; feci sicut campsor qui prescindens monetam reassignat eaz domino·Sic ego ieiunabam et feci elemosinas aliaq; opera; Sed illa feci ꝓpter

timorem inferni·et propter aduersitates corporis fugiendas. Verum·quia caritas dei prescisa fuit in opere meo·ideo talia non valuerunt michi ad obtinendum celū·nec tamē fuerūt sine remuneratione·Iterū poteris querere qualis sum interius in volūtate·cū tanta deformitas est ab extra? Respōdeo·Voluntas mea est sicut homicide et matricide·q libenē occideret genitricē suā·sic ego pessimus malū cupio deo creatori meo·qui michi optimus et dulcissimus fuit ¶ Item neptis mortua pōicte anie mortue· alloquit viuentē matrem ꝓpriā dicens·Audi scorpio mater mea·Ue michi q male decepisti me. Ostendisti eīm michi faciē letā·sed grauē in cor pupugisti me·Bedisti quippe michi tria ꝓsilia ex ore tuo·triaq didici ex operibus tuis·Et tres vias demonstrasti michi in processu tuo Primus consiliū fuit diligere carnaliter propter amicicias carnalem obtinendā· Decōm fuit expendere temporalia prodigaliter·propter honorē mundi. Terciū fuit habere requiē propter corporis delectationē·Ista eīm fuerunt michi multū dispendiosa. Vaz quia dilexi carnaliter Ideo obtinui pudorē et inuidiaz spiritualem. Quia vero ꝓdigaliter expendi tē poralia ideo priuata sum donis gratie dei in vita·et post mortē consecuta sum pudorem·Quia vero delectabar in quiete carnis in vita·ideo in hora mortis inchoabatur inquietudo anime mee absq cōsolatiōe O Tria quoq didici ex operibus tuis·scilicz facere aliqua bona opera·nec tamen dimittere illud peccatum quod delectabat me·Sicut ille faciens qui commiscens veneno mel obtulit iudici·Qui iratus effudit super offerentem. Sic ego nūc experior in multa angustia et tribulatione·Secundo didici mirabilem modum vestiendi me·scilicz operire oculos lintheo·sandalia hīe in pedibus·cirotecas in manibus·z totum collum extra nudum·Lintheū istud obumbrans oculos significat pulcritudinē corporis mei·que sic obumbrabat spirituales oculos meos·q non attendebā pulcritudinē anime mee·Sandalia vero q muniunt pedes subtus sed non supra·significant fidem sanctā ecclesie quam fideliter tenui·sed nulla opera fructuosa sequebantur eam·quia sicut sandalia promouent pedes·sic conscientia mea stās in fide promouit animā. Sed quia opera bona non sequebantur·ideo anima erat quasi nuda·Cirothece vero in manibus significant spem vanam. quam habui·Ego quippe opera mea que significantur in manibus·extendi in tam condensam et largam misericordiam dei que notatur in cyrotecis·Et quando palpaui iusticiam dei non sensi eam nec attendi·ideo nimis audax fui ad peccandum· O Cum autez appropiquaret mors cecidit lintheum ab oculis meis super terram id est super corpus meū·et tunc anima vidit et cognouit se q nuda erat·q pauca opera mea fuerunt bona et peccata plurima·Et pre pudore non potui stare in pallacio regis eterni·quia pudorose vestita fui·Sed tūc demones traxerunt me in duram penaz·Vbi cum pudore deridebar· Tercium quod didici a te mater·est vestire seruū vestib⁹ dñi z in sede dñi positū honorare sicut dñm· reliquiasq serui et omnia contēptibilia domino ministrare·Dominus autem iste caritas dei est·seruus vero volūtas est peccandi. Itaq in corde meo vbi regnare debuit caritas diuina· ponebatur seruus id est delectatio et voluptas peccati·Quem tunc vestiui quando omne creatum et temporale conuerti ad voluptatem meam·Reliquias vero et periplsimata et abiectiora dedi deo·non ex caritate sed ex timore. Taliter igitur letabatur cor meum de successu delectationis voluptatis mee· Quia caritas dei exclusa erat a me. ¶ Et bonus dominus exclusus· seruusq malus inclu-

sus; Ecce mater hec tria dixici de operibus tuis. O C Tres etiam vias demonstrasti michi in cessu tuo; Prima fuit lucida. quam cuz ingressa fuissem re splendore eius excecabar; Secūda fuit compēdiosa z labilis quasi glacies. in q̄ cum pcessissem ad vnū vestigium. relabebar ad vnum passum; Tercia fuit nimis longe. in qua cum pceperem venit post me torrens impetuosus. et transtulit me subtus montē in profundā fossam In prima via notaf pgressus superbie mee. que fuit luminosa nimiū. quia ostētatio que procedit de superbia tantū resplenduit in oculis meis. q̄ nō cogitaui finem eius. Et ideo fui ceca In secūda via notatur inobedientia. denicz temp⁹ inobedientie in hac vita nō est longuz. qz post mortē cogitur homo obedire. Et runtamen michi fuit longum. quia quādo processi per vnuz vestigiū scilicet in hūilitate confessionis. relabebar ad passum. quia volui q̄ peccatum confessum dimittere. sed facta pfessione nolui peccatum declinare. z ideo nō steti stabilis in obedientie vestigio. sed relabebar in peccata sicut qui labitur in glacie. quia voluntas frigida fuit nolēs ab hijs que me delectabant resipiscere Sic ergo q̄ pcessi ad vnū vestigium cōfitendo peccata. relabebar ad passuz. qz volui petā et delectāta me confessa iterare. R Tercia via fuit q̄ spabam impossibilitatē. scilicet posse facere peccatum z non habere longā penā. Posse etiam diu viuere. et horam mortis non accelerare; Et cū p hanc viā processissez venit post me torrens impetuosus scz mors. q̄ ab vno anno in alū apprehendēs me. euertit pedes meos cum infirmitatis pena; Quid aūt erant pedes. nisi q̄ appropinquante infirmitate modicuz potui attendere corporis vtilitatem. et minus anie salutem? Ideo cecidi in profundam fossam. quando cor quod altuz erat in superbia et durum in peccato crepuit. et anima profunde cecidit in foueaz pene peccati. Et ideo hec via nimis longa fuit. quia vita carnis finita. pena longa cito inchoabatur Ue michi ergo mater mea quia quecūq̄ a te cū gaudio didici. hec modo luo cum ploratu. C Jtē loquebatur eadē filia mortua ad sponsā que hec videbat dicens. Audi tu que vides me Tibi videtur q̄ caput meū et facies est quasi tonitruum fulminans intus et extra; Collum vo et pectus quasi in duro prelo cum longis stimulis positum; Brachia autem et pedes mei sunt quasi longi serpentes. et vēter percutitur cū duris malleis; Crura vero mea et tybie. sunt quasi fluens aqua de canalib⁹ tecti pendens congelata. S Sed adhuc vna pena interior est amarior michi omnibus istis; Sicut enim si aliqua persona esset. cuius omia spiracula vitalis spiritus obturata essent. omnesq̄ vene implete vento artarent se ad cor. qō pre violentia et valitudine venti crepere inciperet Sic ego intus dispolita suz miserabiliter. propter superbie ventum qui michi carissimus fuit. Attamen sum in via misericordie. quia in grauissima infirmitate mea confitebar melius quo scivi. sed tamē ex timore; Appropinquāte autem morte. venit michi in mēte cōsideratio passionis dei mei. scilicet q̄ illa mlto grauior et amarior erat q̄ mea. que propter demerita mea digna sum pati. Et ex tali consideratie obtinui lacrimas. ingemiscens q̄ tanta caritas dei erat ad me. et mea tam modica ad ipsum Respexi enim tunc eum oculis conscientie mee et dixi. O domine ego credo te deum meum. Miserere mei filī virginis propter amaram passionem tuam Amodo enim ego libenter emendarez vitam meā. si habere tempus. z in illo puncto accēsa fuit scintilla quedā caritatis in corde meo. q̄ amarior videbaf michi passio xpi q̄ mors mea Sicq̄ tūc crepuit cor. z aia mea venit in man⁹ demonū

presentanda iudicio dei· Ideo aūt veni in manus dēonū· q; indignū fuit q; angeli pulcritudinis· appropinquarēt anime tante deformitatis ¶ In iudicio autē dei cū dēones clamarēt aīmā meā iudicari ad infernū Respondit iuste Si deo ego scintillam quandā caritatis in corde eius q; extingui nō debz· sed esse in conspectu meo· Et ideo iudico animam ad purgationē· donec digne purgata veniam meruerit obtinere Iterum poteris querere an pticeps ero oim bonoz que pro me fiunt? Respondeo tibi per similitudinē Sicut enī si tu videres duas stateras pendere· z in vna esset plumbū naturaliter deprimens· et in alia aliquid leue tendens sursum· z quāto maiora et plura imponerentur stratere vacue· tanto citius elevarēt stateram aliā que ponderosa z gravis est· sic est z mecum· q; quāto altius fui in peccato· tāto gravio; descendi in penaz· Et ideo quidqd fit ad honorem dei pro me elevat me de pena· z specialiter oratio et bonū qđ fit p homies iustos z amicos dei· z beneficia que fiūt de bonis bn̄ acquisitis z opera caritatis Talia itaq; sūt q; me quotidie faciūt appropinquare deo· ¶ Post hec loqtur mater dei ad sponsam· Tu miraris quō ego que sum regia celi· z tu q; vivis in mundo· z illa ania que est in purgatorio· et alia in inferno loqmur simul· hoc ego enī bn̄ dicā tibi· Ego quippe nunq; recedo de celis· q; nunq; sepabor a visione dei· Nec ania que est in inferno sepabitur a penis· Nec illa aia a purgatorio anteq; purgata sit Nec tu videbis ad nos ante sepationē corpalis vite· Sed ania tua cuz intelligentia tua· vtute spūs dei elevat ad audiendum vba dei in celis· et pmittit tibi scire aliquas penas in inferno z purgatorio· malis in cautelā· et bonis in cōsolationē z profectū; Verumtamen scias q; corpus tuū z anima tua coniuncta sunt in terris· sed spūssancto; dat intelligentiā tibi q; est in celis· ad intelligendū eius voluntatez· ¶ Declaratio ¶ Hic loquit de tribus mulieribus· quarum tercia intravit monasteriū· agēs residuum vite sue in magna perfectione·

Xps reprehendit plātos supbientes ex prelatione dicens· q; exhibeāt se subditis hūiles et vtuosos in vita et moribz z vtiles in iusticia z equitate et mensurando se in seipis ne supra se elevent· addiscant agnoscendo defectz suos compati defectibus subditoz· exemplo xpi qui z prius voluit facere et pati q; docere z ministrare q; ministrari· Corrigant quoq; subditos diligent ne exemplo heli sacerdotis damnentur·

¶ Capitulum· liij·

Filis loquitur ad sponsam dicens· ¶ Magna res est ymo magnū monstrū ē· q; vbi rex glie hūiliatus est· ibi hō ratiocinijs obligatus velit inflari supbia· Maz si qs preficit alijs Mō ideo supbire dz· q; plātus est sed magis timere· q; omēs eiusdē nature sunt et omis potestas est a deo; Quippe si bonus est qui pficit a deo est· ad ppriam et alioz salutē· Si vo malus est permissione dei est· ad subditorū correctionē et maius iudiciū suum Nec mirū est sed dignū et iustū· q; homo qui cōtempsit subijci creatori suo· dominiū inferioris z cōsimilis sui expiatur· Ergo cū aliquis vel cogit vl̄ desiderat preesse· talem se exhibeat subditis· vt z desiderabilis sit moribus z etiam vita· vtilisq; in iusticia et equitate· Denicq; ex equalitate nature omis qui preest hūiliare se dz· et metiri seipm in seipo ne elevet se supra se· et in seipso addiscat cōpati alijs· Timeat etiā ne eadē mensura qua metitur etiā metiet ei Sic ego deus z homo temperani meipm· q; quis hois defectū agnoscerē p scientiā· patiendo tū penas et crucez agnoui expiendo· z ideo vt in exemplū darā me alijs· prius cepi facere q; docere z ministrare volui nō autē mi

nistrari. Sic ꝛ mat̄ mea q̄uis esset apostolorū dña. tamē humilitatez pre oibus dilexit. et quasi vna fuit cum minimis. et ideo ascendit ad summā felicitatē Ergo prelatus addiscat in infirmantibus propīis subditorū defectus Et attendat ne verbis vel exemplis vel abusiōe petestatis sue. materiā ꝛ occasiōez peccādi alijs tribuāt. Quia nichil ita prouocat irā dei et homies ad peccandū. sicut lasciuia prelatoz. Si enī helyseus filios sacerdotij sui. et dilexisset spūalit̄ filios suos. tota generatio eius saluata fuisset Sz q̄ placere voluit carnaliter filijs. Ideo memoriam sui relinquit in tribulatione et posteris suis in confusione.

Xps dicit q̄ mundus iste erat añ aduentū suum q̄si solitudo in q̄ erat puteus turbidus id est amor mūdi. ad quē septem vie peccatoz ducebāt gētiles et iudeos q̄si cecos. sed ipe assumpta hūanitate illustrauit mūdum ostendēs vias ad celū. Que quia iā dissipate sunt Ideo nunc mittit ista verba sua humus libri in mundo q̄ qui receperint et opere seruauerint saluabuntur.

¶ Capitulum. lviij.

QVaria loquit̄ ad filium. Benedictus sis tu fili mi Tu es principiū sine principio tē pons. et potentia sine qua nullus est potens. Rogo te fili perfice potēter q̄d sapienter inchoasti. Rndit filius. Tu es q̄ si potus dulcis sitienti. et quasi fons irrigans arida. quia per te oibus grā fluit. Ideo faciā quod rogas Iterum loqtur filius. Mundus iste ante incarnationem meā erat quasi quedā solitudo. in q̄ puteus erat turbidus ꝛ immundus De quo omnes bibentes sitiebant amplius. et lippientes oculi grauius infirmabant Iuxta hunc aūt puteum stabant duo viri. q̄rum alter clamās dicebat Bibite secure. quia medicus venit auferens omnē langorez. Alter vero dicebat Bibite gaudent̄ vanū est incerta q̄sierare Ad hunc ēt puteū septē ducebāt vie. et ideo omnes puteū cupiebant. Mundus itaq̄ iste bene similat̄ solitudini. vbi sunt bestie et arbores infructuose aq̄ immunde. quia hō ad similitudinē bestie auid erat ad effundendū sanguinē primi sui Infructuosus in operib⁹ iusticie. ꝛ immūdus per incōtinentiā et cupiditatem In hac itaq̄ solitudine querebat̄ ab hominibus puteus turbidus. scilicet amor mundi et honor eius. q̄ est altus in superbia. turbidus in sollicitudine ꝛ cura carnis. ꝛ p septem mortalia peccata quasi p septē vias aditus eius habebatur. Duo vero viri stantes iuxta puteū. significāt magistros gentiliū et iudeoz Doctores enī iudeoz superbiebant de lege quā habebant. et nō seruabant. Et quia cupidissimi erant Ideo populū verbis et exemplis incitabant ad querenda temporalia dicentes. Eluite secure quia messias veiet ꝛ restituet oia. Doctores vero gentiliū dicebāt. Timini creaturis q̄s videtis. quia ideo mundus creat⁹ est vt gaudeamus Q Lumq̄ hō sic secus staret. vt nec deū attenderet nec cogitaret futura Tunc ego cū patre et spūsancto vnus deus veni in mundū. et assumpta hūanitate predicans apte viri. Qđ deus p̄misit et moyses scripsit impletuz est. Diligite ergo celestia q̄ mundialia transeunt et eterna vobis dabo. Ostendi q̄ septemplicem viā. p quā hō a vanitate sua auertere. Nam ostēdi paupertatem et obedientiā. deum ieunia et orationes Fugiebā aliquādo homies ꝛ stabaz solus orans. et sumpsi obprobria. Elegi labores et dolores Sustinui penas ꝛ cōtemptibilem mortē Hanc enī viaz p me metipm ostendi. per quā amici mei lōgo tempe incedebant. sed nūc dissipata est via. Dormitant custodes. Trāseuntes delectant̄ vanis et nouis Ideo exurgam et non tacebo. Auferaz vocē gaudij et

locabo vineā meam alijs qui faciēt fructum tempe suo· Verūtamē iuxta commune puerbium. Inter inimicos inueniunt amici· Ideo mittam amicis meis verba dulciora dactilo· suauiora melle· pciosiora auro· Que qui receperint ⁊ tenuerint· habebūt thesaurū illū q̄ ineternū feliciter est et non ꝛficit· sed augeꝫ in vita sempiterna·

Mater dei dicit q̄ bene potest vocari aurea hora illa in q̄ ipsa a parētibus cōcepta fuit qui plus hoc fecerunt ex obedientia diuina· q̄ volūtate propria et plus ibi opata est caritas dei q̄ voluptas carnis sed voluit ꝛus q̄ pceptionis ei⁹ modus nō statim oibus notus esset ꝛonec veritas claresceret tēpore preordinato· ¶ Capitulū·lv·

Mater dei loquitur Quando mater mei⁹ ⁊ mat mea matrimonialiter cōuenerūt· plus fecit hoc obedientia q̄ volūtas· et plus opata ē ibi caritas diuina q̄ voluptas carnis· Nam hora in qua ego concepta fui bene pōt vocari aurea hora et pciosa· qua alij cōiuges cōueniunt ex voluptate carnali· Adei vero parētes cōuenerunt ex obedientia et pcepto dei Bene ergo aurea hora fuit cōceptio mea· Mātūc incepit principiū salutis oim· et tenebre quasi festinabant in lucē Deus nāq̄ singulare quoddā et a seculo abscōditū facere voluit in opere suo· quēadmodū fecit in vga arida florescente Sed scito q̄ cōceptio mea nō oibus nota fuit· qr voluit ꝛus· q̄ sicut ante legē scriptā precessit lex naturalis et electio voluntaria boni ⁊ mali· et postea veniret lex scripta que cohiberet oīs inordinatos motus· Sic placuit ꝛo q̄ amici sui pie dubitarent de conceptione mea· ⁊ quilibet ostēderet zelum suum ꝛonec veritas claresceret in tempore preordinato·

Virgo Maria narrat qualiter natiuitas sua fuit p portā com munē et fuit initiū veroꝝ gaudioruꝫ· q̄ tunc prodijt virgula ꝛe qua pcessit flos ꝛsiderabilis cunctis gentibus in qua nativitate ꝛmones fremuerūt insti letabāt̄ur et angeli gauisi sunt· Et cōquerunt ꝛe mulieribus que cum ꝛuotione talia non attendunt·

¶ Capitulum·lvj·

Maria loquit̄ Quando mater mea me genuit p portam cōmunē eruit· quia alio mod⁹ aliquis nasci non debuit nisi specialiter filius meus· qui sicut nature omniū est cōditor· ita etiam mirabiliter nasci voluit et ineffabiliter· Quādo vo ego nata fui non latuit dyabolos· sed p quandā similitudinē loquendo sic ipi cogitabant· Ecce nata est virgo quedam quid faciemus· Nam mirabile cernitur quoddā in ea futuruꝫ· Si adhibuerim⁹ ei oia retia malicie nostre· cōfringet ea quasi stuppas· Si inuestigamus omnia interiora eius· munita est forti presidio ⁊ Nec inuenietur in ea macula vbi cuspis peccati infigatur· Ideo timendū est q̄ mundicia eius torquebit nos Gratia eius cōminuet quidquid in nobis ē fortitudinis· Constantia eius deijciet nos sub pedibus suis· Amici vero dei qui in longa expectatione erant· dicebāt inspirante eis ꝛo Cur amplius ꝛolem⁹? Gaudendū potius est nobis· quia nata ē lux qua illuminabunt̄ tenebre nostre· et ꝛsi deriuꝫ nostrū perficietur Angeli vero dei gaudebant· licet eoꝝ gaudiū semper erat in visione dei dicentes Natum est in terris ꝛsiderabile quoddā et spēalis amoris dei· p quod reformabitur in celis et in terris pax vera· et ruine nostre restaurabuntur B Vere filia dico tibi q̄ natiuitas mea initium fuit verorum gaudioꝝ· q̄ tūc prodijt virgula de qua pcessit flos ille· quē reges ⁊ pphete ꝛsiderabant· Postq̄ vo tante etatis fui q̄ aliquid intelligere potui ꝛe creatore me· tūc indicibili amore ad eū affecta

sum et ꝛsiderabaz eũ toto corde· Mirabili etiam gratia cõseruata fui· vt nec in tenera etate cõsentirẽ peccato· quia caritas ꝛi ⁊ sollicitudo parentũ· educatio ꝙz honesta ⁊ cõuersatio bonoꝝ ⁊ feruoꝛ sciendi ꝫ̃· perseuerabãt mecũ Nũc aũt cõqueꝛoꝛ· ꝙ ille femie que generanꝫ̃ et generãt cũ hoꝛꝛoꝛe· et nascunꝫ̃ cũ immũdicia ⁊ ꝛlectanꝫ̃ in ea Nõ attendũt mũdissimã nativitatez meã· sed peioꝛes sunt iumentis· quia viuũt sine ratione Viuũt omino sc̃m carnẽ Ideo trãseat ab eis voluptas· recedz ab eis spũs puritatis· fugiet ab eis gaudiũ eternum· et mebriabit eos spũs impuritatis quẽ sequebanꝫ̃

Virgo maria i die pu

rificatiõis loquebaꝫ̃ sponse dicẽs· ꝙ ipa nõ indigebat purificatiõe qꝛ sine macula et mũda eraꝫ̃ ⁊ Verũtamen vt adimplerẽꝫ̃ ꝓphetie voluit in lege ⁊ sc̃m legẽ viuere ⁊ nichil in se singulare ostẽdere· sed hũiliter conꝛsari⁊ Dicit etiã ꝙ gladius quẽ dixit symeon ser doloꝛibus in vita eius animam pertransibat·

¶ Capitulum· lvij·

Mater loquiꝫ̃ ad sponsaz filij dicẽs· A Filia mea scias ꝙ ego nõ indigebã purificatione sicut alie femie· qꝛ filius meꝰ q̃ natus est ex me ipe mũdaut me⁊ Nec ego aliquã quãtũcunqz minimã maculã contraꝛi· q̃ filiũ mũdissimũ sine aliq̃ immũdicia generaui⁊ Veruntñ vt lex implereꝫ̃ et ꝓphetie· sc̃m legẽ in lege volui viuere⁊ Nec sc̃m parẽtes seculi viuebã· sed cũ humilibꝰ hũiliter ꝛsabar⁊ Nec aliqꝺ singulare in me p̃ferre volui· sed totũ qꝺ erat hũilitatis diligebã⁊ Tali etiã die sicut hodie doloꝛ meꝰ augmẽtaꝰ fuit· Mã licet sciebã filiũ meũ ex inspiratione diuina passurũ· tñ ex ꝟbis symeonis qbus dixit gladiñ ptransituꝝ aiam meã· et filiũ meũ positũ in signũ cui cõtradiceꝫ̃· grauꝰ pforabat coꝛ meũ doloꝛ iste· q̃ vsqz dñ assumpta fui corpe ⁊ aia in celũ· nunq̃ ꝛfuit a corde meo· licet ex cõsolatiõe spũs dei tempabaꝫ̃ B Scire etiã te volo ꝙ ab isto die· doloꝛ meus sertus pleꝛ fuit⁊ Primo fuit in cogitatione mea Nam quotiens aspiciebam filiuz meuz· quotiens inuoluebã eum pannis· quotiens videbam eius manus et pedes· totiens animus meus quasi nouo doloꝛe absorptꝰ est· quia cogitabã quomodo crucifigeretur⁊ Scõo fuit doloꝛ in auditu meo Nam quotiẽs audiui obpꝛobria filij mei et mẽdacia et insidias ei positas· totiens animus meus motus est doloꝛe· ita ꝙ vix se tenere poteraꝫ̃ Sed virtute dei doloꝛ meus modum ⁊ honestatẽ habuit· ne impatientia et levitas in me notaretur⁊ Tercio fuit doloꝛ meus in visu Nam quando vidi filium meuz ligari et flagellari et in ligno suspẽdi· coꝛrui quasi exanimis· sed reassumpto spiritu steti dolẽs et sic patienꝫ̃ sufferens· vt nec inimici nec alij in me aliud reperiꝛent nisi grauitatem⁊ Quarto fuit doloꝛ meus in tactu· Q Ego em̃ cum alijs deposui filiũ meũ de cruce· et involui eum et posui in tumulũ· et sic tũc augebatur doloꝛ meus· vt vix manus et pedes mei haberent roboꝛ ad subsistendum· O ꝙ libẽter tunc fuissem sepulta cum filio meo⁊ Quinto patiebar ex vehemẽti ꝛsiderio perueniendi ad filium meum postq̃ ipse ascendit in celum· quia longa moꝛa quã habui in mũdo post ascensionez eius· doloꝛem meum augmentabat⁊ Sexto patiebar doloꝛem ex tribulatione apostoloꝝ et amicoꝝ dei· quoꝝ doloꝛ eraꝫ̃ doloꝛ meus⁊ Timens semp et dolens⁊ Timens ne succũberẽꝫ̃ temptationibus et tribulationibus· Dolens· quia verba filij mei vbiqz habebant contradictionẽ Sed licet gratia dei semper perseverabat mecum· et voluntas mea erat sc̃m velle dei⁊ Attamen doloꝛ meus cõtinuꝰ eraꝫ̃ permixtus consolatione· donec assumpta fui corpoꝛe ⁊ anima in celum ad filium meum· Propterea filia non disce

dat dolor iste ab anima tua. qz nisi essent tribulatiões. pauciſſimi ad celestia peruenirent.

Mater dñi dicit sponse

q nõ modicus dolor fuit ille sibi inter ceteros quando scilicet pre timore fugiebat cum filio in egyptũ et audiuit filiuz psequi ab herode et interfici innocentes et narrat pulcre illa que filius egit in infantia et adolescentia sua vsqz ad temp9 predicationis et passionis.

¶ Capitulum. lviij.

QVaria loquit ad sponsam dicens. Abiri tibi re dolob9 meis. sed ille dolor nõ erat minimus quẽ habui. qñ filium meũ referebã fugiens in egytũ. et quãdo audiui pueros occidi innocẽtes et herodẽ psequi filiũ meum; Sz licet scirẽ q̃ scripta erãt re filio meo. tñ cor meũ p̃ amoris magnitudine quez habebã ad filium meũ. dolore z mestitia replebat; Nunc autẽ querere poteris. quid egerit filius meus in toto illo tempe etatis sue ante q̃ pateret? Rñdeo. q sicut loquit euangelium subditus erat parẽtibus. et sicut alij infantes se gessit donec venit ad etatẽ maiorẽ. nec mirabilia defuerũt iuuentuti sue; Quõ creature seruierunt creatori suo Quõ ydola obmutuerũt. et plurima ruerũt in egyptũ in aduentu suo; Quomodo magi prediderũt filiũ meum fore signum magnorũ futuror; Quomodo etiã ministeria angelorũ apparuerũt Quomodo nec aliqua immundicia ascendit super eum. nec perplexitas in capillis eius apparuit. que omia non est tibi necesse scire; Cum in euãgelio signa deitatis et humanitatis sue preponũtur. que te et alios possunt edificare. ℞ Cum vero venit ad maiorem etatem in orationibus erat cõtinuus. et obediens ascendit nobiscũ ad statuta festa in ierusalem. et loca alia Cuius visus et locutio sic mirabilis z acceptabilis erat. vt multi tribulati dicerent. Eamus ad filium marie. a q̃ possum9 cõsolari; Accrescẽs vero etate et sapientia qua ab initio plenus erat. laborabat manibus quãdoqz ea que decentia erant. et loquebatur nobis separatim verba consolatoria z verba deitatis; Ita vt indicibili gaudio cõtinue repleremur; Cum vo in timorib9 et pauptate z difficultatibus essemus. nõ fecit nobis aurũ z argentũ sed hortabatur ad patientiã. et mirabiliter seruati fuimus ab inuidis; Necessaria q̃z proenerũt nobis qñqz ex cõpassione piarũ mentiũ Quandoqz ex labore nostro. ita vt haberemus necessaria ad solã sustẽtationem nõ ad superfluitatẽ. qz michil aliud quesiuim9 nisi soli seruire deo; Post hec aũt conferebat ipe in domo familiariter cũ amicis aduenientibus re lege z eius significationibus et figuris. Disputabat etiam in apto cum sapiẽtibus. ita vt mirarentur dicentes Ecce filius ioseph docet magistros. aliquis magnus spiritus loquitur in eo. ℣ Cumqz quodam tempe cogitante me re passione sua. videret me mestissimaz. respondit michi. Nõ credis mater quia ego in patre suz z pater in me ẽ? Munqt tu polluta es ad ingressum meũ. aut in egressu meo tribulata es? Cur merore contraheris? Dolũtas emi patris mei est me pati mortez. ymo volũtas mea cũ patre Dõ aũt habeo re patre pati nõ põt. sed caro quã sũ psi re te patiet. vt caro alioz reuimat et spiritus saluent Sic etiã obediẽs erat. vt cum ioseph casu diceret ei fac hoc vl illud. statim ipe faciebat. qz sic occultabat deitatis sue potentiã. vt nisi a me z q̃nqz a ioseph sciri nõ posset. q̃ vidim9 lumen admirabile multotiens circũfulsisse eũ. et angelicas voces cãtantes sup euz audiuim9 Vidim9 q̃z q spũs immũdi. q per exorzistas in lege nra pbatos eici non poterãt. egrediebant ad visionẽ presentie filij mei Ecce filia hec sint continue in memoria tua. et regratiare deo sine-

rius·quia per te infantiam suā alijs vo
luit patefacere·

Virgo narrat sponse.

quid sensit statim ꝓcepto filio et que sen
serūt ipa ⁊ elizabeth in amplexu mutuo
et de sancta cohabitatiōe eaꝝ et qualit̄
postea angelus consolabat eā formdan
tē et instruebat ioseph mirantē ⁊ narrat
modū sanctissimum viuēdi quē ipa et io
seph tenuerunt ⁊ multas virtutes nota
biles ioseph· Capitulum·lix·

MAter dei loquit̄ ✠ Quā
do angel⁹ nunciabat michi
filium dei nasciturꝝ de me·sta
tim postꝙ cōsensi·aliqd insolitū ⁊ admi
rabile sensi in me Imo vehemēter admi
rās statim ascēdi ad elizabeth cognataꝫ
meā·vt cōsolarer illā impregnatā·⁊ cuꝫ
ea cōferrē de hijs que angelus michi nū
ciauerat⁊ Cumꝙ ipa iuxta fontē occur
risset michi·et mutuis amplexib⁹ ⁊ oscu
lis frueremur Infans in vtero eius·mi
rabili et visibili motu exultando letaba
tur·Et ego similiter insolita exultatione
tunc mota fui in corde meo·ita vt lingua
mea loquerēt inexcogitata vba de deo
Et ania mea tunc vix pre leticia se capi
ebat·Cūꝙ elizabeth miraretur feruo
rē spiritus q̄ loq̄batur in me·⁊ ego non
dissimiliter mirabar in ea gratiam dei·
ambe benedicentes dum stetimus simł
aliquibus dieb⁹· ℬ Post hec aūt ce
pit cogitatō quedā pulsare animū meū·
quō et q̄ modo haberez me ad tantam
gr̄am michi factā⁊ Quid etiā rn̄derem
si q̄rerer quō cōcepi·aut q̄s pat̄ filij nas
cituri Aut ne forte ioseph instigante ad
uersario alienа suspicarēt cōtra me Et
ecce sic michi cogitāti· angelus nō dissi
milis ab eo quē p̄us viderā astitit dicēs·
Deus noster q̄ eternus est· ipse est tecū et
in te est Ne timeas ergo q̄ ipse dabit ti
bi loq̄·ipse diriget gressus tuos et loca
Ipse pficiebat op⁹ suū tecū potenter et
sapient⁊ Joseph vo cui cōmendata fue
ram cū intellexisset me impregnataꝫ·ad
mirans et indignum se reputans coha
bitare michi anxiabatur nesciens quid
ageret·cui angelus in somnis dixit Nō
recedas a vgine ꝓmendata tibi·q̄ sicut
audisti ab ea sic verissimū est· Concepit
em̄ de spū dei·⁊ pariet filiū saluatorē mū
di⁊ Ergo serui ei fideliter et esto pudici
cie eius custos ⁊ testis· Deinde ab illo
die ioseph seruiuit michi quasi dñe sue·et
ego etiā me ad opa sua minima hūliabā
Cℭ Post hec ego cōtinua eram in ora
tione·raro videri ⁊ videre volēs·⁊ egre
diens rarissime nisi ad festa p̄cipua·vigi
lijs q̄ et lectionib⁹ que a sacerdotibus
nostris legebant̄·intēta fui⁊ Dabēs cer
ta tempa ad labores manuū· et discreta
fui ad ieunia ꝓut natura mea ferre po
terat in seruitio dei⁊ Illa vo que supfue
runt nobis sup victualia dedim⁹ paupe
ribus·cōtenti de hijs que habebamus ⁊
Joseph vero sic seruiuit michi· q̄ nunq̄
audiebatur in ore eius verbuꝫ scurrile·
nunq̄ murmurosum·nunq̄ iracundum⁊
Nam ipe patientissim⁹ erat in paupertа
te· sollicitus in labore vbi necesse fuit⁊
Mansuetissimus ad oburgātes Obedi
entissimus in obsequo meo Promptissim⁹
defensor cōtra rogātes vginitati mee·
Fidelissim⁹ testis mrabiliū dei⁊ Ipse etiā
sic mortu⁹ erat mūdo et carni·vt nichil
desideraret nisi celestia Sicq̄ erat cre
dulus p̄missionū dei vt ꝓtinus diceꝫ·vti
nam viuā ⁊ videā adimpletā voluntatē
dei·Nā rarissime venit ad cōgregatōes
hoim et eoꝝ cōsilia· q̄ totū desideriū suū
fuit obedire volūtati dei·Joco nūc glo
ria sua magna est·

Mater dei dicit spōse

q̄ iheronymus non dubitauit de assump
tione sui corporis in celum·sed quis dn̄
nō revelauit aperte veritatem ideo ma
luit pie credere q̄ diffinire non ostensa·
et ideo scripsit in epistola sua se nescire ⁊
addit hic vgo aliq̄ de laude iheronymi·

¶ Capitulum·lx·

MAter loquitur ad sponsam· Quid tibi dixit magister ille ventilator vbor·q epistola ieronymi mei que loquit de assumptione mea·nō esset legēda in eccl'ia dei·qr videt sibi in legēda illa q ieronymꝰ dubitauit de assumptiōe mea·eo q dixit se nescire vtruz sim assumpta in corpe vel non· vl'a quibus psonis asportata Ideo ego mater dei respondeo magistro·q ieronimus nō dubitauit de assumptione mea·sed qr deus non reuelauit apte huiusmodi veritatē Ideo ieronymus maluit pie credere·q diffinire nō ostensa a deo; Sed recordare filia q dixi tibi prius·q ieronymus erat amator viduarū Imitator monachor perfectoū·et assertor et defensor veritatis Qui z promeruit tibi orationem illā qua me salutabas Ideo nūc addo·q ieronymus fuit tuba ductilis p quā loquebat spūssanctus Necnon z flāma inflāmata de illo igne· qui venit sup me z sup apl'os in die pentecostes Ideo felices qui hanc tubam audiunt et sequuntur·

MAter dei dicit sponse q post ascensionez filij longeue ipa vixit in mūdo cū multo dolore visitando loca vbi ipe passus fuerat z mirabilia ostēderat z hoc pmisit deꝰ vt exēplo vite et vtutū eius multi cōuerterent apl'i roborarent·z corona eius augeret·et ostendit causā qre assumptio eius tūc nō multis cognita fuit· ¶ Capitulum·lxj·

MAter loquit Recordare filia·q olim elapsis aliquibꝰ annis·excusau ieronymuz de assumptiōe mea· Nūc aūt veritatem huiꝰ assūptiōis indicabo tibi Ego quippe post ascensionē filij mei lōgo tpe vixi in mūdo·z hoc voluit deꝰ·vt visa patientia mea et moribꝰ meis·plures ante conuerterent ad eū·apl'i dei z alij electi roborarent Et etiā naturalis dispositio coporis mei hoc exigebat q diutiꝰ viuerez vt corona mea augeret Nā omi tpe qō post ascēsionē filij mei vixi· visitaui loca in quibus ipe passus est z mirabilia sua ostēdit Sic cꝝ passio sua i corde meo fixa erat·q siue comedebā siue laborabā· ēsi recens erat in meōria mea Sic etiā sensus mei abstracti erāt a mūdialibꝰ·q iugiter quasi nouis videris inflāmabar; vicissimcꝝ doloribꝰ excitabar Ueruntī sic dolorē tpabaz z gaudiū meū·q nichil omittebā de hijs q erant dei Sic cꝝ inter homies cōuersabar·q nichil pter victū tenuē de hijs q delectabilia hoim erāt attendebā·ymo nec sumebā Qō vo assumptio mea nō multis cognita fuit nec predicata a pluribꝰ·hoc voluit deus q est filius meus·vt prius infigeret cordibꝰ hominū credulitas ascensiōis sue·qr corda hoim difficilia et dura erāt ad credendū ascensionē eius·quāto magis si p̄dicata fuissent statim in injtio fidei assūptio mea·

REgia celi narrat spō se q̄liter angelus annūciauit ei tps quo ipa debebat migrare de hoc seculo z corporaliter ascendere in celū·dicit etiā vigo modū migratiōis sue et meditationē in q̄ eius ania cogitabat tpe obitꝰ sui et aliq̄ magnalia q̄ cōtingebant tūc z quā do assumpta fuit corpaliter ad celestia;

¶ Capitulum·lxij·

MAter loquit· Cum quadā die elapsis aliqbꝰ annis post ascensiōz mei filij· multum anxiarer de desiderio pueniendi ad eundē filiū meū·Vidi angelū fulgentem sicut antea videram qui dixit michi Filius tuus qui est deus z dns noster mi sit me nunciare tibi·q tps iam est q̄ corporaliter venies ad eum·ad recipiendaz coronā tibi preparatā·Cui ego respondi Nunquid nosti diem aut horam·qua migratura sum ex hoc mūdo? Et respōdit angelus· Clement inquit amici filij tui qui sepelient corpus tuū Quo dicto

disparuit angelus· et ego parauí me ad exitum: circũiens omia loca more meo· in quib⁹ filius meus passus fuerat· Cũ q̄ quadam die animus meus suspensus esset in admiratione diuine caritatis; Tunc anima mea in ipa cõtemplatõe· repleta fuit tanta exultatiõe q̄ vix se capere poterat· et in ipa consideratiõe anima mea a corpore fuit soluta· Sed que et q̄ magnifica tunc vidit anima mea· et quali honore eam honorauit pater ⁊ filius et spiritussanctus· et a quali multitudine angelorum elevata fuit· nec tu capere posses nec ego tibi dicere volo· an teq̄ anima ⁊ corpus tuũ sepabũtur· licz aliqua de hijs omibus ostendi tibi in illa oratione quotidiana· quã tibi filius meus inspirauit· Hij vero qui tũc mecum erãt in domo quando tradidi spiritũ· bene nouerunt ex insolito lumie qualia divina tunc mecum agebañ ℬ Post hec autẽ amici filij mei diuinitus missi· sepelierũt corpus meũ in valle ioſaphat Cũ quibus fuerunt angeli infiniti quasi atthomi solis· Maligni vero spũs non audebant appropinquare Quindeci vero diebus corpus meũ iacuit in terra sepultũ Deinde cum multitudine angelorum fuit assumptũ in celũ· Et hoc tempus nõ sine maximo misterio est· q⁹ in septima hora erit resurrectio corporum· et in octaua cõplebitur beatitudo aiarũ et corporum· Prima quippe hora fuit ab origine mũdi· vsq̄ ad temp⁹ illud quo p moysen dabaţ lex· Secũda a moyse vsq̄ ad incarnatiõẽ filij mei· Tercia q̄ filius meus baptismũ instituit et austeritatem legis mitigauit· Quarta quando ipe predicabat verbo et exemplo confirmabat· Quinta quando filius meus pati voluit et mori et quãdo surrexit a morte· et resurrectionem suam certis argumentis approbabat; Sexta q̄ ascẽdit in celuz ⁊ misit spm̃sanctũ Septima q̄ venet ad iudicium· ⁊ oñs cum corporibus suis surgent ad iudicium; Octaua quando complebũtur omnia que p̃missa et prophetata sunt· et tunc erit beatitudo perfecta· tunc videbitur deus in gloria sua et sancti fulgebũt sicut sol· et nõ erit amplius dolor·

Xp̃s dat spõse verba

hic contenta et precipit illa mittere pape clementi scz· q̄ faceret pacẽ inter reges francie et anglie· et q̄ veniret in ytaliam et annũciaret annũ iubileũ· Reprehenditq̄ illum xp̃s de certis peccatis et negligentijs graujb⁹ ⁊ de vita p̃terita inordinata et cõminatur ei cũ iusticia nisi se correxerit· ℂ Capitulũ· lxiij·

Ilius loquit ad spõsam· Scribe ex p̃te mea pape clementi hec verba· Ego exaltaui te· et ascendere te feci super oñs gradus honoris Surge igitur ad faciendũ pacẽ inter reges francie et anglie· q̄ sũt periculose bestie aniaz p̃dones· Veni inde in ytaliam· et p̃dica ibi verbũ et annũ salutis ⁊ dilectionis diuine· ⁊ vie plateas stratas sanctoz meoz sanguine· et dabo tibi mercedẽ illam que nõ finietur· Attẽde etiã ad tempa priora· in quibus audacter ad irã prouocasti me et silui· In quibus feciſti que voluisti ⁊ non debuisti· et ego quasi nõ iudicans patiẽs fui· quia tempus meũ nũc appropinquat et exquiram a te negligentiam ⁊ audaciam tempis tui· Et sicut p oñs gradus ascendere te feci· sic descendes spũaliter p alios grad⁹· quos experieris veraciter in aia ⁊ corpe· nisi obedieris vbis meis· et silebit lingua tua magniloqua· et nomẽ tuũ quod vocasti in terris· in obliuione et obprobrio erit in conspectu meo et sanctorũ meoz Exquiram etiam a te q̄ indigne permissione tñ mea ad oñs gradus ascendisti· quod melius ego deus scio q̄ tua negligens conscientia recordatur· ℬ Querã q̄ a te q̄tum in reformatiõe pacis regnz tepuisti· ⁊ q̄ tũ in aliã partẽ declinasti· Insi per non

rit in obliuiõe·q̃liter cupiditas ⁊ ambitio in ecclesia tpe tuo floruit et aucta est·et q̃ multa reformare et emẽdare potuisti Sz tu amator carnis noluisti. surge igit anteq̃ nouissima hora tua appropinquans veniat·et negligentias priorũ temporũ penultimo tpe zelando extingue Si aũt dubitas cui⁹ spũs verba ista sint Ecce regnũ et pſona nota sunt in q̃bus stupor et mirabilia fctã sunt Justicia em̃ ⁊ misericordia ꝛ quib⁹ loquor appropinquãt vbiq̃ terraꝝ· Conscientia q̃ tua rõnabile dicit esse illud quod moneo·⁊ caritatiuũ esse qõ suaꝛo· ⁊ ni si patientia mea seruasset te·iã profundius vltra alios p̃decessores tuos ꝛscendisses·Ergo inq̃re in libro conscientie tue et vide si veritatem loquor·

Xp̃s comminatur hic grauiter quibusdã q̃ oblitis suis peccatis p̃teritis ⁊ via ꝛi·viuebãt in securitate locũꝛ·dicit tñ q̃ si emẽdauerint inuenient in eo miam· ℂ Capitl'm·lxiij·

EJlius ꝛi loquit̃·Non attendas ad ribaldos istos couzãtes·q; veniã eis statim non sicut amicus·sed sicut q̃ vltionẽ capiã ex eis·Ue eis quia tempe pacis sue noluerũt querere eternũ bonum Dico tibi q̃ surrexerũt homies generatiois illi⁹ ꝛ radice amaritudims·et cõgregauerũt fruct⁹ vanitatis ⁊ cupiditatis sue Jꝛo nũc descendent·et cõsurget eis paupertas et cãptiuitas ⁊ putr ⁊ hũiliatio ⁊ dolor·Ueruntamen q̃ se humiliauerint·inuenient gr̃am in oculis meis·

Xp̃s dat hic spõse notabilẽ doctrinã ad tenendũ vitã actiuã et contemplatiuã·q̃ per martham et mariam hic notabilit̃ ꝛsignant̃ id est qualiter incipiat ⁊ pficiat hõ in vita spũali ⁊ virtutibus vt ascendat ad summũ gradã pfecti amoꝛ dei ⁊ ꝓximi Et primo loquitur ꝛ actib⁹ illoꝝ q̃ sequunt̃ vitã marie· ℂ Capitulum·lxv·

EJlius dei loquit̃· ℍ Due sunt vite que assimilant̃ marthe et marie· quas qui imitari voluerit·faciat primo purã confessionẽ de oibus peccatis suis· assumendo veram contritionem pro eis· et habendo voluntẽ amplius peccata non faciendi Prima igitur vita q̃ testãte me dño maria elegit·ducit ad contemplationẽ celestiũ·hec em̃ est optima pars et dieta salutis eterne·Omnis ergo ille qui vitaz marie tenere ꝛsiderat·sufficit ei solummodo habere necessaria corporis. scilicz vestes sine ostentatione Cibum ⁊ potũ in parcitate et non in superfluitate·Castitatem sine vlla delectatione prava·ie unia rõnabilia iuxta ecclesie cõstitutionem Qui vero ieiunat attendat vt nõ infirmetur ex irratõnabili ieiunio·ne ex illa infirmitate orationes et p̃dicatiões diminuat·seu alia bona ex hoc omittat quibus proximo et sibiipsi prodesse possz Diligenter q̃ examinet ne tepidus fiat ex ieiunio ad iusticie rigorẽ· vel remiss⁹ ad opera pietatis·quia ad punẽdos rebelles et ad subiiciendos iugo fidei infideles. Opus est fortitudine tam corpoli q̃ spirituali·Ideo omis infirmus qui magis in honoꝛe ꝛi ieiunare vellz q̃ comedere·eque magnã mercedẽ habebit propter voluntatem bonam· sicut ille q̃ ieiunat rationabiliter ex caritate Similiter qui propter obedientiam sanctam comedit·volẽs magis ieiunare q̃ comedere·eandẽ habebit mercedẽ sicut qui ieiunat· ℬ Scõo maria non debet gaudere ꝛ mũdi honoꝛe et ei⁹ pſperitate·nec dolere ex eius aduersitate·sed in hoc gaudeat·q̃ scz impij fiunt devoti·q̃ mũdi amatoꝛes fiũt dilectoꝛes ꝛi· qbo ni proficiũt in bono et ꝛcertando in seruitio ꝛi fiunt ꝛuotioꝛes·Ex hoc etiã valeat qui est maria·q̃ peccatoꝛes cadunt in ꝛterius·q̃ deus a creatura sua nõ diligit̃·q̃ mãdata ꝛi ꝓtempnunt̃· Tercio maria nõ dz esse ociosa sicut nec martha

seo pacto somno suo necessario surgat. et regratietur deo ex cordis attentione Quia oia ex boitate sua creauit. 7 ex caritate sua assumendo carnē omia recreauit. ostendens per passionē et mortē suā dilectionē suam ad hominem. qua maior esse non posset. 7 Regratiet etiam maria deo pro omnibus qui iam saluati sunt. 7 pro omibus qui sunt in purgatorio. 7 p hīs qui in mundo sunt. rogando hūliter ꝝ vt vltra vires nō ꝓmittat eos tēptari ℭ Maria ꝙ sit discreta in oīone et in laudibus dei ordinata. Nā si habet necessaria vite sine sollicitudine debet facere orationes prolixiores. Si vō in orando attediatur et accrescūt temptationes. potest quidem laborare manibus aliquid honestuz opus ex vtile. vel ad vtilitatem ꝓpriā si indiget. aut ad cōmodum aliorū Si vō attediat in vtroꝙ scilicet in oratione et labore Tūc quidē potest habere aliquā occupationē honestam. vel vba audire edificatoria cū omni grauitate omni scurrilitate remota. donec corpus et aīa habiliora ad opus dei efficiantur Si vero maria est talis ꝙ non habz sustentationē corpis nisi ex labore suo. tūc faciat orationē breviorez ꝓpter opus necessariū. et ipe labor perfectio erit et augmentū oratiōis. Si autem maria laborare nō scit aut non pōt tūc non verecundet nec sit ei onerosum mendicare. ymo magis gaudiosuz. quia tunc imitatur me filiū dei. qui vt hō ditaretur meipm pauperē feci. Si vero maria subiecta est obedientie viuat scām obedientiā prelati sui. et duplicabit corona eius magis ꝙ si esset in libertate. ℗ Quarto maria non debet esse auara sicut nec martha. ymo nec largissima Nam sicut martha tribuit temporalia ꝓpter deū. sic maria debet distribuere spiritualia sua. Si enī maria hz dū in corde suo carū. caueat a vbo illo qō multi hīnt in ore dicentes. Sufficit michi si iuuare potero aīmā meā ꝓpriā. quid michi dei ꝛ opibus ꝓmorū. aut si ego bonꝰ sum quid ad me quomodo alij viuant? O filia. illi q̄ talia dicunt et cogitant. si viderent amicū suū dhonestari et tribulari currerēt vsqꝫ ad mortē. vt amicꝰ de tribulatione eriperet. Sic maria faciat Dolere em̄ debet ꝙ deus suus offenditur. ꝙ frater suus qui est proximus suus scandalizat. Aut si aliquis incurrit peccatū Conetur maria inq̄tum potest. vt ille a peccato erpiat. Attamē cū discretione. Et si propter hoc maria ꝓsequat querat aliū locū tutiorē. quia egoīpe deus dixi. Si vos persecuti fuerint in vna ciuitate fugite in aliam. Sic et paulus fecit. qz alio tpe necessarior erat. et ideo dimissus est per murū in sporta. ℭ Ergo vt maria larga sit et pia. necessaria sunt ei quinqꝫ. Primo domus in qua dormiant hospites. Scdo vestes ad vestiendū nudos. Tercio cibus ad cibandū esurientes. Quarto ignis ad calefaciendū frigidos. Quito medicina ꝓ infirmis. id est vba ꝓsolatoria cū caritate dei. Domus igit marie est cor eius. cuius mali hospites sunt omia illa aduenientia que conturbāt cor eius. scilicet ira tristicia. cupiditas superbia et multa similia. que per quiqꝫ sensus ingrediunt. Omia igitur ista vicia quādo aduenīt. debent quasi tacere sicut illi hospites qui dormiunt. et sicut illi qui sunt in requie. Quia sicut hospitalarius recipit malos et bonos hospites cū patientia. sic maria debet omnia tolerare ꝓpter deū ex virtute patientie. et nec in minimo cōsentire vicijs nec in eis delectari. sed a corde inq̄tum potest paulatim grā dei cooperante illa remouere. Si aūt remouere non potest. toleret illa patienter contra volūtatem tanq̄ hostes. sciens certissime ꝙ ei proficiunt ad maiorem coronaz. et ne quaq̄ ad damnationez. ℰ Secūdo maria habeat vestes quibus cooperiantur hospites. scilicet humilitatem interiorem et exteriorem. et cōpassionem men

tis in afflictione proximoꝝ· Si vo maria ꝛspiciatur ab homibus·recurrat statim ad mentē suam·cogitando qūo ego ꝛus contemptus et ꝛspectus patienter tolerabaz·qūo indicatus obmutui·qūo flagellatus ꝛ coronatus spms non murmurabam· Attendat etiā maria·ꝙ nō ostendat oburgātibus se signa ire vl' impatientie·sed benedicat persequentibus se·vt vidētes bñdicant ꝛū quē imitatur maria·ꝛ ipse ꝛus dabit bñdictionē pro maledictione· Maria etiā caveat vt nō ꝛtrahat vel improperet molestātibꝫ se· quia dānabile est et ꝛtrahere ꝛ ꝛtrahētē audire·ꝛ ex impatientia primo exprobrare·propterea vt maria bonū hūilitatis ꝛ patientie pfecte possideat·studeat incautare seu aussando āmonere ꝛtrahētes alīs ꝛ periclo eoꝝ·ꝛ āmoneat eos cū caritate vbo et exēplo ad verā hūilitatem Itē vestis marie debet esse cōpassio·si em̄ viderit peccare pximū suum cōpatiatur ei·rogādo ꝛū vt ei misereatur· Si vero viderit eū pati iniuriam si dāna vel cōtumeliam cōdoleat ei· et iuuet eū precibus ꝛ auxilio ꝛ sollicitudine sua·etiā apud potentes seculi·quia vera cōpassio nō qrit que sua sunt sed q̄ proximorum·Si vero maria talis est ꝙ non erauditꝫ apud ꝑncipes·nec proficit egressus eius de cella·tūc roget deū obnixꝫ pro afflictis·et ꝛus qui inspector est cordis propter caritatē rogantis·cōuertet corda hominū ad pacem afflicti· et aut liberabitur a tribulatione sua· aut dabitur ei a deo patientia vt duplicetur corona sua·Ergo talis vestis scilicet hūilitas et cōpassio·ꝛbz inesse cordi marie quia nichil ita attrahit in animaz ꝛū·sicut hūilitas et cōpassio proximoꝝ· ¶ Tercio habeat maria cibū et potū pro hospitibus·nā graues hospites hospitantur cor marie· quando scilicet cor rapit extra se et appetit delectabilia· videre terrena·et possidere tempalia·quando auris desiderat audire proprīū honorē· qñ caro q̄rit ꝛlectari i carnalibꝫ· qñ spiritꝫ ꝓtendit excusatiōz fragilitatis et negligentiē culpe·qñ accedit tediū boni ꝛ oblivio futuroꝝ qñ opa bona reputātur mꝫta ꝛ mala sūt in oblīviōe ¶ Cōtrales ergo hospites opꝫ est marie ꝑsilio·ꝛ neq̄q̄ dissimulando ꝛmittare·ergo maria fide aniata surgat fortiter· et taliter respondeat hospitibus istis ¶ Ego inquiens nolo aliq̄d possidere de tempalibꝫ· sed habere volo exiguam corporis mei sustentationē·¶ Ego nec minimū punctū horarū et tempm expendere volo nisi in honorē dei·sed nec attendere volo pulcruz et vile·nec vtile carnis et inutile· nec sapidū gustui meo aut insipiduz·nisi ad beneplacitū dei et anime vtilitatez· quia nec delector viuere per vnā horaz nisi ad honorem dei·Talis igitur volūtas est cibus hospitū aduenientium· et talis responsio extingunt delectamēta inordinata ¶ Quarto maria habeat ignē ad calefaciendū hospites·et ad illuminandū eos·Iste itaq̄ ignis calor est spūssancti·Impossibile quippe est aliquem posse abnegare propriā voluntatē·vl' carnalē affectū parentū·seu amorē diuitiarū·nisi spūssancti opante instinctu ꝛ calore·Sed nec ipa maria q̄tumcūq̄ perfecta·inchoare vel continuare valet vitā beatā sine ipius spūssancti dilectione et informatione. Est ergo maria luceat hospitibus aduenientibus· Primo cogitet taliter Deus inquiens ea ratione me creauit· vt scilicet ipsum super oia honorarem· ꝛ honorando diligerē et timerē Natus quoq̄ est de virgine vt viā ad celum ꝛoceret·quā imitādo ego sequerer cum humilitate·Deinde morte sua aperuit celum·vt illuc ꝛsi verādo et vemendo festinarē· Cogitet etiā maria ꝛ examiet omia opa sua ꝛ cogitatus et affectus· scilicet qūo offenderit ꝛū et q̄ patienter ꝛus toleret hominē·et q̄ multis modis vocat hominē ad se·Tales igitur cogitationes ꝛ simi

les hospites sūt marie·q̄ oēs q̄si i tūbis sunt nisi illuminent igne spūssancti Qui quidē ignis tūc aduenit in cor· qñ maria cogitat rōnabile esse seruire deo. qñ magis omnem penaz vellet sufferre q̄ sciēter cū ad iram prouocare· Cuius bonitate anima creata est et sanguine benedicto redempta· Tūc etiā cor cū isto bono igne hz lucē· quādo animꝰ cogitat et discernit q̄ intentiōe quilibz hospes id ē quelibet cogitatio aduenit· qñ cor examinat si cogitatio tēdit ad gaudiū perpetuū vel ad transitoriū· si nullā cogitationē dimittit indiscussaz· nullā impunitā sine timore· ¶ Ergo vt ignis iste obtineat et obtentus custodiat· necesse est vt maria cōportet lingna arida quibus nutriatur ignis iste· id est diligēter obseruet carnis motus ne insoleſcat caro· et apponet omnē diligentiaz vt opera pietatis et orationes deuote augeantur· quibus spirisſanctus delectatur· sed summopere sciendum est et considerandum· q̄ vbi ignis accensus est in vase clauso· non habens exitum· citius extinguitur et vas frigescit; Sic est et cum maria· si eī ipsa ad nichil aliud velit viuere· nisi vt possit facere honorem deo. expedit ei vt os eius aperiatur· et flamma caritatis eius egrediatur Tūc autē aperitur os· quādo ex feruenti caritate loquendo· filios spūales deo generat· Sed diligenē attendat maria· q̄ ibi aperiat os predicationis sue· vbi boni fiant feruentiores et mali efficiātur meliores· Ubi iusticia possit augeri et prava cōsuetudo aboleri Mā paulus apostolus meus quandoq̄ loqui volut· sed p spiritum meum prohibitus est· qui tempore accepto tacuit· et tempore cōgruo locutus est· qui quandoq̄ leuioribus vbis quandoq̄ seuerioribus vsus est· qui oia verba sua z opera habuit ad dei gloriam et fidei confortationē· Si aūt maria non valet predicare· hñs nichilominus voluntatē z scientiā predicandi· faciat sicut vulpes· q̄ circūiens mōticlos inqrit plura loca pedib⁹· z vbi repit loco meliora z aptōra· ibi facit requiē sue fossā· Sic maria attēptz vbis z exēplis et orōib⁹ corda mlt⁹· z qñ inuenit corda aptiora ad recipiēdū vba dei ibi imorēt· āmonendo z suadendo que pōt ℟ Maria etiā laboret vt cōueniens exitꝰ detur flāme sue· qz quo maior est flamma eo plures illuminant et inflammantur· Tūc aūt flamma habet exitū cōuenientem· quando maria nec formidat vituperiū· nec querit laudē ꝓpriā· qñ nec timet aduersa nec delectat in prosperis· z tūc acceptius est deo q̄ maria faciat opera bona in publico q̄ in occulto· quatinꝰ videntes glorificēt deū Sciendū aūt est q̄ maria debet emittere duas flammas· vnam in occulto et aliam in publico· hoc est duplicem humilitatem habere; Prima sit in corde interius· scōa sit exterius Prima est vt maria cogitet se indignā z inutilē ad oia bona· et vt nullis se in cogitatione preferat· laudari et videri non appetat· Arrogantiam fugiat· deum super oia desiderando· z eius verba imitando· Sic autem maria talez flammam emittit signis operum· tunc illuminabitur cor eius caritate· et omnia cōtraria aduenientia vincūtur et faciliter tolerantur; Secūda flamma sit in publico· Si enim vera humilitas est in corde apparere etiā debet in veste· et audiri ab ore· z perfici opatione· ¶ Tūc autē va hūilitas est in veste· qñ magis eligit maria vestē minoris valoris ex qua hz calorē et vtilitatē· q̄ vestē maioris valoris ex q̄ habebit supbiā et ostētationez· Nam vestis que valet modicū et vocatur apud homines vilis et abiecta; Dei re pulcra est apud deum quia prouocat humilitatem; Vestis vero que multo p cio emitur et vocatur pulcra deformis est apud deum· quia aufert pulcritudinem angelorū id est humilitatez· Sed si maria ex aliqna rōnabili causa· cogeret

habere habitū modicū meliorem q̄ ipsa vellet·nō propter hoc turbet·q̄ ex hoc augetur merces eius· ℒ Item maria debet habere humilitatē in ore scilicz loquendo hūilia·vitādo scurrilia·cauēdo multiloquia·nō subtilizando verba nō preferendo sua sensib⁹ melioz Si vero maria audierit se p aliquo bono opere laudari nō eleuetur·sed respondeat sic·Laus sit deo qui dedit omia Quid em̄ ego sum nisi pulus ante faciem venti·aut quid bom a me qui suz sicut terra sine aqua? Si vero vituperatur non contristetur sed respondeat sic·Dignum est q̄ totiens in cōspectu dei peccaui et nō penitui·maioribus em̄ afflictōnib⁹ ego digna sum·Ideo rogate pro me vt tolerando obprobria tempalia·fugiā sempiēna·Si vo maria ꝓcet ad iram ex improbitate proximorū· Caueat diligēter ne soluat linguā respōsiōib⁹ indiscretis qua irā sepe supbia comitatur·Ideo cōsilium est q̄ aduenīente ira et superbia·cōprimāt labia tāto tempe·quousq̄ voluntas petere possit auxilū a deo patiēdi·et deliberare quid vel qualiter respōdendū sit·vt vincere possit seipm· quia ira tunc mitigatur in corde·et homo valet sapienter insipientibus respondere ℨ ℭ Scito etiam q̄ dyabolus multum inuidet marie· qui si eam impedire non potest per transgressionē mādatoz dei· tunc excitat eam ad facilitatem magne ire·aut ad dissolutionem vane leticie· aut ad vba dissoluta et iocosa·Ideo maria semper petat auxilium a deo·vt omis eiꝰ locutio ℨ opatio ab eo regant̄·ℨ ad eū dirigant̄ ℳ Item maria habeat humilitatē in opere·vt nichil faciat causa terrene laudis·nichil attemptet nouī Nichil humilitatis erubescat in ope·fugiat singularitem·oibus deferat· in ombus reputet se indignam· ℭ Item maria magis eligat sedere cum pauperib⁹ q̄ sedere cum diuitibus·magis obedire q̄ preesse·magis silere q̄ loq̄·magis esse solitaria q̄ cum potentibus et parentibus conuersari·Maria quoq̄ odiat propriam voluntatem Mortem suam semp meditetur Mon sit curiosa·non murmuratrix· nec obliuiosa iusticiarum dei et affectionū suarū Maria quoq̄ frequēs sit ad confessiones Sollicita in temptationibus suis·Desiderans ad nichil aliud viuere·nisi vt honor dei et salus animarum augeatur· ℭ Igitur maria que taliter sicut iam est dictum affecta est· si eligatur in martham et obediens ex caritate dei suscipit regere anias multorū· debitur ei duplex corona·sicut per similitudinem ostendo tibi ℨ Dominus quidam erat potens habens nauem onerata mercimonijs preciosis·qui dixit famulis suis·Ite ad portum talem· et ibi erit michi lucrum magnū ℨ fructus gloriosus· Si insurgunt venti laborate viriliter et non attediamini·quia merces vestra erit magna ℨ Igitur famulis nauigātibus prevalvit vent⁹·intumuerūt procelle·et nauis quassata est grauiter ℨ ℭ Tūc autez gubernator nauis tepuit et oīs desperabāt de vita·ℨ cōdixerūt venire ad vnū portū quo flauit eos ventus·ℨ nō ad illū portū quē eis dīs designauerat·qd audiēs vnꝰ famlor fidelior et igemiscēs ex zelo amoris dīi ferues· arripuit violent̄ gubernaculū nauis·et viribus pduxit nauē ad portū quem dīs volebat·Igit̄ homo iste qui sic viriliter nauē perduxit ad portū·maiori mercede pre alijs est remunerandus· ℒ Simile ergo est de plato bono·q̄ ꝑt amorem dei et p salute aniaz suscipit onꝰ regimis·nō curās de honore·q̄ duplicem merdē hēbit ꝓmo q̄ ꝓticeps erit oim bonoz eoz·q̄tq̄t pduxit ad portū Scōo q̄ gl'a eiꝰ augebit̄ sine fine·Sic erit ecōtra de illis q̄ ambiūt honores ℨ plationes erunt quippe particeps oim penaruz et pctōz eoz q̄s susceperūt regere· Scōo q̄ cōfusio eoruz erit sine fine·Nam plati qui ambiunt honores similiores sunt me

retricibus ꝙ prelatis·quia ꝛcipiunt am
mas malis exemplis suis ⁊ verbis·et in
digm sūt vocari maria vel martha nisi se
pententia emēdent· Quito maria ꝛbz
dare medicinā hospitibꝫ suis·id est eos
letificare vbis boms· quia ad omia que
euenire possunt sive sint leta sive tristia
dicere ꝛbet· Ego inquiens volo quid
quid me deus velit velle·et eius volun
tati parata sz obedire·etiā si irem in in
fernū· Nam talis volūtas est medicina
cōtra aduenientia cordi. Et hec volun
tas est ꝛlectatio in tribulatione·et tem
peramentū bonū in ꝓsperitate Sed q
maria multos hz inimicos·ideo ꝓtinue
faciat cōfessionē· Nam ꝙdiu sciēter mo
ratur in peccato·hīs copiam cōfiten
di et neglgit vl nō attendit· tūc magis
apostata dicenda est coram ꝛo ꝙ maria

O Item ꝛ actibus vite marthe·

Scito etiā ꝙ licet pars marie optima
sit·nō tamen ideo pars marthe mala est·
ymo laudabil ⁊ bñ placēs ꝛo Ideo dicā
tibi nūc quō martha istitui dz· Ipa q̄pe
ꝛbet habere sicut ⁊ maria etiā quicz bo
na· Primo fidē rectā ecclesie ꝛi Scōo
scire p̄cepta ꝛitatis et cōsilia euāgelice
ritatis·et illa ꝛbz perficere corde et
operatione· Tercio cohibere linguam
ab omni verbo malo quod est cōtra ꝛ
um et proximū·et manū ab omni inho
nesta et illicita operatione·et animū de
bet continere a nimia cupiditate et de
lectatione Scire quoq contentari de
concessis·et superflua non desiderare ⁊
Quarto perficere opa misericordie rati
onabiliter et humiliter·vt propter con
fidentiam illorum operū in nullo offen
dat deum· Quinto diligere deum super
omia ⁊ plusꝙ seipm·sic fecit martha Mā
ipa gaudenter dedit seipam michi sequē
do vba et opa mea· et postea ꝛdit oia
bona sua pro amore meo·Et ideo fasti
dium temporalia et querebat celestia· et
ideo patienter omia sustinuit· et de alijs
sicut de seipsa curabat Ideo semper co
gitabat caritatem meam et passionem
meam·et letabatur in tribulationibus·
et sicut mater diligebat vniuersos·Ipsa
etiam martha sequebatur me quotidie·
nichil desiderans nisi audire verba vite
Ipsa quoq compatiebatur volentibus
cōsolabat infirmos· nemiez maledicēs·
sed dissimulās improbitates proximi·et
omnibus orans· Omnis ergo qui cari
tatem desiderat in vita actiua sequi de
bet martham· diligendo proximum· vt
obtineat celum·sed non fouendo vicia
eius·fugiendo laudem propriam et om
nem superbiam et duplicitatem· Iram
etiam et inuidā non debet seruare O

C Sed nota ꝙ martha rogans ꝓ fra
tre suo lazaro mortuo ꝓcedit ad me·
sed non resuscitabatur statim frater ei
sed venit postea maria vocata· et tunc
propter ambas sorores frater resuscita
tur ⁊ Sic etiam est in spirituali vita· Mā
qui perfecte desiderat esse maria debet
prius esse martha·laborando in honore
meo corporaliter· et scire debet prius re
sistere desideriis carnis·et temptationi
bus dyaboli obuiare· Et postea po
test cum deliberatiōe ascendere ad gra
dum marie· Qui enim nō est probatus
et temptatus·⁊ q̄ nō vicerit motus car
nis sue·quō pōt ingīt celestibus inhere
re ⁊ Quis vo est frater mortuꝰ marthe
et marie nisi opatio imꝑfecta ⁊ Mā mul
totiens opatio bona fit indiscreta intē
tiōe ⁊ inꝛliberato anio· ⁊ ideo remisse
et tepide ꝓcedit Sz vt opatio bōa sit
michi acceptabil· resuscitāt et reuiuiscit
ꝓ marthā et marīā·id est qñ primꝰ scin
cere diligīt ꝓpter deū ⁊ ad deū·et solus
ꝛus desideratur sup omia· Et tunc om
nis bona opatio hois bñplacita est deo
Ideo ego dixi in euāgelio q̄ maria opti
mā partē elegit Maz ps marthe tūc bo
na est·qñ dolet de peccatis proximoꝝ
Est q̄z ps marthe tunc melior· qñ labo
rat quō homies sapient ⁊ honeste viuāt
et subsistant·et hoc facit propter solius

dei dilectionē. Sed pars marie optima est. quādo ipa sola celestia et animaꝝ lucra contemplatur; Tunc quoqꝫ ꝑ domū marthe et marie ingredit. qñ mens repleta bonis affectionibus. et pacata a secularīū tumultibus ꝑū quasi pītem semper cogitat. et in eius dilectione nō solū meditaī. sed laborat die ac nocte.

Xps ostendit spōse qd ania est vxor dei cuius dmꝰ est corpus. Quicqꝫ vero serui eius p quicqꝫ sensus et quicqꝫ ancille. p quinqꝫ virtutes ꝛsignātur. dicit etiam dns qualis ꝛbz esse bona ania et qualiter adornata Ostēdit in sup pro qbus peccatis quedā anima vmus ꝛfuncti fuit ad purgatoriū damnata et propter pces cuiusdā sancti dicit qui bus suffragijs potent a penis liberari.

¶ Capitulū. lxvi.

Ejlius loquit ✠ Dns qui dā duxit vxorez cui edificauit domū. cōstituens ei seruos et pedissequas ⁊ cibaria. et ipe peregre pfectus est. Tandē rediens dminus audiuit vxorem male diffamatā. seruos inobedientes. ⁊ pedissequas ꝛhonestatas Et iratus de hoc tradidit vxorem iudicio. seruos tortoribus. ⁊ pedissequas flagellis. ¶ Ego deus sum dminus ille. q̄ animā hois a ꝛitatis mee potentia creatam ꝛsponsaui michi in vxorem. desiderans habere cū illa indicibilem dulcedinem ꝛitatis mee Desponsaui autē eam in fide et dilectione et perseuerantia vtutum. huic autem anime edificaui domum quando ei dedi corpus mortale. in quo pbaretur et in virtutibꝰ exercere tur. Domus vo hec id est corpus. quatuor proprietates habet. scilicet nobilitatem. mortalitate. mutabilitatē. et corruptibilitatem. Nobile ergo est corpus. qa deo creatum est et participationez habet cū omibus elementis. et resurget in die nouissimo ad eternitatē. Sed ignobile est respectu aie qꝛ ꝛ terra est. et anima spūalis Ergo qꝛ corpus quandā nobilitatez hz. ideo ꝛbet ornari vtutibus. vt possit in die iudicij glificari Est etiaz corpꝰ mortale qꝛ de terra est Jꝛo oportet q̄ forte sit cōtra ꝛlectamenta. qbus si succubuerit amittit ꝛū. Corpus quoqꝫ mutabile est. ⁊ ideo stabiliri ꝛbz rōne anie. qꝛ si sequit motus suos simle est ꝛmētis. Quarto corpus corruptibile est et ideo semp sit mundū. qꝛ dyabolus ꝛsiderat immūdicijs que refugit custodiaz angeloꝝ. ℬ Habitatrix ergo huiꝰ dmus scz corporis est anima. in quo quasi in dmo tegit ⁊ viuificat ipm corpus. sine pītia em̄ anime corpꝰ ipm horridus est et fetidum. et abhominabile ad intuendū. Habet etiam anima quinqꝫ seruos qui deseruiant domui ad solamen; Primus igitur seruus est visus. qui debz esse tanq̄ bonus speculator. qui discernat inter hostes venientes et amicos. Tūc autem veniūt hostes. quando oculi ꝛsiderāt videre pulcras facies ⁊ delectabilia carnis. ⁊ ea q̄ nociua sūt ⁊ inhonesta Tūc vo veniūt amici. qñ delectat videre passionē meā ⁊ opa amicoꝝ meoꝝ. ⁊ ea que sūt honoris dei. Scūs seruꝰ est auditus. q̄ est quasi bonus hostiarius q̄ apit amicis ⁊ claudit inimicis. Tūc aūt aperit amicis. qñ ꝛlectaī audire verba dei et sermōes. ⁊ opa amicoꝝ dei Claudit vo hostibꝰ. qñ ꝛtractiones ⁊ scurrilia ⁊ inania phibent. Tercius seruꝰ est gustus comedēdi ⁊ bibēdi. hic est q̄si bonus medicꝰ. q̄ cibaria ordiat ad necessitatem. non ad superfluitatem ⁊ delectationez. Mā alimenta sumenda sunt quasi medicamenta. Ideo duo consideranda sunt in gustu. scilicet q̄ cibus nec multus sumatur nec modicꝰ; Si enim multus cibus sumitur. generat infirmitatez ¶ Si vero minus debito sumitur facit tedium in seruitio dei. ¶ Quartus seruus est tactus. hic sit quasi bonus laborator. laborando manibus iuste ad sustentandum corpus. Laborando pru-

venter ad vomandum illicita carnis·laborando desideranter ad consequendū eternā salutem ℭ Quintus seruus est odolatus delectabiliū·hic propē mercedem eternam in multis potest abesse Ideo hic seruus sit quasi bonus dispensator·cogitando si expedit anie·si meret·si sine eo subsistere potest corpus Si vo cōsiderat q corpus sine delectabili odoratu in quibuscunq sit stare potest et vivere·et abstinet se ab eo propter deum·meret a deo magnā mercedē·quia virtꝰ illa multū est placita deo·quando etiaz a licitis animus cohibet·Cum ergo anima tales habet seruos·debet etiaz habere pedissequas quicz compositas·que dominā custodiant et incautēt eam de periculis suis· Prima sit timorosa et studiosa.ne sponsus offendat in transgrediendo mandata eius. aut ne domina negligens inueniatur Secūda sit deuota·vt nichil querat nisi honorem sponsi· et dñe sue vtilitatem. Tercia sit modesta ꝛ stabilis·vt domina nec in gaudio dissoluatur nec in aduersis succumbat·Quarta sit patiens et prudens·que dominam cōtra mala aduenientia valeat consolari; Quita sit sic pudica et casta·q nec in cogitatu nec in locutione aut operatione·aliquid indecorū vel remissum inueniat Igitur si anima habet talem domum sicut dixi·ita cōpositos seruos et pedisse quas honestas·turpe est si ania ipsa que domina est nō sit pulcra et deuota Ideo ostendere tibi volo etiam anime ornatum et decorem· ℗ Ipsa quoq debet esse rationabilis in discernendo·qd debet corpori et quid deo·quia participat cum angelis in ratione et dilectiōe Ideo habeat carnem sicut asinum·dādo ei necessaria vite moderata· excitando eam labore Corripiendo timore et abstinentia et obseruando motus eius·ne sic condescendat infirmitati carnis·q anima peccet contra deum; Secundo anima sit celestis·quia ymaginem habet celestis dei·et ideo nunq̄ sapiat nec delectetur in carnalibus· ne ymagim ipsius dyaboli cōformetur; Tercio sit feruēs caritate dei·quia soror est angelorum et immortalis et eterna Quarto sit pulcra in omni virtute·quia pulcritudinez ipsius dei eternaliter videbit; Si vero cōsentit carni eternaliter erit deformis; Etiam oportet dominā id est animā habere cibum·cuius cibus est memoria beneficiorū dei; Consideratio terribilium iudiciorū eius·et delectio in caritate et mandatis eius·et ideo anima diligentissime obseruet vt nunq̄ regatur a carne quia tūc omia deordinantur· Tunc etiā oculi videre volunt placentia ꝛ noxia· aures audire volunt inania·placet etiā gustare suauia et laborare manuter propter mundū· Tūc etiaz ratio seducitur· dominatur impatientia· minuitur deuotio·accrescit remissio·leuigatur culpa· et futura non attenduntur· Tunc etiā vilescit ei cibus spiritualis·et omia que dei sunt videntur onerosa· Quomodo etiā delectari potest ibi iugis memoria dei Ubi delectatio est carnis? Aut quomodo conformare ania se valet volūtati dei·vbi sola ei placēt carnalia? Aut quo discerni pōt verū a falso·vbi sunt ei oia grauia q̄ dei sunt? Ideo de tali ania sic deformata dici pōt·q domꝰ dei facta est tributaria dyaboli·et ei homagiata ℭ Talis enī est ania istiꝰ defuncti quā cernis· Nam dyabolus eā nouem iuribus possidet; Primo quia volūtarie cōsensit peccato·Secōdo quia spreuit dignitatē ꝛ promissum baptismi sui Tercio q dō cauit de grā confirmationis sue ab epō data Quarto q non attendebat tempus penitentie datū· Quinto quia nō timuit me deū in operibꝰ suis nec iudicia mea· sed ex industria recessit a me; Sexto q ptempsit patientiā meā q̄si nō essem vel quasi q iudicare nollē; Septimo q de cōsilijs et p̄ceptis meis mnꝰ curabat q̄ de hūanis; Octauo q non regratiabat

deo ex corde pro beneficijs suis·quia cor suū totū erat in mundo; Nono q passio mea tota erat q̄si mortua in corde suo·et ideo nūc patiē nonā penas·Prima est q omia que patiē nō ex caritate illa patiē· sed cū mala voluntate; Scōa est·q reliquit creatorē et amauit creaturā·Ideo omis creatura abhomiabiē eū; Tercia pena est dolor·quia reliquit et amisit oia que amauit et illa sunt ꝓtra eum; Quarta est ardor et sitis·quia plus desidera bat peritura q̄ eterna·Quita est terror et potestas tremoruz·q nolunt timere be mignū tremū cū valebat; Sexta est carē tia visionis dei·q nō vidit tpe suo patientiā dei·Septima est desperatio de venia·quia nescit vtrū salvabitur an non· Octava est remorsus conscientie sue·q bona omisit & fecit mula; Nona pena ē frigus et fletus·q non desiderabat caritatē dei. ¶ Ceruntamē quia ania ista duo bona habuit·vnū q habuit fidē passionis mee·et restitit quantuz potuit contra eos qui obloquebant michi Secundū est q̄ dilexit matrē meā & sctōs & ieiunijs eos honorabat· Ideo propter p ces amicorū meor orantiū pro eo·dicaz tibi quō saluari possit ·Primo salvabitur propter passionem meā·quia tenuit fidē ecclesie mee; Scōo propter immolationē corporis mei·quia hoc est antidotuz animaz; Tercio propter preces electorum meorum qui sunt in celo; Quarto propter opera bona que fiūt in ecclesia sancta; Quinto propter p̄ces bonoruz viventiū in mundo; Sexto ꝓpter elemosinas factas de bonis iuste acq̄sitis· et si restituūtur ea que sciunt male acquisita Septimo ꝓpter labores iustorum· q̄ p salute aniarū pegrinant Octauo ꝓpter indulgentias a pōtificibus ꝓcessas. Nono propter penitētias aliq̄s pro aniabus assumptus·quas viuētes non cōpleverūt. ¶ Ecce filia·hanc revelationē promeruit tibi patronus tuus sāct9 ericus cui hec anima seruiuit·quia veniet tempus quo refrigescit malicia terre huius et zelus animaruz in multaorum cordibus consurget·

Xp̄s dicit spōse q mūdus iste similis nauī habēti tres partes scz ꝓram & mediū & puppim Sic mundus iste cōcludet tribꝰ etatibꝰ hic ꝓtentis·& in fine tercie etatis in qua iā sumꝰ nascet te malevictis feia & hoie ille horribilis antixp̄s. ¶ Capitulū·lxvij·

Ilius loquit Adhuc mundus iste est quasi navis·q̄ solicitudinibꝰ plenꝰ est·& ꝓcellis tēptationuz agitat·nec aliq̄n dimittit hominē securū anteq̄ hō quenerit ad portū quietis Sicut em̄ navis hz tres partes scz ꝓram mediū & puppim Sic tres etates tibi describo esse in mūdo·Prima erat ab adā vsq̄ ad incarnationē meam Hec signat in proza que alta erat et mirabilis et fortis Alta in patriarcharum pietate·mirabilis in prophetaꝝ scientia· fortis in legis observatiōe·Sz hec pars tūc paulatim descendere cepit·q̄n ꝓplus undaiq̄ cōtemptis mādatis meis·miscuit se sceleribꝰ & impietatibus· Propterea abiectꝰ est ab honore & possessiōe; Media vo ꝓs navis id est mūdi tūc appere cepit·q̄n egoipse filius dei vivi incarnari volui·q sicut media pars navis depressior & humilior est ꝓte reliqua; Sic in adventu meo hūilitas ꝓdicari cepit & ois honestas· & multi lōgo tpe eos secuti sūt· Nūc aūt q impietas et superbia invalescit·et passio mea quasi oblita et neglecta est·Ideo tercia pars incipit ascendere que durabit vsq̄ ad iudiciū· et in hac etate ꝓte misi vba oris mei mūdo·que q cunq̄ audierint et secuti fuerint felices erūt·Sicut em̄ iohes dicit in euāgelio nō suo sed meo; Beati inq̄t q̄ nō viderūt et crediderūt·Sic dico nūc Beati vtiq̄ erūt eterna beatitudine·qui hec verba audierint et sequentur. ℟ In fine vero etatis huius nascetur antixp̄s t

Sicut enī ꝛ comugio ſpirituali naſcun
tur filij ꝛi Sic antixp̄s naſcetur de ma
ledicta femia ſimulāte ſe ſapere ſpiritua-
lia·et de maledicto homine·ꝛ quoꝝ ſe
minibus permiſſione mea dyabolus for
mabit opus ſuū·Sed tp̄s iſtius antixp̄i-
nō erit ſicut frater ille cuiꝰ libꝝos vidiſti
ꝛſcripſit Sed in tpe michi cognito·qñ
iniquitas vltra modū abūdauerit ꝛ im
pietas excreuerit in immēſuꝝ Jꝛo ſcito
ꝙ puſq̄ antixp̄s venerit·gentibus aliq̄
bus apietur porta fidei Deinde xp̄ianis
diligētibus hereſes·ꝛ iniquis cōculcan
tibus clerū et iuſticiā·ſignū eſt euidens
ꝙ cito venet antixp̄s·

Dubitante ſponſa de

quodam monacho an illuderet̄ qꝛ dice
bat ſe vīere viſiones celeſtes Reſpōdit
xp̄s dicēs ꝙ ille illuditur a demone ſub
ſpecie āgeli lucis qō ꝓbat xp̄s p libꝝos
illius cōtinentes ambitionē et propuaz
laudē et precipit xp̄s ꝙ moneatur vt ſe
corrigat·alioquin cito ꝛ male moriatur
quod prochdolꝰ poſtea ſic euenit·

¶ Capitulum·lxvij·

EJilius loquit̄ ad ſponſam D
co tibi ꝛ illo monacho ꝛ quo
tu dubitas; Scias enī ꝙ im
patiēna fecit eū relinquere ſuū monaſte
riū primū·ꝛ mendaciter intrauit ſcōm·
ꝛ quia excōmunicatus venit in ciuitatē
meā iherlm·ꝛco illudi et ꝛcipi meruit·
quia erubuit eſſe monachꝰ hūilis· et ſta
re in vocatione ad quam fuit vocatus·
¶ Audi igit̄ libꝝos quos hz·ꝛ inuenies
in eis ambitionē et ꝓpriam laudē; Nam
legiſti in libꝝis ſuis·ꝙ petrꝰ ꝛ paulus diꝛ
erūt cum dignū ſummo ſacerdotio·et ꝙ
fieret ſimul papa ꝛ impator·et ꝙ qū fuit
neceſſitatꝰ inuenit ad caput ſuū quoſdā
denarios aureos·ꝛ quandā monetā in-
cognitā·ꝛ ꝙ michael archangelus appa
ruit ei in corpe cuiuſdam mercatoꝝis·et
qūo ip̄e cōgregauerat oñes precedentiū ꝓphetias·Jꝛo ſcito ꝙ omia iſta ſunt
a dyabolo qui illudit eum; ꝛ ꝓpterea
dic ei ꝙ nec papa nec ceſar fiet. ymo ni-
ſi cito redierit ad monaſteriū ſuū et ſte-
terit ſicut monachus hūilis· monet̄ in
fra breuiſſimū tempus ſicut apoſtata·in
dignus cōmunione ſanctoꝝum ꝛ conſoꝛ
tio monachoꝝum·

Xp̄s dicit ſponſe quē-

dam fratrē eſſe ꝛceptuz ſub ſpē virtutis
qui nichil in quadrageſimis comedebat ꝛ
alias indiſcretas abſtinentias faciebat
cōfidens ex hoc poſſe obtinere celuz·qꝛ
nō in bonis opibus noſtris debem⁹ cō
fidere q̄ quātumcūq̄ magna ſint q̄ſi nul
la reputare debem⁹ licet neceſſaria ſint
ſed cū hūilitate ſpare ꝛbemus in ſola
miſericordia dei· ¶ Capitulum. lxx·

EJilius loquit̄·Ego diꝛi in euā-
gelio meo·ꝙ ꝓpter duo celū
obtineri poteſt; ꝓmum eſt ſi
homo hūliauerit ſe ſicut puulus·Scōm
eſt ſi homo facit violentiā ſibīpſi Jlle er
go eſt hūlis·q̄ q̄tumcūq̄ ꝓfecerit et bo
na fecerit reputat quaſi nulla ꝛ meritis
ſuis nichil cōfidēs; Jlle q̄ facit ſibi vio
lentiā·q̄ motibus carnis ſue inordinatis
reſiſtens·caſtigat ſe diſcrete ne offendat
ꝛum·ꝛ credit nō p iuſticie ſue opa obti
nere celuz·ſed p miam dei· ¶ Sed iſte
frat̄ q̄ in q̄drageſimis nichil comedebat
et alia indiſcreta ieiunia faciebat·p abſti
nentiā ſuaz quaſi ex iuſticia obtinere cu
piebat celum; ¶Que quidē opa abſtinen
tie et iuſticie·magis proceſſerunt ex ſup
bia q̄ ex humilitate; Jdeo iuſte iudica-
bitur cū hīs· q̄ ieiunabant et ꝛcimabāt
et deſpiciebant alios Cui melius fuiſſet
ſi imitatus fuiſſet hūmilitatem illius pec
catoꝝis·qui nec audebat oculos leuare
in celum· Nam egoipſe deus et verus
homo ꝙuerſat⁹ cū homib⁹·comedi ꝛ bi-
bi que michi apponebāt· q̄uis ſine cibo
potuiſſez ſubſtituiſſe vt darē homib⁹ exē-
plū viuēdi·ꝛ vt hoies recipiant neceſſa
ria vite ſue et regratientur deo·

Xps oñdit spāle horribilē sententiā dānationis aie vnī cardinalis ꝛefūcti·quia imque ꝛ in delicijs vixerat·cōminaī prelatis ꝛ clero cū districta iustitia terribiliter q̄ devorantes inꝛbite consumūt bona ecclesiastica filiū ꝛfunctoꝝ ꝓmittit cū ipis bñfactoribus in gl'a eterna remunerationē optimam· ¶ Capitulum·lxx·

Videbatur quasi ꝓsona vnius cardinalis ꝛefūcti· sedere in vna trabe lignea; Cui per ethiopes nigros quatuor camere preparabaī·p quas aiam supdicti optebat transire· ¶ In ꝓma aūt camera erāt vestes diuersoū geneꝝ·quas ania in vita dilexerat In scōa erant vasa aurea ꝛ argentea·et alia genera diuersoꝝ vtensiliū·in q̄bus anima ꝛlectabaī in vita In tercia camera erāt cibaria ꝛ odoramenta diuersa·quib anima cū corꝑe refitiebaī·In quarta camera erant equi ꝛ animalia·q̄bus ania quando erat cū corꝑe promouebaī·Cum igīt ania transiret p camerā primā scilicet vestiū.intolerabili frigore cōstringebaī et onere horribili ꝛpumebaī·ꝛ clamās flebilit dixit Ue michi q; dileri magis pulcrū q̄ vtile·dilexi eī exaltari ꝛ laudari·Ideo dignuz est vt ꝛpimar sub scabellis dyaboloū Trāsiens vo p scōaz camerā·sensit torrentē piceū ꝛ flammā diffundentē vndiq;·ꝛ tūc clamauit ania·Ue inquit michi ve ineternū·q; bibi ꝛ rebibi·quesiui fulgentia et terrea·et ideo de torrente voluptatis dyabolice digna suz inebriari· ¶ Cūq; aia ptransisset p terciā cameraz·sensit fetorē pessimū et ignitos serpētes·ꝛ tūc clamauit horribilit dicēs· O o dileri ancillā et spreui dñam·dileri sua uia·Ideo digna sum gustare hec amara· Transiēs aūt p quartā camerā·audiuit sonū terribilē quasi tonitrui·ꝛ clamauit miserabil ter p timore·O q̄ digna ē remūeratio mea·Post hec aūt iterū audiebaī vna vox dicens·quid cogitat hō in terra·an q̄ filius dei mentietur·q̄ dixit q̄ homo ꝛ minimo quadrāte reddet rationē in iudicio? Imo dico qō plus est· q̄ etiam ꝛ quolibet momēto ꝛ ꝛnario et cibo ꝛ potu·et ꝛ singulis cogitationibus ꝛ locutionib reddt hō rationē·ni si abluanī cōtritione et penitentia Aut nunquid non credit clerus et cardinales et episcopi·q̄ ꝛ elemosinis meis q̄s ipi non cum timore et ꝛuotione comedunt·sed devorant sine fructu·nō exigo rationē? Aut nūquid credūt q̄ aie quarum erāt bona illa ꝛ q̄bus ipi supbiūt· non petūt in cōspectu meo vindictam? ¶ Vere filia iudicabo diligenī ꝛ scrutabor·qua ratiōe leuāt oblationes meas· et homies et angeli iudicabūt eos Nam ego et amici mei votauimus ecclesiam meā vt clerici q̄tus seruirēt michi Sz nūc nec clerici viuūt vt amici· nec orāt vt audianī·Ideo ego aiabus illoꝝ quoū bona illa fuerūt·ex mensa gratie mee et passionis prouidebo et miserebor·

En anno iubileo xpūs per sponsaz ꝓcepit cuidā cōfessori q̄ omnes ꝓfitentes ei libere absolueret nisi in aptis sentētijs ecclie· ¶ Capitl'm·lxxj·

Elius ꝛi loquit Absoluat ille bonus cōfessor omēs peccatores q̄ veniūt ad eū cū ꝓtritione·donec venerit aliq̄s quē dico nō absoluendū·sz caueat sibi ꝓ iudicijs ecclie aptis· Declaratio· ¶ Hic credit fuisse magister petr cōfessor sancte Birgitte Ipe nāq; ꝛ seipo tanq̄ ꝛ alio scribit in epl'a sua·ad dñm nicolaū scē meōrie tūc epm Lincopensē i regno swecie ꝛ curia romana dicēs·Quidā sacerdos fuit exaliens ptib·cui vicari pape iniūxit satisfacere pegrims ꝛ ligua sua i sacramēto ꝓfessionis·dās ei autoritatē absoluēdi in oib casib·In q̄b ipe potuit Ideo multi cōfluebant ad illū cū multis grauib casibus·quos ipe absolvit· Inter quos

vemit vnus ꝓiues ⁊ grandeu⁹. dicens se peccasse cū quatuor paribus sororum que nō erant oīes ex vno patre et matre. sed quodlibet par suis ex ꝑe et matre distincte fuit. Deinꝫ subūxit se cum ducētis mlieribꝫ peccasse. ⁊ ꝙ sup hoc nunq̄ incurrit notā aliquā infamie. nec accusat⁹ fuit vnq̄ coꝝ iudice spūali seu seculari. ¶ Clericus ꝑfatus cū hec audisset. cepit abhorrere eū. et ingꝫtuz potuit se ab eo eloganit. peccator aūt ille diuino succensus igne ꝛesperare nō permittebat. Ꝺro ab impetitione dicti clerici non cessans. accessit ad dñam Birgittā cōquerendo. ꝙ clericus ille nollet eū ꝑ beneficiū absolutiōis iuuare. Ꝺro ipa se ꝓstrauit in oratione interpellādo pro sepedicto clerico. ⁊ pro illo scelesto pctore Et in eodē pūcto audiut vocez patris ꝛe celis dicentez. ¶ Dic clerico q̄ ex pte mea diligent̄ expediat oīs vemientes ad eū ex lingua et natiōe sua. in iungēdo eis penitentiā scām gratiaz sibi collatā. ⁊ scām dictamē sue recte rōnis et scām qđ ipse penitens portare pōt. et absoluat secure donec aliquis talis peccator venerit ꝛe quo eū ꝑmonere facio. dicendo istū noli absoluere. Caueat tñ sibi ꝙ cēsuris ecclie mānifestis et notoꝛijs crimib⁹. que iudicari debent publice ab ecclesie prelatis.

Xꝑs ꝓcipit ꝙ prouidetur taliter. ꝙ ꝑ absolutiōe pctōꝝ nulla pecunia recipiat̄ ⁊ ꝙ prochiales sacerdotes possint absoluere de omib⁹ pctis occultis ne pctōres si remittant̄ ad superiores nō absoluti ꝓt timorē verecūdie in suis pctis mortalib⁹ indurent̄ ⁊ in eisdem damnabiliter moiant̄.

Ꝼlius loq̄. ¶ Capl'm. lxxij. tur. Due macule sunt in ecclesia mea Una est. ꝙ pauci absoluūtur nisi pecunia precedente. Secūda est. ꝙ prochiales sacerdotes non audēt absoluere peccatores ꝛe omibus peccatis suis occultis. sed asserētes se nō posse illos absoluere in aliquibus casibus episcopis reseruatis. mittūt illos peccatores ad episcopos. ⁊ tanto tpe discutiūtur donec occulta pctā fiāt omib⁹ manifesta. Ideo q̄ habent zelū aniaꝝ debēt salubriter talibus occurrere. Ne anie vl' putre verecūdie vl' obduratiōe in peccatis mortalibus moriantur.

Xꝑs dicit ꝛe quodam pemtentiario pape existēte Rome ꝙ ꝙuis vicios⁹ est nichilominus absolutio quā fecit confitētibus rata est apud ꝛeū et predicit xꝑs eius subitaneam mortez.

¶ Capitulum. lxxiij.

Iste penitentiari⁹ leprosus ē et sicut auis q̄ vocat̄ milu⁹ audax est in minimis superbus est vt leo. Et ideo sicut papilio q̄ hz alas latas et modicū corp⁹. cadet a minio vēto. Attamē scias ꝙ absolutio eius quam facit cōfitentib⁹ sibi autoꝛitate ecclie. ita rata est apd ꝛeū sicut absolutio iusto rū sacerdotū. Itē dic ei sic. qđ ꝓcupiscis habebis sed nō possidebis. ymo ꝓgregata tua rapiēt alij. q̄ post hoc obtinuit archiepiscopatū ⁊ ipso die mortuus est.

Uidebat sponsa visionē. ꝙ a castro sancti angeli vsq̄ ad scām petrū in roma erāt multa habitacla circūdata muro. ⁊ xꝑs ꝛelarat illā dicens ꝙ ille sanctus papa q̄ spūaliter ⁊ feruenter dilexerit ecclīaz habitabit ibi cū cardinalibus et consiliarijs suis.

Uidi i roma Capl'm. lxxiij. a palatio pape ꝓpe sanctuz petrū vsq̄ ad castruz sci angeli. ⁊ a castro vsq̄ ad mōnū sci spūs. et vsq̄ ad ipam ecclīam sci petri q̄si ꝙ cēt vna planicies. ⁊ ipaz planicie circūdabat firmissim⁹ murus. diuersaq̄ habitacula erant circa ipsum murum. Tunc audiui vocem dicentem Papa ille qui sponsaz suam ea dilectione diligit. Qua ego et amici mei dilexim⁹ eam. possidebit

hunc locū cū assessoribus suis. vt liberi⁹ ꝙtius aduocare possit cōsiliarios suos

Xp̄s p̄cipit p sponsaz

cuidā ꝛuoto mgr̄o in theologia ꝙ p̄oi⁹ dicet feruent optune ⁊ imptune ꝙ anie purgate videant faciē ꝛi. dicit etiam. ꝙ qui semp vellēt viuere et semp peccare. eternaliter in inferno cruciabunt.

¶ Capitulum. lxxv.

Magistro Mathia de Swecia q̄ cōposuit istius libr̄ p̄logū p̄oicante. Anus armigeroz quasi furiosus clamauit. Si inquit aia mea nō venerit in celū. vadat sicut bestia comedēdo terrā et arborum cortices Longa em̄ mora est vsq; ad iudiciū. Nam ante illud iudiciū nulla aia videbit gl'am ꝛi. Qd̄ audiens sponsa q̄ p̄ns erat. ingemuit dicēs O dñe rex gl'e scio ꝙ misericors es et multum patiens Omnes em̄ qui tacēt veritatē ⁊ dissimulant iusticiā laudant in mūdo. qui vo zelum tuū habent ⁊ ostendūt ꝛspiciuntur Ideo dñe da isti magistro constantiā et feruorē loquēdi. Tunc sponsa in excessu mentis vidit celū apertū et infernuz ardentē. et audiuit vocē dicentē sibi. Exite inquit celū. vite aias quali gloria vestite sunt. dic ergo isti magistro tuo. hec dicit non alius nisi ꝛus tu⁹ creator et redēptor tuus predica secure. Predica cōstanter. Predica importune ⁊ oportune Predica ꝙ anie beate ⁊ purgate vident faciem dei. Predica feruenter. quia merces erit tibi sicut filij audiētis vocē p̄is sui Si dubitas q̄s sum ego q̄ loquor. scias ꝙ ego sum ille qui abstuli a te temptationes tuas. ℟ His aūt auditis vidit iterz infernū. ex cuius pauore cōterrita audiuit vocē dicentem Ne timeas spūs quos vides. Horz em̄ manꝰ id est potestates ligate sunt. et nō possunt sine permissione mea plusq̄ stramen ante pedes tuos Quid ergo cogitāt homies p̄sumētes ꝛe se. ꝙ ego nō capiā vltionez ex eis. qui etiā ꝛemonia subiicio voluntati mee? Respondit spōsa. O dñe ne indigneris si loquor Numquid tu qui misericordissimus es. perpetuo punies illū qui perpetuo peccare nō pōt? hec em̄ homies nō credūt conuenire ꝛitati tue. qui iudiciam sup exaltas. Nec homies ꝙpetuo puniūt aliquos in se delinquētes. Respōdit spūs Ego sum ipa veritas et iusticia qui do vnicuiq; scōz opera sua. q̄ corda inspicio ⁊ voluntates. et sicut celū distat a terra. sic vie mee ⁊ iudicia mea longe sunt a consilijs ⁊ intellectibus mūdanorū. Ergo quia homo nō currigit maluz suū cū viuit et potest. quid miz si punitur vbi nichil potest? Aut qūo i eternitate mea purissima manere ꝛbent hij. q̄ ineternū semp viuere volunt et semper peccare? Et ideo qui corrigit peccatuz suū cū potest manere ꝛbet mecū ineternū. quia ego eternaliter possum omma et eternaliter viuo. ℟ Declaratio ¶ Hic hō vxoratus fuit. qui publice cōcubinā tenēs in romo. surrexit in anxietate cordis ex amonitiōe sibi facta. ⁊ videntibus multis interfecit cōcubinam. Qui post in quarto die in obduratione cordis mortuus est sine sacramētis. et sepultus in ecclesia fratrū. De cuius sepulcro pluribus fratribus audientib⁹. ⁊ in pluribus noctib⁹ vox audita est ve ve. ardeo ardeo. qd̄ cū velatū fuisset ad vxorem eius. ipa p̄te aperiebat sepulcruz eius in quo corpus sepultū erat. vbi nō inueniebat p̄ter modicū ꝛ pānicijs et ꝛ calceis Coopto iterū sepulcro vox illa vlterius nō est audita.

Xp̄s corrigens spōsaz

per incendiū rerum suaz dicit. ꝙ qui nō corrigit domesticos suos virtuose meurrit dei iudiciuz ⁊ punit horribiliter quēdam qui omnia putabat euenire a fortuna ⁊ casu. ⁊ quia capiebat pisces per incantationem.

¶ Capitulum. lxxvj.

Hospitāte spōsa in quadā villa. accidit q̄ cōburebant̄ vestes ꝛ iocalia sua et familiarium. Cui orāti xp̄s loquebat̄ dicens. Scribit̄ q̄ ꝓnceps cocorū cōbussit templū ihr̄m Quis est iste ꝓnceps nisi ille qui delicioſa carnis plus querūt q̄ amaritudinē passionis mee? Sic tu queris et toleras in familia tua pulcras facies et pulcras vestes. et mores eorū non reprehendis. ne videaris eis grauis. Ideo mox accidit damnū quod cernis. vt intelligas nō sufficere ad perfectionē seipsum corrigere. ymo etiaz alios et maxie familiares ad similia ꝛ vitā honestā prouocare. Quod cū corrigere potes ꝛ dimittis ꝓpter bonū tempale et fauorem tuū. hoc tibi imputabit̄ in iudiciū et peccatū Insup scito q̄ inhabitatoꝛ domus huius duplici vicio laborat. scilicet infidelitate q̄ credit omia fato regi id ē casu et fortuna. Scō vtitur incantationibus ꝛ quibusdaz vbis dyabolicis. vt capiat multitudinē pisciū ꝛ stagno. Et ideo qua ꝛ familia tua est āmone eū verbis. vt resipiscat et emēdet se. Alioqui videbis oculis q̄ dyabolus cui seruit in eū ꝓualebit Qui audiens ammonitionē spōse xp̄i et renuens. subito in lecto collo reflexo ad dorsum mortuus est inuentus.

Xp̄s reprehēdit quendam religiosum disputantē ꝛ saluatione gentiliū ꝛ dicit q̄ illi qui bene viuendo laborauerūt vt vocarent̄ ad vineā celestis glie ꝛ nō potuerūt effici xp̄iani post mortē recipiāt ꝓsolationē a deo. licet nō intrabūt in gloā ¶ Capitulū. lxxvij.

Iesus loquit̄ ad sponsaz. dicēs quid dicit tibi ille frat̄ loquar? Respondit illa. q̄ gentiles qui non vocati fuerūt ad vineam. nullo modo habebūt fructū ꝛ vinea Rn̄dit dn̄s. dic illi. veniet xp̄s quo fiet vnū ouile et vnus pastoꝛ. vna fides et vna clara cognitio dei. et tūc multi qui vocati fuerūt ad vineā reprobabunt̄. Qui vo nō vocati fuerūt. et tm̄ iuxta possibilitatē suam laborauerūt vt vocarent̄. ꝓcipiēt quidē a deo in supplicijs aliquā miam ꝛ gratiā releuamins. q̄uis ipam vineā non intrabūt. Ite dic illi. Adelius est tibi ad salutem cū deuota simplicitate oādo legere pater noster. q̄ ꝛ tam subtilibus xp̄i vanū mūdi nomē sophistice disputare Ideo cogita qualis intrasti religionē. et scias q̄ citius alibi panē mendicabis. ¶ Verūtamē si tu mutaueris voluntatē tuā. deus mitigabit sententiam suam.

Expellebatur per verba hic cōtenta reuelata sponse a quadā domo vn⁹ dyabolus qui dabat responsa et ꝓdicebat aliqua futura habitantib⁹ ibi ydolatrātib⁹ qb⁹ statim virtute dei et verboꝝ conuersis demō confusus cū clamore recessit ¶ Capitulū. lxxviij.

Cum sponsa hospitaret in quadam domo vna nocte. Ibi dyabolus aperte loquebat̄ et dabat responsa ꝛ predicebat multa. Igit̄ ipa pnte siluit spūs ille immūd⁹ Et tūc ipsa in oratione audiuit vocē dicentem sibi. nemnē tamē vidēs. In isto inquit loco facta sunt aliqua mala ab inhabitantibus ꝓnbus. ꝛ ab hijs qui nūc habitant hic. Nam colūt penates. et nō frequentāt ecclesias nisi ꝓpter pudorē hominū. nec audiūt aliqū vba dei. Ideo dyabolus in hoc loco dñatur. ꝓpterea confessoꝛ tuus cōgregatis omibus inhabitātib⁹ in domo ista ꝛ vicinis. dicat eis ista verba. Deus vnus est et trinus. per quē omia facta sunt et sine ipo nichil fieri pōt. dyabolus aūt creatura ipius est. qui stramē vnū ante pedes vestros mouere nō pt. nisi ipo deo ꝓmittente Dz qñ plus queritis et diligitis creaturā ꝛ mundum q̄ deū. ꝛ queritis ditari cōtra deū. tūc dyabolus incipit possidere animas vestras. faciēs vos permittēte iusticia dei in tempalibus ꝓsperari. Ideo cre

vide in deū ⁊ dimittite serpētes qb⁹ ꝑpi natis lac·et ne faciatis ꝑmicias pēatib⁹ ⁊ pecoib⁹ vel porcis vās·nec de paib⁹ aut vino·nec de alijs reb⁹·Nec dicatis q̄ fortuna facit ista vl' illa·sed q̄ deus sic permisit·Nec dicatis q̄ in altari michil aliud ymmolat nisi vna tortella panis· sed firmiter credite q̄ ibi est vere corp⁹ dñi crucifixū in cruce·⁊ credite vere sacramentis baptismi cōfirmatiōis ⁊ vnctionis·⁊ tunc fugiet dyabolus a vobis Igit̄ omibus clamantib⁹ credim⁹ ⁊ ꝑmittim⁹ emendationē·statim ⁊ fornace vbi dyabolus dabat respōsa audita est vox dicēs. Ecce h amplius nō habebo locum·et sic recessit cōfusus·nec postea ibi vox et tribulatio dyaboli est audita

Quida mortu⁹ fuit p iusticiā q̄ ad sacerdotiū nō ordinat⁹ celebrabat ⁊ q̄ xp̄s dicit·q̄ ꝑpter illā penā et cōtritionē quā habuit nō damnat̄ in ania Disse tñ alia sacramēta que cōtulit ꝑfuerūt fidelib⁹ recipiētibus ꝑt̄ fidē quā habuerūt· ¶ Capitulū·lxxix·

Quida nō ordinatus ad sacerdotiū celebrabat missas·qui pñtatus iudici adiudicatus est igni ꝓ q̄ orans sponse xp̄s loq̄bat dicēs·Elide miam meā·hic hō si dimiss⁹ fuisset impunitus·nunq̄ obtinuisset gloriā Nūc aūt obtinuit cōtritionē·⁊ ideo propt̄ supplicia q̄ patit̄ ⁊ cōtritionem· appropinquat gratie et requiei; Nunc autem potes quere·si populus qui audiebat missas et recipiebat sacramenta nō ordinati sit dānatus·aut mortaliter peccabat? Rndeo tibi q̄ nequaq̄ dānatus est·sed fides audientiuz saluauit eos· q̄ credebāt eū ab epō ordinatū·et me esse in manib⁹ eius in altari Sic et fides parentū ꝑfecit baptizatis ab eo· q̄ fides ex caritate operū q̄ credit digna ⁊ deo· nō erit sine remuneratione nec fraudabitur a desiderio suo.

Xp̄s loquitur spōse ⁊ quadā femia que a demone incubo luxuriose horribiliter vexabat dicēs·q̄ p cōfessionē purā et sumptionē eucharistie ⁊ per orationes seruorum dei liberabitur

¶ Capitulum·lxxx·

Quedā femia vexata est a demonio·et sic vēter eius intumuit vt q̄si partura essz subito·et iterū paulatim detumuit vt q̄si nichil in vtero habuissz·Cuqz diu sic vexaret ab immūdo spū·et ꝓtinue intumesceret more parietis·dña illi⁹ cōsuluit spōsam xp̄i sup̄ hoc Cui orāti dixit xp̄s·Sicut in spiritib⁹ bonis vn⁹ est altero subtilior et superior·Sic ⁊ in spiritibus malis vnus est nequior altero·Nam in isto regno sāt spēaliter tria genera demonū Unū est igneū ⁊ flammeū q̄ dñatur in gulosis ⁊ ebriosis·Scōm est dyabolicū q̄ possidet corp⁹ ⁊ animā hois Terciū est abhominabilius ceteris q̄ incitat hominē ꝓtra ipam naturā ad luxuriaz Ergo q̄ in hac muliere dñatur demō propt̄ infirmitatē ⁊ incōtinentiā suā·⁊ quia ex rubore nō confessa accessit ad sacramētū altaris Ideo ꝓficeat petnī diu celatū et amici dei orent ꝑ ea·et postea sumat corpus meū ⁊ manu sacerdotis·q̄ placet michi vt oronib⁹ et lacrimis pro ea fusis ab aliq̄bus amicis meis·sanet Quibus sic factis mulier sanata est.

Dantur hic remedia a xp̄o ꝑ que vn⁹ puer triū annor̄ q̄ vexabat a dyabolo sanatus est Mater etiaz eius que illudebat a demonio incubo ꝑ vtutē xp̄i et verbor̄ hic ꝓtentor̄ ab eo liberata est· ¶ Capitulū·lxxxj·

Puer triū annor̄ quietari nō poterat·nisi q̄n aspgabat frigida aq̄·q̄ videns sponsa mirata est Cui dixit xp̄s Elide iusticiā ⁊ ꝑmissionez dei· Mater huius pueri diu a demone incubo vexata est·Maz dyabolus q̄ spūs est assumit sibi corpus ⁊ aere·in q̄ lasciviens odit se visibiliē·exer-

cendo cū illa femia quasi luxuriole mali
ciam et nequiciā suā·et licet puer æ semi
nibus pis 7 mris nat⁹ est·maxiaz tñ dy
abol⁹ in eo ptātez hz·'q; baptismate vo
renat⁹ nō ē·sz eo mō baptizat⁹·q̄ muli
eres ignorātes vba trinitatis baptizare
solēt Ideo puer baptizeť in noie patris
et filij et spūssancti ? et sanabitur·Pa
ter vero confiteať petrñ suū·7 dicat qñ
dyabol⁹ accedit ad eā Ihū xpe fili dei q̄
nat⁹ es æ vgine maria p salute hoim·7
crucifix⁹ es·7 nūc regs in celo 7 in tra
miserē mei·Dō mulier faciēs liberata ē·

Xps grauiter reprehē

dit hic credētes spū phitonis p̄dicenti
futura q; hoc opatur dyabolus ex subti
litate nature pmissione dei ꝓpter infide
litatē et cupiditatē hoim· Capi·lxxxij·

QIles quidā psuluit phitonē·
vtrū hoies regni deberēt re
bellare ptra regē swecie vl
non·7 sic euenit sicut phitonissa dixerat
Dō factū milite narrāte regi pñte spon
sa xpi·statim cuz ipa diuertisset se a rege
audiunt in spū vocē xpi dicentē sibi Au
disti quō miles psuluit phitonē·7 quō p
dixit futuram pacem? Ideo dic regi q̄
hec fiūt ex pmissione mea ꝓpter malā fi
dē pli Mā dyabolus ex subtilitate natu
re sue multa futura cognoscere p̄t· q̄ vt
æcipiat creæntes sibi 7 infiæles michi·
innotescit psulentib⁹ Propterea dic re
gi vt tales hoies extirpenť a consortio fi
delū·q; tales æceptores sunt aiaz Quia
ꝓpter lucrum tpale dāt 7 homagiant se
dyabolo·vt plures æcipiant Nec mirū
q; qñ homo plus æsiderat scire q̄ deus
vult eū scire·7 ditari affectat cōtra vel
le æi·Ideo tūc æmō temptās mentē ei⁹
et videns inclinatā infusionib⁹ suis mit
tit adiutores suos scz phitones et alios
aduersarios fidei·q̄bus decipiať·Et cuz
modicū tempale consequiť quod desiæ
rat·perdit quod est eternum·

Xps dicit q̄ deuotio

gentiliū in futuz pluscz xpianoū pmari
me augmētabiť 7 cātabunt oēs glia pa
tri 7 filio 7 spūsancto· Ca·lxxxij·

EIlius loquiť ad sponsā dicens
Scias q̄ adhuc tanta erit de
uotō in gētilib⁹·q̄ xpiani erūt
spūaliter q̄si eoz serui·et ꝓplebunť scrip
ture q̄ ꝓphus non intelligēs glouificabit
me·et edificabunť deserta·et cātabunt
oñs glia pri et filio 7 spūi sancto·et ho
noz omibus sanctis eius·

Xps reprehēdit onerā

tes se multis vestibus ꝓpter frigus 7 su
pbiētes æ pulcris vestib⁹ sicut pauo æ
pēnis dicēs q̄ si plene ꝓfiderēt in eo ipe
daret eis pulcritudinez et calorē in cor
pore et anima· Capitulū·lxxxiij·

QUm sponsa in medijs frigori
bus in regno Swecie veni
set ad quandā insulā nauigan
do·et iā oñes dormirēt·nolēs inquieta
re aliq̄s pmansit ad diē in naui Cūq; fa
muli vltra modū paterenť æ frigore·ip
sa tñ calorē sentiebat· q̄ tāgentes eā et
vidētes mirarenť·Cui orāti circa auro
rā dixit dñs O q̄ multū diffidūt hoies
æ me·q̄ onerāt se vestibus sicut herina
cius pomis·et sicut pauo pēnis sic super
biūt ipi æ pulcris vestimētis Cū tamen
nec calefieri possēt sine me· nec pulcri
videnť nisi de meis·Si aūt ipi ponerēt
spem suā in me·ego darē eis calorē cor
poris 7 aie· et facerē eos pulcros in cō
spectu sanctoz meoz Nūc aūt æformes
sunt q; nō cōtentanť æ necessarijs·7 fer
uentius diligunt creata q̄ creatorem·

Xps dicit spōse q̄ sci

ent æminētes male acq̄sita nō intrabūt
in requiē onec restituanť exēplo vnius
aie q̄ diu in purgatorio fuerat Qui vo
ignorant nō punienť Declarat etiā de
elemosinis bonoz male acq̄sitoz an ꝑfi

Ociūt largiētib⁹·Ca·lxxxv·

Elidā q̄ quadraginta ānis in
purgatorio fuerat apparuit

sponse dicens·Ego ꝑ̄ pcā mea ⁊ ꝑ̄ bona illa tpalia tibi nota· diu plagatus fui in purgatorio Maz audiui frequēt in vita·q̄ iuste a meis pētibus quesita fuerūt illa bona·sz ego nō curabā nec restituebā·Cū aūt inspirāte deo·q̄dam de pētibus meis hītes ꝓscientiā·post mortē meam restituerūt bona eadē domis suis Tūc ego ex hoc et oīoibus ecclie sū liberatus ⁊ purgatorio Deinde dixit xp̄s ad sponsaz·Quid credūt hoies male fidei possessores·qui tenēt iuste obtenta scientē·nūquid q̄ intrabūt i requiē meā? Certe non magis q̄ lucifer Sed nec elemosine ⁊ male acquisitis pderūt eis·sed proderunt et conuertentur ad cōsolationem veroz dnoz·q̄rū illa bona fuerunt Illi vō q̄ hīt ignorant male acq̄sita nō punient Sz nec illi amittunt celū·q̄ voluntatē pfectissimā hīt restituendi·⁊ faciūt ope q̄tū pīt·q; deꝰ ꝑ̄ voluntatē bonā supplebit vl' in pīti seculo vel in futuro·

Qualiter vidit sponsa

ascendentē ignē ⁊ celo in altare ⁊ in manu sacerdotis vidit agnū ⁊ in agno faciē xp̄i hūanā inflāmantē et audiuit expositionem misteriū· ¶ Capitl'm·lxxxvj·

Quida sacerdos in die pēthecostes celebrauit pmā missā in q̄dā monasterio·Tūc aute in ipsa elevatiōe corpis xp̄i. vidit spōsa ignē ascendere ⁊ celo p̄ totū altare et in manu sacerdotis vidit panē·⁊ i pane agnū viuū·⁊ i agno faciē q̄si hois inflāmantē Et tūc audiuit vocē dicentē sibi·sicut nūc vides ignē ascēdere in altare·sic p̄ sil'e spūs meus sctūs ascendit in apl'os meos tali die sicut hodie·inflammans corda eoz Panis vo p̄ vbū fit agnus viuꝰ·id ē corpꝰ meū·⁊ facies est in agno et agnus in facie·q; pr̄ est in filio ⁊ filius in pr̄e ⁊ spūssanctus in vtroq; Et iterū sponsa vidit in manu sacerdotis·in ipa elevatiōe eucharistie iuuenem mire pulcritudis·q̄ dixit Bñdico vos credētes·non credentibus ero iudex·

Ad ingressū vniꝰ excō

municati in domo·sentiebat spōsa fetorē horribilē que xp̄s exponens dicit q̄ sicut ille fetor erat piculosus corpi sic excommunicatio piculosa est aie excōmunicati ⁊ cū eo participātibꝰ· ¶ Ca·lxxxvij·

Quodā die cū spōsa ꝓsedisset curiā epō ⁊ alijs nobilioribꝰ·sensit tūc fetorē abhoiabilē q̄si ⁊ putredie squamaz piscū·⁊ mirātibꝰ dnis q̄ sentiret ipsa sola fetorē ⁊ nō alij·stati ingressus est in domū vnꝰ hō q̄ excōmunicatꝰ erat·sed ꝑ̄ potentiā suā nō curabat de vncl'o excōmūicationis Igit̄ finita collocutiōe xp̄s dixit sponse Sicut putrew squamaz piscū piculosior est alijs fetoribꝰ corpi Sic excōmunicatio ē spūalis infirmitas nociuior alijs aie·q; nō solū nocet excōmunicato·sz ⁊ quersantibꝰ ⁊ ꝓsentientibꝰ cū eo Ideo rex laboret vt tales puniantur ne participatione eorum plures maculentur·

Spōsa dubitante quid

significaret ille motꝰ sensibilis admirabilis quē sentiebat in corde q̄ aliq̄ ex infusiōe diuina erāt sibi reuelāda Mat̄ ei declarat ei veritatē misteriū·annūciās ei q; deꝰ ⁊ ipsa volūt per eā mōo indicare voluntatem suam· ¶ Capit·lxxxviij·

Octe natalis dñi Maz mirabilis ⁊ magna advenit spōse xp̄i exultatio cordis·vt vix se p̄ letitia tenere posset·⁊ in eodem momēto sensit in corde motū sensibilem ⁊ admirabilem·q̄si si in corde esset puer viuus voluens se ⁊ revolues Cūq; motus iste duraret·oīdit pri spūali suo et aliq̄bus amicis suis spūalibus· ne forte esset illusio·Qui visu ⁊ tactu ꝓbantes veritatez admirabant Itaq; itez eodē die in sūma missa appuit mat̄ ei ⁊ dixit spōse Filia miraris de motu·quē sētis in corde tuo·scias q; nō est illusio·sed ostēn

fio q̄az silitudinis dulcedis mee·z mie michi facte·Mā sicut tu ignoras·quo tā subito tibi cordis exultatio z motus ad ueiet Sic aduētus filij mei in me mirabilis fuit z festinus B Mā q̄ ego ꝓsensi angelo nūcianti michi ꝓceptiōz filij tristati sensi in me mirabile quoddā z vnū dū·Et cū nasceret ex me·indicibili exultatōne z mirabili festinātia·clauso meo ỽginali vtero ꝓdiebat·Jꝛo filia nō timeas illusionē·sed g̃tulare q̄ motus iste quē tu sentis·signū aduentꝰ filij mei est in cor tuū Jꝛo sicut filius meꝰ imposuit tibi nomē noue sponse sue·sic ego voco te nūc nurū filij mei Mā sicut pr̄ z mr̄ senescētes z q̄escētes imponūt nurui onꝰ·et dicūt ei ea que sunt faciēda in domo Sic ꝛꝰ z ego in cordibꝰ hoim senes et frigidi a caritate eoꝛ·indicare volumꝰ amicis nr̄is z mōo p te voluntatē nr̄az Motus ỽo iste cordis tui ꝑseuerabit te cū·z augebit inr̄ capacitatē cordis tui· ℂ Xp̄s p iobem euangelistā certificat ꝓfectū q̄ idē iobes ꝓposuit apocalipsim inspiratiōe spūssancti z nō alius z q̄ glosa mgr̄i mathie sup bibliam est ab eodez spiritu eidem mgr̄o diuinitꝰ ministrata

TEmpe quo ℂ La·lxxxix· magister Mathias ꝛ regno swecie glosatoꝛ biblie glosabat sup apocalipsim·rogabat q̄daz vicespōsam vt sciret in spū ꝛ tpe antixp̄i· et vtꝛ a bto iohāne apocalipsis esset ꝓscriptus·q̄ multi ꝓtrariū sentiebāt·Jgit̄ ipsa sup hoc oāte fuit rapta in spū·z tūc vidit ꝓsonā q̄si vnctā oleo sed resplendētē fulgoꝛe magno·Cui loquens xp̄s dixit Dic testimoniū q̄s ꝓposuit apocalipsim Rñdit ille Ego sū iohānes cui in cruce assignasti mr̄em tuam Tu dñe inspirasti michi misteria eiꝰ z ego scripsi ad ꝓsolatiōz futuroꝝ·ne fideles tui ꝓp̄t futuros casus everterent Et ait dñs ad spōsaz Ecce filia dico tibi·q̄ sicut iobes scripsit ꝛ spū meo futura q̄ vidit Sic mathias ꝓfessoꝛ et p̄r tuꝰ·ꝛ eodē spū intelligit et scribit spūalē veritatē sacre scripture Jnsup dic eidē mgr̄o tuo quez ego feci mgr̄m·q̄ multi sūt antixp̄i·sed q̄o z q̄ veiet ille maledictꝰ antixp̄s ondaz sibi per te· ℂ Oubitāte q̄dā religioso incredulo et disputāte ꝛ ista gr̄a videndi celestia spōse diuinitꝰ gratis data xp̄s reprehēdit eū p sponsā ꝛ loq̄citate et scia sua vana et corripit cū infirmitate paralisia

MAgistro mathia ℂ La ꝛc· loquēte cū q̄dam religioso magne autoritatis et familiaritatis·ꝛ ista gr̄a visionū celestiū diuinitus data sponse·Rñdit ille religiosus nō ē credibile nec ꝓcordat scripture·q̄ ꝛꝰ recesserit a ꝓtinētibus et abdicātibꝰ mōm·z oñdit secreta sua magnificis fermis Mgr̄o ỽo allegāte pluria sup hoc· ille nō ꝓsensit·Cū aut spōsa audisset ista et vidisset mgr̄m turbatuz·posuit se ad oꝛonez·et tūc rapta in spū audiuit xp̄m sic dicentē·Adultoꝛ est ita periculosa infirmitas·q̄ ꝛ antidoto infirmant Jdeo nō est eis dandū ne grauꝰ infirmentur Ego aūt sum medicia infirmoꝝ z vitas errantiū·sed iste religiosus loquax non ꝛsiderat medicinā·q̄ stercus scie vanitatis est in corde eius Jꝛo dabo ei vnā alapā cū manu mea·et audiet ab oibꝰ q̄ ego sū ꝛus nō loquax·sed efficax et metuendus Dic idē religiosus post hec tribulatōe hūiliatus est·z paliticus mortuus est· ℂ Xp̄s p̄cipit sponse q̄ cōfortet coꝛpꝰ cū cibis moderate ne ex eiꝰ ꝛfectu ania impediat in diuinis·Capit·xcj·

QVm sponsa esset nimis ꝛ ieunio et vigilijs in capite z coꝛpoꝛe ꝛfectuosa·et loquēte cū ea xpo·animꝰ eius ex ꝛbilitate minus p fecte p̄ciperet ỽba audita tunc addidit xp̄s Elaꝛ et da coꝛpi moderata necessaria·q̄ sic placz michi vt caro hēat moderata necessaria·z aia nō impediat a spū alibꝰ ꝓp̄t eiꝰ ꝛfectū· ℂ Xp̄s reprehēdit cuz cōminatione quendā monachū qui cora rege p vitas patrū asserebat spon

sam eē delusaz·7 dicit dñs q̄ illi pies de lusi fuerūt q̄ supbientes de iusticia sua p̄ ferebant se alijs nolentes obedire viris humilibus· Ca·xcij·

DReſente spōſa Quidā monachus portauit libū vitaspatrū coā pſiliarijs 7 rege ſwecie·legēs in eo q̄ multi ex ſctis pāibus fuer̄t deluſi·ex abſtinētia nimia 7 indiſcretione Et ideo dixit ſe timere ne forte ſponſa ſiliter illuderet·Cūq̄ poſt hec ſtaret orando·audiuit xp̄m dicentē ſibi Quid dixit mōachꝰ ille q̄ mlti ſcīoz fuerūt deluſi·Vere iſte ſaccus vboz dixit vt volunt ſed nō ſicut debuit Mā nulli amici mei deluſi ſunt·q̄ me dilexerūt ſapient·Hz illi q̄ ſupbientes de abſtinētia 7 iuſticia ſua p̄ferebāt ſe alijs·7 nolētes obedire hūlibus hij deluſi ſunt·7 q̄ iſte monachus portauit libū ſcīoz patz̄ ꝓtra me·q̄ū imitatoz ipe nō eſt·Ideo ego portabo libū iuſticie mee cōtra eū·et qui in ſapia ſua laudat̄ veiet coā ſapiētia mea·et tūc videbit in cōſcientia ſua·q̄ va ſapiētia nō ē in vbis ſublimib⁹·ſed in cōſciētia pura et hūlitate vera·O q̄ longe pfeſſores ordinis iſtiꝰ receduūt a veſtigijs pāis ſui·qui fuit ſicut edificatoz ſepiū diruptaz̄ 7 ſicut vir gradiēs ſemitas pfectoz· ¶ Uiſio notāda ꝛ q̄dā dña vgo quā maria 7 petrꝰ ſuſtētabāt ne caderet q̄rū pſilio mutauit vitā et ex gra ſpēali divia icurrit infirmitatē in q̄ purgata migrauit ad celū· Ca·xciij

Spōſa vitæbat in ſpū vnā mulierē in fune ſedentē A Cuius alterū pedem ſuſtentabat vir ſpecioſus·aliū vo vgo q̄dā pulcritudis mire Et tūc bta maria apparēs dixit Hec dña tibi nota·multis ſollicitudinib⁹ involuta carnis 7 mūdi· mirabilit ne caderet ſuata eſt. Ipſa q̄ppe multoties hūit voluntatē peccādi· ſz nec locū nec tps·7 hoc fecit oratio petri apli filij mei quē iſta mlier dilexit Q̄nq̄ hūit tps et locū ſed nō voluntatē·7 hoc fecit caritas mea que ſū mr̄ mei· 7 ideo q̄ iā appi quat tps eius·pſulit ei btūs petrꝰ·vt alī quā auſteritatē aſſumat in hitu ꝛponēdo veſtimēta meliora· q̄ ipſe ſummꝰ apl⁹ etiā nuditatē 7 carcerē ptulit 7 eſuriem· q̄uis potēs erat i celis 7 in terris·Ego vo mat̄ mei·q̄ nullā horā ſine tribulatiōe cordis tranſiui in terris·pſulo vt ipa nō erubeſcat eē hūilis 7 obedire amicis dei B Poſt hec ād ſtati appuit btūs petrꝰ apl⁹ dicēs ſpōſe· Tu nova ſponſa dñi et mei nū· vade et quere ab illa muliere quā ego dilexi 7 cuſtodiui· ſi forte eē velit ex toto mea filia·Et illa req̄ſita pſentiēte 7 dicente volo toto coꝛe· Rndit btūs petrus·ego p̄uidebo ei ſicut filie mee petromille·et recipiā eā in cuſtodiā meā Et ſtati dña illa hijs auditis mutauit vitā ſuā·7 nō lōge poſt cepit toto vite ſue tpe infirmari.donec purgata cum maria ꝛuotione tradidit ſpm̄· Hec igit̄ dña cū iā ſupmū ageret ſpm̄· vidit dñm petrū apl̄m in pōtificalib⁹·7 ſctm̄ petrū martirē in hitu fratz̄ p̄dicatorū Ambos em̄ in vita ſua intime dilexerat· 7 tūc ipſa dixit apte Quid ē dñi mei? Cūq̄ dñe circūſtātes q̄rerent ſi q̄d vidiſſz? Rndit mirabl̄ia inq̄t Mā videō dños meos petrū apl̄m pōtificalit̄ indutū·7 petz̄ martirē in hitu p̄dicatoz·q̄s ego ſp amaui 7 in adiutorio eoz ſp ſperaui Et ſtati clamās Bndictꝰ dꝰ ecce venio· obdormiunt in dño· ¶ Mat̄ mei revelat ſpōſe vbi fuerūt ille anie q̄s xp̄s liberauit ꝛ inferno·q̄ aſcēdit ad inferos vſq̄ dū aſcendit in celū 7 etiā vbi remāſerunt corpa illoz q̄ cū eo in ihrl̄m reſurrexerunt q̄ eoz aias portauit ſecū in celū 7 q̄liter in reſurrectiōe p̄us ſe oñdit dñs eidem ſue matri q̄ alijs· 7 vocet filiā q̄liter reſiſtat

Otēptationib⁹ ¶ Ca·xciij·

Pater mei loquit̄ A Tali die ſicut hodie ſurrexit a mortuis filiꝰ meꝰ fortis q̄ſi leo·q̄ cōtriuit potentiā dyaboli 7 eripuit aias electoz ſuoz·que aſcēderūt cū eo in gaudiū celi·Hz potes querere·vbi fuerunt ille

aṽme quas tūc liberauit de inferno·vſ
q̄ dū aſcendit in celū? Rñdeo tibi·q̄ fu
erūt in q̄az gaudio noto ſolū filio meo
Nam vbicūq̄ filius meus eſt et erat·ibi
erat et eſt gaudiū ⁊ gloria·ſicut ait latro
ni Hodie mecū eris in paradiſo Multi etiā
in ihrlm ſancti mortui reſurrexrūt q̄s vi
dimus·quoz anie aſcenderūt cum filio
meo·ſed corpa expectāt cū alijs iudiciū
et reſurrectionē·Michil vo que ſuz ma
ter dei cū poſt mortē eius incōprehēſibi
li wloze meſta eſſez·appuit idē filiꝰ meꝰ
puſq̄ alijs ⁊ palpabilē ſe oñdit michi·cō
ſolans me ⁊ cōmemoras ſe viſibiliter in
celū aſcenſuz·et q̄uis hoc nō eſt ſcriptū
ꝓpter hūilitatē meā·tū iſta ē rei veritas
q̄ filius meꝰ reſurgēs·p̄mo michi appa
ruit q̄ alicui alij· ℟ Nūc ergo q̄ filiꝰ
meus tali die ſicut hodie ꝓſolatus ē me·
Ideo ego hodie ⁊ winceps minuā tēp
tatiões tuas·⁊ wcebo te qūo reſiſtendū
eſt eis·Tu em̄ miraris cur tēptatiões
accreſcunt tibi in ſenectute·q̄s nec in u
uentute nec in puguio expta es? Rñdeo
tibi q̄ hoc fit vt ſcires te michil eſſe nec
poſſe ſine filio meo·⁊ niſi filius meus ſer
waſſet te·nō eſſet aliq̄ pctm̄ in quo nō
fuiſſes inuoluta Ideo w tibi nūc cōtra
tēptationes tria remedia Cū em̄ tēpta
tione ſordida tēptaris dicito· Ihesu fili
dei oim cognitor adiuua me·vt in cogi
tatiōibꝰ vanis nō delecter Cū vo te w
lectat loq̄ dicito·Ihesu fili dei q̄ coā iu
dice tacuiſti tene linguā meā wnec cogi
tē q̄liter ⁊ q̄d loquar Cū vo wlectāt ope
rari vel quieſcere ſeu comedere dicito·
Ihu fili wi q̄ ligatus fuiſti·rege manus
et oia mēbra mea· vt opa mea tēdāt ad
bonū finē·et hoc tibi ſit ſignū·q̄ ab hac
die ſeruus tuꝰ id eſt corpus tuū·in dñaz
id eſt in aiam tuā nō p̄ualebit· ℣ Ad
ditio ¶ Temptata eſt dña Birgitta in
oīone ſua·Cui dixit maria Byabolus
eſt ſicut exploratoꝛ mundꝰ querēs accu
ſare et impedire bonos·ne in oīonibus
ſuis diuinitus exaudiant Propterea q̄-
cunq̄ temptatione temptaris in oīone·
nichilominꝰ ora et conare ad orandū·q̄
deſiderū ⁊ conatus bonꝰ reputabit pro
effectu oīonis· ¶ Et ſi ſordida aduenē
tia menti eiȝere nō poteris·tūc ille co
natus reputabit tibi p̄ corona·dummo
do tēptationibꝰ nō conſentis et ſunt cō
tra voluntatē tuā ⁊t· ¶ Quidam nobi
lis p̄nceps iuſtꝰ nolebat acceptare vnā
magnā dignitatem regimis regni ex bo
na intentione·quē mater wi p̄ ſponſam
reprehēdit p̄cipiens q̄ illā acceptet ha
bēdo in ore ſemp̄ vba veritatis ⁊ in ma
nu gladiū iuſticie ſine aliqua acceptiōe
perſonarum· ¶ Capitulum·xcv·

CUm quidā magnꝰ nobilis re
gni ſwecie ℟ Qui dñs iſra
hel vocabat· multis p̄cibꝰ ad
dignitatē maiorem regimis regni voca
ret multotiens a rege· et ille hūs wide
rū eundi cōtra paganos·et ibi in ſerui
tio wi pro fide ſancta moriēdi·nullo mo
do ad ſuſcipiendā dictā dignitatē inclia
retur Tūc oāte ſponſa loquebat ei ma
ter dei dicens Si inquit illi qui iuſticiā
ſciunt ⁊ eā widerant ⁊ facere poſſunt·
recuſant p̄ wo ſuſcipere onꝰ et laborē·
qūo ſtabit regnum in vigore ſuo? Ec
illud non eſt regnū ſed latrociniū et ſpe
lunca thyrannoꝛuz vbi iniqui dñant et
iuſti conſultant·Et ideo homo iuſtus
et bonus trahi wbet caritate wi· ⁊ zelo
bono afferre ſe ad regimen·vt proficiat
multis Qui autē dignitates ⁊ regimina
ambiūt ꝓpter honorē mūdi·non ſunt p̄n
cipes veri ſed tyranni peſſimi· ¶ Er
go iſte amicus meus iſrael·accipiat regi
mē ꝓpter honorē dei Habendo in ore vꝰ
ba veritatis·⁊ in manu gladiū iuſticie·
nō reſpiciēdo nec inclinādo ſe ad fauo
res hoim·nec ad cognatos·nec faciendo
p̄ſonarū acceptionē Mā dico tibi q̄ ad
huc diceē wiſto ab ore hoim Iſte exiuit
de patria viriliter·honorauit matrē dei
ſinceriter·ſeruuit wo fidelit ℟ Prop
ter ea·ſcias q̄ p̄ aliā viā cū magis ducaz

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eū ad regiōez meā. Sic vere postea oia hec euenerūt Naz transactis aliqb⁹ annis. iste dñs exiuit ꝓtra infideles et venit in alemamā in ciuitatē rigensem. vbi infirmat⁹ est Et sentiens mortē vicinā. ascendit cū aliqbus in eccliaz cathedralē. et ibi digito ymagims beatissime marie v̄gims que ibi in maxima reuerentia colit̄. impressit anulū p̄ciosuz. et reliquit ibi dicēs apte. Tu michi dña es et sp fuisti dulcissima. sup q̄ te testē invoco. Ideo me et aiam meā tue ꝓtectiōi et misericordie relinq̄ Deinde sumptis sacramētis. devotissime mortu⁹ est Post hec aūt orāte p eo sponsa. Adam dei loquebat̄ de eo sic dicēs. Ipe dixit michi anulū caritatis sue desponsatiōis me sponsā suā Clere filia scias. q ipe cū vixit nō dilexit me dimidio cor de suo sed toto Et in oibus opibus suis et iudicijs timuit filiū meū Ideo ego dixi eū opante deo filio meo p viā sibi magis necessariā. et vtilē. et pīntaui eū celesti exercitui sanctoz. et angeloz. a q̄b⁹ ipse dilectus erat. ne si in manibus parentū mortu⁹ fuisset. cōsolatione tpali impediret Eius q̄ppe bona volūtas sic placuit deo. ac si in paganismo moriret. cōtra infideles pugnādo p fidē sancta catholica Declaratō. Hic dñs erat frat sancte Birgitte. Cū rome cōburerent̄ cāpane ecclie sancti petri. xp̄s dicit sponse q nō miret. q. aliqn̄ elemēta oīdunt signa euētuū futuroz sic illę cāpane ostē dūt ꝓpinquā mortē cuiusdā pōtificis. cui gue instat iudiciū. nisi cito ad deū cōuertatur. Capitulum. xcvj.

Dauloante mortē cuiusdā pōtificis. mirabili casu ꝓburebā tur cāpane ecclie sancti Petri in roma Que audiēs sponsa stupefacta orabat Et tūc appuit ei xp̄s dicēs. Clere filia magnū signū est istud. Nam scriptū est q elemēta oia q̄si ꝓpatiebant michi in morte. qn̄ splendorē. et solitū effectū suū retraxerūt Sic elemēta et creature qn̄q pugnāt. et iudicāt p deo. et ostendūt in cursib⁹ suis irā dei. et signa euētuū futuroz Sz nūc ecce cōburunt̄ cāpane et q̄si clamāt oēs Dns mortu⁹ est. dns pōtifex recessit Sit dies ista benedicta. sz nō dns iste benedict⁹ O mirabile. vbi em̄ oēs clamare debērēt vivat diu et vivat felicit̄ iste dns. ibi clamāt. et gaudent̄ dicūt desecrēdat. et nō resurgat. Nec mirum Nā ipse q̄ clamare debuerat. venite. et invenietis requiē animaz vrāz Ipse clamabat. venite. et videte me i pompa. et ambitiōe pluscq̄ salomonē. Venite ad curiam meā. et exhaurite bursas vrās. et invenietis potitionē animaz vrāz Sic em̄ clamabat exēplo. et facto Et ideo iaz appropinquat tps ire. et iudicabo eū sicut dissipatorē gregis petri. O o q̄le iudiciū instat ei Verūtamē si adhuc voluerit cōvertī ad me. ego occurrā ei in media via sicut pius pater. Qualiter deus vult q pec catores moneant̄ ad ꝓfessionē optune. et importune. et maxie in fine vite exēplo vnius q̄ vixerat. lx. annis sine cōfessiōe. et in fine q̄si coacte inductus ꝓfessus est. et cōtritione obtēta salvat⁹ est. La. xcvij.

Quida magn⁹ dns scōm mūdū. q diu nō fuerat cōfessus graviter infirmabat. Huic cōpatiens spōsa orabat p eo. Xp̄s vo apparēs tūc spōse loquebat̄ ei dicēs. Dic cōfessori tuo vt istū infirmū visitet audiendo ꝓfessionez eius Cui venienti rūdit infirm⁹ nō se indigere cōfessione. testans se sepissime cōfessum Iteruz vo sequenti die iubet̄ a xp̄o cōfessori revire Qui venies ad infirmū simile sicut prius recepit rūsum. Tercio aūt die iterū veniēs cōfessor ad infirmū. ex revelatione xp̄i sponse facta sic dixit ei. xp̄s filius dei vivi et dyaboli dns dicit ibi Tu habes in te septē demoma Un⁹ sedet in corde. ligans illud ne peccatis cōpūgaris Secundus sedet in oculis. ne videas vtilia ora anime tue. Tercius sedet in ore tuo ne loquaris ea que sunt ad honorez dei Quartus sedet in inferioribus tuis. ꝑo

vilexisti omnē impuritatē Quinto est in manibus tuis et in pedibus Jēo hoies spoliare et interficere non verebaris; Settus est in interioribus tuis. et ideo gule deditus es et ebrietati. Septimus est in ania tua. vbi ⁊us sedere ⁊beret ⁊ modo ibi sedet dyabolus inimicus eiꝰ. Jdeo penitere citius q; adhuc ⁊us ꝓpiciabitur tibi. ℬ Tūc infirmus ille cū lacrimis rñdit. Quō michi ꝑsuadere poteris venīā. q̄ tot publicis scelerib⁹ sum irretitus? Rñdit cōfessor. Juro tibi quia exptus sūz q; etiā si maiora fecisses. per cōtritionē saluaberis Tūc ille itez cū lacrimis dixit. Ego desperabā de salute anie mee. q; homagiū feci dyabolo qui michi multotiens locutus est Jēo iam sexagenariꝰ numq̄ feci cōfessionem nec sumpsi corpus xp̄i. sed finxi michi negocia q̄ alij cōmunicabāt Jam vo cōfiteor tibi p̄. q; tales lacrimas q̄les nunc habeo. nunq̄ recordor me habuisse Jgit ille die quater cōfessus est. et sequēti die etiaz post cōfessionē cōmunicauit Post hec aūt sexto die mortuꝰ est. de quo xp̄s ad spōsam sic loquebat dicens Jste hō seruiuit latroni illi cuius periculū ostendi tibi prius. et ab eo iam fugit dyabolꝰ cui homagiū fecerat. et hoc fuit propter contritionē quā habuit. et iam venit ad purgationē. et huius liberationis signū est cōtritio quā habebat in fine Sed potes querere Quare meruit cōtritionez homo. q̄ tantis scelerib⁹ inuolutꝰ erat? Rñdeo tibi. hoc fecit dilectio mea q̄ vsq; ad vltimū punctū expecto hois ꝓuersionē. et meritū matris mee Nā licz iste homo nō dilexit eā corde. tamē q; cōsuetudo sua fuit cōpati voloꝝ eius. quotiēs eā considerabat et audiebat noiari. Jēo cōpendiū salutis sue inuenit et saluatus erit. ℭ Xp̄s p sponsam cōmnādo reprehendit q̄ndā abbatissam ꝓparās eā vace pingui dyaboli. q; ꝓpriz hēbat et mollib⁹ vtebaꝫ et curiosis vestimētis cū superbia. et epulabaꝫ splēdide p̄bēs sororib⁹ p

ditionis exemplū. ℭ Capitulū. xcviij.

Abbatissa lasciviens.

Jlius ⁊i loquit̄ ℍ Illa abbatissa est ⁊ vaccis pinguibus. vadens in ceno et cauda sua lutosa aspergens circumstantes. Sic ipsa spargit sororibus exemplo suo prauo. Cuius vestimentoꝝ ruge perhibent testimoniū. q; non est filia beati benedicti mei. nec est sponsa humilis quia immemor est sponsionis sue. Nā regula sua dicit habere vestē q̄ rudior et vilior inuenitur. et illa habet molliorez pulcriorem et delectabiliorem. Regula etiam precipit comedere necessaria cum parcitate et timore. michilq; habere proprīū. sed ista habēs proprīū impinguat se sicut vacca dyaboli. sequendo propriam voluntatem. Regula etiam dicit q; omnia sint in manu abbatisse. non attendens intentionē beati benedicti mei. q̄ ideo omnia posuit in manu abbatis. vt abbas esset distretus et exemplū virtutū. et regule p̄cipuus imitator. sz ista recipit nomē et verbū ptātis ad dissolutionem suam. nō attendēs q; ⁊ oibus aliab⁹ sororz sua rū reddetura est michi rōnez Propterea scias q; nisi correxerit mores suos et soroꝝ suaz. vadet cū vaccis pinguib⁹ i infernū. et laniabūt eā corui inferni. q; noluit cū hūilib⁹ et abstinētib⁹ euolare in celū ℬ Declaratio. ℭ Hec abbatissa mortua apparuit btē Birgitte aliq̄tulū albas sz q̄si rethi ferreo circūtecta. cuiꝰ lingua vidēbaꝫ ignea. manꝰ et pedes plūbei. oculi ex toto lacrimosi. et dixit. miraris ⁊ mecur sic appeo ⁊formis. hec ē retributio iustitie ⁊i Nā q; alba vidēor. ideo ē q; vgi nitatē carnis hūi. Sz rethe ferreū ⁊notat. q; reglares obseruātias et patie bonū nō seruāt. Sicut enī i rethi mlte anse cōbinant. sic ego p mltis opib⁹ bōis omissis mlta pati teneor. q; bō opa cū tps hūi nō exercebā Nō vo lingua mea apparet ignea. dignum est. quia ipsa contra professionem meam. in multis vanitatibus et scurrilitatibus soluebatur Alba-

nus vo mee ⁊ pctus apparent plūbei·⁊ merito·qꝛ opa mea que ꝛ̄signanť in manibus·que fuisse ꝛ̄buerāt fulgētia q̄si aurū·fuerūt mollia et dissoluta vt plūbuz ꝓpes q̄z mei quibus ad sorores meas bonis exemplis· et ꝓuersatione munda iusse instituebar·lubricauerūt in mūdialibus·et ꝛ̄sides erāt ad omne spūale bonū ¶Oculi mei apparēt tibi sicut illius q̄ nimiū hz fletū·⁊ merito· qꝛ peperci eis a fletu cū potui diluisse·⁊ ꝛ̄buissez oīs negligentias vite mee¶Eleruntū in statu misericordie sū ⁊ expectatiōe bone spei· ꝓpter illa que fiūt in ecclesia ꝛ̄i ⁊ ꝓpter p̄ces sanctorū et sanguinē xpi·¶ Videbatur inter moniales vnꝰ ethyops hitu monachali vestitus que xp̄s exponēs dicit q ille est ꝛ̄mō cupiditatis q̄ sub specie caritatis inducebat mōachas ad cōgregēdū diuitias vt de illis facerēt alīs largas elemosinas que xp̄s hic graviter reprehēdit et improbat·¶ Capit·xcix·

¶Videbať ethiops teterrimus in quodam monasterio · inť velatas moiales existere cū nigro velo et habitu monachali· ꝛ̄ quo admirāte spōsa xp̄s loq̄bať dicēs Scriptum est in euāgelio meo·q cauendum est ꝛ̄ illis qui ambulant sub vestimento ouiū·intus aut sunt lupi rapaces⁊ Sic nūc dico tibi·q ille ethiops q̄ appebat inter moniales cū habitu monialiū Ipe est ꝛ̄mom cupiditatis·q̄ suadet eis aggregare possessioōes ⁊ castra et plures diuitias·vt ex illis lautius viuant ⁊ distribuant largas elemosinas· vt sub tali religiosa spē recedentes a pauptate michi grata·dissoluanť ꝓpaulati·nec p̄uaricātes regulā et priorē obseruantiā perdāt anias Ideo scito q nisi vigilanť caueant ab isto lupo cupiditatis·scz cōtentanto se ꝛ̄ hijs q̄ hñt·et nichil plus volēdo accrescere in possessiōibꝰ ⁊ terrenis diuitijs Inficienť ab eo etiaz sane oues istius gregis damnabiliť·et postea a lupis dilamabūť imisericordiť ¶Magis eñ michi placet·q in pauptate q̄eta ⁊ sancta quā ꝓfitebanť viuāt ⁊ ꝓtentenť·q̄ q terrena cura regminis tpalīū implicantes se·⁊ distributiōe elemosinarū bonorū alioꝝ inaniť glienť·¶ Xp̄s ꝓfirmat spōsam dicēs q non timeat q vba ꝛ̄i diuinꝰ reuelata in istis libus ꝓtenta possint infirmari licet moliri ⁊ calcari ⁊ expumi ꝛ̄beant sicut oleū vt ex hoc patiētia et honoꝛ ꝛ̄i ampliet· ¶La·L·

¶Imebat sponsa q vba istoꝝ librorꝝ diuinꝰ ei reuelata infirmarenť·⁊ calūniarenť ab emulis ⁊ malicijosis Cui orāti super hoc xp̄s loquebatur dicēs· Ego habeo duo brachia·cū vno amplector celū et oia q̄ in eo sunt Altero vo amplector terrā et mare Primū extēdo ad electos meos in celo ⁊ in terra honorāw eos ⁊ ꝓsolādo·Scōm extendo sup malicias hoim patiētw eos misericordiť· et refrenando eos ne faciāt q̄tum malū volūt Ideo noli timere qꝛ nullꝰ poterit infirmare vba mea · sz veniēt ad locnm ⁊ gentē michi placitā·Eleruntū scias q vba ista sunt sicut oleū·ꝓterea moliri ⁊ calcari et expumi dñt·nūc ab invidis·nūc a scire volentibꝰ·nūc ab occasionē querētibus·⁊ vt honoꝛ meꝰ ⁊ pacia ampliet· ¶Xp̄s p̄cipit spōse q ea q̄ ab eo audierit in spū scribat ⁊ mittat ad gētes vt ꝓgnoscāt in gtitudinē suā ⁊ patiētiā ꝛ̄i· ¶La·Lj·

¶Ilius loquiť ad sponsā dicens Ego sū sicut vnꝰ dñs Cuiꝰ filios hostis sic fascinauerat et ꝛ̄pserat·q in captiuitate gliantes· nec oc'los ad p̄ez ⁊ hereditatē leuare vellēt Ideo ea q̄ a me audieris scribe·⁊ mitte ad filios ⁊ amicos meos·⁊ ipi illa seminēt inť gētes·si forte ꝓgnoscere velit ingtitudinē suā ⁊ paciam meā· qꝛ ego deꝰ surgere volo ⁊ oñdere gētibꝰ iusticiā et caritatē meā·¶ Xp̄s monet vnaz infirmā q̄ sit stabilis in patiētia·qꝛ pro vtilitate aie sue ei dispensať infirmitas ⁊ ꝛ̄clarat q indulgētie eccliaꝝ rome maiores

sunt apud deum et vtiliores aiabus q̄ homines credunt· ¶ Capitulum· Liij·

OMia queda te sweccia cū lō go tpe in roma infirmaret· dixit q̄si subridēdo spōsa audi ente E fama inq̄t est q in hoc loco ē absolutō a culpa 7 a pena·sz te o nichil ē impossibile·penā em̄ expior ego Tūc sb sequēte mane spōsa audiuit in spū vocez dicentē sibi Filia hec mulier ḡta ē michi et q te uote vixerat in se·7 q filias suas enutriuit michi·sz adhuc tantā ꝓtritiōz nō hūit in penis· q̄ntā te lectatiōz hūit 7 habuisz in pctis·nisi caritate mea refre nata fuisset Ergo q ego deus vnicuiq̄ pudeo in saitate 7 infirmitate·sicut vni cuiq̄ expedire video Ideo nec in mini mis v̄bis ab aliq̄ irritari vel iudicari de beo·sz vbiq̄ timeri 7 venerari Dic etiā ei q indulgētie eccliaz vbis rome·ma iores sūt apō deū q̄ sonāt·q hij q̄ pfecto corde venūt ad istas indulgētias·nō so lū remissionē pcton habebūt·sz etiā glo riā eternā Mā hō etiā si mellesies se occi deret p deo·nō eēt ꝓdign⁹ ad minimā gtiam que dat setis B Et licet hō nō sufficit viuere ad tot milia annoz· tū q p infinitis pctis infinita debent supplicia que hoi impossibile ē satisfacere 7 imple re in hac vita Ideo ꝓpt indulgētias re laxant multa et grussima pena 7 lōgissi ma cōmutat in minimaz·7 hij q habitis indulgētijs cū caritate pfectā 7 ꝓtritiōe va recipiūt te mō·soluūt nō solū te pec catis·sz etiā a pems Quia ego te⁹ nō so lū vabo setis 7 electis meis que petūt· sed 7 duplicabo 7 cētuplicabo ꝓpt cari tatē Ideo moneas istā infirmā ad patiē tiā 7 stabilitatē·q ego faciā ei q̄ vtil⁹ sibi est ad salutē Q Declaratio ¶ Hu ius dñe aiaz vidit sancta Birgitta ascē dentē sicut igneā Cui occurrerūt plures ethiopes·a q̄rū aspectu ania q̄si pterrita facta est et quasi tremula·7 statim vide bat q̄si vgo pulcerrima venire ei in auxi liū que dixit ethiopib⁹·Quid vobis cū ania ista que est de familia noue spōse fi lij mei? Et statim ethiopes fugientes se quebant alonge Cūq aia venisset ad iu diciū dixit iudex Quis rūdet p aia ista· et quis est aduocat⁹ eius? Et statim vi debat beat⁹ Jacob⁹ adesse dicēs Ego dñe teneor rūdere pro ea Mā bis in ma gnis labonb⁹ fuit ad memoriā meaz O dñe miserere ei quia voluit 7 nō potuit Cui iudex Quid est q̄ volut et nō po tuit? Cui iacobus Voluit inq̄t seruire tibi toto corde sed nō valuit·q in infir mitate puenta retardabat Tūc iudex ait ad aiam·Ede quia fides tua 7 volūtas saluabit te Et statim ania egressa ē a cō spectu iudicis·exultans 7 q̄si stella splen dēs·oibus astantib⁹ dicētibus Sūdict⁹ sis tu te⁹ q̄ es 7 eras 7 eris·q non amo ues misericordiā tuā a sperantibus in te ¶ Qualiter btūs Nicolaus in baro ad sepulcrū eius appuit sponse vnct⁹ oleo declarās ei te oleo manāte de corpe ei⁹ et alia de suis virtutib⁹ dū viuebat et te largiflua bonitate dei ad suos electos.

QUm visitaret ¶ La·Liij· sponsa reliquias sancti Nico lai in baro ad sepulcruz eius· cepit cogitare de illo liquore olei manā te te corpe eius Et tūc rapta extra se in spū·vidit quandā psonā oleo vnctam·7 fragrantissime odorantē·q̄ dixit ei Ego sum nicolaus epūs·qui appareo tibi in tali specie·sicut dispositⁿ erā in ania duz viuebā Maz omia mēbra mea ita habili tata 7 flexibilia erant ad seruitiū dei·si cut res vncta que flexibilis est ad opus possidentis·7 ideo laus exultationis sp erat in ania mea·et in ore meo p̄dicatio diuina et in ope patientia·ꝓpter vtutes humilitatis et castitatis quas p̄cipue di lexi·Sed nunc quia in mūdo multorum ossa arida sunt ab humore diuino Ideo dant sonū vanitatis et stridorez et colli sione mutua·et inhabilia sunt ad fructifi candum fructum iusticie·7 abhominabi lia te o ad intuendū Tu vo scias q sicut

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

rosa ꝓfert odorē ⁊ vua dulcediez·sic ds corpi meo emanandi oleū singularē dedit bñdictionē·qz ipse nō solū honorat electos suos in celis·sed ⁊ letificat et exaltat in terris·vt plures edificent ⁊ ꝑticipent de gr̄a eis data· ¶ Qualit̄ bta anna appuit sponse ⁊ dez eā vnā odoez speciale ad reuerentiā ei⁹ et ad impetrā dū prolem a deo mulieribus conjugatis·

SAcrista mona· La·Ciiij· sterij sancti Pauli extra muros rome dixit sponse xpi relicas de scta āna mr̄e dñe nr̄e ỽgis marie Cū igit̄ dña cogitaret quō eas reponēt et honorarz·appuit ei sancta āna dicēs Ego sū anna dña olim cōjugata ꝙ fuerūt añ legē Ego etiā sum mr̄ olim ꝓjugata ꝙ fideliū q̄ sunt post legē·qz ds voluit de generatiōe mea nasci Ideo tu filia honora deū isto mō·Bñdictus sis tu ibu filii dei et fili virgis·q de cōjugio āne ⁊ ioachim mr̄ez tibi elegisti Ideo ꝓt̄ ꝑces anne miserē oibus q̄ in cōjugio sunt· vt fructificēt deo Dirige etiā oñes qui ad ꝓjugiū tendūt·vt in eis honorēt ds Reliquę ỽo mee q̄s hēs erūt diligētib⁹ in solaciū·donec deo placuerit eas altiꝰ honorare·in resurrectiōe nouissima· Mater dei cōfortat sponsā ad visitandū sanctuaria rome·dicit ꝙ maiores sūt ibi indulgētie q̄ homies credūt q̄s scti impetrauerūt suis ꝑcibus et ꝓꝓio sanguine·

MAter loquit̄· Capit·Cv· spōse dicēs Cur sic turbaris filia Rñdit illa·qz dña nō visito loca ista scta q̄ sunt in roma Et mr̄ permittit̄ inqt tibi visitare loca ista cū hūilitate et deuota reuerētia·qz in hac roma maiores sunt indulgentie q̄ homies credere pñt·q̄s scti dei gl'oso sanguie suo et ꝑcibus a filio meo impetrare ꝓmeruerūt Eleuntū filia·nō dimittas ꝓt̄ hec scolas tuas in grāmatica·nec pr̄is spūalis tui satām obediam. ¶ Quidā simulās se reliquisse mūdū et velle fuire deo cōsuluit sponsā in q̄ statu deo fniret·cui ꝓps dicit q ist̄e nondū trāsiuit iordanē id est nondū contēpsit mūdū pfc̄e et volūtatē suā et ideo nō audiet rñsum secrete volūtatis dei· ¶ La·Cvj· QUidā dicebat se velle seruire deo.⁊ volens scire in q̄ statu magis placeret deo·cōsuluit sponsā desiderās hr̄e diuinū rñsum Be q̄ ꝓps loq̄ns sponse dixit Iste nondū pueit ad iordanē et min⁹ ꝓtrāsijt·sicut scribit̄ de helya·q trāsito iordane cū pueniss̄et ad deserta· audiuit secreta dei Sz q̄s est iordanis iste nisi mūdus qui fluit q̄si aq̄·qz trahit nūc ascēdūt cū hoie nūc descēdūt· Nūc eleuāt eū honore et ꝓsperitate·nūc ꝓp mūt aduersitate·et nunq̄ hō est sine solliciudie et tribulatione Ergo qui desiderat celestia·necesse est vt ab aio oēs terrenas affectōes remoueat·qz cui dulcesc̄it deus vere ei vilescūt trena et caduca· Sz hic hō nondū adhoc pueit vt omia contēpneret·ymo adhuc volūtatē suaz hz in manu sua Ideo adhuc celestia secreta auditurus nō ē·donec pfectius mūdū contēpserit·et volūtatē suā dimiserit in manu dei· ¶ Xps dicit spōse q sicut aq̄la ab alto custodit filios ⁊ succurrit eis in necessitate et ꝑiculo sic ipse amicis suis in necessitatibus corpis et aie ꝑcipit etiaz sponse q visitet corpus scti andree quē laudat dñs h·⁊ visitātib⁹ illū ꝓmittit miam et grām·La·Cvij· ELius loquit̄ sponse dicens· Aq̄la vidt ab alto quis velit nocere pullis suis·⁊ ꝓueit volatu defendēdo eos Sic ego ꝑuideo vob salubria Ideo dico expectate ⁊ iterū dico itez qz nūc tps ē·ite ad ciuitatē amalfie ad aplm meū andreā Cuius corpus fuit tē plū meū ornatū oi vtute Ideo fcm̄ ē ibi depositoriū fideliū et adiutoriū pcōrum Mā qui fideli mente ibi veniūt ad ipm non solū eroneranť peccatis·sed abūdabunt consolatione eterna·Nec mirum· Nam ipse non erubuit crucem meā sed portauit hylarit̄·et ideo non erubesco

audire ꝛ suscipe eos ꝑ quibꝰ ipse orat· quia volũtas sua est volũtas mea Cuz vo fueritis apꝺ euz redite statim neapolim ad natale meũ ¶ Rñdit spõsa·o dñe tps nr̃m tñsit·ꝛ etas ꝛ infirmitas appropiquant·ꝛ sõlidiũ tpale miorat̃ Cui dñs Ego mq̃t suz nature ꝓditor dñs ꝛ reformator Ego sũ etiã in necessitatibꝰ adiutor ꝛ defensor ꝛ distributor Sicut em̃ ꝙ hz equũ sibi caꝛ nõ pcit ꝑto suo etiaz tꝛ lcãbili·vt ibi equus pascat̃· Sic ego ꝙ oia habeo ꝛ nullꝰ egeo ꝛ oim mẽtes inspicio·inspirabo cordibꝰ diligentiũ me· vt bñfaciant ꝛsiderãtibus me Mã etiaz nõ diligentes me ãmoneo vt bñfaciant amicis meis·q̃tuꝰ bonoꝛ oꝛombꝰ meliores fiant· ¶ Orante spõsa in roma ad sepulcrũ bti stephani appuit ipse narrãs ei aliq̃ tꝛ vita ꝛ vtutibus suis ꝛ tꝛ passione sua ꝛ offert se impetrare ꝑ ea gr̃az a deo ꝓicẽdꝫ sibi ꝙ ad adhuc ibit i ihrl̃m

¶ Rabat spõsa ad sepulcꝛ bti stephani in roma ex̃ muros sic dicens Bñdictus sis tu bẽ stephane·qꝛ ejusdez meritis cũ bẽo laurencio Mã sicut ipse ꝓicabat inimicꝭ sic ꝛ tu ꝓdicabas iudeis·ꝛ sicut laurenciꝰ gauꝛent̃ sustinuit ignẽ sic et tu lapides· Ideo int̃ martires digne laudaris ꝑmus Tunc appẽs bẽs stephanus rñdit ei dicẽs Ego a iuuẽtute mea cepi tꝛũ hẽc carũ·qꝛ pntes hũi sollicitos de salute aie mee Cũ ãt dñs meꝰ ibs xps incarnatꝰ fuit ꝛ cepit ꝓdicare·tunc ego toto corde audiebã eũ·ꝛ stati post eius ascensiõz ꝑmixi me aplis· fuiens fꝛlit̃ in officio michi iniũcto cuz hũilitate Juxtis igit̃ blasphemantibus tꝛuz meũ ibm ego gaudens accepisse occasiõz loqñdi cũ eis·ꝓstant̃ increpabã duriciã eoꝝ·patus mori ꝑ vitate ꝛ imitari dñm meum Sz tria opabant̃ ad gl̃az ꝛ coꝛonã meã q̃ nunc gaudeo ¶Primũ fuit bõ voluntas meaScõm oꝛo dñoꝝ meoꝝ apostoloꝝ Tercium passio ꝛ caritas dei mei Ideo nũc hẽo triplex bonũ ¶primũ est ꝙ incessant̃ video faciẽ ꝛ gl̃iam dei Scõm ẽ ꝙ ꝺoꝺo voluẽo potero·ꝛ michil volo nisi qꝺ vult wꝰ Terciũ ẽ ꝙ gauꝺiũ meũ erit sine fine·ꝛ quia tu de gloria mea gaudes Ideo oratio mea proficiet tibi ad consequendũ maiorẽ dei ꝓgnitiõz·ꝛ spũs dei ꝑseuerabit tecũ·ꝛ veies adhuc in ihrl̃m ad locũ passionis mee· ¶ Mater dei reꝑhendit quendã spũalem scz ꝙ nõ ꝓfidat de aliq̃ vtute sua·ꝛ caueat a multiloqꝺo ꝛ risorio ꝛ a leuitate moꝝ Itẽ ꝙ acceptꝰ est deo ꝙ hõ iuste viuat in mõꝺo de labore suo ꝙ̃ in heremo vel religiõe sine dei caritate· ¶ La·Lix·

¶ Ater loquit̃ Ubi optimus est cibus·si infũdit̃ in eo aliqꝺ amaritudis vilescit·Sic q̃lescunq; ꝛ quãtascũq; vtutes aliqs hẽat·si ꝛlectat̃ in aliq̃ pctõ nõ placet deo Ideo dic illi amico meo ꝙ si ꝛsiderat placẽ filio meo ꝛ michi·nõ ꝓfidat in vtute sua aliq̃ etiaz minima·sed ꝓpescat linguã suam ab omi multiloqꝺo ꝛ risorio·et prohibeat mores suos ab omi leuitate Mã ipse dz portare flores in ore·quibꝰ alliciat inspidos ad fructũ optimũ Si aũt int̃ flores aliq̃ reperiunt̃ amara. vilescũt flores ꝛ fructus bonꝰ nõ desiderat̃ Itẽ dic ei ꝙ sicut vir et mulier q̃nq; diligũt se ꝓpt̃ solã corporis sustẽtatiõez·ꝛ sicut monachus q̃nq; est i monasterio ꝓpt̃ corꝑale bonũ·Sic ille hõ quẽ ipse novit desiderat esse i monasterio vt nichil patiat̃ ꝓriũ· desideret ꝙ esse paup vt nichil tñ ei desit Ideo dimittat̃ ꝓpe volũtati· qꝛ deo est acceptꝰ in mõꝺo iuste viuere ꝛ laboꝛare manibꝰ· ꝙ̃ in heremo vel religiõe stare sine dei caritate· ¶ Audivit sponsa xp̃i in spũ quid signãt septẽ tonitrua ꝛ q̃re iohannes ꝑceptũ fuit vt tñ ea signaret ꝛ nõ scriberet ꝛ ꝙ multis vinẽtibus ꝙ̃ tũc erant tonitrua venirent in ecclesiam vt multi optarent mori· Capitulum·Lx·

¶ Eidã igit̃ magister introgauit a domia·quid signãt septem tonitrua Tũc dña fac-

ta in spū audiuit a xpō Non credas filia q in deitate mea aliq tpalia cogitanda sunt·nec q tonitrua vl' venti vel creatu re insensibiles hūt voces hūanas Sz io hannes ex inspiratione mea vidit futura ecclie picula·sub spēb⁹ corpalib⁹·Que si scripsisset ad certa tpa·auditores oīs horruissent Et expectāco p timore disso luti fuissent·Propterea pceptū fuit sibi q signaret que vidit·sed non scriberet? Mā vbi aliqnd signat·signū est alicui⁹ rei future incutientis timorē· Sic est in vocibus tonitruoz fulgurū et ventorū Mā significabant cōmiationes tyranno rū cōturbantiū ecclīaz meā·qs ita vehe mētes iohānes videbat in spū· q potiꝰ erāt signāc q̄ scribēde Sicut em ille q scribit vel dicit vnā puā parabolā gran dia tenotantē·vt audientes habeant oc casionē timēdi futura Sic ego ostēdi fu tura Sz non exposui vt hoies timeāt·? qz nō erat tps vt frangerēt testa et eli cerēt nucleus Jmo ostēdi futura sub ob scuritate·qz pus oz parari vas q̄ infun dīt pot⁹ Scito etiā q tāta tonitrua et fulgura veniēt in ecclīaz meā·multis vi ventib⁹ q nūc viuūt·q multi optabunt mortem et mors fugiet ab eis·

Quod obediētia pfer-

tur castitati et introducit ad gloriam·

Elix⁹ ei loquit ·¶ La·Lxj· Quid times·etiā si cies co mederes in die xpī obedien tiā·nō tibi imputabit in pctm Mā vgini tas merēt coronā·Humilitas appinquat deo Sz obedia oēs introducit ad glīaz

Maria certificat spon

saz de ppucio xpi qō diligenē seruabat et seruandū iohāni euāgeliste tradidit cuz sanguie xpi q remansit in vulneribus xpi

MAria ait Cū·¶ La·Lxij· filius meus circūciderēt·ego membranā illā in mario ho nore seruabā vbi ibā Quo em ego illaz traderē terre·que de me sine pctō fuerat generata? Cū tps vocatōis mee de hoc mūdo instaret·ego ipam ꝓmendaui sctō iohāni custodi meo·cū sangie illo bñdic to q remansit in vulneribus eius·qm depo suimus eū de cruce·post hoc sctō iohāne et successoribus eius sublatis de mūdo· crescente malicia et perfidia·fideles qui tunc erant absconderūt illa in loco mū dissimo sub terra·et diu fuerūt incogni ta Donec angelus dei illa amicis dei re uelauit O roma O roma si scires gau deres vtiq·ymo si scires flere flores in cessanter·quia habes thesaurum michi carissimum et non honoras illum·

Quo sponsa vidit sta

tum fratrū alwastra et sicut spōse ostē sum est ita euenit· ¶ Capitu·Lxij·

QUm dña Birgitta staret ora do·rapta in spū vidit domum quandā·et sup domū celū val de serenū· Cūq diligenter inspicīet mi raret Vidit de domo colūbas ascenden tes ? penetrare celū·quas ethyopes co nabant impedire Sz nō valebāt Sub tus vero domū vidēbat chaos·in q sunt tres ordies fratrū·Primi sūt simplices q si colūbe Jmo facilit ascendūt Scdi sūt qui venūt ad purgatoriū Tercij sunt q aliū pedē hūt in mari ? aliū in tabulatu nauis·qrū iudiciū nunc appropiquat·et vt scias ? probes vnus post aliuz citius trāsibit·scdm q nomina eoz exprmo tibi Qd siliter ptigit Vidit em mortalitas ? tulit sicut predictū est·xxx·tres fratres·

Spūsanct⁹ dixit spōse

negligēti absolutionē accipere p petis et q pctm veniale fit mortale per con temptum· ¶ Capitulum·Lxiij·

QUm dña Birgitta semel cō fiteret cōfessor suus vocatus est a q̄dā sacerdote qui surgēs oblit⁹ ē dare absolutiōz Cūq dña ingres sura lcm flectēt genua·dixit sctūs spūs surge filia ? hūilia te ad absolutionē· q mgr tuus te non absoluit·Cui obtenta

Præputium Christi seruabat in B.V. Maria, post in S. Joe Evang.

absolutione Iterū dixit spūssanct⁹ Dis q̄ non attēdit ad minima cadit in maiora Mā etiā veniale pcūm te quo remordet cōsciētia·si exerceāt et cōtinuāt fiet mortale·z grauius ꝑ ptemptū puniet

Volūtas bona sufficit

penitēti dū copiā ꝓfessoris nō habuerit hec latrom ꝓfuit in cruce et celū apuit volūtas vo mala infernum fecit lucifer mala voluntate factus est malus·

¶ Capitulum·Lxv·

Audam te dyoceſi aboensi vemit romā ignorās ytoma swevicū·quē cū null⁹ in roma intelligeret·nec ꝓfessorez hz̄e poterat Cōsulunt dñam q̄d ageret Tunc dña in spū audiuit Jhs xp̄s filius dei loquit Homo ille q̄ te cōsuluit·ploret q̄ non hz audito rē ꝓfessionis sue·Dic ei q̄ sufficit voluntas Nam·quid ꝓfuit latroni in cruce? Nonne voluntas bona? Aut q̄d aperit celū nisi volūtas volēdi bona et odiēdi mala? Quid vo facit infernū nisi voluntas mala·et affectus in ordinatus? Mūq̄d non lucifer bn̄ creatus fuit Aut ego ipsa bonitas z vtus creaui malū aliq̄d? Nequaq̄ Sed postq̄ lucifer abusus est volūtate z mouit eā inordinate·factus est ipse inordiatus·et ex volūtate mala malus·Propterea iste paup stet stabilis et nō retrocedat Et cū ad p̄iam suā redierit·querat z audiat salubria aie sue a sapiētibus·et volūtatez suā submittat et obediat magis ꝓsilio iustoz·q̄ sue volūtati Sin aūt z interim morieāt i via·erit ei sicut dixi latrōi Eris mecū in paradiso

Simplicitas vix sciētis

p̄ nostr plus placz deo q̄ prudētia superboz z docta insipiētia z p dilectionē seruat mandata ꝓsilia evangelica iura oia et leges. ¶ Capitulum·Lxvj·

Audā simplex q̄ nescivit plone p̄ nr̄·quesivit cōsiliū aie a dña Birgitta Cui xp̄s dixit. Plus placet michi simplicitas aie simplicis huius hois·q̄ prudētia superboz·qz in illis est superbia elongās deuz a corde Jn isto est hūilitas introducēs deum in cor Ideo dic ei q̄ continuet opus suū solitz sicut hucusq̄z·z habebit mercedē cū hijs q̄bus dixit Clemte q̄ laboratis et ego cibabo vos pane eterno Nisi dixero ei sicut dixi iudeo petenti a me ꝓsiliū fraudulēter·Serua inquiens mā data z vende q̄ habes·non p̄t sustinere qz senectus nō capit informatiōz z pauptas non hz q̄d vendat Ceruntī hoi tēdenti ad eternā vitā necessaria sunt mādata·qz sine illis saluari nō p̄t homo·dū mow tp̄s et copiā hz instruentis· huius vero hois docta insipientia z voluntas bona·sic placēt michi sicut illius vidue duo ærarij·q̄s ptuli diuitijs regū Nam ipe in sua insipientia oīez hz sapientiam Diligit em̄ corde me·sed vnde nisi a spū meo? Et hoc videāt sapiētibus mūdi insipiētia·nō amare divitias et nescire grādia loqui Ideo dixi docta insipientia·qa ipse a spiritu meo didicit veram sapiēam.hoc est diligere deū B Munqd non videāt tibi vere sapiens iste· qui nō scit nisi vnicum verbū scilicet diligere? Per hanc em̄ dilectionē ipe seruat omia mandata legis moysi· per hanc dat deo que dei sunt·Per hanc conseruat omia consilia evangelij mei· Per hanc sarvat oia iura z leges·Per hanc diligit proximū non concupiscendo aliena· ymo nec nisi necessaria·nec rapiendo nec defraudando proxmū·Per hanc continue memor est mortis sue·et iudicij quo apud me est iudicandus·Et ideo qui voluerit venire ad me·non habet sollicitari de ignorantia legis·dummow vti voluerit conscientia sua que dicit hoc velle pati quod facit alteri·Ad quid enim homo addiscit tot et tanta et tot revolvit libros? Munquid ad seruiendum michi? Nonne magis propter curiositatem et deductionem temporum·et ostentationem et velle Magister vocari? De-

rūtamē vnuſq;ſq; ſtat in ꝓſcientia ſua et ex ea iudicat vnuſq;ſq;· ꝓterea filia qui cūq; ex ꝓfecta fide z voluntate tria iſta: v ba legit Jhu miſerē mei· plus michi pla cz q̄ ille· q̄ milia vſuū legerit ſn attētiōe

Gloriosa vgo Maria

inuocata etiā a viliſſimis peccatoribus miſtrat adiutoriū vt oſtendit in ania cu iuſdā peccatoris ꝓticipāte ꝛ menſa pie tatis eiuſdē vginis· ℂ Capit· Lxvij·

OMaria loquit Nullus eſt tā tus pctōr nec in tā vili ope poſit⁹· q̄n ſi inuocauerit me in adiutoriū· ego iuuabo eū· Quod em̄ op⁹ eſt vilius q̄ curare caput ſcabioſū? Si q̄s inuocat me miſtrabo adiutoriū vt mūdet· Quid vo vili⁹ inſtrumēto il lo aut ſordidius· q̄ craſſitudo terre eīci tur ꝛ ſtabulo ſup currū? Si q̄s inuoca uerit me ego iuuabo eū Quid vo vili⁹ q̄ lauare plagas leproſi? Quicūq; inuo cauerit me ego nō ꝛdignor tāgere· ꝛ vn gere ꝛ ſanare plagas ſuas Rndit ſpōſa· O ſanctiſſima dña· ſcio q̄ humillima ꝛ potētiſſima ꝛ benignıſſima es· Jnua ani mā illā pro q̄ totiēs te rogaui Rndit ma ter Jlla aia tria hūit in vita ſua· Voluit em̄ hre mundū Sz mōs nolui hre ip ſuz Scō o dilexit carnē ſuā ꝓ incōtinen tiā· q̄ noluit venire ad cōiugiū Tercio min⁹ dilexit ꝛū q̄ ꝛbuit· licet ſtabilis in fide fuit Ab hijs mō liberata eſt· ꝛ iugit ꝓticipat de ſcutella menſe pietatis mee· Adhuc quedam reſtant a quibus pur gata citius liberabitur·

Filius dei cōſulit filie

ſancte Birgitte katherine volēti redire ad pām q̄ cū ea remaneat· Mā marit⁹ ei⁹ in breui erat moritur⁹· Ca· Lxviij·

Eli⁹ ꝛi loquit Cōſule illi dñe q̄ ſtet tecū ad tps· q̄ vtilius ē ei ſtare q̄ redire Mā facturus ſum ei ſicut pater facit puelle· q̄ a duob⁹ diligit ꝛ petit in cōiugiū· quoꝝ alius eſt pauꝑ et alter dives et ambo diligunt a puella Pater itaq; pauꝑ· vidit affectū vginis ꝛ pauꝑem ab ea diligi· dat pauꝑi veſtes ꝛ dona· diuiti vo ꝓiungit filiā ſuā· Sic ego volo facere Jſta diligit me et maritū ſuū Jdeo q̄ ditior ſuꝝ ꝛ dns oim puidere ei volo ꝛ omnis meis vtilioꝝ⁹ ſibi ad aiam· q̄ placz michi cito vocare eū· ꝛ infirmitas qua laborat ſignū eſt exi tus ſui Decet em̄ tendentē ad potentiſ ſimū ratiocinationē ſuā hre in manibus· et a carnalibus eſſe expeditum Jllā vo volo ducere et reducere ad ſua· donec apta fiat ad opus q̄ ab eterno ꝓſciui· et oſtendere ei michi placz· ℂ Aliq̄to itaq; tpe elapſo poſtq̄ bta katherina vo miſſet cū matre ſua rome remanere· hor rore incōſuete vite cōcuſſa· memorq; li bertatis ꝓterite· multū anxia petijt a ma tre ſua· vt ad ſwecia poſſz remeare· ma tri vo eius ꝓ hac temptatione in orōne exiſtenti· apparuit xps dicēs· Dic vgini illi filie tue· q̄ facta eſt vidua· Et conſu lo vt tecum remaneat· quia egoipſe vo lo ſibi prouidere·

Cōmunis ſtatus cōiu

gij ꝛo placet· Viduitas inuenit grām ꝛ Sed virginitas perfectiſſima eſt·

ℂ Capitulum· Lxix·

Xpūs loquit Cōmunis lau dabilis ſtatus accept⁹ ē mi chi Maz moyſes ductor ꝓpli mei placuit michi q̄uis vxoratus fuit· Sic et petrus vuente vxore vocat⁹ eſt ad apl'atum· ꝛ in hoc placuit michi· q̄ a leuioribus aſcendendū eſt ad pfectiora· populuſq; carnalis erudiēd⁹ fuit ſignis et opib⁹ ad ſpūalia pcipienda Sic etiā iudith ꝓpter viduitatē ꝛ propt̄ bonū vi duitatis· inuenit grāz in cōſpectu meo· meruitq; populo ſuo ꝓpter cōtinentiā li berationē Jobes vo cuius cuſtodie cō miſi matrem meā· non diſplicuit michi quia virgo fuit· ymo ſumme placuit· q̄ perfectiſſima vita eſt in carne non car naliter viuere· ſimiliſq; vite angelice

Jꝛo et merui custos fieri castitatis·et ei spēalia signa ostēdi caritatis Sic etiā dico nūc Tidunitas huiꝰ dñe plus placz michi q̄ coniugiū·quia acceptior est michi vidua hūilis q̄ vgo superba· Et plus meruit magdalena in humilitate ⁊ lacrimis·q̄ si fuisset in propria voluntate·

Caritas cōparatur arboꝛi ꝛe qua omēs virtutes p̄cedunt inter quas obedientia primatum tenet·

¶ Capitulum·Lxx·

Xp̄us filius ꝛei loquitur Sicut arboꝛ hz multos ramos Hij aūt qui sublimiores sūt plus recipiūt ꝛe ardoꝛe ⁊ vento Sic est ꝛe vtutibus Caritas est quippe quasi arboꝛ ꝛe qua oīs vtutes procedūt Inter quas primatū tenet obidientia·pro qua egoipse ꝛꝰ subire crucē ⁊ moꝛtez nō dubitau Jꝛo obedientia est michi placita sicut fructꝰ suauissimus·qꝛ sicut pax pacatissima·sic et hō ille est michi amicissimus q̄ se ex hūilitate alijs subijcit·et velle suū totū ponit ad manꝰ aliorū· Jdeo placet michi ad maioꝛē sui coꝛonā ⁊ promerendā caritatē·q̄ dña ista obediat reliquēdo voluntatē suā·qꝛ abraam ex voluntate sua factꝰ est dilectioꝛ·et ruth in populo ꝛei clarioꝛ·qꝛ volūtati p̄prie non obedivit· ¶ Jtem loquit xp̄us·Nō moriet ista vt dixit medicus·sed viuet placito tp̄e·quia ego eā enutrire volo sub ascella ꝛextre manꝰ mee· Et dabo ei sapientiā vt afferat michi flores dilectos vt viuat ad honoꝛem meum·

Xp̄us ostendit obediē tiam esse virtutē qua omia impfecta pficient ⁊ sine ea indiscretio in cōceptibꝰ mētis oūt ⁊ sequūt ꝛuotiōis diminutio et tribulatio frequent mētis et coꝛpis·

¶ Capitulum·Lxxj·

Xp̄us loquit· obedientia est· virtus qua impfecta pficiūtur·et oīs negligētie extinguunt Nā ego ꝛus pꝛe omibus pfectissimus et ipa perfectio·obedivi patri vsq̄ ad crucē·vt ostenderē exemplo meo·q̄ placitū est ꝛeo abnegare velle propriū Sed multi nō attēꝛentes virtutē obedientie·nec hñtes zelū discretū sequūt cōceptū mentis sue·Et sic modico tp̄e indiscrete affligūt carnē· vt longioꝛ tempoꝛe sint inutiles sibūp̄is·ex quo ꝛeo minus placētes sunt·⁊ alijs onerosi Cūq̄ tales considerāt ꝛefectus suos·retractare volētes p̄ioꝛa· statim accedit ruboꝛ mentis dimittere incepta·⁊ ex ptinacia nō audent aggredi saniora· Ex talibus est iste homo quem vidꝛes·qui non attendit ad consilia probatoꝛ viroꝛ·nec attēdit ad vba mea q̄ dixi Nolo moꝛtez carnis·sed peccati Jdeo timendū est ei· ne veniat in tribulationem maioꝛem·et ꝛefectum mentis·Ueruntamen si obedierit sapientibus·et submiserit animā suaz a conceptibus propꝛijs· duplicabitur ei coꝛona·⁊ spiritualis devotio augebitur in eo·Alioquin sicut scriptum est fiat ei Uenit homo et superseminavit zizania·et sil' exoꝛte spine suffocauerūt semē eiꝰ·

Xp̄us ostendit q̄ exēplo suo amici ꝛei moꝛarare ꝛbēt gestus suos ne laboꝛ oꝛationum fiat minoꝛ ad coꝛonam· Capitulum·Lxxij·

Jlius ꝛei loquitur· Ego positus in hūanitate· sic tēperavi oꝛōes laboꝛes ⁊ ieunia mea· vt nec scandalizarent intuentes·nec absentes offenderentur·Sed oīes q̄ voluissent·possent imitari vba mea ⁊ opa et exempla Hec autem domia q̄ carnis mirabiles habere gestꝰ·nō est sine magna temptatione·sed nec sine remoꝛsu cō scientie Jdeo consultū est ei temperanti us moꝛarare gestꝰ suos·et facere ea que facit magis i occulto q̄ in publico Alioquin laboꝛ suus supuacuus ⁊ oꝛatio suaerunt ei minus in coꝛonam·

¶ Explicit liber Sextus·

Filius dei loquitur· Eccle-
sia mea nimis lōge recessit a
me intantū· q̄ nisi preces ma
tris mee intervenirent· non
esset spes mie Nūc aūt ꝓpter
ꝑces matris mee et oim sanc

tor· adhuc ita misericors sū·
q̄ mittere volo v̄ba mea q̄ re
ore meo ꝓcesserūt· r offerre
eis miam meā Si recipe vo
luerint placabor· sin aūt sen-
tient iusticiam meam·

Filius dei misit hec v̄ba
benedicti oris sui mūdo·
que quicūq; audierint r
secuti fuerit felices erūt
et bti· eterna beatitudie

Incipit liber septimus

¶ Revelatio quã habuit dña Birgitta in roma post annũ iubilei·in q̃ ỽgo maria p̃nunciat ei q̃ itura esset in ihrl'm et bethleem qñ placuerit ꝛeo·p̃mittens ei tũc ostẽdere sibi modũ qũo ipa pepit filiũ suũ benedictũ· Capitulum·j·

¶ Cum esset in Roma btã Birgitta sponsa xp̃i·7 q̃dam vice vacaret oratiõi· cepit cogitare de ptu ỽginis·et ꝛe illa summa bonitate ꝛei·q̃ talez matrẽ purissimã sibi voluit eligere· tñ em̃ tũc cor ei9 inflammabat amore ỽginis·q̃ dicebat intra se; O dña mea regina celi· intñ gaudet cor meũ ex eo·q̃ altissim9 ꝛeus te p̃elegit in matrẽ·7 tantã dignitatẽ tibi cõferre dignatus ẽ·q̃ ego magis michi eligerẽ i inferno eternaliꝫ cruciari·q̃ q̃ tu vno minimo puncto ꝛe tanta excellenti gl'a 7 tua celesti dignitate careres·7 sic amoris dulcedie iebriata stabat supꝫ se alienata a sensib9·in quadã extasi mẽtalis cõtemplatiõis suspẽsa; ¶ Cui tũc ỽgo apparuit dicẽs ei Attẽde filia· Ego sũ regina celi·7 q; tu me diligis tã immenso amore ꝛeo annũcio tibi· q̃ tu ibis in sanctã ciuitatẽ ihrl'm pegrinãdo qñ placuerit filio meo·7 intꝛe ibis ad bethleem·ibiq̃ ostendã tibi in loco p̃·totũ modũ qualiꝫ ego peperi eundẽ filiuꝫ meum ihesum xp̃m·quia sic placuit ei·

In roma habuit dñi

na Birgitta xp̃i sponsa istã revelationẽ q̃ loquiꝫ ꝛe illo glorioso gladio wlonis q̃ animã beate ỽginis marie pertrãsiuit· quẽ sibi iust9 symeon p̃nũciauit in tẽplo

¶ Capitulum·ij·

IN purificatiõe beate marie ỽginis·dũ eẽt spõsa xp̃i in roma in eccl'ia que dicit sancte marie maioris· Rapta fuit dicta dña in spũalez visionẽ·videns in celo quasi oia ad magnũ festũ p̃parari·7 tũc vidit quasi vnũ templuꝫ mirabilis pulcritudis·et ibi erat ille venerabilis senex iustus symeon·patus ad recipiendum puerũ ihm in vlnis suis·cũ summo ꝛeuerio 7 gaudio; ¶ Videbat q̃ beatã ỽginẽ venientem honestissime·7 portantẽ puerũ filiuꝫ·vt offerret eũ in tẽplo scõm legez dñi Deinde innumerabilẽ multitudinẽ angelorũ 7 diuersorũ ordinũ sanctoꝝ ꝛei· 7 sanctarũ virginum 7 dñarꝫ Beatã ỽginez matrẽ ꝛei p̃cedentiũ·et eã cũ omi letitia et ꝛeuotiõe circumdãtiũ·Ante quã portabat a quodã angelo vn9 gladius·longus 7 valꝛe lat9 7 sanguinolẽtus·q̃ significabat illos maxios dolores·q̃s maria passa est in morte amãtissimi filij sui· q̃ figurabãt in gladio, quẽ iust9 symeon p̃phetabat ipius animã ptransiturũ esse· ¶ Qñ tota exultãte celesti curia dictuꝫ fuit sponse Ecce quãtus honor 7 gl'a repẽdit in hoc festo regine celi·pro gladio ꝛeloꝛũ quos sustinuit in sui dilecti filij passione Et tunc hec visio disparuit·

Revelatio quã beat9

Frãciscus ostẽdit xp̃i sponse dñe Birgitte in q̃ invitauit eã ad camerã suã ad comeꝛendũ 7 bibẽdũ· ꝛeclarãs ei spũaliter q̃ camera sua fuit obediẽtia Cibus ei9 fuit p̃uertere aias ad ꝛeũ· pot9 aũt erat qñ cõuersos vidꝫebat totis virib9 diligere ꝛeũ 7 orationi alijsq̃ virtutibus cum feruore vacare· Capitulum·iij·

IN festo sancti frãciscí in sua eccl'ia rome in trãstiberim· apparuit sanctus franciscus eidẽ sponse xp̃i dicẽs ei Veni in camerã meã· ad comeꝛendũ et bibendũ mecum ¶ Ad iõa audiens statim pauit se ad iter· vt visitaret euꝫ in alũo·Ubi dũ p q̃ndã

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

dies mora duxisset. Ponens tūc romā redire. intravit ecclesiā vt se z suos sancto francisco cōmendaret. Cui tūc ipe apparuit dicēs Bene veneris Invitaui em̄ te in camerā meā. vt mecū comedares et biberes. Scito tamē q̄ hec dom̄ nō est camera quā ego dixi tibi. sz camera mea est vera obediētia quā ego semper tenui. ita q̄ nunq̄ sustinui esse sine p̄ceptore Habui em̄ mecū p̄tinue presbiterū. cui in omibus p̄ceptis hūliter obedivi. et hec fuit camera mea Tu igit̄ similiter facias. q̄ sic placet deo Cibus autē meus quo delectabiliter reficiebar erat hoc. q̄ sez libentissime traxi proximos meos a vanitatib⁹ vite secularis. ad seruiē dū deo toto corde. z tunc velut dulcissimos morsellos illud gaudiū glutiebam. Potus aūt me⁹ erat illud gaudiū quod habui. dū alios per me conversos vidi deū diligere. totis viribus suis cōtemplatiōni z orōni vacare. alios q̄ ad bene viuendū instruere. et verā paupt̄atē imitari. Ecce filia. iste potus ita letificabat animā meā. q̄ oia que in mūdo sunt desipiebāt michi Intra igit̄ hāc camerā meam et hūc cibum meū comede. z hūc potū bibe mecū. Bibe ergo illud vt cum deo reficiaris ineternum.

Hanc reuelationē habuit sponsa x̄pi dña Birgitta in ciuitate ortone regni neapoli. cui x̄ps loquēs certificat eā. q̄ ibi sunt reliquie corporis sancti thome apli in altari in quibus reliquijs et alior̄ sanctor̄ ip̄e delectat̄ suauissime reputās eas suū p̄ciosum thesaurum in terra promittens magnū meritū et premiū eas venerantibus cum devotione debita. Capitulum. iiij.

Mi persone vigilanti in oratione A videbatur q̄ q̄si cor suū ardens esset diuina caritate. et totum plenū gaudio spirituali. quo ip̄m corpus quasi reficiebat a viribus suis. Tunc audiuit vocem dicentem sibi. Ego sum creator omniū et redemptor Scito igit̄ q̄ tale gaudium quale nūc sentis in anima tua. talis est thesaur⁹ meus. quia sicut scriptum est. spūs vbi vult spirat z vocem eius audis. sed nescis vnde veniat aut quo vadat. Istū autē thesaurum tribuo ego amicis meis multifarie multisq̄ modis. et multis donis Ceruntamē dicere tibi volo de alio thesauro qui nondū est in celis. sed ē vobiscum in terra. Hic thesaurus est reliquie et corpa amicor̄ meor̄ Nam vere corpora sanctorū meorū siue putrida sūt vel recentia. siue conversa sint in cinerē et puluerem siue nō. ipa sunt certissime thesaurus meus Sed querere poteris cū loquitur scriptura. Vbi est thesaur⁹ tuus ibi est cor tuū Quomodo ergo est cor meum cū thesauro isto. scilicet cū reliquijs sanctor̄ B ? Respondit tibi Summa delectatio cordis mei est omnibus visitantibus loca sanctor̄ meor̄. et honorantibus reliquias eor̄. scilicet qui miraculis glorificati sūt et a summis pōtificibus canonizati. retribuere eterna premia. scōm voluntatem et fidem et labores visitantiū ea. Ideo cor meum est cū thesauro meo Propterea scire te volo pro certissimo. q̄ in isto loco est thesaurus meus electissim⁹. scilicz reliquie sancti thome apostoli mei. que in nullo loco sunt ita multi sicut in isto altari. incorrupte et indiuise Nam cum illa ciuitas vastata esset. vbi primo corpus isti⁹ apostoli mei deposit̄um fuit. tunc translatus est thesaurus iste permissione mea p̄ quosdaz amicos meos in hāc civitatez. et positus in altari isto Nunc autē iacet hic quasi occultus. quia principes huius regni. anteq̄ corp⁹ apostoli huc venirent erant dispositi sicut scriptum est. Os habent et non loquentur. oculos habēt z non videbunt. Aures habent et non audient Manus habent nō palpabunt. pedes habent et non ambulabūt. ꝛc. Quomodo igitur tales et taliter circa me dū

suum affecti·impenære possent tali the-
saurū æbitum honorē ℭ Ergo qui
cunq; diligit me et amicos meos super
omia·mallēs mori q̄ me in minimo offē
dere habens etiam voluntem et autori
tatem honorādi me·7 precipiendi alijs·
hic talis quicunq; fuerit exaltabit et ho
norabit thesaurū meum· scilicet reliqui
as istius apostoli mei·quez ego elegi et
preelegi Ideo dici et predicari æbet p
certissimo·q̄ sicut corpa apostolorū pe-
tri et pauli sunt in Roma Sic reliquie
sancti thome apostoli mei sūt in ortona·
Respondens autē sponsa dicit O domie
munquid non principes regni huius edi-
ficari fecerunt ecclesias·7 fecerunt ele-
mosinas magnas? Cui dñs· fecerūt
inquit multa·et offerebāt michi magna
æ ere ad placandum me· Ueruntamen
multorū æ eis elemosine fuerunt michi
minus delectabiles et acceptabiles·pro
pter cōiugia eoz contra statuta sancto-
rum patrū copulata·Et q̄is ea q̄ sum
mi pontifices permiserunt rata fuerunt
et tenenda· tamē quia voluntas eorum
corrupta fuit et nitebatur cōtra statuta
ecclesie Ideo hoc in iudicio meo diuino
discuti et iudicari æbet· Additio· O
ℭ Cum domia Birgitta iuisset ortonā
cōtigit eam cū socijs suis tota nocte sta
re sub diuo·in frigore et pluuia magna·7
Tūc circa auroram dixit xp̄s Propter
tria aduenit tribulatio hominibus·aut
ad maiorem humilitatez sicut rex dauid
tribulabatur·aut ad maiorem timorē et
cautelam·sicut sara uxor Abrahe que a
rege sublata fuit· aut ad consolationem
homis et honorē·Sic et vobis contigit
Ego em̄ instigaui animis occurrentiuz
vobis nō p̄cedere amplius illo die· sed
noluistis credere·ideo passi estis qō ha-
buistis·Ideo ingrediemi nunc ciuitatē·
et famulus meus thomas dabit vobis qō
concupiscitis· Item æ eodez· ℭ Appa
ruit xp̄s in ortona dicens Dixi tibi p̄us
q̄ sanctus thomas apostolus meus erat

thesaurus meus Hoc uticz verū est Nā
ipe thomas est vere lux mundi·sed ho-
mines magis diligūt tenebras q̄ lucem·
Tunc etiā apparuit sanctus thomas di
cens·Iam diu æ te æsideratū thesaurū
dabo tibi ·Et in eodem momēto nullo
tangente·æ ipa capsa reliquiaruz sancti
thome· potūt vnū frusticulū vnius ossis
beati thome Qō recipiens dña cū gau-
dio reuerenter reseruauit·

Domina Birgitta ha
buit istam reuelationē in neapoli ad re-
quisitionem dñi elciarij filij comitisse de
ariano·qui iuuenis tūc et scolaris bone
indolis erat·7 tunc ipe rogauit sponsaz
xp̄i dominā Birgittā q̄ oraret æū p eo
Ipa vero in orōne existente apparuit ei
virgo maria que æbit ei istam reuelatio
nem·per quā informat eū æ modis tenē
dis in vita sua valde pulcre dicēs q̄ ra-
tio æbet esse hostiarius 7 custos anime
ad expellendū omnes temptationes et
resistendū eis viriliter ne intrent domuz
interiorem homis·ℭ Capitulū quintū·

Omnipotenti æo a quo cun-
cta bona procedūt sit laus 7
gloria·et spēaliter pro hijs q̄
vobiscum fecerat in etate iuuenili·a cu-
ius gratia postulandum est· vt caritas
quā ad æum habetis· quotidie usq; ad
mortem in vobis augeat· ℟ Rex q̄
dam potens et magnificus domū quan-
dam cōstruxit in qua dilectā filiam suaz
collocauit·assignans eā homis cuiusdā
custodie sic dicens· Filia mea mortales
habet inimicos·et idcirco omi cura eā
custodire æbes Quatuor igit̄ sunt·ad q̄
diligenti premeditatione et assidua solli
citudine teneris aduertere·Primū ē· q̄
nullus fundamentum domus suffodeat
Scōm est·q̄ nullus murorū altitudinē
transcendat·Terciū est· q̄ parietes do
mus nemo frangat·Quartū est·q̄ nul-
lus inimicoz p portas introeat· Ad do
mine spūaliter æz intelligi hec parabo

la quã ex diuina caritate vobis scribo· teste deo oim cordiũ scrutatore· Per do mũ itaq; intelligo corpus tuũ· quod rex celorum de terra plasmauit Per filiam regis intelligo animã tuaz· ex virtute al tissimi creataz & in tuo corpore colloca tam· Per custodem vero humanã ratio nem· que animã tuaz iuxta eterni regis voluntatem custodiet· ℬ Per fun damentũ bonam et firmam seu stabilez voluntatem· super ipam namq; omia bo na opera cõstruenda sunt· quibus ania optime defendit· Igit cũ talis est volun tas tua vt ad nichil aliud viuere velis· nisi vt dei voluntatẽ sequaris· exhibendo ei omnẽ quẽ poteris honorẽ· per verba et opa· ℭi quoq; corpe & bonis· totisq; tuis viribus q̃diu vixeris obsequẽdo· vt animã tuã ab omi carnis spurcicia seruatam· recõmendare valeas suo creatori ℴ q̃ vigilanter hoc fundamentũ id est voluntatẽ tuã· cum custode id est cũ ratione te optet custodire· ne aliquis suis machinamẽtis ipm suffodere valeat ad anime nocumentũ· Per eos q̃ huiusmodi fundamentũ suffodere nitũt· intelligo eos qui te alloquũtur sic dicendo· Bñe mi esto laycus ducendo tibi vxorẽ venu stam· nobilẽ & locupletem· vt de sobole et hereditate gaudeas· et carnis tribula tione non graueris· Alij q̃q; sic forte re ferunt· Si vis fieri clericus· tũc ad illũ finem artes liberales addiscas· vt magi ster appelleris De bonis vero seu reddi tibus ecclesie· quantũ poteris tibi p pre ces seu munera procurando· tũc em̃ mũ danũ honorẽ habebis pro scientia· et ab amicis mũdialibus multisq; seruitorib9 gloriaberis p diuitiaz abũdantia· ℭ ℰce si forte tibi aliqs talia psuaserit· tũc cõtinuo custodem id est rationẽ illi facias respondere· dicendo q̃ potius om nẽ tribulationez carnis sustinere velis· q̃ castitatẽ perdere· Respondeas etiaz q̃ ad honorez dei & catholice fidei defensio nem· & ad bonoz hoim confortationez· et errantiũ correctionẽ· atq; oim tuo cõ silio & doctina indigẽtiũ· vis sciam atq; ar tes acq̃rere Nichil etiã sup corpis tui sustẽtationẽ & familie tibi de necessarie· et non ꝓpter vanã gl'am superflue vis aliqd desiderare in hac vita· Dicas etiam· q̃ si forte diuina ꝓuidentia aliqd dignitatis tibi supaddiderit· oia dirigeras ad vtilita tẽ ꝓximoz· et ad honorem dei sapienter or dinare ℰt sic vtiq; custos id est ratio il los expellere poterit· q̃ fundamentũ id est bonã voluntatẽ tuã suffodere molũ tur· Animaduertere deb etiã ratio assidue et diligenter· ne aliqs muroz altitudiem transcendat· Per quã altitudinem intel ligo caritatã· q̃ omib9 ꝟtutibus est sublimior· ℭertissime igit scias· q̃ dyabolus nichil magis desiderat· q̃ sup istũ murum saltare· ℭũ incessanter quantũ põt conat· vt mũdana caritas & carnal' amor· diuinã supgrediat caritatẽ ℴ ℭnde dñe mi· quotiensc̃unq; mũdan9 amor di uine caritati se ꝓferre in tuo corde tẽptauerit· cõfestim custodẽ id est rationẽ ei obuiã mitte cũ ꝓceptis dei· dicentem q̃ magis vis in ania & corpe morte sustinere· q̃ ad hoc viuere vt tã benignũ deum ꝟbo vel ope ad irã prouocares· ymo q̃ nec ꝓprie vite nec bonis seu possessioni bus tuis· neq; ꝓpinquoz aut amicoz fa uoreb9 vis quoq̃ modo pcere· vt soli deo possis totaliter cõplacere· ipmq; in om nibus honorare Magis q̃q; oibus tribu lationib9 eligis te volũtarie subiicere· q̃ alicui tuo proximo maiori vel minori damnũ aliqd seu scandalũ aut tribulatio nẽ facere· Dz q̃ vis potius iuxta ꝓcep tum dñi· omẽs proximos tuos fraternalit amare· ℭt si sic dñe mi feceris· deum plusq̃ teipm et proximũ tuũ sicut reipsuz diligere cõprobaris· Tũc igit custos id est ratio secure potest quiescere· ex eo q̃ nullus anime tue emulus muroz altitudinẽ põt transcendere· ℰ Per pari etes vero intelligo quatuor celestis cu rie delectatiões· quas debet attenta me-

ditatione intrinsecus homo ꝛsiderare ꝛ ꝓma est ꝛsiderare feruenter in cor ꝛ videre ipm ꝛū in etna gloria sua· illasq; indeficientes diuitias· que nūq; illi qui eas adeptus fuerit auferunt· Scda est inesinenter velle audire illas dulcisonas voces angelor· quib⁹ sine fine ꝛ te dio ꝛū collaudant ꝛ incessant orant ꝛ Tercia est toto cor ꝛ feruēti ꝛsiderio cōcupiscere· sicut ꝛ ipsi angeli ꝛus eternaliter collaudare ꝛ Quarta est ꝛsidera re angelor et sanctarū aiaruz in celo· potiri ꝓsolationib⁹ sempiternis ꝛ Unde notandū est· ꝙ sicut hō in domo ꝓsistēs· quocūq; se verterit semp eus circūstant parietes· Ita etiam quicūq; illa quatuor scilicet ꝛum videre in gl'a sua· angelos ꝛū laudantes audire· ꝛū vna cū ipsis collaudare· et ipsorū potiri cōsolationibus· die noctuq; summo desiderio cōcupiscit· revera quocunq; se verterit et cuicūq; operi intentus fuerit· tūc interfirmos parietes semp ꝓservatur illesus Ita etā· ꝙ inter ipos angelos in hac vita degens cōversationē dei hr̄e asserat· ¶ O ꝙtum desiderat inimicus ⁊ dominе mi huiusmodi parietes trāsfoꝛre· et tales ꝛlectationes internas a corde auferre· atq; alias ipis cōtrarias tuo ꝛsiderio immittere et implicare· que anie grauit̄ nocere possent ¶ Quapropter oportz custodē id est rationē· in duabus vijs per quas hostis advenire solet diligentē cautelā habere ꝓma via est auditus Secūda visus ꝑ auditū quidē venit immittendo cordi seculariū cautionū delectiōes· ⁊ diversor instrumēto rū suauiē ꝓsonātū· fabular inutiliū· atz ꝓpr̄ie ꝓsone laudes narrantiuz· Ex quibus quāto homo ꝑ superbiā in seipo extollit̄· tanto ab illo hūili xp̄o longius sequestratur· Tali igit̄ delectioni custos id est ratio rasistat· Sic dicendo· Sicut dyabolus omnē hūilitatez odio habet· quā spiritussanctus inspirat hominū cordibus ⁊ Ita opante dei adiutorio· ego odio habebo omnē pompā et mundi superbiam· quā malignus spūs sua pestifera inflāmatione cordib⁹ infundit· Erit q; michi ita odibilis sicut fetor putridorū cadaverum· quē naribus ꝓcipientes protinus suffocant̄· ꝑ visum q; quasi per viaz scdam aggredi solet inimicus· ad transfodiendū predictos parietes· secum deferens plurima instrumēta· videlicet oim metallor genera in diversas res et formas fabricata· preciosos lapides· vestimenta honorabilia· herilia palacia· castella· p̄dia· stagna· siluas· vineas atq; alia quecunq;· multarū pecuniarum lucrativa· Hec em̄ omia si desiderā tur feruenter· predictos parietes id ē celestes delectationes probant̄ dissipare ꝛ ¶ Oportet igit̄ custodem id est rationem· prius q; in cordis delectationē et dilectionem ista talia venerint· properanter occurrere dicendo ꝛ Si quid q; ex huiusmodi possessiōib⁹ in mea ptāte habebo· in illa archa reponam· vbi fures vel tinea nō timent̄· et auxiliante me divina gratia· per alienarū possessionū cōcupiscentiam ꝛū meū nō offendam· nec a societate x̄p̄o famulantiū· per alienarū rerū ambitionē me quōlibet separabo ꝛ ꝑ portas vero dicte dom⁹ intelligo omnia corporis necessaria· que quidem corpus nō pōt recusare· scz comedere· bibere· dormire ⁊ vigilare· quandoq; etiā turbari et letari· oportet igitur custodē id est rationē cum sollicitudine hūjs portis id est corporis necessarijs assistere ꝛ Et cū divino timore inimicis ne ad aiam introeant· sapienter et assidue resistere ꝛ Igit̄ sicut in sumptione cibi et pot⁹ cavendum est· ne inimicus per luxuriositatem introeat· que corpus ad serviendū deo accidiosum reddit· Ita etiam cavēdum est· ne per abstinentie nimietatz q̄ corpus ad omia facienda defectuosuz facit· hostis ingressuz habeat· ¶ Anim advertat etiam custos id est ratio· ne ꝓpter mundanū honorē ⁊ hominū favorē

sive cum solus cū familia tua fueris sive cū hospites advenerint·cōtinuet pluralitas ferculoꝝ· sꝫ ex divina caritate vni cuiqꝫ benefacias·exclusis plurib⁹ cibarijs et nimiū delicatis· Deinde vigilant et attente custos id est ratio consideret· ꝙ sicut cibus et potus moderandi sunt· ita etiā cum timore taliter moderandus est somnus·vt corp⁹ ad omnē dei honorem peragendū leve sit ⁊ melius ordinatum·vt omia vigilie tempa in divinis officijs ⁊ honestis laboribus vtiliter expēdant·quacunqꝫ somni gravedine ꝓcul mota⁊ Adveniente autē turbatione aliqua vel rancore·custos id est ratio comitante se socio suo scꝫ timore ꝺi· celeriter occurrat·ne per irā vel impatiētiam cōtingat te divina gr̄a carere·ꝺūqꝫ cōtra te graviter provocare⁊ Insup consolatione aliqua vel leticia cor tuuꝫ implēte·timorem dei custos id est ratio cordi artius imprimat·q̄ opitulante ihesu xp̄i gratia sicut tibi magis vtile fuerit consolationē sive leticiā illā moꝺerabit

¶ Additio ¶ Cū dña Birgitta staret neapoli. revelata sūt ei secretissima cordis elzearij postea cardinalis· et quedā ad ip̄m mirabilia futura·Quib⁹ auditis ille stupefactus· ꝓversus est ad meliora

Anno·M.ccc.lxxi· et in mense Madij·in die beati vrbani pape et martiris cū sponsa xp̄i dña Birgitta resꝺeret in roma ꝙ multos ānos postꝙ reversa est ꝺe peregrinatiōibus que sūt in regno neapoli ⁊ staret in oꝛōne die ⁊ mense quo supra xp̄s apparuit ei dicens· ꝙ pararet se ad peregrinandum in iheru salem et ad visitandum sanctū sepulcrū·

¶ Capitulum·sextum·

Cum sponsa xp̄i esset in roma continue resiꝺēs· et quodam die orando staret in elevatiōe mentali·tunc xp̄s apparuit ei sic dicens Parate vos iaz ad peregrinandū in iherusalem·ad visitandū sepulchrum meum et alia loca sancta que ibi sunt·et recedentis ꝺe roma cū ego dixero vobis·

In Roma anteqū dña Birgitta iret vltra mare· quidā frater ꝺevotus consuluit dictaz dñam sup aliq̄bus dubijs sue conscientie Cui dñe orāti virgo maria apparuit respondens ei ad illa dubia plenarie et insuper dicit ꝙ quantūcunqꝫ papa et presbiteri sint peccatores dū tamē non sint heretici·ꝙ ille habet claves ecclesie et veram ptātez ligandi et solvendi·et isti plene conficiūt et pertractant benedictū sacramentuz corpis xp̄i in altari q̄uis sint indigni celesti gloria· ¶ Capitulum septimum·

Ab honorem ⁊ gratiarūactiones reddendū deo omipotenti· et btē v̄gini matri sue dignissime matri· ℟ Michi indigne persone orationi vacanti vidēbat·ꝙ mater ꝺi michi peccatrici loquereꝰ hec subsequentia v̄ba Dic illi fratri amico meo qui ꝙ te supplicationē suaz michi trasmisit·ꝙ vera fides est et perfecta veritas· ꝙ si aliqua p̄sona instigante dyabolo cōtra ꝺeū omia peccata cōmisisset·q̄ postea cū vera cōtritione et voluntate emēdā di veraciter peniteret·et humiliter cum ardēti caritate a ꝺo miam postularet· nullū dubiū est· ꝙ statim ip̄e benign⁹ et misericors ꝺeus·ita paratus esset ad recipiendū illam personā in gratiam suā· cuz magno gaudio ⁊ leticia· sicut pater caritativus·qui videret vnicū filiū suuꝫ dilectissimū ad se redeuntē·iam liberatū ꝺe maximo scandalo ⁊ turpissima morte Et vere multo libentius ipse pius ꝺeus ꝙ aliquis pater carnalis·omnia peccata dimittit servitoribus suis qui assidue penitent·et ab eo hūiliter miam postulant et peccata ulteriꝰ cōmittere ptimescūt· atqꝫ ꝺi amiciciam sup omia toto cordis ꝺesiderio ꝓcupiscūt ℟ Igit dic eidē fratri ex parte mea·ꝙ ꝓpter suā bonam voluntatē ⁊ meā orationē·ex ꝺi bonita

te omia sua peccata sunt iam sibi indulta·que ipse cōmisit omnibus diebus vite sue·Dic etiam illi·q̄ propter orationem meam caritas quaz ipse habet ad ēum· semper ei augmentabitur vsqz ad suam mortem·et nullatenus diminuet·¶ Jtē dic ei q̄ placet ꝛeo filio meo· q̄ ipe in roma permaneat p̄dicando·petentib⁹ bona consilia dando·confessiones audiendo·et salutares penitentias iniungendo nisi prelatus suus propter aliquaz necessitatem legittimam·ip̄m aliquando miserit extra vbem; Arguat etiam idez frater alios fratres suos caritative p̄ trāsgressionibus suis· cum bonis verbis et salutaribus disciplinis·ꝛ etiam cū iustis correctionibus vbi corrigere poterit· ad hoc vt ipi regulam seruent·et se humiliter emendēt; Preterea notifico ei· q̄ misse ipsius ꝛ lectura atqz orationes· deo sunt acceptabiles et grate·Et ꝛeo dic ei·q̄ sicut custodit se ab omni superfluitate cibi et potus atqz somni· ita se custodiat diligenter a nimia abstinentia·vt ipse in diuinis laboribus et seruitijs nullum defectum patiatur· habeat etiam ipse non superflua sed necessaria indumenta·scōm regulā sancti francisci ne superbia et cupiditas inde sequatur· quia eo copiosior erit merces·quāto vestes minoris precij et valoris fuerint· Obediat quoqz humiliter suo prelato in omnibus que precepit ei· que non sunt contra deum·et que ipse frater perficere poterit· ¶ Dic etiam illi ex parte mea·q̄ respondebit illis qui papaz dicunt non esse verū papam·nec illud esse verum corpus iheſu x̄pi filij mei·q̄ sacerdotes in altari conficiunt·q̄ ipse respondeat illis hereticis sic·vos vertitis oculum ad ꝛeum·et ideo vos non videtis eum; Certatis ergo ad eum faciem et tunc poteritis eum videre·¶ Nam vera et catholica fides est· q̄ papa qui est sine hereſi q̄tumcunqz alijs peccatis sit cōmaculatus·nunq̄ tamē est ita malus ex illis pctis et ex alijs suis malis operibus· quin semper sit in eo plena autoritas·et perfecta potestas ligandi et soluendi animas; Quam autoritatem ipse per beatum petrum habuit et assumpsit a deo Quia multi summi pontifices fuerunt ante iohannem papam qui sunt in inferno·nichilominus tamen ipsorum iusta ꝛ rationabilia iudicia que in mundo fecerūt·stabilia ꝛ approbata sunt apud deum Simili etiam ratione dico q̄ veri presbiteri sunt· et vere conficiunt corp⁹ x̄pi filij mei·omnes illi sacerdotes q̄ nō sunt heretici·q̄us alias sint pleni multis alijs peccatis· et vere tractant ꝛeuz manibus suis in altari· et alia sacramēta ministrant·q̄us propter sua peccata et mala opera·sint indigni celesti gl'a ap̄ deum·

Postq̄ predictus frater habuit a domina Birgitta supra p̄ri mam reuelationem rogauit eaz·q̄ ꝛeum oraret super materia de proprio x̄pi ꝛ de autoritate summi pontificis et sacerdotum celebrantium·Cui domine oranti apparuit virgo Maria respondens ad omnia vt sequitur·

¶ Capitulum·viij·

Dic illi fratri amico meo A q̄ non est tibi licitum scire· vtrum anima pape Johānis x̄tij·sit in inferno an in celo·Neqz enim est tibi licitum scire aliquid de illis peccatis·que idem papa tulit secum quādo post mortem suaz venit añ iudicium ꝛeum· sed dic eidem·q̄ ille decretales quas super proprio x̄pi fecit seu statuit idem papa Johannes·nullum errorem continēt catholice fidei·neqz aliquā heresim Ego quidem que ipsum verum ꝛeum genui testimonium perhibeo· q̄ vnum proprium habebat idem iheſus x̄ps filius meus·et illud ipe solus possidebat Hoc enim fuit illa tunica quam ego propijs manibus meis feci· Et hoc testificatur propheta

in persona filij mei sic dicens. super vestem meam miserunt sortem; Ecce attē de q non dixit vestem nostram. sed vestem meam ℣ Scias etiam. q quā docunq ego induebam ipsum illa tunica propter vtilitatem sui sanctissimi corporis. tunc oculi mei statim replebātur lacrimis. et totum cor meum torquebatur tribulatione et dolore. et affligebat intensa amaritudine. ex eo videlicet q ego bene noueram modum quo in futurum illa tunica ab eodem filio meo esset separanda. scilicet tempore passionis eius. quando ipe nudus et innocens a iudeis crucifigeretur; Et hec tunica fuit illa vestis. sup quā crucifixores eius miserunt sortem. Nullusq in vita eius eandem tunicam habuit nisi solus ipe. Scias etiam q omnes illi qui dicunt papaz non esse verum papaz. neq presbiteros esse veros presbiteros et rite ordiatos. neq verum corpus benedicti filij mei illud esse quod in celebratione missarum per presbiteros consecratur; Ipi omes tales errores asserentes. inflati sunt spiritu dyaboli infernalis. Quia vere hūdem heretici. aliquas tam graues malicias 7 peccata horrēda cōmiserunt contra ꝫum. q propter sua demerita maxima. dyabolica iniqtate repleti. damnabiliter propter suam heresim. sunt excepti et expulsi a numero gregis totiꝰ xpianitatis. apud iudiciuz iusticie maiestatis diuine. sicut iudas exclusus et exceptus fuit a sacro numero apostolorum propter sua demerita pessima. quia prodidit xpm filium meum; Scias tamen q omnes illi qui se emendare voluerint. a ꝫo misericordiā consequūtur.

Qualiter xps loquens

domine Birgitte in oratione existenti precipit ei q iam vadat ad iherusalē promittens ei fortitudinē corporalem et necessarias expensas.

¶ Capitulum. ix.

Ejus dei loquitur beate spō le dicens. Ite iam et recedite de Roma ad iherusalez. quid causaris de etate? Ego sum nature conditor. ego possum infirmare 7 roborare naturam sicut michi placet. ego ero vobiscum. ego dirigā viam vestrā. ego ducam et reducaz vos ad Romam. et procurabo vobis necessaria sufficiētius q vnq habuistis prius.

Virgo Maria loquēs

dñe Birgitte spōse xpi dicit q nullo modo est voluntas dei q clerici vxores habeant. neq cōtaminentur vicio carnis prohibens q nullus papa hoc matrimonū clericorum permittat fieri nec stati in ecclesia dei.

¶ Capitulum. x.

Gaude eternaliter. ℣ Benedictuz corpus dei. in perpetuo honore et in perhenni victoria. ac in sempiterna omipotentia tua. vna cum tuo patre et sancto spiritu. atq etiam cū tua benedicta matre dignissima. et cum tota gloriosa celesti curia Sit etiam tibi laus eterne ꝫ et infinita gratiarūactio. p eo q homo fieri dignatus es. et nobis in mundo tuum venerandum corpus ex pane materiali consecrare voluisti. ipmq in cibū ad nostrarum salutē animarum cantati ue nobis tribuisti. Cōtigit vm persone orationi vacanti. q audiuit tunc vnam vocem dicentem sibi. O tu cui datū est audire spiritualiter et videre. audi nūc ea que tibi manifestare volo videlicet de illo archiepiscopo qui dixit. q si esset papa ipse daret licentiam omnibus clericis et presbiteris matrimonium contrahendi carnaliter. cogitās 7 credens q hoc esset acceptabilius deo. q q clerici viuerent dissolute. sicut modo viuunt. quia ipe credebat q ex hoc matrimonio euitarentur maiora peccata car

nalis·et q̄uis in hoc non bene intellexit dei voluntatē·nichilominus tamen idē archiepiscopus amicus ꝛi erat· ℬ Sed ego nunc dicaz tibi in hoc dei voluntatem·quia ipsum deum genui·et tu hec notificabis meo episcopo dicendo sibi sic; ℭ abrae fuit data circumcisio longe anteq̄ daretur lex moysi· et illo tempore abrae homines regebantur qui libet sc̄m suum intellectū·et sc̄m arbitrium siue propriae voluntatis· et tamen multi ex illis erāt tūc amici dei· Postq̄ autem data fuit lex moysi· tunc magis placuit deo q̄ homines viuerent sub lege et sc̄m legem·q̄ sc̄m suum proprīū humanum arbitrū et intellectum; Similiter modo fiat de benedicto corpore filij mei· Nam postq̄ ipe in mundo instituit hoc nouum eucharistie sacramentuz et ascendit in celū·tunc lex illa antiqua adhuc seruabatur·scilicz q̄ x̄piani sacerdotes viuebant in carnali matrimonio et nichilomin⁹ tñ multi ex eis erāt amici dei·quia credebant cum simplici puritate q̄ hoc ita placebat deo·scilicet q̄ sacerdotes x̄piani tenerent vxores ꝛ viuerent in matrimonio· sicut placuerat hoc sibi antiquo tempore iudeorum in iudeis sacerdotib⁹· et hoc sic per x̄pianos sacerdotes per multos annos fuit obseruatum· ℭ Sed ista obseruantia et consuetudo antiqua·videbatur multuz abhominabilis ꝛ exosa toti celesti curie et michi que corpus eius genui·videlicz q̄ sic obseruaretur per sacerdotes x̄pianos·tangentes ꝛ manibus suis tractantes hoc nouum et immaculatum sacramentum sanctissimi corporis filij mei; Nam iudei in antiqua lege veteris testamenti·habebant umbram id est figuram huius sacramēti·x̄piani vero habent iaz ipsam veritatem·scilicet x̄m verum deum et hominem in illo pane benedicto et consecrato; Sed post aliqua tempora illorum priorum sacerdotum x̄pianorum hec obseruantium·ipe deus per infusionem sui sancti spiritus dedit in corde pape regentis ecclesiaz tunc temporis· aliam legem super hoc sibi magis accep tam et gratam·infundendo videlicet in corde eius·q̄ idem papa statueret in ecclesia vniuersali· q̄ sacerdotes x̄piani· qui tam sanctum et tam dignissimuz haberent officiū·scilicet consecrandi hoc sacramentum preciosiz·nullo modo virerent in matrimoniali contaminosa delectatione carnali·℈t ideo ex preordinatione dei et iudicio suo iuste ordinatum est·q̄ sacerdotes qui non viuūt in castitate et continentia carnis·sunt maledicti et excommunicati apud deū· et digni carere sacerdotali officio; Attamē qui se veraciter emendauerint cum vero p posito vlterius non peccandi, ipi a deo misericordiam consequent· ℗ Hoc etiam scias·q̄ si aliquis papa cōcesserit sacerdotibus licentiam contrahēdi matrimonium carnale·ipe a deo tali sentētia spiritualiter condemnabitur· sicut ille homo qui tam grauiter deliquisset·q̄ sc̄m iusticiam iuris deberent corporaliter erui oculi eius· et abscidi lingua cuz labijs et nasus cum auribus· amputari quoqz eius manus ꝛ pedes·ac etiā q̄ totus eius corporis sanguis haberet effundi·et totaliter frigefieri; ℈t insup q̄ deberet totū illud exsangue corpus·ad deuorandū proijci canib⁹ et alijs bestijs feris; Similit vere fieret spūaliter illi pape·q̄ talē licentiam cōtrahēdi matrimonium concederet sacerdotibus·contra prefatā preordinationem et voluntatez dei; Nam idem papa visu ꝛ auditu spirituali·verbis etiam ꝛ operibus spūalib⁹ priuaretur totaliter a deo·ꝛ tota sua spiritualis sapientia omino frigesceret·ꝛ insuper post mortē suaz anima eius p̄jceretur in infernū perpetue cruciāda·vt ibidem fieret cibus demonum eternaliter sine fine·ymo etiam si sanctus gregorius papa hoc statuisset nunq̄ in p̄dicta sentētia miam obtinuisset a deo·nisi ante

mortem suam humiliter revocasset.

Hic est principium cu

iusdam revelationis quā domina Birgitta habuit pro domina Neapoli in eadem civitate. sed alia que ibi continent non ponūtur hic. qua secreta sunt que pertinent ad statum et personā dicte domine regine.

¶ Capitulum .xj.

EGo sum deus creator omnium. ¶ Ego odi angelis et hominibus liberum arbitrium. vt qui vellent facere voluntatem meam manerent mecū eternaliter. Qui vero contraria michi sentirent a me sequestrarentur Ideo autem quidā angelorum facti sunt demones. quia nec voluerunt me dilige nec michi obedire. Deinde creato homine dyabolus vidēs dilectionem meam ad illum. non solum factus est inimicus meus. sed movit contra me bellū. incitando Adam ad prevaricationem mandatorum meorū. et tunc dyabolus prevaluit permissione mea ex iusticia mea. et ab illo tempe ego et dyabolus discordamus et certamus. quia ego volo q homo vivat ad voluntatem meam. Dyabolus vero nititur vt homo sequatur desideria sua. Propterea in eo puncto quo ego aperui celum sanguine cordis mei. dyabolus privatus est iusticia quā videbatur habere. et anime que digne erāt salvate sunt et liberate Tūc etiam lex statuta est. vt sit in hominis arbitrio sequi me deum suū. ad obtinendā perpetuam coronam. Si vero sequitur dyaboli desideria. hābebit supplicium sempiternum. Sic igitur ego et dyabolus certam⁹. desiderantes animas sicut spōsi sponsas suas. Ego enim desidero animas. vt tribuam eis eternū gaudium et honorem. Dyabolus vero vt tribuat eternū horrorem et dolorem. Audi quid regina michi fecerat. ego permisi eam exaltari in regnū et cetera. ¶ Additio. ¶ Xpūs loquit Scribe ei q faciat purā confessionem de omnibus que egerat a iuventute sua. habendo firmā voluntatē emendandi se scōm consilia confessoris sui. Scōo q recogitet diligēter quō et qualiter steterat in conjugio suo et regimine suo. qua de oibus est michi reddiura rationem. Tercio q habeat voluntatē solvendi debita sua. et restituendi scienter male acquisita. quia alia est in periculo q̄diu detinent. et michil prodest multa largiri nisi solvenda psolvantur. Exto q nō oneret cōmunitatē suis novis adinventionib⁹. sed magis cōsueta relevet onera. quia miserorū gemitus et clamorē exaudiet deus. Quinto q habeat cōsiliarios iustos nō cupidos. et talibus cōmittat iudicia sua q̄ diligunt veritatē. et qui non adulantur partib⁹ nec ditari querunt. sed qui noverunt de necessarijs cōtentari. Sexto q quotidie recordetur certis tempibus vulnera et passionē dei. qua inde caritas dei in corde innovatur. ¶ Septimo q colligat pauperes certis tempoibus. lavando pedes eorum et reficiendo eos. et q omnes subditos suos sincera caritate diligat. discordantes inducēdo ad concordiam. et iniuste offensos cōsolando. Octavo q dona sua tribuit discrete et iuxta facultatem suam. non alios gravando. et alios ditando. sed sapienter aliqs relevando. et nullos onerando. Nono q non plus attendat ad pecunias delinquentium q̄ ad iusticiā. sed pensata qualitate delictorum. vbi maiorem viderit humilitatem. ibi maiorez exhibebit compassionem. exclusa omni cupiditate. Decimo q apponat omnem diligentiam cū vivit. quomodo regnū quiete stare post mortē eius possit. quia predico ei q amodo non habebit prolem de utero suo Undecimo q contenta sit coloribus. et pulcritudine faciei quibus eam deus

ornauit·quia color extraneus multū dis
plicet deo·Duodecimo q assumat ma
iorem humilitatē et cōtritionez pro pec
catis· quia ipsa est coram me prevatrix
multarū animarū· prodiga dispensatrix
bonoz meorū·z virga et tribulatio ami
corū meoz·Tercioꝛecimo q habeat cō
tinuū timorē in corde· quia toto tpe suo
potius duxerat vitaz mulieris lasciue q
regine O Quartoꝛecimo q amoue
at a se cōsuetudies mūdanas·z adulatri
ces mulieres·z residuū tempꝰ qō breue
est ꝛeducet in honore meo· qz vsq nunc
habuit me sicut hominē nō recogitantē
peccata sua·Timeat iam z sic viuat·ne
sentiat me iudicantē·Alioquin nisi audi
erit me iudicabo eā non sicut reginam·
sed sicut apostatricem z ingratam·z fla
gellabo a capite vsq ad calcaneum· et
erit in obprobriū michi et angelis z san
ctis meis·Item reuelatio· C Xps loq
tur Scribe leuioꝛibus z pauciꝛibus v
bis ista sicut spūssanctus inflāmabit te.
et mitte per episcopum meū regine·Itē
ꝛe regina quadā· C Videbatur dña sta
re in camisia respersa spermate et luto z
Et audita est voz·hec est symia odoꝛās
fetentia posterioꝛa·que habet venenū in
corde·z stat sibūpsi nociua·z festinat in
decipulas precipitationis· Item videba
tur habere coꝛonam de viminibus re
sparsis stercoꝛe humano et luto platea
rum·et seꝛre nuda in trabe casura Sta
timq videbatur virgo pulcerrima que
dixit·Hec est mulier pcax et audax que
reputaē ab hominibus dña mūdi·fz coraz
deo abiecta est sicut cernis· Et addidit
virgo O mulier cogita ingressuz tuū et
attenꝛe finem·et aperi oculos cordis tui
et vide·quia consiliariꝰ tui sunt qui odi
unt animam tuam· C Item ꝛe regi
na quadam· C Videbatur mulier seꝛ
re in sede aurea·et duo ethiopes stabāt
ante eam·quasi vnus ad ꝛexteram et ali
us ad sinistram z Qui vero a dextris sta
bat clamauit dicens O mulier leonina
ego porto tibi sanguinem· suscipe et es
fūde·quia propꝛium est leene sitire sang
uinem z Qui vero erat ad sinistram dix
it O mulier ego porto tibi in vase ignē·
suscape quia ignee nature es et effunde
in aquas· vt et meōna tua ita sit in aqs
sicut in terris·Et post hec apparuit vir
go mire speciei·a cuius conspectu fuge
runt ethiopes·que dixit Hec mulier pe
riculose stat· si prosperatur ad voluntā
tem suam erit multis in tribulationem·
Si vero tribulatur vtiliꝰ est ei ad eter
nam vitam·sed ipsa non vult dimittere
velle suum nec tribulari scōm ꝛeuz·ideo
si dimittatur volūtati sue·nec sibūpsi nec
alīs erit in cōsolationem· C Item Ap
paruit filius dei dicens Hec mulier ali
qua placita facit michi·Ideo propter pꝛ
ces amicoꝛum meoꝛuz indicare ei volo·
q fugiet obpꝛobꝛium hominū et dispen
dium anime sue z Si obedierit bene qui
dem Sin autem·non effugiet iusticiaz
quia noluit audire vocem patris· E
C De domino Domecio· Mater dei
loquitur Consule ei facere iusticiā vbi
cunq poterit z Et si sciret se habere ma
le acquisita bona·restituere non tardet
Caueat etiam insolita granamina im
ponere subditis suis z Sitq conten
tus de hīs que habet· quia sufficiūt ei si
moderate et discrete dispenset ea z Fugi
at quoq sicut venenuz mulieres preter
vꝛoꝛem propꝛiam·et non producat exer
citum contra aliquem· nec personaliter
intersit·nisi omnio scierit se habere iusti
ciam· et bellum sit iustum z Studeat in
super frequentare pfessiones·et frequē
tius sumere corpus xpi· certisq in die tē
poꝛibus exoccupare se·ad recoꝛdanduz
passionem xpi et vulnera eius· De An
thonio de carleto· C Xps loquit Dic
regine q permittat istum stare in ordi
ne suo·Si ascenderit ad maioꝛa erit in
dispendium anime eius· et nec ipse nec
amici eius letabunt ꝛe ascensu suo z Sic
omnia euenerunt·

Reuelatio hec fuit domine Birgitte data diuinitus in neapoli ad requisitionē dñi bernardi archiepiscopi neapolitani qui eaz rogauit vt super certis dubijs cōscienti sue ipa oraret deum· et cum ipsa staret in oratione xp̄s apparuit ei respondens ad omia dubia archiepiscopi·dans etiā doctrinā et mows quos ipse tenere ꝛbeat taz in regimine dñus sue q̄ in regimine subditorum suoꝝ in dyocesi sua·

¶ Capitulum·xij·

Ypūs loquit sponse dicens· ☙ Dic illi· q̄ si vocari voluerit epūs in illa iusticia diuini iudicij·nō ꝛbet imitari mores et consuetudines plerūq̄ eorum·qui nunc sunt rectores ecclesie; Ego quidē assūp si corpus humanū ꝛ vgine· vt legē illaz vbis et operibus adimplerē· que in dei tate ordinata erat ab eterno· aperiendo portam celi sanguine cordis mei· viamq̄ p verba et opera ita illuminando·q̄ omēs vterentur meo exemplo ad p̄merendū vitam eternā; Sed vere illa verba que dixi et opera que feci in mūdo·iaz quasi prorsus oblita ꝛ neglecta sunt· ad quod nullus tantuz operat⁹ est sicut ecclesiaz prelati.qui pleni sunt superbia cupiditate et putredine corporalis delectationis·que omia mādatis meis cōtraria sunt·ꝛ honestis statutis sancte ecclesie·que statuerūt amici mei ex magna ꝛuotione post ascensionē meā·ꝑpleta voluntate mea in mūdo Mā illi mali p̄lati ecclesiaz·repleti malignitate spūs mali reliquerūt hoibus nimis nociua exēpla aniaz·ꝛ ideo oportet me ab eis plenariā exigere iusticiā·sup eos iudicia faciēdo· eosq̄ ꝛ libro vite abolēdo in celis·ꝛ iuxta inimicū meū luciferū collocando eos in infernū· in sedibus infernalibus ꝑpetue cruciandos· ☙ Tu tū scire debes q̄ qui se ante mortē emēdare voluerint·diligēdo me toto corde ꝛ a petis abstinuerint· illis ego promptꝰ ero miam meā exhibere· Dic ergo ei quasi ex p̄te tua ista verba que sequūtur·Bñe mi ali quādo cōtingit q̄ de nigro camino exit pulcra flamma·vtilis ꝛ valde necessaria ad pulcra opa fabricāda·et tamen tunc nō oportet laudari caminū p̄ sua nigredine·sed illi ꝛbeť laus et honor et gratiarū actio·q̄ illoꝝ operū est artifex ꝛ magister·Simili modo ꝛ me indigna est· si in cōsilijs meis aliquid inueneritis vtile·q̄ tunc nō michi sed ipi ꝛ qui omia fecit ꝛ facit·et bona faciendi perfectam voluntatē habet· infinitas gratias et benivolum seruitiū continuo exhibere debetis·Domine mi·in primis incipio loq̄ illa que multarū tangunt salutem aniaz Consulens vobis si ꝛi amicicias habere volueritis·q̄ necq̄ p vos necq̄ per alios quē aliuz epm̄·ad sacros ordines promouere velitis aliquos·nisi prius p bonos clericos examiati fuerint diligēter·et ita epti in vita et moribus reperti fuerint· q̄ digni ad tale officiū recipiendum existere asserant·testimonio sapientū et veredicoꝝ viroꝝ· ☙ Attendentes diligenter·q̄ similiter faciant oīs alij epi vestri subditi·et archiepatus vestri suffraganei; Mā nullus posset credere quāta indignatio ꝛi est cōtra illos epos·q̄ non curant scire et diligenter examinare·quales illi sunt quos ad tam dignos ordines promouēt in suis episcopatibus Quod siue hoc fecerint propter aliozuz supplicātionem·siue propter negligentiā et desidiā seu propter timorem·omnino in iudicio dei reddent ꝛ hoc districtissimam rationem; Consulo etiam vobis inquirere·quot sint et qui sunt in vestra dyocesi beneficiati animarum curaz habentes·et ad minus semel in quolibz anno ad p̄sentiam vestram eos cōuocate· et tunc tractetis cum eis taz ꝛ ipsoꝝ q̄ de animarum suoꝝ subditoꝝ salute; Et si forte in vno die oīs non possunt conuenire·prefigant eis termini et dies·

in quibus quolibet anno ad vos conue
niant particulariter ꝛ Ita ꝙ nullus eo-
rum ꝛ consilio vobiscum habendo per
integrū annū se quōlibet valeat excusa
re ꝛ Vos ꝯz eis predicetis qualem vitaz
ducere ꝛbeant illi q̄ tā dignissimū offi-
ciū habēt. ℗ Sciatis etiā ꝙ prosbi
teri qui cōcubinas habent et missam ce
lebrāt ita grati ꝛ placētes ꝛo sunt sicut
habitatores zodome quos ꝛmersit ꝛus
in infernū et ꝙis missa in se semp eadē
est ꝛ eiusdē vtutis ꝛ efficacie tū osculū
pacis qō tales p̄sbiteri fornicatores dāt
in missa ita est placitū ꝛo sicut osculum
iude q̄ tradidit oim saluatorē Igit quā
tūcūz potestis vbis ꝛ opibus alliciēdo
corripiēdo cōminādo coopari ꝓtinue co
nemi ꝙ ipi studeāt castā vitā ducere p̄-
sertim cū tā sanctissimū sacramētū ꝛbe-
ant pertractare ꝛ alijs fidelib⁹ xp̄ianis
suis maib⁹ ministrare p̄terea oib⁹ maio
rib⁹ sez p̄latis ꝛ canonicis ꝙtiā mino-
rib⁹ clericis vestro regimi subiectis ec
clesiaz redditus habentibus salubrit cō
sulatis vt se oino corrigāt. Nec credat
aliquis ꝙ ꝓpter zodomie euitationē li-
cebit eis aliq̄ modo fornicatio nec etiā
sustineatur eos propter hoc cū mulieri-
bus coinquinari qz quicūz xp̄ianus ha
bens intellectū q̄ ꝛ vita eterna non cu
rauerit dū vixerit sine dubio grauissiās
inferni penas post mortē eternaliť sustie
bit. ℭ Consulo etiā ꝛ familia vīa.
vt nō sit nimis magna propter supbiaz.
sed sit bene moderata scōm necessitatez
regimis vestri officij ꝛ iuxta exigentiaz
vestri status ꝛ Igit illos clericos qui so
cij vestri vocant vbicunz fueritis poti
us pro bono testimonio vīo non pro va
na gl'a siue pompa vobiscuz habeatis q̄
et sint magis pauci numero ꝙ multi Il
los vero clericos . quos ad nichil aliud
sustentatis nisi ad cantandum diuinum
officium aut ad aliquod addiscendum
aut ad docendum alios aut ad scriben-
dū tot habeatis quot vobis placuerit .
et tamen expedit vobis ꝙ ꝯmelius po
testis ꝛ eorum correptione curā habea-
tis diligentem et ꝛ ipsoz salute anima-
rum ꝛ Attendatis etiam ꝛ reliquis ser-
uitoribus vestris vt quilibet eorum ha
beat suum officiuz et si aliqui fuerint su
perflui propter vanam gloriam non te
neātur ne eleuetur coꝛ vestrum haben
do maiorem familiam ꝙ alij pares ve-
stri ꝛ Illos quoz quos vobiscum habe
tis familiares vere necessarios expedit
ꝙ semper in mente habeatis illoꝝ vitā
perscrutando sollicite vt verus paterfa
milias eorum quoz actus vitam et mo
res corrigendo cosz paternaliter ꝛ bo
nis informationibus fouendo et āmo-
nendo vt ipi peccata et vicia fugere ad
discant ꝛumz super omia amare stude
ant ꝛ Deo quippe magis acceptum est
vobiscz magis vtile vt nullo modo ali-
quem familiarem vobiscum habeatis .
qui sanis consilijs noluerit acquiescere.
necz suas transgressiones humiliter emē-
dare ℍ Be indumentis vestris cō
sulo ꝙ nunꝙ plus insimul ꝙ tria paria
in possessione habeatis et omnia que su
perfuerint statim ipi deo tribuatis ꝛ Be
lectisternijs vero et manutergijs et mē
salibus tantum pro vobis tenete ꝙtuz
vobis necessariū est et vtile reliqua au
tem ꝛo date Be vasella argentea tan-
tum pro vobis reseruate ꝙtum persone
vestre et hospitib⁹ in propria vestra mē-
sa comedentibus sufficiat et illa que su
perfuerint donate hilari mēte ꝛo quia
alia familia vestra et hospites in alijs
mansis sedentes bene possunt in vasis
stanneis et terreis aut ligneis siue vitre
is absqz vlla erubescentia māducare et
bibere ꝛ Nam illa consuetudo que nunc
est in domibus dominorum ꝛ episcopo
rum in quibus auri et argenti nimia a-
bundat superfluitas valde abhomiabi-
lis est ipsi deo qui pro nobis omni pau-
pertati se subiecit et animabus multum
damnosa. ℭ Item cauete a pluralitate

ferculorū et nimiū ꝛelicatorum· ¶ Item ne nimis magnos equos et pre-
ciosos habeatis·sed moderatos in mag-
nitudine et precio Nā illi talibus equis
indigent·qui pro ꝛefensione iusticie ⁊ tui
tione vite·non pro superbia guerraruz
periculis se exponent· Ego enim dico
vobis·q̄ prelati qui sup magnos equos
ascendunt propter superbiam et vanam
gloriam·totiens sup illorum corda dya-
bolus ascendit Nam scio psonaz que vi
dit ꝛemones quasi ethyopes·qui quādo
prelati et cardinales pedes leuabant ex
superbia·ad equitandū super ꝛiso mag
norum equorū suoz·Illi ethiopes tunc
super colla prelatorū pedes leuabant et
ascendebant·ac ibidē irrisorie sedebāt·
et quotiens illi prelati ex pompa calcari
bus equos ꝓcutiebāt· totiens ethiopes
in gaudio suo capita leuātes· illoz equi
tantium pectora suis calcibus impelle-
bant· ¶ Item consulo·quatinus facia-
tis q̄ vicarij vestri promittant sub iura-
mēto·q̄ ex parte officij vestri nichil fa-
cere presumant contra iusticiaz·Quod
si postea cōtrarium fecerint· scōm iusti
ciaz corripi faciatis vos·Que si vos ita
vt dictum est feceritis· conscientiaz ve
stram bene sanā existere confidatis· ℞
¶ Item consulo pro consolatione illa
rum animarū vestrorum defunctorum·
ꝛe quib⁹ me interrogastis si erāt in pur
gatorio an non·et ꝛe elemosinis pro eis
faciendis Respondeo et dico· q̄ omni
die vnius anni pro eis duas missas cele
brari faciatis·et duos paupes omni die
pascatis·et omni septimana vnū florenū
in moneta curate pauperibus erogare⁊
Dicatis etiam parrochialibus sacerdo
tibus q̄ corrigant parrochianos suos·
et pro manifestis peccatis eos corripiāt
in casibus ad eos pertinentibus·vt me-
lius possent viuere· qui si corripi nolue
rint tunc corripiantur per vos·Si aūt
aliquos noueritis contra ꝛeum ⁊ iusticia
am manifeste ꝛelinquere ·et si tam mag-
ni thyranni fuerit q̄ super istos iusticiā
facere non possitis· tūc lenibus verbis
et dulcibus dicatis eis q̄ se corrigant⁊
Quod si obedire noluerint· iudicio dei
eos relinquatis·qui vestram benivolaz
respiciet voluntatem⁊ Non enim opor-
tet mansuetum agnū inter feroces lupi
iactare dentes·quia lupus ex hoc rapa
cior fiet·tamen decet eos precauere de
periculo animarum suarū cuz caritate·
sicut pater facit filijs sibi quandoq̄ cō
trarijs·Neq̄ etiam dimittere tenemini
correptiones propter timorem corporis
vestri·nisi forte animarum periculuz ex
hijs posset aliquatenus prouenire.

Hec sequens reuelatio

facta domine Birgitte sponse x̄pi ince-
pit in Neapoli statim post mortem do-
mini karoli militis filij sui et continua-
batur visio ista per viagium ierosolimi
tanum interpolatim donec accessit ad
ierusalez et ibi fuit finita in ecclesia san
cti sepulchri domini·et continet in se al-
legatiōes factas in diuino iudicio coā
x̄po iudice p̄ virginē mariam et per an
gelum pro x̄te anime dicti militis ⁊ alle
gationes factas contra ipam animā p̄
pte dyaboli ⁊ sententiam x̄pi iudicis p̄
liberatione eius.

¶ Capitulum·xiij·

VIrgo maria loquitur beate
Birgitte dicens· ℍ
Ego tibi dicere volo·quali
ter ego feci illi anime filij tui karoli·
quando separabatur a suo corpore· feci
quidem sicut mulier alteri mulieri pari-
enti astās·vt iuuaret infantē ne ex fluxu
sanguinis moreretur· et ne in illo arto
spacio per quod exiret infans suffocare
tur⁊ Cauens etiam ne infantis hostes
qui in eadem domo essent·ipsum inter-
ficere possent⁊ Simili modo ego feci·
Ego quippe steti prope eundē filiū tuū
karolum·paulo anteq̄ emisit spiritum·
vt carnalem amorem non sic in memo-

ria haberet·q̄ ꝑt eū aliq̄d ꝛo ꝓtrariū cogitaret vel loqueret·nec aliq̄ deo placētia vellet omittere· Neq; illa q̄ posset esse qūlibet diuine volūtati contraria vellet perficere·ad sue anie nocumentū Ego etiā taliter iuui eū in illo arto spacio·id est exitu anie sue a corpe· vt non tam durā penā in morte sustineret·q̄ ex ea incōstans fieri posset aliqualit̄ ꝛspe ramꝰ·ꝛ ne ꝛuꝫ in morte obliuiscereturꝰ Ego etiā custodiui taliter animā ab ipsius mortalibus inimicis id ē ꝛmonibꝫ· q̄ nullus eoꝝ eā tangere posset Sꝫ statim cū egressa fuit a corpe·accepi eaꝫ in meā custodiā et ꝛfensionez Quo facto tota turba ꝛmonū festinātꝛ fugit ꝛ recessit·q̄ ex sua malicia ipam cupiebāt deglutire·et eternaliter cruciare Sed q̄liter post mortē ipius karoli factum est iudicium eiusdē anie·duꝫ michi placuerit prosus ostendet tibi· B Secunda revelatio sup eadē materia· C Deinde post aliquot dieꝝ intervalluꝫ Jpa eadē ẏgo maria·apparuit eidē dñe Birgitte vigilanti in orōne dicēs Tibi iam licitū est ex divina bonitate videre et audire· quō factum est iudiciū sup animā supradictā·qui ꝛ corpe egressa fuit Et q̄ tūc factum fuit in vno momēto coꝝ incomprehensibili maiestate dei·monstrabitur tibi serioſe p̄ intervalla simlitudine corporali·ita vt ea capę valeat tuus intellectus In eadem igit̄ hora·domina Birgitta in quoddā palaciū magnuꝫ et pulcrum raptam se videbat·et dñm ihesum tp̄m pro tribunali ibi sedentē quasi coronatum impatorē·cum infinito famulantium exercitu angeloꝝ et sanctoꝝ·ꝛ prope eum videbat suā dignissimā matrem stantē·ꝛ ad iudicium diligenter auscultantē· C Videbat etiam coraꝫ iudice quedaꝫ anima astare in magno timore et pauore·et nuda sicut infans tūc natus·et quasi totalit̄ ceca ita q̄ nichil videbat·in conscientia tamen intelligebat quid in palacio dicebatur et agebatur·

angelus autem quidā·stabat ad partez dexteram iudicis prope animā·ꝛ quidā dyabolus ad eius sinistram· sed neuter eorum animā tangebat vel attrectabat· Tunc demiꝝ dyabolus clamauit dicēs Audi tu iudex omnipotentissime Ego coram te conqueror·q̄ vna mulier que vtrūꝝ est domina mea et tua mater·quā tu tantum diligis q̄ eam potentem fecisti super celum et terram·ꝛ super omēs nos ꝛmones infernales Jpa quippe michi iniusticiam fecit de ista anima q̄ hic astat· Ego enim scōm iusticiam postq̄ egressa fuit ꝛ corpore hec anima· statim debui michi eam assumere· et cum mea societate ante tuum iudiciuꝫ presentare Et ecce o iuste iudex illa mulier mater tua·animaꝫ istam quasi anteq̄ exiret de ore hominis·manibꝫ suis apprehendēs· in sua forti tutela ad iudicium tuum protulit D Et tunc maria ꝛi mater ꝛ virgo respōdit sic·audi tu dyabole respōsionem meam·Quādo tu creatus fuisti intelligebas illam iusticiam que erat in deo ab eterno et sine principio· habuisti etiaꝫ liberū arbitriū faciendi qō tibi magis placeret·et q̄uis potius elegisti deū odire q̄ diligere·bene tamen intelligis semper quid scōm iusticiam fieri debet· dico igitur tibi·q̄ ad me pertinebat potius q̄ ad te·ante deum verum iudicem istam animā presentare· Nam dum hec anima in corpore erat·magnaꝫ caritatē habuit ad me· revoluens hoc sepius in corde suo·q̄ me deus suam matrem dignatus fuit facere·ꝛ q̄ super omnia creata me sublimiter voluit exaltare· et ex hoc tanta caritate cepit deum diligere. q̄ in corde suo dicebat sic·Jntantū ego gaudeo·q̄ deus virginem mariam matrem suam habꝫ super omnia carissimā· q̄ nulla creatura vel corporalis delectatio est in mundo· quam ego in permutationem illius gaudij reciperem·ymo illud gaudium omibus terrenis ꝛlectationibus preferrem· et si possibile esset·

q̄ ipa in vno p̄cto minimo·a dignitate in qua est a deo remotior fieri posset· ego magis michi ī pmutationē eligerē· in pfundo inferni eternaliter cruciari· et idcirco sit ipi ꝛo pro bñdicta grā illa et immensa gl'a·quā dedit sue matri dignissime· infinita gratiarūactio et gloria sempiterna·Ergo o dyabole vitæ modo cū quali volūtate iste obijt· qd itaq̄ tibi videt·vtrū magis iustuz erat· q̄ ania eius in meā veniret defensionē ante iudicium ꝛi·aut in tuas manus impie cruciandas? ℭ Respōdit dyabolus Non est mei iuris q̄ illa anima in meas manꝰ veniret·que te diligit plusq̄ se· anteq̄ iudicū factuz sit·Sed q̄uis dictante iusticia illam gratiā ante iudiciū secum fecisti·tamē post iudicium·opa eius in manus meas ipam iudicabunt puniendam Nūc o regina interrogo te·quare nos omēs dæmones a p̄ntia corpis sui in illo exitu anie ita expulisti·q̄ nullus nr̄m ibi facere posset aliquē hororē·vl' incutere illi aliquē timorē? Rñdit virgo maria· Hoc ego feci p illa ardēti caritate quā ipse habuit ad corpꝰ meū·et pro illo gaudio qd habuit ex hoc·q̄ ego sum mater ꝛi·Ideo illā grāz impetrau a filio meo· q̄ nullus malignus spūs ei appropinquaret vbicūq̄ erat·z etiā vbi nūc est ℍ Post hec loquebat dyabolꝰ ad iudicez dicēs·ego scio q̄ tu es ipa iusticia et potētia·tu nō magis iudicas iniusticiā dyabolo q̄ angelo·Adiudica igit michi istā animā In illa em̄ sapientia quam habui quando me creasti·scripseram omia peccata ipsius·Custodierā etiam omia peccata eius·in illa malicia mea quā habui quando cecidi de celo·Nam quando primo ista anima ad illam etatē discretiōis peruenit·q̄ iā bene intelligebat esse peccatum illud qd faciebat·tunc p̄pria volūtas ipsum trahebat·ad viuendū magis in mundana superbia et carnali delectatione·q̄ talibus resistere· ℭ Respondit angelus Quando primo eius mater intellexit ipsius voluntatē esse flexibilem ad peccatum·statim ipsa succurrebat ei misericordie operibus et p̄cibus diuturnis·vt ei deus misereri dignaret ne ab ipso se elongaret·propter ista ꝛenitz matris sue opa· obtinuit diuinum timorez Ita q̄ quotiensc̄uq̄ cecidit in peccatū· confestim ad faciendū confessionez properauit Respondit dyabolus Ade oportet peccata sua narrare· Et statim volens incipere·in eadem hora clamare cepit et plangere z in seipso diligenter inquirere·in capite et membris cūctis que videbatur habere·totusq̄ videbat tremere·et ex turbatione magna clamauit Ve michi misero qūo perdidi meū longū laborē·quia non solū oblitus est textus et abolitus·Verumetiaz tota materia cōbusta est·in qua omia fuerūt scripta· Materia aūt significat tempora in q̄ bus peccauit·q̄ nō magis recolo q̄ peccata in eis scripta ℭ Respondit angelus Hoc fecerūt lacrime z longi labores multeq̄ orationes matris sue·ita q̄ deus cōpatiens gemitibus suis·dedit eius filio talem gratiā·scilicet q̄ pro quolibet peccato quod cōmisit contritionē obtinuit·humilē comfessionem faciēdo ex diuina caritate·et ideo illa pcā oblita et neglecta sunt in tua memoria·Respondit dyabolus asserens se habere ad huc saccum plenum illis scripturis·quibus supradictꝰ miles proposuerat q̄ peccata sua emēdaret sed nō curauit·ideo teneor cruciare eum quousq̄ per penaz fuerit satisfactum·que quidem peccata idem miles adhuc emendare non curauit in vita sua·Respōdit angelus Aperi saccū et pete iudicium sup illa peccata·pro quibus te oportet eam castigare· Quo dicto clamauit dyabolus sicut amens dicēs·ego sum spoliatꝰ in mea potētia Mā nō solū ablatꝰ est michi saccꝰ· verūetiaz peccata quibus erat repletꝰ· saccus quippe erat segnicies in q̄ omēs causas posui· pro quibus oportebat me

ipm punire·qz ꝓpter segniciez multa bo
na omisit Rñdit angel⁹ Te spoliauerũt
lacrime matris sue·z ruperũt saccũ z re
struxerũt scripturã ·intantũ lacrime ei⁹
eo placuerũt Rñdit dyabolus Adhuc
habeo hic aliq̃ ꝓferre· vꝛlicet eius ve
nialia pcã· ℞ Rñdit angel⁹·Ipe ob
tinuit voluntatez re sua patria pegrina
ri·dimittẽs bona z amicos·in multis la
boribus sancta loca visitando z hec ꝑple
uit·se etiã ita parãdo·q dign⁹ fuit a san
cta ecclesia indulgentiã cõseq̃·desidera
bat q̃z ꝑ peccatoz emendationẽ ꝛũ cre
atorẽ suũ placare·Ante oñes ille cause
quas iã scripsisse te dixisti·sunt indulte
Rñdit dyabolus Adhuc oportet me tñ
ꝑ oibus illis venialib⁹ q̃ cõmisit ipm pu
nire· et eo ꝑ indulgẽtias minime sunt
releta·sunt enĩ milia miliũ·que oia in lin
gua mea sunt cõscripta·Rñdit angelus
Extende linguã z mõstra scripturã·Re
spondit dyabolus cuz magno eiulatu et
clamore sicut demens·z dixit·Ve michi
ego nõ habeo vnũ vbũ ad dicendũ Mã
michi radicit⁹ lingua abscisa est cũ viri
bus suis Rñdit angelus· Hoc fecit mat
eius assiduis oꝛõib⁹ suis z labore·quia
animã eius dilexit toto corde· Ideo pla
cuit deo ꝓpter ipius caritatẽ omia pcã
eius venialia indulgere·que ab infantia
vsq̃ ad mortẽ cõmisit·z ideo lingua tua
suis viribꝰ credit carnisse Rñdit dyabo
lus Adhuc vnũ habeo in corde meo dili
genter custoditũ·qõ nullus põt abole
re·hoc est q̃ iniuste aliqua acquisiuit·ea
redere nõ attendẽs ℣ Rñdit angel⁹
Pro talibus mater sua elemosinis oꝛõni
bus z mie opib⁹ satisfecit·ita q̃ iusticie
rigor se ad mie blandiciez inclinauit·de
ditq̃ ei deus pfectã voluntatẽ· sine oim
bonoꝛ suoꝛ pcitate·in oib⁹ plene satisfa
cere iuxta facultatẽ suã·q̃bus aliquid in
iuste abstulerat Istam enĩ voluntatẽ ac
cepit deus pro effectu· qz diutius viuere
nõ valebat· Optet igit̃ heredes suos ꝑ
talibus satisfacere ꝓut possunt· Rñdit
dyabolus·Ergo si nõ habeo ptãtem pu
nẽdi eũ ꝑ peccatis· tñ oportet me ipm
castigare·qz nõ exercuit opa bona et vir
tutes ·qñ plenũ sensum et sanuz corpus
habuit·iuxta posse suũ· Virtutes enĩ et
opa bona sunt illi thesauri, quos secum
ad tale regnũ ferre deberet·scz ad reg
nũ dei gloriosũ Permitte ergo me illud
supplere cũ pena·qõ sibi defecit in vtu
sis opibus ℞ Angelus rñdit Scrip
tum est q̃ petenti dabit̃·et pulsanti cum
pseverantia aperiet Audi ergo tu dyabo
le Mater eius caritatiuus p̃cibus et pie
tatis operibus·ad portã mie pseverãter
pulsauit ꝑ eo·plusq̃ triginta annis fun
dendo multa milia lacrimaꝝ·vt deus cor
di eius spñsanctum infundere dignare
tur·ita q̃ bona sua corpusq̃z animã·idẽ
filius suus ad dei seruiciũ libenti animo ex
haberet·Sic etiã fecit de⁹·Mã ita ardẽs
iste miles effect⁹ erat· q̃ ad nichil aliud
placeret ei viuere·nisi vt dei voluntatẽ
sequereꝰ·Et ecce deus sic diu rogat⁹·in
ipius cor suũ bñdictuz spm̃ infudit·Vir
go vero mater dei dixit illi ex vtute sua·
quidq̃d sibi defecit in armis spũalibus z
indumẽtis·que ptinẽt ad milites qui de
bent intrare in regno celi·ad summũ im
peratorẽ· ℣ Sancti etiã in celesti
regno collocati·q̃s iste miles in mundo
viuens dilexit· de suis meritis sibi cõsola
tionẽ addiderũt·Ipe nanq̃z thesauꝝ cõ
gregauit·sicut illi peregrini q̃ quotidie
caduca bona cõmutant in eternales di
uitias·et qz ipe sic fecit·ideo gaudiuz et
honorẽ perpetuũ obtinebit·et spẽaliter
pro illo ardenti desiderio·qõ habuit pere
grinandi ad sanctã ciuitatẽ ihrl̃m·z pro
eo q̃ desideranit feruenter vitã suã libẽ
ter bellando exponere· vt terra sancta
reduceretur ad dominium xp̃ianoꝝ·ad
hoc vt illud glorioſum dei sepulcrum in
debita haberetur reuerẽtia·si ad tantum
opus sufficiẽs extitisset·Et ideo tu dya
bole nullam iusticiam habes illa supple
re· que ipse personaliter non perfecit z

Rñdit dyabolus Adhuc ꝛficit ei coro
na. Mã si ego possem aliquid ad eius im
pfectionẽ fabricare. hoc libenter facerẽ.
℣ Rñdit angelus hoc certissimũ est.
ꝙ omẽs q̃ seipos vicerint ꝛ inferno pec
cata vere pentẽdo. et diuine volũtati se
voluntarie cõformando. ipmꝙ ꝛũ toto
corde diligẽdo. grãm ꝛi cõsequẽt. Pla
cet quoꝙ ipi ꝛo. et triumphali sui bñdi
cti hũani corpis corona. eis coronã dare
si scõz iusticie rectitudiez purgati fuerit
Et ꝛo tibi o dyable. minime ꝓueit ad
ei⁹ coronã aliqd fabricare Tũc dyabo
lus hec audiẽs clamauit. impatiẽt rugi
ens ꝛ dixit. Ue michi q̃ tota memoria
mea michi ablata ẽ. Jã em̃ nõ recolo in
q̃bus iste miles meã secut⁹ est volũtatẽ.
et qõ est mirabilius. etiã oblit⁹ suz quo
noie dñ vixit vocabat. Rñdit angelus.
scito ꝙ mox in celo vocat filiꝰ lacrima
rũ Dyabolus vero clamãs alte rñdit.
O q̃ maledicta est illa scrofa seu porca
mater eius. que tam plurum habuit vẽ
trem. ꝙ tãta aqua in ipam infusa fuit. ꝙ
oia ventris eius spacia impleta fuerunt
humoꝛib⁹ lacrimarũ. sit ipa maledicta a
me et a tota mea societate. Rñdit ange
lus Tua maledictio honoꝛ ꝛi ẽ. ꝛ oim
amicoꝝ suoꝝ benedictio. Tunc aũt lo
quebat iuꝛ xpũs sic dicens Recede ꝛ tu
inimice dyabole. Deinde dixit illi militi
Veni tu o mi electe. ꝛ statim fugit dya
bolus. ¶ Tũc sponsa hec vidẽs dix
it. O eterna virtus ꝛ incõprehensibilis
tu ipse ꝛus et dñe ihesu xpe. tu omẽs co
gitatiões bonas cordibus infundis. ora
tiõesq̃ et lacrimas. tu occultas tua gra
tiosa dona. conferẽs pro eis eternaliter.
premia glorioſa Sit igit tibi honoꝛ ꝛ ser
niciũ et gratiarũactio ꝛ omibus q̃ cre
asti O dulcissime ꝛe⁹ me⁹ tu es michi ca
rissimus. et vere carioꝛ michi ꝙ corp⁹ et
ania mea. Angelus quoꝙ tũc loqueba
tur eidem sponse xpi dicens Tu scire de
bes. ꝙ hec visio nõ solũ pro consolatiõe
tua a ꝛo tibi monstrata est. sed etiam vt
amici ꝛi intelligere possint. quantũ ipse
facere dignat pro amicoꝝ suoꝝ oõni
bus et lacrimis ꝛ laboꝛibus. qui p alijs
caritatiue orant ꝛ laborant cũ perseve
rantia et bona voluntate. Scire etiam
ꝛbes. ꝙ iste miles filius tuus talẽ grãz
nõ habuisset. nisi quia ab infantia volun
tatẽ habuit diligere ꝛũ ꝛ eius amicos.
et in peccati casibus se libent emẽdare.

Hanc reuelationẽ ha
buit domina Birgitta in sancta ciuitate
iherusalem prima vice qua intrauit in ec
clesiaz sancti sepulcri. In qua xpũs ꝛcla
rat indulgentiã ꝛ grãm q̃ boni peregri
ni habent in dicta ecclesia cũ ibi aduem
unt cũ recta intentiõe ꝛ sancto ꝓposito

¶ Capitulum. xiij.

Filius loquebat sponse. Qua
do intrastis templum meũ ꝛ
doicatũ sanguine meo. sic mũ
dati estis ab omibus peccatis vestris. si
cut si tũc leuati essetis ꝛ fonte baptisma
tis Et ꝓpter laboꝛes ꝛ ꝛuotionẽ vrãz.
alique anie cõsanguineoꝝ vestroꝝ que
erãt in purgatorio. hodie liberate sunt.
et intrauerũt in celũ in gloria mea Nam
omẽs q̃ veniũt ad locũ istũ cũ volũtate
pfecta se emendãdi iuxta meliorẽ consci
entiam suã. nec volentes recidiuare in
priora peccata. hijs oia peccata priora to
taliter dimittunt. et augetur eis gratia
proficiendi.

Hãc visionẽ vidit xpi
sponsa dña Birgitta in ihrlm in ecclesia
sancti sepulcri. in capella montis calua
rie. die veneris post Ascẽsionis dñi. vbi
vidit rapta in spũ totã passionẽ dñi seri
ose. q̃ hic latiꝰ ꝓtinet. ¶ Capitulũ. xv.

A monte calvarie dũ essem
mestissima ploraz. ℣ Vi
di dominum meũ nudum et
flagellatum ductum per inimicos ad cru
cifigendũ. qui diligẽter ab eis custodie
batur ꝛ Vidi quoꝙ tunc foramen quod
daz excisum in monte. et crucifixores in

circuitu patos ad opandū crudelitatez
Dūs autē conuersus ad me dixit michi
Attende tu qua in isto foramine petre
infixus fuit per crucis mee tpe passiōis
et statim vidi qualiter ibi crux eius a iu
uis figebaī et firmabatur fortiter in fo
ramine petre montis cū lignis confixis
cuz malleo validissime circumquaqz vt
crux solidius staret ne caderet Cū igit
crux ita solite firmata esset ibidē. statim
ad aptabanī tabule lignee in circuitu stu
pitus crucis per modū graduuz vsqz ad
locum vbi pedes eius crucifigi debebāt
vt possent per illos gradus tabularū. tā
ipse q crucifixores ascendere. et sup ta
bulas illas aptiori modo stare ad cruci
figendū eum. B Post hoc aūt ascē
derūt ipsi p illos gradus ducentes euz
cū irrisione z vituperio maximo. q gra
nter ascendens velut agnus māsuetus
uctus ad immolandū cuz esset iam sup
tabulas illas non coactꝰ. sed statim vo
luntarie extendit brachiū suuz et aperta
sua dextēa manu. posuit eā in cruce quā
illi sevi tortores imanter crucifixerunt.
pforabant eam clauo per illā partē qua
os solidius erat. tunc etiaz trahētes cū
fune vehementer manū eius sinistram.
cruci affixerunt eā simili modo. Deinde
extenso corpore vltra modum in cruce.
posita fuit vna tybia eius super aliaz. et
sic iūctos pedes affixerūt in cruce duo
bus clauis et intantum extenderūt illa
gloriosa membra in cruce vehemēter. q
quasi omnes vene et nerui eius rumpe
bātur. Quo facto coronā de spinis quā
deposuerant de capite eius cum crucifi
geretur iterum imposuerunt et aptaue
rūt capiti suo sacratissimo. que tam for
titer pupugit reuerendū caput eius. q
oculi sui repleti fuerūt ilico fluente san
guine. Aures quoqz obstruebantur. et
facies et barba quasi tegebātur et intin
cta erant illo roseo sanguine. z statim il
li crucifixores z milites amouerunt ve
lociter omnes tabulas illas que adhere
bant cruci. et tunc remansit crux sola
et alta. et dominus meus crucifixus in il
la. C Cumqz ego repleta dolore re
spicerem crudelitatem eorum. vidi tunc
eius matrem mestissimaz in terra iacen
tem. et quasi trementez z semimortuam
quā consolabantur Johannes et alie so
rores eius. que tunc stabant non longe
a cruce ad eius partem dextrā. Dolor
igitur nouus cōpassionis illius sanctissi
me matris intantū transfixit me. q qua
si sentiebam q cor meum pertransibat q
dam gladius acutus importabilis ama
ritudinis. Surgens tandē tunc illa ma
ter eius dolorosa quasi exinanita corpo
re respexit ad filiū suū et sic stabat sustē
tata a sororibus tota stupore suspensa. et
velut mortua vnens gladio doloris trās
fixa. quā cum filius respexisset z alios a
micos plorantes. voce flebili cōmenda
bat eam Johāni. et bene cernebatur in
gestu eius et voce. q cor eius ex cōpassi
one matris penetrabaī acutissime sagit
ta doloris immensi. Tunc autē oculi ei
amabiles et decori apparebant semimor
tui. os eius erat apertum et sanguinolē
tum. Vultus pallidus et submersus to
tusqz liuidus et intinctus sanguine. cor
pus quoqz totū erat quasi liuidus z pal
lidum. et languidus valde. ex continuo
fluxu decurrentis sanguinis Cutis etiā
z caro illa virginea sanctissimi corporis
eius ita delicata et tenera erat. q ex mo
dica percussione illata. signū liuidum ex
terius apparebat. D Aliquādo ve
ro conabatur ipe extensiones facere in
cruce pre amaritudine nimia quā sentie
bat intensi doloris acutissimi. Nam quā
doqz dolor de membris eius et venis p
foratis ascendebat ad cor. z vexabat eū
crudeliter intenso martirio. et sic mors
eius prolongabatur et dilatabatur. cuz
tormento graui et ingenti amaritudine
Tunc igitur ille anxius pre nimia dolo
ris angustia et vicinus iam morti. ad pa
trem clamauit alta voce z flebili dicēs

O pater quare ꝛreliquisti me·habebat et tunc labia pallida·ꝛ linguam sanguinolentam·Ventrem submissum cohere tem ꝛso ac si nulla intus habuisset viscera.Ecce quoq; clamauit iterum cū anxio ꝛlore maximo O pater in manꝰ tuas cōmendo spiritum meū·et tunc caput eius erigens se aliquantuluz statim inclinauit se et sic emisit spiritum, Que tunc mater eius videns tota cōtremuit pre immensa amaritudine volens cadere in terram·nisi q̄ sustentabat ab alijs mulieribꝰ. In illa igit hora manꝰ illius aliquantulum se retraxerunt a loco perforationis clauorum pre nimio pondere corporis·et sic corpus eius quasi sustentabat a clauis quibus pedes crucifixi erant·Digiti aūt et manus et brachia magis iam extensa erāt q̄ ante·Spatule vero ꝛ ꝛsum eius quasi stringebant ad crucem ℭ Tunc ꝛmiq; circumstantes iudei irridentes clamabāt ꝓtra matrez eius multa dicentes Alij nam q; dicebant·maria iā mortuus est filius tuus Alij vero dicebant alia verba irrisoria ·et sic stantibus turbis in circuitu venit vnus accurrens cum furia maxima·et infixit lanceam in eius latere ꝛtero·tam vehementer et valide q̄ quasi p aliaz partem corpis lancea voluit ꝓtransire·Quod cū extraheret lancea ꝛ corpe·statim abundāter exibat ꝛ vulnere illo cū impetu quasi quidā fluuiꝰ sanguis·ferrum vero lancee et aliqua pars haste rubicūda exibant ꝛ corpe et untcta sanguine·Que videns mater ita vehementer ꝓtremuit cū amaro gemitu· q̄ bene cernebat in eiꝰ facie ꝛ gestu ·q̄ ania eius tūc penetrabat acuto doloris gladio·hijs aūt expletis cū turbe multe recederēt ꝛposuerūt dñm·quidā amici eius·quem tunc pie mater recepit inter sua brachia sanctissima et reclinauit euz sedens in genu suū·totū vulneratū dilaceratum et liuidū·et tunc tersit matꝰ eiꝰ mestissima cum luntheo suo totū corpus ipsius et vulnera· clausitq; eius oculos ꝛosculando eos et inuoluit eū in synone munda·et sic duxerunt eū cum planctu et ꝛlore maximo,ꝛ posuerunt eum in sepulcro·

Cōqueritur ꝟpūs spō:

se de omibus principibus terre ꝛ p̄latis ecclesie ex eo q̄ nolūt habere in memoria nec recordari taliū ꝛloū et passionis sue·nec volūt cōsiderare illa sacra loca terre sancte· et cōminatur eis nisi se emendauerit·

℣ Capitulum·xvj·

Loquebat post hec ꝟpūs in eadem hora eidez sponse sue beate Birgitte dicens· Hec em̄ que vidisti nūc·et alia que ego sustinui·principes mūdi non attendūt· nec etiā loca consideraūt in quibus ego natus sum et passus· quia ipi similes sūt homi habenti locū assignatū pro bestijs et feris inꝰmius·in quē dimittēs canes venaticos delectat in aspicienꝺ cursuz canū ꝛ ferarū·Sic per simile principes terre et prelati ecclesiarū·et omēs statꝰ mundi auidius et libentius aspicūt ꝛ lectamenta terrena·q̄ morte ꝛ passionez meā et vulnera mea Ideo mittā eis adhuc per te verba mea·q̄ nisi mutauerint corda sua et ea cōuerterint ad me·condemnabunt cū illis q̄ partiti sunt vestimenta mea·ꝛ super vestē meā miserunt sortē· ℭ Additio·Sequitur revelatio facta beate Birgitte in famagusta·

Filius dei loquit· Hec ciuitas est gomorra ardens igne luxurie ꝛ superfluitatis et ambitiōis Ideo ruent structure eius et desolabit et minuet·ꝛ habitatores eius migrabūt et pre ꝛlore ꝛ tribulatione ingemiscent et ꝛficient·ꝛ nomiabitur confusio eius in multis terris·' quia iratus sum eis·

℟ De duce qui conscius erat mortis fratris sui·Xpūs loquit Hic audacter dilatat superbiam suā· gloriat ꝛ incō

tinentia sua· nec attēdit quid fecerit in proximum suum; Ideo nisi se humiliauerit faciam iuxta commune proverbium· Non levius ploratur qui post flet· q̄ qui ploratur ante· Nam non leviorem mortem habebit q̄ frater· ymo amariorem nisi cito se emendet· De confessore ducis· ¶ Xp̄s loquitur Quid tibi dixit frater ille? Nonne quia dux bonus est et melius vivere non potest· excusans inconvenientiam eius· Tales non sunt confessores sed deceptores· qui vadunt tanq̄ oves simplices· Sed verius sunt vulpes ⁊ adulatores Tales sunt amici illi· qui vident et proponunt hominibus assumptiones et viectiones· propter modicū tempale· Ideo si iste frater sedisset in conventu minus peccasset· et minus obtinuisset supplicium et maiorem coronam Nunc autē non effugiet manus increpantis ⁊ tribulantis· ¶ Quidam cōsuluerunt domine Birgitte mutare vestes· ⁊ denigrare facies propter sarracenos· ¶ Xp̄s loquitur quid consuluit tibi· Nonne deformare vestes et denigrare facies? Nunquid ego deus qui p̄cipio tibi· ne sim sicut ille qui ignorat futura· aut sicut impotens q̄ omnia formidat? Nequaq̄ Sz ego suz ipa sapientia ipa potentia· qui et oia prescio· et omnia possum· Ideo tenete modum consuetuz in vestibus et facie· et voluntatez vram michi dimittite· Ego enim qui servaui saram a manibus captivantiuz· servabo et vos in mari et terra· et sicut expedit vobis providebo vobis· ¶ De episcopo Alphonso· ¶ Mater loquitur Amicus meus debz diligere te sicut matrem· sicut dominam· sicut filiaz et sicut sororem· Sicut matrē propter etatem· et propter consilia requirenda Scōo sicut dominā propter gratiam tibi dataz a deo· qui per te ostendit secreta sapientie sue· Tercio sicut filiam· docendo et consolando ⁊ providendo tibi vtiliora· Quarto sicut sororem· arguendo cū fuerit oportunū et amonendo· et incitando ad perfectiora verbis et exemplis· Itez dic ei Ip̄e debet esse sicut ille qui portat flores optimos· hij sunt verba mea que dulciora sunt melle sapientibus ea· acutiora et penetrabiliora sagittis· efficatiora remuneratione· Oportet ergo portā tem cauere floribus a vento pluvia et estu· A vento scilicet mundane locutionis· A pluvia scilicet carnaliū delectationuz· Ab estu mundani favoris; Qui enim talibus gloriatur flores facit vilescere· et seipsum minus ydoneum ostendit ad portandū ¶ De regina Cypri· ¶ Filius loquitur· consule regine q̄ non redeat ad patriam suā quia non expedit· sed stet loco quo posita est seruiēdo deo toto corde; Secūdo q̄ non nubat recipiendo secundum marituz· quia acceptius est deo plorare cōmissa· et supplere penitentia tempus inutiliter expēsum· Tercio q̄ homines regni inducat ad mutuam cōcordiam et caritatem· et laboret vt boni mores et iustitia laudabiliter teneantur; Et cōmunitas insolitis gravaminibus non oneretur Quarto q̄ obliviscatur malorū que in maritum suū commissa sunt propter eū· et nō accendatur ad vindictaz· quia ego suz ultor· et ego iudicabo pro ipa; Quinto q̄ filium suū nutriat cum divina caritate· constituendo ei consiliarios iustos non cupidos· et familiares pudicos et compositos et sapientes· a quibus addiscet timere eum· regere iuste· compati miseris· Fugere assentatores ⁊ adulatores sicut venenū· et consilia iustorū querere etiam pauperum et humilium respectorum; Sexto q̄ reponat consuetudinem pudorosam mulierum· in strictis vestibus et ostensione mamillarū et vnctionibus· et pluribus vanitatib⁹· qr omino sunt deo odiosa; Septimo q̄ habeat cōfessorem qui mundū relinquens plus diligat animas q̄ munera· qui nō dissimulat peccata nec arguere veretur· Et ei

in hijs que sunt salutis aie obediat sicut deo; Octauo sanctarū reginaꝝ vitas et mulierū attēdat ⁊ inqrat·⁊laboret qūo honor dei augeat; Nono q̄ sit rationabilis in donis suis·fugiēdo debita et laudes hoim·q; accepti⁹ est deo vel modicū vel nichil tribuere·q̄ debita ꝓtrahere et proximū suū defraudare. ¶ De coronatione noui regis·¶ Filius dei loquit·Magnū onus est esse regē ⁊ magn⁹ honor·sed maxim⁹ fructus·Cōdecet ergo regē esse maturū expertū prudentē et iustum et laboriosuz·et amatorē vtilitatis ꝓmoꝝ plusq̄ ꝓprie volūtatis·Deo antiq̄tus bñ regebāt regna.qñ talis eligebat in regez.q̄ ⁊ volut ⁊ scivit ⁊ potuit regere iuste·Nūc regna nō sunt regna·sed puerilia ⁊ deliramenta ⁊ latrocinia·q; sicut latro inqrit modos et tēpa· qūo insidiet vt obtineat lucra ne noteť·Sic nūc inquirūt reges adinuētiōes qūo generato eoꝝ eleuet·qūo pecunie imbursent·qūo subditi sapient onerent·q̄ et libentius faciūt iusticiā vt obtineāt bonū tempale·Sz nō diligūt iusticiā vt mercedē obtineant sempiternā Ideo sapiēs sapient dixit·¶ Ve regno cuius rex puer est·q̄ delicate viuēs ⁊ delicatos hñs assētatores·de ꝓfectu cōmunitatis nichil angustiat·Derū q; puer hic nō portabit iniq̄tatem pūs Ideo si ꝓficere voluerit et implere dignitatez nois regalis· obediat vbis meis que de cypro ꝓdixi· ⁊ nō imitet mores ꝓdecessoꝝ suoꝝ·deponatq; leuitates pueri et inducat viā regiā·habēdo assistentes tales q̄ timeāt, et q̄ nō plus diligūt mūera ei⁹·q̄ aiaz ⁊ honorē eius Qui odiūt adulationes·⁊ q̄ veritatem dicere ⁊ seq̄ ⁊ arguere nō formidāt Alioqui nec puer letabit in pop'o nec populus in electo.

Cum dña birgitta existens in yrl'm dubitaret vtz in mōasterio fratrū minoꝝ mōtis syon vel vtz in hospitali pegrinoꝝ staret in yrl'm ⁊ tūc in oꝛone apparuit ego maria dicens ei· q̄ in hospitali ꝓpt bonū exemplū alioꝝ.

¶ Capitulum·xvij.

Pater loquitur·In isto loco mōtis syon sunt duo genera hoim Alij diligūt deum toto corde Alij volūt habere deū·sed mūdus dulcior est eis q̄ deus·et ideo ne scandalizent boni·⁊ ne detur occasio tepidis· et futuris exemplū Ideo melius est residere in loco peregrinis deputato·filius enim meus prouidebit vobis de omnibus·sicut sibi placet.

Dña birgitta rogata in regno cypri a dña elionor regina dicti regni q̄ ipsa rogaret deū ꝓ filio suo rege·⁊ pro illo regno·trāsiuit tūc in yrl'm Et ibi quadā die illa existente in oꝛōe· xp̄s apparuit ei·et dixit ei ista cōsilia·q̄ debēt scribere dicto regi· et patruo suo ꝓncipi antiochie·et ꝓcepit ei q̄ scriberet ea illis quasi a se et non ex parte xp̄i.

¶ Capitulum·xviij.

Sponsa scribit regi Cypri et ꝓncipi antiochie A ꝓmū ꝓsilū est·q̄ qlibet vīm cū cōfessore suo purā ⁊ plenariā cōfessiōez faciat·de oibus q̄ cōmisit cōtra deū volūtatē·⁊ sic recipiatis bñdictū corpus dñi nostri ihesu xp̄i cū timore ⁊ caritate dei· Scōm cōsiliuz est q̄ ambo sitis uniti in vo amore·ita q̄ sitis cor vnū ad deuz et honorē eius·regēdo regnū ad dei honorem ⁊ subditorū vtilitatē; Dercīū consilū est q̄ ambo sitis uniti in vera caritate cū subditis vīs·indulgēdo ⁊ parcēdo solūmodo ꝓpt reuerentiā passiōis ⁊ mortis ihesu xp̄i·omibus q̄ consilio facto vl' fauore dederūt operā in morte ꝓis vīi regis petri·accipiendo illos toto corde in viam caritatē·adhoc vt deus in sua mia recipe vos digneť·acetiā vt ipse ad regendū regnū velit vos roborare ad sui honorē·Quartū consilium est·q̄ ex quo diuina ꝓuidētia vos cōstituit guberna

tores regni·adhibeatis omnez diligentiã quã poteritis in colloquẽdo·z efficaciť caritatiuo aio consulẽdo· oibus ꝑlatis tã ecclie q̃ religionũ·ꝙ omnis ipsi z eorũ subditi se corrigãt in oibus·in q̃bus a sancto statu pdecessoꝝ sanctoꝝ patrũ suorũ ꝓcessoꝝ·qũlibet ꝛnauerũt spũaliť vel tpaliter·z ad viuendũ pure in pristinũ statũ suoꝝ ꝓcessorũ celeriť se reducãt·vt status ipsorũ totaliter reformenť vt sic ipsi et eoꝝ subditi veraciter emendati·obtineãt amiciciã dei·et digni efficiant ad rogandũ deũ·ꝙ ipse dignetť statum vniuersalis ecclesie in sanctitate vtutũ mscõiter renouare· ¶ Quintuz cõsilium est·ꝙ ꝓpter illã caritatez magnã qua ꝛus dilexit anias vãs·vos veli tis diligere aias subditoꝝ vestroꝝ·Cõsulendo vño populo militari·ꝙ omnes q̃ in aliq̃ ꝛũ offenderãt·celeriter et hũiliter se corrigant·et omnes q̃ sunt sub obediẽtia romane ecclie·q̃ ad ãnos discretionis puenerũt·hũiliter cõfessiões exerceant·cum proximis q̃s offenderãt se recõcilient z ꝯcordiam faciãt·Reuerẽdumq̃ corpus xpi emendati accipiant· Post hec autẽ catholicã vitã ducãt·viuendo scz fideliter in matrimonio aut in viduitate·aut etiã i statu laudabili virginitatis.Quaq̃ illa q̃ sancta ecclia ꝑcipit obseruãdo familiares et domesticos et subditos z oẽs alios q̃s poterint·ad sic faciendũ suo bono exemplo aut vbo et ope caritatis visceribus inducendo· ac eos in talibus statibꝰ suis bonis ammonitiõibꝰ roborãdo ¶Et sciatis certissime ꝙ omnis q̃ in hijs noluerint obedire· in corpe z in aia dispendium patienť ¶ Sextũ cõsilium est ꝙ loquami cũ oibus ꝑlatis·ꝙ ipsi efficaciter z frequẽter ãmoneant oẽs clericos suos· scz rectores ecclesiaꝝ·q̃libet eorũ in parrochia sua inquirat diligenť·si aliq̃ prochianoꝝ sint·q̃ in aliquibꝰ peccatis publicis male viuẽdo ꝑsistant·et in ꝛi offensione et sancte mris ecclesie cõtemptuz· et q̃s taliter inuenerint in suis pctis publicis impudenť viuendo·eos efficaciter amonẽdo ꝑcaueãt ꝛe periculo aiaꝝ suaꝝ· et doceãt eos tales modos et spũalia remedia·ꝙ que se valeant z ꝛbeant humiliť emendare·Si vo aliqui in publicis pctis viuentium humiliť obedire nolue rint·tunc idẽ aiaꝝ rectores nõ differãt nunciare suis supioribꝰ z epis·vt taliuz abstinatoꝝ ꝓteruitas·per ꝑlatos censura ecclesiastica iuridice cõprimaťz corrigatur Si vo ꝓdicti epi z prelati ꝓpter ipsoꝝ pertinaciã et superbiã·aut ꝓpt eorũ tempalez potentiam·illos corrigere nequerint z punire· Tunc vobis dñis meis cõsulitur·ꝙ vĩa potẽti manu sitis cooperatores dictoꝝ dñoꝝ ꝑlatorũ· vt auxilio vño z fauore dicti peccatores indocti corrigaťz·et emendati misericordiam dei consequantur·

Reuelatio facta domine Birgitte in sancta ciuitate ihrlm super regno cypri et eius reformatione· quã transmisit ipsa dño regi et ꝓncipi antiochie ꝙ publicarent eã toti regno·et qz princeps predictus nõ prebebat fidẽ perfecte isti reuelationi·ideo dicta dña in reuersione sua ꝛe ihrlm publicauit eã in ciuitate famagusta octaua die octobris in pñtia dicti dñi regis et regine et dicti principis antiochie dicti regni z totius regalis consilij· ¶ Capitlm· pix·

QVontigit vni psone vigilanti· ¶ Et oõm vacanti·ꝙ cũ staret in extasi cõtemplatiõis suspesa·videbat se raptã esse in spiritu in vnuz palaciũ·qđ erat mcõprehensibilis magnitudinis z pulcritudis indicibilis· Videbaťz q̃s sibi ibus xps sedere inť sanctos suos in impiali sede maiestatis qui suum bñdictum os aperiẽs· proferebat hec vba q̃ inferiꝰ annotanť ¶Ego vere sum ipsa summa caritas· oia emñ que ab eterno fecerã ex caritate feci·et similiť oia que facio et in futurum faciã·totum

ex mea caritate ꝓcedit Maz caritas ita incõprehensibilis z intensa nũc in me ẽ· sicut erat in tpe passiõis mee·qñ ꝑ mortẽ meam ex nimia caritate liberaui ꝛe inferno oñs electos·q̃ hac redẽptione et liberatione digni erãt·qz si adhuc possibile esset·ꝙ ego totiẽs morerer q̃t sunt aie in inferno Ita ꝙ pro q̃libet eaz talẽ mortẽ iterũ sustinerẽ·q̃lem tũc pro omibus sustinui·adhuc corpꝰ meũ paratuz esset subire hec oia·cũ libenti volũtate et pfectissima caritate Sz vere iã impossibile est ꝙ corpꝰ meũ possit amplius mori·seu aliquã penã vel tribulationẽ pati· Et sic etiam impossibile est·ꝙ aliq̃ aia q̃ post mortẽ meã est vel fuerit in infernuz cõdempnata·inde vnq̃ amplius libereꝫ neqz fruet celesti gaudio q̃ fruũt sancti et electi mei·ex corpis mei glorifica vsione·sz sentient infernales penas in eterna morte·qz noluerunt frui bñficio mortis et passionis mee·neqz voluerunt seq̃ voluntatẽ meã dũ vixerũt in mũdo Ceterꝫ qz sup offensas michi fctãs nullꝰ est iudex nisi egoipse·et ꝓpt̃ hoc caritas mea quã hoibus sp ostendi·cõquerit coram iusticia mea·Ideo ad iusticiã ptinet sup hoc iudicare·scõm meaz voluntatẽ Abado ego conqueroz sup habitatores regni cypri·q̃si sup vnũ hominez Sz nõ cõqueroz ꝛe amicis meis ibidẽ habitantibus·q̃ me toto corde diligũt·z meã in oibus voluntatẽ sequunt Sed ad illos oẽs q̃si ad vnã pson̄ ꝙquerẽdo loquor· q̃ me cõtemnunt z mee voluntati sp obsistunt·michiqz pmaxie aduersant· et ideo circo nũc incipio loqui oibus eis tanq̃ vm O populo cypri michi aduersarie· ausculta et attende diligent q̃ dico tibi Ego te dilexi sicut pr̃ vnicũ filiũ suum· quẽ ad omnez honorem voluit exaltare Ego disposui tibi terraz in q̃ abundant posses hꝫe omia necessaria·ad sustentationẽ corpis tui· Ego misi tibi spũssancti calorẽ z lumẽ·vt intelligeres rectã fidẽ ꝓpianã Cui tu fideliter te obligasti· et sacris statutis ac obedientie sancte ecclie hũilit̃ subiugasti Q Ego etiã locaui te in loco q̃ bñ decẽs esset fideli seruitori· videlicet int̃ inimicos meos·vt pro tuis laboribus terrenis z corpali certamine ꝑlioꝛ·obtineres i regno meo celesti ꝑcioſiorẽ coronã Ego q̃z portaui te diu i corde meo id est in caritate deitatis mee·z custodiui te sicut pupillã oculi·in oibus aduersitatibꝰ et tribulationibꝰ tuis Et q̃diu tu precepta mea seruasti· et obedientiã et statuta sancte ecclesie fideliter custodisti·tũc certissime q̃si infinite anie regni cypri pueneruntad regnũ meũ celeste·eterna gloria mecũ phenniter frui ture·Sz quia tu iam facis tuã ꝓpriã voluntatẽ·z oia illa que delectãt corꝛ tuũ· Non timẽs me q̃ iudex tuus sum·nec diligens me q̃ creatoꝛ tuꝰ sum·q̃ etiã te redemi durissima morte mea·et me ex ore tuo expunsti sicut rẽ fetidã et insipidã·et qz etiam inclusisti dyabolũ simul cũ ania tua in camera cordis tui Ade q̃z inde expulisti tanq̃ furẽ z latronẽ Neqz magis erubescis in cõspectu meo peccaee·q̃ irrationalia animalia in cõmixtione sua z Idcirco digna iusticia est et iustum iudiciuz·ꝙ tu ꝛe celo expellaris ab amicis meis·et colloceris perpetuo in inferno in medio inimicoꝛ meoꝛ· O Et hoc indubitant scias·ꝙ pater meus q̃ est in me et ego in eo et spũssanctus in nobis ambobus·ipse est michi testis q̃ nũq̃ nisi veritas exiuit ꝛe ore meo·ꝓpter qd̃ veraciter scias· ꝙ quicunqz ita dispositus fuerit sicut tu modo es z se emẽdare noluerit·ipsius ania ibit eandẽ viã quã lucifer iuit ꝓpt̃ superbiã suã·z iudas q̃ me vendidit ꝓpter cupiditatẽ suã· z zambri quẽ phinees interfecit ꝓpter luxuriã suã Ille quidẽ peccant cũ muliere cõtra ꝑceptum meũ Ideo post mortẽ suaz ania eius damnata fuit ad infernũ· Proptẽa populi cypri annũcio tibi·ꝙ si tu nolueris te corrigere et emendare·tũc ego generationem et progeniẽ tuam ita ꝛebo

in regno cypri·q nec pauꝑi parcaꝫ per
sone nec vivit·ita etiam ꝛelebo eandeꝫ
generationē tuam·q in breui tempe ita
labetur memoria tua a cordibus homi-
nū·ac si nunq̄ fuissetis nati in hoc mūdo
·Postea aūt placet michi plātare novas
plantas in hoc regno cypri· que precep
ta mea perficient et toto corde me dilu-
gent & Sed tamē sciatis ꝓ certo·
q quicūq̄ vestrū voluerit se corrigere
et emēdare ꝛ ad me cū hūilitate rever-
ti·ego ei gaudenꝫ occurram vt pius pa
stor·leuando ipm sup humeros meos·et
ad oues meas ꝓsonaliter eū reportando
·Per humeros em meos hoc intelligo·
q beneficio passionis ꝛ mortis mee quā
corpore et humeris meis sustinui·qui se
emendauerit ꝓticeps erit·et ꝓceptuꝰ
mecū eternā consolationē in regno ce
lor·Noueritis etiam certissime·q vos
inimici mei i dicto regno habitātes· nō
eratis digni vt talis visio seu mea divi-
na revelatio vobis mitteret·Sꝫ aliqui
amici mei in eodē regno existentes·qui
michi fideliter seruiunt et me toto corꝛe
diligunt·laboribꝰ suis et ꝑcibꝰ lacrimo-
sis inclinauerunt me adhoc·vt facerem
vos intelligere ꝓ istam meā revelatiōꝫ
graue vestraꝫ periculū animarū·Quia
aliquibus dictoꝫ amicorū meoꝫ ibideꝫ
a me diuinitus monstratū fuit· q̄ innūe
rabiles anie ꝛe dicto regno cypri a cele
sti gloria excludunt· et ad gehennalem
mortem eternaliter cōdemnantur Ista
aūt supradicta ꝟba loquor ego ad illos
xp̄ianos latinos·obedientie romane ec
clesie subiectos·q michi in baptismo re-
ctam fidem romanā catholicam ꝛeuoue
runt· et per opera michi cōtraria a me
totaliter recesserunt· ℞. Greci au
tem q sciūt q oēs xp̄ianos tenere opor
tet vnā tantū fidem xp̄ianā catholicam·
et vni tantūmodo subesse ecclesie scilicꝫ
romane Vnūq̄ solum vicariuꝫ meū ge
neralem in mūdo·videlicꝫ romanū sum
mū pontificem supra se spūalem habere
pastorem· et tamē nolūt se eidē ecclesie
romane ꝛ vicario meo spūaliter subiꝯce
re ꝛ hūiliter subiugare·ꝓpter eoꝝ perti
nacem superbiā·et ꝓpter cupiditatē. vl'
propter carnis petulantiaꝫ·sive ꝓp̄ ali
quod aliud·qō ad mundum pertinet·in-
digni sunt post mortem veniā a me ꝛ mi
sericordiā obtinere·Alij vero greci qui
ꝛsideranter vellent·sed scire nō possūt
fidē catholicam romanā·et tamen si sci
rent ꝛ possent eā ꝛuote et libenter reci
perent·et romane eccl'ie se humiliꝫ sub
iugarent·et nichilominus scām ipoꝝ
pscientias in statu et fide sua in qua sūt·
abstinent a peccādo et pie viuūt· Istis
talibus post ipsoꝝ mortem in supplicijs
mia mea ꝛbeꝫ·qñ ipsi ad iudiciū meum
vocati fuerint Sciāt etiā greci q eoꝝ
imperiū et regna sive ꝛmina·nūq̄ stabūt
secura neq̄ in pace trāquilla·sed inimi
cis suis semp subiecti erūt· a quibus sp
sustinebunt grauissima damna et mise-
rias diuturnas·donec ipi cum vera hūili
tate ꝛ caritate ecclie ꝛ fidei romane se
ꝛuote subiecerit·eiusdē ecclie sacris cō
stitutionibus ꝛ ritibus se totaliter con
formāꝫ·Dijs aūt sic visis et auditis in
spū vt prefertur·dicta visio disparuit·ꝛ
remansit in oratione dicta persona nō mo
dico pauore et admiratione suspensa·

En regno cypri quidā frater minor rogauit dictā dñam q ipa cōsuleret ei quid ꝛberet facere sup aliquibus dubijs sue conscientie· specialiꝫ sup obseruātia regule ordinis sui Que quidem dña cū staret quadā die orando in sancta ciuitate ihrl'm pro fratre supra dicto·xp̄s apparuit ei et alloquebaꝫ eaꝫ dicens multa ꝛ ordine minoꝝ ꝛ in fine cōminatur omnes religiosos proprietarios eterna morte·

ℂ Capitulum·xx.

Infinita gratiarūactio ꝛ humile seruitiuꝫ· ℞ Laus atq̄ honor sit ꝛo in sua potē

tia et maiestate eterna· qui est vnus ⁊ trin tribus personis· Cuius immense bonitati placuit· vt sua dignissima humanitas ad vnam personā in oratione existentem loqueretur dicens sic; Audi tu cui datus est audire spiritualiter ⁊ videre· et diligenter tene in memoria tua hec verba mea Homo quidā erat frāciscus nomine· qui dū se conuertit a mundana superbia et cupiditate· et a carnis vicioſa ⁊lectatione ad spiritualē vitam penitentie et perfectionis· tunc obtinuit verā contritionē oim peccatorū suorū· ⁊ perfectam voluntatē se emendandi dicens Michil est in hoc mūdo· quod nō volo libenter dimittere propter amorē et honorem dñi mei ihesu xpi· michil est etiam tam durum in hac vita· quod nō volo grauanter sustinere propter eius caritatem· faciendo propter eius honorē omia que ego potero iuxta meas vires corporis et anime· et oīes alios quoscunq; potero volo ad hoc inducere ⁊ roborare· vt deum super omia diligant toto corde ¶ Istius franciſci regula quam ipe incepit· non fuit dictata et composita ab ipius hūano intellectu et prudentia· sed a me scōm voluntatē meam· Quodlibet enim verbū quod in ea scriptū est· a spiritu meo sunt sibi aspiratū· et postea ipse alijs regulā illā protulit et porrexit Ita etiā oīs alie regle quas amici mei inceperunt· et ipi personaliter tenuerunt et seruauerūt· alioſq; eas efficaciter docuerunt et porrexerunt· non fuerūt dictate et composite ab ipsorum intellectu ⁊ humana sapientia· sed aspiratione eiusdem spiritussancti· Istius franciſci fratres q minores dicuntur· tenuerūt et bene seruauerunt illam regulā eius per aliquos annos· et valde spiritualiter et deuote scōm omnē meam voluntatem· de quo dyabolus hostis antiquus magnam inuidiam et turbationē habuit· ex eo q dictos fratres temptationibus ⁊ fraudibus suis ⁊uincere nō valebat ¶ Que

fuit igitur dyabolus diligenter vbi posset vnū hominē inuenire· in quo suū malignū spiritum cum ipius hominis voluntate posset cōmiscere· Qui tandem vnū clericum inuenit sic intra se cogitantem· Ego libenter vellē esse in tali statu· vbi possem habere mundi honorē et corporis mei ⁊lectationem· et vbi possem tantam pecuniā cōgregare· q michil deficeret michi ⁊ omibus que ad necessitatem et ⁊lectationē meā ptinerent Ego igitē intrare volo ordinē franciſci· et fingam me valde humilē et obedientē· Et sic cū ista intentione ⁊ voluntate prefatus clericus intrauit dictum ordinem· statimq; dyaboli intrauit in cor eius· et sic dictus clericus factus est frater in dicto ordine Considerauit autem dyabolus talit intra se· sicut franciſcus vult multos trahere ⁊ mūdo cū sua hūili obediētia· ad recipiendum magna premia in celo· Ita iste frater meus qui aduersarius nominabitur· ex eo q franciſci regule aduersarius erit· multos de ordine franciſci trahet de humilitate ad superbiam· de rationabili paupertate ad cupiditatem· ⁊ vera obedientia ad faciendum propriā voluntatem· et ad sequendum corporis delectationem· ¶ Frater aduersarius autem predictus cum intrauit ordinem franciſci· statim cepit sic intra se cogitare ex dyabolico instinctu Ego me ostendam ita humilem et obedientem· q omnes me reputabūt sanctū· Quando alij ieiunant et silentium tenent· tūc ego cū specialibus socijs contrarium faciā· videlicet comedendo et bibendo et loquēdo ita occulte· q nullus aliquis hoc sciat nec intelligat· Ego etiam scōm dictā regulam non possum licite pecuniā tangere· neq; aurum vel argentum possidere· et ideo aliquē specialem amicū habere volo· qui pecuniā ⁊ aurum meū teneat secrete secum ex parte mea· vt illa pecunia vtar ego ad voluntatem meam; Ego etiam addiscere volo artes libera

les et scientiam ad hoc· vt ex illa hono
rem et dignitatē aliquā habere valeam
in ordine·habendo equos ⁊ vasa argen
tea et pulcras vestes ac p̄ciosa ornamē
ta·et si aliquis p̄o istis me arguerit re-
spondebo ei·q̄ hoc facio propter hono
rem ordinis mei·Si etiā ego adhuc tā
tum laborare et facere possem q̄ fierez
episcop⁹;tūc vere felix et beatus essez
p̄o tali vita qualez tūc ducere possem·
quia tunc ego essem in p̄opria libertate
mea·et haberem omnez ꝛlectationem
corporis mei ℭ Audi modo tu q̄d
dyabolus fecerat in p̄dicto ordine frā
cisci·Nam vere ita est· q̄ plures sunt il-
li fratres in mundo·qui tenent aut ope
re aut voluntate et desiderio regulaz p̄
dictam·quā dyabolus docuit fratrē ad
uersariū·q̄ illi qui seruant regulam illā
quam egoipse edocui fratrem franciscū
Scias tamen·q̄ q̄uis isti fratres scilicz
franciscī et fratris aduersarij commixti
sunt q̄diu viuunt in mundo;Attamen
ego sepabo eos post mortez quia iuxt
eorum sum·et iudicabo fratres regule
franciscī ad permanendum mecū·simul
cum francisco in eterno gaudio Illi au
tem qui sunt de regula fratris aduersa
rij·iudicabūtur ad penas eternales in
profundo inferni·si ante mortem se no-
luerint corrigere et humiliter emēdare
Nec est mirandum ꝛ hoc· quia illi qui
deberent mundans hominibus dare hu-
militatis et sanctitatis exempla·ipsi pre
bent eis exempla vilia et ribaldica cum
sua cupiditate et superbia ℜ Et ideo
certissime sciant dicti fratres·q̄ tam ip
si q̄ ceteri religiosi quibus regula p̄hi
bet habere proprium· et tamen habent
aliquod proprium contra regulā suam;
volentes per hoc me placare q̄ inde ali
quā partē michi conferunt·eorum mūe-
ra abhominabilia sunt michi et exosa.nec
aliqua remuneratione bona sunt digna
Magis enī michi gratū ⁊ placitū est·q̄
paupt̄atē btām q̄ p̄fessi sunt scām regu
las suas diligent obseruent· q̄ q̄ totuz
aurū et argentum·ac etiā omia metella
que in mūdo sunt·michi p̄sentarēt; Sci
as etiam tu que v̄ba mea audis· q̄ non
fuisset tibi licitū istam prefatam visionē
scire·nisi propter vnū bonum seruū me
um·qui ex toto corde suo p̄o illo fratre
minore sinceriter me rogauit·qui desidē
rabat eidez fratri p̄sulere aliqua cōsilia
vtilia sue anie·ex diuina caritate; Hīs
autem visis ⁊ auditis hec visio disp̄uit·

Visio quā habuit do-

mina Birgitta in bethleem vbi virgo
maria ostendit ei totū modū sui partus
qualiter ipa peperit glorioſuz filiū suū si
cut ipa virgo promiserat eidē dmie bir
gitte in roma anteq̄ iret ad bethleem p
quindecim annos vt patet in primo ca-
pitulo istius vltimi libri·

℄ Capitulū.xxj·

Q Vum essez ad p̄sepe domini in
bethleem· ℜ Vidi quan
dam v̄ginē pregnantem pul-
cerrimā valde·indutam albo mantello
et subtili tunica· per quā abextra eius
carnes virgineas clare cernebā· Cuiꝰ
vterus plenus et multū tumidus erat·
quia iam parata erat ad pariendū Eum
qua senex quidā honestissimus erat·et
secū habebant ambo vnū bouem et asi
num·Qui cum intrassent speluncā·se-
nex ille ligatis boue et asino ad p̄sepe
exiunt extra·et portauit ad virginē can
delam accensam fixitq̄ eā in muro·⁊ ex
iunt extra ne partui personaliter interes-
set·Virgo igit̄ illa tunc discalciauit cal
ciamenta pedum suorū·et discooperuit
mantellum albū quo operiebatur· amo
nitq̄ velū de capite suo et iuxta se repo
suit ea·remanens in sola tunica· capil-
lis pulcerrimis quasi ꝛ auro extētis su
per spatulas;Que tunc duos pannicu
los linneos ⁊ duos laneos mūdissimos
et subtiles extraxit· quos secum porta-
bat ad muoluendū nasciturū infantē·et

duos alios paruulos lineos ad coope-
riendū et ligandum caput illius· ipsosq̄
posuit iuxta se vt eis vteretur tempore
debito ℬ Cumq̄ hec omia sic para
ta essent·tunc virgo genuflexa est cum
magna reuerentia ponens se ad oratio
nem·et dorsum versus presepe tenebat·
faciem vero ad celum leuatam versus
orientez Erectis igitur manibus ⁊ ocu
lis in celuz intentis·stabat quasi in exta
si cōtemplationis suspensa·inebriata di
uina dulcedine Et ea sic in oratione stā
te·vidi tunc ego moueri iacentē in vte-
ro eius·et illico in momēto et ictu ocu-
li peperit filium·a quo tanta lux ineffa-
bilis et splendor exibat·q̄ sol nō esset ei
comparabilis·neq̄ candela illa quā po
suerat senex quoquo modo lumen red-
debat·quia splendor ille diuinus splendo
rem materialem candele totaliter adni
chilauerat·et tam subitus et momenta-
neus erat ille modus pariēdi· q̄ ego nō
poteram aduertere nec discernere quō
vel in quo membro pariebat⁊ Eleuntā
statim vidi illum glorioſum infantem ia
centem in terra nudū et nitidissimū Cu
ius carnes mundissime erant ab omi sor
de et immundicia⁊ Elidi etiam pellez se
cundinam iacentē prope eum inuolutaz
et valde nitidam Audiui etiam tūc can
tus angelorz mirabilis suauitatis et ma
gne dulcedinis·Et statim venter virgi
nis qui ante partū tumidissimus erat re
traxit se·et videbatur tunc corpus eius
mirabilis pulcritudinis et delicatū· ℬ
Cum igitur virgo sensit se iaz peperisse·
statim inclinato capite et iunctis mani
bus cū magna honestate et reuerentia·
adorauit puerum et dixit illi·Bene ve-
neris deus meus dominus meꝰ ⁊ filius
meus·et tunc puer plorans et quasi tre
mens pre frigore et duricia pauimenti
vbi iacebat·voluebat se paululum ⁊ ex
tendebat membra·querens inuenire re
frigeriū ⁊ matris fauorē·quem tunc ma
ter suscepit in manibus ⁊ strinxit eū ad
pectus suū·et cum mapilla et pectore ea
lefaciebat eum cum magna leticia·⁊ te
nera compassione materna⁊ Que tunc
sedens in terra posuit filium suū in gre-
mio·et recepit cuz digitis subtiliter vm
bilicum eius·qui statim abscisus est·nec
inde aliquis liquor aut sanguis exiuit⁊
Et statim cepit eum diligenter inuolue
re·Primo in panniculis lineis et postea
in laneis·⁊ stringens corpusculū tybias
et brachia eiꝰ cū fascia·que suta erat i q̄-
tuor partibus superioris pānuli lanei
Postea vero inuoluit ligando in capite
pueri·illos duos panniculos lineos q̄s
ad hoc patos habebat· ℗ Hijs igi-
tur completis intrauit senex·et proster-
nens se ad terram genibus flexis·adorā
do eum plorabat pre gaudio·Nec tunc
in partu virgo illa imutabat colore vel
infirmitate·nec in ea fecit fortitudo ali
qua corporalis sicut in alijs mulieribus
parientibus fieri solet·nisi q̄ venter eiꝰ
tumidus retraxit se ad priorem statum·
in quo erat anteq̄ puerum conciperet⁊
Tunc autem surrexit illa habens puerū
in vlnis suis·et simul ambo scilicet ipa ⁊
ioseph posuerunt eū in presepio·⁊ flexis
genibus adorabant eum cuz gaudio im
menso et leticia·

Reuelatio in bethleez ad presepe domi sup eadez materia qua supra· Capitulū·xxij·

Postea iterum in eodez loco
apparuit michi virgo maria
dicens·Filia mea dū est q̄ p
miseram tibi in roma·q̄ ostenderem tibi
hic in bethleem modū partus mei·Et li
cet aliquid ostendi tibi in neapoli super
hoc scilicet qualiter stabam quando pe
peri filiū meum·tamen scias certissime·
q̄ ego sic steti et tali modo peperi sicut
nunc vidistis flexis genibus orando so-
la in stabulo·peperi enī eū cuz tanta ex
ultatione et leticia anime·q̄ nō sensi ali-
quod grauamē quando ipe exibat ꝛ cor

pore meo ·nec dolorem aliquē·Sed statim inuolui eū panniculis mūdis· quos dū antea preparauerā; Que quando vidit ioseph miratus est cū magno gaudio et leticia·ex eo q̄ sic sine adiutorio peperā·verū q̄ magna multitudo gentiū in bethleem circa ꝺscriptionez occupata erat; Ideo tantū ipi attendebant ad illud·q̄ non poterant int̄ eos mirabilia ꝺi diulgari·Et ideo scias veraciter·q̄ quis homies scōm humanū sensum conā tur asserere·q̄ filius meus nascebaꝫ per modū communez·Veritas tamē est et absq; aliquo dubio·q̄ ipe natus est sicut ego alias dixi tibi et sicut tu nūc vidisti·

Fuit ad presepe dñi mi hec reuelatō facta eidē dñie in bethleem qualiter pastores venerūt ad presepe ad adorandum xp̄m natum·

¶ Capitulū·xxiij;

Idi etiā i eodē loco dū virgo maria et ioseph starēt puerū adorando in presipio·q̄ tunc pastores et custodientes gregē venerūt·vt viderent et adorarent infantē Quez cū vidissent prius voluerūt inquirere vtrum masculus vl femina esset·ex eo q̄ angeli eis annūciauerant q̄ saluator mūdi natus erat·7 nō saluatrix dixerant Tunc igitur virgo mater eis ostēdit naturam et sexum masculinuz infantis·quem ipi statim adorauerūt cū magna reuerentia 7 gaudio·7 postea reuersi sunt laudantes et glorificantes deuz· in omib⁹ hijs que audierant 7 viderāt

Hanc reuelationē habuit sponsa in Bethleem in capella vbi xp̄s natus est in qua vgo maria narrat ei qualiter tres magi reges adorauerūt xp̄m filiū eius. ¶ Capl'm·xxiiij·

Dixit etiā michi eadē mat dominī·filia mea scias·q̄ quā tres reges magi venerūt in stabulū ad adorandū filiū meū Bene ego antea prescieba eoz aduentum·Et quando intrauerunt et adorauerūt eū· exultauit tūc filius meus· et pre gaudio habebat tunc facie hylariorez·Ego etiā nimis gaudebā et letabar·mirabili gaudio exultatiōis in mente mea Attendēs ad verba eoruz et actus· conseruans ea et conferens in corde meo·

Mater dei loquēs dñe Birgitte narrat ei aliqua de humilitate sua·et filij sui dicens·q̄ sicut humiles fuerunt filius su⁹ et ipa tunc erāt in mūdo ita et nūc humiles sunt·licz sint in celo·

¶ Capitulū·xxv·

Mater dei loquitur· Facies humilitas est nūc in filio meo in potentia deitatis sue·sicut tunc fuit quando reclinabatur in presepio·qui iacens inter duo animalia·licet omia sciret scōm deitatē·nichil tamen loquebaꝫ scōm humanitatez Sic etiā nūc sedens ad dexterā patris· audit omēs loquētes ad eum cū caritate·7 respōdet p infusiones sancti spūs· quibusdā verbis 7 cogitatiōib⁹·quibusdaz quasi ore ad os loquēꝫ sicut ei placz Simlit ego que suz maꝫ eius·ita hūilis sum nunc in corpe meo·qō est sup cia q̄ creata sunt exaltatū,sicut tūc fui qñ ioseph despōsata erā Ierūtē p certissimo scire debes q̄ ioseph anteq̄ despōsauit me intellexit in spū sancto me vouisse virginitatem meaz deo·immaculatamq; esse cogitatiōe verbo et opere; Qui ea intētione despōsauit me vt seruiret michi·habendo me pro domina sua non pro vxore; Ego etiam in spiritusancto sciui certissime·q̄ virginitas mea perpetue permaneret illesa·licet ex occulta dispensatione dei viro desponsabar B Sed postq̄ psensi nūcio dei·ioseph vidēs vterū meū spūssancti vtute intumescere·expauit vehemēt·nō suspicat⁹ cōtra me aliquid simstrū·sed recordatus dicta p phetarū prenunciantū filium dei nasciturum de virgine reputabat se indignū

tali seruire matri·donec angel⁹ in somnis precepit sibi non timere·sed cum caritate michi ministrare· Deinde vo ego et ioseph nichil reseruauim⁹ nobis· nisi necessaria vite ad honorem dei·reliqua dimisimus propter amorē ꝛ Instā te vo hora natiuitatis filij mei quā ego optime prescui·veni scōm prescientiam ꝛ in bethleem·ꝛferens mecū mundissimā vestē seu panniculos pro filio meo q̄ bus nemo vnq̄ usus fuerat ante· In q̄ bus primo inuolui illuz qui natus est ex me cū omni puritate·et licet ab eterno premisa sum sedere in sublimissima sede ꝛ honore·super oīes creaturas et super oīs homies·nichilominus tamē ex humilitate mea· nō ꝛdignabar pare et ministrare ea que erāt necessaria ioseph et michūpi·Similiter et filius meus subditus erat ioseph atq̄ michi· Sicut ergo hūilis fui in mūdo cognita soli ꝛo et ioseph·sic etiā nūc suz humilis sedēs in sublimissimo throno·pata p̄sentare ꝛo· omniū orationes rationabiles·Sed aliquibus respondeo per infusiones diuinas aliquibus autem loquor secretius sicut beneplacitum est ꝛo·

Cū dña Birgitta vellet ꝛ ihrl'm iā redire ad romā iuit in die natiuitatis v̄ginis marie·ad visitandū sepulcr̄ eius ꝛ alia sanctuaria q̄ sunt ibi ꝑ ciuitatē ihrl'm cui oranti ad dictū sepulcrū apparuit eadē v̄go certificās eā ꝛ tpe mortis ꝛ assūptōnis sue testificās illud esse propie sepulcrū suū·

¶ Capitulū·xxvj·

Cum essē in valle iosaphat ad sepulcr̄ gl'ose v̄ginis orans· appuit michi eadē v̄go chorus cans splendꝛe nimio dicēs Attēꝛ filia Ego postq̄ filius me⁹ ascēdit ad celos vixi in mūdo p̄ quindecim annos·et tanto tpe plus. quantū est ꝛ festo ascensionis eiusdem filij mei vsq̄ ad mortez meam·Et tunc mortua iacui in isto sepulcro per quindecim dies ꝛ Deinde fui assumpta in celum cum infinito honore ꝛ gaudio· Uestes autem mee cum quib⁹ fui sepulta·tunc remanserunt in isto sepulcro ꝛ Et ego fui tunc induta talibus vestibus·qualibus indutus est filius meus et dominus meus ihūs xps· ¶ Item scias q̄ nullū corp⁹ humanū in celo est nisi corp⁹ gloriosuz filij mei et corp⁹ meum·Vos igit̄ iā recedite ad terras xp̄ia norū·vitas vras semp in melius emēdate·et cum summa custodia et attentione ꝛ cetero vivite·ex quo iaz visitastis ista loca sancta·vbi filius meus ꝛ ego viri⁹ corpaliter ꝛ mortui ꝛ sepulti fuim⁹.

Quādo dña Birgitta in reuersiōe ꝛ ihrl'm trāsiuit p̄ ciuitatez neapolim req̄sita p̄ dominā reginā et archiepiscopū dicte ciuitatis orauit deum pro habitatoribus eiusdē ciuitatis· ꝛ xps loquēs ei redarguit habitatores predictos ꝛ pluribus pctis·ostendēs eis modū q̄ se recōsilient cū eo pctōres p̄mittens eis miam si se recōsiliauerint ꝛ emendauerint·cōminat̄ etiā eis cū seueritate iusticie·si se nō correxerint ꝛ in pctō p̄seuerauerint·Quā reuelationē ipa dña birgitta publicauit i p̄ntia dicti dñi bernardi archiep̄i·ꝛ triū magistroz in theologia·ꝛ duoz doctoz in iure canonico et ciuili ꝛ aliquoz militū ꝛ ciuiū dicte ciuitatis. ¶ Capitulū·xxvij·

Dum p̄sone in oꝛone vigilāti ꝛ p̄templationi vacāti· dū staret in raptu elevatiōis mentalis·appuit ibs xps sic ei dicens· Audi tu cui datum est audire ꝛ videre spūalia ꝛ attēꝛ diligent̄·ꝛ in mente tua teue ea q̄ mō audies·q̄ tu ex p̄te mea annūciabis gētib⁹·nō loq̄ris ea p̄ acq̄rendo tibi honorē aut hūanā laudē·nec etiā ea fileas ꝓpter aliquem timorez humani improperij et contemptus·quia nō propter te tantū·sed etiam ꝓpter p̄ces amicoz meoru hec tibi ostendunt̄· q̄ modo

es audituraꝫ Nam aliqui electi amici mei ciuitatis neapolitane·multis annis rogauerunt me ex toto corde suo precibus et laboribus suis·pro inimicis meis in eadem ciuitate habitantibus· vt ego aliquā gratiā ostenderē eis· per quā ipi a peccatis et abusionibus suis possent retrahi·et salubriter reuocari· ¶Quoruꝫ precibus inclinatus do tibi nūc hec verba mea·et ideo tu diligenter audi q̄ loquor tibi· ¶ Ego sum creator omniū et dominus·iam super dyabolos q̄ super omnes angelos·et nullus effugiet iudicium meū· ℬ Dyabolus demqꝫ tripliciter peccauit ꝓtra me·superbia scilicet inuidia ꝛ arrogantia·id est amore ꝓprie voluntatis· Tantum quippe superbiuit ipe·q̄ volui esse sup me dominus· et vt ego essez subiectus sibi·Inuidebat quoqꝫ michi intantum·q̄ si possibile foret libenter occidisset me·vt ipe esset dominus et sederet in throno meo; Tantum etiam cara fuit ei sua voluntas propria·q̄ nichil curabat de voluntate mea dum tamen ipe posset perficere voluntatem suam·propter quod ipe cecidit de celo et de angelo factus est dyabolus· in profundo inferni ¶Post hec autez ego videns maliciam eius et magnā inuidiā quā ipe habebat contra hominē·Ostendi voluntatem meam et dedi mandata mea hominibus·vt ipi facientes ea possent placere michi·ꝛ displicere dyabolo Deinde propter caritatem quā ego habeo ad homines·veni in mundum et assumpsi carnem ex virgine· Docui etiam eos personaliter veram viā salutis opere et sermone·et vt perfectaz caritatē ꝛ amorem eis ostenderem·aperui eis celū meo proprio sanguine· ℭ Sed quid faciunt michi nunc illi homines qui sunt inimici mei? Vere ipi contemnunt precepta mea·eijciunt me de cordibus suis tamq̄ virus abhominabile Expuūt etiaꝫ me de ore ipsorum velut rem putridam· et abhorrēt me videre quasi leprosū pessime feterem·Dyabolum vero et eius opera amplectuntur toto suo affectu et opere·hunc enim introducunt in cordibus suis·faciendo delectabiliter et gratanter eius voluntatem·et sequendo eius immissiones malignas Ideo iusto iudicio meo remunerabuntur in inferno cum dyabolo eternaliter sine fine·Naz pro superbia quā exercent·habebunt cōfusionem et eternum pudorem Intantū q̄ angeli ꝛ dęmones ex eis dicent·impleti sunt confusione vsqꝫ ad summuz; Pro cupiditate vero ipsorum insatiabili quilibet dyabolus inferni replebit eos suo veneno mortifero·intantuz q̄ in animabus eorum nullus vacuus locus remanebit·q̄ nō sit dyabolico veneno repletus; Pro luxuria vero qua ardent sicut animalia insensata· nunq̄ admittentur ad videndum faciem meam· sed separabuntur a me·et privabuntur etiā sua voluptate inordinata· ℭ Ceterum scias·q̄ sicut omnia peccata mortalia grauissima sunt; Ita etiam peccatum veniale·si homo delectatur in eo cum volūtate perseverandi·efficit̄ mortale; Propterea noueris q̄ duo peccata exercentur que ego nomino tibi modo· que trahunt secum alia peccata que omnia videntur quasi venialia; Sed quia gētes delectantur in eis cum voluntate perseverandi·ideo efficiuntur mortalia·Et multa alia peccata abhominabilia committunt gentes in ciuitate neapoli· que nolo tibi nominare; Primū de duobus peccatis est· q̄ facies humane rationalis creature depinguntur diversis coloribus·quibus colorantur ymagines insensibiles et statue ydolorum· vt videātur ab alijs pulciores q̄ ego feci eas; Secundum peccatū est·q̄ per inhonestas formas vestimentorū quibus gētes vtunt̄·corpa hominū ꝛ mulierū ex formātur a statu suo·et hoc gentes faciūt propter superbiam·et vt videantur pulciores et lasciuiores in corporibus suis·q̄

ego deus creaui eos·et vt etiam sic vi-
dentes·citius prouocent et inflammen
tur ad carnalem cōcupiscentiam· ℭ
Ideo certissime scias·q̄ quotiens tin
unt facies suas colore fubio et extraneo
totiens diminuit eis infusio aliqua sanc
ti spiritus·7 dyabolus magis appropin
quat eis. quotiens vero ornant se vesti-
bus indecentibus 7 inordinatis et tali-
ter deformant sua corpora· totiēs orna
tus anie diminuit· et dyaboli potestas
augmentat·O inimici mei qui talia fa-
citis·et alia peccata mee volūtati con-
traria effronte committitis Quare ne
gleristis passionē meam·et non attendi
tis in cordibus vestris·quō ego nudus
steti ad columnā ligat⁹·duris flagellis
crudeliter verberatus·Quomodo nu-
dus stabam et clamabā in cruce·reple-
tus vulneri⁹ 7 vestitus sanguie· et q̄n
vos tpingitis 7 vngitis facies vestras
Cur non aspicitis ad faciem meā quali
ter sanguine repleta sunt? Nec etiam at-
enditis ad oculos meos. quomodo ca
ligauerunt et operiebantur sanguine et
lacrimis·7 palpebre mee colore liuido7
Quare adhuc nō aspicitis ad os meuz
aures q̄ et barbam non intuimini qua
liter erant tcolorata et intincta sangui
ne·nō respicitis reliqua mēbra mea· di
versis penis immaniter sauciata Et q̄li
ter luridus et mortuus in cruce pepen-
di propter vos·7 ibi ab omibus trisus
et abiectus despiciebar·ad hoc vt ex ta
li recordatione et attenta memoria me
tū vestrū diligeretis·et sic dyaboli la-
queos effugeretis·quibus estis horribi
liter colligati· Ceruntī hec oia in ocu
lis et cordib⁹ vīs oblita 7 neglecta sūt
H Ideo facitis sicut meretrices·dili
gentes voluptatē 7 tlectationē carnis
non autem prolem Cum eīm sentiunt in
fantem viuī in vtero suo·statim procu-
rant abortiuū herbis et alijs rebus·ne
careant carnali voluptate et continua
tlectatione pessima· vt sic semp vacēt
luxurie et fetiæ cōmixtiōi carnali·Sic
facitis et vos Nam ego tus creator et
redemptor vester·omnes visito gratia
mea pulsando scilicet ad corda vestra·
quia oīes diligo Sed cum vos aliquā
pulsationez infusionis scilicet spūs mei·
in corde vestro seu ꝓpunctionē sentitis·
vel audiendo verba mea·aliquā bonaz
voluntatem concipitis· et statim quasi
abortiuū spūaliter ꝓcuratis·excusando
videlicet peccata vestra et tlectando
vos in ipis. ac etiam volendo in ipsis
damnabiliter perseuerare Ideirco dya
boli facitis voluntatem· includendo ip
sum in cordib⁹ vestris·et me sic cōtem
ptibiliter expellendo· Propter qō vos
sine me estis et ego non sum vobiscum·
et in me non estis sed in dyabolo·quia
eius voluntati et suggestionibus obedi
tis· ℭ Igitur quia iam diri iudicū
dicam et nunc misericordiam meā7 Mi
sericordia autem mea hec est· videlicet
q̄ nullus ipsorum inimicorum meorum
tantus et tam magnus peccator est·q̄
ei negetur misericordia mea·si eaz petie
rit humili et perfecto corde·Propterea
tria debent facere inimici mei·si ad gra
tiam et amicitiam meam se reconcilia-
re voluerint7 Primū est·q̄ peniteant et
habeant contritionem tē toto corē·eo
q̄ me creatorem et redemptorem suum
offenderunt7 Secundum est confessio
pura frequens et humilis· quā debent
facere ante confessorem suum·et sic emē
dent omnia peccata sua·faciendo peni
tentiam et satisfactionem· scōm eiusdez
confessoris consilium et discretionem 7
Tūc enim ego appropinquabo me eis.
et dyabolus ab eis elongabitur7 Ter-
cium est·q̄ postq̄ hec sic perfecerint cū
tuotione et perfecta caritate· commu
nicando accipiant et sumant corpus me
um·habendo voluntatem nunq̄ recidi-
uandi in priora peccata· sed pseverandi
in bono vsq̄ ad finē· N Quicūq̄ igit̄
isto mod⁹ se emēdauerit·stati ego occur

ram ei sicut pius pater erranti filio·z libentius eū suscipiam ad gr̃am meā q̃ ipse rogare et cogitare poterit·z tūc ego ero in eo z ipse in me·z mecum vivet et gaudebit ineternū·Qui v̊o perseveraverit in peccatis z malicia sua· veniet sup eum indubitanter iusticia mea·Nam sicut facit piscator qui vidēs pisces in aq̃ luventes in delectatione et iocunditate sua·et tūc ipse mittit hamū in mari· et extrahit capientes pisces vicissim·non omnes cōiunctim sed paulatim per vices· z tūc mittit eos in mortē·donec omnes cōsumpserit Sic ego etiam faciā inimicis mes·in peccato perseverantib⁹ Mā paulatim cōsūmabo eos de hac vita mūdana huius seculi·in qua ipsi tēporaliter et carnaliter delectant̃·et qua hora ipsi non crediderint z in maiori delectatione vixerint·tūc rapiā eos de vita eterna et mittam eos in mortem eternaz·Ubi nunq̃ amplius videbunt faciem meam· et eo q̃ ipsi poti⁹ dilexerunt facere z adimplere inordinatam et corruptaz volūtatem suam·q̃ perficere mandata et voluntatem meam; Dūs autem sic auditis hec visio disparuit·

Reuelatio virgis marie quā habuit dña Birgitta in civitate neapoli et dirigit eaz dño bernardo archiepiscopo neapolitano·que reuelatō rep̃endit illos q̃ non instruunt seruos suos seu flauos infideles nouit conuersos ad fidem in eadē fide catholica z lege x̃piana·redarguit q̃z v̊go maria illos dños q̃ male tractant z exasperant vltra modū seruos suos·cōminat̃ etiā cuz magna pena sortilegis z diuinatoub⁹ et etiā tenētibus eos et fidem eisdez adhibentibus. Capitulum·xxviij·

DOmina Birgitta scribit dño Bernardo archiepiscopo neapolitano dicēs· H Reuerēde pater z dñe Illa persona quā vos bñ nostis·cuz staret orādo in raptu contemplatiōis suspēsa·apparuit ei v̊go maria sic ei dicēs ¶Ego sum regina celi que loquor tibi ¶Ego sum q̃si ortulan⁹ huius mūdi·Nam sicut ortulanus q̃ videt insurgere ventū validū·nociuū plantulis et arboribus orti sui·statim occurrit festinant̃·et inq̃tum pōt ligat firmando eas firmis sustentaculis· et sic eis succurrit diuersimode iuxta posse·ne a vēto irruēte franganť et miserabiliter eradicētur· Sic ego mr̃ misericordie facio in orto meo huius mundi·quia q̃ ego video periculosos vētos temptationū·et malignarū suggestionū dyaboli flare in corda hominū·statī ego accurro ad dūm meū et dēū meū filiū meū ihm x̃pm·cū orationibus meis iuuando eos et impetrādo ab eo·q̃ ipse infundat in eoz cordibus aliquas sanctas infusiones sancti spūs·quibus suffulti et salubriter cōfirmati·a dyabolico temptationū vento illesi spūaliter tueantur Ne dyabolus cōtra homines prevaleat frangendo eoz animas· et eas iuxta malignū desiderium suū damnabiliter extirpando·¶Et sic homies recipiētes dicta mea sustētacula z iuuamina·cū humilitate cordis et executione operis·statim a dyabolico tēptationuz incursu defendunt̃·et permanētes firmi in statu gr̃e·afferūt deo et michi fructū suauitatis in tempore oportuno· B Illi vero qui contemnunt predicta filij mei et mea sustētacula spūalia· z inclinātur a vento temptationū dyaboli cōsensu et opere·ipsi eradicant̃ a statu gr̃e·et ducuntur a dyabolo per illicita desiderata et opera·vsq̃z ad profundas eternales penas z tenebras infernoz Huic autē scias q̃ in civitate neapoli·cōmittunt̃ diuersa et multa peccata horrida et occulta·que tibi non refero·Sed tamen loquor tibi nunc de duobus generibus peccatorum manifestorum·que valde displicent filio meo et michi·totiq̃z celesti curie; Primum est q̃ in dicta civitate·multi emunt paganos et infideles

ad seruitutem suã·et aliq eoꝝ dñi nõ cu
rãt eos baptizare·neꝯ volñt eos ad fi
dem xp̃ianã ꝓuertere Et si baptizantur
aliqui eoꝝ·post ipsoꝝ baptismũ dñi eoꝝ
nõ curant plus ꝛ faciendo eos instrue
re et informare i fide xp̃iana·et informã
do eos in suscipiendis sacramẽtis eccle
sie·q̃ ante ipsoꝝ baptismuz ꝛ conuersio
nẽ·Et sic euenit q̃ dicti seruꝰ cõuersi·post
fidem susceptã cõmittunt multa pecca
ta et nesciunt redire ad sacramentũ pe
nitentie et cõmunionis·et restaurari in
statu salutationis·et diuine recõciliatio
onis et gr̃e ℭ Jtẽ aliqui tenẽt suas
seruas seu exclauas in tanta abiectione
seu ignominia·ac si essent canes vẽden
tes eas Et qõ ꝛterius est exponẽtes ip
sas frequent in lupanari·ad lucrandoz
pecuniã turpitudinis ꝛ abhominationis
Alij vo tenẽt eas in suis domib9 vt me
retrices·ꝛ pro se ꝛ ꝑ alijs·Et hoc val
de abhominabile et odiosum est ꝛo·ꝛ mi
chi·ac etiã toti celesti curie Alij etiã do
mini intantũ g̃uant ꝛ exasperãt dictos
seruos suos·vbis cõtumeliosis ꝛ pcussi
onibus·q̃ aliqui dictoꝝ seruoꝝ veniunt
in statũ ꝛsperatiõis·et in voluntatẽ in
terficiendi seipsos· Que quidẽ peccata
et negligentie multũ displicent deo·et
toti celesti curie· Quia ipse deus amat
eos eo q̃ ipse creauit eos·et vt omnes
saluaret venit in mundũ Assumens car
nem ꝛ me·et sustinuit passionem ꝛ mor
tẽ in cruce·Scias etiã·q̃ quicũq; emũt
tales paganos et infideles ea intentiõe
vt faciãt eos xp̃ianos·ꝛ volũtate instru
endi et informandi eos in fide xp̃iana et
virtutibus·ꝛ intentione dãdi eos liber
tati i vita sua vl̃ i morte·Jta q̃ dicti ser
ui nõ transeant ad heredes· Jsti tales
dñi eoꝝ multũ ex hoc merent·et accep
tabiles sunt apud ꝛũ·Sed scias certissi
me·q̃ illi qui cõtrariuz faciũt·a ꝛo gra
uiter punient ℗ Scõm genus pec
cati est·q̃ multi homines et femine hñt
secũ·et cõsulunt aliquos malignos sor
tilegos et diuinatores·et aliquas pessi
mas incantatrices· diuersis respectib9
inordinatis Mã aliquando petũt ab eis
q̃ ipsi faciant aliqua maleficia et incãta
tiones ad illum finem·vt possint cõcipe
re et generare prolem·Aliqui requirũt
eosdẽ·q̃ ipsi aliquas incantationes ꝛ fa
cturas faciant ad hoc·vt ab aliqbus ho
mibus vel mulieribus·seu etiaz ab eorũ
dominis tempalibus districte amẽt·ꝛ
cordialiter diligant Alij vero expetunt
ab eisdẽ maledictis maleficis de p̃scien
tia futuroꝝ· Alij etiã querũt ab eis vt
arte sua incantatoria et malefica·tribu
ant ipsis sanitatem in infirmitatib9 suis
Qui quidem omnes tam tenentes eosdẽ
maleficos diuinatores·seu etiam incan
tatrices in familia et expensis suis·q̃
omnes petentes a talibus talia consilia
et remedia dyabolica·q̃ etiam idem
malefici diuinatores et incantatrices
supradicta promittentes·exosi ex male
dicti sunt apud deũ· Et q̃diu in tali sta
tu et proposito perseuerauerint·nunq̃
aliqua infusio seu gratia sp̃ussancti ꝛscẽ
det neꝯ intrabit in corda ipsorum; Ele
runtamen qui penituerint et humiliter
se emendauerint·cũ vero proposito vl
terius nõ recidiuandi·a filio meo mise
ricordiam et gratiam consequent· Hijs
autem sic auditis hec visio disparuit·

Quidaz episcopus qui erat rector Marchie anthomitane pro
sancta romana ecclesia requisiuit domi
nam Birgittam super eo q̃ stimulaba
tur a conscientia eo q̃ ipse erat absens
et nimis remotus a dyocesi sua·propter
predictum officium Marchionatus in
quo ipse residebat; Et sic non poterat
attenꝛe ad omes sibi commissas in sua
dyocesi· Et ideo dubitabat an magis
placeret deo q̃ resideret in officio mar
chionatus·vel an q̃ reuerteretur ad re
gendum omes sibi cõmissas in sua dyoce
si; Et cũ omia supradicta sic requisita

oraret pro prefato epo. tūc xps apparuit ei dicēs sibi verba que infra cōtinent.

¶ Capitulum. xxix.

SIt ⁊us bñdict⁹ ineternū p pter oia bona sua amē. ¶ Bñe mi reuerēde pī. hūli recōmendatione pmissa. Scripsistis michi cū hūilitate q̄ ego q̄dam femia vob incognita. ⁊ū pro vobis hūiliter exorā. Ad qō respondēo vob dico veridice in pscientia mea. q̄ ad talia facienda sum insufficiēs. peccatrix prochdolor et indigna Scripsistis etiam michi. q̄ aliq̄ pfilia spūalia vob scriberē ad salutē anie vestre. Et ideo ⁊us attendens ad fidē et hūilitatē viam. vās ⁊sideriis ⁊ fidei pio more paterno voluit satisfacere. nō attendens ad pcta mea. sed ad cordialē affectū hūiliter postulātis Mā cū ego peccatrix ad talia indigna p̄die pro vobis orarē dñm meū ihm xpm. tūc ipe appuit michi in spū. ⁊ p filitudinē loquebat mecū sic dicēs O tu cui datū est audire spūaliter ⁊ videre. Attende nūc et scias certissime. q̄ oīs epi ⁊ abbates. ac etiā ceteri ecclesiaz plati et bñficiati aniaz curā hītes. q̄ dimissis suis ecclesijs et ombus meis sibi cōmissis. recipiūt ⁊ tenēt alia officia ⁊ regimia ea intentiōe ⁊ voluntate. vt in illis officijs ab hoib⁹ magis honorent. et in altiori statu mūdi exaltent ⁊ subleuent. q̄uis in illis officijs ipsi rectores nichil furent vel prevent. vel q̄uis aliā iniusticiā non ibidē cōmittant. nichilominꝰ tñ qr in illis officijs ⁊ honoribus ipsi gliant ⁊ ꝛlectant. ⁊ propter hoc dimittūt oues meas ⁊ ecclias suas. ¶ Isti talia faciētes similes sunt corā me porcis. indutis pontificalibus seu sacerdotalibus ornamētis. Sicut p filitudinē dicerē sic. Qō vnꝰ magnus dñs q̄ habebat inuitatos amicos suos ad cenam. et hora cene intrauerūt illi porci sic indūti in palacium corā illo dño. et corā discumbentibus q̄ sedebant in mensa. Domio aūt volente dare eis de illis p̄ciosis cibarijs mense sue Tunc porci predicti clamauerūt cū magno sonitu. voce porcina et refutatoria grumētes. recusando comedere illa preciosa cibaria. appetentes tñ auide comedere viles siliquas porcinas suo more solito. Tūc autem dñs ille hoc videns et intelligens. abhominatus est vilitatem eorum et immundiciam. et statim dixit ad seruos suos cū ira magna et indignatione. expellite eos ⁊ palacio meo ⁊ ejcite foras. vt reficiantur et saturent sordide siliquis porcinis quibus digni sunt Quia nec ipsi volūt nec digni sunt comedere ⁊ cibarijs meis. que pro amicis meis parata sunt. Ex quibus reuerende pater ⁊ domie mi tūc ego intellexi in spū. q̄ vos debetis facere sic. scilicet q̄ vos discernatis in pscientia vestra. vtrū ille oues xpi scilicet episcopatus vestri vobis cō misse. bene ⁊ spiritualiter regūtur in absentia vestra an nō ¶ Si aūt sic bene regunt scōz q̄ ꝛcz spūaliter in absentia vestra. ad comodū ⁊ vtilitatē animarū ipsarū. et vltra hoc videtis vos. q̄ in rectoria marchie potestis facere maiorem honorē ⁊o et vtilitatē animarū. q̄ in episcopatu vestro. et tunc dico q̄ potestis in officio rectorie Marchie bene et licite stare. scōm voluntatē ⁊i. Dum tamen vos non seducat ad standum ibi desiderium honoris. neq̄ vana ipsius officij gloriatio⁊ Si vero conscientia vestra dictat vobis contrarium. ego tunc consulo q̄ dimisso marchionatus officio redeatis personaliter ad residendum in ecclesia vestra. et in episcopatu vobis cōmisso. ad regendū scilicet oues vras vl̄ potiꝰ xpi specialiter vob cōmissas. ⁊ ad pascendū eas vbo exemplo ⁊ operi nō negligent ⁊ viciose vt malus mercenarius. sed sollicite et vtuose vt verus et bonus pastor⁊ Parcatis michi domine mi eo q̄ talia vobis scribo. cum sim ignara femina et indigna peccatrix. rogo illū nostrū verū et bonū pastorē. qui

pro ouibus suis mori dignatus est· q ipse vobis tribuat gratiam spiritussancti· qua oues suas digne regatis· et vsq ad mortem semper faciatis eius gloriosam sanctissimā voluntatem·

Iudex cōqueritur spō se ꝛ vniuersis peccatoribus omniū statuum et conditionū· narrans beneficia que fecit eis· et ingratitudinē eorū· Cōminatur quoq eis cum sententia terribili ire sue· admonet tamen eos· q conuertantur ad eum et suscipiet eos cum misericordia sicut pater·

¶ Capitulum· xxx·

Vidi palaciū grandē simile celo sereno· in quo erat exercitus celestis militie innūerabilis quasi athomi solis· habens fulgorē sicut radij solis· ℟ In palacio vo sedebat in throno mirabili· quasi psona quedaz homis incōprehensibilis pulcritudinis· et immense potentie dominus· Cuius vestes erant mirabiles· et indicibilis claritatis· Et quedaz virgo stabat ante sedentez in throno· que erat fulgētior sole· quā omīs illi assistētes celestis militie honorabāt reuerenter vt reginā celorum· Ille vero qui sedebat in throno aperiens os suum dixit· Audite omnes inimici mei in mundo viuētes· quia ad amicos meos non loquor· qui sequūtur voluntatem meaz· Audite omnes clerici archiepiscopi et episcopi· et omnes inferioris gradus ecclesie· Audite omēs religiosi cuuscunq ordinis estis Audite reges et principes ꝛ iudices terre· ꝛ oēs seruiētes Audite mulieres regine ꝛ pncipisse· ac omīs dñe ꝛ ancile· et omīs cuuscūq cōditionis ꝛ gdus estis· magni et pui q habitatis orbez· vba hec q egoipse q creaui vos nāc loq ad vos ℟ Ego cōqueror q recessistis a me· ꝛ vdistis fidē dyabl'o inimico meo· vos ꝛreliqstis mādata mea ꝛ sequmini dyaboli voluntatē· et obeditis suggestioni bus eius· non attenditis q ego immutabilis et eternus deus creator vester· vēndi ꝛ celis ad virginem sumēs ex ea carnem· et conuersatus sum vobiscum· Ego per memetipm aperui vobis viaz et ostendi consilia per que iretis in celum Ego fui nudatus et flagellat9 et spinis coronatus· et ita fortiter extensus in cruce· q quasi omnes nerui et cōpagines mei corporis soluerent Ego audiui omnia obprobria· et sustinui contemptibilissimam mortē· et amarissimū cordis dolorē pro salute vestra· Hec omia o inimici mei non attenditis quia decepti estis· Ideo portatis iugū et onus dyaboli cū suauitate fallaci· et nescitis nec ista sentitis anteq dulor super onus interminabile appropinquat· nec sufficiūt vobis ista· sed et tanta est superbia vestra· q si possitis ascēdere sup me libent facerētis Tantaq est vobis voluptas carnis· q libenti9 velletis carere me· q dimittere iordinatā ꝛlectationē viam Insup cupiditas via est insatiabilis qsi sacc9 pforat9· qr nichil est qō satiare pt cupiditatē viam ℟ Ideo iuro in vita te mea· q si moriami in statu in quo nūc estis· nunq videbitis faciē meā Sz pro superbia via sic pfūde ꝛmergemi in infernū· q oēs dyaboli erūt sup vos· incōsolabiliter affligētes vos Pro luxuria vo implebimi horribili veneno dyabolico· Et p cupiditate via implebimi dolore ꝛ angustia· ꝛ pricipes eritis toti9 mali qō ē in inferno ℟ inimici mei abhoiabiles ꝛ ingti· ꝛ ꝛgenerātes Ego video vob qsi vmis mortu9 in hieme Ideo facitis q cunq vultis ꝛ psperami Ideo psurgā ego in estate· ꝛ tūc vos silebitis· ꝛ nō effugietis manū meā Ueruntn o inimici· qr ego sanguie meo redemi vos· ꝛ michil qro nisi aias vias Ideo redite adhuc ad me cū hūlitate· ꝛ gtanter vt filios suscipiā vos Excutite gue iugum dyaboli a vob· ꝛ recordimi caritatis mee· ꝛ viꝛbitis in pscia via q ego sū suauis et mitis·

Xpūs i roma loquēs sponse sue beate Birgitte. ꝓdicit ei diez et modū mortis sue. ordinans quid faciat de libris reuelationuz. dicit etiam ꝙ multi erunt in mūdo q̄ illas recipiēt cū ꝛuotione quādo ei placuerit q̄ optinebunt grām eiꝰ Disponit etiā dñs ꝛ corpe sponse sue vbi ꝛbeat sepeliri.

¶ Capitulum. xxxj.

QOntigit quicz diebus añ diē obitus dñe Birgitte sepedicte sponse xp̄i. ꝙ appuit ei dominꝰ noster ihesus xp̄us ante altare qđ erat in camera sua. et leta facie se ostendens ei dixit. ℣ Ego feci tibi sicut sponsus solet facere. q̄ abscōdit se a spōsa sua. vt ab ea ardentius ꝛquireꝛet Sic ego nō visitaui te cōsolatiōibꝰ isto tpe. q̄ tempus ꝓbatiōis tue erat Ideo nūc iam probata ꝓcede ꝛ para te. q̄ iā tempus est. ꝙ adimpleaꝛ illud qđ premisera tibi. scz. ꝙ añ altare meū in monachaz vestieris et cōsecraberis. ꝛ amodo reputaberis nō solū sponsa mea. sed etiā monacha et mater in Wastenum. Verumtamen scito. ꝙ corpus tuū depones hic in Roma. donec venerit in locum sibi paratū. quia placet michi ꝓcere tibi a laboribus tuis. et voluntatē tuā recipere pro effectu. et cōuersus ad romā quasi conq̄rendo dixit O roma mea o roma mea papa cōtemnit te. et nō attendit ad verba mea. sed recipit dubia ꝓ certis Ideo nō audiet amplꝰ fistulā meā q̄ tp̄us misericordie mee ponit in arbitrio suo ℣ Deinde dixit sponse. Tu aūt dic prioriq̄ tradat oia ista ẏba mea omniū reuelationū fratribus ꝛ eꝝo meo. cui dabo ferꝛorē spūs mei. et cōplebo ei grām meaz Et scias ꝙ vement homines illi qñ michi placuerit. q̄ cuz suauitate et gaudio recipient ẏba ista celestiū reuelationū. que hactenus tibi facte sunt. ꝛ cōplebūt oia illa q̄ dicta sunt tibi Et licet multis subtracta est grā mea ꝓpter ingratitudinē eoꝝ. Alij tamē vement qui surgēt in locum illoꝝ. et obtinebunt gratiā meam.

℣ Inter vltima ẏba oim reuelationū tibi facturū. ponatur illa cōmunis ꝛ vniuersalis reuelatio. quā tibi dedi in neapoli. q̄ iudiciū meū adimplebit sup omēs gētes. que ad me cū hūilitate nō reuertuntur. sicut ibi ostensum tibi est. hijs aūt dictis et multis alijs q̄ hic non scribūtur mentionē fecit et ordinationē dicta xp̄i sponsa. aliquaꝝ personaꝝ secū existentiū quas ante mortē coꝝā ꝛo se vidisse dicebat ℣ Post ista audita subiunxit dominꝰ dicens In mane diei quite postq̄ sumpseris sacramenta. conuoca singillatim ꝓsonas p̄ntes tecuz existentes. quas tibi nomiaui modo. et dicas eis illa que facere dñt. et sic inter ẏba ꝛ manus eoꝝū venies ad monasteriū tuū. id ē i gaudiū meū. et corpus tuū locabit in Wastenum Deinde appropinquāte die quita in ipsa aurora iterū apparuit ei xp̄us cōsolando eā. Dicta vero missa ꝛ sacramētis ꝓceptis. cuz maxima ꝛuotione ꝛ reuerentia. inter manus predictarum personarū emisit spiritum.

¶ Explicit Septimus liber Reuelationum celestium.

Ego sum filius carpentario qui prescidens ligna deportat in domum et inde fabricat ymaginem pulcram. et ornat eam coloribus et liniamentis. Cuius amici videntes ymaginem. q adhuc pulcrioribus coloribus ornari possit. apposuerunt et illi colores suos depingendo sup eam. ¶ Sic ego deus prescidi de silua deitatis mee verba mea que posui in cor tuum Amici vero mei rexerunt ea in libros im gratiam eis data et colorauerunt et et ornauerunt illa. Nunc ergo vt pluribus linguis conueniant. trade omnes libros reuelationum eorumq verborum meorum ego meo Alphonso heremite Qui conscribat et eluciet. et catholicum sensum spiritus mei teneat. Et dic ei q faciat et impleat officium euangeliste.

¶ Incipit epistola solitarij ad Reges dñi Alphonsi quondã epi Syennen⁹ ⁊ postea heremite probatissimi· ¶ Reprehenduntur hic illi qui ex abrupto et improuise nullo examine pcedente approbant aut reprobãt psonas: se asserẽtes habere visiones et reuelatões diuinas·

Capitulũ primũ·

Serenissimi reges et vtinã veri reges in xpo· dñi mei pcarissimi· supplici ⁊ humillima recommendatõe pmissa: ante pedes vre maiestatis regalis· ¶ Oñ moris regũ existit velle curiose discutere· et discutiẽdo cognoscere q̃litates psõarum eis scribentiũ· aliq̃ insolita secreta volũtatis diuine· Et ꝙa in istis modernis tẽporibus tensa caligine tenebrosis surrexit quedã illustris generis et spũs dña: dña Birgitta de regno Swecie· decus oim femnarũ Que velut stella clarissima· scitatis radios fulgẽtes diffudit p diuersa climata vasti orbis· Que nũc vobis scribit pcepto celestis impatoris altissimi· psentẽ libũ infra scriptũ ei diuinitus reuelatũ: quasi quoddã pclarũ speculũ ad ornamentũ regale· et correctõem moꝝ vestroꝝ· ac subditoꝝ regni scñ regimẽ exercendũ· ¶ Propterea mei dñi metuẽdi· ne subitũ et improuisũ aliquoꝝ indiscretoꝝ indiscretũ iudiciũ inducendo· vos ad incredulitatẽ et duriciã pharaõis· Velut ventus turbinis euellat a cordibus vãs semẽ· credulitatis et fidei: accipiẽdi hũliter et credẽdi istũ libũ gl'osum· scriptum in corde predicte dñe digito dei viui Idcirco vere mi ne tali modo illudamini· breuiter et plenarie vobis ostendere· conditiones et qualitatẽ anime pfate beatissime domine: et modũ quo ipa hẽbat visiones a deo· Intendo eciam vos et alios incautando scribere· et scribendo docere modum breuẽ discernẽdi visiones diuinas ab illusionibus pessimis sathane· ¶ Dico igitur mei domini breuiter· ꝙ visionum genera multa et diuersa sunt ⁊ Et quia materia ista pegrina et quasi incognita est apud hoñies· ꝑpt̃ ignoranciam et impitiam scientie sacre scripture: et inexpientiam sentimentoꝝ mẽtalis orationis· et cõtemplationis ⁊ vite spũalis· Ideo ego sepe desideraui epilogare vnũ breuẽ tractatũ· qui esset quasi quoddã vẽtilabrũ ad discernẽdũ visiões· ꝑpter magna picula que mlt̃is psonis meo tẽpre prochdoloꝝ euenerũt ex impitia istius tam secrete et tã inusitate materie· Et quia ista beata domina cui pẽns liber diuinitus reuelatus fuit in visione· dicit in principio eius· ꝙ vidit in visione palacium grande ⁊ incõprehensibili magnitudine: simle celo sereno· ⁊c· Idcirco ego nunc decreui pdictum tractatũ seu ventilabrum· hic p modum epistole compilare: quo visiones bone et diuine a dyabolicis et malignis· velut granum a palea excutiantur ⁊ subtiliter separentur· vt sic granũ purum et mundũ· in oreo spũalium et catholicoꝝ hoim recondatur ⁊ veneretur: palea vero diabolica illusionuꝝ a vento flante diuine scripture longiꝰ in sterquilinũ proiciatur: et pedibꝰ cõculcetur· ¶ Incipiens igitur in xpi nomine· semper subiciens omnia que dixero correctioni sancte matris ecclesie: ⁊ consilio sanioꝝ· Dico ꝙ qui species visionum seu reuelationũ· iuste et discrete examinare et discutere ac discernere et iuste iudicare vult· oportet vt habeat duo supradicta· scilicet theoricam scien

tie sacre scripture in materia visionum quã sancti patres ⁊ doctores subtiliter et lucide descripserunt · Et practicam experientie vite spiritualis·et sentimentorum consolationũ et visionum mentalium spiritualiter aut intellectualiter sibi diuinitus infusorum· ℭ Et quia cõmuniter hodie in paucis psonis ista theorica et practica supradicta· discernendi et iuste iudicandi visiones et spiritus prochdlor inueniuntur· Ideo multi velut ceci oberrantes per inuia i ista materia·potius ex abrupto ad condemnandũ simplices et sanctas psonas deo coniunctas conuertuntur : ꝙ ad perfecte discernendũ et iuste approbandum aut reprobãdum·ea que potiꝰ approbanda vel reprobanda forent · Michil rationabile in suis improuidis iudicijs et subitaneis dictis· seu potius detractionibus allegantes: nisi ꝙ angelꝰ sathane sepe sub angeli lucis spẽ se trãsformat·Et proferunt in medium exempla aliquarũ personarum spiritualiumque preteritis temporibus in suis visionibus a dyabolo delusi fuerũt·Immemores tamen illorum· qui per diuinas visiones et infusiones a deo illuminati fuerunt:et per illas ecclesiã dei et alios illustrauerunt et direxerunt·Condemnãtes precipue simplices personas spirituales ydiotas·et sexum femineũ quasi ignarum et lenis capacitatis et reputationis:et ideo indignum ad visiones diuinas seu ꝓpheticas capescendas Nõ attendentes ꝙ ꝝus omnipotens tam in veteri ꝙ in nouo testamento· ad ostendendum omnipotentiam suã sepe infirma mundi elegit sibi: tam in femineo sexu ꝙ masculis·vt confundat sapientes·

℗ Nonne de pastore fecit prophetam et iuuenes ydiotas replenit spiritu prophetie⁊ Et nonne non doctores· sed piscatores ·et rudes homines elegit in apostolos·qui spiritusancto repleti sũt Nũquid non eciam maria soror aaron· Judith et Hester·spiritu ꝓphetie dotate fuerunt Nũquid non per oldam mulierem prophetissam·rex Josias in agẽdis directus est : Nonne recordaris ꝙ Delbora prophetissa rexit populum israel:Anna quoꝙ mater Samuel'· Agar et vxor manue mater Sampson·et alie femine in veteri testamẽto·prophetie spiritum habuerunt⁊ In nouo eciã testamento· Anna fanuel filia prophetauit· Elyzabeth zacharie· Beata lucia virgo vt habetur in libris suis· Sibilla tiburtina·Sibilla erictea·Et mꝝte alie de quibus in libris sacre scripture et sanctorum·copiam magnam inuenies. Et idcirco quia periculosum est· ex improuiso condemnare vel approbare spirituales visiones·et personas asserentes se visiones diuinas habere:ante ꝙ subtiliter examinetur de qualitate ipsarum personarũ·Et eciam de mow videndi·et de qualitate materie visionũ· et pspicaciter exprobentur ista omnia per diuinam scripturã·⁊ per scripta sanctorum doctorum:vtrum ab illusore· vꝝ an a spiritu veritatis infuse sive mistrate sint· ℭ· Quia videmus ꝙ pharao non credidit moysi· qui homo simplex erat et deum viderat· Et ideo eius visioni et dictis vel potius dei nõ credens· in duricia incredulitatis pertinaciter perstitit:propter qõ i mari rubro eum cum populo egypti·miserabiliter precipitauit Et multos alios eciam vidi tẽporibus meis· qui tales spirituales personas simplices et ydiotas· et visiones earuꝫ spũales·vanas et quasi cõfictas aut fantasticas reputantes: inobedientes deo effecti sunt·Propter qõ super se et subditos suos sententias dei crudelissimas· sibi per illas personas et earum visiones ante prenunciatas: miserabiliter experti sunt⁊ Exemplum vide in destructione regni cypri· quia nõ credidit princeps visionibus beate birgitte·cui presens liber extitit reuelatꝰ:

258 I.

vt habetur in septimo li⁹ celesti. xix. capitulo. Alios etiam vidi et audiui qui credebãt illusionib⁹: ⁊ ex hoc periculose corruerunt. Exemplũ hui⁹ vide in vj⁹ li. celesti. lxviij ca. Et in libro collationũ patrũ iohãnis cassiani collatõe scõa capl'o. Et vt hanc eandẽ. cũ multis sil'ibus. Ideo cõsultius est visiones et psõas tales. cũ magna maturitate discutere. et eas tũc bene et cũ deliberatiõe et maturitate discussas. et discrete iudicatas: aut approbare aut eciã reprobare Ait enim aplus Probate spũs vtrũ a deo sint. Et si tũc in examine inuentũ est q̃ a deo sint. debemus hũiliter illas credere: ⁊ eis totalit̃ obedire. Si vero a diabolo sint. vt illusiones pessimas. illas debem⁹ despicere et eis nullatenus fidẽ dare

Nonũ hic in theorica

modus examinis faciendi. de q̃litate psone videntis visiões. ⁊ de mõ habendi eas: ac de q̃litate materie visionũ et revelationum. Scõm capitulũ

Dicunt scti pres et doctores ecclie. q̃ psona visiones videns debet tali mõ examiari A. An sc̃z sit persona spũalis vl' an sit mũdana et secularis. An eciã viuit sub disciplina et obediẽtia speciali. cõtinua spũali alicuius senioris discreti virtuosi ⁊ maturi. catholici et expti patris spiritualis: vel an in ꝓpo arbitrio et volũtate. Itẽ vtrũ tẽptationes suas. ⁊ illas tales visiones quas habet. statim suppo suerit examini et iudicio sui patris spũalis. vl' aliorũ discretorũ seniorũ patrum spiritualiũ cum humilitate timens illudi. vel an eas occultauerit nullius q̃ examini et iudicio eas suppoſuerit: aut ex illis de se pſumpserit et se iactauerit. vl' se reputãdo alios despexerit. ¶ Item examinari debet. vtrũ ab ista psona vidente visiões. resultẽt veri actus ⁊ virtutes. obedientie. humilitatis. et caritatis. et intente oratõis: vel an pcedãt ab ea actus reputatõis et iactantie aut superbie. seu ostentationis ⁊ elatiõis. vel appetitus laudis humane. aut negligentia oõnis. siue ambitio honoris vel dignitatis. ⁊ Item vtrũ ista persona apũd viros spirituales reputetur vere catholica et fidelis. et obediens prelatis et rectoribus ecclesie: vel an sit suspecta de fide. vel de obediẽtia prelatorũ et rectorum ecclesie. ⁊ Item vtrũ in vita spirituali virtuose et in penitẽtia. et in habendo frequẽtes visiones humiliter ⁊ diu perseuerauerit: vel an in hoc sit recens et nouicia. Item an ista psona visiones videns. habeat bonũ intellectum naturalem et spũalem. et verum et discretũ iudicium rationis ⁊ spiritus: vel an sit levis itellectus vel subita aut fantastica. Dicit enim Gregorius in dialogo. q̃ sci viri inter illusiones atq̃ revelatões ipsas. visionũ voces aut ymagines q̃dam intimo sapore discernunt: vt sciant vel quid a bono spiritu ꝓcipiant. vel quid ab illusore paciant̃. ⁊ Et vtrũ ista psona fuerit alias examinata ex materia ⁊ modo visionũ. per viros litteratos et spũales et approbata: vel an nõ. ⁊ Et hec sufficere videntur. quantũ ad examinationem psone. ⁊ B. ¶ Quantum vero ad modũ videndi et audiẽdi spũaliter ⁊ recipiendi revelatões seu visiones. dicũt sancti patres et ecclesie sãcti doctores. q̃ debet examinari subtiliter. vtrũ ista persona videns visiones et audiẽs locutiones earũ. videt eas vigilando: vel an dormiendo et somniando. ⁊ Et vtrũ in visione corporali. vel an in visione ymaginaria et spũali: vel vtrũ forte in visione intellectuali supernaturali. ⁊ Et vtrum in illo raptu mentali qui extasis vocat̃: scilicet quãdo talia videt sentiat aliquã mentalem supnaturalem dulcedinem amoris divini: vel an nõ. ⁊ Et vtrũ tunc videt et audit aliquẽ sibi aliqua misteria loquentem. aut divinas doctrinas

et spūales demonstrantem. vel an nō. et in qua specie tales psonas videt; Et vtrum tūc sentit illuminatōem seu quā dam illustratōez supnaturalis luminis intelligentie. manifestationis veritatis diuine illius materie illoū visorum: vl' an non. ¶ De qualitate eciam et materia ipārum visionum debet examinari. vtrum visiones ille concordāt cū diuina scriptura. vel an discrepant ab ea; Et vtrum visio illa sit ad humanorum actuū virtuosam directōem et salutem aiarum. vel an inducat in errorē catholice fidei. vl' an inducat aliquid mōstrū et nouum vel aliquid qō a ratione discordet: aut a bonis virtuosis et humilibus moribꝰ nos auertat; Et an iste visiones semp vere sint. an aliqñ mēdaces et false. scz quod illa que p̄dicūt. aliqñ sint vera ⁊ aliquāto nō Et an predicūt nob futuros honores aut diuitias aut laudes humanas an hūlitatē in oibus; ℭ An eciā inducāt nos q̄ extollamur aut q̄ p̄sumamus et cōfidamus de aliq bus virtutibus nr̄is: an q̄ humliemur; Item vtrū nos monēt ad obediendū. eciā puris et simplicibus virtuosis psonis spūalibꝰ ⁊ prepositis nostris: an ad cōtrarium; Et causa brevitatis finalit̄ dico. q̄ ad pfectam examinatōem faciendam in ista materia tā ꝛ qualitate p sone vidēntis visiones q̄ de qualitate ⁊ modo videdi. q̄ eciā de q̄litate materie visionū. et ꝛ modo discernēdi spiritus. qui illas ostendūt infundūt seu mistrāt Vtrū boni spūs an mali sint: Clide plenissime in libro celesti revelationum ꝛi ad istā btām birgittā de Swecia. de q̄ hic agit̄ in libro primo. quarto capitl'o; Et in eodē libro liij°. cap°. Et in tercio libro. x. cap°. Et in quarto li°. xxiij°. ⁊. cx. capitu°. Et in vj°. li°. lij. et lxvi°. cap°. cum multis similibꝰ; Ubi p̄dicta dña a xp̄o et virgine maria plene instruebatur. ꝛ ista materia discernēdi spūs et visiones et mentalia sentimenta; Nā si talis subtilis examinatio nō precesserit. erroꝛ periculosus poterit euenire in approbante vel reprobāte indiscusse et ex abrupto talia vidēte et eius visiones et revelationes· quia forte iste subitus et indiscretus ex abrupto approbans talem videntem et eius visiones. recipiet falsa proveris: et vera vt falsa piculosissime reputabit. Et sic bone et vere visiōes seu locutiones diuine respuentur. et non credentur nec eis obedietur: eciaz si veraciter a voluntate dei processerunt; Falsis vero illusionibus fides p̄stabit̄ ⁊ obedietur. in damnū videtis et subito approbantis aut reprobātis. indiscusse et ex improuiso. quod sepe contigit tam veteri testamēto quā in nouo: ⁊ adhuc hodie talis erroꝛ sepe cōtingit. ꝓpter defectū discreti ⁊ maturi examinis;

Cōtinetur ħ qualitas

persone et virtutum beate birgitte cui infra scriptus liber extitit revelatus;

Capitulum iij.

Dīs igit̄ in theorica visis. nūc iam practicandi ad materiā qualitatis psone. cui revelatus fuit p̄sens liber vēiamus; A. Sciendum ergo est q̄ illustris domina sancte memorie beata birgitta. que visiōes presentis libri et eciaz illius magni libri celestis. et alia multa in spiritu vidit et audiuit. et ex p̄cepto dei illas cōscripsit vt habetur in sexto libro celesti. cjo capitulo. de genere regum gothorum exorta et in regno Swecie quod est ad aq̄lonem. nata fuit. Cuius parētes nobiliter et virtuose vixerunt; Que adhuc in coniugio viuens. maritum suum ad continentie perfectionem adduxit; Et multis annis sine carnis copula vixerunt. et sic ambo ad sanctum Jacobum de galicia peregre profecti sunt in magnis laboribus et expensis. et cum deuotione maxima; Et postea ad patriā suā Regni Swecie redierunt; Ubi tunc

ꝓiectus maritus migrauit ad dominū ꝛ Ipsa vero tunc accensa perfecto castitatis amore, totam xp̃o se totaliter tradidit. qui eam ilico in sp̃osam suam benigne suis verbis amplectendo suscepit Vt habetur in primo libro celesti, stō capit°. Et tunc ipsa incepit habere clarius visiones diuinas. quas statim suppositi humiliter examini cuiusdam sui patris spiritualis sancti viri. qui erat magister in theologia, scilicet magistri mathie de Swecia canonici Lincopenſ, ecclesie: qui glosauit totam bibliam. vt habetur in sexto libro celesti. lxxxix. ca°. Et exposuit ecia dña istas visiones suas humiliter examini et iudicio alioꝝ ꝓlatorum. et religiosoꝝ spiritualium virorum: vt habetur in quarto libro celesti. lxxviij°. capit°. et expressius in ꝓlogo regule saluatoris ei diuinitus reuelate ꝛ

B. ¶ Postquam vero predicti viri periti i scientia et spirituales in vita, visiones et infusiones et reuelatiōes predicte dñe reuelatas approbauerunt et sententiauerunt eas procedere a spiritu sancto veritatis, et non ab illusore spiritu falsitatis. tūc ipa desiderās xp̃m pauperem pauper sequi, et eius quodāmodo vestigia imitari: de omnibus bonis suis, nichil sibi nisi simplicissimū victum et vestitum humilem reseruauit ꝛ Et sic ceteris alijs bonis suis distributis, iter filios suos ꝛ xp̃i pauperes abundāter. et a mundi retinaculis se expediens. ex precepto xp̃i egressa est exemplo abrahe de terra sua, et de cognatione sua ꝛ Et patet in legenda vite eius: et sic ad romam peregrinando deuenit. ad standū ibi in vita penitentie, et ad visitandum humiliter limina apostoloꝝ et reliqas aliorum sanctoꝝ donec xp̃us ei aliud p̃cepit. habens semper secum alios duos seniores antiquos et maturos, virtuosos ac virgines et expertos patres spirituales: qui vsq; ad mortem eam secuti sunt ꝛ Congruū enim erat q; ille castissimus sponsus, qui suam matrē virginē discipulo virgini cōmendauit: q; suam nouam sponsam eciam regendam virginibus, et virtuosis patribus cōmendaret ꝛ Quorum vnus monachus et prior cistercienſis religiosissimus erat. virgo carne, et satis scientia litteratus Et q; ipsa dña reuelatōes scribebat, vt prefertur, ex precepto xp̃i in lingua sua gothica, ideo ex eodem p̃cepto christi, iste prior transtulit de illa lingua sua materna, in latinum. omnes libros et istū p̃sentem. erat domine diuinitus reuelatos ꝛ De quo quidem religioso mētio fit in prologo libi celestis in fine. ¶. Alter vero, pater spiritualis istius domine, erat quidam p̃sbiter de Swecia virgo eciam venerabilis et sanctissime vite, qui totam dnam predicte domie regebat. et eam cum filia sua gramaticam et cantū ex precepto xp̃i docuit: et in viam virtutum paternalibus correctionib9 virtuose corrigendo direxit Quibus p̃bus ipsa in tota vita sua, in oib9 virtutibus ita humiliter obediuit: sicut verus monachus humilis obedire solet prelato suo ꝛ Propter qō ipsa in tantam humilitatem. et obedientiam. et pfectā mortificationem sue proprie voluntatis deuenit: q; quādo ibat per indulgentias et sanctuaria. sociata semp cum p̃dicto p̃sbitero suo patre spirituali: non audebat eleuare aspectum oculorum suorū de terra: nisi prius requisisset et obtinuisset ad hoc spēialem licentiam. eiusdem sui patris spiritualis ꝛ ¶ Omñi eciam die ipsa confitebat bis vel ter ꝛ Et omñi die domica ipsa et predicta venerāda filia sua. que secū laudabiliter vixit. et vsq; ad mortem in penitentia ꝛ castissima viduitate hōestissime pseuerauit: corpus xp̃i cum maxima deuotione et humilitate sumebant ꝛ Semper viuentes in magnis secretis penitentijs corporalibus. quas non oculis hominū ad vanam gloriam. sed soli deo humiliter

offerebant.in simplicitate cordis ⁊ puritate spiritus sub predictorum duorum patrū spūalium humili subiectione ⁊ cōtinua obedientia spūali⁊ Quibus pribꝫ visiones quas ipsa beata Birgitta habebat.statim detegebat.et omnia hūiliter subiciebat eorū iudicio ⁊ discretōi O. Et non solum ipsa erat hūilis exterius apud homines,sed etiam intrinsecus apud deum tam indignam et peccatricē se reputabat.q in oratione sepe loquendo xp̄o quasi de eo stupendo mirabatur.et quodāmodo eum redarguebat quia eam tam indignā ad videndū visiones diuinas.et audiendum et scribēdum sctissima verba eius.ipse sibi eā elegerat vt clare videre poteris i secūdo libro celesti. Capitl'o.xv°. Et in vj°. libro capitl'o lij°.in principio et.§.Tūc ego. Et in scdo libro.capitl'o.xviij.cū multis similibus⁊ ¶ Qualem autē patientiam et equanimitatem habebat prefata domia.non ego respondere volo. sed potius respōdeat tibi de hoc illa gloriosa virgo sancta Agnes. que de hoc testimonū perhibz in quarto libro celesti.c°.xx°.quarto capitulo quod incipit. Agnes loquitur ad sponsam dicēs.Ue ni filia et impone tibi coronam factam ex septem lapidibus preciosis⁊ ¶ Et de hoc vide latius in legenda vite eiusdem domie beate birgitte⁊ ¶ Qualem eciā ardorem caritatis habuit ad xp̄m et eiꝰ matrem virginem. vide in quarto libro celesti. lxiij°.capitulo. et in sexto libro. lij°.capitulo.et in septio libro. pmo capitulo.et capit°.xij°.in fine.cum multis similibus⁊ ¶ Proximos eciā ita materna cōpassione diligebat. q pro nūllis in specie et pro oīnibus eciam i genere ad xp̄m orando infinitas p̄ces et lacrimas frequēter deuotissime effundebat: vt patet in tercio libro.xxij°.capitl'o.et i multis alijs cap̄ libri celestis ¶ Imo quodā tēpe cum rex Swecie grauare vellet subditos suos in toto regno magnis exactionibus. vt solueret quādā pecunie quantitatē in qua tenebatur creditoribus.tūc beata birgitta dixit regi. Bñe nolli hoc facere. sed recipe duos filios meos et pone eos obsides. donec solvere poteris:et non offendas deum ⁊ subditos tuos⁊ Et hoc clarius habetur in legenda vite eius. ¶ Omnibus autē alijs virtutibus in tantū predicta domina adornata et repleta erat.q xp̄s eam in sponsam miro modo recepit.et ip̄am mirandis consolatōibus et diuinis gratijs frequentissime visitauit. dicens ei⁊ Ego elegi te michi in sponsam vt ostendam tibi secreta mea:quia michi sic placet⁊ Et post paululū subiunxit dicens⁊ Propterea assumo te michi in spōsam. et in meam p̄pam delectationem qualem decet deū habere cum anima casta⁊ Et patet hoc in primo libro celesti.ij°.capi°. cum multis similibus: que inuenies in libris eidem domie.diuinitus reuelatis⁊ ¶ De quibus quidē diuinis gratijs ipsa nūquam superbiebat. imo quotidie se humiliando.me teste cum lacrimis.et magis debitricem se reputando gratius iudicium de hoc sibi super esse timebat⁊ ¶ Latere quidem ipsa et thesaurū istum diuinarū reuelationū abscondere ob humilitatis custodiā maluisset Sed xp̄s eam imperio verborū suorum plures astrinxit. ad scribendum et loquendum sua verba diuia intrepide.summis pontificibus.imperatori.regibus et principibus.ac alijs gentibus: vt ex istis diuinis verbis scilicet libri celestis ⁊ presentis libri. homiēs peccatores ad deū se cōuerterent⁊ Boni autem et iusti in melius proficerent: vt patet hoc clare i septio libro celesti. capitulo. xxvij°. Et in vj°. libro.c°.capitl'o.cum multis similibus⁊ Et in isto presēti libro celestis imperatoris ad reges in pluribꝫ capitulis ¶ Quis enim talem vitā existimet lucidius patere demonum.christūq tante impietatis arguere audebit. vt non

tueretur in se sperantem: et nõ se ꝛ ipm ex dilectiõis eius plenitudine glorificã-tem: Vel nũquid bonus sponsus castaz conugem et fidelem exponit. adultero illudendam;

Hic ostenditur qualibus modis beata Birgitta habebat visiones et revelatiões.

Capm quartum.

DEterea quia iam dixi supra ꝛ patefeci nesciẽtibus. aliqua de qualitate persone ꝛ virtutibus beate birgitte. Nũc aũt quia multi mirãtur et dubitant de ista gracia. videndi et audiendi visiões spirituales prefate dñe beate data Et certificari desiderantes. de mõdo quo ipsa talia videbat et audiebat sepe requisierunt me. ꝙ ego eis hoc seriose dicerẽ. ꝛ de pura veritate eos clare certificarẽ: et cuius infusione spũs. omia ista revelata existant; Ideo ego ad honorẽ dei et virginis. ꝛ predicte beatissime domine. ac eciam ad remouendũ dubium de cordibus predictorũ dubitantiũ: ostendam eis primo qualiter et quibus modis ipa visiones. et revelatões videbat et audiebat; Et postea per ventilabruz divie scripture probabo. ꝙ a spũ sancto hec ꝛ non a spiritu illusionis certissime procedebant. Ad primũ igit dico. ꝙ ipi possunt de mõdo quo ipa visiones videbat certificari. non solũ per mea. sed eciam ꝙ verba ipius met beate birgitte que in pluribus capitulis librorũ hec ipsa humiliter satis clare notificat: et pticulariter in. iiij°. libro celesti. lxxvij°. capit°. Et in libro. vj°. lij°. capitulo. vbi cũ xpo ipsa loquitur in hec verba: O carissime deus et omniũ dilectissime. mirabile omnibus audientibus est illud. qõd tu mecum fecisti. Nam qñ placet tibi tũc sopis corpus meũ. non tamẽ sopore corporali. ꝛ quadã quiete spũali. Animam aũt meã tunc quasi a somno excitas: ad vivendum et audiendũ atqz sentiendum spũaliter; B O dñe deus o quã dulcia sunt oris tui verba; Videt vere michi quotiẽs verba spũs tui audio. ꝙ aia mea illa in se deglutiat cũ quodam sentimẽto ineffabilis dulcedinis. sicut suauissimũ cibum: qui cadere videtur in cor corpis mei cũ magno gaudio et ineffabili consolatõe; Mirabile tñ hoc esse videt. ꝙ dũ verba tua audio. tunc vtrũ qz efficior ꝛ sz saciata et famelica Propt hoc aũt saciata: qr tunc michil aliud michi libet nisi illa; Propter hoc vero famelica: qr semp auget appetitus meus ad illa. ꝛt. Et de hoc in prologo. et eciã in fine regule saluatoris eidem dñe divinitus revelate: cũ alijs similibus Ego eciam deo teste pluries vidi predictã dñaz aliqũ sedentem aliqñ pstratã stare in oratione totam absorptã. ꝛ quasi exanimẽ alienatam a sensibus corpis raptã in extasi spũs: michil vidente nec audiente de hijs que agebant in loco illo. vbi ipa corpaliter erat; Que qñ revertebatur ad se. narrabat michi indigno ad talia. ꝛ pfatis duobus cõfessoribus suis: visiões qs tũc habuerat et secreta magnalia et archana dei; Habet eciã eius modus videndi visiones satis clare. in quadã visione et revelatõe secreta. ꝙ ipam dñam transmissa dño pape Gregorio. xj°. Ubi narrat qualit ipsa existẽte in orãone vigilando rapta fuit in spũ. Et tũc oẽs eius corpis vires quasi deficere videbantur. sed cor ipius inflãmabat ꝛ exultabat caritatis ardore. Eiusqz aia cõsolabatur ꝛ quodã divino robore pfortabat spiritus eius: Ac eciã tota ipius cõscientia et intelligẽtia replebat intellectu spũali. vt ibi continet. Aliqñ qz ipsa sensibiliter sentiebat cũ ineffabili exultatõe spũs. quendã sensibilẽ corpalem motuz mirabilẽ in corde suo: quasi si ibi esset infans vivus se revoluens. qui motus ab extra videbatur. Et de hoc dubitãs ipa an esset illusio dyabolica: ostendit suis

patribus spūalibus. Qui vīentes et tā gentes illud in stuporem admirationis redacti sunt. Hoc tamen dubium ꝛcla rauerūt ei xp̄s et virgo maria satis pul cre dicentes. q̄ ille motus cordis non erat illusio: sed diuina gratia et operatō spiritus sancti. Et habetur in. ij°libro. xviij. capitulo. Et in sexto lib. lxxxviij. capitulo. ¶ Item scias q̄ aliqñ ipa dña birgitta orans vigilando in excessu men tis. vidēbat i spū aliquas species seu for mas. nec tunc declarabātur ei q̄d sign ificarent illa visa. sed remanebat dubia et incerta ꝛ significatōibus illarum vi sionum. vt habetur in quarto libro ce lesti. ij. capit. cum multis similibus. Et infra in isto p̄senti libro. celestis impato ris ad reges. xxxj. capit. ¶ Que visiones aliqñ postea ꝛclarabantur ei a xp̄o pro cessu tempis. vt habetur in dicto. capi. xxxj. istius libi. et in vltimo capitu. iij. libi. Et aliqñ nichil vnquā declaraba tur ei de significatōibus illarū visionū/ sed semp remanebat de illis incerta: vt habetur in aliquibus capitulis libi ce lestis. ¶ Aliquāꝺo vero in spū vidēbat vigilans visiones in specie aliqua. et q̄si semper statim in eadem hora. ꝛclarabā- tur ei visiones ille a xp̄o loquente. vl̄ a sua matre virgine. vel ab angelo. vl̄ ali quo scō. et manifestabantur ei tunc diui nitus in intelligentia sua significationes illorum visoꝝ. vt habet in. iij. libro. vij. capitl̄o. Et in sexto libro. xxxv. capitu. et. lij. capitulo. Et in isto libro. presenti infrascripto. xlviij. capitl̄o. cum multis similibus que in libro celesti et in isto i- uenies. ¶ Sed poteris querere q̄- modo potest esse. q̄ ista beata dña i ora- tione vigilās. poterat videre sicut sepe vidēbat rapta in spiritu xp̄m. et eius ma trem virginē. et angelos ꝛ sanctos. qui semper imutabiliter et essentialiter stāt in celo: Et in eodem instanti videre ani mas cruciari. ac eas et eciam demōes loquentes in purgatorio et in inferno. et eciam psonas adhuc viuentes in hoc mundo. ¶ Et omēs istos videbat ordi nate in eodem instanti ad inuicē et simꝫ loquentes. ꝛ vtrū qñ hec vidēbat dicta dña aia eius erat in corpe. vel an extra corpus. ¶ Ad quam questioōez nō ego. sed illa speculū omis sapiētie et scientie. regina celi maria tibi rñdet valde pul- cre. in li. vj. lij. capit. in fine cū similib⁹. Ubi ꝛterminatur. q̄ ꝺ fiebat mira ele- uatione et illustratōe. mētis et intelligē tie eiusdem btē birgitte. ad magnā vtili- tatem totius corpis ecclesie coopatiōe et ministerio spūs sci. ¶ Aliqñ quippe visa in extasi aliqua specie xp̄i vel scōꝝ. infundebantur in momento intellectui eiusdem btē dñe aliqua magnalia: scz so lutōes questionū. reuelatiōes misterio rum. et directōes actuum virtuosorum Et regule sancte vite: p quēdā influxū supnaturalꝫ luminis diuini. ¶ Et tali mo- do habuit quasi in momēto totū libruz questionum. qui ē quintus liber in nu- mero inter libros celestis voluminis: ꝛ regulam eciam saluatoris religiōis mo nialium ei revelatam. vt ibi habetur in fine regule. xxix. capitulo. ¶ Aliquāꝺo eciam angelū corporeis oculis ipa vide- bat. qui ex dei precepto ei sermonē pul cerrimū et satis plixum paulatim et se riose dictabat. et ipo dictante in eodem instanti ipa scribebat. ꝛ sic fuit scriptus per interualla tēpum ille excellentissi- mus sermo agnelicus. de excellētia ma rie virginis. q̄ dividit p lectōes: que de bent p ebdomadam nocturnatim legi a monialibus in matutinis. in dicta reli- giōe monialiū regule saluatoris. ¶ Aliquotiēs q̄ꝫ vidit p̄dicta dña birgit- ta nō solū in spū. ymo eciam suis beatis oculis corpalibus dñm ihm̄ xp̄m. ꝛ ma trem eius virginem. et p̄sertim in fine vite sue. vt infra patebit. ¶ Ꝺ tunc ipsa testabaꝫ filie sue et suis pūbus spūalib⁹ ¶ Pro maiori pte ipa neminem vi dēs audiebat vocē filij ri. vl̄ virginis

Sextiones nocturne de excellia. ß. V. Marie à Birgittis legende.

matris. vel alicuius angeli. vl'sci loquē tis sibi verba mirabilia. ad vtilitatē ꝓx morum. directiōem moꝝ. conuersionē gentꝝ. et reuelationē misteriorꝝ: vt pa tet in omibus supradictis libris. vbi ma ior pars capitulorꝝ incipit. Filius loqui tur. vel mater loquitur ad sponsam. ꝛc ¶ Et aliqñ tali modo ꝓdicebañ ei ml'ta futura et ꝓphetica de futuris. et alia nō ꝓphetica ꝑ verba obscura quorꝝ sig nificata ipa nesciebat: an intelligerētur textu aliter. an figuraliť. vel an spūali ter. vel ꝑ quē modū. ymo sepe ipa aliq talia verba intelligebat textualiť. sicut fecit beat⁹ Frāciscus: cū tñ xps loquēs. vel mater eius illa volebant debere in telligi spūaliter ꝛ Et patet in. iij°. li°. cele sti. xv. et. lxxv°. capitul'. et in pñti libro. celestis impatoris ad reges. xlviij°. cap cū multis simlibus capitulis cōtentis i dictis libris. Et aliquotiēs loquebatur ei tali mow diuinitus verba clara. quo rū veritas et significatio ei clare tūc pā debatur. et apiebatur ꝛ Et habetur in multis capitulis libri celestis ꝛ Et vide de hoc in libro infrascripto ad reges. xlviij°. cap. ꝓpe ꝓncipiū. ¶ Scias tñ ꝙ put ego indignus sepe audiui ab ore ei us. semꝑ in oibus istis supradictis mo dis visionū. maximā dulcedinē amoris dei et ineffabilis consolationis diuine. ipa sentiebat in aīa et mēte sua: In tan tū ꝙ quasi nullatenus nisi cum suspirijs aut lacrimis hoc michi referre poterat

Hic examinať ꝙ diuinā scripturā. sub qua spē visionū cōtine antur visiões istius libri. et alie reuela te beate birgitte. Cāpl'm. v.

EX quo igiť iam certificati dubitātes de q̄litate et vir tutib⁹ psone. pfate dñe bir gitte btissime. et de modis diuersis qui bus ipa dña visiões et reuelatões pēn tis libri. et alioꝝ librorꝝ videbat et audi ebat. atꝙ sentiebat: vt supꝑ patet. ¶ Nūc aūt restaret videre de q̄litate ma terie ipsarū visionū ꝛ reuelationū ꝛ Sꝛ quia satis de illa tetigi supra et tāgetur infra in. §. Hoc eciam. et in. §. Ergo o vos impatores. Et eciā ex placēte hui⁹ libri materia. ꝛ aliorꝝ librorꝝ suorꝝ. patet euident ꝛ Ideo nō figo plus pedē i hoc Sꝛ iā michi restat nūc examiare et de clarāꝛ pbare. scōm scripturā et dicta sctōrū ꝛctorꝝ: sub q̄ spē visionū cōmuni ter ꝓdicte sue visiões et reuelatões con tineañ ꝛ Sciendū ē ergo ꝛ ꝓmo ꝙ augu stin⁹ i li°. xij°. sup gen̄. ad lr̄am. Et hiero nim⁹ in ꝓlogo apoca. tria ꝓncipalia ge nera visionū ꝛscribūt: scꝛ corꝑale. spūa le. et itellectuale. ¶ Visio eni corꝑalis est. qñ vīdicꝛ corꝑalib⁹ oculis aliquid vidēm⁹ ꝛ ¶ Spūalis seu ymaginaria vi sio dicit'. cū vīdicꝛ ꝛmētes vel vigi lantes in spū ymagines rerū cernimus quib⁹ aliq̄d aliud significať: sicut vidit pharao spicas. et moyses rubū ardere. ille ꝛmiēs. ꝛ iste vigilās. ¶ Intellectu alis aūt visio ē. qñ vīdicꝛ spū scō reue lante. intellectu mētis veritatē misterio rū sicut est capim⁹: q̄ mō vidit iohānes illa que in libro apocalipsi referuntur ꝛ Mō eni figuras tm̄ in spū vidit: sꝛ ꝛ eo rū significata mēte intellexit. ¶ Pri mū nāq̄ genus visionū scꝛ corꝑale. non multū tāgit materiā nr̄ām: licet tñ aliq̄ bus vicib⁹ ipa btā birgitta gl'iosam ma trē dei. et eius filiū corꝑalibus ocul'vi dit. scꝛ qñ erat puella ꝛ Vidit eni alta re et matrē ꝛi supꝑ seꝛntē. que vocauit eā: et iposuit ei coronā ꝛ Et iterū qñ pe riclitabať in partu. ꝛ mať ꝛi itrauit ad eā. et vidētibus dñabus cūctis que ad erāt: tetigit mēbra eius. ꝛ stati liberata est ꝛ Et hoc habeť in legēda vite ei⁹ Et iterū qñ vidit ignē ꝛscēdere de celo sup altare: ꝛ in manu pbiteri celebrātis ho stiam. et in ea agnū. et faciē hois i agno et agnū in facie. ¶ Et iterū vidit i ma nu pbiteri i hostia infantē viuū qui sig nādo astātes signo crucis dixit. bñdico

Gra Visionum. Corāb⁹ Spūalis. Intellectis.

vos cretentes: nō credētibus ero iuxt
Ihoe hec in. vj. libro celesti. lxxxvj. cap
Cumqz eciā ipsa iā ageret in extremis:
vidit iterū corpaliter xpm eam consolā
tem. vt supra dicitur; Talis enim visio
cretendū est. q ab ipso xpo eidem sponse
sue. spūs sci ministerio in eius consolati
onē fuerit ostensa: et nō a maligno spū
illusorie ministrata. Et hoc patet clare
quia ipse dns ihūs xpus pdixerat ei diē
sui exitus. quinqz diebus antequaz ipsa
expiraret. pcipiens ei sacramenta eccle
sie suscipere: et ce factis suis et monaste
rij sui. aliqua p eum tūc revelata dispo-
nendo ordinare; Quod preceptū in fine
vite dyabolus ei non ausisz: si illa visio
dyabolica extitisset; Q Probatur
eciā q illa visio fuerit a deo ex hoc. qa i
illo extremo puncto vite. ipa cōmunio
nem scām et extremā vnctōem psentib9
personis multis devote recepit: quib9
susceptis et ipm xpm oculis corpalibus
tunc eam consolantē vidit. et in ei9 ma-
nibus spiritū humiliter cōmendando ex-
pirauit Et hoc patet i septimo libro ce
lesti. capit9 vltimo. et in fine legende vi
te eius; In hoc tamen modo vidēdi vi
siones. scilicet corporaliter. nō figo pe-
tem pro nunc: quia ipa dna paucis vici-
bus videbat visiones corporalibus ocu
lis. ¶ De scdo autem genere visionis.
scilicet spiritualis seu ymaginarie domi
entiz non loquamur: quia ista somnia
suspectissima reputantur. per Gregori
um in libro quarto dyalogorum. xlviij9
capitulo; Et habetur eciā item in libro
quarto celesti. xxxviij9 capitu9 Quāuis
aliqn somnia sint vera z bona et a deo.
Et ibi dicitur. Et ibi in libro celesti vi
de modū quē debes tenere: quādo talia
somnia eueniunt. Et tali modo dormiē
do vidit eciam ista beata domina cum
adhuc puella esset semel xpm. quasi tūc
tempis crucifixum: et ab illa hora semp
affecta fuit cordialiter ad passionē xpi;
nec talis visio somnialis tangit materiā

Quid Extasis? ℓ

nostram. quia ipsa domina quasi omnes
visiones videbat in oratōe vigilando. z
non dormiendo; Et in multis capitulis
predicti libri celestis hoc patet euiden-
ter. O Sed veniendo modo ad
istam scdam speciem quā dixi. scilicz vi
sionis spiritualis seu ymaginarie vigilā
tium. que tangit materiam nostram. di
cit sic beatus Augustinus in libro duo
decimo super genesim ad litterā; Quā-
do autem penitus auertitur atqz arripi
tur animi intentio a sensibus corporis:
tunc magis dici extasis solet Tunc eni
omnino quecumqz sunt presentia corpo
ra. eciam patentibus oculis non viden
tur Nec vlle voces prorsus audiuntur.
quia totus animi contuitus aut in cor-
porum ymaginibus est per spiritualem
aut in rebus incorporeis. nulla corpis
ymagine figuratis: per intellectualē vi
sionem; Ex iistis ergo verbis patet ma
nifeste. q quādo dicta domina stabat in
visione. sopita gaudio et sopore dulcedi
nis amoris diuini. alienata a sensib9 cor-
poris. vt supra ipsa narrat. q tunc sta-
bat in extasi alienata supra se; Nec talē
dulcedinem et ebrietatem amoris divi-
ni. in alicuius mente dyabolus infunde
re potest: vt infra patebit. quia qō ipse
non habet. alijs infundere nequit;
¶ Cum vero ipsa dicit supra et i libris/
q deus animam suam tunc quasi a som-
no excitabat: ad videndum et audien-
dum atqz sentiendum. celestia divina z
spiritualia; Et q tunc ipsa visiones vi-
debat. z vocem loquentis audiebat in
spiritu; Tunc ostēditur clare per istud
dictum Augustini supra scriptum. q ip
sa tunc stabat rapta in spiritu. per spiri-
tualem seu imaginariam visionem. quia
scilicet videbat in spiritu illas ymagies
seu species. et audiebat locutiones illo-
rum visorum. Q Quādo autem
ipa dixit vt supra habetur. q tota cōsci-
entia et intelligentia eius in illo raptu
extasis replebatur. et illuminabat quodā

intellectu spirituali. Et q̄ in momento erant christo loquente infusa in itellectu eius multa. vt scilicet tota regula saluatoris. et liber questionuz: et multa alia per quendam influxum luminis intellectualis supernaturalis; Ecce q̄ p hoc clare ostenditur nobis. q̄ ipsa tunc stabat rapta in illa extasi. et tunc illuminabatur et illustrabatur mens et intelligentia eius diuinitus. per supernaturalem intellectualem visionē; Et scias q̄ hanc illuminatiōem seu illustratōem mentis. dyabolus nullatenus potest infundere alicui. Quia in visione intellectuali nūquam potest anima illudi a demone: Vt infra clarius patebit per augustinum et Thomam de aquino; et in hoc omnes doctores concordant;

¶ Cum eciam ipsa dicit q̄ in illo raptu seu extasi ea existente. filius dei vel virgo Maria. vel aliquis angelus vl' sanctus sibi loquebatur ea: que supra in libro celesti cōtinentur et infra in presenti libro quasi per totum; Tunc per hec clare colligimus q̄ ip̄e miserator ꝝ ad ip̄ius domie et nostram vtilem directionē. cōscientias nostras per verba doctrine sue dignatus est illustrare: et q̄ de secretis misterijs suis. ac de rebus futuris et alijs documentis sanctissimis. sua quadā diuina interna locutiōe. p intellectualem visionem instruere nos per ipsam dominā voluit et docere; E

De qua quidem locutione beatus Gregorius in. xxviij°. libro moralium. capit°. scōo: plene et pulcre nos instruit in hec verba; Sciendū inquit preterea est. q̄ in duobus modis locutio diuina distinguitur. aut per semetipsum namq̄ dominus loquitur: aut per creaturam angelicam eius. ad nos verba formātur Sz cum per semetip̄m deus loquitur. sola i nobis vis interne inspirationis apitur Cum per semetip̄m loquitur. de verbo eius sine verbis z sillabis cor docetur. quia virtus eius intima quadam sublevatione cognoscitur. ad quā mens plena suspenditur. vacua gravatur; Pondus enim quoddam est. quod omnem animā quam replet levat; Incorporeū lumen est. quod et interiora repleat. et repleta exterius circumscribat; Sine strepitu sermo est. quia et auditum aperit. et habere sonitum nescit. Et subdit Spiritum enim dei quasi quedam nobis verba dicere. est occulta vi ea que agenda sunt intimare; Et cor hominis ignarum non adhibito strepitu et tarditate sermonis. peritum repente de absconditis reddere Et postea subiungit dicens; Dei enim locutio ad nos intri secus facta: videtur potius quam auditur; Quia dum semetipsam sine mora sermonis insinuat. repentina luce nostre ignorantie tenebras illustrat; Hec ille Gregorius; Tali enim interna diuina locutione ista sancta domina de hijs que continentur in hoc libro. et in libro celesti. ad spiritualem doctrinam imperatorum. et regum et summorū pontificū ac prelatorum. et ommū gentium. et eciam ad cōuersionem infidelium. a sponso suo christo loquēte dicebaꝫ et instruebaꝫ: vt patet p totū librū celestē et p p̄sentē; G Subdit eciā gregori⁹. in p̄allegato capit. dicēs. q̄ aliqñ ymaginib⁹ et añ corpeos oc'los ad tp̄us ex aere assumptis. p angelos nobis loquit ꝝ. sicut abraham qui nō solum tres viros videre potuit: ſz eciā habitaculo terreo suscipe. Et subdit dicēs. Misi eni angl'i q̄dam nobis int'na nūciātes: ad temp⁹ ex aere corpa sumerēt: extioꝛib⁹ pfectoris obtutib⁹ nō cōparerēt. Vnde b gregori⁹; Tali eciā mō ꝝ sepe p angelū loquebaꝫ sue spōse p̄dicte Et p̄serti q̄ in roma ip̄a existēte. angelū q̄ sermonē de excellētia vgis dictaret ei misit. quē ip̄a eciā corporeis oculis q̄tidie vidit. z ip̄o illū dictāte p int'ualla temp̄ū ip̄a sermonem eundem cōscripsit. vt patet supra;

¶ Sed poteris q̄rere quare verba ꝝi

aliquando ita obscure ab ipo dicuntur. q̄ diuersimode interpretari possunt. Et q̄ndq; aliter a ꝓpheta audiēte et ab alijs homibus. et aliter a deo loquēte intelligūtur: Et patet in btō Frācisco qñ ei dictū fuit a xpō. Vade et repara ecclesiam meā. et in multis alijs q̄ verba que spūaliter intelligi debebāt: materialiter et textualiter intellexerūt. Respōdeo scōm qđ dicit Augustinus in libro. xij°. sup gen̄. et thomas de aquino in scōa scōe. in ti. de ꝓphetia. et alij doctores. q̄ nō semp propheta recte intelligit: q̄ sibi in visiōe dicunt et revelant. Et sup hec vide solutōem quā dat isti beate dñe gl'iosa vgo maria in isto pñti libro infrascripto. scz impatoris ad reges cap. xlviij. quasi in pncipio. ¶ Sed poteris q̄rere. Et vide in. iij°. li. celesti. xv. et lxxv. capitu. cū multis similibus. Et tali mō dicta dña birgitta. aliqñ intelligebat verba visionū corpaliter seu litteraliter: et tñ xpus vel mat eius loquētes intelligebāt illa spūaliter aut figuraliter: vt supra patet in primis allegatōibus. ¶ Liquet ergo ex p̄dictis euidēt. et ex p̄iacēte materia librorū. isti venerāde dñe diuinit° revelatorū. q̄ ipa habuit a deo singularissimā grām spūs ꝓphetie: p̄ internam dei locutōem. et p̄ spūalem et intellectualē visionē. ei diuinitus gratis datā Quia vera et ꝓpa ꝓphetia et revelatio ac scientia et doctrina. causant ex visiōe spūali seu ymaginaria. aliquorū corpū seu signor ¶ Accedente tūc ibi influxu lumis intellectualis. et supnaturalis veritatis diuine. Et patet ex modis et sentimentis supradictis. quib° ipa visiōes videbat: et ex dictis augustini in libro. xij. sup gen̄. ad litterā. vbi est textus clarus de hoc. Quia ymagines corpales in spū ei° expresse sunt: et quasi semp earū intellect° diuinitus revelatus in mente. ¶ Imo audacter dico scōm beatū thomam de aquino. in scōa scōe. q. clxxiij. et scōm alios doctores. q̄ iste grad° ꝓphetie isti btē dñe diuinitus gratis dat°. int̄ oēs alios gradus ꝓphetie altior iudicat: qñ scz ꝓpheta non solū videt signa verborū vel factorū. sed etiam videt vigilādo aliquē sibi colloquentē. aut aliqđ demonstrantē. Et p̄sertim si ille loquēs vel demonstrās sit in specie dei. Quia dicunt q̄ p̄ hoc magis ille ꝓpheta appropinquat ad causam revelantē. quā si ille loquēs vel dēmōstrans se ostēderet in specie homis. vel i specie angeli: scōm illud. ysaie vj. cap. Vidi dñm sedentē. ꝛc. Et maxime ex eo q̄ int̄ oēs scripturas oīm ꝓpheta rum. clarior modo intelligēdi: a deo scriptura ista prefate dñe. quā alie scripture. alijs ꝓphetis fuerit revelata Quia dicit Nicolaus de lira in ꝓlogo sup̄ psalterium et alij doctores idem dicūt. scz q̄ ille gradus ꝓphetie est excellentior: vbi ceteris paribus est intelligētia clarior.

Hic probatur per diuinam scripturā. q̄ visiones et revelationes istius libri ⁊ aliorū beate birgitte. emanauerūt et ꝓcesserunt a spū sctō: et nō ab illusiōe dyabolica. Et hoc probatur ex septem signis siue rationibus hic contentis. Capitulū sextum

Sane quia iā supra proximo clare ostensum est subtiliter intuenti. sub quo genere visionū contineantur. iste presens liber. ⁊ alij revelati p̄fate beatissime domine birgitte Ideirco nunc videamus secundū dicta sanctor. an a spiritu sancto vitatis. vel an ab illusore spiritu falsitatis: visiones ⁊ revelationes istorum librorum illi fuerit ministrate. Dico igitur q̄ multe differentie sunt. in quibus clare potest discerni revelatio vel visio boni spiritus a malo: tam in qualitate persone talia videntis. quam in sentimentis interioribus anime ipius. quam eciam in modo videndi. Et in materia visionum discutiendo subtiliter. ad quid illa visio nos promouet et inducit.

Prologus dñi Alphonsi.

Ad quorũ noticiam ꝛ practicam discernendi, ne illuderet ista prefata domina beatissima: pluries et satis clare diuinitus fuit edocta. Et p visiones et documenta diuina plenius informata. Et habet in primo li. celesti. liiij. capit. et i. ij. libro. xix. capitlo. Et in. iij. libro. x. ca. Et vide de hoc septẽ differẽtias, que assignant. isti dñe birgitte sponse xpi a virgine maria: inter visiones boni spũs. et mali satis pulcre. in. iiij. libro. xxiij. capet. cx. capitlo. Et in. vj. libro. lxviij. caet. lxix. et. xcij. capitulo. cũ multis similibus. ¶ Et licet tam clara et notorie manifesta est ista gratia diuina. pfate beate dñe diuinitus gratis data, ꝙ nulla suspitiõe fallacis spũs valeat obfuscari: maxime cũ iam ipsa de hoc alias fuerit in regno ſwecie diligent examinata. p prelatos ac viros spũales et magistros in theologia, Et licet p eos fuerit determinatũ. ꝙ ista grã sit diuina et a spũ scõ diuinitus ei data: vt supra dixi. ℬ Et licet eciam iterũ in neapoli. in pñtia domini Bernardi archiepi. ꝛ triũ mgiorũ in theologia, ꝛ aliorũ plurium militum et peritorũ virorũ me teste, ista grã fuerit approbata: ymo quedã reuelatõ quã tunc ipsa dña eis pñtauit. p vnũ dictorũ magistrorũ ex pcepto dñe regine et archiepi. coram toto ppl'o ciuitatis ad hoc vocato specialit: fuerit in eccl'ia cathedrali publicata. et solemniter predicata Nichilominus tñ ad maiorẽ abundantiam. et vt mordacibus ꝛtractoribus et calũniatoribus silentium imponatur, ꝛ pie de hoc dubitantibus plena satiffactio ipendat, ¶ Solo probare p dicta tocorum sacre scripture ꝛ sanctorũ patrũ. ꝙ ista sint a deo infusa'et data prefate domine. ad informatõem et vtilitatẽ totius corpis ecclesie et directõem oĩm electorum: et nõ a spũ maligno illusorie ministrata. Et hoc probo per septẽ signa seu rationes infra scriptas: quibus discernit visio boni spũs. ab illusione dyabolica, ¶ Primũ signum certissimũ est ꝙ visio sit diuina. quãdo scz illa pson visiones vrens est realiter humilis. et vivit sub obedientia ꝛ disciplina cõtinua alicuius patris spũalis: discreti seniorꝭ ꝛ virtuosi, ꝛ expti in vita spũali. ¶ Et quando nõ pumit de se ista pson vidẽs nec extollit nec se iactat. nec appetit laudes humanas: nec occultat visiones Sz cũ hũilitate vera viuẽs. omẽs visiones et tẽptationes suas statim ꝛtegit, ꝛ exponit humiliter examini et iudicio sui pas spiritualis: aut aliorũ seniorũ patrũ spũalium Et tunc vt approbatũ recipit. qđ ille vel illi approbãt: et vt reprobata repudiat illa, que illi reprobãda diffinũt Talis enĩ aia dico ꝙ nõ potest illudi, ꝛ de hoc est textus clarus, in libro collationũ patrũ iohãnis Cassiani. collatiõe scda capit. Et vt hanc eandẽ, ¶ Que loquitur ꝛ illo monacho, sub specie angeli lucis delusa a dyabolo. Et eadem collatõe capitulo, ¶ Tunc moyses, vbi idem abbas moyses de hoc loquitur in in hec verba, ¶ Nullatenus enim inquit decipi quisq; potest qui nõ suo iudicio. sed maiorũ vivit exemplo. Nec valebit ignorantie eius callidus hostis illudere qui vniuersas cogitatões corde nascentes. pniciosa verecũdia nescit obtegere: sed eas maturo examie seniorũ. vel reprobat vel admittit, Ilico namq; vt patefcã fuerit cogitatio maligna. marcessit Et añq; discretõis iudiciũ pferat serpens tetrimus velut a tenebroso sub terraneo specu. virtute confessiõis protractꝰ ad lucẽ, ꝛ traductꝰ qđammodo. ac dehonestatus abcedit Tã diu enim suggestiones nocie dñant in nobis: quã diu celant i corde. Hec ille moyses. Et vide ibidem in capitl'o sequẽti. ℗ Igitur cum prefata domina beata Birgitta. viuebat semper sub speciali obedientia et doctrina. patrum spiritualium seniorum et virtuosorum, ꝛc. Et habuit in se profundissimã veram humilitatẽ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et omnes visiones et tẽptationes suas, ac eciam alia facienda. humiliter suppo fuerit obediẽtie. examini, et iudicio. p̃ dictorũ. et eciã aliorum seniorum. vt supra dixi. Ideo clare concluditur ex predicta determinatione. illius sancti pãs moysi. et aliorũ patrum sanctorũ: q̃ omna sibi revelata in libris. processerint a spiritu sctõ. et non dyabolico illusore. Et hoc est clarum et manifestum signũ apud omẽs vere spirituales. et doctria generalis omi: ad evacuandũ temptationes et dyabolicas suggestiones et illusiones. ¶ Scõm signum visionis divine in quo non potest anima decipi est. quãdo anima tempe quo videt visiones. sentit se tunc totam repleri et quodammõ dulciter inebriari: et inflammari igne infusionis dulcedinis caritatis divine. et quodã sapore interne dulcedinis amoris dei. Dico enim q̃ istam internã caritatem et dulcedinem amoris divini, quã dyabolus nõ habz, nullomodo potest eam infundere i anima alicuius: qa nullus dat quod non habet. Et ideo cõcluditur. q̃ qui talia operatur in ania: deus est. Presertim si tunc illa anima tota roboratur et repletur illuminatione quadam firme credulitatis, et obedientie et reverentie fidei catholice: et sancte matris ecclesie. Et habetur in quarto libro celesti. lxxviij. capi. cum similibus. ¶ Probatur eciã hoc pulcre. per hugonem de sancto victore. in soliloquio de arra anime. i fine totius tractatus. Ubi anima loquitur ei dicens. Hoc inquit vltimũ interrogatiõis mee suscipias queso. Quod est illud dulce, quod eius recordatione me tangere solet. et tam vehementer atqz suaviter afficere: vt iam tota quodammodo a me metipa alienari. et nescio quo extrahi incipiam subito immutor. Bene esse incipio. vltra quã dicere sufficiam. Exhilaratur conscientia. in oblivionem venit preteritorum malorũ. exultat anim9 clarescit intellectus. cor illuminatur: desideria iocundantur. ꝛc. Cui anime ipse met hugo. sic pulcre rñdens ait. Ecce ille est dilectus tuus qui visitat te. iste deus. ꝛc. Et idem dicit beatus Antonius valde late et pulcre. docendo discipulos suos discernere visiones bonas. ab illusionibus. Et habetur in vitaspatrũ in primo libro. in legenda beati Antonij. ibi. Nunc iam ceteras vobis demonum explicabo fallacias. ꝛc. Et ibi vide plene. Dicit eciam Gregorius i moralibus libro. xxviij. capitulo. ij. q̃ cum deus per semetipm anime loquitur. sola in nobis vis interne inspirationis aperitur: quia virtus eius intima quadam dulcissima sublevatione cognoscit. ꝛc. Et vide hoc clarius in quarto libro celesti. lxxviij. capitulo. Et in septimo li. capitulo quarto. et in capitulis eiusdẽ celestis libri. supra proximo p̃ allegatis: cum multis similibus. Ex quibus pbatur q̃ omnia revelata beate birgitte q̃ in istis libris continentur. non ab illusore terribili. sed a spiritu sancto cõsolatorie suavissimo fuerũt ei ministrata: qõ patet p istas allegatiões supradictas. et per illa consolatoria sentimẽta similia q̃ ipsa sentiebat. tempe quo visiones videbat. z divinas locutiones audiebat: vt patet supra p verba eius que ibi cõtinẽtur. ¶ Terciũ signum est in quo cognoscitur seu discernitur visio divina. ab illusione dyabolica. quãdo scz anima existens in visione. sive corpali sive imaginaria z spũali. sentit influxũ itellectualis supnaturalꝫ lumis. intelligibilꝫ veritatis: et cõprehẽdit tũc significatões veras. illorũ visorũ et verborũ. Et apitur clare tũc intellectus ei9: ac oñditur seu manifestaꝫ ei veritas illius matie. Iste eni influxus itellectualis supnaturalꝫ lumis seu visiõis. sive p̃cedat visio corpalꝫ aut imagiaria sive nõ. nũquã a dyabolo põt infũdi i aia: hz solũ a deo. vt ait Thomas de aqno. in scda sedẽ ti. de pphetia.

q. lxxviij. vbi sic dicit Demones inquit ea que sciunt hominibus manifestant, non quidem p illuminatõem intellect⁹: sed p aliquã ymaginariam visionẽ Aut eciam sensibiliter colloquendo. sed non intellectũ illius illuminando ¶ Et in hoc deficit et differt hec prophetia a vera ¶ Augustinus eciã in libro. xij°. sup gen. ad litteram. sic ait ¶ Illuditur aũt anima et fallitur. in corporali visione. ꝛc ¶ Et postea subdit ¶ In visione autem spirituali seu ymaginaria. idest in corporũ similitudinibus que in spũ videntur fallitur eciam anima: cũ ea que sic videt. ipsa corpa esse arbitratur. ꝛc ¶ Postea hec autem subdit dicens ¶ At vero in illis intellectualibus visis non fallit anima. ꝛc ¶ Et postea subiũgit ¶ Et si videntur futura ita vt omino futura noscant quorũ ymagines pñtes iudicentur. siue ipsa diuinitus adiuta. siue aliquo interpa exponente quid significent. sicut in apocalipsi iohãnis expõebatur. magna revelatio est: eciam si forte ignoret ille cui hec demonstrantur. vtrum et corpe exierit an adhuc sit in corpore: sed spiritu a sensibus alienato ista videat. vsq; hactenus Augustin⁹ ¶ ℭ Sed circa hoc q̃ri potest. que differentia est inter revelatõem que fit conficte humano intellectu. seu p illusionem in imaginatõe et intellectu homis: ¶ Et illam que fit diuinitus per intellectualem visionẽ: Respõdeo scõm Thomam de aquino. in scõa scõe. q. clxxiij. ar°. ij°. q̃ prophetia seu revelatio que fit scõm ymaginatõem. ¶ iudicium humane mentis: fit scõm vim intellectualis luminis naturalis ¶ Sed p donum prophetie diuine. confertur aliquid humane menti. supra id quod ptinet ad naturalem facultatẽ quantũ ad vtrũq; scz quantũ ad iudiciũ per influxum intellectualis luminis: et quantum ad acceptõem seu repsentatiõem rerum. que fit per aliquas species ¶ Et quantuz ad istud scõm. potest assimilari revelatio conficta humanitus aut dyabolica. revelationi diuine ꝓphetice: sed nõ quãtũ ad primum ¶ Vnde hic Thomas de aquino ¶ Ex quibus patet q̃ cum intellectuale lumen supnaturale. influitur anime existenti in ymaginaria visione. siue nõ existenti: non a dyabolo esse potest sed a deo. ¶ Concludit ergo clare q̃ cum prefata beata domia in visionibus suis. susceperit illum influxum luminis intellectualis et supernaturalis. et semper ibi affuerit aliquis exponens vt xp̃us. aut mater eius. vel angel⁹ aut aliquis sanctus. a quibus declarabantur ¶ exponebantur ei similitudines ille. et verba figuraliter sibi dicta: et ostendebãtur illi vere significatiões illorum visorum. ¶ Et patet i libris suis. Sequitur ergo q̃ omnes iste sue revelatões. et scriptura istorum librorum a deo ministrate sint. qui talia opari potens est: Non aũt ab illusore cui hec facere impossibile est: vt supra patet per Augustinũ et Thomam ¶ Quia in hoc differt visio illusoria a visione diuina ¶ Et in hoc omẽs sci patres et doctores concordant ¶ ℕ Quartum signum est in quo differt visio seu revelatio bom spiritus: ab illusione diabolica ¶ Quãdo scilicet ille prophetа seu videns. semper vera predicit et catholica misteria et documenta loquitur: ¶ honestos ac virtuosos mores indicat ¶ Et hec sunt signa q̃ talia a deo sint ¶ Quia dyabolus in illusionibus suis. interdũ dicit vera vt decipiat. et aliquando falsa. sed spiritus sanctus semper vera. et nũquam falsa predicit ¶ Quod clare probat beatus Thomas vbi supra sic dicẽs In aliquibus enim signis discerni potest eciam exterioribus. prophetia demonum a prophetia diuina ¶ Vnde dicit crisostimus super Mattheum. q̃ prophetãt in spiritu dyaboli: quales sunt diuinatores ¶ Sed sic discernitur. Quoniã dyabolus interdum falsa dicit. sed spirit⁹ sanctus nũquã. Vñ dicit deutronomij.

xviij°.capit°.Si tacita cogitatiõe respõ
æris. qnomõ possum itelligere verbũ.
quod non est locutus dominus. hoc ha
bebis signũ; Quod in nomie domini p
pheta ille põixerit.et non euenerit:hoc
dñs nõ ẽ locut⁹. ⁊c; Dicit ecia Augu
stinus in li°.xij°.super gen̄.ad litteraz.q
quãdo aliqui stantes in extasi elevatiõis
mentalis.vidntes i ymaginaria seu spi
rituali visione aliqua signa. vel ymagi
nes corpoũ.q si in hoc eos malus arri
puerit spũs. aut demoniacos facit: aut
arrepticios.aut falsos pphetas; Cum
aũt bonus.facit eos fideles misteria lo
quentes. aut accedente diuini luminis
intelligentia veros pphetas:aut ad tẽ
pus id qõ per eos oportet ostendi vidẽ
tes atq narrantes. Hec augustin⁹. Et
ideo cũ ista beata dña.semp si bene itel
liganẽ vera põixerit; Nec in omnibus
libris suis aliquid falsum vl' mẽdacium.
vel inhonestũ. vl' nõ catholicũ dixerit
Sed oia vera annũciauerit et cõfirmã
tia fidem catholicam.ac dãnantia here
ticos et semp virtutes indicauerit; Ut
patet in isto libro et in alijs libris ei re
uelatis; Ideo concludit clare. q omia
ista ex diuina grã.infusa ⁊ ostẽsa ei sint:
et non illusione dyabolica; ¶ Qui
tum signũ in quo discernunt visiones
ministrate a bono spiritu vel a malo.ẽ
fructus ille ⁊ opa que pcedunt ab illis
visionibus seu reuelationibus:qa scõm
euangeliũ nõ potest arbor mala fruct⁹
bonos facere. ⁊c. A fructibus eni eorũ
cognoscetis eos. Nam pphetia vera or
dinata et data fuit hominibus ex magna
miseratõe dei.ad humanorum actuum
directõem et ad regimen agendorum.
aut ad reuelatõem misterioz.qsi quod
dam lumen diuinũ quo homies dirige
rent et instruerentur.tam in cognitõe
fidei.quã in omibus opibus virtuosis:
scõm quod erat expediẽs ad salutẽ elec
torum; Et diuersificata fuit prophetia
semp scõm diuersificatõem temporũ et
negociorũ:sicut ponit Thomas in scõa
scõe.t°.de pphetia.articlo.ij°. capitulo
vltimo; Nam dicit prouer.xxix.cum de
fecerit prophetia: dissipabitur pplus;
Et ideo quando videmus q ex talibus
visionibus seu verbis reuelatis mẽs il
luminatur; Intellectus et conscientia
vidntis illustratur.et vita eius corrigi
tur et emendatur.conuertuntur homi
nes vicioli ad virtuosam et religiosam
vitam.et de guerra et odio ad pacẽ.de
superbia ad humilitatẽ et obedientiam.
et de malo ad bonũ:et hoc in multis p
sonis et diu perseverat; Tũc certissimũ
signum est.q tales visiones et reuelati
ones que talem fructũ germinauerũt ⁊
produxerunt.non a dyabolo. sed a spũ
sancto potius processerunt: que facere
dyabolo impossibile est.ymo totum cõ
trarium procedit a visionibus seu pot⁹
illusionibus suis; Consueuerunt enim
deuiare hominẽ a fide catholica.a bõis
moribus.a sana doctrina.et ab obediẽ
tia prelatorum ⁊ sacre scripture;ac ecia
a subiectione sancte matris ecclesie. ⁊c
Cum igitur ab istis visionibus et reue
lationibus. et verbis istorum librorum
reuelatis prefate domie beatissime.sem
per pcesserunt illa que dei sunt: et om
nis virtus et mundicia morũ.et cõuer
sio et emendatio primorum.reuelatio
misteriorum.roboratio fidei.damnatio
hereticorũ:increpatio vicioũ.et pphe
tia vera futurorũ. ⁊c. Que oia in libro
hoc.et in alijs suis libris.et per experien
tiam notoriam et manifestam.in mltis
personis et mundi partibus sunt paten
tia; Ideo cõcluditur necessario q a fõ
te purissimo et limpidissimo spũs sancti
et non a tenebroso lacu fetido illusiõis.
hec omnia flumina processerunt; Et in
isto moderno tempore vicioz caligine
tenebroso.per istam doctrinã sanctam
in agendis suis homines instruerẽtur:
et sic fugerent a terribili. et districta
iusticia diuina in hijs libris contenta.

ad gremium pietatis et miscõie ℞ ¶ Septimum signũ est q̄ hec a deo sint: ⁊ nõ a maligno spũ. mors seu finis laudabilis et virtuosus: pfone vidētis visiones. Nam sciẽdũ est. q̄ qñ alique pfone a visionibus seu potius illusionibus sub specie lucis longeue ꝛcepte fuerũt. oñente eis dyabolo mlta vera. vt in fine in vno falso eas ꝛciper: cõmunit semp inuenimus in scriptura sctõr patrũ. q̄ isti sic delusi. in aliquo errore vl' morte mala aut subitanea. aut sine perceptõe sacramentoũ in fine ipõrum. a dyabolo extincti sunt. ¶ Et hoc voluit deꝰ sem per alijs patefacere. vt a similibꝰ illusionibus coloratis ꝛceret eos cauere ⁊ per contrariũ in scis suis qui diuinis visitatõibus seu visionibus. in vita eorum consolabañ ⁊ illuminabañ: ꝛcus i eor morte operari solitus est ¶ Quia in vita eor semp eos ꝓtegenꝫ direxit: ac ipos multis virtutibus et miracul' adornauit In morte q̄ꝫ ꝓ aliquã singularẽ gratiaꝫ quasi quodam approbatõis indicio eos mirifice clarificauit: sicut patet in iohãne euãgelista et in multis similibus Sic ecã fecit cũ ista pfata sponsa sua beatissima: ipe bonus ihũs ⁊ Nam preuẽta fuit eius mira supna gracia: quia ordinato progressu ab infimis ascẽdit ad summa. Fuit eni humilitate sublimis mortificatione viuida. simplicitate prudens. omniq̄ mor honestate cõspicua. ꝓpter qõ ipe eam in vita sua mirãdis gracijs supnaturalibus extulit: et diuinis visionibus et locutõibus ad vtilitatẽ ecclesie seraphice ꝛcorauit ⁊ Necnõ ⁊ in fine vite morte ei ante pdixit. ⁊ in exitu suo insignũ approbatõis. eius corpalibꝰ oculꝭ cõsolatorie se ostẽtens: vt dilectã sponsam ad celestes nuptias ipius aiam dulcissimo amplexu recepit. vt supra dictũ est Et vite hoc clare in vltimo libro celesti. capº vltimo. et in legenda vite eius: Tali enim approbationis sigillo voluit ipe deus scripturam istoũ liboũ. eidẽ sponse diuinitus reuelatã quodãmodo autenticare: et ad vtilitatem ecclesie. ⁊ fidelium eam mirifice sigillare ⁊ ¶ Quia ei cui in vita totiens per ꝓpheticam spũalem et intellectualem visionẽ apparuit. ante eius exitũ morte ei pdicendo: se ꝓ plusquã ꝓphetica scz corporalem visionem mõstraut ⁊ ℞. ¶ Septimũ signũ boni spũs est clarificatõ miraculoꝝ m: post morte vidētis visiones ⁊ Nam qui vsq̄ ad morte ꝓ visiones a ꝛcmone illuditur: dignũ nõ est q̄ post morte diuis miraculis clarificeť ⁊ ¶ Et q̄ ista xpi dignissima sponsa. a dyabolo in visionibus suis in vita ꝛclusa nõ fuit. ꝛco post eius exitum multis et mirãdis miraculis eã xps clarificauit: per resuscitatiõem scz multoũ mortuoꝝ ⁊ ¶ Et per illuminationes cecoũ et sanationes surdoũ. et ꝓ innumeras curatões mirificas ꝛc diuersis infirmitatibꝰ infirmoũ: vt quã ipse i vita fecerat clarã. post mortem nobis ostenderet clariorẽ ⁊ ¶ Que omnia in tantum sunt notoria et manifesta. et per ꝛc cumẽta autentica diuulgata et ꝓbata. tam in regno ſwecie quã in roma et in regno sicilie. ⁊ in alijs multis partibus mundi ⁊ ¶ Ubi ad eius memoriã et reuerentiã. a fidelibus ymago eius depicta per multas ecclesias inuenit: q̄ alia nõ indiget ꝓbatione. nec aliqua possunt iã tergiuersatõe celari. ¶ Hoc ecia mentes oim ista diuinitꝰ reuelata legentiũ. ꝓparare ꝛcbet ad faciliorẽ credulitatis acceptõem et veritatis. q̄ tanta verba tantaq̄ miracla in istis celestibꝰ libris tam seriose contenta: nõ aliam fidem ꝓ dicãt nisi quã xps ꝓdicauit ⁊ Non nouũ nobis xpm nec ecia antixpm inducunt. sed eundẽ credendũ amandũ. ferueniꝰ et timendum nos admonent: qui ꝓ nobis passus in cruce fuit ⁊ ¶ Michil veritatis que in christo est subtrahunt aut addunt ⁊ Sz miscõia et iusticia eiꝰ ad ꝓfectũ salutis nře: in eis quã i alijs libris ꝓphetarũ diuinitus clarius ostenditˀ ⁊

Docent enim nos verba ista celestia il
lorum librorū deum timere recte. dilige
re pie: et desiderare celestia sapient. Pro
bate igitur vos ista predicta legentes.
et si aliter inueneritis: audacter cōtra-
dicite. Hoc habet in scō li. celesti. xiiij
capit. in fine. ¶ Cedat igit temeritas
suspitionis fallacis spūs. ac detractio su
perba et inuida stulti iudicij. 7 det loc9
gloue et gracie dei: que tanto maior es-
se dinoscit. quanto ignorātie et modice
fidei nostre videtur incredibilior. Gra-
cias ergo patri misericordiarū et deo to
tius consolatōis agamus. qui in tot se-
nescentis mundi miseriis. tot misericor
diis occurrit miseris: ne labantur i ba
ratrum desperationis.

Recapitulatio omniū predictorum. Capm. vij.

REcapitulādo igitur supradic
tuz modū examinis faciendi. in psonis que vident visi-
ones et reuelatōes. dico breuit q̄ pso-
na que in examine repitur humilis. 7 p̄
sertim si viuit sub obedietia patris spū-
alis cōtinua. cui9 discretiom oia subicit
Et mens eius in oroe rapta in extasim.
sentit singularem dulcedinē amoris di-
uini. et tunc in ymaginaria visione exis-
tens aut sola intellectuali simplici. sen-
tit influxum supnaturalis luminis intel
lectualis veritatis diuine: et manifesta
tur ei tūc veritas illius materie. Et sp
vera predicit in visionibus suis. Al qui
bus visionibus fructus edificatiōis et
emēdationis sui et primor semp proce
dit. Dico q̄ talis psona non illuditur a
dyabolo. nec visiones eius sunt illuso-
rie 7 despicietē. ymo totalit sunt diuie
et hūiliter tāquā de manu dei recipiētē
et credende. ac oīmode obediēde et exe
quēde: vt ex oībus supdictis patet bre-
uiter. 7 ex dictis oīm doctor 7 sanctor
patrū sup hac materia multifarie diffu
se loquentium.

¶ Incipit prologus libri celestis impatoris

ad reges in quo continet modus cōpi
lationis eius. Et admonentur reges et
principes q̄ recipiant hunc librū devote
et hūiliter. de manu dei et cum corde et
opere sequātur hāc doctrinā frequent

Capitulū octauum

AD p̄sentis quippe libri nūc
iam materiā descendendo.
A. Sciēdū est q̄ iste liber
infra scriptus intitulat celestis impato-
ris ad reges. q̄ revelatus divitus fuit
p spūalem et intellectualē visionē p̄liba
te beatissime dñe Birgitte. quondā se-
renissime principisse nericie de Regno
Swecie: que nata fuit vt supra dixi de
illustri prosapia et patria regum gotho
rum. Dignū nāq̄ erat vt quā impator
xp̄s in sponsam acciperet et ad reges 7
impatores specialem nunciā et q̄si quo-
dammō apostolā. cū suis nouis litteris
et vbis euāgelicis mitteret: nō plebeia
aut rusticalis prosapie. sed regalis p̄a-
ginis et nationis staret. ¶ At vero q̄
in illo magno volumie libri celestis in
quo septē libri cōtinent. multe revelati
ones ad reges et impatores pertinētes
incluse iacebāt. 7 eciā extra illud quam
plures eiusdē materie vagabantur. Et
vt oēs eiusdē materie in vno eodemq̄
volūine texerētur: ideo de illo spacioso
viridario p̄dicti libri celestis. illas ad il
ptinētes trāssumptiue extraxim9: et q̄si
flores ad fabricandā nouā coronā rega-
lem. cū aliis extra vagātibus cōtexēdo
in istū librū cōpilāvi posuimus. Beat9
enī qui legit et qui audit verba p̄phecie
huius libri. et servat ea que i eo scripta
sunt: Tēpus enim p̄pe est. ¶ Ergo o
vos impatores et reges ac oēs regine
et ceteri principes. inclinate capita vra
deo. idest humiliate mētes vras supbas
ambitione et cupidine plenas: et susci-
pite humiliter istam preciosam celestem

regalem coronam · de manu tam regal'
et pulcerrime spōse xp̄i q̄ ipe nobis per
eam tam benigne et misericordit destia
uit· ℬ Hoc est istā scām pn̄tis libri·
doctrinā que tractat qualē habitū 7 qui
bus diebus reges coronā debeāt appor
tare ; Aceciam qualē mongerosam vi
tam deuotā et honestā debeāt reges fa
cere· Qualesq; regine vxores eorū esse
debeant·Quales hoies reges ipi in con
siliarios sibi assumāt et teneant ; et q̄les
a se remoueāt et expellant·Qualit mli
tes creare et nobiles· acecia subditos
et plebeyos tractare debeant· Qualit
sua regna regant 7 rempublicā promo
ueant:et eam zelādo tenera cōpassione
custodiant· Qualiter passagium et gu
erras contra infideles·discreto ac iusto
et meritorio modo faciāt· Et vltimati
in hoc libro·ostēditur eis ex ore sedentis
in throno gladius bis acutus· iest iusti
cia dei terribilis super aliquos reges·
qui in vita sua regno et corona propter
peccata eorū privati·et morte mala 7 vi
tuperosa isto divie iusticie gladio occi
si sunt· Eteciam iusticia dei terribil' cō
tra alios reges mortuos·quoz animas
p̄fata sponsa xp̄i in divino iudicio·miro
et districto modo iudicari et cōdemna
ri videbat·Et regibus ex hoc ostenda
tur modernis· q̄ acutus et seuerus est
iste gladius divinꝰ·qui cū vna acie acu
ta scindendo·punit aliquos in honore 7
vita p̄ humiliatōem et mortem· Alios
vero cum alia acie acutiori punit post
mortē in anima· per penam horribilē et
damnatōem eternam· Et sic omnes re
ges et principes sciant q̄ apud deum nō
est acceptio personarū· sed omnino itel
ligant quā districtum· ante et post mor
tem iudicium divinū expectant· quātū·
q̄ et qualiter in suis agendis deum for
midando timeant· ¶ Idcirco nūc re
ges intelligite et eruimini ex istis:om
nes qui iudicatis terram· Seruite do
mino in timore·et exultate ei cū tremo
re:Apprehendite queso hanc humilite
disciplinam nequando irascatur domi
nus · Quia cum exarserit in breui ira
eius : beati omnes qui puro corde et
iusto opere sperauerunt in eo·Qui rex
est regum ac dominus dominantium in
secula seculorum· A M E N

Item·Quia iste liber

Ad reges pro magna parte extractus
est ab alijs libus istarum revelationum
Ideo ne idem bis in eodem volumine
poneretur ·capitula sic extracta ad suū
originem remittuntur · Qui autem vo
lunt hunc librum octauum ab alijs in
distinctū volumen redigere necesse ha
bēt singula capitula integralit reunire

INcipit liber celestis Imperatoris

Ad reges/revelatus divinitus Beate Birgitte de regno Swecie. ¶ Summus impator Xps per sponsam loquit ad Reges: ostentens se esse verū omniū creatorem et regem: in trinitate et vnitate regnantē. Et dicit qualiter mūdū ordinavit regendum/duplici potestate, videlicet/ecclesiastica et laycali, que in apostolis Petro et Paulo pcipaliter designantur.

Primum capitulum

VIdi palacium grā de. incōprehensibile magnitudie: simile celo sereno In quo erant innumerabiles psone sedētes in sedibus: indute vestibus albis ⁊ fulgidis quasi radij solis⁊ ¶ In palacio vero vidi thronū mirabilē. i quo sedebat quasi vnus homo fulgentior sole: incomphēsibilis pulcritudinis. et immense potentie dns⁊ Cuius splendor erat incomprehensibilis. in longitudine et profunditate et latitudine⁊ ¶ Virgo autē quedā stabat iuxta sedem throni. mirabili fulgore coruscans: habens in capite pciosam coronam⁊ Et omēs illi assistentes serviebant sedenti in throno. laudantes eū in hymnis et cāticis: et honorabant illam virginem reverēter. vt regnā celorum ¶ Ille igitur qui sedebat in throno/voce honestissima dixit michi⁊ Ego sum creator celi et terre. vnus cū pre et spiritu sancto verus deus. Quia deus est pater/deus filius/deus spirit⁹ sanctus: Non tres dij. sed tres psone et vnus deus⁊ ¶ Nunc aūt querere poteris Si tres sunt psone. quare nō tres dij⁊ Respondeo tibi. q deus est ipa potētia. ipsa sapiētia. ipa bonitas⁊ A quo ē omnis potestas infra celū ⁊ supra: Omnis sapiētia et omis pietas que possit cogitari⁊ Itaq deus trinus est ⁊ vnus⁊ Trinus in psonis: vnus in natura⁊ Nā potentia ⁊ sapiētia est pater. a quo sūt omnia. et qui est ante oia potēs: nō aliūde. sed a seipo et eternalit⁊ Potentia et sapientia ecia filius equalis patri. nō a seipso potens. sed a pre potenter et ineffabiliter genitus: pncipium de principio. et a patre nūquā separatū⁊ Potentia ⁊ sapiētia ecia spūs scūs. a pre et filio pcedens. eternus cū patre et filio et eccl̄is. in maiestate et potestate Vnus ergo deus ⁊ tres psone. qa vna natura trium. vna opatio et volūtas: vna gloria ⁊ potestas Qui ita est vnū in essentia: q eciam sunt distincti ꝓpetate psonarū Nam totus pater ē in filio et spū. et filius in patre ⁊ spū: et spūs in vtroq: in vna deitatis natura. Nō sicut prius ⁊ posterius: sed ineffabiliter vbi nichil est prius aut posterius. nichil alio maius aut minus vel alterius: sz totū ineffabile ⁊ equale Propterea bene scriptū est. q deus est mirabilis: et multū laudabilis⁊ ¶ Beitas quippe misit verbum suū marie virgini: p angelū suū gabrielem. Nichil ominus tn idem deus mittēs et missus a seipso. erat cū angelo: erat in gabriele. et aī gabrielē in virgie⁊ Dicto aūt verbo ab angelo: verbū factum est caro in virgine⁊ Hoc verbū ego sum qui loquor tecū. Pat enī misit me p seipsum cū spū sancto. in ventrē virginis. Nō sic q angeli caruerint visione et pntia deitatis mee: sz ego filius. q fui cū patre et spiritu scō in vētre virgineo. idem erā in celo cū patre et cū spū in visiōe angelor. oia gubernās omiaq sustētans: licz humanitas mea a me solo assūpta, reqeuit

in ventre marie. ¶ Ego igitur in vita te et humanitate vnus deus. ad ostensionē caritatis mee. ⁊ in robur xp̄iane fi dei sancte: non ꝺigno⁹ loqui tecū. Et licz humanitas mea viꝺeatur esse iuxta te et loqui tecū: verius tn̄ est. q̄ anima tua et intelligētia tua mecū est et in me Michil enim michi est impossibile. et nichil difficile: in celo et in terra. ℣. Ego quippe sum sicut rex potens. q̄ cū exercitu suo venīs ad ciuitatem: omia loca implet oia occupat. Sic grā mea omia membra tua replet. oia fortificat. Ego ꝺenicz sum in te et extra te. Ego quāuis loquo⁹ tecū: idem tamen sum in gloria. Quid michi difficile est. qui potentia mea omia sustēto. sapientia mea omia ꝺispono: virtuositate mea omia supero⁹? ¶ Ego igitur cū patre et spiritu scō. sine principio ⁊ sine fine vnus ꝺeus/ qui p̄ salute hoīm in humanitate assūpta. deitate illesa pmanente: vere passus fui. resurrexi et ascēdi: nūc veracit̄ loq̄r tecum. ¶ Ego sum verus et summus impato⁹ et dn̄s. Nullus eni dn̄s est me excellētio⁹. nec āte me fuit. nec post me erit: sed omne ꝺominiū est a me et p me Ideo ego sum verus dn̄s. nec aliquis vere dn̄s dicendus est nisi ego solus. q̄ a me est omis potestas et dominatio: ⁊ potentie mee nullus resistere poterit⁊ ℟ Ego ecia sum rex corone⁊ Nūq̄ spōsa mea scis tu quare ꝺixerim rex corone⁊ Certe deitas mea sine principio erat: et sine fine erit et est⁊ Hec igit̄ deitas merito corone assimilatur. quia corona sine pncipio et sine fine est⁊ Sicut autem i regno corona seruatur regi futuro: sic deitas mea seruabatur humānitati mee. qua ip̄a coronaretur⁊ ¶ Ego autem habui duos optimos famulos: vnus eorū erat clericus. ⁊ alter laycus Primus erat Petrus apostolus meus clerici officium habens: scōus fuit apostolus paulus quasi laycus. Petrus fuit alligatus coniugio. qui videns coniugium cum officio clerici non posse conuenire. et rectitudinē mentis sue. in incontinentia periclitari perpētens: separauit se quantū ad cōmixtionem carnalem a coniugio quamuis licito. et pfecta mente adhesit michi⁊ Paulus autem castitatem seruauit: et se immaculatū a thoro custoꝺiuit⁊ ℟ Ecce qualem caritatem cū istis duobus feci. Mā petro ꝺedi claues regni celoꝝ. vt quecumq̄ ligaret et solueret in terra: ligata et soluta essent in celis Paulo vero ꝺedi. vt simil̄ petro fieret in gloria ⁊ honore⁊ Et ideo scias. q̄ sicut in terra pares fuerunt et coniuncti: sic nunc in celo in gloria perpetua coniuncti sunt et glorificati⁊ Sed licet istos duos exp̄sse nominaui: tamē in eis et cum eis. alios pontifices et reges et amicos meos intelligo. Quia sicut olim in lege. ad solū israhel quasi ad vnum hominem loquebar. cum tamen totum israheliticū populum notabā: sic nunc in istis duobus plures intelligo. quos gloria mea et caritate mea repleui⁊ ¶ Procedente autem aliquo tempore. ceperunt mala multiplicari et caro infirmari: et proclivior solito ad malum esse. Propterea vtriq̄ statui clericorum scilicet et laycorū. quos in Petro et Paulo intelligo. misericorditer consulens: permisi clericos bona ecclesie ad vtilitatē corporis moderate habere: vt eo feruentiores ⁊ frequentiores essent in seruitio meo. Placuit eciam michi. q̄ layci honeste viuerent in coniugio suo: iuxta ritū ecclesie

Summus Imperator

xp̄s. disponit hic primo de regibus. quales consiliarios ꝺebeant habere. et ꝺat eis decem consilia vtilissima et moralia

Capitulū. Scōm.

EGo sum verus rex. et nullus ē dignus vocari rex nisi ego: quia a me est omnis honor et potestas. ℟ Ego sum

qui iudicaui primum angelum: qui ceci dit ꝓpter superbiam, cupiditatem et inuidiam Ego sum qui iudicaui Adam ⁊ Cayn et totum mundū: immittēdo propter hoim peccata diluuiū ⁊ Ego idem sum qui populū israheliticum permisi in captiuitatē venire: et eum in signis mirabilibus. de captiuitate mirabiliter eduxi. ⁊ In me est ois iusticia. et erat sine principio: et sine fine erit ⁊ Nec aliquando iusticia minuitur apud me: sed semp vera in me permanet. et immutabilis ⁊ Et quia rex iste specie querit a te humiliter, quomodo in regimine viuat iuste et prudenter. Ideo ego indicabo ei ⁊

¶ Decem igitur sunt ei facienda ⁊ Primum est. ꝙ removeat a se illos consiliarios. quorū corda sunt ambitiosa et cupida. quorum lingua duplex et dolosa: quorū oculi sunt ad spiritualia lippientes ⁊ Eligat vero illos. qui non vendūt iusticiā pro pecunia. qui erubescunt mēdacium ⁊ assentationes. qui diligunt rem plusq̄ carnalia: et qui proximorū miserijs compatiūtur ⁊ ¶ Scōm est. ꝙ volo ꝙ ipe rex adiuuet suo subsidio. ad edificatōem monasterij tui: cuius regulam egoipse dictaui. ¶ Tercium est. ꝙ ipe mittat vasallos suos et gentes. ad illa loca infidelium: vbi fides catholica et caritas augeri potest ⁊ Nam ideo vasalli sui interfecti fuerunt in ciuitate hamis: quia ipse ambiuit partem regni alienꝝ xpianorum ⁊ B Quartum ē. ꝙ ipse rex legat quotidie horas btē virgins matris mee. Et cum iudicia et alia ardua iter manus habuerit: dimittere potest horas diei ⁊ Audiat eciā duas missas priuatas. vel vnam cantatā. omni die ⁊ Recolatur quoq̄ omni die quinq̄ vicibus. de quinq̄ vulneribus meis: que pro eo sustinui in cruce ⁊

¶ Quintum est. ꝙ ieiunet vigilias sanctorum ⁊ matris mee. que ab ecclesia scā constituta sunt ⁊ Sextam vero feriā ieiunet in piscib⁹. et sabbatum si voluerit in lacticinijs Quadragesimam vero obseruet iuxta morem patrie ⁊ Sed hoc attendat in ieiunio suo. ꝙ sit moderatus. et temperatus. ne propter inconuenientia ieiunia. aut propter indiscretas vigilias. et prolixas orationes priuatas. tepidus sit in consilijs. aut remissus in iudicijs faciendis Sed quando labor maior ei accreuerit. tunc obediat consilio et potestati. et dispēsationi prelatorum ecclesie mee. ¶ Sextum est. ꝙ quemlibet decimuz denarium qui fisco regio debetur. tribuat in elemosinā pauperibus ⁊ Si vero aliqua alia. pie supererogare ob amorem meū voluerit certa de causa. maior tunc erit ei merces. ¶ Septimū est. ꝙ omni feria sexta colligat tredecim pauperes. et lauet pedes eorum. et tribuat eis victum et pecuniā manu sua. nisi forte fuerit in via propter quā talia sunt omittenda. Ipsa quoqz sexta feria exoccupet se totum. quando habet residentiā quietam. et audiat illa die querimonias subditorum cōmunitatis regni. et tunc eciam inquirat de fidelitate et regimine prepositorū. et iudicū regni et vasallorum. et de exactoribus/ seu collectoribus tributorū. et redditum regalium. ¶ Octauū est. ꝙ ipe rex sit discretus in donis suis: vt sic vni tribuat. ꝙ alijs nō sit auarus. Et si alicui pro vite merito et amplioꝛi labore. plusquā alijs donare voluerit. hoc eciam faciat cum maturitate et cautela: ne notetur in rege ineqlitas. vel occasio murmurationis. Quia nichil sic reprehensibile in potentibus dñis est. sicut prodigalitas: aut nimia tenacitas. Et nichil ita decet et ornat regem. sicut impare cum modestia: et laborantes in seruitio suo remunerare cum caritate. ¶ Poterit eciam rex dare dona sua. eciā extraneis conseruātibus pacem regno suo: et hijs qui necessitatem patiuntur/ Sic tamen hoc faciat. ꝙ vasalli et familiares proprij. non negligantur aut

obliuiscantur; ¶ Nonum est. ꝙ legem dei nō transgrediatur. nec nouas inducat consuetudines: cōtra statuta laudabilia; Nec potestative disponat et iudicet. que occurrūt menti eius. sed iuste secundū legem dei et regni agat omnia: quia non decet regem multa precipere et nichil agere. iusticiamq; relinquere. et crudeliter impare; ¶ Decimum est. ꝙ rex se talem opibus exhibeat. quatenus dignus sit nomine regio: fugiendo cupiditatem. et diligendo veraciter humilitatem; Quia quāto rex maior est ceteris. tanto humilior sit corā deo: a quo omnis potestas est. Qui ita in iudicio ratōem strictā exiget a rege. sicut a populo et plebe;

Summꝰ impator xp̄us

dispoint hic. ꝙ reges pre ceteris portēt honestum habitū; nobiliorem. in signū dignitatis et p̄eminentie: et dicit quibꝰ diebus et solemnitatibus. debeāt portare regalem coronam.

Capitulū terciū.

Iius dei loquitur. Quia homo contempsit obedire deo. ideo necesse est vt obediat homini simili sibi. ¶ Et quia rex a deo constituitur. ad iudicandum et regendum iuste: ideo dignū est vt honoretur et timeatur a subditis Ergo vt rex discernatur ab alijs: necesse est vt habituꝫ discretū et honestum. et honorabilē habeat pre alijs. Quia sicut honor regis ē iusticia et iudicium: sic honor plebis est pulcritudo regis. et honestas eius Propterea p̄mittitur regi habitus honorabilis et honestus. Quē cum portauerit non superbiat ex p̄missione sed humilie et se: considerando onus officij sui;

¶ Hijs autē diebus debet rex portare coronā in capite: scilicet in die natiuitatis mee. Apparitionis. Resurrectionis Ascensionis. Penthecostes. Assumptionis matris mee virginis: Exaltatiōis crucis. et omniū sanctorum; Et omnibus illis diebus. quibus iudicia generalia tenet: et diebus illis quibus facere debet milites; Nam sicut in diebus festiuis humanitatis mee. et glorificationis sanctorum meorum. totus exultat celestis exercitus. ꝑpter beneficia mea sic de iusticia regis que notatur in corona. gaudere debent iusti in terris Et de retributiōe regis iusti: exultat tota curia celestis;

Summus Imperator

xp̄s. dat hic decem consilia salubria regibus: q̄bus debeant regere se et regna

Capitulū quartū.

Iius dei loquitur ad sponsā dicens. Dixi regi prius quosdā gradus. per q̄s ascendere potest ad celestia; Quos si tenuerit et seruauerit. tanta facilitate ascendet ad celum: sicut ille qui vitam tenet contēplatiuam. Nunc autē consulere regi volo decem consilia; ¶ Primū est ꝙ in mensa sua non sit solus. sed cum aliquibus subditis suis sedeat. q̄ ex eius presentia consolabunt corpaliter et spiritualiter: quia ex hoc a peccatis et inhonestatibus abstrahuntur ¶ Secūdū consilium est. ꝙ post mensā stare potēit: et honeste modicum solaciari. Quia ex hūli collocutiōe. et collatione domestica subditorū: acquirit grām; amorē Et tunc audiet multorum rationes et opiniōes/aut imitādas aut reprobādas ¶ Tercium consilium est. ꝙ in omibus iudicijs et opibus suis sit misericors et iustus. Et nec ꝑpter amicitiā vel falsam compassionem. nec propter p̄uatuꝫ bonum suum. aut propter temporalem vtilitatē seu timorem. dimittat exercē iusticiam; Nec propter iram seu impatientiā. negligat aut obliuiscatur miseri cordiā. q̄ indecēs est regi vinci ab ira: et iudicem iudicare subito. aut p̄cibus a via iusticie deuiare.

Quartum consilium est, q̄ rex nō committat regimina et iudicia sua facienda illis, quos sciuerit esse partiales ⁊ cupidos: aut illis qui fraudulenter sciūt extorquere pecunias Quia tales faciliter deviant a iusticia. Sed inquirat rex illos, qui a natura bene ordinati, progenitorum suorū imitantur bona vestigia: et qui magis iusticie opera diligunt q̄ dari. ¶ Quintum est, q̄ cōtinue inquirat rex, qualiter observatur lex et iusticia in regno suo: et illos quos delinquētes corrigere poterit, non dimittat impunitos Et caveat, q̄ non nimis emungat pecunias et emendas a delinquentibus ⁊ Nec aliqua calliditate oppīmat innocentes ⁊ Sed cum humilibus agat mitius, et severius punat induratos: servata in omibus iusticia et misericordia ⁊ Et vbi humilitatem maiorem viderit: misericordiā superexaltet equitate ⁊ Sextum est, q̄ continue rex discutiat iudicia et opera sua. Et si ex facili et subito mentis impulsu errasse se viderit: non erubescat corrigere vl̄ retractare, que male acta sunt ⁊ Non enim ipe sapientior est david, qui eciam errauit Nec sanctior propheta: qui credens mendacio, occisus est a leone. ¶ Septimū est, q̄ non sit nimis subitus in agēdis, sed providus et circumspectus, considerando finem negociorū, imitatur eciam consilijs sapientū et expertorū, et timentiū deum: quibus et obediat, et seipsum non abscondat ab eis ⁊ Quia degeneris et suspectiosi est animi, consiliarios q̄batos habere suspectos: et consilia mature et sobrie tractata cū adulantibus et assentātibus retractare. ¶ Octauū consilium est, q̄ caveat lenitatem verborum et morū in omnibus, eciam apud familiares et domesticos suos ⁊ Fugiatq̄ adulatores et assentatores quasi scorpionem, quia eū fovent in peccatis, et scandalizant bonos. Nam talem cōvenit esse regem, q̄ timeatur a iuvenibus, honoretur a senibus, laudetur a sapientibus, diligatur a iustis, et ab oppressis cordialiter desideretur. ¶ Nonum est, q̄ rex non cōmunicet hijs, qui ab ecclesia excōmunicati sunt, nec foveat illos, qui deum et mandata eius veritent, sed informet eos verbis, et ammonitōibus caritatis, et nisi resipuerint, ostendat eis severitatem suam: et subtrahat eis beneficia sua ⁊ Nam honor regis est, divina super omnia diligere: et dei honorem suis viribus augmentare ⁊ ¶ Decimū consilium est, q̄ populum ⁊ cōmunitatem regni sui diligat Milites suos clemēter ꝓtractet: et beneficia parentū, in filijs recordetur ⁊

Imperator ꝓpōs cōsulit regibus, q̄ aliquādo legant exempla sanctorum, quibus corda excitantur ad deū: et dat vni regi duos consiliarios spirituales optimos, vt eis obediat: et vt alij reges ad similia ꝓvocentur.

Capm̄ quintū.

Filius dei loquitur ad sponsam. Scriptum ē de quodā rege, q̄ dormire non valens fecit sibi afferri annalia seu cronicas ⁊ Sic rex iste ꝓ quo tu oras, quia puerilis est, faciat sibi legi sanctorū opera et exempla, et gesta fortiū, in quibus excitabitur animus suus ad deum: et addiscet, quomodo interdum inter curas regni, honestis solacijs possit se occupare. ¶ Insuper constituo ei duos amicos meos, qui sint ei quasi due matres ⁊ De vno vero eorum habebit ipse lac ⁊ panem: de alio vero vinū et medicinā ⁊ Et primus indicabit ei, quomodo et in quibus peccat Quomodo satisfaciat de erratis, quomodo cōsolari possit in tribulatiōe: quomodo mitigare me possit iratum ⁊ ¶ Et de secūdo habebit sapiētiam in dubijs, et solutōem misteriorū: et prudentiam regendi, et defendendi

regnum suum. Igitur si istis obedierit. proficiet ad deum et ad homines. Nec tamē sic istis duobus obediat: q̄ alij cōsiliarij contemnātur. Sed cum istis audiat plurimorū consilia: et eligat cū deliberatione meliora.

Imperator xp̄s docet

reges diligere populos subditos. tenendo rectos modos regiminis: precipiēs eis. q̄ amoueant cōsuetudines iniustas et prauas.

capitulū sextum.

Dixit dei loquitur ad sponsam. Dixi prius. q̄ rex diligeret populū et cōmunitatem regni sui. Tunc autem ostendit se diligere eam: quando eam p̄mittit vti legibus aprobatis. Si super cōmunitatez et populum. crudeles nō dominant exactores et collectores: si nouis adinuētionibus et impositionib⁹ tributorū. nō oneratur populus. Si hospitalitate onerosa et insolita. non aggrauatur. Poterit tamen rex ad impugnatōem infidelium. humiliter petere auxilium a populo et cōmunitate regni: si necessitatur. Sed caueat. q̄ necessitas illa non veniat in consuetudinem et legem. Studeat eciam rex. ammouere consuetudines contrarias saluti animarū. Et maxime illam diutine antiquatā. que continet. q̄ quādo naues in littore potestatis sue periclitantur tempestate: dñi nauium et mercimoniorū. priuātur bonis que littori aduehūtur. O quā impijssima crudelitas ē: afflicto afflictōem addere. Sufficit enim afflicto ad cumulum doloris sui. perdere nauem: vt bona alia nō distrahantur. Ergo rex istam consuetudinem. et alias prauas et iniustas. auellat a regno suo: et inueniet maiorē gratiā. et profectū. in oculis meis.

Imperator xp̄us dicit

regibus. q̄ si eum volunt honorare. seruent precepta et verba eius. et augeant eis honorem: amando animas subditorum. quas ipe redemit suo proprio sanguine.

Capitulū. septimū.

Dixit dei loquitur ad sponsam de quodam rege sibi dicens. Si iste rex velit me honorare. ꝛc. Require in quarto libro. capitulo. xlviij.

Omniū imperator xp̄s

ad ostendendum regibus. q̄ regine debent eligi deuote et virtuose: ostendit hic exēplo suo. qui elegit iter omnes feminas virtuosiorem omni virtute. in matrem ac reginam celorum.

Capitulū. viij.

Dixit dei loquitur sue matri virginī. ℣ Ego sum coronat⁹ rex in deitate mea sine principio et sine fine. nec inicium habet corona mea nec finē: significans potestatem meam: que non habuit principium. nec habebit finem. ℭ Verū ego aliam coronam habui custoditam i me: que quidem corona sum ego ipe dei. ꝛc. Reliqū huius capituli. require in quinto libro. reuelatione post intro. nonam per totum.

Imperator xp̄us loquēs

sponse. de quadā regina nouiter despōsata regi. dicit. q̄ ex illo cōiugio nō oriet̄ salus regno. sed tribulatio: qa ipsa de damnato semine ab ecclesia nata ē. et infra etatem legitimā desponsata

Capitulum. ix.

Dixit dei loquitur sponse de quadam regina. quā rex acneperat in coniugem. de semice damnato ab ecclesia: et infra etatem legitimam. dicens. ℭ Attende filia et scias. q̄ in omni coniugio xp̄iano tenetur esse etas et consensus legitimus: sed in istis nichil horū est. Et ideo istud matrimonium. simile ē pupis et ludo puerili.

ex eo. q̄ gloria tēpalis ab istis querit: ⁊ non lex xp̄iana. et honor dei ⁊ Et ideo ex isto coniugio orietur tribulatō. ⁊ nō salus regno ⁊ Et licet ista nouella regina. filia parentū damnatorū ab ecclesia nō portabit iniquitatem patris: nūquā tamen de semine prouocātis me ad irā. veniet populo salus ⁊ fructus. Et ideo ysaac monuit filiū suum. recipere vxorē de generatione sua. ne ipe contaminaretur a p̄fo: cui iratus erat deus.

Mater dei monet quādam reginam mundanā moribus. q̄ cōuertat se ad deum. dando de se deo folia flores et fructū virtutum: in loquendo et audiendo bona. et amando deum et proximum. Capl'm. x.

Mater dei loquitur sponse discens. Dic regine q̄ ego mat̄ misericordie. recepi eam tanquā nucleum i pomo corrosum. qui nō erat pulcer ad vitandum: sed amarus ad gustandū. et insipidus ad glutiendum ⁊ Clerūtamen plantaui eam in terram longiquā. vt portaret fructum bonū. Ergo sicut arbores proferunt de se folia flores et fructꝰ. sic ipa debet portare folia virtutum. scilicet audiendo libēter verba dei: que vtilia sunt anime. et similia foliis arborum. Loquatur eciam illa que honoris sunt dei. ⁊ vtilitatis proximoꝝ: quia tunc ipsa portat pulcros flores Diligat quoq; deum ⁊ primum. et tunc habet optimū fructum. ¶ Sed ipa nunc loquitur libēter scurrilia. et ea quibus acquirere potest mundi honorē et fauorem. et ideo conuertat se ad me. scilicz portando filio meo. auditu ⁊ locutione ⁊ opere caritatis: fructum illum qui ei dulcis sapit. Hoc est aiam suā: quā p̄cordialiter desiderat possidere.

Xp̄s reprobat vnumvotum continentie coniugalis. quod q̄dam rex et regina coniuges. vouerunt sine consilio. et deliberatione matura: ne inde maiꝰ malum et detractio oriat.

Capitulū. xj.

Quidam rex et regina. habuerūt duos filios: voluerunt votum castitatis et cōtinentie inter se. Super quo requisita sponsa q̄ oraret deū. xp̄us apparens/ dixit ei. Scriptura dicit. q̄ homo non p̄sumat separe. quod deus coniunxit. Quis enim audeat mutare illud. quod rationabiliter in lege dei. approbatum ⁊ sanctitum est ⁊ Cleruntamē ex iusta causa. carnale bonum. quādoq; mutari potest in spirituale bonum. et tunc nō est solutio coniugij. sed translatio quedā: quando duo cum deliberatione matura ⁊ consilio. consentiunt in melius bonum. ex caritate dei. Sed iste rex et regina consenserunt in vnum apparēs bonum. sed non discretū: quia altera pars cōsentit voto continentie ex feruore nouicio: et ex zelo indiscreto. et leuitate animi Alia vero pars ex quadam placētia et impulsu subito: et causa fugiēdi dolores ⁊ Ideo tutius est ⁊ laudabilius. redire ad primam legem. matrimonialis copule ⁊ Ne forte si indiscreta continuauerint. et temptationes creuerint. ⁊ penitudo assumpti ꝓpositi accesserit: oriat inde maius malum et occasio detrahendi dicClerūtū in istis faciant isti duo. scōm consilia sapientū. Quia non est peccatū retractare sapienter: quod indiscrete inchoatum et attemptatum est.

Xp̄us docet hic reges.cum quali discretione debeant reprehendere vxores suas. et monet pulcre vnaz reginam deuotam. q̄ sit humilis et compassiua miseris. plena caritate. prudens et modesta.

Capl'm. xij.

Filius dei loquitur ad sponsam Ibi arista essz iuxta cor non est subito et precipitanter auellēda: sz paulatim et lenit̄ resecāda ⁊

Sic mulier bona est ⁊ diligenda. sed tamen homini tenenti ad pfectōem: quāwꝙ impedimentum est⁊ Et ideo homo qui ligatus est ad vxorem per matrimonium. vbi videt periculum suū. quāwꝙ lembus verbis vtat̄. more monitoris. quandoꝙ moderate seueritatibus. more doctoris: quandoꝙ more medici resecationibus⁊ Quia mulier prudēter audienda est vt consoletur. modeste et secrete arguenda est ne contemnatur: honeste erudienda. et quādoꝙ non audienda. ne iusticia dimittatur. ¶ Propterea ad reginam pertinet humilitas animi. modestia operum. prudentia agendorum: compassio miserorū. Nam prudētia mulieris mitigat⁹ est dauid. ne faceret peccatum⁊ Humilitate pueit hester ad regnum. et perseuerauit⁊ Sed superbia et cupiditate. deiecta est iezabel⁊ Et maria mater mea. ꝓpter compassionem et caritatem. facta est mater omnū: in celis et in terris⁊ ¶ Ergo quia regina ista pro qua tu oras. per te querit a me consiliū: respondē ei ex parte mea. ⁊ dic ei⁊ Q̄ ipa habet aliquas infusiōes ⁊ suggestiones. a duobus spiritibus. scilicet a bono et malo spiritu: quas ego indicabo tibi alia vice⁊

Xp̄us ostendit sponse cogitationes suggestionuꝫ boni et mali spiritus. que in corde regine supra proximo dicte certabant inter se: et determinat dn̄s quid ipa ē illis ēbeat eligere.

Capl'm. xiij.

Xp̄us loquitur sponse dicēs⁊ ℟ A duobus spiritib⁹ suggerunt̄ ⁊ infūdūtur cogitatiōes. ⁊ infusiones in cordibus hoim. A bono spiritu scilicet et a malo. Bonus nempe spiritus. suadet homini futura celestia cogitare. ⁊ tempalia nō amare. Spiritus vero malus. suadet homini diligere illa p̄sentia/que homo videt. lenigat peccata. allegat infirmitates: et proponit exempla infirmorū. ⁊c. Residuū huius capituli. Require in. iiij°. libro. iiij°. capitl'o per totum.

Xp̄s dicit sponse de regina supra proximo dicta. ꝙ illa reputat graue dictū consiliū dei. ideo annūciat ei. ꝙ nisi obedierit cito. vita ei⁹ erit brevis. ratio reddenda in iudicio grauis: et finis doloros⁹.

Capl'm. xiiij.

Xp̄s loquebatur ad sponsam. de regina supra proximo dicta. dicens. Regina illa de q̄ prius dixeram tibi. consilium quesiuit a me per te. et audito consilio quod dedi ei. videtur sibi grauissimū. Et ideo modo dic ei. ꝙ erat quedam regina tempe helye prophete. que dilexit quietē suam plusq̄ me. et persequebatur verba veritatis. ⁊ credebat stare per prudentiam suam: ideo contigit. ꝙ non solum contēpta et despecta fuit ab omibus. sicut prius honorata: sed eciam in morte sua tribulata fuit⁊ Et propterea ego ds̄ qui clarius video et scio futura. dico nunc isti regine. ꝙ tepus suū breue est. Cōputus quem redditura est in die iudicij. grauis est. Et finis suus non sicut principium erit: nisi obedierit verbis meis⁊

Beata agnes exponit sponse. vnū currū materialem pomposum In quo quedam regina superba sedebat: dicens. ꝙ ille est currus supbie. cum rotis viciorū. Cuius auriga est dy abolus. Et describit alium currum spiritualem. cum rotis virtutum: cui⁹ auriga est angelus.

Capl'm. xv.

Beata agnes apparuit sponse xp̄i. et loquebatur ei de q̄dam regina superba ⁊ pomposa. dicens. ℟ Elidisti filia dn̄a supbam in curru supbie. ⁊c. Req̄re in quarto libro. capit°. xvij°.

Xpūs prohibet cuidā regi. ne recipiat quendā adulatorem et sagacem in consiliarium. quia cupidus et dolosus est: et cōminatur regi. si contrarium faciat.

Capitulū. xvj.

Filius dei loquitur ad sponsā. de quodam sagaci homine adulatore. quem rex quidam volebat exaltare: ⁊ in consiliarium recipere dicens. Ille homo quem tu cognoscis. quem nūc rex in consiliarium recipere vult: lupus est. Et quid aliud facturus est. nisi ut rapiat ⁊ glutiat ⁊ fallat? Jō dico. q̄ si amiciciam meam querit inuenire rex: caueat ⁊ recedat ab amicicia ⁊ conuersatione illius. Non tribuat ei vnū minimū passum terre: quā ille querit ab eo. Non iuuet eū hominibus/vel muneribus suis. Quia ille vellera habet ouina. siti inextinguibilē: ⁊ fraudis venenū in corde. Si vero rex audierit consilia eius. ⁊ vult amiciciam eius. et dissoluerit se cū eo. cōfidendo plenarie de eo. reprobabitur a me: et erit prouerbiū ⁊ ridiculum multorū dicentium. Ecce rex similior est asino coronato: q̄ principi. Et etiam timendum est ei: ne cū uigore amittat regnū. Filius loquitur Bña illa prius michi cara. nūc conuersa retrorsum. querit de semine lupi fructum coniugij de fructu suo: contra voluntatem meam. ⁊ verba mea. Jō scito pro certissimo. q̄ de fructu eius non gaudebit. nec radices altas dabit semen eius. nec incole gaudebunt de herede: quia rex iusticiaz non habuit ad regnū. quia minor supplantauit maiorem.

Xpūs prohibet cuidā regi. ne recipiat amiciciam cuiusdā magni dñi alienigene. introducēdo eum in regno suo. quē comparabat vulpi: quia dolosus ⁊ supbus est. et depredator est simplicium.

Capitulum. xvij.

Xpūs loquitur sponse dicēs Rex querit auxilium et amiciciam vulpis. Sed que est consuetudo vulpis. nisi simulare se mortuā ut rapiat simplices aues? Si intrauerit cubile anserum. non contētatur comedere vnū: nisi vt interficiat omnes. Sic iste. si obtinuerit ptē terre. non quiescit donec habeat maiora. et tunc seminabit discordiā: quia indigene cum extraneis non concordabunt. Et ideo fugiatur cōuersatio eius: sicut sibilus serpentis venenosi. Quia si psecerit. rediget terram in ruinam. et anseres simplices deplumabit. Consiliarij vero regni ⁊ rex laborēt. vt pecunia que ratione dotis sibi debetur: soluatur ei. Quia scōm cōmune prouerbiū. melius est esse ante cautum: q̄ post pericula prudentem.

Filius dei loquitur. Jam de semine vulpis et vipere. eleuauerūt sibi caput. quod deplumare nouit/non sanare. qō erit eis non in magnū gaudium. nec in iusticie augmentum: quia generatio illa michi displicet. et leta principia eius/obfuscabit finis doloroſus.

Xpūs dat cuidā regi duos consiliarios optimos. habētes diuinam caritatem/et zelū iusticie. ostendens per hoc regibus. q̄ tales consiliarios recipiant. et nō negligentes ⁊ mūdum amātes: ⁊ declarat quare amicos suos deus exponit tribulationibus.

Capitulum. xviij.

Filius dei loquit sponse/oranti pro quodā rege dicens. Si rex iste laborare voluerit pro conuertendis animabus: duos consiliarios ei constituo. qui regnū regēt. Primus diligit me plusq̄ se ⁊ sua: paratus est etiam mori pro me. Secundus iaz assumpsit cornua agni. paratus obedire michi et non carni: sed spiritui obedire Sed quereres poteris. cur amicos meos expono tribulationibus? Respō-

deo tibi per exemplum. quasi si aliquis dominus esset. qui haberet aliquā siluaz vel heremū vallatam muro: intra vero murū essent animalia indomita. extra vero murū oues. et murus haberet aperturas multas. et iuxta quamlibet aperturā duo spacia: et iuxta quodlibet spacium. essent tria foramina occulta. Dominus itaq; ille sollicitus ꝛ ouibus: ait seruis suis. O serui mei. vos scitis q̄ oues mee simplices sūt: ꝛ bestie ille fere rapaces ꝛ Ideo state ꝛ custodite foramina et aperturas: ne bestie feroces exeūtes de ambitu. noceant ouibus ꝛ Non sit vobis tedium in laborando. nō accidia in vigilando: vox vestra sit quasi tuba. baculus sit cōtinue in manibus: quo bestie rapaces appropinquātes ouibz. terreant ꝛ Serui igitur accepto mandato domini. libenter obedierūt ꝛ Tandē dominus vocato venatore suo: ait ad eum ꝛ Egredere in siluam meam cū canibus. et fac animalia audire sonū tube: et deterre ea clamore tuo ꝛ Serui igitur audientes sonū tube. dixerunt ꝛ Ecce hec est vox venatoris nostri domini ꝛ Surgamus ergo festinanter. nō simus iā timidi nec negligentes: manus nostra sit promptior iam in percutiendo. vox altior in clamando. oculus vigilantior in speculando. et vbi prius statuim⁹ alios pro defensione ouiū: ibi modo ponamus nosipsos ꝛ Igitur egoipse deus. similis sum isti domio ꝛ Heremus seu silua illa mundus est abundās animalib⁹ ferocissimis et indomitis. iest viris sine lege. sine caritate. sine sensu dei: ad omnia mala p̄paratis ꝛ Hunc mundum murus nimie presumptionis et obstinationis circumdat ꝛ Quia homines patientia dei abutuntur: et proficiētes in malis obdurantur ꝛ Extra vero hūc murū sunt amici mei. quia caritate mea succēsi. imitantur vestigia mea: et querūt pascua mea ꝛ Intra vero murum sunt illi. quorum cupiditas non habet modum. qui creaturam preferunt creatori. corpus diligunt ꝛ non animā: ad presentia aspirant. et nō ad futura bona ꝛ Aperture vero huius muri. sunt fraus et symōia et malicia: que nec patri parcunt nec filio ꝛ Sed ista dominant iam apud multos. ꝛ reputatur summa felicitas. obtinere tempalia: et nō curare ꝛ eterna gloria ꝛ Duo vero spacia iuxta aperturas. due sunt abusiones in mundo: seu duo mala ꝛ Prima est spiritualis: scōa vero corpalis ꝛ Prima est. dare aliis exemplum peccandi: verbo aut operatione. Scōa scilicet corpalis duplex est Prima est. dissimulare peccatum q̄ō corrigendum est. propter munera. propter fauorem et honorem: seu propt mūdanum timorem ꝛ Scōa est. nolle punire peccatum manifestum: propter suam vtilitatem. vel propter mundiale bonū Tria vero foramina occulta. sunt tres affectus malignantium ꝛ Aut enim appetunt nocere vite primorum. aut derogare honori: aut damna inferre in bonis suis et amicis ꝛ O Venator vero significat iusticiam dei. manifestādam ꝛ Cuius vox erit talis ꝛ Da duris dura. et da mollibus mollia ꝛ Canes autem sequentes sunt viri iniquitatis/quibus de⁹ quāuis sunt mali vtitur ad bonum: non sibiipsis ꝛ purgandis. Hī vti q̄ sunt quasi canes insatiabiles. qui cōsuescunt odire oues. impingere eas superbie cornibus: diripere eas vellere. ꝛ pedibus conculcare ꝛ Et ideo quia regnū istius regis. est de heremo et silua ista. habens bestias feroces et indomitas. plures q̄ oues: propter hoc cōstituo amicos meos custodes ouium mearum ꝛ Qui parati sint misericordiam dare humilibus. induratis vero iusticiam: et omnibus facere equitatem. Ceterum. amici isti caueant sibi a custodibus illis. q̄ stātes iuxta foramina. et lanceas tenentes in manibus suspendunt eas. transeuntibus bestijs et hostibus: quibus evasis.

percutiunt terram cum clamore valido vt videantur fortiter egisse ꝛ Hij enim sunt custodes. qui animas non querūt. sed vellera. qui peccata dissimulāt. aut leniter reprehendunt vt placeant: accidia inquisitionis de peccatis dormitāt Sed isti amici mei laborēt sollicite. vt iusticia obseruetur et teneatur. cōmunitas diligatur. honor dei augeatur: et rebelles et impij puniātur ꝛ Vtrum autem vox iusticie mee veniet in dieb⁹ istorum an non. licitum non est eis scire: sed ipi stent firmiter. et viriliter clamēt Ego enim deus veritas. dabo eis mercedem veritatis ꝛ

Regina celi declarat.

quare aliquando cum ipsa loquitur dicit nos. et quando loquitur xp̄us dicit ego. Et cōminatur grauiter cuidam regi. si non sepauerit a se vnum iniquū cōsiliarium. Et monet regem q̄ sit vigilās et sollicitus. in dei caritate.

Capitulū. xix.

Mater dei loquitur ad sponsam. dicens ꝛ Miraris. cur ego aliquādo dico nos quādo loquor tibi ꝛ Et cum filius meus loquitur tibi. dicit ego Scias q̄ hoc ideo est. quia quādo filius meus loquitur tibi. ipe ex parte ueritatis loquitur tecum: quia trinitas vnus deus est ꝛ Cum vero loquor ego. ex virtute eiusdem trinitatis loquor: et verbum triū personarū vnum et idem est verbum. Ideo ego dico nos ꝛ Dic itaq̄ isti regi p̄ quo tu modo oras. q̄ mater caritatis incautat et p̄cauet eum: de pudore et verecūdia et damno suo ꝛ Pudor enim ⁊ verecundia esset. si dīs loco sui constitueret seruum suum ꝛ Damnum autem esset. si aliquis arcam plenam auro. cambiret seu pmutaret pro arca vacua. vel parui valoris Sic iste rex. proponit exaltare seruum dyaboli. cupiens obedire ei: quod vti q̄ pudor spiritualis est ꝛ Ideo iuro per ihesum xp̄m filium meum. q̄ nisi sepauerit illum cum consilio sapientū a se. faciendo eum simplicem scōm generatōem suam: nec tribuendo ei potestatem. nec eciam vnius obuli omnium que regalia sunt. ego flagellabo eum a vertice capitis vsq̄ ad calcaneū. donec dicat ex dolore. miserere mei maria: quia prouocaui te ad iram ꝛ Scōo precaueo eum de damno. q̄ scilicet nō sic attēdat ad modicam quietem. vt incurrat longam inquietudinem. sed magis laboret sollicite et fortiter. in diuina caritate. vt obtineat illud aurum preciosum et eternū ꝛ Si vero obedire noluerit. sicut filius meus dixerat sibi: dimittat Quia nos bene inuenimus vias. p̄ quas sine obprobrio mundi et damno. poterit inchoata declinare.

Mater dei dicit regib⁹ q̄ nō recipiant consilia

ab hominibus cecis et surdis. et mutis et infirmis in anima: ꝛ a sanis spiritu et virtutibus ꝛ

Capm. xx.

Mater dei loquitur sponse dicens. Dic regi pro quo tu supplicas. q̄ ipe habet quinq̄ famulos. Quorum primus est cecus/ attamen materia quedam est. de q̄ yma go potest fieri pulcra. Ideo consilia nō sunt querenda a ceco ante quā habeat clarum visum. Secūdus est surdus. q̄ in aures eius nulla ingreditur diuia caritas. et ideo non sunt cum eo conferēda spiritualia: nisi habuerit auditum meliorem ꝛ Tercius famulus est mutus. q̄ caritas diuina non est in anima eius. ⁊ ideo totum quod loquitur aut est propter timorem pene: aut est propter lucrum mundi: aut ad placendum Quartus famulus est paraliticus in omnibus membris: et ideo inhabilis est ad

opus spirituale; Quintus famulus est totus leprosus spiritualiter. et ideo fugienda ē eius presentia: ne alij ab eo maculentur; Pro his vero quinq; famulis quos ei dissuademus. disponimus ei alios quinq;. qui sunt bene videntes ⁊ audiētes spiritualiter. et sine spirituali macula: quibus si obedierit. amicicia; filij mei retinebit; Item dic ei q; obediēter stet in corona: alioquin filius meus vocabit eū sub corona; Istud enim verbū exponam tibi tempore suo;

Quidam nobilis deri- debat de deo coram vno rege. et xp̄us cōminatur eidem regi. nisi illum corripiat. quia iudici corripienti peccatorē propter deū. duplicabitur corona: dissimulanti vero duplicabitur pena;

Capitulum. xxj.

Filius dei loquitur sponse; Cur turbaris. q; illum qui deridebat me. tam patiēter supporto? Nescis q; graue ē eternaliter ardere? Nam vbi colores diuersi seminantur. si ante tempus debitum succidūtur: non ita valent rei colorande. sicut si debito tempore colligūtur; Sic verba mea. que cū iusticia et misericordia manifestanda sunt. vsq; ad plenitudinē maturitatis crescere debent. et tūc rei cui apponende sūt/magis cōuenient: et virtutem meam cōuenienter colorabunt; Et ideo caueat rex ne anima sua. sit pro anima illius deridentis me; Quia qui corripit peccatorem propter deum. ne puniatur a deo. sicut fecit moyses: duplicabitur ei corona eius. et quia placat iram dei. et quia minuit iudicium delinquentis: ne in eternum puniatur; Qui vero dissimulat delinquentē corrigere. duplicabit penam: scilicet/augendo penam in futurum. et iusticiam non exercendo;

Requisita sponsa a re- galibus in regno Cipri. q; oraret deum pro rege et regno. xp̄us apparuit eidem sponse existenti in hierusalem. et dat ei notabile documentum q; scribat regi ⁊ patruo suo principi;

Capitulum. xxij.

Xp̄us per sponsam loquitur regi cipri puero quatuordecim annorum. ⁊ patruo suo principi et gubernatori regni predicti. dicens ad sponsam. ¶ Attende filia ad consilia que debes dare isti puero regi. et principi patruo suo: et scribe eis illa quasi ex parte tua. dicens eis sic ¶ Primo consulo vobis. q; quilibet vestrum cum confessore suo. ⁊c. Require istud capitulū in. vij. libro Cap̄. xviij.

Reuelatio secunda fa- cta in hierusalem. Et xp̄us precipit per sponsam dicto regi Cipri et principi. q; statim publicarent eam toti regno sine mora: vt se emendarēt. Et quia non fecerūt. ideo in proximo destructi sūt per ianuenses terribiliter.

Capitulum. xxij.

Cum sponsa staret orando in extasi cōtēplationis suspensa; ¶ Videbat rapta in spiritu vnū palaciū. incomprehensibilis magnitudinis. ⁊ pulcritudinis indicibilis. ibi videbat xp̄m ut summū imperatorem. inter sanctos suos in throno excelso imperiali sedere: qui suū benedictū os aperiens. proferebat hec verba. que inferius annotantur. ⁊c. ¶ Ego vere sum ipa sūma caritas. ⁊c. Require istud capitulū in. vij. libro. cap̄. xix.

Xp̄us innuit hic p̄ ceptum. q; reges humiles ⁊ prōpti debent esse. ad audiendum consilia secreta amicorū dei. etiam si non sint adornati exteriori verbosa eloquentia: quia sepe illa que apud mundanos videntur iusta. reprobata sunt apud deum;

Capl'm.xxiij.

EJlius dei loquit sponse. Me dicus quidam venit in regio nem longinquā et ignotam. in qua rex non regebat sed regebatur. qua cor habebat leporinū: z ideo sedēs in throno regali, quasi coronatus asin⁹ apparebat: populus vero suus vacabat cōmessationibus. zc. Require istud ca pitulum in tercio libro. Capitulo. xxxj. per totum.

Johānes euangelista dicit sponse. q reges qui iniustos homi nes diligunt. Justos deprimunt. excessus corrigendos dissimulāt: subditorum bona auferre permittunt. ḡuamina im ponunt. et deum opere non honorant: potius sunt coram deo predones et pro uitores/q̄ reges. Et dicit modum qua liter se emendent.

Capl'm.xxv.

APparuit spōse persona que dam hominis. cuius crines videbātur circumcisi cum obprobrio. et corpus punctū erat oleo. totusq; nudatus: sed nichil erubescens Qui ait ad sponsam. H Scrip tura quā vos vocatis sanctā. dicit sic z Q nullū opus sine remuneratione erit zc. Jstud capitulū require in. iiij°. libro primo cap°. per totum.

Videbat sponsa quali ter beatus dyonisius orabat matrē dei pro regno francie. que exaudiens eum. orabat filium cum eo humiliter.

Capitulū. xxvj.

QUm essem orando sola. vidi qualiter beat⁹ dyonisius lo quebatur ad mariam virgi nem matrem dñi dicens z Regina mise ricordie tu es/cui data est oīs. zc. Require in. iiij°. li°. capit°. ciij°.

Mater misericordie orat fi lium cum beato Dyonisio p regno frā cie et anglie. et sup guerra istorum duo rum regum. qui assimulātur duabus be stijs ferocissimis z Capitulū. xxvij.

QUater dei loquitur ad filium dicens. H Benedi ctus sis tu fili mi z Scribit q ego dicebar bñdicta. que te portaui in vtero meo z Tu vero respondisti. q ille est eciam benedict⁹. qui verba tua audiret. et seruaret ea. zc. Jstud capl'm require in. iiij°. li°. cap°. ciij°. per totū.

Xp̄s dicit sponse modū per quem fiat pax inter reges francie z anglie z Q si reges nō obedierint. gra uissime punientur.

Capl'm.xxviij.

ITem filius dei loquit Ego sum rex metuēdus et hono randus z Ideo ꝓpter preces matris mee. mittam regibus francie et anglie verba mea. zc. Reqre istud cap. iiij°. lib°. capitu°. cv°.

Regina celi dicit q spō sam cuidā principi suo deuoto. q pricipes iusti et boni. qñ a regibus vocantur ad regimen rei publice. debēt ōnino accep tare illud onus regēdi: ꝓpter honorem dei et vtilitatē multorum z

Capl'm.xxix.

DIm quidā magnus prīceps et iustus regni swecie. H Qui dns isrl' vocabat. multis p̄cib⁹ ad maiorē dignitatē regimis regni vocare tur. zc. Reqre in. vj°. li°. capit°. xcv.

Xp̄us dicit hic. q reges debēt conari cū cōsilio spūaliū et sapiētū virorū iustorū. q reparent spūaliter muri hirl'm. idest eccle: q reforment oēs stat⁹ laycorū z clericorū z religionū: in pristi nū z antiquū statū obediētie. z obseruā tie mandatorū dei z eccle.

Capitulū. xxx.

Xp̄us loqbatur spōse orāti pro quodā rege swecie dicens z

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Is qui de dyaboli membro factus est membrū meum. laboret sicut illi qui reedificabāt muros hierusalē qui p legis. ꝛc. Require istud capl'm in sexto libro. capitulo. xxvj°.

Videbat sponsa in visione cadere solem et lunā in abyssum.

amisso splendore solito. que significant quendam regē et reginam. mutātes bonos mores in malum: propter quod rex amisso regno captiuus mortuus est

Capitulū. xxxj.

Cum starem orando. Vidi i spiritu celū quasi turbulentum. et solem ⁊ lunam fulgentes in serenitate clarissima: quorum lux eciā vltra celum se extendebat Cumq; attente aspicerē. vidi ꝙ angeli boni et mali pugnabant. contra solem et lunam. sed non prevaluerunt. donec draco magnus et terribilis ascendit i celo: cui sol et luna dederunt potestatē et claritatem suam ⁊ Et tunc statim sol factus est pallidus et niger: et luna fugit subtus terrā ⁊ Cumq; aspicerem ad terram. vidi eam plenā reptilibus et serpētibus. qui comedebāt superficiē terre. et occidebant homines caudis suis: donec sol cecidit in abyssum. ⁊ locus lune nō est inuentus amplius ⁊ Transactis autē post hec vndecim annis: audiui vocem xp̄i dicētem michi ⁊ Recordare sponsa. ꝙ ostendi tibi in ciuitate Stockholms de celo turbulento ⁊ Nunc autē exponam tibi quid illa significant. Celum inquit quod ostēdi tibi turbulentū. regnum istud specie est: naz regnum istud quod quasi celeste. et quietū et iustum esse deberet. iam turbine tribulationū agitatur: et iniquitatibus et exactionibus conculcatur ⁊ Nec mirum ⁊ Nam rex et regina qui tanquā sol et luna fulgebant. iā denigrati sunc sicut carbones: quia moribus et voluntate imutati sunt ⁊ Hominē quoq; de radice vipea elevauerunt: vt prosternāt amicos et simplices meos ⁊ Ideo scias ꝙ draco ipse confusus. celerius ascendet. quam ascendit ⁊ Et amici mei. quorū quidam vita sunt angelici Inter quos eciā sunt aliqui tanquā mali angeli vita sordidi. qui elevabuntur et liberabuntur a tribulationibus suis ⁊ Sol vero pallescet. donec venerit sub coronam. quia noluit iuste stare in corona ⁊ Et dicetur de eo. ꝙ scōm splendorē eius. multiplicate sūt tenebre eius.

Xp̄s docet hic reges.

nouū et dauotum modū et formam creandi milites. cuusdam noue milicie: ad impugnatōem infidelū. et defensionem sancte fidei et ecclesie.

Capl'm. xxxij.

Xp̄s loquebatur ad sponsam inter alia dicens. Attende sponsa et scias. ꝙ status laycorū. bene erat alio tempe anti quo dispositus ⁊ Nam quidā eorū excolebant terrā. ⁊ labori agrorum viriliter instabant. Alij velificabant nauibus. ⁊ mercimōia ad alias regiones deferebāt vt vnius regionis fertilitas. alteri⁹ subleuaret inopiam ⁊ Alij instabant operi manuū. et diuersarū artiū ⁊ Inter istos erant quidam defensores fidei ⁊ ecclesie mee. qui nunc dicuntur curiales seu armigeri ⁊ Qui assumpserūt sibi arma. ad vltiōem ecclesie sancte et fidei: et expugnatōem inimicorū eius ⁊ In istis curialibus. appuit quidā bonus homo et amicus me⁹: qui cogitabat apud se sic Ego inquit non excolo terrā vt agricultor ⁊ Non desudo in fluctibus maris. vt mercator: et nō insisto operi manuū. vt opator egregius ⁊ Quid ergo faciam ⁊ Aut quib⁹ opib⁹ placabo deū meū ⁊ Sz nec virilis sū in labore ecclie. Corp⁹ meū debile ē et molle. ad patiendum vulnera. Manus remissa. ad feriēdum inimicos Mens fastidiosa. ad cogitāda celestia ⁊

Quid ergo faciendum est michi ? Certe scio quid faciam ꝛ Surgam ergo. et obligabo me cum iuramēto stabili. sub tempali principe: q defensurus sim viribus et languine meo. fidem sancte ecclesie. B Veniens autē ille amicus meus. ad principem seu regem ait ꝛ Domine. ego sum de defensorib⁹ ecclesie Corpus meum nimis molle est ad patiendum vulnera. Animus remissa. ad ferendum ꝛ Mens instabilis ad cogitandum bona: et laborandū ꝛ Voluntas michi placet ꝓpria ꝛ Requies non sinit me fortiter pro domo dei stare ꝛ Ideo constringo me cum iuramento publico. sub obedientia scē ecclesie et tua o princeps. q eam defensurus sim omnibus diebus vite mee Et si forte tepida mens ꝛ voluntas fuerit ad certandū. ꝓpter iuramētum teneor. ꝛ compelli possim ad laborandum. Cui respōdit princeps. Vadam tecū ad domū domini: et ero testis iuramenti tui. et ꝓmissionis tue ꝛ Venientes autem ambo ad altare meum ꝛ Amicus me⁹ flexo genu ante altare meum. dixit Ego nimis infirmus sum i carne mea. ad patiendū vulnera ꝛ Voluntas ꝓpria. nimis est michi cara ꝛ Animus tepida ad feriendū ꝛ Ideo in p̄senti promitto obedientiā deo. et tibi qui caput es. cum iuramento meo firmiter astringens me. scām ecclesiaz cōtra inimicos eius defensurū ꝛ Amicos dei confortaturum ꝛ Viduis et orphanis ꝛ fidelibus dei. benefacturū ꝛ Contra ecclesiam dei et fidem eius. nūquam aliquod contrariū acturum. Et insuper obligo me correctioni tue. si errare me contingat. ad hoc. vt obligatus ad obedientiā. tanto magis cavere possim peccata. ꝛ voluntatem ꝓpam: et tanto ferventius et facilius insistere volūtati dei et tue ꝛ Sciāq tanto michi esse damnabilius ceteris ꝛ contēptibilius: si violata obediētia. mādatis tuis contraire presumpsero. C Facta autē ista pfessione ad altare meū princeps sapienter considerans. disposuit sibi habitum ab alijs secularib⁹ distictū. in signū abdicatiōis ꝓprie volūtatis: et vt sciret se supiorem habere. et debere ei obtempare. Dedit eciam p̄ceps in manu eius gladium. dicens Hoc gladio inimicos dei cōminues. et interficies. Dedit et in brachium eius clipeum. dicens. Hoc clipeo defendas te contra inimicorū iacula. et patienter tolera illata: vt prius crepat clipeus quā fugias Iste vero amicus meus. hec omnia audiente clerico meo qui p̄sens erat. firmiter seruaturū se promisit ꝛ Qui clericus facta ꝓmissione. dedit ei corpus meum in robur et fortitudinē: vt amicus meus per corpus meum michi vnitus. nūquā a me separetur ꝛ Talis fuit amicus meus Georgius. et plures alij. Tales et deberent esse milites. qui nomen deberent habere ꝓpter dignitatem. habitū propter opationem. et defensionē fidei sancte ꝛ O Audi nunc spōsa q̄d inimici mei faciunt. contra ea que amici mei prius fecerunt ꝛ Milites quippe qui mea portabant arma. erant pati dare vitam pro iusticia: et effundere sanguinem suū propter fidem sanctam. Indigentes ꝓmouēdo ad iusticiam. malosq; deprimere et humiliare. Sed nunc audi quomō aversi sunt. placz quippe nūc eis magis mori in bello. p̄o superbia et cupiditate et invidia. iuxta diabolicas suggestiones: quā scām mandata mea viuere. ad obtinendū gaudium sempiternum ꝛ Ergo omnes milites qui in tali voluntate moriuntur. dabitur eis stipēdium a iudicio divie iusticie: scilicz animabus eorum. in eterna dyaboli coniunctione Hij vero qui michi seruiunt. tenentur habere stipendium cum celesti exercitu: sine fine ꝛ Hec verba ego iesus christus locutus sum. verus deus ꝛ homo: vnus cum patre et spiritu sancto semper deus ꝛ

Uerba xpi ad sponsam

de occursu demonum ad aiam militis. qui apostatauerat a vera militia virtuosa et scā. et militabat mundo et vicijs. et de eius terribili iudicio dānationis.

Capl'm.xxxiij.

Oadne tēpus huius vite. non est nisi q̄si vna hora apud me Ideo q̄ dico tibi nunc. semper fuit in prescientia mea. ℍ Dixi tibi prius. q̄ vnus erat qui incepit verā militiam. ꝛc. Istud capl'm Require in. ij°. libro. capitulo. ix°

Xpus impator· ad pces

iohānis baptiste et virginis marie. concedit q̄ armetur vnus miles eoū uouotus spūaliter. quē ipsi petrus et paulus apostoli. armant splēdidē. pciosis armis spiritualibus virtutū hic contentis: notabile documentū pro militibus.

Capl'm.xxxiij.

Xps loquebatur sponse dicēs. ℍ Tu i gramatica tua cōposuisti hodie prouerbiū. q̄ melius esset p̄uenire q̄ preueniri Sic ego preueni te dulcedine gratie mee. ne dyabolus dominaret anime tue Et statim apparens iohēs baptista dixit; Benedictus sis tu deus. qui es ante omia. cum quo nullus vnq̄ fuit deus. et pret quē nullus. et post quē nullus erit: qa tu eras et es eternaliter vnus de⁹. ꝛc. Residuū istius capituli. req̄re in iij°. li°. capitulo. lxxiij. per totum.

Xpus narrat beneficia·

q̄ fecit et facit militibus: et cōquerit de ipōrum ingratitudine. Et docet reges vnam nouā formā sibi gratā procreādi milites: ad defensionem et ampliatiōem fidei. et sancte ecclesie.

Capl'm.xxxv.

Ego sum cum patre ꝛ spiritu sancto vnus deus. ℍ Require istud capitulum. in scdo libro. capitl'o. xiij. per totum.

Xps verus impator et

rex. benigne et humiliter vt pater ꝛ frater et dns. monet milites q̄ reuertātur ad eum: narrando penas quas passus ē pro eis. ꝛ promittendo illis in stipendiū si reuertantur vere. premia gloriosa celestia. Capl'm.xxxvj.

Ego sum verus rex. ℍ et nullus est dignus vocari rex nisi ego. quia a me ē omnis potestas. ꝛc. Istud capitulū Require in scdo. li°. capitulo. xij°.

Xps ostendit hic· quam

gloriose boni et iusti milites recipiūtur ad celestem gloriā. per exemplum vni⁹ anime boni militis defuncti. cui occurrebant angeli cum iubilo. et tota trinitas cum gaudio mirifico.

Capitulū. xxxvij.

Imperator xps loquitur ad sponsam dicens ꝛ ℍ Dixi tibi prius de fine et pena militis. q̄ primo recessit a militia mechi professa. ꝛc. Residuū huius capituli Require in. ij°. li°. capitu°. xj°.

Xps precipit regibus·

q̄ extirpent de regno phitones sortilegos. et diuinatores. qui arte dyabolica decipiunt animas. et homagiant se dyabolo. ꝓpter lucra tempalia

Capl'm.xxxviij.

Oles quidam de regno swecie. consuluit phitonē. vtrū hoies illius regni. deberent rebellare contra regem vel non. ꝛc: Require istud capl'm in. vj°. li°. ca°. lxxxij

Xps dicit hic regibus·

q̄ qui volūt passagiū facere et guerraz cōtra paganos. debent hoc facere intētione recta. scz ꝓpter caritatē dei et aiārū salutē: corrigēdo se prius. et reformādo regnū suum ꝛ Cap. xxxix.

REx quidam ſwecie, rogauit ſpōſam xpi q̄ conſuleret ꝺum, ſi placeret ei q̄ iret in exercitu contra paganos, ꝺa habebat hoc in voto. Super quo ſponſa oāte, apparuit ei xp̄s dicens. Si rex exire voluerit ad paganos, cōſulo nō precipio: quia magis meritū eſt facere ſcōm consilium, q̄ ex precepto; Ideo conſulo ei duo. Primo q̄ habeat cor bonū, et corpus aptum. Cor ſcilicet bonū, vt nulla ſit intentio alia exeundi, niſi ꝓpter caritatem dei, et ſalutem aiarum; Corpus vero aptum, vt ſcz rationabilis ſit in ieiunio, et labore; Scōo laboret q̄ vaſallos z mlites habeat voluntarios z correctos. Ꝺco circūeat primo regnum ſuum: iquirendo quomō iuſticia ſeruata ē Qualiter et per quos facta ſūt iudicia et regimina, q̄ qui alios conatur mittere in celū, neceſſe eſt vt incipiat a ſeipō/ corrigēdo errores ꝓpos: et poſt hoc ſubditos ammonēdo et corripiendo, et virtuoſis exemplis incitando.

Xp̄s dicit· q̄ reges ꝓcedere volentes cōtra infideles, primo āmoneant eos q̄ conuertant cū benignitate et pace: q̄ ſi rēnuerint infideles, tunc zelus et manus ſunt exercendi cōtra eos. Capl'm, xl.

YPs loquebatur ſpōſe dicēs. Dicitur, q̄ nemo inuitus cōpelli ꝺebet ad regnū celoꝝ. Reſpondeo, q̄ vbi flores boni impediūtur a zizania, nūquid non eſt melius q̄ ſuccidantur zizanie, ne flores aſcendentes impediātur? Propterea qui vadūt ad terras infidelium: offerant primo eis pacem et fidem et libertatē; Et ſi infideles non recipiūt cōſilia eoꝝ et ammonitōes: tunc zelus et manus ſunt exercēdi. Omēs enim qui pro caritate mortui fuerint: ego deus ipſa caritas, reddam eis centuplū Et eciā ipi infideles ad minora ſupplicia puenīēt. q̄ ſi diutius viuerent, et in pace morerent: quia ſi amplius viuerent, amplius peccarēt; Tātum eni bonū eſt caritas, q̄ nec minima cogitatio erit ſine remuneratōe: quāto magis opus bonum;

Collocutio inter ꝺcū z ſpōſam, ꝺe rege z iure hereditario regis in regno, et vtrū rex poſſit aliqua aliēare ptinentia ad coronā, et que, et qualit̄ poſſit alienata repetere et rehabere Capl'm, xlj.

LOquebatur ſponſa ad xp̄m orando pro regno ſwecie inter alia dicens. Bñe inquit ne indigneris ſi quero; Audiui ex ſcriptura, q̄ nichil acquirendū eſt cū iniuſticia: nec tenendū eſt aliq̄ꝺ acquiſitū contra iuſticiā, ꝛc. Require iſtud capl'm in quarto libro, Capitulo, iij.

Xp̄s per exemplū conqueritur grauit̄ de xp̄ianis, et ideo conuertens ſe ad infideles et paganos, precipit ſeruis et amicis ſuis, q̄ vadant ad conuertendū eos, cū caritate benivola et verbis dulcibus hic contentis. Capitulū· xlij

Xp̄s loquebatur ſpōſe dicens. Ego ſum ſimilis regi, qui ſtabat in campo, ad cuius ꝺxterā ſtabāt amici, z ad ſiniſtrā inimici, ꝛc Iſtud capitulum require in ſcōo libro, capitulo ſexto.

Xp̄s inſtruit reges· q̄ q̄n vadūt cōtra paganos, habeāt duo vexilla: ſcz paſſiōis et iuſticie ꝺi, Et q̄ ꝺeferāt ſecū clericos, z religioſos diuerſorum ordinum, litteratos et virtuoſos et deuotos. Capl'm, xlij.

EIius ꝺi loquit̄ ſpōſe dicēs. Rex qui lucra animarū querit, z ad paganos egredi voluerit: habeat duo vexilla; In p̄mo vexillo, ꝺepicta ſit paſſio mee, q̄ notat miſericordiā: in ſcōo, gladius iuſticie mee;

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Geniēs igitur rex ad paganos. erigat primo primum vexillū misericordie: offerendo pacem eis. Qui si recipere noluerit erigat postea vexillum iusticie. Et confidens de bonitate mea. non timeat mltitudinem inimicorū. Nec retrocedat ex pusillanimitate. nec audiat vocē dicentium: reuertamur. quid vltra est laborandum? Si enim rex stabiliter timuerit procedere: non attemptet. nec inciat bonum. Quia melius est non assumere ardua: quā inchoata non psequi cum caritate. Assumat eciam rex secū clericos probate vite. et religiosos diuersorum ordinū: qui veraciter mundū contemnunt. Quia multi sunt in paganismo. et inter gentiles. qui preferūt sectas suas: quibus sapienter est respōdendum. Clerici eciam instruant populū. et ammoneāt. ne propter cupiditatem incurrant anathema. ne propter murmuratōem et vitam incontinētem. moriantur.

Xps reprehendit quēdam regem. quia cum immoderata multitudine gentiū. ibat contra infideles. non habita prius matura prudentia futurorum euenientiū. Et post reprehendit illos. qui victorias prelioū attribuunt sibi. et non deo.

Capitulū. xliij.

Loquebatur xpus ad sponsam. de quodam rege Swecie. dicens. A Dixi tibi prius. q puer est iste rex. ꝛc. Hoc capitulum habetur in sexto libro Capitulo. xlj.

Mater dei consulit regi eunti contra paganos. q habeat numerum gentiū prefinitū. et q non confidat de promissionibus diuinitus sibi factis: si ipse non seruauerit que promiserat deo.

Capitulum. xlv.

Mater dei loquebatur sponse dicens. Si rex exierit contra paganos. habeat numerum populi pfinitū. quia ego scio egressum et regressum eius. ꝛ q multi vadūt qui non minus rebelles erunt deo. quā illi qui cum moyse egressi sunt. Sed sicut moyses non introduxit populuz in terram promissam. propter eorū ingratitudinem: sic illi qui nondū nati sunt. perficient velle dei. Nec confidat rex. quia dixi eum filium meū. ꝛ q nūquā se parare me vellem ab eo. Quia si ipe seruauerit pmissum suum michi: seruabo et ego pmissum meum sibi. Sed si ipse contempserit me: timeat ne cōtemnat.

Virgo maria precipit per sponsam. cuidam episcopo eunti cū rege ad guerrā. contra infideles. q quādo aliqua patria infideliū acquisita fuerit. Instituat statim ecclesiam cathedralem. vbi xpiani spiritualit consolentur.

Regia celi loqbat (Cap. xlvj spōse. dicēs ꝛ Sctūs Sigfridus archiepiscop9 exiuit de anglia: et fecit voluntatem dei in regno Swecie ꝛ Sic iste epūs p quo tu oras. qui vadit cum rege cōtra infideles. cū venerit ad paganos. et fuerint aliq̄ terre ipsoū acquisite per xpianos. cōstituat primo ecclesiā cathedralem. i aliquo loco honesto ꝛ congruo. vt tanquā ad matrē. possint xpiani pro necessitatibus anime. ad eam habere refugiū. et inde catholice refici. et spūaliter consolari ꝛ Et si nō potest epūs. nisi vnū vel duos clericos ibi instituere. et sustentare secū. contētus sit. quia filius meus potēs est augere dona sua. ꝛ episcopatū dilatare. Si vero ipe vel alij amici mei. morant aliquā pficiant vba ista. tūc voluntas bona. reputabit eis pro ope. ꝛ mercedem habebūt inde. Et ideo null9 confidat de longa vita: sed vnusquisq̄ exspectet velle dei patienter ꝛ

Mater dei narrat quo

modo ipsa est vas repletum et replens gratia. et reprehēdit quendam ingratū regem Swecie. qui nolens in guerra sua obedire consilijs dei. et spiritualiuz viroum. contra ei voluntatem retro cessit de guerra infidelium. consilio mū danoum hominum: cū confusiōe sua. z regni dispendio.

Capitulū. xlvij.

REgina celi apparuit sponse dicens ei. A Audi tu que spiritualia vides: et veni mecum in spiritus sancti collocutōem. Ego sum vas repletum. et repletiuum Sicut enim vas stans subtus torrentē repletur aqua. et sicut aqua effluit. tamen vas semper est repletū. de torrētis decursu: sic anima mea. quando creata fuit z coniuncta corpoi. replebatur ex decursu torrentis. scilicet spūs sancti: q̄ nūquam postea euacuata est. Propterea quicūq; venerit ad me cū humilitate et mundo corde: habebit auxilium ei spiritu sancto. Itaq;. bene possum vocari vas repletum. Quia cum essem in mundo. in decursu torrentis eius. filius dei venit in corpus meum. et sumpta de me carne z sanguine. moratus est i me. donec natus est de me: ea natiuitate qua nasci decuit filium dei. Natus ergo. et veniens in manus meas. Angeli gauisi sunt. et nunciauerunt pacem in terris z Post hec autē. filius meus cecidit graiter in penam mortis. quādo cutis eius rumpebatur a flagellis. ossa constringebantur a clauis. et quando cor crepuit. mortuus omibus membris Itaq; iste casus mortis tam magnus fuit. q̄ ex eo minuebatur potestas dyaboli: et porte celi apiebantur Ergo passionem filij mei comparo tonitruo. cuius aduētus p̄us auditur. et longe postquā sonus venit z Sic passio filij mei. diu ante nunciabatur per ora p̄phetarum antequā venit z Postquā vero filius meus mortuus ē. tunc maximus fragor et sonus factus est. qui diu post passionez eius audiebatur et predicabatur: et pro ea multi gaudenter dederunt vitam suam z B Nūc autem filius meus sic oblitus et neglectus est: q̄ quidam ducunt mortem eius pro nichilo. Alij dicunt se nescire vtruz fuerit vel non. alij sciunt sed non curāt pauci vero sunt. qui mortem eius recordantur cum caritate z Itaq; vt passio filij mei reduceretur ad memoriam: ideo verba dei tibi diuinitus data. venerūt in mundum z Propterea et tu missa es ad regem istum Swecie. qui irretitus multis peccatorum laqueis. postquam separatus fuit a dyabolo. suscepi eū mihi in filium: desiderans eum facere pugnatorem egregiū. ad honorem dei z Q̄d videns dyabolus. inuidit ei sicut quōdam moisi piecto in aquam: cuius ficellam deus direxit ad terrā. Qui postea licet adustus fuerit in lingua: tamē loquebatur que voluit deus. Et fugiens ex timore de egipto: redijt ex diuina p̄uidentia ad pharaonem z Similimodo fecit regi dyabolus z Jactauit enim in cor eius p̄cellam quādam. vt congregata multitudine hominū. a guerra retro cederet: p̄e paupertate z fame. Et ideo constituebatur ei certus numerus p̄sonarum. Q Item rex suggerente dyabolo cogitauit sic. Amici iquit dei non habēt scientiam pugnandi: ideo inquiram homies doctos ad pugnā. Cui postea dyabolus misit multos de suis: quorum consilio regeretur. Propterea ostēsum erat regi. quorū consilijs obediret. Consultuz eciam fuit regi. q̄ clerici et relgiosi viri. approbate vite. sequerentur eum. Et hoc factū fuit ex prouidentia spiritus sancti: cōtra astutiā dyaboli. Ipse quippe bene scit. q̄ nō est longum tempus. quo ds ostendere velit. quomodo sua pugna aggredienda est.

Universitäts- und Landesbibliothek Düsseldorf

Scit eciam dyabolus multos in paganismo esse. qui se magnos in sua secta reputant. Nec ignorat q multi sunt. qui desiderant scire fidem scam catholicam. Propterea desiderat dyabolus. vt tpe gratie aduenient. illi mitterent ad paganos: qui essent ydote et pleni auaricia. Ergo amici dei. clerici et religiosi parati esse debēt: cū spuali sapientia. paganis venientibus cū sua secta. rnāre. Multa ecia alia dicta sunt tibi. que nō statim pficient. Sed verba custodiri debent. ad tēpus prefinitū. Nam plurima ostēdit deus moysi: que nō cōpleta sūt vna hora Sic et dauid. longo tpe ostē sus fuit rex: antequā puenit ad potestatem. Et ideo amici dei expectent patiēter: et non attedient in opando. Dixim⁹ eciam. q fratres ordinis dominici et frācisci et bernardite. exirent cū rege ad paganos: q illi tres ordies. ad paganismū primo sunt vocandi. q monasteria p illos inchoari debent. qui veraciter contēnunt mundū: et qui nō habent aliam voluntatē. nisi honorare deum. et eius amicicia inuenire. Verum quidam de dictis fratrib⁹ cogitant sic. Vbi inquiunt est pl'us cui p̄dicandum est? Vbi loca sunt edificanda? Similiter dixit isrl' moysi. Vbi inquit ē terra promissa? Melius enim fuisset sedisse in egypto. sup ollas carniū: quā in deserto periclitari fame. et tribulatione. Attamen puenit isrl' tempe placito in terraz promissam: licet aliqui murmurabant. Ergo rex habeat secū semp clericos deuotos. et tales qui sequant eū voluntarie. ex diuina caritate. Et caueat habere clericos cupidos: sicut aues rapaces/ Sed audi iam. quid ego mater miscōie dictura sum. Ille rex. quē ego prius vocaui filium meū. nūc iam factus est filius inobedientie. Cui existēti puero. custodiebantur duo regna. Qui cū ad ānos discretionis venisset: regebat iniuste: et omnia agebat sine discretōe. Attamen deus patienter semper agens cum eo. eciam spualia bona fecit cum eo: qñ caritatem cordis sui vertit ad deū. Et. Insuper tria reduco ei ad memoriam. que deus fecit ei. Sepe enim cōtingit. q infans in vtero matris. ita fortiē cuz matre ligatus est: q nullo modo separe se potest ab eo. Quod obstetrix prudēs perpendens. cogitat secū dicens. Si infans vlterius morabitur i vtero mris: moriuntur ambo Si vero sepabuntur ab inuicem: mortua quidem matre. viuere potest infans. Et sic obstetrix procedens. sepat infantem a matre. Simili modo. rex iste alligatus erat matri sue. scz mundo. qui si diutius in eo stetisset: vtiq; mortuus fuisset ad penam inferni Ego vero regina celi iui ad regem. separans eū ab amore mūdi. Per gressū autem quo iui ad regē. intelligo introitum spūs sancti in cor ei⁹. Quia vbicūq; ingreditur spiritus dei. ibi intrat pat cum spiritu sctō. et filius cum patre et spiritu. et mater cū filio: quia ois homo qui habet deū in corde suo. habet et me. Nam sicut impossibile est. q tres persone in trinitate. separi possint: sic impossibile est stante lege currēte. q ego q̄ sum mater dei. separi possim a deo. Ego q̄pe habui filiū dei in me. cum deitate et humanitate. ideo deus pater habet me i deitate sua. et est vinculū dilectiōis nr̄e spiritus scūs. ille qui est in patre ⁊ filio. et ipe est in me: et nūquam possumus separi. Isto ergo modo quādo ego iui ad regem. deus dedit cordi eius contritionem. ⁊ oculis eius lacrimas spirituales: que nullus obtinere potest. nisi ex diuina gratia eius. Secōo reduco regi ad memoriā. qualis grā facta ē in regno eius. Nam filius meus qui sedet in summo throno maiestatis excelse. loquit frequent tibi que es nata de regno eius. et hanc grām ego pmerui regi: vt faceret honorē deo. et fructum aie sue. Cui eciam p te ostēdi. quomō regnum

suum regeret sapienter. et populum sui regni caritative diligeret: et qualit̃ vitam suam gubernaret corpaliter et spūaliter. ad honorem dei. Tercio reduco ei ad memoriā quomō electus est. vt fidem scām catholicam deferret si vellet ad paganismū. Sed audi nūc. quid fecit iste rex. Ego eni mater miscōie. vocaui istum regem filiū meum nouum: et ideo nouū. qa nouiter venerat ad obedientiā scām. Cui pmisi p te. q vellem esse dña et defensatrix exercitus sui. et regni sui: et q starē ante eū in terra inimicoū eius. Et ita factū est. Mā pax erat in terra sua ex diuina puidētia: propter preces meas. Et ante ipm fui in tra inimicoū eius. quando maiores inimicos eius. congregaui in vnum locū terre: quos ei traditura erā. C Paruo igitur tempe elapso. accesserūt ad regē istum instrumenta dyaboli. plena corde malo et maligno spū. qui confidebant in manibz hominū plusq̄ in auxilio creatoris: quorum cupiditas maior fuit ad possessiones terrenas. q̄ ad adiuuandū animas. Quorū linguas ille excitauit ad loquendū. qui mouit linguā iude ad vendendū creatorem suū. Quorum dentes elevabant̃ digitis dyaboli: quorum frigida labia plinita fuerūt veneno dyaboli. Propterea diuina caritas non sapuit eis. sed expuētes verba veritatis: falsitatē in ore habuerūt. Quoū malignis consilijs obediens rex. cucurrit et distraxit de manibus meis. cōgregatos inimicos meos: resistentes fidei sancte. Et tūc ego vacuo synu. remāsi sola. Jpe quoq; rex fecit discurrere lupos. assignās agnos in manu serpētum. qui parati sunt diripere oues: et maiori nūc veneno malicie sūt impleti. Talia eni pcesserūt de dolosis suggestiōibus dyaboli. quia cōemptis cōsilijs amicorū dei: rex obedivit cōsilijs carnalium hoim. Et non attēdens fortitudinem dei/ nec cogitās cōsiliū meū. redijt sine aliq fructu: et grauauit cōmunitatem et populū regni sui. factus inobediēs deo et homibus: et violator pmissiōis malitie sue. Sz sicut mater facilit̃ placari solet filio petenti miam: sic ego dico nunc ei Fili conuertere ad me: et ego reuertar ad te. Surge de casu tuo: secundū consilia amicoū dei. Hec igitur est vltima lr̃a. quā ego mittam ei.

Qat dei declarat spū

se. quare vba dei ita obscure pferunt̃. q diuersimode interpretari possunt. et q̄nq; aliter a deo. et aliter ab hominibus intelligūtur. Et qualiter tota trinitas ostēdit se spōse mirabilit̃. sub forma pulpiti et libri aurei. et triū radioū triū colorum: clarās visionē sponse notabiliter. de pprietate et essentia trinitatis. et libri vite. Et qualiter vidēbat spōsa ante diuinū tribunal iudicis. iudiciū mirabile triū animaruz regū. quorum vnus erat viuens. et alter ad infernū: tercio vero ad purgatoriū damnabantur. Et sunt hic multa notabilia. de laudabili iustitia et miscōia dei.

Capitulum. xlviij.

Pater dei loquit̃ ad sponsam dicēs. A Filia. dixi tibi prius. q illa esset vltima lr̃a mea. mittenda illi regi amico. Quod intelligendū est de hijs. que tangūt psonam eius singularē. atq; meā. Si eni aliquis sedens audiret aliqō vtile decātari. quod ptineret ad amicū vt referret eidē. siue esset illud cātilena leticie. siue lr̃a reprehensionis salutaris. vterq; esset dignus remuneratōe: scz et q̄ dictabat. et qui decantabat. Sic ecia iustitia dei. iudicans in eqtate. et iustificans in mia: decantare vult iustitiā et miam Ergo quicūq; audire voluerit. audiat. Quia nō ē lr̃a reprehēsionis: sz cātilena iustitie et caritatis. Qn eni olim mittebat̃ lr̃a alicui. cōtinebat reprehensiōem t āmonitiōem: arguebat de ingtitudine beneficiorum: et

admonebat de conuersione mox ¶ Sed nūc iusticia dnia, decātat pulcrā cāticenam: que ptinet ad omēs. ¶Quā qui audierit et credēdo cū opatione recepit: inueniet fructū salutis. et fructū eterne vite. ℬ Sz poteris q̄rere. quare verba dei ita obscure dicunt. q̄ diuersimode intpretari possunt ? ¶Et q̄nq̄ alit a deo. 7 aliter ab hoibus intelligūtur ? Rūdeo Deus simil est pfectori, q̄ conficit vinū ardens, seu aquā ardentē: q̄ de vino conficit ¶ Ille enī confector habet plures fistulas. quasdā ascēdentes. quasdam vero descēdētes: p quas vinū nūc sursum. nūc deorsum. coopante ignis calore decurrit. donec fit pfectū ¶ Sic de⁹ in verbis suis facit. ¶Quia q̄nq̄ ascēdit per iusticiā, q̄nq̄ iterū descēdit p miam. sicut patuit i rege. cui ꝓpheta ex iusticia dixit q̄ moreret: et tū postea, mia addidit ei plures annos ad viuendū. ¶Q̄nq̄ eciā descēdit deus. p simplicē verboꝝ plationē. et corporalē expressionē, sz ascēdit iterū. p spūalem intelligentiā: sicut i dauid, cui multa dicta sūt sub noie salomonis. sz cōpleta sunt sicut 7 intellecta in filio dei ¶ Q̄nq̄ eciā loquitur deus de futuris. q̄si de pteritis. 7 pntia simul tāgit et futura: q̄ oia sunt in deo. et pntia et pterita et futura. quasi vnus punctus. Nec mirari debes. si obscuris modis loquit̄ deus: q̄ hec fiunt q̄duplici decausa. Primo vt ostēdat deus magnā miam suā. ne quis audiēs iusticiā dei: desperet de misericordia ei⁹. ¶Quia q̄n homo mutat voluntatē peccādi: tūc eciā deus mutat districtiōem sententie sue. Scōa est. vt credenti iusticie et pmissionū dei: amplius coronent̄ ꝓpter fidem et expectationē. Tercia ratio est. ¶Quia si consiliū dei certo sciretur tpe. quidā ꝓpter prescitos contrarios casus. multū turbarent̄: alij ex tedio. a desiderio 7 feruore suo desisterent. ¶Et ideo ꝓpter ista. q̄n alicui scribo aliq̄ verba. nō exprimit̄ ibi in conclusione. vtrū illa verba recipientur. et credentur cum effectu ab eo. vel non. Nec eciā tibi declaratur hoc. an ille credet et pficiet opere illa an nō: q̄a non licet tibi scire hoc. Tercia causa ē ne aliq̄s pūmat improbe. discutere verba dei. Ipse enī est. qui de sublimi facit humilē: et de inimico facit amicū Quarta est. vt qui occasionē discedēdi querit inueniat. et qui sordescūt sordescant adhuc: boni q̄z fiant manifestiores. O Item ait spōsa. Dicente dei filius loquebatur ad me. dicēs. Si aliq̄s loquereť per fistulā habentē tria foramina. et diceret audienti. Nūquā ex isto foramine audies vocem meā: non esset arguēd⁹. si postea loquereť per duo reliq̄ foramina. Sic eciam est nūc in locutione nr̄a. Nā licz mať mea vgo dixerit q̄ illa essz vltima lr̄a mittēda regi: h̄ intelligendū est de persona sua. Sz nūc ego de⁹ qui sum i matre et mať in me. mitto nunciū meū regi, tā ꝓpť eos qui nūc sunt pūtes vnū: q̄ ꝓpter eos qui nondū sunt nati. Ab eterno itaq̄ iusticia et mia in deo fuit. Nam ab eterno ista in deo fuit iusticia. vt cū deus añ luciferū. plenus esset sapia. et bonitate. et potētia: voluit q̄ plures pticiparent̄ bonitatis eius. Et ideo creauit angelos. Quoꝝ quidā attendētes pulcritudinē suā. desiderabant esse supra deū Propterea corruerūt. 7 facti sūt sub pedibus dei: dēmones mali. Et eciam in istis. deus q̄dammō habet miam. Nam cū dyabolus ex iusticia et pmissione dei pficit malū q̄d cōcupiscit: q̄si q̄dāmodo psolať. ex pspitate malicie sue. Non q̄ pena dyaboli minuať ex h̄. sz sicut eger habēs inimicū fortissimū. consolať de auditu mortis ei⁹: licet dolor infirmitatis sue. nō minuať ex auditu illo. Sic dyabolus ex inuidia q̄ ardet. deo faciēte iusticiā. cōtra homies exhilarescit 7 letať: et q̄si sitis malicie sue. refrigerať et limť.

Q Verū postea deus videns in exercitu suo diminutionē. creauit post p̄sumptōem dēmonū hoiem. ad obediēdū

preceptis suis. ⁊ ut fructificaret. donec tot hoies ascenderent celū: quot angeli ꝛ celo ceciderūt ⁊ Homo igitur ꝓfectus creatus est. qui cū accepisset mandatū vite. nō attendit ad deū: nec ad honorē suū ⁊ Sed consentiens suggestioni dyaboli. ꝓuaricatus est: dicens ⁊ Comedamus ꝛ ligno vite: ⁊ sciemus omia sicut deus ⁊ Isti em̄. scilicet adā ⁊ eua. nolue rūt deo malum sicut dyabolus. sed nec etiam voluerūt esse supra deū. sed voluerūt esse sapientes sicut deus: ideo ceci derūt. sed nō sicut demon ⁊ Nam diabolus inuidebat ꝛo: ideo nō erit finis misserie eius Homo vero. quia voluit aliud q̄ deus voluit eū velle: ideo meruit et sustinuit iusticiā/cū misericordia ⁊ Tūc vero illi prothoplasti senserūt iusticiaz. quando nuditatē obtinuerūt prouestitu gloie. famem pro abūdantia. pruritum carnis pro virginitate: timorē pro securitate. laborē pro quiete ⁊ Qui etiam statim obtinuerūt miscōiā. scz vestitū cōtra nuditatē. cibū contra famē. securitatem coniūctōis mutue: ꝓpter posteritatem generatōis augmentandā ⁊ ¶ Mēpe adaz honestissime vite fuit. q̄ nūquā vxorem habuit nisi euā: sed nec aliā mulierē. nisi illam solā ⁊ ℍ Itē deeciam iusticiā ⁊ miam habet in aialibus Deus nempe fecit tria egregia ⁊ Primo angelos. qui spm̄ habent: sed nō carnē. Scōo hoiem. qui habet aiam et carnē. Tercio aialia. q̄ carnē habēt: sed non aiam sicut homo Angelus ergo q̄ spūs est. ꝛo incessant adheret: ⁊ ideo hūano nō indiget adiutorio Homo vero quia caro est. ꝛo incessant adherere nō potest: anteq̄ mortale sepaꝛ a spū ⁊ Et ꝛo vt subsistat homo. creauit ei deus adiutoriū aial irratōale: vt obediat et seruiat suo meliori ⁊ Itaq̄ in istis aialibus irratōalibus. ꝛus magnā habet miam. q̄ nō habēt putrē de mēbris suis. nec dolorem mortis anteq̄ mors vēiat: simplici q̄ victu contētant ⁊ Deinde cū ptrā-

sisset diluuiū ecia ꝛus fecit iusticiā cum miscōia. Nā bene potuisset deus. intro duxisse ꝓplm̄ isrl̄ in terrā ꝓmissionis: in breuiori tpe ⁊ Sed iusticia fuit. q̄ vasa q̄ optimū potū tenere debebāt. ꝓmo ꝓbarent et purgarent: et ꝛiū scificarentur ⁊ Quibus ecia deus magnā fecit miam. q̄ vno hoie scz moyse orāte. pcm̄ eoꝝ deletū fuit: et diuina grā data ⁊ Similit et post incarnatōnē meā. nunq̄ iusticia sine mia: nec mia sine iusticia exercetur

¶ Tūc aūt vox vna insonuit in altum. dicēs ⁊ O mat̄ mie. mater etni regis: impetra miam ⁊ Ad te quippe venerunt p̄ces et lacrime. famuli tui regis. Scimus enī q̄ iusticia est. vt puniant̄ pcta eius. sz impetra miam. vt cōuertatur et agat penitētiā: ⁊ faciat honorem deo ⁊ Knōdit spūs. In ꝛo q̄duplex ē iusticia ⁊ Prima est. vt ille q̄ increatus ē. ⁊ eternaliter est. honoretur super omnia. quia ab ipso sunt omnia. et in ipo viuūt et subsistunt vniuersa. Scōa iusticia est vt ei qui semper erat et est. ⁊ qui tempe diffinito tempaliter natus ē. seruiatur ab oibus: et ipse in omī puritate diligatur ⁊ Tercia iusticia est. vt ille qui ē ex se impassibilis. et ex hūanitate factus ē passibilis. et qui mortalitate assumpta. ꝓmeruit homī immortalitatē: ꝛsideret̄ sup omnia que desiderari possunt. et q̄ desiꝛāda sūt ¶ Quarta iusticia est. vt q̄ instabiles sunt. inquirāt verā stabilitatē et qui in tenebris sunt. ꝛsiderēt lucem. ꝛest spm̄ scm̄: petēdo auxiliū eius. cū cōtritione et vera humilitate ⁊ ℕ

Sed de illo rege seruo matris dei. pro quo nunc miscōia petit̄. dicit iusticia q̄ tempus non sufficit ei. ad purgandum digne. scōm quod exigit iusticia. peccata illa que cōmisit contra miaz dei: nec corpus eius sustinere posset penā. quaz meruit pro peccatis ⁊ Verūtamen misericordia matris dei. promeruit et impetrauit miam pro eoꝛm seruo suo. vt ipe audiat illa que egerat. ⁊ quomō se emē

dare poterit: si forte cōpungi voluerit. et conuerti. ¶Et statim in eodem pūcto vidi in celo vnam domū. mire pulcritudinis et magnitudinis: et in domo erat pulpitū. et in pulpito liber. ¶Et vidi duos stantes ante pulpitum. scilicet angelum et dyabolū. ¶Quorū alter scz diabolus loquebatur dicens. ¶Nomen meum est heu. ¶Iste itaq; angelus et ego. insequmur vnam rem/ęsitęrabilē nobis: quia videmus q̄ dominus potētissimus. edificare q̄ponit rem grandem. ¶Et ideo laboramus. angelus ad rei perfectionez. ego vero ad eius destructōem. ¶Sz cōtingit nobis. q̄ cum res illa desiderabilis. venit aliquādo in manus meas. tāti feruoris ⁊ caloris est: q̄ non valeo tenere eam. ¶Cum vero venit aliquando in manus angeli. ita frigida ⁊ lubrica ē: q̄ statim relabitur de manibus eius. ⁊

¶ ¶Et cum ego attente intuerer ad idem pulpitum. tota consideratōe mentali. intellectus meus. non sufficiebat capere sicut erat. nec ei⁹ pulcritudinez valuit comp̄hēdere anima mea. nec lingua exp̄imere. ¶Cuius pulpiti aspect⁹. erat quasi radius solis: habēs colorem rubeum et album. et aureum fulgētem ¶Color vero aureus. erat quasi sol fulgens. albus autem color. erat quasi nix candidissima: rubeus quoq; color. erat quasi rosa rubens. ¶Et quilibet color videbatur in alio. ⁊ ¶Nam cum aspicerē colorem aureum: videbam album ⁊ rubeum in eo. ¶Et cū viderem album: videbam in eo reliquos duos colores. ¶Et similiter erat. quādo aspicieb̄ colorē rubeum. ¶Ita q̄ quilibet videbatur in alio et tamē quilibet discretus erat ab alio. et per se. ¶Et nullus alio prior aut posterior. nullus alio minor aut maior: sed in omnibus et vbiq; equales videbantur. ¶Cumq; aspicerem sursum. non valui cōprehendere longitudinem ⁊ latitudinē pulpiti. respiciens vero deorsum. nō valui videre ⁊ apprehēdere immensitatem profundi eius: quia omnia erant incōprehensibilia ad considerandū. ¶ ¶Post hec autem in ipso pulpito. vidi librum resplendentē. quasi aurum fulgētissimū: et habentē formā libri. ¶Qui quidem liber apertus erat. et scriptura ei⁹ nō erat scripta atramēto. sed vnūq̄q; verbum in libro erat viuens. et seipsum loquebat: quasi si aliquis diceret. fac h̄ vel illud. ⁊ stati cū platione verbi. esset factū. ⁊ ¶Scripturam q̄q; libri nullus legebat. sed quicq̄d cōtinebat scriptura: hoc totū in pulpito et in illis coloribus vidēbatur. ¶ ¶Ante istud autē pulpitū. vidi quendā regem viuentē in mūdo. ¶Ad sinistram vero partē pulpiti. vidi aliū regem mortuū qui erat in inferno ¶Ad dexteram q̄q; pulpiti. vidi tercū regem mortuū. qui erat i purgatorio. ¶Rex itaq; supradictus viuēs. erat quasi in globo vitreo sedens coronatus ¶Supra globum vero. dependebat vnus gladius triculspis horribilis. appropinquans singulis momentis globo: sicut perpendiculū in horologio. ad suū signum. ⁊ ¶Ad dexterā quoq; eiusdem regis viuentis. stabat angelus: habēs vas aureum et sinum. ¶Ad sinistram vero eius. stabat dyabolus: habens forcipem et malleum. ⁊ ¶Qui ambo decertabant. cuius manus vicinior fieret globo vitreo: quādo a gladio tangeretur. et rūperetur. ⁊ ¶Tūc autē audiui horribilem vocē illius dyaboli. dicētem. ⁊ ¶Quousq; inquit erit istud ? ¶Ecce ambo nos insequimur predam vnā: sed ignoramꝰ quis nr̄m erit victor. ¶ ¶Et statim loquebatur michi iusticia diuina. dicens ¶Ista inquit que tibi ostenduntur. nō corpalia sed spiritualia sunt ¶Nec angelus vel diabolus corporales sunt. sed hoc fit. quia tu spiritualia intelligere non vales: nisi per similitudines corpales. ⁊ ¶Rex itaq; viuens ideo tibi apparet in globo vitreo: q̄r vita eius non est nisi quasi vitrū fragile. et in puncto finitura ¶Gladi⁹ vero triculspis. mors ē

Que cum venit, opatur tria. Debilitat quippe corpus, immutat conscientiam. mortificat oēs vires: diuitens sicut gladius aiam a carne; Q vero angelus et dyabol⁹, certare vtuntur super globū vitreū, significat ꝙ vterqꝫ eorum deside rat habere aiam regis: que illi adiudicabitur. cuius consilijs magis obedierit; Q vero angelus habet vas 7 sinū. significat, ꝙ sicut puer quiescit in synu matris. sic angelus laborat vt anima ꝑsentetur deo quasi in vase: et in sinu eterne consolatiōnis requiescat; Q vero diabolus forcipem habet et malleū. significat, ꝙ dæmon aiam trahit ad se forcipe praue delectationis: dissoluitqꝫ eā malleo. idest cōsensu 7 perpetratione delictorum; Q vero globus vitreus quandoqꝫ nimis est ardens, qñqꝫ satis lubricus et frigidus. significat incōstantiā regis Nam rex i tēptatione positus. cogitat sic dicens intra se. licz ego sciam me deum offendere, si nūc conceptū mētis mee adimpleo, tamē ista vice conceptū meum opere adimplebo: quia pro nunc ab hoc opere retrahere me nequeo. Et sic scienter peccat in deū suum. Propterea sciēter peccans: venit in manus dyaboli; Deinde rex ipe assumens cōfessionem et contritōem. iterum euadit manus dyaboli, et venit in potestatē angeli boni. Et ideo nisi iste rex dimiserit in constantiā suam, periculose stat: q; ubi le habet fundamentū. M Post hec autē vidi ad sinistrā partem pulpiti illū aliū regē mortuū, qui damnatus fuit ad infernū, vestitum vestibus regalibus: et sedentē ꝙsi in throno; Qui erat mortuus et pallidus: 7 nimis terribilis Ante faciē vero eius erat quedā rota habens quatuor lineas in extremitate; Que quidem rota, secōm flatū regis volubatur; Et quelibet linea vel ibat sursum vel deorsum, secōm voluntatem regis: quia motus rote erat in potestate regis; Tres ꝙ linee illarum. habebant scripturas: sed in quarta linea nichil oīno erat scriptum. Vidi eciā ad partem ꝛteram istius regis, quendā angelum quasi hominē pulcerrimū. cuius manus erant vacue: sed ipe ad pulpitū seruiebat. Ad sinistrā vero partē regis, apparebat vnus dyabolus. Cuius caput simile videbatur cani. venter eius erat insaciabilis. et vmbelicus apertus. ebulliens veneno colorato omibus coloribus venenosis: et in quolibet pede habebat tres vngulas magnas. fortes 7 acutas. D Tūc aūt vnus splendidissimus quasi sol, 7 ad intuendum prefulgore mirabilis dixit michi. Iste rex quem tu vides. miserabilis est. Cuius ꝓscientia modo aperiet tibi: qualis fuit in regno 7 in intentione/quando moriebatur. Qualis vero cōscientia eius fuit ante regnū: non est tuū scire; Verum tamen scias, ꝙ anima eius non est ante oculos tuos: sed conscientia eius Et q; anima et dyabolus non corpales sz spirituales sūt: ideo temptationes dyaboli ce et supplicia, ꝙ similitudines corporales ostenduntur tibi. Et statim ille rex mortuus cepit loqui. non de ore sz quasi de cerebro: et dixit sic; O consiliarij mei. talis est intentio mea Quidqd emī subest corone regni mei: tenere et custodire volo Laborare eciā volo, ꝙ augeantur obtenta: et nō diminuātur. Quali aūt modo obtenta sunt que teneo: qd ad me querere; Sufficit enim michi. si adepta defendere valeo. 7 augere; Et tunc dyabolus clamauit dicens. Ecce perforatū est. quid faciet vncin⁹ meus; Rndit tunc iusticia de libro qui erat in pulpito: dicens dyabolo. Impone foramini vncinū. et attrahe tibi; Et statim prolato verbo iusticie. impositꝰ fuit vncinus. Sed ilico in ipo momēto. venit ante regez malleus sz miscōie. quo dictus rex excutere potuisset vncinū: si veritatem inquisisz de oibus. et fructuose mutasset voluntatē; O Iterum

loquebatur idem rex. dicēs. O consiliarij mei ⁊ homies mei. vos assumpsistis me in dñm. et ego vos in consiliarios. Ideo indico vobis hoiem quendā esse in regno. qui ꝓditor est honoris mei et vite. qui insidiator est regni. et ꝓsecutor pacis. et communitatis ꝓl'orum regni. Si ergo talis homo sustineat et toleretur. damnabit respublica. inualescet discordia: ⁊ intestina mala adaugentur in regno. Credebant enī michi docti et indocti. potētes ⁊ vulgus ppl'i in ꝓdictis verbis que ego eis loquebar. intantū. ꝙ homo ille quē ego diffamaui de ꝓditione. obtinuit damnū maximū et pudorem. et sentētia et exiliū contra eū ferebatur. Attamē bene sciebat conscientia mea. qualis erat reiveritas i isto negocio. et ꝙ multa contra hoiem illū dixi. ꝓpter ambitiōem regni. et ꝓpter timorē amissionis eius: necnō et vt honor meꝰ dilataretur. ⁊ ut regnū michi ⁊ posteris meis firmius adhereret. Cogitaui etiā mecū. licet ego sciā veritatē/qūo acquisitū est regnū: et qūo ille iniuriatus est. Si tamē ipm recepo iterū in grāz meā et veritatē ꝓdidero: omne obprobriū ⁊ dānū redūdabit in me. Et ideo firmaui in anio meo magis velle mori. ꝙ veritatem dicere: et verba mea et opa iniusta reuocare. O Rñdit tūc dyabolus. O iudex. ecce q̄liter rex iste prebet michi linguā. Rñdit iusticia diuina. Impone laqueū. Qō cum fecisset dyabolus. statim imposito laqueo. pendebat añ os regis ferrū acutissimum: quo potuisset si voluisset laqueum ꝑscidisse. et cōminuisse. Itē loquebat idē rex dicēs O cōsiliarij mei. Ego cōsului clericos et litteratos de statu regni. qui dicunt michi. ꝙ si assignarē regnū in manꝰ aliorum. fierē mlt̄is in damnū. viteq̄ et bonorū ꝓditor: iusticie et legum violator. Et ideo vt regnū retineā michi. illudq̄ ab incursantibꝰ defendā. oportet nos q̄dam noua excogitare: q̄ antiq̄ reddit fiscales. nō sufficiūt ad gubernandum ⁊ ꝛfentandū regnū. Itaq̄ excogitaui. q̄dam nouas ipositōes tributor ⁊ exacti onū fraudulētas: iponere in regno: i dānū multor ciuiū regni. ⁊ etiā innocētū ptranseūtium viator. et mercator. ⁊ In quibz adinuētionibz pseuerare ꝓposui. vsq̄ ad mortē. Licet ꝓscientia mea michi dixerit. ꝙ ista erāt ꝓtra deū ⁊ oēm iusticiam: ⁊ publicā honestatē. O Et tūc clamauit diabolus dicēs. O iudex. ecce ambas manus suas inclinauit iste rex. sub vas meū aquaticū. Quid igit̄ facturꝰ sū ego? Rñdit iusticia de libro. Effunde sup eas venenū tuū. Et tunc effuso veneno a diabolo. statim venit añ regē vnū vas vnctōis: quo rex illud venenū. bene potuisset restrinxisse Et tūc dæmon clamauit valent dicēs. Ecce vidēo mirabile. et michi imperscrutabile. Mā vncinus meꝰ ipositus est cordi istiꝰ regis: et statim oblatus ē ei et malleꝰ in sinū Laqueus q̄q̄ meus impositus est ori eius. et ferrū acutissimū ei prebet. Venenū eciā meū. infusum ē in manibꝰ eiꝰ: et offert adhuc ei vas vnctōis. Rñdit iusticia de libro qui erat in pulpito. dicens. O mia tēpus habent. et mia et iusticia obuiabunt sibi. Post hec aūt loq̄batur michi mater mei dicēs. Veni filia et vide et audi. quid suggerit anie spūs bonus: quid ve malus. Mā omis homo infusiones et visitatōes habz: q̄q̄z a spiritu bono. et q̄q̄z a spū malo. Nec ē aliquis qui non visitatur a deo. ꝙ diu vivit. R Et statim iteruz idē rex mortuus apparuit: cuius aie cū viueret/ spūs bonus taliter inspirabat. O amice. tu totis viribus obligaris seruire deo. q̄ dedit tibi vitā. conscientiā. intellectū. sanitatem et honorē: insuper tolerat te in peccatis tuis. Rñdit conscientia regis: p similitudinē loquendo. Verū est inquit. ꝙ seruire teneor deo. cuiꝰ potentia creatus et redemptus sū: cuiꝰ misericordia viuo et subsisto. Sed econtra.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

spūs malus suggerebat eiæm regi. Frat inquit. consulo tibi consiliū bonū ⁊ Facito enim sicut ille qui purgare solet pomaꝫ ¶ Ille nāq; pipsimata seu corticē pomi picit: medullā vero et vtiliora seruat sibi. Similit fac et tu ⁊ Deus enim hūilis et misericors est: patiēs et nullis egens. Da ergo ei de bonis tuis. illa q̄ bus cōmodæ carere poteris: vtiliora vero et cōcupiscibiliora reserua tibi. Facito eciā quodcūq; ælectat te ad carnem q̄ faciliter emēdari potest. Et quod te nō delectat facere. licet tenearis facere. dimitte: et loco illius tribue elemosinas. q̄ inæ plures cōsolari possunt Respōdit conscientia regis. Istud inquit est vtile consiliū ⁊ Potero quidē aliq̄ dare de meis. de quibus nullū habeo dānū: que tū deus reputat maxima ⁊ Cetera vero seruabo in vsus p̄pos: et ad acquirendū amicicias multorū ⁊ S Post hec aūt. iterū loquebat angelus. qui regi datus fuerat ad custodiā: per inspirationes dicēs regi O amice. cogita q̄ mortalis es: et cito moriturus ⁊ Cogita eciam q̄ vita ista brevis ē. et æus inæx iustus et patiens. qui examiat omēs cogitationes tuas. et locutiōes et opera: a principio intelligibilis etatis tue. vsq; ad finem Qui eciam omēs affectꝰ et intentiones tuas indicat: et michil dimittit indiscussum ⁊ Et iæo vtere tēpe tuo et viribus tuis. rationabilit ⁊ Rege mēbra tua ad vtilitatē aie: vive modæstus/ nō faciendo voluptatē carnis in desideriis. Quia q̄ scōm carnē viuūt. et scōm voluptatē suam: nō veniūt ad patriam dei ⁊ Ecōtra vero. suasit statim regi spiritus dyabolicus. inspiratōibus suis ⁊ O frat inquit. si de oibus horis et momentis. reddituri es deo ratōes. qū ergo gaudere æbes ? Sed audi consiliū meum ⁊ Deus misericors ē: et facilit placatur. Nō eni remisset te. si te pære vellet ⁊ Ideo dicit scriptura: q̄ omnia pcta dimittunt p contritōem ⁊ T Fac ergo sicut quidam astutus fecit. qui soluturus erat cuidā creditori. xx. libras auri. et nō habens vñ redæret. vēit ad amicū pro consilio. Qui consulut ei sumere vigiti libras cupri. ⁊ æaurare eas vna libra auri. et sic æauratas soluere creditori. Qui faciēs iuxta consiliū sibi datū. soluit creditori illas vigiti libras cupri plinitas auro: et. xix. libras auri puri. retinuit sibi. Sic fac et tu. xix. eni horas tēpis. dispone ad delectatōem et voluptatē tuā. et ad gaudiū tuū: et vna tm̄ hora. sufficit tibi ad contristandū. et ad cōpungendū. Audacter ergo. aī et post confessionez. facito qō delectat te Quia sicut cupri plinitū auro. totū apparuit aurū. sic opa pcti que designanē in cupro. deaurata cōtritione ælebunē et oia opa tua fulgebūt sicut aurū. Rīdit tūc conscientia regis. Istud consiliū vidētur delectabile et rationabile: q̄ sic faciēdo. omia tpa possum disponere ad gaudiū meū. T Itē loquebatur angelus bonus regi. inspiratōibus suis dicēs O amice. cogita p̄mo. q̄li magistro eduxit te æus. æ angusto vtero matris tue. Scōo cogita. quāta patientia patit te deus viuere ⁊ Tercio cogita. q̄nta amaritudine redemit te. æ eterna morte. Sz ecōtra. inspirabat dyabolꝰ dicēs regi . O frat. si eduxit te deus de angusto mris vtero. in latitudinē mundi: cogita eciā. q̄ educet te iterū de mūdo p durā mortē. Et si æus patit te diu viuere. cogita eciā. q̄ habes i vita ista mlta incōmoda. ⁊ tribulatōes. contra voluntatē tuā ⁊ Si æ redemit te dura morte sua. quis cōpulit eū ? Non eni tu rogasti eū. Tūc aūt quasi loquēdo. rīdit rex in cōsciētia sua intrisecus. Verū inquit est. qō suggeris ⁊ Mā plus doleo q̄ moriturus sū. q̄ q̄ natus sū de vtero matris ⁊ Grauius eciam est michi. ferre aduersitates mūdi. et cōtrarietates animi mei. q̄ aliquid aliud Vellem itaq; si daret michi optio. magis viuē i mūdo

absq; tribulatõe. et in eius cõsolatione pmanere: q̃ separi a mũdo. Magis q̃ optarẽ. vitã habere ppetuã in mundo. cum mũdana felicitate: q̃ q xp̃us rede misset me. suo p̃cio sanguine. Nõ curarẽ esse in celis: si mundũ possem habere ad votũ meũ in tris. ℵ Et tũc audiui verbũ de pulpito. sic dicẽs. Auferẽ nũc a rege vas vnctiõis: qr peccauit in deũ patrẽ. Deus enĩ pr̃. qui etnaliter ẽ in filio 7 spũ scõ. vult legẽ verã 7 rectã p moysen. Sed iste rex. cõstituit legem cõtrariam. et puersam Clerũ. quia iste rex aliq̃ bona fecit. Licet nõ bona intẽtione. ideo pmittit ei. possidere regnũ ad dies suos: vt sic in mũdo remuneret. Scõo loquebat verbũ de pulpito. sic dicens. Auferẽ ferrũ acutissimũ ab oculis regis: qr peccauit cõtra filiũ dei Jp̃e enĩ dicit in euãgelio. q̃ iudiciũ sine miã fiet ei q̃ non fecit miam. Jste vero rex. noluit iniuste afflicto facere miam. nec corrigere errorẽ suũ: ſz nec mutare peruersam voluntatẽ suã. Cleruntũ. ppter aliqua bona q̃ fecit. detur ei in remuneratõem. vt verba sapiẽtie habeat i ore: et a pluribus sapiẽs reputet. Tercio loquebatur verbũ iusticie. dicẽs. Auferatur a rege malleus. qr peccauit in spm̃ sanctũ. Spũs enĩ scũs. oĩbus penitenti by remittit pctã: iste vero rex. vsq; ad finẽ pseuerare pponit in pctõ suo. Clerũ tamẽ qr aliqua bona fecit. ideo detur ei hoc. qõ feruẽtius appetit ad corpis delectamentũ: scz mulier: quaz appetit in vxorem: delectabile oculoz̃ suoz̃. Et vt obtineat pulcrũ et optabilẽ finẽ vite scõm mundũ. ℣ Post ista autẽ appropinq̃nte penultimo tẽpe finis regis: clamauit dyabolus dicẽs. Ecce ablatum est vas vnctõis: ideo iã ego aggrauabo manus. ne faciat fructuosa opera Et statim prolato verbo dyaboli. rex pnatus fuit fortitudine. et sanitate. Et tũc statim clamauit dyabolus dicẽs Ecce ablatũ est ferrũ acutũ: ideo aggrauabo laqueũ meum. Et statim rex privatus est loquela. Et in isto priuatõis puncto. iusticia loq̃batur angelo bono. qui regi datus fuerat ad custodiã dicens. Jnq̃re in rota. et vide que linea tẽdit sursũ: et lege scripturã eius. Et ecce quarta linea tẽdebat sursum. in q̃ nichil omnino scriptũ erat. sed erat quasi rota rasa Et tũc rndit iusticia. Quia inquit aia ista illud qõ vacuũ est dilexit Jdeo nũc vadat ad sui remuneratiõis dilectorẽ. Et statĩ separata est aia regis a corpe. ℨ Cũq; egressa esset aia: statim clamauit dyabolus/dicens. Ego iã disrumpam cor istius regis: qr possideo eius aiam. Et tũc vidi. qualiter rex imutabat totus. a vertice capitis vsq; ad calcaneũ: et apparebat horribilis. quasi aial totũ decoriatũ. Oculi quoq; eius erãt eruti et caro tota quasi conglobata: et tunc vox eius talis audiebatur. Ve inq̃t michi. qr cecus factus sum. sicut catulus i cecitate natus. querens posteriora matris: quia ppter ingratitudinẽ meã. nõ video vbera matris. Ve michi quia video in cecitate mea. q̃ nunq̃ visur9 sum deum. quia conscientia mea. nũc intelligit vnde cecidi: et qd facere debuissem et non feci. Ve q̃z michi. quia dei prouidentia natus in mundo. et renatus in baptismo. oblitus fui et neglexi deum. Et quia nolui bibere de lacte dulcedinis diuine. ideo iam similior sum cani ceco. q̃ infanti videnti et viuẽti. Sz nũc eciam contra voluntatẽ meã. licet rex fuerim. cõpellor dicere veritatem Ego eni quasi tribus funibus alligat9 et obligatus erã seruire deo: scz. ppter baptismum. ppter coniugiũ. et propt coronã regni. Sed primũ contempsi. q̃ affectũ meũ verti ad vãitates mũdi. Scõm nõ attendi. q̃ desiderabã alienã vxorẽ Terciũ spreui. q̃ superbiebã de potestate terrena: et celestẽ potentiã nõ cogitaui. Propterea licet nũc cecus sum. vi deo tm̃ in cõscientia mea. q̃ ppt̃ cõtemptũ

baptismi.debeo alligari ad odium dyaboli.Et ꝓpter carnis inordinatū motū. debeo sustinere dyaboli voluptatē ꝓpter superbiam vero.ꝛbeo pedibus diaboli alligari. ℍ ℍ Tūc autem rndit demon. O frater.nūc tēpus est vt ego loquar:et loquēdo operabor Veni itaq; ad me.non cū caritate.sed cū odio.Ego deniq; angelorū pulcerrimus fui.tu vero homo mortalis.Et potentissimus ꝛus.dedit michi liberū arbitrium.sed qꝛ illud inordinate moui.ꝛ magis volui odire deū. vt excellerē eū q̄ diligere : ideo cecidi. sicut qui habet caput deorsum.et pedes sursum; Tu vero sicut et omis homo.post casum meū creatus fuisti.et obtinuisti speciale ꝓnilegium sup me: scz. q̄ sanguine filij dei redemptus es.et non ego.Jgit̄ quia tu sprevisti caritatez dei. ideo verte caput tuū ad pedes meos:et ego suscipiam pedes tuos in os meū; Et sic simus coniuncti ad invicē.sicut illi.quorū alꝰ habet gladiū in corꝛe alterius: alius vero cultrū in visceribus alterius; Tu igit̄ punge me ira tua.ego aūt pungā te malicia mea.Et quia caput habui.idest intelligentiā honorādi deū. si voluissem : tu vero pedes.idest fortitudinē eūdi ad ꝛum habuisti.et noluisti:ideo terribile caput meū.cōsumet frigidos pedes tuos; Doraberis quidem incessant̄.sz nō cōsumeris:ymo renouaberis in idipm

ℍ B Coniungamus ecia nos tribus funibus; Primus funis sit in medio.quo vmbelicus tuus et meꝰ coniungant̄ simul.quatinus me spirāte.trahas in te venenū meuz:te vero spirāte.ego attraham in me interiora tua. Et merito; Dilexisti quippe plus teipm q̄ redemptorem tuū:sicut et ego plus dilexi meipsum.q̄ creatorē meum Cū scdo vero fune.ꝺiungamꝰ caput tuū.et pedes meos; Cū tercio.caput meū. et pedes tuos; Deū vidi eundē dyabolū. habentē tres vngulas acutas in quolibet pedꝛe:ꝛ dixit ad regem ; Quia tu frat̄.habuisti oculos ad videndū viā vite.et conscientiā ad discernendū bonū et malū:ideo due vngule mee intrabūt et ꝓforabunt oculos tuos.Tercia vero vngula intrabit cerebꝝ tuū; Quibus intm̄ soffocaberis:q̄ totus sis sub pedibus meis Quia tu ad hoc creatꝰ fuisti.vt esses dns meus:et ego scabellū pedū tuoꝝ; Accepisti quoq; duas aures. ad audiendū viā vite:ꝛ os ad loquendū vtilia aie; Sed ꝙa sprevisti audire et loq̄ salutē aie tue . ideo due vngule alterius pedis mei. intrabūt aures tuas:et ꝛcia vngula intrabit os tuū. Jn quibꝰ sic cruciaberis.q̄ oia illa erūt tibi amarissima:q̄ prius qm̄ offendisti ꝛū.tibi dulcia videbantur ;

ℍ C Hijs autē dictis.statim coniuncta sunt mō supdicto caput ꝛ pedꝛs. et vmbelicus regis:cū capite et pedibꝰ et vmbelico dyaboli.Et sic ambo colligati.descenderūt in abyssum; Et tūc audiui vnā vocē dicentē; O o.quid habet modo rex.de omibus diuitijs suis; Certe nō nisi damnum.Quid vero ꝛe honoꝛe; Certe.nō nisi puꝛoꝛem. Quid vero habz de cupiditate qua ambiebat regnū; Clere.nō nisi penā. Jpe eni vnctus fuit oleo scō.ꝛ cōsecratus verbis scis.et coꝛonatus coꝛona regia. vt ꝟba et facta ꝛi honoꝛaret:defenderet quoq; ppl'm dei.et regeret.Sciret ecia se semper esse sub pedibus ꝛi.deūq; remuneratoꝛē suū; Sz qꝛ contēpsit esse sub pedibus dei:ideo nunc est sub pedibꝰ dyaboli.Et qꝛ tpūs suū.fructuosis opibus redimere noluit cū potuit : ideo amodo non habebit tēpus fructuosū; Post hec aūt.loq̄bat̄ iustitia de libꝛo. qui erat in pulpito. dicēs michi; Dia ista q̄ tibi tā seriose ostēsa sūt.in vnico pūcto sunt apud ꝛū. Sz qꝛ tu corꝓalis es.ideo necesse ē.q̄ spūales intelligētie.tibi ꝓ coꝛporales silitudines apiant̄; ℍ D Jtaq; q̄ rex ꝛ angelus et dyabolꝰ tibi visi sūt loq̄ adinuicē. hoc nichil aliud ē

mſi inſpirationes ⁊ infuſiões bom ⁊ mali ſpūs: facte vl̄ p ſeipas. vel p cōſiliarios ⁊ amicos eorū: ad aiam regis. Q⁊ vero diabolus clamabat dicens, pforatū eſt, rege dicente ſe velle tenere q̄quid ſubeſſet corōe. quali cūq; modo eſſ̄ acquiſituꝫ. nec curare de iuſticia: hoc ſic intelligēdū eſt, ſcꝫ. q̄ tūc ꝓſciētia regis pforabatur ferro dyaboli, ideſt peccati obduratiōe: qñ ipe noluit inquirere et diſcutere, que erant illa que iuſte ptinebāt ad regnū: ⁊ que non ⁊ Et qñ, qlem iuſticiā ipe hēbat ad regnū, nō curauit examiare ⁊ Tūc vero impoſitus fuit vncinus aie regis. qñ tēptatio diaboli, tm̄ in aia regis p̄ualuit: q̄ in iniuſticia ſua perdurare voluit. vſq; ad mortem ⁊ Q⁊ vero malleus vēit in ſinū regis poſt vncinū, ſignificat tēp⁹ ꝓtritōis, datū regi. Nā ſi rex talē cogitatū habuiſſ̄. peccauit inquiens, nolo amplius ſciēter male acq̄ſita tenere: emēdabo igit̄ me ⁊ ceſſo Statim vncinus iuſticie, cōminutus fuiſſ̄ malleo ꝓtritōis, et rex veniſſ̄ ad bonā vitā ⁊ viam ⁊ Q⁊ vero dyabolus clamauit, ecce rex p̄bet michi linguam et ſtati laqueus ipoſit⁹ fuit. rege nolēte facere grām homi. quē diffamauerat: hoc ſic itelligendū eſt. Q⁊ q̄cūq; ꝓximū ſciēter vitupat ⁊ infamat, vt famā ꝓpā dilatet, ipe diabolico regit̄ ſpū: et ſicut fur irretiēdus eſt laqueo, A G Q⁊ vo ferrū acutū vēit añ regē poſt laq̄um ſignificat tēpus imutatōis ⁊ correctōis prave volūtatis et opatiōis Ergo, qñ corrigit homo bona volūtate ⁊ emēdatōe reatū ſuū, talis volūtas eſt q̄ſi ferrū acutiſſimū, quo incidit laq̄us dyaboli: et remiſſio pc̄oꝝ obtiet. Si ergo rex iſte mutaſſ̄ volūtatē ſuā, et feciſſet illi homi iuriato ⁊ diffamato grām: ſtatim p̄cis⁹ fuiſſ̄ laque⁹ diaboli. Sꝫ q⁊ firmauit in ꝓpoſito malo voluntatē ſuā: ideo iuſticia rei fuit, vt magis indurar̄etur. Tercio vidiſti, q̄ rege excogitante ipo nere i regno nouas exactões tributoꝝ, inſulum fuit in māibus eius venenum: ſignificat, q̄ opa regis regebant dyabolico ſpū, et prauis ſuggeſtionib⁹. Nam ſicut venenū, facit inquietatōem et ifrigidatōeꝫ in corpe, ſic rex ſollicitabatur et inquietabat, malignis ſuggeſtōibus, et cogitationibus. ſcꝫ, inuestigādo modos quomodo obtineret poſſeſſiones, et bona alioꝝ, et aurū viatoꝝ. Nā qñ viatores timentes, credebāt aurū ſuum eſſe in burſa ꝓpria: exꝑgefacti, videbant illud eſſe in poteſtate regia. A E Q⁊ vero vas vnctionis venit poſt venenum: ſignificat ſanguinem ihesu chriſti, quo omnis eger viuificatur ⁊ Itaq;. ſi rex intinxiſſet opera ſua in conſideratione ſanguinis x̄pi, et rogaſſet deum in adiutoriū, et dixiſſet ⁊ O dñe deus q̄me creaſti et redemiſti, ſcio q̄ ex p̄miſſione tua ego veni ad regnū et coronam. Expugna igitur hoſtes impugnātes me, et ſolue debita mea: q⁊ non ſufficiūt facultates regni. Ego vtiq; feciſſem opa et onera eius leuia ad portandū. Sed q⁊ ipe concupiuit aliena, volens viuere iuſtus vbi ſciuit ſe iniuſtū, ideo dyabolus rexit cor eius, qui ſuaſit ei facere cōtra conſtitutiones eccleſie: mouere eciam bella, ⁊ innocētes defraudare: donec iuſticia de pulpito maieſtatis diuine, clamauit ſup eum iudiciū et equitatē ⁊ Rota vero que mouebatur ſcōm flatum regis, ſignificat conſcientiā regis que more rote nūc ad leticiā mouebatur: tunc ad triſticiam. A G Quatuor vero linee que erant in rota, ſignificāt quadruplicē voluntatem, quā omis homo habere tenetur: ſcilicet pfectaꝫ. fortem, rectā, et rationabilē ⁊ Perfecta igitur volūtas eſt deum diligere, ⁊ eū velle habere ſuper omnia: et hec debet eſſe in prima ſumma linea ⁊ Scōa voluntas eſt, deſiderare et facere proximo bonum ſicut ſibūp̄i: propter deum Hec autem voluntas ſit fortis: ne odio vl̄ auaricia infringatur ⁊ Tercia voluntas ē,

velle abstinere a carnalibus desiderijs: et desiderare eterna. Et hec voluntas sit recta: vt fiat nō ad placendū hominibus. sed deo. Et ista debet esse scripta in tercia linea. Quarta vero voluntas est. nolle habere mundū nisi rationabiliter. et ad solam necessitatē. Uersa igitur rota. apparuit in linea que tēdebat sursum. q rex dilexit oblectamenta mūdi contempta dilectione dei. In scōa linea erat scriptū. q dilexit honores et homines mūdi. In tercia linea scripta erat dilectio. quā inordinate habuit ad possessiones mūdi et diuitias. In quarta vero linea nichil erat scriptum. sed totum erat vacuum. in qua debuisset fuisse scriptum. dilectio dei super omia Vacuitas ergo quarte linee. significat defectum dilectionis et timoris dei Nā per timorem attrahitur deus in aiam: per dilectionem vero. figitur deus in anima bona. Nam si homo in vita sua. nunq̄ dilexit deum. et iam in extremis positus diceret toto corde. O deus. penitet me toto corde peccasse contra te. da michi dilectiōem tuam et emendabo me. Ex cetero: homo talis dilectionis. non iret ad infernum. Ergo quia rex non dilexit quem debuit: ideo habet iam retributōem dilectionis sue.

AH Post hec autem vidi illum alium regem. ad partem dexteram iusticie. qui erat in purgatorio. qui similis erat puero iam nato. non valenti se mouere. nisi q solummodo oculos leuabat. In sinistra eciam parte regis: vidi q stabat dyabolus. cuius caput simile erat sufflatorio cum longa fistula: cuius brachia quasi duo colobi. Et genua eius quasi prelum: pedes quoq̄ quasi longus vncus. Ad dexteram vero regis. stabat angelus pulcerrimus. paratus ad iuuandum. Et tunc audiui vocem dicentem. Iste inquit rex. tal' nūc apparet. qualis anima eius disposita fuit. quando a corpore egrediebatur. Et statim clamauit dyabolus ad libū. qui stabat in pulpito dicens. Mirabile cernitur hic. Angelus enim iste et ego. expectabamus huius pueri natiuitatem. ille quidem cum puritate sua: ego autez cum omni impuritate mea. Nato itaq̄ puero. non ad carnem sed a carne. apparuit in eo immūdicia. quā angelus abhorrens. non valuit tangere puerum: ego vero. quia incidit in manus meas tango eum. sed nescio quo ducturus sum eum. Quia tenebrosi oculi mei non vident eum. propter fulgorem cuiusdā claritatis. procedentis de pectore eius Angelus vero videt eum. et scit quo ducturus est eum: sed nō valet tangere eū. Ideo tu qui iustus iudex es. dissolue certamen nostrum. Respondit verbum de libro. qui stabat in pulpito dicens. Tu qui loqueris. edicito. qua de causa incidit ista anima regis in manus tuas?

AI Respondit dyabolus Tu qui es ipsa iusticia. tu dixisti nullum ingredi celum. qui non prius iniuste ablata restituerit. Sed hec anima. tota maculata est de iniuste acquisitis. in tantū q omnes vene et medulle et caro et sanguis eius. nutriebantur et creuerunt. de cibis iniuste acquisitis. Secundo dixisti non congregandos thesauros. quos erugo et tinea demoliuntur: sed qui permanent in eternum. In ista vero anima. locus ille vacuus erat. in quo celestis thesaurus recondi debebat: et ille locus plenus erat. vbi vermes et rane nutriebantur. Tercio dixisti proximum diligendum propter deum. Sed hec anima corpus dilexit plus q̄ deum: et de proximi dilectione nil curauit Nam habitās in carne. consolabatur de ablatiōe bonorū proximi sui. vulnerabat corda subditorum suorū. non attendens damna aliorum. dūmodo ipe abundaret. Fecit quoq̄ quicquid placuit sibi. et quicquid voluit iussit. et modicū curauit de equitate. Iste itaq̄ sunt cause principales.

quas alie innumerabiles sequebantur. Tunc aūt rñdit verbū de libro iusticie dicēs ad angelum; O tu angele custos aie, qui es in luce et vitæs lucē: quid in ris aut virtutis habes tu ad iuuandum aiam istā? Rñdit angelus; Jpa inqt habuit fiæm scām. z credidit et spauit/omne pctm p contritōem et cōfessionē tendū. timuit qz te deū suum. licz minus q̄ debuit. AK Jterū ecia loquebatur iusticia de libro dicens; O tu angele meus tibi iā pmittit tāgere aiam: et tibi dyabole pmittit modo videre lucem aie; Jnqrite ergo ambo quid dilexit anima ista. qñ viuebat in corpe. z habuit oia membra sana? Rñdērūt ambo. angelus scz et demon. Homies et diuitias dilexit; Et tūc ait iusticia de libro Quid inquit dilexit. qñ angriabat pressura mortis? Rñdērunt ambo; Seipm in quiūt dilexit. nā plus angriabatur de infirmitate carnis. et tribulatōe cordis. q̄ de passione redēptoris sui; Jtem loqbatur eis iusticia; Adhuc inquirite qd dilexit et cogitauit in vltimo puncto vite. qñ adhuc habebat in se sanā consciētiam et intellectū? Rñdit angelus sol⁹ Jpa aia cogitauit taliter. Ue inquit michi. qa multū audax fui semp contra redemptorē meū: vtinā vnū tēpus habērē quo possem regratiari deo meo p beneficijs suis: plus enim angit me peccasse cōtra deum. q̄ dolor carnis mee: z eciā si nō obtinerē celū. tñ seruire vellē deo meo; Respōdit iusticia de libro dicēs; Quia tu dyabole nō potes vidēre animā. ꝓpter claritatez fulgoris eius. Nec tu angele meus potes eā tangere ꝓpter immūdiciam eius: ideo iudiciū est. q̄ tu dyabole purges eā. C Tu vero angele cōsolare eā donec ad claritatem gl'ie introducatur Tibi vero aia pmittitur respicere ad angelū. et ab eo habere cōsolatōem. Eriscz particeps sanguis xp̄i et orationum mris eius et ecclesie dei. AL Hijs aūt auditis, dyabol⁹ dixit ad aiam Quia venisti ad man⁹ meas, plena cibis z bonis male acquisitis Jdeo ego nūc euacuabo te prelo meo/ Et tūc posuit demō cerebrū regis. inter genua sua similia plo. et stringebat fortiter in longitudine et latitudine, donec medulla tota gracilis fieret. sicut foliū arboris. Jtem scdo dixit dyabolus ad aiam. Quia locus vbi virtutes esse debebant vacuus ē. ideo ego implebo eū Et tūc posuit quasi fistulā sufflatoriū in ore regis. et insufflauit fortit: implēs eū valenter horribili vēto: intñ. q̄ omēs vene et nerui regis. miserabilit rumpebantur. Jtē tercio dixit dyabolus aie regis Quia in subditos tuos. qui quasi filij tui esse debuissent. impius et immisericors fuisti. ideo brachia mea mortem constringent te. q̄ sicut tu pupugisti subditos tuos: sic brachia mea silia serpētibus. laniabūt te cū dolore maximo et horrore. Post istas aūt tres penas. scz plī et sufflatorij et serpentiū. cū dyabolus vellet iterū aggrauare penas. z a prima incipere. tūc vidi angelū dei extendere manus suas sup manus dyaboli. ne aggrauaret tantū penas. sicut in prima vice. Et sic in qualibet vice. āgelus dñi mitigabat penas. Anima vero. post quālibet penā eleuabat oculos suos ad angelū. nichil tamē loqns. sed inuens in gestu suo. q̄ p eū consolabat. et q̄ citius saluaretur. AM Jtē loquebat verbū de pulpito michi dicēs Omia inquit ista. que tā seriose ostensa tibi sunt. apud deū sunt in vnico pūcto sed q̄ tu corpalis es. Jdeo p similitudines ista tibi ostendunt. Jtaqz. Quis rex iste cupidus fuit ad honores mundi. et ad recipiendū que nō erāt sua; Uerum tamē quia timuit deū. et aliqua delectabilia sibi. dimisit facere propt timorem illū: ideo timor iste traxit eum ad caritatem dei. Propterea scias. q̄ multi implicati multis sceleribus. obtinent maximam contritionem ante mortem z

Quoꝝ contritio tam pfecta potest esse
q̄ non solū dimittī eis pctm̄. sed etiam
pena purgatorij: si in ipa contritōe mo-
riuntur. Sed iste rex nō obtinuit cari-
tatē anteq̄ in vltimo pūcto vite. Quia
tunc deficiētibus iam viribus et cōsciē
tia, obtinuit tm̄ ex gratia mea inspirati-
onē diuinā, qua plus voluit de inhono-
ratōe dei: q̄ de voluptate et damno suo. Et
iste vlor significabat lucē illam, in qua
dyabolus obtenebrat⁹, ignorabat quo
niam regis esset ducturus: nec ideo di-
cit se obtenebratū. qsi q̄ nō haberet spi-
rituales itelligētias: sz qz admirabatur
in illa aia tantā lucis claritatē. et tantā
immundiciā. Angelus vero sciebat bn̄
quo duceret aiam. sed nō valebat eā rā
gere anteq̄ esset purgata: sicut scriptū
est. Nemo videbit faciē dei, nisi prius
mūdificatus fuerit. ¶ Jtē loquebatur
michi verbū de pulpito dicēs. A. O
Q̄ aūt vidisti angelū extendere manus
suas sup man⁹ dyaboli. ne aggūaret pe
nas: significat potestatē angeli sup po-
testatē dyaboli, q̄ refrenat maliciā dya
boli. Quia dæmon nullū modū. nullūq̄
ordinē haberet in puniendo: nisi virtu-
te dei refrenaretur. Et ideo de⁹ adhuc
in inferno facit miam. Quia quāuis dā-
natis nō erit redēptio. seu remissio vel
consolatio. tm̄ qz non puniunt nisi scōm
merita et iusticiā: ideo in hoc magna ē
dei mia. Alias dyabolus non haberet
tempantiā nec modū. in malignāw. Q̄
vero rex iste viuebat tibi. quasi puer no
uiter natus. significat. q̄ qui nasci volu
erit de mūdi vanitate ad celestē vitam,
debet esse innocens: et grā dei crescere
virtutibus ad pfectōem. Q̄ aūt rex le-
uabat ad angelū oculos suos. significat
q̄ per angelū custodē suū habebat con
solatōem. et de spe gaudiū: eo q̄ spabat
se ad eternā vitam puenturū. Sic er-
go spūalia. p corpales similitudines in-
telligunt. Nā dyaboli vel angeli. non
habent talia mēbra vel collocutiōes cū
sint spiritus. sed p tales similitudies. eo-
rum bonitas vel malignitas. corpalib⁹
oculis ꝛclaratur. Jtem loquebat ver
bū de pulpito, dicēs michi. A. O
Pulpitū q̄ tu vidisti. significat ipam ꝛ
itatem: scz patrē et filiū et spm̄ sanctum
Q̄ vero nō potuisti cōprehendere pul-
pitu longitudinē et latitudinē, nec pro-
fundum nec altitudinez. significat. q̄ in
ꝛo non est inuenire principiū neq̄ finē,
quia deus sine principio est et erat. et si-
ne fine erit. Q̄ vero quilibet color dic-
toꝝ triū colorum videbatur ī altero,
et tm̄ vnus color discernebat ab altero
significat, q̄ deus pater eternaliter est
in filio et spū scō: et filius in pāe et spiri-
tu scō. et spūs sctūs in vtroq̄: vna vera
citer natura. et distincti ꝓprietate perso
narū. Q̄ vero vnus color videbat san
guineus et rubeus. signficat filiū, qui il
lesa deitate, humanā naturā assumpsit ī
suam psonam. Albus vero color signfi
cat spm̄ sctm̄. p quē fit ablutio pctoꝝ.
Aureus aūt color significat pāem: qui
est principiū et pfectio oim. Nō q̄ aliq̄
perfectio magis ē in pāe q̄ in filio, Nec
q̄ prius est pater q̄ filius. Et vt intelli-
gas, q̄ non est idē pater qui est filiꝰ, sed
alius in psona pater. alius in persona fi
lius. alius in psona spūs scūs: vnum ve
ro in natura. Jdeo ostendunt tibi tres
colores discreti et cōiuncti. discreti p-
pter discretōem psonarū. vniti vero p
pter vnitatē nature. Et sicut in vnoq̄
colore vidisti reliquos colores, neq̄
vnum sine alio videre potuisti. nec i co
loribus aliquid prius aut posterius. ma
ius aut minus. Sic in trinitate nichil ē
prius vel posterius. maius vel minꝰ. di
uisum vel confusum: sed vna voluntas.
vna eternitas, vna potestas. vnaq̄ gl'ia
Et licet filius sit a patre. et spiritus san
ctus ab vtroq̄. nūq̄ tamen pater. fuit
sine filio et spū sancto; neq̄ filius ꝛ spūs
sanctus sine patre. A. O
Jtem loquebatur verbū ad me dicens

Liber qui in pulpito videbat. significat q in deitate est eterna iusticia et sapientia. cui nichil addi vel minui potest. Et iste est liber vite. qui non est scriptus sicut scriptura que ē et nō fuit. ꝫ scriptura huius libi semp ē. In deitate quippe est sempiternū ē. et intellectiuū oim. p̄sentiū p̄teritoꝝ et futuroꝝ. absq; transmutatōe et vicissitudine: et nichil est ei inuisibile. qa oia vidēt. Q vero verbū loquebat seipm. significat. q deus ē verbū eternū. a q̄ sunt oia verba: et in quo vificant et subsistūt omia. Et ipm verbum tūc visibilit loq̄batur. qn verbum factū est caro: et cū hoibus ꝓuersabat. Ecce hanc visionē diuinā ꝓmeruit tibi mater dei. Et hec ē mia ꝓmissa regno ſwecie. scz q homies habitantes in eo. audirent vba que ꝓcedūt de ore dei Q vero pauci recipūt et credūt verba celestia. diuinitus tibi data. hoc non ē culpa dei. sed hoim: qz nolunt dimittere frigus mētis sue Mā ecia verba euāgelica non sunt cōpleta cū primis regibus illius tpis: sed adhuc venient tpa quibus complebuntur.

Xpūs declarat sponse.

quare deus plagauit ppl'm isrl' in deserto et non in egypto: et de ꝓbatiōe moysi. Et reprehendit quendā regē cū cōminatione. qz nō compatiebatur subditis. et regebatur p malos cōsiliarios: nec confidat in hoc q antea vocauerat eū ami-

Capl'm. xlix. (cum.

LOquebat dns ad spōsam dicens. A Tria genera hoim erant in ppl'o isrl'. Quidam eoꝝ diligebāt deū et moysen. Alij plus se q̄ deum. Alij vero nec deū nec moysen: ꝫ terrena sola. Cūq; ppl'us iste esset in egypto. oēs vocabant filij dei. et filij isrl': ꝫ nō oēs eqli mente seruiebant deo. Sic ecia cū deo placuit educere ppl'm de egypto. quidā crediderūt deo et moysi. Alij āt exacerbabāt deum et moysen. ideo deus ostendit mia suam magnā et iusticiā induratis. Sed poteris q̄rere. Cur dns eduxit ppl'm. et non magis plagauit eū in egypto. cū ipse p̄scuit nōdū esse tpūs miserēdi. nec malicias hoim esse cōpletas. Knēo egoipe Deus elegit ppl'm isrl' quasi scolares ad instruendū et ꝓbandū eos in deserto: quib⁹ necessarius erat pedagogus. qui verbo et ope p̄ceperet eos. Et ergo discipuli pfectius instruerent. magis necessariū fuit desertum q̄ egyptus. ne forte in disciplina iusticie dei. inq̄etarētur nimiū de egiptijs: aut ne int signa mie abscōdenda canibus. improbe eleuarentur. B Moyses q̄ tanq̄ magister populi ꝓbari debuit. vt qui deo manifestus fuerat. ecia discipulis ad imitādū notus fieret: qui ex ppli insipientia factus est probatior. et ex signis insignior. notusq; esset vniuersis. Vere dico. q ecia sine moise eductus fuisz ppl'us: et sine moyse moriturꝰ erat ppl'us. Sz ꝓpter bonitatē moysi. leuius morituꝰ est ppl'us. et ꝓpter caritatē moysi. sublimiꝰ est ppl'us coronatus. Nec mirū. quia in oim morte passus est moyses. ex cōpassione Ergo ideo dns distulit promissum suū. vt probaret ppl'us. et deus notꝰ fieret ex signis et mia et patiētia sua: ppli quoq; ingratitudo et volūtas ostenderetur. in cautelā futuroꝝ. Sic ecia multi sancti. in terras infideliū intrauerūt ex inspiratione spūs sancti. qui non cōsecuti sunt qō voluerunt: et tamen propter voluntatem bonam. sublimit coronati sunt. Propter quoꝝ patientiam et bonam voluntatē. deus accelerauit tēpus miserendi. et viam nouā quā ipi attemptabāt. eo celerius ꝓduxit ad effectum. Sic ergo iudicia dei. semp veneranda et timenda sunt. et summe cauendū. ne volūtas hois ꝓtraria sit volūtati dei. Q Clerū rex iste de q̄ tibi loq̄r. quē tu nosti. nō sic affectꝰ erat sicut moises Quia iste nō curabat. si totꝰ ppl'us

suus moreretur. dū tū ipse solus salvaretur. et honorarē: qui et dyabolicis consilijs regebat. Qui nolvit dimittere ptinaciā et instabilitatē mentis sue: nec volvit obedire in cōsilio hijs quib⁹ debvit: ꝛ quibus habere poterat lac divine sapiētie. et bone correctōis. Nec mirum; Mā ipe ꝓcessit de radice hominis exaspātis deū: et ideo nō corrigit. nisi p flagella. ¶ Scito eciā. q in isto regno ꝙruplex generatio regū fuit; In prima fuit ambitio et crudelitas. quam tolerabat deus ꝓpter quedā opa bona. et ꝓpt pctā ꝓpli. In scōa fuit incontinētia ⁊ iniusticia: quā misericordit hūiliavit deus. et vocavit sub coronā; Tercia generatio. ꝓcessit de ambitiosa radice ⁊ duro stipite. i qua erat cupiditas et amor sui: ideo punivit eā deus tempaliter. vt levius haberet in futurū; In quarta est simulata humilitas. et defectus iusticie. et prodigalitas; Ideo ex caritate ostendam ei miam et iudiciū: et si non audierit. flagellabo eū a capite vsq; ad calcaneum: intim. q oēs qui audierint mirabunt et contremiscent. de ri iusticia et equitate. Nec confidat q dixi eū amicū sed attendat ad conclusionē verboꝝ. sc̄z si tenuerit fidem suam mecū: et tūc ego tenebo ꝓmissionē meam;

Xpi vba revelata spō se pro impatore almanie. q ipe conetur reformare in ecclesia ꝛi q̄tuor sorores. ideſt quatuor virtutes que expulse sunt de sedibus suis: et q deponant et extirpentur q̄tuor vicia cōtraria. que prochdolor in ecclesia dominant.

Capitulū. l.

Xpūs precepit spōse. q quasi a seipa scriberet impatori. verba revelatōis divine. In hec vba. ✠ Cōqueror nō solū. ⁊c. Istud capl'm invenies in quarto libro. capitulo. xlv°.

Impator xpūs scribit impatori Almanie. notificans ei q̄liter ipse ore ꝓprio. multa locutus est cū sponsa. que in libro celesti scripta sunt. Et p cipit ei q videat et perscrutet ea. et conetur cū summo pontifice ad cōfirmatōem regule: quā ipe dictavit spōse.

Capitulū. lj.

Loquebatur xp̄s ad spōsam dicēs Scribe ex parte mea impatori verba hec Ego sū lux illa que illuminavi omia. qñ tenebre opiebant omnia; Ego sum eciā lux illa que invisibilis per ꝛitatem. visibilis vero apparui per humanitatē; Ego sū eciam lux illa. que te quasi speciale lumen constitui in mūdo. vt in te inveniretur maior iusticia pre alijs: et vt tu diriges omnes ad iusticiā. et pietatē; Ideo significo tibi ego vera lux. qui te ascendere feci ad sedē impialē: quia sic placz michi; Ego loquor cū vna femina vba iusticie mee et miscōie; Suscipe igitur illa verba librorū. que ipsa mr̄ scripsit de ore meo. et pscrutare illa. et labora vt iusticia mea timeat: et miscōia mea discrete desiderētur; Scias eciā tu qui imperium tenes. q ego oīm cōditor. dictavi vnam regulā monialiū. ad honorem amantissime virginis matris mee. et dedi illam isti mulieri que scribit tibi Perlege igitur eam. et conare cū summo pōtifice. vt dicta regula ore meo ꝓprio dictata. per eum qui in mundo vicarius meus est eciam apud homies approbetur: quam ego deus cōā exercitu meo celesti approbavi;

Xpūs cōsulit cuidam regi. q̄ inobediens fuerat ꝓsilijs v̄ginis marie. q vadat ad papam ⁊ petat ab eo absolutōem. ꝛ certis ḡubz petis suis h̄ cōtētis: nō occultādo pctā. nec excusando. sz hūiliādo se toto corde: q: sūma pctā p sūmū pōtificē sūt absoluēda. Cap̄. lij.

Ilꝰ rei loq̄t spōse dicēs Quia rex inobediēs fuit cōsilijs matris mee. Ideo nūc ego filius

dei qui sum in matre. consulo ei q egre diatur et vadat ad summū pontificem: petendo humlit absolutōem a peccatis suis; Mā summa pcta emendāda sūt cū summo pōtifice: habēte potestatē sūmā. Ille em̄ est summe potestatis qui in sede mea sedēs in mūdo: potestatē habet ligandi et soluendi noie meo; Imo si rex acquieuerit pslio meo, dabo ei preciosissimū thesaurū, et defendā eū ab inimicis suis:: omniaq debita sua soluam vl corpalit vel spūaliter. si ipse non sufficit soluere: et quemlibet passum pedis quē laborauerit amore meo: nūerabo et remetiar ei in eterna vita; Cū vero ipse rex uenerit ad summū pōtificē, humili et se ei ex toto corde. nō occultādo peccata nec excusando. sed petendo absolutōem. de inobedietia constitutionū scē ecclesie dei, de excōmunicatōe qua inodatus est, et publico periurio: de insolito grauamie cōmunitatis ppl'oū regni sui. et de promotōe indignoū clericoz ad ecclesiastica beneficia occasiōe sua: et de hūjs que idem rex attemptauerat, cōtra laudabilia statuta regni et epoz;

Xpūs consulit q sponsam supra primo regi. q vadat ad papā nō cū pompa et magna familia, largiendo dona sua pdigaliter ut laudet in tris: sed q vadat hūiliter et sapient. habēdo familiā necessariā, honestā et deuotam;

Capl'm. liij.

DOminus loquebat ad spōsā dicēs; Si rex egrediat; et vadat ad summū pontificem. et pctā sua reputat magna, caueat sibi de adulantibus, qui cōsulunt q egrediat; et vadat cū pompa, ad hoc vt laudet nomē suum in terris: et ab illis qui consulunt ei dare dona sua largiter, vt publicetur fama sua, et congregare familiā multā ne capiatur ab hostibus: sz egrediatur sapient; et humiliter. habēdo familiam necessariā et nō supfluam: habēdo famulos deuotos; et honestos: expendēdo sua, nō ad ostentationē suam, sed ad vtilitatem: et honorem dei; Caueat autem prudēter ab illis. qui ei nocere appetunt. quia licet ego omia possum: tamē quādoq humanis cōsilijs et auxilijs agendum est; Nam q̄uis ego cū moyse loquebar. tñ ipse ecia cōsilū pagani homis qō bonū erat. audiuit; et sequebat.

Xpūs q sponsā monet reges q exonerent se a peccatis. et exēplo angeli/ qui precinctus ad viā apparuit tobie. precingāt se zona, idest continentia verboū et operū bonoz. anteq̄ exeant de mundo: et q portēt vestes nō detrūcatas sz honestas, et gestus moderatos.

Capl'm. liiij.

DOminus loquebat ad sponsam. de supra primo dicto rege. dicens Scriptū est. q angelus dei apparuit pcinctus tobie volēti pegrinari: hoc notat figuram homis iusti. Nam homo qui cōsequi desiderat remissionē peccatoz suoz, debet exonerare se, cōtritione et cōfessione a pctis suis: et pcingere se continētia verboū et operū bonoū. Sic igitur faciat rex iste. Corrigat eni omēs actus suos. anteq̄ exeat de mundo. habendo ppositum sic abicere oēs leuitates priores. q amplius in eis non delectetur. ¶ Turpe quippe est vouere pulcerrimo dño, seq̄ eius pulcritudinem, et iterū deformia imitari. nam famuli dauid rasi turpiter barba, et detruncatis vestibus, non poterant intrare hierusalē terrestrem. nisi prius emendatis vestibus, et renascentibus barbis. sed remanserunt in loco tribulationis et despectionis. Quāto magis ego deus pulcrior et fortior illo dauid. quero pulcra in hominibus. nō enim volo q portent detruncatas vestes more scurrarum. non gestus mulierbres more effeminatoū. sz concedo homibus vtilia et honesta. vt vestiti sint

ad vtilitatē. et honesti ad honorē meū: et parati reddere michi ratiōem quādo michi placuerit vocare eos de mūdo ⁊

Xpūs consolatur spōsam.

et dicit ei. q̄ nō sileat verba dei sibi revelata. eciam si ex hoc improbetur nec ea loquatur ꝓpter laudes hominū: quia quibus divina consilia dant. si eis obedierint obtinebunt miam ꝓmissam si vero contēpserint. incurrāt iusticiam

Capitulū. lv.

ILlius dei loquebat ad spōsā dicens ⁊ ℍ Tu que spiritualia vides. non ideo silere debes q̄ vituperaris. nec ideo loqui quia laudaris ab homib⁹: nec time re debes ex eo. q̄ verba mea tibi divinitus revelata contēnunt. et non statim ꝓficiuntur ⁊ Nam illū qui me contēnit. iudicat iusticia ⁊ Illū vero q̄ obedit michi remunerat misericordia ⁊ Et hoc duplicit̄ ꝓmo. quia pena peccati aboletur de libro iusticie ⁊ Scō quia merces augetur iuxta satisfactionē peccatoꝝ ⁊ Et ideo omia verba mea sub hac conclusione mittunt. videlicet. si hij quib⁹ verba mea mittantur. audierint et crediderint. et illa opere adimpleverint: q̄ tūc promissa mea cōplebuntur. ℙropterea et isrl̄ nolens p̄cepta mea sequi. dimisit viam rectā et cōpendiosam. et iuit per viā pravā et laboriosam: et factus ē omnibus odiosus: quorū multi sunt in inferno. plures vero sunt in celo ⁊ Sic ecia est et nūc ⁊ Nā ꝑplus istius regni quem ego plagaveram. nō est ꝓpter plagā humilior factus. nec obediētior: ſz factus est audacior cōtra me. et magis cōtrarius michi ⁊ ℬ ℙost hec aūt audivi vocē dicentē. O inquit fili mi. q̄ humanū genus liberasti morte tua de inferno. surge et defende te: quia multi viri et mulieres. excluserāt te a corde suo. Ingredere igit̄ regnū sapient̄ sicut salomon. aufer de postib⁹ sūmas portas fortit̄ sicut sampson ⁊ ℙone obsidionē contra clerum. et decipulas añ pedes mili tū. deterre mulieres cū armis: et deice pontes coram cōmunitate ꝑplor. Nulluſq̄ inimicorū tuoꝝ evadat. anteq̄ cū vera humilitate illi petant miam. q̄ cōtra te indurantur.

Deus pater declarat

spōse et ostendit ei seriose processum tribilē divini iudicij. factū contra quendā ingratū regē adhuc viventē. et inobedientē divinis cōsilijs. et q̄liter spōsa videbat agnū. et in eo faciē humanā in altari divine maiestatis in celo. et in eodem instanti. videbat eā in manu p̄sbiteri celebrātis in mūdo: et q̄liter famuli et subditi regum afflicti. existētes in mundo et in inferno et in purgatorio. cōquerebantur deo graviter de eisdem regibus et p̄cipibus suis: ⁊ oēs sci petebāt super eos iusticiam. Capl'm. lvj.

DEus pat̄ loquebat̄ sponse dicēs. ℍ Audi que loq̄r et loquere q̄ p̄cipio tibi. nō ꝓpter honorē tuū nec ꝓpter vituperium tuū: ſz eq̄nimiter et equalit̄ tene in alio tuo. laudantē et vituperātē. vt nec ꝓp̄ vituperiū movearis ad irā: nec ꝓp̄ laudem extollaris ad superbiā Nā ille dign⁹ est honore q̄ eternalit̄ est in seipo ⁊ fuit. et qui ex caritate creavit angelos ⁊ homines. ad hoc solū. vt plures ꝑticiparentur glie ei⁹ Ego quippe nunc idē et ille sum. in potētia et volūtate qua tūc fui. qñ filius me⁹ carnē assumpsit ⁊ In q̄ ego sum et fui. et ipe in me. et spūs scūs i amb⁹. et licet mūdo fuit occultū q̄ erat filius dei. tamē aliquibus. q̄nis paucis notum fuit ⁊ ℂ Itaq̄ scias q̄ hec est iusticia dei. que nūq̄ habuit inicium. sicut nec ipe me⁹. q̄ prius angelis ostensa fuit lux. q̄ viderent deum. qui non ideo ceciderunt. q̄ ignorabāt legem et iusticiā dei. sed q̄ eā tenere ⁊ servare noluerūt ⁊ Illi quippe intelligebant. q̄ omnes divi

gentes deū/viderent deū.7 manerēt cū eo perpetuo : odientes vero deū/punirentur eternaliter.nunq̄ visuri eum in gloria sua7 Et tamen eorū cupiditas et ambitio.elegit magis odire tū/et locū vbi punirētur:q̄ diligere/vt ppetue letarentur7 B Similis etiā iusticia est de homine/sicut de angelis fuit. Homo quippe prius teneť diligere tū. et postea videre.propterea filius meus ex caritate nasci voluit post legez iusticie.vt ex humanitate visibilis esset.qui in tūitate sua nō poterat vidēri7 Liberū quoq̄ arbitriū . ita datū est hominibus sicut angelis : vt desiderent celestia.et contemnant terrena. C Propterea ego deus visito multos/multis modis.licet deitas mea nō videtur:et in multis ptibus terrarū ostendi multis psonis.quomow peccatū cuiuslibet terre emēdari potuit.7 quomō misericordia obtineri debuit:priusq̄ in eisdē ptibz feci iudicū 7 iusticiam meam7 Sed homies ista nō attendunt nec curant7 Jsta eciam iusticia est in deo.q̄ omnes qui sunt sup terram.primo sperent firmiter ea que non vident.et credant ecclesie dei.7 sancto euangelio7 Deinde diligant eum super omnia qui eis dedit omia. et seipm pro eis in mortem:vt omēs cum eo eterna liter letarentur7 C Propterea egoipe deus loquor hijs quibus michi placet. vt sciatur quomow peccata emendari debeāt:et quomō minuatur pena. 7 corona augeatur7 C Post hec autem vidi.quasi q̄ omnes celi essent vna domus.in qua sedebat in throno iudex: et domus plena erat seruitoribus. laudantibus iudicē:vnusquisq̄ voce sua7 Subtus vero celum.videbatur vnum regnū 7 Et statim audita est vox omnibus audientibus dicens7 Clemite iquit vos ambo.angele scilicet 7 diabole ad iudicium7 Tu scilicet āgele qui custos es regis. et tu dyabole qui rector es regis. Et statim prolato verbo.assistebāt angelus et dyabolus coram iudice Angelus videbatur sicut homo turbatus. Dyabolus vero sicut homo gaudens7 Et tunc iudex dixit.O angele.ego posui te custodem regi. quando ipse iniuit pactū mecū.7 fecit confessionem tē omnibus peccatis.que cōmiserat a iuuentute sua:vt esses ei ꝓpinquior dyabolo. Quomow igitur nunc elōgatus es ab eo7 Respōdit angelus.O iudex.ego sū ardēs igne caritatis tue.qua et rex ad tempus calefactus fuit:sed quando rex abhominatus est et contēpsit illa.q̄ amici tui dixerunt sibi.et attediatus fuit facere illa.que tu consuluisti ei: tunc iuit rex sicut ꝓpria delectatio attraxit eum. et elōgans se a me. appropinquauit omnibus hostis inimico7 D Respōdit dyabolus7 O iudex.ego sum ipsum frigus.et tu es ipe calor 7 ignis diuin9 Sicut ergo quilibet appropinquās tibi fit ardentior ad opera bona: sic rex appropinquans michi.factus est frigidior ad caritatem tuam.7 calidior ad opera mea. Respondit iudex Persuasum fuit regi diligere deum sup omia.et primū sicut seipm7 Cur ergo tu surripis hominē a me.quem ego redemi meo proprio sanguine.et facis eum nocere proximo suo.non solum ad bona tempalia sz eciam ad vitam7 Rndit dyabolus.O iudex.nunc meū est loqui:et angeli est tacere. Nempe quādo rex discessit a te et consilijs tuis.et venit ad me. tunc ego consului ei diligere plus seipsum q̄ proximū.7 q̄ nō curaret cōmoda animarū si haberet honorē mūdi:nec attenderet quis egeret vl fraudaretur. si amici sui abundarent. Et tunc ait iudex ad dyabolum. Dis inquit qui discedere voluerit a te.poterit quidē:nec tu violenter aliquē retinē poteris. Jmo adhuc ego mittā regi aliqs amicoz meoz. q̄ eū de piculo suo icautabūt. Rndit dyabolus Justicia ē.q̄ ois ille q̄ obedire velit michi,regi debet per me.7 imo ego mittā

eciam regi cōsiliarios meos: et videbit quibus cōsilijs magis acquiescet. Tūc aūt dixit iudex. Clade. qr iusticia mea ē adiudicare carnifici qō suū est: sicut et actori qō ei debetur in causa sua. ¶ Post aliquos autē annos. iterū vidi iudicē xp̄m cū exercitu suo celesti. plus solito cōmotū. et quasi iratū: et dixit ad angelū et ad dyabolū. Dicite inqt. qs vīm vicit. Rndit angelus. Qñ ego veni ad regē cū diuinis inspiratōibus. et amici tui cū verbis spūalibus: stati nūcij dyaboli. sibilauerūt in aures eius dicētes. Nūqd parcere vis bonis tpalib9 et honori tuo. aut aiabus et corpib9 ad h̄. vt amici tui quos plus diligis q̄ teip̄m/ prospari et honorari possint. Quibus rex consentiēs. rndit infusionibus amicorū tuorū. Satis inqt sum sufficiens et sapiens ad cōsilia. eciam sine vobis. discedite ergo a me cū rubore. Et sic rex vertens ad te occiput. et facīē ad inimicum: repulit a se amicos tuos dehonoratos et iniuriatos. et ab amicis mūdi derisos. Tunc aūt clamauit dyabolus O iudex. ecce iam meum est regere regem: et dare sibi cōsilia per amicos meos. Rndit iudex. Clade. et quantū tibi p̄mittitur plaga regē: qr puocauit me cōtra se ad indignatōem. ¶ Duobus itaq3 annis post hec transactis. apparuit iterū iudex: cui assistētibus angelo et dyabolo. loquebat dyabol9 dicēs O iudex iudica. iā ego p̄nūciabo iusticiam Tu quippe es vere ipa caritas. ideo non p̄tinet ad te manere in corde illo: in quo radicata ē inuidia atq3 ira Tu eciā es ipa sapiētia. et ideo non debes esse in corde illi9: qui desiderat nocere vite primorū. et bonis et honori. Tu quoq3 es ipsa veritas. et ideo nō decet te morari cum homie illo: qui iureiurādo promiserat facere proditiones. Ergo quia iste rex expuit te. sicut illud expuitur quod abhominabile ē. Ideo permitte me cōmouere et oppmere eū. vt fiat totus ex animis: quia consilia mea reputat sapiētiam. et consilia tua pro derisu. Deside ro quippe. tali mercede remunerare eū: qr fecit volūtatē meā Derūtamē nichil ei facere potero. sine p̄missione tua. Et ecce hijs auditis. videbatur inter quasi habere mutationē mirabilē. et apparuit tūc fulgens quasi sol. et in ipo sole videbantur tria verba. scz virtus. veritas. et iusticia. Virtus vero loquebatur dicens. Ego omia creaui. nullorū p̄cedentibus meritis. et ideo dignus sum honorari a creatura mea. et nō contēni. dignus eciā laude sum ab amicis meis. propter caritatē meā: debeo eciā honorari et timeri ab inimicis. quia supporto eos patiēter sine meritis eorū: cū iudicium digne promeruissent. Et ideo o dyabole. meū est iudicare oīs secūdū iusticiam meā. et nō scōm maliciam tuam.

¶ Loquebat eciā veritas stati dicens. Ego in deitate mea assumpsi humanitatē de vgine. in q̄ humanitate loquebar et predicabā gētibus. Ego eciā misi spm̄ scm̄ aplis. et loquebar p linguas eorū: sicut et quotidie quibus michi placet. infusione spūali loquor. Ideo sciant amici mei. q̄ egoipe q̄ sum veritas. misi verba mea vni regi: que ipse cōtempsit Ergo tu dyabole nūc asculta. quia ego loq volo. vt sciatur vtrū rex meis consilijs. an tuis suasionibus obedivit. Loquor autē oia cōsilia dicto regi. nūc repetendo verbis paucioꝝ9. que prius latius explicauerā. Itaq3. regi psuasum fuit. cauere ab omibus peccatis prohibitis ab ecclesia sancta. et moderata habere ieiunia. vt audiret et responderet subditis suis conquerentibus. et paratus esset facere iusticiam. diuitibus et pauperibus petentibus. ne forte propt nimiam abstinentiam. diminueretur bonum cōmunitatis populorū regni. et regimen reipublice: aut propter excessum inordinatum fieret remissior. ad dandum audientiam omnibus.

Item fuit psuasum regi. qualiter seruiret deo 7 oraret. 7 quibus diebꝰ et tempibus exoccuparet se. ad vtilitatem cōmunitatis regni sui. Item psuasū fuit regi. quibus diebus portaret coronam regiā ad honorē dei. et ꝙ omia consilia sua. tractaret cū homibus diligentibus veritatē 7 amicis dei: nec vnquā sciēter trāsgrederetur veritatem 7 legē. sz nec cōmunitati populorū regni sui. imponeret aliqua ḡuamina insolita: nsi ꝓ tensione regni. et impugnatiōe paganorū. Item psuasum fuit regi. habere numerū familiariū et seruientū. iuxta facultatem obuentionū. et reddituū fiscalium regni sui. Et quicqd supesset. diuideret cū militibus et amicis suis. Item psuasum fuit regi. ꝙ insolētes et insipientes amoneret sapienter. cū verbis 7 caritate. et corripet viriliter: et ꝙ diligeret prudentes 7 maturos in caritate diuina: inhabitātes in regno defenderet. et vna sua cū discretiōe vnaret. Et omnia illa que spectāt ad coronā. non diminueret nec alienaret: indigenas et extraneos iuste iudicaret. clerum amaret. militiaz sibi caritatiue associaret: et cōmunitatē populorū regni sui. in pace cōfoueret.

His aūt auditis. rndit dyabolꝰ iudici dicēs Et ego consului regi. pcta quedā facere in occulto. que ipe nō audebat in apto agere. Cum etiā persuasi. diu et multas oratiōes et psalmos legere. sine attētione 7 deuotiōe cordis. vt sic inaniter plonganw et occupāw tempus. nullos conquerentes audiret: nec aliquā iusticiā faceret iniuriam patienti Persuasi qz regi vt ceteris bonis viris regni despectis. vnū sup omēs homies elenaret et pe omibus pficeret. et eum plusquā se toto corde diligeret: etiā ꝓprium filiū odiret. cōmunitatē populorum regni sui exactōibus grauaret. homies interficeret. et ecclesias spoliaret. Itez psuasi regi. vt dissimulando iusticiam. pmitteret vnūquenqz nocere alteri. et vt cuidam magno principi alterius regni fratri meo adiurato. alienanw vnaret terras pertinētes corone sue. ad illum finē. vt ꝓditōnes et bella suscitarētur. boni et iusti tribularent. mali ad infernum mergerent ꝓfundius. purgādi in purgatorio affligerētur grauius: mulieres qz violarētur. naues in mari pderentur. sacramēta ecclesie contenerentur: et vt vita luxuriosa licētius cōtinuaretur. omnisqz volūtas mea liberius pficeretur. Itaqz o iuex. ex istis iā factis et per regem ope iam cōpletis. et pluribus alijs peccatis. ꝓbari 7 sciri potest: vtrum rex tuis consilijs an meis obediuit. Post hec aūt loquebatur iusticia. et rnsenw dixit. Quia rex odiuit virtutem. et contēpsit veritatē. meo iam ptinet ad te. augere aliqua mala regi de malis tuis: et ego debeo secundū iusticiam diminuere illi aliqua bona. 7 gratijs sibi datis. Rndit dyabolꝰ Ego inqt o iudex. augebo et mltiplicabo regi vna mea. et primo imittā ei negligentiam. vt nō attēdat opa diuina in corde suo: nec recogitet opa et exempla amicorum tuorū. Rndit iusticia. Et ego inquit. diminuā ei infusiones spūs mei sci. et subtraham ei recordatōes et consolationes priores: qs prius habuit bonas. Et tunc dyabolus. Ego inqt imittam ei audaciam. cogitandi et opandi pcta mortalia et venialia: absqz rubore et verecundia. Tūc rndit iusticia. ego diminuam ei ratōem et discretōez. ne discernat et discutiat retributiōes et iudicia: mortaliū 7 venialiū peccatorū. Et dixit dyabolus. Ego imittam ei timorem. ne audeat loq vel facere iusticiā: cōtra inimicos dei. Rndit iusticia. Ego diminuam ei prudentiā et scientiā agendoruz. 7 similior viteat fatuo et ioculatori in verbis 7 opibus suis: qꝫ homīi sapiēti. Tū dixit dyabolus. Ego apponā ei anxietates 7 tribulatōes cordis. eo ꝙ nō ꝓsperabit scōm voluntatē suam. Respondit

iusticia. Ego inquit diminuā ei consola tiones spūales. quas olim habuit in ora tionibus et factis suis. ℣ Dixit aūt diabolus Ego apponā ei astuciam. excogitare solertes adinuētiones. quibus circūueniat et decipiat eos. quoꝝ desiderat pditōem. Rñdit iusticia Ego diminuā ei tm̄ intellectū. ꝙ nō attēdat ꝑpum honorē et cōmodū suū ⁊ Dyabol⁹ dixit. Ego apponā ei talem mētis exul tationē. ꝙ ecia de verecūdia sua et dam no. et piculo aie sue gaudebit: dū tamē possit tpaliter ꝓsperari scōm velle suum ⁊ Rñdit iusticia. Ego diminuā ei p̄medi tatōem illā et cōsideratōem. quā sapien tes habēt in verbis et actib⁹ suis. Tūc dixit dyabolus ⁊ Ego apponā ei audaci am femineā. ⁊ timorē indecētē. gestusq; tales: ꝙ similioꝝ videat ribaldo. ꝙ regi coronato ⁊ Rñdit tūc iusticia Tali inqt dignus ē iudicio: qui se sepat a deo Nā debet contēni ab amicis suis. et odiri a pplo cōmunitatis sue. et ab inimicis dei deici: qꝝ tonis caritatis diuine. tā spūa libus ꝙ corpalibus abusus ē ⁊ Iterū lo quebat veritas ⁊ Hec inquit que ostēsa sunt. nō sunt ꝑpter merita regis. cui⁹ ani ma nondum iudicata est: sz in extremo pūcto vocatōis sue iudicāda erit. ℳ Post ista dicta. vidi. ꝙ illa tria. scz vir tus. veritas. et iusticia. silia erāt iudici. qui antea loquebat: et tunc audiui vnā vocem q̄si p̄conis. sic dicētē ⁊ O vos ce li oēs cū planetis oibus. date silentū. omēsq; dyaboli q̄ estis i tenebris auscul tate. ⁊ oēs vos alij qui estis in obscuris audite. qꝝ summ⁹ impatoꝝ audire ꝑpōit iudicia. sup p̄cipes terrarū. Et statim illa que vidi. nō erāt corpalia sed spūa lia: ⁊ oculi mei spūales apiebant. ad au diendū et vidēdū. Et tūc vidi abrahā venire cū oibus scis. q̄ de eius generati one nati sūt ⁊ Omēsq; p̄iarche venerūt et ꝑphete. Deiñ vidi q̄tuoꝝ euāgelistas. quoꝝ forma silis erat q̄tuoꝝ aialibus. si cut in parietib⁹ ꝛpingunt in mūdo: qui tm̄ viuētes ⁊ nō mortui apparebāt Post ista vidi seras duodecim. et in eis apl̄os duodeci. expectātes potestatē venientē Deiñ veniebāt adā et eua cū martirib⁹ et cōfessoribus. ⁊ oibus alijs scis ab eis descendentib⁹: hūanitas vero xp̄i nondū videbat. nec corpus bñdicte mr̄is ei⁹: sz oēs expectabāt ꝙ venirēt ⁊ Terra q̄z et aqua. virebant eleuari vsq; ad celos et oia que erāt in eis hūiliabāt se: et cū reuerētia incurvabāt se potestati ℣ Post hec aūt vidi vnū altare qđ erat i sede maiestatis. et calicē cū vino ⁊ aqua et panē in silitudine hostie oblate in al tari ⁊ Et tūc vidi qualit in vna ecclesia in mūdo. quidā sacerdos inchoabat mis sam. indutus vestib⁹ sacerdotalib⁹. qui pactis oibus ptinētibus ad missam: cuz puenisset ad verba q̄bus bñdiceret pa nē. virebā ꝙ quasi sol et luna et stelle cū planetis oibus. et oms celi cū cursib⁹ ⁊ motibus suis. alternātib⁹ vocib⁹ cū dul cisona nota resonabāt: omisq; cātus et modulatō audiebat Innumerabilia q̄z genera musicoꝝ virebant. quoꝝ dulcissi mū sonū. sensu cōprehēdere impossibile est et effari ⁊ Illi vero q̄ in luce erāt as piciebāt sacerdotē. et inclinabāt se ptāti cū reuerētia et honore. Qui vero erāt in tenebris. horrebāt et timebāt ⁊ Prola tis igit verbis dei a sacerdote sup panē. videbat michi. ꝙ idē panis erat in sede maiestatis in trib⁹ figuris. nichilomin⁹ manēs in manu sacerdotis. Et ipe pāis fiebat agnus vivēs. et in agno appare bat facies vna hois: et ardens flāma. vi debat intra et extra agnū ⁊ faciē Cūq; diligent intuitū meū figerē in aspicieꝺ faciē. videbā agnū in ea Aspiciēs vero agnū. virebā faciē ipsā in eo. ⁊ virgo co ronata consedebat agno. et oēs angeli seruiebāt eis. qui tāte mlt̄itudinis erāt sicut athomi in sole: et ꝑcedebat fulgor mirabil̄ de agno. Tāta ecia erat multi tudo sctārū aiarum. quātā intuitus me⁹ aspicere nō valebat: in longitudine et

latitudie.et altitudie et pfūditate Que dā eciaz loca vidi vacua. que ad hono rē ei adhuc sūt implēda; O Et tūc audiui vocē de terra infinitorū milium clamātiū.et dicentiū.O dñe ⁊us iust⁊ iste.iudica sup reges ⁊ pcipes nrōs. et attēde effusionē sanguis nri:⁊ dolores et lacrimas vxor et filiorū nrōrum· Respice famē et putredinē nrm.vulnera et captiuitates nras:incēdiaq; domor ⁊ violentias. et putredinē iuuēculārū ⁊ mulierū Attēde iniuriā ecclīarū et totiꝰ cleri.et vite principū et regū fallaces pmissiones.⁊ pditōes et exactōes.qs cū iracū dia et violētia extorquēt. qr nō curant q̄t milia moriunt. dū tm ipi possunt superbiam suā dilatare.Deū clamabāt ⁊ in ferno.q̄si infinita milia.dicētes; O iust⁊ scimus q̄ creator oim es; Judica igitur sup dños quibꝰ in tra seruiuimꝰ: qr ipsi nos pfundi⁹ in infernū dimerserūt; Et licet cupimꝰ tibi malū:tm iusticia cōpellit nos cōqueri.et dicere veritatē; Xpi quippe dñi nri trem absq; caritate dilexerūt nos:qr nō plus curabāt de aliꝰ nris q̄ ⁊ canibus; Quiꝰ dñis nris indifferēs fuit.vtrū dilexim⁹ te deū creatorē oim.an nō. cupiētes diligi et seruiri a nobis; Propter⁊ indigni sūt celo.qr nō curāt de te.et digni sunt inferno.nisi eis succurrat grā tua:qr nos pdixērt; Ideoq; et adhuc ḡuiora pati vellemus q̄ patim̄.ne ipor pena finiret. ¶ Deinde q̄ erāt in purgatorio. p silitudines loqnt⁊.clamabāt.O iust⁊.nos iudicati fuimꝰ ad purgatoriū. pter cōtritōem et bonā voluntatē: quā habuimꝰ in fine vite Et ideo cōquerim̄ sup dños qui adhuc viuūt in tra.ipi nāq; debuissent rexisse ⁊ admonuisse nos.verbis ⁊ correptōibus suis: ⁊ docuisse nos consilijs salutaribꝰ et exēplis; Sz ipi magis cōfortabāt nos.et puocabāt ad opa et pctā mala:⁊ ideo pter eos pena nostra nūc ē ḡuior.et tpūs pene lōgius est:puor⁊ et tribulatio maior; Deū abrahā cū pīarchis oibus.locutus ē dicēs; O dñe.nos int⁊ desiderabilia oia desiderabamꝰ.q̄ filius tuus nasceret de pgenie nrā:qui nūc a pcipibus terrarū contēptus ē; Ideoq; iudiciū petimꝰ sup eos. qr nō attendūt miam tuā:nec iudicium tuū timēt; Et tūc pphete locuti sūt.dicētes Nos de aduētu filij dei pphetauimꝰ et diximꝰ.q̄ necesse erat eū p liberatōe pli nasci ⁊ vgine.et pditōem pati.captiuari et flagellari. coronari spinis. et ad extremū mori in cruce: vt celū aperiatur:et petrā deleat. Ergo q̄ iā cōpleta sunt q̄ diximꝰ.ideo petimꝰ iudiciū super pcipes tre.q̄ filiū tuū contēnūt qui ex caritate mortuꝰ est p eis. O Euāgeliste q̄q; tūc loq̄bant dicētes Nos testes sumus.q̄ filiꝰ tuus oia q̄ pdicta fuerūt. in seipo cōplevit; Apli etiā loq̄bant dicētes. Nos iudices sumus.ideo nrm est scōm veritatē iudicare. Ideoq; illos q̄ corpus dei et pcepta eius cōtemnūt. iudicamꝰ ad pditōem Post hec aūt virgo considēs agno dixit. O dulcissime dñe miserere eis. Cui iust⁊. Nō est inq̄t iusticia tibi aliq̄d negare. nā que desistūt a pctō.et penitētiā cōdignā egerint.inuenīet miam:et iudiciū auertam ab eis Post hec vidi. q̄ facies illa q̄ videbat in agno.loq̄bat ad regē dicēs Ego magnā grām feci tecū.nā ostēdi tibi volūtatē meā. qūo tu gereres te in regimīe tuo:et qūo teipm regeres honeste ⁊ puret. Te etiā q̄si mat verbis dulcibꝰ caritatis allicieb̄:⁊ q̄si pius pat terrui te āmonitōibus; Sz tu obediēs dyabolo peccisti me a te.sicut mat peccēs abortiuū.qđ nō dignat tāgere.nec vbera imponere ori eius; Et ideo oīe bonū q̄d tibi pmissū est/auferet a te:⁊ addet cui dā postero tuo; R Post hec autē virgo q̄ sedebat cū agno.loq̄bat ad me. dicēs; Ego indicare tibi volo.qūo data ē tibi intelligētia spūaliū visionū. Nā sci dei diuersimode acceperūt spm̄ sctm̄. Quidā eni eorū pscieb̄t tēpus.q̄ eueni-

rent ea que eis ostentebant, sicut ꝓphete. Alij sci sciebāt in spū illa. que plōis ad se venientib⁹ nūciabāt. qū ab eis aliq̄ introgabant. Alij vero sciebāt. vtrū illi erāt viui vel mortui. q̄ remote ab eis erāt. Quidā ecīā prescibāt. qualē finē et exitū hīe posset plūs aliqs. añ in eo pliātes intrarēt. Sz tibi nō ē licitū scire alia. nisi spūalia audire et vidēre: et illa que vites scribere. et dicere illi plōis q̄bus tibi p̄cipit. Nec licitū est tibi scire vtrū illi viui vel mortui sūt. q̄bz tibi p̄cipit scribere: vl vtrū obediēt vl nō cōsilijs scripture tue. in visiōe spūali p eis diuinit⁹ tibi datis. Sz licz iste rex cōtē psperit ꝟba mea. veniet vtiq̄ alius. q̄ receptur⁹ est ea cū reuerētia et honore: et fruiturus est eis ad salutem suā.

Mater dei dicit sponse

q̄ ꝓpt tria pcta plaga dei vēit sup regnū et ideo d⁹ ꝓpt alia tria bona placari potest. Primo q̄ gētes assumāt hūilitatem verā. et honestatē in habitu. scdo p eleemosinas. tcio ꝓcessiones et missas hic contētas. Capl'm. lvij.

Mater dei loq̄bat ad spōsam. dicēs. Ꝓpt tria pecta plaga venit sup regnū. scz ꝓpter superbiā. et incōtinentiā. z cupiditatē. Et ideo d⁹ placari potest p tria. vt tpūs plage abbrevietur. Primū est. q̄ oēs assumāt verā hūilitatē in vestibus. hīdi vestes moderatas. nō nimis lōgas more feinay. nec nis strictas more scurrarū. nec scissuras vl fissuras vestiū dispendiosas. z vanas et inutiles: q̄ talia displicēt deo. Corpa ecīā sua sic honeste gerāt. vt nec pminētiora appeant q̄ deus creauit ea. ꝓpt ostentatōem. nec breviora vl subtiliora p aliqs ligaturas vel nows. vel silia artificia. sed oia sint ad vtilitatē. et honorē dei. Mulieres ecīā deponāt vestes ostētatōis. q̄s ꝓpt superbiam et vanā gl'iam assumpserūt: q̄ dyabolus dictauit mlieribz contēnentib⁹ mo-

res p̄ie sue antiqs et laudabiles. quandam nouā abusionē et ornamēta intēcētia. in capitib⁹ et pedibus. et reliqs mēbris: ad puocandū luxuriā. et irritandū deū. B Scōm ē. q̄ fiāt elemosine cū hilaritate mētis. z Terciū ē q̄ q̄libet parrochial' sacerdos. sel' in mēse p annū integrū. cātet missam de sctā trinitate. ad quā tot⁹ pl'us eius p̄uēiat p̄fessus z cōtritus: et ieiūet illa die. orāt et obsecrāt intēte: vt pctā remittantur/z ira dei mitigēt. z Ep̄i q̄q̄ similit in q̄libz mense. faciāt p seipos vel p alios i cathedralibus ecclīs suis ꝓcessiōes solēnes celebrāt missam de sctā trinitate: et colligāt paupes. lauētq̄z hūiliter pedes eorum.

Celestis impator ꝑs

p tribunali sedēs. arguit gentes reges et p̄cipes t're. et oēs status. de ingtitudine ipor: cū cōminatōe tribilis sentētie ire sue. Admonet tñ eos. q̄ puertant: z recipiet eos cū mia sicut pat. Cap. lvij

Vidi palaciū grande sil'e celo sereno/in quo erat exercit⁹ celestis militie. innūerabil' quasi athomi solis. ꝛc. Require in. vij. libro. capit. xxx.

Item de quodam rege indigno/et eius iudicio. Capl'm. lix.

Filius dei loquitur. Quia rex iste non querit. ꝛc. Require extra. Capitl'. xxvij.

Item de. vj. regibus iniquis. ꝛc. Capitulū. lx.

Filius dei loquitur. Ostendi tibi prius quinq̄z reges. ꝛc. Require extra Cap. lxxviij.

Rex quidā monebat ad corrigēdū se/ alias ꝓuarēt regno. Capl'm. lxj.

Virgo maria mat dei loq̄bat spōse xp̄i. dicēs. Ego sū ad quā angelus. ꝛc Req. extra. Capitu. lxxx.

Explicit liber Celestis Impatoris Ad Reges.

dd. ij.

Hic incipit regla Sci saluatoris·data diuinitus ab ore ihū xpi. ꝛuote spōse sue beate Birgitte de regno Swecie. et ꝑmo ponitur ꝓhemium in hec verba.

Capitulum primum.

IN domi nio regis Norwegie. q̄ est ad septē trionem omnium regū vltimus ꝛ Ita ꝙ vltra tras sui principatus. nullus inuenitur hoīm bus habitabilis locus ꝛ Cōtigit domie Birgitte oīom intētius vacanti. ꝙ viribus corpis quasi exinanitis. cepit eius aia ad vidēdū. audiendū. loquendū. ꝛ sentiendū. ea que spūalia sunt. omibus suis viribus effici ꝑfectissime vigorosa Taliter itaq̄. ꝙ sepius rapta multa audiuit in spū. seu in visione spūali et intellectuali. sibi spūaliter enarrari/que post modū archiepō vpsalen. vna cum alijs tribus epis. et cuidam magistro ꝛuotissimo. qui magnus theologus habebat. atq̄ vni abbti ꝛo ꝛuoto et valde religioso. eadem psona. cū magna reuerētia et timore dei. hūiliter ꝓpalauit: timens illudi sub specie angeli lucis. ab illusore angelo tenebrarū ꝛ Et hij omēs. et mlti amici dei hec audiētes. ꝛ super hoc mature et spūaliter adinuicē conferentes. diuinitus a spū bono veritatis et lucis. ex spāli spiritus sci gratia. omia eidem persone reuelata fuisse comprobarunt ꝛ In tali eciam reuelatōe. semel videbat virū quendā. et vnā mulierē. speciosissime forme ꝛ Cui continuo vox quedam dicebat ꝛ Ecce hee due psone q̄s vides. sunt ihūs xp̄s et sua mater maria. qui tales tibi ꝓnūc apparēt. quales erāt i mūdo viuētes ꝛ Sed q̄lia eorū corpa iā sunt in celo. impossibile est tibi cognoscere. vel videre ꝛ Hoc itaq̄ verbo dicto. ibs xp̄s qui apparuit. labia sua mox aperiēs/ loquebatur dicens.

Incipit plogus super regula saluatoris. data diuinit⁹a xp̄o domine birgitte de swecia. in eodē regno swecie ℂ Xp̄s loquēs spōse sue btē birgitte i figura. dicit. ꝙ ex quo alie vinee scz religiones. sunt q̄dammodo desolate. Ideo ipe nūc de pnti. vult plantare nouā vineā. videlicz religionē nouā: de q̄ vult habē sollicitā curam. talit. ꝙ reddat ei vinū dulcissimū ꝛ suaue. Cap. ij.

EGo sum sicut rex potentissimus. qui plātauit vineas suas. et fecerūt optimū vinū. multo tpe. Tandē inimic⁹ eius. seminauit in eis semē pessimū. quod in tm̄ crevit et se dilatauit. ꝙ palmites vinū portare nō poterāt. nisi cū magna difficultate ꝛ Serui aūt regis. dixerūt ad eum Bne cōsideraui⁹ vineas tuas. et inuenim⁹ in eis valde paucos palmites portātes vinū ℂ Et illud pessimū semē. quod ad nichilū valet nisi ad cōburendū. vltra modū excrevit. ℂ Quib⁹ rñdit dns Ego plātabo michi nouā vineam. vbi apportabūt palmites. et mittēt radices ℂ Et ego ipe apponā circa eā pinguedinē et implebit vino optimo ꝛ Hāc aūt p me metipm̄ custodiā. ꝙ si in eā aliq̄d nociuū intraverit. pigrescet ex hoc vinū. et eo amplius dulcesset: et illud nociuum adnichilabit et arescet et citi⁹ decidet. ne noceat. ℂ Cū aūt vinū vinee huius: venerit ad collegiū meū. tūc gaudebūt oēs. et dabit dño gl'ia et honor. qui plātavit vineā: et pinguedinem apposuit ꝛ ℂ Gaudebit eciā ille ꝙ radices posuit: nec eius ꝛo obliviscet. q̄ palmites apportavit ℂ Ex hac aūt vinea. mlte vinee lōgo

tempe arentes, renouari icipient, et facere fructū. iuxta die innouatiōis sue.

Xp̄us loquēs sponse declarat sup̄ primū capitulū. dicēs spōse. q ipa ebz esse vitis p̄dicte vinee sue west fundatrix dicte noue religiōis sanctissime. a qua p̄cedēt palmites fructiferi. Et ideo monet eam vt sit virtuosa. constās et vigilans. despiciatq; terrena que amara sunt quasi venenum.

Capl'm. ij.

EGo sum creator oīm rerū: et a nullo creat⁹ Inter oia que feci. nichil in tantā dignitatē feci sicut hoiem. quem cōstitui dn̄m sup̄ oia que creata sunt in terra. eciā dedi ei intelligētiā. vt eis ad necessitatē et cōmodū suū vteretur: et me de data sibi grā collaudaret. Sz inter omia. me nichil ad irā tm̄ p̄uocat sicut homo: et p̄ter eū: oia stant ad preceptū meū. Dixi tibi prius. q erā simil regi. qui plātauit vineas bonas: que deberūt fructū bonū longo tpe. Que fuerūt vinee iste. nisi religiones et instituta sanctor̄ p̄m. de quibus sitiētes recollabant: frigidi incaluerūt. turgidi hūliabant: ceci illūinabant. Nūc ait conqueror. qa maceria vinearum dissipata est. custodes remiūt. et ingrediuntur fures. radices suffodiunt a talpis. palmites siccitate aridi sunt: et racemi a vēto p̄strati p̄culcant. Propterea ne oino vinū deficiat. plātabo michi de nouo vineam. in quā tu portabis palmites verborū meorū: amicus meus p̄cet eos. ego vero ipe deus. apponā pinguedinē gratie mee. In hāc aūt vineā mittā custodes. q non dormient in nocte: statuā maceriā. p diuinā caritatem Stabiliā radices in ea bone voluntatis. q nō suffodient dyaboli tēptatōibus. dilatabo palmites opationis. dulces faciā racemos opinionis eius et notōis eius. multis. Ideo tu que debes palmites portare. debes esse fortis et stabilis ad portandū. parata et vigilans ad recipiendū. fidelis et cauta ad custodiendū: ne dyabolus decipiat te. Ille vero qui locatur⁹ est palmites. debet esse consideratiu⁹. vt ponat eos in loco debito. sollicit⁹ et diligēs in munimento. p frigore vel arore. Ideo sta firmit̄. et dilige me toto corde. Fuge omnē superbiā. et assume oēm hūilitatē. seruabos tuū et oia mēbra tua. ad honorē meū Obedi sicut tibi p̄cepam. discute omni hora cōscientiā tuā: q̄ntū excedis et quo Cōsurge stati ad me si cadis. nō cures mūdi honores. nec ei⁹ amicos: q cū me habueris. omia dulcescūt tibi. Et cū tu me p̄fecte dilexeris. oia p̄t me q̄ mundi sūt. amara fient tibi quasi venenum.

Xp̄us dicit sponse. q ipe vult dictare ore suo p̄pio istā nouā regulā. quā vult esse monialiū. ad meōriam et honorē gl'ose virginis marie. matris sue.

Capl'm primū.

IDanc igit̄ religionē ad honorem amātissime mris mee. p mulieres primū et p̄cipalit̄ instituere volo. Cui⁹ ordinē et statuta. ore meo p̄pio plenissime declarabo.

In p̄cipio hui⁹ regule. xp̄s fundat eā sup̄ tres virtutes. scz. hūilitatis. castitatis. et paup̄tatis. p̄hibēs monialib⁹. q nichil habeāt p̄prium sed abbatissa puideat eis de oib⁹ necessa

Capl'm. ij. (rijs.

IPrincipiū itaq; hui⁹ religiōis et salutis. ē vera hūilitas et pura castitas. atq; voluntaria paup̄tas. Ideo nulli licitū est habere aliqō p̄prium. nullā oino rē q̄uis minimā. Sz nec obulū q̄dē possidere. vel attrectare manib⁹. nec auri q̄d habere vel argēti. nisi forte p̄ intextura alicui⁹ opis. auri vel argenti tactu opus sit: et hoc eciam nō absq; cōsilio et licētia abbatisse Dia aūt necessaria. de abbatissa spāda sunt.

scilicet indumẽta regularia. lectisternia et instrumenta operis, nec quidq̃ habeant, quod regula nõ permittit;

Xp̃s disponit hic · q̃les lectos et lectisternia habeãt moniales.

SCiendũ est Cap'm. iij. aũt, q̃ lectisternia regularia sint ex straminib⁹/sup illa vero habeãt duo thoralia de burello, sine linteaminibus et culcitris. Sub capite vero. hñdus est cussinus tela cooptus, et cervical similiter cooptum tela.

Xp̃s dispõit hic ex habi tu. et indumẽtis. et calciamẽtis, et velaminib⁹ et corona monialiũ. Cap. iij. NB

INdumẽta sororũ, erũt due camisie, ex albo burello. ET una p̃pter quotidianũ vsum/ alia p̃pter lotõem. vna tunica de burello griseo. et vna cuculla. cuius manicenõ longi⁹ q̃ ad sũmitatem medij digiti p̃tendant; Et ex pẽtes sin⁹ circa manũ. qñ mãualia fuitia exercebũt. cũ nouo instar aliarũ manicarũ moderate ad brachia constringant. vnũ eciã mãtellũ habendũ ẽ ex burello griseo. sicut tunica et cuculla; Qd quidẽ mantellũ. nõ sit ex foris corrugatũ. nec accurate compositũ. sz ex parte strictũ et planũ. totũ hñs vtilitatis. nichil vanitatis. qd eciã in estate debet esse simplex; In hyeme vero suffoxatũ. nõ pellibus delicatis. sz agninis vl' ouinis. de pellib⁹ eciã huiusmõi pelliciũ in hyeme haberi põt. Jpm q̃ mantellũ. ab vno palmo terrã nõ pungat. et now ligneo in pectore colligetur. B Ad calcimẽta aũt pedum. in estate habeãt sotulares vsq̃ ad talos. et pedulos vsq̃ ad genua Jn hyeme vero sotulares vsq̃ ad genua altos. suffoxatos burello. et pedulos eq̃ altos ¶ Ornamẽta capitis erit vitta. qua frõs et gene circũdent. et ex parte opiat facies. cui⁹ extremitates. vna acus in occipite

Xp̃s statuit hic q̃liter moniales ẽbeant incipere officiũ diuinũ. p̃missa in choro oñi die petitõe veme. et q̃liter debẽt finire officiũ. et q̃ oi die dicat officiũ virginis. tã diebus ferialibus q̃ festiuis. Cap'm. v.

SOrores oñi die. ob reuerẽtiã mris mee v̄ginis marie. cantabũt solẽnit horas ip̃ius cũ tribus lectõibz: tam festis q̃ priuatis diebus Oñi eciã die signo facto ad vespas. sorores conueniãt adinuicẽ. et primo ẽxter chorus legat vnũ Aue maria et inclinãs se alteri choro p̃funde. dicat ¶ Jndulgete nobis p̃t̃ ẽũ et p̃ssimam mrẽm eius mariã. si vos verbo vl' fcõl signo vel nutu offendim⁹: nos eni si in vobis est aliqd ẽlictũ cõtra nos. liben tissime dimittim⁹; ¶ Et altero choro similit inclinãte. et legẽte. veniãq̃ petẽte. sic accedãt ad vesp̃s. ¶ Ad finẽ vero oim horaz. cãtabũt antiphonã Aue maria. cũ collecta sub hac forma;

Omps sempit̃ne ẽus. q̃ p nobis de castissima virgie nasci dignat⁹ es. fac nos qũs tibi casto corp̃e seruire. et hũli mẽte placere; Alia oratio ad virginem. Oramus et te p̃ssima v̄go maria. mũdi regina. et angelor. vt eis quos purgatorius examiat ignis ipetres refrigeriũ. pcõibus indulgentiã. instis in bono pseuerantiã. nos quoq̃ fragiles ab

dd. iiij.

NB. Indumenta

Officiam.

instantibus defende piculis. ℙer xp̃m dn̄m nr̄m ℨ Omnib⁹ quoq; diebus festis et priuatis. missa ꝛ matre mea per sorores cātabit. Et oi sabbato. sorores post missam mris mee. cātabūt Salue regia

Xp̃s statuit hic· qualit

et quibus horis. per moniales silentium teneatur. Capl'm. vj.

AD conseruandū grauitatē silentiū. a summo mane vsq; ad post missam cātatam de matre mea. nulli loq aliquid licitum sit Finita aūt illa missa. in locis debitis inter horas. vsqueq; leganť bn̄dictiones mense. de collatōe spūali et obseruātia ordinis. ac de quibuscumq; veris necessarijs. licētia loquendi conceditur ℨ Scurrilia vero et ociosa in omni loco oiq; tpe penit⁹ caueanť ℨ ℂ Deiñ lectis gratijs i eccl'ia. inť se sorores loq possūt donec vesp̃as incipiāt ℨ Et tūc ecīa silētiū. donec grās post cenā in eccl'ia legerint. sollicite ē tenēdū ℨ Illo q; modico interuallo. qō est inť grās et callatōem loquēdi licētia conc̄natť ℨ ℂ Incepta vero collatōe. oīi studio silentiū teneatur. donec in die sequēti. vsq; ad finem missa cātata fuerit de mr̄e mea gl'iosa ℨ ℂ Et sciendū est. q; ad oia silētia iā cōscripta. sorores vniuersaliť astringātur: p̄ter eas que ad officia talia deputanť/ q̄ sine loq̄la cōpetenť nō possunt exeq ℨ Omia enī rationabiliť debent fieri. et vt occasio a prauis excludatur

Xp̃us ꝓhibet hic· q; nul

la p̄sona secl'aris seu religiosa. claustrū monialiū ingrediať. neq; eis loq̄tur nisi certis tempibus Capl'm. vij.

REmota oīi occasiōe. cuiuscūq; necessitatis siue supplicatōis. nullus secl'ariū virorū seu mulierū. nullusq; religiosorū seu alior̄ clericor̄ claustra mōasterij mōialiū igrediať ℨ Colloquiū q; oim. nisi certis tempibus. eis interdicitur.

Xp̃s determinat hic· qui

bus diebus et q̄liter. mōiales possint loq ad cratē. p̄sonis secularib⁹. Cap̄. viij.

LIjs aūt tēpibus. moniales secularib⁹ loq possūt. sc̄z a nona vsq; ad vesp̃as. ꝛ hoc tm̄ dn̄icis diebz et magnis festis sc̄or̄. non tm̄ exeūdo. sz ad fenestras deputatas sedendo. Nulli enī post introitū suū. licebit ꝛ mōasterij claustris exire ℨ Si qua forte a parētib⁹. vl' amicis honestis caris. viseri desiderat: apire pōt fenestram Si aūt nō apit fenestram. eo copiosior merces ei repromittitur. in futuro.

Xp̃us ordinat hic de

tp̄oribus et mō ieiunior fiendū p moniales. Capitulum. x.

IN aduētu. oēs in cibis q̄dragesimalibus ieiunabūt. vsq; ad diē natiuitatis mee. A Feria q; sexta pria aī dn̄icam q̄nq̄gesime. ieiunare incipient in cibis q̄dragesimalib⁹. vsq; ad pasca ℨ ℂ Feria vero. vj prima post ascēsio nē meā. vsq; ad festū pēthecostes. ieiunabūt in piscib⁹ ꝛ lacticinijs ℨ ℂ A festo āt exaltatōis sc̄e crucis. ieiunabūt vsq; ad festū sci michael'. i piscib⁹ ꝛ lacticinijs ℨ ℂ A festo ecīa omniū sc̄or̄ vsq; ad aduētum. ieiunabūt in piscib⁹ et lacticinijs. B Hijs āt diebus debēt ieiunare i pane ꝛ aqua. sc̄z aī q̄tuor solēnitates mris mee marie ℨ Purificatōis. Annūciatōis. assūptōis. ꝛ natiuitatis. In vigilijs oim ap̄l'or̄. hoc excepto. q; vbicūq; duo ap̄li in vna solēnitate cōbinanť. vtputa petri ꝛ pauli. Philippi et iacobi. Symōis et iude. ieiunium vni⁹ diei stabit p ambob⁹ ℨ Johānis aī portā latinā. Johis baptiste. Bti michael' archāgeli. Oim sc̄or̄. pascentes. et aī solenitatē corpis mei: Hijs diebus oēs in pane et aqua ieiunabunt ℨ ℂ Et ē sciendū q; in oibus ieiunijs exci-

M. Septima.

N

pientæ sunt egrote et antiq; Illis q̄z cō patiendū ē. que intelligunt ad pagēda officia sua vere ꝛbiles existere. dū ieiu nāt; ¶ Ceteris āt tpibz totis anni. in oi ebdomada q̄ter vescant carnib⁹. scz die dñico. die lune. die martis. z die iouis. In cenis aūt hoꝛ dieꝝ. piscibus vescā tur et lacticinijs; Die āt mercurij absti nebūt a carnibus. tā in prādio q̄ in cena. Licebit tñ illo die vesci piscib⁹ et la cticinijs; In sextis ferijs totius āni. ie iunabūt in cibis q̄ꝛagesimalib⁹. Sab batis q̄z. in lacticinijs z piscibus ieiuna bunt; Pretēa. oibus alijs ieiunalib⁹ die bus. scōm statuta ecclesie ieiunabunt;

Xp̄s disponit hic tēpus

et modū pbationis et receptōis monia lium ad religionem. Capl'm. x.

SI qua ad religionem suscipi rogauerit. A nunq̄ ante vnū annū integrū recipiat. sz dicat ei pmo; Reuertere ad nos post tres mēses. et iterim ꝛliberabim⁹ de te ¶ Cūq̄z statuto tpe redierit. inq̄rat ab ea abbatissa q̄ ꝛsiderio petit religionē. q̄bus ve vincul' teneat in mūdo. et audi tis causis ei⁹ et ꝓposito. dicatur ei. Filia q̄z sub specie boni latet falsitatis laq̄ us. et incōsideratio futuroꝝ ml'tos sup plantat; Reuertē ergo ad nos post ali quos mēses. et ostēde nobis ꝛsiderium tuū. si pseuerat i bono; ¶ Reuertēte er go illa et hūliāte se sicut pdi⁹. ꝓicent ei dura et aspa ordinis. ptēptus mūdi. et oblivio parentū; Que oia si se seruatu rā pmiserit. tūc circa finē āni ois ꝓgre gatio consentiet in eā Que si tal' psona fuerit. q̄ ꝛ ei⁹ vita nō est dubiū. in ipso pncipio petitōis eius oīs ꝓsentire pnt in eā: sz aī annū ad itroitū z pfessionē seu habit⁹ receptōez. nullaten⁹ admitta tur; B Ꝛepto itaq̄z cōsensu ingres sionis. mittat p epō: qui rogat⁹ venēs. cōsecrabit eā; Veniēs āt epūs. ꝛscēdat ad ianuā ecclie. et eā q̄ religionē ingressu ra est expectantē; Epūs aī fores intro get dicēs; Es tu libera et ab oi vincl'o ecclie imunis. scz cōiugij. voti. et excōi catōis; Que si rñderit. vere libera sum Subiūgat epūs Mūquid putas. aut for te dolor mūdane aduersitatis. cōpellit te ad religionē; Aut forte copia debi toꝝ tuoꝝ nō solutoꝝ. coartat te; Rñ dente illa Nequaq̄ dolor. seu putor aliq̄s incitat me ad ista. sz feruēs amor xp̄i: et oia ꝛbita mea iuxta facultatē meā iam solui; Tūc adhuc addat epūs Petis in quit ingressum hui⁹ religiōis. in noie ih̄ū xp̄i. et in honoꝛe sctissime mris ei⁹ marie v̄ginis; Dicēte illa. Peto Introducat eā tūc epūs i ecclesiā dicēs; Ecce nunc illa digne ingredit hāc religionē; Et cū ingredit eccl'iā. ferat aī illā vexillū rube um. in q̄ ymago coꝛpis mei passi ꝛpicta sit ex parte vna. et ymago mris mee ex parte alta. vt aspiciēs noua spōsa signū noui spōsi i cruce passi. discat patiam et pauptatē: et aspiciēs virginē mrēm dis cat castitatē z hūilitatē ¶ Introducta igitur illa i ecclesiā. statuat circa fores eccl'ie. et eps i alia partē modicū ab ea secetens: cōsecrabit anulū ei⁹; Accēsis aūt duab⁹ faculis. que aī vexillū ad eā accēse portabūtur. et ꝛscēdūt q̄diu mis sa celebꝛatur. dicat epūs. Oratio. Omps sempit'ne ꝛ⁹ q̄ ꝛspōsasti tibi spō sam nouā. in mia et miseratōib⁹. bñdic anulū istū. vt sicut exteri⁹ famula tua. signū noue spōse portat in manibus. sic interi⁹ fidē tuā z caritatē portare mere atur; In nomie patris. ⁊c.

Xp̄s ponit hic modum

cōsecratōis. bñdictōis. et itroductōis monialiū ad monasteriū. Cap. xj.

DEinde bñdicto anulo. epūs appꝛopinq̄ns ad famulā dei. dicat; A Tu ꝛbes p mittere ꝛo et michi ex parte ei⁹. te obe dire p̄latis tuis: et regulā istā tenere iu xta vires tuas. vsq̄z ad finem vite Pro

mittente illa se ista facturā Subiungat epūs; Tali intētōe oportet te dare fidē deo tuo. et vouere. vt nichil oino sicut ręū tuū diligas: et toto ęsterio cōuenit tibi assentire in ipm; Tūc rndet illa. Assentio in deū meū toto corde et tota mē te offerens me illi in oi simplicitate cor dis. Cui sic iterū rndet epūs. ¶Et ego ex parte ręi oipotētis ꝛ vnigēiti filij ei⁹ dñi nr̄i ihū xp̄i. assentio in te. Et legat Deus ops ℣ Dio (istam oīem. ihūs xp̄s. verus ꝰ et verus homo. qui in vterū v̄ginis ręcēdere dignat⁹ ē. firmetur in aia tua. et tu in ipo. In nomie pūs. ꝛr̄. ¶Beiū iponat anulū digito ręxtre man⁹ eius. dicēs; Bñdico te i spō sam dei. et in ppetuā eius possessionem. In noie pūs. ꝛr̄. ℟ Post hec epūs accędens ad altare. incipiet missam cantāꝰ de sctā trinitate. et famla ręi interi stabit inferius iuxta scūariū. ¶Cū aūt incipit offertoriū. ipa pcedens ad altare offerat. ꝛ stati redeat ad locū suū Dicto vero offertorio. vestimēta ei⁹ q̄ regula iubet habere pparata a cōuentu. apportent ad altare añ epm: que ipe bñdicet/ Dñe ihū ℣ Dio (legēs istā oīonem pe. q̄ nō vis mortē peccatoꝝ. sz desideras pniam. q̄s clementiā tuā. vt hec vestimēta q̄ in signū hūlitatis et penitētie hec famula tua ferre ꝓponit. tu bñdicere digneris: vt vanitate hui⁹ seculi relicta. te p verā hūlitatē induere mereat In nomie pūs. ꝛr̄. ¶Uestimētis ergo scificatis. vn⁹ clericoꝝ vocabit famlaz dei ad altare ante epm. que nudis pedibus incedēs. et exterioꝛb⁹ vestimentis añ altare se exuēs. in vna tunica remāe at: ꝓsecratū habitū susceptura. ℣ Induat ręū p epm tunica regulari. di- Deus omps ℣ Dio. (cente epo. det tibi verā penitētiā in tua conscia. et perfectā cōtritōem in corde; In nomie pūs. ꝛr̄. ¶Beiū ipa muniat pedes suos sotularibus dicente epo; ℣ Oratio. Dñs nr̄ ihūs xp̄s. faciat rectū gressum pedibus tuis. et det tibi sic nūc pcedere in via salutis. vt nūq̄ amplius cōsentias pctō: donetq̄ tibi de pctis cōmissis emendatōem verā. et de futuris cautelam. In noie pūs. ꝛr̄. ¶Cum autē iouitur cuculla. dicat epūs; ℣ Oratio Dñs ibs xp̄s spes oīm xp̄ianoꝝ/ det tibi spem et fiduciā in aio tuo. vt sic spes dei mia. vt nō obliuiscaris ei⁹ iusticiā ꝛ sic timeas ei⁹ seueritatē. vt nō negligas eius pietatē et bonitatē. In. n. p. ℣ ¶Beiū adaptato mātello. dicat; ℣ Dñs ręus ops pncipium vere fidei. corroboret et cōfirmet aiam tuā in vera fide. et det tibi q̄ credēda sunt credere. et ad finē vite in bono incepto psistē; In noie pūs. ꝛr̄. ¶Deinde conūgat mantellus cū nouo ligneo. dicēte epo; ℣ Dñs nr̄ ihūs xp̄s. qui p nimiā caritatē qua dilexit nos. ligno crucis affixus est et amarissima morte dānatus. ipe aiam tuā configat et trāsuerberet meōria passionis sue. vt caritas tua ad solū deum ferueat. et ignis caritatis divie amplexans te. tribuat tibi reqem in suo benedicto brachio. in quo oēs sci requiescūt In noie pūs. ꝛr̄. ℟ Postea ipa velabit caput suū vitta. epo iponente acū Dñs nr̄ ihūs xp̄s. ℣ Dio. (et dicēte. sit tue aie in vmbraculū ꝛ refrigeriū. vt nulla ei nociua nocere valeāt. In noie pūs. ꝛr̄. ¶Imposito āt velo. dicat epūs Dñs ihūs xp̄s. det intellectui ℣ Dio tuo spūale lumē et sapiam. vt trena oia et que aie tue sunt nociua. añ ocłos tuos sint mortua. ꝛ via q̄ ducit ad celestia illūinetur añ aiam tuā: q̄tinus eū qui te elegit cognoscere possis. In noie pūs; ꝛr̄. ¶Hijs finitis. reuertat famula dei ad locū vbi stabat pus: et epūs cōpleat missam suā Qui cū venerit ad partē illā misse. in qua sacerdos in sponsali missa solet se cōuertere. et bñdicere sponsum et sponsam: conuertet et ipe se epūs. ℟ Et vno clerico vocante famulā ręi ad altare iponat ei coronā sup velū. dicēs

Regula· Salvatoris·

Dñs noſter ihūs xp̄us. ſta- Oratio
biliat ſignū ſuum in te. quod capiti tuo
impono. et dirigat voluntatē tuā in oi-
bus q̄ nunc vouiſti. vt firma ſis et con
ſtās. et faciat te coronari corona leticie
iuxta benignam volūtatē ſuā. vt ei qui
in tribus ꝓſonis eſt vnus ⁊us. vniatur
inſepabiliter aia tua. In noie p̄is. ⁊ſ.
¶ Deinꝫ epūs mittat acum in coronā
Theſus xp̄s configat Dño. (dicens.
dilectione ſua cor tuum et aiam: vt nul-
lius temptationis ſtimulos expaueſcat
In nomie p̄is. ⁊ſ. ¶ Hijs finitis reuer
tatur famla dei ad locum priorem: vſq̄
ad finem miſſe. ¶ Qua finita
vnus clericorū vocet eam ad altare. di
cens; Procedꝫ ſponſa xp̄i. ad altare xp̄i
Ipſa igitur procedens humliet ſe ad ve
niam ſuper faciem ſuam; Et epūs flexis
gembus. cū clericis ſuis legat letaniam
orando omēs ſanctos pro famula dei ;
¶ Finitis autē letanijs. epūs ſurgens.
ad famulam dei accedat ꝓſtratam: ⁊ le
gat ſuper eam abſolutōem peccatorū ;
Et ſic abſolutione ꝓcepta. illa ſurgens
ſumat corpus meū; Quo ſumpto. qua-
tuor ſorores. aperta ianua qua famula
dei intratura eſt. exeant celerius: et fe-
retrum quod tra ſuperiecta. ante ianu
am añ inchoatōem miſſe ſtatuendū eſt.
inferant in monaſteriū; ¶ Deinde ep̄s
accedens ad eandē ianuā. ſubſequēte fa
mula dei cū duabus faculis. et clericis
hymnū; Clem creator ſpūs decantanti-
bus: aſſignabit eam abbatiſſe expectāti
ad ianuam cū cōuentu; Et Di-
cente ep̄o abbatiſſe hec verba. Ecce
coram deo et ſanctis omibus. et in facie
ſancte eccleſie. cōmendo aiam iſti⁹ ſpon
ſe dei in manus cuſtodie tue. que ſi p ne
gligentiam tuā lapſa fuerit. ſponſus ſu⁹
ihūs xp̄s requiret eam a te; Conſerua
igitur et cuſtodi depoſitū dei. vt cū ratio-
cinatio q̄ritur. eam ſanctionē reddas
quā ſanctam ſuſcepiſti; Cui reſpondeat
abbatiſſa ; Grandis theſaurus eſt iſte
pater cariſſime. et labor difficil. nec ad
iſta vires mee ſuppetunt. Veruntamen
precibus tuis adiuta. et de adiutorio dei
confidens: faciam q̄ iubes; ¶ Et ſic
famula dei ꝓtinus introducta clauda-
tur ianua. et ipa ſtatim ducatur ad ca-
pitulum; Et deinde per octo dies. nul-
la arcabitur diſciplina. Sed inferi⁹ ſta-
bit in choro ; Completis autē diebus
octo. aſtringatur ſicut cetere ad obſer-
uantiam ordinis. et iuxta vltimā in cho
ro et in menſa ſtatuatur.

Xp̄us determinat hic· nu-

merum monialium ⁊ ſacerdotum ⁊ dy-
aconorū. ac etiam conuerſorū ſeruienti
um dicto conuentui. Et ordinat habi-
tatōem eorū et chorū vbi ſedere et ſtare
debeant. tam mares q̄ femine.

Capl'm. xij.

Numerg Monialium & Clericorū.

Soroꝛes erunt ſeptagita ⁊ nō
plures. A que cleri
cos habebunt. qui quotidie
de tpe miſſam et officiū. q̄ habetur in
eccl'ijs cathedralib⁹ illarū trarū. in qui
bus huiuſmōi monaſteria ſūt. decātabūt
¶ Jp̄i quidē a monaſterio ſororum ſint
omno excluſi. vnā p ſe habētes curiā in
qua habitabunt: et de curia introitū in
eccleſiā. et chorū inferiorem habebunt.
¶ Chor⁹ vero ſoroꝛ erit ſupius ſub te-
cto; Jta tñ q̄ ſacramēta videre. et offi-
cium audire valeant. B Ipſi quidē
ſacerdotes debent eſſe tredeci. iuxta nu
merū. xij. apl'oꝛ. q̄rū paulus decimus
decimus. nō minimū laborē ſuſtinuit ¶ De
inde. iiij. dyaconi. q̄ eciā ſacerdotes pūt
eſſe ſi volūt. et ip̄i figurā habēt q̄tuor p̄-
cipuorū doctoꝛ. Ambroſij. Auguſtini.
Gregorij. et Jeronimi. ¶ Deinde octo la
ici. q̄ laboribus ſuis clericis neceſſaria
miſtrabūt. ¶ Cōputatis igit'. l'x. ſoroꝛi-
bus. xij. ſacerdotib⁹. q̄tuor dyaconis.
et octo eoꝛ ſeruitoꝛib⁹: tātus oim ꝓſo-
narū erit numer⁹: q̄ntus erat tredecim
apl'oꝛ. ⁊ ſeptuaginta duoꝛ diſcipuloꝛ.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Xp̃s determiat hic nu

merũ sacerwtũ.dyaconoꝝ.ꝛ cõuersoꝝ seruiẽtũ dicto monasterio monialiũ: ꝛ habitũ quẽ debẽt portare. modũq; quo debeant bñdici et cõsecrari. Cap̃.xiij.

Distinctio Monachorũ in vestim oracdy.

SAcerwtes oẽs et frẽs. Ad duo subtunicalia alba ⁊ burello. et vnã tunicam de griseo burello habere pũt .ꝛ cucullã de burello griseo.cui assutũ sit caputiũ.et sup cucullã mantellũ de griseo burello ꝓpelliciũ q; et foratura sub mãtello. de pellibus agninis vel ouinis.dũ necesse fuerit habeanẽ.ꝛ Ipi q̃m sacerwtes trecim.ob reuerentiã mee passionis.portabũt in mãtellis suis ad sinistrã partẽ. crucẽ rubeã de pãno assutam:et in medio crucis modicũ albi pãni. ꝓpter misteriũ mei corpis quod q̃tidie ymmolãt ¶ Dyaconi aũt q̃tuor.portabũt in mãtellis suis circulũ albũ. ꝓ incõprehensibilẽ sapiam q̃tuor doctoꝝ.quorũ figurã gerũt. In quo circulo q̃tuor particule rubee.in modũ linguarũ assuanẽ: qa spũs scũs inflãmauit eos. ⁊ excellentia ⁊itatis.⁊ misterio incarnatõis mee.⁊ vanitate et cõtemptu mundi.de pmũs iustoꝝ:et de penis maloꝝ. ¶ Frẽs autẽ layci.in mãtellis suis crucẽ albã portabũt ꝓpter innocentiã:in q̃ cruce sint q̃si quiq; particule rubee.ob reuerẽtiã q̃nq; vulnerũ meorũ.ꝛ B Sacerwtes vero et frẽs.calceos habeãt vsq; ad talos.ꝛ caligas in estate.ꝛ In hyeme. sotulares suffoꝛatos burello.et caligas.ꝛ Et ẽ sciendũ.q̃ isti frẽs nunq̃ possunt esse plures in mõasterio q̃ vigintiq̃nq; Qui eo dem mõ et eisdẽ locis et bñdictõibus.p epm recipiẽdi sunt et cõsecrãdi: quibꝰ soꝛoꝛes.ꝛ Excepto q̃ p annulo recipiet epũs manus frm̃.cũ bñdictõe qua iponit̃ soꝛoꝛibz ãnulus.ꝛ Et p velo.iponat epũs manꝰ suas sup capita eorũ:eisdem verbis.q̃bus iponit̃ soꝛoꝛibꝰ velum ꝓ coꝛona vero fiat cruꝛ.cũ bñdictõe qua imponit̃ coꝛona.ꝛ ¶ Tonsurã eciã habeant frẽs sicut i alijs mõasterijs ¶ Post missam aũt.locabit eos epũs in curiam fratrũ:de qua nunq̃ egredientur nisi in ecclesiam.

Xp̃s ordinat hic qualit̃

debeat eligi abbatissa.et q̃lit̃ postea ipa cũ conuẽtu eligat de illis fribus sacerwtibus vnũ in cõfessorẽ. qui sit generalis confessoꝛ tam monialiũ q̃ fratrũ dicti monasterij. Capl'm.xiiij.

ABbatissa cũ consilio epi eligatur a conuẽtu/q̃ ob reuerentiã btissime virginis matris mee/cui hic oꝛd ⁊dicatus ẽ.caput et dña esse debz:qꝛ ipa virgo.cuiꝰ abbatissa gerit vicẽ in ẽris.ascẽdente me i celos.caput et regia extitit apl'oꝝ ꝛ discipuloꝝ meoꝝ.ꝛ ¶ Abbatissa eciã vnũ de xiij.sacerwtibz.in quẽ ipa vna cũ oĩ congregatõe soꝛoꝛ et fratrũ cõsentit.i confessorẽ oĩm eligat: ipmq; epũs cõstituat et ꝓfirmet ꝛ Cui autoꝛitate ligãdi atq; soluẽdi.coꝛrigẽdi ꝛ reformãdi plenarie ab epo cõcessa. oẽs sacerwtes et frẽs.sicut soꝛoꝛes abbatisse i oibus obediãt:ex̃ pceptũ eiꝰ nichil oĩno.vel ne minimũ q̃m faciẽtes.ꝛ Qui tñ confessoꝛ. ꝓter iudicia frm̃ et ꝓseruatõem ordinis absq; cõsilio abbatisse nichil oĩno faciet que qꝛ caput mõasterij ẽ de negocijs et bonis mõasterij ordinãdis.ẽ cõsulenda

Xp̃us p̃cipit hic· q; frẽs

sacerwtes dicti monasterij. ⁊beãt tãtũ mõ oꝛoni et lectõi vacare:ꝛ certis diebus euangelũ in materna lingua. ipsis monialibus p̃dicare. Capl'm.xv.

SAcerwtes vero isti.xiij.tãtũmõ diuino officio.studio q; et oꝛoni vacare debent: nullisq; alijs se implicare negocijs vl' officijs. Qui q̃m oi die dñico. euãgelũ illiꝰ diei i ipa missa.oibus audientibus. in materna lingua exponere tenentur.ꝛ

Confessores sacerdotes.

Cūctisq; solēnitatibz. q̄rū vigilias seu p festa ieiunāt i pāe ⁊ aq̄. atq; alijs q̄buscūq; festis vigiliā hñtib⁹ pblice p̄dicare

Xp̄s ordiat ḣ tpa cōfessionū monialū ⁊ frm̄. et q̄libt pfesso: generaľ. possit sibi eligere aliq̄s frēs facerwtes in coadiutores. ad cōfessiōes au-

Cap̄. xvj. (diendas.

Onfessoi ecīa generali ad minꝰter in āno. oim sororꝫ/sacerwtu et frm̄ pscie. p cōfessionē pateſiāt. Et qm̄ oim cōscie. pluries in āno p cōfessionē sūt purgāde. licitū sit ipi generali cōfessoi. de duoꝺeci sacerwtibz. q̄tq̄t voluerit eligere ad pfessiōes audiēdas q̄ oi die vnicuiq; pfiteri volēti sint pati

Xp̄s determinat hic· q̄bus diebꝰ in anno. tam moniales q̄ frēs cōmunicare debeant. Cap̄. xvij.

Omnibus diebꝰ festiuis. quorū vigilie vl̄ pfesta ieiunant in pane et aqua. ⁊ in cena mea et in die pasce. et ascēsionis. pentheco-stes. et natiuitatis mee: oēs cōmunicabūt; Alie āt moniales. q̄bus deuotiōne maiorē ispirauerit. si feruenti desiderio petunt. cū consilio cōfessoris sui oi sabbato possunt cōmunicare;

Xp̄s p̄cipit hic. q̄ omni q̄nta feria teneat capl'm p abbatissam. et pōit hic penitentiā mōialibz. tā infirmis q̄ sanis. q̄ eciam morientib⁹. hñtib⁹ p̄uiū cōtra pfessionē suam. Cap̄. xviij.

Omni quita feria habeat capitulū. vbi si q̄ deliq̄rit in aliq̄. corrigat; Soror q̄ in infirmitate deprehendit. aut cōfiteť aliq̄d habere p̄dum. absoluat quidē a cōfessore. ꝯ penitentiā debitā sustineat ⁊ cōpleat: recepta sanitate; Illa aūt que sana est. et deprehendit habere q̄d p̄dum. nec se ipam p̄dixerit. trib⁹ testibus cōuicta sedebit in pauimento. habitura pma die capituli. scz q̄nta feria. prebendaz sicut alie sorores: et feria sexta sic i pane ⁊ aq̄

¶ Istis duobus diebz nō ingredieť ecclesiam. et horis q̄bus celebrat opus dei in ambitu manēs. ⁊ nulli sororꝫ aliquid loquens: oim exeuntū de ecclesia vestigijs se p̄uoluat. ¶ Eleſpis aūt dictis in sexta feria. exeunte conuentu. in ordine suo abbatissa seq̄ns conuētū. cū ad iacētem venerit erigat eā. et data manu ducat ad altare in choro sororū. sequēte conuentu et orāte p ea. Vbi absolutōe percepta. reuertat ad ordinē suū. B

Si aliqua aūt morit habēs quid p̄dum. nec cōfessa fuerit: loto corpe eius et posito in feretro portet aī fores ecclesie: et dicat abbatissa p̄ñte et audiente conuentu; ¶ Hec p̄p̄rietatem fallēte dyabolo. grauit cōtra deū et ordinē peccauit: orem⁹ igit p ea. vt remittat ei deus petū hoc. q̄ misericors est. et dicto ab omibus Aue maria. absoluat. Deinde corpus eius statuat in medio chori sororū. et circa finē misse portet a sororibus ad ianuā ecclesie/qua apta frēs ingredientes deferāt corp⁹: ⁊ debito more sepeliat

Xp̄s phibet hic moniālibus dona aliqua recipe. ⁊ inhibz abbatisse licentiā recipiēdi concedere. vetat eciā ne ipa isto pcto cōmaculeť. aut notabil' in habitu p̄cioso p̄ ceteris appeat

Si aliqua dona. Cap̄. xix. a parētibus vel amicis directa alicui fuerit. nequaq̄ suscipiatur p̄pter votū et pfessionē scām; Sz nec ipa abbatissa. licz a parētibus cuiuscūq; dignitatis sollicitata. licentiā hñdi aliq̄d p̄dum admittat; Quia sicut a scintilla auget ignis. sic a p̄petate dānatio: q̄ laudabilē i mōasterijs rescidit vnitatē. et cōmunē corrūpit equitatem ¶ Caueat ergo sollicite ipa abbatissa. ne q̄si libera vtēs ptate ꝑ delecteť pctō. aut notabil' in habitu p̄ ceteris appareat: q; quāto plata ceteris. tāto sollicitius debet p̄cepta regule obseruare;

Sepultura·

Dona non accipiant;

Xp̃s ordinat hic·qualit debent ecclesia et monasteriū edificari cōplete.et numer⁹ monialiū et sacerdo tū cōpetens.ad celebrāda diuina officia inueniri:anteq̄ instituat conuent⁹ int⁹ in monasterio.Bisponit eciā de vte et oblatione dāda monasterio.a monialibus nouit recipiendis:et de mō expendendi illa.Itē de ratōe annuati recipiēda de expensis factis illo anno: et qūo redditus qui supsunt. pauperibus erogētur.Bisponit eciā de curioso mō discernendi.an bene vel male acq̄site sint ille elemosine.que eis largiunt: anteq̄ per abbatissam et conuentum.ab offerentibus recipiantur. Cap.xx.

De Conferendis ad Monialium dotis vel pecuniis.

QOnstruēda quippe.primū est ecclesia.et monasteriū sororū atq̄ curia sacerdotū. in suis locis.vt dictū est supius. ℍ et postea introducendus est conuētus.Et si forte in breui plene cōsumare nequiuerint.tūc oīno cauendū est. ne vnq̄ instituatur cōuentus.prius q̄ in tñ ꝓsumata fuerint.q̄ sine tribulatōe ⁊ metu possint inhabitare⁊ Bz nec pauciores sorores primū introducēde sunt.q̄ vt sufficientes sint.ad officiū suū decantandum⁊ Nec pauciores sacerdotes.q̄ q̄ ipi eciā ad cantandū oīni die de tpe officium. sint valētes.Tūc aūt in monasterio collocent.et postea tot alie psone:q̄ numerus p̄nominat⁹ sororū et frm̄.cōpleatur ℂ Omis psona dictarū primo fundantū monasteriū.hanc religionem introiens.tot pecuniarū reditus secum inferat et potestati abbatisse subiciat:quot in oīni anno tā sterili q̄ fertili. sufficiāt sibi ad panē et potū⁊ De pecunia vero a pl̄o regni volūtarie cōtributa. alia victualia. vestes q̄z et necessarias domos.abbatissa oīnibus puidebit. ℬ Deinde numero psonarū primarū fundantiū monasteriū completo.⁊ qualibz persona p̄bendam panis ⁊ potus omni anno habente. nequaq̄ postea ab alijs postea intrātibus religionē. seu ab alijs personis:p̄dia vl̄ redditus monasterio tribuant⁊ ℂ Mā vna psona in monasterio mortua.suscipiatur alia pro ea:secū dū ordinē supradictū⁊ ℂ Sed vestimenta psone mortue.vna cū prebenda in cibo et potu. oīni die quousq̄z alia in locum suū intrauerit. pauperibus erogent ℂ Ante festū oīm sanctorū annuatim. cōputari et p̄sciri debent victualia ⁊ necessaria anni subsequētis. et omnia que tūc remanent.de victualib⁹ seu pecūia anni tunc instantis.in crastino oīm sanctorū.hoc est in die cōmemoratōis animarū.indigentib⁹ largiant⁊ ꝓpter hoc non oportet monasteriū aliqua hospitalitate aggrauari⁊ ℚ Sciendū ē eciā. q̄ si aliq̄ victualia sequētis anni videntur non sufficere.tūc de pecunia et victualibus imminētis anni. tātum sequēti anno addatur.quantū necesse ē et non plus: prout abbatissa anime sue periculum voluerit euitare⁊ Et postea quidquid remāserit.egenis tribuatur ⁊ ℂ Quotienscūq̄z noua vestimēta assumuntur.vetera pauperibus erogentur ⁊ ℂ Sciat eciā abbatissa. q̄ si plures domos q̄ inhabitantiū vera exigit necessitas.siue eciam domos supbas construi fecerit.tā graue hoc sibi cōputabit peccatū:sicut si a pauperib⁹ meis.ꝓpum victum et vestimenta per violentiā spoliasset. ℗ Deinde cū aliquis offert filium suum vel filiam in monasterio.semper aliquid offerat monasterio pro elemosina.sed non redditus aut p̄dia.dum quelibet persona prebendam panis et potus habet de p̄dijs prius datis:sed ne vacue appareāt in conspectu dei sui offeratur aliquid⁊ Oblatio aūt illa non sit coacta.nec a cōuentu prefixa.sed in voluntate ⁊ beneplacito offerentis:vt quantū poterit vel voluerit dare.cum gratiarū actione recipiatur Persone aūt que ex toto sunt pauper.

gratis suscipiantur. ¶ Porro quecūq; sic oblata fuerint. nullatenꝰ in vtilitatē monasteriꝫ cōuertant. sed paupibus et ecclesijs indigētibus erogent: nisi forte monasteriū ineuitabili necessitate coartat. ¶ Pretēa a quocūq; aliqua conuētui oblata fuerint. pter oblatōem illarū psonarū. religionē et monasteriū primo fundantiū et intrantium q̄ vacue nō ꝫbēt ingredi. nullatenꝰ suscipiant. ¶ Si vero conuētus intolerabili necessitate ḡuatus. oblata suscipe. compellit. attendat pute. et curiose inqrat si forte oblata sint ꝫ male acq̄sitis: ꝛ habita ꝫlibeatōe dicat abbatissa offerēti ¶ Preceptū nobis ē. nichil ꝫbere suscipere nisi ꝫ certis et bñ acq̄sitis: rogo te reuertere tali die. ꝛ examinata sollicite oblatōe tua. offer eā ꝫo tuo coꝝ testibus. ¶ Quo reuerso cū testimonio. recipiatur oblatio eius. et cōuentus orabit pro eo. et int̄ bñfactores reputet. ¶ Si autē dubiū est. vtrū bene acquisita sint an male. alijs sentiētibꝰ sic/alijs vero sic: nullatenꝰ suscipiant. q̄cūq; necessitate cogente. tñ volūtate eius indicata cōuentui. orabūt oēs p eo ꝓpter caritatem. ¶ Qui vero ex feruēti ꝫsiderio offerūt aliq̄. nec tñ conuentus eis indiget: dicat eis a couētu. ¶ Nos quidem libent suscipimꝰ dona tua. et te in caritate nrā colligimus: verum q̄ istis oblatis psonaliter nō indigemus. suademꝰ tibi et hūiliter supplicamꝰ. vt oblata ista ex parte nrā et sub nrō nomine. eroges paupibus aut ecclesijs. quibus tibi dicimus. ¶ Et si hoc promiserit et fecerit: petitio eius exaudiatur.

Xp̄us hic disponit ꝛ tangit numerū altariū et ornamentoꝝ et librorū. q̄ ꝫbent esse ad celebrāda diuina officia. in eccl'ia et mōasterio. Cap. xxj

¶ Sciendū est ecia. ¶ Q̄ tredecim erunt altaria: et quodlibet altare vno cōtentabitur calice. Summū vero altare duos calices habeat. cū duobus paribus ampullarū. et duobꝰ paribus cāælabrorum: vnam q̄z crucē. et tria thuribula: quoꝝ vnū habendū est singulis diebꝰ. duo vero in festiuitatibꝰ: et vnā pxedē pro coꝛpe meo. ¶ Insup oino caueat. ne plura de argēto vel de auro. in possessione habeant monasteriꝫ. ¶ Nec aurū nec argentū siue gēmas. sed grām meā cōtinuis studijs. ꝫuotis oꝛonibus. ꝛ diuinis laudibꝰ: sibi coaceruabūt pro thesauro. ¶ Licebit ecia reliquias sanctoꝝ. auro vel argēto seu gēmis. scōm ipārum mensurā. sine oīa superfluitate opiri. ¶ Libri q̄z. quotq̄t necessarij fuerint ad diuinū officiū pagendū. habendi sunt: plures aūt nullo mō. ¶ Illos aūt libros habeāt quotq̄t voluerit: in q̄bus addiscendū est vel studendum. ¶ Preterea vnumquodq̄ altare. duobus ornamētis et duobus paramētis. ꝓpter dies festiuos et feriales. contenet: plura q̄z nunq̄ in possessiōe ꝓpa insimul habeant. ꝫ omibus rebus supra scriptis.

Xp̄s disponit hic de eta

te. quā ꝫbeāt habere moniales ꝛ frēs. et de tempe pbatōis ꝛ cōsecrationis: aūq̄ ad religionē recipiant. Cap. xxij.

¶ Nulla sororū ante ꝫcimū octauū annum etatis. vnq̄ ad istā religionē suscipiat. ¶ Nec aū cōsecratōem. ecia si oēs in eā psentiant aū annū. monasteriū ingredi. ¶ Nec aliq̄s clericoꝝ seu frm̄. aū vicesimū quintū etatis annū profiteatur.

Xp̄s statuit hic. q̄ excepto tpe oꝛōis ꝛ lectōis. ꝛ receptōis necessitatū coꝛpaliū: totū residuū tp̄s in laboꝛe pio et honesto. a monialibus et fribus vtiliter expendat. Cap. xxiij.

¶ Pater mea omne tp̄s suum tribus distinxit tempibus. ¶ Unū q̄ laudauit ꝫū oꝛe suo/ aliud quo manibꝰ suis ei seruiebat: terciū quo coꝛpis infirmitati cōpatiens.

Paramenta albarium ix.

ix annorū Moniales

et clerici admittendi

Labor manuum.

necessaria tribuit ei iuxta modū; Sic sorores. omni tpe quo diuis nō int sunt vel lectōi. et tale tpūs fuerit. eciā manibus suis laborēt: vt sicut michi seruiūt ore. sic seruiēt et reliqs mēbris; Et iste labor nō sit ad aliquā mūdi vanitatem nō ad aliquod ꝓpriū lucrū: sz sicut labor mris mee. ꝓ honore dei et eccl'iarū. vel pauperū vtilitate ¶Omia aūt opa sua faciēt cū licētia abbatisse. Mūquid ego ipe oim deus fui in mundo sine labore; Mūquid nō laborauī cūdo. vcēdo. patiendo; Mūquid apl'i mei fuerunt sine labore. q̄bus bñ omia potuissem sufficienter dedisse; Sed ipi oibus mēbris suis seruierunt michi deo suo: et vt p laborē corporalem. aptiores essent ad laborem spiritualem;

Xp̄s statuit hic· q̄ mē

sura ciboꝝ cū discretōe taxata. tā nobilibus q̄ ignobilibus. eqlis tribuatur.

Capl'm. xxiij.

Sancti mei nō ideo affligebāt corpus suū. q̄ odiebāt illud. sed vt tparent illud ad seruiciū dei sui. ad q̄ fctm̄ erat; Nec ideo. q̄ credebāt se ex eiꝰ afflictōe dignos absq̄ mia mea ad regnū meū. ¶Quia. eciam si homo cēties occideret corpꝰ suū. nō tñ ex meritis suis esset dignus. habere mecū regnū: si cū iusticia mea ꝓcederē cōtra eū ¶Ideo hoc michi carū ē et acceptabile. vt homo sic indulgeat corpi suo. tanq̄ inmēto infirmo ꝓut stare potest i seruitio meo. Nō vt luxurieť vel delicijs dissoluať: sed necessitati cū discretōe satisfaciat. et prout natura infirma petit. ¶Ergo. q̄ difficilit oēs seruāt modū. ideo vt occasionē maiorē boni habeāt. mēsura oibus ꝓstituať eqlis. nobili; ignobili. pauꝑi; diuiti. cuiꝰ virtutē nouerit ille. q̄ in se infirmitates temptatiōe dicerat ¶Quia mēsura ꝓbatōe addiscit. et patiētia et discretōe consumatur.

Xp̄s disponit hic de

mō fenestrarū seu cratis. et declarat q̄ mōiales possint ibidē audiri sed non videri. tpe cōfessionis Tpe vero cōmunionis. possint audiri pariť; videri Dicit eciā de rota et de mō ibidē tenēdo Et p hibet. q̄ nullus vnq̄ ꝓfessor vl' alius. intret monasteriū monialiū. nisi q̄n alicui infirme dāda sunt sacramēta: aut q̄n aliqua mortua debeat extrahi ad sepeliēdū

Capl'm. xxv.

Sorores confessiones suas faciāt ad fenestras ita ordinatas. q̄ audiri quidē possint: mīme aūt videri. ¶Cōmunicare vero dēbēt ad fenestras. vbi audiri possint pariť et videri; Sz q̄n de alijs corpis aut aie commodis. ꝓfessori aut alicui p̄sbiterorū seu frm̄ loqui voluerint. tūc ad alias fenestras. vbi audiri eciā possunt: sz non videri sedeāt; Ibi i pariete rota quedā habeať. ꝓ quā accipiēda et mittēda sūt necessaria. ¶Nulla tñ sororꝝ ibi alīq̄ loq̄ vel audire p̄sumat. nec accipe aliq̄ vel emittere: sine scitu vel licētia abbatisse Caueať eciā ibi; in oñi loco nisi dum cōfessiones ad fenestras reputatas audiunť. ne aliq̄ sororꝝ ad audiendū siue loquendū alicui. sine p̄ntia aliquarū sororꝝ inueniať sola. q̄ oia verba audiēt sicut ipa. ¶Prohibeať eciā. ne vnq̄ cōfessor. seu aliqs p̄sbiterorū aut fratrum monasteriū ingrediať: nisi q̄n infirmis vnāda sunt sacramēta; Tūc āt ingrediatur ꝓfessor. sz nullo mō solꝰ: ymo aliquibus ipm seq̄ntibꝰ Mortua vero aliqua sororē. oēs p̄sbiteri et frēs cū confessore ingrediaňť. cū cantu; oroibus corpus ad sepulcrum deferendo.

Xp̄s ordinat hic· q̄ dyo

cesanus epūs. sit p̄; visitator mōasterij istiꝰ religiōis: pnceps vero regni seu ꝓvincie. debeat esse defensor. Et papa earū tutor caritatiuus. sine cuius licentia nullū monasteriū istius religiōis fundēť. Dicit eciā q̄ aliq̄ deuoti frēs. de regula

beati Bñdicti aut beati bernardi. ad-
dant in ista regula aliqua capitula. sup
correctione excessuū et sup visitatōe fiē
da. et sup oibus alijs. que huic regle ne
cessaria viderint expedire. Cap. xxvj.

APūs in cuius dyocesi mona
sterīū est. erit tam sororū q̄
fratrū p̄ et visitator. necnō
et inter in oibus causis seu casibus. soro
res aut fratres tāgentibus Jp̄m demq̄
oportet cōtinue. sollicitū 7 diligentem
esse speculatorē. si regula in omibus pū-
ctis obseruatur: ne contingat ipius salu
bria statuta. ab aliqbus sororū aut fratr
paruipēdi. ¶ Princeps regni seu terre
in quo est monasterīū. erit eis responsa
lis et defensor: in oibus necessitatibus.
Papa vero sup vtrūq̄. scz pncipē ter-
re et ep̄m. erit eorū tutor caritatiuus: si
eius adiutorū postulauerit. necessitate
aliqua cōpellēte. Quicūq̄ monasterīū
huius religiōis cōstruere voluerit. nul-
latenus sine volūtate et licētia pape. h̄
plumat. ¶ Deinde ista regl'a p papam
confirmata. inq̄rant aliqui deuoti frēs/
de regulis benedicti vel bernardi. q̄ hu
ic regule inscribāt. qūo excessus emen-
dādi sunt in monasterio. et qūo mortui
sepeliendi sunt: et q̄liter visitabit epūs.
et pro quibus casibus ingredieť mona
sterium. ¶ Et omia alia necessaria. que i
hjs verbis nō narrant. ad huius regu
le roboratiōem. assumantur de regulis
supradictis.

Xpūs ordinat hic· q̄li

ter stet semp apta quedā fossa in mona-
sterio. vbi omī die dicat oō. ¶ Et sit qō
dam feretrū añ ingressum eccl'ie. ad ha
bendū memoriā mortis infixā in mente.

Cap'm. xxvij.

EOssa quedam in mōasterio
instar sepulcri. loco debito
habeat quotidie apta. ad quā post terci
am omī die festo et priuato. egredient
sorores: 7 eiciente abbatissa modicū ter
re duobus digitis. legant. ps. De pfun
dis. cū collecta sub hac forma. Oō.
Oñe sancte p̄. qui corpus qō filio tuo
de virgine maria sumpsisti. illesum in tu
mulo cōseruasti. incorruptū suscitasti 7
Conserua qūs corpa nr̄a. mūda et ima
culata in tuo sanctissimo seruicio. 7 di-
rige viam nr̄ām in hoc tēpe. vt cū dies
iudicij magnus 7 terribilis aduenerit.
inter scōs tuos resuscitenť. 7 aie nostre
tecum eternaliter gaudeāt: et electis tu
is sociari mereantur. Jn noie p̄is. 7c.
¶ Feretrū quoq̄ cui modicū terre sup
imponitur. añ ingressum eccl'ie iugiter
statuatur. vbi ab ingredientib⁹ semp vi
deri possit: vt videntes hoc. memoriam
mortis in mēte habeāt. et legāt in cordi
bus suis q̄ terra sunt. et in terrā rever-
tentur.

Xpūs loquēs sponse

sue btē birgitte. expōit hic illud capl'm
quod est ante pncipiū regule. qō loq-
tur de vineis dissipatis. dicens q̄ vinee
sue dissipate sunt religiones. in quibus
regule nō seruātur. Promittēs adiuto
rium et fauorem illis religiosis. qui eas
obseruare. et in quātū possunt reforma
re conantur.

Capitulū. xxviij.

DEr illas vineas dissipatas.
¶ De quibus mox di
xi. prius q̄ regulam audires/
intelligo regulas illas que iam non te-
nentur. sicut amici mei inspirante spiri-
tu veritatis. eas dictauerunt: sed p̄pter
crapulam et mundi delectatōem. a via
recta recesserunt. ¶ Deinq̄ amici mei
in eisdem regulis existentes: et talē fra-
trum suorum discessum cognoscentes.
nec quidem per se hoc emendare valē-
tes. ex magna cordis anxietate. die no-
ctuq̄ clamant ad me. cum lacrimis. po
stulātes q̄ illi q̄ se corrigere noluerint.
citi⁹ eiciant. ¶ Et q̄ se emēdare voluerit.
fructuosi in bōis opib⁹ efficiant. B

Sepulchrū statim aptū.

Ferctrū ante ingressū Eccl'ie.

Suppleat regula Bene-dicti vel Bernardi q̄ in hac ning ē.

Ipsa aliorū disciplina

Ego qui sum oim cordium scrutator. et oim verboꝝ auditor. si aliquos inuenero qui monasterij sui errorem corrigere tẽptauerint. suãq; regulã tenere in oñibus que precipit. scz in hũli et regulari habitu. in ẽbitis abstinẽtijs. in fuga ꝓp etatis. in obseruantia castitatis et vere humilitatis. atq; in oñibus bonis consuetudinib9: coopabor eis. et circũdabo eos dilectõe mea. sicut circũdare solet vineã maceria sua. daboq; eis grãm vt libent se cõtentos reddãt ẽ solis vite necessarijs. supfluitatẽ oẽm contemnendo. ꝑ quod occiditur talpa radices corroens: iẽst dyabolica suggestio/bonas affectões rescindere cupiẽs. prauis cõcupiscẽtijs. ¶ Custodes q; excitabũtur. hoc est. conscientie eoꝝ qui de aiarũ suarũ salute nõ attendũt expergefiẽt: se ipas continue speculãdo. Insup increpabo eos dulcedine spũs mei. qui fortificabit eos ad seruiẽdũ michi. q eos creaui. et sanguie meo ꝑcioso redemi.

Oña birgitta xp̃i spon

sa. narrat hic mirabilẽ modũ. qualiter dicta regula istius religionis fuit ei tradita. a bñdicto ore xp̃i: in momẽto.

Capl'm. xxix.

DEus oim rerũ creator. A bñdicto ore suo oia istius regule verba. tã mirabiliẽ et in tam breui tpe. michi indigne psone retulit. q alicui homñi hoc nõ sufficio enarrare. Nec q̃dem possibile est alicui. sine silitudine corpali cõprehẽdere. qualiẽ i breuissima hora. tot verba ꝓferri possent aut capi ¶ Ñ sicut si i aliquo vase. res ꝑciose multe et diuerse haberentur. que dũ ẽ ipo vase insimul effunderentẽ. tũc ab aliquo hoc videẽte i vno momẽto vnaquẽq res ab alia discerneret. tãto eciam tpe res ille coram eo morarentẽ. vt vnãquãq ꝑ se in sinũ suũ colligere posset. B Simili mõ. statim qñ ihũs xp̃s qui apparuit michi sua bñdicta labia aperuit. et locutus est. Ego sum qui cepit. confestim in breuissima hora. omẽs articuli istius regule. cũ ommb9 verbis que in eis continẽtur. coram me erãt: nõ quasi in aliqua carta cõscripta sed quasi mõ hoc fuit. ille solus nouit: a quo tã mirabiliter audiebãtur Ex cuius mirifica virtute cõprehendi potuerunt. et vnũqõq ab altero a sensu meo discerni. ¶ Tanto ẽnicq tpe in illa visione morabar: donec oia collegi in meõrie mee sinu. coopante xp̃i grã ¶ Post hanc aũt visionem. tãto erat cor meum feruore et iubilo impletũ. q non posset in illud plus intrare. si deberẽ amplius viuere: sz rumperet pre gaudio. Sicut vesica vẽto aliquo nimis plena. sic vtiq; cor meũ erat per aliquos dies. donec omnes regule articulos. et verba que in eis cõtinentur. cuidã viro religioso amico dei enarraui. qui oña quãcitꝰ conscripsit. Quibus plene conscriptis. cor et corpus meũ. in naturalẽ dispositionem senserũt paulatim se redire Laus et glia sit omipotenti deo Amen.

Xp̃s p̃cipit sponse. q

ista supdicta regula p̃tet dño pape cõfirmãda. et p̃cipit pape q eã omino cõ-

Capl'm. xxx. firmet.

DEinde plures pterierũt ãni/ A post quos eadẽ pso-na. vigilãtis corpis sui viribus q̃si ad se redeuntib9. et ex mag consolatõe fortificatis. in spũalẽ rapta est visionẽ: cui cõtinuo vox quedã loqbat dicẽs ¶ Ego sũ filius dei viui. regula ista quã audisti. p vicariũ meũ q in mũdo papa dicit cõfirmari debz. qm̃ ex parte mea ligandi atq; soluẽdi ptãtem habz. ratõem michi facturꝰ. toto meo celesti exercitu audiente. ¶ Ego ille idẽ sũ. qui scõm scripturã. moysi nomẽ meũ scisciitanti. rñdi dicens. Ego sum q sũ. Deiñ dũ michi placuit. corpus humanum accepi de virgine. Ego eciam sicut corpali ore loquebar in mundo. affirmans me non venisse legem soluere: sed adimplere.

Ita ꝛ mox dico hāc regulā. ex nullius homis sensu dictatā fuisse. quā in spū audisti per papā confirmari debere. sicut alias regulas. que ex hūano sensu ꝓus cōposite fuerāt. eoꝝm spū inspirante ꝛ

B Deinde regula cōfirmata. concedat papa ipam incipe volētibus ꝓfonas de alijs religiombꝰ. que regulā suā cum diuina caritate tenuerāt. in istā regulam secuꝫ assumere: que vsqꝫ ad mortem se cū eis ꝓmittunt ꝓmansuras Mō tū plures q̄ ipis placuerit ꝛ Nec alias. nisi quas suo collegio associare voluerint: acceptabūt. ¶ Admittat insuper papa. vt in loco qui tibi regulā audienti ꝛmōstratus est. monasteriū cōstruatur: ibi enī primū hec regula inchoāda ē Similiter eciam licentiā det sororibus. cantandi quotidie horas matris mee: q̄ eoꝝm spū quo et regula. sunt complete ¶ Ego aūt hoc audiens respōdi. O incorpalis potētia. o q̄ magna tua humilitas est ꝛ O virtutū oim operator/et ipsa virtus: vnus ꝛus omnꝫ in tribus personis. ℭ Ego omia credo que credi ꝓcipit sancta eccl'ia Ego eciā certissime scio. q̄ nullus ita indignus est. q̄ denegeꝫ ei mia tua: si cū vera hūilitate. et pfecta volūtate emendādi cōmissa. miam a te postulat. ¶ Ex grā igiꝫ tua/ voluntatē habeo faciendi tuā voluntatem. q̄diu vixero: te testāte ꝛ Tu scis. q̄ si possibile esset. q̄ maius gaudiū. maior q̄ cōsolatio ex hoc tibi ꝓueniret. q̄ ego quo ad corpus meū/ōnes infirmitates. scādala. dolores. pauptates. et omēs tribulatōnes. et adhuc in ipa aia mea eterna supplicia sustinerē: istas aduersitates potiꝰ āplecterer. q̄ vtrūqꝫ scz ad corpꝰ et aiam eternā felicitatē ad hoc: vt consolatio tua minor esset. O O domine ꝛus qui me creasti. ꝛ pretioso sanguine redemisti ꝛ Si in istis tribus. scz fide spe et caritate. defectū aliquem habere me vīderis: ꝓpter magnā grām tuam tu eum supplere digneris. Tu es in intimo cordis mei sanguine. et intimus in anima mea ꝛ ¶ Et q̄uis indigna persona sum. visitatiōe et cōsolatiōe bñdicti spūs tui. tutele tū tue magne potentie me totaliter cōmitto: vt quidquid tibi placuerit. mecū facias Et q̄uis omniū vīes cogitatōes: tū ex ꝓcepto aie mee. ad te loquī lingua mea ꝛ O dignissime dñe mi ihū xp̄e. ego indigna ꝓsona. iter tuos fideles seruitores. sum sicut mima formica int̄ fortes camelos. q̄ magnas sarcinas portāt ad dñi sui cōmodum et honorē. Et qūo poterit papa credere. q̄ tu oim ꝛus et dñs. cū tali formica talia digneris facere ꝛ Aut qūo regula ista ante conspectū eius ꝓueniet ꝛ

Xpūs loquēs ponte

dicit ei. q̄ ipa laboret taliter. q̄ dicta regula ꝓ dñm papam confirmetur. ꝓmittens grām et adiutoriū. oibus intrantibus istā religionē. et augmentū pacis ꝛ concordie in patria illa. vbi aliqō mōasteriū istius religionis fundatū fuerit ꝛ

Capl'm. xxxj.

DEinde vox que prius loquebatur: respōdit dicēs. A Ego sine principio sum et sine fine. et omia secōm voluntatē meam ordinaui: et sicut michi placuit oia feci. Unde si qs introgaret quare non prius creaui celū et terram. et oia que in eis sunt. Rñdendū esset: quia sic fuit voluntas mea. ¶ Similiter si quereret quare non prius istam regulam ꝛdi. aut cōfirmari eam volui. respondendū est. qa sic volui Mōne dicit scriptura ꝛ Spūs vbi vult spirat ꝛ Sic vere est Ipe enim spirat diuersis modis. vbi vult. et quādo vult ꝛ Ipsum tales sequentur consolationes. vt totum cor repentina repletur leticia. que de nullis mundanis seu corpalibus rebus cordi aduenit: sed ex spūs gratia tūc inspirātis ¶ Ergo si papa talia in corde suo senserit. quando hanc regulam coram se legi audierit:

tunc intelligere potest. vnde regula venerit? Quã vere multi amici mei. tam clerici q̃ laici quoꝝ corda caritate mea illuminaui. credunt idubitanter ex me venisse? Et cognoscunt ea que tecum dignatus sum facere. qui omnia creaui et hominem de inferno liberaui.

B Et si forte aliqui cum papa existentes. ista creare non potuerint: tũc venient ad papam tres testes. qui in eo dẽ regno nati sũt quo? tu. qui de te sciunt. et quid tecum actum ẽ plenius agnoscunt: videlicz vnus episcopus. vn9 monachus. vnusq̃ sacerdos: istos tres tu omẽs agnoscis. C Confiteret eciam papa. q̃ si aliquis multũ aurum possideret. quod ex hoc nõ minus fieret. q̃ de illo aliquibus alijs daretur: nõ esset iustum eis de illo non dare. qui ad nichil aliud nisi ad honorem dei. et animarum salutẽ: de eo aliquid postularent? Per hoc aurum. intelligo autoritatẽ quã habet papa ex parte mea: vt cõfirmet hãc regulam. C Ego qui dixi. ego sum pastor bonus. egoipe omẽs eos seruare volo qui in eam intrauerint: p oĩbus mortalibus inimicis? Et in omñi regno seu terra aut ciuitate. i quibus monasteria huius regule. cum vicarij mei licentia constructa fuerint. postq̃ consumatum est monasteriũ. quod primum constitui: augebitur ibi pax et cõcordia C Tu cui regula data est. conare quãtum poteris. vt ad papam pueniat Ego iam idem sum qui fui. quando discipulis meis mandaui in ciuitatem ire. et asinũ michi adducere. tamẽ hoc bene potuissem. q̃ statim staret asinus coram me? Ita eciam hoc modo possem. vt regula in vno puncto ante papã veniret: ? ipe confestim eam confirmaret? Sed hoc iusticia est. vt pro maiori corporis spirituali labore'. rependatur anime maior merces Labora igit tu et coopare quãtum poteris: ego autem perficiam dũ michi placuerit?

EXPLICIT REGULA SALVATORIS

Prologus i sermonē Angelicū de excellentia virginis Marie.

CUm beata Birgitta principissa nericie de regno Swecie/per plures annos habitaret in roma. in domo cardialatus. que est contigua ecclesie sci Laurentij in damaso: tūc ipsa ignorāte. quales lectiōes deberent legi p moniales in monasterio suo. qō xps cōstituī pceperat in Swecia Cuius regulā ipemet dictauerat. ad honorē beate virginis matris sue. ¶ Alico ipsa beata birgitta orante. et sup hoc dubitāte: apparuit ei xps. dicens ei Ego mittam tibi angelū meū. qui lecturam in matutinis legendā p moniales in monasterio tuo. ad honorē virginis matris mee tibi reuelabit: et ipe eam tibi dictabit. ¶ Et tu scribe illā. prout ipse tibi dixerit. Igitur beata Birgitta habens camerā. cuius fenestra ad altare maius respiciebat. vnde corpus xpi quotidie videre poterat: pparabat se quotidie in eadem camera ad scribendū. cum pugillari z carta et pēna i manib⁹. post q̄ horas et oratiōes suas legebat: et sic parata angelū dñi expectabat. ¶ Qui veniēs. ponebat se prope eam a latere eius. z stabat erectus hōestissime. habens semp faciem cū reuerenti gestu respicientem versus altare. vbi corpus xpi reconditū erat. z ¶ Et sic stans. dictā lecturam. i. est infrascriptas lectiones legendas in matutinis sororū in dicto monasterio. que tractant de excellentissima excellētia ab etno beate marie virginis. ipe dictabat distincte et ordiate: in lingua materna beate birgitte ¶ Et ipa illas quotidie deuotissime scribebat ab ore angeli: et patri suo spirituali quotidie illa que ipa die scripserat. humilit ostendebat. Sed contingebat aliquib⁹ diebus. q̄ angelus non veniebat ad dictandū. ¶ Et illa die introgata a suo pēe spirituali. de scriptura illius diei si quaz scripserat: tunc ipa rndebat humiliter dicens z Pater. hodie michil scripsi. qa expectaui diu angelum dñi. qui dictaret vt ego scriberem: et ipe non venit. z ¶ Et tali modo ab ore angeli. iste infrascript⁹ sermo angelicus. de excellētia btē marie virginis: dictatus et cōscriptus fuit ¶ Et etiam diuisus fuit ab angelo per lectiones. ad legendū in matutinis sororp per ebdomadā. p totū anni circulum: vt infra sequitur. ¶ Postq̄ vero item angelus pfecit dictamen istius sermonis: ait ad spōsam scribentē. z ¶ Ecce iam ego sarsi tunicam regine celi matris dei: vos ergo eā sicut poteritis cōsuatis. z ¶ Ergo o beatissime moniales. religionis sanctissime regle saluatoris. quā ipe oim saluator et conditor. ore p̄prio vobis et munō. per sponsam suam tam benigne et humiliter ministrauit: p̄parate manus sancte operationis. ad suscipiendum cū magna reuerētia et deuotione hunc sacrum sermonē: quē matri vestre beate Birgitte. angelus dñi/ ex ei precepto dictauit. ¶ Aperite aures vestras. ad audiendum tam sublimē et inauditam laudem nouā. marie beatissime virginis: et eius excellentiā ab etno hic contentam. humli mente cogitate: vt ea ruminando diligēter faucibus meditationis. deglutiatis eius dulcedinez suauiter: gustu contemplatiōis. ¶ Et postea manꝰ et corda vestra. toto affectu coram deo expandite. ad reddendum ei de tāto beneficio vobis singulariter facto. humillimas z deuotas gratiarū actiones. ¶ Quod vobis concedere dignet. eius beatissimus filius rex angelorum: qui viuit z regnat perhēniter cū eadem in secula seculorum. z ¶ A M E N

Explicit Prologus.

Incipit sermo Angelicus de excellentia beate marie virginis

.quē ipe angelus dictavit beate Birgitte ex p̄cepto dei: ⁊ ipa ex eoꝝ precepto devote conscripsit ⁊ Qui debet legi in matutinis divisim p ferias ebdomade per anni circulū: vt infra sequitur.

Missis tribus lectionibus subsequentibus/ostendit angelus qualit̄ deus Beatā gloriosam virginē Mariam matrem suā.ab eterno dilexit sup omēs creaturas:anteq̄ aliquid crearetur.

Absolutio.

Summe trinitati vgo gratissima: nos tueatur sub prece dignissima Amen.

℣ In die dominica. Lectio prima.

Capitulum Primū.

Verbum de quo evangelista iohānes. in evangelio suo facit mentionez: ab eterno erat cum patre et spiritu sancto vnus deus ⁊ ℍ Tres enim sunt persone:et vna i eis perfecta divinitas Dee siquidem tres persone: in omibus erant coequales ⁊ Erat namq̄ omnib⁹ eis vna volūtas. vna sapiētia:vna potentia. vna pulcritudo vna virtus: vna caritas vnum gaudium ⁊ Impossibile vtiq̄ foret hoc verbum esse deū.si a patre et spiritu esset sepabile: sicut ab hac dictiōe ita. que veritatem vidētur sonare.⁊ tres in se litteras continere:exemplum haberi potest ⁊ Quemadmodum enim si aliqua illarum trium litterarum subtraheretur ab alijs:tunc eundem effectum quē prius habebāt nō haberēt. quia eandem dictōem non efficerēt Simili modo intelligendū est.de tribus in vna divinitate personis:nam si aliqua illarum sepabilis esset ab alia. vt alij inequalis aut in aliquo deficiens. qō haberet alia : tunc in eis non videretur esse divinitas. ipsa namq̄ in se indivisibilis est⁊ ℬ Per humanitatis eciā susceptōem. verbum scilicet dei filium: a patre et spiritu fuisse divisum : nefas est credere⁊ Sicut enim verbum qō loquimur.q̄uis corde cogitatur.et ore p̄fertur.minime tangi potest vel videri:nisi alicui rei materiali.inscriptum aut impressum fuerit: ita eciam hoc verbum. scilicet dei filium. p humani generis salvatione.tangi vel videri fuisset impossibile.nisi humane carni vnitū extitisset· Quemadmodū eciam dum verbum aliquod in codice scriptum conspicit: tūc eciam in mente cogitari potest.pariter et ore proferri⁊ Sic vtiq̄ dei filiū in assumpta carne visibilem.cum patre ⁊ spiritu sancto. existere nullatenus dubitādum est⁊ Sunt igitur veraciter tres p sone inseparabiles:incōmutabiles:eternaliter in oñibus coequales vnus deus⁊ In hoc itaq̄ deo. omia erant ab eterno prescita:omnia eius aspectui.cū pulcritudine reverenter assistentia. ip̄i ad gaudium et honorem:que postmodum cum sibi placuit.per creationē sapiētissime in esse produxit⁊ Nulla namq̄ necessitate:nullo gaudij seu cōmodi sui defectu:deus ad aliquod creādum cogebatur⁊ Impossibile namq̄ erat : q̄ ipse in se aliquos defectus pateret⁊ ℭ Sola igitur sua feruentissima caritas. ip̄m traxit ad creandum: vt plures cū ipso. ex eius ineffabili gaudio eternaliter letarentur⁊ Inter omia illa que creanda erāt.ea forma eoq̄ modo.postea pulcerrime creavit:sicut ab eterno ip̄ius

aspectui pulcerrime astabant increata; Inter omia tamē que tunc erāt increata, vnū erat coram deo. qō summe cetera excellebat, ꝛ quo et ipe maxime letabatur. In illo namq; increato, quatuor elementa. scz ignis/aer/aqua, et terra, q̄uis eciam increata tunc essent. in hūc modū diuino aspectui, eternaliť apparebant, q scz aer in eo ita leuis fieri debebat, q contra spm̄ sanctū vnq̄ non eflaret. Terra quoq; i illo increato creari debebat, tam bona ꝛ tā fructifera, q nichil in ea crescere posset qō ad omnia necessaria vtile non esset Aqua ita q; sic tranquilla, q vndecūq; ventoꝝ turbines afflarent, nulla vnq̄ ꝓcella i ea penitus moueret Ignis ecia ita alt9 q eius flamma et calor, mansioni, i qua ipe ꝛus erata ꝓpinquaret O

O maria virgo purissima. et fecundissima mater. hocip̄m tu es. Sic namq; et talis ab eterno, diuino aspectui increata astitisti, ac deinꝛ de supradictis tam puris ꝛ claris elementis, materiam tui benedicti corporis habuisti Talis vtiq; coram deo, ante creatōem tuam increata assistebas. qualis postmodum effici meruisti, et ideo a principio omia creāda, in dei conspectu. ad eius maximum gaudiū plurimū excellebas. Deus eni pater, de tuis fructuosis operibus, que ipo opitulāte factura eras exultabat. filius aūt, de tua virtuosa constantia, ꝛ spūs sanctus, ꝛ tua humili obedientia Erat tū patri gaudiū filij et spūs. filio quoq; gaudium patris et spūs, atq; scō spiritui gaudium patris et filij. Unꝛ sicut oīb9 eis ꝛ te, vnū erat gaudiū, ita ad te omēs vnam habebant caritatem. Tu autem dīe·

¶ In die dīca. Lcō. ij. (Absolutio

Succurre nobis mater xp̄i. Que mundo flebili gaudiū intulisti. Amē

Capitulū secundū

Tu quoq; o maria creaturarum oim dignissima. Ab inicio sic eras coram ꝛo. anteq̄ te creauit, sicut arca noe coram ip̄o noe. postq̄ de eius fabricatiōe sibi innotuit. anteq̄ ip̄am vt sibi iussum fuerat consummauit, Mouit enim noe in tpe, quo ꝛo placuit. qualis sua arca fieret, Mouit deus ante tēpa, qualis fieret arca sua. glorioſim videlicet corpus tuū. Gaudebat noe ꝛ arca sua anteq̄ fabricaretur. gaudebat summe de te o virgo ipe ꝛs, anteq̄ te crearet, Gaudebat noe. qm̄ archa sua tam firmiť consolidāda erat. q nullis procellarū dissolueret impulsibus. gaudebat ꝛus, quia corpus tuum tam virtuosum et forte fieri debebat. q ex nullius malicie duricia, que in inferno futura erat, ad peccatū aliqō flecteretur, B Letabatur noe eo. q arca sua interius ꝛ exterius ita bituminanda erat. q sentina aliqua in eā neq̄ret instillare, Letabatur ex eo ꝛus. q voluntatē tuam p̄sciebat tam bonā ꝛbere fieri ex sua bonitate. q vnctione spiritus sci, intus et foris ita pfundi mereꝛeris. q rerū tpaliū in mundo creandarum ambitioni, in tuo cord nequaq̄ pateret introitus. Ita enim odiosa est ꝛo mundana cupido in hoie, sicut noe sentina in arca sua, Letabatur noe ꝛ arce sue spaciosa latitudine, letabať deus. de tua amplissima et misericordissima pietate. qua oēs pfectissime amatura eras nullumq; creatū irrationabiliter oditura. p̄sertim vero quia illa benignissima tua pietas in tantū dilatari debebat. q ille immensus ꝛus, cuius magnitudo incōprehensibilis est. in tuo bn̄dicto vtero iacere et versari dignaretur, Letabatur eciam noe. q arca sua facienda erat satis lucida. letabatur ꝛus. ꝙa virginitas tua vsq; ad tuam mortē ita clara seruanda erat. q nullius peccati cōtagium. eam valeret obfuscare. Q Letabatur ex hoc noe. q omnia sui corporis necessaria habiturus erat in arca sua. letabatur ex hoc deus. q totū suum

corpus de tuo solo corpore. sine aliquo ꝛfectu erat accepturus Adagis quoꝙ ꝛus ꝛ te o castissima virginum. q̄ noe de arca sua gratulabatur . nam ꝓsciuit noe. se de arca sua cum eodem corpore quo in ipam intraret. exiturū ꝓsciebat eciam se deus . in arcam tui honestissimi corpis. sine corpore igressurū: atꝙ de ipsa cum corpore. de tua mūdissima carne et sanguine purissimo assumpto: egressurum ꝛ Mouit se noe relicturum arcam suam vacuā. quanto ab ipsa discederet. ꝛ ad eam deinceps. minime reuersurum ꝛ Mouit eciam ꝛus ante secula. q̄ quāto de te cum humanitate nasceretur: tu virgo et mater gloriosa. nō vacua vt arca noe. sed omnibus sancti spūs ꝛnis splēdidissima remaneres. Et q̄uis corpus suum. a tuo corpore in sua nativitate separaret. nichilomin⁹ tamē te ꝓsciuit : secū sine fine inseparabilit permansurū ꝛ Tu aūt dñe.

℣ In die dñica. Lctō. iij. (Absolutō Deum nobis faciat ꝓpiciū: que ipius facta fuit hospicium. Amen

Capitulū terciū

DIligebat abraham pīarcha suum filiū ysaac. statim cum ei deus filium nasciturū promisit. mltis annis anteq̄ conciperetur ꝛ H

Ex maiori caritate te o dulcissima virgo maria. anteq̄ aliquid crearet. ipe ꝛus omps diligebat: quia ꝓsciebat ab eterno. te sibi ad maximū gaudium fore nasciturā ꝛ Minime ꝓsciuit patriarcha: q̄ per ꝓmissum sibi filium. sua mag caritas quā ad deum habebat. esset manifestanda ꝛ Sed sciebat peroptime deus ab inicio: q̄ per te sua maxima caritas quā ad genus humanū habebat: deberet oibus euidenter patefieri ꝓnouit abraham. suū filiū cum pudore debere concipi: ac de muliere sibi carnaliter copulata nasci ꝛ ꝓsciebat vero deus. q̄ in te castissima virgo. sine viri cooperatione debebat concipi cum honore: ꝛ q̄ tua virginitate integraliter conseruata: de te debebat honestissime nasci ꝛ Intellexit abraham. q̄ caro sui filij post q̄ eum generaret: a sua carne essentialiter debebat separari ꝛ ꝓsciebat vero deus pater. q̄ caro illa benedicta. a sua maiestate nequaq̄ debebat separari : q̄ suus predulcis filius. a te o serenissima mater ꝛcreuerat assumere: nam filius in patre. et pater in filio. essentialiter inseparabiles existunt vnus deus ꝛ B

Intellexit abraham. carnem a sua carne genitam putrefieri debere. atꝙ i pulueren redigi: veluti suam carnem q̄piam ꝛ Sciebat autem de⁹ tuam mundissimam carnem. nō magis resolui ꝛbere vl̄ putrescere: q̄ carnem suam sanctissimam: a tua virginali carne generādam Edificauit ea voluntate abraham filio suo habitaculum. anteq̄ conciperetur: vt videlicet q̄ quando natus esset: habitaret in eo ꝛ Tibi vero o incōparabilis virgo: domus in qua habitares. eternaliter preordinata erat. scilicet ipe de⁹ omnipns ꝛ O ineffabilem domum. que non solum ꝛforis circumdedit te. ab oi bus periculis defendendo te. verūeciā intra te mansit. ad omniū virtutum perfectōem corroborando te ꝛ Tria ergo abraham filio suo nondum concepto : frumentū videlicet vinum et oleum ꝓuidebat: vt ex eis dum natus fuisset. reficeretur ꝛ Hec enim tria. a se erant differentia. in aspectu essentia et sapore: tibi vero o ꝛsiderabilis virgo . ad tuam interminabilem refectiōem. ab eterno prouidebatur ipse deus in tribus personis: a se scōm diuiam essentiam. minime differentibus ꝛ Et hic item deus: per te o maria alitrix pauperum: pauperi humano generi. ad eternum nutrimētum prouidebatur ꝛ O ꝓ illa enim tria. que patriarcha suo prouidit filio : intelligi possunt tres persone: scilicet. pater et filius et spiritus scūs ꝛ Nam sicut olei pinguedo ardere non potest.

anteq̄ licnus appōatur: sic et patris fer uentissima caritas. manifeste non lucebat in mūdo: anteq̄ suus filiꝰ a te o spōsa dei preelecta. humanū corpus qđ per licnum intelligitur. sibi assumeret. Quēadmodum eciā frumentum non potest panis effici. ānteq̄ preparatū fuerit pluribus instrumentis: ita et filius dei. qui est refectio angelorum. sub specie panis ad homis refectiōem non apparuit: anteq̄ corpus suum. in tuo benedicto vtero. ex pluribus membris et lintamētis compositū fuit; Sicut eciā vinū portari non potest. nisi vasa prius fuerint preparata: simili modo gr̄a spūs sci. que per vinū denotatur. homī ad eternam vitam dari non debuit: anteq̄ corpus tui. amātissimi filij. qđ per vas intelligitur. per mortē et passionem fuisset pparatum; Hoc enim vase salutifero: omnium dulcedo gratiaꝝ: copiosissime angelis et homīnibus ꝓpinatur; Tu aūt.

En istis tribus lectiōibus subsequētibus ostendit angelꝰ qualiter angeli post lapsum luciferi. beatā virginem dei dare creari noverūt: et quātum de ipius futura creatiōe gaudebāt Et qualit̄ post mundi creatiōem. cora deo. et angelis ipa virgo assistere videbatur. ℂ Feria scda. Lctō. j. Absolutio. Ad societatē civiū supernorū: ducat nos regina angelorum

Capitulū. iiij. Amen

Sciens itaq̄ deus. omia sibi i seipso ad suam exultatiōem eternaliter sufficere: ex solo sue caritatis feruore. ad aliquid creādum mouebatur: vt alij sui ieffabil̄ gaudij. possent fieri participes. Creauit igitur inenarrabilē angelorū multitudinē. conferens eis liberū arbitrium. faciendi iuxta suum posse. qđ eis placeret. vt sicut ipe nulla coactus necessitate. sz ex ꝓprie caritatis ardore. eos sibiipsis ad interminabilē delectatiōem creauerat: ita et ipi non inviti. sed libera voluntate caritatem pro caritate. et reverentiā pro inæstimenti consolatione. suo factori inæstimenter exhiberent; In eodem demq̄ puncto. quo fuerūt creati: qdam iporum liberi arbitrij. gratissimo dono pessime abutentes. ceperunt malicioſe. creatori suo invidere: quē ꝓ sua maxima dilectōe. summe debuissent diligere; Unde protinus de felicitate eterna: in miseriam interminabilē: cum sua malicia merito corruerunt; Alij vero angeli in gloria sibi ꝓparata. cū sua caritate remanserunt: qui dum pro sua dilectione ardenter diligebant: cōtemplantes in eo oēm pulcritudinem. oēm potētiam. oēmq̄ virtutem; B Intellexerunt eciam angeli ex dei contēplatione. sine principio et sine fine. ipsum solum existere: se quoq̄ ipsos ab eo creatos: et quidquid boni habebant. ex eiꝰ bonitate et potentia se habere; Moverunt eciam in eius glorifica visione. ex eius sapientia. se ita sapientes effectos ꝙ omnia futura iuxta divine permissionis moderamen clare prospicerent. quibus hoc intimo amplectebātur affectu ꝙ pnoscebant deum humilitate et caritate sua. illas celestes mansiones. ad suam gloriam. suiq̄ exercitus consolationem. iterum velle replere: a quibꝰ inobedientes angeli. pro superbia z invidia sua. miserabiliter corruerāt; Intuebantur quoq̄ in illo benedicto speculo. scilicet deo creatore suo. sedem quādā reverendam. ipi deo ita propinquam: ꝙ impossibile videbatur. aliquā aliam sedem sibi fieri ꝓpiorem: et hoc tamen adhuc increatum esse noverunt. cui ab eterno sedes illa extitit preparata; C Ex intuitu eciam claritatis dei. omnes eos sine dubio in vno puncto. ita divina caritas inflammabat. ꝙ quilibet alium sicut seipm diligebat: Ceruntamē deū maxime et super omia. atq̄ illud increatum plus seipis amabant. qđ in sede dei

propinquior erat collocandū: videbāt namq; ꝑum illud icreatū summe dilige re.ac de illo permaxime gratulari; O oim cōsolatio virgo maria. hocip̄m tu es.ad qō angeli a principio sue creatio- nis. tanta arserunt caritate: q licet ex suauitate et claritate. quā ipsi in ei visi one ⁊ appropinquatōe habebant.ineffa biliter letabantur: plurimū tamē ex eo gauisi sunt-q tu ipsi deo eis propinquior fieri debebas.et ex eo q maiorem cari tatem maioremq; suauitatem.q̄ ipsi ha bebāt.tibi nouerūt reseruari; O Videbant eciam sup sedem illā.coronā quandam tante pulcritudinis: tanteq; dignitatis.q nullius maiestas.nisi soli9 dei:ipsā debebat excellere; Ante q̄s nouerūt deum magnum honorē et gau- dium.ex hoc veraciter habere.q ipsos creasset: maiorem tamen honorē et ma ius gaudiū.ex hoc ꝑo debere ꝓuenire videbant: q tu ad tam sublimē coronā creari debebas; Et ideo ipsi angeli de hoc magis exultabant:q te deus crea- re volebat:q̄ ex eo q ipsos creauerat; Et sic tu o virgo sanctissima: angelis mox vt creati fuerunt.gaudium fuisti: que ip̄i deo sine principio sūma ꝑlectatō extitisti. Et sic vere deus cum angelis et angeli cum deo:ꝑ te o virgo creatu rarum omnium dignissima.anteq̄ cre areris.intime congaudebant; Tu aūt. Feria secūda.lcō scōa ℂ Absolutō In matrem dei virgo preelecta:nobis ostendat que sit ad patriam via recta.

Capitulum .v. Amen;

Intendens igit ꝑus mūdum creare. cum alijs creaturis que in eo sunt :ait Fiat. Et statim pfecte factus erat: qō ip̄e creare intendebat; H Mundo itaq; et creaturis omibus preter solū hoiem pfectis. et diuino aspectui cū pulcritu- dine reuerenter assistentib9:adhuc vn9 minor mundus coram deo.cum omni venustate increatus astabat: a quo ma ior gloria deo et angelis maior leticia. atq; omni homi eius bonitate frui vo- lenti maior vtilitas .quā de hoc maiori mundo prouenire debebat; O p̄oulcis domina virgo maria.omibus amabilis: oibus vtilis:per hunc minorē mūdum non incongrue tu intelligeris; Ex scri ptura eciam colligitur. q placuit deo lucem a tenebris in hoc maiori mundo diuisisse.sed vere illa lucis ac tenebra diuisio.que in te post tuam creationem fieri debebat.multomagis ei placuit:qui scilicet teneriors infantie ignorantia. que tenebris comparatur. a te penitus debebat abscedere:et dei cognitō cum volūtate et itelligentia .viuendi scōm eius velle que luce assimilatur .cū fer- uentissima caritate .in te debebant ple nissime remanere; B Cōueien ter itaq; teneritudo illa infantie.tēbris simulatur.qua deus non agnoscitur:et quid agendū sit nulla ratiōe discernit; Hanc vtiq; etatis infantie tenerītudiez tu o virgo omis pcti expers: inocētissi- me transegisti Deinde quēadmodū de9 duo luminaria. simul cum stellis huic mūdo necessaria creauit:vnum vt p̄esset diei.et alterum vt p̄esset nocti:ita et in te alia duo luminaria.clariora fieri p̄e uidit; Primum namq; erat tua diuina obediētia :que instar solis coram angelis in celo.et bonis homibus in mūdo.q̄b9 vere deus sempitern9 dies est:lucidissimē radiaret; Scōm vero luiare erat tua cōstantissima fides.qua multi noctno tpe hoc est ab hora illa qua creatori carne p creatura pati debebat:vsq; ad ei9 re- surrectōem i tenebris desperatōis.⁊ pfi die misere pervagātes: veluti quodam lunari iubare.ad veritatis agnitionez ducendi erant; Q Stellis q̄ cogitationes tui cordis .in hoc similes apparebant.q a tempore illo.quo p̄mo dei cognitionem habuisti:ita feruens in divina caritate vsq; ad mortem per- mansisti :q dei atq; angelor aspectui.

omnes cogitationes tue. nitidiores q̄ stelle humano visui apparebant; Colu crum itaq; diuersi generis sublimes vo latus. et dulcisoni concentus. oia ver ba tuorum labiorū figurabāt. que a tuo terreno corpore. vsq; ad aures sedentis in throno maiestatis. ad summā angelo rum exultationē. cum oñi suauitate cō scendere debebant; Preterea toti ter re in eo similis extitisti. q̄ sicuti oñia in hoc maiori mundo. terrenū corpus ha bentia. ex terre fructibus ꝛebebant enu triri. ita omia illa non solum nutrimen tum. ymo et ipam vitā ex tuo fructu de bebant obtinere. O Flongeris vero ac fructiferis arboribz. merito cō pari possent opera tua. nam cum tanta caritate. ea factura eras. q̄ plus omnū florū pulcritudine. et fructū suauitate/ ꝛū atq; angelos delectare debebant; Presertim cū sine oñi ambiguitta e cre dendū sit. ꝛū in te ante tuā creationem plures virtutes preuidisse. q̄ in oñib⁹ herbarū. florū arborum fructuū lapidū gēmarū. seu metallorū generibus. q̄ in- ueniri possent. in totius orbis amplitu- dine; Unde nimirū si deus in te o minor munde. qui adhuc creandus eras. ma- gis ꝛelectabatur. quā de hoc maiori mū do; Mā licet ante te mūdus creat⁹ exti- tit. periturus tū erat cū oñibus que in eo essent. tu tū in tua imarcessibili pul- critudine. iuxta eternā dei p̄ordinatio- nē. in ipius amātissima dilectiōe insepa rabilit̄ pmanere ꝛebebas; In nullo eni ille maior mūd⁹ merut. nec mereri po- tuit. vt sempit̄nus fieret Sed tu o felix maria. virtutū plenissima. post tuā crea tionē. diuina opitulante gr̄a. omia que tecū deus facere dignatus est. cū omni virtutū pfectione dignissime meruisti; Tu autem domine.

Feria sc̄a. Lcō. iij. Absolutio.

Corona virtutū regina ꝛecorata. sit no bis in tutamen iugit̄ parata. Amen

Capitulū sextū.

Virtutū omniū opator. et ipa virtus deus est; A Ymo eciā oibus creaturis. que create sunt. ipossibile est virtute ali qua illas. sine ipius admiculo chorusca re. Qui a principio postq̄ mundū perfe cit creare. et oēs creaturas. vltimo vir tute sua creauit hoiem. tribuens ei libe rū arbitriū. vt p eū in bono pseuerāter staret. ad bonū premiū. et in malum nō caderet. ad retributionē malā Mā sicut apud hoies. illoz opera pro modico re putant. qui operari rēmuunt donec in cypo vel cōpetꝛ ad opandū ꝛetenti fu erint. illorū vero opa dilectōe et optio digna sunt p̄mio. qui non inuiti. sed vo- luntate spontanea. facienda sua. ex sin- cera caritate pficiūt. Adō simili si deus angelis et hoibus. liberū arbitriū non dedisset. viderent quodāmō. quasi ad ea que agerent coartari. atq; eoz opa. modica remūeratōe dig̃ existere B Placuit igit̄ virtuti q̄ ꝛus est. faciendi q̄ eis placeret. libertatē donare. fecitq; eos plene intelligere. qualē retributio nē divina obedientia mererent. et quali bus penis contumax inobediētia. suos imitatores dignos efficeret; Magnam vtiq; virtutē ꝛus ostēdit. q̄ hoiem ad hoc de tra plasmauit. q̄ p caritatē ⁊ hu- militatē. celestiū mansionū inhabitator mererent effici. a quibus angeli divine volūtati cōtrarij. pro supbia et invidia infeliciter sunt eiecti. Erāt eni ipis vir- tutes odibiles. p q̄bus potuissent subli miter coronari; Mā nulli dubiū sit. q̄ si cut rex ex regali corona honorat̄ et gl'a tur. ita quelibet virtus. non solū facto- rē suū inter hoies honorificat. ymo eciā coram ꝛo et angelis. veluti fulgida coro na ipm excellenter ꝛecorat. et ꝛo quel- libet virtus. corona fulgida nō incōgrue potest appellari; C Unde inesti mabilis vere credēdus est. coronarum numerus. quib⁹ ipse deus sublimissime fulget. cuius virtutes omnia que fuer̄t

que sunt et erunt. pluralitate et magnitudine et dignitate. incōparabiliter excedunt. nūq̄ enī aliud nisi virtutes opatus est. quē tamen specialiter tres v̄tutes. veluti fulgidissime tres corone. gloriosius exornant. Virtus nāq̄ illa· qua creauit angelos. erat ipius corona prima. qua ipsorū aliqui. dei gloie inuidentes seipos infeliciter priuauerunt. Illa quoq̄ virtus. qua creauit hominē. erat ei corona scōa. qua et ipse homo. ex insipientia sua. hostili suggestoi consentiēs subito priuatus est. Ceruntī per illorū angelorū aut homīs ruinam. virtus dei aut virtutis eius gloria minorari nō valuit. q̄uis ipi pro sua iniquitate ingloriosi. a gloria ceciderunt. qua deo propt̄ hoc q̄ eos ad suā ac iporū gloriā creauerat. gloriaz rependere noluerunt. ymo dei sapientissima sapientia iporū nequiciam. in sue virtutis gloriam cōmutauit.

O Virtus vero illa. que te o v̄go desiderabilis. ad suam eternā gloriā creauit. ipsū glorificauit quasi corona ēcia. per quā angeli rupturas priorū corona rū. reintegrari debere cognoscebant. Unde o dīna spes nostre salutis. honoris dei corona iuste appellari poteris. nā sicut per te summā virtutē perfecit. ita et per te summus honor. pre oīnibus suis creaturis sibi prouēit. Clare vtiq̄ innotuit angelis. quanto dei aspectui astabas increata. q̄ diabolum qui seipm sua superbia cōdēnauerat. et ex malicia sua hoiem prodiderat: tu debebas tua humilitate sanctissima supare. Igit̄ quā vis angeli vidissent hoiem. ad magnam miseriā corruere: pre gaudio tamē divine visionis vlere nequiverūt. presertim qr ipsis satis liquebat. que et quāta cū tua humilitate. post tuā creatōem dēus facere dignaretur. Tu aūt.

En istis tribus lectiōibus subsequētibus tractat angel⁹ de pmitētia ade Et de consolatōe quā habuit ex p̄scientia future creationis btē virginis: et eius magna hūilitate et dignitate. Et quō cōsolatus est abraham p̄archa. ysaac q̄q̄ z iacob. atq̄ omēs p̄phete: ex reuerende dei mris futura natiuitate.

C Feria. iij. Lectio prima.

Absolutio. Ab hoste maligno· defendat nos pia virgo. Amen

Capitulū. vij.

Protestat sacra pagina. Adā in paradysi felicitate existentem. mandatū dei preteriisse. Sed post̄q̄ in miseriā deuenit. diuine volūtati ipm inobedientē fuisse non cōmemorat Unde vere patet adam. totis p̄cordijs deū dilexisse: ex eo q̄ post̄q̄ suus filius fratricidiū ppetrauit. carnale consortiū sue cōiugis deuitauit: audito aūt postea dei mādato. obedient iterū eidem cōiugi. se matrimonialiter copulauit. Grauius q̄q̄ eū penituit offendisse suū factorē: q̄ seipm iniecisse in pemis grauissimis cruciandū. Idcirco nō inustū fore dinoscitur. q̄ sicut ira dei supeū venit pro superbia. qua in sua felicitate deū offenderat: ita et ipi in miseria existenti. magna dare ē consolatio. eo q̄ grauissima penitudine z vera hūilitate ingemuit. q̄ tam benignū creatorez ad irā puocauerat. B Maiorē autē consolatōem nequaq̄ potuiss adam p̄cipere. q̄ si certificare ē. q̄ deus ex ei⁹ generatōe nasci dignare ē. ad aias illas hūilitate et caritate redimēdas. q̄s ipse adam dyaboli inuidia p̄uaricat⁹ ad suā supbiā. a vita ppetua deiecerat. Dz q̄a oīnibus sapientibus impossibile fore videē: sicut et est. q̄ dēus quem nō decuit natiuitas nisi honestissima. hūanū corp⁹ per carnis concupiscentiā. vt alij infantes sibi assumeret. magis hoc adā ipossibile credidit. qui sine carnis delectatione creatus extitit Ergo intellexit adā. q̄ creatori oim nō placeret. eo mō sibi ipi humanū corpus creare. quo suū aut eue corp⁹ creauerat. Creabat idcirco

adam.q̄ de vna p̄sona in corpore simili eue.que sup cūctos ex viro et muliere generatos et generādos. oīm virtutum pfectione floreret: humanā carnē deus vellet assumere: ac te ea sua virginitate salua.cū deitate et hūanitate honestissime nasci; ℣ Eli sine oñi hesitatiōe credendū esse dinoscit.q̄ sicut adā cū sensit deū sibi quasi placatū: habuit te verbis q̄ didicit eua. ex collocutōe diaboli magnū dolorē; Simili mō cū in dolorem et miseriā venit: habuit te verbis que tu o maria spes oīm. angelo respōsura eras.magnā letitiā et consolatōez Bolebat quoq; adā. q̄ corp⁹ eue a suo corpe creatū. ip̄m ad p̄petuā iferni morte receptōe traxerat: gaudebat autē. q̄ de tuo corpe o virginū honestissima. corpus illud venerabile nasciturū p̄sciebat: qđ ip̄z suāq; pgenīē ad vitā celicā potenter reducere debebat; Tristabat eciā adam.q̄ eua sua dilecta consors: ex maxima supbia factori suo iobediēs existere ceperat: exultabat vero. quia te o maria suā carissimā filiā.cū summa humilitate deo in oībus obedire velle p̄videbat; ℣ Bolebat adā.q̄ eua ex supbia in mēte dixerat. q̄si q̄ deo velet coequari: ꝓpter qđ ad magnū scādalum. in dei et angelorū cōspectu corruerat: letabat vero. quia in ip̄oz p̄scientia tuū verbū quo dei ancillā te hūilitez pfiteri debebas. ad magnam tuā gl'iam lucide rutilabat; Tristabat eciā adā. q̄a verbū eue deum ad irā p̄uocauerat. sibi sueq; posteritati ad damnatōem. exultabat aūt. q̄ tuū verbū ad te. ⁊ ad omnes verbo eue dānatos. dei caritatē allicere debebat: ad magnā cōsolatōem Verbū eni eue. ip̄am cū viro in magno dolore eliminauit a gl'ia: et portas celi sibi sueq; soboli p̄clusit; Tuū aūt verbū bn dictū. o mater sapientie: ad magnū gaudiū te p̄duxit: portasq; celi oībus ingredi volētibus apuit; Eli sicut angeli i celo ex hoc letabant: q̄ te o mat dei. ante mundi constitutōem nascitura previdebant: ita et adam ex p̄scientia tue natiuitatis. magnū gaudium et exultationem habebat; Tu autem.

℣ Feria. iij. Lcō scda. Absolutio. Adiuua nos o virgo amabilis. in hui⁹ mundi seuis piculis. Amen

Capitulū. viij.

EJectus deniq; adam de paradiso: iusticiā dei et miam ꝑ seip̄o expertus est. timēs deū ꝓpter iusticiam. atq; oibus sue vite tp̄ibus. ip̄m in time diligēs ꝓpter miam; ℣ Bene vtiq; mūdus dispositus erat. q̄ diu sua posteritas similit̄ faciebat; Cessantib⁹ vero hoīnibus iusticiā et miam dei cōsiderare. obliti sunt multi eoz sui conditoris; Illā credebāt hoies. illa q̄ eis placebant. et in turpitudine carnalis concupiscētie. tp̄a sua abhominabilit̄ deducebant. qđ deus vehement̄ abhorrens. vniuersos mundi inhitatores p̄ diluuiū interfecit. p̄ter eos q̄s per arcam noe. ad mundi restauratōem sua p̄ordinatione saluauit; Multiplicatus siquidē denuo humanus ppl'us: a veri dei cultura per ydolatriam apostatauit: ex maligni spūs instigatione. legem sibi dictando. diuine voluntati contrariam; Sed te ex sua misericordissima paterna pietate cōmotus. verū sue fidei emulatorem abraam visitauit: et cum eo suaq; progenie fedus pepigit. ꝓpleuitq; deus abrae desiderio donando ei filium ysaac. ex cuius progenie nasciturum promsit filiū suū xp̄m; ℣ Ante bene credibile fore dinoscit: eciam abrahe diuinitus fuisse p̄stensum: q̄ vna filiarū sue stirpis imaculata virgo. dei filiū parturiret Credit quoq; abraam de hac futura filia. magis q̄ de ysaac suo filio exultasse: atq; maiori caritate ip̄am. q̄ ysaac suum filium dilexisse; Intelligendum est eciā amicum dei abraam. propter superbiam vel cupiditatē non acquisisse bona temp̄alia. nec desiderasse filiū pro cōsolatōe

ſua corporali: nam fuit ſicut bonus ortu
lanus. qui dño ſuo fideliter deſeruiens
ramuſculū vitis in eius plantauit terri
torio: intelligens ex eo infinitas vites
plantari poſſe. atq; electam vineam in-
de debere effici. et idcirco fimum colle
git. vt vites ex eo impiguate non mar-
ceſſerent. ſed ad ferendū fructus fecun
diores fierent; Letabatur q̄ppe ortula-
nus ille. arborē quandā inter ſuas plan
tulas tam excelſam. et tam delectabilē
ꝛbere fieri p̄noſcēs; q̄ dñm ſuū ſūmope
delectaret. propter arboris pulcritudi-
nē in vineā ſpaciari: et q̄ ip̄ius fructuū
dulcedinē. idem dñs degustaret. ⁊ ſub
eius vmbra ſuauiter ſeꝛendo quieſceret

¶ Per hūc enim ortulanū intelligi
tur abraam. Per ramuſculū vitis. yſaac
filius ſuus. Per plures vites inde plan
tandas. vniuerſa ſua progenies: p fimū
quoq; mūdane diuitie denotantur. q̄s
nō deſiderabat deo dilectus abraā. niſi
ad ppli dei ſuſtentatiōem; Per illā pul-
cerrimā arborem: virgo maria deſigna
tur. Per dñm deus omp̄s: qui in vineā
idest in progeniē abrae. venire nō ꝛcre
uit: anteq̄ arbor excelſa ibi fieret. idest
gl̄ioſa virgo maria ſua cariſſima mater
ad etatē debitam p̄ueniret; Cui⁹ inno-
centiſſima vita pulcritudini. q̄ ꝛlecta-
bat deus videre ſimilat. cui⁹ opera deo
ſumme placentia. per fructuū ſuauitatē
intelligunt; Per vmbrā aūt. eius virgi-
nalis vterus: quē virt⁹ obumbrabat al-
tiſſimi; Preſcius itaq; abraam. hanc vir
ginem que deū pareret: de generatiōe
ſua debere procedere. plus de ipſa ſola
conſolatus eſt: q̄ de omibus filiis et fi-
liabus ſue ſtirpis; ¶ Hanc denicq;
fidem et ſcām ſpem. ſcz future nativita-
tis filij dei. ꝛe progenie eiuſdē abrae. pro
hereditate cū magna fide. reliquit item
abraam filio ſuo iſaac. qō ex eo bene p̄-
batur: q̄ ſuuz ſeruum quē pro vxore filij
mittebat. iurare fecit ſup lumbos ſuos
idest per eū. qui de ſuis lumbis in futuꝝ
egrederet: per hoc innuēs. q̄ dei filius
ex eius naſceret progenie. Yſaac quoq;
p bñdictiōem. quā dedit filio ſuo iacob
eandem hereditatē. idest ſupradictā fidē
et ſpem. ſibi reliquiſſe dinoſcitur; Bñ-
dicens autē iacob ſingillatim ſuos duo
decim filios: eadē hereditate ſuū filium
iudā cōſolari non omiſit; Eñ vere p̄ba
tur. deū mrēm ſuā ab inicio ita dilexiſſe
q̄ ſicut ipſe anteq̄ aliquid crearetur. ex
ea maxime gratulatus ē: ita eciā amicis
ſuis ex hoc. q̄ ip̄a naſceret magnā cōſo-
latiōem impēdit; Et ſic vtiq; ſicut p̄mo
angelis: et inde primo homi: ita et po-
ſtea patriarchis. ex gl̄ioſa dei matre na-
ſcitura. magna dabat exultatio; Tu āt

¶ Feria. iij. Lcō. iij. Abſolutio.

Mater vere caritatis: diſſolvat vincu
la noſtre pravitatis. Amen.

Capl̄m. ix.

Vere caritatis amator. ⁊ ip̄a
caritas deus eſt; A qui
eciam ſuis magnā caritatē oſtendit. qñ
populū iſrael de egyptiaca ſuitute. ſua
potētia liberauit: opulentiſſimā terram
eis cōferens. in qua cū omni libertate fe
liciter habitarēt. Nox quippe proſpitati.
callidus hoſtis plurimū inuitens: cavil
lationibus ſuis traxit eos infinities ad
peccandū; Illi aūt machinamētis dya-
boli minime reluctari conātes: ad ydo-
lorum culturā miſere ducti ſunt. pro ni-
chilo reputantes legē moſaycā. fedusq;
illud obliviſcētes. et ſtultiſſime negligē-
tes: qō pepigit deus cū abraam Reſpici
ens vero poſt hec deus miſericors ami
cos ſuos. recta fide et va caritate. vna
cum legis obſeruatiōe ei devote ſeruiē-
tes. ip̄os clementer viſitavit: et vt ipſi
in divino ſeruicio ardentiores fierent.
pphetas in medio eorum ſuſcitavit: vt
per eos ſi vellent eciam inimici dei ad
eius amorem. et ad rectam fidem reuer-
terentur; ¶ Unde vere eſt notan-
dū. q̄ ſicut torrens qui de montis cacu
mine in vallem p̄fundam laberet: omia

in seipso fluentia secum in vallem pduceret. que post aque motum emergere viderentur: ita spūs sanctus prophetarū cordibus illabi dignabatur. ex eorum labijs illa secum pducens eloquia. que ad correctōem huius erratici mūdi voluit divulgare; Inter oīa vero· q̄ p hunc melliflūū torrentem. spūs sci eis illapsa sunt. hoc ip̄or cordib⁹ dulcissime influxit. hoc quoq; ex eorū labijs delectabilius emanavit: q̄ scz omniū creator ūus de intemerata virgine nasci dignaret: et q̄ emendatione et satisfactione sua. animas illas ad gloriam eternā redimeret. quas sathanas per peccatū ade p̄ci pitavit in miseriā. Moverūt eciam ex huius torrentis influentia. ūū patrem ad hominis liberatōez. ita benivolū velle existere: q̄ suo vnigenito filio nō parceret. filiū quoq; patri ita obedientē velle esse. q̄ carnem mortalē assumere non negaret: atq; spm̄ sanctū cum filio libētissime velle mitti. qui tamen a patre neq; separatus fuit; Ⓒ Sed hoc eciam pphetis satis liquebat. scz q̄ ille sol iustice dei filius. in mundū non veniret: anteq̄ stella ex israel oriretur: que calore suo. feruori solis posset appropinquare; Per hanc igitur stellam: intelligitur virgo: que deum parere debebat Per calorem vero. sua feruentissima caritas: qua deo ita appropinquare debebat. et ūus ei: q̄ omnē suam voluntatē deus cum ipsa perficeret Et vere sicut prophete. ab hoc sole increato. et omia creante. in verbis et opibus confortationem adepti sunt. ita et deus per hanc prescientiam. qua sciebant hanc stellam scilicet mariam esse creandā. in ipsorum tribulatiōibus magnā consolatōem eis largitus est. Bolebant enim vehemēt prophete. videntes filios isrl̄. pro superbia et carnis petulantia. legem moysi deserere. et elongata ab eis divina caritate. iram dei super eos irruere; Ⓓ Exultabāt aūt prenoscētes. q̄ ipse legū dictator et dōs. ex tua humilitate ⁊ tue vite puritate. o maria stella prefulgida placaretur: et q̄ reciperet eos in suam grām. qui ipsum ad iram pvocaverāt. et suam indignatōez miserabiliter incurrerunt; Bolebant insuper prophete. q̄a templū in qō oblationes dei offerri debebant. erat ūsolatum: exultabāt vero previdentes. q̄ templum tui benedicti corporis creari ūebat: qō ipsum ūum cum oīi consolatione in se suscepturū erat; Bolebant eciam. quia destructis muris et portis hirl̄m. inimici ūi fuerāt ingressi: expugnātes eam corporaliter: sathanas aūt spūaliter; Sed exultabāt de te. o maria porta dignissima; prescientes in te ipsum ūū fortissimū gigantem. assumpturū arma. quibus dyabolum ⁊ omēs inimicos devincere debebat: et sic vere pphete. sicut ⁊ p̄triarche. ūe te o dignissima mat̄ pmaxie ꝑsolati fuer̄t. Tu

En istis tribus lectiōibus subsequentibus tractat angelus ūe virginis conceptōe. et de eius nativitate. ⁊ qūo ip̄am deus dilexit. adhuc eciā dū esset i vtero mris sue. Ⓒ Feria iiij. lcō. j. Absolutio. Nostre tenebras ignorātie. illumiet virgo mater

Capl̄. x. sapiētie. Amē

Cant homies aī legē datam moysi. longo tpe ignorātes qūo se et actus suos i hac vita regerēt; A Qui illi q̄ divine caritatis ardore flagrabāt. sicut ūo placere opinabant. opa sua ⁊ mores sollicite ordinabāt Alij vero qui amorē ūi nō hēbāt. timore dei p̄cepto. q̄q̄ placebat eis faciebāt Dorū igit̄ ignorātie. divina bōitas misericor dit̄ cōūscēns: p̄ moisen seruū suū legē p̄stituit: p̄ quā ad oēz ūi volūtatē regerent̄; Hec ūnicā lex. q̄lit̄ ūs diligeret̄ et p̄xim⁹. ⁊ q̄lit̄ p̄iugiū int̄ vir ⁊ mulierē honesto et divino iure teneretur edocebat: vt ex tali cōiugio illi p̄crearentur. quos ūus vocare vellet suū populum.

Conceptio B.V.M.

Et vere huiuscemodi coniugiū. deus in tantū diligebat. q̄ ex eo decreuit humanitatis sue. honestissimā genitricē accipere. ℬ Unde quēadmodū aq̄la que i sublimi aere volitans. plustratis pluribus nemoribus. vnā arborē taz firmiter radicatam eminus respiceret. q̄ ex ventorū impulsibus euelli nō posset. stipitē quoq̄ eius ita procerū. q̄ per eum nemo valeret ascendere. que eciā in tali loco staret. q̄ impossibile videretur. q̄ aliquid sup eam a parte superiori caderet. Et hanc arborē aquila diligentius intuens. nidū in quo quiescere vellet: in ea construeret. Ita deus qui huic aquile cōparat. cuius conspectui omia futura. sicut et p̄sentia clara sūt et aperta: dū vniuersa iusta et honesta cōiugia. que a primi hois creatiōe. vsq̄ in diem nouissimū fieri debēbāt p̄spiceret/ nullū simile ioachim et anne cōiugio. in oīi diuina caritate et honestate p̄uidit Et idcirco ei placuit: de hoc sc̄o coniugio honestissime sue matris corp⁹. qō p nidum intelligit generari: in quo ip̄e cū omi consolatiōe dignaretur quiescere.

Congrue quidem decoris arboribus. deuota comparantur cōiugia: quorū radix est vnio talis duorū cordium. vt scz pro illa sola ratione coniūgā tur: q̄ ip̄i deo honor et gloria inde proueniat; Conuenienter eciā fructiferis ramis. ip̄orum coniugū volūtas similatur: qñ in oīibus suis operibus. ita timorem dei obseruant. q̄ eciam tantūmodo causa prolis. ad laudem dei p̄creāde iuxta dei p̄ceptū se inuicem honeste diligant; Talū denicq̄ coniugiorū sublimitatem. viribus vel artibus suis insidiator nequit attingere: qñ ip̄orum gaudiū non est aliud. nisi vt deo rependatur honor et gl'ia: et qñ nulla eciam eos commolestat tribulatio. nisi dei offensa et i honoratio; Tūc aūt in tuto loco stare videntur: qñ honorū mundialiū siue diuitiarum affluentia: ip̄orum animos ad suū amorem seu supbiam. non valet allicere; O Unde quia tale ioachim et anne coniugium. deus prenouit fieri debere: p̄terea domicilium suum. videlicet corpus sue matris: ex ipso colligi p̄ordinauit. O anna mater reuerēda: q̄ p̄ciosum thesaurū in tuo baiulasti vtero: qñ maria que mat̄ dei fieri debebat in ip̄o quieuit; Clere sine oīi ambiguitate credendum est. q̄ materiam illam. statim quādo in anne vtero concepta z collecta fuit: de qua maria formari debebat. ip̄e deus plus diligebat: q̄ omia humana corpora a viro et muliere. generata et generanda. per mundum vniuersum; ℭ Unde venerabilis anna: vere nuncupari potest. oīipotētis dei gazophylacium: quia ip̄ius thesaurum super omnia sibi amabilem. in suo vtero recondebat; O q̄ prope erat ingiter cor dei huic thesauro; O q̄ pie et alacriter huic thesauro. oculos sue maiestatis infixit: qui postmodū in euangelio suo sic ait; Ubi est thesaurus tuus: ibi est et cor tuū; Et ideo vere credibile est. angelos ex hoc thesauro non modicum exultasse: quādo conditorem suum quē plus seip̄is diligebant: ita illum thesaurum diligere cognoscebant; Qua p pter bene esset conueniens z dignum. q̄ dies illa ab oīibus in magna reuerētia haberetur: qua materia illa. in anne vtero concepta et collecta fuit: ex qua benedictum corpus matris dei formari debebat. quā ip̄e deus et omēs eius angeli tanta caritate peramabāt; Tu aūt

℣ Feria quarta. Lectio secunda

℣ Absolutio.

Stella maria maris: succurrat p̄ssima nobis. Amen Capl'm. xj.

Deinde Post q̄ illa bñ dicta materia. cōgruo tēpe formatū corp⁹ habuit. i alvo mris sicut eā decuit: tunc auxit thesaur suū rex ois gl'e: scz ifūdēdo ei viuētē aiaz Et quēadmodū apis arua florida cir-

cũvolans. vniuersa mellifera gramina diligentius pscrutat. q; ex naturali scientia nouit discernẽ. vbi pullulat flos amenior. quẽ si forte ex folliculo adhuc erumpere nõ viderit. nichilomin9 tamẽ eius ortũ. cũ desiderio ꝛelectabilit̃ pstolatur. vt ad suũ placitũ ipius dulcedine perfruatur; Simili mod celestis ꝛus/ qui oia oculis sue maiestatis clarissime intuetur. quãdo mariã in secreto materni vteri. adhuc latitare ꝓspiciebat. cui in eterna sua prescietia. nullũ hominem totius mundi. in omni virtute similẽ nouit ꝛere existere. cum oñi consolatione et gaudio ipius ortũ expectabat. vt per ipius virginis caritatis dulcedinẽ. sua superabundans diuina bonitas pãderet; ℟ O q̃ clare emicuit in anne vtero aurora cõsurgens: quando in eo marie corpusculũ. per aduentum anime vinificatũ extitit. cuius ortũ vite angeli et hoies. tanto ꝛsiderio desitꝛabant; Ueruntamen notandum est. q̃ sicut homines illas terras inhabitãtes. vbi sol nocturno eciam sicut et diurno tempe. suis radijs eos illustrat. aurore ortum non optant causa lumis. cũ solis splendor aurore luce longe sit clarior; Sed q; apparente aurora. intelligũt solem altius ꝛere ascendere: suosq; fructus quos in horrea sperant colligere. ex eius calonis beneficio. perfectius et citius ꝛere maturescere; Illarũ autẽ partiũ inhabitatores. vbi noctis tegun tur caligine. ex eo non solũ gratulãtur q̃ post aurore ortum. solem ꝛere oriri cognoscunt. ymo eciam ex hoc nimium gratulanť. q; intelligunt q̃ surgente aurora. agenda sua videre sufficiũt. ℟ Cõsimili mod sci angeli regni celestis inhabitatores. aurore ortum hoc est marie natiuitatẽ. non desiderabant causa lumis. q; verus sol qui ipe deus est. ab eor aspectu nequaq̃ recessit. sed idcirco ipam cupiebant in hoc mũdo nascẽdo oriri. quia prenoscebant ꝛum qui solli assimilatur. per hanc auroꝛ̃ maximã suam caritatem. que per calorẽ intelligitur. velle manifestius ostẽꝛe. atq; homines qui ꝛum diligerent. ꝓ bona opera fructiferos debere effici. et per constantem in bono perseuerãtiã. eos maturos fieri. vt eos angeli in illa eterna horrea. que celesti gaudio cõparantur. valerent congregare; ℟ Hoies vero huius tenebrosi mundi. matris dei ortũ prescientes. nõ solũ ex hoc gauisi sunt. quia intelligebant q̃ ipoꝛum liberator ex ipa nasci debebat. verũ eciam ex eo gaudebant. q̃ istius glorioſe virginis honestissimos mores viderent. et quid agendũ siue fugiendum essz. ex ea plenius addiscerent; ℟ Dec eciã virgo. vga illa extitit. quã ysaias ꝛe radice iesse egressuram p̃cinuit; Floremq; ex ea debere ascendere. super quẽ spũs dñi requiesceret. ꝓphetauit. O virgam ineffabilem. que dũ in anne vtero crescebat. medulla eius in celo gl'iosius pmanebat. Dec itaq; virga. taz gracilis erat. q̃ in aluo matris facilit̃ versabať. Medulla vero ipius in lõgitudine ex latitudine. tã immẽsa et grãdis erat. q̃ nulla mens ipius magnitudinem. excogitare sufficiebat. Nõ eni valuit vga florẽ ꝓferre. anteq̃ medulla p suũ introitũ. sibi virtutẽ germinãdi cõferret. nec eciã virt9 medulle mãifeste appuit añq̃ virga suũ humorẽ medulle addidit. ℟ Dec ꝛeniq; medulla ꝑsona erat filij ꝛi. quẽ licet p̃ añ luciferũ genuit. in flore tñ. ꝛest i hũano corpe nõ apparuit. ꝛonec de ꝑsensu vginis. q̃ p virgã designať. hui9 floris materiã ex ei9 purissimo sanguie. i ei9 virgali vtero accepit ℟ Et q̃uis hec bñdicta virgula. scz gl'osa maria. a matꝛno corpe separabať in sua natitate. verũtñ dei fili9 nõ magis a p̃e sepatus est. qñ vgo iõm in tẽpe corpalit̃ pepit. q̃ qñ pať eũ sine corpe intpalit̃ genuit. Spũs q; scũs/ab eterno insepabilit̃ erat i p̃e et filio. q; sũt tres ꝑsone. et vna diuinitas. Tu aũt.

Feria quarta. Lcō. iij. Absolutio Matris xpi gl'iosa natuitas: sit nobis perpetua iocunditas. Amen. Cap. xij.

ITur sicut eternaliter patri et filio et spiritui sancto. una erat diuitas: ita et i eis nūꝙ fuit diuersa voluntas; ℍ Unde quemadmodū si de vno accenso rogo tres flamme ꝓcederent: ita ex diuie voluntatis bonitate. tres caritatis flāme. ad vnius operis perfectionem eqliter processerunt; Flamma enim caritatis a patre procens. lucidissime ardebat coram angelis: quādo ipius volūtatem esse nouerunt. suū dilectū filium ꝓ captiui serui liberatione. velle benigniter exponere. Caritatis flamma procens a filio non latuit: quād ad patris nutum. semetipm exmanire voluit: accipiendo formam serui; Flamma quoqz caritatis ꝓcedens a spū sancto: non minus feruens vidbatur: quando patris et filij suiqz ipius voluntatem. per mānifesta opera demonstrare paratū se exhibuit; Et ꝙis huius diuine voluntatis feruentissima caritas. per omnes celos radiabat. indicibilē consolatōez ex sua claritate angelis conferens: ex hoc tamē humano generi redemptio. scōm etnam dei preordinatōem venire non poterat: anteꝙ maria esset genita. in qua tam feruens caritatis igns accendi debebat. ꝙ ei⁹ odorifero fumo sublimius ascendente. ignis qui in deo erat seipm in eum infunderet. et per eū huic frigescenti mundo illaberetur; B Hec demqz virgo. post suam natiuitatem noue lucerne sed nondum accense similis erat. ꝙ ita tamen accendi oportuit. ꝙ sicut dei caritas. que trib⁹ flāmis assimilatur. in celis radiabat: simili modo hec electa lucerna maria. alijs trib⁹ caritatis flāmis. in hoc tenebroso mundo radiaret; Prima qppe flāma marie. coā deo satis lucide resplenduit: qn ad dei honorem virginitatem imaculatam. vsqz ad mortem firmiter seruare promisit. Hanc vticz honestissimā virginitatē. ita deus pater concupiuit. ꝙ suum dilectū filiuz cum sua filijqz ac sancti spūs diuinitate. sibi mittere dignatus est; Scda marie caritatis flāma in hoc apparuit. ꝙ in oibus humilitate iexcogitabili iugiter seipsaz depresci: qđ certissime dei bndicto filio sic placuit. ꝙ ex ei⁹ humillimo corpore. venerabile illud corpus dignatus est assumere: qđ quidem super omia in celo et in terra dcuit eternaliter sublimari; C Tercia quoqz flāma. erat sua per omia laudabilis obediētia: que sanctū spirituz. ita sibi attraxit. ꝙ ꝓ eum oim gratiarū donis repleta fuit. Et ꝙis hec benedicta noua lucerna hjs caritatis flammis. non statim post natiuitatē suam accensa fuerit. quia erat ei sicut alijs infantulis corpus exiguuz. z tener intellectus: ꝓpter qđ volūtatem dei intelligere nō poterat. deus tamen de ea quāꝙ adhuc nichil meruisset. magis gratulabatur: ꝙ de oim hominum beneficijs. qui ante eam fuerant genti. per mundū vniuersum; Nam quemadmodū bonus cytharista cytharam nō paratā diligeret. quā tamē vere presciret dulcissime resonare: ita omniū plasmator. marie corpus et animā. in ei⁹ infantia summe diligebat: qz ipius verba et opera. super omnē melodiā sibi placere prescibat; D Credibile eciam fore dinoscitur. ꝙ sicut marie filius statim pfectū sensum habuit. qn in eius vtero hūanatus extitit/sic z maria post suā natiuitatem. in iuniori etate quā alij infātes sensū et itellectū acepta fuit. Cū igit deus et āgeli. de ei⁹ gl'iosa natiuitate in celo gauisi sunt. hoies eciā ipius natiuitatē in mundo cū gaudio recolāt. referēdo ꝓ ea oim creatori. ex intimis cordi b⁹ laudē et gl'iam. q ea ex oib⁹ que creauit ꝓelegit. ipamqz inter ipos peccatores nasci ꝓordinauit. q petōz liberatorem sctissime generauit; Tu aūt.

In istis tribus lectiõibus subsequẽtibus ostẽdit angelus, quomodo se virgo maria gerebat, postq̃ sensum et dei noticiã habuit, et de eius aie et corporis pulcritudine Et quomodo eius voluntas omẽs sensus suos eo mouit, et de conceptiõe filij dei in virginis vtero, ac ꝛ ipius gloriosa natiuitate in hunc mundum. Feria qnta.

Lectio prima. Absolutio.

Alma virgo virginũ, intercedat pro nobis ad dñm.

Caplm. xiij.

Benedictum marie corpus, congrue mũdissimo vasculo similari conuenit. Ei⁹ quoq; aia lucerne clarissime, ipiusq; cerebrũ aquarũ puteo in altum salientiũ, ac deinde in vallẽ profundã descendentiũ; Nam cũ virgo ad illam etatem deuenit, qua verũ deuz intelligere potuit in celis existere, et q̃ ipse omnia et hominẽ specialiter ad suũ creasset honorem perpetuũ, iuꝛq; omniũ esset iustissimus: tunc sensus et intellectus a cerebro virginis, instar aque de scaturiẽte fonte decurrẽtis, in celi fastigiũ saliebat: ac ꝛinde in vallem ꝛest in humillimũ eius corpus decurrebat. Nam sicut cantat ecclesia, egressum filij dei a pẽ. et eius regressum fuisse ad patrẽ, quãq̃ neuter ipoꝝ ab altero vnq̃ diuiũct⁹ fuerit: ita sensus et intellectus virgis. i celoꝝ celsitudinẽ frequẽter ascendens, deũ constanter p fidem apprehẽdat: cuius dulcissima caritate suauiter amplexata, in seipam redibat. Hanc q̃ caritatem cũ rationabili spe, et diuino timore ipa firmissime tenuit: per ipam caritatẽ/ ita inflãmans aiam ꝓpam: q̃ velut feruẽtissimus ignis, in dei amore flagrare cepit; ℬ Hic eciã virginis sens⁹ ꝛ intellectus corpus suũ ad obsequendũ deo, ita subiecit aie, q̃ extunc corpus/ cũ omĩ humilitate obediuit ei; ℚ q̃ sceliter sensus et intellectus virginis: dei caritatem comprehendit; ℚ q̃ prudenter ipsam sibi thesaurizauit; Vnde sicut si aliquod liliũ transplantatũ essꝫ, qõ tribus radicibus se terre infigeret: quib⁹ ipam eciam solidiorem efficeret, tres q̃ flores delectabiles, ad intuentiũ consolatõem sursum expanderet; Sic vtiq; diuia caritas huic gloriose terre, scilicꝫ virgini nostre diuinitus inserta, ipsius corpi tribus fortissimis virtutibus, quasi tribus radicibus se infixit, ꝓ quas eciam ipm corpus virginis fortificauit: tribusq; ornamentis, veluti tribus prefulgidis floribus, virginẽ quo ad aiam, ad dei ac angeloꝝ ipam intuentiũ leticiam, honorifice adornauit; ℚ Prima igitur ipius corpis fortitudo discrete abstinentie, ita cibũ et potum in ipa tempabat: q̃ ꝓpter aliquã superfluitatem, a ꝛi seruitio nequaq̃ ipam retraxit vlla segnicies: nec ꝓpter immoꝛatã parsimoniam, ad agenda sua vnq̃ fiebat imbecillis; Scõa vero fortitudo tẽperantie vigiliarũ, ita corpus suum moꝛabat: q̃ propter somni breuitatẽ, nullo tempore quo ipam vigilare oportuit aliqua torpebat grauedine: nec propter soporis nimietatẽ, statuta vigilie tempora, in minimo puncto breuiabat; Tercia quoq; fortitudo fortis complexionis corporis virginis, ipsam virginem tam constantem effecit: q̃ laborem et corporalem aduersitatem et transitoriam corporis felicitatem, equanimiter ferebat. de corporis aduersitate non dolens, et de eius felicitate nequaq̃ exultans;

℗ Hoc insuper primũ erat ornamentum, quo diuina caritas, virginem quo ad animam exornabat, q̃ scilicet pmia illa, que deus amicis suis largitus erat, omnium rerum pulcritudini in animo suo preferebat: et idcirco mũdane diuicie, velut fetidissimum lutum sibi vilescebãt Hoc ꝛniq; ꝗsi scõm ornamẽtũ, ipi⁹ aiaꝫ ꝛecorabat, q̃ scꝫ itellectu

suo pfecte discernebat. quã in compabilis honor mundanus exstit glie spũalu: ꝓpter qõ mundanam gloriã audire sic abhorrebat: sicuti corruptũ aerem. qui suo fetore multorũ vitam breuiter extinguit. Illud vtiq; ipius animaz glorificabat. quasi ornamentũ terciũ. q̃ oia deo placentia in corde suo reputabat dulcissima: illa quoq; felle amariora. que deo erant odiosa ⁊ contraria. et ideo ipa voluntas virginis. tam efficaciter ipsi9 animam trahebat. ad desiderandũ veram dulcedinem. q̃ post hanc vitam eam gustare non oportuit spũalem amaritudinem. ℭ Ex hijs quippe ornamẽtis sup omia que erãt creata. virgo ipa tam pulcre i anima redimita apparuit: q̃ creatori placuit. omma sua promissa. ipa mediante perficere. ⁊ Erat enim ex caritatis virtute ita roborata: q̃ in nullo bono opere tabescebat: nec quidem in minimo puncto. vnq̃ in eã inimicus prevalebat. ⁊ Vere proculdubio est credendum. qõ sicut ipius anima corã deo et angelis erat pulcerrima: ita et eius corpus in cunctorũ oculis eam intuentium. fuit gratissimum. Et quemadmodũ deus et angeli. de eius anime venustate gratulabãtur in celis. ita eciã gratissima eius corporis pulcritudo. omnibus eam cernere cupiẽtibus: vtilis fuit et consolatoria in terris Videtes enĩ devoti. in quãto feruore illa deo famulabat: ad dei honorẽ feruẽtiores efficiebãtur. ⁊ In hijs autẽ qui ad peccandũ ꝓnissimi erant: ex eius verborũ et gestuũ honestate. statim peccati feruor extinguebatur. q̃ diu ipam cõspiciebãt. Tu aũt.

℣ Feria q̃nta. Lectio. ij. Absolutio Virgo ab angelo salutata: nr̃a digneť abolere pctã. Amen. Capl'm. xuij.

Nulla lingua narrare sufficit Aq̃ prudenter sensus ⁊ intellectus gl'ose virginis ipm deum in eodẽ puncto cõprehendit. quo primo eius cognitõem habuit: presertim cum omis humana mens. ad excogitandũ debilis sit. q̃ multiformit eiusdem virginis bñdicta voluntas. dei servitio se subiecit: nam omia que ipa deo placere cognouit: delectabiliter sibi ꝓficere placuit Intellexit eni virgo non suis meritis. deũ sibi creasse corpus et animã. sueq; voluntati libertatẽ contulisse. dñicis p̃ceptis humilit faciendi: aut eciam ipis si placeret resistendi: et ideo decreuit humillima virginis volũtas. ꝓ beneficijs iam acceptis. q̃diu sua vita vigeret. cũ omni caritate deo famulari. q̃uis nichil aliud ab ipo sibi donaret.

℟ Cũ autẽ ipius intellectus capere potuit. q̃ ipse omniũ rerũ creator. animarũ quas creauerat redẽptor eciam fieri dignaretur. et q̃ nichil aliud ꝓ tanti laboris mercede. q̃ ipsas aias sibi rependi cuperet: et q̃ omnis homo in voluntate libertatem habet placãdi deum per opera bona. aut eum ad irã ꝓuocandi. per operationes malas: ꝓfecto voluntas virginis corpus suum in mundi procellis. sicut prudens nauclerus suam nauem cepit sollicite gubernare. ⁊ Nam sicut nauclerus ptimescit. nauem ex vndarum iactibus posse periclitari. caribdes quoq; quibus naues sepi9 dissoluũtur. vix ab ei9 discedũt memoria. funes et armamẽta navis firmiter adaptat: cuius eciã oculi portum in q̃ post laborem quiescere desiderat. iugit contemplantur: qui summe eciam satagit q̃ bona sue navi imposita. vero possessori quẽ maxime diligeret. ad cõmodũ pueniãt Sic vtiq; hec prudẽtissima virgo. postq̃ p̃ceptor dei noticiã habuit: cõfestim mxta ipor flatũ. cepit ipius voluntas corp9 suũ. cũ oi sollicitudine gubernare. ℭ Frequent q̃dẽ timebat ꝓpin quor cohabitatiõem: ne ipor ꝓspitas vel aduersitas. q̃ mũdi ꝓcell' similanť p vba vl' opa. ipam ad obsequẽdũ dei. efficerẽt ĩmorẽ. ⁊ Omnia q̃ per legẽ divinã vetita. iugi cõmẽdabat meõrie: cũ oi

attentione ea deuitās: ne sicut dyra ca
ribois. ipius animā spiritualiter perde
rent; Hec deniq; laudabilis voluntas.
ipam virginem suosq; sensus sic refrenā
do cōmuit. q ipius lingua nunq; mo-
uebatur ad locutiones inutiles. eiusq;
honestissimi oculi. ad respiciendum alu-
quid innecessariū nequaq; fuerunt leua
ti. aures quoq; eius ad ea solum modo
erant intente. que ad dei gloriam perti-
nebant: manus eciam et digitos nō nisi
ad ꝓfiam sui vel proximi vtilitatem ex
tendebat: pedesq; suos. quantū ad vnū
passum moueri non sinebat. nisi ꝑus dis
cussisset que vtilitas inde proueniret De
siderabat insuper volūtas virginis· om
nes mundi tribulationes gaudenter su-
stinere: vt in portum securitatis. scilicz
in sinum dei patris ipsa peruenire: hoc
incessanter desiderans. q scilicet deo qui
sibi erat carissimus. ab eius anima pro
sua creatione. honor et gaudium redde
retur; ❡ Et quia voluntas vir
ginis. i nulla bonitate vnq; defecit: id-
circo deus a quo bona cuncta ꝓcedūt.
in oim virtutum culmine. ipaz sublimis
sime exaltauit. oimq; virtutū nitore. ip-
sam splendidissime rutilare fecit; Quis
igitur mirari debet. q deus hanc virgi-
nem sup omēs maxime dilexerit. cū ipa
sola excepta neminē a viro et muliere
generari ꝓmouit. cuius animus ad mortale
seu veniale pctm̄: indoū nō fieret inclī-
nabilis; O quantū appropinquauit hec
nauis. scz corpus virginis desiderantissi-
mo portui. idest dei pīs mansioni: quā-
do gabriel aduenies ait: aue gra plena
O q honeste sine viri coopatione: suū
filiū pater virgini commendauit: qñ an
gelo ipa respōdit. Fiat michi scom ver
bum tuū; Confestim nāq; in vtero vir-
ginis: humanitati fuit vnita diuinitas.
factusq; est homo 7 filius virginis: ve-
rus deus filius dei patris; Tu aūt.

¶ Feria qnta. Lcō. iij. Absolutio.

Dos cum prole pia: benedicat virgo
maria. Amen. Capl'm. xv.

O Coniunctōem pulcerrimā:
et oñi acceptiōe dignissimā
H Nam erat filio dei in
mundo mansio corpus virginis: in celo
aūt. erat ei māsio trinitatis. q̄nis vbiq;
maneat potencialit; Erat virgo in cor
pore et aia. spū scō plena. erat et spūs
sanctus in patre; Erat eciā in humana
to filio. q quidē filius dei. nō solum in
virgineis visceribz in mūdo. verūeciā
in pe et spū scō. mansionē habebat i ce
lo; Pater q̄z cū spū scō. mansionē in hu
manato filio habebat in mūdo. quāq; so
lus filius verus deus. carnē sibi assum-
psit humanā. qui licet scōm diuinitatis
essentiā. humānis occultabat aspectib⁹.
coram angelis tm in sua eterna mansione
semp idē et manifestus apparuit. B
Omnis igit verā habentes fidem. ex illa
ineffabili coniunctōe. que in virgine fa
cta ē congaudēt. q̄ coniūctōe dei filius
ex eius carne et sanguine corp⁹ sibi assū
psit humanū. vnita q̄z ē hūanitati diuini
tas. et diuinitati vera hūanitas In hac
fidei tantissima vniōe· neq; in filio dimi
nuta est diuitas. neq; in mre v̄ginitatis
integritas; Illi q̄z erubescāt et paueāt.
q creatoris omipotētiā. nō credunt talia
posse facere. aut ipius bonitatē nolle re
putāt. ꝑ creature sue saluatōe. talia fa-
cere si valeret. Si eciā ex potētia et bo-
nitate. talia fecisse credit. q̄re ab hijs. q
eū talia ꝑ se fecisse nō dubitant. pfecte
nō amat? Q Animaduertāt igit corda
via et intelligāt. q sicut ille trenus dñs.
sūma dilectōe dignus existeret. q̄ oū ho
nore mario et diuiciarū abundātia fun
gerēt. audiens cōtumelijs et obprobrijs
amicum suum affici. ex bonitate sua. to
tum ipsius scandalū super seipm susci-
peret: vt amicus ille haberetur in honore
Percipiens quoq; idem dñs amicū pau
pertate tribulari: tunc seipm inopie sub
deret: vt illum amicū abundantē effice-
ret; Deinde vero si ipm amicum cerne-

ret. ad occisionē miserabilit̄ duci: quā euatere non posset. nisi aliquis p eo voluntarie moreretur: et tunc seipm morti traderet. vt ille damnatus ad mortem. viuere posset feliciter ¶ Et quia in hijs tribus summa dilectō ostenditur: sic eciam vt nemo dicere posset. aliquem hominē amico suo in mundo maiorē caritatem ostendisse. q̄ ipsum creatorem qui est in celo. Propterea ipse deus suam maiestatem inclinauit. de celo descēdēs in vterum virginis: non in vna tantum ipius corporis parte introiens. sed p totum ipius corpus virgineis visceribꝰ se infundens: formando sibi honestissime/ex solius virginis carne et sanguine. corpꝰ humanum¶ O Et ideo electissima illa mater: flammanti rubo. sed lesionis inexperto quem vidit moyses. cō grue similatur Nam ille idem. qui in rubo tam diu morat̄ est. q̄ moysen in hijs que sibi retulit credulum et obedientem effecit: sibiq̄ suum nomen scisciti ait. Ego sum qui sum. idest hoc nomen est michi ineternum¶ Ipse idem in virgine tanto morabatur tempe: sicut alijs infantulis ante suum partum in maternis visceribus morari necesse est¶ Quemadmodum eciam per totum virginis corpus. quādo idem dei filius concipiebatur. cum sua diuinitate introiit. sic et quādo nascebatur cum humanitate et ueritate. veluti ex rosa integra odoris suauitas. ita et ipse per totum ipius corpꝰ virginis fusus est. virginali gloria in matre integra pmanente¶ Unde quia deus et angeli. ac deinde primꝰ homo. et post eum patriarche et pphete. vna cū alijs innumerabilibus dei amicis ex hoc letabantur. q̄ rubus ille. idest marie corpꝰ. ita caritate ardens fieri debebat. q̄ dei filius in ipm tam humiliter ingredi. et in eo tam diu morari. atq̄ de ipso tā honeste egredi dignaret¶ & Iuo dignum est. q̄ homines eciam nunc viuentes toto animo colletentur. q̄ sicut dei filius cum patre et spiritu sancto. verus et immortalis deus hunc rubum ingressus est. assumendo in eo pro eis. carnem mortalem. ita et ipi cum festinatione ad virginē confugere debent. vt ipa interpellante eis qui mortales sunt. vita restituatur eterna. qui eciam per sua facinora. interitum meruerunt sempiternum¶ Et sicut deus in virgine moratus est. ne corpus suum in etate vel membris magis q̄ aliorum infantium vllum haberet defectum. vt dyabolum potenter deuinceret. qui omes sue seueritatis dominio fraudulenter subiugauerat¶ Ita et homines ipam humiliter deprecetur. vt in sua defensione morari eos faciat. ne in dyaboli laqueos ruere eos cōtingat¶ Quemadmodū eciam deus. ab ipa virgine in mundum est egressus. vt hominibus portam celestis patrie patefaceret. ita et ipi eam supplicite flagitet q̄ eis in egressu suo ab hoc nequā seculo. adiutorio presens esse dignetur. procurando ipis introitum. in sui benedicti filij regnum eternum¶ Tu aut dne.

In istis tribus lectōnibus subsequētibus tractat angelus. de gloriose virginis amarissimis tribulationibꝰ. p sui benedicti filij gloriosa morte. Et de constantia mētis quā habuit virgo. in oibus doloribus suis.

¶ Feria sexta. Lectio. j. Absolutio Xpo qui nos redemit. reconciliet virgo que eum genuit. Amē. Capl'm. xvj.

Gloriosa virgo maria. in assatu angeli legitur expauisse. A Que siquidē nullum metū propter sui corpis periculū tunc habuit. sz inimici humani generis fraudulētiā. ad aie sue nocumentū ad esse formidauit¶ Unde vere intelligendum est. q̄ qñ ipa ad tantam etatem puenit. q̄ sensus et intellectꝰ eius. ei sueq̄ voluntatis agnitionem cōprehendere valuit: confestim sicut deum cepit rationabiliter di-

ligere.ita eciam cepit ipsum rationabili ter metuere ⁊ Congrue itaq; hec virgo nūcupari potest florens rosa: nam sicut rosa crescere solet inter spinas ⁊: ita hec venerabilis virgo. in hoc mundo crevit inter tribulationes. Et quemadmodum quanto rosa in crescendo se plus dilatat.tanto fortior et acutior spina efficitur:ita et hec electissima rosa maria quanto plus etate crescebat:tanto fortiorum tribulationū spinis.acutius pūgebatur ⁊ B Transcursa demq; iuvenili etate. timor mīi extitit ei prima tribulatio : quia nō solum maximo timore tribulabatur.in disponēdo se ad fugiendum peccata: verūeciam tremore non modico vrgebatur.in consitērādo quomodo rationabiliter perficeret opera bona ⁊ Et q̄uis omni vigilantia: cogitationes verba et opera.ad ei honorem ordinabat: timebat tamen defectum aliquem in eis existere ⁊ Considerent igitur ipi peccatores miseri. qui diversarum iniquitatum illecebras audacter.et voluntarie incessanter committunt:quantos cruciatus quātasq; miserias.animab⁹ suis coacervant:quando vident q hec gloriosa virgo.ab omi peccato immunis.opera sua super omia deo placentia.perfecit cum timore ⁊ Deinde ex ꝓphetarum scripturis.deum incarnari velle intelligens . et q tam diversis penis.in carne assumpta ꝫberet cruciari:tribulatōem protinus non modicā. propter ferventem caritatem quā ad ꝫum habebat.in corde suo sustinuit: quāquā nondū sibi innotescceret.q ipa eius mater fieri ꝫebat ⁊ C Cum autem ad illam etatem ipa peruenit . q filius dei factus fuit filius suus . et sensit eum in vtero suo.a se corpus illud accepisse. q ꝓphetarum scripturas per se ipsum adimplere deberet: tūc lenissima illa rosa.in sua pulcritudine magis dilatari et crescere vidēbatur:ac tribulationum spine.ipsam acriter stimulantes. fortiores et acutiores quotidie efficiebā tur Nam sicut ei magnum et ineffabile gaudium.in filij dei conceptiōe oriebatur:ita eciam in recordatione crudelissime future passionis eius:mentem suam multiformis pulsabat tribulatio ⁊ Gaudebat namq; virgo. quia suus filius vera humilitate:amicos suos reducturus erat. ad regni celestis gloriam. quibus primus homo per suā superbiam.iehennalem penā meruerat ⁊ Dolebat vero. quia sicut homo oīnibus suis membris. per malam concupiscentiā peccauerat in paradiso:ita et suum filium pro ipsius homis transgressione.per proprij corporis amarissimā mortem: satisfacturū prescibat in mundo ⁊ D Exultabat virgo. quia filium suum absq; peccato et carnis delectatione cōceperat:quem eciam sine dolore peperat Tristabatur quoq;.quia tam predulcē filium.ad turpissimam mortē nasciturum: ac seipam in maxima cordis anxietate: ipius passiones pspecturam prenouerat Gaudebat eciam virgo. quia ipsum a morte resurrecturū prescibat:⁊ pro sua passione in summo honore eternaliter sublimandū: dolebat tamē.quia cōtumeliosis obprobrijs ⁊ diris cruciatib⁹.honorem illū p̄cedentibus.prescibat eū immanit̄ cruciandum. E Dere indubitāter credendū est. q sicut rosa constāter in suo loco stare cernit̄. q̄uis spine circūstantes.fortiores ⁊ acutiores effecte fuerint:ita hec bñdicta rosa maria.tā cōstantē gerebat animū. q quātūcūq; tribulationū spine.cor ipius stimulabant. voluntatē tn̄ suā.nequaq; variabāt:sed ad sufferendū ac faciendū quidq̄d deo placeret.se ꝓmptissimā exhibebat. Florenti ergo rose dignissime cōparatur.⁊ reuera rose in iericho.nā sicut rosa illi⁹ loci pulcritudie sua.ceteris floribus legit̄ p̄pollere: ita maria vniversos in h̄ mūdo vivētes.solo excepto suo bñdicto filio: hōestatis ⁊ moꝫ pulcritudie excellebat

Unde sicut deus et angeli ex eius virtuosa constantia iocundabãtur in celo: ita homies considerantes. q̃ patienter se habebat in tribulatõibus. et q̃ prudẽter in consolationibus: ex ea maxime letabantur in mundo ℣ Tu aũt dñe.

℣ Feria sexta Lectio scõa. ℣ Absolutio) Qui nos saluauit p̃cio sui sanguinis: defendat nos prece sue matris virginis. Amen

Capitulũ. xvij.

INter alia que voces ꝓphetice de dei filio prediderunt ℣ Precinebãt eciam q̃ duram mortem in suo innocentissimo corpe sustinere volebat in hoc mũdo: vt homies vnacũ ipo. eterna vita fruerẽtur in celo ℣ Prophetabant ueniq̃ ꝓphete et scribebant. qualiter idem dei filius. pro humani generis liberatõe. ligandus et flagellandus erat. ℣ quo ad crucem ducẽdus: et q̃ vitupose tractãd9 ℣ crucifigẽd9 Cui q̃ ipos bene nouisse credimus: qua de causa imortalis deus. mortalem carnem sibi assumere voluit: et tã diuersis modis. i eadem carne tribulari. Ideo fides xp̃iana non dubitet. quin virgo nostra et domia. quã ante secula sibi deus p̃ordinauit in matrẽ. clarius hoc sciebat: nec virginẽ ipam latuisse. iustum est credere ratõem illam: quare ipe deus. humana carne in eius utero dignabatur uestiri ℣ Et vere proculdubio est credendum. q̃ ex inspiratione spũs sancti. ipsa pfectius intellexit. quidquid ꝓphetarum eloquia figurabant. q̃ ipi prophete: qui ex eodem spiritu. verba oretenꝰ protulerunt ℣ Unde verissime credendum est. q̃ quando virgo dei filium postq̃ eũ peperit: primo suis manibus tractare cepit: subito ipius menti occurrit. qualit ipe ꝓphetarum scripturas adimplere debebat ℣ Quãdo autem ipm pannis inuoluebat: tũc in corde suo considerabat. q̃ acutis flagris. totum ipius corpus lacerandum erat: ita q̃ eciam quasi leprosus apparere debebat Recolligens quoq̃ virgo. sui filij paruuli manus ℣ pedes leniter in fascia: recordabatur q̃ duriter ferreis clauis debebant perforari in cruce ℣ Aspiciens quippe faciem eiusdem filij sui. speciosi forma pre filijs hominũ: meditabatur q̃ irreuerẽter. ipam impiorũ labia. suo sputo debebant maculare ℣ Et Reuoluebat eciam ipa mater sepius in animo: quantis alapis maxille eiusdem sui filij cederentur: quantisq̃ obprobrijs ℣ cõtumelijs. eius benedicte aures replerentur ℣ Modo considerans. qualiter ipius oculi. ex ꝓxij cruoris influxu caligarent: modo qualiter ipius ori. acetũ felle admixtum infunderet ℣ Modo ad mentem reducens. q̃liter ipius brachia funibus ligari oportebat. neruos eciaz et venas atq̃ omẽs compagines. quomodo immisericordit in cruce debebãt extendi: precordia eius in ipa morte cõtrahi: totũq̃ ipius corpꝰ gloriosum. qualiter intus et foris omni amaritudine ℣ angustia. usq̃ ad mortẽ oportebat cruciari. Sciebat enim virgo. q̃ exalato i cruce spiritu: ipius filij latus lãcea acutissima perforaret. et ipius cor per medium transfigeret ℣ Unde sicut oim matrum erat letissima. qñ dei filiũ iam de se natum uidebat. quẽ vere sciebat verum deum et hominẽ existere. mortalem quidem in humanitate. sed in deitate eternaliter immortalẽ: ita eciam oim matrum erat mestissima. ex ipius amarissime passionis prescientia O Per talem enim modũ. eius maximã leticiã. semp grauissima comitabat mestitia: ac si alicui mulieri pturienti ita diceret Filium pepisti uiuũ. et oñibus membris sanũ: sed pena illa quã in partu habuisti. usq̃ ad mortẽ tuam perdurabit ℣ Et illa hec audiens: de sue plis vita ℣ sospitate gauderet: de passione vero et morte ꝓpria tristaretur ℣ Talis vtiq̃ matris mestitia pcedẽs. et ex illa recordatõe pene.

et mortis sui ꝓpij corporis. certe nō esset grauior. q̄ dolor virginis marie: quotiensc̄ sui amantissimi filij mortē futuram. i animo reuoluebat ¶ Intelligebat virgo. ꝓphetarum vaticinia olim predixisse: q̄ oportebat suū predulcē filium. multas et graues penas sustinere. ⁊ eciam ille iustus symeon. nō quasi alonge vt ꝓphete: sed in faciē virginis predixit. q̄ ipius aiam ꝛbebat gladius ptrāsire.

¶ Unde vere notandū est. q̄ sicut vires aie ad sentiendū bonū vel malum corporis viribus fortiores et sensibiliores existunt: ita ⁊ bñdicta virginis aia. quā gladius ille ptransiturus erat. grauioribus torquebat lāguoribus. anteq̄ suus filius pateret: q̄ alicuius mris corpus sustinere valeret. anteq̄ suam prolem parturiret ¶ Ille namq̄ dolous gladius cordi virginis omni hora. tanto se ꝓpius approximabat: quanto suus dilectus filius. passiōis tēpori magis appropinquabat ¶ Unde sine dubio credendū est. q̄ ille pyssimus dei filius innocētissimus. sue matri filialiter cōpatiens: dolores eius frequētibus consolationib⁹ tēperabat: alioquin eius vita. vsq̄ ad filij mortem. illos sustinere minime valuisset. Tu autem dñe.

¶ Feria. vj. Leō. iij. Absolutio. Passio virginis filij: nos cōmēdet manibus patris altissimi. Amen

Capitulū. xviij.

Ecce venit tpe. quo filius virginis predixit: queretis me. et nō inuenietis ¶ Dolorosi cuspis gladij cor virginis. acriter stimulauit ¶ Ipso quoq̄ tēpore a ꝓprio discipulo ꝓdito. ⁊ a veritatis ac iusticie emulis. sicut ei placuit captiuato: tūc dolōris gladius cor ⁊ pcordia virginis trāsfigebat. atq̄ ipius aiam duriter pertrāsiens. vniuersis corporis sui membris. dolores grauissimos inferebat ¶ Totiens eni in anima virginis gladius ille. cum oīi amaritudine versabat. quotiens eius amantissimo filio. obiciebant passiones ⁊ obprobria ¶ Videbat quidem filiū impiorū palmis colaphizatū. crudeliter et impie flagellatum. a iudeorum principibus morti turpissime adiudicatū. ac ipm toto vociferante populo. crucifige proditorē. ligatis manibus ad locū passionis eductum: alijs eū iam crucē sup humeros. in maxima lassitudine baiulantē precedentibus. et post se ligatum trahētibus. atq̄ alijs concomitātibus. ⁊ eū pugnis impellētibus. ac tanq̄ crudelissimam feram. illū agnū māsuetissimū agitantib⁹.

¶ Qui scōm ysaie vaticinū. in oīm bus suis angustijs ita patiens erat: q̄ instar ouis ad occisionē ducte sine voce. et agni coram tondente se reticētis: os suum nō aperiebat ¶ Qui sicut per se ipsum oēm patientiam ostendit. ita sua benedicta mater. omnes suas tribulationes patientissime tolerauit ¶ Et quē admodū agnus suam matrem quocūq̄ ducta fuerit comitatur: ita virgo mater suum filiū ad tormentorū loca ꝓductū: sequebatur ¶ Videns quoq̄ mater. filiū corona spinea desuper. suamq̄ faciē sanguine rubricatā. et eius maxillas ex magnis alapis rubicundas. grauissimo dolore ingemuit. et tunc sue maxille. p̄ dolorum magnitudine ceperūt pallescere Sanguine quippe filij in eius flagellatione. per totum ipius corpus defluente. innumerabiliū aqua lacrimarū. de virginis oculis decurrebat ¶ Videns deinde mater suū filium. in cruce cruditer extendi. in oīmbus sui corpis viribus cepit tabescere ¶ Audiēs vero malleorum sonitū. q̄ filij manus et pedes ferreis clauis pforabantur: tūc oīmb⁹ virginis sensibus deficientibus. ipam in terram velut mortuam. dolōris magnitudo pstrauit ¶ Judeis itaq̄ felle et aceto ipm potantibus. anxietas cordis. ita linguam ⁊ palatum virginis exsiccauit q̄ labia sua benedicta. ad loquendum tūc mouere nō valuit ¶ Audiens quoq̄

postmodum illā flebilem filij sui vocē. in mortis agone dicentem. deus meus deus meus. vt quid me dereliquisti Cui ens deinte q̄ omnia eius membra obriguerunt. et inclinato iam capite spiritū exalabat: tunc uloris acerbitas. ita cor virginis suffocauit: q̄ nullus sui corporis articulus. moueri videbatur ꝛ Unde non parū miraculum in hoc deus tunc fecisse dinoscitur. cum virgo mater. tot et tantis doloribus intrinsecus sauciata. suum spiritū non emisit: quāto tam dilectum filiū nudum et cruentatū viuum et mortuum. atq; lancea transfixum. oīibus eum deridentibus. inter latrones pendere prospexit; illis pene oīibus quibus notus extiterat· ab eo fugientibus. et multis eorum a rectitudine fidei. enormiter exorbitantibus ꝛ

O Igitur quemadmodū suus filiꝰ. super omnes in hoc mundo viuentes: amarissimam mortē sustinuit: ita ipsius mater. in sua benedicta anima. amarissimos ulores sufferendo portauit ꝛ Cōmemorat eciam sacra pagina. q̄ uxor phinees. arcam dei ab eius inimicis captam esse percipiēs. pre dolorum vehementia protinus expirauit: cuius mulieris ulores. marie virginis doloribꝰ cōparari non possent: que sui benedicti filij corpus. qō arca predicta figurabat. inter clauos et lignum captum tineri videbat ꝛ Maiori namq; caritate. virgo suum filiū deum verum ⁊ hominē peramabat: q̄ aliquis a viro et muliere genitus. seipsum aut alium possz diligere ꝛ Unde q; mirabile cernitur. q̄ illa uxor phinees. a doloribus mortua fuit: q̄ minoribus doloribus vigebatur. et maria reuixit: que grauioribus mesticiis extitit lacessita ꝛ Quis in hoc aliud cogitare poterit. nisi q̄ de speciali omnipotētis dei uno. contra omnes corporales vires suas. ipsa vitam retinuit ꝛ Et

Moriens denicz dei filius celum aperuit: ⁊ amicos suos. qui in inferno tenebā tur: potenter eripuit ꝛ Reuiniscens aūt virgo. rectam fidem vsq; ad filij resurrectōem. integraliter sola seruabat: mꝫ tosq; a fide miserabiliter deuiantes. reducendo ad fidem corrigebat ꝛ Mortuus siquidem suus filius. de cruce depositus fuit. ⁊ pannis inuolutus. vt alia funera sepulture traditus est. et tunc omnes ab eo recesserunt. et pauci eum resurrecturū crediderunt: tunc eciā a cor de matris dolorum stimuli fugerunt. et consolationū delectatio cepit in ipa suauiter renouari: quia sciebat q̄ filij sui tribulatiōes. iam erant ex toto finite. ipsumq; cum deitate et humanitate. die tercia ad eternam gloriā debere resurgere. ac deinceps nullam molestiā ūbere nec posse pati ꝛ Tu aūt.

En istis tribus lectiōibus subsequentibus ostendit angelus q̄ immobilis fuit beata virgo a recta fide. quādo ceteri de xpi resurrectiōe dubitabant. Et q̄ proficua fuit multis sua vita et doctrina. Et qualiter in corpore et aia in celū fuit assumpta.

In die Sabbati. Lectio prima.

Absolutio. Confirmet nos in fide sanctissima: gloriosa dei mater pijssima

Capl'm. xix Amē.

De longinquis partibus regina austri. ad regem salomonem legitur peruenisse: eiusq; visa sapientia. pre stupore immēso non habuisse spiritū: que resumptis viribus. regē suis cōmendauit sermonibꝰ. magnisq; eū glorificauit muneribus. A huic vtiq; regine excellentissima regina virgo maria conuenienter similatur. cuiꝰ animus totius mundi ordinem et pcessum. ab eius exordio. vsq; ad eius finez sagaciter perlustrans: et vniuersa que in eo erant diligēter prospiciens. nichil in eo reperit. qō possidere vl' auoire uoluerat: nisi solūmodo illam sapientiā/ quā de deo audierat ꝛ Illam itaq; oīm

auiditate quesiuit: illam sollicite inuestigauit: donec ipam sapientiã. scilicz xpm dei filium. qui incõparabiliter salomone sapientior est. sapienter inuenit; Clidens autem ipsa virgo. q̃ sapienter ille. per corporis sui passionem in cruce reuocit animas. eisq̃ celi portas aperuit: qs subdolus hostis. ad iehennalem mortẽ vicerat. tunc ipsa virgo propinquor mortis tabat. q̃ regina austri. quando videbatur spiritũ non habere; Xpi deinde dei ac sui filij passione consumata. tunc ipsa virgo resumptis viribus. donis ipi deo gratissimis. ipm glorificabat: nam plures animas sua salutari doctria. ipi deo presentabat. q̃ aliqua alia persona. post xpi mortem vniuersis suis operib9

B In hoc eciam suis sermonib9. ipsum honorifice cõmendasse probatur q̃ multis post eius humanitatis mortẽ. de ipso per oĩa dubitantibus. verum dei filium in deitate eternaliter immortalem. ipa eum sola constanter asseruit Tercia quippe die. de ipius resurrectione discipulis hesitantibus. et mulieribus in sepulcro. eius corp9 sollicite inquirentibus. ipsisq̃ apostolis. pre maxima cordis anxietate ⁊ pauore. se pariter includentibus. tunc virgo mat̃ q̃is scriptura eo tempore. ipam aliquid locutã non cõmemorat. sine dubio tamen credendum est. q̃ ipsa dei filiũ in carne ad eternam gloriam resurrexisse testificata est. et q̃ mors decetero illi nunq̃ possz amplius dominari; C Item q̃is eciam scriptura dicat. q̃ xpi resurrectionẽ. magdalena et apostoli prius viderunt. sine dubio tamen credendũ est. q̃ sua mater dignissima. anteq̃ illi veraciter hoc sciebat: et prius q̃ illi. eum viuũ resurrexisse a mortuis vidit. ꝓpter qõ iubilo cordis plenissima. ipm humiliter collaudauit Ascendente vero suo benedicto filio. ad suum regnum glorioſum: virgo maria in hoc mundo ad bonorũ confortatõem. ⁊ errantiũ correctõem: remanere permissa est; Erat enim magistra apl'orum. confortatrix martiruz. doctrix confessorũ: clarissimũ speculum virginum. consolatrix viduarũ. in coniugio viuentiũ saluberrima monitrix. atq̃ oĩm in fide catholica perfectissima roboratrix; D Apostolis namq̃ ad se venientibus: omia que de suo filio pfecte non nouerant reuelabat: et rationabiliter declarabat. Martires quoq̃ ad tribulationes gaudenter pro xpi nomine sufferendas animabat: qui ꝑ iporum et oĩm salute. q̃pluribus tribulationibus. seipsum sponte exposuerat: asserens seipam ante filij sui mortem. triginta tribus annis tribulatõem cordis indesinenter in omni patientia pertulisse. Confessores deiñ docmata salutis edocebat. qui ex eius doctrina ⁊ exemplo. perfectissime didicerunt: diurna et nocturna tempa. prudenter ad dei laudẽ et gloriam ordinare: somnũq̃ ac cibum et labores corporis. spũaliter et rationabiliter tempare; Ex eius quippe honestissimis moribus. addiscebant virgies honeste se regere. et virginalem pudicitiam suam. vsq̃ ad mortem firmiter cõseruare: multiloquiũ et omnes vanitates fugere. ac omia sua opera diligenti premeditatione discutere: et spirituali libramine. equa lance iustissime examinare; C Cuius eciam ad ipsarũ consolatõem. virgo gloriosa referebat. q̃ q̃is ex materna caritate sibi placuisset. q̃ suus amantissimus filius. nõ magis in humanitate q̃ in deitate. moriendi voluntatem habuisset: Ceruntamẽ sua voluntas materna diuine se voluntati totaliter conformauerat. eligendo potius ad dei voluntatis perfectiõem. omnes tribulationes humiliter sustinere. q̃ ad aliquod suũ placitum. a diuina volũtate in aliquo dissentire; Tali enĩ collocutione: viduarum animos. patiẽtes in tribulatiõibus: et constantes in corporis temptatõibus faciebat; Con-

sulebat insuper coniugatis. vt ad corpus et animam. se mutuo vera et non ficta caritate diligerēt: z ad quemcūq; dei honorem. in diuiduam voluntatem haberent. de seipsa illis referens. qualiter ipsa deo fidem suam sinceriter deberat: et qualiter propter ipsius caritatē. diuine voluntati in aliquo nunq; resisterat; Tu autē dñe.

¶ Sabbato. Lectio scōa.

Absolutio.

Filius marie virginis: mundet nos a sordē criminis. Amen

Capitulū. xx.

QVoniam ex sacri euangelij serie didicim⁹. vnicuiq; eadem mensura. qua alteri mensus fuerit esse remetiendum; H Ideo impossibile videtur. q; aliquis humana ratione possit cōprehendere. quantis honoribus gloriosa dei genitrix. in celi palacio debuit ab oñibus venerari: que tam multis dum in hoc mundo virit. & sideratā bona benigniter operata est; Idcirco iustum fore creditur. q; quādo suo filio placuit. ipam ab hoc secl'o euocare: vniuersi ad eius honoris augmentum parati extiterunt: qui per ipam sue voluntatis perfectōem habuerant¶ In de quia creator omniū. ipsa mediante: suum placitū perfecit imundo: ideo placuit ei vna cum angelis. ipam sūmo honore glorificare in celo. B Et id circo ipius virginis animā. quādo fuit a corpore separata: statim super omnes celos. ipe deus mirifice sublimauit: eiq; imperiū super vniuersum mundum donauit: et angelorū dominā. eternaliter ipam constituit; Qui q̄dem angeli. ita postmodum obedientes virgini effecti sunt. q; oñes inferni penas libentius sustinerent: q; aliquibus suis preceptis. in aliquo contradicerent; Sub oñes eciam malignos spiritus. ipam sic deus potentē effecit. q; quotiēscūq; ipsi aliquem hominē. virginis auxiliū. ex caritate implorantē impugnauerint: ad ipius virginis nutum. ilico pauidi procul diffugiunt. volentes potius penas suas et miserias. sibi multiplicari: q; eiusdem virginis potentiam. super se taliter dominari; ¶ Et quia inter omnes angelos et homies. ipsa inuenta est humillima: ideo super omnia que creata sunt. facta est sublimissima: omniumq; pulcerrima. atq; ipi deo super oñes similima; O Ante vere notandum est. q; sicut aurū ceteris metallis habetur dignius: ita angeli et anime ceteris creaturis digniores existunt; Igitur quemadmodū aurum in aliqua opera. absq; ignis beneficio formari nequit: igne vero apposito. iuxta aurificis magisteriuz. in diuersas formas fabricatur; Simili modo beatissime virginis anima. ceteris animabus atq; angelis non potuisset pulcrior fieri: nisi ipius peroptima voluntas. que artificioso aurifici cōparatur. in spiritu⁹ sancti igne ardentissimo. ipam tam efficaciter preparasset: q; eius opera omniū creatoū. gratissima appareret ¶ Et q̄uis aurum in pulcra opera formatū fuerit. aurificis tamen artificiū. in eo non clare discernitur: q̄diu i opaca domo. op⁹ illud fabricatum includitur/sed dum in solis splendorem venerit. tunc opis pulcritudo in eo clarius illucesset; D Similiter eciam huius gloriose virginis dignissima opera. ipius preciosissimam animā pulcerrime adornantia. perfecte videri nequiuerūt. q̄d in anima ipsa. in latibulo sui mouturi corporis tenebat inclusa: donec in splendorem veri solis qui est ipsa deitas. anima ipa peruenit. Tunc denicq; ipam virginē tota celestis curia. summis laudibus exaltabat: eo q; sua voluntas eius aiam ita adornauerat. q; sua pulcritudine oñes creaturā pulcritudines excellebat: propter qō et ipi creatoū similima apparebat Huic ergo gloriose anime. sedes glorifica ipsi trinitati ꝓpiquissima: ab eterno cōstituta

erat; Mā sicut deus pater erat in filio. et filius in patre. et spiritus sanctus in vtroq; quando filius post humane carnis susceptōem in sue matris vtero. cū deitate et humanitate quiescebat: trinitatis vnione penitus indiuisa. ac mris virginitate inuiolabiliter conseruata: ita et ipe deus benedicte virginis aie. mansionē patri et filio et spiritui sancto proximā ordinauit. vt omniū bonorum que a deo donari possent. ipa particeps haberetur; ¶ Nullius ecia cordis profunditas capere sufficit. quantā iocunditatem sue societati deus in celo fecit: quando eius amantissima mater. ab hoc miserabili mūdo migrauit. sicut vere cunctis cum caritate. celestem patriam desiderantibus patefiet: qñ ipsum deū facie ad faciem contemplati fuerit Angeli quoq; virginis anime congratulantes deum glorificabant: nam per ipius xpi corporis mortem. eorum societas impletur: et per sue matris aduentum in celum. iporum iocūditas adaugetur; Adam deniq; et eua. cū patriarchis et prophetis. ac vniersa cohorte. ex inferni carcere educta: ceteriq; qui post xpi mortem venerāt in gloriam. ex ipius virginis aduentu in celum gaudebant. referendo deo laudem et honorē. qui ipam tanto honore decorauerat. q ipsorū redemptorē z dominū. tam sancte et gloriose pepererat; Apostoli ecia et vniersi amici dei. qui ipius virginis dignissimo funeri astabant. quando suus amantissimus filius. eius glorioſam animā in celū secum portabat: ipam humili venerabantur obsequio: venerabile ipius corpus. oñi qua poterant laude et gloria exaltantes; Et vere remota omni ambiguitate credendum est. q sicut a dei amicis corpus illud virginis beatissime. sepulture tradebatur mortuū: ita ab ipo deo filio suo amantissimo: ad vitam perpetuā. viuū cū anima veneraբiliter est assumptū; Tu aūt dñe.

¶ Sabbato. Lectio. iij. Absolutio
Ad gloriā regni celorū: perducat nos regina angelorum. Amen

Capl'm. xxj.

Qelia ipa veritas. qui est dei et virginis filius omnibus consuluit: bonuz eciam pro malo retribuere. quantis bonis per seipsum credendus est. ipse deus bonorū operū factores remunerare; ¶ Et quia per suū euangeliū. pro quolibz bono opere centuplū redonari promisit: quis excogitare poterit: quātis premiorū sublimiū donis. suam reuerēdissimam matrē ditauerit. que nec quidem minimū peccatū vnq̄ cōmisit. cuius et opera deo gratissima. non habēt numerum? Nam sicut ipsius virginis aie voluntas. omniū bonorū operum inchoatrix extitit: ita et ipius honestissimū corpus. ad operū perfectionē instrumentū aptissimū: et iugiter applicabile fuit. Unde sicut vere credimus. q ex dei iustitia omia humana corpora resurgere habent in die nouissimo. retributionē cū suis animabus. iuxta suorū operum exigentiam susceptura: eo q sicut vniuscuiusq; anima. omniū operū suorum p voluntatis adhibitōez inchoatrix fuerat. ita et corpus ei coniunctū. per se omia corporaliter adimpleverat; ¶ Sic igitur sine aliquo dubio credendū est. q sicut di filij corpus. qđ nūq̄ peccauit a mortuis resurrexit. et cum ętate pariter glorificatū extitit: ita et corp⁹ sue dignissime matris. qđ nūq̄ aliqđ peccatum cōmisit. aliquantis diebus post ei⁹ tumulatōem dei virtute et potētia fuit cum eiusdem sacratissima virginis anima assumptū in celum: omniq; honore simul cum eadem extitit glorificatum. Et sicut humano intellectui in hoc mundo impossibile est. illius corone pulcritudinem et gloriā cōprehendere: qua gloriari et venerari decet xp̄m dei filium. pro sua passione: ita et nemo illius corone

Assumptio B.V.M.

ꝛcoꝛē excogitare poteſt. qua virgo maria pro ſua diuina obediencia. in corpe et anima veneratur Et quemadmodū vniuerſe virtutes anime virginis. deuꝫ ſuum factoꝛē cōmendabant. cuius ſacratiſſimū corpus. poſtea omniū virtutum premijs decoꝛabatur: ita et eādem virginem dignissimā dei matreꝫ. opera ſui corporis collaudabant: quia nullā virtutem ipa operari pretermiſit in mūdo. pro qua corpoꝛis et anime. ipa ſciret eſſe redꝛendū premium in celo. ℭ Unde vere notandū eſt. q̄ ſicut ſola ſacratiſſima anima xp̄i excepta. ſue mris aia. pro virtutib⁹ et meritis. ſummis p̄mijs dignissima extitit. quia i bonis operib⁹ nullum defectum habuit: ita eciam ſolo excepto xp̄i corpoꝛe. ſue matris corpus fuit dignissimū longioꝛi tempe. q̄ alioꝛ coꝛpoꝛa. cum ſua aia meritoꝝ premia recipere: quia ſemp cum ipa. oīa eius optima opera perfecit. nulliq̄ peccato vnq̄ conſenſit. ℭ q̄ potenter ſuā iuſticiam deus oſtendit: quādo adam de paradiſo expulit: quia fructum vetitum in paradiſo. ex ligno ſciētie contra obediētiam manducauit. ℭ q̄ humiliter ꝛeus manifeſtauit ſuam miſcōiam in hoc mūdo: per mariam virginem: que congrue lignum vite nuncupari poteſt. ℭ Pēſate igitur. q̄ celeriter iuſticia illos in miſeriam expulit: qui inobedienter fructu ligni ſcientie veſcebantur. ℭ Cōſideꝛate eciam. q̄ dulciter eos miſcōia inuitat. et allicit ad gloꝛiā: qui per diuinam obedientiā. fructu ligni vite refici deſideꝛant. Attendite inſuper cariſſimi q̄ quādo hu⁹honeſtiſſime virginis coꝛpus. qō ligno vite ꝓparatur. in hoc mūdo creſcebat. vniuerſi angeloꝝ choꝛi ipius fructū non eo minus ꝛeſiꝛabāt. et de eo naſcituro nō minus letabātur: q̄ de illa grā eis facta. ſcz q̄ ſeipſos immortales. i celeſti leticia foꝛe nouerāt: et p̄ſertim vt dei magna caritas. in hūano genere clareſceret. et ex hoc eoꝝ ſocietas augereꝫ. ℭ Et ideo gabriel angel⁹ curſu celeri. ad ipam virginē alacriꝫ peꝛauit: ꝛ eā alloq̄o omi acceptōe dignissimo. caritatiue ſalutauit. ℭ Ip̄ō q̄ ipſa virgo. vere hūilitatis oimq̄ virtutū mgr̄a: angelo nūcianti. hūillime rīndebat: ideo ipe gauſus ē. cognoſcēs q̄ voluntatis ſue ꝛ aliorū angeloꝝ ꝛeſiꝛiū. ex eo adimpleri debebat. ℭ Sed q̄ illud bñdictū virginis coꝛp⁹. vere nouimus in celū cū aia fuiſſe elevatū. ideo hoibus mortalibꝫ ꝛi offenſoꝛibus ſalubꝛē ē cōſultū. q̄ p verā ſuoꝝ reatuū p̄nitudinē. ad ipam feſtinanꝛ aſcēdāt: qui diverſis tribulatōib⁹. i hac valle miſerie dietim atteruñ. atq̄ hanc erūnoſam vitā. per ſuoꝝ coꝛpoꝝ interitū. nō ambigūt ꝛebe re termiari. ℭ Et ſi ex huius ligni fructu qui xp̄s eſt deſiꝛarant hoies reoueri: conenꝛ p̄us totis viribꝫ ipius ligni ramuſculos flectere. ideſt ipam ſuam matrē ſicut angel⁹ nūcians caritatiue ſalutare: ad euitatōem cuiuſlibet pcti volūtates ſuas ꝓfirmādo: atq̄ omia verba ꝛ opa ſua. ad ꝛi honoꝛē rationabiliꝛ ordinādo. ℭ Tūc eñ ad ip̄os. ipſa virgo facilit iclinabiꝛ. exhibēdo eis ſui adiutoꝝij ſuffragiū. ad ligni vite fructū. q̄ eſt dignissimū xp̄i coꝛp⁹ ſuſcipiēdū. qō manibꝫ hoim vobiſcū conſecraꝛ. ℭ Qō quidē vobis pcoꝛibus in mūdo. et angelis i celo vita ē et alimentū Et q: xp̄s ad ſue gratiſſime ſocietatis cōplementū. aias q̄s p̄cio redemit ſanguine. ardenti deſiderio cōcupiſcit. ideo ſtudeatis dilectiſſimi. et vos ſuū deſideriū adimplere. cum oī deuotōe ꝛ caritate ipm accipiēdo qō virginis nr̄e marie dignissimis p̄cib⁹. idem ihūs xp̄s ſuus filius vobis p̄ſtare dignetur. ℭ Qui cum patre et ſpiritu ſancto viuit et regnat per infinita ſecula ſeculoꝝ. Amen. Tu aūt dñe.

Oratio· Prima·

Diuinitus Reuelata·

Quotiens ī orationes subscriptas. que fuerunt Diuinitus reuelate beate Birgitte de regno Swecie

CUm beata Birgitta semper peteret et rogaret deū. quatinus sibi infunderet aliquē gratum modum orandi; Contigit quadam die ipsa orante. q̄ miromodo eleuata fuit in spiritu quadam eleuatione mētali; Et tunc infuse fuerunt sibi diuinitus quedam orationes pulcerrime. de vita et passione et laude x̄pi. et de vita compassione et laude beatissime virginis Marie: quas postea ipa semper ita memoriter tenuit: q̄ quotidie eas deuote legebat; Unde beata virgo maria. postea quadam vice apparens ei in oratione dixit; Ego promerui tibi illas orationes; Ideoq̄ quanto has legeris deuote: visitaberis consolatōe filij mei;

In ista oratione a deo reuelata beate Birgitte. deuote et pulcre laudatur gloriosa virgo Maria. de sancta conceptione et infantia sua. Et de omnibus virtuosis actib⁹ et laboribus. et magnis doloribus totius vite sue. et de sanctissima morte et assumptiōe sua. ꝛc.

Benedicta et venerabilis sis tu domina mea virgo Maria / dei mat̄ sciss ima / cuius tu vere es optima creatura. et nullus vn̄q̄ tam intime eū dilexit. sicut tu dña gl'osa. ℍ Glia sit tibi dña mea virgo maria mater dei. q̄ ab illo angelo quo x̄pus tibi nunciatus fuit. ab eodem eciam tu patri et matri tue nunciata fuisti. et eorū coniugio honestissimo concepta et genita extitisti. Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que in tua infantia sanctissima. statim post ablactatōem tuam. a parentibus tuis i templo dei portata fuisti; Et custodie voti pōtificis cum alijs virginibus cōmissa extitisti; Laus sit tibi domia mea virgo maria. que cum ad illam etatem peruenisti. q̄ tum intelligeres tuum existere creatorem. confestim ip̄m intime amare super omia incepisti. et tunc diurna tua tempora et nocturna. per diuersa officia et exercitia. ad dei honorem discretissime ordinasti; Somnūq̄ et cibum tui gl'iosi corpis taliter moderabaris: q̄ ad seruiendū deo existeres semper apta; Infinita gloria sit tibi domina mea virgo maria. que virginitatē tuam ip̄i deo humiliter vouisti; Et ideo non curasti quis te desponsaret. quia tu sciebas q̄ ille cui tu prius fidem dederas: potētior et melior erat vniuersis; B Benedicta sis tu dña mea virgo maria. que sola stabas ardore diuini amoris accensa. tota mente. totaq̄ virtute viriū ele-

nata: altissimū tum cui tuam virginitatem obtuleras ardenter diligens contemplando: quando angelus a deo fuit missus ad te, et te salutando dei voluntatem tibi annūciabat? Cui tu respondens ancillam dei te humillime pfessa fuisti: et spiritus sanctus omni virtute mirabiliter te repleuit. Deus pater filium suum sibi coeternum et coequalem tibi misit. Qui in te veniens. de carne & sanguine tuo sibi tunc corpus humanuz assumpsit. Et sic in illa hora benedicta dei filius in te factus est tuus filius. viuens cum oīibus membris suis: nō tamen amissa diuina maiestate. Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que christi corpus a tuo benedicto corpore creatum. in tuo vtero sensisti semp crescere et moueri: vsqz ad tempus sue natiuitatis gloriose. Quem tu ante oīes tuis sanctis manibus attractasti. pānis inuoluisti. ac iuxta prophete vaticinium in presepio reclinasti: et sacratissimo tuorum vberū lacte. cum cū exultationis gaudio maternaliter educasti. Gloria sit tibi o domina mea virgo maria. que domū contēptibilem iest stabulum habitans. reges potentes alonge ad filiū tuum venire vidisti. Regalia exennia cum maxima reuerentia tuo filio humiliter offerentes. Quem postmodū tuis preciosis manibus in templo pīsentasti. et in tuo benedicto corde omnia ab eo audita. et visa in eius infantia. diligenter conseruasti. Q Benedicta sis tu domina mea virgo Maria. que cum prole illa sanctissima in Egyptum fugisti. qz postea in nazareth cum gaudio apportasti: et ipsum tuum filium tibi et ioseph in accrescentia sui corporis. humilem et obedientem vidisti.

Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que filium tuum predicantem. miracula facientem. et apostolos eligētem vidisti. Qui eius exemplis miracu lis et doctrinis illuminati. veritatis testes effecti sunt. Jhesum tuum et dei filium veraciter existere diuulgantes cunctis gentibus. q ipse erat qui prophetarum scripturas per seipsum adimpleuerat. quando pro humano genere. durissimam morte patiēter sustinuerat Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que filium tuum debere captiuari antea presciuisti? Et eum postea ligatū et flagellatum. spinis coronatum. crucigz nudum clauis affixum. et multos eum contemnētes/ et proditorem vocā tes. tuis beatis oculis dolorose vidisti? Honor sit tibi domina mea virgo maria. que filium tuum de cruce tibi loquētem cum dolore conspexisti. et in mortis agonia ad patrem clamantē. et animam suam in eius manibus recōmendantem. tuis benedictis auribus uolenter audiuisti? Laus sit tibi domina mea virgo maria. que filium tuū in cruce pendentem a vertice capitis vsqz ad plantas pedum liuidum. et proprio sanguine rubricatum. & sic crudeliter mortuum cum amaro dolore vidisti? Mecnon et pectus ac manus ipsius vna cum suo glorioso latere transfixata: totamqz cutem eius sine aliqua misericordia laceratam amarissime cōspexisti? O Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que filium tuū de cruce tēponi. pannis inuolui. in monumēto sepeliri. et ibi a militibus custodiri: tuis lacrimosis oculis vidisti? Benedicta sis tu domina mea virgo maria. que intrinseco dolore tui cordis grauissime lacessita. a tui filij sepulcro separata fuisti? Et ab amicis eius ad domum Johannis tota plena dolore portata extitisti? Et ibi statim relevamen tui magni doloris sensisti: quia filium tuum cito resurrecturum. certissime presciuisti? Gaude dignissima domina mea virgo maria. quia in eodem puncto quo fili-

us tuus a morte resurrexit. tibi sue beatissime matri hoc innotescere voluit. quia ilico tibi per seipsum apparuit. deinde alijs personis se illum esse a morte resuscitatum ostendit: qui in corpore suo viuo mortem pertulit; Gaude igitur dignissima domina mea virgo maria. que morte deuicta. et mortis actore supplantato. celiqz introitu patefacto: filium tuum resurgentem. et coronā victorie triumphantem vidisti; Et quadragesima die post resurrectionem suam. honorifice. vt regem sociatum angelis. ad suum regnum celorum videntibus multis ascendere conspexisti;

Exulta dignissima domina mea virgo Maria. quia videre meruisti. qualiter post ascensionem suam apostolis et discipulis suis. spiritum sanctū quo te antea totam repleuerat. filius tuus repente transmisit; Et augendo in eis caritatis feruorem. et catholice fidei rectitudinem ipsorum corda mirabiliter illustrauit; Letare insuper domina mea virgo Maria. et de tua leticia totus mūdus letetur. quia post ascensionem suam ad amicorum suorum consolationem. et fidei roboratiōem. indigentium auxilium. et apostolorum sanum consilium: in hoc mundo filius tuus multis annis te permanere permisit; Et tunc per tua verba prudentissima. gestus honestissimos. et opera virtuosa. innumerabiles iudeos et infideles paganos/ad catholicam fidem conuertit; Et te confiteri virginem matrem. ipsumqz tuum filium. et deum cū vera humanitate illuminando eos mirabiliter illustrauit; Benedicta sis tu domina mea virgo Maria. que et ardenti caritate et materno amore indesinenter omni hora. ad tam dilectū filium tuum. iam in celo sedentem venire desiderasti; Et in hoc mundo tu degens ad celestia suspirando. diuine voluntati te humiliter conformasti: propter qō tibi dictante iusticia diuina. eternā gloriam ineffabiliter augmentasti;

Sit tibi o domina mea virgo Maria. eternus honor et gloria. quia quando deo placuit a seculi huius exilio te eripere. et tuam animā in regno suo eternaliter honorare: tunc per angelum suum hoc tibi dignatus est nunciare: et venerabile corpus tuum iam mortuum. per suos apostolos cum omni reuerentia in sepulcro voluit tumulare; Gratulare o domina mea virgo maria. quia in illa leuissima tua morte anima tua a dei potentia amplexata extitit: et ipse ab omni aduersitate eam paternaliter custodiendo protexit; Et tunc ipse deus pater omnia que creata sunt. tue potestati subiecit. Et dei filius te suam dignissimam matrem/in sede sublimissima secum honorifice collocauit: sanctus quoqz spiritus ad regnum suum gloriosum: te sibi desponsatam virginem deferendo mirabiliter exaltauit; Gaude eternaliter domina mea virgo Maria. quia post tuam mortem aliquantis diebus corpus tuum in sepulcro iacuit tumulatum: donec per dei potentiam denuo anime tue. cum honore extitit copulatum;

Exulta satis o mater dei glorifica domina virgo Maria. quia corp9 tuū post tuā mortē simul cū anima vinificatum. assumi in celum cum honore angelorū videre meruisti: tuumqz filium gloriosum cum humanitate deum existere agnouisti: ac eum esse omnium iustissimuz iudicem et bonorum operum remuneratorem. cum exultationis gaudio conspexisti; Gaude eciam domina mea virgo Maria. quia tui corporis caro sanctissima se virginē et matrem iam in celo nouit existere. nulloqz mortali vel veniali crimine se vidit maculatam aliquatinus esse: ymo

omnia opera virtuosa tam caritative se nouit fecisse: q deum ex iusticia oportu it te summo honore venerari; Intelle xisti tunc eciã, q quicunq deum in hoc mundo arctius amaret ipe eum in ce lo iuxta se vicinius collocaret Et qua toti celesti curie erat manifestũ. q nul lus angelorũ nec hominũ. tanta carita te. quanta tu ipm deum amauit; Idcir co dignum et iustũ fuit. q in summa se de glorie cũ anima et corpore. te ipse de us honorifice collocauit; Benedicta sis tu o domia mea virgo maria. q om nis creatura fidelis pro te sanctam col laudat trinitatem. eo q tu eius creatu ra es dignissima; Que pro miseris ani mabus veniã impetras ꝓmptissima: et pro oñibus peccatoribus existis advo cata et ꝓcuratrix fidelissima; Laudet igitur deus sũmus imperator & domin9 qui te ad tantum honorem creauit/q tu imperatrix et dña fieres perhẽniter in regno celorum. cũ ipo eternalit regna tura in secula seculorũ; Amen

Hec oratio fuit a deo reuelata beate Birgitte

in qua pulcre et deuote laudatur xp̃us cum narratione seriosa. de sua glorioſa incarnatione. et de oñibus actibus et laboribus et doloribus vite. et sanctissi me mortis sue. et de ascensione in celũ. et missione spũs sancti i discipulos. ꝛc.

Oratio scda·

BEnedictus sis tu domie mi ꝺeus meus. & amor meus di lectissime aime mee: qui es vnus deus in tribus personis; A Gloria & laus sit tibi dñe mi ihesu xp̃e. qui in corpus vnius virginis a pre mis sus fuisti. manes tamẽ cum patre semp in celo: et pater cum sua diuinitate ma

nens in tua humanitate iseparabiliter te cum in mundo Honor et gloria sit tibi dñe mi ihesu xp̃e. qui in vtero virginis concepta de spiritu sancto corporaliter creuisti. et in eo vsq ad tempus part9 humiliter habitasti: ac post iocundã na tiuitatem tuã. ipius tue matris mũdissi mis manibus tractari. pannis inuolui. et in presepio reclinari dignatus fuisti; Benedictus sis tu domie mi ihesu xp̃e. qui carnem tuam imaculatam circum cidi: te quoq ihm̃ vocari: & a matre tua in templo offerri voluisti; Benedict9 sis tu dñe mi ihesu xp̃e. qui te in iordane a seruitore tuo iohanne baptizari feci sti. Benedictus sis tu domie mi ihũ xp̃e qui tuo benedicto ore verba vite homi nibus personaliter predicasti. Et coram eis per teipsum multa miracula presenti aliter operatus fuisti; Benedictus sis tu domine mi ihesu xp̃e. qui ꝓphetarum scripturas adimplendo. te deum verũ esse mundo rationabiliter manifestasti Benedictio et gloria sit tibi domine mi ihesu xp̃e. qui quadraginta diebus in de serto mirabiliter ieiunasti; Et a dyabo lo inimico tuo temptari te permisisti: quem solo verbo a te dum tibi placuit expulisti; B Benedictus sis tu do mine mi ihesu xp̃e. qui mortem tuam an te tempus predixisti; Et in vltima cena de pane materiali. tuum corpus precio sum mirabiliter consecrasti: ac etiam il lud apostolis tuis in memoriam tue di gnissime passionis caritative tribuisti; Et iporum pedes lauando tuis sanctis manibus preciosis. maximã humilitatez tuam humiliter ostendisti; Honor sit tibi mi domine ihesu xp̃e. qui timore pas sionis et mortis de innocenti corpore tuo pro sudore sanguinem emisisti: & mi chilomnus redemptõem nostrã quã fa cere volebas perfecisti. et talit caritatem tuã quã habebas ad genus humanum manifestissime ostendisti; Gloria sit tibi domine mi ihesu xp̃e. qui a di

scipulo tuo venditus/et a iudeis emptꝰ et captiuatus pro nobis fuisti. et vnico tuo verbo inimicos tuos ad terram pieciſti:quoꝝ immūdis manibus rapacibus postmodū te captiuum spontanea voluntate tradidisti; Benedictus sis tu domine mi ihesu xp̄e. qui ad cayphā ductus fuisti:et tu qui es iudex omnū. pylati iudicio te tradi humiliter pmisisti; Benedictus sis tu domine mi ihesu xp̄e.qui a pylato iudice missus ad herodem fuisti:et te ab eo derideri et contēni permisisti; Et ad eundem pylatū iudicem iterum remitti consensisti. ℭ Gloria sit tibi domine mi ihesu xp̄e.pro derisione q̄ sustinuisti dum purpura indutus: spinis acutissimis coronatus stetisti.Et quia in faciem tuam gloriosam conspui:oculos tuos velari. ac in mastilla et collo ab iniquoꝝ funestis manibus grauissime cedi:patientissime sustulisti. Laus sit tibi domie mi ihesu xp̄e. qui ad columnam ligari.immaniter flagellari. et ante iudicium pylati sanguinolentus duci et videri; velut agnus innocens patientissime permisisti; Benedictus sis tu domine mi ihesu xp̄e. qui ante pylatum obprobria ⁊ mēdacia tibi obici. ac voces populi petentis reum latronem absolui.et te innocentem cōdemnari:tuis auribus benedictis patiētissime audire voluisti. Honor sit tibi domine mi ihū xp̄e.qui toto tuo glorioso corpore cruētato ad crucis mortem iudicatꝰ fuisti.tuisq̄ sacris humeris crucem cum dolore portasti:et ad locū passionis furibuntæ ductus.vestibusq̄ tuis spoliatus. sic ligno crucis affigi voluisti. Gloria immensa sit tibi domine mi ihesu xp̄e. quia sustinuisti pro nobis humiliter. vt iudei tuas venerabiles manus et pedes cum fune extenderent.et ligno crucis crudeliter ferreis clauis affigerent: te quoq̄ proditorē vocarēt Et super te scripto confusionis tytulo. suis verbis nephandis te multipliciter deriderent. ℭ Laus eterna et gratiarumactio sint tibi mi domine ihesu xp̄e.qui cum tanta mansuetudine.tā crudeles dolores pro nobis passus fuisti. Nam quāꝺ corpus tuum benedictū suis totis viribus extenauit in cruce. oculi tui benigni caligabant/speciosa facies tua ex diminutione sanguinis tota operiebatur pallore:lingua tua benedicta estuabat et siccabatur. Et ex amarissimo poculo madebat os tuum. Crines et barba sanguine replebantur de vulneribus tui sanctissimi capitis Ossa manuū et pedum totius precioſi corporis tui disiungebantur a locis suis. non sine tuo magno et intenſo dolore. vene et totius tui benedicti corporis nerui/ crudeliter rumpebantur. Et sic eras imaniter flagellatus.et wlorosis vulneribus sauciatus:q̄ caro et cutis tua innocentissima. tota erat intolerabiliter lacerata.Et taliter afflictus et doloratus o tu mi dulcissime domine in cruce stetisti:et mortis horam cum dolore mimio patienter et humiliter expectasti. Honor perpetuus sit tibi mi domie ihesu xp̄e. qui positus in tali angustia. tuā dignissimā matrem que nūq̄ peccauit. nec eciam minimo peccato vnq̄ cōsensit:tuis benignis oculis caritatis humiliter respexisti.Et consolando eam tuo discipulo custodiendā fidæliter cōmisisti

ℭ Bñdictio eterna sit tibi dñe mi ihesu xp̄e. qui existens in mortis agonia oīnibus peccatoribus spem ⁊ venia tribuisti. quāꝺo latroni ad te cōuerso paradisi gloriā misericorditer promisisti. Laus eterna sit tibi domine mi ihesu xp̄e. p qualibet hora qua in cruce maximas amaritudines et angustias. pro nobis pcoribus sustinuisti. Nam dolores acutissimi de tuis vulneribus procedentes.dire tuam felicē aiam penetrabant: et cor tuū sacratissimū crudeliť ptransibāt:donec crepāte corde spm̄ felicit̄ emisisti.⁊ iclinato capite in manꝰ dei patris tui

ipsum humiliter commendasti: et tunc mortuus corpore totus frigidus remansisti. Benedictus sis tu dñe mi ihū xp̄e qui tuo precioso sanguine. et sacratissima morte animas redemisti. Et eas ad vitam eternam de exilio misericorditer reduxisti; Benedictus sis tu domīe mi ihesu xp̄e. qui in ligno crucis mortuus pependisti: et statim amicos tuos potēter de inferni carcere liberasti; Benedictus sis tu dñe mi ihesu xp̄e. qui p̄ salute nostra tuum latus et cor perforari lancea permisisti: et preciosum sanguinē tuum affluenter et aquā de eoēm latere. vt nos redimeres emisisti. Et anteq̄ licentia a iudice conceteretur. corpus tuū sacratissimū deponi de cruce noluisti; ℣ Gloria sit tibi mi dñe ihesu xp̄e. eo q̄ corpus tuum benedictum ab amicis tuis de cruce deponi. et in manibus tue mestissime matris reclinari voluisti: et ab ea pannis involui. ac in monumento sepeliri: a militibus quoq̄ ibidem custodiri permisisti. Honor sempiternus sit tibi mi domine ihesu xp̄e. qui die tercia a mortuis resurrexisti. et quibus tibi placuit te viventem manifestasti: post quadraginta quoq̄ dies ad celos multis viventibus ascendisti; Ibiq̄ amicos tuos quos a tartaris liberaueras honorifice collocasti; Jubilatio ⁊ laus eterna sit tibi mi domine ihesu xp̄e. qui sanctū spiritū in discipulorum cordibus transmisisti: et imensum amorem diuinū in eorum spiritibus augmentasti; Benedictus sis tu et laudabilis et gloriosus in secula mi dñe ihesu. qui sedes super thronū in tuo regno celorū i gloria tue diuinitatis. viuens corporaliter cum oīnibus mēbris tuis sanctissimis: que de carne virginis assumpsisti; Et sic venturus es in die iudicij ad iudicādum alias oīm viuorū ⁊ mortuorū Qui vivis et regnas cum patre et spūtu sc̄o in secula seculorū. Amen

En hac oratione a deo revelata Beate Birgitte. pulcre laudantur omnia membra sanctissimi corporis dñi nostri ihesu xp̄i. et virtuosissimi actus eius corporales.

Oratio tercia.

Domie mi ihesu xp̄e/q̄uis ego bene scio. q̄ benedictum corpus tuum. incessanter laudatur et glorificatur armonia ⁊ iubilo celestium ciuū supernorum; ℣ Sed quia ex debito tibi teneor reddere infinitas gratiarūactiones. ideo ego licet sim persona insipiens et indigna. desitero tamen toto corde et ore meo. oīnibus mēbris tui precioſi corporis. referre gratias quas possum laudē et honorem; Domine mi ihesu xp̄e. quia tu es vere sūmus sacerdos et pontifex. qui primo et ante oīnes vt nos satiares cibo angelorum: de pane materiali tuum verū et benedictū corpus mirabiliter consecrasti; Jdeo gloriosa sacerdotalis sedes tua sit ad dexterā dei pīis tui i tua diuitate btā ⁊ bñdicta ieternū Amē Dñe mi ihū xp̄e. tu vē es caput oīm hoīm et angelorū. et dignus rex regum et dominus dominantiū: qui oīnia opera facis ex vera et ineffabili caritate; Et q̄ caput tuū benedictum corona spinea coronari humiliter permisisti: idcirco caput et capilli tui benedicti sint ⁊ oment gloriose dyademate imperiali. celumq̄ et terra et mare. ⁊ oia que creata sunt. ineternū tue subiaceant et obediāt imperio et potestati; Amen Domine mi ihū xp̄e. quia frons tua splendida nūq̄ se auertit a recta iusticia et veritate; Jdeo benedicta sit eadem tua frons. ⁊ regali ac triūphali gloria perpetuo collaudetur ab omnibus creaturis. Amē

℣ Domine mi ihū xp̄e. quia tuis fulgentibus oculis pietatis. benigne respicis omnes qui a te cum vera caritate gratiam et misericordiā postulant.

Ideo benedicti sint oculi tui. palpebre et gloriosa supercilia tua: totusq; visus tuus amabilis et decorus incessanter glorificetur ab omni celesti exercitu civium supernorū. Amen. Domine mi ihū xpe quia auribus tuis benignis. libēter audis et exaudis omnes qui te humiliter alloquntur; Ideo benedicte sint ille aures tue. et eternaliter omni repleantur honore; Amen Domine mi ihesu xpe. quia bñdicte nares tue suauissime. non horruerunt fetorem putridi cadaueris mortui lazari. neq; eciam fetorem horridum. qui spūaliter a proditore iuda processit. quādo te osculabatur; Idcirco benedicte sint nares tue p̄ciose: et odor suauitatis et laudis eis ab oñibus eternaliter impendatur; Amen Domine mi ihesu xpe. quia tuo ore et labijs tuis benedictis. ad nostrā corporalē et spiritualem salutē et instructionē fidei. verba vite et doctrine sepissime predicasti; Ideo benedictū sit reverendū os tuuz et labia tua p oñi verbo qō ab eis processit; Amen Domie mi ihesu xpe. qa ventibus tuis mundissimis. ad sustentationē tui benedicti corporis cibum corporalē moderatissime masticasti; Ideo benedicantur et honorentur dētes tui. ab oñibus creaturis tuis. Amē Q Domine mi ihesu xpe. quia lingua tua nunq; movebatur ad loquendum: neq; silebat nisi iuste et vtiliter quantū erat preordinatū in tua diuinitate; Idcirco benedicta sit eadem lingua tua. Amen Oñe mi ihesu xpe. quia scōm tuam etatem. barbam speciosam in tua facie decora decenter portasti; Ideo sempiterne veneretur et adoretur barba tua venerabilis; Amen Domine mi ihesu xpe. benedictū sit guttur tuum stomacus ac viscera: et oñia interiora tua sacra perpetuo honorētur. pro eo q corpus tuū preciosum. suo debito ordine cēteris nutrierunt: et vitam tuam corporalē pfecte sustentaverunt. ad animarū redemptionē et leticiam angelorum; Amen. Oñe mi ihesu xpe. qui digne ab oñib⁹ appellaris dux. quia crucis onustā sarcinam tuis sanctis humeris; collo portasti. anteq; inferni portas potenter cōstringeres. animasq; electorū ad celos reduceres. Idcirco tuo benedicto collo et humeris. qui talia sustinuerunt. sit honor et gloria eternaliter sine fine. Amē O Domine mi ihesu xpe. quia benedictum cor tuū regale et magnificū. nunq; tormentis nec terroribus seu blādicijs. flecti potuit a defensione regni tui veritatis et iusticie; Nec tuo sanguini dignissimo in aliquo pepercisti. sed magnifico corde pro iusticia et lege fideliter decertasti: legisq; precepta; perfectionis consilia: amicis et inimicis tuis intrepide predicasti. Et pro defensione ipōrum cum tuis sanctis sequacib⁹ moriendo in prelio. victoriam obtinuisti Idcirco dignum est. vt inuictū cor tuum in celo et in terra semper magnificetur. et a cunctis creaturis et militibus triumphali honore incessanter laudetur Amē Domine mi ihesu xpe. extrennui milites et fideles seruitores huius seculi. vitam suam morti libenter exponūt in bello vt eorū dñi. siue vite gaudeant sospitate: sed tu o bone domie mi. ad mortem crucis velociter festinasti: ne serui tui miserabiliter interirēt. Propter qō iustum est. vt glorioſum et intrepidum pectus tuum. a cūctis seruis tuis quos taliter liberasti. et ab oñibus alijs eternaliter adoretur: ac eciam ab angelicis choris humliter collaudetur. Amen. Domine mi ihesu xpe. qui venerandis manibus et brachijs tuis. vires sansonis mirabiliter excessisti. dum ea ligno crucis affigi patienter sustinuisti Et sic ab inferno amicos tuos violenter rapuisti Idcirco eisdem membris tuis ab omnibus quos redemisti. exhibeatur inscessabilis reverentia. laus eternaliter et gloria sempiterna. Amen. Q

Dñe mi ihū xpe. bñdicant̃ ⁊ honorent̃ ineternū preciose coste tue ⁊ tergū tuū. a cunctis hominibus spūalibus. et terrenis laboribus insudantibus. pro eo ꝙ ab infantia tua vsq; ad mortem pro redemptione nostra incessanter laborasti/ et peccata nostra cum magno onere ⁊ dolore tuo dorso portasti. Amen. Dñe mi ihesu xpe summa puritas et vera mūdicia. benedicantur innocentissim lumbi tui. et laudent̃ super omnē angelicam mundiciā que est in celo: et super oñium puritatē qui castitatem ⁊ virginitatem seruauerunt in mundo ⁊ Quia oim castitas ⁊ virginitas. tue mundicie et puritati nequeunt cōparari ⁊ Amen. Domine mi ihū xpe venerentur et humiliter honorentur ab oñibus creaturis celi et terre genua tua cum popliti bus et tibijs tuis super oñes qui coraz domins et magistris suis. genua flectēdo reuerentiam exhibent et honorem ⁊ Quia tu domin⁹ omniū ante discipulos tuos genua flectebas cum omni humilitate. Amen Domine mi ihū xpe magister bone. benedicantur et perhēniter adorentur pedes tui beatissimi. quia cū magno dolore tuo per asperiorē viam ꝙ alios docuisti. tu in hoc mundo discalciatis pedibus ambulasti. Et in finem pro nobis eos duris clauis cruci affigi permisisti ⁊ Qui vivis et regnas cū deo patre in vnitate spūs sancti. Per omia secula seculorum ⁊ Amen

En ista oratiõe que diuinitus fuit reuelata beate Birgitte deuotissime ⁊ pulcre laudantur omia mēbra glorioſi corporis virginis marie. et virtuosi actus eius corporales.

Oratio Quarta.

O Domina mea vita mea. regina celi mater dei ⁊ A Quis ego certa sum ꝙ tuuz corpus glorioſuz. a tota celesti curia cū canore iubilo icessanter laudatur in celis ⁊ Tamen ego licet indigna persona sim toto corde meo desidero. omnibus tuis membris preciosis laudes et gratias quas valeo reddere in terris. Idcirco o domia mea virgo maria. laudetur cesaries tua cum capillis tuis dyademate glorie decorata: quia solis iubare clariores sunt. Nam sicut crines capitis computari nequeunt: ita virtutes tue innumerabiles existunt ⁊ O domina mea virgo maria. frōs et facies tua honestissima super lune albedinem collaudentur. quia nullus fidelis in hoc tenebroso mundo te aspiciebat: qui nō aliq̄ consolatōem spiritualem a tua visione sibi infundi sentiebat. Benedicta sis tu domina mea virgo maria. cuius supercilia cum palpebris claritatis nitore radios solares excedunt ⁊ Benedicti sint oculi tui pudicissimi o domina mea virgo maria. qui nichil concupiebant de rebus transitorijs quas in hoc mundo videbant: quia quotienscūq; oculos tuos leuabas. eorū aspectus stellarum excellebat nitorem coram tota celesti curia ⁊ B O domia mea virgo maria. collaudent̃ maxille tue beatissime super auroze pulcritudinē. que pulcerrime cum colore rubeo et candido exorit Sic et maxille tue specioſe dum in hoc mundo fuisti. coram deo et angelis claritatis nitore fulgebant: qa illas nunq̄ pro mundana pompa vel vana gloria ostendisti ⁊ O domia mea virgo maria. venerētur et honorentur aures tue honestissime super omnes vires maris. et omniū aquarum motū: quia cōtra omnem fluxum imundicie mundani auditus. semper ipe aures tue viriliter militabant ⁊ O virgo maria domiatrix mea glorietur nasus tuus suauissimus/ qui ex virtute spiritus sancti. nunq̄ anhelitum attraxit vel emisit: quin tota cogitatio tua semper esset apud altissimum ⁊ Et q̄uis aliquando dormiebas. voluntatem tamē tuam ab eo nunq̄ mutabas ⁊

Sit igitur semp oꝛ suauitatis laudis et honoris eiꝫm naso tuo cum naribus tuis beatissimis super cōmixtionē oꝛi feram oim aromatum. et omniū herba rum. que delectabilem fragrantiam de se solent emittere ⁊ ✠ O dña mea virgo maria/laudetur lingua tua deo et angelis gratissima: super omēs arbores fructiferas. Nam oñe verbum qđ lingua tua protulit. nulli persone vnq̄ nocuit: sed in alicuius cōmodum semper venit. Erat enim ipa lingua tua pudentissima oñibus dulcioꝛ ad audiendū: q̄ aliquis dulcissimus fructus ad gustā dum. O regina ⁊ domina mea virgo maria: laudetur os tuū benedictū cum labijs tuis. super rosarū ⁊ omnū florum amenitatem. et specialiter pro illo tuo benedicto verbo humillimo. qđ eoꝫm ore tuo precioso. angelo dei respondisti. quāꝺ ipe deus suam voluntatem quā p prophetas predixerat per te in mundo voluit adimplere: cuius virtute potentiam demonum in inferno diminuisti. et angelorum choros in celo honorifice restauraſti. O virgo maria dña et consolatio mea. honoꝛetur ppetue collū tuū cum humeris tuis et tergo tuo. sup omnū liliorū venustatem. Quia nunq̄ directa membra tua inclinasti nisi ꝓpter aliquid vtile vel honoris dei: nec eciā eresisti. Nam sicut liliū ad flatum ventoꝛ motum facit et inclinatōem: ita omnia mēbra tua mouebantur/ad spūs sancti infusionem. ✠ O dña mea virtus mea et dulcedo mea. benedicantur brachia tua sanctissima cū manibus et digitis tuis. et eternaliter honoꝛentur sup omnes gemmas preciosas: que tuis virtuosis operibus cōparātur. Quia sicut virtuosa opera tua filium dei ad te alliciebant. sic et brachia et manus tue ipm materno amoꝛis amplexu dulciter strigebant. O domina mea et illuminatio mea. benedicta sint vbera tua sacratissima. super oñes dulcissimos fontes aq̄rum Quia sicut aqua ipoꝝ scaturiēs prebet solamen. et sitientibus refectionem: sic tua sacra vbera filiū dei lactando: ꝓbuerunt nobis indigentibus medicinam et consolatōem. O domina mea virgo maria. benedictū sit pectus tuuz precioſum super aurū purissimum. quia quādo sub cruce filij tui tota doloꝛosa stetisti: tunc gloꝛiosum pectus tuū ex sonitu malleoꝝ quasi i duro prelo acerrime stringi sensisti. Et q̄uis filium tuū cordialiter diligebas. maluisti tamen illam penam amarissimā sustinere. vt scilicet ipe pro animabus redimendis moreretur: q̄ q ipsis peditis moꝛs illa abeo euitaretur ⁊ Et sic tu in virtute constantie firmissima perstitisti: quando in omni aduersitate volūtati diuine te totaliter conformasti. ✠ O domina mea. leticia cordis mei vgo maria. glorificetur et veneretur coꝛ tuū reverendissimū. qđ ad dei honoꝛem ita ardentissimū erat super omnes creaturas celi ⁊ terre. q flamma caritatis eius in celoꝛ celsitudinem ad deum patrem conscendit. Propter qđ dei filius a patre cū spiritus sancti feruoꝛe. in vterum tuū gloꝛiosum descendit. Qui tamen a patre separatus nō extitit: q̄uis scōm dei poꝛdinatiōem in tuis virgineis visceribus humanatus honestissime fuit. O domina mea fecundissima et virginissima virgo maria. benedictus sit venter tuus beatissimus. super oñes agros fructifere germinantes. Quia sicut semen qđ cecidit in terram bonam de se fructum affert possessoꝛi centesimū: sic venter tuꝰ virgo et fecūdissimus. benedicū fructū deo patri attulit plusq̄ millesimū. Et sicut ex fertili abundantia fructus agri dominus gloꝛiatur. aceciam auicule et animalia delectanter pascuntur: sic ex benedicto fructu fertili agelli ventris tui. summe deus in celo honoꝛatur. angeli gratulātur. et homines in terra largiflue sustentantur et viuunt ⁊ H

Oratio.

O dña mea virgo prudentissima, laudē tur eternaliter pedes tui sacratissimi super omēs radices incessanter fructum afferentes; Sic itaq; sint pedes tui bn̄dicti, qui dei filium gl'iosum fructū dul cissimū in tuo corpe portabāt inclusum, tuo corpe incorrupto existente, et virginitate tua illesa semp permanēte; O q̄ honeste incedebant pedes tui sacratissimi; Vere de quolibet eorum vestigio rex celestis consolatus extitit: et tota curia celica gauisa et iocundissima fuit;

O dña mea virgo maria mater omīm, deus pater simul cū filio et spū sancto in sua incomprehensibili maiestate, eternaliter collaudetur pro cella illa sacratissima totius corporis tui, in quo dei filius suauissime requieuit, quem totus angelorum exercitus collaudat in celis, totaq; ecclesia veneranter adorat in tris.

Quarta.

O tu eciam domine meus, rex meus et deꝰ meus, sit tibi perpetuus honor perhennis laus, benedictio et gloria cū infinita gratiarūactione: qui illam tam dignissimam et honestissimam virginē creasti, et eam tibi in matrem tuam elegisti pro omnibus qui in celo et in terra quomodolibet consolati fuerunt; Atq; pro hīs qui in purgatorio per eam adiutorium et solamen habuerunt; Qui vivis et regnas cū deo patre in vnitate spūs scti deus. Per oia secula seculoꝝ. Amē

Magister Magnꝰ S·p· pkelē

¶ Incipit plogus In reuelatiões celestes que communiter extrauagãtes appellantur

OStquã dominus Alphonsus quõ dam epũs Syen nensis. et postea heremita probatissimus. ex p̃cepto cristi reuelationes celestes. factas sancte Birgitte de regno Swecie in libros distinxisset: dñs petrus prior alnastri ipaum reuelationũ primus cõscriptor. aliquas alias reuelationes extra libros originales p̃termissas: redegit seorsum in cedulas et seternos. ¶Quas in p̃sentia reuerẽdi patris beate memorie. dñi Nicolai tũc temp̃is epi Lincopẽsis aliorũq; plurimor dominorũ seculariũ et ecclesiasticor. tradidit fratribus primitivis monasterij Watzsteneñ. Affirmãs in verbo veritatis. reuelationes illas et plures alias. quas in suo monasterio alnastri repositas habebat. beate Birgitte diuinitus reuelatas: et p se ob ore eis translatas fideliter et cõscriptas. ¶Quarum reuelationũ alique ꝓpter conuenientiã quã habent ad reuelationes in libris originalibus contẽtas. tanq̃ declarationes earundẽ et additiones: diligẽti p̃habita discussione. ipsis originalibus libris hinc inde pio canamine sunt inserte. Reliqne vero studiose in vnum recollecte volumẽ: patebunt numero et ordine infrascriptis. ¶Et quãuis reuelationes iste. ab aliqbus extrauagãtes nũcupent. eo q̃ ipis libris originalibus reuelationũ celestium. a p̃ncipio non iunguntur: pie tñ ab eodẽ fonte sapiẽtie dei quo et alie. vnde accipimus omẽs creduntur veraciter emanasse ¶ Verũ quia dictarũ reuelationũ extrauagantiũ. quã plures concernunt regulã sci saluatoris. vel in toto vl' in aliqua sui parte. Idcirco in p̃ti tractatulo tãq̃ ipi regule vicinores. ceteris p̃ferũtur. ¶Cetere aũt. diuersis hoim statibus abusiones et vicia dissuadẽtes morum q̃z ac virtutũ exempla p̃bẽtes: vsqz ad finẽ libri p̃pensius subsequũtur Harũ aũt reuelationũ veritas. q̃ diuinitus reuelate sint. in attestatõibus dñi pons petri. et beate katherine scẽ Birgitte filie pro canonizatione sepedicte scẽ birgitte factis. pro maiori parte euidẽter patebit cuilibet ipas attestatioẽs fideliꝫ intuẽti.

Explicit prologus. Incipiunt capitula.

¶Circa scdm capitulũ regule sci saluatoris. Xp̃us p̃cipit scriptori regule. exponere gradus vere hũilitatis: vt discant filie matris sue. ⁊c. Capitulũ primũ.

Xp̃us loqtur ¶Qui habet vas pulcrũ. et dicit in eo esse species owiferas. quis credit. aut que vtilitas est nisi explicet eas: et ostendat earũ genera et virtutes: Sic est de virtutibus. Aliquis p̃dicat. hũilitas est virtus ¶Quid confert audiẽti: nisi ostendãtur eius radices et gẽus: et quomow acq̃ratur et teneatur: ꝓterea q̃a humilitas est virtus pfecta. quã ego in meip̃o ostẽdi. ideo confessor tuꝰ paucioribus verbis exponat gradus hũilitatis: quos didicit in regula benedicti mei. vt discãt filie matris mee p̃ncipiũ virtutũ. in quo stabiliãt edificata sua cõstruẽda

Circa tertiũ et quartuz

capitula regule sci saluatoris. prioi Petro dubitãti an aliqua addẽda essent. super lectisternijs vel indumẽtis: precipit rõus q̃ addat vtilia et necessaria.

Capitulum scdm.

Filius dei loquitur. ¶Cur frater ignorat ponẽda et cõstruenda: ¶Nonne ego ostendi sibi p te. q̃ famulus meus bñdictus. habuit corpꝰ suũ quasi saccũ. et qualis esse debeat habitꝰ

benedicti: Jtaq; ꝓpter infirmoꝝ imbecillitatem. ponat ipse vtilia et necessaria. sed nulla superflua: et tolerandꝝ erit. Quibus ego vero grãm maiorꝝ abstinentie. moderabunt frigus secundꝝ calorẽ interiorem

Circa capitulũ quintum

regule sci saluatoris. scz ꝛ horis. officio diuino. et cantu. ꝛc. Xp̃us cõparat hũanam naturaz vbi obsesse. quã paup scz sanctissima virgo maria. liberauit ꝑ sapientiã suam. describendo pauperes spiritu: a paupibus rebus et nõ spũ. Dicitq; ꝙ cãtus fratrũ in monasterio suo. debet antecedere cantum sororꝝ. et ꝙ ipe sorores aliqualit̃ morosius quã frẽs. seruatis tempibus: debent suũ cantum morare.

Capitulum tertiũ.

Scriptura quam vos dicitis bibliam. ꝛ nos vocamus auream. dicit ꝙ vbem ꝑ potẽtẽ obsessam liberauit paup per sapientiam suã: cuius paupis postea nemo recordatus est. A. Hec vbs hũana creatura est. ꝙ dyabolus in quadro obsedit quia quadruplici pcõ obsedit hominẽ. scz ꝑ inobedientiã diuini precepti. Per trãsgressionẽ naturalis legis. Per cupiditatẽ noxiam: et ꝑ mẽtis obduratõem. Hanc creaturã. quodãmodo liberauit mater mea scitissima. qũ voluntatẽ suã totam dimisit in manus meas: ꝛ maluit omnẽ tribulationem pati ad hoc. vt aie saluarent̃. Hec enim vera est diuina sapiẽtia. totum deo cõmittere velle suum et posse: et eciã in cõtrarijs ꝓpter deum delectari. Propter hãc igitur voluntatem. ego deus ab eterno filius dei: factus sum homo in virgine: cuiꝰ cor erat quasi cor meũ. Et ideo bñdicere possum ꝙ mater mea et ego. quasi cũ vno corde saluauimus hoiem: ego paciẽdo corde ꝛ carne. ipsa cordis dolore et amore. B. Hec inq̃ virgo vere paup erat. quia nichil desiderabat de diuicijs mũdi: cuiꝰ et spiritui minimũ nõ adhesit peccatum. Quidam pauperes sunt rebus. sed spiritu pleni. idest cupiditate et superbia: hij non sunt pauperes qs ego in ewangelio meo designaui. Alij sunt diuites diuicijs. ꝛ spũ vacui: Hij sunt qui se cinerẽ esse cõsiderant et morturos. qui desiderãt esse cum deo: et ꝓpter solam necessitatem ꝛ proxim vtilitatem. habẽt diuicias. Hij sunt vere pauperes. sed diuites in deo: inter quos erat mater mea. Huius ergo virginis et matris mee. qsi oblita est sapientia ꝛ pauptas. q; pauci et si laudãt eam ore. corde tamẽ toto nõ clamãt ad eam: nec imitãtur vestigia caritatis eiꝰ. Ideo q; in ecclesia dei. honor dei septies in die canitur a plurib⁹. scom morẽ patrũ priorũ. Ꝯ. Propterea nũc volo. vt primũ fratres psallant horas suas: tẽporibus debitis. Deinde sorores aliquã tulum morosius. officiũ suum cõpleant. Quibus septenarius numerus nõ prefigitur. scom cursum solarẽ. ꝛ prout possunt agãt: seruatis tempibus quantum possunt. Et hoc ideo cõstituo ego ipse qui dictaui regulã. vt sciatur eciã a paganis qui cõuertendi sunt. quãto honore deus vult honorare matrẽ suam. Et quia ipa caput et domia huius monasterij est. ꝑ quã ꝛ propiciari volo delinq̃ntibus. necnon vt impleat̃ scriptura que dicit. Laudabo deum in omi tempore: et in omni vita Ideo hec singularis gracia non renuatur. quia singulare bonũ non preiudicat generali. Nec ideo consuetudo laudabilis patrũ improbanda est. sed placitũ est mihi. vt in alijs ecclesijs. primum legãtur hore de virgine matre mea. Deinde psallantur hore diei: scom tempa constituta

Xp̃s dicit q; in cantu

sororum ordinis sancti saluatoris. nulla debet esse curiositas: sed sit cantus laudis sonore. ꝛc.

Capitulum quartũ.

Filius dei loquitur. Nũquid non legisti, q̃ maria soror mo ysi, ob singulare ꝛei i mari ru bro factũ, egressa est cum virginibus ꝛ mulieribus, psallẽs in tympanis ꝛ cim balis canticũ leticie ꝛeo: Sic filie ma tris mee egrediẽtur ꝛe mari rubro, idest a cupiditate et complacẽtia mundiali, habentes in manibus operationũ suaꝝ tympana, idest abstinentiã voluptatis carnalis, ꝛ cymbala laudis sonore, qua rum cantus non sit remissus, non frac tus, nõ dissolutus, sed honestus et gra uis et vniformis, et per omia humilis, imitenturq̃ illorũ cantum qui cartusiẽ ses vocantur: quorũ psalmodia plus re dolet suauitatem mentis, humilitatẽq̃ et deuotionem, quã aliquã ostentatio nem. Nam non vacat a culpa animus, quãdo cantantẽ plus ꝛelectat nota quã res que canitur: ominoq̃ abhominabi le est ꝛeo, qñ vocis elevatio plus fit pro pter audientes: quãꝓpter ꝛeum

Quantum placuit ꝛeo magister Petrus in celebrãdo missam, et dictando cantũ sororum sci saluato ris: patet ex sequenti revelatione.

Capitulum quintũ

Eadam die dñ beate memo rie, dñus Petrus cõfessor sancte Birgitte, celebraue rat missam in capella coram illa: Dixit deꝰ pater ad sponsam filij sui. Licet pau ce persone in mundo, psonaliter inter fuerũt isti misse, tamen omis celestis ex ercitus, et omẽs anime in purgatorio: consolabantur ab illa. Item dic eidem presbitero, q̃ faciat stare illum ympnũ. Sponse iungendo filio, ꝛc. sicut posuit illum, quia cũ sancta ecclesia vocat om nes animas sponsas filij mei: multo ma gis potest anima marie vocari sponsa eius.

Virgo Maria narrat hic, quã dilectus erat ꝛeo ꝛ sibi, magis ter petrus confessor sancte Birgitte: ꝛ commendat cantũ sororũ sancti saluato ris. Capitulũ sextum.

Mater dei loquit sponse xp̃i. Magister tuus habuit vul nus de tali loquente cõtra deũ, quod quia pro caritate dei obtinu it, nolumus illud curare sed magis em plastrũ apponi vt dilatetur. Dic insup magistro tuo, qui sanctam trinitatẽ di ligit in oñi virtute sua: q̃ ego i tñ pro moui eum, i caritate eiusdem sancte tri nitatis, q̃ ipe est vnus de sacerdotibus, quos ꝛeus maxime diligit in mũdo: pro pter quod dabatur ei illũ cantũ dicta re, qui est aurum quod erit multis in so lacium.

Mater dei ostẽdit btẽ Birgitte, quã acceptus est deo et sibi, cantus sororũ ordinis sancti saluatoris.

Capitulũ septimũ.

Dic illi qui scribit cantum et laudem meam, non propter laudem suam, ꝛc. Reqre in, iij. libro Capit. xxxij.

Xp̃s precipit spõse ire romam, et mansit ibi, xv. annis in mag nis tribulatõibus: Sed per xp̃m ꝛ vir ginem mariã consolata est. Et quomõ institutus ẽ cant9 (Aue maris stella) cantandus in ordine sancti saluatoris, post vesperas fratrũ. Cap. viij.

Xp̃s loquitur sponse existenti in monasterio Aluastri di cens, A. Clade romam et manebis ibi, donec videas papã ꝛ impe ratorem, et illis loqueris ex parte mea verba que tibi dicturus sum. Clẽit igi tur sponsa christi romam Anno etatis sue, xlij. et mansit ibi iuxta diuinũ p̃cep tum, xv. annis, antequã veniret papa, videlicꝫ vrbanus quintus, et imperator karolus boemus. Quibus obtulit reue lationes, pro reformatione ecclesie: et

* More Carthusiar cantant Sorores

Dicat hunc S. Petrus Prior in alva stra ord. Cister.

regulam Jn illis siquidem qndecim annis quibus mansit rome. ante aduētum summi pontificis et imperatoris. habuit multas reuelationes te statu vrbis. in q̄bus arguebat dominus noster ihūs xp̄s. excessus et peccata inhabitātiū vrbem: cū graui comminatione vindicte. Que reuelationes ad noticiā ihabitantiū romanam vrbem deducte: feralis odij cōtra beatam Birgittam. fomentū ministrabant. B. Unde quidam eorū minabantur eam viuam incendere Alij eam erroneam et phitomissam blasfemabant Jpsa vero beata Birgitta paciēs sustinebat minas ꝛ obprobria eorū. Sed timebat q̄ familia sua. et alij de cognatis ꝛ amicis eius rome secū stantes: hūjs tribulationibus et obprobrijs scandalizati deficerent. Deliberauitq; ad temp⁹ cedere furori malignantiū. nec p̄sumebat alicubi diuertere: sine speāli p̄cepto xp̄i. Quia per. xxviij annos postq̄ recessit a patria sua. nūq̄ ad aliquas ciuitates seu prouincias. aut alia loca sanctorū diuertebat: sine imperio cristi. Unde btē birgitte in orationibus suis. respōsum diuinum super hūjs prestolanti: dixit xp̄s Tu desideras scire voluntatē meam. an debeas hic rome remanere. vbi plurimi inuidentes tibi. machinātur in mortē tuā: vel cedere eorū malicie ad tempus: Respondeo tibi q̄ quātō me habes: nullum timere debes Ego brachio potēcie mee refrenabo maliciam eorum: vt tibi nocere non valeant. Et quāuis ex p̄missione mea. inimici mei humanitatē meam crucifixerunt: tibi aūt nocere vel occidere nullatenus p̄ualebunt. Ꝛ. ℂ Jtem tunc tempis eciam apparuit ei. gloriosa virgo maria dicens. Filius meus potēs super omnes homines et demones. ꝛ super omnē aliā creaturam: inuisibiliter restringit omnē conatū malicie eorū: Et ego ero scutum protectionis tue et tuorum: contra omnes inimicorū spiritualium et corporaliū incursiões Propterea

x Vetant⁊ Organa

volo q̄ tu et familia tua. conueniatis simul quolibet vespere. ad cantādū ympnum (Aue maris stella) Et ego auxilium p̄bebo in omibus necessitatibus vestris. Unde dominus petrus olaui cōfessor eius per. xxix. annos Et filia eius domina Katherina sancte memorie. instituerunt quotidie cantare in ordine hunc ympnū. asserentes q̄ ipa beata Birgitta hoc fieri mandauit: ex precepto eiusdem virginis gloriose. Quia ipsa gloriosa virgo promiserat ordinem istum. a filio suo sibi dedicatū. speciali gracia velle protegere: et bñdictionibus dulcedinis spūs sancti confouere.

Xp̄s dicit qualiter sorores et fratres omni sexta feria. debēt legere septem psalmos. Capit. ix.

Jlius dei loquitur. Qualibet sexta feria debēt sorores circuire ambitus suos: legendo. septem psalmos. quibus finitis intrabunt chorum suum: et feriis gembus legant letanias. Similiter faciant fratres: circueundo ambitus suos.

Xp̄s dicit quare organa nullatenus habenda sunt. in monasterijs ordinis sancti saluatoris.

Capitulum xcimū.

x Xp̄s loquitur. Filij israhel qui a carnales erāt. et in vmbra legis seruiebant: multa habebant quibus ad deuotionem excitabantur. Habebant quippe tubas et organa et cytharas: quibus accendebantur ad laudem dei: Habebant et cerimonias ꝛ mandata: quibus illuminabātur ad cultum dei Legem quoq; acceperunt ꝛ iudicia. quibus refrenabantur a vicijs: et dirigebantur ad agenda. Sed q̄ nunc venit veritas ipsa p̄signata in figuris. scilicet egoipse verus deus: dignum est vt in veritate et toto corde michi seruiatur Ergo q̄namuis bonum et suaue est audire organa. nec bonis moribus est

contrarium. nullatenus tamẽ in monasterio matris mee habeãtur. Quia ibi debet esse certa deductio temporũ. gravitas cantuum. puritas mentũ. cultus silencij. continuatio verbi diuini: et pre omnibus humilitas vera. et obedientia sine mora.

Circa capitula sextum

septimũ et octauũ. regule sancti saluatoris. xps dicit quomõ abbatissa breuiter loqui potest in monasterio cuz artificibus: et pro quibus causis possunt abbatissa vl' sorores. et confessor seu fratres: exire extra clausstrum.

Capitulum. xj

Filius dei loquitur. Abbatissa loqui poterit in monasterio breuiter cũ artificibus. quãdo emẽdanda sunt ruinosa: vel aliqua de nouo facienda. Sed nũquã aliter loqui potest in monasterio cum secularibus: nisi ad crates. Nec vnq̃ ipsa exire poterit vel aliqua sororũ: nisi forte quãdo nouũ monasteruim construendum est. Tunc sorores maturas emittent: abbatissa confessor et cõuentus. Confessor vero exire poterit cum socio pro constitutõe regule. et regularibus disciplinis: cum superioribus instituendis. Item pro sedãdo scandalo et infamia monasterij. si cõtigerit quod absit: aut p hereticis si necesse fuerit confutandis Item exire poterit. si pro vtilitate ecclesie sancte a prelatis vocatus fuerit. aut cũ talia negocia occurrunt: que p procuratores monasterij conuemenler emendari nõ possunt.

Deuota doctrina per

quã instruit abbatissa cum sororibus: et cõfessor cum fratribus ordinis sci saluatoris. Tempus quod est inter horas diebus festiuis: discrete pagere.

Capitlm. xij.

In diebus festis abbatissa oñdat sororibus. statum domus et redditum. difficultatesq̃ imminentes: legatq̃ eis aliq̃ capitula regule. et vbi dimiserit. sequenti festo incipiat: donec completa sit: ne qua se excuset de regule ignorantia. Habeatq̃ cũ eis colloquia edificatoria et ammonitiões: de excessibus quos videt. Post hec pmittat eis habere priuata colloquia: aut in viridarium intrare Similiter et sacerdotes. sint in lectura. collatione. z studio. sicut alijs diebus: nisi forte cõfessor de statu domus et negocijs occurrentibus. aut consilio dando requisierit eos Alias si volunt ex licentia confessoris. possunt solaciando spaciari.

Circa capl'm. ix. regl'e

sancti saluatoris. scilicet de ieiunio. dicit xps. q̃ plus placet sibi humilitas z discretio. quã ieiunium. et qualiter pmissum est ieiunantibus i pane et aqua. comedere legumina.

Capitulũ. xij.

Filius dei loquitur Licet mater mea pfectissimam habuit abstinentiam. sic tamẽ discrete gubernauit corpus suum: vt nõ frangeretur aliqua superfluitate et violentia. Et licet pharisei et multi adhuc religiosorum nõ vtantur vino. propt̃ hoc tamen non appropinquant michi: quia non habent fundamentum continẽtie scilicet humilitatem et discretionẽ Imo cum sublimiora aliqua proponũtur vel pcipiuntur. ponderanda z discucienda sunt ab infirmis. vt non faciant quantum volunt. sed quid expedit et quid licet Ecce enim ieiunare in pane z aqua sanis est bonum: sed non est summũ bonum. Summũ bonũ est caritas: sine q̃ non est salus. Sine ieiunio vero panis et aque omis saluari potest: si assit pfectio fidei et discretionis: et iusta causa. Ergo quia tempora mutata sunt. loca frigida. corda tepida. et vasa debilia. Imo locator palmitũ mitigare potest

Quid sit in pane & aqua poenitere·

aspera: et arida succis irrigare Hoc est sic intelligendum, q̃ pmissum est ieiunãtibus in pane et aqua, posse comedere legumina: et aqnã coctam bibere. Nazaridus est panis et artus sine leguminibus. Et aspera et frigida est aqua, nisi coquatur more tysane: aut in ordeo excolatur.

X̃ps distinguens tres gradus peccatorum· dicit q̃ in noua regula quã ipse dictauit, scilicet ordinis sancti saluatoris: omnis caritas, humilitas, et discretio, est attẽdenda·

Discretio ubiq̃·

Capitulũ.xiiij.

Iluis dei loquitur. A. Omnis lex diuina ordinatur, aut propter audaciam transgredientiũ compmendam, aut propter petulantiã lasciuientium restringendam: seu propter cognitionẽ faciendorum vel omittendorũ Igitur in omni lege, si peccat quis ex infirmitate et necessitate inportabili: dispensationem accipit. Qui vero nolens et ex nulla deliberatione peccat: iudicatur leuius. Qui vero ex industria seu assiduitate: nullam recipit excusationẽ. Simile est de discipul' meis, quia quãdo in carne conuersabar, cõfricantes grana die sabbati ꝛ comedentes, iudicabãtur ab ypocritis iudeorũ, quos ego quorũ noui simplicitatem ꝛ infirmitatem excusaui, allegando exemplũ dauid, qui in necessitate vie comedit panes sacerdotum: quod in lege laycis prohibebatur. B. Nunc autem ego ipe deus, nouam regulam a me formatam misi amicis meis: in qua omnis caritas et humilitas et discretio attẽdenda est. Compassio quoq̃ infirmorum et sanorũ habenda est, quia omnis lex que in caritate et humilitate et discretione nõ perficitur: laudem non meretur Ergo licet dixi in regula, omẽs sanos ieunare debere statutis tẽporibus, tamen

Remittunt balnea·

eciam eis dispensatio negari non debet: si subita i eis mutatio acciderit et infirmitas, aut tẽpus laboris compassionem requirit Quod quidẽ sit in manu abbatisse et confessoris, et in moderatione eius cui preceptũ est ordinare, quotiẽs sanis expedit frangere ieiunia: et recipere recreationẽ. Dispensandum est igitur, cum minutis defectuosis, subita infirmitate arreptis: ꝛ labore nimio fatigatis.

Quod balnea non debent prohiberi eciam sanis, pfons ordinis sancti saluatoris: certis causis et tẽporibus.

Capitlũ.xv.

Iluis dei loquitur. Legis doctores et sacerdotes, calumniabãtur discipulos meos, quia manducauerunt nõ lotis manibus, quibus ego respondi. nõ prodesse lotionem carnis: vbi cor immundum est Ergo cor mundum acceptabile est deo, nec obest lotio et cura carnis: si causa iusta sit et rationabilis. Ideo prohiberi nõ debent balnea, eciã sanis certis causis et temporibus, quia eciam sanitas seruãda est: vt non debilitentur. Balnea ergo habeantur quotiẽs expedit infirmis. Sanis vero semel in mense vel i duab⁹ septimanis, si expedit saluti.

Circa capitulum decimum, regule sancti saluatoris, scilicz de modo pbationis, receptionis, et consecrationis personarum, ꝛc.

Capitulum xcimũ sextũ.

Iluis dei loquitur. Dixi tibi prius de anno probatiõis habendo: Hoc considerare debes de pfonis, quarũ vita et conuersatio minus probata ꝛ nota est Ideo permitto q̃ si aliqua que suscipi petit ad religionẽ, tante autoritatis et grauitatis est, q̃ nõ timetur quasi de inconstantia ꝛ instabilitate ei⁹. ꝛ q̃ nouit discernere

est stra Frid· modi·

temptationes carnis et insidias dyaboli. cuius et etas probata est. talis sociari potest congregatõi circa annum dimidium vl' sic: proposita ei prius austeritate regule et eius institutis. vt sciat ad quid venit.

Pulchra doctrina per quam virgines ymmo

eciam alij volentes profiteri regulã sancti saluatoris. se disponere z gerere debeant in obseruantijs regularibus

Capitulũ. xvij.

Quecunqz sponse dei esse vl' fieri desiderant. Ferentius laborare tenẽtur ad pfectionẽ voluntatis dei: quã pro suis vsibus. vel p suarũ ipletione voluntatũ: Hee debent esse sicut sponse longe distãtes a possessiombus suis. z sunt in itinere: hospitariqz debent i patrimonio spõsi Possessio earũ est libertas corporis z mundana conuersatio. cum oñibus sibi attinentibus: a quibus tota voluntate se debeant irremediabiliter separare. Debent eciam indui vestibus nuptialibus. scilicet. humilitate. patiẽtia. z obedientia: que ornant animã et pulcrificãt coram deo. Debent eciam surgere z pcedere. vt appareant coram sponso et inuitatis ab eo. Q̃ honeste et mougero se oportet eas in conspectu intuentium eas. cum verbis et moribus icedere: cũ inuitati ad nuptias intuentes eas. sint scilicet virgo maria mater dei cum toto celesti exercitu. B. Sponsus vero desiderans eas est verus deus. rex regũ et dominus dominantiũ: potensqz sup omnia creata. Tunc enim surrexerũt. quãdo confessionem suã cum discreta contritione fecerunt: et cum vera humilitate et voluntate vlterius non peccandi. Sed tunc pcesserunt. quãdo omia mũdialia sponte reliquerunt. nichil ex eis possidere curantes: sed nec liberam suã propriam voluntatem habere curantes Tunc vero cum sponso suo sunt consecrate. quãdo promittunt se regulã et pfessionem suã inuiolabiliter obseruare. Et tunc securam z rectam viam vadũt ad thalamum sponsi: quãdo regulam et professionem suam prout poterunt seruant. Facta vero professione incipit primus dies nuptiarũ: et terminatur quando aima de corpore egreditur. Ideo oportet eas istum diem cum tribus expẽdere: scz discreto timore. deuoto gaudio. et feruenti caritate.

Circa capitulum. xij.

regule sancti saluatoris. quod est de horis fratruz. et de numero tam sororum quam fratrum.

Capitulum. xviij.

Iesus xp̃us filius dei loquit. Scriptura aurea dicit. q ad ornamentũ tabernaculi in heremo. quidam offerebant aurum et argentum et lapides p̃ciosos. Alij pelles et pilos caprarũ pro tentoriis. et omnia oblata placita erant deo: scõm dispositionem et voluntatem offerentis. Sic ẽ et de orationibus et lecturis fiẽlum. quidam suspensi ab amore mundi. offerunt deo cor mundissimũ: quasi aurũ obrizum Alij inflammati spũ diuine sapie loquũtur et cantant verba diuine sapiẽtie: que sunt quasi aurum examinatum. Alij vix sciunt pater noster. tamen ex contrito corde et penitẽtie operibus. offerunt deo in fide perfecta modicum quod sciunt et possunt: quasi pilos caprarum. Omnes isti placent michi in orationibus suis: si intentio et volũtas est bona Ideo quia sacerdotibus etate prouectis. difficile ẽ assueta relinquere z nouis assuescẽ: pmittitur eis cathedralis ecclesie. in cuius dyocesi situm ẽ monasterium cantare officium. Sorores vero officium institutum. nullatenus immutabunt

Sorores spiũ ordinis Clerici diocesis hũt officium.

Cum beata Birgitta

sollicitaretur de personis ordinē sancti saluatoris ingressuris. audiuit a Beata virgine q̄ essent prouise a deo. Et q̄ ali qui eorum fierent rebelles verbis xp̄i.

Capitulum. xix.

CUm semel sponsa christi staret in oratione. incidit ei cogitatio de statu future huius religionis. quomō tot persone vtriusq̄ sexus possent inueniri. A. Cui apparens mater dei dixit Filia tu sollicita es pro personis. in futurum hāc religionē ingressuris Scias q̄ filius meus qui personaliter regulam istam dictauit. presciit mille personas pro qualibet persōa quā tu scis: z speras hanc religionem ingressuram. Cui sponsa respondit. Domina mea faciliter inueniri possunt mulieres que se subiicient ordini: sed difficile inueniuntur viri. qui se subdere volunt prouisioni mulieris: cum plurescz sec'lares scientia inflat. et mundus honoribus diuiciis. et delectationibus eis blanditur Cui iterum mater dei. Clement vtiqz illi qui verba filij mei cum suauitate recipient: z eis vtentur ad commodū anime sue et honorem dei. Clement eciam alij qui non minus aduersentur verbis filij mei. z simplici regule tibi reuelate. quā illi incredili qui verbis dei et moi si contrariabantur in deserto: interpretantes verba dei pro sua voluntate. B Clerumtamē scias q̄ verba huius regule ad p̄fectum coaptabunt se: et fructificabunt vsq̄ in finem. Nec tu filia sollicita sis de personis hanc religionem ingressuris Ipse enim filius meus nouit q̄s vocabit. et preordinet scōm suam volūtatem in opus ministerij huius. quāuis quidam eorū erunt rebelles verbis filij mei. scōm humanam estimatōem suam. simplicitatem verborum presumptuose parupendentes. sicut mundi sapientes presumunt preferre sententias suas aliquādo diuine voluntati: quibus verum intellectū corrumpūt. z errorē inducūt

Circa. xiiij. capitulum regule sancti saluatoris. scilicet de electione abbatisse. ꝛc. Filius dei distinguēs tres gradus hoim sibi summe placentes vult q̄ soror de illegittimo thoro nata. non eligatur in abbatissam.

Capitulū. xx.

FIlius dei loquitur. Licet filius nō portabit iniquitatez patris. tamen quia tres ordines sunt qui michi summe placent. scilicet virginitas viduitas et coniugium. Ideo hij tres ordines. p̄ferendi z honorandi sunt pre omibus. tum quia magne puritatis et honestatis habent insignia: tum quia mater mea hos tres ordines in se complexit Fuit enim purissima virgo in partu et post partum. fuit z vere mater et virgo: fuit et vidua post ascensionem meam. corporali p̄sentia mea viduata. Propterea cum eligenda est abbatissa. vna que est de aliquo istorum trium ordium eligatur Soror vero que est de alio genere. quantumcūq̄ continentis z supereminētis vite sit: in abbatissam nō eligatur

Xp̄s dicit q̄ abbatissa debet esse virgo mūda et probata. atq̄ moribus exemplaris: et q̄ in defectu huiusmodi virginis. potest assumi in abbatissam hūilis et probata vidua.

Capitulū. xxj.

IHesus xp̄s loquitur. Pulcra coniūctio est z decēs confederatio: vt virgo presit virginibus. Nam inter omnia primatū tenet ipsa mundicia carnis et mentis: de qua et per q̄ ego deus incarnari volui. Verum quia mater mea virgo fuit et mat. sed nō ideo mater quia cognita viro: sz afflata spiritu patris et mei. genuit me verum deum et hominem. Ideo hic nouus ordo dedicatus est matri mee. Et quecūq̄ debet p̄esse virginibus eius. necesse est z laudabile. vt sit vgo mūda

et probata moribus: ⁊ virtutibus exemplaris. Si vero virgo talis in cõgregatione non fuerit. que officium virginis matris mee implere potuerit. nõ displiceat michi si onus humilitatis et prelature. assumat hũilis et ꝑbate vite vidua: quã virgo superba. Ergo si deo placuerit exaltare hũilia et efferre vilitatẽ ex necessitate. non ꝛrogatur ex hoc laudabili consuetudini virginũ: quia ꝛus omnia humilia exaltare dignatur. Quid emi humilius fuit et est mr̃e mee? Quid est quod humilitas ꝑfecta non mereꝛ? Propter humilitatẽ factus sum ego deus et dei filius: verus filiꝰ virginis Et sine humilitate non est via in celum

Xp̃s dicit cur et qualiter abbatissa ordinis sãcti saluatoris debet benedici.

Capitulum. xxij.

Xp̃s loquitur. Qui habet officium pincipis tempalis. tenetur aliquo signo ꝛsignari vt ei ab omnibus obediatur ⁊ honoꝛ ꝛferatur; Sic est de abbatissa. quia ipsa habet officium ⁊ vices matris mee in t̃ris. Jꝛo in signum maioris sollicitudis et augmentum gracie spiritualis. ꝛbet ab episcopo accipere munꝰ bñdictiõis. vt a ceteris discernatur et honoꝛetur: non sua assumptione. sed honoꝛe mei et matris mee Benedictio abbatisse fiat scõm morem abbatissarum sancti bñdicti: ꝓter baculum et annulũ q̃ pꝛus est benedctus.

Circa. xv. capitulum regule sãcti saluatoris. scilicz q̃ fratres divino officio studio quoqz et oratoni vacare ꝛbent. ꝛc. Xp̃s ostendit qũo et quid p̃dicandum est populo.

Capitulũ. xxiij.

Xp̃s loquitur. Qui predicant veritatem meam. debent habere verba simplicia ⁊ pauca. in lectione sanctarum scripturaum fundata. vt homies venientes ꝛ longe capere sufficiant: et non attediantur in prolixitate et ꝛclamatione verboũ superfluorum; Nec debent proferre verba contorta more adulantiũ. nec multiplicare incisiones ⁊ distinctões capitlorum. seu subtilitates leonitatum: ꝫ omnia moderare iuxta capacitates audiẽtium; Quia que populus simplex nõ intelligit: solet plus mirari quã edificari; Jꝛo si est dñica predicantes in ista religione. proponant euangeliũ diei et eius expositiones. bibliam et ista verba mea et dilecte matris mee sanctoꝝũqz meorum: vitaspatrum et miracula sanctoꝝ. simbolum fiꝛi. remedia quoqz contra temptationes et vicia: scõm vnius cuiusqz capacitatẽ; Nam mater mea carissima simplicissima fuit; Petrus ydeota franciscus rusticus. ⁊ tamẽ plus profecerunt animabus quã mgri eloquẽtes: qꝛ ꝑfectam caritatẽ ad alias habuerũt.

Circa. xx. capm regule sãcti saluatoris. visio

Qualiter virgo maria altercando cum dyabolo. iuredice vicit locum watzstena: ꝑ fundando in eo monasterio suo; Quẽ xp̃s gracijs multis preditum. sibi adiudicando donauit.

Capitulũ. xxiiij.

Videbatur sponse q̃ esset inlata domo: et magnus ibi exercitus conuenerat; A. Tunc beata virgo dixit ad regem celi Fili mi da michi locum istum watsteñ; Ador dyabolus affuit et dixit; Jste locus meus est; Ego enim eũ possideo triplici iure; Primũ est q̃ fundatoꝛ loci istius. voluntatem inspiraui edificandi: et principes huius edificij. fuerũt serui mei ⁊ amici; Scõm ius est q̃ locus iste locus est penarum et ire. et amici mei iuxta oẽm voluntatem meam cruꝛles: puniebant hic subditos suos absqz oñi misericordia; Et ideo qꝛ ego sum dñs

x Abbatiss ꝛc benedicto.

penarum et princeps ire super locum is-
tum: ideo meus est, Tercium ius est. q̄
locus iste meus fuerat multis annis: et
ibi sedes mea ē vbi volūtas mea perfici
tur, Tunc beata virgo dixit iterum ad
filium Fili mi quero a te iusticiam. si for
te aliquis spoliasset alium bonis suis et
pecunia. et faceret eum adhuc sup dam
nū suum edificare sibi domum ꝓpio la-
bore. et pecunia qua eum spoliauerat:
cuius fili mi esset locus edificatus? Re-
spondit dñs. Mater inquit dilecta. ille
possidet de iure domum. qui possidebat
pecuniam: et laborem expenderat. Tūc
ait beata virgo ad dyabolum, Ideo tu
nichil iusticie habes in domo hac, B.
Iterum quesiuit beata vgo a iudice di-
cens, Fili et dñe mi, Si in alicuius cor
de fuerit crudelitas & iracundia. et in-
trauerit miscōia et gracia. quibus com-
petit fugere? Respondit iudex, Crude
litati et iracundie competit fugere et
cedere miscōie, Et virgo ad dyabolū.
Ideo inquit tu debes fugere: quia tu es
penarum dominus et princeps iracūdie
Ego autē sum mater misericordie & re-
gina celi: quia misereor oīm inuocantiū
me, Tercio quesiuit beata virgo a iudi
ce, Fili mi. Si lictor fuerit in aliqua do
mo vl' sederit. et dominꝰ suus itrauerit.
volens in eadem domo & sede residere:
quid faciet lictor? Respondit iudex. Iu
stum est vt lictor surgat: et dominꝰ suus
vbi sibi placuerit sedeat, Tunc vgo ait
ad dyabolū, Quia tu es lictor filij mei.
et ego sum domina super te. iustum est vt
fugias: & ego vbi voluero sedeam, Q.
Deinde iudex ait ad virginem, Mater
mea tu vicisti locum istum iure debito,
Ideo iuste tibi debetur. & ideo eum ti-
bi adiudico, Et ideo sicut in loco isto.
audite sunt hactenus lacrime et gemitꝰ
miserorū. quorum sanguis & miseria cla
mabat ad me de terra. & in auribꝰ meis
sonuit: sic nunc vox laudātium te in lo-
co isto. ascēdet in aures meas, Et sicut

in hoc loco fuerat penarū locus & gra
uamen terre. sic nunc colligentur ad lo
cum istum illi. qui postulabunt misericōiaꝫ
et indulgentiā viuis et defunctis: & pla
cabunt me pro statu regni. Et post hec
adiecit iuuex loquens ad virginē, Ma
ter mea, Inimicus tuus fuerat huiꝰ lo-
ci dominꝰ longo tempe: sed āmodo eris
tu hic domina et regina,

Xp̄s declarat scē Hir gitte. quare ciuitas illa iericho destructa fuit. faciendo quādā similitudinē de loco mōasterij sui Watz stena. et inhabitatoribus eius,

Capitulum. xxv.

Xp̄s loquitur sponse dicens,
A. Quid legisti hodie in li
bro tuo? Et illa Legi inqui
ens et mirata sum. q̄ muri iericho dam
nati. corruerunt ex sonitu tubarum et
circuitu arce sancte. ad preceptum tu-
um, Respondit spiritus, In illa civita-
te et ex illa civitate multa mala fcā sūt:
et nullus in illa erat qui michi placuit,
Ideo non merebatur veniam. nec dig-
na fuit. scilicet vt a populo meo inhabi-
taretur, Clerum quia populus meꝰ at-
tritus et fatigatus in deserto. possessio-
nem promissam accepturus: erudiēdus
prius erat verbis exemplis et miracu-
lis. Ideo dispensatio mirabilis. retribu
tioq̄ iusta facta est i civitate ista. vt po
pulus eductus mirabiliter de aqua: mi
rabilia eciam videret in terra Et sic vi
sis miraculis. eius amplius infigeretur
in cordibus eorum. et ipsi maiora spera-
re addiscerent: et ad maiora incitarētur
B. In isto vero loco quo nunc est af-
flictio amicorum meorum: fuerat habita
tio demonum Sed istum locum mater
mea triplici iure obtinuit: scilicet. cari-
tate. precibus. et mutatione officiorum
futurorum, Cui illa, O inq̄ domine non
indigneris si loquor. Tu dixisti q̄ in do-

mo tua omnis humilitas debet esse Nũ quid ista edificatio stabit in loco isto ? Respondit spiritus; In illa misera iericho aliqua erant pfutura populo meo. que purgata prius igne a populo meo inhabitabatur: et idem populus meus labores gentium possedit; Propterea domus hec de sudore pauperum. pro superbia diutũ edificata est; Ideo pauperes mei inhabitent eam. disponendo omnia superflua et superba. ad solam humilitatem et vtilitatem. Cerũtamen caueat. vt quod diuina potẽtia permisit ex causa speciali: non trahatur in exemplum superborum.

Xps dicit sponse de inobediẽtia cuiusdam regis Swecie.

scilicet in nõ eundo ad papam pro absolutione peccatorum. et cõtra paganos: et facit mentionem de ciuitate iericho. et de loco et monasterio Watzstenensi.

Capitulũ. xxvj.

Filius dei loquitur Ecce rex sprevit cõsilium meum sicut et primum. et ideo inimici mei intraverunt loca matris mee: et euertẽt et destruxerunt sicut audisti; Et ideo lapides et ligna clamant vindictam super regem; Cerum quia deus de malicia hominũ fabricat sibi honorem: et vnde dyabolus se prevalere credit. inde victus et confunditur; Etenim illa alta edificia si stetissent. fuissent causa superbie posterorum: et exemplum elationis Si enim ex industria fuissent dirupta. notã fuissent levitas et damnũ Nũc ex occasione damni et malicia hominũ. ostendere tibi volo. quomodo de cara humilitas edificari potest ex alta superbia: et inutilis et sumptuosa elevatio murorum humilietur; Primum alte domus et alta parietũ deicietur elevatio. tunc erit honor deo. et consultum inhabitantibus. et exultatio intuentibus: magnũ q̃ indicium humilitatis; Sed quomodo hec fiant hoc sit in manu et consilio eorum. qui noverunt structuras exaltare; Itẽ loquitur filius dei; Dixi tibi pus de iericho ciuitate. quam similaui loco monasterij huius. et quomõ preparata edificia starent. et reducerentur ad humilia et sola necessaria: hec promisi amicis meis. si rex cõgregasset eos scom consilium meũ. Ideo nunc laborent qui congregati sunt. et omia superflua deiciant: et de solis necessarijs et humilib9 contententur et glorientur;

Filius dei ostendit beate Birgitte. qualit quidam rex propter peccata sua non erat dignus edificare sibi domum. scilicz monasteriũ Watzstenenẽ.

Capitulũ. xxvij.

Filius dei loquitur. Quia rex iste non querit calorem meũ sed permãet in frigore: et scãdalum manuum suarum non dimittit; Ideo nõ edificabit michi domum vt salomon: nec habebit erutũ vite vt david Sed nec memoria eius erit. vt dilecti mei Olaui. nec corõabitur vt amicus meus Ericus. sed sentiet iusticiam quia noluit misericordiam: et arabo terram in iudicio et tribulatione. donec inhabitantes discant petere misericordiam; Cerũtamen persona que edificabit monasterium meũ. qual erit et quãdo veniet erit tibi notum: sed vtrũ in hac vita non est tibi licitum scire;

Xps ostendit hic sancte birgitte situationem

dimensionem. et dispositõem eccl'ie monasterij Watzstenenẽ. et chori fratrũ. locutorij inter fratres et sorores. testudinum. altarium. hostiorũ. ambitũ. colũnarum. chori sororũ. fenestrarum. et locutorij secularium;

Capitulum.xxviij.

Ilius dei loquitur. ℍ Chor⁹ ecclesie debet esse ad occidentem ad stagnum. et vnus murus altus ab aquilone a domo laterina iuxta stagnum; vsq; ad finem curie clericorum; Inter illũ murum ⁊ chorum. sit spacium decem et octo vlnarum. p edificando collocutorio. qõ vnus murus diuidat p mediũ in longitudine: a choro fratrum et ad murum iuxta stagnũ; Et in illo collocutorio possũt fratres et sorores loqui adinuicẽ de necessarijs suis. et nulle fenestre sint in illo interstitio inter sorores et fratres: ne quis videatur ab alio; ℂ Item due rote sint in illo muro. quales solent esse in talibus monasterijs; Deinde chorus fratrum habeat. xx. duas. vlnas in longitudine sub vna testudine. ab occidentali parete vsq; ad summum altare. ita q; illud summum altare sit sub illa testudine: et clerici stare debent inter summũ altare et parietem occidentalem. Testudo vero habebit. xx. vlnas i latitudine; Ille vero paries qui est retro stallas vsus sorores ex aquilone. habebit quinq; fenestras ꝓpe terram. ad quas sorores faciãt confessiones suas: et recipiant corp⁹ domini; B. Item ipa ecclesia debet habere quinq; testudines in longitudine. et tres in latitudine. ⁊ quelibet testudo sit xx. vlnarum in latitudine. et. xx. in longitudine; Tres vero testudines proxime. retro summũ altare ad orientem. p trãsuersum medium tocius ecclesie: addantur ad chorum clericorum; ℂ Sex gradus debent esse in descensu a sũmo altari per transuersum: sub dictis trib⁹ testudinibus; Et quilibet illorum graduum habebit duo altaria super se. ita q; sex sint ad dexteram summi altaris: ⁊ sex ad sinistram; Et q̃libet altare stet in obliqũ ab altero. incipiẽdo a primo gradu proximo summo altari. ex vtraq; parte; Summum altare habebit quinq; vlnas in longitudine: ⁊ duas vlnas cũ dimidia in latitudine; Et quodlibet aliud altare ex illis. xij. habebit duas vlnas cum dimidia in longitudine: ⁊ vnã vlnam cum dimidia in latitudine; Et iter quodlibet altare illorũ duodecim: debet esse spacium duarum vlnarum. Quilibet vero gradus debet habere in altitudine. quasi manus per transuersum; ℭ. Paries vero ad orientem habebit duo hostia: sub duab⁹ vltimis testudinibus; Sub media vero testudine nullus sit hostium Et quodlibz hostiũ habebit sex vlnas in latitudine. et in altitudine pertingãt ad asseres siue pauimentum: quod ẽ sub pedibus sororum; In medio vero iter ista duo hostia sit altare Beate virginis. habens quatuor vlnas i lõgitudine. et tres in altitudine: prope parietem ad orientem: Chorus per circuitum altaris. habeat decem vlnas in longitudine. et decem in latitudine: et circũseptus sit gerris ferreis; Vnus ambitus debet esse per circuitum ecclesie interius iuxta parietes. circumseptus gerris ferreis. habens quatuor vlnas in latitudine inter murum et gerras. in quo clerici seu fratres ambulare possũt: ita q; non veniant ad populum; Super ambas ianuas per gradus ascendendo. erit ingressus in chorum beate virgis: et nullum aliud hostium sit i illo choro; Nullum eciam hostium potest esse i ambitu ferreo ecclesie. nisi vnum tantũ iuxta summũ altare. et illud sit cõtinue sera munitũ: nisi quando persona aliqua intrabit religionem. ⁊ quotiens episcop⁹ monasterium visitabit; ℗. In medio parietis ad meridiem infra ambitũ ferreum. sit altare sancti Michaelis: ita q; sacerdos vertat se ad austrum; In medio vero parietis ad aquilonem. sit altare sancti Johannis baptiste: ita q; sacerdos vertat se ad aquilonẽ; Extra vero ãbitũ ferreũ edificãda sũt altaria. vbi sacerdotes aduẽiẽtes celebrãe pñt;

Columne habebunt.xj. vlnas in altitu
dine.a pauimento ecclesie. vsq; ad tra-
bes seu pauimentũ chori sororum. Sup
trabes vero edificetur pauimẽtum.de
asseribus et argilla ⁊ lateribus. sup qui
bus stabũt sorores;et sub illis asseribus
figantur lamine cupree ne noceat ignis
Columne eciam ascendant per pauimẽ
tum sororum.ita q; habeant quatuor vl
nas vel circa hoc in longitudine a paui
mento sororũ: antequã inchoentur vel
attingantur testudines. Omnes eciam
testudines super chorum ⁊ totam eccle
siam.equalem habeant altitudinẽ Tec-
tum habeat tantam altitudinem, quan
tã habere potest vel necesse fuerit. Ⓔ.
Nulla subtilis sculptura sit in ostijs,fe-
nestris,columnis.vl' parietibus:sed to
tum erit de opere plano humili et forti.
Fenestre vitree non debent habere co-
lorem.nisi album vel glaucum. Domꝰ
in qua sorores debent loqui secularibꝰ.
debet esse ad orientem iter magnam do-
mum laterinam et ecclesiã:ibi sint fene-
stre.ita q; persone nõ possint videri ad-
inuicem. Ecclesia debet edificari de la
pidibus,excisis a montibus lapideis et
in terra inuentis:et nõ de lateribus si-
cut et testudines. Post hec vidi vltra
stagnum ecclesiam similem isti cũ edifi-
cijs suis:quã ex omi parte circuibat mu
rus longus,fortis et altus: et audiui in
spiritu. Domus et ecclesie que edifica-
buntur post istam ecclesiã. similimõ edi
ficabuntur sicut modo vides

Uisio quã habuit scta Birgitta·super cõstruc

tione ⁊ situatione cimiterij monasterij
Watzsten enꝰ.cũ locutorijs sororũ ⁊ fra
trum sibi inuicem.⁊ cũ secularibꝰ.⁊ de
habitatõe fratrũ:de pomerio sororũ. et
vbi possint recipere medicinas

Capitulũ.xxix.

Uidi inquit beata Birgitta magna domo lapidea vsq
ad cespitem que ẽ ad austrum late vie,
murum longum et latum: et semissem.
A. Deinde vidi ecclesiam intra murũ
cuius fundamenta. et parietes et fene-
stras.et longitudinẽ.et latitudinem:di
ligenter attendi Deinde a cornu eiusdẽ
domus vidi murum magnũ vsq; ad scũ-
arum:vbi michi a spiritu dictum ẽ. Ab
isto muro edificetur murꝰ,vbi sit locu-
torium fratrum et sororũ,in quo sint fe-
nestre due:⁊ pro collocutione sororum
et fratrũ.et pro necessarijs fratrum re-
cipiendis. Deinde a muro isto.vidi mu
rum qui protẽdebatur ad domũ lapideã
paruam.vbi michi dicebatur Hic erũt
habitacula clericorum. A cornu vero
parue domus istius australi,ascendebat
murus:qui protendebatur ad murum q̃
stabat i cespite. Et audiui in spiritu In
isto muro erit parua porta vbi necessa-
ria fratrum scilicet ligna ⁊ talia recipi
entur. Et ibi eciam erit domus,pro infir
mis inspiciendis et curandis. B. De-
inde a muro qui videbatur stare in ces-
pite,protendebatur alius murus.vsq;
ad domum lapideam que est in oriente:
sed non plene attigit domum. Nam dis-
tantia parua erat,quia a pariete austra
li ecclesie ibat murus alius, qui se con-
iunxit muro qui processit de cespite: et
combinauit ambos muros in vnũ. vbi
michi dictum est. Hic erit collocutori-
um fratrum cum secularibus. Deinde
a cornu occidentali versus aquilonem
magne domus lapidee,vidi murum qui
circuibat pomerium,iuxta situm antiq̃-
rum arborum,qui circueundo pomeri-
um:reflectebatur a cornu orẽtali mag-
ne domus. Post hec vidi murum ascen-
dentem a cornu orientali.qui protende-
batur directe ad parietem ecclesie. Et
tũc audiui in spiritu. In isto muro erũt
tres domus. Una decenter edificata:
vbi epi et pãcipes possũt audire sorores
Alia erit pro necessarijs recipiendis.

Tercia pro infirmis inspiciendis et curandis. Post hec vidi vltra stagnū ecclesiam similē isti cū edificijs suis, quam ex omni parte circuibat murus longus et fortis et altus: et tunc audiui in spū. domus ꝛ ecclesia que edificabunt post istam ecclesiam. similmodo edificabuntur sicut modo vides.

Xps dicit sancte Birgitte dispositionem domus sue. p quā specialiter notatur monasterium Watzstenense: et ordo sancti saluatoris. ꝛc. Capitulū. xxx.

IN domo mea debet esse omis humilitas: que dino nunc cōtepta est. Ibi debet esse murꝰ fortis. ꝛc. Req̄re p̄mo libro Cap. xvij.

Xpus dicit hic quales picture sint in monasterio sci saluatoris et q̄ ecclesia tres habeat portas. et de earum mistica interpretatione.

Capitulū. xxxj.

ELius dei loquitur. Picture nō habeantur i parietibus ecclesie. nisi solūmodo passio mea. et sanctorū meor memoria. Mā frequenter ingredientes ecclesiam. plus delectantur in videndo descriptōes parietum. quā in xpi beneficijs. Notādum eciam q̄ in ecclesia habeantur tres porte. Prima debet vocari porta remissionis: per quā omēs seculares ingrediantur. Quia ois qui contrito corde. et voluntate emendādi. ingreditur hanc portam: habebit allewiationē in temptationibus suis. fortitudinē ad operandū bona. deuotionē in orōne: remissionē peccatorū. et cautelam in agendis. Ideo hec porta erit ad orientem. quia orietur ingredientibus caritas diuina: et lux fidei fortificabitur in eis. B. Secunda porta vocabitur porta reconciliationis et propiciationis. per quā ingredientur fratres in chor suum. quia eorū precib⁹ et fide. pctores appropinquabunt deo: regniq̄ status meliorabit. et mitigabit ira dei Ideo hec porta sit ad occidentē. quia per eorū oratōes in multis occidetur et abscidetur potestas dyaboli: vt non prevaleat temptare quantum velit Tercia porta vocabitur porta glorie ꝛ gr̄e. per quā ingrediant sorores. Quia quecūq̄ soror ingreditur hanc portā cōtrito corde. et sola intentione placendi deo: grām habebit in presenti proficiē de virtute in virtutem: et refrigerū in temptatōibus. glorāq̄ in futuro. Ideo hec porta sit ad aquilonē. Quia sicut a dyabolo panditur omne frigus malicie sic erit ingredientibus hanc portā habūdantia bñdictionis: calorq̄ sancti spiritꝰ infundetur. et ardor divine caritatis eis adaugebitur.

Xps petit a cōmunitate regni subsidiū quoddam ad cōplemētum monasterij Watzstenenſ.

Capitulum. xxxij.

Xps loquitur. Ego sū qui abrahe precepi filium suum immolare. nō quia nō prescivi obedientie sue bonum: sz quia volui vt voluntas sua bona. eciā futuris ad imitandū similiter ostenderetur. Sic ego nūc a principe terre. edificari volo vnū monasteriū in honore matris mee: ideo vt peccata regni minuantur. Porro ad eiusdem monasterij pfectionē. auxiliuz a cōmunitate peto. nō sicut indigens q̄ oim sum dominus. sz vt p̄mptitudo bōe voluntatis eor: eciam alijs innotescat. Propterea omis ad annos discretiōis pueniens. qui in virginitate pseverare p̄ponit sive vir sive femina. tribuat vnū denariū monete currētis: similiter qui i viduitate ē: Qui vero in cōiugio ē. tribuat p se ꝛ vxore duos denarios: ad edificatōem eiusdem monasterij mris mee. Qui vero filios et filias habent et puerī ad annos discretōis. scilicet. xvj.

annorũ. pro vnoq̃q̃ soluant vnũ denarium: vt in eis caritas et obediẽtie fructus augeatur. Religiosi vero q̃ se et sua michi dare tenentur. et clerici qui sors mea sunt: liberi sint. Similiter et famuli seruientes immunes sint. quia ex suo re comedunt panem suũ: et quia sui iuris non sunt.

Quod abbatissa ordinis sancti saluatoris. recipere potest q̃tuor viros boni testimonij et fame i fratres extra monasteriũ. et de eorũ habitu et modo viuendi.

Capitulũ. xxxiij.

Xps loquitur. A. Scriptura aurea dicit. q̃ moyse orãte pro populo suo Aaron et socius eius sustentabant manus eius: ne grauaretur in tugi extensione earũ. Sed cur hoc: Nũquid non deus potuisset fortificasse eum qui dedit ei virtutem orandi: Potuisset quidem. Sed signum fuit eorum qui cõtemptis omibus soli deo adherent: quia humana natura infirma est. et indiget sustentatõe Jꝺeo vt amici dei valeãt subsistere. ⁊ ne post diuinam cõtemplatõem fedantur temporalibus: permittuntur eis solatia exteriora. quibus robustius assurgant ad diuina. Propterea quatuor viri boni testimonij et vite et etatis assumãtur ad curiam officialis. qui distribuãt elemosinam et vestes pauperibus: q̃ parati sint recipere verba sororum et fratrũ et responsa reddere. qui domis tempalibus in negocijs mõasterij loqui ⁊ ꝺseruire sufficiant: et onera abbatisse releuare. Ad hoc autẽ vt p̃dicti fratres fiduciali us agant in cõmissis. ꝺbẽt de manasterio viuere: et participes esse oim spiritu alium bonorũ. que agantur in monasterio. B. Debent ecia continenter viuẽ. et crucem rubeam in vestibus ppe corportare: i signũ familiaritatis et caritatis diuine. Necnon et obedientiam in manu abbatisse promittere in temporalibus. ⁊ pfessori in spualibus. eadẽq̃ caritate ⁊ regula. eisꝺemq̃ moribus ⁊ obedientia et disciplina viuere: sicut qui infra monasteriũ sunt. Et nulla nec in moribus vel victualibus ⁊ correptione discordia sit: nullusq̃ p̃ceptum preponant imperio abbatisse seu cõfessoris. Si vero aliqua enormia seu abhominabilia talia per eos cõmittuntur. quibus denigratur ordo. aut status monasterij diffamatur: carceribus monasterij recludãtur. Aut si cõfessor corrigere non poterit. consilium et auxiliũ requiratur epi: seruata in oĩbus regule sancte institutione. Cõfessor vero prouideat quomõ ieiunent. et quibus horis reficiantur ⁊ teneant silentiũ. quõdq̃ dormiant: et q̃liter ⁊ quomõ extra limites monasterij seu ad dominos terre egrediantur. Q. Similiter et prouideat de habitu eorũ honesto et de horis legendis: et vbi stent in ecclesia et recipiant corpus x̃pi. Cõstituaturq̃ eis locus vbi cõmedant ⁊ dormiant: cimiteriũq̃ habeãt p se sepatum. De istis quatuor qui portãt crucẽ possunt vnus vel duo esse sacerdotes: ita tamen q̃ in oĩbus obediant abbatisse et confessori. Si vero aliqui laboratorũ vel artificũ se regule isti subdere volunt. eaꝺem lege et institutõibus gaudeant: excepto q̃ crucem non portent. Vnusq̃ ⁊ illis quatuor sit mgr̃ eor̃. per quẽ dirigãtur et instruantur: iuxta consilium et p̃ceptum abbatisse. et confessoris in spiritualibus.

Circa·xviij·cap̃·regule sancti saluatoris. xp̃us distinguit. xij. altaria. xij. apostolis cosecrãda. scõm eorũ. xij. virtutũ eminentias. ⁊c.

Capitulũ. xxxiij.

Ihus dei loquitur. A. Dixi tibi prius q̃ xij altaria habẽda sũt in sctũario in. xij. gradibus. scõm vocatõez et inflammatõez

ſpiritus mei. vnicuiqʒ collatam. Pri-
mum igitur ꝛ pncipale altare ꝓſecreꝫ
Petro pncipi apoſtolorũ: quia ipe fuit
pmus vocatione et electione. Prim⁹
eciam dignitate poteſtatis. et quadã ſi-
militudine mortis mee. Ad dexterã ve
ro altaris petri pncipis apl'orum. ſit p̃
mum altare pauli qui licet ipe nõ vidit
me converſantem in carne. vidit tamẽ
in viſione ſpũali: et ipe pfectius inflam-
matus zelo aiarum fuit. et caritate am-
plius laborabat: vnde et nomen et vitã
et dignitatem ſortitus eſt apl'oꝝ Scõm
vero altare ad dexteram ſit iacobi filij
zebedei. qui per pacientiã et ardorẽ pre
dicationis: pmum meruit pre alijs glori
ficari. Terciũ altare ad dexteram ſit io
hannis euangeliſte. qui amore caſtitatis
ſpãlem a me inuẽit familiaritatẽ: qua ce
teris altius ſcripſit euangelicã veritа-
tem. Quartũ altare ad dexterã ſit bar-
tholomei. qui contemptor diuiciarũ et
amator paupertatis: penas pacẽter tu
lit illatas Quintum altare ad dexterã
ſit philippi. qui generatõem carnis ꝛſpi
ciens: multos regenerauit vite eterne.
Sextum altare ad ꝛxteram ſit thome.
qui i latere meo perfectam cognouit fi
dem: et in pfecta caritate perſeverauit
Ad ſiniſtram vero altaris pncipis a-
poſtolorꝝ ſit pmũ altare andree: qui ſe-
cutus me magiſtrũ. nõ erubuit ignomi-
niam crucis Scõm altare ad ſiniſtrã ſit
mathei. qui lucra relinquẽs mũdi. factꝰ
eſt magiſter animarũ Terciũ altare ſit
iacobi alphei. qui ſimillimus michi i car
ne. iam quodãmodo ſimulatus michi eſt
in celo Quartum ſit ſymonis germani
eius. qui ſpernẽs parẽtes carnis: reple
ri merуit ſapiẽtia ſupnorum Quintum
ſit tadei. qui mundicia cordis viriliter
dyabolum debellabat. Sextum ſit ma-
thie. qui abhominatus cupiditatẽ prodi
toris mei: per humilitatẽ veram merуit
locum glorie ſempiterne. B. C Nunc
filia querere poteris. quare iohẽm ꝛ ce
teros apoſtolos ꝛ progẽie carnis mee.
non ꝓtuli petro in dignitate? Reſpõꝛo
tibi. perfecta caritas eſt illa ad deum.
quãdo homo nichil ſibi de ſe relinquit:
ſed ad oẽm virtutem et perfectionẽ ſe
dilatat. Perfecta vero caritas eſt ad p
rimũ. quãꝺ homo malis facit bona qui
eum eciã cum ira exaſpant. boms vero
exhibet meliora: maxime hijs quos repe
rit in bonis opibus meliores. Ergo qa
petrus feruentior fuit in caritate. ꝛ ni-
chil ſibi eſtimabat ꝓpriũ. niſi qꝺ ſecũ p-
maneret eternaliter. ideo ne caro pref
ratur ſpiritui: electus eſt petrus ad põ-
tificatum. Qꝺ aũt in iohãne ſigna ma-
iora dilectionis apparuerunt: hoc meru
it caſtitas eius et futura cõſtantia. De
us quippe vt dilatet dulcedinẽ bonita-
tis ſue ꝛ inſinuet caritatem ſuam. quan
doq; eligit tẽpus et perſonas propter fi
dei exaltatõem. in quibus magnificari
vult a creatura ſua: qñq; more fabri he-
betata et frigida ignеſcit. vt infirma ex
tollat. et ſuperba ꝛiciat: vt ſic vbiq; ꝛ
us glorificetur

Circa. xx. capi. regule

ſancti ſalvatoris. Xpus dicit. q ſorores
habere poſſunt quatuor mulieres foca
rias. Et ſimliter fratres duos focari-
os infra clauſuram ꝓpter labores. ꝛ.

Capitulũ. xxxv.

Filius dei loquit. A. Quan-
do ego converſabar in mun-
ꝺo cum apoſtolis. ſolummoꝺo
intendebam lucro animarum: qua nõ
erat conſonum nec delectabile. ſimul
ſeruire animabus et mundo. Ideo fide
les viri et femie corporalia miniſtrabãt
qui tamen non erant nec vocabantur
apoſtoli: ſed erant adminiſtratores ꝛ re
levatores laborũ ſeruientiũ et aſſiſtenti
um michi ſecretius: ſq; apoſtolorũ. Sic
eſt eciam nũc. Dixi tibi prius de nume-
ro puellarum matris mee. que familia-
rius alijs ei ꝛbẽt aſſiſtere. quarũ qꝺam

delicatiora habuerunt nutrimenta: alie infirme ⁊ senes, alie minus assuete laboribus: quedam contemplationi divine magis intente. Ideo si necessitas et locus requirit, permittitur abbatisse recipere infra portam quatuor mulieres focarias, etate et moribus circumspectas et bone fame: que curent ignem et inferant ligna ⁊ aquã, eiciantq; de monasterio immundicias: ⁊ adiuuent in officijs sorores minus fortes. Que quidem focarie possunt intrare ecclesiam ⁊ cetera loca monasterij. propter labores. Et domos habeant prope coq̃nam ⁊ portam: vt semper parate sint recipere et inferre que inferenda sunt in officinas. B. Non tamen socientur conuentui in choro. in vomitorio. ⁊ refectorio, sz stẽt extra chorum quãdo eis vacat. nec reficiantur cũ conuentu. sed viuant de elemosina sororũ: aut de prebenda quã prouideat eis abbatissa. Faciãt obedientiã abbatisse. possuntq; commedere i stuba. post refectionẽ sororum. Et in signũ recognitionis habeant scapulare sine caputio. Si vero aliqua in coquina p manus seculariũ ineuitabiliter faciẽda sũt. intersit et vitet vna focariarũ vl' due: vt nichil contra regulam fiat. Fratres similiter habeant duos fratres focarios. si vtile fuerit eis et necessarium. Focarij nõ debent habere cucullam. sed mantellum desup tunicam. cui sit assutum caputium paruulũ vt alij religiosi. Cũ vero laborant deponant mantellũ. et habeãt pro illo capuciũ ad hoc statutũ. sicut cõuersi ordinis sci Benedicti aut bernardi: et balteum de coreo nigro.

Circa·xxj·capm regule

sancti saluatoris. dicit xp̃us qualiter religiosi vti debẽt speciebus.

Capitulũ.xxxvj.

Filius dei loquitur. Quia ignita sunt incentiua luxurie. expedit in monasterio sanis nõ cõtinue vti pipere et cimino ⁊ cõsimilibus herbis: sed cõmunibz que terra habitatõis profert. In festis vero. ix. lectionũ. ꝓpter laborem et recreationẽ ꝓcedi potest eis talibus vti: infirmis vero et debilibus talia quotiẽs expedit. nequaq; denegentur.

Circa·xxij·capm regule

sancti saluatoris. vocat se xp̃s prẽm omnũ creatorũ et recreatorum. mandataq; sua seruantiũ. mariam quoq; suã matrẽ et filiam. Sorores ordinis sci saluatoris. suas et marie filias appellãt. Quibus concedit vt habere possint. ⁊ necessitate vrgente portare corpus suũ infirmis: Cum monstramie tñ platorũ. Cõmendatq; plurimũ virgineã castitatẽ.

Capitulũ.xxxvij.

Ihesus xp̃s filius dei loquit̃. A. Sicut pater vocatur q̃ filium de coniũctione mutue carnis generat. sic ego deus pater omnium sum. quia corpori aiam infundo: et eam per passionem meam et inspirationis diuie efficaciam. regenero et renouo deformatam. Ergo sicut ego pater sum omñ eorum qui creati sunt et recreati baptismo. sic et pater sum omniũ eorũz qui imitãtur viã humilitatis mee: et sequnt̃ iter mandatorum meorum. Propterea maria mater humanitatis mee: vocari potest ⁊ mater et filia. Mater generatione carnis mee: filia imitatione voluntatis mee. Nam similitudo corporis eius. relucebat quodãmodo in carne mea. ⁊ similitudo omniũ virtutũ. resplẽdit perfectius in corde et operatione eius. Ergo quia mater mea eligere sibi vult filias. quarũ institutor et rector ego sum. quibus et nouã per te ostentãrã institutionẽ: Ideo pat̃ earũ esse et vocari volo. et in huius signũ duo speãlia priuilegia concedo eis. Primũ est. q̃ sacramentũ corporis mei super altare suũ iugiter positum habeant. in vase decenti saphiri co vl' cristallio. vt me quẽ quotidie speculantur sub aliena forma feruentius

æstuarēt: donec rerū veritate sacientur B. Scōm ē ꝙ qñ aliqua soror tali grauatur infirmitate. ꝙ propter reiectōez sumere sacramentū corporis mei nō valet. aut ne nocte moriatur sine viatico permitto ego deus oīm vt ab abatissa vel cui ipa iusserit. sequēte cōuentu portetur vas sacramēti ad infirmam: ostē tendo non tāgendo ipm corpus meū sed dicendo. Fides tua proficiat tibi ad salutem ⁊ vitā eternam Respōdit. sancta birgitta. O dñe ifusor totius gracie ne indigneris si loquor. Clere superabundanti largitate te effundis in nos: ymmo si dici phas est. prodigus tu es p̄ desiderio nostri. Quis vnq̄ cretere potest bonitatem et dulcedinē tuam tantam: nisi qui spū inebriatus fuerit tuo: Nam scriptum est. ꝙ illi qui in lege moysi tāgebant ⁊ videbant arcam sctām que te significabat. moriebantur. Et nūc permittis tāgere teipm qui veritas es ipsa. quā signa omia promittebant. O q̄ mūdus esse teneretur qui summo deo appropiquat. Cui. Respōdit ds. Quid miraris filia si vas appropinquat vasi: Si inq̄ vas virginale appropinq̄t vasi i deficiētis thesauri: Sicut enim ad itro itum arce moysi. corruerunt muri futiles et ydolum detruncatū est. sic per virgineā caritatem superbia diaboli confunditur. duricia cordis mollescit: ⁊ ipuritas carnis adnichilatur. Quid enim ei mirabile est tangi a virgine. qui eciā in virgine nasci dignatus est: Omia quippe potest cum dō virginea caritas. si coniūcta fuerit vere humilitati. Clerū tamen ne p̄iudiciū fieret clero et aliter sapiētibus: hāc graciā cōmitto moderamini et ptāti prelatorū. Nam nec moyses et prophete sine iudicio et discussiōe pontificum legebantur. nec verba mea procedere debent in lucem sine autoritate et approbatione pontificū: quibus dedi potestatē ligandi atq̄ soluēdi. q̄s qui sprenerit meipsum contemnit.

Xp̄s ordinat hic. quale pauimentū esse debet in monasterio suo. tam pro secularibus quā pro religiosis: et quomō sepultis ibi aliquib⁹ iterum repetur. ⁊ qui sepeliendi sunt in ecclesia. Capitulū. xxxviij.

Filius dei loquitur. Dixi tibi prius quomodo sorores et fratres sepeliātur. Nūc sup adde quādo ecclesia pfecta est. ambitus et circuitus infra crates. sternēdi sunt lapide polito et mundo. aut latericijs: vt omia munda cōueniant mūdis Propterea cimiteriū ordinetur infra murū magnum. vbi cōuenientius fieri potest: in quo sepelientur sorores. Si vero in ambitibus sepeliende sunt. attendatur diligenter. vt nulla deformitas vel inequalitas in pauimento appareat: ⁊ post sepulturam repetur ad priorem pulcritudinem et formam. Similiter et pauimentum ecclesie sit de lapidibus planis et mundis. vt ingredientes non offendantur ex fossis ⁊ inequalitate lapidū: sed locum habeant mūdum. et pro orationibus diuinis ornatum. Si vero viri spiritales ⁊ in dignitate positi sepeliendi sunt in ecclesia: attendatur diligēter. vt sepultis corporibus. pauimētum ad suam pulcritudinē et statum statim reformetur

Circa. xxvj. cap̄. regule sci saluatoris. vbi ma-

ria insinuat tres qualitates personarū. ordinem istum ingrediētium. Primi sūt qui caritate succēsi. beneficia dei contē plantur. Scōi qui de peccatis suis agūt penitentiam. Tercij qui plus diligunt opera carnis quā spiritus. plꝰ mūdum q̄ deum. Imprecatur eciam huic ordini et personis eius deuotis. varias dei benedictiones: adens rationē quare templum iudeorum nō reedificabit cuius tipū gerit monasterium istud.

Capitulũ.xxxix.

Qater xpi loquitur. Omnis qui sedet in supiori sede, vitæbit lucem in meridie. Qui vero ad dexteram, eugilabit mane de sompno. Qui autẽ ad sinistram, frigescit ex rore noctis. Ideo omis qui ingredit domũ istam, attẽdat ne diligat pro vita mortem: frigus pro calore. Caueat eciã ingrediens domũ meam, hostem qui ẽ pre foribus. Ideo habeat ductorẽ rationẽ: et directorem deũ. Sit domus ista de qua dixeram tibi prius. sicut ignis, qui primũ dilatat se in stramimbus et pauimẽto. et postea inflammat tectũ et totam domum in tantũ: q qui ab extra sit nesciunt anteq̃ tota domus est ignita. Conforteť domus hec i spiritu sancto, sicut Helyas comedẽs panem et bibẽs aquam, ambulabat in fortitudine cibi illius quadraginta diebus et noctibus. Sic omẽs ingredientes domum hanc, roborẽtur et proficient in qualibet dieta: 7 accrescat eis spiritualis fortitudo. et feruor fidei 7 caritatis. Maneat quoq̃ deus cũ ingredientibus domum hãc sicut fuit cũ Jacob, qui solus de domo patris egrediẽs, regressus est cum turba copiosa: et genuit de se Joseph, qui vocatus est salus populi, q̃ saluauit populum suum. B. Custodiat eciam domum hãc et ingredientes in eam deus. sicut custodiunt apostolũ suum ne comburereť pinguedine olei. 7 det diligentibus eã vt pinguedine amoris mundi nõ comburãtur: nec deficiant aut succumbant ex aduersitate eius. Fructificent eciã omnes ingredientes domum hanc, sicut granũ quod de se facit fructum centuplũ, et sicut lechitus olei vidue. vt proficiãt de virtute in virtutẽ: vsq̃ dum vitæant deum in beatitudine sua. Adumiatur eciã domus hec, muro spiritualis custodie tam forti et tã grandi. q̃ hostis volens transfodere. dicat sibi tempus nõ sufficere ad suffodiẽdũ: nec instrumenta habere quibus posset ad fundamẽta venire. 7 minus ad ipm murum. Respiciat quoq̃ deus domum hanc, sicut respexit populũ suum cũ educeret eũ de egypto, ostendens viam in die per columnam nubis, et in nocte p ignem. Benedicat insuper domũ hanc ingrediẽtes, sicut bñdixit apostolos suos et me matrẽ eius. tribuẽs nobis spiritum sanctũ: et promittẽs se nobiscum manere vsq̃ ad consumationẽ secli. Q Sit eciã in domo hac vna porta per quã omibus liceat ingredi. et ingrediẽtes sint de ouibus filij mei: audiẽtes vocem eius qui dedit animã suam pro ipis Quos pater custodiat potentia sua. filius dirigat sapientia sua. spiritus sanctus inflammet caritate sua. Et si lup9 in vellere ouis ingressus fuerit, proficiat ouibus ad maius meritũ. et ipe descẽdet ad spacium sibi paratum. Item sit mater dei. Scito eciam q̃ prophete dei pceptum fuit. ostendere populo ingrato descriptiones templi destructi: quas vidit in spirituali visione. Non q̃ de celo erant corporalia. sed quia per corporalia intelliguntur spiritualia. vt populus inobediens cognosceret ingratitudinem suam, et resipiscens a malis suis ppararet se ad percipiendam promissionem dei, qui ideo priuatus est et promissis dei priuabatur quia pstens in malicia sua noluit mutare voluntatẽ suam ad bonum. Ideo eciam templũ non est reedificatum: nec erit in ppetuum. Sz in domo mea non solũ erigantur parietes materiales, sed et anime iustorũ placebunt in ea filio meo: et compleuit in se spiritualiter descriptiones templi, qõ in spiritu vidit propheta dei.

Xps distinguit ꝟ tres fructus, idest tres cõditiones psonarum futurarum in regula sancti saluatoris.

Capitulum.xl.

Ejlius dei loquitur. Tres eĩt fructus i regula mea. Primꝰ erit ex timore. qui more ſponſe vult et nõ vult. que guſtata volũtate et voluptate ſponſi. deſiderat vt voluntas ſponſi cõformetur volũtati ſue. Hic fructus nõ guſtabit pfecte voluptatem ſponſi: qꝛ nõ ſe occupat totũ ad totam dulcedinẽ ſpõſi capiendã. Secũdꝰ fructus ẽ qui deſiderat deũ. ⁊ participaẽ appetit gaudio eius: ſed cõtriſtatur de aduerſitatibus eius paciendis. Hic ſimilis eſt militi. qui immemor iuſticie. ⁊ cauſe obtinẽde corone. grandẽ querit remunerationẽ tempe felicitatis. qui nolvit ſeq̃ tv minũ ſuũ tempe aduerſitatis. Tercius fructus ẽ qui ſe et oĩa ſua nõ ſolum reliquit in manus dei. ſed quicq̃d intelligit omĩa a ſe alienat. factus ſicut iumẽtum cõſentiens poſſeſſori. ſolã querẽs dulcedinem dñi: i aduerſitatibꝰ gaudẽs. i proſperitatibus humilis et timoroſus. Hic fructus meretur vt deus exurgat in miſeratõibus. et vt obtineatur ſeu aſcẽdatur promiſſum gaudiũ: quo gẽtiles letificabuntur. tepedi recaleſcẽt. et frigidi ignientur.

¶ Xp̃s p̃cipit ſcẽ Hirgitte ire ad romam. dicẽs q̃ regula ſcti ſaluatoris proficiet. ⁊c.

Capitulũ. xlj.

Xp̃s filius dei loquit Jam regula deſripta ẽ iã flores eius appoſiti et colores ordinati: vade nũc ad locũ vbi viſura es papam ⁊ imperatorẽ Mã hec regula procedet quaſi lumen ⁊ lucerna. et coartabit ſe vt proficiat donec tercius fructus oſtẽdet ſe: qui cõteret ariſtas. ⁊ purũ granũ recõdet in horreum ſuum.

Criſtus precipit ſcẽ birgitte ſcribere impatori. pro cõfirmatiõe regl'e ſci ſaluatoris Ca. xlij

Equebatur xp̃us ad ſponſã dicẽs Scribe ex parte mea imperatori verba hec: Ego ſum lux illa. ⁊c. Require. viij°. libro. cap°. lj°.

¶ Xp̃s oſtẽdit p ſcãm Birgittã cuidam regi inobedienti ſibi. viam per quã recõciliari poteſt. ⁊c.

Capitm. xlij

Ejlius dei loquitur. Quia ille quẽ vocaui filiũ meũ. factus ẽ inobediẽs. ⁊ ſimilior puero diſcolo quã filio obediẽti: ipe quia pmam viam. ſcz eundo ad paganos nõ impleuit: ideo oñdo ei nũc ſcdam viã. quã ſi tenuerit beatus erit Hec aũt eſt via. q̃ ſcz vadat ad ſimmũ pontificem. qꝛ ſumma debita. apud ſummũ dñm. per cõſilia ſummi dñi: ſunt emendãda. Si aũt exierit non erubeſcat exponere ei. q̃ fuerat ꝓdator cõmunitatis: proditor aiarum. contẽptor eccleſie. iuramẽti ⁊ legis publice violator: corone regie et facultatũ eius. prodigus alienator ⁊ diſſipator. Impetret inſuper abſolutõem peccatoꝝ ſuorum. et confirmatõem regule mee quã in regno eius oſtẽdi: vt apes cõgregande ad loca iã ꝑparata et ſperanda: ſuis bñdictionibus ſolidẽtur. Non differat ergo exire. ne forte ſi diſtulerit. locuſte et bruci occupẽt loca apibus ꝑparata. et ſic fecibus ſuis deturpẽt et diſſipent: vt maior labor ſit i purgãdo loca ⁊ renouando. quã fuerat in edificando.

Reuelatio de indulgentijs ſancti petri ad vincula. et cõfirmatione regule ſaluatoris

Capitulum. xlüj.

Ejlius dei loquitur ad ſponſam Qui habet glomerationem filiorum. ⁊c. Require quarto libro. cap°. cxxxvij°.

¶ Xp̃s p ſcãm Birgittam precipit priori petro de Alvaſtro. ſcribẽ regulam ſancti ſaluatoris. etcetꝛa.

Capitulum. xlv.

Jlius dei loquitur. Dic illi q̄ scribat regulam a spiritu meo dictatam. sed caue diligēter. ne de spū tuo aut minuas aut addas: nisi ea que tibi a me dicunt Si vero scriptor aliq̄d ꝛe regulis patrū addiderit vbi materie cōgruere viderit, ꝛ attractum spūs mei solitū sibi atesse senserit :non ē michi ingratum. Nam bñdictus ꝛ franciscus et alij patres more apū de patribus suis in regulis suis multa constituerunt: ꝛ gratū est michi. q̄ spiritū meum habuerūt, Et voluntas eorū erat scōm voluntatem meam. Ideo quidq̄d statuerunt gratum est michi.

Xp̄s p̄cipit sancte Birgitte dicere dño Petro priori aluastri. qualis regula haberetur in monasterio sancti saluatoris. addens ratōem cur sibi et nō alijs ista loqueretur.

Capitulum.xlvj.

Ego ostēdere tibi volo. qualis regula in monasterio matris mee habeat. Quia ecl̄ā heremite et sci p̄es. infusiones a spū meo habuerūt Propterea quecūq̄ audieris in spū meo defer ad scribentem: et caue omīmodo ne vnū verbum de spiritu tuo addas ad verba mea. Sed mirari poteris. Cur ego oīm conditor non loquor sapienti. aut in tali lingua que ab omnibus intelligi ꝛ sciri poterit? Respondeo Ego habui multos p̄phetas q̄ misi p̄ interpretem et notarū. verba spūs mei p̄ferre non potuerūt: et tamē puenerūt ad lucem et cognitōem. Quia cum donū dei committit multū amplius glorificat deus. Sic et tecū est Nam bene habeo amicos p̄ quos loquor voluntatē meā. sed tibi tanquā instrumēto nouo ostendere volo noua et vetera: vt superbi hūlientur et humiles glorificentur.

Quomō sancta birgitta cepit habere reuelatiões diuinas et quare. ꝛc.

Capitulū.xlvij.

Transactis aliquibus annis post mortem mariti. cū bt̄a birgitta sollicita esset de statu suo: circūfudit eam spūs dñi ipam in flammās. Raptaq̄ in spū vidit nubē lucidam: et de nube audiuit vocem dicentem sibi. Ego sum deus tuus q̄ tecum loqui volo Cōterrita illa ne forte hostis esset illusio: audiuit iterū. Noli timere. Ego eni sum oīm cōditor nō deceptor. Scias q̄ nō loquor ꝓpter te solā: sed p̄pter salutē oīm xp̄ianor. Audi igit̄ que loquor. Tu quippe eris sponsa mea. et canale meū. audies et videbis spūalia et secreta celestia: et spūs meus remānebit tecū vsq̄ ad mortē. Crede igit̄ firmiter q̄ ego ipe sum qui de pura vgine natus. qui passus et mortuus sum: p̄ salute oīum aiarum. Qui et resurrexi a mortuis et ascendi in celum: qui et nūc cū spiritu meo loquor tecum

Reuelatio qualit̄ xp̄s dīm Petrū tūc supprioē aluastri. p̄scriptoē istarū reuelationū constituit. et renuentē donec cōsentiret castigauit: premittēdo ratōez quare ista reuelata sūt.

Capl̄m.xlviij

Quante beata birgitta apparuit ei xp̄s dicens. A. Dic ex parte mea fri petro suppōri. q̄ ego sū similis dño cuius filij tenebant captiui in duro cippo. qui misit legatos suos vt filij liberarent. ꝛ vt p̄cauerēt alios: ne i manus inimicorū suor incidērent quos putabant amicos. Sic ego deus habeo multos filios. idest xp̄ianos: q̄ grauissimis laqueis dyaboli tenent Ideo ex caritate mitto eis verba oris mei. q̄ p̄ vnā feminā loquor. Audi igit̄ tu frater Petre illā. et scribe in lingua latina: verba que ipa tibi ex parte mea dicit Et dabo tibi pro qualibz littera nō aurū vl̄ argētum: sed thesaurū q̄ nō veteraset. Quā reuelatōez ipa dña birgitta notificauit statim ex parte xp̄i eidem p̄ori: qui tunc

erat sup̄pior. Ip̄e aūt volens delibera-
re sup̄ hoc. stabat in sero i eccl'ia: certā-
do cogitatōibus suis secū. ℟. Cūq; in
fine ex hūilitate deliberaret. nō assume
re neq; scribere dictas reuelatões diui
nas: reputans se ad talia indignū. et du
bitans de illusione dyaboli. Tūc p̄cus-
sus fuit tali alapa diuina p̄cussione. q̄
statim stetit q̄si mortuus. p̄uatus offico
sensuū. et uiriū corpaliū: sed tñ intellect⁹
sanus remanebat in mēte eius. Monachi igit̄ inuemētes eū sic in terra iacen-
tem. apportauerūt eū ad cellam. et posu-
erunt in lecto: et sic iacuit per magnuz
spaciū noctis quasi semimortu⁹. Tandē
dispensatōe diuina. occurrit ei in mēte
talis cogitatio. Forte inq̄t hec patior. q̄
nolui obedire reuelatōi. et p̄cepto facto
michi p dñam birgittā ex parte xp̄i. Et
dicebat in corde suo. ℣. O dñe deus
si q̄t hoc ē parce michi. qa ecce parat⁹
sum et volo obedire: et scribere oia ver
ba q̄ ip̄a michi dixerit ex parte tua. Tūc
aūt in eodē puncto cōsensu fcō i corde.
statim curatus ē sine aliq̄ mora. Et iuit
ad dñam birgittā festinant. offerens se
ad scripturā faciendā: de oibus reuela-
tōibus sicut ip̄a diceret ei ex parte xp̄i.
℣. Itē dixit prior q̄ postea audiuit a do-
mina birgitta. q̄ xp̄s dixit ei i alia reuela-
tōe hec verba. Ego p̄cussi eum q̄ nole
bat obedire. et postea sanaui eū: qa ego
sum medic⁹ ille qui sanaui tobiā. et regē
isr'l. Dic ergo ei. Aggredere et volue
et reuolue opus scripturarū verborum
meoz et scribe: q̄ dabo tibi adiutorem
mgr̄m in lege mea. Et scias pro certissi-
mo. q̄ tale opus facere volo p ūba me
a. que tu scribis ab ore istius mulieris:
vnde potētes hūiliabunt̄. et sapiētes ob
mutescent. ℣. Nec credas a maligno
spū ip̄a verba procedere. que hec ml'r ti
bi loq̄tur: quia ea que tibi dico. operib⁹
cōprobabo. Et statim prior post hec in-
cepit scribere et trāslatare. omēs reue-
latões et uisiones diuinas. datas ip̄i dñe

birgitte iuxta p̄ceptum eius. licet aliq̄s
scripserit dñs petrus p̄socius eius et cō
fessor. una cū dicto dño petro prior: q̄n
ip̄e prior nō erat cū ea. Et dixit prior q̄
postea ip̄e ex p̄cepto xp̄i sequebat eā. et
fuit cōfessor et scriptor eius in dictis re-
uelatōibus. xxx. annis: usq; ad mortem
ip̄ius dñe birgitte. Quas postea xp̄s an
te mortē ip̄ius p̄cepit dari dño Alphon
so heremite yspano: olim epo Biemen
Et tali mō isti libri celestium reuelatio
num conscripti sunt.

Xp̄s dando istas reue
latiões simulat se carpētario. q̄s postea
misit dño alphōso epo et tunc heremite
elucidādas. dicēs qualiter spūs scūs q̄n
q; dimittit electos sibūp̄is. Cap. xlix.

Hius dei loquit̄ ad spōsam di-
cens. Ego sum filis carpē
tario qui p̄scindens ligna. de-
portat in domū et inde fabricat ymagi-
nē pulcrā: et ornat eā coloribus et limia-
mētis. Cui⁹ amici videtes ymaginē. q̄
adhuc pulcrioribus colorib⁹ ornari pos
set: apposuerūt et illi colores suos depin
gendo sup eam. Sic ego deus p̄scidi de
silua ciuitatis mee. verba mea que posui
in cor tuū. Amici vero mei redegerunt
ea in libros scōm grām eis datam: et co
lorauerūt et ornauerūt illa. Nunc ergo
vt pluribus linguis cōueniat. trade om
nes libros reuelationū eorūdem verbo-
rū meoz ep̄o meo heremite. qui cōscri-
bat et elucidet: et catholicū sensum spūs
mei teneat. ℟. Quia spūs meus dimit
tit q̄nq; electos meos sipūp̄is. vt ip̄i mo
re statere diuidicēt et discutiant verba
mea in corde suo: et post multos cogita
tus exponāt clarius et eliciant meliora
Nam sicut cor tuū nō semp est capax et
feruidū. ad proferendū et scribendū illa
que sentis. sed nunc volus et reuolus
ea in animo tuo. nūc scribis et rescribis
illa: donec veneris ad p̄pium sensum ver-
borū meorum. Sic spiritus meus cum

euangelistis ⁊ vctoribus. ascendebat ⁊ descendebat. quia nũc ponebant aliqua retractãda. nũc iudicabãtur ⁊ reprehendebantur ab alijs: ⁊ tñ alij postea venerunt qui subtilius discusserunt. et luciuius explanauerũt verba eorũ. Attamẽ omẽs euãgeliste mei. a spũ meo p infusiõẽ habuerũt verba que loquebantur et scripserũt ⁊ Jtẽ dic eidem heremite q̃ faciat et impleat officiũ euangeliste

Virgo maria cõmendat hic xp̃m quintuplicit. Quã xp̃us recommendans. psequit de creatiõe angelorũ et ruina. de hois restauratiõe. et de sue incarnatiois raõe: assimlãdo se ami que non cõmedit nisi recẽs cor. ⁊c.

Capitulum. I.

MAria loquebatur dicẽs ☩ Bñdict⁹ sis tu fili mi carissie sine p̃ncipio ⁊ sine fine: q̃ i te sũt tria Potẽtia Sapiẽtia et Virtus ⁊ Potẽciam quipe ostẽdisti in creatione mũdi: quẽ creasti ex nichilo. Sapiam tuam i dispositione mũdi. qñ oia in celo et i terra et in mari sapiẽter et rationabilit̃ dispositi ⁊ Virtutẽ aũt tuã maxime ostendisti. qñ missus es cũ eo qui te in vterũ meũ misit Cum hijs tribus alia duo habes: miam scz et iusticiã Oẽm sapiam si mihi ostẽdisti. qñ oia misericordit̃ dispositi: qñ et cũ forti certasti. et vicisti sapienter ⁊ Virtutẽ q̃z tuã ostendisti i omia et iusticia. qñ voluisti nasci de me: et eũ redimere qui p se cadere poterat. et non sine te redire. Rñdit filius ⁊ Benedicta tu sis mater regis glie et domia angelorũ: verba tua dulcia ⁊ verissima sunt ⁊ Tu bene dixisti. q̃ oia in misericõia et iusticia facio ⁊ Hoc patuit in primordio creationis mũdi i angelis. qui i illo puncto quo creati sunt. viderũt in conscientia sua qualis sum: licet nondũ gustauerunt Unde aliqui eorũ vtentes bene libertate volũtatis sue. statuerũt in cõscientia sua. firmiter stare ex caritate ad voluntatẽ meã ⁊ Alij vero superbientes. verterũt voluntatẽ suã cõtra me: et cõtra ratiõem ⁊ Jdeo iustũ fuit vt superbientes corruerent. iusti aũt gustarent dulcedinẽ meã: et firmius solidarent̃ ⁊ B. CDeinde vt ostẽderem miam meam. ⁊ ne locus cadentiũ vacuus esset. ex caritate feci hoiem in terra: qui eciã p̃pa libertate corruens primũ bonũ perdidit et a dulcedine expulsus est: sed tñ p̃pter misericordiam nõ ex toto derelictus ⁊ Cui⁹ iusticia fuit. vt sicut ipe per liberũ arbitriũ discesserat a prima constitutione. sic p liberã voluntatẽ rediret: ⁊ p eum qui nullũ pcm̃ haberet. sz summã puritatẽ ⁊ Sed nullus inueniebat̃ qui ad p̃ am psoluendam iusticiam sufficiebat: ⁊ minus ad alioz salvatiõem ⁊ Nec erat aliquis natus immunis a pcto: p̃pter primã inobedientiã ⁊ Attamẽ p̃pter miam. misit deus in semẽ hois aiam de deitate creatam. vt expectaret ⁊ staret vsq̃z dũ veniret optimus et mũdissimus. q̃ libertate sua sufficeret iacentẽ erigere: ne dyabolus in ppetuũ sup casu ei⁹ exultaret ⁊ Q. Propterea adueniẽte tpe acceptabili et̃naliter p̃uiso. placuit deo p̃i mittere me filiũ suũ. cũ seipso et spũ sctõ in bñdicta viscera tua: sumere carnem et sanguinẽ de te. duplici de causa ⁊ Primo ne homo alteri seruiret quã deo suo: creatori et redẽptori suo ⁊ Scõo vt ostẽderem caritatẽ meã quã habui ad hominẽ et iusticiã. vt cũ ego q̃ nichil peccaui ex caritate moriebar: iustũ fuit vt is q̃ captiuabat̃. iuste saluarẽt̃ ⁊ Propterea mat̃ carissia bñ dixisti: q̃ in iusticia ⁊ i mia feci omia ⁊ Bñdicta sis tu q̃a fuisti sic dulcis. q̃ itati placuit vẽire ad te: et nũq̃ separe se a te ⁊ Tu fuisti sic mũda. quemadmodũ domꝰ mũdissima. cũ omne vtutum odifera: ⁊ oñi pulcritudine ornata ⁊ Tu fuisti sic ardens. quẽadmodum stella ardens et clara: nec tñ cõsumitur Sic tu caritate ad me p̃ ceteris arsisti: que nũq̃ consumebat̃ Tu merito plena

caritate et miscõia diceris. q; oim caritas per te floruit. et omẽs inuenũt p te miam: quia in te cõclusisti fontẽ mie. ex cuius abundãtia. eciã pessimo inimico tuo idest dyabolo exhiberes miaz: si humiliter peteret. Ideo quodcũqz vis et petis: dabit tibi. ℣. Rñdit mater. Fili mi petitio mea ab eterno nota est tibi. Ideo et vt ista sponsa tua intelligat spiritualia. rogo te vt verba tua que dignatus es ostẽdere. radicent in cordib9 amicoz tuoz: et ad pfectõem compleantur. Respõdit filius. Benedicta sis tu ab oi exercitu celi. Tu es quasi aurora in claritate totius virtutis cõsurgens Tu es quasi sydus vadẽs añ solẽ: quia iusticiã meã precedis tua pietate. Tu sapiẽs mediatrix es. pacificans discordantes: hoiem scz et deũ. Ideo petitio tua exaudietur: et verba mea sicut vis cõplebuntur. Verũ q; vides 7 scis omia in me. Ideo filie tue spõse mee in dica. qũo ista verba pcedẽt in mundũ: qũo cum mia et iusticia publicenť. ℟. Ego sum quasi aus illa. que nichil ẽsiderat comedere nisi recẽs coz auium. et nichil vult bibere nisi sanguinẽ purũ cordis auiũ. tamqz pspicacis visus est. q in volatu auiũ. ppendit si coz recens est vl' coꝛruptũ: et ideo nõ recipit aues nisi recẽtis cordis Ego sum talis aus. ego nichil ẽsidero nisi coz recens idest aiam homis. bonis opibus et affectiõibus diuinis recẽtẽ: cui9 caritatis sanguinẽ bibere desidero. Hec est enim refectio mea. caritas feruẽs ad deũ: et aima a vicijs emũdata. Ergo q; caritatiu9 7 iustus sum. et nullos desidero nisi caritate feruẽtes: ideo verba mea i iusticia et mia intrare ẽbẽt mũdũ. In iusticia quidem. vt homo nõ seruiat michi ꝓpt timoꝛẽ verboũ meoz. Nec quasi quadam carnali dulcedine trahať ad seruiendũ. sed ex diuina caritate. que puẽit ex consideratõe intima opum meoũ: 7 recordatõe pcoꝛum. Hec enim duo qui

frequenter cogitat inuenit caritatẽ: inuenet et me omni bono dignũ Debẽt eciã verba mea itrare cũ mia. vt homo consideret q; paratus sum dare miam: vt homo intelligat deum suũ quẽ negleꝛerat. qui pcoꝛes facit meliores

Xp̃s ostendens ꝯ cuidam Archiepõ. quare reuelare voluit verba ista: Cõquerit sup omẽs status hoim. Sueqz passionis ꝓcessum certãdo. ipam neglectam. et se abiectuz esse declarat. Precipit eciã eidem archiepõ laboꝛare in istis reuelatõibus. Regi q̃z swecie expeditiõem cõtra paganos facere. et epõ Aboensi negociũ ad papã trãsferre. Subiũges. Q̃ tria sunt genera demoniorũ hoies obsidentium.

Capl'm. lj.

Ego sum qui cũ eo qui mittebat missus sum in viscera virginea: 7 assumpsi carnẽ et natus sũ. ℟. Sed ad quid? Certe vt ostentãrẽ verbis et factis fidem. Inde mortuus sum vt aperem celũ. Inde sepultus resurrexi: 7 vẽturus sum iudicare. Nunc igitur cõuentis epis. dic archiepõ. Admiraris quare loquoꝛ verba mea. Eleua oculos tuos et vide. Auscultа auribꝰ tuis et audi Api os tuum et interroga qũo ab oibus neglectus sũ. Leua oculos tuos et vide. qũo ab oibus expulsus sum. vide q; nemo me in sua delectatõe hꝫe ẽsiꝛerat. Erige eciã aures tuas et audi. qa a solis ortu vsqz ad occasum coꝛ hoim cupidũ est: 7 seuerũ ad effusionẽ sanguinis ꝓximi sui ꝓpteꝛ cupiditatẽ. Audi q; omẽs ornãt mẽbra sua ꝓ superbia sua. Audi q; delectatio homi. ẽ irrationabilis q̃si aialium. Api os tuũ et inquire vbi sunt defensoꝛes fidei. vbi inueniunť qui inimicos dei expugnãt: vbi sunt qui vitã suã ponũt ꝓ dño suo? Inquire hec diligenť. 7 inuenies valde paucos amicos meos. Cogita hec. et scies me nõ sine causa loqui. B Inq̃re

vlterius et audi qualis ẽ dispositio romane curie. que sedes mea deberet esse. Sicut enim in sede quatuor sunt colũne sustentãtes. et mediũ quoddã in quo sedens quiescit. sic in sede mea quã sũmis pontificibus reliqui. deberẽt esse quasi quatuor colũne. humilitas scz. obedientia. iusticia. et mia: et mediũ scz diuina sapiẽtia cũ diuina caritate. Scz hec mutata est et assumpta noua sedes. in qua est superbia pro hũilitate. ꝓpria volũtas pro obediẽtia. amor pecunie pro iusticia. ira et inuidia ꝑ miscõia. Mediũ aũt vocari sapiẽs et magister ad mũdũ Ecce sic euersa et immutata ẽ sedes mea. Vide vlterius et ꝓquire reliqua capitis membra et clerũ totũ. et inuenies ꝙ ego deus et creator oĩm sum eis onerosus quasi lapis. sapio eis quasi venenũ: ingluuiei eorum sum quasi mica. Ecce qũo abiectus sum. Ecce quid michi ꝓ caritate repẽdit. Ego creaui eos et redemi tanta equitate et iusticia. ac si per similitudinẽ loquẽdo. statera coram me essz posita: in q̃ vt recte appenderẽt non posui aliud nisi cor meũ ꝓpriũ. Q. Ego natus et circũcisus sum. Ego habui tribulationes varias et labores. Ego audiui verba pessima et obprobria Captiuatus et flagellatus. funibus ligat⁹ sũ. et quasi in prelo punitus. nerui mei distendebãtur. vene rũpebantur: iuncture omes dissoluebant. Inde verter meus et caput totũ. pũcturis spinarũ lacerabantur. Sãguis defluens coagulatus deturpabat faciẽ totam et barbã. Os et lingua similit̃ inficiebant sanguine: gingiue tunsionibus intumescebãt. Inde extẽsus in cruce. collũ meũ nõ habuit reclinatoriũ nisi humeros meos Brachia mea ad foramia stipitis funib⁹ trahebantur. Pedes deorsum tracti et duobus clauis ꝓfossi: non habebãt aliud sustentaculum nisi clauos Interiora mea omia arida et contracta fuerunt. Cor meũ plenum erat dolore. quod q̃ recentissime nature erat et optime. ideo dolor qñq̃ de neruis exibat ad cor. et iterũ a corde ad neruos: et sic augmẽtabat dolor. et ꝓlongabatur mors. O. Cũq̃ sic doloros⁹ starem. aperui oc̃los meos. et vidi matrem meã flentẽ astare. cui⁹ cor plenũ erat amaritudine. cuius omnia membra dirigebãt et palluerãt: cuius ve et amaritudo pl⁹ me cruciabat quã meũ ꝓpriũ. Vidi eciam amicos meos in maxima anxietate esse. quoꝝ quidam q̃si dubitabant: alij seruabãt fidem licet minũ turbabant. Ade aũt in tali dolore stãte. et in tanto ve ꝑseuerante. tantum cor crepuit ꝑ violentia passiõis et anima egrediebat: qua egressa caput modicũ se eleuauit. omia membra contremuerũt. Oculi quasi ad mediũ apiebantur. pedes sustentabãt totum pondus corporis: et pẽdebã quasi pannus deformis. Ecce talia ego creator tuus passus sum: et talia nullus curat. Hec ego cõqueror corã te. vt consideres q̃d ego feci. et quid michi rependitur. Et Sedo rogo vt labores mecũ: omnis q̃ aliquod opus facere vult debet habere tria. Primo materiã de qua fiet opus. Secõ instrumenta cũ quib⁹ fiat. Tercio diligentẽ ꝑmeditatiõem vt sapiẽter fiat. Materia ego ipse sum. sapia ipa de qua et per quã ois sapiẽtia est. q̃ verba mea misi in mundũ. Instrumenta sunt amici mei. Assume ergo verba mea. et vide si recentia et non putrida sint Si sanam et rectã fidem sentiãt et sapiant: vide si digna et habilia auro meo sint. Considera si ducũt ab amore mũdi ad amorẽ dei: de infermi via ad celsitudinẽ celi. Et si ita inueneris. opare cũ amicis meis tanquã bonis instrumẽtis honorem meũ. Opare inquã sapiẽter quasi sapiẽs homo. labora viriliter vt vir virilis: labora feruenter vt amicus dñi Tercio ꝑcipio tibi quasi dñs: vt q̃d incepisti ꝓficias. Tu iuisti viã meaz. iactasti aratrũ tuũ in modicam partẽ tre:

et cepisti arare. Nunc precipio tibi vertere frequẽtius et extirpa radices et spinas: et edifica ibi ecclesias de bonis ecclesie tue. Hanc partez terre assigno in manus tuas: hanc quero a te. Joco labora feruenter et frequẽter. E. Regi precipio vt ad inimicos quãtotius poterit se transferat. q si magnũ reputat esse qõ facit p me. maiora ego feci pro eo: quia vite mee nõ pepci pro eo Hunc ego tres dabo in socios. duos qui spũalium intelligentiam habent: terciũ qui nouit legẽ ecclesie. Epo cõmittet regnum suũ. qui associabit sibi vnũ secularem. q pro iusticia nõ recipit pecuniam in iudicijs nõ veretur hoiem: q nõ erogat aurũ pro aere. nõ recipit lutum pro celo. Epo aboensi pcipio vt negociuz ad summũ pontificẽ transferat. cui pcipio nichil diminuere: sed pmitto addere que ad honorẽ meũ sunt. et ad salutẽ animarũ. Mirantur q̃re spũs nõ discedit ab obsesso. In quo possunt ppendere iusticiã meam maximã. Ego eni non maiorẽ iniuriã facio dyabolo quã ãgelo in celo. Nam iusticia ẽ. vt sicut aliqo venit sic discedat. Iste spũs a longiquo accessit: sic ex longinquo discedet. G. Tria nãq demõioz sunt genera. Unũ est quasi aer. qõ faciliter illabit et obũbrat consciam homis. vt loq̃tur et agat impudica: hoc faciliter venit et facilit exit. Hoc fuit in illo puero sicut tibi prius demonstratũ est. Scõm est quasi ignis. quod corpus oñe et carnẽ impatiẽtia verat. et sic amaram facit homi vitã vt mallet mori quã viuere: et p impatia rapitur ad oñe qõ spũs ille impur9 suggerit Hoc sicut faciliter venit sic eciam faciliter exit: remanente tñ corpis infirmitate. Hoc fuit in illa muliere. Terciũ genus est quasi fumus. Sicut enim fumus vbi ingredit omia cõmaculat. z omibus se cõmiscet: sic hoc genus cum illius anima et corpe totaliter mixtũ fuit. Propterea sicut fumus apto foramie aliquo. paulatim discedit et alonge. sic iste spũs qui ad verbũ cepit egredi: paulatim exibit donec ex toto purgatus ẽ. Cũ aũt tot lacrime effuse sunt et abstinentie assumpte. q ad hoc digne sunt et debite. tũc ad plenũ egredieť et purgatum se cognoscet: q sicut paulatim et a lõge spũs ille accessit. simlit et iusticia exigente abscedet.

Sancta birgitta hic se coram btã virgine accusat. de corpe inomito et volũtate instabili. Et respon sio virgins consolatoria.

Capim. lij.

Benedicta sis tu regina celi. que nullũ peccatorẽ despicis: te ex toto corde inocantẽ. H. Exaudi me licet indigna sum os meũ aperire ad rogandũ te. Scio eni q nisi sufulta adiutorio tuo. nõ possum memetipam regere. quia corpus meũ ẽ q̃si animal inomitũ. cuius oi nisi frenũ imponit: currit ad oia loca in quibus habere cõsueuerat sua delectabilia. Uolumtas mea est quasi volucris. cõtinue seq volens cogitatões volatiles: et volare cum eis volantibus. Joco rogo vt frenum imponat corpori meo. quã cito alicubi currẽ voluerit vbi filio tuo displicuerit: et duc illud vbi voluntatem filij tui pficere potuerit. Imponas eciã retinaculum illi volucri que ẽ voluntas mea: ne lõgius euolet quã filio tuo carissimo cõplacet. B. Virgo respondit. Oratio ex deuoto corde ad honorẽ dei effusa: exaudiri merek ad effectum. Et ideo tu que petis frenũ ipoi corpi tuo. vt regat ad voluntatẽ dei. expedit vt onus eciã imponatur ei. prouchẽdũ ad honorẽ regẽtis. vt cũ voluntas tua sit talis. q magis velis tacere quã cum secularibus hoibus loqui. et delectabilius tibi videť pauptatem pati in domo tua: q omẽs diuicias in domib9 pricipũ aspicere. Quoz nec curas inimicias:

si amicicia mei promereri possis. Et ideo illud onus ipono tibi: vt dicas aliqua verba que deo placuerint.

Xps p passionem suam reprobat curiositatẽ edificiorũ: et delectationem carnalem.

Capl'm. liij

QOntigit semel q cũ btã birgitta viuente marito. parari fecisset lectũ p quẽdã carpentariũ. solẽnius et curiosius soluto in sua domo. in villa que dicit Wlffaasa. tũc pcussa fuit quasi ab vna manu tã valẽt in capite: q vix se mouere poterat pre dolore. Ducta igitur ad aliã partẽ domus: audiuit quasi de pariete vocẽ dicentẽ sic. Ego nõ stabã sed pendebam in cruce. nec caput meũ habuit reclinatorium: et tu tibi tantã curiositatẽ queris et quietem. Hijs igit auditis dña birgitta resoluta in lacrimas: et subito statim curata est. Et postea cũ potuit potius i stramentis et pelle vsina dormiebat. quã in lecto.

Visio spũalis de olla et cibo desiderabili. et igniculo subtus ollam. de quodã indutο auratis vestib9: laborante circa ollam. et qd p hoc significatur. Capl'm. liij.

QOdam tẽpe dũ sancta birgitta esset in oratõe. Vidit ante se igniculũ quendã in spũali visione. et quandã paruã ollã sup igniculũ positã: et in ea desiderabilem cibũ. Vidit eciã quendã virũ purpura aurea et valde splendida amictũ. Qui flexis genibus ollã circuibat. mõ sufflans ad ignẽ. mox aũt ligna removens: et hijs modis pro olla illa laborabat. Qui tandẽ ad eã que hec videbat ait dicẽs. Tu que hec vides. vidisti vn q tam humilẽ hoiem sicut ego sũ. Ego quidem vt cernis auratis vestib9 indutus. tãta seruicia exhibeo huic olle Circueo eam flexis genibus. iclino caput ad terrã: sufflãs ad ignẽ. Ligna q cõpono et cõgero. qnq eciam illa ab inuicẽ separo. et nulli meo labori parco: et ideo me valde humilẽ cõprobato. B. Sed qd hoc significat tibi ostẽdere me oportet. Per illã ollam igit cor tuũ itelligo. Per cibũ qui est in olla. verba illa dulcissima que tibi a deo desup mãtur Per igniculũ caritatis feruor quẽ a deo habes Ego vero dyabolus sũ tue cõsolationi inuidẽs. q ideo me tã hũiliter seruientẽ exhibeo. iã sufflãs non tm vt ignis magis ardeat. sed vt cineres idest terrenarũ rerũ affectus. in ollã idest in cor tuũ ascendãt. vt sic ille saporos9 cibus idest vba spũs sci tibi infusa. aliquã tulũ insipida fierẽt. Cõmoueo faces et ligna. vt olla scz cor tuũ. ad terrã idest ad aliq9 trenos notos aut proximos i clinareẽ: ita vt deus min9 diligeretur.

Narratio de excellẽti merito scitatis btẽ birgitte. quã vidit et poirit frat gerechin9 de monasterio alvastri: vir magne scitatis. Cap. lv.

QOdam monach9 scẽ vite ipius monasterij Alvastri. H. Narrauit cũ lacris et inramto ipsi pori petro. q qn dña birgitta venit ibi ad residendũ in eodẽ monasterio monach9 admiratus est in corde suo: et zelo regule et scitatis. dixit in corde suo Cur ista dña residet hic in monasterio monachor õ regulã nĩam. inducẽs novã psuetudinẽ. Tũc idẽ frat in oratõe raptus in quodã mẽtis excessu: audiuit quandã vocẽ dicentẽ sibi. Hec eni mlr est amica dei. et adhoc venit ad monasteriũ. vt sub mõte isto flores colligat: de qbus oẽs gẽtes eciã vltra mare et fines mũdi. recipiẽt medicinã Iste enim frater vocabat Berechin9. q fuit tãte scitatis et vite. q p. xl. annos extra monasteriũ nũq exiuit: sed diebus et noctibus vacãs orõib9. hãc grãm singularẽ

habuit a deo: q̄ nouē choros angelorū q̄si ꝓtinue videbat in orōne. Et i eleua tione corpis xp̄i. videbat xp̄m in spē pue ri. ℬ (Additio) ℂ Item frat̄ Gere chinus. vidit sel'in dicto monasterio al uastri. dñam birgittā eleuatā in aerem et de ore eius flumē egrediēs. Et tunc ipō orāte. audiuit in spū vocē dicētē sic Hec est ml'r que a finibus t̄re veniēs: ꝓsinabit innumerabilib⁹ gētibus sapiam. Et hoc erit tibi signū. q̄ ipsa de ore dei dictura ē tibi finē vite tue: ⁊ exultabis in v̄bis et aduētu eius⁊ Et cōplebit̄ ci ti⁹ desiæriū tuū: ne videas mala que i ducturus ē deus sup hāc domum. ℂ De isto frē eciā ferē. q̄ semel abbate sibi p̄ cipiēte. vt eos q̄ in pistrina erāt adiuua ret: Ipse artis pistorie nō assuet⁹ offitō ymaginē quandā marie v̄ginis in parie te depictā. more solito venerādo sic af fatus ē⁊ Dña carissima. pat̄ abbas p̄ce pit. vt cū pistorib⁹ laborarē. Tu āt scis q̄ nescio pistrinā. verūtn̄ iuxta voluntā tem tuā faciam. Cui ymago rn̄dit. Fac q̄ hucusq; feceras: et ego pro te seruaz in pistrina⁊ Et sic factū est. nesciētibus hijs qui ibi laborabāt aliud. q̄ q̄ frater gerechin⁹ psonaliter imbi laboraſſz: cū tn̄ fixus in orōne in eccl'ia repausauit⁊ ℂ De eodē frē habet̄ iij°. li°. cap°. xxj°. Apparuit dyabolus et dixit. ⁊c.

Beate memorie domi

nus Ulpho gudmarson. quondā mari tus bt̄ē Birgitte. p̄mortuus apparuit eidē. penaz purgatorij sui assignās cau sas: et celeris liberationis sue remedia declarans. Capl'm. lvj.

QUidam mortu⁹ apparuit di cens. A. Justiciā sensera iudicis. Sz iā paulatim mi nuet̄ seueritas: ⁊ mia appropinq̄t. Nam viuēs quinq; modis excessi. de q̄bus in extremis nō satis penitui. Primū ē q̄ in illo puero v̄iro quem nouisti nimis ex cessi. inepcijs eius applaudēdo et ꝓgau dendo: et in deliramētis eius delectādo Scōm est q̄ nō satisfeci vidue de bōis ab ea emptis añ mortē: et hoc contigit ꝓpter negligentiā meā⁊ Jtaq; vt me vez dicere ꝓbes cras veniet ad te. cui red de quid petit: q̄ nō petit nisi petenda⁊ Terciū est q̄ ꝓmisi in leuitate mentis mee vni viro: astare sibi in oibus diffi cultatibus suis. Ex q̄ ꝓmissione ille ani mosior factus: cōtra regē et legē se ere xit. Quartū est. q̄ in hastiludijs et mū di vanitatibus. plus ꝓpter ostentatōem me exercui. quā ꝓpter aliquā vtilitatē⁊ Quintū est. q̄ in exilio cuiusdā nobilis nimis ꝓtinax fui et inexorabilis: ⁊ licet dignus erat iudicio. ego tn̄ minus mise ricors fui in eū quā debebam. ℬ. Tūc dña rn̄dit. O felix aia. dō tibi primū ꝓ fuit ad salutē⁊ Aut dō est q̄ tibi ꝓdes se poterit nūc ad liberatōez⁊ Respōdit Sex sunt que ꝓfuerūt michi Primū sez cōfessio mea. q̄ omi sexta feria qn̄ copi am habui feci: habēs firmū ꝓpositū im posita michi emēdandi⁊ Scōm est q̄ se dens in iudicio. nō iudicaui amore pe cunie seu fauoris. sed omia iudicia mea examinaui diligenē: paratus errata cor rigere. et minus benefacta retractare. Terciū ē q̄ obediui mgro meo cōsulen ti michi. nō cōmisceri post̄q̄ ꝓtum itel lexi vinificatū⁊ Quartū est q̄ cautꝰ fui quantū potui. ne ꝓ me vel meos. paupe ribus in hospitādo essem ingratus. vel onerosus. seu sumptuosus: oēz adhibēs sollicitudinē ne contraherē debita. nisi ꝓuiderē vñ soluerent Quintum ē absti nentia. q̄ assumpsi michi in via pegrina tōis ad scm̄ iacobū. Nā cōstitui in via nō bibere ꝓ interualla. Ideo p hāc ab stinentiam deleta ē illa lōga sessio q̄ ha bui in mensa: et laquacitas et excessus Et iam certus sū de salute mea: licz in certus sum ꝛe hora ℣. Sextū est q̄ cō missi iudicia mea illis q̄s credebā iustos vt soluerent debita mea. Et q̄ debitis implicari timebā. reassignaui viꝰ regi

prouincias suas: ne aia mea iudiciũ dei sustineret; Nũc igit̃ qa datũ ẽ michi auxiliũ petere, rogo te vt p annũ integrũ, facias ꝓtinue celebrari missas: de salvatrice nrã sctissima maria, de angel'. et de oibus scis, et pro defũctis. Insup & passione xp̃i salvatoris nri: q; spero me liberari citius. Precipue ecia sollicita sis erga paupes, nõ pcẽo distribuere vasa & equos et alia: in qbus delectãm maxie peccaui Calices q3 aliquos si poteris, pro sacrifitio dei nõ negligas offerre: q; certissime ꝓficiunt aie ad salutẽ. Im mobilia vero relinq̃ filijs. Nõ enim remordet conscìam meã, aliq̃ vel male adquisse, vl' tenuisse: vel tenere voluisse;

Quadã vice dñ spõsa

xp̃i tẽptabat̃ a spũ castrimargie. angel⁹ dedit ei formã & cautelã, euadẽdi huius modi temptatõs. Cap'm. lvij.

QUadam vice. H. Beata birgitta in monasterio aluastrn. tẽptata fuit a' castrimargia in tm̃: q̃ p̃ fame vir aliq̃ alia sufficeret cogitare. Tandẽ ipa oãte in spũ vise sunt ei due pſone. scz ethiops vnus. habẽs in manu q̃si buccellã panis: et q̃dam iuuenis pulcerrim⁹. hñs vas wauratũ Et tũc dixit iuuenis ethiopi Cur sollicitas eã que tradita ẽ michi in custodia; Rñdit ethiops, qa gl'atur in abstinentia q̃ nõ habuerat. Non eni cessat iplere ventrẽ suum, donec plenus fuerit sterconib⁹ delicatis Ideo porrigo ei buccellã meã: vt dulcescãt ei grossiora Respõdit ei iuuenis. Tu scis bene, q̃ nõ habet naturã imaterialẽ sicut nos sed sac cũ terrenũ, que cũ sit ꝑa labilis et indeta: indiget continua recreatõe; Et ille ethiops dixit. Xp̃s vester aliquo tpe ieiunauit nichil comedẽs. & ꝓphete comederũt panẽ & biberũt aquã ad mẽsurã: ideo pmeruerunt sublimia. Et qũo ista merebit̃ que semp sentit satietatẽ. B; Rñdit angelus; Mũquid nõ est eciam xp̃s tuus sicut nr̃; Cui ille inquit. Me quaq̃. quia nũq̃ ei me volo humiliare. sed contraria faciã ei: q; non redibo in gl'iam suam; Rñdit iuuenis. xp̃s docuit ieiunare. ita tñ vt non debiliteť corpus vltra modũ: sed vt hũilietur ne insolescat contra aiam. Nec xp̃s nr̃ q̃rit impossibilia nature ſ3 moderantiã. nec querit qualia et quãta quis sumit: sed q̃li intẽtione et caritate. Cui ethiops. Justum inquit ẽ. vt qõ ista mulier nõ expiebat̃ in iuẽtute: sentiet in senectute Et ecõtra iuuenis. Juuenũ ait laudabile ẽ abstinere a pcõo. nec prohibet a celo purpura et caro delicata cũ caritate dei habita: q; consuetudo educatiois bone. cũ grãrum actione tenẽda ẽ q̃nq̃. ne caro q̃uis infirmet̃ Post hec aũt eadẽ hora. virgo maria apparẽs eidẽ dñe birgitte coronata: dixit ethiopi. Obmutesce negotiator̃ inuite: q; michi ista ẽ assignata Et ethiops ait. Si inq̃t aliõ facere nõ potero: iaciã saltẽ palmarum in fimbriã vestimentor̃ eius. Cui virgo ait. Ego iuuabo eã. et quotiẽs eũ eieceris reciet tur tibi i faciẽ. et duplicabit̃ coroa eius

Maria virgo dicit q̃

omia ieiunia et alia meritoria. facienda sunt cũ obediẽtia et discretõe. Et dicit tria debere esse i ieiunio. Cap. lviij.

MAria loquit̃ ad spõsam. A Dia que facis. cũ obediẽtia et discretõe facera debes; Acceptus ẽ enim filio meo comedere: q̃ cõtra obediam ieiũare Ideo tria sũt tibi in ieiũio cauẽda; Primo ne ieiunes inanit̃. sicut illi q̃ oñdũt ieiũia sua hac itentõe. vt alijs sint in ieiunio & labore similes & eq̃les: hoc eni irratiõabile ẽ Mã uxta corpis fortitudinẽ. & motuũ illicitor̃ eomãda desideria. tpandũ est ieiũium: & sicut natura ferre põt. Scõo ne ieiũes insipient̃. sicut illi q̃ in ifirmitate sua. ita exercẽ volũt ieiũia ꝫ vim nature: sicut in sanitate; Isti diffidũt de mia

filij mei: ꝙsi noluerit recipe infirmitatē eoꝝ. pro ope et volūtate. Ergo filia ieiuna sapient Et ꝙtiens aduenerit infirmitas, aliquātulū mitior sis circa corp⁹ tuū: cōpatiendo ei tanq̄ aiali irratōali, ne succūbat ex labore. B Tertio caue ne ieiunes irratiōabilit, sicut q̄ ieiunāt plus alijs intentiōe: vt p̄ alijs maiorem mercedē et honorē obtineāt. Isti sūt ꝙsi alli. qui ꝓstituūt sibi mercedē laboris sui Propter ea ieiūa de ceto vt placeas filio meo: ⁊ prout natura tua ferre pt Aden sura ergo te i temetipa iuxta fortitudinē viriū tuarū: ꝓfitens sp de mia filij mei. Et crede te ad oia indignā. nec cogita aliquē laborē tuū. esse ꝓdignū ad remissiōz pctōꝝ tuoꝝ. ⁊ min⁹ ad remūeratōz ꝑpetuā: misi fili⁹ me⁹ feceit tecū miaz suā

De reliquie sanctoꝝ sūt reuerenter habēde ⁊ Capm. lix.

TEmpe quo btā birgitta fuit mgr̄a regine blance quondā regine swecie. obtinuit ab ipsa vnā capsam eburneā pulcerrimā: in q̄ multoꝝ scōꝝ reliquie erāt incluse. Et eciā de scō lowico rege frācie. q̄s de frācia ipa regna apportauerat. Igit ea su accidēte. capsa illa in loco min⁹ decēti. a fuitoꝛib⁹ posita fuit et oblita Tūc btā birgitta vidit in spū. de illa capsa ꝑ dire lumē splendidū. Que admirata super hoc. audiuit vocē sic dicentē Ecce thesaurus tu qui honorat in cel' despicitur in tra: ideo trāsmigrem⁹ ad alia loca. Quod audiens dña. reponi fecit ipsam capsam honorifice in altari.

Xp̄us declarat hic q̄ balnea cū discretiōe. seu medicine alie carnales. ab electis dei recepte: nō dis-

Cah. lx (plicent ei ⁊

OKante btā birgitta xp̄us apparēs dixit ei. Scias q̄ illi q̄ videbant esse spūales homies in veteri lege. vocabant pharisei: q̄ habebāt tria Lauabāt em se ingit vt viderent mundi

Jeiunabant et orabāt in apto vt vocarētur sci: vocebāt ⁊ p̄cipiebāt mlta. que ipi mime faciebāt ⁊ Sz modicū profuit eis apud tū. q̄ intentio eoꝝ erat corrupta: et aia immūda ⁊ Ergo sicut nō ꝓficit aie imunte. lotio carnis sn mūdicia conscie. sic nec obest aie mūde locio carnis: dummō fiat ex discreta ꝓpassiōe. ⁊ absq̄ delectatōe ⁊ Ideo plus placuit michi q̄ obedisti mgr̄o tuo cōtra velle tuū: q̄ si secuta fuisses tuā voluntatē. cōtra p̄ceptū eius. Mā mlti electoꝝ meoꝝ fuerūt. q̄ nec habuerunt medicinas carnales. nec alias indulgētias carnis: ⁊ placuerūt michi. Alij vo scōm dispositōez tpoꝝ ⁊ locoꝝ. ⁊ infirmitatū diuersarū. adhibuerūt sibi medicamēta: nec isti displicuert michi. q̄ totū fecerūt ad seruitē dū michi. Ideo obia illa q̄ michil habz de ꝓpa volūtate: plus placet michi quam sacrificium magnum ⁊

De cōsuetudo deuota. ꝓpter obediam potest mutari ⁊ Ca. lxj.

DOña birgitta habuit in ꝓsuetudine nō bibere inter int'valla Cōtigit quadā die. q̄ vir poterat loq̄: Dō vidēs mgr̄ mathias suus p̄ spūalis. p̄cepit sibi sumē potū: q̄ licet sibi gue viderē oēm pdecē cōsuetudinē mutare. michilomin⁹ obediuit. Que tūc audiuit i spū. Quid times mutare vitā. nūquid bonoꝝ tuoꝝ egeo. aut meritis tuis intrabis celū ⁊ Obedias igit mgr̄o tuo. Ipe eni exptus ē cōflictū duoꝝ spirituū. scz veritatis et illusiōis ⁊ Mā eciā si decies cometeris ⁊ biberis in die ꝓpt obediam: nō tibi iputabitur in pcm

Oūo scā birgitta elongās se a dyabolo. se totā cōuertit ad tum. Et q̄nta ē malicia dyaboli ꝑ deū ⁊

TJdebant an- Cap. lxij. geli. A. inter q̄s erat vn⁹ mal⁹: q̄ ait ad sponsam xp̄i ⁊ Aliā dispositōem hz aia tua nūc q̄ p̄us. nutrix tua iā elōgat se a te: hec ē superbia

que ego sũ Quare nõ loqueris ⁊ faues michi sicut paus? Rñdit illa in aia sua ⁊ Hoc ẽ qz nõ diligis deũ. Eciã si pascẽs animũ meũ oi suauitate, corpus meũ vestires auro, nõ diligã te: qz spnis cũ meum; Mã magis seqrer deũ in penam: qꝫ te in oẽm dulcedinem. Et ideo ꝺa odis deũ: oia tua sũt michi odiosa. Sz si vertere volueris aim tuũ ad cũ, ego vtiqz diligã te: ⁊ faciã voluntatẽ tuã. B Rñdit demõ. Jn vitare inqt Si possem sumere corpꝰ mortale, magis in eo vellẽ pati oẽm penã, et insup penas inferni, qꝫ caritatẽ vertere ad cũ. Tũc rñdẽt illi duo boni angeli. Cũ dñs nr̃ est deꝰ tuus et creator, cur non vis ei subici? Rñdit ille. Quia sic firmauerã mẽtẽ et volũtatẽ meã. qꝫ imutare nolo: sic michi odiosus ẽ. Tũc alt̃ illoz bonoz angelorũ ait. Bñe licz oia memieris, tñ qz tibi sic placz: vnũ verbũ tibi reduco ad memoriã. Bixisti eni pꝛ̃ nouã spõsa tua Cũ ego verto me ad austrũ, ipa vertit se ad occidẽtẽ. Nunc aũt potes dicere. Quocũqz vtis te, sponsa tua p modulo suo sequitur te. Rñdit dñs. Decet spõsam obedire, et hũiliare se deo suo.

Verba sctẽ birgitte ad virginẽ mariã de caritate sua ad ipsam. Et rñsio vgis reamorosa ⁊ ꝛ. Ca. lxiij.

Bñdicta sis tu maria mat̃ dei. A. et bñdictus sit idẽ cꝰ tus filius ihũs xps: p oi gaudio qõ michi ꝺerat ex eo. qꝫ tu mater eiꝰ es Jpe idẽqz nouit, qꝫ maria filia ioachim ẽ michi cariorꝫ qꝫ liberi vlphõis et birgitte Et magis vellẽ qꝫ birgitta filia birgeri nũqꝫ fuisset nata: qꝫ qꝫ maria filia ioachim nõ esset pgenita. Et leuꝰ eligerẽ qꝫ birgitta esset in iferno, qꝫ qꝫ maria filia ioachim, nõ esset mat̃ cũ i celo. Cui rñdit btã virgo. Filia scias p certo, qꝫ illa maria filia ioachĩ. erit tibi vtilior. qꝫ tu birgitta filia birgeri es tibi ipi Et eadẽ filia ioachim q̃ est mat̃ cũ, vult esse p matre liberis vlphonis et birgitte. B. Sta ergo stabilis. et obedi agneti in cõsilijs q̃ dat tibi i spũali visiõe. et mgõ tuo: qui ambo informant te de vno spũ. Et obediẽs alteri eorum: obedis ambobus. Dic eciã illi mgõ tuo. qꝫ michilominꝰ faciat qõ sibi iunctũ est. licet exinde incurrit tribulatiões corpales: ꝺa tribulatiões posite contra bona opa. nõ sũt nisi laquei dyaboli. Persaltet igit̃ laqueos et procedat virilit̃. qm̃ via qꝫ incedit homo ad gliam cũ maiori tribulatiõe, erit ei apud deũ in maiorẽ remuneratõem et coronã: qꝫ que p agit̃ cũ minori tribulatiõe. Et qõlibet vestigiũ reputabit̃ ei a dño ad coronã ⁊

Sancta birgitta ꝓbat hic virginẽ mariã esse pissimã duplicit Et de quibz tẽptationibus que spiritvales solent impedire ⁊

Capm. lxiiij.

Benedicta sis tu que es virgo et mater. Maria est nomẽ tuũ. Tu pepisti ihm̃ xpm. Et sili tuo qꝫ semel intelleri: qꝫ multi nobiles et sapientes, phibebant cuidam testimonũ qꝫ erat pius ⁊ misericors: turba pauperũ eminus existens, clamabat dicẽs eorũ testimoniũ esse verũ ⁊ O mea carissima dña sic michi videt̃ esse p te. qz omnes sci qui parit̃ erãt nobiles et sapientes. perhibẽt tibi testimoniũ: qꝫ tu vere es pissima et misericordissima. Ego vero q̃ sum de turba pauperũ de meipa nichil boni habẽs. clamo dicendo testimonium illorũ esse verissimũ Jdeo rogo te pissima domina, vt digneris misereri mei ⁊ Videor enim michi nimis periculose stare, ꝺa michi videtur quasi stem in limine inter duas domos: quarum altera est valde lucida, aliaqz nimis tenebrosa ⁊ Dum autem verto oculos ad domum tenebrosam, videtur michi omnia que vidi in domo lucida, esse quasi somnium in nocte visum ⁊ B·

¶Btã virgo rñdit. Dic michi licz oia scia qđ vidisti speãlr i tomo tenebrosa? Ego rñdi. Adichi vitæbar q̃ qsi vn⁹ ingressus esset in tenebrosã tomũ: ⁊ vnus artus exitus. Extra vero exitũ claritudo quedã lucida: in qua oia delectabilia erãt⁊ Ab isto ingressu erãt multe viducẽtes ad exitũ Et in qlibet via stabãt qnqz mortales iimici. oim transeũtiũ p alias vias⁊ ⁊Prim⁹ inimicus loquebatur eis vbis blãdis. ſz in accomodantiũ sibi aures. imisit cerebro flammã ardentem Scõs tenebat i manu flores ⁊ alia que tra fructificat. q̃ cito deficiũt Sz q̃ vertebat oculos ad illa cũ tæsitærio possidẽdi ea. pforabar ab illis i oculr lãcea acutissima⁊ Q. Terci⁹ hostis hũit vas veneno plenũ. plinitũ exterius in sũmitate modico melle: ⁊ emisit i guttura oim illud vas degustantiũ⁊ Quart⁹ habuit diuersa et pciosa clenodia. æ auro ⁊ argẽto et lapidibus pciosis mãibus hoim fabricata: ad que q̃ apposuit manũ cũ æ siderio possidẽdi. letæbar a serpẽte venenosissimo. Quitus strauit mollissimam culcitrã sub pedib⁹ trãseuntiũ. ſz q̃ cito quis ælectabar requiescere sup illa. subtrarit hostis culcitrã: ⁊ sic qui putabat q̃escẽ. cecidit pfũdissime i saxa durissiã.

Xps reuelauit hĩc spũ se regularem modum viuendi. pro seipsa et sua familia. Capl'm. lxv.

Xps loquit. A. Consulo vobis habere q̃tuor horas pro vomitõe añ mediã noctẽ: et q̃tuor post. Sed q̃ hoc nõ põt. hẽat voluntatẽ ⁊ pmerit ei Qui potest minuere aliq̃d de somno rationabiliter. ita q̃ non deficiat in corpalibus sensibus vel viribus: pficiat ei in maius meritũ et pmiũ Deinde habeatis q̃tuor horas p oroib⁹ legendis. et p alijs devotis et vtilibus opibus pficiẽdis: vt nulla hora pterear sine fructu. Deinde p duas horas sedeatis ad mensam. Sz si brevius feceritis: premiuz a deo inde recipiatis. Et illud tpũs eciã nullaten⁹ sine causa rationabili plongetis Deinde habeatis sex horas ad opandũ opa necessaria: que vobis p mittunt et iniungunt Deinde habeatis duas horas ad vespas. et cõpletoriũ. et devotas oroes. Postea duas horas ad comedendũ et bibendũ in cenis. cũ honesta consolatiõe: ad alleviatiõem corporis. B. Surgẽtes aũt a lecto teneatis silentiũ p quatuor horas. ita q̃ nichil loq̃mini sine licẽtia: nec eciã necessaria nisi cũ paucioribus vbis. si q̃d a vobis queriẽ rñdendu⁊ Postea pmittit vob habere moderatã et honestã cõsolatõem: ad solatiũ et recreatõem corpalẽ Post gras teneatis silentiũ. donec legeratis oroes vobis iniunctas et ordinatas⁊ Sex ãt horas ordinetis scõm pceptum mgri vñi. vl' ad discendũ vl' opandũ aliq̃d vtile: ⁊ tũc loq̃ potestis cũ quib⁹ volueritis. q̃ sunt honesta et nõ cõtra dei. In vespis et cõpletorio teneatis silentium. Et in illa modica hora que deinde ptendit ad cenã potestis loqui adinuicẽ verbis honestis: ⁊ vsq̃ dũ lectos intraueritis cõsolari⁊ Ego dixi in euãgelio. q̃ qui dederit calicẽ aque frigide in noie meo: nõ pdet mercedẽ suã. ¶ Itẽ omis abstinẽtia q̃uis mima. pro honore meo assumpta ⁊ devote cõpleta. meret a me cõdigna pmia. Q. Itẽ vos bene scitis ieiunia vĩa in itinere tenenda. Si essetis in monasterio esset vobis forsan maior ociũ aut supfluitas. Sumatis igit corpis necessaria cum pcitate discreta. vtamĩ brodio vni⁹ generis. siue sit olus siue aliud q̃cũq̃ sorbile: plura ãt relinq̃te ppẽ dei. Carnes vo vl' pisces. dupplici genẽ liceat vobis in mẽsa hĩe. Et id q̃ maius ẽ ob amorẽ meũ dimittite Panes qui vobis apponuntur comedatis. Et si plures quã apponunt egueritis. petatis in noie meo a magistro vestro. Et eatem lex sit i potu que de pane data est. Sciatis eciã q̃ infirm⁹ nõ potest

eque tenere regulam. vt sanus et fortis viribꝰ ℣t ꝛro põt necessaria sua petẽ: et sibi q̃ hñtur pre manibꝰ exhiberi ꝛ ℣ Jtẽ cũ michil decreueritis possitere. michil ecia debetis sine licẽtia dare: vel data vobis sine litẽtia acceptare ℣los ecia precauto q̃ dyabolus oi hora põit vobis laq̃os et insidias ꝛ Jdeo consulo vobis vt notetis v̊ba que in tpe silẽtij ptulistis incaute. et faciatis de eis veram pfessionẽ: assumẽtes satisfactiõem ꝛbitã p eisdem. ℣t si in v̊bis inuenit inutilis et nõ discrete pmeditata locutio vel rñsio: tũc oportet q̃ penitẽtia ꝛ satisfactio sit maior ꝛ Si v̊o alicꝫs subito motu vl'ira obloquit alteri. statim cũ fieri potest q̃ratis locũ aptũ. legẽw vnũ aue maria: a deo indulgentiã hũiliter postulauo. Jtẽ q̃libet sexta feria veniatis in capl'm ea voluntate. q̃ michil velitis de ꝛbitis vãs abscõtere vl' iterare: ſz oia scõm q̃ vobis iniũgit humilit emẽdare

℣ic pmittitur scẽ ℍirgitte viuere qualis erat xp̃us ꝛ

Capl'm. lxvj.

℣Aria loq̃tur. ℣Ego sum regina celi et mat miseroñ. ego tibi ostẽtere volo. qual' filius meꝰ erat i humanitate sua. et q̃lis q̃ paciebatur i cruce. ꝛ hoc erit tibi signũ. q: vẽies ad loca in q̃bus ego corpalit cõuersabar: et ibi videb spũalibꝰ oculꝭ tuis filiũ meũ

℣erba virginis marie multũ cõsolatoria. fctã beate ℍirgitte in vltima infirmitate sua.

Capl'm. lxvij.

℣Aulo añ morte bte birgitte virgo maria apparuit ei dicens ꝛ Si femia q̃ est infirma parit. oẽs filij eius q̃s parit infirmantur. Sed tu paries filios fortes ꝛ sanos ꝛ ꝛo ꝛuotos. et sanaberis melꝰ quã vnq̃ prius fueras ꝛ nõ morieris: ſz venies ad locũ tibi pmissũ et pparatũ ꝛ Mã scus frãciscus diu fuit infirmꝰ: et tñ tũc fecit fructũ et velle ꝛi. Sz postea sanatꝰ est. ꝛ fecit et facit maiora q̃ infirmꝰ ꝛ Sz q̃rere potes q̃re tñ plongat infirmitas tua. et consumitur natura ꝛ fortitudo tua ꝛ Kñdo tibi q̃ filius meꝰ et ego diligimꝰ te ꝛ ℳõne recordaris q̃ filius meꝰ dixit tibi in ihrl'm. q̃ pcta tua fuerũt dimissa tibi. q̃n ingressa fuisti templũ scñ sepulcri eiꝰ: q̃si si tũc a baptismo leuata esses Sz nõ dixit tibi q̃ michil pati ꝛberes q̃ diu viuis in mũdo. Jꝛo volũtas dei ẽ vt caritas homis rñdeat caritati ꝛi ℣t q̃ negligẽtie ꝑterite: p patientiã ꝛ infirmitatẽ diluant. Remisscere ecia me dixisse tibi multotiens. q̃ verba filij mei et mea spũalit ꝛ corpalit intelligi possũt: sicut dixi tibi in ciuitate ſtralesundis. q̃ si ante pfectõem verboꝝ diuinoꝝ cõtentoꝝ in libris celestibus. q̃ tibi diuinitus data sunt. vocata fueris de mũdo: q̃ tũc ꝑpter volũtatẽ tuam bonã. reputaberis monacha in ℳatzstena. et eris particeps oim a ꝛo tibi pmissorum.

ℬeata virgo declarat hic q̃o sit mori spũaliter aut viuere

℣Jrgo ma: (Capl'm. lxviij. ria apparuit btẽ birgitte sexta die añ mortẽ eiꝰ: sic dicẽs ℚuid dicũt medici. nõne q̃ non moriris ꝛ ℣ere filia iꝑi nõ attẽdũt q̃o ẽ mori Mã ille mort q̃ sepat a ꝛo. q̃ obduratꝰ in pcto. nõ evomit immundiciã pctoñ ꝑ pfessionẽ. Jlle ecia mortuꝰ est q̃ non credit in ꝛũ: nec diligit creatorẽ suũ. Sed ille viuit ꝛ nõ mort q̃ sp timet ꝛũ. q̃ frequẽti pfessiõe purgat pcta sua: q̃ ꝛsimrat puenire ad ꝛũ suũ ꝛ ℣erũ q: ꝛo naturarũ loquit tecũ. q̃ ecia p naturã dispõit ꝛ tenet vitã tuã: ꝛo i medicamñtis nõ est salꝰ nec vita ℣ic nec ecia necesse est tibi iam initi medicami: q̃a modicũ tempus modico indiget cibo ꝛ

ℚratio scẽ birgitte ad scam mariã ℣t rñsio v̊gis cõmendãs filiam sponse beatam ℝatherinam ꝛ

Capl'm.lxix.

OKabat sponsa xpi ad virginē dicens. O mea carissima domina. Rogo te propter caritatem dilecti filij tui: vt omnes michi auxilium eū toto corde diligere. Ego sentio me debilem ad diligendū eum. tam ardenti caritate vt deberem. Ideo rogo te mat̄ misc̄ie. vt ligare digneris caritatem eius super cor meum: 7 attrahe illud ad filiū tuum. toto conamine separatum ab omni dilectione carnali. Et eo valentius attrahe. quo fuerit pontē rosius. Beata virgo respondit. Benedictus sit ille qui tales oratiões inspirat Sed quāuis tibi iam dulce videat colloquium meū. Clade tamē et consue tunicam filie tue. que magis gaudet te vetusta 7 repata tunica quā de noua. que maius desiderium habet ad griseum burellum: q̄ ad sericum et aliud pretiosuz indumentū Beata illa que sic libere reliquit mūdialia. Ipsa reliquit maritum cum ipius benuolo cōsensu. cuius corpus dilexit sicut seipam: 7 eius animam plusq̄ vtrozūqz eorum corpora. Ipsa reliqt fratres et sorores cognatos et amicos corpaliter. vt posset eos iuuare spiritualiter possessiones mūdi nō curauit Ideo pro derelictione consanguineoz dimissa sunt ei omia peccata sua. Stet modo deinceps stabilis Nam pro possessione terrena dabit̄ ei regnū celi. Et ipse ihesus xp̄us pro marito. Et omnes qui diligunt eam. ad tm proficiēt propter eam.

Xp̄us hic promittit se

prouisurum sponse sue et suis propt̄ caritatem. Capit.lxx.

CUm beata birgitta esset prope lundziaz in regno swecie occurrit ei vnus de familia sua paup rogans sui misereri. q̄ dispōebat facere nuptias filie sue tesponsate: sed p̄ pauptate nō valebat. Igitur ipa

dña Birgitta audiens a dispēsatore domus sue. quantū haberet in prompta pecunia: rīdit dicens. Da inquit isti pauperi terciam partē eoz̄ que habes. vt filia eius consolata oret pro nobis. Ingressi autē ciuitatē. inuenerunt ad ianuam hospicij dicte dñe Birgitte paupes congregatos: quibus precepit elemosinam dari. Rīdit dispensator. nullomō sufficere ea que habebat ad soluendum in hospitio: nisi reciperet ab alio pecūiam accomodatā Et quomō tam large effunditis pecunias? Magne quippe p̄fectionis est. pecunias pauperib⁹ erogare: 7 ab alijs mutuū recipe Cui domina birgitta. Demus cū habemus. quia benignus deus largus ē nobis dare cū indigemus. Istis enim pauperib⁹ ego reseruata sum. quia nō habent aliud solatium Ego autē in necessitate mea. relinquo me voluntati dei. Cum aūt missam in ecclesia audirent. ipsa beata birgitta. oratiō audiuit xp̄m dicentē sibi: Filia mea ē sicut illa que ita feruent̄ properat ad spōsum q̄ obliuiscit p̄rem et matrē 7 oia q̄ habet: donec inueniat quē querit Quid ergo factur⁹ ē spōsus? Mittet vtiqz seruos. 7 faciet oia que spōse sūt: venire post eā. Sic p̄pter tuā caritatē prouidem⁹ tibi 7 tuis o filia. Nam sicut caritas ineffabiliter introduxit me i vterū virginis: sic caritas homis introducit deum in animā eius.

Scūs Johēs baptista

loquit̄ btē birgitte tm quodaz. q̄ credit̄ fuisse mgr̄ petr⁹ olaui p̄fessor ei⁹: tm q̄ supius est tactum. Capit.lxxj.

OFilia de amici tui spūal' victoria. te tbari nō optet. Amicus amici vicit de inimico dei pulcrā victoriā. Inimic⁹ incaute accurrebat post eū. volēs eū ledē in b. q̄ irasci deberet ꝫ latrones: se spoliantes. Ille quidem contra hostis lanceam istulit. frangens illam. Et ip̄m lācea sua

transfixit in hoc. q̄ cũ omia sibi abstulis sent: remota ire commotõe dicebat ill' Amici si placz vobis bibere: habeo ad huc vinũ in flascone, Scõo transfixit eũ alia lancea in hoc. dũ abstulerunt ei capam: ipe eni eis siñ impatia p̄bebat tu micã Tercia lancea eũ trãsfixit in hoc. q̄ ipis recetentibus et eo nutu residẽte/ gaudenter regratiabat deo p̄ suis tribu latõibus: pro suis lesoribus orans cũ ca ritate. Et viam suã inde arripuit. de nuditatis pudore minime verecundãs: et cui⁹ victoria tota nr̃a curia congaudebat.

Sanctus Botuidus pro

meruit beate birgitte istam grãm. ꝛc.

Capl'm. lxxiij.

QUarto anno ante mortẽ viri. sctũs quidam ẽre swecie Botuidus nomie. apparuit dñe birgitte quasi in quodã mentis excessu: dicẽs Ego tibi promerui cũ alijs scis istã gratiam dei. scz audire et videre spũalia et sentire: et spiritus dei inflammabit animam tuam,

Quod ꝓpter malos pr̃

cipes qñq̄z ꝛstruunt̃ regna Et quomõ rex se habeat scõm ꝛum,

Capl'm. lxxiij.

HJlius dei loquit̃. Sicut ꝓpter caritatẽ homis qñq̄z saluatũ ẽ regnũ: sic ꝓpter adinuentiões 7 ḡuamia qñq̄z perdita sũt regna, Sicut exẽplũ dico tibi de vno regno. Jp̃e eni rex. pl⁹ cõfidebat in pecunia a ꝓpl'o et transeũtibus sub fraude et simulatione iustitie exacta: q̄ in deo. Jꝛo vitam p̄didit. et regnũ reliquit in tribulatõe: et adinuẽtiones sue praue ducte sunt in consuetudinẽ. et quasi in legẽ, Sed si confidit in deo et a cõmunitate petit auxiliũ cũ caritate. deus potẽs ẽ saluare in paucis. et citius ꝓpter caritatẽ reducere ad pacem. Jdeo rex si prosperari desꝛat. teneat promissionẽ suam cũ deo: et veritatem cũ cõmunitate sua. Caueatq̄z preci pue. ne nouas adinuentões et subtilitates inducat, In difficultatibus vero. sequatur cõsilia timentiũ ꝛũ nõ cupidorum. quia melius ẽ aduersa quedã mũdi pati: quã scienter peccare in deum 7 animam suam

Grauis cõminatio dei

sup̄ milicĩã regni cuiusdam. et q̄ propter tria iustitia dei mitigari potest.

Capl'm. lxxiiij.

HJlius dei loquit̃. Dixi tibi p̄us. q̄ ego volo visitare sup̄ milicĩã regni istius: in gladio et lancea et ira. Sed rñnt. Misericors ẽ deus nõ veniet malum. faciam⁹ voluntatem nr̃am: tp̃us nr̃m breue est. Jdeo audi q̄ nũc dico, Ecce surgere volo. non parcam iuueni nec seni. diuiti et pauꝑi. iusto et iniusto. sed vadam cũ aratro meo et euertam stipl'as 7 arbores: ita vt vbi erant mille vix remanebũt centũ. 7 abi q̄ hĩtantib⁹ erũt vmus, Radix q̄ amaritudinis erũpet. 7 potentes decident, Aues q̄ rapaces cũ vngulis suis p̄spabunt̃: et comedent nõ sua Clerũtũ ꝓpter tria placari potest atq̄z mitigari iustitia mea. Mã tria pcta abundãt in regno isto. scz superbia. gula. et cupiditas. Jdeo si assumit̃ hũilitas et honestas i vestib⁹. moderãtia i potatiõibus. refrenatio de cupiditatib⁹ mundi: mitigabit̃ ira mea. Princeps q̄ ꝛre. q̄ remissus fuerat i iustitia p̄dator̃q̄z multor̃: edificabit mõasteriũ in honorẽ mris mee. in loco q̄ tibi cõstituo. Si fecerit inuabo eũ et augebo ei caritatẽ meã: 7 cibus cooperatorib⁹ eius. Sin aũt. vocabo eũ sub corõnã. 7 scõm gl'am ei⁹ ml'tiplicabit̃ tribulatio eius: 7 regnũ eius erit in contẽptũ. et inhabitãtes nõ gaudebunt.

Xp̃s arguit quãdam

dñam p̄ gũb⁹ excessibz. iudiciũ p̄dignũ pro eisdẽ oñens. 7 q̄ ꝓpt̃ pniam 7 satisfactõz iustitiã ꝓmutat i miaz. Cap̃. lxxv

Ihs dicit cuidam audiēte spō sa. H. Ocli tui curiosi erāt ad videndū voluptuosa Aures ad audiendū laudem tuam et scurrilia; Os tuū paratū ad detractões et inania. Venter tuus plenus semp delicijs: et qđ volebat nō ei negasti. Ornabas cū vestibus corpus vltra modū ad laudem eius non meā. Amici autē mei stabāt exterius miserabiles famelici et nudi. et clamabāt nec exaudiebas eos: cupiebant enim ingredi et idignabaris Improperabas eis miserias eorū et deridebas: nec cōpatiebatur aia tua sup eos. Leue videbaī tibi quidđ ad honorē corpis tui faciebas: ꝛ graue vltra modum quidđ pro me faciebas. Jacebas et sedebas cū volebas: nec iusticiā meā attendebas: Querebas quidquid erat pulcrū in mūdo. et me creatorem mūdi pulcriorē oībus min9 curasti; ℣ Propter̄ea si iusto iudicio contenderē te cū. p supbia oris tui et oīm membroꝝ. dignū esset vt omēs abhomiarent̄ te et cōfunderent te publice: cū oīmi pudore et obprobrio Pro luxuria tua. digna esses vt oīm membrorū tuoꝝ cōpagines dissoluerent̄. caro putredine cōsumeretur. cutis p tumore rūperet̄. oculi eruerentur. os distorq̄ret̄. manus et pedes abscinderent̄: ꝛ oīa mēbra sine cessatōe mutilarētur. Pro ꝓptēptu vero pauperꝝ et amicorū meorū et p auaricia tua. dignū esset vt tanta te inuaderet fames. q mēbra tua ac si esset vnū frustū carnis libenter vorares. et stercus tuū comeres. et vrinā tuā biberes: nec tī extingui posset. Pro requie tua ꝛ accidia digna esses nullam habere requiē. ſꝫ vbiq̄ miseriā et tristiciā. Pro fauore hominū quē querebas plusq̄ me. tantā mererēris deiectōem oīm. vt eciā filij tui et amici carissimi fugerent te: et q̄si fetida caro et stercus humanū feteres in oculis eoꝝ et naribus. Mallētq̄ centuplū audire te mortuā. quam videre viuam.

Q. Pro eo autē q primo tuo intulisti damnū. et ad superbiā tuā dilatandam aliena habuisti ꝛ detinuisti: dignū esset vt oīa mēbra tua et ossa tua gladius mēbratim diuideret. ꝛ serra acutissima carnes sine cessatione laceraret: eo q miser affligebatur et non cōpatiebaris ei; Pro inuidia tua et ira qua habūdabas. dignuꝫ esset vt dæmones ore suo te deuorarēt totam. et dentibus vt farinā confringerēt. ita vt optares mortem ꝛ mori non posses: ſꝫ semp discerpereris et semp ad iæm supplicū sustinendū viueres. Verūtamen q misericors sum. nec aliq̄ iusticiam sine misc̄ia facio. et nec miam sine iusticia. paratus sum misereri oīmibus penitētibus: ita tamē vt non derelinquā iusticiā. sed magnitudinem iusticie in leniora cōmutem: q maiorem iniuriā nō facio demonibus quā angelis in celo. O. C Ideo sicut in oībus membris tuis peccasti. sic i omnib9 debes satisfacere: et pro modico labore habebis magnam dulcedinem Abstine at ergo os tuum a multiloquio et omni verbo ocioso. Aures tue claudantur a detractione: et oculi tui a visione superuacua. Manus tue apiantur ad dādū pauperibus elemosinā; Genua tua incuruētur ad lauandū pedes eorū. Corpus tuū abstineas a delicijs: et sic reficiatur vt stare possit i seruitio meo. vt non luxurietur; In vestibus tuis nō sit vnum filum. in quo ꝛprehendatur superbia: sed solummodo sit ad vtilitatē et necessitatem. non ad superfluitatem;

Sequitur Reuelatio.

Capl'm. lxxvj.

Ihs loquitur. Dic magistro tuo vt non desistat clamare et exaltare vocem suā. quia venio cito. Felices erūt qui confugiunt ad veram humilitatem

Comminatio grauis regni Swecie.

Capl'm. lxxvij.

Jlius dei loquit. arabo terrã istam in iudicio et tribulatõe. donec inhabitãtes addiscant petere miam dei.

De quinq; regibus trium regnorũ silibus brutis. & q; sext⁹ rex eleuatus niceretur Commiatio q; xpi super ciuitates et regna. &c.

Capl'm. lxxviij.

Jlius dei loquit. Ostẽdi tibi prius q̃nq; reges et eorũ regna. Primus coronat⁹ asinus q; degenerans a pricipibus bonis. macl'am posuit in gl'iam suã. Secõus lupus insaciabilis. qui nõ cognouit improuisu casũ suũ: vt vitaret ũmicũ. Tercius aquila sublimis. ceteros contẽnens. Quart⁹ ames ventilãs & cõterẽs. & pficiens ex iustícia dei. Quitus agnus occisus sed nõ sine macula. cuius sanguis ml'tis fuit occasio tribulatiõis et ruine. Müc ostendo tibi de sexto rege qui cõturbabit terrã et mare. et simplices cõtristabit. qui terrã sanctor̃ meor̃ exhonorabit: et sanguinẽ innocentẽ effũdet. Qui tẽpus vindicte mee. posuit i audacia manũ suarũ. Jdeo nisi sceleriter attẽderit. appropinq̃bit ei iustícia mea. et relinq̃t regnũ in tribulatõe: et fiet sicut scriptũ est. Voluptatẽ et ventũ seminãt: ac tribulatõem & dolorẽ metent. Nec solum visitabo sup regnũ istud: sed et sup ciuitates opulẽtas et magnas. Mã suscitabo famelicũ qui deuorabit desiderabilia eorũ. intestina mala nõ deficient. et discordie habũdabunt. stulti dñabuntur. et senes et sapiẽtes non leuabũt caput. honor & veritas pternent: donec veiet qui placabit irã meã. et qui aie sue non parcet pro equitatis caritate.

Xps loquẽdo de duobus qui dissimiliter vocati sunt materia ẽpalis. dat hic optimã doctrinaz epis. ad conseruandũ se in gracia. et fugiendum temptationes.

Capl'm. lxxix.

Jlius dei loquit. Recorda re quia misi te ad mgr̃m. quẽ nominaui materiã ẽpalem Et dixi q; pter quatuor possit fieri pot⁹ salubris. qui tamẽ nõ puenit ad episcopatũ. q; aliter disponunt iudicia hoim: et aliter iudicia dei. Et quia sic deũ habere voluit. vt tĩ nichil contemptibile de mũdo pateret. Nunc tibi dico de alio quẽ voco materiã epãlem. et quẽ eciaz diligo. cuius corpus egoipe cõfortabo: et saluabo de laqueis dyaboli. Cuius consciam nõ obumbrabit fallacia dyaboli. Cuius aiam mat̃ mea michi pñtabit: a quo eciã tria peto. Primo vt progrediat̃ caute. & nõ procedat in via pl⁹ debito. Secõo q; trãsiliet muros et fossas. pñtanto michi quod ẽ michi carissimũ. idest aias. Tercio vt nõ ꝓponat sinistrũ pedem dextro: nec alũ pedẽ pius eleuet. nisi alius solide subsistat. Quod significat q; caute debet ꝓcedere i via. Misi q; cautus sit in temptatõibus. non nimis abstinẽdo ne debilitet̃ natura in laborando: nec plus iusto indulgendo corpi. ne caro contra aiam insolescat.

B. Secõo q; transiliat muros & fossas Jsti muri sunt impedimẽta & cõtrarietates. q̃bus amicus meus impedit̃. & attediatur lucrãdo aias. Hec aũt impedimẽta sunt. timor potentũ. fauor adulantiũ. ꝓminatio malignantiũ. putor et dãnum mũdi: amicicia amicor̃ carnaliũ· et quies vtilitatis ꝓuate Hec transiliet amicus meus p confidentiã in deo. per stabilitatẽ fidei: per dulcedinẽ et desiderium celestis vite. Fosse vero sunt tẽptatio carnalis delectationis. impugnatio immundor̃ spirituũ pusillanimitas mentiũ. leticia dissoluta. tristícia immoderata: obduratio et frigiditas mẽtis. Hec transcendat Episcopus meus per consolationem sanctarum scripturarũ. per exempla et vitas sanctorum. p cõsideratõem culparũ & miarũ sibi factarũ.

per contritõem ꝛ continuã ꝓfessionẽ: ꝑ discussionẽ diuini iudicij. et formidinem incerte mortis; Si epūs ustos muros trāsceūerit et fossas. tūc thesaurū michi preciosum idest aias michi lucrari poterit, ꝛ ego ꝺus ero cū eo in corꝺe et ore: et ꝓseruabo corꝑus eius. ne iacula malignantiū ꝓueniāt ad corꝑ eius; Clerūtiū conatus ꝺyaboli nō effugiet: quos ego reiciā ab eo; Q. Duo vero pedes sunt duo affectus placendi. vnus scz ꝺeo vt vitā eternā obtineat: ꝛ alius placēdi hoībus vt ꝓficiat ad deū; Sic ergo epūs extendat pedē sinistrū. idest sic placeat hoībus. āmonendo scz et cōuersando et compatiēdo errātibus: vt non displiceat deo et māḍatis eius; Sic ecīā extendat peḍem ꝺextrū. idest exerceat miam vt non obliuiscat iustitiā. qꝛ gl'iosius ē apuꝺ deū ratōem reꝺdere ꝺe moderata mia: quā ꝺe supabundantia equitatis; Q vero epūs non eleuet pedē nisi aliꝰ solide subsistat. signat ꝙ affectū et zelus exercere non ꝺebeat in pctantes: nisi ꝓ us cognita et diligēter discussa veritate. Non eni ē sanctior ꝺauid: qui eciam in iustitia facienda errabat; Sz errando cognita veritate. se uxta consilium diuinum corꝛexit

Beata virgo dat hic aliqua consilia principibꝰ vniꝰ regni. vt rex regni illius corꝛigat a suis excessibꝫ

Capm. lxxx.

Virgo maria mater ꝺei loquebat sponse xpi; A. Ego sū ad quā angelus ꝺixit. aue grā plena Et ideo exhibeo grām meā oībus eā in necessitate habere volentibus; Ego exhibeo aꝺiutoriū meū ad regimen regni in quo tu nata es: ꝓtra inimicos ꝺei corꝑales et spūales. Cuiꝰ inhitatores āmoneo laborare vnanimit vt obtineāt regem. qui regere velit incolas regni. ad ꝺeuota opa et honestā conuersatōem. Quibus eciā notifico. ꝙ ꝺiuina iustitia ꝓmit separe regem et totā generatiōnē eius a regmine regni istius. et alter natus in regno in regē electus ē: q̄ regnaturus ē scōm consiliū amicoꝝ ꝺei et vtilitatē regni. Clos igit quatuor facia tis scōm consiliū meū. et vt possitis vobis plures attrahere. habeatis istuꝺ cōsiliū secretū secrete cū amicis ꝺei. et ab sconditū ab inimicis eius. vt honor ꝺei augeat ꝛ bona cōsuetuꝺ renoueť: nec nō et alienata a corona. regno restituātur. Cladat igit vnꝰ vīm vel plures ad regē ꝺicendo sibi. B. C Nos habemꝰ aliqua ꝺicere vobis tāgentia salutē anime vr̄e: q̄ rogamus vos sub sigillo confessionis tenere. Addatis eciā plura v̄ba vt expedire viꝺeť: quoꝝ sensus sit talis; Clos habetis pessimam famā in toto regno. ꝺicentē vos hr̄e et exercē naturalē cōmixtiōem et turpituꝺinē cum masculꝰ: ꝓtra naturalē ꝺispositōem Q̄ verisil'e viꝺeť ex eo. ꝙ plus ꝺiligitis q̄s ꝺam viros ꝑ ꝺeū et aiam ꝓpam: q̄ ꝓpam vxorē. Sc̄o ꝺubitari pōt an habetis fiꝺē rectā. qꝛ inꝺoctus ab eccl'ia audire missam. itrastis nichilominꝰ eccl'ias: et auꝺistis missas. Tercio estis preꝺo corone ꝛ bonoꝝ regni Quarto ꝙ estis ꝓ ꝺitor famuloꝝ et subꝺitoꝝ vīoꝝ. qui fiꝺeliter seruiebāt vobis et filio vīo. q̄s traꝺiꝺistis volūtarie in manus inimici eoꝝ pessimi cū tota terra Skanie: pro cuius malicia ꝛ fallacia. nūq̄ eo viuēte tute poterūt securari. Si ꝺecreueritis peccata ista emēꝺare. et terras alienatas reuicere: seruiemus vobis Sin āt. cōmittatis filio vestro sub iuramēto ꝓstito. ꝙ velit terras alienatas reuicere. communitatē ꝺiligere. militibus suis fiꝺelis existere: et omia scōm leges pāe. iuste et pie regere et gubernare. Q. Attamen sciatis vos quatuor. ꝙ ꝺeus prouꝺerat sibi alium regem in futurū. qui taliter prouenire potest in publicū cum minori ꝺamno et periculo. q̄a potens est ꝺominus tam vitam iuniorꝭ.

quã seniorꝭ abbreuiare. vel de regno aliter expellere: oiaqꝫ scõm velle suum disponere, abbreuiare seu eciã protelaẽ Si vero ille obedire noluerit, tũc consulatis secrete aliquos de principibꝰ et melioribus regni; Et cũ inueneritis aliquos ad idẽ vobiscũ benuolos et fideles, dicatis eis in publico. qõd ꝓpositis regni in secreto: qꝫ nulli heretico seruire voluerit vel proditori; Sed nec filio eiꝰ. si decreuerit esse patris sceleris imitator; Quo factõ assumatis vob vnũ in principẽ: qui ex parte corone regni. preesse poterit ꝓpria regna. Qui electus ꝓfectus in bono fuerit amicus meus erit; Sin aũt cito delebit; Clos apponite pecunias et similia. ego addam cor virile et audaciã: vt qui sponte noluerit inuitus obedire compellet. Si autẽ rex voluerit ꝛ regno recedere: caueatis ne quis vestrũ ipius vestigia imitetur

Declaratio cuiusdam specialis gracie btẽ birgitte;

Capl'm. lxxxj.

Dc magnũ de spũs sancti grã habuit sponsa xpi. qꝫ quotiẽs approximabãt ei homies pleni spũ immundo et superbo. statim sensit tñ fetorẽ. et in ore tam amarũ habuit saporẽ: qꝫ vix ferre posset. Vnde quidã plenus peccatis cũ cõfiteri vellet. ꝙsiuit dicẽs ei. Quid est de spũ quẽ dicis habere. vtrũ est a te aut ab alio aliquo. aut forte a demone; ¶ Sed illa vix ferre valẽs fetorẽ eius ait; Fetidũ habes hãlitatorẽ: et fetida sũt que procedũt de ore tuo; Penitẽtiã igitur age: ne tibi supueniat vltio dei; Qui minus iratus recedens. cũ aũt se sopori dedisset: audiuit demonũ voces innumerabiliũ dicentiũ; Trahamus istũ ad loca porcoꝝ: qꝫ spnit monita salutis. Qui rediẽs ad seipm. correxit ex grã dei vitã suam criminosam; Et postea oꝛ bonꝰ fetore sublato reuersus est;

Xps hortat homines ad consideratõem opum suoꝝ misericorditer. ꝛ ad pniam inuitat peccatores, sub interminatõe pene horribilis. et ve sempiterni; Capl'm. lxxxij.

Xps loquit. A: Ego sum omnipotens. cuius vocẽ moyses audiuit in rubo. Johes in iordane: Petrus in mõte; Ego clamo ad te o homo misericordit: qui clamauit ꝓ te i cruce lacrimabiliter; Eleua aures tuas et audi me; Api oculos tuos ꝛ vide me; Elide me qꝫ ego qui loquor sum potentissimus ꝛ fortissimꝰ/sapietissimus et virtuosissimus. iustissimꝰ ꝛ pissimus: et cũ hijs oibus sup oia pulcerrimꝰ. Ui de et inquire potentiã meã in veteri lege. et inuenies eã in creatione creaturarum oim. mirabilẽ et timendã; Inuenies et fortitudinẽ meã in regibus et principibus rebellibus; Sapiam qꝫ in creatione et dignitate humane effigiei. ꝛ in sapietia ꝓphetarũ; Inquire et virtutem meã in compabilẽ. ꝛ inuẽies eã in legis datõe. ꝛ ꝓssi mei liberatoe; Elige et iusticiã meã in ꝓmo angelo. ꝛ i primo homie; Elide in diluuio. vide in reliquarũ ciuitatũ et vbiũ subuersione; Elige ꝓterea pietatẽ meã in supportatiõe et patia inimicoꝝ: vide et i ãmonitõe ꝓphetas. B. Ad vltimũ vide et cõsidera pulcritudinẽ meã. ex pulcritudie ꝛ opatione elemẽtoꝝ: ex moysi glificatõe; Et tunc qꝫ digne me eligis ꝛ diligere debes reuoca ad intellectũ Elige me ꝓterea eundẽ esse qui loqbar in noua lege. potentissimũ et pauprimũ; Potentissimũ in adoratõe regũ ꝛ nũciatione stelle: pauprimũ qui ligabar pannis et in ꝓsepio reclinabar; Elige me amplius sapietissimũ ꝛ insipietissimũ; Sapietissimũ cui nõ pũt aduersarij rndere; Insipientissimũ qui mẽdacij arguebar. ꝛ iudicabar vt reus Elide et me virtuosissimum et abiectissimum; Elirtuosissimum in sanatione infirmoꝝ et expulsione demonũ: abiectissimum in flagellatõe oim membroꝝ;

Vide me iustissimū et iniustissimū reputatum. Justissimū in veritatis ⁊ iustucie institutōe. iniustissimū reputatū p mortis deformis adiudicatōem. Q. Vide me quoq; pijssimū et ipijssime tractatū. Pijssimū in redemptōe ⁊ cōdemnatione pctōr: impijssime tractatū. quia latronibus in cruce sociatū. Vide me vltimo pulcerrimū in monte. turpissimū in cruce. qr nō habebā spēm neq; decorē. Vide me et ꝓsidera. qr ego qui paciebar ꝓpter te nūc loquor ad te Vide me non oculis carnis sz cordis. vide qd dedi tibi. qd exigo a te: qd redditurꝰ es michi. Dedi tibi quippe absq; macla aiam. redde absq; macula. Patiebar pro te vt tu sequereris me. Docui te vt vines scōm me nō scōm velle tuū Audi insup vocē meā qua clamaui ad te in carne. Agite penitentiā. Audi vocē meā qua clamaui ad te in cruce scz. Sitio te. Audi nūc altius ꝙa nisi egeris penitētiā veni et tibi ve. quo ve. caro tua arescet. aia pauore dissoluetur. et medulla tota desiccabit. fortitudo infirmabit. pulcritudo evanescet: vita habebitur tedio. fuga quere et nō inuenietur. Ideo fuge celerit ad latibulū hūilitatis mee. ne venias ve qd minat. ꝙa ideo minat vt fugiatur. si credideris corde Sin aūt. opꝰ dabit fidem verbis. Verūtamen indre a sapientibꝰ que promiseram nō ꝓtereā: quāuis per patientiā patienter patientie fructū expecto

Ex tribus cognoscitur

xps fuisse verus deus et homo in morte sua. Et q xps habuit tres amicos i mūdo. qui mow auersi sunt ab eo.

Capīm. lxxxiij.

(.) Aria loquebatur dicēs A Tripliciter intelligi et cognosci poterat i morte filij mei. q ipe erat verus deus et verꝰ homo. Primo quia terra cōtremuit ⁊ lapides cōscissi sunt. Scōo cū dixit. Scriptura cōpleta est

Tercio cū dixit latroni: hodie mecum eris in paradiso. Hoc eni nullus sctōrū promittere poterat. Deinde loquebat filius ad exercitū suū circūstantē dicēs. Amici mei verba mea sūt eterna. ⁊ oia scitis et videtis in me. ꝓpter istam tri q astat hic. que sine silitudine pcipere nō potest: loquor et cōqueror cora vobis. Ego habui tres amicos in mundo. Primus dilexit me quia sensit. Cogitabat eni apud se. deus dat michi fructū de terra ⁊ arboribus. ⁊ pisces de mari: dat insup corpus et aiam. et cū hoc sanitatem et oia necessaria. Ideo dilexit me fide ⁊ caritatis opibus elemosina ⁊ ieiunio: ⁊ hij erant omēs boni laici. Scōus dilexit me qr sensit et vidit. Sensit quippe qr terra dedit fructū: celū pluuiam. Vidit q; in scriptura qūo viueret. qualis erat via et institutio mea et sanctoꝝ meorū: et cogitauit secū. Homies q̄si ceci sunt. et quasi mortui: ideo qua deus dedit michi sciam instruam eos Et hij erāt litterati et clerici. qui laudabant et glorificabant me ope. bonam vitā habēdo: ꝙa senserūt ⁊ dilexerunt me. ore alios inducendo secū et docēdo. B Tercio me sensit et vidit: et pfecte intelligēdo cōsiderauit. Sensit q; cū amico ꝑmo. quā vtilitatem attulit ei terra. ⁊ celū quo illūminabat. Vidit cū scōo in scripturis. que fugienda erāt et que facienda. Tercio eciam intime cōsideravit quantā caritatem ei ostēdissem. Ideo ꝓpter tria q̄ cōsideravit: triplicit se ex caritate afflixit Consideravit eni nuditatē meā et paupertatē: ꝓterea relinquēs mundū que habuit solitudinē. Cōsideravit scōo tribulatiōis mee patiam: ideo assumpsit sibi abstinentiā. Consideravit obedientiam meā vsq; ad mortē crucis: ideo reliquit voluntatē suā in manus alioꝝ Isti erāt boni claustrales. Hij tres amici mei q̄tidie clamauerūt in aures meas: et vox eoū erat suauis michi. q̄si potus bonꝰ et delectabil sitiēti. Sed nūc hij amici

mei auerterunt se a me: et vox eorũ abhominabilis facta ẽ michi quasi vox rana rũ. ℭ. Primus eni dicit idest cõmunitas. Laborabo terrã q̃ dat michi fructũ de laborib⁹ meis sicut michi placz: quia laboris mei est q̃ aliq̃d habeo. In substrie mee ẽ q̃ aliquid possideo. Misi eni laborarẽ: michil haberẽ. Mõ regratiantẽ michi: quia vitã eis tribuo et famitem Mõ attendunt q̃ tẽpa eis dispono ad cõmoda: et aerẽ de celo oportunũ. Mõ eciã considerãt quare creaueram eos: et q̃ michi reddituri sunt de operibus suis ratiõem. Ideo tribuũt sibiipsis laudẽ. et scõm voluptatẽ suã viuũt. In sup et spoliant me iure meo. q̃ decimas nõ soluũt michi. Scõus aũt dicit. hoc quod habeo ex industria mea est. et iure quodam habeo: et ideo viuere volo scõm voluntatẽ meã. Acquirã michi sapientiã hoim. q̃ sapiẽtia diuina fatuitas est. mãdata eius onerosa: et exemplum difficile ad imitandũ. Ad honorẽ vero vocatus sum/ ꝓterea laborabo qũo ab homie honorari possim. hoc eni est letitia esse magnũ in mũdo. Tercius dicit. Intrabo monasteriũ. vt maiorem ceteris obtineã honorẽ: cũ primis vbi venero sedeã. Pro pauptate dicit. nulla michi ẽsse volo. Pro abstinentia dicit. in q̃nia voluntate volo esse. Pro obedientia dicit. obediã hoñibus ꝓ vtilitate mea: nõ curo obediens esse deo. Si placere possim homibus. sufficit michi Talis est nũc maledictus clamor eorũ in auribus meis: et sic stant coram me.

Xps loco maloꝝ xpiano eligere vult paganos. sicut lutifigulus vna ymagine defedata: facit sibi aliam

Capl'm. lxxxiij.

Ego sum quasi fictor qui de luto facit pulcraz ymaginẽ ad hoc: vt eam nobiliter ẽ auret. Euoluto aũt aliquo tpe. inspiciens fictor vidit ymaginẽ humidã. et q̃si ex hũore deformatã: os quippe retortũ a pulcritudine sua. factum est quasi os canis. et aures depẽdentes: oculi eversi frons et gene immerse. Tunc dicit magister. Non es digna vt vestieris auro meo. et arripiẽs eam cõminuit: et facit aliam auro suo dignam. ℭ Ego sum ille fictor qui hoiem feci ẽ terra ad hoc: vt auro deitatis mee eũ mecũ insignirẽ Mũc aũt amor voluptatis eius et cupiditatis. sic eũ ẽfedauerat: vt indignus sit auro meo. Mã os quod ad laudẽ meam creatũ est. michil loquit̃ nisi placentia: et ꝓmo nociua. Aures michil audiunt nisi terrena. Oculi michil vident nisi voluptuosa. Frons humilitatis deciderat. et erecta ẽ supbia. Ideo eligaz michi paupes. idest pagãos ẽspectos: et dicã eis. Ingredimini et quiescite in brachio caritatis mee ℭ Vos aũt qui mei esse deberetis et sprenistis. viuite scõm voluntatẽ vrãm tpe vro: et in tpe meo scz iudicij dicã vobis. Ecce dabit̃ vobis tantũ de tormẽtis: quantum dilexistis voluptatẽ vrãm. plus quã deũ vrm Iste vero venit ad me quasi catul⁹. ponens caput et collũ ad laqueũ. exhibẽs se reũ. Ideo dimissum ẽ ei peccatũ.

Quod tria debent esse in corpe hominis. et tria in anima. sicut tria sunt in exercitu celesti. Et de quodam epo amico xpi et virginis marie. qualiter se haberet in refectõe corporis sui. qui et portatur⁹ erat ista verba xpi. ad malos xpianos

Capl'm. lxxxv.

Tria loquebat. Ain exercitu regis angeloꝝ tria sũt. Primũ quod habũdat et nõ minuit̃. Scõm qõ stabile est et nõ evertitur. Terciũ quod fulgidum est et nõ offuscat̃. Sic eciã tria ẽbẽt esse in corpore et tria in aia. Primũ qõ habundat in aia et nõ minuit̃. hoc ẽ vnũ spũs sci quod dat̃ aie. licet enim in se et virtute sua abundat: tñ ꝓpter pctm̃ minuitur.

Scõm debet esse stabile boni opis: vt nõ euertatur volũtate praua. Terciuz debet esse fulgidũ pulcritudine et pfectu bonorũ operũ vt nõ offuscetur colore praue affectõis: seu concupiscentie. In corpe tria esse debent. Primo refectio Scõo labor Tercio voluptatis et consensus carnalis cohibitio; Prio sacietas somni vigiliarũ et refectiõis cũ tpamento. vt nec minus nec plus sit: sz sicut corpus sufficit stare in seruitio ri Scõo cõtinuatio in labore cũ omi discretõe. Tercio volũtas hylaris in seruitio ri. ; cohibitio praue voluptatis: ex quo aia illuminaf. B. Ergo q amicus meꝰ p votũ suũ manus suas ligat. ne corpus suũ contra aiam pcessum habeat cõtrariũ. ideo ego q̃ sum regia celi et filio meo cairissima ; prima. soluo votũ suum: q filio meo sic placet Ego eni illa sum de qua p̃dicatõem suã icipit Ego eni pce tangẽ fydus añ solẽ precedo eũ ante filiũ meũ: ; gubernãdo subsequr; Ideo pmitto ei vt corpi suo. put nature congruit ; expedit idulgeat: carnes comedendo diebus carniũ. et pisces diebus pisciũ; Insup do sibi tria. Primo formã in bonis opibus; Scõo sapiam copiosiorẽ in cõscientia; Tercio robur maius ad affectũ in pferẽdis verbis diuinis; Insup et illũ timorẽ. quẽ pro excessu ciboꝝ sumendoꝝ habet verto ei in bonũ. ita vt cibus quẽ sumpturꝰ est: ad corpalem ei fortitudinẽ et spũalem proficiet: et ad aie profectũ liquescat; Q. Beñ filius apparẽs loqbaf dicens. Jpi iunctũ ẽ officiũ apl'oꝝ: ideo cibũ apl'oꝝ pmitto ei habẽ. Apli q̃pe q̃ apponebãt comederũt. Sic ipe in refectõe corpis sui se habebit. sicut apl'us; Ego eni mitto eum nõ ad gentiles vt alios amicos meos: sz ad malos xp̃ianos; Sicut eni spõsam q̃ a viri sui cõsortio contẽptibiliter discesserat. difficiliꝰ est reuocare ad viri cohabitatõem. quã illã que nõ gustauerat viri voluptatẽ: sic difficiliꝰ est

malis xp̃ianis ad deum redire. quã qui nondũ gustauerãt vreba ri. et bonitatis eius dulcedinẽ Propterea quia amicus meus est ; eũ intime diligo. ideo q̃si amico laboriosius onus ipono; Jerũtamẽ oia cũ attẽptauerit. p grãm meaz fiant illi leuia; In pasca nunc appropinquãte viuat vt paratus sit ire negociũ meũ. ipse quippe ponet nucleũ in pingui terra: q̃ pinguescet in multis et fructũ faciet; Nucleus iste verba mea sũt. terra vero scã eccl'ia: que a sapiẽtibus exarata. fructifera fiet Ideo vadat securꝰ: ego ero cũ eo in corde et in ore;

Quare piculosa est leticia mundanorũ et securitas.

Capl'm. lxxxvj.

Q Aria loquiť. Modica letitia est in illo risu quẽ scitur pro certissimo ploratus secuturꝰ Sic ẽ ri risu mũdanoꝝ. post quẽ sciunt hoies oim mẽbrorũ uloꝝ secuturum: et corde crepãte. leticiã cõuertendã in luctum; Magnũ eciã piculũ est nõ curare recõciliari iudici. ante quã gladius sepat caput a corpe; Tale piculũ instat homini nõ attẽnti recõciliari iusticie ri. ante quã mors sepat animã a corpore

Gracia spũs sci indigni sunt qcumq; nolẽtes dimittere pctã

Capl'm. lxxxvij.

Q Aria ait. Cõsuetuꝺ est vobiscũ. q alicui veniẽti cũ sacco apto vel vase mundo: ꝛ aliqd i illo. Sz si portãs saccũ nolit p̃ pigricia sua apire eũ. et si vas suũ fuerit immundũ. similiusq; est stercori quam vasi purificato. qđ eciã portãs nullo pacto mũdare ponit: quis daret ei sua p̃ciosissima cũ indignus sit; Sic ẽ eciã spũaliter. qñ volũtas non ponit pctm̃ dimittere. tũc non est iusticia. vt illi detur poculũ spũs sci; Et qñ nõ est volũtas in corde. pctm̃ emẽdare. tũc nõ debet ab sancti

ſancti. Et qñ nõ eſt voluntas in corde. peccatũ emẽdare. tũc nõ ꝓbet cibus ſci ſpũs illi infundi: ſiue talis ſit rex. ſiue ce lar. ſiue clericus. ſiue paup. ſiue dives

Accomodare mutuo

pecuniã indigẽti meritoriũ eſt. ſed abſq; vſura. Capl'm. lxxxviij.

SI quis petit a te mutuo pecuniã accomodare ꝓ nomie dei. quẽ ſcis eam cõtra deũ nolle expẽdere. quere ab eo quo die voluerit reddere: ⁊ cõputatis retẽtis. que tibi ⁊ tuis ſunt ꝓ quotidianis ſũptibus neceſſaria: mutua ſibi quantũ vales et ipe indiget. Qui licet pfixo die reddiderit nichilominꝰ pmiũ habebis a dño ꝓ q̃ libet denario Si ãt pfixo tpe nõ reddiderit. potes ab eo exigere qõ tuum eſt ſcõm leges pũie: et nichiominꝰ premium habebis a dño ꝓ labore et mutuatione tua Ita cũ pecuniis tuis potes acq̃rere tibi lucra ſpũalia: magis quã habẽs eas in ſcrinio recõditas ⁊ Sz caue ſumopere ne recipias vnũ obulũ ꝓ vſura: put aliqua premia ꝛlideras habere a deo pro conceſſione tua ⁊

Vilio qualit̃ mater ẽpi

iuuat omes volẽtes recõciliari deo. et abbreviat penã dãnatorũ. Et de malicia dyaboli ad homies.

Capl'm. lxxxix.

VIdebaã ſponſe xpi beate birgitte. quaſi ꝙ virgo maria mater dei ſtaret ꝓpe eam ⁊ A. Et a dextris eius iacerẽt diuerſa inſtrumẽta. cũ quibus in oibus piculis ſe poſſet defendere Et ꝙ a ſiniſtris eius iacerẽt quaſi arma. apta ad puniendũ eos. q̃ ſe mala voluntate ad penas dãnauerãt. Tunc dixit virgo ad ſpõſam ⁊ Sicut tu vides diuerſa inſtrumẽta. quodlibet ad opꝰ ſuum neceſſariũ: ſic ego veniã in adiutoriũ cũ inſtrumẽtis meis oibus timẽtibꝰ et diligentibus filiũ meũ: et viriliter contra tẽptamẽta dyaboli reluctantibus ⁊ Hij ſedent quaſi intra muros caſtrorũ. quotidie repugnãtes cõtra inſidias malignorũ ſpirituũ. quibus venio ad defenſionẽ cũ armis meis: et dũ inimici nitũtur murũ fodere et deſtruere. ſuppono ſuſtentaculũ. Si nituñ ꝓ ſcalas aſcendere: furcis eos retrudo. Si nituñ foramina in parietibꝰ facere murorũ. eos cũ trulla reparo et impleo foramia illa Tali mõdo cũ armis defenſionis adiuuo oẽs volẽtes recõciliari filio meo: et nũq̃ vlterius cõtra eũ ſcient peccare ⁊ Et licet tria tantũ inſtrumẽta nomina ui: innumerabilibꝰ tñ armis defenſiõis adiuuo amicos meos et defendo. B. De illis inſtrumẽtis que apparent ad ſiniſtrã tuã. volo tibi tria noiare ⁊ Primũ eſt gladius meus. qui tñ gladio victoris acutior ẽ ⁊ Scõm eſt laqus Terciũ lignа quibus illi cõburẽt. qui voluntatẽ habẽtes vſq; in finẽ peccãdi niſi in vltimo puncto añ mortẽ: ſe ad penas ꝑpetuas cõdẽnauerunt. Qñ enĩ homo ꝓponit in aio vſq; in finẽ contra deũ delinquere. et nõ prꝰ ceſſare quã ꝙ nõ poterit peccare: tũc a diuina iuſticia. iudicãdus eſt ad eterna ſupplicia. Et ſicut ꝓ diuerſis ſceleribus inferunt intficiẽdis diuerſe mortes in terris: ita eciã diuerſa genẽa ſupplitiorũ. inferunt dãnatis ad gehennam ꝓ pctis Imo qñ homo cogitat peccare quã diu viuerit: dignũ eſt vt dyabolus habeat poteſtatẽ ſup corpus eius et aiam. Et ſicut caro ſcinditur ab oſſibus. ita eſſet iuris diaboli ſepare corpꝰ eius ⁊ aiam tã amara pena. ac ſi caro ⁊ oſſa retuſo ſilice ſcinderent: quã diu corpus miſerũ poſſz in tali. amaritudine ꝓ durare. Q. Scito tñ ꝓ certiſſimo ꝙ licet aliquis ꝓpter enormitatẽ ſcelerũ ſuorũ. eſſet cũ corpe ⁊ aia iuri dyaboli tarditus a deo: tñ grã penitẽtie quã diu viueret et ſenſum haberet. nũquã auferet ab eo. Sz illis q̃ nõ obtinẽt pniam. abbreuiabit gladius meꝰ aliquã penã corporalẽ añ mortez. ne dyabolus plenam

poteſtatẽ habeat ſup̃ corpus dñi in mundo vicerit: ſicut habet poteſtatẽ in iferno. Sicut eñ aliquis ſecaret cuꝫ ſerra collũ inimici ſui ad maiorẽ eius penaꝫ: ſic dyabolus aiam cũ gladio ſuo. viuẽtem i eterna morte. Laqueus ſignificat dolorẽ. quẽ ania damnata habebit poſt mortẽ. Qui eo maior erit in inferno: q̃ vita lõgior in mũdo. Et vellet dyabolus. vt homo habẽs volũtatem peccandi quã diu vixerit, diu viueret: vt poſt mortẽ magis doleret. Et ideo grã mea diſrũpit laqũ quẽ vides. ideſt abbreviat vitã carnis miſere cõtra voluntatẽ dyaboli: ne fiat dolor ex iudicio iuſticie ita horribilis. vt deſiderat inimicꝰ. Dyabolus eñ incendit ignẽ in cordibꝰ amicorũ ſuorũ viuentiũ in voluptate. et quãuis conſcia eorũ dicit eis eſſe cõtra deũ. tñ eã adimplere tantũ cupiũt: q̃ contra deum delinquũt non curãtes. Et ideo iuris dyaboli ẽ totiẽs incẽdere & augere eis ignem ſupplicior in iferno: quotiẽs eos implevit puerſa voluptate i mũdo

Xp̃us cõmendãs ſctũ

franciſcũ arguit eius frẽs. addẽdo q̃ ipe ſibi dedit illas indulgẽtias. que ſunt in aſſiſio. Capm. xc

Cum btã birgitta eſſet in eccleſia fratrũ in aſſiſio: audiuit et vidit xp̃m dicentẽ. Amicus meus frãciſcus. deſcendit de mõte deliciarũ in ſpeluncã: vbi pãis ſuꝰ erat diuina caritas. potus eius p̃tinue lacrime: et lectus eius meditatio opũ et mandator meorũ. Mũc aũt frẽs eius aſcendũt in montẽ curarũ et deliciarũ ſeculi: et nõ attendũt ad humilitatem & conſolatõem p̃is ſui. et amici mei. Sz dic. q̃d eſt in corde tuo & quo turbaris licet oia ſciã? Et illa. cõturbor inquit q̃ aliqui dicũt q̃ iſte ſcũs cõfinxit ſibi indulgẽtias iſtas. Et aliqui arguunt eas nullas eſſe. Rñdit xp̃us. Qui cõfingit aliqua. eſt ſicut arũdo inclinabilis ad flores adulantiũ. Sed amicus meꝰ fuit quaſi lapis ignitus et igneus: q̃ habuit me in ſe qui ſum ignis diuinus. B. Et ſicut ignis et ſtramia nõ cõueniunt. ſic nec falſitas ibi cõmunicat: vbi veritas habitat. et ignis diuine caritatis. Sed amicus meꝰ habuit et dixit veritatẽ. Et q̃ vidit tepor̃ hoim ad deũ. & cupiditatem ad mundũ: doluit veheméter. Jmo petiuit a me ſignũ aliq̃d caritatis. p̃ q̃d homo accenderet ad caritatẽ: & cupiditas minueretur. Cui petẽti ex caritate ego qui ſum ipa caritas dedi ſignuꝫ. ſcz q̃ omẽs qui venirẽt ad locũ ſuũ vacui. implerent bñdictõe mea: et ſoluerẽtur a peccatis ſuis. Rñdit iterũ dña. Mũquid dñe mi ſucceſſor revocare debet. q̃ tu omis potẽtie & grẽ infuſor dediſti? Rñdit xp̃s. Fixũ eſt q̃d dixi petro & eꝰ ſucceſſoribꝰ. Quodcũq; ligaueris ligatũ eſt. Ita rũtñ p̃pter malicias hoim multa donata ſubtrahũtur. et p̃pt̃ fẽm & merita grã donata augetur.

Verba oia bibliẽ emanauerunt a deo. et ſunt virtuoſa tãquã lapides precioſi Capm. xcj.

Deus p̃ loquebat ad ſpõſam filij dicẽs Audi tu que miraris de illis verbis q̃ ſcripta legis in biblia Scias pro certiſſimo. q̃ q̃libet verbũ ſcriptum in ea emanauit ex me: et habet ſuã propriã virtutẽ & efficaciã Sicut vides q̃ lapides precioſi in mũdo habẽt ſuas naturales virtutes. & Sicut magnes habet ſuã virtutẽ attractiuã. attrahendo ſibi ferrum. Quidam molũt grana et vertunt in farinã. Qui dã vertunt in cementũ. habẽtes vtutẽ cõnexiuã ad alios lapides. Alij acuunt ferrũ vt cotes: et ſic q̃libet genꝰ lapidum habet vim ſuam. Eodẽ mõ habet quodlibꝫ verbũ q̃d emanauit ex me vires ſuas. & ſtãt omia cũ eterna pulcritudine in celo rutilãtia. coram omñi meo celeſti exercitu: ſicut precioſiſſimi lapides

cũ venustissimo colore. in auro clarissimo. Et omis qui est in celo. novit vtutem p̃ci puam cuiuslibet eorum

Qũo sctũs Dyonisius

consolabat spõsam xp̃i. marito suo i peregrinatõe egrotãte Capl'm. xcij.

Cum iã esset in reditu de peregrinatõe sci Jacobi. maritus scẽ birgitte infirmari cepit in atrabato. Et invalescẽte infirmitate spõsa xp̃i i magna anxietate animi cõstituta: p̃ scm̃ Dyonisiũ meruit consolari. Qui apparens ei in orõne dixit. Ego sum inquit dyonisius. qui a roma veni ad has partes frãcie: p̃dicare verbum dei in vita mea; Tu vero q̃ specialẽ devotõe diligis me. Jdeo p̃dico tibi q̃ tus p̃ te vult innotesci mundo: & tu travita es custodie mee et protectioni Propterea iuuabo te semp Et hoc tibi do signũ. q̃ vir tuus iã nõ movet te ista infirmitate. Et sic eciã multis alijs vicibus. idẽ btũs dyonisius in revelatõib9 visitabat et cõsolabatur eam.

Dyabolo tẽptãti se de

nobilitate generis et dilectione dei. respondit scã Birgitta dicens.

O Dyabole tu Capm. xciij. cecidisti ꝓpter supbiam tuã; Ego aũt quare quererẽ supbiam. cũ non sit melior caro regine quã ancille. & totũ vile et terra; Quare ãt nõ humiliabo me. cũ non vnã minimaz bonã cogitatõem possem habere a me metipa nisi de9 mistraverit; Tũcq̃ xp̃s apparẽs ei dixit sibi. Humilitas est que dã scala. qua de terra ascẽdit ad cor dei

Qualiter sctã birgitta

obtinuit capillos btẽ vginis marie

Cum scã Capl'm. xciiij birgitta in civitate Neapoli p̃ aliqd tẽpus moraret. misit pro ea soror quedã clara noie in monasterio monialiũ ad sctãm crucẽ: et dixit ad eam. Habeo inqt reliqas de capillis matris dei. datas michi p̃ reginã santiam. quas nũc tibi dabo: q̃ michi inspiratũ est divinit9. vt tibi eas cõmittam; Et hoc tibi signũ erit q̃ vera loquor. q̃ cito moriar et veniã ad dñm meũ: quẽ sup̃ oia diligit aia mea. Hijs aũt dictis paucis diebꝰ supvixit: & perceptis sacramẽtis eccl'ie. emisit spm̃; Jgit̃ cum btã birgitta dubitaret. vtrũ capilli illi essẽt de capillis vginis marie vl' nõ. Tũc in orõne apparuit ei eadẽ mater dei dicẽs Sicut verũ est & credit̃. q̃ ego & anna et Joachim nata sum: sic verũ est. q̃ isti capilli creverũt in capite meo.

Visio de olla sup ignẽ

posita. et puero sufflãte: & amore superfluo ad filios. capm. xcv.

Contigit semel in mõasterio alvastri. q̃ anim9 btẽ birgitte cũ itura esset romã. accẽdebat ad amorẽ filioꝝ suoꝝ. cõpatiẽs relinquere eos q̃si orbatos cõsolatõe materna. Timẽs eciã q̃ post eius recessũ. audacius offenderẽt deũ in aliquo: quia iuvenes erãt. divites et potentes; Et tũc vidit in visione vnã ollã positã sup̃ ignẽ: et quendã puerũ sufflantẽ prunas vt olla accẽderet. Cui dixit btã birgitta Cur tm̃ inflare conaris vt succendat olla; Rñdit puer. Vt amor filiorũ tuorũ magis accendat et inflammet̃ in te. btã birgitta respõdit. Quis inqt tu es; Cui ille Ego inqt sum negotiator: Tũc ipa intelligẽs amorẽ aliquẽ inordinatũ in corde suo existere ad filios: statim correxit se. vt nichil p̃poneret amori xp̃i.

Quod obediẽtia p̃fertur omni castitati. capl'm. xcvj.

Quadã die cũ btã Birgitta faceret legi p̃ se in libro qui vocat̃ speculũ virginũ: rapta fuit in spũ. Reversa autẽ ad se dixit; Audivi nũc in spũ vocẽ dicentẽ michi. q̃ vginitas meret̃ coronam; Humilitas

appropinqt eo: coniugiũ nõ excluditur a celo. Sed obedientia omẽs introducit ad gloriam.

Xps vocans tuguriũ

camerã salutis. pcipit sancte birgitte ibi Capl'm. xcvij. (stare

Xps precipit spõse sue ire a roma ad castrũ nouũ. abbatie forfa dicẽs. Vada q camera p te parata ẽ. Cũqꝫ venissẽt ibi cũ dño petro cõfessore suo ⁊ familia sua. tũc a fratrib⁹ illius monasterij. cũ maxima difficultate obtinuit ad inhabitãdũ vnũ vile tuguriũ: allegãtibus nõ esse cõsuetudinis eis. cũ mulierib⁹ cohabitare. Tũc xps apparẽs ei dixit. Hec ẽ camera salutis. in q̃ pmereri poteris ⁊ addiscere sublimia. Ut sicut prius inhabitabas tumos altas ⁊ pulcras: sic nũc expiri poteris q̃li a sancti mei in spelũcis habitãtes patiebantur. Que adumplerit precepta xpi. ac eis obediuit.

Constãtia scẽ birgitte

de morte filie sue. Et que ẽ vera mater et que nouerca: et q̃lit̃ educãte sũt filie

Videẽs spon (Cap xcviij. sa xpi filiã suam. dñam ingeburgẽ scimonialẽ in mõasterio risabergh esse mortuã: exultãs dixit. O dñe ihũ xpe. O amator me⁹. bñdictus sis tu q vocasti eã: añq̃ mũdus irretiret eã Et statim ingrediẽs oratoriũ suũ. tãtas lacrimas emisit et suspiria: q̃ a circũstantib⁹ audiri potuit Vicẽtibus illis qui aderãt: ecce filiã suã plorat ⁊ Tunc ãt xps apparẽs ei dixit ⁊ Mulier q̃d ploras ⁊ Licet eni omia sciã. tñ te loquẽte cognoscere volo. Rñdit illa O dñe nõ ploro q̃ filia mea mortua ẽ. imo gaudeo q si viuens virisset: maiorẽ corã te hũilset redire ratõem. Sz ex hoc ploro. quia nõ instruxi eã scõm mãdata tua ⁊ Et q̃a exẽpla superbie ei pbui: ⁊ remissiꝰ correxi eã delinquentẽ. Cui xps rñdit ⁊ Omis

mater que plorat eo q̃ filia sua offendit deũ. et instruit eã scõm meliorẽ conscientiã suã: illa ẽ vera mat̃ vere caritatis ⁊ mat̃ lacrimarũ. Et filia ei⁹ est filia dei pter matrẽ ⁊ Illa vo mat̃ q̃ gaudet ex eo q̃ filia eius se scit gerere scõm mundũ. nõ curãs ꝛ moribus ei⁹. dummõ ex altari possit et honorari a mundo. illa nõ est mat̃ sz nouerca. Ideo pter caritatẽ ⁊ bonã volũtatẽ tuã: filia tua p cõpendium transiet ad coronã glorie ⁊

Xps relaxat spõse sue

votũ ieiunij in aduẽtu dñi cap. xcix

Cum btã birgitta iret de roma. ad sepulcrũ scti Andree apli in regno cecilie pter infirmitates varias trãsire nõ poterat. nisi in ciuitatẽ baro ⁊ Cũqꝫ esset tpũs aduẽtus dñi q̃ ipa solita erat ieiunare. et i societate eius erãt plures infirmi. et in via illa nõ inueniebant̃ pisces. rogauit deũ vt eis cõpatereꝯ ne deũ offenderẽt aut scãdalizarẽt primũ i comedẽdo: aut infirmi deficerẽt ieiunãdo Tũc xps apparẽs dixit Pisces sunt multũ frigidi ⁊ tẽpus nõ est multũ calidũ: via difficilis et petrosa. et vos infirmi ⁊ Ideo iqnue niunt̃ cõmedite. ego eni sup oia vota sũ Et q̃ sunt ad honorẽ dei ⁊ moderatã sustẽtatõez carnis: nõ iputabũt̃ ad pctũ.

Qualiter ymago crucĩ

fixi ꝑdixit cuidã dñe finẽ suũ· q̃ vidit beatam birgittã quasi stare supra vnã columnam. Capl'm. Centesim.

Quedã dña de regno swecie existẽs pe scm̃ iacobũ de galicia in quadã ecclia: vidit vnũ crucifixũ in pariete depictũ. Quẽ diligent̃ intuẽs cũ deuotõe ⁊ cõpassiõe: audiuit tũc vnã vocem dicentẽ sibi sic. Ubicũqꝫ istã ymaginẽ videris. ⁊ loquẽtem audieris: ibi manebis et morieris ⁊ Que rediẽs ad pãz ⁊ iterũ iter aggrediens ad romã. cũ veniset ad ciuitatem

monti:Flascon. vidit in vmo cuiusdam vñe simlẽ ymaginẽ. quã in hyspania viderat. Et tũc ymago dixit ei. Dic igredieris et pmanebis Ego vero inclinabo animũ vñe istius vm⁹. vt tradat tibi hic mansionẽ; Jgit recluſa illa pseuerauit ibidẽ: ⁊ in lacrimis ieiunijs ⁊ oõmbus: vitã duxit exemplarem et miraculosam. Dec aũt vidit semel vnã colũnã sup quã stabat q̃daz vña mediocris statura: quã multe turbe circũstãtes aspiciebant. et admirabanť. Et ex ore ei⁹ exibat quasi ros. et rose albe et rubee. quarũ omne hoies intuentes delectabãtur. Euigilãs igit sequẽti nocte cõsilia vidit: et audiuit vocẽ dicentẽ sic; Mulier quã vides est vña tua birgitta. que stãs rome afferet vnũ ex longinqs partibus cũ rosis mixtum. et dabit sitientibus peregrinis.

Vñe cuiusdã pegrinatio. mors et saluatio: quã dyabol⁹ purgauerat viuentẽ. Capl'm. cj.

Domina quedã. de swecia sequẽs btãm birgittã ad romã timensq; inconstantiã mariti sui. rogauit btãm birgittã q deum p marito suo oraret. Cui orãti xp̃us apparés. dixit ei Jte. ne moueami. ab itinere ⁊ pposito scõ: ego eni abbreuiabo isti mulieri iter. Ego p̃pabo corpus. vt cũ saccus exhaustus fuerit. aia impleatur dulcedine. marit⁹ vero habebit desiderium suũ. Jgit cũ venissent mediolanuz: vña ista infirmata obijt in pace Qua sepulta. vña birgitta orando rapta fuit in spũ. et audiuit dyabolũ cõquerentẽ super aia illius: qa non adiudicabať sibi. Cui xp̃s tũc dixit. Vade. Si tu purgasti eã affligẽdo saccũ: iam ego aiam que intus tacebat possidebo et honorabo;

Qualiter epus quidã diligens mundũ ⁊ a dyabolo decept⁹. mortuus est sine fructu.

Capl'm. E. ij.

Olim quidã epũs vbenetanẽsis. tũc p vño clemẽte papa i alma vbe vicarius existens aliquas reuelatões btẽ birgitte diuinitus reuelatas haberet: nec multũ ad illas attẽderet. Tunc btẽ birgitte oranti xp̃s appuit his verbis dicẽs. Audi birgitta quia voluntas mea est. futura homini aliq̃ tibi esse reuelata. Jdeo scias q iste epũs nũquã habebit illud. quod tpaliter totis viribus et affectibus sui cordis desiderat: imo illa que cõgregauit derelinquẽtur ab ipo. et morietur i loco nõ suo Et accidet ei sicut cani quẽ cũ homo vult decipe. Primo vngit ferrũ carne pingui. q̃ canis devorare volens: strangulať a ferro; Sic dyabol⁹ ostẽdit isti epo delectabilia mũdi esse suauia in corde. et omia que habet decere statũ suum. Jdeo nichil relinqre ppo suit pro aia sua de iocalibus suis. donec morte artatus relinquet omia sine fructu. Expecta igitur. et videbis oia ista que tibi dixi Post paucos dies eps iuit auinionẽ. vbi vitã finiuit: et thesauros reliquit inuitus;

Xp̃s consolãs spõsam turbatã de solutõe suorũ debitorũ. p̃dixit sibi nuncũ venturũ cũ pecunia

Capl'm. ciij.

Contigit ante festũ oim scõr q beata birgitta existẽs rome. ob defectũ pecunie a diuersis mutuũ accepisset: nec i tribus annis de patria sua pecuniã accepisset. vnde erat i magna angustia ꝓpter creditores suos: qui quotidie instabant vt eis redderet pecunias mutuatas Tũc dixit ei xp̃s. Accipe pecunias mutuatas audacter et cõsolare. et pmitte creditorib⁹ tuis redire omia. dñica p̃ma post octauas epyphanie dñi qñ monstrať suã uariũ: q tunc oia psoluenť eis Quod et ita fecit Circa vespas eni dicte dñice. venit nũcius de patria. apportans pecunias: et

C. iiij.

eadem die creditoribus est satisfactum

Xps reuelabat scē birgitte cogitationes cuiusdā epi ipam comedentē iudicantis, qui tamē erat amicus virginis marie, ꝛc. (Cap. cuij

Quadā vice spōsa xpi sedēs in conuiuio cū quodaz epo Aboensi, scz dño hēmingo in mensa, de cibis ꝛelicatis sibi appositis comedebat in honorē dei: ꝓpter qō eps dicebat in corde suo, Cur ista dña hīs tonū spūs a ꝛelicatis cibis non abstinet? Tūc ipsa michil sciēs de talibus cogitationibus ei⁹, circa vespas cū esset i oratione, audiuit in spū vocē dicentē Ego sū q ipleui pastorē spū ꝓphetie, nūquid ꝓpter ieiunia sua? Ego sum qui feci coniugatos, quid meruerūt illi? Ego iussi ꝓphete vt adulterā recipet in coniugē, nunquid nō obediuit ipe? Ego sum qui loquebar cū iob, ita bene in delicijs suis, sicut qñ sedebat in sterquilinio Jmo qz ego sum mirabilis: facio sine p̄cedētib⁹ meritis oia q̄ michi placēt. Quā quidē reuelatiōem ipa statim illi epo exhibuit Epūs aūt hoc audiēs recognouit se, et fatebat̄ q illas cogitatões in mensa habuerat: ꝓpter qō humiliatus aio petendo venīā ab ea, rogauit eam ꝓ se orare Tūc tercio die apparēs eidem dñe birgitte orāti, beatissima virgo maria dixit Dic eidē epo, q quia omēs p̄dicatiões suas inchoare solet a laude mea, et ꝗa p iudiciū suū te iudicabat in mensa, eciam qz illud iudiciū caritatis et nō inuidie erat: ideo caritas meret consolari? Dic ergo ei, q ego volo ei esse i mrēm et eius aiam p̄sentare deo? Et ego nūc exponā ei q ipse est animal septimū, de aialibus prioribus tibi ostēsis, Et q ipse verba dei coram regibus et pōtificib⁹ portabit, Hec reuelatio de, vij, animalibus habet̄, li, iiij, cap̄, cxxv?

Verba xpi que retulit sancta Birgitta abbati de farfa, vt se

corrigeret. Capl'm, cv?

Xps loquit̄ Tu dñe abbas deberes esse speculū religiosorum, scz tu es caput meretricum: hoc patet in filijs ꝓ quibus es infamatus? Tu deberes esse exemplū pauperū et distributor indigentiū, sed ostendis te esse de elemosina magnuz dñm: ꝟ patet, quia magis inhabitas castra quā claustrum? Tu deberes esse doctor et mater fratrū tuorū: ꝛ factus es vitricꝰ et nouerca. Tu ludis in delicijs et in pompa: illi aūt afflicti murmurāt tota die. Jdeo nisi te correxeris te ꝛponam de castris: et cū mimmis fribus nō habebis consortiū. Nec ad p̄am tuam vt credis redibis: nec patriā meā itrabis Sic postea omnia euenerunt?

Quo spōsa xpi obtinuit particulā vere crucis xpi, que iā contempta, terribil' appebit. (cap̄. cvj.

Quidam inuenis in swecia dyocesis lincopn̄. ex successiōe paterna habebat quandā crucē auream: in qua inclusa erāt reliqe de ligno vero sctē crucis. Qui ex necessitate pauptatis crucē illam vendidit: et lignū crucis ꝛdit cuidam deuote mulieri. Que timēs illud tenere apud se: ꝛdidit illud beate birgitte. Jlla vero dubitante an illud esset ꝛ vero ligno crucis vel non? Dixit ei xps. Jlle inuenis cambiū fecit irrecommēdabile. Mā recepit lutū, et dimisit margaritā p̄ciosissimā. Recepit aurū cōtemptibile: et dimisit lignuz, quo potuisset aduersarios vincere. Recepit desiderabile oculorū suorū: et amisit desideriū angelorū Jmo venit tēpus quo lignū qō nūc contēnitur: terribile apparebit. Pauci eni cogitāt, quā doloros stabā in illo ligno qñ cor meū crepuit: et nerui mei a iunctu-ris recesserūt. Jgit̄ btā birgitta fecit illud lignū scē crucis reponi in capsa honorabilit̄: ne ab indignis portaretur?

Qualiter ẽps permisit

sponsam suã turbari.in carẽtia hospicij in roma per vnũ mẽsem cũ sua familia. et postea ipam cõsolabatur.

Capl'm .cvij.

Cum btã birgitta habitaret rome in domo cardinalat⁹ iuxta ecclesiã scti Laurentij in damaso per ꝗtuor annos: vicarius cardinal' dixit ei.ꝙ infra vnũ mensem recedens cũ familia sua:aliam domũ sibi inquireret Ipsa vero hoc audiens tristabatur nimis.eo ꝙ habebat secũ filiam pulcrã iuuenẽ et nobilẽ:et intuentiũ oculis desirabilem Ideo timebat nõ posse inuenire womũ similẽ.ad cõseruandum honestatẽ suã et filie sue. Et tũc eũ lacrimis orauit deũ pro remedio oportuno Qui volens ꝓbare ancillam suam:dixit ei. Clade et proba ꝑ istũ mensem. circũeũdo ꝙ vbem tu et confessor tuus:si forte poteris aliã womũ vobis vtilẽ inuenire. Ipsa ãt obediẽs.cũ magistro suo et pẽe spuali.circũiuit ꝑ totũ illũ mensem per vbem cũ wloꝛe et pena:nec womum aptam potuit inuenire. Filia vero eiꝰ dña katherina videꝰ angustias matris.ꝛ ꝛe pudoꝛe suo timẽs:sepe lacrimata ẽ. Cũ ꝙ ꝑ duos dies añ vltimũ terminũ mẽsis.fecisset parari ꝛ ligari sarcinulas suas ad dimittendũ domũ.et hospitandũ in hospicijs publicis peregrinoꝝ. tunc wloꝛe cõflicta posuit se ad oꝛõem:et cũ lacrimis auxilium flagitabat de celis. Tũc ꝑus apparens ei dixit. Tu turbaris q: domũ congruã tibi inuenire non potuisti. Scias igitur.ꝙ hoc ego ꝑmisi ad vtilitatẽ tuam et ad maioꝛẽ coꝛonã. Et ꝑ expientiã ꝓbares pauꝑtatẽ et doꝛes illos:quos paupes peregrini.qui vadũt peregrinãdo extra ꝓpam patriaz sentiũt. Et vt scias habere cõpassionẽ eoꝝ. Tũ scias ꝙ ꝛe ista domo nõ expelleris. Sed mittent tibi nuncij ex parte dñi domus.vt ꝑmaneas i ista domo cõsolata.vt hactenus fecisti:in bona pace et quiete cũ tota familia tua. Et stabis ibi secura tu et familia tua et omẽs tui:nec aliquis poterit vos vlteriꝰ turbare. Bña ãũt birgitta leta iuit ad referendũ hanc reuelatiõem. dño petro suo patri spũali. Ilico quidaz nuncius pulsauit ad hostiũ womus.portans lrãs dñi domus in qua cõsolabaꝛ eã.scribẽs ei ꝙ nõ receꝛet de domo: ꝛ firmaret se et habitaret in eaꝛem stabilis in omni pace et quiete.

De beato brynolpho

Epo Scarensi.quã acceptabilis erat deo et virgini marie. capl'm.cviij.

Accidit ꝙ cũ in die purificationis btã Birgitta esset in ecclesia scarensi:tunc sensit owrem suauissimũ ꝛ insolitũ. Admirãs igit de hoc.rapta fuit statim in spũ. Et videbat tũc btãm virginẽ mariã Et cũ ea quendã virũ mire pulcritudinis:indutum põtificalibus ornamẽtis Tunc vero ait virgo maria ad eã. Scias filia ꝙ iste epus honoꝛauit me in vita sua: et honoꝛẽ ope cõfirmauit. Cuiꝰ vita quã acceptabilis fuit deo.ꝛemonstrat odoꝛ quẽ sensisti. Nũc ãũt licet aia eiusdem ẽ in cõspectu ꝛei.tñ coꝛpus eius iacet hic in terra sine honoꝛe. Et sic ista margarita michi dilecta. locata est inter poꝛcos. ¶ De eodem epo habeꝭ in scõo li: reuelatione vltima.

Quomõ cõscriptoꝛ harum reuelationũ curatus est a lõgo woꝛe capitis.

capl'm.cix.

Dominus prioꝛ petrus narꝛrat. ꝙ cũ ipse a puericia sua vehementissimũ woꝛẽ in capite contiue pateꝛet:ragauit btãm Birgittam in monasterio alvastri existẽtẽ. ꝙ super hoc pro eo oraret. Cui oranti. ꝑs apparens dixit. Dic fratri petro ꝙ a doloꝛe capitis liberatus est.

Scribat igitur audacter libros vboꝝ meoꝝ tibi reuelatoꝝ: quia ipe habebit adiutores. Et ab illo tpe vsq; triginta annos dolorem capitis non sensit.

Q ab indigentib⁹ cum

grārum actōe accipiēda sunt que offeruntur. Capl'm. cx.

QUm btā birgitta a scā ciuitate hierl'm versus romā rediret. Regina quedā certā sibi pecunie quātitatē. in Neapoli ciuitate pro subsidio ex cōpassione trāsmisit. Dubitante vero illa vtrū tale mun⁹ deberet admittere. Xp̄us apparēs ei dixit. Nūquid p amicicia reddenda ē inimicicia? Aut p bono reddēdū est malum? Aut in frigido vase reponēda est mr. vt plus frigescat? Ideo q̄uis regina ex frigido corde. tibi dedit qđ obtulit. tamē cū caritate et reuerētia a te suscipiendū est: et orandū pro ea vt ad diuinū calorem valeat puenire Quia scriptum est Alioꝝ abundantia suppleat pauperum defectus. Et q̄ nulla bona opa coram deo in oblīione erunt.

Bona clericoꝝ sunt

ꝓprium xp̄i. vnde vult q̄ paupes sustententur. Capm. cxj.

QUm btā birgitta semel in peregrinatōe pecunia q̄ secum tulerat pro honore dei iā consumpta inopiam patere. Dns ihūs pro cuius amore sua largiēdo alienis indigebat apparēs dixit ei orāti. Quamuis mūdus meus sit. et oibus oia dare possim. tū qđ ex caritate offert acceptius est michi. Et ea libēt⁹ exigo. q̄ ꝓpa mea sunt. Nūc aūt q: bona vīa expendistis hilarit̄ p honore meo: Ideo tpe necessitatis vīe de meo accipietis. Fac ergo dici archiepo huius ciuitatis sic Sicut oēs eccl'e sūt mee. Ita. et oēs elemosine mee sūt. Da ergo michi in amicis meis de hīs q̄ mea sunt. Qua licet acceptū sit michi erigere muros eccl'iaruꝝ: eque

tū acceptū michi ē iuuare indigētes amicos meos: q̄ p amore meo bona sua expolueri. Recordare q̄ helyā ad pauperē viduā destinaui: quē pus p coruos pauerā. Nō q: eo tpe alīq̄ vidua ista ditiores nō erāt. vel q: sine vidua ꝓphetā qui. xl. diebꝫ impastus sustinuerat: absq; alimōīs sustētare nō poterā. Sz b feci q: de caritate vidue volui experimētū sūmere. q̄ ego scrutās corda. et renes deꝫ bene nouerā. vt alīs fieret manifesta. Tu ergo q̄ pat̄ es et dns vidue. bñfac viduis de meis. Quia q̄uis sine te possum oia. et tu sine me nichil: volo tū iterum caritatē tuā in eis cōtemplari.

Quā malū est inquie-

tare amicos dei. capl'm cxij.

QUm scā birgitta staret rome. coquus eiꝰ ipam sic nequit̄ est affat⁹ Bña inqt Jā filius v̄ dns karol⁹ ē suspēsus. Cui ipa rndit dicēs. Prohibeat hoc deꝫ. et a q̄ hoc audisti? Et ille. Peregrini michi b dixer̄t Postea circa finē anni. idē coquus ꝓtritus et ꝓfessus obīt. Btā vo birgitta p aie ipius sollicita salute. oꝝoni se dedit. Elapsis aūt diebus septē rapta in visiōnē spūalē. vidit q̄si vnā trabē trāsuersuz sup infernū positā. in cuius medio sedebat aia ꝓdicti mortui Tūc apparuit virgo maria dicēs ei. Null⁹ homo credit in q̄nto timore fuerit hic aia ista. Et hoc ideo q: existēs i corpe inquetauit amicos dei. Verūtn scias q̄ ē te nūero saluādoꝝ

Q cātus sororꝫ ordinis

sci saluatoris et hore. q̄s dictauit mgr̄ petrus ꝓfessor scē birgitte. et legēda matutinal' et regl'a sūt ex spū scō. (cap. cxiij.

QUaria dixit scē birgitte Dic te illi. aico meo horas meas Et dic ei q̄ idē dictauit eas q̄ dictauit regulā. et idē spūs qui tibi dedit lectiões scribere. ostēdit et illi cātū dictare cū rebus imrabilibus. Jpi nāq; cātus in aures aer advenit. q̄ caput eiꝰ

et pect⁹ replebañ: ⁊ cor calefiebat ad caritatē dei. Et scom q̄ flat⁹ ille ei ostē dit. lingua eius cantū et vba pferebat Jxo nō oportet ea breuiari. Sz dic sibi q̄ ostēdat ea dilecto amico meo vero cpo Dēmingo: qđ ipe velit pōt addere vel planare. Totū aūt qđ ibi de infantia mea scriptū est: verū est. Et hinc ecc̄la ꝺicere nō potest Et q̄uis ibi nō sit mg̃iale latinū. potius tū michi verba placēt ex ore ist⁹ dilecti amici mei. q̄ ex ore alicui⁹ mg̃ri mūdani. Postea vo debēt hore cū regl̄a custodiri i mōsterio alnastri. vnec loc⁹ mōasterū mei ꝓsumet

Sps scūs duplicit illūi

nat intellectū hois. ⁊ q̄ lectura ⁊ cāt⁹ sororꝫ ordis sci saluato. sunt ex spū sctō.

Jrgo maria lo cap. cxiij.

quebat spōse xpi. Deo nō ē difficili⁹ facere q̄ loq̄. Jpse fecerat vermes venenosos. vt sciāt q̄ ꝑ dire possint iuxta suā necessitatē Libenius āt se homī inclinat. ad illūinanduꝫ cōsciam eius. scom q̄ sibi placet cū suorū verboū intelligētia Et hoc facit duobus modis. Primo sicut tibi videt q̄ q̄si aliq̄ pson̄a dicēda tibi oñdit. Scdo mō put mg̃ro tuo videbat q̄ aures sue et os aere replebañt. et cor tanq̄ vesica ex ardēti ad deū caritate extumescebat. Eñ obtinuit ipe illa scire vba que pus ignorauit. Quo scz respōsoria. antiphonas et hymnos cōponere. ⁊ cantū debuit ordinare. et ideo nullū eorū abbreuiari debet aut adaugeri. Permittit tū q̄ verbū aliqđ eluciætur si obscuruꝫ fortasse videatur

Itē de eodē magistro petro. Capit. cxv.

Angelus loquebat scē birgite dicens. Dic mg̃ro tuo q̄ ipe et ego ambo sum⁹ vnum membrū dei. Jpe exterius: ego vero interius. Scribat igit vba que dico tibi. ⁊ qđ sibi placet depōere potest aut ad

dere. Ambo eni vno spū gubernamur ⁊

Quā dulcis ⁊ dilectus

erat deus scē birgitte ⁊ econuerso.

Beata birgitta cap. cxvj loquebat deitati dicens. O dulcissime deus meus. Qñ dignaris visitare cor meū. brachia mea se cōtinere nō possūt q̄n pect⁹ meū amplexent ex rōnifica caritate ꝑ dulcedine. q̄ tūc sentio in corde meo. Adhuc videt q̄ ita impmeris in aiam meā vt vere sis eius cor et medulla ⁊ oia eius intestina Et ideo carior michi es q̄ vtrūq̄ aima scz ⁊ corpus meū Felix ego essem si fecero. qđ tibi sit placitum Ergo carissime dñe da michi auxiliū et posse. ad faciendū in oibus rebus honorē tuum. Rndit deus. Filia sicut cera impmit in sigillo. ita aia tua impmet spūi scō. vt post mortē tuā dicet a multis. Ecce iā videm⁹ q̄ sps scūs cū illa erat. Et calor me⁹ ad di debet ad calorē tuū. Sic q̄ oēs q̄ ibi appropinq̄nt. intē calefiēt illūinabūtur et fortificabuntur ⁊

Deo Gracias.

¶ Incipit vita abbreuiata predilecte Sponse xpi sancte Birgitte de regno Swecie. Continēs in se certas Reuelationes diuinas. cū aliquibus Miraculis

Benedictus sit deꝰ pater. et filiꝰ et spiritꝰ sanctus. Be cuius priuilegiata familiaritate. ac magnifica dignatione, Erga deuotissimam xpi sponsam sanctā Birgittam scire volētibus. iuxta continentiam reuelationū celestium volumis hic p̄sentis: congruit primuz ea agnouisse salutis exordia: que in ipa prelecta dei virtutū preuenerint incrementa. Cūens enī dominus quia conturbate sunt gētes. et inclinata sunt regna. et diminute sūt veritates a filijs hominū: vtz primo liº reuela. capit. xlj. a. b. c. d. et. xlvj. b. z infra. et. capit. lvj. b. c. d. Itē scōo libro. capit. xx. a. b Item tercio libro. xxx. b. c. Itē. iiijº. libro. cap̄. lxxvj. et alibi. vergerum sydus in lumē et reuelatōem populorū creare dignatus ē. radijsqz decorare gracie multiformis: in conueniēdo populos in vnum z reges vt seruiant domino. vtz ijº. liº. capº. quintodecimo. a. z. sexto decimo. a. et decimoseptio . f.

Item tercio libro. capit. qnto. b. et. xxx c Item quarto libro. capº. cxliij. a. et alibi. A. ¶ Et quamuis sexu de fragili. non tamen fragilem sed mulierem fortem. sanctam scilicz Birgittam. de scōrum regū Gothorū regni Swecie oriundam progenie. velut plantulam salubrem. fructiferam semine spirituali multis profuturo. ecclesie sue militanti. i singulare decus z solacium destinauit. vtz primo liº Reuelationū. capitulo vicesimo. c. d. Item. quarto liº capituº lxvjº. Quamobrem xpus dominus sibi in quadam reuelatione inquit dico tibi nō ad laudem tuam. q generatio tua processit de sanctorum regum progenie. et ipi suis promeruerunt meritis: vt tecum manifestaret gracia dei. Et sic iuxta verbum legislatoris. Ad filiam trāsiret hereditas Numeri. vicesimoseptimo.

¶ Confirmatur ex hoc Quia auia sua deo et hominibus grata. que ob eminentem pulcritudinem suam. domina z M. venusta cōmuniter dicebatur. deuotionem mentis occultans. sueqz nobilitatis iuxta decentiam incedens: Cum semel sociata familia sua per monasteriū Skoo transiret vna Monialium fastuosam quasi ipsam iudicando contempsit. Cui in sequenti nocte apparuit persona quedam mire pulcritudinis. irato quasi vultu dicens. Cur detractisti ancille mee. dicendo ipsam superbam esse quod non est verū, Ipsius namqz de genere filiam vnam faciam procedere. cū qua facta mea magna faciam in mūdo. tantamqz sibi gratiam infundā. q gentes mirabuntur vniuerse, Itaqz mane notum faciet dominus qui ad se pertinebant. et applicabit ad se populum suum Numeri. sextodecimo. B. ¶ Cum vero hec felicissima futura spōsa xpi beata birgitta i matris vtero clausa gestaret. Mare sua naufragiū passa ē. mixtisqz pmiscui serus iam submersis. ipa ad litus viua puenit. Cui nocte eadē psona

Matz ejs gravida liberatz è naufragio.

quedam vestitu fulgēti astitit dicens ꝛ Ecce saluata es. propter bonum quod gestas in vtero tuo ꝛ Nutri igitur illud cum caritate dei: a deo namq; tibi donatum est. Unde ꝑma. thi. ij. de muliere iusta dicitur q̄ Saluabit̄ per filiorū generationē ꝛ ¶ Mata vero virgie curat⁹ vicinioris ecclesie. qui et factus fuit episcopus Aboensis. vite et conuersatiōis beate. vigilāti in oratōe vidit nubē lucidam: et in nube virginē. habentem libum in manu sua. Cui admirāti. vox quedam diuinitus dixit. Mata est Birgero filia: cuius vox admirabilis audiet̄ per mundū. Clere vox exultatiōis et salutis in tabernaculis iustorum ꝛ

¶ Cūq; septimū attigisset etatis annū vidit ex opposito lecti sui semꝫ altare: dominūq; super illud fulgida veste sedentē et habentem in manu preciosaz coronā: que dixit ei. Birgitta veni ꝛ Cui currēti ad altare. domina ait ꝛ Cis ne inquit habere istam coronam ꝛ Et illa annuente. imposuit eam capiti eius. Unde sensit quasi circulum corone cingentis caput ꝛ Statiq; visio illa disparuit. Quā tamen nunquam poterat oblīuisci ꝛ

¶ In decimo insuper etatis anno. audiens in ecclesia semel predicari de passione xp̄i statim nocte sequēti vidit christum quasi eadem hora crucifixum: et dicentem. Taliter plagatus sum. Illa vero putans hoc recēter factum: respondit ꝛ O domie quis fecit tibi istud ꝛ Respondit xp̄s ꝛ Qui me contēnunt negligentes caritatem meā: michi hoc faciunt ꝛ Et ab illa die ad passionem xp̄i tā tū afficiebatur: q̄ ipsam raro sine lacrimis revolvebat Sicut decet apostol⁹. domio cum humilitate et lacrimis seruiendo ꝛ ℭ. ¶ Preterea circa annum eius. xij Matertera sua sub cuius cura defuncta matre virgo degebat. nocte quadam cubiculū virginum latēter ingressa. invenit beatam Birgittam nudam ante lectum suum: crucifixum flexis genibus adorantem ꝛ Que levitatem virginis suspicata: virgam iussit afferri. Quam dum super dorsum virginis elevasset: mox in frusticula soluebat ꝛ Qō matertera sua vehementer admirans: dixit ꝛ Quid feci sti Birgitta ꝛ Nūquid decuerant te mulieres aliquas fallaces orationes ꝛ Cui virgo lacrimādo respōdit. Non domina mea. sed surrexi de lecto. vt laudarē eum qui me semper adiuuare solet. Cui domina. Quis inquit est ille ꝛ virgo ait. Crucifixus quē nup vidi ꝛ Et ab illa die matertera ipsam venerando feruētius diligebat ꝛ ¶ Benigq; paulo post beata birgitta cum coetaneis sibi puellis ludente: consilium malignantium obsedit eam. Apparuit nāq; sibi dyabolus quasi centum habens manus ⁊ pedes: deformissimus ꝛ Unde ipsa territa. lectum suū properanter accessit. crucifixo se humiliter recommendans. Ubi iterum apparens ei dyabolus dixit. Michil possū facere: nisi permiserit crucifixus. Et sic ab hijs qui aiam eius accipere cōsiliati sunt liberauit eā dominus. qui facit cum temptatōe prouentum. ¶ Facta tantem annorum tredecim. licet in floꝛdo virginitatis sū me ferueret proposito. parentum tamē non minus quam divio penꝛo imperio. Juxta hoc ecclesia. tercio. Judiciū patris audite filij. et sic facite vt salui sitis Nobili militi. et viro adolescēti annoꝛ xviij. qui ⁊ ipse virgo erat est matrimonio copulata. Qui pariter per duennium in virginalibus delicijs iocundantes: convictū castissimum celebrarunt. ¶ Postea vero premissa semper ad deum oratiōe. quatenus ipsos in actu matrimonij seruaret innoxios prolemq; sibi eum non offensuram dare dignaretur. cum dei timoꝛe et mentis puritate infantes p̄miscui sexus octo numero: futuros celigenas fructifere genuerūt Quorum cohabitatio. ex sequētibus deo accepta fuisse dinoscitur et devota ꝛ

nubit

8 ejꝰ proles.
4 mares.
4 fœminæ.

Qm̃ dñs in generatiõe iusta est ⁊ D·
¶ Primus igitur filius eorũ fuit womin⁹ karolus miles egregus. Qui prim⁹ et solus eatẽ⁹ suam deo dedicauit militiã· put wcē in·vj°·li°·reuel'. capit·xij ·d·. ꝓterea merut salubrem illã militie spiritualis accipe inuestiturã·æ qua habetur in·vij°·li°·reuel'. cap°·lxxiiij·per totũ. Ipse deniq; cũ scã matre sua pegrinãdo in via. et ꝓposito versus sctãm ciuitatẽ hirl'm vitam suam ꝓ recuperatõe terre scẽ paratus exponere in ciuitate neapoli. xij·die mẽsis Adarcij infirmat⁹ obijt· Et in die ascensionis dñi prime sequẽti aia eius celicas pecijt mãsiones. Sicut pulcre wdncit in·vij°·li°·reuel'. cap° xij. et·xiiij. per totũ. ¶ Iste dñs karolus habebat filũ ecĩa karolũ nomine·q cum esset magne litterature: venies de studio duxit vxorẽ· Cũ autẽ semel i monasterio watzstenẽ·orõi vacaret appuit ei auia sua sctã birgitta·tenẽs quasi vitrum horedicũ in manu sua. et ait. karole vides quã prope hoc vitrũ cursum suũ compleuit: Cui ille inquit dña mea video. Et ipa subiũxit· Tam ꝓpe transijt tẽpus vite tue: nec plus tibi quã cernis restat· Sed si tu deo obedisses longeuior ceteris in ꝓgenie mea pmãsisses et epũs lincopenſ notabilisq; colũna i ecclesia sancta dei ⁊ Illo vero rogante eam ꝙ pro se oraret seq; libenẽ emendaret: Dixit iterũ dña· Non fili·iã eni iudicium datũ est·et tempus ꝓterijt Qui statim infirmatus paulo post acceptis sacramentis defunctus est et sepultus i watzstenis. ¶ Preterea cũ filia istius womini karoli Birgitta nomie·et septẽnis etate reposita esset ad litteras i monasterio vretũ· et iam extreme decũberet·vidit sanctam birgittã abauiã suã· dicentem sibi·Confitere filia ⁊ Que cũ diceret se confessam esse ⁊ Adiunxit domina·Confitere inquit·q in tantum te gestaturam mantellũ tuum ⁊ coronam letabaris: vt somnum capere non valebas· Adoq; humiliter absolutione accepta·legumia fraga nũcupata·sibi ad edẽdũ ministrari rogabat ⁊ Audito autem a circumstantibus·q tali tempore anni qõ erat inter festa nativitatis xpi et purificationis marie impossibile esset huiusmodi legumina inueniri ⁊ Imo inquit virgo in colle prope monasterũ querite·ibiq; remota nive eorum copiam capietis Ita enim womia mea michi retulit sancta birgitta·vbi cum indilate temptarent iuxta verbum virginis ꝺ genus leguminũ ibi nũquã prius repertum·et womũ domini in magna multitudine collegerunt· Vere ⁊ A dño factũ est istud·et est mirabile in oculis nris ⁊ Postea virgo defuncta est in domino. et in watzstenis tumulata· ℚ·Secꝺus filius sancte birgitte womin⁹ Birgerus vocat⁹·sancte matris sue pariter ⁊ germane beate katherine peregrinationis comes indiuidu⁹·terram sanctã vsq; ꝓ uenit: et factus ibi miles romam rediit Defunctaq; illic sanctissima matre sua ipe cũ germana sua predicta· ceterisq; comitib⁹·relinquias matris·ossaq; beata watzstenas vsq; reuexit·vbi tantẽm iuxta imperiũ christi diuina negocio⁹ monasterij·et scẽ matris sue procuratione fideliter impensa·felicem corporis accepit mansionẽ: ⁊ vt pie creditur anima cum scis dei benedictionẽ Quia generatio rectorũ benedicetur· ¶ Tercium genuerũt filiũ re et nomie benedictũ· Qui cũ diu infirmaretur in mõasterio aluastra·devota mater sua ploans de tam longa infirmitate eius·reputabat hoc esse ꝓpter peccata parentum· Tunc apparẽs dyabol⁹ dixit ei ⁊ Quid tibi mulier·q tantis aquis debilitas visum tuũ·et in vanum laboras ⁊ Nũquid aque tue possunt ascẽdere i celũ ⁊ Adoq; affuit xps dicens· Huius pueri infirmitas non est ex stellis nec ꝓpter peccata eius aut parentum: sed propter naturę conditõem·maioręq; eius coronam·

Jxo si hucusq; vocatus est bñdictus. ammow filius aquarū ⁊ oronū vocabitur: et finē faciā necessitati eiꝰ. Die igitur ⁊ta post hec: audit⁹ fuit cātus suavissimus quasi auiū, int parietē et lectū pueri: tūcq; aia eius a corpe est egressa ¶ Seo eor ārtus filius gudmarus nomie, puer scolaris in opido Stokholmēsi. qr placita erat deo aia illius. ꝑpt hoc ꝑperauit educere illū de medio iniquitatū: illibatū spūm dño cōmēdauit. vñ pie credit. q in bonis dñi ⁊morat ⁊ Bñs eni nō ꝓuabit bonis eos q ambulant in innocētia. H. ¶ Jnsup ⁊ filias quatuor habebāt Quarū prima dña merita vocabat Be qua nō repperi memorie cōmendatū. Nisi q post deuotū matrimoniū. filiorūq; castam generatōem. cū illa bona Martha euāgelica ꝑ dño sollicita. in regno Norwegie credit corpusculo pulueri tradita. Spū ad dñm qui fecit illū, feliciter ascendēte. Quia hec ē generatio querentiū eū querentium faciē dei ⁊ ¶ Filia vero eorū scda beata virgo katherina. ꝑpter vba labiorū dñi custodiēw vias duras, noua velut quadā inventōe ⁊ hoste didicit triūphare. Maritales nāq; post et int amplexus virgineo candet honore. Sicut patet in extrava. capit⁹ cx⁹. Que quā celebris i celis sit angelis: ꝓbāt que ꝑ ipam omps ⁊us opari dignat in terris. Etenim in oēm terraꝝ qñ exiuit sonus eorū. ꝑut in legēda vite sue latius declarat. Eiusq; pconiū attestatōe deifica recensēt Jn. vj⁰. li⁰. reuel'. cel'. cxviij. ⁊ cxx. cap ¶ Hec deo dilecta dña katheria Quia uotōe pcipua. ⁊ morū gnitate pcellēs erat. ac habitudie corpis formosa. vitāq; ducēs exemplarem: eius honestiores dñe ꝑsentiā diligebāt Eñ cū semel a nobilioub⁹ matrōis rome rogata. cū eis extra muros recreatōis grā deambularet. ꝓminentibusq; hinc intē supī macerias vinearū botris. Jnstabāt vt ipa dña katherina qr elegātis et ꝑcere statura erat. ipis ⁊pētentes carpet vuas Que cū manus sursum porrigeret. brachia eius vginea in vestitu ⁊maurato circūdata varietate fulgebāt. Cum tñ pre pauptate q elegerat. repeciatas hēret manicas et ꝑuptas. Quas nobiles ille matrone cū admiratōe singillati attrectantes stupebāt. q tā humilis et deuota ꝑsona. hjs ꝑciosis vestibus vt eis apparuit vteretur. Non intelligētes diuinū esse misterium hoc quod cernerent ¶ Alio quoq; tpe cum beata katherina graui corpis valitudine ⁊pssa lecto ⁊cumberet. Et voluntarie pauperta tis preferēs insignia. super stramineū iacēret stratoriū. habens sub capite vnicum cussinulū: cooperta desup antiquato et emēdato mantello ⁊ Quidaz eius specialis amicus, nobil' baro romanus Ludwicus nomie, pluribus stipatus satellitib⁹, ipam ex deuota compassione visere satagebat. Demēs autē ad lectū languētis. videbatur sibi ⁊licatis et optimis lectisternijs instauratus: desupq; ⁊maurato et iacinctino tegmine resplendere Cnte plurimū admirans dixit comitibus suis. Melius esset vt iste wmine hec ꝑciosa venderēt, et cū ꝑcio eorū suam inopiam relevarēt. ¶ Contigit ecia rome. q tiberis fluuius tanta inundatione succreuit. vt pontem lateranē sem et monasterium sancti iacobi cum diuersis circumiciuis edificijs supergrediretur Romani itaq; excidiū vbis ptimentes. in domū beate katherine q totus ꝑperabant. Rogantes quatenus vsq; ad ⁊cursus aquarū inundantiū cū ipis descendere dignaret: dñm pro vbe ⁊precatura Jpsa vero hūilitatis alūna indignam se ad hoc reputans. cū lacrimis supptatiōe postulabat. Sed cum ꝑcibus se ꝑficē nō posse vincerēt. violenter cū reverētia tñ ipaz ⁊ womo sua educētes agrū ꝑfluuio obtulerūt. Mira res antiquū inouat miracl'm. Josue tpe iordanis cōuersꝰ ē retrorsū. Et ad ingressū

virginis sancte in aquā. virtus de illa exibat. et vim virtutis aquarū restringēs. inundantē fluuiū cū omi velocitate in alueū suū redire coegit. vñ exulta bāt vniuersi. laudātes cūctipotētis magnalia. in ꝑelecta sua ẏgine katherina ꝛ

¶ Sed tercia eorum filia Jngeburgis nomie. nazareorū more ꝛ Jn cenobio risaberga virgo ꝓuotissima monialis ab infantia extitit cōsecrata. Et cōsumata in breui. aiam angelico dignam consortio morte ꝑciosa reddidit creatori. sicut claret in extrauā. capā. xcviij Crebrescētibusq; ad sepulcrū eius miraculis apō deū nota est. et homines laudē digna ꝛ

¶ Quarta aūt filia eorū et vltimo gēita erat dña cecilia. omi reuerētia cū ꝑdictis nominādā. maxime ob singularē grām sibi a gloriosa matre dei exhibitā. priusq; ex matris vtero nascereť Quippe cum ipam beata mater sua. paritura in eus partu periclitaretur. et de eius vita desparetur. virgo maria quasi sero albo inuta. visa est ad eam ingredi Et stans ante lectū. singula iacētis mēbra tāgebat: mulieribus que ibi tūc aderant. stupentibus et mirātibus vniuersis. Qua iterū egrediente mox sine difficultate peperit ꝑtum suum. vnde paulo post ipsamet virgo maria. hoc ipi sancte birgitte reuelauit dicēs Qñ inquit difficultatē in partu habuisti: ego ad te ingressa sum. Jdeo ingrata es si nō diligis me. labora igitur vt filij tui sint eciā fili mei. O quā felix quāq; generosa ꝓgenies. vnde mater dei eligere dignabatur sibi filios adoptionis ꝓout hic patet. ꝛ in extrauagā. capit°. lxiij. a. ¶ De hac domia cecilia loquebatur xps. iij°. libro reuelatio. celestiū. capit°. lxxj°. ꝑ totum. Qua mater sua scā birgitta ipam paruulā. monialem i monasterio Skeningensi facere ꝓponebat. Sed ordinatione diuina. per fratrē suum dñm karolum fuit magnifico militi desponsata Quo parum post mortuo. virgo alteri nupsit. Et ex casto coniugio. accepta ꝑle velut altera tabita plena operib⁹ bonis. obijt i vbertate bona: sepultaq; ē in watzsteno circa annos dñi Mccc xcix. Ecce quā pulcra est casta generatio cū claritate ꝛ Gaudiū quoq; parētibus est de tam bonorū filiorū multiplicatione. vnde prouerbiorū. xxiij. Exultat in gaudio pater iusti et mater q̄ eus genuerunt. G. ¶ At vbi preordinatā a dnō sibi ꝓpagatōem prolis implessent. vtriq; sese continentie et castitati perpetue dedicarunt. vt patet in ꝓlogo. sub lrā. e. Perfectisq; fatigabilib⁹. peregrinatōibus. abstinentijs. vigilijs. disciplinis. ceterisq; virtutum operibus. Cui deo beneplacens dñs Ulfo. maritus sancte birgitte. in monasterio Alnastra exuuiarū quietem. et cum pietate dnmitōem accipiēs. Anno dñi. Mccc°. xliij°. xij. die mensis Februarij: optimā habet repositam grām. prout in extrauagā. capit°. lvj. habetur per totū.

¶ Quo protinus defuncto. ipa preelecta dei sancta birgitta. impendia. possessiones. amicos ꝛ propinquos pro modico reputās terrestres. cum magdalena optimam partē elegit. que non auferetur ab ea. vt patet in prologo sub litera. f. Mimirum igit qui diligentes se diligit. Et in animas scās se tranffert. ipsam celesti benedictione preueniens. iubiliferi spiritus sancti dulciflua presentia. per realem experientiā deiformit adimplere. sponsamq; et filiam carissimā. sibi assumere et nominare dignabatur. ac suorum secretorū consciam. reuelationumq; celestium facere receptricem. Eius quoq; cor ꝛ aiaz vti templū amenissimum diuine maiestati placitum inhabitādo. iubilosa illic festinabat dñs ihesus encenia. que nemo scit nisi qui talē accipit. benedicti spūs habēs cōtubernū dei. iij°. li. reuel'. cap°. lxx. a. c. Jtem vj. li. lij. a. b. c. et alibi. Ecce sic benedicetur homo qui timet dominum ꝛ

Ulpho eiꝰ meritis segaltg in Alnastra marito ordinis Cist. aō. 1344.

¶ Notandum preterea q̄ hec gloriosa christi sponsa. cepit habere istas diuinas reuelatões Anno dñi .M.ccc.xlviij Et ad p̄ceptū x̄pi iuit romā. Anno dñi .M.ccc.xlvj Anno vero etatis sue. xlij. et p̄ viginti octo annos postq̄ recessit a patria sua. nūquam aliquorsum diuertebat sine imperio x̄pi. sicut patet. in extravagā. cap̄. viij. H.B. ¶ Obijt āt rome. Anno dñi. .M.ccc.lxxiij. Anno aūt etatis sue. lxx. die vero. xxij. mēsis Julij Et. xxvj. die mēsis eiusdē. corpus eius benedictū sepultus fuit i monasterio scā laurentij pamispne. in capsa lignea sigillata. et in monumento marmoreo in clusa. ac p̄ spaciū quinq̄ ebdomadarum cū dimidia. carne miracl'ose cōsumpta nuda ossa recētia sunt inuēta. Que postea a roma translata sunt. Anno dñi. .M.ccc.lxxiij. quarto nonas Julij. qō fuit feria tercia infra octauas apl'orum Petri et pauli in suo monasterio watzstena In regno swecie. Lincopenſ dyoceſ. condignis honore ⁊ glona collocata. Tandem canonizata fuit. Anno dñi .M.ccc.xcj. vt latius in bulla Canonizatōis eius continetur.

Sequūtur aliqua miracula de sancta Birgitta.

¶ Octo viri tanq̄ pirate iuste in Arosia captiuati. catenis et vinculis p̄ mēsem crudelit̄ tenebant. Qui cū vouissent se reliq̄as ⁊ monasteriū scē birgitte in Watzstēis visitaturos. si ipsos iuuare dignaret: statim ad nutū manus tactū sine quocūq̄ instrumēto alio extrinseco ab eis totalit̄ oia vincula ceciderunt. Cūq̄ timore custodū carcerē observantium nō auderent egressum p̄ hostiū attēptare. terrā mānibus velut cinerē effodientes sub carcere. secū trahētes vincula ferrea. in medio custodū ceo se p̄tegente in plateam securius cōscenderūt. votū suū emissū effectui mācipādo ¶ Scōm miracl'm

Octo viri circa festum nativitatis dñi naufragātes. in quendā maris scopulum naui p̄q̄ssata ælati sunt. vbi p̄ vnā septimanā famē ⁊ frigus patiētes. sortē miserūt quis eorū vt alijs esca fieret ne caretur. Per sortē vero deprehensus cuz lacrimis scē birgitte subsidiū p̄cabatur. ad visitādū suū monasteriū i Watzstēis se astringēs. Adorq̄ miracl'ose grande frustū carnis in littore inuenerunt. quo devorato. trāquillitateq̄ suborta. cum parua cimba p̄ lōga maris devia ad frequētiam hoim̄ puenerūt Ille vero quē sors occidendū mōstraverat. In via implēdi voti sui captiuatus. ferroq̄ ⁊ cippo duriter afflictus. iterato scē birgitte auxiliū invocauit. Adorq̄ cūctis vltro ab eo catentibus vinculis. iter ceptum cōtinuare cepit. Cui cū in via numerosi lupi terrorē incuterent vibrata catena q̄ ligatus fuerat singuli diffugerunt. ¶ Terciū miraculum.

Decem viri circa festum omnium sanctoz̄ nocturno tpe in mari velātes in quoddaz̄ p̄montoriū impegerunt. vbi naui onusta yma petente ipi q̄totus promontoriū sub reptantes. per nouem dies continue abs cibo et potu frigescentes ini bi iacuerunt. Tandem vouētes se visitare reliquias sancte birgitte in Watstenis. nona die p̄ quosdam insulaers ad securitatē deducti sunt

¶ Quartū miraculū

Quatuor viri de Olondia circa festum nativitatis dom̄i. versus almaniā navigaturi. a piratis tenti sunt. ¶ Et intromissis ad eos quatuor neq̄ de naui piratarum. cepunt eos tirannice molestare. villani autem illi vim vi repellere ceperunt. et gracia dei prevalentes. omnes illos quatuor piratas a se in mare eiecerūt. ¶ Quod ceteri pirate videntes ad eos

Birgitta obiit ao. 1360.

vēire festiabāt. villani itaq; eo q̄ nisi octo vlnarum spacio vł quasi ab eis distabāt. humano ingenio destituti votū pegrinatōis ad reliq̄as scē birgitte i Watzstenis vt euaderēt emiserūt Mira res. Subito nauis piratarū imobilis q̄si fixa vndis adhesit. donec illi pspero naui gio ab eorū aspectibus auulsi sunt.

¶ Quintū Miraculum

In regno swecie In dyocesi Strengeñ parrochia Malma puer nouē annorū cuz sorore sua sex annoz cū dimidio. ipio parentū boues ad pascua siluestria miabat Vbi puella p̄ nemorū dēsitate aberrāte. puer solꝰ reuersus ē. Parentes igit̄ pmo cū vicinis suis. deinde cū tota parrochia. tādē cū pplo triū circūiacentiū prochiarū pditā filiam p sex dies req̄rentes in uanū laborauerūt. postea p tres dies q̄dāz fluuiū si forte ex quo in tris nō ē inuenta. submersam recipent scrutabant̄. sed labore vacuo. Demū reliq̄as scē birgitte in Watzstenis sep receptōe filie pdite vouētes cū offertorijs visitare. Mona die pditōis eius in ortu solis āte fores ipam incolumē receperūt

¶ In ciuitate Sexti miraculū

Lipczk Quidā pictor mgr hēricus nomine. inter doctores de scitate beate birgitte. z eiꝰ libris celestiū reuelationū multa loq̄ solebat. p amore qno ad ipam afficiebat̄. Tūc seꝰ vnus doctoz sibi cū indignatōe inq̄t Misi de hac noua heresi. libriscz illiꝰ vetule loq̄ desieris: tradā te igniꝰ cōburendū. q̄d et facere ꝓposuit. Citariq; eū fecit. vt sequēti die mane coram mgīis ꝑeret. pictor itaq; dictꝰ. quēdā clericū beate birgitte deuotū Walterū noie. p saniori in hac re cōsilio req̄siuit. timebat enim vite sue Qui ipm ꝑsortās suasit vt erga deū z sctām birgittā deuotōi insisteꝝ. nichil de ipoꝝ suffragio dubitāꝫ. Ipseq; sacerdos cū alio mgīo iohāne toris eiusdem erga scām birgittā deuotōis viro. libent̄ vellet p ipo dñm dep̄cari. Qđ et factū est. z Adane ād facto coram collegio tremula mēte ꝓpuit. eramē durum sustinēs. vt cōuictus tāq; hereticꝰ puniret. Sz p̄cibz sctē birgite p q̄ certabat. spū scō imbutꝰ laicus ille simplex et sine litteris. Magnalia dei tā efficacit̄ ꝓponebat. vt aduersarij sui. spū q̄ i ipo loquebat̄ resistere nō valebāt. Ūñ nec longe postea Deus vltionū dñs. huius disturbij excitatori vindictā retribuit ꝓncipali. Nā lectū suū sanꝰ ingrediens. morbo caduco nocte pcussus interijt. tāto q; fetore et horrore cadauer suuz ilico cōputruit. vt nemo illi appropinq̄re audebat. z ad tactuz manuū carnes frustatī ab ossibus soluebant̄ Tandē cloacarij ap̄ciati miserū corpus eiꝰ in tumulū asportabāt Affirmātes q̄ si p̄sciuissent tāti fetoris in ipo abundātiā. et si p̄cium eis duplicassent: ipm minime attrectassent

¶ Septimū miraculū

Liq̄dm post p̄dicta. Quidā doctor de ordie frm minorū. iturꝰ ꝑ ūsus Stolpe ad amicos suos p̄nominatū dñm Walterū in comitē acq̄siuit. Qui cū de scā birgitta z eius diuinis reuelationibꝰ in via magnifica loq̄reť. doctor ille sanā doctrinā nō sustinēs Desine inq̄t loq̄ de vetula illa et suis friuolis supstitōibus ac noua heresi Cūq; in Stolpe intrassent post vsum balnei. et cū amicis suis iocūdo celebrato cōuiuio. ad lectū p gens. z in alto gradu cōsistens. diuina pcussione p̄cipitatꝰ. protinus erpirauit

¶ Octauū miraculum

Quidā magne ſrature. de ordine p̄dicatoꝝ Cōtra reuelatōes scē birgitte succesꝰ. ita vt mālese diceret ipos cōburēdos religiōis eiꝰ psonas lularos z beguttas appellando Cum alius mgr quidam secularis. obtulit libros sancte birgitte reuelationum celestiū. vt eos legendo ad meliora mutaret. Sz salubre ꝓsiliū aspnāti subūxit

Timeo ꝙ dñs ihũs se ⁊ suã sctãm. i vos vltione diuina vindicabit, eo ꝙ tã pertinacit hec sctã impugnatis. Et cũ hoc sepati sunt. Statimqꝫ manus dñi i ipm seuiebat. tãtaqꝫ lepra corpus suum magis ac magis infecit. vt nullus fratrum cõuentus illius, secũ comedere. bibere, aut cõuersari audebat. seu aliqõ seruici um impẽdere, donec viã carnis trãsijt

vniuerse, deus sit ei propicius. ¶ Quam periculosum est sancte Birgitte detrahere. aut reuelationibus celitus sibi factis ausu temerario contraire. patet ex suppositis Et ꝛc et. xcij. cap. vj. li. reuelatõm. quõ diuina iusticia viriliter retribuit facientibus superbiam. ¶ A qua nos ꝓtegat deus trinus et vnus. Amẽ

·Finit diuinũ volumen omniũ celestiũ Reuelationũ preelecte sponse xp̃i. Sancte Birgitte de regno Swecie. A religiosis patribus originalis monasterij Sanctarũ marie et Birgitte in Watzstenis. Prematuro studio et exq̃sita diligẽtia In hos suprascriptos numerum et ordinẽ. accuratius cõportatũ. Et si forte alique alie reuelationes sicut reptum est. beate Birgitte ꝙ errorem aut temerarie a quo q̃ qũlibet ascribant̃ Preter has que in hoc presenti volumine. aut in vita seu legenda sancte Birgitte maiori continẽtur. tanq̃ false et erronee ꝛcernẽtur. Laus sit oñipotenti deo. Amen

Mille quadr̃ingẽti nonaginta duo simul anni
Christi quando fere·de natiuitate fuere
Hoc mundi lumen·miserans celeste volumen
Quod dedit ipse deus·Impssit Bartholomeus
Ghotan|tũc colpes·Lubcensis ciuis et hospes
Sit laus inde deo·Sit merces bartholomeo
Pax sit terrigenis|requies animabus egenis
Regnũ Gothorũ muniat deus atq̃ Sueconũ

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DUSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶ Incipit tabula Librorū celestium Reuelationū Sancte Birgitte de regno Swecie.

Abbas benedictus cōmēdatur ·iij°li cap°·xx 7 xxj· Abbas nimis seclaus dānatur ·iij li·ca·xxij·b·itē ex·cv· (li·ca°·xxxiij·c·d
Abbas ad quid teneť 7 quid fugiat·iij
Abbatissa simlis pungui vacce et eius purgatoriū·vj°li·ca°·xcviij·a·b·
Abba q̄ et qualis eligať in monasterio sālua· Jn regla capit°·xiij·et quid debet cauere·cap·xix·et·xx·c·
Abba ordinis scisaluať· qūo loquatur cū secularib⁹·extra·xj°
Abba ordis scisaluať · q̄liter se habeat ad sorores in festiuis diebus·extra·xij°
Abba ordis scisaluať· nō eligať ab illegittimo thoro·extra·xx· (extra·xxj·
Abba ordis scisal· esse pōt hūilis vidua
Abba ordis scisal· gerit vices marie in terris·extra·cap·xxj·7·xxij·
Abba ord̄·scisal·qūo dz bñdici·ex · xxij
Abel occiso cōtinuerūt pthoplasti·j°li cap°·xxvj·d· (a·Jtē·iiij·li°ca·cxvj·b ·
Abhoiaň xp̄m q̄dam hoies·j·li· ca·liij·
Abiectū reputāt xp̄m aliqui hoies·j·li° cap·xlvj·d·Jtem extra·lj°a·b·
Abiectū plus vide in vocabulis·expulsus·oblitus et neglectus
Abiecta qualiť fuit primo vera militia·ij°li·cap°·viij·a·b·c·et·ix·a·b·
Abiss⁹ isatiabiľ hns duo receptacla dī iferni·ij·li·xv·a·7·xx·a·itē·iiij·li·cxxij·a
Ablata iuste q̄bz pfūt erogata iij·li·ca viij·7·xiij·b· (li·ca·xxxix·o·7 lxxxv
Ablata iuste plongāt purgatoriū·vj·
Ablata iuste q̄lē req̄rt penā·ex·lxxv·c·
Ablata req̄re plus in vocabl'o Acq̄sita
Abortiuo siľanť q̄dā aie damnate·vj·li ca°·xix·g·7·xxviij·a·7·xxxj·k· (xxvij·f
Abortiuū pcurare spūaliť q̄d ē· vij·li·
Abraam erat deo carissimus· ij·li·x°b·
Abrae posuit deus fed⁹ suū·iij·li·xxx·c·
Jtem sermo·angeľ·viij·a· (cvj·b·
Abraā hūit pfectā voluntatē· iij·li·ca
Abraā pp̄t obiaz dilect⁹ēat do vj·li·cxx
Abraā p̄q̄ť sr̄ pncipes tre viij·li·lvj·m
Abraā dilexit filiū suū ysaac anteq̄ pciperet·sic dō mariā anteq̄ crearet·fmōe ang̃·iij·p totū· geli·viij·a
Abraā erat ver⁹ fidei emulator·fmo an
Abraā p̄scivit mariā nascitura vñ maxime gaudebat·fmo ange·viij·b c·
Abraā fuit sicus bon⁹ ortulan⁹ plātans ramusculū vitis·7ť·fmo ang̃· viij·b c·
Abrae pgenies dicit vinea electa·fmo ange·viij·b c· extra·xxxij
Abrae cur p̄cepit deus imolare filiū suū
Abscōdit cur deus dyabolo suam natiuitatē·v·li·inť·xij·rnť·iij· (li·v°a b
Absolon filius dauid notat iudeos· ij·
Absolutio pctōz q̄bus valet et quibus non·iiij·li·ca·xvj·b·
Absolutio pcťoz nō fiet p pecunia·iiij·li·ca·xxxiij·f·itē·vj·li·lxxij· (vj·li·cxiiij
Absolutōez pcťoz negligere pricl'osū ē
Absoluere a peccatis potest eciā mal⁹ sacerdos·iiij·li·xlj·Jtem·vj·li·lxxiij·
Absoluere in occultis iussit xp̄us cuidā omēs venientes·vj·li·lxxj·
Absoluere ab oibus occultis potest sacerdos parrochialis·vj·li·ca·lxxij·
Abstinētia primorū parentū a cōmixtōe habeť·j°li·ca·xxvj·d· li·xxxiij·a
Abstinētia verboz dicit nova loq̄la·j°
Abstinētia dicit nou⁹ cib⁹·j°li·xxxiij·a
Abstinētia nimia et vltra posse nature nō placz deo·j°li·ca·xxxiij·a·Jtē·vj·li lxix Jtē·vij·li·v°g·7·vij·b·itē ex·lvij·b

Abstinentia dicit vestimentū sericū· ij
li·cap⁹·xxvj·b·e·f· (ij·li·xxvj·f·
Abstinētia pulcrior est alijs virtutibus
Abstinētia assimilat mirre· iij·li·xj· a·
Abstinētia dr rota i curru iustoꝝ·iij·li
cap⁹·xvij·c· ·li·cap⁹·xvij·c
Abstinētia digna mercedē que est· iiij·
Abstinētia dicit lonica aie et qualis de-
bet esse·iij·li·cap⁹·lxxxix·d·
Abstinētia frāgi pōt ꝓpt obiam·iij·li·
xxvj·et·cvj·a·itē·vj·li·xlix·itē extra·lxj
Abstinētie inductia q̄ sūt· iij·li·cvij·c·
Abstinētiā moderatā hūerūt· xp̄us mat
xp̄i·iohēs baptista·z magdalena·iij·li·
cap⁹·cviij·b c· (vj·li·ca⁹·xxxv·h·
Abstinētia dicit vas ad portandū terrā
Abstinentia marie discreta cōmendat·
fmo ange·cap⁹·xiij·c·
Abstinētia expellit dēmonē·ex·ca⁹ lj⁹·g
Abstinētia moderata vtilis est homini
extra·ca⁹·lvj·b· (extra·ca⁹·lxv·b·
Abstinētia ecia minia meret apud deū
Abstinētia vite plus in vocabul·corp⁹
et ieiuniū·et affligere· (j⁹·li·ca⁹·xi·a·
Abstinere debet homo i oibus mēbris·
Abstinere a verbis qūo dz homo· iij·
li·cap·xlvij·b· (cap·lxvj·c
Abstiuere a licitis meritoriū est· vj·li·
Abusiones assumpte sūt ꝑ bonis cōsti-
tutōibus eccl̄ie·iij·li·xxxij· per totum
Abusiōes religioso⁹ dscribunt·iij·li·
cap⁹·xxx·d e f·
Abusiōes due sūt i mūdo·viij·li·xviij· c
Abusionē ornatus dictauit dyabolus
mulieribus·viij·li·ca·lvij·a·
Abutēti xpe pacis erit ve·vj·li·c⁹·lxiij
Abutēs donis dei q̄li iudicio dignus est
viij·li·cap⁹·lvj·l·
Abutit hō oibz creaturis·j⁹·li·ca·xxx·a
Abuti libero arbitrio malum est·iij·li
cap·lxvij·c·Item sermo ange·ca·iij·a
Abuti volūtate sua ꝙ malū ē· vj·li·cxv
Acceptio psonarū graue pctm ē· j⁹ li·
cap·xij·d· (li·cap·x⁹·d·
Accidie purgatoriū qūo extinguat·vj·
Accidia dr liber diabli·vj·li·c⁹·xxxix· e
Accidiā causat superfluitas·vij·li·ca·v⁹·g
Accidia q̄lē meret penā·extra·lxxv·b·
Accidia·zi·vide in desidia) (cxiij·a
Actio hois ois sit ratōabil·iij·li· capi⁹
Accomodare primo pecuniā bonū est
et qūo repetatur·extra·ca·lxxxviij·
Acetū pessimū dr dyabol⁹·j⁹·li·xxxij·e·
Acies due gladij spūalis que sunt· iij·
li·cap·lxxiij·m· (extra·ca·lxxxviij
Acquirere pōt hō spūalia cū tpalibus·
Acq̄sita male nociua sunt·et quō aut q̄
bus reddātur p̄z·j⁹·li·ca·xviij·b c· Jtē
iij·li·ca·xlv·a b· Jtē·vj·li·ca·xxiij·c·
Acq̄sita male q̄bus ꝓsunt erogata· iij·
li·cap·viij·et·xij·b·
Acq̄sitū oīe iniuste debet reddi· vj·li·
cap·xlj·c·Jtem·vij·li·ca·xj·b f·
Acq̄sita iniuste obtēta nocēt·et reddi-
ta ꝓsunt·vj·li·ca·lxxxv·
Acq̄sita iniuste q̄ nociua sūt aie·viij·li·
cap·xlviij·m· (ta·restituere
Acq̄sita·zi·vide plus in vocablis abla
Acq̄sitio mḡta deo que est·iij·li·lxxxj·i
Actus cōformes demonib⁹ hnt anime
damnate·vj·li·ca·xxxj·b c d·
Acule⁹ latet i letucia mūdi·ij·li·xxix·d·
Acule⁹ venenosus dicit delectato pec-
cati·iiij·li·cap⁹·lij·d·
Aculeo apis assimilatur tribulatio iu-
stoꝝ·iiij·li·cap·lxxxvj·
Aculeo apis sīlat iusticia dei·vj·li·xij·b
Adam et eua quales fuerunt creati·j
li·ca·xxvj·b· et qūo peccauerūt·et pec
cati eoꝝ pena·c· et qualē obtinuerunt
miam·et eoꝝ penitētia ibidē·d· Jtem
viij·li·ca·xlviij·e·Jtē fmone angelico·
ca·vij·a b c·et·cap⁹·viij·a·
Adā sicut de sua miseria q̄m'p euā icur
rerat multū dolebat ita de xp̄o et maria
q̄s ex sua generatōe nascituros p̄sciuit
marie gaudebat·fmo·ange·vij· p totū
Adā et eua in quo peccauerunt ·v· li·
int·xij·rnf·j⁹·b· (onē·vij·li·ca·xj·a·
Adam incitauit dyabol⁹ ad p̄uaricati-
Adam ex iusticia fuit expulsus·sermōe
angeli·cap⁹·xxj·c·

Adamas notãs damnũ corpale qualit frangatur·iiij li·ca·cxxiiij·b·
Adære regle scisal·7c· vide in Regla
Adære vel mouere nõ potuit scã birgitta ad ustas reuela·extra· ca,xlv·7·xlvj·
Adoiscẽtes legẽ xpi sikantur mẽtrici·vj li·ca·xv·a·b· (cap·xxxiij·a
Adoiscũt ꝓpter qd homies scietias·j°li·
Adinuẽtões pue pdũt regnũ·eẽ· lxxiij·
Adipi assikantur vba xpi·j·li·ca·lij·c·
Adiutoriũ ꝓmittit maria laboratibꝰ p eccliã·xpi·iij·li··x·c· Jtẽ·iiij·li·lxxviij·e
Adiutoriũ dei rogare debet hõ· iiij· li cap·cxxvj·c·Jtẽ·viij·li·ca·xlviij·a f·
Adiutoria hoim sũt aialia viij·li·xlviij·f
Adiutoriũ marie obtinetur p salutatiõné angelicã·fmo·ange·xxj·f·
Adiutoriũ pstat maria reluctãtibꝰ temptamẽtis·extra·lxxxix·a· (li·viij·a·
Admonere pctões ad bonũ dz hõ· vj
Adolescẽtia dñi via ducẽs ad biuiũ·ij·li ca·primo·d· (li·ca·lviij·a·b·c·
Adolescẽtia xpi pulcre æscribitur· vj·
Adonias filius dauid significat malos xpianos·ij·li·cap·v°a·c·
Adorãt xpiani vitulũ ꝓ deo sicut fecerũt filij isrl'·j·li·ca·xlviij·b·c·d·
Adorari ydola cur ꝓmittit deus· v·li· intro·viij·rñf·prima (li·ca·xxj·c·d·
Adorabãt ihm̃ natũ maria 7 ioseph·vij
Adwauerũt xpm pastores·vij·li·xxiij·
Adwauerũt xpm tres magi· vij·li·xxiiij
Adouẽtus xpi i carnẽ ꝓparauit viã vite·j°li·ca·xv·b·e· Jtẽ·ij·li·ca·xv·b·c·d·
Adoueniũ xpi æsiterabant q erãt in celo et in iferno·j·li·liij·f·g·itẽ·ij·li·ca·xv·a
Adouẽtus æi in aiam ẽ sicut regis in ciuitatem·ij·li·ca·xiij·b· Jtẽ viij·li·ca·j°d
Adouẽtus æi in aia facit septẽ bona·iiij· li·ca·xxiij·f· (li·ca·lxxviij·b·
Adoueniꝰ æi in cor duo bona affert·iiij·
Adoeniꝰ spũs scti qũo discernatur a spũ malo·iiij·li·cap·cx·
Adouẽtus xpi in mariã fuit sicut apis in aluearũ·vj·li·ca·xij·b (ca·lxviij·a·
Adouẽtus xpi ꝙ vtilis fuit hoibus·vj·li
Adouẽtus xpi mirabilis in mariã describit·vj·li·ca·lxxxviij·a·b· (lxxxviij·a b
Adouẽtus xpi in corr sctẽ birgitte·vj·li·
Aduersa cur contingũt hoibus et aialibus·v·li·inter·xiij·rñf·j·b·
Aduersitas mũdi dñi via arta et spinosa et quid ei opponet·iij li·ca·ij·b Jtẽ·iiij·li·ca·cxxvj·n· (rñf·j·
Aduersitas mundi vtil est·v·li·int·vij·
Aduersitas mũdi ẽ tãꝙ vẽtꝰ vj·li·xxx·c
Adulator assikat aucupi·j·li·xvij·b
Adulatores fugiẽdi sunt·vj·li· qnqgesimopmo·a·b·Jtẽ·viij·li·ca·iiij·c·
Adulter dñi epũs mundanus·iij·li·vj b
Adultere cõpant meli sacerwtes·iiij·li ca·cxxxv·a·b· (li·ca·xxxiij·a
Adultera facta ẽ spõsa xpi idest aia· vi·
Adultẽ sikant mali xpiani·eẽ· lxxxv·c·
Aduocatia piculosa ẽ hoi·iiij·li·xvj·d·
Aduocatꝰnõ põt clericus eẽ·vi·li·ix·e
Aduocatus cuiusdã anime fuit sctũs iacobus·vj·li·ca·cij·c·
Aer lenis dñi mia æi·ij·li·ca·xix·l·
Aer dñi obprobriũ 7 æspectõ·ij·li·xxiij b
Aer cõpetẽs ꝓfert ad sanitatem·iij·li·ca·xxxj·b·c· li·ca,cxxxix·d·
Aer natalis pũie iuuat ad sanitatẽ· iiij
Aer corruptus abbreuiat vitã fmo anca·xiij·d· (j°li·ca·xv·d·
Affectõibus pũis nõ resistere malũ ẽ·
Affectio sikat pedibus·j·li·ca·xxiij· e
Affectõ scindẽda q ẽ·iiij·li·ca·cxxix·m·
Affectio dñi intestina aie·vj·li·ca·v°b·
Affectio ois pũa punieẽ·vj·li·ca·v°b·
Affectõem hois nitit diabolus viciare vj·li·ca·xxx·b·
Affectõ trẽa remoueat ab aio vi·li·cvj
Affectio trẽa dñi cinis dyabli·eẽ·liij b
Affectũ parẽ hñt æmon et malꝰhomo· vj·li·ca·xxxj·c· (vj·li·ca·xliij·b·
Affectus ad æũ dñi armatura pectoris
Affectus tres malignãtiũ æscribũtur· viij·li·ca·xviij·c· (j°·ca·vj·b
Affligit q carnẽ suã verus miles xpi ẽ·
Affliguntur aie in purgatorio triplicit̃er·j°li·cap·l°·d·

Affligit dyabolus xp̃ianos sicut pharao
plin isrl·ij·li·ca·xl·a·b·
Affligere se nō ꝛbet homo vltra vires
iiij·li·ca·xx·a·7 xxv·Jtē·vj·li· ca· cxxj·
Affligunt aialia ꝓter pcā hoim·v·li·
int·xiiij·rñ·j·b·et·rñ·ij·
Affligebat aia q̄dam triplicit·in visu·
auditu·et tactu·vj·li·ca·xxxix·m·n
Affligebat quedā aia dānata triplicit·
vj·li·ca·iij·g·
Afflictis apꝛopinq̄t mia dei·v·li·inter
iiij·rñ·iij· (ieiunum et pena·7t·
Affligere vide plus in abstinētia corp9
ieiunū et pena (xxvij·a·c·
Ager centū pedū dicit roma·iij libro·
Ager in q̄ crescūt zizania dicitur roma
nij·li·ca·lvij·
Ager infructuos9 dr̄ mala volūtas·bōa
āt fructuos9·v°li·int·xij·rñ·v·a·b·c·
Agro q̄nq; pedū assilat hō·vj·li·xxj·a·
Agnes loquebat scē birgitte·iij·li·cap
xij·b·c·et·xxx·a·
Agnes cōmēdat virginē mariam·7 ro·
gat pro scā birgitta·iiij·li·ca·xj·a·b
Agnes instruxit scām birgittā de duo·
bus curribus·iiij·li·ca·xvij·a·b·c·e·
Agnes ꝛcet discrete viuere·iiij·li·cap
xvij·a·b·c·d·et·xx·a·
Agnes iposuit scē birgitte coꝛonam de
vij lapidib9 pcios is·iiij·li·ca·cxxiij·a
Agneti et cōfessoꝛi suo obedire uissum
fuit scē birgitte·extra·lxiij·b
Agn9 7 leo mirabil dr̄ xp̃s·iiij·li·xxxix·
Jtē·v°li·reuel·ij·post inter·xvj·b·c·
Agnus viu9 apparuit in manib9 celebrā
tis ·viij·li·ca·lvj·n· (ca·xxix·c·
Ale due hūanitatis xp̃i ꝛscribunt ij·li
Alas hr̄e sicut papilio spūalit q̄d ē·iij·li
cap·xiiij·b·Jtē·iiij·li·cxij· (ca·xv a
Alas hr̄e sicut bruc9 spūalit q̄d est·iij·li·
Ale due auiū xp̃i ꝛsst aiaꝝ iiij·li·lxviij c
Alas duas hēat aia ꝛuota iiij·li·lxxxvj
Alapā ꝛdit xp̃s mōacho loq̄ci vj·li·xc
Alapā ꝛdit xp̃s nolēti scribere istas re
uelatōes·extra·xlviij·b·c· (xxx·k
Algot9 poꝛ scarēf fine q̄euit btō·vj·li·
Alienigene nō p̃cordāt indigenis·viij·li
cap·xvij· (lxvj·b·
Alimenta q̄liter sunt sumēda·vj·li·cap
Allicit ꝛus aias ad se sicut pica pullos
suos ad volādū·ij·li·ca·xxix·a·b·c·
Allicit ꝛ9 sibi homies sicut pastoꝛ oues
iiij·li·ca·xij·b· (xiij·a·b
Alliciūt angeli hoies ad ꝛū·vj·li·cap·
Alphōsus heremita erat amicus marie
vij·li·cap·xvj·c·
Alphōso iussit xp̃s tradi istas reuel·vij
li·ca·xxxj·b·itē ex·xlviij·d·et·xlix·a
Altare significat celestē gl'az·vi·li·ix·d
Altare p̃struat ad honoꝛē ꝛi·vj·li·cap
xxiiij·c· (ca·xxxv·k·
Altare frōtose accetere malū ē·vj·li·
Altaria q̄t habeāt frēs ordinis scisalua·
tois et eoꝝ pamēta in regul'·xxj·a·Jtē
extra·xxviij·b·c·et·xxxiij·a·
Alvaastri tres ordines frm̄ apparebant
vj·li·ca·cxiij· (cap·xij·a
Alveario simile erat corp9 marie·vj·li
Alveloū apū xp̃i dr̄ scā eccl'ia·ij·li·xix·e
Amalsie salubꝛit ꝛeneraꝛ sctūs andre·
as apl'us·vj·li·ca·cvij·
Amare mūdū ē colere ywla·j·li·iij·b·
Amare deū et p̃imū quo dꝛ hō·vij·li·
ca·v°c·d· (ati erāt.fmo·an·iij·b c
Amabāt āgeli ꝛū 7 mariā mox vt cre·
Amare vite plus i diligere·
Amarituw p̃ficua ē·v°li·reuel'·post in·
ter·v·et inter·vij·rñ·j· (xv·c·d·
Amarituw xp̃i mag̃ fuit in cruce·vij·li
Amarituw passioms xp̃i recitat q̄ p̃sci
ens maria mestissiā erat·fmo·āge·cap·
xvij·b· c·d·
Amarus ē spūs malus·j·li·ca·iiij·b·
Amarus·rioꝛ·rissim9 q̄bus ē xp̃s·j·li ca
lviij·a·b· (cap·v°a·
Amarus erat ꝛ9 scō petro apl'o·iiij·li·
Amara ad quid sunt vtilia·v°li·intro
xiij·rñ·v·a·
Amara est deo luxuria·vj·li·xxxvj·b·
Amatoꝛes ꝛi 7 mūdi differt·ij·li·xxij c
Amatoꝛes mūdi dicuntur virge filioꝝ
dei·iiij·li·cap°·lxiiij·b·

Ambitio dr̃ auis cupida·ij·li·xxix·d
Ambrosius cõquerit sup potẽtes in mũ do·ij·li·v°.et·vj·p totũ·
Ambrosiũ cõmẽdat vgo maria iij·li·vij
Ambulare p viã diabli ꝙd ẽ·j·li·xvj·a·
Amicicia ri et mũdi sunt·ꝗsi duo iuue nes stãtes coã vgie idẽ aia ij li·xxj·c d e
Amicicia carnal' dr̃ frigus vrens·ij·li·ca·xxiij·c (li·xxix·d
Amicicia mũdi dicit auis tincta pice·ij
Amicicia xpi recupare volẽs faciat ka·vij·li·xxvij·g· (j°li·iij·b·7·ix·d·
Amicos dei qũo põt dyabol⁹ turbare·
Amici dei ab homibus oppmunt̃·et a deo remunerant̃·j°li·v°per totum·
Amicos suos·zt̃·vitæ in Tribulari·
Amici ri ꝙdam vertũt on⁹·alij leuant põdera·tcij sedẽt ꝙeti·ꝙd ẽ·j·li·xv·b c h
Amicos suos ducit maria p mundũ et cõsolat̃ in morte·j·li·xxix·c· (xxxiij·a
Amici xpi aliꝙ sunt ꝗsi ei⁹ scolares·j·li·
Amici xpi quid sitiũt·j°li·xxxviij·c·
Amicos suos pfortat xpus·j·li·xlj° k·
Amicos hz de⁹ int̃ inimicos·j°li·lvj·c·
Alici ri ꝙ libẽt suscipiũt·xpm·ij·li·iij h
Amici dei succurrere pñt trib⁹ generi·bus hoim·ij·li·xiij·i·k·
Amici ri quid cauebũt·vitæ i Cauere·
Alici ri caueãt sibi p trib⁹ mal'·ij·li·xix i
Amici ri clamãt nũc sicut olim filij isr'l ij·li·ca·v°a·
Amici dei ꝙ sũt et ꝙ nõ·iij·li·xix·d·Jtẽ iij·li·lxxvj·a·e· (li·xix·d·
Amicus dei qũo fiet de ei⁹ inimico·ij·
Amici dei distinguunt̃ in tres turbas· iij·li·ca·ij·a·e (li·xj·c·
Amici mũdi dicunt̃ ignis sub olla·iij·
Amici ri nũc tribulant̃ nũc ꝓsolant̃·et pñt hr̃e solaciũ tẽpale·iij·li·xij·a Jtem extra·xxxiij·a·
Amicos suos allicit deus sicut pastor ones·iij·li·ca·xij·b·
Amici dei cur nõ mittunt̃ vbiꝫ ad mo nendũ hoies·iij·li·xxxvij· (li·lxxv·f
Amicos dei ipedire vult dyabol⁹·iij·
Amici marie ꝓpant̃ apib⁹·iij·li·lxxxvj
Amici dei sant vniti xpo·et hñt in se ꝺeum et mariã cũ toto celesti exercitu·iij li·xc·et·xcij·
Alicis suis qũo occurrit ꝺe⁹ iij·li·cxvij·
Amici falsi sũt corp⁹ mũdus et diabol⁹ iij·li·cxxxv·a· (post int̃·viij·b·c·
Amicus qũo se hẽat ad suos v°li·reuel'
Amicos suos cur ꝺe⁹ nõ sp exaudit orãtes·v°li·int̃·xv·rñ·iij·a·b· (xiij·c
Amicos suos ꝗlit̃ captivat deus·vj·li·
Amicos dei circũdãt ãgeli·vj·li·xviij·c
Amicos suos qũo satiabit de⁹ vi·li·ca xxvij·c· (xliij·c·
Amici dei muniũt se armis·vi·li·capi°
Amici hois familiares dicunt̃ ei⁹ hostes·vi·li·ca·lj°a· (vj·li·lxvj·b
Amici qñ dicunt̃ venire ad wmũ aie·
Amicis suis ꝓuidet deus·vj·li·cviij·
Amici hois falsi ꝙ dicũt·vij·li·xvj·b·
Amicoꝝ dei pces quantũ valẽt coram eo·vij·li·xix·e·et·xxvij·a· (xviij·b·
Amici dei sũt extra murũ mũdi·viij·li·
Amici dei pauci inueniunt̃·ex·lj°a·
Amicos tres hũit xps oli in mũdo idest tres status hoim ex·lxxxiij·a·b· (li·vi
Ammouẽ ꝙd dz rex in regno suo·viij·
Amoꝝ dei 7 mũdi dicunt̃ duo gazophilacia·j°li·xv·a·b·c·d·
Amoꝝ dei incipit cũ labore et finit cum gaudio·j°li·xv·b·c·h·
Amoꝝ mũdi incipit cũ delectatiõe et finit cũ amaritudine·j·li·xv·a·d·
Amoꝝ dei qũo acquirat̃·j°li·xv·c·
Amoꝝ dei vt frigescat in corde ꝗntum cupit dyabolus·j·li·xxxiij·d·
Amoꝝ mũdi hz ꝗtuor pedes·j·li·xlviij c
Amoꝝ ꝓpus dr̃ rota in curru peti·iij·li xvij·e· (uel'·post int̃·xj·a·
Amoꝝ nõ causat̃ de difficultate·v°li·re
Amoꝝ mũdi dr̃ fum⁹ nociu⁹ v°li·i reue·
post int̃·xiij·
Amoꝝ mũdi dr̃ calor nimi⁹·vi·li·xxx·c
Amoꝝ mũdi qũo puniet̃·vj·li·lij·i·
Amoꝝ mũdi dr̃ puteus turbidus·vi·li·ca·liij·b (scribitur·vij·li·i
Amoꝝ scẽ birgitte maxim⁹ ad mariã de

Amorem carnalem auget dyabol⁹·vij li·v°c·d·Jtem extra·xcv·
Amor·zt·vide in Caritas ⁊ dilectio
Amplectunt quo pcões dyabl'm·vij·li·ca·xxvij· c·
Ampullas quot hēant frēs scisalua· ad summū altare in Regla·xxj·a·
Anchora dī volūtas seruiēdi deo·iiij·li·lxxxviij·b (iiij·li·lxxxviij·b
Anchora capitalī dī disciplia religiōis·
Ancilla aīe dicīt corpus·j°li·xx·c·
Ancille silaī mūd⁹·⁊ qđ ē spūalit·plus diligere ancillā q̄ vxorē·iij·li·vj·a· b·
Ancillas qnqz hr̄e dz aia deuota·vi·li·ca·lxvj·c· (ter qđ ē·vj·li·lxx·b
Ancillā diligere et spnere dñam spūali
Andreas apl'us pmēdaī ⁊ q̄ salubre est ipm venerari·vj·li·cvij·itē ex̄·xxxiij·a
Angeli bōi dāī hoib⁹ ad custodiā et assi stūt mali ad pbatōez j°li·ix·c·⁊·xxxij b
Angeli orāt p eccl'a xp̄iana·j°li·xxiij·b·
Angeli laudāt deū de trib⁹·j°li·xxvj· a
Angelor creatio cas⁹ et ruia describit·j°li·xxxiij·d·Jtē·ij·li·xvij·b· Jtē·iij·li·vij c ⁊·lxij·b·⁊·xcviij·a·⁊·cvj·b ⁊·cxxx iij°b·itē·v°li·int·ix·rñ·ij·itē·vij·li·xj·a· Jtē·viij·li·ij·a·⁊·xlviij·d·⁊·lvi·a· Jtez p̄mo·angē·iiij·a·⁊·vj·b·itē ex̄·ix·a·⁊·l°a
Angelū bonū pmēdat xp̄s·j° li·xxxvj·a
Angeli testanī virtute et potētie xp̄i·j° li·xlv·b· (j°li·liiij·b·c·d
Angelorū bonor ⁊ malor differentia
Angelor pulcritudinē nō pōt hō vide re in hac vita·ij·li·xviij·a· (xviij·a
Angeli q̄re vidēnī in sīlitudie hoim ij·li
Angel⁹ dñi dicīt epūs vel sacerdos·iij·li·j°a·Jtē·iiij·li·lix·b·⁊·cxxvj·f·
Angeli vñ facti sunt·iiij·li·vij·c
Angeli q̄ mīti sūt in celo·iiij·li·xj·c
Angel⁹ dī auriga hois iusti iij·li·xvij d
Angeli a qbus se elongāt·iiij·li· xxxv
Angeli vocāt hoies ad iudiciū·iiij·li· l°
Angeli rñdēt p aiabus in iudicio· iiij·li·ca·lj° a·d·
Angeli cōsolanī tēptatos·iiij·li·lxj·a
Angeli p̄sentāt ꝛo bona opa·iiij·li·ca·lxxiiij·f· (te·iiij·li·lxxiiij·l·
Angeli rogādi sunt p obtinēda purita·
Angeli quō mittunt ad hoies et custo·diunt eos·iiij·li·cvij·a·et·cxxxj·
Angeli custodiūt reliqas sctōr in tris iiij·li·cvij·f·g· (vj·li·xj·a·
Angeli qūo dicunt turbati i morte xp̄i
Angli alliciūt hoies ad ꝛū vj·li·xiij a b
Angeli p̄tegūt amicos ꝛi·vj·li·xvij·c
Angelos spoliare qđ ē·vj·li·xxij·a
Angel⁹ nō dimittit aiam q̄ diu qđ boni in ea repit·vj·li·xxxj·d· (xxxix·k
Angeli scribunt bona opa hoim·vj· li·
Angelus ē cū hoie a cōunctiōe corpis et aīe·vj·li·xxxix·s (li·xxxix·s
Angel⁹ orauit p quadā aia purgāda·vj
Angelicū ē viuē i virgitate· vj·li·cxix·
Angel⁹ rīdit in iudicio p aia dñi karo·li filij scē birgitte·vij·li·xij·f· et infra
Angelus certabat in iudicio cū dyabo lo de aia cuiusdā regis damnādi·viij·li ca·xlviij·k·l·r·s·t·v·
Angelus nō valuit tangere aiam regis purgandā ꝓpter imundiciā·viij·li· xlviij ah·et·ak·
Angelus rīdit pro quadam aia in iudi cio·viij·li·ca·xlviij·ak·
Angeli consolanī aias in purgatorio et mitigant penas·viij·li·xlviij·al·⁊·an·
Angelus apparēs tobie notat hoiem in stum·viij·li·iiij· (a·b·
Angeli q̄ntū diligūt deū·fmo·ange·iiij
Angeli amabāt mariā ⁊ gaudēbāt ꝛe ea añq̄ crearet fmo·āge·iiij·b·c·d·⁊·vj·d
Angelor creatio erat prima corona ꝛi sermo·ange·vi·c (ge·xx·b
Angeli q̄ obediētes sūt marie· fmo an
Angeli desiderabāt nativitatē xp̄i · ser·mo·ange·xxj·d·
Angelus·zt·vide in Frater· Gaudere· Legio· Passio· Sepultura·et Spūs·
Angustia xp̄i in sudore sanguineo· iiij·li·cxxvj·h· (li·xv·c d·
Angustia xp̄i magna fuit in cruce· viij·
Angustiari ꝛe quo dz hō·iiij·li·xij·a
Animas hoim·quātū diligit deus·j°li·

ca·j°c·7·xj·a·et·xv·a·7·xxx·a·7·xxxij·e
et·xxxiij·e·et·lij·a·7·lviij·c·7·lx·f· ite
ij·li·xv·c· Item·vij·li··xic·a·
Alia uota dz hre camisiā·tunicā· calce
os·monile·et palliū.j°·vij·p totum
Alie pus edificent qz dm° j°li·xviij·a·b
Aliam sua reddat hō uo mūdā·j°li·xxj e
Alie cuidā negatus fuit locus in celo 7
in purgatorio et in inferno est recepta·
j°li·xxviij·a·b·
Animā nō sp verat dyabol° dū verat
corpus·j°li·xxxij·c·d· (ē·j°li·xlj°c
Alias occidere videre et crucifigere do
Alie cuiusdā sacerdotis graue iudiciū·ij
li·ca·ij·p totū (lomonē·ij·li·iiij
Alia fidel' notat p reginā q venit ad sa·
Alie dñdūt ad ifernū sicut arēa ij·li·vj e
Alia damnāda cuiusdam militis loqbat
ad ipm corp°·ij·li·viij·e·et·ix· c·
Anima pmi boni militis qz gl'ose rece·
pta fuit in celū·ij·li·xj·per totū·
Aiarū pulcritudo non pōt videri in hac
vita sicut ē·ij·li·xviij·a·itē·v°li·int·xv·
rñ·ij· (mnū·ij·li·xviij·a·
Anime quare apparēt in similitudie ho
Anime descendūt in abyssum sicut nix·
ij·li·xx·a· Item·iiij·li·ciij·
Alia fidel' tenet hre tria·ij·li·xxj·f
Anime rationales egrediunt de utero
dei·ij·li·ca·xxix·b·
Alia qre pungit corpi·ij·li·xxix·b
Anime incōstātia vñ venit·ij·li·xxix·d
Alia petrit·qz lōge ē a uo iij·li·xiij·b d
Animarū cura 7 zelus quo agant fide
liter·iij·li·xiij·b·c·d·e·f·
Alia suā nō dz hō cōtenere·iij·li·xiij g
Anima una purgata in corpe·et alia in
ferno reseruata·iij·li·xxxj·c·
Anima cuiusdā tūc viuētis iudicata fu
it ad graue purgatoriū pcibus marie 7
sanctor·iiij·li·vij·e· f·
Anime in purgatorio pticipāt bonis q
fiūt a viuis in mūdo·iiij·li·vij·i·k·7. vij
et·ix·c·d· Itē·vi·li·lij·t·itē·vij· li·xiiij·
Anime in purgatorio orāt pro adiutori
bus suis viuis·iiij·li·vij·k·l·

Animarū p salute laborare qz salubre ē
et necessariū·iiij·li·xxi·c·et·xxxj· Item
vj·li·xlvij· b·
Animas hoim diligere iubet d°·iiij· li°
xlviij·itē·viij·li·vij·
Alie cuiusdā iudiciū 7 graue purgatori
um·iiij·li·lj°p totum
Animarū duarū dānandarū horribil' vi
sio·iiij·li·lij·per totum·
Animabus duplicit psunt boni sacer·
dotes·iiij·li·lxij·a· (li·lxij·c·
Animā qndā introduxit de° in gl'az·iiij
Anime precognite sunt uo qles future
erūt·iiij·li·lxviij·a·
Alia peccatrix sicut lazar° qdāduannis
in sepulcro suscitabit·iiij·li·lxxij·a·b·
Anima hois qz nobil' et digna est·iiij·li·
lxxiiij·i· Itē·v°li·int·xv·rñ·ij·7·inter·
xvj·rñ·v·
Alia p tria copulat cū uo sicut sponsa
cū sponso sed dyabolus nitit eos sepa·
re·iiij·li·lxxv·b·c·d·e·f·
Anima militis apparuit qsi vestita coc·
co bis tincto·iiij· li·lxxxj·f·
Anima uota habeat os/aures/ oc'os
et cor·iiij·li·lxxxij·a·
Anima quasi fenix ex caritate renovat
iiij·li·lxxxvij·c·
Alias qz aute qrit diaboi°·iiij·li·xcv· b·
Anime cuiusdā religiosi tribile iudiciū·
iiij·li·cij·c·et infra (ex·lxxxv·a·
Alia scā tria tenet hre·iiij·li·cvij·a· Itē
Alia qñ sciat esse sana aut infirma· iiij·li
cxv·b· (corpus·iiij·li·cxv·c
Anima hre debet tria receptacl'a sicut
Alia hēat ta qb° se pmoueat iiij·li·cxv d
Animarū zelator ē sicut aial timēs vm·
brā suā·iiij·li·cxxv·b·et·cxxx· c·
Anima heremite fuit in purgatorio de·
siderij·iiij·li·cxxvij·a·
Anima dicit cor animalis et qz dilecta
est deo··iiij·li·cxxix·a· b·
Animā cuiusdā sacerdotis possidebant
demones·ix·iurib° ·iiij·li·cxxxiiij·b· c·
Anima cuiusdā summi pōtificis apparu
it in purgatorio·iiij·li·cxliij· a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Alie iuste et iuste q̄ dissiles sūt·v·li· int
v·rn̄·j· (v°li·int·vj·rn̄·j·
Alie morientiū i vtero mris vbi manēt·
Alia marie q̄ pulcra erat corā deo·v°li·
reuel'·ij·post int·xvj·d· (li·vij·a·
Animaꝝ p salute valde laborandū ē·vj
Alie cuiusdā ppt tria mala dānatio vj·li
xxviij·p totū
Alie cuiusdā horribil' visio iudiciū et dā
natio·vj·li·xxxj·p totū (xxxj·p totū
Alie dānate p ora assil'ant hominib⁹·vj·li
Alia peccāū fit sūml' dyabol'·vj·li·xxxj·
a·f·et·lij·h· (xxxj·h·
Animas scās q̄ dulcit suscipit deꝰ vj·li
Aliām cuiusdā mōchi possedit dyabolꝰ
ix·iuribꝰ·vj·li·xxxv·b·c·d·e·i·k·
Alias obtinere q̄ntū videbat dyabolꝰ
vj·li·xxxix·a·
Anime cuiusdā militis strictū iudiciū ꝛ
grauis purgatio·vj·li·xxxix·p·totū
Alie cuiusdā ḡuis purgatio describit·vj
li·lij·r·s· (vide i Assūptio·nt
Alia marie·q̄ hōrifice suscepta ē in celū
Anima p que fit pulcra aut deformis vj
li·lxvj·d (rib⁹·vj·li·lxvj·e
Animā quandā possedit diabolꝰ·ix·iu
Alie i purgatorio p q̄ possunt iuuari·vj·
li·ca·lxvj·f·
Anime btē videt faciē dei·vj·li·lxxv·a·
Animas possidere quo incipit dyabolꝰ
vj li·lxxviij·a·
Alie btē vbi erāt a resurrectiōe xp̄i·vsq;
ad eiꝰ ascensionē·vj·li·xciij·a·
Alias delirāt diuersimode xp̄s ꝛ diabo
lus·vij·li·xj·a (tē·vij.li·xiij·a
Alias iuuat maria i morte sicut mꝫr pi-
Alie dñi karoli filij sctē birgitte iudiciū
et saluatio describit·vij·li·xiij·b·ꝛ ifra·
Anima semel intrans infernū nunq̄ li-
beratur·vij·li·xix·a
Alias sibi cōmissas dimittēs ppt maius
dñium assimlat porcis· vij·li·xxix·a·b·
Animas certāt obtinere angelus et de
mon·viij·li·xlviij·h·k·
Alias regis purgādā nō valuit angelꝰtā
gē nec demō videē·viij·li·xlviij·ah·ꝛ·ak
Animas iuuāt angeli in iudicio dei·viij
li·cap·xlviij·ak·
Alias cōsolant angeli in purgatorio et
mitigāt penas·v ij·li·xlviij·al·ꝛ·an
Alia marie q̄lit et quātū erat diuia cari
tate inflāmata et ornata vtutibꝰ·fmōe
ang·xij·a·c·d·e (fmo·an·xvij·e
Alie vires ex viribꝰ corpis fortificant·
Alias q̄t pūtabat maria deo sua doctria
fmo·ange·xix·a· (fmo·an·xxj·c·
Alia marie dignissiā fuit sūmis meritis·
Alias cōcupiscit xp̄s·fmo·ange·xxj·f·
Anima·nt· de hac vide in vocabulis·
Abortiuū Adultera Affligere Allice-
re·anulus·assumptio·aurū·cardinalis·
casꝰ·cōsciētia·cristallꝰ·dña·filia·lignū
mōeta·murus·odire·ouis·rana·regnū
serpens·spōsa·stella·templū·thesaurus/
tributaria·vinū·virgitas·vgo·ꝛ i vxor
Animali cōfecto media silis fuit xp̄s in
passione·ij·h·xv· c·
Animal ferox dicit cupiditas mundi ꝛ
delectatio·ij·li·xxix·c·d·
Dial in statera dicunt xp̄iani nō imitan
tes vba euāgelica·ꝛ quo tales debeant
cōuerti·iij·li·ij·a·e·ꝛ·cxxix·a·b·c·d·
e·f·g· (li·cxxv·p totū·
Animalia septē signātia septē epos·iij·
Alialia cur nō hnt intellectū ratōnalem
v°li·int·ix·rn̄·ij· (xiij·rn̄·j·a·b·
Alialia·cur patiunt infirmitates v°li·int
Alialibꝰius sit hō·v°li·int·xiij·rn̄·j·b·
Alialia cur pariūt cū dolore·v°li·int·xiij
rn̄f·ij· (xxxix·a·
Diali famelico assil'at diabolꝰ·vi·li· ca
Dialia supflua·nō hēat hō vi·li·lxx·a·b
Dialia uomita dicunt aliq̄ hoies· viij·li
xviij·b·d· (li·xlviij·f·
Dialibus facit deꝰmiam et iusticiā·viij·
Dialia sūt adiutoria hoim viij·li·xlviij·f
Dial q̄si inuomitū ē corpꝰhomis·ex·lij·a
Animꝰbonus vñ occidit·j°li·ij·b·
Animꝰincōstās q̄ nociuꝰ est·vj·li·lij·h
Anne et ioachi pingiū castissimū fuit·j°
li·ix·a·b·itē·fmo·ange·x° b·
Anna ē mat ꝛ dña pingatorꝝ·vi·li· ciij

Anna vcz orare p̄ viugatis·vj·li·cviij·
Anna dñi ūri gazophilaciū fmo·āge·xl°e
Anni discretōis dicunt p̄pita viarū· ij·
li·ca·j°.d· (iij·li·iiij·d
Anni mille sunt apud deū q̄si vna hora
Annū añ vnū nō ingrediant pūtati ad
ordinē scisaluat·in regula·x°a
Annꝰ pbatōis an abbreviari pōt p̄sen-
tatus ad ordinē scisaluat·extra·xvj·
Anulꝰ aie ē fides vera·iij·li·xxviij·c
Anulus digiti ūri nimis strictꝰ dicit aia
z qūo dz exterdi·iij·li·xxxviij· (regl'·x°b
Anulꝰ sororꝫ ord·sctisal·qūo bñdicat in
Annūciatio virginis marie z xp̄i gl'osa
cōceptio pulcre ascribūt·j°.li·ca·x°.c·z
xlv·b·itē·ij·li·xiij·a·itē·iij·li·viij·a· Jtē
vj·li·lix·a·b·et·lxxxviij·b·itē·viij·li·j°.c·
Jtē fmo āge·xviij·d·Jtē p̄ma oratōne·b·
Annūciatio marie quō vñrt·j·orae·b
Annūciatio plꝰreqre i vocabl'o p̄ceptō
Anseri cōparatur dispositio eccl'ie· iij
li·xvj·a· (li·lxvi·f
Antiquōtū animarū dicit corpus xp̄i·vj°.
Antipēdiū aie dicit corpꝰ·iij·li· xxv·
Antipendiū inter deū et aiam qō est et
qūo tollatur·iij·li·lxxv·f· g·
Antix̄pus qñ et vñ nascet·vj·li·lxvij·b
Antix̄pi multi sunt in mūdo· vj·li·lxxxix
Anriari de quo debet hō et de quo nō·
viij·li·xlviij·a·k· (liij·g·
Aperuit x̄ps portas celi z inferni·l°li·
Apient mal' militibꝰ due opte·ij·li·ix·d
Apit hoi celū i baptismo v°.li·it·x°.rñ vj
Apes maiores sig̃ficāt pctōres j°.li·xliij
Apes qualiter fructificāt·ij·li·xix·b·
Apes bone regi suo sic boni x̄piani x̄po
faciūt triplicē reuerētiā·ij·li·xix·b·e·f·
Apes infirme ex tribus cognoscunt sic
mali x̄piani·ij·li·xix·c·h·
Apes sane ex tribus cognosci pñt sic et
boni x̄piani·ij·li·xix·'c·e·
Apes infirme triplex ferūt cōmodū sic
et mali·x̄piani·ij·li·xix·d
Apū malarū triplex cauēda est malicia
sic z maloꝝ x̄piāoꝝ·ij·li·xix·i· (lxxxvj
Apibꝰ p̄pant amici marie vgis· iij· li·

Apis bñdicta dicit x̄pus·vi·li·xij·b
Api bone assil'at se x̄ps· vj·li·xliij·a· b·
Apis vt ad florē in folliculo habuit se
ūus ad mariā i mris vt'o·fmo·āge·xj·a
Apiario sil'e erat corpꝰ marie vj·li·xij·a
Apocalipsim revelavit ūꝰ scō iohāni·j°.
li·lvj·d· (vj·li·lxxxix·
Apocalipsim scripsit s·iohēs euāgelista
Apocalipsim cur oñdit ūꝰ sub opscuri-
tate vj·li·cx°.
Apostatā q̄ndā accepit ūꝰi grām post
xviij·ānos apostasie·iij·li·xxij·g
Apostata fit q̄ relinqt suū monasteriū·
vj·li·lxviij· (ange·viij·a
Apostatavit qūo et qñ p̄mus hō·fmōe
Apostoli attestant virtuti x̄pi j°.li·xlv·c
Apl'us cur fiebat iudas proditor·iij·li·
xix·d·e· (iij·li·lxxiij·b·n·
Apl'i p̄mēdant q rogādi sūt p caritate
Apl'i electi cur nō fuerunt reges et du-
ces·iij·li·lxxvj·c· (iij·li·cix·
Apl'i obtulerūt do nuces q̄si semiplēas
Apl'i cur facti sunt piscatores et nō ō-
ctores·iij·li·cxij·a·
Apl'i q̄ntū laborabāt p aiabz vj·li·vij·a
Apl'i triplicit acceperūt spīm scm̄·vi·li
ca·xxxvi·a·b· (xix·c·d
Apl'oꝝ mgr̄a fuit maria·fmo angeli·
Apl'is alijs cur p̄tulit x̄ps petrū· extra·
xxxiij·b (int·viij·rñ·ij
Apparet cur nō gl'ia dei homibꝰ·v°.li·
Apparēt cur nō sci sicut sūt in gl'ia·v°.li
int·viij·rñ·iij· (viij·rñ·iiij
Apparēt cur nō pene inferni·v°.li·inter
Apparēt cur nō dēmōes visibiles·v°.li·
int·viij·rñ·v· (xit·vj·li·xciij·a
Apparuit x̄pus p̄mo mri sue cū resurre-
Appropinq̄re do q̄ salubre ē·iij·li·xxj·a
Appropinq̄re ūo quid ē·iij·li·cvij·d
Appropiāt ūꝰ desiderātibz se iij·li·cxvij
Aq̄ i naui dī voluptasi carne j°.li xiij·a
Aquā bibere cū pane spūalit q̄d ē·iij·li
j°.c·itē·iij·li·cxxvi·h· (xis·iij·li·xxiij
Aqua qūo phibz bōis testimoniū i ter-
Aque supiores et inferiores dicunt co-
gitatōes bone et male·iij·li·lxvj·

a ::·

Aqua fōtis qūo sciaī esse bona vel nō et qđ significat·iiij·li·lxix·a (li·lxxxi b
Aquis ꝑpanī lacrie hoim carnalū·iiij
Aqs lacrimarū lauaī aia·iiij·li·cviij· b
Aquā fudit qđā sup·s·birgittā de fene-
stra·iiij·li·cxxij·b·
Aq̄ mobil' dr̄ vita ista·iiij·li·cxxix·h·
Aq̄ lacriarū ꝛelz pcta·vij·li·xiij·g·et ifr̄
Aq̄ lacrimaꝝ q̄ odiosa ē dyabl'o vij·li·
cap·xiij·m· (ca·xvij·a
Aquila significat homies supbos·j°·li·
Aquila vt ad pullos suos habet se de⁹
ad homies·iiij·li·xx·d·itē·vj·li·cvij
Aq̄la q̄ volauit et nō volauit dr̄ xp̄us
v°·li·reuela·ij· post inī·xvj·b·e·
Aq̄la vt ad pullos inalīws hz se diabo
lus ad pctōres·vj·li·ix·d·
Aq̄la vt arborē ꝑ mīw elegit deus cōiu
giū honestissimū ꝑ mr̄e sua·fmo āg·x°·b
Aratoꝛ venit qui non accipit ꝓsonas·
iiij·li·xxij·b (tē ꝓximi·ij·li·xxvij c
Aratri more ordinēt sēs⁹hois ad vtilita
Aratro ꝑpat se petr⁹ap'lus·iiij·li·v°·a·
Aratro suo veniet ad⁹ sup mūdū·iiij·li·
ca·xxxvij· (eī·lxxiiij·7·lxxvij
Aratro suo ire vult sup regnū swecie·
Arbitriū libeꝛ cur dixit dⁿs hoīi·j°·li·
lviij·c· Jtē·v°·li·int·iij·rñ· ij·
Arbitriū libeꝛ hz hō eligere bonū vel
malū·ij·li·ca·j°·d·f Jtē·iij·li·lxvij·a·itē
v°·li·int·xij·rñ·iij·a·7 int·xv·rñ·vi·itē
vij·li·ca·xj·a· (lxvij·c·
Arbitrio libero abuti q̄d ē·iiij·li· capi·
Arbitriū liberū datū ē angel' et hoibus
viij·li·lvj·b·itē·fmo·āge·vj·a·b·
Arbitrio libero abuti q̄ malū ē· fmōe
ange·iiij·a· (li·xlij·a·
Arboꝛ virtutū q̄d ē et qualit' crescit·j°·
Arbores in luco dicūt sacramēta in ec
clesia·ij·li·v°·g (ter·vj·li·xxx·a·b c
Arbori bñ radicate dz hō silis eē tripli
Arboꝛ virtutū dicit caritas·vj·li· cxx·
Arboꝛ bō spūalit' q̄lit' fiet hō· viij·li· x°·
Arboubus florigeris similant' opa ma-
rie·fmo·ange·v°·d·
Arboꝛ pulcerrima et p̄celsa dicit virgo
maria·fmo·ange·viij·b·c·
Arborē vt aq̄la ꝑ mīw ꝓstruenw elegit
de⁹ cōiugium ꝑ corpe marie generāw·
fmo·ange·x°·a·b· (fmo·an·x°·c·
Arboub⁹ æcouis ꝑpanī æuota ꝓiugia·
Arca testamēti in qua tria erant dicit
maria·j°·li·iij·a·
Arca noe sicut erat corā eo añq̄ fabri-
caret· ita virgo maria corā deo anteq̄
crearet·fmo·ange·ij·ꝑ totum
Archiepo cuidā p̄cepit x̄p̄us assumere
verba istarū reuelationū et laborare in
eis·extra·lj°·vsq; ad·f·
Arcui nubiū cōpatur virgo maria·iij·
li·x°·b·itē·iiij·li·lxxviij·d·
Arcus vt nimis tensus cito frangit' ita
et hō·iiij·li·cxxvj·l· (li·xv·c
Arrabat q̄ntū x̄p̄s ad patiēdū ꝑ hoie·ij
Arrans q̄ est infernus·iiij·li·vij· g·
Arreo arreo auditū ē de quodam sepul
cro·vj·li·lxxv·c· (li·iiij·a·b·
Arror spūsci et spūs maligni differūt·j°·
Aret vnē homo a bono·j°·li·xlvij·h·
Argentū q̄ntū hr̄e pñt religiosi ordis sci
saluat·in regula·xxj·a·b·
Arguūt x̄p̄m mali x̄p̄iani et blasphemāt
j°·li·ca·xxx·a·et·xlvj·b·c·d·et·lvij·a·itē
ij·li·iij·a·d·Jtē·iiij·li·xcix·a·
Argui qūo dñt peccatoꝛes·vij·li·vij·b
Arieti corrupete silis ē rectoꝛ vj·li v b
Aristis assimlant' pcta· iiij·li·lxxxj·a·
Aristotiles nō didicit sibi sed alijs·v°·li
inter·xiij·rū·iiij· c·
Arma militum spūalia que sunt·j°·li·vj·
b·Jtem·ij·li·xi·c·d·
Arma malicie spūalis que et qualia sūt
iiij·li·ca·lxxiiij·b·et infra·
Arma inīq̄ꝛ q̄ sūt·iij·li·xcv·et·xcvj·
Arma sacerdotū ebetata sunt·iiij·li·cap
cxxxiij·d· (vj·li· xliij·a·b·
Arma triplicia necessaria sūt ad pugnā
Arma iustoꝝ spūalia q̄ sūt·vj·li·xliij a c
Arma tolli·dicit divina cogitatō·vj·li·
ca·xliij·b· (li·xliij· b·
Arma pectoris dicit affectus ad æū vj
Arma brachioꝝ dicuntur bona opa·vj

li·ca·xlüj· b·
Arma pedū dicit cōtritio·vj·li·xlüj·b·
Arma piciūt a se ūmici ei·vj·li·xlüj·b·
Arma pstat maria reluctātibꝫ temptamentis·extra·lxxxix·a·
Armabit hoiem patiētia·üüj·li·xviij·c·
Armatꝫ male notat sic dispositū spūaliter·üüj·li·ca·xxvij·
Arrogātia quid est·vij·li·xxvij· b·
Arrogans·zt·vite in vocablo supbia et vas·
Artes ad qd sūt acquirentē·vij·li·vo·c·
Articuli fidei de humanitate xpi patēt j°li·ca·ij·a· (j°li·lij·c
Aruina quasi sapiūt aliquibus vba xpi
Ascendere pōt homo a modico ad perfectōem·j°li·xlüj·a· (·li·ca·x°a·
Ascēdit miseria ppli in aures dei· ij· li·
Ascendere in montē vt difficile ē in celum·ij·li·xxij·a·b·c· (üüj·li·ij·e
Ascēdit qliter ⁊us in mētibus hominū
Ascendit homo p tribulatōem mundi·üüj·li·xij·a·et·xv·a·e·
Ascēdere qñ dicit spūs scūs in homine
vo·li·inter·xvj·rñ·üj·a· c·
Ascendendū qūo ē spūaliter·vj·li· cxix
Ascēdit ad cor ei hūlitate extra· xciij·
Asilus hz ab apibus triplicē reuerentiam·et ipe ab eo triplex bonū Sic xpus et bom xpiani·ij·li·xix·b·e· f·
Asinus quasi ab aliqbus reputat xpus j°li·ca·lix·c· (ca·xx·b·
Asino simil factus ē ppl'us xpianus·ij·li
Asinus vt regi dz corpꝫ hois·üüj·li· xxv
Item·vj·li·ca·lxvj·d·
Aspergūt qdam subditos prauo exēplo vt vacca cauda lutosa·vi·li·xcviij·a·
Aspsorio similant dātes malū exemplū vi·li·lij··d·f· (na·üüj·li·cxiij·a
Assatura dyaboli dī cōuersatio mūda·
Assisij q esset pctōz remissio edit xpus scō Francisco·extra·xc· b
Assistētia indiscreta nocet·extra·lvj·a·
Assistūt bonis angeli boni·mali aūt malis·j·li·xxxij·b·
Assumptio aie gloriose vginis marie i ctlū escribit·j°li·ca°viij·7·ix·b·7· xlvi a·7·lj°b·itē·vi·li·xij·a·7·lxij·a·itē·kmo āge·xx·a·b·7·xxj·a·b·c·Jtē·j·oōne· f·
Assumptio corpis gl'ose vgis marie in celū pbat·j·li·ca·viij·7·ix·b·et·xlvj· a·et·lj°b·e·itē·vi·li·xij·a·et·lxij·b·itē·vij li·xxv·a·7·xxvi·itē·kmo āge·xx·e·7 xxj· b·c·itē pma oōe·f· (nita·vi·li·lxj
Assūptio marie cur nōl'fuit multis cog
Athomis ppanit oia trēa·ij·li·xvij·a b
Attediari nō dz hō i kuitō di iij·li·xxj b
Attēdere qd edet homo·vij·li·xxvij·e
Attrahit sibi eꝫhomies sicut magnes ferrū·j·li·ij·b· (üj·li·xij·b
Attrahit sibi eꝫhoies sicut pastor oues
Auaricia mētis que ē vo·li·ca°xxxix°·d·
Auaricia qualē penā meret ex·lxxv·b·
Auaricia·e hac vide in cupiditas 7 in liber· (ij·li·xiij·d·
Auarus dicitur habere os papilionis
Auarꝫ homo assil'at formice·üj·li·xlj°· et·lxviij·c· (li·lij·b·c
Auarus similis est lupo et vulturi·üj·
Auarus dr vas pessimū·vj· li·xxxvj°·b·
Auarꝫ spūalit nō sit homo·vj·li·lxv°·d·
Aucupi assimlat adulator·j°li·xvij· b
Audacia magi cogitādi q ē·üj·li·xxx·d·
Audiēs ista verba ei felix erit üj·li·ca lviij·h·Jtem·vi·li·lxvij·a·
Audit eus quos orātes et qs nō·j°·li·xiij·a·b·Jtē·üj·li·xxix·d·Jtē·iij·li·xij b·et·lxxxj·h· (li·xv·b·g
Audire vba ei 7 nō kuare nō pdest·j°·
Audit diabolꝫ oē qd loqm·j°li·xxxiij c
Audiri a eo q non merent·j°li·xxxix·c
Audire nolūt xpiani vocem xpi·ieo loco eox vocabit paganos· ij li·vj·b·d·e
Audire qd edz hō 7 qd nō ij·li·xiij·c·
Jtē vj°li·xxvij·a· (üj·li·lxxv°·d·
Audit q nō eus hoies qūo itelligatur
Audire tm cū vna aure spūalit qd est·üj·li·xcviij·b· (vij·li·ca·v°·e
Audire q dz hō·v°li·int·j·rñ·üj· Jtem
Audit cur nō eꝫ sp orātes aicos suos v°li·int·xv°rñ·üj·a·b·
Audire vocē xpi q salubre ē vj°li·xv°·c

Audire nolēs verba dei male habebit· vj·li·xxviij·b·d·e·et·lij· l·
Audire mūdialia nociuū ē vi·li·xxxix m
Audire detractōem cū patia bonū est· vj·li·ca·xlvij·a·
Audire qūo pōt hō eos q̄ sunt in celo i purgatorio·aut in inferno·vj·li·lij· v
Audire plus vite in aures ⁊ in v̄ba · ⁊c̄
Auditū aie nitit̄ dyabol⁹ impedire et obstruere·j°li·xxxiij·c·itē·ij·li·ij·b·c·Jtē iij·li·cxxvi·p· (ij·li·xiij·c·
Audit⁹ spūalis ꝓponerare dz corpali·
Auditus mundial' frigefacit aiam·ij·li·ca·xxij·d· (li·xxix·m
Auditu pūita ē aia quedā triplicit· vi·
Audit⁹ marie ēat ei wloroſ⁹ vi·li·lvij b
Auditus dī hostiarius aie· vi·li·lxvi·b
Audit⁹ dī via in womū aie·vij·li·v°·f·
Aue maris stella cur cātat̄ post vespas fratrū in mōsterio scisal·extra·viij· c·
Aue maria legat hō ꝓ subita ira vl' offē sa·extra·lxv·d· (xlij·c·
Auferre homi q̄d vult dyabol⁹· vi·li·
Augustin⁹ regulariť vixit añ epatum ⁊ post·ij·li·xvij·b· (·j°a·
Auis vt piscē in mari vivet w⁹ aias·ij·li
Auis pica tria pull' suis vt facit w⁹ hoi bus·ij·li·xxix·a·b·c· (xxix·d·
Auis cupida dī superbia et ambitio·ij·li
Auis tincta pice dī amicicia mūdi·ij·li ca·xxix·d·
Auis rapax dī dyabolus·iij·li·xcv·b·
Auib⁹ ꝑdacibz sil'ant̄ wmōes·vi·li·xxj c
Auis volēs ꝓmedē recēs cor·dicit̄ xps extra·l°e·
Aures hre in frōte q̄d ē·j°li·xxij· b·
Aures duas dicit se habere dyabolus· j°li·xxxiij·c· (iij·li·lij·b·
Aures caninas habere spūaliter q̄d ē·
Aurēs hre abscisas spūal'r q̄d ē iij·li·lij d
Aures hre mūdas q̄d ē·iij·li·lxxxij·b·
Aure alta surdū eē q̄d ē·iij·li·xcviij·b
Aures q̄re date sūt hoi·v°li·int̄·j·rñ·ij
Aures similes habēt wmones et peccatores·vj·li·xxxi·b· (li·lij·m
Aures supbor quales erūt in pena· vj
Aures marie qūo lauwnt̄·iij·oz̄one·b
Aurifabr⁹ q̄ mittit aurū suū venale cō pat se xp̄s·ij·li·xiij·a· (b·⁊·lxxiiij·f
Aurifabr⁹ assil'at̄ v̄go maria·iij·li· xix
Aurifabr⁹ q̄ emit ꝑ auro carbōes sil'at̄ wus·iij·li·lxxxj·d· (ange·xx·c·
Aurifici filis fuit volūtas marie· fmo·
Auriga iust⁹ dī bon⁹ āgl⁹ iij·li·xvij·d
Auriga malor ē dyabolus·iij·li·xvij e
Aurora significat v̄ginē mariā·j°li·l°b·
Jtē·iij·li·xj·a·item·extra·l°d·
Auror sicut ortū wsiderabāt angeli et hoies natitatē marie·fmo·āge·xi·a·b c
Auro in icutē assimil'at̄ maria·j°li·xx·a·
Aurū pciosum dī aia hois·j°li·xxi·a·b·
Jtē·viij·li·vij·i· Jtē·vi·li·xxi· a·
Aurū dicunt̄ verba xp̄i·ij·li·xiij·a·
Auro assimil'at̄ caritas·iij·li·lxxxi·d
Auro cōparat̄ passio xp̄i·iij·li·cxiij·b·
Aurū quasi fulgēs fuit caput marie· v°· li·revela·post int̄·ix·a·
Aurū dicit̄ sapiētia diuia·vi·li·iij·
Aurū tanq̄ in fornace purgabit̄ aia·vj li·xxxix·m·n· (li·xlvij·t·
Auro linire cuprum spūaliter q̄d ē·viij
Aurū q̄ntū haberi pōt in mōstrio scisal uat̄·Jn regl'a·xxi·a·b· (xxxi·b·
Aurū notat autoritatē pape in regula·
Autoritas plena sp ē in papa nō hereti co·vij·li·vij·c·⁊·viij·b· (xxxi·b·
Autoritas pape notat̄ i auro·in regl'a·
Autoritas prelator magē est cor̄ wo·extra·xxxvij·c· (j°li·l°d·e·
Auxiliū ipetrat maria vivis ⁊ defūctis
Auxiliū prestāt sibi invicē boni ⁊ mali xp̄i ani sicut apes·ij·li·xix·g· (li·xix·b·
Auxiliū fert maria volēti resurgere·iij
Auxiliū dās pctor nō erit imunis a pena·v°li·in revela·post int̄·viij·b·
Auxiliū infirmor ē corpus xp̄i·vi·li·ca xxiij e·⁊·xxix· (ca·xlvij·a
Auxiliū hēbit q̄ venit ad mariā· viij·li·
Auxiliys hūanis q̄nq̄ agēdū ē viij·li·lij
Auxiliū marie iplorare salubre ē· fmo· ange·xx·b· (suo·ex·xxxij·
Auxiliū petit xp̄s ꝑ pficiēw mōasterio

Auxilium dat deus laborantibus p se. extra. lxxix. a. b.

Baculꝰ filia erꝰt cruta pctōrum vj. li. lij. h.

Balaam hūit sciam sine fru cta suo. vꝰ. li. ix. xuij. rñ. iiij. c. (rñ. vi

Balaā ꝓba malꝰ loqbat bōa vꝰ. li. ix. xv

Balnea ꝓhiberi nō onꝫ eciā sāis. ex. xv

Balneis vti possunt amici dei. extra. lx

Baptism carētia impedit visionē dei. iij. li. xxvi. c et. xxvij. b

Baptismꝰ triplex ascribit. iij. li. xxvj. d

Baptismꝰ dō equꝰaie ꝛ hz. iiij. effectꝰ iiij li. lxxiij. o. (iiij. li. lxxiij. p. r.

Baptismꝰ vñ hz effectū ꝛ ad qd valet.

Bāptismꝰ ad qd ē institutꝰ iiij. li. cxvi. b

Jtē. vꝰ. li. inᵗ. xiij. rñ. iij. (vi. rñ. j.

Baptismꝰ q̄ necessariꝰ ē hoi. vꝰ. li. inter

Baptismo hois adest pr̄ ꝛ filiꝰ ꝛ spiritus scūs. vꝰ. li. inᵗ. x. rñ. vi. (rñᵏ. vi.

Baptismꝰ ē via facil ad celū. vꝰ. li. inᵗ. x

Baptismꝰ restituit homñi innocētiā. vꝰ. li. inᵗ. xiij. rñ. iij. (li. xlviij. z.

Baptismi contēptus qūo puniet. viij.

Baptizari cur volvit xp̄us. vꝰ. li. inter. x. rñ. vi. (tur. ij. li. ca. jꝰ. e

Baptizati infra ānos discretōis salua.

Baptizatꝰ errōee rebaptizet vj. li. lxxxj

Bartholomeꝰ apl's ꝓmēdat exꝰ. xxxiij a

Bātudinē ingressurꝰ q̄ mundus sit. vi li. ca. xxi. c.

Bū erāt seq̄ntes v̄ba istarū revelatio. nū et cōplent ope. ꝛ. vitæ in fel. x.

Bellare cum dyablo qūo dz hō. iij. li. ca. cvj. a. (vꝰ. li. inᵗ. vj. rñ. v.

Bellare cur ꝓmittit deus hois iratos.

Bellare volens cōtra paganos spem ponat in deum. vj. li. xlj. b. c.

Bellū mirabile duoꝝ spirituū in corꝑe cuiusdā regie ascribit. iij. li. iij. p totū.

Bello in iusto morientes damnant. iij. li. cij. d. (cij. d.

Bello in iusto morientes saluant. iij. li

Bellū movet dyabolꝰ ꝛ dei. vij. li. xj. a

Belzebub ydolū vt colebāt gētiles ita nunc facerꝫtes. j. li. xlviij. d. e.

Bñdicit laudat ꝛ ꝓmēdat xp̄us pulcre virginē mariā. j. li. vꝰ. b. ꝛ. xvi. b. ꝛ. xx. a et. xlvj. a. ꝛ. lꝰ. b. c. e. ꝛ. ljꝰ. p totū. ꝛ. lij. a. b. ꝛ. liij. a. d. ꝛ. lviij. a. d. Jtē. ij. li. xx. c. ꝛ xxx. a. Jtem. iij. li. lviij. g. Jtē. vj. li. xxj. a. ꝛ. xxiij. c. d. ꝛ. xxiij. a. ꝛ. xxxiij. c ꝛ liij a. Jtem. extra. lꝰ. a. c. d.

Bñdicit cōmendat et q̄ pulcre laudat ego maria xp̄m. j. li vꝰ. b. ꝛ. ix. a. ꝛ. xx. a ꝛ xxxvij. a. ꝛ. xlvj. a. ꝛ. lꝰ. a. c. ꝛ. ljꝰ. a. et. lij a et. liij. a. ꝛ. lviij. a. d. Jtē. iij. liꝰ. lviij. g. et cxxvj. d. itē. vj. li. xxj. a. ꝛ. xxiij. a. b. d. et xlij. a. et. liij. a. Jtem extra. lꝰ. a. d.

Bñdicat hō pseq̄ntibꝰ se. vi. li. lxv. f.

Bñdicit xp̄s credētes se esse sub forma panis. vj. li. lxxxvj.

Bñdici quō æbeāt pone ord. scisal. in Regla. xꝰ. b. et. xj. p totū. (exᵗ. xxij

Bñdici quo dz abba ordis scisaluato.

Bñdictio ad æū ꝛ mariā hētur. j. li viij

Bñdictōe nullꝰ eq̄t marie vꝰ. li. ix. rñ j

Bñdictōes vberrimas impcatur maria ordini et psonis scisalua. ex. xxxix. a. b. c.

Bñdicti abbis vite magnificētia scitas et pfectio. regula et religio declarant. iij. li. xx. et. xxj. per totū

Bñdictus abbas habuit quintuplicez vestem. iiij. li. cxxvij. a. b.

Bñfaciat hō oibꝰ ꝓpt æū. ij. li. xxiij. c

Bñfacē amicis suis inspirat æus homi bus. vj. li. cvij.

Bñficia æi aliq̄ circa hoies recitāt. jꝰ. li j. a. b. ꝛ. ij. a. b. et iij. a. ꝛ. xxvj. b. c. d. e. f et. xl. a. et xlvꝰ. b. c. itē. ij. li. xij. e. ꝛ. xiij. c. ꝛ xvꝰ. b. c. itē ij. li. xxx. c. itē iij. li. cxxix. e Jtē extra. lxxxij. a. b. c.

Bñficia aliq̄ passiois xp̄i wcent j. li. xꝰ e. vitæ in vocabl'o Passio xp̄i. ꝛ.

Bñficia æi ducūt nos i eiꝰ cognitōem j. li. xv. f. g. h. (xljꝰ. d.

Bñficia aliq̄ facta in æis oñdunt. jꝰ. li.

Bñficia cur oñdit æ hoibꝰ iij. li. xv. d

Bñficia vivoꝝ iuvāt alias æfūctoꝝ. iij. li. vij. i. k. ꝛ viij. ꝛ ix. c. d. Jtē vjꝰ. li. lij. t. Jtē. vij. li. ca. xiij. (est. viij. li. ca. lij.

Bñficia dare indignis clericis pcīm

Benign⁹ est ꝺeus peitētibꝫ·vij°li·vij·a·
Benign⁹ fuit ꝺeus ad liberatōem hois·
fmo angl'·ix°b·et xij°a· (v°e·f
Berſabee ſigficat fidem paganoꝝ·ij°li
Beſtie q̄i feroces ſūt ūmici xp̄i·j°li·vj·a
Beſtijs ſil'es erāt duo reges iij·li·ciij b
Beſtie apto ore dicūtur hoies cupidi·
iij°li·ciij°d (ſimplices·iij·li·ciij·d
Beſtie q̄ puanť vellere dicunť homies
Beſtias feroces cur creauit ꝺe⁹ ꝛ q̄re
nocent·v°li·inť·v·rn̄·ij·
Beſtie ſimilis q̄ꝺā erat hō·vj·li·liij·b·
Beſtie inꝺomite dicunť mali hoies·vij
li·xviij·b·d· (inť·xvj·b·e·
Bethleē cōmendať·v°li·reuela·ij· poſt
Bibere aquā cū pane ſpūalit q̄ꝺ ē·ij·
li·j°c·itē·iij·li·cxxvj·h·
Bibere ſpūalit q̄ꝺ ꝺebꝫ hō·vij·li·ij·
Bibere ꝓpť obediētiā ꝺecies poſſet hō
in die·extra·lxj· (itē·eť·iij·a
Biblia vocať aurea ſcriptura·iij li·j·a
Biblie qōlibꝫ v̄bū emāauit a ꝺo eť·xcj
Birgitte auia a q̄ꝺā mōiali inꝺicať ſup
ba·et p mariā excuſať· Jn vita ſua a·
Birgitta in vţo iacēte mať eius a nau·
fragio ſaluata ē·Jn vita ſua· b·
Birgitte natitas nūciabatur ſacerꝺo·
ti·Jn vita·b· (canonizationis·
Birgitta miracl'oſe loq̄ cepit· in bulla
Birgitta ſeptēnis p mariā coroāta fuit
Jn vita·b· (crucifixū Jn vita·b
Birgitta vidit chr̄ſtū q̄ſi tūc recenter
Birgittā maťtera ſua volēte v̄berare
virga in fruſta cominuta eſt· Jn vita·c
Birgitta vidit diabl'm q̄ſi habētē cētū
man⁹ ꝛ pedes·i vita·c (maria ·i vita·f
Birgittā piclitātē i ptu viſitauit virgo
Birgitta cōmendať Jn ꝓlogo·e·f·
Birgittā vocauit ꝺe⁹ filiam ſuā j°li·j°c·
Birgitta quoꝺā iure erat ſpōſa xp̄i· ꝛť
Reqre in vocabulo Sponſa·
Birgitta q̄re qūo et qn̄ obtinuit ꝺiui·
nas reuelatōes·vide in Reuelatō·
Birgitte petit angel⁹ a ꝺeo miam cum
virga·j°li·xij (liere·j°li·xvj·ꝺ
Birgitta expulit ꝺemonē a quaꝺā mu·
Birgitte p̄cepit xp̄s eſſe paratā credu·
lam obeꝺientē et hūilē·j°li·xx·b·c
Birgitte q̄lē fecit xp̄s grām·j°li·xx·ꝺ·
Birgitte i corꝺe hitauit xp̄s·j°li·xxx·b·
Birgitta liberauit q̄nꝺā obceſſū mōa·
chū·j°li·xxxij·f· (j°li·xxxiij·b
Birgitte caritatē aꝺ ꝺeū fateť ꝺyabol⁹
Birgittā q̄re tm̄ ꝺilexit xp̄s·j° li·xxxiij
ꝺ·e· (corpis·j°li·xxxvj·c
Birgitte petit angel⁹ a ꝺeo miam aie ꝛ
Birgittā aſſignauit ꝺe⁹ p̄ xp̄o tāq̄ ouē
regēdā j°li·xxxviij·a·ꝺ· (ſui ij·li·x°e
Bngitte ꝓmiſit xp̄s oīnꝺē effigiē corpis
Birgitte cur magis loq̄batur ꝺeus q̄
alijs ij·li· xvj·a·Jtem extra xlvj·
Birgitte p̄cepit xp̄s tria facē· ťa nō fa·
cere·tria ꝓmiſit ꝛ ťa ꝓſoluit· ij·li·xvj·b
Birgitta q̄ firma fuit i fiđ·ij·li·xvij·a·
Jtem·iij·li·xj·a·Jtē·iij·li·lxxviij·b
Birgittā q̄re et qūo vocauit ꝺe⁹ i ſpm̄
ſuū·ij·li·xvij·f·ꝛ·xix·a· Jtē·iij·li·v° b·
Birgitte fecit xp̄us tria mirabilia·ij·li·
ca·xviij·a·
Birgitta reputabat ſe peccatricē ꝛ in·
dignā viſitatōe ꝺei·ij·li·xvij·b·itē·iij·li·
lx·et·lxvij·a·c·Jtē·vj·li·lij·a·b·
Birgitta tāgente lat⁹ cuiuſꝺā epi ſana·
tus eſt a coſtifragio·iij·li·xij·f·
Birgitta erat ſicut vas qꝺ ipleť et eva·
cuať·iij·li·xiij·a· (lia ꝺei·iij·li·xxiij
Birgitta ſexcuplici teſtimonio ꝓbať fi·
Birgitta oravit ꝓ bonis et malis· iij·li
xxij·et·xxiij·a·
Birgitta oravit ꝓ roma·iij· li·xxvij·a·
Birgitta fuit canal'ſpūs ſci·iij·li·xxx·b
Jtem extra·xlvij·
Birgitta fuit vt paup mulier habitās
circa montem ꝺiuitis ꝺomini·iij·li·xj·
Birgitta fuit quaſi agnus· iij·li· xxxx·
Birgittā tēptauit ꝺiabol⁹ ꝺe corpe xp̄i
iij·li·lxj°a·ꝛ·lxiij·a
Birgitte q̄ ꝺulcia fueť v̄ba xp̄i·iij·li·
lxxvij·a·itē vj°li·lij·a (Jtē vj°li·lij·b
Birgitta fuit ꝓpū vas xp̄i iij·li·lxxvij·c
Bitgittā ꝺilexit xp̄us vt ꝺn̄s ſeruū pať
filiū·et vir vxorem·iij·li·lxxxiij·a·

Birgittā assil'auit xp̄s fistule·iiij·li·c°
Birgitte q̄dam fingēs se ebriū cōtume-
liose loquebaī 7 ei⁹ patia·iiij·li·cxiij·
Birgittā quodā malicioſe pfudit aq̄ de
fenestra et eius patia·iiij·li·cxxij· b·
Birgitte corona ex septē p̄cioſis lapidi
bus describiī·iiij li·cxxiiij·p totum·
Birgitte p̄cibus q̄dā fraī liberatus est
a vuodēne tēptatōe et sacerdos ab incā-
tatrice·vj·li·iij·b· (enta·vj·li·vj
Birgittā reprehendit xp̄s ꝙ q̄dam ipati-
Birgittā allexit angel⁹ ad xp̄m cui itez
assignauit eā custodiendā·vj·li·xiiij·a·b
Birgittā q̄si captiuauit xp̄s·vj·li·xiij c
Birgittā vouit maria resistē tēptatōi-
b⁹ vj·li·xvij·a·7·xciij·b·c Jtē ex·lvij·b
Birgitta visa est impleri igne celesti·vj
li·xxx·f· (li·xxxvj·d
Birgitta visa est habere·vij corōas·vj
Birgitta fuit vas vini xp̄i·vj·li·lij· b
Birgitta p̄nita fuit p q̄dam negligētia
vj·li·lxxvj· (vj·li·lxxviij·b
Birgitta fugauit dyabl'm de fornace·
Birgitta orōne liberauit mulierē a de-
mōe incubo·vj·li·lxxx (vj·li·lxxiiij
Birgitta calorē sensit alijs frigētibus·
Birgitta sensit fetorē·a quodā excōmu
nicato·vj·li·lxxxvij·
Birgitta sensit mirabilē motū cordis in
natali dñi·vj·li·lxxxviij·a·
Birgittā vocat maria nurū filij sui·vj·
li·lxxxviij·b·
Birgitte scītati ætrahere piculosum ē
vj·li·xc° Jtē post vitā eius miracul'·vj·
vij·7·viij·
Birgitte p̄uidit deus sicut hō caro eq̄
suo·vj·li·cvij·
Birgitta q̄ntū dilexit virginē mariam
vij·li·ca·j° Jtē·ex·lxiij·a (vij·li·j°
Birgitte p̄cepit maria q̄ iret in hirl'm·
Birgittā inuitauit frācisc⁹ in cameram
suā·vij·li·iij· (vij·li·iiij·d·
Birgitta p̄noctauit sub diuo in frigore
Birgitta miraculose obtinuit reliq̄as
sci thome·vij·li·iiij·d (vij·li·vj·7 ix
Birgitte p̄cepit xp̄s se parare ad hirl'm
Birgitta q̄liter succurrit aie filij sui ka
roli·vij·li·xiij·f·g li·xiij·m
Birgittā vocauit dyabol⁹ scrophā· vij
Birgitte phibuit xp̄s mutare vestes 7
faciē·vij·li·xv·b·
Birgittā assignauit maria dño alphon
so diligendam·vij·li·xvj·c
Birgitte felix obitus et trāslatio a xp̄o
predicitur·vij·li·xxxj·a·c·
Birgitta cōmendaī de p̄genie sua·viij
li·m plogo·cap·iij·a· Et de pauptate 7
pegrinatōe ibidē·b· De vtuosis p̄fesso-
ribus·s·b·c· De humilitate obedientia 7
penitētia·c· Et de patia et caritate ibi-
dem·d·et declaraī bene disposita ad ob
tinendū diuias reuelatōes·
Birgitta sub q̄ specie visionū obtinuit
istas reuelatōs·viij°li·i p'·ca°v·b·7 ifē
Birgittā vouit xp̄s quid fugere debuit
et quid facere ante regl'am reuel'·iij°b·
Birgitta q̄ mirabilē optinuit regl'az scti
saluatoris in regula· cap̄·j°et·xxix·a·b·
Birgitta habuit verā fidē caritatem 7
humilitatem· Jn regula·capi°·xxx°c·d·
Birgitta q̄n iuit romā q̄diu māsit ibi·
et que patiebatur·extra·viij°a·b·
Birgitta petit auxiliū marie ad regere
dum corpus, s·extra·lij·a· (extra·lvij
Birgitta p̄cussa fuit p̄ lecto curioso
Birgitta vidit ollā ignē 7 puerū sufflā
tem·ex·liij·a·et·xcv·
Birgitta appuit elevata i aerē ex·lv·b
Birgitta tēptata fuit de castrimargia·
ex·lvij·a· (bolū·ex·lxij· a·
Birgitta q̄ntū dilexit deū 7 odiuit dya:
Birgitta q̄ obediēs fuit deo·ex·lxij· b·
Birgitte precepit maria obdire sancte
angneti·extra·lxiij·b·
Birgitta cōquesta est se stare inter du-
as domos·extra·lxiij·a·
Birgitte p̄misit maria oñdere christū
et eius passionem·extra· lxvj°
Birgittā cōsolata ē maria paulo ante
mortē·ex·lxvij·et·lxviij· (ex·lxx·
Birgitte magē pietas erga paupes· pz
Birgitta fetore et sapore sensit p̄tiam

malorum hoim·extra· lxxxj· (xcij·
Birgitte ꝓtector erat·s·dionisij·extra
Birgitta·zt·vide in Reuelatõ·
Blasphemãt qlit aliq hoies xpm·j·li· v
c·et·xlvj·b·c·et·lvij·a b·itẽ·ij·li·ij·a·d
Blasphemabãt xpm iuxti i sua passiõe j°
li·x·g·et·xxvij·b·z·xxx·a·itẽ·nij·li·lxx b
Blasphemari cur ꝓmittit se xps a mal'
v°li·int·xij·rñ·v· (j°li·xvij·a·
Blasphemãs xpm dr accipe eũ ꝑ cries
Blasphemꝰ qdã male mortuus est· vi·li
lxxv·a·c·
Bonũ mim remũerat deꝰmal' hoibꝰ in
hac vita·zt·vide in Remunerare
Boni nõ possũt ꝓficere nisi int malos
j°li·xxij·c·et·xxv·b· (Remũerare
Bonũ minimũ remunerat·zt· vide in
Bona tempalia nõ satiant hoiem·j·li·
xxxvij·d· (cedẽ·j°li·xlij·a·
Bonũ modicũ facit qñqꝫ magnã mer·
Bõa oia vtit sibi hõ i malũ·j·li·lvij·b·
Bona eccl'ie q̃re ꝓmissa sunt clericis·ij
li·vij·b·Jtẽ·viij·li·j°· f·
Bona tpalia ad qd sunt creata·et quõ
dispensent·ij·li·xiij· f·
Bona epalia sunt bona aiaꝫ·iij·li·iij·a
Bõa ꝯa ꝓstituit scũs dñicꝰ·ij·li·xvij·a
Bona minꝰ bñ acq̃sita quibꝰ ꝓficiunt
erogata·iij°li°viij·et xiij·b·
Bona tpalia discreta possessa nõ nocẽt
iij·li·lxvj· (lxxvj·e
Bona tpalia q̃re data sũt eccl'ie· iij·li·
Bõa eccl'astica sũt ꝓpa xpi·iij·li·cxlij·a
Jtem extra·cxj·
Bona tpalia cur ꝓcessa sunt homĩi·v°li
inter·ij·rñ·ij· (vij·rñf·iij·
Bona tpalia dñt esse ꝓmũia·v°li·int·
Bonus nullꝰẽ ex se nisi deꝰ·v°li·inter·
vij·rñ·iij· (li·reuel'·post int·ix·c
Bonũ omne qd ẽ in xpo· ẽ z i maria·vo
Bona tpalia cur dant bonis et malis·
v°li·inter·xiij·rñ· vj·
Bona tpalia quo disponet hõ vtilit·v°
li·int·xiij·rñ·vj·Jtẽ·vi·li·xlvj·b
Bona clericoũ vltra necessitatẽ sunt
pauperũ·vi·li·xv·d·
Bonũ omne hr̃e qd ẽ·vi·li·xxxviij
Bõa q̃ hñt clici sũt bõa aiaꝫ vi·li·lxx b
Bonũ aie ipedit ꝑ defectũ corꝑis· vi·
li·xcj· (viij·li·vj·
Bona naufragorũ rapere prohibz xps
Bona spũalia quõ acquirant ꝑ tẽpalia
extra· lxxxviij·
Bonitas ipa ẽ deus·iij·li·xxvj· a·
Bos iratꝰ significat hoiem iracũdũ· iij
li·lij·c· (te istas reue·ex·lxxij
Botuidꝰ cũ alijs scis ꝓmeruit·s·birgit
Brachiũ xpi est forte rigidum et dulce·
j°li·ca·iij·b·
Brachijs assil'atur malicia·j°li·xxiij·d
Brachia duo dicunt due opatiões·ij·
li·ij·c· Jtem·iij°li·cxxvj·t·
Brachia mundi q̃ dicũt esse·iij°li·vi·b·
Brachia duo aime describuntur·iij° li
lxxxvij·b· (li·xc·a·et xcij·a·
Brachio sil'ant amici xi ꝓt quiqꝫ·iij°
Brachia cuiusdaꝫ damnati erant quasi
manubria·vj°li·lij·i· (vj°li·cẽtesimo
Brachia duo extẽdit xps sup hoies·
Briniolphus eps scaren ꝓmẽdat xe vir
tutibus et sctitate ·ij°li·xxx· per totum
Jtem·extra·cviij· (lxv·c·
Brodio vniꝰ generis vti cõsulit· extra
Bruci significãt hoies ifirmes ij·li·xix g
Brucus xscribit et significat malos ꝓ·
latos·iij·li·xv·a· (v°li·int·ix·rñ·iij
Buta cur nõ hñt intellectũ ratõnalẽ·
Butis cur cõtingũt aduersa· v·li·int·
xv·rñ·vij· (xlv·a·
Buboni sil'es sunt aliqui homies· vj·li
Buccella panis dicit dei dilectio·ij·li
ꝓmo·b·Jtem·iij·li·cxxvj·h·
Buccellã suã porrexit dyabolꝰsctẽ bir·
gitte·vj·li·xvij·c· (dã aia·vj·li·lij·h
Buphoni sil'es pedes hr̃e vitabãt que·

Cadit i chaos q vult sedere
cũ dña supbia·j°li·xxix·a·b·
Cadũt aliqñ electi xi et re
surgunt·j°li·liij·d· Jtem·ij° li·xiij·k·
Cadit cecꝰ splendẽte sole et furous in
torrentem·iij°li·ix· (iij°li·xx·c
Cadunt cur hõrabiles ad opa turpia·

Cadit diffidēs ꝛ bonitate ꝛi·iij·li· ca lxxxix·a· (et petr⁹ apl's·vj·li·xciij·a
Cadere nō ꝓmiserī q̄ndā dñam maria
Cadit in mayora qui non attendit mi nima·vj·li·cxiij·
Calcare xp̄m qūo dr̄ hō·j·li·xviij·a
Calcare wisū xp̄i q̄lit dr̄ hō iij·li·xcix a
Calcei aie ꝛscribunt·j°li·vij·a·
Calcei aurati dr̄ ꝓtritio·iij·li·xxiij·c·
Calceos sibi attrahēdo q̄d oret hō·iij· li·xciij·b (scisal·i regl'·iij·b·z xij·b
Calciamēta q̄lia habebūt ꝓsone ordis
Calefaciūt aiam diuersiōꝛ· spūs bon⁹ et mal⁹·j°li·liij·a·b· (vi·li·xx·b·c
Calefacit aiam meditatio passionis xp̄i
Calibis lamia dr̄ caritas diuia·iij·li·ca cxxix·e· (e·k·
Calibs fortissim⁹ fuit xp̄us·iij·li·cxxix·
Calices·xxx·erogādi ꝓ q̄dā aia purgā· da·iij·li·ix·c· (in Regla·xxj·a
Calices·q̄t possitꝛe pñt frēs ord·scisal
Calices oblati ꝓ sacrificō ꝛi iuuāt ani mas·extra·lvj·c·
Calor nimi⁹ dicit amor mūdi vj·li·xxx c
Calor spūs sci dr̄ ignis ꝓ hospitib⁹ habē· dus·vj·li·lxv·h· (vj·li·lxxxiij
Calorē aie et corpis hz q̄ cōfidit in ꝛeo·
Caluarie loc⁹ ꝓmendat·v°li·reuela·ij· post inter·xvj·e· (te·vj·li·lxx·a·
Camere q̄tuor parate cuidā aie dāna·
Camera sci frācisci erat obedia vij·li·iij
Camera salutis dr̄ tuguriū· ex̄·xcvij·
Camsia aie dr̄ vera cōtritio·j°li·vij·a
Cāpanax sci petri rome ꝑbustio q̄d no tabat·vj·li·xcvj· (xxx·b·itē ex̄·xlvij
Canal' spūs sci fuit scta birgitta·iij·li·
Cāndelabra q̄t sint in sūmo altari sctisal·
In regula·xxj·a· (xxxix
Candidatrix bona dr̄ cōtritio·iij·libro
Cāe viliorē reputāt aliq̄ xp̄m·j·li·xlvj d
Cani dimisso a copl'a sil'at dyabol⁹·iij li·xiij·b· (xxij·a·itē·viij·li·xviij·d
Canib⁹ vēaticis assil'ant pctōres·iij·li·
Canis nō accipit florenū nisi vnctū q̄d signficat·iij·li·xxiij·e· (cap·lij·b
Caninas hr̄e aures spūalit q̄d ē·iij·li·
Cāis ꝙt fero ꝛcipit hō a diablo ex̄·cij
Canonic⁹ q̄dam ꝓpt bonā volūtatē hono·rē epi·aꝛept⁹ ē in celo·iij·li·iij·b·d
Canonici nō dñt fieri laici iij·li·xxxij b
Canonicū q̄ndaz wcuit scā birgitta salu brē modum viuēdi·iij·li·lxxx· per totū
Cātare supbe q̄ pricl'osū ē vj·li·xxxv·b e
Cantare in honore marie salubre ē·vi·li xxxix·q· (li·lxxxij
Cantabūt adhuc gētiles gl'ia patri· vi·
Cantat pulcre diuia iust'icia·viij·li·ca·xl viij·a·
Cantabunt quid et q̄liter sorores ordi· nis saluatoris·In regula·v°z xxx·b·
Cantus sororū sanctisaluat·cōmendat· iij·li·xxxij·a·Itē extra·v°z vj·et·vij·et cxiij·et·cxiij·
Cantum dictās ad honorē dei multum meretur·iij·li·xxxij·a·
Cantus dum fit in eccl'esia nō ꝛbet ho ma girouagari·iij·li·lxxx·c·
Cantus sororū ordinis scisaluat·qualis sit extra·iij· (cet deo·extra·iij
Cantus fact⁹ ꝓpter ostentatōem displi
Cantus carthusiēsiū ꝓmēdat·extra·iij
Capillos habere sicut vepres spūaliter quid est·iij·li·lij·c·
Capillis cur tondentur ordinādi·iij li· ca·lviij·c· (ta·extra·xciij
Capillos marie qūo obtinuit scā birgit
Capitulū qñ et quotiēs tenebūt ꝓsone ordis scisaluat·In regl'a·xviij·a·
Captiuatō xp̄i describit·iij·li·xcix·a·
Captiuat qūo ꝛ⁹ aicos suos vi·li·xiij c
Captiui dicūtur hoies i ēplici dr̄a·iij· li·cxv·a·b·
Capti diabl'i dicūt xp̄iani· ex̄·xlviij·a·
Caputium cuculle q̄d significat·iij·li· ca·cxxvij·c·
Capul⁹ gladij spūal' q̄s ē·iij°li·lxxxix·b
Caput aie seu eccl'ie ē corpus xp̄i iij°li· ca·xxiij·c·
Caput homis tria hz a pulcritudie ma rie·iij°li·xix·a·
Caput ponē in os leonis spūaliter q̄d ē iij° li·xxxix·ca°

Caput tegēw q̄d orabit hō· iij· li· cap· xciij·a· (cxv·d·
Caput aie dicit diuia caritas· iij· li· ca
Caput hois dī itētio ⁊ volūtas vj· li· ca v°b·c· (ordis scisal·i regla·iij b
Capitis ornamenta q̄lia habeāt sorores
Carboni assilat dyabol⁹·j· li· liij· c· d·
Carbonibz silia sūt opa sn caritate· iij· li· lxxxj·d (iij· li· cxxiij· c·
Carbūcul⁹ q̄ hz virtutē ⁊ q̄d significat
Cardinal cuiusdā gue iudiciū ij· li· xj d
Cardinales dicunt vncini i postib⁹ q̄s papa vbet flectere· iij· li· xlix· c·
Cardinal cuiusdā horribil dānatio· vj· li· lxx·a·b· (j°li· xiij·a·
Carma nauis dicit delectatio corpalis
Caritas· vite in vocabul· sera· triticū· corōa· diplois· lorica· thorax· aurū· vas· caput· sanguis· lamia· pomū· vnū funis arbor· murus·
Caritas ui ad hoies p̄oulcis ⁊ pmaria describitur·j· li· ca·j°· c· et· xj·a· et· xv· a· et· xxx·a· et· xxxij· e· et· xxxiij· e· et· xxxix· b· et· ca· liij· a· et· lviij· c· et· cap· lix· f·
Item· ij· li· ij· d· et· xv· c· Jtē· li· xiij· g· et· xviij· f· xxx· c· itē· iij· li· cj· itē· vij· li· xix· a·
Caritas marie q̄nta erat ad ueū· j· li· ca viij· et· x°a· b· itē p̄mo· ang· v· b· c· ⁊ ix· c et· xv· d· (xxv· b·
Caritas ui que est ad malos hoies· j· li
Caritas dei ad v̄ginē mariā que ē· j· li· xxviij· c· (xxxix· c·
Caritas frigida q̄ eē dicitur· j· li· capi·
Caritas marie q̄ntū meruit a deo· j· li· cap· xlij· a·
Caritas marie traxit deū in ventrē ei⁹ et fecit eā matrē dei· j· li· l°e· itē· v· li· int ix· rn̄· j· et in reuel· post int· ix· a· b· d· et inter· x· rn̄· j· a·
Caritas ad ueū itficit diabl'm· i· li· liij· e
Caritas xp̄i q̄nta ē ad iustos· ij· li· v· b·
Caritatē verā q̄ dicunt nō habere· ij· li ca· xix· h·
Caritas vera que est· iij· li· ij· b·
Caritas ui nō firmat i supbo corde· iij li· viij· d·
Caritas diuia p̄ que p̄t obtineri· iij· li ca· xij· d· itē· iiij· li· lxxxi· c· d· g· et· cvij· e· et· cxxvi· c· Jtē extra· l°e
Caritas p̄pe dicēda q̄ ē· ij· li· xxviij· a·
Caritas iordinata ē in hoc mūdo· ij· li· ca· xxviij· a· (ca· xxviij· b
Caritas impfecta ē in purgatorio· ij· li
Caritas q̄lis est in iferno· iij· li· xxviij· b
Caritas pfecta ē in celo· ij· li· xxviij· c·
Caritas ordinata pfecta mūda et vera que est· ij· li· xxviij· c·
Caritas dia fugat dyabl'm· iij· li· xiij b
Caritas vertit penas ubitas in honorē iij· li· xxiij· a·
Caritas dei ē optura armor aie· iij· li· cap· lxxiij· n·
Caritas cōiūgit aiam uo quā dyabol⁹ quadruplicit impedit· iij· li· lxxv· e·
Caritas diuia dicit lapis sub cornu vni corns· iij· li· lxxvi· b· (ca· lxxix· a
Caritas dei opta dicitur frigore· iij· li
Caritas ui ab inicio erat ad hoiem· iij li· lxxxvij· c· (iij· li· lxxxvij· c·
Caritate renovat aima sicut fenix igne
Caritas ē optimū medicamentū· iij· li· ca· cxxv· d· (cxxvj· n
Caritas diuia quō agnoscit· iij· li· cap·
Caritas ui significat p tectū· iij· li· cap cxliij· a· (li· int· x· rn̄· j· b·
Caritas marie vicit seueritatē dei· v·
Caritati dei plene regratiari nescit ho mo· vj· li· xvj· a·
Caritas iūgit animā deo· vj· li· xvij· b
Caritatē xp̄i negligt hoies vj· li· xix· a e f
Caritas ui q̄nta ē ad oēs· vj· li· xxxi· h·
Caritas diuina uelet scripturā dyaboli vi· li· xxxix· g· (li· xxxix· l· itē ex· lxx
Caritas diuina ducit animā in celū· vi
Caritas diuina q̄ necessaria est hom̄i· vi· li· xlvij· b·
Caritas ui dī dns honorād⁹· vj· li· lij· p
Caritas licz modica saluat aiām· vi· li· capi· lij· s·
Caritas q̄nta opatur· vi· li· cij· b
Caritas ui p quid innovat in corde· vij li· xj· b· (est· vij· li· xiij· d· e·
Caritatem habere ad mariā q̄ salubre
Caritas xp̄i maxia narrat· vij· li· xix· a·

Caritatē hr̃e ad aias p̃cipit xp̃s· viij·li·cap·vij· (cap·xlviij·am
Caritatē dei attradit hoi timor· viij·li
Caritas traxit deū ad creandum·fmo ange·j°c·et·iij·a· (iij·c·
Caritas ei significat p oleū· fmo ange
Caritas stabilivit angelos i celo· fmo ange·iij·a· (fmo·ange·ix·a·
Caritatē magnā oñdit deꝰ ꝓpl'o israhel
Caritatis divie tres flāme veniūt hoi p mariā·fmo ang·xij·a·
Caritas divia qūo ornavit mariā in aia ꝛ corpe glificavit·fmo ang·xiij·p totū
Caritas ei maria ad hoies oñdit tubꝫ exp̃lis·fmo ange·xv·c· (ca·xxxiij·b
Caritas pfecta ad primū que ē· extra·
Caritas v̊gilea oia pt̃ cū eo ex̃·xxxvij c
Caritate reficit xp̃s·extra·ca·l°·e·
Caritas dia dī ignis sub olla ex̃·liij· b
Caritas divia oīone ipetrabit· ex̃·lxx·
Caritas ad primū bñ remūerat·ex̃·lxx·
Caritas·zī·vide i Amor· et i dilectio·
Carnē suā affligēs ē verꝰ miles xp̃i·j·li cap·vj·b· (li·cap·lxxvj·
Carnales simlant·pncipi coquorū· vj·
Carnalē ꝓpter ꝓcupiam vēit diluviū p mūdū·fmo ange·ca·viij·a· (li·xv·b d
Carnis voluptas sl'at gazaphilatio· j°
Caro semp refugit aduersa·j·li·xxxix a
Carnis voluptas q̃uit punieť·j·li·liij·c
Carnes comedē pñt frēs dñici·xj·li·ca xviij·d· (iij·li·cap·xvij·c d
Carnē suā qūo refrenabit hō discrete·
Caro spūalis dī patia·iij·li·cap·xc· b·
Carnes vt recētes tria bōa faciūt v̊ba xp̃i·vj·li·capi·xiij·b·
Caro·zī·vide in corpus
Carpētario assl'at se xp̃s·extra·xlix·a·
Cartusiensiū cantus ꝓmēdatur·ex̃·iij·
Caseꝰ vt i formella sit aia hois in corpe j°li·cap·xxxij·b· (ca·xxij·c·d
Castigari qūo debēt delinquētes·vj·li·
Castigare·zī·vide in Abstinētia· et in Corrigere· (cap·cxxv·a·b·
Castitate supbiēs simil'ē vnicorni·iij·li
Castitas xpler ꝓmēdať·vi·li·cxj·7·cxix
Castitas·zī·vide in Abūdicia·
Castro assl'at eccl'ia militās·j·li·v°per totū·Jtē·iij·li·ca·lxv·b· (xiij·a·b·
Castrū corpis xp̃i dī eiꝰdeitas·iij·li·ca
Castrū watzstēa·vicit maria a dyabl'o extra·xxiij·b) (viij·li·cap·xlviij·e·
Casꝰ āgeloꝝ differt a casu hois ꝛ i q̃bꝰ
Casꝰ angeloꝝ·zī·vide in angelus
Cathacūbas rome·q̃ scūs locꝰ est ꝛ honorabilis·iij·li·ca·cvij·f g·
Cauda serpētis sugē q̃d ē· vj·li·xxxv k
Cauæ vacce assl'ant supbi·vj·li·lij· g·
Cauere sibi p q̃bus dz hō·ij·li·j·et·xxx c d·itē·iij·li·ca·xlij·7·xxxviij·a·7·lxxiij e g·itē·v°li·int·vij·rñ·i·itē·vi·li·lxv·a d·f·et·xcix·Jtē·viij·li·cap·xlix·b·
Caveat sibi·volēs ire viā artā p spinis petris·et inimicis·iij·li·ca·ij·p·totū·
Causā cur creata sūt hñt oia·j·li·xix·a·itē·v°li·int·v·rñ·j·7 int·xv·rñ·j°a b c·
Cauterū putris iponetur mal'hoibus vj·li·cap·lij·k· (ij·li·ca·j°b·
Cecus q̃re vnꝰ efficitur ꝛ alt̃ claudus
Cecꝰ dī hns sciaz sñ bōo ope ij·li·xiij b
Cecꝰ spūalit̃ vñ fit hō·iij·li·ca·ij·c·Jtē iij·li·ca·cxxvj·p·itē·vj·li·ca·lij·l q·
Cecꝰ cadit splendēte sole·iij·li·cap·ix·
Cecū esse alio ocl'o spūalit̃ q̃d ē·iij·li· cap·xcviij·a· (li·ca·cvij·d
Cecū laborat diabolꝰ facere hoiem·iij
Cecꝰ ad deū et spūalit̃ q̃s esse dī·v°li·int·iij·rñ·i·Jtē·vj·li·ca·xlv·a b c·
Ceci fūt qui dānantur· viij·li·xlviij·z·
Celebrat q̃ raro missam nō ē iudicāꝺ iij·li·ca·xxij·a· (est·iij·li·ca·cij·e
Celebrare missam ex p̃suptōe picl'osum
Celebrat q̃ missā in pcto mortali demones hz astātes ꝛ rñdētes·vj·li·ca·ix·a b
Celebrat q̃ i pcto mortali dānabitur·vi li·ca·ix·d· (saluatꝰ est·vj·li·ca·lxxix
Celebravit q̃dā nō sacerdos ꝛ cōbustꝰ·
Celestia discrete videre q̃d est· iij· li·cap·lxxiij·k·
Celestia videras q̃d faciet·vj·li·cvj·
Celū nō potuit xp̃i hūanitas ingredi sñ passiōe·j°li·cap·vj·b·et·xxxix·b·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Celū qui intrabūt 7 q̄ nō pz·j°li·xxxvij
e·et·xxxix·b c·7·xlj·h i k·et·liij·e f·Jtē
ij·li·v°·d·Jtē·iij·li·viij·c·et·xx·d Jtem
iiij·li·iiij·b·et·vij·b·et·cxxix·o· Jtē·vj·
li·xxx·g·7·lxxxv·Jtē·viij·li·xlviij·ai·7ť
vide in Gla·in Hereditas·7 Gaudiū·
Celū dať baptizatis qui moriunť infra
annos discretōis·ij·li·i e
Celi gl'ia partim describit·ij·li·xv·e·
Celū igredi pñt dives 7 paup·iij·li·xj a
Celo oēs insunt pfecti·iij·li·xxviij·c·
Celū dī civitas gl'ie·iij·li·xxviij·c· Jtē
iiij·li·xv·b· cap°·vij·a·g·
Celum assimlať magno palacio·iiij·li
Celū q̄lit apit de⁹ pctōrb⁹·iiij·li·xx·a·
Celi igressus sūt hūlitas 7 pauptas·iiij
li·lviij·c·7·lxxvj·d·Jtē·v°li· int·ij·rñ·j
Celū quis habebit sine pena·v°li·inter
iiij·rñ·v°·Jtem·vj·li·xxxix·n·
Celi ingress⁹p q̄d obtineť·v°li·int·viij
rñ·j°·et rñ·ij·Jtem·vj·li·xlvij·b·et·lxix·
Celū apit in baptismo v·li·int·x·rñ·vj
Celū q̄ intrabūt ex iusticia vj·li·xxxix·l
Celū itraťⁿ q̄ mūd⁹ sit·vj·li·xxxix·m·n
Celi reges qualis est·vj·li·xl·b·
Celū turbulentū notat regnū tbulatū·
viij·li·cap°·xxxj· ·j°li·xxiij·b
Cerebrū nudū appere spūaliter q̄d est
Cerebrū fortificať ex odore suaui·iiij·li
cap°·lij·d· vj·li·ca°·lij·l
Cerebrū peccatoz quale erit in pena·
Certamen xpi in mūdo q̄ forte fuit·iij·li
xiij·f·Jtē·iiij·li·cap°·lviij·b·
Certam marie cū dyabolo p papa gre
gorio·xj·iiij·li·cxl·a·b· (cvij·c·d
Certat deus cū cōscientia homis·iiij·li·
Certāt xps 7 diabol⁹ de hoie·vij·li·xj·a
Certabāt p quadā aia angel⁹ 7 dyabo·
lus·viij·li·xlviij·h k l· (iij·li·xxj·c
Cessandū nō est a p̄dicatōe verbi dei·
Choree assiťať iste mūdus·j°li··xxvij·a
Choriasare i mūdo spūaliť q̄d ē·iij·li·xij e
Chori psonarū ordis sci saluať· qūo et
vbi situēť·i regl'·xij·a Jtē ex·xxviij·a·d
Cribaria supflua nociua sunt aie·vj·li·
capit°·lxx·a·b·

Cibus novus dicit abstinētia a tribus
j°li·xxxiij·a· cap°·xlvij·d·
Cibus ois sine pane modicū valet·j·li·
Cibū qualē dat de⁹ aie·ij·li·xxx·b·
Cibus vt optimus sapiūt deo hoies sci
ij·li·capit°·xxx·b·
Cib⁹ aie sit i mēsa cū cibo corpis·iij·li·
j°·d·e Jtem·iij·li·cxxvj·k·l· (xj·c·
Cibus optim⁹ in olla dicunť iusti·iij·li
Cibus aie dulcissim⁹ est in fide xpi· iij·
li·cap°·xviij·b· li·cap°·lxiij·a·
Cibus aie sunt caritas et passio xpi·iiij
Cibos cur dedit de⁹ hoi·v°li·iť·iij·rñ·ij
Cib⁹ aie sūt vba dei·v°li·inť·xj·rñ·n·
Cibus corpis differt a cibo aie p tria·
vj·li·cap°·xxix· xxix·et·xlij·b·
Cibus aime est corpus xpi·vj·li· capit°
Cib⁹ ordinate sūpt⁹ nocz hoi·vj·li·lij·k
Cib⁹ hospitū aie dī bona volūtas·vj·li·
lxv·g· (cap°·lxvj·b Jtē·vij·li·v°·g·h
Cibus qualiter debet sumi vtilit· vj·li·
Cib⁹ aie q̄s aut q̄lis dz esse·vj·li·lxvj·d
Cib⁹ spūal' sci frācisci q̄s erat· vij·li·iij·
Cib⁹ ignit⁹ i cēti⁹ē luxurie·extra·xxxvj
Cib⁹ delitterabil' dicūť vba xpi ex·liij·b
Cibus delicat⁹ nō nocz aicis dei ex·ciij
Criminū incētiuū ē luxurie·exť·xxxvj·
Cinēs dicunť affectōes irene·ex·liij b
Cingulū aie describit·iij·li·i·a·
Cingulū dicit cōtinētia·iij·li·xxiij·c·
Cypri regno grauissime p̄miatus ē xps
vij·li·xx·b·c·d· rñf·v·
Circūcidi cur voluit xps· v°li·inter·x
Circūcisio xpi neglecta describit·iij·li·
cap°·xxv· (sit·v°li·Inter·x·rñ·vj·
Circūcisio cur cessit et baptism⁹ succes⁹
Circūciso xpo vbi mansit mēbrana ei⁹·
vj·li·cap°·cxij·
Cyrothece signāt spē vanā·vj·li·lij· o·
Cythare nō pate similis erat maria in
ifantia sua·fmo ange·xij·c· (li·lv·a·d
Civitas edificata a deo dicit mūd⁹ ·j°
Civitas p̄batōis dī mūd⁹·iij·li·xxviij·a
Civitas purgatōis dicit loc⁹ purgato·
rij·iij·li·cap°·xxviij·b·
Civitas dolous dī ifern⁹·iij·li·xxviij·b

Ciuitas gle dicit celū·iij·li·xxviij c·itē iiij·li·xv·b· (cxiij·c
Ciuitas æstruit ꝓpter pcā hoim·iiij·li·
Ciuitas silis gomorre dicit famagusta·vij·li·xvi·a·
Ciuitate neapoli fiebāt duo horribilia genera peccatoꝝ·vij·li·xxviij·b·c·d·
Ciuitatibꝰ opulētis ꝓminat xps·extra lxxviij· (Jtē·iiij·li·lxv·b·
Clamat qlit æus ad homies·j°li·xv·e·
Clamabāt olim pres aduentū xpi·j°li·liij·f·g Jtem·ij·li·xv·a·
Clamat xps ad pastores vt succurrant ouibus·j°li·lix·g· (li·ij·f·
Clamāt æriæntꝫ xpm q̄dam pagani·ij
Clamant quidā iudæi et pagani vt fiant xpiani·ij·li·iij g· (xpo·ij·li·vi·a·b
Clamat dyabolus q̄ xpiani recedāt a
Clamat xpus q̄ xpiani redeant ad ipm ij·li·ca·vj· a·
Clamat xpus q̄ pagani intrabunt loca malox xpianox·ij·li·vi· b·d·e·
Clamat maria q̄ hō diligat sapiam ij·li ca·xxij·d· (ca·ij·d·
Clamat hostis vt homies æcip at·iij·li
Clamāt ad æū qlit amici eꝰ·iij·li·v°. a·
Clamāt ad oues suas diuersimoꝝ dñicus et dyabolus·iij·li·xviij·a
Clamāt qliter dānati ad inuicē·iiij·li·ca·cxiij·b· (cxiij·b
Clamāt opa malorū sup eos·iiij·li·cap
Clamāt qualiter adæū hoies mūdani·vj·li·xix·a·b· (vj·li·xxj·b·
Clamāt qualit alīq hereticꝰ mortuorū·
Clamabāt q̄si cāpane in morte pontificis·vj·li·xcvj· (clamāt·vi·li·xcvi
Clamare q̄d dꝫ pōtifex ꝛ quid quidam
Clamauit qlit xps in cruce·vij·li·xv d
Clamabāt iudei cōtra mariā circa crucem·vij·li·ca·xv· e·
Clamāt iudiciū sup pncipes tre q̄ sunt in celo·in tris·in purgatorio·et in iferno·viij·li·lvj· o· p·
Clamat æ9 ad hoies multis modis· ex·lxxxij·a·c·ꝛt·vide in Vindicta·
Clamorē quoꝝ nō audit æ9 j°li·xxxix· c
Clamorē facit diabolus ne aia loquat cum æo·iiij·li·lxxv·d·f·
Clamor hoim carnaliū corā æo ē vt sonus lapidū collisoꝝ·v°li·ij·reuela· post int·xij·a· Jtem·vj·li·xix·a·
Clamor laicorū clericorū ꝛ claustraliū q̄lis fuit oli et q̄lis nūc ē·ex·lxxxiij·b·c·
Claritas scōꝝ q̄nta est in cel·j°li·xx·b·
Claritas vgis marie q̄nta ē·j°li·xxxj·c·
Claudere sup voluntatē æi quid ē·j°li·ca·xlviij·f·
Claudit pcā ore labia a cōfessiōe sicut serpens æntes·iiij·li·lij·d· li·lxvj·b
Claudere p hostib9 spūaliter quid ē·vj·
Claudus cur vn9 fit ꝛ ali9 cec9·ij·li·j°b
Claudū esse alio pede spūalit quid est·iiij·li·xcviij·a· (ti·vi·li·lij·k·
Claue quasi erāt manus cuiusdā dāna·
Claues celi æbit xpus petro apło·ij·li·vij·a· Jtē·viij·li·j°·f· (xxvij·i·
Clauis womus aie ē æsiderium æi·ij·li·
Claues cur tradunt clericis qñ ordinātur·iiij·li·ca·lviij·d·
Claues vt dño seruꝰ leprosus offert sacramēta malus sacerdos·iiij·li·lxj·c·
Clauis cordis est spūsscūs·iiij·li·c°.
Clauis aurea dr̄ ꝓtritio· iiij·li·cvij· a·
Clauē celi ꝓæerant sacerdotes et reti nēt clauē inferni·iiij·li·cxxxij· a
Claui crucis xpi q̄ lōgi erāt·ij·li·xxj· a
Clauis q̄tuor crucifixus erat xps·iiij·li lxx·b· Jtem extra·lj°·c·
Claustrales qūo absq̄ culpa possūt fieri plati·ij·li·vij·f· item·iiij·li·xxxvi·
Claustrales quōdam q̄ boni erāt sz modo ingrati·ex·lxxxiij·b· c·
Claustral'·ꝛt·vitæ in frat·in mōchus ꝛ in religiosus· (iij·li·xij·e
Clausula verboꝝ marie ad hoies q̄ est·
Clausula finalis in locutiōe dei ad homines·iij·li·ca·xix· d·
Clericorū maloꝝ et pape terribile erit iudiciū·j°li·xlj°·f·g·h·i·
Clerici sūt iudices ciuitatis dei ꝛ differunt ab hijs qui olim erant·j°li·lv·a·d· et·cap°·lvj·b·

b·

Clerici cōponūt ꝛcē mādata dei i vnū verbū·ꝓ.li·lvj·b· (li·vij·b·
Clericoꝝ statꝰ notat in petro apl'o· ij·
Clerici facti sūt leprosi ꝛ muti ij·li·xx·b
Clici pñt hz̄e failā ꝛ neccāria·iij·li·iij·e
Clerici cur ordinant·ꝛ ad qd·iij·li· ca xxxiij·b·et·lviij·c·d·et·lix·b·
Clerici q̄les ꝛberēt eē ꝛ q̄les nūc sunt iij·li·xxxiij·b· (·li xlix·c·
Clerici dicunt pauimentū effossum iij
Clericus incōtinēs ꝑuet prebenda sua·iij·li·xlix·c· (li·lxix·a·b
Clerici q̄les dñt fieri·ꝛ eoꝝ mores·iij
Clerici qd sūt ꝛ qd dñt diligē·iij li· ca lxxvj·c· (iij·li·lxxx·a·
Clerici qualē et q̄ntū habere dñt hituꝫ
Clericoꝝ vita putil'·zt·vide i Eliuere·
Clerꝰ in qbꝰ corrigēdus ē·iij·li·cxxx· a
Clericꝰ nō pōt esse aduocatus·in tpali bus·vi·li·ix· e·
Clericoꝝ bona· vltra necessitatē sunt paupum·vj·li·xv·d·ꝛ·lxx·b·
Clerici dicunt vasa ꝓtata in babilonē· vj·li·xxvi·a·b· (vij·li·xij·e
Clericos q̄t et q̄les hz̄e posunt ꝓlati·
Clericis cur ꝓmissa sunt bona eccleſie· viij·li·j·f· (viij·li·lij·
Clericos indignos ꝓmouere pctm̄ est
Clerici plus olim dilexerūt deū q̄ nūc ex·lxxxiij·a·c·
Clipeus militis xp̄i spūalis qs ē·ij·li·ix a·ꝛ·xj·c·itē·iij·li·lxxxix·d·ꝛ·cxxix· k
Clipeꝰ ad qd dat militi·ij·li·xiij· e·
Clipeus anime est cōsideratio passionis xp̄i·iij·li·lxxiij·l·
Clipeus maloꝝ ē perfidia·iij·li·xcv·b
Cogitare qd ꝛbz hō vt placeat ꝛeo·j°. li·ca°ij·b·ꝛ·xxxix·b·itē·ij·li·xvi·b·ꝛ xxj a·b·et·xxiij·e·ꝛ·xxv·d·et·xxvj·a·d·f·itē iij·li·ca°j°.·c·itē·iij·li·lxxiij·p·ꝛ·lxxxj· c et·lxxxij·b·et·cxxix·b·c·e Jtē·vj·li·xxij a·b·item·vij·li·vi°.·d·
Cogitabit quid homo cōtra pauptatē laborē et infirmitates·j°.li·ij·c·
Cogitare qd dz hō qñ timet pctā sua j°. li·cap·xxij·a·
Cogitant quid et q̄liter homies mali j°. li·ca·xxxvij·b·et·intra·
Cogitabit qd hō cū accedit ad mēsam·iij·li·j°.d·itē·iij·li·xciij·b·et·cxxvj·h·k
Cogitare quid dñt epi·iij·li·ij·a Jtem iij·li·cxxvj·h·k·
Cogitare qd dñt cōiugati et qd religio si·iij·li·xvij·c·Jtem·vj·li·xxvij·c
Cogitare qd dñt diuites ꝛ honōti·iij· li·xvij·d·Jtē·vj·li·xxvij·b·c·
Cogitare qd suaꝛt dyabolus penitēti·iij·l·lxxv·d· (·li·lxxvj·a·b·
Cogitare qd dñt militares et dñi·iij·
Cogitabit qd hō in refectiōe corꝑis et vsu ꝓpium·iij·li·cxx·
Cogitare qd dz hō de ꝛeo·vj·li·xij·b·
Cogitabit qd hō vt veniat ad ꝛē·vj·li ca·xiij·a·b·
Cogitare qd dz hō ꝑ vicia·vj·li·lxv·h·
Cogitare cū ꝛelectat quid dicat homo vj·li·ca·xciij·b·
Cogitare diuersa suaꝛnt homi spūs bo nus et malignus·zt·vitē in Spūs·
Cogitare·zt·vitē i Cōsiderare ꝛ·rnde
Cogitatio passiōis xp̄i dicit monile aie j°.li·cap·vij·b·et·liij·f·
Cogitatōes male q̄lit pūiēt j°.li·xiij·b·c
Cogitatōes hoim q̄s scit dyabolꝰ et q̄s nō·j°.li·xxxiij·c·itē·vj·li·xxxix·g·h·i
Cogitatio angeli qualē erat qñ cecidit j°.li·xxxiij·d· (xlvij·g·h·
Cogitatio suffocās spm̄ in aia q̄ ē·j°.li·
Cogitatio cōtra supbiam cupiditatem et luxuriā·ij·li·xxv·b·
Cogitatōes male sine cōsensu nō nocēt hoi sz prosunt·ij·li·ca·xxvij·b Jtē·iij·li· xix·a·b·item·vj·li·xxx·b·et·lxv·e
Cogitatio pictosa q̄ est·iij·li·xij·b·c·et xxx·d· (iij·li·xiij·c·
Cogitatio platoꝝ pictosa describitur·
Cogitatio q̄re venit homi cōtra velle iij·li·xix·a· (cap·xxvij·c·
Cogitatio insensata q̄ est ꝛ audax·iij·li
Cogitatio qūo a ꝛeo esse sciat vl'a dya: bolo·vide in Spūs· (iij·li·xxj b
Cogitatio retrahēs hoiem a deo q̄ est·

Logitatões circa suas sit hō sollicitus iiij·li·xxiij·f· (loco·s·iiij·li·xlvij·a
Logitatões ꝑpt malas nō vadat hō ꝛe
Logitatio vltima in fine vite saluat vl' damnat aiam·iiij li·lj°·d·
Logitatio obseruāda ē sicut flueus aq̄ iiij li·lxvj· (iiij·li·cxxvj·h·
Logitatio cū hō ꝓmo euigilat in nocte
Logitatio triplex hoim mūdanoꝝ· vj° li·xix·a·b· (vj·li·xx·a·b
Logitatio passiōis xp̄i calefacit aiam·
Logitatō minima punit aut remūerat vi·li·xxxix·n·p· (li·xxxix·s
Logitatões spūales fugere malū ē·vj·
Logitatō ꝺ tēptatões diabli·vj·li·lj°·a·
Logitatō marie ēat woloꝛosa vj·li·lvij b
Logitatio fris aduersarij sancti francisci·vij·li·ca°xx·c·d
Logitatio·zt·vide in vocabul'·Arma·hospes·intestinis·liquoꝛ·oculꝰ·paluꝰ pes statere·et Stella·
Qolligere xp̄m cū martha et maria q̄d est·iiij·li·ca·lxxij·b·
Lolloquiū aie cū ꝛeo ē pnia·z qūo per dyabl'm impedit·iiij·li·lxxv·d·e·
Lollū cumsoā apparuit vt lignū tornatile in penis·vj·li·lij·k·
Qoloꝛes tres q̄bus pallianꝫ mala ypocritarū·iij·li·xiiij·b·c·
Loloꝛ ꝓꝰ clerici ē hūlitas·iiij·li·lxix·a
Loloꝛ dyabli dicit supbia·iiij·li·lxix·a·
Lolores duo in clipeo spūali·iiij·li·ca lxxiij·l· (lxxxvij·a·
Loloꝛ rubeus ꝛecētioꝛ ē alijs·iiij·li·ca·
Lolores hnt hoies supbi sicut papilio·iiij·li·cap·cxij·
Loloꝛibꝰ diuersis silanꝫ verba xp̄i·v°·li reuel'·j°·post int·xvj·a·itē·viij·li·xxj·
Loloꝛ extraneꝰ in facie displicet deo·viij·li·xj·c·et·xxvij·d·e·
Lolores aureus albꝰ et rubeꝰ significat scām ꝛei trinitatē·viij·li·xlviij·i·et·ao·
Qolūne ecclesie ad terrā se inclinat·iij li·ca°x°·a· (xxxix·b·
Lolumne tres sūt in libꝛo supbie·vj·li
Lolumne sex sunt in libꝛis cupiditatis et inuidie·vj·li·xxxix·c· (xxxix·d·
Lolūne tres sūt in libꝛo auaricie·vj·li·
Lolumne sex in libꝛis accidie z ire·vj·li·xxxix·e· (vj·li·xxxix·f·
Lolumne tres sunt in libꝛo voluptatis
Lolumnas septem hz liber angeli·ꝛeſt obediētia vj·li·xxxix·k·
Lolūt vitulū ꝓ ꝺo q̄ꝺā sacerꝛotes sicut fecerūt filij·isrl'·j°·li·xlviij·b·c·d·
Lolūt ydolū sacerꝛotes sicut olim gētiles·j°·li·xlviij·d·e·itē·iij·li·cxxxij·b·
Lolūt q̄ penates displicēt ꝛeo·vj·li·ca lxxviij·a· (ferent·ij·li·ij·c d
Qomedūt corpꝰ xp̄i boni z mali sz dif·
Lomeꝛere panē et aq̄m spūaliꝫ q̄d ē·iij li·j°·b·itē·iij·li·cxxvj·g·h·
Lomeꝛere carnes pnt frēs dnici·iij·li·cap·xviij·d·
Lomeꝛere ꝓpter obediētiā ꝑualet ieiūio volūtario·iij·li·cvj·a·Jtē·vj·li·xlix·z cxj Jtē eī·lxj· (suos·vi·li·xxxij·a·b
Lōeꝛere moꝛe ꝟpentū docēt q̄ꝺā filios
Lomedere cū ꝛelectat q̄d cogitabit hō vj·li·xciij·b·
Lomedēs q̄ꝺiu sedebit i mēsa·eī·lxv a
Lomeꝛeꝛt apli q̄ apponebāt·eī·lxxxv c
Lomedere que apponunt possunt ami ci ꝛei extra·ciij·
Lomes itineris iustoꝝ ē xp̄s iij·li·xxxij
Lōmēdat virgo maria xp̄m et ecōuerso·Clide in vocabulo Bñdicit·
Lōminaꝫ ꝛeus pctōꝛibꝰ grauit penā et malꝫ xp̄ianis·zt Clide in vocabulo pctōr
Lōmiaꝫ xp̄s cuidā regi z r̄gno eī·xxvij
Lōminaꝫ xp̄s cuidā regi z ciuitatibus opulētis·extra·lxxviij·
Lōmiscerī nō auꝛebāt ꝓthoplasti ante ꝛei pmissionē·j°·li·xxvj·d·
Lōmissceri nō dnt hoies viuificato partu·extra·lvj·b·
Lōmodū triplex hnt bōe apes a malis·sic et xp̄iani boni a malꝫ·ij·li·xix·d·g·
Lōmodū debet homo ꝑmeditari i omi opere·ij·li·xxv·b·c
Lōmūicare q̄tiēs z vbi pnt soꝛoꝛes oꝛō scisaluaꝫ·in regula·xvij·z·xxv·a

b;

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Cōmūitas ppli dr laboratoꝛi ciuitate dei·j°.li·lv°.b·e (ca·lvj·c·f
Cōmunitas ppli assimilat thauro·j°.li·
Cōmūitatē oeraē nō dñt dñi vij·li·xj b
Cōpassio marie maxima ex passiōe xpi añ et post eiꝰ cōceptōem·zt·vide in vo cabul'·doloꝛ·tribulatō·tbata·ꝛ tristicia
Cōpassio xpi ex doloꝛe marie describit ꝛ amicoꝛ eiꝰ·j°.li·xxxv·b·itē·extra·lj°.d
Cōpassio dr vestis hnda p hospitibꝰ vj li·lxv·f· (solō·ij·li·v°.a·b·
Cōpatit xps iuuis sicut dauid fecit ab
Cōpatit deꝰ afflictis hoibꝰ ꝛ mitie eoꝛ vj·li·ij·ꝛ·lij·b· (·li·xlv·a·
Compatit maria hoibꝰ sup tribus·vj·
Cōpati doloꝛi marie salubre ē·vj·li·cap xcvij·b· (iij·li·xij·b·
Cōpendiū vie dicit ptritio ꝛ cōfessio·
Cōplexionis marie fortitudo cōmenda tur·pmo·ange·xiij·b·c·
Coronari dz hō ad pfectōem·iiij·li·iij·d
Cōceptio xpi ineffabil' et honestissima i maria pulcre describit·j°.li·ca·j·a·et·x°. c·ꝛ·xxxv·a·ꝛ·l°.b·itē·ij·li·x°.b· itē·vj·li xij·a·ꝛ·lix·a·b·ꝛ·lxxxviij·b·itē·viij·li j°. c·Itē pmo·āge·xv·a·b·d· Itē oꝛoe·j·b plura vite in vocabl'o Annūciatio·zt·
Conceptio hois eet sine voluptate carnis si nō peccasset·j°.li·xxvj·c·
Cōceptio marie fuit aurea hoꝛa ꝛ cur nō erat oibus nota·vi·li·lv·
Cōceptiōis marie dies habēda ē i reuerentia·pmo·ange·x°.e· (a·
Cōceptio marie quō ē laudāda·j·oꝛoe
Cōcepta fuit maria sine pctō originali·j°.li·ix·b·Itē·v°.li·reuel'·ij·post int·xvj·d·itē·vj·li·xlix·itē·pmo·āge·x°.c·Itē·j·oꝛōne·a· (x·rñ·ij·
Concludit quō xps oia in se·v°.li·int·
Cōclusio verboꝛ xpi q ē· viij·li·xlix·c·et·lv·a· (·ij·li·xxvi·b·c·d
Cōcordia cū deo ex prio dr vestis linea
Concupia carnis quō punit·j°.li·liij c
Cōcupia visus dr pluuia maculās animā·ij·li·xxiij·d·
Concupiam ꝓpter carnis diluuiū vēit super mundū·pmo·ange·viij·a·
Confector vt viui ardētis ē deus· viij li·xliij·b· (lij·q·
Cōfessa pctā iterare q malū ē·vi·li·ca
Confessio vera pctoꝛ et freqns quātū prodest hoi ꝛ falsa nocet·j°.li·liij·e· Itē iij·li·lj°.a·ꝛ·xciij·c·d·itē·vi·li·xx·d· itē vij·li·xiij·f·itē·viij·li·xlviij·l·itē ex lvj b
Confessio reuiuificat bona opa pctis mortificata·ij·li·xxviij·f·
Cōfessio faciēda ē añ ingressū lecti·iij·li·j°.e·itē·iij·li·cxxvi·m· itē·vi·li·cxiij·
Confessio nō est differēda sine piculo·iij·li·xij·b·c·Itē·vi·li·lxv·n·
Cōfessio sine pctōe nō valet·iij li·vij b
Confessiōi claudit pctōꝛ labia vt pēs dētes·iij·li·lij·d (cxxvi·m
Confessio pfulit omi sexta feria·iij·li·
Cōfessio necessaria ē sicut foramē in domo·v°.li·reuela·j·post int·xij
Cōfessione saluata ē mulier a demone incubo·vi·li·lxxx·et·lxxxj·
Cōfessione saluat' est quam q nō cōfitebat pus·in·lx·ānis·vi·li·xcvij·b·
Confessio nō sufficit sine absolutōe·vi·li·ca·cxiij· (xxvij·g
Confessio recōciliat hoiem deo· vij·li·
Cōfessiones vbi faciāt sorores oꝛd scti saluat·in regl'a·xvi·et·xxv·a·
Cōfessio fiet de vbis inutilibꝰ ex·lxvi d
Cōfessio·zt·vide i·absoluere·cōpēdiū·equꝰ·gladius·lotrix·et in verter
Cōfessoꝛ statꝰ qlis fuit olim·iij·li·xxi b
Confessores sci qt sepulti sunt rome· iij li·xxvij· a·
Confessores sci dicūt lilia·iij·li·xxvij·e
Confessoꝛ assil'at hostiario·iij·li·xlj°.
Confessoꝛ qd dz cauere·vi·li· lxxi·
Confessoꝛ vbi deest sufficit bona volūtas·vi·li·ca·cxv·
Confessores falsi q dicunt·vij·li·xvi· b
Confessoꝛē qualem habeat homo·eigz obediat·vij·li·xvi· d·
Cōfessoris general'in oꝛd·scisal·electio autoritas ꝛ officiū· i regl'a·xiij·et·xvj·
Confessoꝛum doctrix fuit virgo maria·

Demon ligat resistētia tēptationū · vi · li ca · iij · a · (li · ca · xxj · c
Demones fugiūt ab aia ꝑ̄ mariā · vj ·
Demonū tria genera describunt̄ hoies oblioētia · vj · li · lxxx · Jtē · ex̄ · lj°. g ·
Demonia septē hūt i se q̄d̄ dñs · vj · li · xcvij · a · (nialis · vi · li · xcix ·
Demon cupiditatis appuit i forma mo:
Demões cur facti sūt angeli · vij · li · xj · a
Demones non appropinq̄nt diligētib⁹ mariā · vij · li · xij · e · (xlvij · d ·
Demones qūo dicunt̄ letari · vij · li · ca ·
Demō q̄ntū laborāit vt obtineret aiam cuiusd̄ regis · vij · li · xlvij · h · k · l · r · s · t v
Demonē q̄d expellit · extra · lj°. g ·
Demō · z̄ · vitæ i vocabul'. dyabol⁹ z ſps
Benariū petit x̄ps ꝓ monasterio suo p: ficiem · extra · xxxj ·
Bētes vt x̄ps ꝓstrigit pctō: labia a cō: fessione · iij · li · lij · d ·
Bētes x̄pi pcuttere q̄d ē · iij · li · xcix · b ·
Bētes gulosoꝝ collitent̄ in penis · vj · li ca°. lij · e · k · (li · cxlij · d ·
Beponet̄ malus papa a curia celesti iij
Beprofundis legat̄ post terciā i ordine sc̄alual'. Jn regula · xxvij ·
Derisores cur supportat x̄ps · viij · li · xxj
Descēdere potest hō ꝓ modicū ad sūmā maledictōem · j°. li · xlij · b · c ·
Descēdūt q̄t aie ad infernū · ij · li · vj · e · z xx · a · itē · iij · li · cij (ij · li · xxij · a · b · c
Descēdit in miseriā sicut i vallē florida
Descēdit qualit̄ deus ad hoiem · iij · li · ij e · Jtē · v°. li · int̄ · xvj · rū · ij · a · c ·
Descēsus dñ̄ ꝓspitas mūdi iij · li · xv · a e
Desertū ꝓbatōis dicit̄ mūd⁹ · j°. li · lij · b ·
Desiderabāt q̄ feruēter x̄pm scti patres j°. li · iij · f · Jtem · ij · li · xv · a · d ·
Desiderari qūo dñt bōa etna · ij · li · ij · b
Desiderare q̄d dz hō · iij · li · ca · xxxij · a · z xcij · a · et · cxxvi · c · Jtem · vij · li · v°. e ·
Desiderare supflua nocuū ē · vi · li · xxxv d · i · et · xxxix · c ·
Desiderat q̄ celestia q̄d faciet · vi · li · cvj ·
Desiderāt diuersimodæ aias deus et dia bolus · vij · li · cap · xj · a ·

Desiderari dz x̄p⁹ sup oia · viij · li · xlviij · g
Desiderabāt āgeli z homies nativita t̄ marie · fmo · āge · xj · b ·
Desiderū dī dī galea militis x̄pi ij · li · xj · d
Desideriū dei dī clauis aie · ij · li · xxvij · j ·
Desideriū dei significat scm̄ sctōz · ij · li · ca · xxvij · f · (xlvij · b ·
Desideriū malū dicit̄ scopulus · iij · li · ca
Desideria carnis seq̄ malū ē · iij · li · lj°. c ·
Desideriū discretū celestiū q̄d est · iij · li · ca · lxxiij k · (z lxxxvij · a
Desideria duo habēda · iij · li · lxxxij · a ·
Desideriū diuinū dī cor aie · iij · li · cxv · c
Desiderū ipfectū purgabit̄ iij · li · cxxvij a
Desideria hois sūt sicut intestina naris · iij · li · cxxix · e · (xiij · a · b ·
Desideriū dei ē sicut pomi et vini · vi · li
Desideriū dicit̄ pes aie · vj · li · xxiij · c ·
Desideriū inordinatū punit̄ · vj°. li · lij · i ·
Desiderio patiebat maria · vj · li · lvij · c ·
Desiderū · z̄ · regre i · affectare z affect⁹
Desidia corpal'. z spūalis describit̄ · ij · li · ca · xiij · h · (ij · li · xxiij · b ·
Despectio hoim dicit̄ aer tēpestuosus ·
Despicit̄ cū hō q̄d cogitabit · vi · li · lxv · f
Despōsauit sibi x̄ps aiam · vitæ in Ꝑpr ·
Detractio dicit̄ comu · vi · li · v°. b ·
Detractōem audire cū patientia bonū est · vj · li · xlvij · a · (vj · li · lxv · f ·
Detrahere z detrahētē audire malū ē
Devotio per que excitari potest in ho: mine · j°. li · lij · d · (li · lxxxiij ·
Devotio q̄nta adhuc erit in pagāis · vj
Devotio auget ex obedia · vj · li · cxxj ·
Devotio in veteri lege per mkta excita batur extra · x°
Devotus fictus q̄lis est coā deo · iij · li cap · xxvij ·
Deus q̄ misericors ē ad hoies peniten: tes · et se emēdare volētes declaratur Jn ꝓlogo m · Jtem · j°. li · ca°. j°. b · et · xij · c et · xvij · b · z · xviij · c · et · xxj · e · et · xxij · a · b · et · xxiij · e · z · xxvj · h · z · xxxiij · e · z · xlv · e · et · lij · a · c · et · lvij · b · itē · ij · li · xij · c · z · xv g k · Jtem · ij · li · xix · c · z · xxvj · b · Jtem · iij · li · cap · vij · b · et · x°. c · et · xxij · b · et · xxiij · g ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et·cap:xxxiiij·b·7·l:7·lxxxix·b·c·et· c:
et ca·ciij·a·7·cxlij·c·d·itē·vj·li·ij·7 v:
c·et·viij·b·7·ix·c·d·7·x:c·7·xv·c·7· lij
d·7·lxiij·7·lxxvij·7·lxxix·7·xcvij·a· b·
et·cxv·itē·vij·li·vij·a·7·viij·b·7·x:c·et
xij·b·7·xix·e·7·xxvij·g·7·xxviij·d·7 xxx
c·Jtem·viij·li·xlviij·c·et·lvi· q·
Deus ē misericors et iust9 j:li·j:b·7·ij·c
et v:c·et·xxxvij·f· Jtem·iij·li·xxx· c·d·
Jtē·iiij·li·xcviij· b·
De9 q̄ iustus ē·j:li·ca·j:b·itē·ij·li·xix·a
Deus q̄d requirit ab hoie·j:li·xiij·c·
Deus ē potētissim9/ sapiētissimus/ vtu-
osissim9/et rationabilis·j:li·xix·a
Deū laudāt āgeli triplici de causa·j:li·
ca·xxvj·a· (res·j:li·xxviij·c·
Deus facit homi sicut q̄ hz plures vxo-
Deum vidēs videt et mariā 7 econuer
so·j:li·ca:xlij· a·
Deus ē itra extra 7 supra oia·j:li·xlvij·
d·Jtē·ij·li·ij·d·itē·v:li·int·x·rn̄·ij·itē
vj·li·xxvij·b·et·xl·b·
Deus aliquoz hoim ē mnnd9·j:li·liij b
Deus videt hoiem triplicit sicut auis pi
scem·ij·li·cap·j:a·
Deus dilexit hoiem ab inicio·ij·li· xij·c
Deus q̄d ē·ij·li·xiij·a·Jtē·iij·li·xxvi·a·
itē·iiij·li·lxiij·e·7·lxxxviij·b·c·Jtē vi·li·
ca·xxxviij· (womū·ij·li·iiij·e
Deus est sicut q̄ pēdet coronā aureā añ
Deū hz in se q̄ diligit corp9 et passionē
xpi·iij·li·xiij·g· (no·iij·li·xxij·b·
De9 ē sicut hō tenēs aliq̄d clausū i pug:
Deus vtit malicia hoim ad suū honorē
ij·li·cap·xxiiij·a· d·
Deus multis est ignotus·ij·li·xxvj·b·
Deū nō diligē 7 tiere malū ē·iij·li·ix· c
De9 cur alia dicit 7 alia nōt·iij·li·xv d
Deus dat oia bona et ei debet ois hō-
iij·li·xx·b·itē·v:li·int·vj·rn̄·iij (·d
De9 more aḋle iuuat tēptatos·iij·li·xx
Deū q̄si pēset fecisse hoiem·iij·li·xxij·a
De9 cū q̄ gaudēt mal·iij·li·xliij·a· b
Deus receoit ab indigne sumētib9 cor
p9 xpi·iij·li·lxi·d·7·lxij·b·7·lxiij· f·
Deus oia p̄scit qualia futura erūt· iij·
li·ca·lxvij·a· (ria·iij·li·lxxv·a
Deū quē poit homo reostēdit sibi ma-
De9 et aia p tria puenīūt·iij·li·lxxv·b c
Deus qūo dicit non audire quosdā·iij
li·ca:lxxv·d· (li·lxxv·e
Deus eripit bonos a laq̄is diaboli· iij
Deū q̄d trahit in aiam et econuerso iij
li·ca·lxxxj·c·d·Jtem·vj·li·lxv·f·
De9 trin9 atest in baptismo hois v:li·
interro·x·rn̄k·vj·
De9 filis ē hōi q̄ possidz agrū fructuosū
et ifructuosum v:li· int·xiij·rn̄k·v:a·b
Deus habet curā de oīi creatura sua
v:li·int·xiij·rn̄·j·b· (rn̄·j·a·
Deus nichil facit sine causa v:li·int·xv·
Deus oia rationabilit ordiauit v:li·int
xv:rn̄·j·b·c· (int·xv rn̄·iij·a·b·
De9 cur nō sp exaudit aicos suos v:li·
Deus ē sicut q̄ captiuat aicos suos·vj·
li·cap:xiij·c·
Deū vuū esse et creatorē oim scire pōt
homo diuersimodē·vi·li·xlv·b·c·7·l:a·
Deus qūo intelligat esse in tmo anie·
vi·li·ca·lxv·p·
Deus hz se ad electos sicut hō ad carū
equū·7 aḋla·ad pullos suos·vj·li·cvij·
De9 q̄lit loquit hoibz p se aliq̄n et qūo
per āgelos·viij·li·in plogo·ca·v:f·g
Deus trin9 7 vn9 pulcre describit· xt·
Reqre i Trinitas· (viij·li·xlvij·e·
Deū q̄ hz in se hz et mariā 7 econuerso
Deus ē sicut q̄ conficit vinū ardēs· viij
li·xlviij·b· (xlviij·g·
Deus desiderari debet sup oia· viij·li·
De9 p̄ in colore aureo·filio in albo· et
spūsctūs i rubeo dsignat viij· li·xlviij·
i·et·ao· (xlviij·a·g·
Deus timore 7 dilectiōe obtinet viij·li·
De9 q̄d q̄rit i hoie aut dtestat viij·li iiij
De9 mlticōd visitat hoies·viij·li·lvj·b·
De9 dign9 ē hōi/laudari 7 tieri viij li·lvj f
Deus marie gaudebat d futura creati-
one marie añq̄ crearet·fmo·āge·j:d·7
sicut noe d fabricatōe arce sue ij p totū
7 sicut abrāā d filio suo nascit·o iij p tot
Deus pat ppat oleo filio frumēto·spūs

scūs vino·kmo·āge·iij·c· (vj·a·
Bey ē ipa vtus ⁊ opator ei⁹ ·kmo āgeli
Beus tot fulget corōis q̄t sūt opa ei⁹ p̄-
cipue trib⁹·kmo·āge·vi·b·c·d (b·c
Bey oī dns vinee electe·kmo·āge·viij
Bey elegit parētes marie sicut aq̄la ar-
boē in q̄ nidū ꝓstruat·kmo·age·xj·b·
Beus hūit se ad mariā in mr̄is vtero si
cut apis ad floē i follicl'o·kmo āge·xj a
Beus q̄liter factus ē homo·kmo ange-
xiij·c·⁊·xv·a·b·c· (āge·xv·d·e
Bey q̄oiu et q̄re morat⁹ fuit i vgie·kmo
Bey·⁊t·vite in Aq̄la·aurifaber·benig
nus·certat deitas·diligere·dns·omus
faber·facere·facies·fili⁹·flos· gallina·
hospes·ymago·icarnari·inclinare·lau-
dare·loca·lotrix·mat·pat·pastor·pica·
piscator·placere regnat·regrāri·remu-
nerat·spūs·statere·supptat·in vinum ⁊
in xp̄us· (ca·xxxvij·b·
Dextera xp̄i crucifigūt hoies malū·j°li
Dextera man⁹ aie dicit op⁹ iusticie·iiij·
li·ca·lxxiiij·g· (xvj·rn̄·j·
Dextera dei quo intelligat·v°li·inter·
Byabolus nulli pōt appropinq̄re sine p
missiōe dei·j° li·iij·b·
Byabol⁹a q̄bus obcessis libent exit et
a quibus non·j°li·xxxij·d· e·
Byaboli malicia mag̃ contra hoies de
scribit·j°li·ca·xxxiij·c·d·⁊·liij·d· itē·ij
li·xvij·c·d·e·f·itē·iij·li·vij·a·b·c·⁊ xiij
b·et·xx·a·⁊·xxix·⁊·xxxvij·a·et·lj°d·et·
lxj°a·et·lxij·a·b·itē·v°li·int·xv· rn̄·iij·
b·itē·vj·li·xvij·b·c·et·xxj·b·c·e·g·h ⁊
xxv°a·b·et·xxix·a·r·Jtē·vij·li·xiij· c·
et infra·itē·viij·li·xlviij· d·
Byabolo⁹ cas⁹ ⁊ ruia·vide i Angelus·
Byabolus q̄ induratus ē·j° li·xxxiij·f·
Byaboli malicia contra deū quanta ē
⁊t·vide in· Malicia·
Biabolus nō dicit veritatē nisi coact⁹
j°li·xlv·d·Jtem·iij·li· lxij·c·
Byabolus quo ejciet ab aia·j°li·liij·e·
Byabolus moueret mōtes nisi refrena
retur·j°li·ca·lx·b· (ij·li·ij·a·
Byabolus pbauit q̄ndā aiam esse sua-
Byabol⁹ligās galeas xp̄ianor retrahit
eos a xp̄o·ij·li·vj·a·b·
Byabol⁹ sicut pharao triplicit affligit
pl'm dei·ij·li·x°a· b
Biabol⁹ diuersiōde instigat homies ad
malū·ij·li·xvij·d·e·f· (xiij·b
Byabol⁹ nūq̄ dat hoi verba vite·iij·li
Byabolus ꝓdest electis·iij·li·xxj· c
Byabolus diuersimode ipugnat hoies·
iij·li·xxix·⁊·xxxviij·a·
Byabolus q̄bus appropinq̄t·iij·li·cap
xxxv·Jtem·vij·li·xxvij·e·
Byabol⁹ sine pmissione dei nichil pōt
iij·li·xxxviij·a· (li xxxviij a
Byabol⁹sp admiscet vera cū falsis· iij
Biabol⁹ quo fact⁹ fuit tenebrosus·iij·
li·lxiij·c (iij·li·lxxix·b
Byabol⁹ nitit decipe nouit cōuersos·
Byabol⁹quo stat ꝫ xp̄m·iij· li·xcv·a
Byabol⁹ē sicut auis rapax·iij·li·xcv b
Byabolus non audet tāgere aiam sine
dei iudicio·iij·li·cij·h·
Byabolū repcuttere q̄d ē·iij·li·cvj·a·
Byabol⁹q̄d dicit aie peccatrici i morte
iij·li·cxxxv·a· (li·int·xij·rn̄·iij
Byabol⁹q̄d amisit cadēw et q̄d nō· v°
Byabol⁹ cur magis adheret vni q̄ alte
ri·v°li·int·xv·rn̄·vij·
Byabol⁹ cupiuit appropinq̄re cordi ma
rie·v°li·reuela·ij·post int·xvj·c·
Byabolo q̄d rn̄deat homo·vi li·xvij·a
Byabolus quid ē·vj·li· xxxviij·
Byabolus disputauit cū maria de iusti
cia·vj·li·xxxix·g·h·i·
Byabol⁹ dans rn̄sa de fornace fugatur
vj·li·lxxviij·b
Byabolus incub⁹ quo luxuriat cū mu
lierib⁹ ⁊ quo expellat·vi·li·lxxx·⁊·lxxxj
Byabolus disputabat cū maria de aia
dn̄i karoli·filij s·birgitte·vij·li·xiij·c·d
e·⁊ ꝓtēdebat cū āgelo·ibidē·f·et infra·
Byabolus q̄d inspirauit fri aduersario
sci franciſci·vij·li·xx·c· (xxvij·c·f·
Byabolū introducūt inimici xp̄i·vij·li·
Byabolus nō potuit vitere q̄ndā aiam
purgādā·viij·li·xlviij·ah·⁊·ak·

Byaboli cuiusdam deformitas describitur·viij·li·ca°·xlviij·a·h·
Byaboli malicia cōtra aiam purgādā·viij·li·xlviij·ai·z·al· (viij·li·lvj·d
Byabol⁹ nō pōt tenere aliquē violent
Byabol⁹ q̄ta mala īmittit hoi cū fuerit pmiss⁹ pz in quodā rege· viij·li·lvj°·i·l·
Byabolus disputando cū maria pdixit locū et castrū watzstena·extra·xxiij·
Byabolus sufflat cineres in ollā idest i cor homis·extra·liij·b·
Byabolus abrenūciat xpo·ex·lvij·b
Byabol⁹ vellet q̄ mali diu vuerent in mūdo·extra·lxxxix·c· (lxxxix·b·c·
Byaboli ius sup malos homies·extra
Byabolus·zt·vite in Acetū·Animal aq̄la·auis·aures·anriga·canis·carbo·certāt·recipe·demō·dnari· exploratores·fugari·fur·hostis·impedire· iniuriā·laborat·latro·leo·letari·liber·lictor·ligare·mag⁹·man⁹·mōeta·mōetari⁹·negociator·oculus·pat·peccare·ptās·punire scire·scribere·talpa·tēptare·temptatio torrens·vexare·viciare· et vulpis·
Byaconi q̄dā q̄les sunt·liij·li·xxxiij·b·
Byaconi ad q̄d institunt·liij·li·lviij·d·
Biaconi hnt autōtē pdicādi vi·li·vij a·
Dicit q̄ verba xpi esse falsa nō videbit faciē dei·j°·li·xv·b· g· h·
Dicit cur de⁹ q̄nq̄z verba obscura·v°·li reuela·post int·xiiij·a· b·
Dicere nolens alijs q̄ scit peccat·vj·li·ca·xxxix·d (c·iiij·b·xxxij·a
Dictare laudē rei et marie q̄ meritoriū
Dictavit xps regulā scē birgitte·i regla
Dictaverat dyabol⁹ mulieribus ornatū·viij·li·ca·lvij·a·
Dies q̄re factus ē et cur nō ē semp· v°·li·int·ix·rū·v· (xvj rū·ij·
Diē iudicij nulla creatura scit·v°·li·int
Dies cōceptōis marie digna ē hri in reverētia·fmo·ange·r°·e· (xvij·b·
Diē nuptialē q̄n incipiūt religiosi extra
Diē q̄lit vagat hō vtilit·extra·lxv· a
Dieta salutis dicit vita pteplatia· vi·li·cap°·lxv·a·

Difficile quō fiet facile·ij·li·xxij·c·d·
Difficilia tria occurrūt in via rei· iij·li ca·ij·per totū· (int·xj·a·
Difficile nichil ē amāti·v°·li reue·post
Digestiōem vt pos⁹ in corpe facit pmeditatio diuia in ope·ij·li·xxv·b·c
Digiti opponēdi spinis dicunt pcepta dei·iij·li·ij·b·itē·iij·li·cxxvj·n·
Digiti significāt mores hoim·iij·li·xj·c·
Digiti decem debent esse in manib⁹ aie·iij·li·lxxiij·g·h·
Dignissima creaturarū ē virgo maria·fmo·ange·j°·c·d·et·ij· a·
Dignitatē ambire malū ē·j°·li·xxxiij· a·
Dignitatē triplicē habet papa·j°·li·xlj·b
Dignitas sacerdotū q̄ excellēs ē·j°·li·ca xlvij·f·z·xlix·a·itē·iij·li·lviij·b·d·z·lix b·et·cxxxij·a·b·et·cxxxij·b· e·et· capi° cxxciij·a· d·
Dignitas epalis ad q̄d debet ministrari et desiderari·iij·li·ca°·ij·a·et·iij·b·e·et xviij·Item·iij·li·cxxvj·q· r·
Dignitatis epal' q̄l' erit fruct⁹ iij·li·ij b
Dignitas auferet a mal' in morte et dabitur alijs·ij·li·iij·a·b·c·d·
Dignitas dat bonis z malis sicut iude iij·li·xix·d·e· (cxxv·a·b·
Dignitate supbiēs cui assilat·iiij·li·ca·
Dignitas quō et ad q̄d debet suscipi·vj li·xcv·a·Item·vij·li·v· c·
Dignitatē ad maximā factus fuit homo ante regulā·cap·ij·a·
Dignitas·zt·vite in·dns· et in honor·
Dij tres cur nō sunt sicut tres persone·iij·li·ca°·xxvj·a·
Diligit deus quō et q̄ntū hoies z quō vult diligi ab eis·j°·li·ca·j° c·et xj·a·itē iij·li·ca·lxxxiij·a·b·zt·vite in Caritas·
Diligere rum sup omia q̄ salubre est et quō dilgat·j° li·ca°·ij·c·z·iij·b·itē·iij· li ix·c·z xlviij·z·lxxiij·c·z·lxxxvij·b c·itē vj·li·l° per totū·itē·vij·li·v°·d·
Diligere mundum q̄ nociuū est·j° li·ca iij·b·et·xiij·a·
Diligere filiū suū pcipit maria j° li·ix·a
Diligit xps mariā sup omēs sctōs·j° li·

ca·xlvj·a· (xlvj·d·
Biligit homo oia que hz p̄ter xp̄m·j°li·
Biligere seip̄m inordinate malū ē·ij·li·
ca°ix·d·Jtē·vj·li·xxviij·e·itē·viij·li·ca·
xlviij·ab·et·ai·et·ak·
Bilexit æus hoiem ab inicio·ij·li·xij·c·
Biligere æbem⁹ omēs·ij·li·xvj·a·
Biligē dz hō spūalē sapiaz·ij·li·xxij·b·d
Biligere xp̄m 7 ei⁹ passionē dē·cōmede
re panē cū aq̄·iij·li·j°b·c·itē·iiij·li·ca·
cxxvj·g·h· (iij·li·vj·a·b
Biligere plus ancillā·q̄ vxorē quid ē·
Biligūt āgeli aias hoim·ij·li·xxiiij·d·
Biligē sil' æū 7 mundū difficile ē·iij·li·
ca·xvj·d·
Biligere sapiēter quid est·iij·li·xvij·b·
Biligere xp̄m q̄ bonū est·iij·li·lxxiij·
b·et·cxj·b·
Biligere p̄imū qūo dz hō et q̄ bonū ē
iij·li·lxxiij·e·itē·vj·li·cxvj·b·itē ex̄·lxx
Biligere letæntē se simil'at̄ topacio·iij·li
ca·cxxiij·b·
Biligere deum ordinate pfecte pure et
veraciter quid est·iij·li·cxxvj·g·
Biligit qui plus creaturā q̄ creatorem
q̄d meret·vj·li·xvj·a·et·lxxviij·a
Biligere mūdialia et carnalia·q̄ nociū
ē·vj·li·ca·lij·i·n·o·p·q·r·s·et·lxx·
a·b·itē·viij·li·xlviij·ag·7·ak·
Biligere mariā et petrū aplm salubre ē
vj·li·xciij·a·b·itē·vij·li· xij·d·
Biligere quid æbet homo·viij·li·lvj·b
Biligebat deus mariā anteq̄ crearet·
æt·vide in Deus·
Biligebat quātū angeli æū et mariam
mor vt fuerit creati· fmo·āge·iij·b·c·d
Biligebāt olim æū·laici·clerici·7 clau
strales·nūc āt diligūt seipos·extra·ca·
lxxiij·a·b· (viij·et·ix·a·
Dilectio dei ad mariā habet·j°li·cap°
Bilectio marie ad æum patet·j°li·viij·
et·i°a·b· (xxviij·a·
Bilectio inordinata est in mūdo· iij·li·
Bilectio impfecta est in purgatorio· iij
li·xxviij·b· (xxviij·b
Bilectio ois mali ē in inferno·iij·li·ca

Bilectio pfecta ordinata mūda 7 vera
que ē·iij·li·xxviij·c·
Bilectio dī rota in curru·iiij·li·xvij·b
Bilectio dei q̄ feruēs sit in hoie·iiij·li·
ca°lxxxviij·b·c·
Bilectio dicit̄ pellis aie·iiij·li·xc·b·
Bilectōis dei indiciū q̄d est·v°li·inter
xv·rñ·iij·b·
Bilectio hois apparuit p legē naturalē
v°li·int·xvj·rñ·iiij· (xlvij·b·
Bilectōis p̄ceptū pauci iplēt·vj·li·ca·
Bilectio æi meret̄ remūeratōem·vj·li
cap°i°c· (vj·li·cxvj·b·
Bilectōe seruāt̄ oia mādata et cōsilia·
Bilectōe venit̄ ad deū·vj·li· cxvj·b·
Bilectō figit æū in aia·viij·li·xlviij·ag
Biluuiū q̄re vēit p mūdū·fmo·āge·ca
viij·a· (iiij·li·viij·
Dimittere inimicis æiecta q̄ bonū est
Dimittit deus quotiens pc̄m homini
iiij·li·ca·ciij·a·
Dimittere aliqua delectabilia vtile est·
viij·li·xlviij·am· (iij li·xxj°b·
Dyonisium cōuertit apostolus paulus
Dyonisius est patronus regni francie
iiij·li·ca·ciij·7·ciij·b·
Dyonisi⁹ fuit p̄tector·s·birgitte ex̄·xcij·
Dyplois aie dī diuīa caritas·iiij·li·ca·
lxxiij·c· (xv·c·d
Biscerni qūo p̄nt boni a malis·j°li·ca·
Biscerni qūo p̄nt reuel'·esse a bono spū
vl'a malo· 7t̄·vide in Spiritus·
Biscere mūdialia·et carnalia q̄ nociū
ē·vi·li·lij°n·o·p·q·r·s· (lviij·d·
Biscipli æi eē deberēt clerici·iiij·li·ca·
Biscipl'os s·p̄fricantes ḡna in sabbato
excusauit xp̄s·ex̄·xiij·a (li·xxxiij·e
Biscortes qūo reuocent̄ ad p̄cordiā· vj
Biscretō assil'at̄ naso·j°li·xxij·c·
Biscretio dicit̄ securis aie·ij·li·xxvij·d
Biscretō sit i æsidio et nox bōx iij li·ij b
Biscretō q̄ 7 q̄ necessaria ē ad bñ viuē
dū in Afflictōe corpis 7 regimie·iiij·li·
xvij·a·b·c·d·7·xx·a·b·7·lxxiij·f·7·lxxx
f·itē·vj·li·cxxj·itē ex̄·lviij·a·7·lxxxv·a·
Biscretō dī stomach⁹ aie·iiij·li·cxv·c·

Dispensandū cū qbus est in ieiunando extra·xiij· b·
Dispēsatio ḡta ꝛo q̄ est·iij·li·cxxvij·d·
Dispensatio facta ꝑ carnalē amorem pctm̄ ē·iij·li·cxliij·b (cat·ex·xiij·a
Dispēsatoem vtrum ꝛ qñ accipit q̄ pec
Dispēsator q̄si sit odōr hois vi·li·lxvi·c
Displicēt deo tria in mūdo·ij·li·xvij·a·
Displicet ꝛo color extraneus i facie homis·vij·li·xj·c·et·xxvij·d·e·
Disponit ꝛus oia in nūero ꝛ mēsura·ij li·xxviij·b· (ex·xvij·a·
Disponēt q̄liter se religionē ingressuri·
Dispositōem certā tenēt oia ꝑter hoiez iij·li·lxvij·a·c· (ca·xlv·c
Dispositio oim rerū ꝑnsa est a ꝛo vi·li
Disputare supbe nociuū ē· vi·li· lxxvij·
Dissil'are corrigenda pctm̄ ē·iij·li·cap cxliij·b· (·d·ꝛ·xxj·
Dissimil'are pctā q̄ malū ē·vij·li·xviij·c
Distat quantū inter deū et mundanos vi·li·lxxv· b·
Ditari volentē cōtra deū decipit dyabolus·vj·li·lxxviij·a·et·lxxxij·
Dives homo q̄ntū tribuet paupib⁹ij·li ca·xiij·f· (iij·li·xj·a
Dives celū ingressur⁹ quo sit dispositꝰ·
Dives homo quo refrenabit carnē suā iij·li·xvij·d·
Divites spuales sūt amici ꝛi·iij·li·xcj·
Dives epulo q̄re sepultus est in iferno iij·li·cvij·d· (xxvij·c·ꝛ·xlvi·b
Divites quō pñt placere deo·vi·li· ca
Divites spū ꝛ divites rebus differunt· extra·iij·b· (li·ca·iij·
Divitie a xpo ꝓmisse xpianis q̄ sunt· ij·
Divitie dicunt̄ silique porcorū·iij·li·ca j°·b·et·cxxv·f· (li·lxcvj·e·
Divitie nō sūt male sed eaꝝ abusus· iij
Divitie spuales obtinent̄ q̄ꝛupliciter· iij·li·ca·cxj·b·c·
Divitijs spualib⁹ q̄s ē dign⁹ iij·li·cxj·c
Divitijs cur nō est supbiendū·v°li·int· vij·rñ·iij·
Divitiarū sollicitudo et amissio dicūtur ferui mūdi·et quid eis rñdeatur·v°li·re
uelatio·post interro·x·
Divitie quo vēdant̄ ꝑ ꝛo·vj·li·xlvi·b
Divicie nocēt religiosis·vj·li·xcix·
Divitijs regū pfetuntur due ꝛnarij vi due·vi·li·cxvj·a· (vij·li·xxv·b
Divitias nō seruabāt maria et ioseph·
Divitie mūdane dicunt̄ fim⁹ ꝑmo·āge· viij·b·c (cti·vij·li·xxviij·d
Divinatores ꝛ eoꝝ fautores sūt maledi
Divinitas scā pulcre describit̄·xl·. Require in Trinitas·
Dooceat ꝙ hō ꝓmū verba xpi gratū ē deo·ij·li·xiij·h·
docere bonos et malos verba xpi vtile est·ij·li·ca·xiij·i·k·
Docet deus aias volare ad se sicut pica pullos suos·ij·li·xxix·a·b·c·
Docuit q̄d s·dñic⁹ frēs suos·iij·li·xvij·a
Docet q̄ hō bō ꝫ facere dz·iij·li·cxxix·f
Docet xps q̄d fugere q̄d ve facere ꝛebz homo·ante regl'am·ca·iij·b·
Doctoꝝ stat⁹ q̄lis fuit olim·iij·li·xxi·b·
Doctores dñt esse in cōpatio gradu vl' suplativo·iij·li·xxvij·c·d·
Doctores cur nō elegit deus ad euāgelium p̄dicandū·iij·li·cxij·a·
Doctores ꝛeoꝝ ꝛ gētiliū q̄d docebant vi·li·ca·liij·b·
Doctores quō regit spūsc⁹·ex·xlix·b
Doctrina sit in mēsa cū cibo corpali·iij li·ca·j°·d·e·itē·iij·li·cxxvj·k·l·
Doctrina bōa dicit̄ vngentū sanatiuū iij·li·xvj·c· (lū·iij·li·xxj·b
Doctrina bonorū multos elevat ad ce
Doctrina sua p̄tabat maria aias deo· fmōe ange·xix·a·
Doctrinā pulcrā dat xps epis ad procedendū in via dei·ex·lxxix·per totū·
Doctrix cōfessorū fuit maria·fmo āge xix·c·d· (·li·xlvj·d·
Dolet homo de oibus ꝑterq̄ de xpo j°.
Dolere quid et ꝛ q̄ dz hō·ij·li·ca·xxiij a·Jtē·iij·li·xiij·f·et·xxx·b·Jtem·iij·li· lxxiij·e·ꝛ·xciij·a·ꝛ·ciij·e·itē·vi·li·lxv b·d·Jtem·viij·li·xlviij·am·
Dolere ē remediū ꝑ pctm̄·iij·li·xix·b·

Bolere ꝑ pcīs i pñti bonū ē·iij·li·lj°a
Boleant qui nō patiunt̄ aduersa i pñti
v°li·inter·xiij·rn̄·ij·b·
Bolere æ quo nō oz hō·vj·li·xxx·c·et·
ca·lxv·b·d·
Bolebat adā de miseria q̄ incurrit per
cuā· et consolabat̄ de nascitura maria·
fmo·ange·vij·p totū·
Bolere·zt̄· vide in·tristari et turbari·
Bolīū vini notat impatiēs coz·iij·li· ca
xiiij·a·b·
Bolor marie virginis pmaxim⁹ ex pas-
siōe xp̄i quē habuit añ z post xp̄i ꝛceptī-
onē et passionē describit̄·j°li·ca·x°·d·et
xx·a·et·xxvij·p totū·et·xxxv·a·b·Jtem
iij·li·xxij·b·et·lxx·a·b·c·d·itē·vj·li·xj·
b·et·xx·d·et·lvij·b·c·et·lxj·itē· vij· li·
xv·c·d·e·itē fmo·āge·xvj·b·c·d·z·xvij
b·c·d·itē·ex̄·lj°d·vitæ plus in·tribulatō
in tristitia·et in turbata·
Bolor xp̄i maior fuit ex dolore matris et
amicorū suoz q̄ ex ꝑa passione·j°li·cap
x°·i·et·xxxv·b·itē·iij·li·lxx·c·Jtē·v°·li·
renela·ij·post int̄·xij·b·item·vi·li·xx·d
item·vij·li·xv·c· (ca·ix·d·
Bolorē auget dānatis malū exēplū·ij·li
Bolorē patiebat̄ maria vltra oēm crea
turam·ij·li·xxiij·a·
Bolonis gladi⁹ quo ptrāsiuit cor marie·
ij·li·xxx·a·itē·fmo·āge·xvij·e·et·xviij·
per totum·
Bolor caritatis notat̄ ꝑ margaritā z i-
troducit æū in cor·iij·li·cxxiij·b·
Bolores attulit hoi pcm̄·v°·li·int̄·xiij
rn̄·ij·
Bolorem qñ dicit̄ homo facere xp̄o· vj
li·ca·xix·e· (xxxv·a·
Bolores corpis purgāt aiam·vj·li·cap
Bolor marie a die purificatōis fuit sex-
tuplex· vj·li·lvij·b·c·
Bolor marie mixtus erat cū gaudio· vj
li·lvij·c·item fmo·āge·xvj·b·c· (a
Bolor marie qñ fugit i egiptū·vi·li·lviij
Bolon marie ꝑpati salubre ē·vi·li· lvij·
c·et·xcvij·b· (vij·li·ca·ij·
Bolonis marie gladiū vidit scā birgitta
Bolorē habuit maria q̄tiēs induit xp̄m
vij·li·viij·b· (āge·xvij·d·
Bolorē marie·tēpauit puer ihūs·fmo·
Bolor olim mēbrorū sequit̄ post risū mū-
danorū·ex̄·lxxxvi·
Bolor dānatoz dī laq̄us qui agḡuatur
ex longa vita·extra·lxxxix·c·
Dña in sublimi et arta sedē dī superbia·j°
li·xxix·a·b (xxix·a·b·c
Bña sedēs in lata sede dī maria·j°li·ca
Bña quedā habuit bellū duoz spiritnū
in mēte sua·iij·li·iij·p totū·
Bña quedā sedebat i curru superbie simi-
lis vipere·iij·li·xvij·a·e·
Bña quedā visitāw idulgētias fuit cor-
rupta et quare·iij·li·xx·c·
Bñe q̄tuor legittīe dicunt̄·iij·virtutes
iij·li·xlv·a· (iij·li·xlv·b·
Bñe q̄tuor illegittime dicunt̄·iij·vicia
Bñe cuiusdā gḡue supplicīū vi·li·xvi a·b
Bña familiarissima regi dicit̄ vgo ma-
ria·vi·li··xxxiij·c·et·xlv·e·
Bña wm⁹ corpis dī aia q̄ hēbit q̄nq; ser
uos·q̄nq; pedisseq̄s et cibum·vj·li· cap
lxvj·b·c·d· (li·xciij·a·
Bña quedā videbat̄ sedere in fune·vi·
Bñe cuiusdā purgatio et saluatio·vi·li
ca·cij·a·c·
Bña quedā appuit deformis vij·li·xj·d
Bñe cuidam ꝓdixit ymago crucifixi fi-
nem suū·ex̄·c°· (tio·ex̄·cj°
Bñe cuiusdā pegrinatio mors et salua-
Bñari nō pōt dyabol⁹ in aias iustorū·
j°li·ca·iij·b· (ij·li·xxxi·c·
Bñatur dyabolus hoib⁹ diuersimode·
Bñatur cur vn⁹ hō alteri·vj·li·lij·a·
Bñatio oīs ē a xp̄o·j°li·xix·a· Jtē·ij·
li·ca·viij·a·et·xxv·a·
Bñicus qño dilexit xp̄m et mariā et q̄d
docuit frēs suos·ij·li·xvij·a·
Bñicus dictauit regulā suā de spūsctō·
ij·li·xvij·a·et·xviij·d·
Bñicus moriturus ꝓmēdauit frēs suos
sub mātello marie·ij·li·xvij·b·
Bñici regłam tenētes saluabunt̄·ij·li·
cap°·xvij·c·

c·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Bñici frēs pauci imitant vestigia eius
iij·li·xvij·c·d·et·xviij·a·b·
Bñici fribus mal cōminat maria·iij· li
ca·xviij·c· (li·xxxiij·b
Bñs habēs multos seruos dicit xps·j°
Bñs despicit et seruꝰ honorat spualiter
quid ē·j°li·xl·b· (j°li·lvj·a
Bño qui ē rei pater ⁊ iudex ꝓpat se xps
Bñs verus solus ē xps·ij·li·viij·a· Jtē
viij·li·ca·i·d· (ij·li·xvj·a·
Bño habēti plures vineas ꝓpat se deꝰ
Bñi quia nolūt venire ad celū venient
paupes·iij·li·iij·a·d·
Bñi primūt se ⁊ subditos suos·iij·li·v°b
Bñs quidā monebat ad restitutōez·iij
li·xlvj·b·
Bño pegrinati q̄ tradidit ꝟuis suis ꝑci
osum thesaurū filiis ē xps·iij·li·lviij·a·b
Bñi q̄d ꝟbeant cogitare et facere·iij·
li·cap·lxxvj· a·
Bño hñti captiuos in trib⁹ custodijs si
milat se xps·iij·li·cxv·a·b·
Bñi mūdi incepāt nouā legē cōtra xpm
vi·li·ca·xxvij·a·
Bñi quo pñt placere ꝟo·vi·li·xxvij·b·
Bñs q̄dā et dña filies serpētib⁹ genera
rūt ꝟ se filiū serpētinū· vj·li·xxxij·b· c·
Bñs regtur⁹ in hoie ē caritas·vi·lj·lij p
Bño filis est xps q̄ duxit vxorē edificās
ei domū dās q̄ ei seruos pedissequas ⁊ ci
bum·vi·li·lxvi·a· (li·xcvij·a·
Bñs quidā hūit in se septē dēmonia·vi·
Bñi quo se salubat regāt·vij·li·xi·b c d
Bomi quo se habere ꝟbēt ad clerum ⁊
subditos·vij·li·xviij·a· b·
Bñs quidā filis erat lupo·viij·li·xvj
Bñs q̄dā assilat⁹ est vulpi·viij·li·xvij
Bño qui habet siluā vallatā muro filis
est xpus·vij·li·xviij·a·b·
Bñis tre instat ḡuissimuz iudiciū nisi se
emēdauerint·viij·li·lvj·o·p·
Bñs oim in tris factus fuit hō·añ regu
lā·cap·iiij·a· (viij·b·c·
Bñs vince electe dī ꝟus·fmo·angeli·
Bñs penarū ē dyabol⁹·extra·xxiij·a
Domum volens deo edificare quo sit
dispositus ·j°li·cap·xviij·a·b·
Bomus ꝟi dicit religio·j°li·xviij·c·d·
Bomū suā vocat xps mundū·j° li·xl·b·
Bom⁹ aie quo ꝓparabit xpo·ij·li·ij·c
Bomus q̄nq̄ dicūt esse in mūdo ⁊ q̄nq̄
stat⁹ hoim eaꝝ ihitatores·ij·li·iij·p totū
Bomus tres habebit aīa fidelis·et i q̄li
bet domo tria instrumēta·ij· li·xxiij· b·
et·xxv·et·xxvj·et·xxvij·p·totū
Bomus dei scz eccl'a cur instituta ē·iiij
li·cap·lviij·b·
Bomus paup ē mūdus iste habens in se
tria·v°li·reue·post inter·xij·
Bom⁹ hois dī cor eius·vj·li· lxv·e·
Bomū marthe et marie q̄ dicit deꝰ in
gredi spualiter·vj·li·lxv·p·
Bom⁹ aie dicit corp⁹ q̄tuor hns ꝓpeta
tes·vj·li·lxvj·a·Jtem·vij·li·v· a
Bom⁹ supflue nō habeant in mōsterijs
ordis scis alnat·Jn regl'a·xx·c
Bomus marie eternal est deꝰ· fmo an
ge·iij·b· (pz·extra·lxnij·b·c·
Bomus tenebrosa in qua sunt inimici·
Bona volens offerre deo q̄o sit dispo
situs·j°li·xviij·b·c·
Bona spūssci dicunt talēta·iij·li·xx·a
Bona spūssci dant homi in baptismo·
iij·li·lxxiij·r·
Bona nō placēt ꝟo nisi debita ꝑus sol
uant·iij·li·lxxx·a·itē·vij·li·xj·b ⁊·xvj d
Bona dant q̄druplicit sic ē et spualiter
iij·li·cxj·a·b·c· (·iij·
Bōis ꝟi abuti nociuū ē·v°li·int·vj·rñ
Bona gre cur aliqbus auferunt· v°li·
int·xiij·rñ·j·et·ij (int·xiij·rñ·v·c
Bōa gre cur nō dant hoibz eqlit·v°li·
Bonū spūs cur dat bōis et malis·v°li·
int·xv·rñ·vj· (itē·viij·li·liij·
Bona sua q̄o dare dz hō· vij·li·xi·c·
Bōa sua discrete distribuāt dñi· viij·li·
cap·ij·c·
Bona ꝟi q̄o minuunt mal' et augētur
eis dona dyaboli·pz·viij·li·lvj·i· l·
Bōa vtz ⁊ q̄nta aut qlia recipe possint
pone ord·scisal·in·regl'a·xix·⁊·xx·b·e·f
Bona·zt·vite in Bare ⁊ in Elemosina

Dormire inter brachia mūdi quid ē· ūj li·ca·vj°b· (xxxūj·b·
Dormēs vitē xp̄s aliquibus·vj·li·cap
Dormire·zt·vide in Somnus·
Dorso assilant opa hois·j°li·xxūj·d·e·
Dorsum xp̄i calcare qđ est·ūj·li·xcix·a
Dorsum significat opatōem bonā· ūj·li ca·cxxix·m· (·vj·li·lij·h·
Dorsū cunsdā horribile appuit in pēis
Oubia heremite soluit maria·ūj·li· ca cxxvūj·a·
Ducit qđ hoiez ad amorē rei et quid ad amorē mūdi·j°li·xv·b·d (j°li·xxix·c
Ducit maria amicos suos ad sedē suā·
Ducit sapiētia spūalis sursū et carnalis rorsum·ij·li·xxj·p totū
Ducit tribulatio ad bona·ūj·li·lxxv·g
Duci ad tēbras spūalit qđ ē ūj·li·cvij·e
Ductor spōse xp̄i hīe dz duo·ij·li·xxj·f·
Oulcedo marie q̄nta est·j°li·xxxj·c·7 lj° e·Item·ūj·li· lxxxvj·
Bulcedo nō est q̄ nō ē i maria·j°li·xlij b
Bulcedo spūsci incōpabilis ē·j°li·luj·a
Bulcedinē marie recipe et reicere malū est·j°li·lvij·d·
Bulcedo spūalis vñ dz trahi ij·li·xix· e·
Itē·ūj·li·lxxūj·c· (li·xxx·a·
Bulcedinē marie sentiet ois q̄ petit· ūj
Bulcedinē appetēs nō refugiat amara v°li·reuela·post inter·v·
Bulcescit cui de⁹ ei trena vilescūt· vi·li·ca·cvj· (extra·l°c·
Bulcis q̄ fuit maria reo·j° li·lj° e·item
Buricia cordis dicit galea malorū·ūj· li·xcv·a·
Buricia cordis p quid āmonet·ūj·li·cj
Bur verus quis esse dī· ūj·li·lxxvj·b·

Abiosis dñat remon igne⁹· vi·li·cap·lxxx·
Ecclesia militans assimilat castro·j°li·v°per totū· (xvij·b
Eccl'ie edificent de bn acq̄sitis·j° li·ca·
Eccl'a militans dicit filia rei tradita viro eā affligēti·j°li·xxūj· a·
Eccl'a dr palaciū xp̄i·j°li·lv·a d (c·d
Eccl'a silat luco paucar arborr·ij·li·v°
Ecclesia dicit alueolus xp̄i·ij·li·xix·e·
Eccl'ia dicit vxor epi legittia ūj·li·vj·b
Ecclesia stat mmis picl'ose ppter q̄tuor ūj·li·x°a·Itē·ūj·li·lxxvūj·c·
Ecclesia dicit vinea bñdicta·ūj·li·x° c·
Item·ūj·li·lxxvūj·e·
Eccl'ia q̄ lata alta et spissa edificet·ūj· li·ca·xvūj·e (li·xxūj·a·c·d
Eccl'ia dicitur virgo habēs ir frēs·ij·
Eccl'ia q̄si tres hr filios·ūj·li·xxūj·c
Eccl'ia scā qđ esse dicit·ūj·li·xxūj·d·
Ecclesie dispositio assilat anseri·ūj·li· ca·xvj·a· (li·xxxūj·a
Ecclesie multe rome desolate sunt·ūj·
Eccl'ie bō nō dabūt laicis·ūj·li·xxxij b
Eccl'ie pstitutōes q̄ fuerūt olim p quibus nūc assumpte sunt abusiōes·ūj·li· xxxūj·per totū· (li·ca·xlix
Eccl'ie dispositio q̄lis ē nūc corā deo ūj
Ecclesia ē domus dei et q̄re instituta ē· ūj·li·lvij·b· (lxv·b
Eccl'ia scā dī castrū obcessum·ūj·li·ca
Ecclesia xp̄i vnde pmo incepit·ūj·li·ca lxxvj·c·et·cxxix·h·
Ecclesie cur data sūt bōa tpalia·ūj· li· lxxvj·e·Item·vj·li·lxx·b·
Ecclesie bōa sunt ppriū xp̄i·ūj·li·cxlij·a
Ecclesiā visitet hō p pctō accidie·vj·li ca·x°d· (li·xxvj·b·
Ecclesia xp̄i q̄ lōge recesserat ab eo·vj
Ecclesiā accedere sine devotōe nō pdest vj·li·xxxj·d·
Ecclesia dr thalam⁹ xp̄i·vj·li·xxxūj·a
Eccl'ie picula signant in ·vij· tōitruis· vj·li·ca·cx°
Ecclesiā suā dimittēs ppter mal⁹ dominiū similat porcis·vij·li·xxix· b·
Ecclesia mōasterij scisalua· qūo edificetur·extra·xxviij·b· e·
Ecclesia scisaluat·habeat portas remissionis recōciliatiōis et gre·ex·xxxj·a·b·
Eccl'ie pauimētū q̄le sit· extra· xxxviij·
Eccl'ia scā dr tra pinguis·ex·lxxxv·c
Edificari dz domus dei de bene acq̄sitis·j°li·xvij·b·item·ūj·li·cxxx·
Edificant epi et milites dyabolo duas

c:

vrbes sicut filij isrl' pharaõi·ij·li·xp̃a b c
Edificare dz hõ ꝓmũ ꝑ verba xp̃i·ij·
li·ca·xviij·h· (ca·xviij·e
Edificari qũo et q̃les debẽt eccle·ij·li
Edulũ corpale duo bõa facit ꝓmedẽti
ij·li·ca·xxv·c·
Edulũ aie dr̃ divia sapia·ij·li·xxv·c·
Edulia quot hẽant amici mi· ex̃· lxv·c·
Eicit homo a se xp̃m·v̊li·int·xij·rñ·v·
Item·vij·li·xxvij·c·f·
Electi dicunt flores in orto·j̊li·lij·a
Electi cadũt et resurgũt·ij·li·xviij·i·k
Electores alicuꝰta dñt caue·iij·li·ij·e
Electi cur tribulant in mũdo v̊li·inter
vj·rñ·ij·a·b·et it̃·xij·rñ·vj (rñ·ij·b
Electis nõ ꝓcit mi in mũdo·v̊li·int·xv
Electis q̃ benignꝰ est deus·vj·li·cij·b·
Electos dimittit mus qñq; sibiip̃is· ex̃
xlix·b· (mathie·m·
Eligit quos deꝰet quos nõ·in ꝓlogo
Eligere bonũ vel malum hz hõ in pote
state·ij·li·ca·j̊·d·
Elegit deus tres viros idest tres statꝰ
ab inicio q̃ iam vixerũt·ij·li·xx·a·b
Eligit mus paupes loco dñoz mundi·
iij·li·iiij·a·d· (doctores·iij·li·cxij·a
Elegit cur miꝰ piscatores in apl'os 7 nõ
Eligere vult miꝰ pagãos loco xp̃ianorũ
vj·li·xliij·b·itẽ ·ex̃·lxxxiij· (xx·
Eligi in abbam scisal·nõ dz illegittia ex̃
Eleméta pugnãt pro mo·iij·li·xcvj
Eleméta purissima sunt in corpe marie
fmo·ange·j̊· c·d·
Elemosina q̃ fit de iuste acq̃sitis et nõ
solutis debitis mo nõ placet 7 quibꝰpro
mst facta·iij·li·vij·et·xij·b·et·lxxx·a
Elemosina inducit caritatẽ in aiam· iij·
li·cxxvj·c· (li·xxxix·o·
Elemosina minit penã purgatorij· vj·
Elemosinas exiget mꝰa clero·iij·li·ca·
cxxvj·c·itẽ·vj·li·lxx·b (vij·li·iij·c
Elemosine fiũt mo ingrate ꝓpter pctã·
Elemosinã q̃lẽ facere dñt pncipes·vij·
li·ij·ca·c· (tra·lvj b
Elemosina vivorũ iuvat mfunctos· ex·
Elemosina·7t·vide i vocabulo Bona·
Elephas qũo capit et quos hoies signi·
ficat·iij·li·cxxv·a·b··et·c·xxx·a
Elizabeth excessit scã birgitta in gra di
j̊·li·xx·d· (tis·iij·li·iij·e
Elizabeth accipit in exemplũ pauperta
Elizabeth cur et qũo visitavit maria·
vj·li·lix·a· (vij·li·v̊ꝑ totũ
Elzearius informavit spõsa ex impio xp̃i
Emẽdatõe vera recipit maria homies
quãtũcũq; peccãt·ij·li·xxiij·a·
Emendatio pctõx fugat dyabolũ·vi·li
ca·lxxviij·b· (xxvj·f·
Emendare nõ sufficit hõ pctã sua·ij·li
Emendare se nolens cum potest male
habebit iij·li·ca· lxxxv·
Emẽdare se volẽs hẽbit grãm· vj·li·ij·
itẽ·vij·li·xij·b·itẽ·viij·li·xlviij·ae·
Emẽdare se volẽs qd faciet vij·li· cap·
xxviij·g·h·
Emẽdare·7t·vide in Adiscdia Et pnia
Emit xp̃s hoi iterũ hereditatẽ q̃ vendi
dit 7 podit·j̊·li·ij·b·et·lviij·c· itẽ·ij·li·
ca·xij·c·item·iij·li·cxj̊·b·
Emẽ volẽs aliqd qd faciet iij·li·lxxxj·i
Emere paganos qua intentõe debz ho
mo·vij·li·ca·xxviij· c·
Episcopatꝰ qũo et q̃ intentõe dz affec
tari·ij·li·ij·a·et·iij·b·c·et·xviij·b·itẽ
iij·li·ca·cxxvj·q·r·
Epus quidã ypocrita q̃ deformis erat
corã mo in oibus mẽbris·j̊·li·xxij·ꝑ tot
Episcopi edificãt dyabolo duas vrbes
ij·li·ca·x̊b·c·
Epm scarẽb briniolfũ ꝓmedãt et descri·
bũt pulcre xp̃s 7 maria·ij·li·xxx·ꝑ totũ
Epus dicitur angelꝰdñi·iij·li·j̊· a· Item
iij·li·cxxvj·f·
Epus volẽs ire artã viã xp̃i et esse vnꝰ
de paucis qũo se ꝓponet·iij·li·j̊· a·b·
c·item·iij·li·cxxvj·e·f·g·h·i·k·l·m·
Epus cũ indut se vestibꝰ quid orabit·ij
li·j̊·c·itẽ·iij·li·cxxvj·i·
Epus qũo dicat horas suas accetensq;
ad mẽsam· et in mẽsa sedẽs qũo se hẽat·
iij·li·j̊·d·itẽ·iij·li··cxxvj·i·k·
Eps qũo se hẽat post refectõem 7 pgẽs

ad lectū·iij·li·j°.e· Jtē·iiij·li·cxxvj·l·m·
Epūs volēs iceere p viā q̄ pauci ābulāt sciat p̄mo·q̄ via est arta/spinosa/ pūgitia petrosa ⁊ ineq̄lis· ⁊ in via sūt tres inimici·iij·li·ij·p·totū·Jtē·iiij·li·cxxvj·n·o·p·q·
Epūs hēat infulā sub brachijs suis non vēdat eā·nō concedat eā alteri nec per æt et quid ista significāt spūaliter·iij· li·ca·iij·a·b·c·itē·iiij·li·cxxvj·s· t·
Epūs bonꝰ qualē honorē ⁊ gl'am hēbit iij·li·iij·b·d·itē·iiij·li·cxxvj·r·v·
Epūs maiꝰq̄lem penā et p̄fusionē hēbit iij·li·ij·b·et·iiij·a·b·c·d·et·vj·d· Jtem iiij·li·ca·cxxvj·r·
Epūs hēat fasciculū florum sub brachijs æst p̄dicatōem æi·iij·li·ij·c·Jtē iiij·li·ca·cxxvj·t· (li·ca·iij·d·
Epūs hēat vas vacuū p̄tandū æo·iij·
Epi nolunt venire ad nuptias celestes æo veniēt alij loco eoꝝ·iij·li·iiij·a·d
Epūs q̄dā sapiēs pulcer et dives in mū w/mortuꝰ iudicatus fuit vt fur·cuiꝰ locū hītum et honorē accepit in celo q̄dā canonicꝰ·iij·li·iiij·a·b·c·d·
Epūs mūdanꝰ dr̄ adult nouē horis morās cū ācilla et æcia cū vxore·ij·li·vj b
Epūs mūdanus flabello p̄pat et testudim·iij·li·vij·
Epūs simil' symee p̄pter q̄tuor·iij·li·xj·b
Epūs fractis duabꝰ costis ad tactū scē birgitte sanatꝰ est·iij·li·xij·f·
Epūs quo se hēat in cura aiarum·iij·lixij·b·c·d·e·f (positꝰ iij·li·xij·g
Epūs volēs placere marie quō sit dil'
Epūs silis papiloni·iij·li·xiij·a·et infra·
Epūs simlis bruco·iij·li·xv·a·
Epi iunionis ad semorē q̄stiōes mirabiles ⁊ senionis rñsa·iij·li·ca·xvj·
Epūs q̄dā æfunctꝰ o o o inq̄t ablata est mitra·iij·li·xviij·f·
Epi q̄dā dicunt̄ pauimētū effossum· iiij li·xlix·c· (cxxv·p totū
Epi septē æsignati p vij aialia·iij·li· ca
Epūs dr̄ speculator æi·iij·li·cxxvj·s·
Epi quo se hēant ad ordinandos·vij·li·cap·xij·b·c·
Epꝰ quo se hēat ad clicos·vij·li·xij·c·d
Epi quo se habeant erga familiā·vij·li·cap·xij·e· (li·xij·f·g·h
Epi quo se gerant i victu ⁊ vestitu·vij·
Epūs dimittēs ecclesiā suā p̄pter maius dñiū assil'at porcis·vij·li·xxix·a·b·
Epūs dyocesanꝰ sit visitator mōasterij ordis scisalua·Jn regula·xxvj· a·
Epm aboensē misit xp̄s ad papā ex·lj°. f·
Epis dat xp̄s doctrinā p̄cedendi in via dei·extra·lxxix·p totū (pz·ex·cij
Epi cuiusdā æceptō ⁊ mors sine fructu
Epi aboenſ·scinit scā birgitta cogitationes extra·ciij· (prouisor
Epūs·xt̄·vitæ in pastor·in p̄latus·⁊ in
Epistola scē birgitte ad vicariū pape·patet iij·li·lxxviij·p totum
Qꝰ militis xp̄i dr̄ hūilitas·ij·li·xj°. c·
Equꝰ aie dr̄ p̄fessio pct̄ōx·ij·li·xxvij· e·
Equi trahētes currū supbie qui sunt·iij·li·xvij·e· (iij·li·xxxiij a
Equus paratꝰ trahere aiam in penā pz
Equas naēs hr̄e spūalit̄ q̄o ē·iij·li·lij b
Equꝰ aie dr̄ baptisma·iij·li·lxxiij·o·
Equus aie dicit̄ obedientia·vj·li·xliij· b
Eq̄s superfluos hr̄e nociuū ē·vj·li· lxx·a
Equ vt hō carū tractat æ electos suos vj·li·cvij· (vij·li·xij·g·
Equos nimis magnos nō hēant p̄lati·
Erico scō fuire salubre ē·vj·li·lxvj·f
Erogari dñt pauperibus superflua · iij· li·ca·xlix·b· (in Regl'a·xxviij b
Errorē suū corrigere volētes iuuat xp̄s
Erubescētia vñ p̄uenit hoi·v°.li· int·xij rñ·j·a· (li·ca·xv·d
Erudit æus p̄l'm suū ml'tis modis·iiij
Qstas q̄re facta ē·v°.li·int·ix·rñ·v
Esurijt q̄ scire via xp̄i·j°.li·xxxviij·c·
Etates spūales sex æscribūt·iij·li·ix· a·
Etates tres mūdi notantur p tres partes nauis·vj·li·lxvij·a·
Ethiopis in spē apparebāt æmões·iij·li ca°.xj°.d·itē·iiij·li·vij·a·b·⁊·l°.et·lj°.a·d·et·lij·e·et·cij·f·et·cxliij·a·itē·vj·li·xvij c·et·xcix·a·Jtem vij·li·xj·e·

c:·

Eua in quo peccauit · v°li · int · xij · rñ · j b
Eua figurauit mariã · v°li · it · xij · rñ · ij · b
Eue creatio et ꝓuaricatio ꝛscribit · viij
li · ca · xlviij · e · (b · c ·
Eua fuit ꝛa occasio ruine · kmo · ãge · ij ·
Eua ꝓsolatõem hũit de futura nativita
te marie · kmo · ange · vij · b · c · d ·
Euãgeliũ xpi dr̃ port⁹ celestis · i j · li · v°b
Euãgeliũ xpi qñ ⁊ q̃lit scripsit · f · mathe
us · iiij · li · cxxix · o (li · it · xvj · rñ · ij b
Euãgelia xpi cur vitent dissonare · v°li
Euãgelia xpi quo et a q̃ spũ sũt conscri
pta · ex · xlix · b · (int · xvj · rñ · ij · c
Euãgeliste q̃ sũt recipiẽdi in eccl'ia · v°li
Euigilat qñ hõ in nocte q̃d cogitabit ·
iiij · li · cxxvj · h ·
Eunuchũ ꝓuertit philipp⁹ · iiij · li · xxj · b ·
Exactões iniustas ꝛbẽt reges ꝛpone
re · iiij · li · cv° (li · xxxij · f ·
Exactor q̃dã maledicẽtꝫ mortuus est j°
Exaltat ꝛ⁹ eos q̃ se hũliãt ⁊ ecõuerso ·
qd̃ pz ꝛ q̃daz epõ et eius canonico · ij ·
li · iiij · a · b · c · d ·
Exaltat hoiem ad vitã tribulatio mũdi
iiij · li · xij · a · et xv · a · e · (vj · li · ciij ·
Exaltat deus electos in celo et in t'ra
Examiare qũo dz hõ opa sua et facere
ij · li · xxvij · d · (vij · li · xij · b
Examiari debẽt ꝓmouẽdi ad ordines ·
Examinare · zẽ · vitæ in Reuelatio ·
Examiare q̃ districte vult ꝛ⁹ hoiez viij
li · ca · xlviij · s · (li · xxviij · c ·
Exaspare nimiũ subditos pic'losũ ẽ · vij
Exaudit cur nõ sp ꝛ⁹ orãtes ad se · j° li ·
xiij · a · itẽ · v°li · int · xv · rñ · ij ·
Excessus rerũ ⁊ victualiuz resistit spũi
scõ · iiij · li · xxxv · (viij · a ·
Excessus malorũ dz hõ arguere · vj · li ·
Excluſi vt iudas a xpo sũt heretici · vij ·
li · viij · b · (li · xxvij · c ·
Excolere ꝓmũ dz hõ ꝓ sensus suos ij
Excõmũicatio q̃ nociua ẽ hoi · iiij · li · ca
xcix · b · itẽ · vi · li · lxviij · et · lxxxvij ·
Excõmũicari q̃ hoies dñt · iiij · li · xxxiij ·
f · g · h · i · (sacro · j°li · xij · d
Excõmunicatus sepeliri nõ dz in loco
Excõmũicatis neget ꝙuersatio ingress⁹
eccl'ie et sepultura · iiij · li · xxxiij · i ·
Excõmũicatis qualem se exhibeat rex ·
viij · li · iij · c · (j°li · xlvj · e · ⁊ · lviij · b
Excusabit se xps coz̃ oib⁹ scis ꝓ trib⁹
Excusatõem non habet genus humanũ
nisi vnũ verbum · ij · li · xx · c ·
Exẽpla mala dãtes ꝓrio q̃ miseri erũt
j°li · xvij · b · itẽ · ij · li · ix · d · itẽ · iij · li · lj° c · et
cxij · b · itẽ · vj · li · lij · f · g · (ca · lix · b ·
Exẽpla bone vite notant in oleo · iij · li
Exẽpla scõz nolle seq̃ malũ ẽ · iij · li · cij ·
g · et · cvij · d · (iij · li · cvj · b ·
Exẽplo marie dauid ⁊ abrahe viuat hõ
Exempla plus ꝓficiunt q̃ verba · iij · li ·
cxxvj · f · et · cxxix · d ·
Exemplũ dicit man⁹ aie · iij · li · cxxx · f ·
Exẽplo malo ꝓdũt se ⁊ alios mali facer
dotes · iij · li · cxxxij · b · et · cxxxiij · f ·
Exẽplũ malũ dans sil'at aspsorio · vj · li ·
ca · lij · d · (li · xij · a ·
Exẽpla nociua reliquũt quidã ꝓlati vij
Exercicij pugillũ xpi est in hoc mũdo
iij · li · ca · xv · b ·
Exercitus magnus pugnãtibus nocet
paru⁹ aũt cñ hũilitate ꝓsit · vi · li · xlj° b ·
Item viij · li · xliij · b ·
Exit a q̃b⁹ obcessz libent dyabol⁹ aut
nõ · j°li · xxxij · d · e ·
Exit a q̃bus scientibus xps · j° li · xxxiij · a ·
Exire docet ꝛus aiam sicut pica pullos
suos · ij · li · xxix · a · b · c ·
Exire ꝛ mõsterio nõ licet psonis ordis
scisalvat · In regl'a · viij · ⁊ · xij · b ·
Exire monasteriũ qñ ⁊ ꝓ q̃bus pũt reli
giosi scisal · ex · xj · (lviij · c
Exorziste qũo et ad q̃d mstituũt · iij · li ·
Expectat ꝛ⁹ ꝙuersionẽ pctõis vsq; ad
vltimũ · vi · li · xcvij · b · itẽ in vocabul' sup⁹
portat et tolerat · (iij · li · xv · b
Expiri dz hõ in mũdo an apt⁹ sit gloria
Exploratoz invid⁹ dr̃ dyabol⁹ · iij · li ·
lxiij · b · itẽ · vi · li · xciij · c (ex · lj° a · b
Expulsũ ab hoib⁹ q̃rit se xps j° li · j° a · itẽ
Expuls⁹ fuit adã ex iusticia · km̃ · ãg · xxj c
Extẽdit xps duo brachia sup hoies · vj°

li·cap·c°. (tẽptatõem·ij·li·xxv·c
Extiguit potus sitim sic meditatõ diuia
Extranei nõ ꝓcordãt cũ idigenis viij·li
cap·xvij·
Extrahit vt pãis a corpe putredinẽ· sic
bona volũtas ab aia·ij·li·xxv·a· b·
Exultatio angel'homi et pñarchis erat
nascitura maria·ꝓmo·ãge·viij·c·d·

Faber optimꝰ dñ̃ wꝰiij·li·xxx·c
Fabricauit wꝰ oia·ij·li·xiij·a
Facere q̃d et qũo dꝫ hõ vt
wo placeat in opibꝰ suis·j°li·ca°ij·a·itẽ
ij·li·xxv·b·et·xxvij·d·itẽ·v°li·int·j· rñ·
iij·et·int·vij·rñ·vj·Itẽ·vij·li·xxvij· g·
itẽ añ regulã cap·iij·b·
Facit deꝰnõ magis cõtra naturam cor
poris q̃ aie·ij·li·j°a·e·f. (c·h·
Faciat hõ q̃d pt̃ et hẽbit grãz wi·j°li·xv
Facere nõ debet hõ cõtra obedientiam
q̃uis vtile sit·j°li·xx·c·
Facere tria et tria nõ facere ꝑcepit xps
tria ꝓmittit 7 ta ꝓsulit·ij·li·xvj·b
Faciat hõ nichil sine diuia ꝓmeditatiõe
ij·li·xxv·b·c·d· (tat ꝑ alijs·iij·li·iij c
Facere q̃ ꝑ se põt hõ fructuosiꝰnõ cõ·
Facere volẽs bõa et nõ valẽs duplicit
mereť·iij·li·lxxiij·k·
Facere aliq̃d ꝑ wũ malũ ẽ·iij·li·lxxv·e
Facit q̃d deus homi iusto·iij·li·xc·a
Facit quid spũsscũs in aia/q̃d vero ma·
lus·iij·li·cx°. (cxxix·f·
Facere dꝫ hõ bona q̃ wcet alios· iij·li·
Fecit cur nõ xps opa sua in vno pũcto
oia·v°li·int·xj·rñ·iij· (int·xv·rñ·iij
Facere mala cur aliq̃ nõ ꝓmittũť·v° li·
Facere ꝑus cepit ibs q̃ wcẽ·vi·li·liij·b
Facit wus omia ex caritate·vij·li·xix· a
Fecit wus tria egregia·viij·li·xlviij·f
Faciũt quidã sicut meretrices·vij·li·ca
xxvij·f. (ne dei·viij·li·lvj·f
Facere nichil põt dyabolꝰ sine ꝓmissio·
Fecit wus q̃ nobilẽ hoiem et dignũ· vi·
de in Creare· (dit·ex̃·xiij
Facere dꝫ hõ nõ q̃ntũ vult sꝫ q̃ntũ expe
Facẽ volẽs aliq̃ opꝰhabeat ťa·ex̃· lj°e
Faciẽ dei qui nũq̃ viwbũt·j°li·xv·b·g
h·et·xxvj·h·7·xlj°g·7·lviij·c·7·cxij·itẽ·
v°li·int·vj·rñ·j·itẽ·vj·li·ix·d·itẽ·vij·li·
xxvij·c·h·et·xxx·c·itẽ·viij·li·xlviij· am·
Facie silis erat xps mať sue·j°li·lj°·e
Faciẽ q̃n vtit xps ad hoiem·iij·li· cvij·c
Faciẽ wi qui vidẽt et viwbũt·vj·li·ix·d
et·lxxv·a·
Faciẽ nõ dꝫ hõ decolorare·vij·li·xvj·b
Faciẽ supbe wcolorare malũ ẽ·vij·li· ca
xxvij·d·e. (tis·viij·li·lvj·n
Facies hois appuit in mãibus celebran
Factũ ẽ nichil a wo sine causa et vtili·
tate hois·j°li·xix·a·itẽ·v°li·int·xv· rñ̃·
j·a·b·c. (iij·7·int·xiij·rñ·j·a
Facta sũt oia ꝓpt̃ hoiem·v°li·int·ix· rñ̃
Facultatẽ nõ solũ attẽdit deus sed vo·
luntatẽ·ij·li·ca·iij·e·
Fallacia silis ẽ scorpioni·j°li·xxiij·d
Falsa dicẽs esse verba xpi nõ viwbit fa·
ciẽ wi·j°li·xv·b·g·h (xvj·a
Famagusta silis erat gomorre·vij·li· ca
Fames cur vẽit homi·v°li·int·vi·rñ·iij
Famẽ sicut pulli aq̃le habebũt mali· vj·
li·ca·ix·d· (li·iij·e·
Familiã necessariã hz̃e possũt clerici·iij·
Familiã suã nõ corrigere nociuũ ẽ·vj· li
cap·lxxvi· (xij·e
Familiã mowratã hẽant ꝑlati·vij·li· ca
Familiã necessariã hẽant dñi·viij·li· liij
Familiares q̃liter ad timorẽ wi trahãť
iij·li·j°e·itẽ·iij·li·ca·cxxvj·l·
Familiares icorrigibiles remouẽdi sũt·
iij·li·j°e·itẽ·iij·li·cxxvj·l·
Fam'los duos hz xps iwsť clericos 7 lai
cos·ij·li·vij·a (wo·iij·li·xiij·g
Fam'los suos iuuat maria 7 aias pñtat
Fam'los necessarios hz̃e põt papa·iij·li
ca·xlix·b· (ca·liij·
Famulos devotos hz̃e dñt dñi· viij· li·
Famulos·7ť·viwe in Seruus·
Fascinatꝰ sacerwos ꝑcibꝰ spõse liberatꝰ
est·vj·li·iij·b (iij·li·cxxvj o
Fastidiũ mũdi q̃le hẽat hõ·iij·li·ij· b· itẽ
Fatigare corpꝰ ꝓro wo salubre est·vj·li·
ca·xlvij·a· (ca·lix·a·c·
Fatua reputãt quidã esse verba xpi·j°li

c::

Fatū seu fortuū nichil ē vi li··xlv·c·
Fato credēs quidā male mortuus ē· vj·
li·ca·lxxvj· (li·ca·xij·a·
Fauꝰ dulcissimꝰ p̄patus erat in maria vj
Febricitās spūaliť fuit q̄dā iij li·lxj c d
Fedus suū pepegit deꝰ cū abraā·iij·li·ca
xxx·c·Itē ffmo āge·viij·a· (xxxvij·c
Fel dare xp̄o bibere spūaliť q̄d ē·j°li·ca
Felix q̄ erit q̄ credit verbis istis xp̄i ꝛ se
quiť ea·j°li·ca·j°c·itē·ij·li·x°d·e·ꝛ·xij·d
e·f·et·xv·e ꝛ·xix·k·l·itē·vj·li·xxiij·d·ꝛ
liij·c·et·lix·a·ꝛ·lxvij·a·itē·viij·li· capi·
xlviij·a·et·lv·a·
Femia quedā pagana dilexit creatorē
suū/ideo obtinuit magnā grām a deo·vj·
li·quiq̄gesimo·a·b·c·
Femie quedā peiores sūt inimītis et eorū
iudiciū·vj·li·lvi·b· ℟ plus in Adulier
Fenestre q̄les sit i domo dei·j°li·xvij a d
Fenestras vtrū et qñ apire possūt soro·
res ord̄·scisalua·in Regla·viij·
Fenestras q̄les h̄eant int̄ se p̄sone ordis
scisalua·in Regula·xxv·a·
Fenix mortua vt renouať pc̄or a pctis
suis·ij·li·xvij·b· (iij·li·lxxxvij·c
Fenix vt igne renouať hō caritate dei·
Fercula supflua nociua sūt hoi· vi·li·ca
xxxix·f·itē·vij·li·v°h·
Feretrū sit añ ingressū ecclie scisaluať·
in Regula·xxvij (xlvij·ad·
Ferro p̄forare consciam q̄d ē·viij·li·ca·
Fertū acucū dicit̄ volūtas emendādi se
viij·li·xlviij·p·et·ae·
Feruor nimiꝰ in exercitō bono nocz iij
li·lxxix·c·et·cxxvj·h· (xxxij g·h·
Festinis diebꝰ nō laborēt xp̄iani· iij·li·
Fetēt corā deo mali litterati·vj·li·xv·b·
Fetēt q̄ntū cupidi ꝛ ābitōsi·vi·li·xxxvj b
Fetēt pessime excōmūicati·vj·li·lxxxvij
Fetor q̄ntꝰ ē in purgatorio·iij·li·vij· f·
Fetor nociuor alijs q̄s est·vj·li·lxxxvij
Fetorē sensit spōsa a pctōribꝰ· ex̄· lxxxj°
Fetu vinificato abstineat hō a cōmixti·
one·extra·lvj·b· (nis·j°li·xxij·c·
Fex vt p̄seruat vinū sic mali p̄sunt bo·
Fidei articuli circa hūanitatē xp̄i dcē
tur·primo li·capitu·ij·a·
Fides recta quid est·j°li·iij·a·
Fides recta ē fundamētū eccl'e·j°li·v° c
Fides recta dicit̄ palliū aie·j° li·ca·vij·
b·et·xlvij· b·
Fide saluant̄ simplices·j°li·xv·e·
Fides in corde dicit̄ lumē in hitaclo xp̄i
j° li·xxx·b·
Fides eccl'e dī eē nuda·j°li·xxxviij·b·
Fides infirma que esse dī·j°li·xxxix· c·
Fides paganor notať i bersabee ij·li v°f
Fides recta dī clipeus militis xp̄i· ij·li·
cap·ix·a· (ca·xxiij
Fidem rectā imitātes sunt filij dei·ij·li·
Fides dī anul9 in mānu aie·ij·li·xxiij· c·
Fidē iuxta suā q̄lcz remūať· ij·li·xxvj·d
Fides vera surſū trahit aias·ij·li·xxxj·c
Fides notať in petro ap'lo·iij·li·xvij·b
Fidē xp̄ianor impugnat dyabol9·iij·li
li·lxj·a·et·lxij· a·
Fides instabil' esse vñ p̄bať·iij·li·cvij·d
Fides est manus aie et sustētamētū vir·
tutū·iij·li·cxv·d· (xlvj·d
Fidē suā nō exponat hō p incerto·vi·li
Fides xp̄i assil'at̄ sandaliis·vj·li·lij·o·
Fides quantū p̄dest homi·vj·li·lxxix·
Fidem p̄t malā recipit̄ hō·vj·li· lxxxij·
Fides marie sil'atur iubari lune·ffmone
ange·v°b (iuxe·ffmo·āge·viij·d
Fides xp̄i erat hereditas ysaac iacob ꝛ
Figulus vt ad ymagies hz se deꝰ ad ho·
mies·ij·li·iij·itē ex̄·lxxxiij
Figurat angelꝰ apparēs tobie hoiem in·
stum·viij·li·liij·
Filia xp̄i electa erat scā birgitta·j° li·
ca·j°c·itē·ij·li·xxiij·itē·vj·li·xiij·c·
Filia dei tradita viro crudeli dī·s·eccl'a
j°li·ca·xxiij·a· (xlv·a·
Filie regis q̄tuor dicunt̄ virtutes·iij·li
Filie illegittie q̄tuor dicunt̄ vicia·iij·li
ca·xlv·b·
Filia regis dī aia homis·vij·li·v°a·
Filie sctē birgitte katherine p̄nisurū se
dicit xp̄s·vj·li·cxviij (ex̄·xxxvij·a
Filie xp̄i et marie sūt mōiales scisaluať·
Filia q̄o debeat educari·ex̄·xcviij

Filias quot et quales habuit scā birgit gitta·Clide in vita sua·f·et infra
Filios mlt̄os generare voluit xp̄us per scām birgittā·j°li·xx·d· (li·xxij·b
Filios peccātes si penitēt recipit de⁹·j°
Filij quō nascerent si hō nō peccasset·j°
li·xxvj·c· (tib⁹·j°li·xxvj·h
Filij mali frequēti⁹ nascunt de mal' gen
Filio marie fecerunt crucifixores q̄tuor
lic nūc mali xp̄iani·j°li·xxxvij· a·
Filiū marie cruciāt/blasphemāt/ argaūt
et repellūt hoies·j°li·x°e·g·itē·ij·li·iij·a
d·e·itē·iiij·li·cxvi·b (xxxvij·a
Filius marie hūt in se tria bona·j°li·ca
Filius dei et marie ē xp̄us·j°li·xlv·c·itē
ij·li·viij·a·7·x°b·7·xi·a·7·xxix·c·itē iiij
li·lxxviij·c·itē·ymo·ange·xiij·d·
Filiū marie dicūt q̄dā vir turpissimū·j°
li·xlvi·b·c·d· (bz scis·j°li·xlvi·e
Fili⁹ marie excusabit se p trib⁹ cor̄ omn̄
Fili⁹ marie ē ver⁹ pāis āgelor̄ 7 hoīm·j°
li·ca·xlvij·c·d· (li°e·itē·ij·li·ij·e·
Fili⁹ marie ē ver⁹ sol iusticie·j·li· l·b·et
Fili⁹ marie ē q̄si semē nō seiatū·j°li·l°c·
Fili⁹ marie sil'is erat matri sue·j°li·lj°e·
Fili⁹ marie dī virga in arca testamenti
faciēs tria mirabilia·j°li·liij·a·b·c·d·
Filiū marie figurabāt mānę et tabule i
arca·j·li·liij·d· (liij·f·g
Fili⁹ marie apperuit celū et infernū·j·li
Filij marie aduētū desiderabāt in celo
et in inferno·j·li·liij·f·g (li·liij·f
Filiū marie cur ælitærabāt tm̄ scti prēs·
Filiū marie eiciūt a se xp̄iani·j°li·lvij·a·
Fili⁹ marie q̄bus ē amarus amarior et
amarissim⁹ j°li·lviij·a·b (ij·li·ij·c
Filius marie ælectaī eē cū hoie mūdo·
Filius marie ē q̄si pegrinus cōtēptus q̄
vēiēs ad q̄ngz tomos pulsavit ad hostia
xī·ij·li·iij·per totum·
Filiū marie satiare pōt hō cū mica pāis
vestire vno filo 7 potaē stilla ij·li·iij·a e
Filius marie in figura fuit ver⁹ salomō
ij·li·iiij·itē·iij·li·xxix·c·
Filij nolūt hr̄e hereditatē ideo extranei
accipient·ij·li·ca·iiij·

Filios suos vocat xp̄s iudos ij·li·v°a b
Filios suos faciet xp̄s paganos p̄tēptus
a xp̄ianis·ij·li·vj·b·d·
Filios suos qūo fouet xp̄s·ij·li·ix·b·
Filiū suū vocauit deus pater quendam
militem·ij·li·xi·a·
Filij mi esse p̄bant boni xp̄iani septupli
ci testimonio·iij·li·xviij·
Filios q̄si tres hz scā mat' ecclia·iij·li·ca
xviij·c· d·
Fili⁹ mi q̄s merito appellat·iij·li·xviij c
Filius nō luit pcta patris·iij·li·iij· e·
Fili⁹ lacrimarū qūo generat iij·li·xij a
Fili⁹ vnus natus in tugurio et alī i car
cere q̄d signific̄at·iij·li·xv·a·b·c
Filius marie fit pcor̄ p penitētiā·iij· li·
xxvij·a· (li·ca·lv·b·
Filijs de quibz debent mr̄es gl'iari· iij·
Filij dei flagellant in hoc mundo· iij·li
ca·lxiij· a· b·
Filius marie habuit septē bona et ptu
lit septē male·iij·li·cxix (c
Fili⁹ marie dī bon⁹ papa·iij·li· cxxxviij
Fili⁹ cor̄rept⁹ in puericia vt mat' regra
tiari nescit hō mo·v°li·int'·vj·rn̄·ij·b
Fili⁹ di dicit' corona soli marie mbita v°
li·reuela·post intro·ix·a·d·
Filius mi dī vinū pāis·v°li·int'·x·rn̄·j·
Filius qūo dicit' portare pcta pāis·v°li·
inter·xiij·rn̄'·iij· (xv·rn̄·iij
Filios vt pat' tractat de⁹ hoies·v°li·it'·
Filiū marie vitare·zt'· vitę i Cōsolatio
Filiū q̄si mat' pepit xp̄s hoiez·vj·li·xix d
Filius vt matrē negligit homo xp̄m·vj·
li·ca·xix·d· (vj·li·xx·a
Filij marie dicunt' cōtritio et emēdatō
Filios instruere ad mala sicut ꝑpentes
ad pungēdū quid ē·vj·li·xxxij·p totum·
Filius mi sicut patfamilias p̄mittit opa·
rijs suis fossoriū scopā et vas·vj·li·cap·
xxxv·f·g·h· (li·ca·liij·f·g
Filios nutriēs ad pctā q̄ mi' erit· vi·
Filios diligē carnalit' malū ē vj·li·liij b
Filius marie qūo se hūit ab ifantia vsq̄
ad passionē·vi·li·lviij·a·b·c·
Filius marie vbi fuerit ibi est gaudium
c::·

vj·li·capit·xciij·a·
Filijs fascinati dicũt gẽtiles vj·li·ca·cj°
Filij scẽ birgitte dñi karoli mirabile iudiciũ ⁊ saluatio æscribũt·vij·li·xiij·b·⁊ infra· (vij·li·xvj·d·
Filios suos qualiter enutriẽt principes
Filius marie q̃ hũilis ẽ nũc in celis· vij li·ca·xxv·a· (age·iij·b·c·
Filiꝰ dei ẽ refectio angelorũ ⁊ hoim·fmõ
Filiũ dei nasciturũ de vgie pscierũt an geli·fmo·age·iij·b·c·Et adã·vij·a·b·c et abraã·viij·a·b·c·Beñ pphete·ix·b·c d·vnde omẽs gaudebãt
Filius dei dr̃ medulla virge yesse·fmo· ange·xj·d· (geli·xv·a·
Filius dei solus assũpsit carnẽ·fmo·an·
Filius vginis quare factus ẽ deꝰ ex·xxj°
Filiũ imolare cur p̃cepit deus abrae· extra· xxxij·
Filij xp̃i captiui dicunt xp̃iãi·ex·xlviij·a
Filios infirmos pit mr̃ infirma·ex·lxvij
Filij et filie scẽ birgitte·qui et quot ⁊ q̃les erãt patet in vita sua·d·et infra·
Eumꝰ dicunt diuitie mũdane·fmo·angeli·viij·b·c·
Finis huiꝰ vite siat fossis·ij·li·ca·j°d·
Finis subitꝰ nõ dãnat sz opa·ij·li·ij·a
Fine vite laborat dyabolꝰ æcipe hoiem iij·li·cap·xix· c·
Finis cõtemptibilis nõ damnat ꝯ aut saluat aiam·iij·li·xix·f·
Finẽ attẽdat hõ in omibus·iiij·li·xx·d·
Finis pfectõis ẽ timor dei·iiij·li·cxxv·g
Finẽ nõ hz pena dãnatox·vj·li·xxviij·g
Finis nõ inuenit in æo·viij·li·xlviij·ao·
Fistula xp̃i fuit scã birgitta et qualis· iij li·c°·Item·vij·li·xxxj·a·
Flabellũ dicunt hoies voluptuosi·iij·li·cap·vij·
Flagella libent patiat homo·iij·li·xl· b
Flagellis cur mali sunt liberi·v°li·inter vj·rñ·ij·b·et·int·xiij rñ·iij·b
Flagello fugare dyabl'm qd ẽ·vj·li·lj° a
Flagellabãt q̃ crudelit xp̃m·j°li·x°e·et·xxvij·a·Item·iij·li·lxx·a·
Flagellant filij æi et amici in hoc mũdo et quare·iij·li·lxiij·a·b·itẽ·v°li·inter·xiij·rñ·iij·b·et·int·xiij·rñ·v·a
Flagellat deus eciã pagãos·v°li·inter·xiij·rñ·iij·a·
Flagellatus iob gessit typũ iustox·v°li·inter·xv·rñ·v· (bulari
Flagell'·⁊t·vide in Aduersitas ⁊ i Tri
Flãma lucẽs dicit virgo maria·j°li·l°e
Flãmas duas emittere dz contẽplatiuꝰ vj·li·lxv·k (ria·fmo·age·xij·a
Flãme tres caritatis dei venerũt p ma·
Flãme radiãtes dicunt virginitas et humilitas et obediẽtia marie·fmo angeli·xij· b·c· (xcviij·b·
Flere nolẽs hic flebit alibi·vj·li· cap·
Fletu cruciabit malus visus·vj·li·lij· l·
Florenum non accipit canis·nisi vnctũ quid notat·iij·li· xxiij· e·
Flongera q̃ erant opera marie·fmo angeli·v°d·
Flos crescens super quincz montes ⁊ super choros angelorũ dicit virgo maria j°li·ca·lj°a·b·c·d·
Flores in orto æi sunt maria et electi·j°li·capit·lij·a·
Flores bone arboris sunt verba xp̃i· ij·li·cap·xxiiij·b·
Florũ fasciculus dicit diuina predicatõ iij·li·ca·iij·c·itẽ·iij·li·cxxvj· t·
Flori gladiolo siat maria·iij·li·xxx·a·b·
Flori assimilat deus·iij·li·xxj·a·
Floribus ppant verba et opa virtuosa·iij·li·ca·xxvj·et· cxxvj·t·
Flori dulcifluo compatur maria·iij·li·ca·lxxxvj· (ca·xxxv·k·
Flores perituri sunt verba mundi·vj·li
Flores dicuntur verba ista dei·vij·li·ca xvj·c· (cap·x°
Flores portare spũaliter quid est·viij·li
Flos sicut in folliculo erat maria in matris vtero·sermo·ange·xj·a·
Floribus tribus lilij ornata erat maria·sermo·angeli·xiij·b·c·
Focarias quatuor habere possunt sorores ordinis scisaluato·⁊ de earũ regimine·extra·xxxv·a· b·

Focarios duos habere pñt frēs ordinis
scisaluato·extra·xxxv·b·
Folia q̄ncq̄ floris notant quicq̄ virtutes
marie·j°.li·lj°.c·d· e·
Folia tria plegere spūaliter quid est·iij·
li·ca· xij·c·
Folia miscōie et iusticie dei·iiij·li· lxxxv
Folia portare spūaliter q̄d est· viij·li·x°.
Fons mie dicit̄ virgo maria·j°.li·l°.b
Fontis aqua qūo sciat̄ esse bona et q̄d
significat·iiij·li· lxix
Fons totius boni ē cor xp̄i iij·li·cj°.
Foramia galee spūalis que sunt·ij·li·vj
c·item·iij·li·ca·lxxiij·f·
Foramina cardinū notāt humilitatē·iij
li·cap·xlix·b·
Foramia galee maloz q̄ sūt·iij·li·xcv·b
Foramē vt in domo necessaria ē pctōri
cōfessio·v°.li·reuela·j·post int̄·xij
Fores thalami xp̄i dicit̄ voluntas· vj·li
cap·xxxij·a· b·
Formar dei homies vt vitriarius vasa
vi·li·ca·xliij· a·
Formella q̄si calei sit corpus homis·i·li·
ca·xxxij·b (lxviij·c·
Formice silant̄ mundani·iij·li·ca·xlj°.z
Formidare hūt quibus bñ succedit·v°.li
inter·xiij·rñ·ij·b·
Fornax artens dī ifernus·iij·li·vj·e·g·
Forpex dyaboli ad discerpendū aimas
iij·li·ca·xxxiij ·a
Forraturā q̄lē hr̄e pñt psone ordis sanc
tisaluato·Jn regla·iij·a·et·xij ·a·
Fortis vbiq̄ timeat·v°.li·int̄·iij·rñ· iij·
Fortitudo marie q̄nta est j°.li·xxxi·c·
Fortitudo dī currus secur⁹·iij·li·xvij·a
Fortitudo corpis venit ex semine paren-
tū·v°.li·inter·vi·rñ· j·
Fortitudine corpis mlta nō est opus q̄
immittitur deo·vi·li·xli·a·b·
Fortitudine corporali et spūali opus est
homi·vj·li·lxv·a·
Fortitudo triplex erat in corpore marie
sermo·ange·xij·c·
Fortitudo xp̄i in q̄ appet·extra·lxxxij·a·
Fortuna nichil est z nichil facit·vj·li·ca
xlv·c·et·lxxviij·b
Fortune cretens quidam male obijt· vj
li·ca·lxxvi· (j°.d·
Fossis assimilat̄ finis huiꝰ vite·ij·li·ca
Fosse dicuntur delectatio et pulcritudo
mundi·iij·li·ca·xij· e·
Fossa apta habeat̄ in monasterio scisal-
uatoris·Jn regula·xxvij·
Fosse spūaliter transiliende que sunt·ex
tra·lxxix·b· (xxxv·g
Fossoriū dicit̄ autoritas predicādi·vi·li·
Foueam fodere in via dei quid est·iij·li
capi·x°.b·
Fouea dei añ malos dicit̄ infernus·iij·
li·ca x°.c·
Fouet q̄lit̄ xp̄s filios suos·ij·li·ix· b
Francie patronus est scūs dyonisius·
ij·li·ca·cij·et ciij·
Francisci camera cibus et potus spiritu
ales que erant·vij·li·ij·
Francisci cōuersio describit̄ vij·li·xx·a
Francisci regula est ex spūscō·vij·li·xx b
Franciscus cōmendatur extra·lxvij·et
xc·a·b·
Francisci cibus potus z lectus q̄ erant
extra·xc·a·
Francisco dedit xp̄s q⁹ assisij sit peccato
rum remissio·extra·xc· b·
Frater homis dicit̄ xp̄s per hūanitatem
ij·li·ca·xj·b·et·xij·c·
Fratres suos cōmendauit sctūs dñicus
sub mātello marie·iij·li·xvij·b·
Fratres sci domici veri pauci sunt·iij·li
ca·xvij·c·d·et·xviij·a·b
Fratribz domici malis cōminat̄ maria·
iij·li·ca·xviij·c· (iij·li·xviij·d
Fratres dñici possunt cōedere carnes
Fratres domici quales vestes habebūt
ij·li·ca·xviij· d·
Fratres anime dicunt̄ angeli·et q̄ntum
eam diligūt·ij·li·ca·xxiij· d·
Frater q̄dam cisterciēsis post·xviij· an-
nos apostasie saluatus est·iij·li·xxij· g·
Frater homis mortuus dicitur aia pec-
catrir·iij·li·ca·lxxij·a·b·
Frater quidaz occultans q̄dam pctm̄

non potuit mori ·iij· li ·xcviij· c ·d
Fratris ierechini bona vita et finis ·iij· li ·cxxj· item ·extra · lv·
Frater homis dicit sua volũtas· iij· li· cap ·cxxiij· (iij· li· cxxvj· b·
Fratres bñdicti rephendunt ꝛ veltutu
Frater qdam tẽptatus ·xij· ãnis pcibus spõse liberatus ẽ ·vj· li· ij· b·
Frater verus quis ẽ ·vj· li· xxx· f·
Frater infirmꝰ tribus ãnis vidit xpm in fine vj· li· xxx· g· (xxxj· k·
Frater algotus fine quieuit btõ· vj· li·
Frater marie et marthe mortuꝰ qd significat spũaliter ·vj· li· lxv· p·
Fratrũ aluastri tres ordines apparebãt vj· li· cxiij· (vij· li· xx· c· d· e
Fratres frãcisci et aduesarij differunt·
Fratres triũ ordinũ habendi contra paganos· viij· li· xlvij· d·
Frẽs qt sint in monasterio scisalua· Jn regula ·xij· b· et· xiij· b· Jtẽ qualẽ hẽbũt habitũ ·xiij· a· b Qualit· et qñ suscipiant in monasteriũ ·xiij· b· et· xxij · Et qtiens pdicabunt ·xv· (xxiij·
Frẽs ordis scisaluat· qũo pdicabũt· et·
Frẽs qtuor cruciferi pñt hẽri circa monasteriũ scisaluat· et de eoꝝ regimie docetur· extra· xxxiij· p· totũ·
Frẽs ordis scisalua· pñt habere duos focarios· extra· xxxv· b·
Fratri petro pori aluastri precepit xpus scribere istas reuelatões· ex· xlviij· a·
Frẽs s· frãcisci ascendũt in montẽ curaꝝ extra· xc· a· (et in Religiosus
Frẽs· zt· vide in clausta' in monachꝰ·
Frenũ dyaboli dicitur putꝛ cõfessionis· iij· li· xvij· e·
Frigidat vñ coꝛ a deo· j°li· xlvij· g· h·
Frigidi multũ sunt pisces extra· xcix·
Frigidus vrẽs dicit amicicia carnalis ꝛ auditus mũdanus· ij· li· xxiij· c· d
Frigus aie dicit obduratio· ij· li· xxvj· e
Frigꝰ coopiẽs dñi pctm̃· iij· li· lxxix· a·
Frigus patit qui diffidit de deo· vi· li· ca· lxxxiij· (ca· lij· l·
Frons supboꝝ qlis erit in pena· vj· li·
Fructifera nascẽtia tre vt ros facit lacruma aiam· iij· li· ca· lxxxj· c·
Fructifera qꝑ erãt opa marie· hmo· ãgelico· v· d· (ca· xix· b·
Fructificant qualit pisces et apes· ij· li
Fructificare spũalit qd est· ij· li· xix· f·
Fructui spine simlant mali sacerwtes· j°li· cap· xlviij· g·
Fructus epalis dignitatis qualis erit · ij· li· ca· ij· b· itẽ· iij· li· cxxvj· r·
Fructus spũssancti et maligni differũt· iij· li· ca· lxvij· b· c·
Fructus arboꝛis dulces collectuꝰ qualis sit· iij· li· ca· lxviij· c·
Fructũ modicũ cur faciunt predicatores· iij· li· ca· lxxij· c·
Fructum qualẽ habebit qui mũdus accedit ad loca nativitatis marie et passionis et sepulture vpi· v°li· revelatio· ij· post inter· xvj· a· d· e·
Fructus vt suauis est obedientia· vj· li cap· cxx° (ter· viij· li· x°
Fructum qualem portabit homo spũali
Fructus ligni vite est coꝛpus xpi· hmo· angeli· xxj· d· f·
Fructus tres erunt in regula scisaluat· extra· xxxix· a· et· xl·
Fugari per quid põt dyabolus· ij· li· ca· xxj· a· itẽ· iij· li· xiij· b· item· vj· li· ca· lj°a· et· lxxviij· b·
Fugiunt xpm quidam vt serpentem· j°li cap· liij· a· (ca· xix· i·
Fugiat homo consortiũ malorum· ij· li·
Fugere peccatũ tria inducũt hoiem· iij· li· cap· xij· d·
Fugere quid debet homo· iij· li· cvij· c·
Jtem ante regul' cap· ij· b·
Fugere potest homo peccatũ per tria · iij· li· ca· cxxvj· c·
Fugit cur xps in egiptũ· v° li· inter· xij· rñ· iij· a·
Fugiunt dæmones ab anima ꝓpter mariam· vj· li· xxj· c· (lij· l·
Fugere verba dei qꝑ malum est· vi· li· ca
Fugit maria in egyptum cum dolore· vj li· capit· lviij· a·

fugiat ad locum alium qui molestatur in vno·vj·li·ca·lxv·d·
Fuligo in domo dicitur voluptas caris v°li·revelatione post interro·xiij
Fumus ꝓcedit ex mala vita clericoꝝ iiij·li·xlix·c· (revel' post int xiij
Fumus nocēs dicitur amor mūdi·v°li·
Fundamentū eccl'ie ē fides xpi·j°li·v°c·
Fundamētū religiōis ē xps·j° li·xviij·c·
Fundamentū eccl'ie dylapsū ē·iij·li·x°a·
item·iiij·li·lxxviij·c· (ca·v°b
Fundamētū dom⁹ aie ē voluntas·vij·li·
Fumis patibl'i inferni ē ignis·j° li· lvj·e·
Fūes pate erāt cui⁹ dā aie iij·li·xxxiij a
Fumis cōtra hostē dī caritas·vj·li·lj° b·
Fumibus tribus iūcti erāt dyabolus et aia cuiusdā regis·viij·li·xlviij· ab·
Fur omnū xpi dī dyabol⁹·ij·li·xvij·d·
Fur pessimus ḡs est·iiij·li·j°b·
Fures vt indicabunt mali religiosi· vj° li·ca·viij·b·
Futa ml'ta scire pōt dyabol⁹ vi·li·lxxxij
Futura que pdicūt phitones cur aliqn eveniūt·vj·li·lxxxij· (lipsi·vj·li·cx
Futura cur de⁹ obscure oñdit in apoca

Galeas trāsversas hīe dicunt quidā xpiāi·ij·li·vj·a·b·c·
Galea aie est ꝛsideriū dei·ij li·xj·d·itē bona volūtas·iij·li· lxxiij· f· et spes pfecta·lxxix·d·Itē Sapia diuina·vj·li·xliij·b· (xcv·a·
Galea maloꝝ est duricia cordis·iij·li·
Gallina vt ad pullos se hz deus ad homines·iij·li·xvj·c·d·et·xlvij·b
Gaudēt āgeli et aie i purgatorio ex nomie marie·j°li·ix·c (xxvi·a
Gaudēt āgeli de hois creatōe·j°li·cap
Gaudent āgeli et oēs sci de pulcritudine ⁊ puritate marie·j°li·xxxj·b·et· xlvi·a·itē·iij·li·cxxxviij·a·
Gaudere vñ dz hō·iij·li·lviij·b·⁊· lxxix a·item·vj·li·lxv·b· (li·xxxi·g·
Gaudet cur dyabol⁹ ex aiarū poitōe vj
Gaudebāt sci de nativitate marie· vj·li·ca·lvj·a·
Gaudere de gl'ia sctōꝝ bonum est· vi·li·ca·cviij·
Gaudere ꝙ maria est mat' dei bonum est·vij·li·xiij·e·
Gaudebat de⁹ de virgie maria anteq̄ crearet eā·fmo·āge·j°d Et sicut noe ex arca sua añq̄ eā fabricaret·ibidē·ij·per totū· Ac velut abraā de filio suo ysaac añq̄ nasceret·ibidē·iij·ꝑ totū·⁊·iij·c
Gaudebat adā ex futura natiuitate marie et xpi·fmo·āge·vij·b·c·
Gaudebat abraā ꝙ maria ex sua ꝓgēie nasci debebat et de ea xps·fmo·angeli viij·b·c·d (marie·fm̄·āge·xj·a·b
Gaudebāt āgeli et iohēs de nativitate
Gaudere·⁊t·vide in Letari
Gaudiū celi qui nō sentiēt·iiij·li·lxxxj·e
Gaudiū ducens ad infernū·v° li·inter iiij·rnf·ij· (cap·ix·d
Gaudiū celeste signficat ꝑ altare·vj·li
Gaudiū est vbicūq̄ fuerit xps·vj·li·ca xciij·a· (li·ca·iiij·a
Gaudium spūs dicit thesaurus dei· vij
Gaudiū angelox fuit virgo maria mox vt creati erāt·fm̄·āge·iij·b·c·d·⁊·vj·d
Gaudiū marie semper mixtū fuit dolore·fmo·ange·xvj·b· c·
Gaudiū quantū erat in celo de aduētu anime marie·fmo·ange·xx·e·
Gaudiū ·⁊t·vide in Leticia
Gazophilacia duo dicunt aōr dei ⁊ mūdi·j°li·xv°a·b· c· d
Gazophilaciū dei fuit āna fmo·āgl'·x°e
Gene significāt verecūdiā· j°li·xxiij·c·
Genera tria hoim fuiūt deo j° li·xiij·a
Genera tria erāt hebreoꝝ sicut nūc xpi anorū·j°li·lx°a·itē viij·li·xlix°a·
Generib⁹ trib⁹ hoim succurrē pōt amici·dei·ij·li·xiij·i·k·
Genera vt apū duo sūt genera xpiaoꝝ ij·li·xx·b·c· e·
Generis eiusdē sūt demōes et pctōres vj·li·ca·xxxj·a·
Genera q̄tuor hoim seruiunt marie·vi·li·cap·xxxvij·
Genera tria armorum homini necessaria·vj·li·cap·xlij·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Benẽa ꝛa ꝛmonũ deſcribũt̃ ·vi·li· lxxx
Benera tria viſionũ ꝛclarãt̃·viij·li· in
prolo·ca·v°a·b c d· (gittã·j°li·xx·d
Benerat mltos filios xp̃us ꝑ ſcãm bir-
Benẽatio carnal' ⁊ ſpũalis·iiij·li·xiij·a
Beneratõe nõ dz hõ ſupbire·vj·li·lij·g
Gẽtiles q̃les ſũt coꝝ ꝛo ⁊ eoꝝ iudiciũ
j°li·ca·xlj°e·g·
Bẽtiles dicunt̃ oues mortue·j°li·lix·e·
Bentiles qũo iudicabunt̃ et an aliq̃ ſal
uant̃·iij·li·xxvj·c·d·
Bẽtiles dicũt̃ piſcis mirabil' in ſtatera
iiij·li·ca·ij·a·e·et·cxxix· h·
Bẽtiles ꝑuertere volẽs q̃d faciet ⁊ cõ-
verſos qũo tractabit·iiij·li·ij·d·et·cap·
cxxix·h·i·k·l·m·
Bẽtiles q̃ devoti erũt·vi·li· lxxxiij
Bentilibus aliq̃bus q̃lem miam facit ꝛe
us·vj·li·lxxvij·
Bẽtiles dicũt̃ filij faſcinati·vi·li· cj°
Bẽtiles·ꝛt̃· vite in iſtael' et in paganos
Benua anie q̃ ſunt·iij·li·lxxiij·i·
Beorgi⁹ fuit ver⁹ mles xp̃i·ij·li·vij·e·
itẽ·iiij·li·lxxiij·f·itẽ·viij·li·xxxij· c·
Berechini monachi vita laudabil' ⁊ fi-
nis·extra·lv·itẽ·iiij·li·cxxj·
Beſt⁹ ſuos motrari dz hõ vj·li· cxxij·
Gygas q̃ſi vẽiet xp̃us·j°li·lvij·b
Bygas fortis dauid erat ſz xp̃s optim⁹
iiij·li·cxxvj·d· (vi·li·xlj°a·
Bygantẽ qũo potuit dauid ꝓſternere·
Gladi⁹ eccl'e abiect⁹ẽ·j°li·lv·e·⁊·lvj·a
Bladi⁹ aie dñi timor ꝛi·et obedia ⁊ Cõ
fidẽtia·ij·li·ix·b·et·xj·c·itẽ·iij·li·lxxiij·
m·item·vj·li·xliij·b·
Bladi⁹ ad q̃d dat̃ militibus·ij·li·xiij·e·
Bladi⁹ wloris qũo ꝓtrãſiuit aiaz marie
iij·li·xxx·a (bꝛeꝛ·iij·li·lxxiij·g h m
Bladi⁹ iuſticie q̃lis ſit ⁊ qũo teneat̃ ⁊ vi
Bladi⁹ ſpũal' ꝛſcribit̃ notãs cõfeſſionẽ
et qũo teneat̃·iij·li·lxxxix·b· c·
Bladi⁹ malox q̃s eſſe dñi·iij·li·xcv· b·
et·xcvi·⁊·cxxix·d· (li·xxij·b·
Bladiũ hr̃e in manibz ſpũalit̃ quid ẽ· vj
Bladio wloris q̃lẽ gl'iaz meruit maria
vij·li·ca·ij·

Bladi⁹ tricuſpis dñi mors viij·li·xlviij·l
Bladi⁹ wloris ex paſſiõe xp̃i q̃ntũ torq̃-
bat coꝝ marie·f·ãge·xvij·e·⁊·xviij ꝑ to
Gloriã ingredi nõ potuit hũanitas xp̃i
ſine tribulatõe·j°li·vj·b·et· xxxix·b
Bl'am ꝛi q̃ merent̃ obtinere ⁊ q̃ nõ·j°li
xxxix·b·c·itẽ·iij·li·xix·e·itẽ·iiij·li·lxij· b
et·cxj·b·item·vj·li·xxvij·a·b·c·
Gloria celeſtis qualis eſt·ij·li·xv· e·
Gloriã ꝛi qui videbũt et qui non·iij·li·
ca·xxvj·c·d·
Bl'ia veri militis xp̃i q̃ eſt·iij·li·lv· b
Bl'ia celeſtis ſigficat̃ ꝑ altare·vj·li·ix·d
Blie inanis qũo deleat̃ pena·vj·li·x°d·
Gloria xp̃i ẽ in omi loco·vj·li·xix·f
Gloriã eternã ſcire põt hõ ſi vult· vj·li
ca·xlv·b·
Gloria pñi cãtabũt gẽtiles·vj·li·lxxxiij·
Bl'ia ẽ vbicũq; fuerit xp̃s·vj·li·xciij·a·
Gloriã eternam ꝑmereri põt hõ rome
vj·li·ca·cij·a· (ca·cviij·
Glorie ſctõx ꝓgaudere ſalubꝛe ẽ·vj·li·
Gloriã introducit obediẽtia· vj·li·cxj·
item·extra·xcvj· (ris·vij·li·ij·
Bl'iam qualẽ hz maria ꝑ gladio dolo-
Bl'ia· ꝛt̃· vite in Celũ· et in honoꝛ· et
in gaudiũ· (ca·xj·c·
Bl'iari de inflatis ſaccis quid eſt·iij·li·
Gloriari vñ ꝛbet homo·iij·li· lv·b·
Bl'ari de pc̃tis q̃ malũ ẽ·vj·li·xix ·e·
Gloriari in ſupfluis nocium eſt·vi·li·
ca·xxxv·e·i· (li·ca·lij·l·
Gloriari de pulcritudine ſua malũ ẽ·vj
Gloſabat mgr̃ mathias totam bibliam·
vj·li·ca·lxxxix
Gratia dei dat̃ hijs qui faciunt q̃ põt
bonũ·j°li·ca·xv·a·c· h·
Grã dei ſil'atur ſurculo·j°li·xx·c
Grãm ꝛi vtit ſibi hõ in irã·j°li·xxj·e·
Grã dat̃ omnibus ꝑ mariã·j° li·l°·b·itẽ
vj·li·ca·liij· a·
Grãm ꝛi quid ꝓhibet in hoie·j°li·xlvij·
h·i·item·iij·li·x°a·et·xcvij·a·
Grãm ꝛi q̃ iuꝛi et pagãi merent̃ obtie-
re·ij·li·ca·iij·g· (tẽ·ij·li·xiij·b
Grã dei vẽit in aiam ſicut rex in civita-

Bñ dei nō dz occultari ſz diffūdi i alios·ij·li·xiij·h·i·k·itē·iij·li·cxxviij·a·zt
vitæ in Verba· (xvj·c
Bñ ſua viſitat deus oēs·iij·li·ij·e·et·
Bia æi p qd impedit ab hoie·iij·li·x°a
et·xcvij·a· (itē·v°li·int·xij·rñ·j·
Bia dei abuti pic'oſū ē·iij·li·xxxviij b
Bām æi qūo pōt ſibi attrahere·iij·li·
ca·lxxxj·c·d· (li·lxxxvj·
Bām pōt maria oībus impetrare·iij·
Bñ iſūdit æ⁹ bōe volūtati·iij·li·cvij·e
Bñ plēa ēat maria a iuuētute iij·li·cix
Bñ æi nō ingredit ſupbos·iij·li·cxij·
Bñ null⁹ equat marie·v°li·it·ix·rñ·j·
Bia dei pfeſſione tenetur·v°li reuela·
j·poſt·inter·xij·
Bām intellect⁹ hns timeat·nō habeat
gaudeat·v°li·int·xij·rñ·iij·b·c·
Bñ cur aliquibz hita ſubtrahit·v°li·it
xij·rñ·v·a· (xij·rñ·v·c
Bñ cur nō dat oībus eglis·v°li·inter
Bñ cur dat vni in pncipio vite et alte
ri circa finē·v°li·int·xij·rñ·vij· (b·c·
Bām acceptā qdā reiciūt·vi·li·xviij·a
Bām æi obtinere volēs qd faciet·vj·
li·xlij·c item·vij·li·xij·n·
Bām æi q hēbūt et qui nō·iij·li·xxxvj
b·c·et·lxiij·itē·vij·li·xxviij·d· itē extra
lxxxvij· (·l°p totum
Bām dat deus diligētibus ſe·vj·li·ca
Bām inuēit woith p ptinētiā·vi·li·cxix
Bñ ptritōis glit obtineat·vij·li·xij·g
Bām æi recupare volēs qd faciet·vij
li·xxvij·g·h·
Bñ dei qūo minit pctōrib⁹ et augētur
eis mala dyaboli·viij·li·lvj·k·l·
Bām æi habeāt pro thezauro religioſi
In regula·xxj·a· (·iij·c·
Bñ ſpūſſci ænotat p vinū·fmo angeli·
Bām ſuā exhibz maria omibus·extra·
lxx·a· (uit·ex·lxxxix c
Bñ penitētie nō aufert homī qdiu vi
Gradus hoim tres ſunt·poſitiu⁹/ꝯpa·
tiuus/et ſuplatiu⁹·ij·li·xxvij·b·c
Bradibus ſeptē honorauit æ⁹ ſacerdo·
tes·iij·li·lvij·c·d·et·cxxxij· b·

Bñw nocēs dr voluptas carnis·ij·li·
ca·xxij·o· (rū·iij·li·lxxxj·a·b·
Bñw vñ vēit et notat lacrimas pcto·
Bnanū fructiferū an æbeat ſemiari vel
ꝑmedi·iij·li·lxxj·b·
Bnuare ꝑlm et ſubditos malū ē·iij li
xij·b·item·vij·li·xj·b·f·itē ex·lxxij
Bnua in ſeruitio dei qūo allenient·j°
li·ca·xv·a·b·c·
Bnci nolētes ſubicere ſe eccl'ie roma·
ne punient hic z i futuro·vij·li·xix·f·
Bgoꝛ⁹ elevauit ceſarē a penis·iij·li·
cap·xij·b· (di·ij·li·v°b
Gubernatores iniq dicūt potētes mū·
Gubernaculū nauis iuſtoꝛ ē xps·iij·
li·lxxxviij·b· (li·lxv·m·n·
Gubernatori navis ſil'at bon⁹ plat⁹·vj
Gula dr foſſa profūdiſſiā·iij·li· cij·d
Gula peccauit pm⁹ hō v°li·it·xij·rñ j·b
Gula hoim qntū diſplicet æo·vj·li·vij a
Gule peccatū et eius purgatoꝛiū qūo
æleat·vj·li·ca·x°b·
Guloſoꝛ graue erit ſuppliciū·iij·li·lij·
f·et·cxij·b·itē·vi·li·vij·b·z·xxxv·d·et·
cap·lij·k·
Guloſis dñat æmō igne⁹ vj·li·lxxx·
Guſtus ſpūalis ꝑponderabit guſtu cor·
pali·ij·li·xiij·d·
Guſt⁹ dr qſi medic⁹ aie·vj·li·lxvj·b

Habere debet homo qnq v°
li·reuela·poſt inter·iij·
Habere onīe bonū qd ē aut
onīe malum·vj·li·xxxviij·
Habere qd debet hō·vj·li·xlij·c·
Habere vtiliter bona tpalia qūo æbet
homo·vj·li·xlvj· b·
Hre male acqſita·zt·vitæ in Acqſita
Habuit quidā dns in ſe ſeptem demōia
vj·li·ca·xcvij·a· (xlvij·e·
Habet in ſe mariā qui habet deū·viij·li
Habere debet homo quadruplicē volū
tatem·viij·li·xlviij·ag·
Habere quantā et qualē familiā debēt
dñi·viij·li·ca·liij·
Habere debz homo moderatas veſtes
viij·li·cap·lvij·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Habitaculū dei ē cor iusti in q̄ sint tria j°li·xxx·b·item·ij·li·iij·h·
Hitatio pape et cardinaliū vbi erit i futurū et qñ·vj·li·lxxiij· (·xij·p totū
Hitat q̄liter dyabolus in pctōrib⁹·j°li·
Habitare vbi vult xp̄s·j°li·xlix·b
Habitat in quo spūssciūs et i quo maligmus·iij·li·lxvij·b·itē·v°li·int·xv·rñ·vj
Habitatrix corpis est aia· vj·li·lxvi·b·
Habitū q̄lē hñe dñt frēs·s·dñici·iij·li·xvij·d· (xxxij·d·e·t·cxxvij·b·c·
Hitū irregularē hñt q̄dā religiosi·iij·li
Hit⁹ clerical' q̄lis t q̄nt⁹ sit·iij·li·lxxx·a
Habit⁹ mōachi spūalis q̄s ē·iij·li·cxxj°
Habitū q̄ntuplicē hūit sctūs bñdictus·iij·li·ca·cxxvij·a·b·
Habitū sue p̄fessiōis et q̄lē hēbūt religiosi·iij·li·cxxvij·c·d·itē·vi·li·xxxv·i
Habitus spōse xp̄i qualis sit·vj·li·xlij·a
Habitū austerū hñe suauē·vj·li·xciij·a·
Habitū mōial' hūit mō·vi·li·xcix·
Hitum honorabilē hñe p̄ p̄nceps·viij·li·cap·iij·
Habitū qualem hēant p̄sone ordis scīsal nato·in regula·iij·a·b·et·xij·b·
Habitus·z̄·vite in Celestes·
Hebreor vt erāt tria genera sic nunc xp̄ianor·j°li·lx·a· (int·xvj·rñ·j·
Hedus ad simistrā mi q̄d significat·v°li
Hely sacerdos arguit·vj·li·liij·b
Helyas p̄pheta p̄pat monti·j°li·lj° b·
Helyas p̄medit panē et aq̄ et q̄d significat·iij·li·j°b·c·itē·iij·li·ca·cxxvj·g·h·
Herbis sil'ant dōa spūssci·iij·li·cxiij b
Herba amara vtilis ē ouib⁹·v°li·inter·xij·rñ·v· (li·xliij·b
Herba pulcra sz inutil' dicunt xp̄iani·vj
Herba aspa sed vtilis dicunt pagani·vj
li·xliij·b· (levatis·iij·li·lxxxj·i
Heredes defunctor reddēt ratiōem de
Heres·z̄·vite in Successor·
Heredes tenent satisfacere p defunctis
viij·li·cap·xij·i·
Hereditatē q̄ hō vēdidit et poidit rede mit ei xp̄s·j°li·ij·b·et·lviij·c·itē·ij·li·ca
xij·c·item·iij·li·ca·cxj· b·

Hereditatē vite quis accipiet ·z̄· vide in Celum·et in Gloria·
Hereditatē etnā libent daret de oibus j°li·ca·lviij· (nei·ij·li·iij·
Hereditatē q̄ filij spūt accipiēt extra·
Hereditas ysaac iacob t inde fides erat xp̄i·fmo·āge·viij·d· (xxj·a·b·
Heremitarū stat⁹ q̄lis fuit olim·iij·li·
Heremite antiqtus cur tātam habuer̄t abstinētiā·iij·li·cviij·c·
Herem⁹ hns in se feroces bestias dicit mund⁹·viij·li·xviij·b·d (li·viij b
Hētici excluli sūt a xp̄o sicut iudas·vij·
Hester p̄medat de hūilitate·viij·li·xij
Heu heu heu clamauit aia dānata·ij·li·viij·e·item·vj·li·xxviij·e·
Heu est nomē dyaboli·viij·li·xlviij·h
Hoies quidā et spāliē militares peccāt sicut peccant diabol⁹ In plo·mathie·l
Homo sine cor de est sicut pomū sine nucleo·j°li·ca·xij·
Hō creat⁹ ē dignior oibus inferioribus sz iā de mo molestior·j°li·xxvj·b· itē·v°li·int·xv·rñ·ij·t·int·xvj·rñ·v·itē añ regulā·cap·iij·a·itē fmo āgeli·vj·a
Hō q̄d aīsit p origiale pcm·j°li·xxvj·c
Hō creatus ē ad necessitatē·j°li·xl·a·
Hoies oēs in mūdo significāt p q̄ncq̄ viros·j°li·xlj°a· (li·xliij·b·c·
Hō p modicū malū delcēdit ad sūmū·j°
Hō pctōr assiliat api maiori j°li·xliij a b
Hō solūmō cōtradicit xp̄o·j° li·xlv·d·et·xlvj·b· (isrl'i dicto·j°li·liij·b·c
Hō peccat p̄tra mū triplicit sicut fecit
Hoim ad quinq̄ stat⁹ vēit xp̄s vt pegrinus rogās se suscipi ab eis·ij·li·iij·p tot
Homo dicit frater xp̄i p hūanitatē·ij·lixj·b·et·xij·c·
Hoies iusti dicunt vinea xp̄i·ij·li·xvj·a
Homi dedit deus duo bona in ei⁹ creatione·et qūo ac qñ fuit victus et deceptus·ij·li·xvij·c·d·e·
Homo post lapsum nō debuit esse in celo nec in inferno·ij·li·xvij·d·
Homi lapso dedit deus plura remedia p̄tra malicia dyaboli·ij·li·xvij·d·e·f·

Homo qūow pōt renouari a pctis ſuis ij·li·xviij·b· (iij·li·xij·d·
Homo cooperari dz vt obtieat caritatē
Homo ad quid poſitꝰ eſt in mūdo iij·li·xxviij·a·
Hoies ſigficāt p duos q̄z vnꝰ natꝰ fuit i carcere ⁊ alt̄ i tugurio iij·li·xv°a b·c·
Hō ſpōte currit i rete diabli iij li·xij·a
Hō ſit patꝰ ſicut ſponſa iij·li·xxv°
Homo ſit ſicut·ſponſa mater/arbor/et vas mundum iij·li·xxvj°
Homo ſolūmō nō tenet ordiatōez ⁊ vo lūtatē dei iij·li·lxvij·a·c·et·lxxxviij·a·
Hoies i mūdo ſil'anī tribus naubus iij li·lxxxviij·a· (dalē iij·li·cviij·b·c·
Hō regat ſe exō p̄ iohis baptiſte ⁊ mag
Hō hēat q̄nq; ab intra et q̄nq; ab extra v°li·reuel'·poſt int̄ iij·
Hois lapſus et liberatio ꝛeſcribit·v° li·int̄·ix·rn̄·j·itē·viij·li·xlviij·e·itē ꝑmone ange·li·vj·a·b·
Hoiem q̄re creauit deꝰ·v°li·int̄·ix·rn̄·ij
Homo cur habet corpus et nō angelus v°li·inter·ix·rn̄ꝑ·ij·
Hō cur hz flebilē ingreſſū et egreſſuz ⁊ vitā laboriosā·v°li·int̄·ix·rn̄·ij·et inter·xiij·rn̄·ij· (ix·reſpō·iij·
Homi data ſūt oia in ſolaciū v°li·inter
Hō añ pctm̄ nichil hūit deforme·v° li·int̄·xij·rn̄·j·a·
Hō cur non potuit redimi p aliū q̄ per x̄pm·v°li·inter·xij·rn̄·iij·a·
Hō peccādo ſibi et alijs mala ꝓmeruit v°li·inter·xiij·rn̄·j·a·b·⁊·rn̄·ij·
Hō ſit mitis creaturis alijs·v° li·inter·xiij·rn̄·j·b· (li·int̄·xv·rn̄·j·a
Hō eſt ſicut puer nutritꝰ in carcere·v°
Hō vincit̄ a mimis creaturis·v° li·int̄·xv·rn̄·j·b· (ꝛeo·vj·li·xix·a·
Hoim mundanoꝝ oꝛo qūo ſonat coram
Hoies mūdani vt filiꝰ negligēs cōtēnūt x̄pm·vj·li·xix·d·
Hō aſſil'at̄ agro q̄nq; pedū·vj·li·xxj·a·
Hō ſit vt arboꝛ bñ radicā·vj·li·xxx·a·
Homies facit ꝛeus ſicut vitriarius vaſa vj·li·ca·xlūj·a·
Hō mūdanꝰ ſil'is ē buboni·vj·li·xlv·a·
Hoi ꝓpatit̄ maria ſup tribꝰ·vj·li·xlv·a
Hō q̄ ſit bonꝰ vel malꝰ nō eſt in ſtellis·vj·li·cap·xlv·c·
Hō condā ſil'is erat beſtie·vj·li·liij·b·
Hoies quidā eiciūt x̄pm et inducūt dya bolū·vij·li·xxviij·c· (ca·xxviij·f
Hoies aliqui ſil'es ſūt meretricibꝰ·vij·li
Hoies quidā dicunt̄ aialia iꝛomita·viij·li·xviij·b·d (tibꝰ·viij·li·xlvij·b·c
Homies multi nō ꝓſunt pugnare volē·
Hoies q̄t aſcēdēt in celū·viij·li·xlviij·e
Hois adiutoꝛia ſūt aialia·viij·li·xlviij·f
Hoiem iuſtū notat angelus apparēs to bie·viij·li·liij· (viij·li·liij·
Homibus q̄ cōcedit deus et que ꝓhibz
Hō q̄d diligat ſpet ⁊ credat viij·li·lvj·b
Hois creatio erat ſcōa coꝛona ꝛei·ꝑmo ange·vj·c· (ꝑmo·āge·x°a·
Hoies quōdo vixerūt añ legem moyſi·
Hō q̄lit̄ factus ē ꝛeꝰ ꝑmo·āge·xiij·d·et xv·a·b· (ne·ex·iij·a
Hō p x̄pm et mariā ſaluatꝰ ē ab obſidio
Hoies olim ſtatuū culpabiles ſūt coꝛam ꝛeo·ex·lj°a·b· (ex·lxxxiij·
Hō dicit̄ ymago fctā indigna auꝛo dei·
Hoiem vt canē ꝛecipit diabolꝰ·ex·cij·
Honeſtas marie quāta fuit in mundo j°li·ca·lj°c· (catū·j°li·xxvj·c·
Honoꝛē qualē amiſit hō p oꝛigiale pec·
Honoꝛē qualē hz iā maria p ſua hūlitate et obediētia·j° li·xlij·a·
Honoꝛ ꝛei p̄meditet̄ in oi tpe·ij·li·xxv c
Honoꝛ nō ꝛeſideret̄ ſine onere et qūo·iij·li·ca·iij·b· (res·iij·li·iij·b·d·
Honoꝛē patū dñis q̄ñz accipiūt paupe
Honoꝛē hr̄e ſine onē p̄iclm̄ ē·ij·li·xix·e
Honoꝛes mūdi dicunt̄ ſilique poꝛcoꝝ·iij·li·ca·j·b· (iij·li·xvij·d·
Honoꝛe ꝓſtituti qūo refrenēt coꝛpꝰ ſuū
Honoꝛ hois ꝛebet̄ ꝛeo·iij·li·xx·b·itē·v° li·inter·vij·rn̄ꝑ·iij·
Honoꝛ mūdi q̄d eſſe dicit̄·iij·li·xv·e
Honoꝛē dat ꝛeꝰ penitētibꝰ p pēis ꝛebitis iij·li·ca·xxxiij·a· (li·lij·b·
Honoꝛē ꝓpm libent audire malū ē·iij

Honorē hñt reliqe scōrū vbicūqꝫ sūt· iij li·ca·cvij·f· (iij·li·cxj°.b c·
Honor spūalis q̄orūplicit pōt obtineri
Honore spūali q̄s ē dignꝰ·iij·li· cxj·c
Honor mūdi ducit ad infernū·v° li·int iij·rñ·ij· (li·int·vj·rñ·iij·
Honorē ꝛbitū ꝛo nō ipēꝛre malū ē v°
Honor ꝛi ab homibꝰ est neglectꝰ·vj·li· cap·xlv·a·c· (liij·b
Honor mūdi dicit puteus turbidꝰ·vj·li
Honorē qualē hz maria ꝑ gladio wlo·ris·vij·li·ij· (ge·vj·d·
Honor summꝰ vēit ꝛo ꝑ mariā·fmo an
Honorabus q̄ntis glificata ē aia marie in celis·fmo·ange·xx·p totū·
Honorē suū et non ꝛi q̄rūt laici·clerici et claustrales·ex·lxxxiij·c·
Honorat hō fuū ꝑ dño spūalit q̄d ē·j°.li xl·b·Item·vj·li·lij·p·
Honorare mariā ⁊ scōs ꝛi et eos invo care q̄ salubre ē·vite in Seruire
Honorat ꝛeciā ex malicia pctōz·iij·li xxiij·a·d· (nore·iij·li·lviij·c·d
Honorauit deꝰ sacerꝛtes septēplici ho
Honorat deus electos i celo et in tra·vj·li·ciij· (li·ca·ciij
Honorari q̄o dz deus ꝑ cōiugatis·vj·
Honōre xp̄m q̄o debet rex·viij·li· vij·
Honorari dz ꝛeslup oia·viij·li·xlviij· g·
Honorari q̄s ē dignꝰ·viij·li·lvj·a·
Honorati hoies q̄d cogitabūt·vj·li· ca xxvij·b·
Horis divis libent intsit hō·j°.li·xiij·c·
Hora quasi vna apud ꝛū ē tēpus huius vite·ij·li·ix·a·itē·iij·li·cxxxiij·a·
Hora p̄ma diei q̄d faciet hō·iij·li·j°.c·
Hore legēꝛo placere p̄nt ꝛo sicut cātan do·ij·li·j°.d·itē·iij·li·cxxvj·i·
Horis ix morari cū ancilla ⁊ ꝛcima cuz vxore spūalit quid ē·ij·li·vj·b
Hore cñ cantant nō vagēt hō in eccl'ia·iij·li·lxxx·c· (ca·lxxx·c·
Horas dicēꝛo q̄o se hēant clerici·iij·li
Hore ꝛcē significāt·x·cōsilia dāda con uersis·iij·li·cxxix·l·
Hora mortis cur ē incerta·v°.li·int·vj·rñ·iij· (v·li·int·xvi·rñ·ij
Horā extremi iudicij nulla scit creatura
Horas marie legere q̄ salubre ē·vj·li·ca xxj·b·et xxxix·q·itē·viij·li·ij· b·
Hō aurea erat ꝓceptōis marie·vi·li·lv
Hore octo sunt ab origine mūdi vsqꝫ ad iudicium·vj·li·lxij·b·
Horas q̄s et qualit cantabūt sorores or dinis scisalvat·Jn regula·v°.
Hore sororū ordis scisalva·sūt a spūsctō·
Jn regula·xxx·b· (extra·iij·c
Hore q̄ ordie dicant a psonis scisalvat·
Hore btē virginis dici p̄nt añ horas de tpe·extra·iij·c· (lxv·a·
Horas dici q̄o disponet hō vtilit·extī
Horrorē nō sentiet qui diligit mariā·vij li·ca·xiij·e· (xlix·a·b·
Hospes expulsus ab hoibꝰ dī xp̄s·j°.li·
Hospiti bono vt hospiciū ꝑparet homo deo·ij·li·ca·ij·c·
Hospites homis spūales qui sunt ⁊ q̄o tractent·vj·li·lxv·e·g·h·
Hospitanꝛo nō gūare paupes bonū est· extra·lvj·b·
Hospitari libent vbi vult xp̄s·j°.li·xlix b
Hostes tres sūt in via ꝛi p̄mꝰ vult ob·struere auditū·scōus pūgere oc'os·ter cius illaq̄are pedes·iij·li·ij·b·c·d Jtem iij·li·cxxvj·p·q· (mies·iij·li·xxix
Hostes spūales diversiōe ipugnant ho
Hostis hois est dyabolus·iij·li· xlvij·a
Hostis vt spōsam a spōso ipedit dyabo·lus aiam a ꝛo·iij·li·lxxv·c·d·e·f·
Hostes duos habet hō penitēs sicut la zarus resuscitatus·iij·li·lxxix·b· c·
Hostem repcuttere spūaliter quid est· iij·li·ca·cvj·a·
Hostem vicerunt differenꝛ xp̄us et da·vid·iij·li·ca·cxxvj· d·
Hostes tres sunt hoies et q̄o eis resi·stat·vj·li·lj°.a·
Hostes q̄ venire dicunt ad ꝛomū ani·me·vj·li·lxvj· b·
Hostis conat suffoꝛre fundamētū·b·⁊ saltare sup murū·c·trāffoꝛre parietes d·et venire in ꝛomū aie duabus vijs·e·

per portas wmus·f·vij·li· cap·v°. vide plus in Inimicus
Hostiario sil'at' pfessor pctōr·iiij·li·xlj°.
Hostiarius aie dī auditus·vj·li· lxvj·b·
Hostiū wm⁹ aie dī spes·ij·li·xxvij·g·
Hostia quot ⁊ qlia sint in mōasterio sci saluat'·ex'·xxviij·c·⁊t'·vite in Porta
Hūanitas xpi nō potuit itrare gl'az sn passione j°li·vj°.b·et xxxix°.b·
Hūaitatē qre suscepit wʳi vco vgis magis q̄ ex alia feia vite te hoc i incarnari
Hūanitatē suā vocat xps fuū·j°li·xl·a·
Hūaitatē xpi aliq blasphemāt·j°li·xlvj·b·c· (fecit moyses j°li·xlviij·b·
Hūaitas xpi placat p xpiāis ditatē sicut
Humanitas xpi vbi ē qn apparet hoib⁹ ij·li·ca·xiij·b· (ca·xxix·c·
Humanitas xpi hūit q̄si duas alas·ij·li·
Hūanitas xpi ē res pciosissiā·iij·li·xiij·e
Humanitas xpi quid ē·iiij·li·lxiij·e
Hūanitatis xpi veritas pbat'·v°.li·int'·r·rn̄'·iiij·
Hūanitatē suā cur xps ostendit apte et non tēitatem·v°.li·int'·xj·rn̄·j·b·c·
Hūanitas xpi q̄ fuit infirma·patet·v°.li inter·xij·rn̄·iiij·a·
Hūanitas xpi ignorabat horā iudicij·v°. li·inter·xvj·rū·ij· (se·ex'·ij·a
Hūana creatura simil' est ciuitati obcesi
Humeri xpi spūalit' q̄ sunt·vij·li·xix·e·
Humiliat deus superbos et hūiles exaltat loco eor·hoc pz in quodā epo ⁊ ei⁹ canonico·iij·li·iiij·a·b·c·d·
Hūiliare se senior spūali dī medicia optima·iiij·li·lxxix·c·
Humiliare se dz hō q̄ruplicit'·iiij·li·xcj
Hūiliare se do nō vult diabl⁹iiij·li xcva
Humilis sit sponsa xpi·j°li·xx·c·
Humilis verus quis est·vj·li·lxix·
Humilitas vera quid et que ē·j°.li·iij·a Item·iiij·li·xcvij·b·
Hūlitas similat' auribus·j°li·xxiij·b·
Hūlitas dī dña in sete spaciosa·⁊ notat mariā virginē·j°li·xxix·a·b·c·
Hūlitas dī vestis aie·j°li·xxxiij·a·
Hūlitas marie q̄lis et quāta fuit et q̄ et q̄nta pmeruit·j°li·xlij·a·itē·ij·li·xxiij b·itē·iij·li·xxx·b·itē·vj·li·liij·b·itē sermo·ange·vij·c·et·xij·b·⁊·xx·b·
Hūilitas dī equ⁹militis xpi·ij·li·xj·c·
Hūilitas marie quanta est ad se volens emendare·ij·li·ca·xxiij·a·
Humilitatē vocat maria mantellū suuz et tefendit homies ab aere corrupto frigore vente·et ymbre nubiū·ij·li·xxiij·a b·c·d·e·
Hūilitas qūo apphendat'·ij·li·xxiij·e·
Hūlitas dī ala anime·iij·li·xiij·b·
Humlitas dicit' rota in curru iustorum iij·li·ca·xvij·b·et·xcvij·b·
Hūilitas simulat' forami caroinis·iij·li·cap·xlix·a·b· (ci·iij·li·lvij·c
Humilitatē mētis et corpis hēant cleri
Humilitas q̄ vtilis et necessaria est homini·iij·li·ca·lvij·c· Item·v°.li·inter·ij·rn̄·j·item·vj·li·xxj·b itē extra·lxxvij et·xciij· (cap·lxviij·b·
Humilitas hoim̄ q̄ncz est superbia·iij·li·
Humilitas est ꝓpus color clericoū·iij·li·ca·lxix·a· (ca·xcvij·a
Humilitate obtinet' spūssanctus·iij·li·
Hūilitas meret' hoib⁹pacē·iij·li·cv°.
Humilitas dicit' scopa xpi·vi·li·xxxv·g
Hūilitas est hoi necessaria·vi·li·xlij·c
Humilitas xpi et marie quāta fuit·vj·li ca·liij·b·et·lviij·c·
Humilitas dicit' vestis habēda p hospitibus·vj·li·ca·lxv·f· (li·lxv·k·
Hūilitas vera in veste que et q̄n est·vj·
Hūilitas inducit tē in cor·vj·li·cxvj
Humlitatem adducit hom̄i tribulatio vij·li·ca·iiij·d·
Humilitas xpi et marie magna est·vij·li·cap·xxv·a·b·
Hūilitas pmouit hester·viij·li·xij·
Hūilitate placat' tus·viij·li·lvij·a·
Hūilitas est principiū virtutū·extra·j°.
Hūilitate sine nō est via in celū·ex'·xxj·
Humor seminari⁹ nūq̄ exiuit a iohanne baptista·j°.li·xx·d·
Humor tripler pcedit de nube et significat lacrimas hoim·iij·li·lxxxj·a·b·

Iacere totus in tra spūaliter quid est·iij·li·xcviij·b
Iacere i arto pōte·iij·li·cxxij
Iacuit cur xps tam diu in vtero virgis v°.li·inter·x·rnk·iij·
Iacob vt p rachel mltis annis seruiet homo vt obtineat celestia·v°. li·reuela post int·xj·a·b· (ge·viij·d
Iacob hereditas fuit fides xpi·fmo·an
Iacobū apl'm venerari salubre ē· vi·li·ca·cij·c· (xxxiij·a·
Iacobū apl'm vtrūque pmēdat xps· ex
Iacula emittit hō quoties noiat diabolū·j°.li·xiij·c· (li·xxxiij·a·b
Ianua thalami xpi ē volūtas bona·vj·
Ianue in mōsterio scisal·vide in Hostiū
Iaspis q̄s virtutes hz et quid significat iij·li·cxxiij·a (rū·ij·li·xij·b
Ictus frangēs seras vicioꝝ ē zelꝰ aia·
Ictus q̄t sustinuit maria ex gladio doloris·ij·li·xxx· a·
Idoneis dat deus sapiam·iij·li·xxij·c
Idolū faciunt mali sacerdotes de xpo sicut gētiles belzebub·j°.li·xlviij·d·e· itē iij·li·ca·cxxxiij· b·
Idolū colit qui amat mundū·j°. li·liij·b·
Idola cur pmittit deus homies adorare v°.li·inter·viij·rnk·j·
Idola ruerūt venēte xpo in egiptū· vi·li·ca·lviij·a· (āgeli·ix·a·
Idola coluerūt aliq̄ de ppl'o isrl'·fmōe·
Idolatria q̄n incepit·fmo·āge·viij·a·
Ieiūare quo tenēt xpiani·iij·li·xxxij g
Ieiunāt aliqui xpiāi sicut saraceni·iij·li ca·xxxij·h·
Ieiunare discrete dz hō et quo·vj·li·ca xvij·c·et·lxv·a·itē·viij·li·ij·b·
Ieiunare vigiliā marie bonū ē·vi·li· ca xxxix·q·item·viij·li·ij·b (li·lxv·a
Ieiunare volēs et nō potens meret·vi
Ieiunare quo et q̄ debent pfone ordis scisaluat·in regla·ix·a· b· c·
Ieiunare volēs tria cauebit ex·lviij·a·
Ieiunare insipient inanit et irratōabiliter quid est·extra·lviij·a·b·
Ieiunio volūtario pualet obediētialis cōmestio·iij·li·xxvj·item·vi·li· xlix·et lxv·a·itē ex·lxj·
Ieiunū tā magnū q̄re habuerunt antiq patres·iij·li·cviij·c·
Ieiunia indiscreta nō placent deo·vi· li lxix·z·xcj·item ex·xiij·z·lvij·b·
Ieiūia sua quo tēpauit xpus·vi·li·cxxij
Ieiunū tenere nō pōt infirmꝰ sicut sanus extra·xiij·et·lxv·c·
Ieiunij votū relaxauit xpus scē birgite·extra·xcix· (re·z in corpꝰ
Ieiunū·zt·vide in Abstinētia·i afflige
Ieronimꝰ cōscripsit vitas pm·iij·li·xxj b
Ieronimū cōmēdat maria·iij·li·xxi·a·
Item·vi·li·ca·lx·
Ieronimū qui audit felix erit· vj·li· lx·
Iezabel cur fuit directa viij·li·xij·z xiij
Igni ardētissimo similis ē potētia xpi·j°.li·ca·l°a· (boli·j°.li·liij·a·b
Ignis spūsancti quo differt ab igne dya·
Ignis a piguedie fit ardētior·j°.li·lvj·d
Ignis dī funis patibli inferni·j°.li·lvj e
Ignis vt duplicit accendit spūsancus· iij li·cap·xx· b·
Ignē habere in mirra in aridō et in oliua spūaliter q̄d est·iij·li·xxi·a·b·
Ignis infernal' describit·iij·li·vij·e·f·g
Ignis sub olla dicunt amici mundi iij li·ca·xj°.c· (li·ca·lxxxvij·c
Ignis hns tria mirabilia dicit deus·iij·
Ignis amoris dini quo fixit se in maria v°.li·int·ix·rn·j·itē fmo·ange·xij·a
Ignis spūsci tenet p pfessionē·v°.li·reuela·j·post inter· xij·
Ignis in lāpade dī spūsancus in corde·v°. li·reuela·j·post inter·xvi·b·
Ignis purgatorij quo pōt extingui vi·li x°. per totū·et·xxxix·o·p·
Ignis q̄si venit spūsancus·vi·li·xxxvj·a
Ignē de nullus phibere pōt·vj·li·xxx f
Ignis eternꝰ dī spūs scūs· vj·li·xlij· b·
Ignis habēdns p hospitibz dī spūsancus vi·li·lxv·h· diet·vi·li·lxv·i
Ignis spūsancti quo obtinebit et custo·
Ignis spūsancti quo scitur esse in corde vi·li·cap°.lxv·h·

Jgnis sub olla dicit diuina caritas· ex-
tra·lviij·b· (tra·xcv
Jgnis sub olla dicit amor supfluus·ex-
Jgnorātia triplex æscribit·iij·li·xxvj·d
Jgnorātia infantie dicit tenebre·pmōe
angli·v°a· (cxlj°b
Jheremias ꝓpheta ꝓmendat·iiij·li·ca°
Jhrlm sunt gratie ⁊ peccatorū remissio
iiij·li·ca·cxiiij·d·
Jhrlm ē plenaria indulgētia·vij·li·xiiij
Jllesum spūaliter quō seruabit se homo
vij·li·ca·v°e·
Jlluserūt qualit xp̄m inimici eius·j°li·
x°e·g·Jtem·iiij·li·lxx·b·
Jllucere quos pōt dyabolus et ꝗs non
vult in Decipe· (iiij·li·lxxv·d
Jlludit ꝗlit dyabol⁹ volētes penitere·
Jllusit quantū dyabolus quendā mōa
chum·vj·li·ca·lxviij·
Jmagini faciēs cōcumeliam facit et ei
cuius ē ymago·j°li·xxxvij·b·
Jmaginē ad dei factus ē hō·v°li·inter
xvj·rn̄·v·Jtē·vj·li·lxvi·d·
Jmago crucifixi dixit cuidā dñe finē su
um·extra·cētesimo·
Jmagines vt lutifigul⁹ hz se de⁹ ad ho-
mines·ij·li·iiij·itē·extra·lxxxiiij·
Jmaginē vt pulcrā carpētari⁹ fecit xp̄s
verba istarū reuelationū·ex·xlix·a·
Jmitari nō dz hō pfectōres supra vires
suas·iiij·li·xx·a·b (li·cvi·b
Jmitari dz hō mariā dauid et abraā·iiij
Jmitant xp̄m hoies diuersiōe·v°li·int
xvj·rn̄·iij·b· (xxxij·
Jmmolare filiū cur p̄cepit de⁹ abrae·ex
Jmmūdicia sil'at pcelle maris iij li·v°b
Jmmūdicia oibz sit odiosa·iiij·li·lxix b
Jmmundicia·zt·vitæ in Luxuria
Jmpatia dr̄ curr⁹ maloz·iiij·l·xvij·e·
Jmpatiēta in cortæ ē sicut vinū in tolio
iiij·li·ca·xxiiij·a· b·
Jmpatia tollit coronā·iiij·li·xlvij·b
Jmpatia ruēs qūo surgat·vj·li·xxx·b
Jmpatiēs dicit sugere sanguinē leonis
iiij·li·cap·xxxix·
Jmpedimēta tanꝗ muri et fosse trāssi-
lienda que sunt·extra·lxxix·a·b
Jmpedire vult dyabol⁹ ferentē aurum
æst v̄ba xp̄i triplicit·ij·li·xiiij·a·h·k
Jmpedit dyabol⁹ bonos ne loquātur·
iiij·li·ca·xxj·b·
Jmpedire vult dyabol⁹ lr̄as aie ⁊ orō-
nes·iiij·li·lxxv·c d e f· itē·vj·li·xciij·c·
Jmpediunt oīe bonū superbia et ambi-
tio·iiij·li·ca·xcvij·a
Jmpedit aiam nimia afflictio·vj·li·xcj°
Jmperatori mādat xp̄s exaltare ꝗtuor fili
as regis celestis iiij·li·xlv·b·
Jmpatrix oīm reginarū est maria·v°li
reuela·post intro·ix·d·
Jmperator summ⁹ est xp̄s·viij·li·j°d·
Jmperatori misit xp̄s ista verba sua· viij·
li·cap·l°et·lj°
Jmperator celestis quale iudicium faciet
sup p̄ncipes tre·viij·li·lvj·m·et infra·
Jmpij ꝗre pspant in mūdo·v°li·int·vj·
rn̄·ij·b·et int·xiij·rn̄·vj (xlviij·al
Jmpiū esse in subditos malū est·viij·li·
Jmpetrat maria hoibus grām dei·vij·
li·xxviij·a· (li·xlviij·al·
Jmplet diabol⁹ loca vacua virtutū viij
Jncantatōi credēs ꝗdā subito mortu⁹
est·vj·li·lxxvj· (li·xxviij·d
Jncātatōes fiūt diuersiōe et male·vij·
Jncātat ꝗdā horribilit obijt·vj·li·iij·b
Jncarnatio xp̄i honestissima describit·
pmo·āge·j°b·et·iij·c·zt·vitæ in annūci-
atio·et in Cōceptio xp̄i·
Jncarnari cur maluit de⁹ et maria virgie
q̄ de alia femia·j°li·cap·xxviij·c·et·l°b·
itē·iij·li·viij·a·itē·v°li·int·ix·rn̄·j·⁊ re
uela·post·int·ix·a·b·d·⁊ int·x·rn̄·j·a·b
et int·xij·rn̄·j·a·b·et reue·ij· post inter
xvj·d·itē·vj·li·xij·itē·viij·li·xlvij·a
Jncarnari cur tā diu distulit dei·v°li·
inter·xvj· (int·xvj·rn̄·iiij
Jncarnari cur tā diu distulit de⁹·v°li·
Jncarnari cur voluit de⁹·pmo·āge·iij
c·itē extra·l°b·c·et·lj°a·
Jncētia luxuriæ sūt spēs ignite·ex xxxvj
Jncitare malos ad bonū perutile ē·ij·
li·cap·xiij·i·

d·

Inclinat se maria ad bonos et malos· ij·li·ca·x°b (e·7·xxvij·a·
Inclinat se deus p̄cib⁹ iustoꝝ x°vij·li·xix
Inclinare volēs mariā salutet eā sicut angelus·sermo·āgeli·xxj·f
Incōstātia animi vñ venit·ij·li·xxix·d
Inconstātia q̄ nociua est homī· viij·li·cap·xlviij· l·
Incōtinētia expellit spm̄sctm̄·j°li·lix·d
Incontinētia q̄ abhom̄nabilis est deo· ij·li·xcviij·a· (rñ·j·
Incontinēs notat p hedū·v°li·int·xvj
Increpari debēt pctōres q̄ꝛuplicit·iij li·ca·xcviij·a·b·
Incubus qūo fugabat a duabus mulie ribus·vj·li·lxxx·7·lxxxj·
Indiciū magne dilectōis dei·qđ est·v° li·inter·xv·rñ·ij·b· (cxxix·
Indignatio dei dr̄ virga iusticie·iij·li·
Induit se cū p̄latus vestib⁹ qūo orabit· ij·li·j°c·item·iij·li·cxxvj·i·
Indulgētie quid sunt·iij·li·iij·f
Indulgētie siłant pēnis anseris et qūo qbusq; valent·iij·li·xvj·a·b·
Indulgētie vbis rome q̄ntū valent·iij li·ca·lxxxj·b· (iij·li·cxiij d
Indulgētie remanent ꝛstructis locis·
Indulgētias eccl'ie sci petri ad vincula ꝛdit x̄ps monasteri·sctē birgitte·iij·li· ca·cxxxvij·b·
Indulgētie q̄rent̄ p accidia defuncto⁹ rū·vj·li·x°d· (tat̄·vj·li·x°e
Indulgētia p delictis defuncti qūo pe·
Indulgētie rome maiores sunt q̄ sonāt vj·li·cij·a·et·cv°
Indulgētie rome soluūt a pena 7 culpa vj·li·cij·b· (xiij·h
Indulgētias mereri salubre ē·vij·li·ca·
Indulgētia plēaria ē i ihrl'm·vij·li·xiij
Indulgentiarū locus est monasterium watzstena·extra·xxiij· c·
Indulgētias eccl'e assisij obtinuit a x̄po scūs frāciscus extra·xc·b· (ex̄·xc·b
Indulgētie augent̄ aliqñ 7 subtrahunt̄
Indulgere libent offensas debet homo iij·li·viij·itē·vij·li·xviij·a·

Indumēta q̄ et q̄lia hēbūt p̄sone ordis scisaluat̄·in Regl'a·iij·a·b·et·xij·a·b·
Induratio homis qđ est· v° li·int·xij· rñ·v·a· (rñ·v·a·c·
Induranť cur aliq̄ hoies·v° li·int·xij·
Induratur cur aliqñ cor homis iusti·ij li·cap·xxxij·
Induratus q̄ ē dyabolus·j°li·xxxiij·f·
Induratus cur fuit pharao·v°li·inter· xij·rñ·v·a·b (xlviij·a d·
Infamare p̄imū q̄ malū ē·viij·li·cap
Infantia x̄pi describit̄ 7 qđ egit vsq; ad passionē suā·vj·li·lviij·a·b·c·
Infantia marie p̄mēdat̄ 7 cui erat simi· lis·sermo·ange·v°a·b et·xij·b·c
Infans q̄ p̄fectus nasceret̄ si hō nō pec casset·j°li·xxvj·c (catū·j°li·xliij b
Infans vt in vētre g̃uissimū on⁹ est pec
Infans dyaboli et aie vicios dr̄ pctm· j°li·ca·xliij·c· (us·ij·li·j°e·
Infantib⁹ paganoꝝ q̄lem miam facit de
Infans qūo nascitur·iij·li·liij
Infans cur aliqñ mouit intra viscera ma tris et vbi manet·v°li·int·vj·rñ·j·
Infantes cur fuerūt occisi ab herode· v° li·int·xij·rñ·iij·b
Infantes cur aliqñ verat dyabolus v° li·inter·xv·rñ· vij·
Infernū oēs adibāt añ aduentū x̄pi· j° li·xv·b·e·itē·ij·li·xv°a·c (xvj·b·
Infernū adducit volūtas peccādi·j°li·
Infernus quare et ad qđ factus ē·j°li· xxxiij·d·et·lviij· c
Infernus exclusus ē a mia·j°li·l°d·
Infernū qūo apuit x̄ps·j°li·lxij·g
Infernū q̄t aie ascendūt·ij·li·vj·e·7·xx a·Item·iij·li·cij·
Inferni miserie que sunt·ij·li·xv·e
Infern⁹ nō pūit oēs eq̄lit̄·iij·li·xxviij·b
Infernū qui intrabūt et q nō·iij·li· lxxxj e·itē·vj·li·xxxix·l·itē·viij·li·xlviij· ag
Infernū que adducūt homī·v° li·int·ij rñ·j·Et int·ij·rñ·ij·et rñ·v·et int·vij rū·j·Et reuela·ij·post inter·xij· b· Itē vj·li·ca·xix·b·c·et·cxv° (iij·
Inferni pene cur nō vrent̄·int·viij·rñ

Inferni vera via q̄ est·vj·li·ca·lij·c·
Infernū qui semel intrat nūq̄ inde liberatur·vij·li·xix·a·
Inferno existētibꝫ miam facit deꝰ·vij·li·xlviij·an· (lvj·o
Infernus q̄ malignas facit aias·viij·li
Infernꝰ·zt·vide in Abissus·ciuitas·fouea·fomax·patibulū·et in Regnat·
Infiæles cupiēs vicere qūo sit p̄dispositus·vj·li·xlj°b·c·itē·viij·li·xl·zt·vide Ingētiles·et in Paganos·
Infirmant cur aialia v°li·inc·xiiij·rn̄·i·a·b· (xxxix·a·
Infirmitas cōsumit sanguinē·j°li·cap·
Infirmitatē sua q̄liter cōsideRabit hō·ij li·ca·xxvj·d·et·xxvij·b·
Infirmitas mētis vn̄ vēit·iij·li·xxiij·b
Infirmitas meritoria est z p̄mest electis iij·li·ca·xxxij·b·et·xl·b·z·xciij·b·Itē v°li·inter·iij·rn̄·ij·item·vi·li·xxxv·a·et·xciij·b·et·cij·a·
Infirmitas aie quid est·iij·li·cxv·b·
Infirmitas cur aduēit corpi·v°li·inc·v rn̄f·ij· (vj·li·xix·e·
Infirmitatē adere vulneribꝫ xp̄i q̄d ē·
Infirmitas patient est sustinenda·vj·li·xxx·d·g·item·extra·lxvij·
Infiritas dī excōmūicatio·vj·li·lxxxvij
Infirmꝰ reficit bono odore et cibo·iij·li·ca cvij·g·
Infirmꝰ spūaliť tractari dꝫ vt infirmus corpaliter·v°li·reuela·post inc·viij
Infirmoꝝ auxiliū est xp̄us·vj·li·xxij·e et·xxix·et·xc·
Infirmis fuire putile est·vj·li·xxx·g·
Infirmus volens et nō potens ieiunare meretur·vj·li·ca·lxv·a·
Infirmus nō potest ieiunare sicut sanꝰ extra·xiij·b·et·lxv·c·
Infirma femia infirmos parit pueros·extra·lxvij· (iij·li·cxxvj·r
Infula epalis q̄d significat ij·li·ij·a·itē
Infulā hab eat epus in brachijs·nec vēdat cōcedat·aut p̄dat eā z q̄d nōt·ij·li ij·a·b·c·itē·iij·li·cxxvj·r·s·t·
Infusionē spūssancti ipetrat maria hoibus·vij·li·cap·xxviij·a·
Infusio·zt·vide in Spiritus·
Ingenū magnū habēs tieat et nō hns gaudeat·v°li·inc·xiij·rn̄·iij·b·c·
Ingratitudo q̄ nociua est hoi·ij·li·xxx·c·itē·iij·li·xxxix·z·lix·a·itē·v°li·inc·xiij rn̄·j·et rn̄·ij·z rn̄·vij·z reue·p̄ic·xiij·b
Ingratitudo hoim maxima ad deū patz iij·li·lxj·e· (mis·j°li·lvij·b·
Ingredi vult deus ad paganos a xp̄ia
Ingressus in celū p q̄d obtinet·v°li·inter·viij·rn̄·j·et·rn̄·ij· (li·vj·a
Inimici xp̄i sunt q̄si bestie ferocissime j°
Inimicꝰ quidā xp̄i habuit vnū demonē in ore·alterū in genitalibus·z tercium in corde·j°li·ca·xiij·per totum
Inimicꝰ quidā xp̄i filis erat aq̄le aucupi et pugili·j°li·xvij·a· (xxij·b·c
Inimici dei tolerādi sunt p̄pt tria·j° li·
Inimici xp̄i·vt sibi q̄tuor fecerūt in crucifixiōe ita et nūc xp̄iani faciunt·j° li·ca xxxvij· per totum·
Inimici xp̄i sunt oia pcta·j°li·xxxviij·d·
Inimici xp̄i fugiūt eū vt serpentem·j°li·ca·iij·a· (·j°li·lvj·c
Inimicos suos tolerat deꝰ p̄pter aicos
Inimicꝰ triplič vult impedire ferētē aū rū dest verba ista dei·ij·li·xiij·a·h·k·
Inimici xp̄i qui sunt·iij·li·xix·d·
Inimicus dei qūo pōt fieri eius amicus iij·li·xix·d· (iiij·li·viij·
Inimicis dimittere offensas salubre ē·
Inimici xp̄i appropinq̄nt iudicio·iij·li·ca·xcv·a·et·xcvj·
Inimicū repcuttere q̄d ē·iij·li·cvj·a·
Inimico q̄d rn̄deat hō·vj·li·xvij·a·
Inimicis suis p̄mnat xp̄s nisi se emēdauerint·vj·li·xxvij·b·
Inimici dei p̄iciūt arma·vj·li·xliij·b·
Inimicꝰ nitiť suffocare domū aie et qūo ei resistat·vij·li·ca·v°b·et infra
Inimicis interesse vtile est electis·vij·li ca·xix·c· (li·xxvij·f·
Inimici q̄dā xp̄i sil'es sunt meritrici·vij
Inimicis suis faciet deus sicut piscator piscibus·vij·li·xxvij·h·

d:

Inimicis suis qđ loqtur xps vij·li·xxx a
Inimici qnqz stāt in qualz via homis in hac vita·extra·lxiij·b·c·
Inimicos suos vicit mgr petrus p patientiā·extra·lxxj·
Inimicus·xr·vitæ in Hostis
Iniqtas assimilat serpēti·j°li·xxiij·d·
Iniqtas nunc magis abūdat q̄ tēpe di luuij·j°li·ca·xlv· e·
Inuriā nō magis facit deus dyabolo q̄ angelo·j°li·xxxiij·f·et·liij·e·itē·iij· li ca·lxvij·c·item extra·lxxv·c·
Inuriā facere diabolo vl' angelo qđ ē j°li·liij·e· (rñ·j·
Inuriā nulli facit deus·v°li·inē·viij·
Iniusticia ppat scorpioni·j°li·xxiij·d·
Innocētiā abstulit inobediētia q̄ redditur hoi in baptismo·v°li·inē·xiij·rñ·iij
Innocentes pueri cur occisi fuerūt v°li·inter·xij·rñ·iij·b·
Inobediētia puauit hoiem multis bonis·j°li·ca·xxvj·c·
Inobedientia eiecit angelos æ celo et hoiem de paradiso·ij·li·xvij·b·c· Item fmo·ange·xxj·d (li·xvij·e
Inobedia dr rota in curru maloz ·iij·
Inobediētia q̄nta mala intulit hoim v°li·inter·xiij·rñ·j·a·b·
Inobedia abstulit innocētiā·v°li·inē·xiij·rñ·iij· (xiij·rñ·v·b·
Inobediam pphete punivit leo·v°li·iē·
Inobedia gravit punit·vj·li·xxxv·d·
Inobedia dr liber diaboli·vj·li·xxxix·b
Inobediētia multū nocet hoi·vj·li·lij·q·itē·extra·xlviij·b·c·
Inobedia nocuit cuidā regi ituro contra paganos·viij·li·xlvij·b·et infra·
Insensibilia cur nō habent vitā·v°li·inter·ix·rñ·iij· (e·f·
Insignia vere militie q̄ sunt·ij·li·xiij·d·
Inspirat qđ homīi bonꝰ spūs qđ ve malignus·vide in Spiritus·
Instabilitas nocz hoi·vj·li·xxx·c·e
Instruere bonos et malos vtile est·ij·li·ca·xiij·i·k· (li·xlvij·e·
Instrumēta tria sūt ꝓditōis pessime·j°

Instrumentū spūssci est bona volūtas·ij·li·xxij·c·itē·iij·li·cvij·e
Instrumēta necessaria q̄ sūt ad nutriendū corpus et aiam·ij·li·xxiij·b·et·xxv·a·b·c·d·
Instrumēta necessaria q̄ sūt ad vestiendum corpus et aiam·ij·li·xxiij·b·7 xxvj b·c·d·e·f·
Instrumēta necessaria p liquoribus reponendis·ij·li·xxvij·a·b·
Instrumēta necessaria q̄ sūt ad edificandum·repandū et colendū terrā corpis et aie·ij·li·ca·xxvij·c·d·
Instrumenta corpi et aie necessaria ad se ꝓmouēdū et vehendū·ij·li·xxvij·e·f·
Instrumēta dyaboli ad tēptādū·iij·li·cap·xxix·
Instrumenta ad pmitōem aie·iij·li·ca xxxiij·a·et·lij·e·f·
Instrumēta virtutū sunt iusti·iij·li·ca·lxiij·a· (int·ij·rñ iij
Instrumēta aie sunt mēbra corpis·v°li·
Instrumeutū dyaboli ē hō malus·v°li int·vj·rñ·v·itē·viij·li·xlvij·g·
Instrumēta asptata dicunt clerici et religiosi·vj·li·xxvj·a·
Instrumenta xpi sunt ꝓdicatio abstinētia 7 paupertas que a quibusdam ꝓciuntur·vj·li·xxxv·g·h·
Instrumēta diversa pstat maria contra temptamēta·extra·lxxxix·a·
Intellectū ratōalem cur non hnt alia·v°li·inē·ix·rñ·iij·
Intellectū magnū cur aliqui hnt 7 aliq non·v°li·inē·xiij·rñ·iij·a·
Intellectū hns timeat/nō aūt hns gaudeat·v°li·inē·xiij·rñ·iij·b·c·
Intellectꝰ marie q̄nta fuit sapientia ornatus·sermo·ange·xiij·a·c·d·et·xiij·a·b·et·xvij·a·d· (inē·iij·rñ·j
Intelligentiā cur dedit deus hoi·v°li·
Intelligi possunt verba xpi multipliciē iij·li·ca·xv· a·
Intelligere pōt hō diversimode dei iusticiā/gloriā·eternitatē·et vnitatē·vj·li cap·xlv·a·b·c·et·l°·a·

Intentōez hois accipit ūus pro ope·ij·li·iij·e·itē vj·li·xxiiij·b·
Intentō hoiem iudicabit iiij·li·lxvij·b·
Intentio recta sit in bono opere iiij·li·cxiiij·a·
Intentio corrupta nocz iiij·li· cxxix·m·
Intentio bona facit odorez in vestib⁹ vj·li·xviij·c· (vj·li· lj·a·
Intentio homis qualis sit ꝓtra diabl'm
Intentio·zt·vide in Voluntas
Interficere xp̄m sicut adultera spōsaz qđ ē vj·li· xxxiij·a·b·
Intꝛetari diuersiōe pñt v̄ba ꝑ v°li·re uel'·post int·xiij· a·
Interrogari ūe q̄bus debēt ꝓsone igress sure ordinem saluatoꝛis in regula·x°b·
Interstitiō narium sil'at ūsiderium· iij·li·cxxix°e· (xxiij·e·itēvj·li·v°b·
Intestinis compātur cogitotōes·j°li·
Intrare q̄ nō pñt vineā xp̄i vj·li· lxxvij
Intrare vitē plus in celū et in infern⁹
Invitebant cur iudei xp̄o et cur mali bois vj·li·xxviij·b· (in diabolus
Invidia diabl'i maxia ad hoies·zt·vide
Invidia dyaboli maxima contra deum zcet'a vide in Malicia
Invidia dicitur scintilla inferni· ij· li· xvij·a· b·
Invidia dicit̄ sera excludēs iij·li· xiij·b
Invidia dicit̄ liber diabli vj·li·xxxix°c
Invidia q̄lem meret̄ penam ex̄·lxxv°c·
Invocat quicumq; mariam iuuat eum vj·li· cxvij·
Ioab quare cecidit iiij·li·cxxx°b·
Joachim placuit ūo super omnes coniugatos sermo ange·x°b·
Job punitus fuit ex misericoꝛdia dei j° li·xxxvj· a· (lxxiiij·m·
Job commendatur de bonitate· iij·li·
Job flagellat⁹ gerit typū iustoꝛū · v°li· int·xv·rñ·v· (iij·li·lxij·b·
Joculatoꝛ ūscribit̄ cui sil'anť q̄az cl'ici
Johānes baptista vocatur angelus et virgo j°li·xx°d·
Johānes baptista pulcre ūscribit virginem mariā j°li·xxxj·per totū
Johānes baptista commendat christū· j°li·xlj·e·
Johannes baptista fuit voꝛ sonās āte xp̄m ij·li· xv·b·
Johannis euāgeliste moꝛs et gloꝛia ūscribit̄·iij·li· j·b·et xxiij·b
Johēz baptistaz commendat maria iij li·xviij· b·
Johēz euāgelistā ꝓmēdat maria z ecōuerso iij·li·xxiij·a b
Johannes baptista laudat xp̄m et econuerso z oꝛat ꝓ pc̄oꝛib⁹ iij·li·lxxiij a b
Johannes baptista iuuat seruiētes sibi iij·li·lxxiij·b·c·
Johannes baptista q̄ virtuosus erat a puericia iij·li·lxxiij·c·et cix·
Johānes baptista q̄ntū displicuit ūmonibus iij·li·cviij·a· (li·lxxxix
Johēs euāgelista scripsit apocalipsiz vj
Johēs euāgelista vidit qđ significāt sep tē tonitrua vj·li·cx· (li·cxix·
Johis euāgeliste v̄gitas commēdat̄ ·vj
Johēm euāgelistam cōmendat xp̄us·extra·xxxiij·a·b
Iordanē trāsire spūalit̄ qđ ē·vi·li·cvj·
Joseph fuit testis et custos virginitatis marie·v°li·int·xij·rñ·ij·a·itē vj·li·lix· b
Joseph cur expauit virgine impꝛegnata· vj·li·lix·b Itē vij·li·xxv·b·
Joseph q̄ virtuosus erat coꝛam virgie vi·li·ca·lix· c
Joseph qua intētione despōsauit virginem·vij·li·xxv·a·
Ipocrisis dicit̄ pellis·vj·li·v°·b
Ipocrita dicit̄ volare sicut papilio·iij·li·cap·xiij·b·
Ipocrita quidā realiter describitur· iij li·cap· xxxiij·
Ipocrita ūe q̄dam habet̄·iij·li·xxiij· a·
Ipocritis religiosis ꝓminatur xp̄us·vj·li·cap·v°b·
Ipocritarū laus nō placet marie· vj·li cap·xxxvij·
Irā ūi ꝓuocat hō triplicit̄·j°li·liij·b·c
Ira caritate fugat̄·iij· li·ij·b
Irā dei excitāt qui ūberet eā mitigare

iij li xc·c·7 xj·c·itē iij·li·lxxviij·d·
Ira dicit sera excludēs a uo iij li xiij·b
Ira uri cōtra pctores qūo potest mitigari iij·li·vj·e itē viij·li·lvj·a·b· item extra lxxiij· (lij· c·
Ira peccatoris est sicut ira bouis iij·li·
Irā habētes cur sinit uus bellare v°li it vj·rn̄·v· (tēpabit vj·li vj 7 lxv°l
Ira pcāt hō q̄duplicit et qūo se ab ea
Ira dicitur liber diaboli·vj·li·xxxix·e·
Irā dei puocat lasciuia platonū vj·li·liij·b· (capitu·iij·a
Irā dei puocat homo ante regulam
Ira subita qūo emēdt ex·lxv°d·
Ira qualem meretur penā ·ex·lxxv °c·
Irascit quare de⁹ hoīnibus j·li·xxj·e·
Ire volens spiritualiter per rectā viā quomodo se pdisponet iij·li·j·a·b·c·itē iij·li·cxxvj·e·f·g·
Ire volens per viam christi q̄ est arta spinosa /petrosa/et ūmicis tribz obsita quid faciet iij·li·ij·per totum·item iij·li·cxxvj·n·o·p·q·
Ire ad volūtatē uri q̄d est ·vj·li·xiij·a·
Isaac vt abraam anteq̄ concipetur dilexit deus mariam anteq̄ crearet fmo angeli·iij· (viij·a·
Isaac ex progeie nat⁹ ē xps fmo·angeIsaac hereditas fuit fides christi·fmo·angeli·viij·d·
Israhel plus cur tā diu fuit in heremo iij·li·xxx·c·itē·iij·li·cvij· f·
Israhel frat sctē birgitte uę bonitate et fine btō pmēdat·vi·li·xcv
Israhel in ppl'o erant tria genera·viij·li·ca·xlix·a·
Isrl' quasi scolaris pbatus fuit in deserto·viij·li·xlix·a·b
Israhelitico ppl'o ostendit deus magnā caritatē·fmo·āge·ix·a·
Israhelite multa habebāt deuotōez excitātia·extra·x·
Ita pulcre significat scām trinitatē·sermone angeli·j·a·
Iudas credidit se indignū viuere·j°li·cap·xxxvij·e·
Iudas cur fuit uocatus ad aplatū·iij·li·xix·d·e· (iiij·li·lviij·h·
Iude ꝓditio tria bona ostendit in xpo
Iudę qui sunt similes·iij·li·xcviij·b·
Iudas fuit brevis stature·iij·li·xcix·a·
Iudas non habuit stabilitatem·iij·li·cap·cvj·b· (li·viij·b·
Iudas et heretici excluſi sunt a xpo·vij
Iude hereditas fuit fręs xpi·fmōe angeli·viij·d·
Iudei ut xpo tria genera penarū faciūt xpiani·j°li·xxx·a· (xxxvij·e·f·
Iudei quō et q̄re crucifixerūt xpm j°li·
Iudei q̄ ingrati sunt et incredili·et eorum iudiciū·j°li·xlj°d·i·
Iudei dicunt oīes stantes in latebris·j·li·cap·lix·e·
Iudei nō credūt q̄ xps adhuc sit nat⁹·j°li·xlj·d·i·7·lix·e·itē·iij·li·cxvj·a·
Iudei contēnūt xpm et verba eius·ij·li cap·iij·f· (iij·g
Iudei aliqui libent essent xpiani·ij·li·ca
Iudeis ꝓpatit xpus sicut dauid absolō·ij·li·ca·v°a·b·
Iudei an aliq saluant·iij·li·xxvj·c·d·
Iudei qualit sunt dispositi coā deo·iij·li·ca·lxj·d·
Iudei querentes interficere lazarū q̄s significant·iij·li·lxxij·b·
Iudei ut xpo faciūt quidam sacerdotes·iij·li·cxxxij·a·b·
Iudex iniqu⁹ describit·pmo li·v° c·
Iudex pctōr erit xpus·j°li·xlv·e·
Iudices mundi ꝛst sacerdotes quales erant olim et q̄les nūc sunt·j°li·cap·lv·a·d·et·lvj·d·
Iudici iudicaturo filiū suū ꝓpat se xps j°li·lvi·a· (ca·lvi·d
Iudex iniustus q̄le patiet iudicium·j° li
Iudici similat xpus cui⁹ frater venit iudicandus·ij·li xij·b·c·
Iudex homis erat sua pscientia/intētio/et voluntas·ij·li·ca°xij·c·itē·iij·li·xlvj·b·et·lj°a·et·lxvij·b·7·cxxxiij·d·Itē·v°li·inter·xxj·rn̄·iij·d·Item·vj·li·ca·xxxj·e·k·et·cxvj·b·

Judex terribilis vēiet xps· iij·li·xcix·b
Judex iustus nouē bona debet habere· iij·li·cij·a· (inter·v·rñ·iij
Judices iniqs qre tolerat deus· v°li·
Judicauit pylatus xpm quasi inuit9 j°li·xxxvij·d·
Judicare xpm spualit qd ē·j°li·xxxvij·d
Judicāt qdā hoies xpm·j°li·xlvi· b c d·
Judicare nullū debet hō in corde suo·ij·li·xxiij·e·Jtē·iij·li·xlvij·a
Judicat deus scām cor & homo scām faciem·ij·li·cap·xix· d·
Judicare de quib9 pōt hō·iij·li·lxxvj a
Judicari nemo debet nisi pcm sit cōsummatum·iij·li·cij·b·
Judicat qui seipm hic nō iudicabitur i futuro·v°li·int·xiij·rñ·ij· a·
Judicāt qnqz creature p deo·vi·li·xcvj
Judicari a nemie dz deus·vi·li·cij· a
Judicauit xpus angelū·adam chayn et totum mundū·viij·li·ij· a·
Judicat ꝑ districte deus·iij·li·xlviij·s
Judicare recte salubre ē hoi·ex·lvj·b·
Judiciū graue ꝓminat deus regno suecie·in ꝓlogo Mathie·l· m·
Judiciū horribile aie cuiusdā nobilis q nō obtinuit locū in cel'nec in purgatorio·zt·j°li·xxviij·a·b·
Judiciū malorū xpianorū erit grauissimum·j°li·xxxvij· d·
Judiciū mali pape et malor clericorū· describit·j°li·xlj°f·g h i·
Judiciū iudeor gētiliū et malor xpiano rū laicor gunssimū erit·j°li·xlj° g·i·
Judiciū bonor xpianor pz·j°li·xlj° g·k
Judiciū cōtra dicētiū xpō·j°li·xlv·e·
Judicio quali dign9 est mūdus·j·li·xlv e·Jtem·iij·li·xxxvij·
Judiciū malorū sacerdotū·j° li·xlvij·k·l et·xlviij·g·
Judiciū omīe datū est xpō·j°li·xlviij·b·
Jtē·iij·li·cij·a· (xlviij·g·
Judiciū incipiet deus in clero·j°li·cap·
Judiciū iniustorū iudicū qle erit· j° li·ca·lvj· d·
Judiciū iniq ꝓpli qle erit·j°li·lvj· f·

Judiciū graue aie cuiusdā sacerdotis·ij li·ca·ij·p totū·
Judiciū dei ē imutabile· ij·li·xij·a·b·
Judiciū dicit hoi sua ꝓscīētia· ij·li·xij·c
Jtem·vi·li·xxxj· c·
Judiciū horribile cuiusdā aie epi dānate cuius locū in celo accepit canonic9 suus·iij·li·iij·a·b·c· d
Judiciū graue aie purgāde cuiusdā cardinalis·iij·li·xj·d· (xxvj·c·
Judiciū damnādorū & saluādor·iij· li·ca
Judicia dei occulta qrere timeat homo iij·li·xxx·d·Jtē·iij·li·lxj·e·
Judiciū diuersū duarū aiar·patet·iij·li ca·xxxi·c·
Judiciū grue cuiusdā aie purgande q adhuc tūc erat in corpe·iij·li·vij·a b c d e f g·et·viij·et·ix· per totū
Judiciū iniquor dnor·iij·li·xliij
Judiciū dei mirabile sup homies· patet iij·li·ca·l° (iij·li·l°
Judiciū mitigat deū ꝓpter penitentiam
Judiciū graue cuiusdā aie purgāde·iij·li·ca·lj°a b c·
Judiciū horribile cuiusdā damnati mri monij·iij·li·lij·p totum
Judiciū iustū qualiter faciet homo·iij·li·ca·lxxiij·g·
Judiciū xpi intolerabile erit mal'et tribile·iij·li·xciij·c·7·xcv·b·7·xcix·b Jtē v°li·revela·ij·post int·xij·b· (cij·c·
Judiciū corpale differt a spūali·iij· li·
Judiciū horribile cuiusdā dānati religiosi·iij·li·cij·c d e f g·
Judiciū de pcoribus cur differt deus iij li·ca·cxv·a (pz·iij·li·cxxxiij·d
Judiciū horrible aie cuiusdā sacerdotis
Judicio dei pītatis nichil pōt auxiliarij·iij·li·cxxix·d· (iij·li·cxlij·d·
Judiciū horribile sustinebit malus papa·
Judicij extremi horā nulla scit creatura·v°li·int·xvj·rñ·ij·
Judiciū dei dicit gladius et qle erit malis religiosis·vi·li·v°a·b·et·viij·b
Judicij iniq purgatorij quo deleatur· vj·li·x° f·

d::

Judiciū ṫribile cuiusdā aie dānate· pz· vi·li·xxviij· a·
Judiciū horribile et dānatio cuiusdam aie·vj·li ca·xxxj·a b c d·
Judiciū mirabile anime cuiusdā militis purgāde vj·li·xxxix·per totū·
Judiciū incurrit q̄ non corrigit q̄s pōt vi li·lxxvij· (b·itē·viij·li·iij·b
Judicia sua q̄bus p̄mittet dñs·vij·li·xj·
Judiciū mirabile et saluatio dñi karoli filij ſ·birgitte ꝛscribit vij·li·xij·b ⁊ infra
Judiciū ḡuissimū regni cypri pz· vij· li· xix·c·d· (iij·b·
Judicia sua q̄o discutiat hō·vij·li· ca
Judiciū horribile et stupendū aie cuiusdā regis damnāde·viij·li·xlviij·m·et infra vsq; ad·
Judiciū ḡue aie regis cuiusdā purgāde q̄ angelus nō valuit tāgere nec dyabolus vidēre·pz·viij li·xlviij·ad·ai·ak·
Judiciū horribile aie cuiusdā regis tūc adhuc viuētis in corpe q̄ fuerat ꝛo inobediēs·pz·viij·li·lvj·c d e f g h i k l·
Judiciū celestis ipatoris sup̄ pncipes terre·mirabile pz·viij·li·lvj·m·n
Judiciū ꝛi sup̄ pncipes ṫre petūt qui in celo sūt in īferno· in purgatorio et i mū do·viij·li·lvj·o·p·q·
Judicio ꝛi q̄d audiet hic viuēs p̄pa voluntate·extra·lxxxiij·
Judiciū· ꝛē· vide in ꝑna
Judith p̄mendaṫ·iij·li·lxxj·d· itē vi·li·ca·cxix· (j°li·xv·a b c h·
Jugū dñi quo fiet hoi suaue i fruitio dei
Jugū dyaboli p̄tāt pctōres·vij li·xxx b
Juramentū q̄ facere tenent milites et curiales habeṫ·ij·li·vij·d·et·xij·e·
Jurat x̄ps se facturū iusticiā sup̄ quinq; viros quid ē·j°li·xlj°a· g·
Jurat x̄ps vindicare se de pctoribus·j° li·lvj·g· (li·lviij·b·
Jurat x̄ps excusare se cōtra pctores·j°
Jurat x̄ps se succurrere laborātib⁹ p̄o aiabus·j°li·lix·g· (am·ij·li·v°g·
Jurat x̄ps introducē pagānos in eccleſi
Jurat x̄ps vindicare sup̄ gulosos·vi·li·cap·vij·b· (ca·xxvij·a
Jurat x̄ps q̄ dñi mundi monent·vi·li·
Juriby·ix·possidebāt demōes aiam cuiusdā sacerdotis·iij·li·cxxxiij·b· c·
Jure triplici erat quedā aia simil' ꝛmo mi·vj·li·xxxj·a· b·
Juribz nouē possedit dyabol⁹ aiam cuiusdam mōachi·vj·li·xxxv·b c d e i k·
Juriby·ix·possedit dyabolus q̄ndā animā purgandā·vj·li·lxvj·e·
Jura oia fuāt p dilectōez·vi·li·cxvi·b
Jure triplici possedit dyabol⁹ castrum watzstena·extra·xxiij·a·
Jure triplici vicit maria locū watzstena a dyabolo·ex·xxiij·a·b·⁊·xxv·b·
Jus quale habet dyabolus sup̄ peccatores·ex·lxxxix· b· c·
Justicia ꝛi q̄nta ē·j°li·j°b·et·ij·c· Itē·iij·li·vij·c·⁊·xcv·a· (tē·j°li·ij·c·
Justiciā mitigat deus x̄pt bonā volūta·
Justiciā nō facit ꝛo sine mia·et ecōuersio·⁊·vite in ☙discōia (j°li·xv·h·
Justicia et mia manifestāt ꝛi esse verū
Justicia di triplicit patit malos viuere j°li·xxv·a· (xxxiij·d
Justicia que fuit q̄ angeli caderēt· j° li·
Justiciā faciet x̄ps sup̄ oēs hoies·j°li·ca xlj°a· g·
Justiciā ꝛi qūo videt ꝛmōes·j°li·xlj° f
Justicia p̄ saccū pecunie abiecta est· j° li·lv·e·et·lvj·a·
Justicie nō resistit deus·ij·li·j°b·
Justicia ꝛi semp̄ fuit et ē imutabilis et qūo oñdit·ij·li·xij·a·b·itē·iij·li·xxx·c d itē·vj·li·xxviij·b·itē·viij·li· ij· a·
Justicia ꝛi qualis ē·ij·li·xij·d·
Justiciā suā q̄ñ et qūo oñdit ꝛus·ij· li·xvij·d·itē·iij·li·xxx·c·itē p̄mo·ange·xxj c·Itē·extra·l° a·
Justicia ꝛi q̄ severa est·ij·li·xix·l·
Justiciā qūo faciet hō sibi et alijs·iij·li·j°a·item·iij·li·cxxvj· f·
Justiciā cū mia oñdit ꝛus hoibus·iij li xxx·d·item·viij·li·xlviij·f·
Justicia ꝛi silāt mgr̄o auri·iij·li·vij·i·
Justicia dicit lancea ꝛi·iij·li·x° c·

Justicia ẽi q̃l'ẽ sup mũdũ·iij·li·xxxvij·
Justicia rñabat cuidã aie iudicantẽ·iij
li·ca·ij°.a·b· c·
Justicia qñ dr̃ eẽ iustícia·iij·li· lxviij·b
Justicie opus dr̃ man9 aie et qũo exer-
ceatur·iij·li·lxxiij·g·
Justicie gladi9 quis ẽ·iij·li·lxxiij· m
Justicia ẽi q̃d dicit hoibus·iij·li·lxxxv
Justiciã seuerã mittet deus malis prela
tis·iij·li·xcvij·b· xcix·b
Justiciã x̃pi sentiẽt mali x̃piani·iij·li·ca
Justicie similatio dr̃ pellis dura vt silex
iij·li·cxxix·f·
Justicie dei virga que est·iij·li·cxxxix·
Justicia quare instituta ẽ·v°.li·inter·ij·
rñ·iij· (xij·b·
Justicia dei sil'at̃ aculeo apis·vi·li· cap
Justicie dei nullus autẽ appropiquare
vi·li·xxj·b·et·xxiij·b·
Justicia dei intelligi põt ex iusticia mũ
di·vj·li·xlv·a· (li·xlv·d
Justiciã suã petit maria x̃pm oñere· vj
Justiciã exercere qũo dr̃ hõ·vij·li· xi·c
Jtẽ·viij·li·iij·a·b·itẽ·eẽ·lxxix·c·
Justicia ẽi notat̃ p venatorẽ·viij·li· ca
xviij·d· (viij·li·xlviij·a·
Justicia divia cãtat pulcrã cãtilenam·
Justiciã cum mia hz dei9 in angelis· ho-
mibus·et aialibus·viij·li·xlviij·d e f x·
Justicia quadruplex est in deo· viij· li·
ca·xlviij·g· (viij·li·lvj·a·b
Justicia dei ad ãgelos et hoies que est·
Justicia diminuit pcõrubus vna ẽi·vt
patet in quodã rege·viij·li·lvj·k·l·
Justicia ẽi p tria põt mitigari eẽ·lxxiiij
Just9 veracit̃ esse qũo quis sciat̃ Jn p9
logo Mathie·d·
Justus est deus sicut et misericors·j°.li·
ca·j°.b·z·ij·c·z·v°.c·z·xxxvij·f·Jtẽ·iij·
li·xcviij· b·
Justus q̃ est dei9·j°.li·j°.b·itẽ·ij·li·xix· a·
Justi aliqñ cadũt et resurgũt·ij·li·cap·
xiij·i·k· (xix·f·
Justus q̃litercũq̃ morit̃ iustus ẽ· iij· li·
Justus q̃s est apud deũ·iij·li·xix·f·
Justi vrent̃ qñq̃ q̃ sũt iusti· ij·li·xxxiij

Justus qui nõ est z cur iustis accidunt
ptraria·v°.li·int̃·vj·rñ·ij·a· b·
Justi cur flagellant̃· vide in Tribulari
Justus null9 est sine grã dei·v°.li·inter·
xv·rñ̃·v· (li·xix·g
Juuãt se mutuo boni x̃piani et mali·ij·
Juuare aias ẽfuctor̃ qũo pñt uni·iij·
li·vij·i·k·l·et·viij·itẽ·vj·li·lxvj· f·
Juuat maria hoies in tẽptatõib9·vj·li·
xvij·b·c·itẽ·vij·li·xxviij·a·itẽ·eẽ·lvij· b
et· lxxxix· a·
Juuare xpm̃ suũ dr̃ hõ·vi·li·lxv· f·
Juuat maria inuocata quẽcũq̃ pcõrẽ·
vj· li· cxvij·
Juuat maria aias in morte·vij·li·xiij·a

RAroli filij scẽ birgitte mili-
taris creatõ z spũal' investi
tura·ij·li·xiij·d·itẽ·iij·li· ca
lxxiij·p totũ·eiusq̃ felix obit9 mirabile
iudiciũ et saluatio·vij·li·xiij·z·xiij· per
totũ· Jtem in vita scẽ birgitte·d·
Katheria filia s·birgitte q̃ ẽta erat dõ
et virgini marie·z hoibus vtil' z exẽpla
ris·pz·vi·li·cxviij·z·cxx·itẽ·viij·li in p
logo·ca·iij·c Jtẽ·eẽ·lxix·z·cx·itẽ i vita
scẽ birgitte·f· (et·eẽ·lxix·
Katherinã filiã s·birgitte diligẽs pfici-

LAbia hr̃e sicut dẽtes serpen
tis q̃d est·iij·li·lij· d·
Labia aie duo ascribũt̃·iij
li·lxxxij·a·et·lxxxviij·a· (li·lij·k·
Labia vaniloq̃ qualia erũt in pẽis· vj·
Labore fatigari p deo debet hõ libent·
j°.li·ca·ij·c·
Laborẽ x̃pi male ꝓsumere q̃d ẽ·j°.li·xl·b
Labores corpis adducit sapia spũalis·
ij·li·ca· xxij· d·
Labor caritatis q̃ntũ valet·iij·li·xij·d·
Labor supuacu9 pdit frucũ·iij·li·xlj°.
Labor benivol9 licz nõ hylaris duplicit̃
coronat̃·iij·li·lxxiij·k (li·cviij·c
Labor corpalis trahit aiam in celũ· iij·
Labor caritatis redimit tpa vacua·iij·
li·ca·cix· (cxxvj·c·
Labor est inductiu9 caritatis·iij·li·cap
d::·

Labor homis sit cū timore ⁊ discretiōe. uij·li·cxxix·b· (int·viij·rn·ij·
Labor caritatis pat ingressum celi·v°li
Laborē attulit homi pcm·v°li·it·xiij·rnf·ij· (xlvj·d
Labor spualis pferat corpali·vi·li· cap
Laborē p deo libent suscipiat hō· vi·li· cap·xcv·a· (cxxij·
Labores suos qūo tpauit xps·vj·li·ca·
Labor bonꝰ abolet pcta·vij·li·xij· g·h·
Labores suos qūo moderabit princeps viij·li·ca·ij·b· (tōe·extra·lviij·b
Laborē suū putet hō indignū remūera·
Labor· ⁊t· vide in Opa· et in Opatio
Laboratibꝰ p eccl'ia xpi pmittit maria aduitoriū·uij·li·x°c·itē·iiij·li·lxxviij·e·
Laborās p aiabꝰ cū bōa volūtate licet nō sequit effectus meret·uij·li·xxj·b·c·et·xxxj· (xpm·vi·li·iiij
Laborās p istis verbis dei pmū hēbit
Laborat xps cū pficiētibꝰ·j°li·xv· h·
Laborauit xps q̄diu fuit in mundo·j°li·xl·b·itē·ij·li·xv·b· (lix·g
Laborare monet xps p salute aiarū·j°li
Laborare qūo et p quo dz hō·ij·li·xxij· a·b·c·item·vj·li·lxvj·b·
Laborare dz hō vt aie saluent uij·li·xxj b·et·xxij·b· itē·vj·li·xlviij· b·
Laborare nō dnt xpiani in festiuis diebus·iiij·li·xxxij· g· h·
Laborare nolle in monasterio q̄ maluz est·uij·li·xciij· a· b·
Laborat diabolus facere hoiem cecum mutū et ligatū·iiij·li·cvij· d·
Laborare cur et ad q̄d dz hō·v°li· int· ix·rn·ij·et· rn·v·
Laborare dz hō p celo sicut iacob fecit pro rachel·v°li·reuela·post int·xj·a
Laborare dz hō cū xpo volēs sedere cū eo·vj·li·xxij·b· (xxiij·b·
Laborare p quo dnt militares·vi·li· ca
Laborat pro q̄ dyabolus·vj·li· xlij·c
Laborant xps mālbz suis·vj·li· lviij·b·
Laborare manibus pnt aliq̄ contēplatiui·vj·li·cap·lxv·c
Labōre p quo dnt aici dei·vij·li·xviij d
Laborāt diuersimodē pro aiabꝰ/āgelus et dyabolus·viij·li·xlviij·h·k· l·
Laborare q̄ que et q̄lia dnt sorores ordinis scisaluat·In regula· xxiij·
Laborāt sibi ⁊ nō deo hoies·ex·lxxxiij·c·
Labōtores dī pmūitas ppli et q̄les erāt olim q̄lesq; nūc sunt·j°li·lv·b·e·⁊·lvj·c
Laboratores ifideles gnē patient penā·j°li·lvj·f· (nus·ij·li·xx·b
Laboratores in eccl'ia xpi sunt iā q̄si assi
Laborator aie ē sensus tactꝰ vj·li·lxvj·b
Laborare· ⁊t· vide in Facere·⁊ in opꝰ
Lacrimas deuotōis et ppūctiōis quō obtinebit homo·j°li·liij·d·
Lacrime hoim triplices describunt· uij·li·xij·a·et·lxxxj·a·b
Lacrime silēs ron trahētes aiam i celū iij·li·xij·a·⁊·lxxxj·c· (lxxxj·b
Lacrime silēs aque gndini ⁊ nim·iij·li
Lacrime lauāt aiam·iij·li·cviij· b
Lacrie iustoꝝ q̄ntū valēt apd deū· iij·li cxiij·c·itē·vij·li·xij·g·k
Lacrie viuoꝝ iuuāt purgādos vj·li·xl b
Lacrimas iustoꝝ q̄ntū odit dyabolꝰ vij li·xij·m· Itē in vita sce birgitte·e·
Lacrie iuuāt expellere dyabolū·ex·lj°g
Lacte fouet maria hoies·iij·li·cxxxix·c
Laici quidā ingti sunt deo et eoꝝ iudi ciū·j°li·xlj°d·g·itē ex·lxxxiij·a·c·
Laycorum status notatur i paulo apostolo·ij·li·vij·a·b·
Laicoꝝ statꝰ bn erat dispositꝰ ad tēpus ij·li·vij·c·itē·viij·li·xxxij· a·
Laici qūo oli dilexerī deū·ex·lxxxiij·a
Lamia calibis dr caritas dei·iij·li·ca· cxxix·e (uela·post int·ix·c
Lāpas q̄si ardens fuit os marie·v°li·re·
Lampadi assimilat cor iusti·v° li·reuela post inter·xvj·a· b·
Lancea qūo pforatū fuit corpꝰ et cor xpi·j°li·x°k· Itē·ij·li·xxj·a· itē·iij·li·lxx d·itē·vij·li·xv·e (li·xxvij·a·b
Lāceis q̄si q̄nq; affixū fuit cor marie·j°
Lancea dei dicit iusticia·iij·li·x° c·
Lācee tres inimici spūalis· extra· lxxj·
Lane assimilant verba xpi j°li·xxxviij b

Lapides septē pciosi in coroā marie ꝛ scribunt·j°.li·xxxj·b (xlvij·a
Lapis dactili qđ spūalit significat·j°.li·
Lapis in anulo dicit spes·vij·li·xxvij· c·
Lapidi magneti sil'at maria·vj·li·xxxvj
Lapidē suspendere in via ꝛi qđ est·vij·li·ca·x°.a· (vij·li·x°.c
Lapis in via pctōris dicit mors subita·
Lapis sub cornu vnicornis dicit diuina caritas·vij·li·lxxvj·b·
Lapides septē pciosi eorꝫ vtutes et significata ꝛscribunt·vij·li·cxxvij·p·totū·
Lapides habent suas naturales virtutes·extra·xcj·
Laqus latet in leticia mūdi ij·li·xxix d
Laqus quo capit aia qs et qual' est·ij·li·ij·d·item·vij·li·cxxvj·q·
Laqi hostis qūo et qñ frangunt·vij·li·ca·lxxv·e (li·xlviij·p·7 ad
Laqueū imponi lingue spūalit qđ ē vij
Laqueus dicit tribulatio·extra·lxvij·b·
Laqus dī wlor dānatorꝫ·extra·lxxxix c
Largꝰ esse volēs spūalit habeat wmū vestes·cibū·ignē·et medicinā· vj·li·lxv e f g h i k l m n· (liij·b·
Lascivia platorꝫ provocat irā dei·vj·li·
Lascivos significat hedꝰ· v°. li·int·xvj·rūb·j· (b·et·xvj·c·
Latro pessimꝰ est dyabolus·j°. li·ca·j°.
Latro ouiū dī dyabolus·ij·li·xviij·a·
Latro qūo peniteat salubrit·vj·li· capi·xvij·b·c·d· (xvj·e·
Latrombꝰ assil'ant qđā principes·vij·li
Latrocinū facere in āgelos/ in corpa/7 in res hoim qđ est·vj·li·xvij·a·
Latro·7t·vit in ꝓdone et in ſur
Latꝰ xpi pforatū·vite in Lancea·
Latus xpi pūgere spūalit quid ē·j·li·ca·xxxvij· c·
Lauat aia aqs lacrimarꝫ·iij·li·cvij b
Lauat cū qs pedes paupū qđ cogitabit vj·li·x°.c· (vite in Bñdicit
Laudat xps virginē mariā et ecōuerso
Laudare mariā qūo debet hō·j°. li·vij·
Laudant angeli deū spālit pro tribus j°. li·ca·xxvj·a·
Laudat iohēs baptista xpz·j°.li·xlj°. e·itē iij·li·ca·lxxiij·a· (xxviij·a
Laudare ꝛū prodest hoi et nō ꝛo·ij·li·
Laudat pulcre maria assil'atqz tēplo salomōis·ij·li·xxix·a·b· (li·xxxij·a
Laudat q ꝛū 7 mariā qle hēbit pmiū iij
Laudāt mariā qtuor genera hoim·vi·li ca·xxxvij·
Laudat qñ hō qđ rndebit·vj·li· lxv· l·
Laudari qlit debeat vgo maria p sua ꝓceptōe infantia·discretōe 7 vgitate·j·orōe·a Itē ꝛ sua ānūciatōe·xpi ꝓceptione/natitate·7 ifantia ibiō·b Itē p fuga in egiptu·xpi pfectu miracul' wctria et passiōe ibidē·c Itē p xpi ꝛpositōe sepultura/resurrectōe 7 ascēsiōe·ibiō·d· Itē p spūssci missiōe sua post xpm victōe/et ad ipm veniēdi·ꝛsurrio·ibidē·e· itē pro sua ꝛfunctōe/assūptōe·potestate·dignitate·gaudio·pietate·ibidē·f· g·
Laudare qūo dz hō deū p sua dignissiā etnitate·icarnatōe·natitate·circūcisione·baptismo pdicatōe·māifestatōe·ieiunio 7 tēptatōe·ij·orōe·a· Itē pro eucaristie·institutōe·sanguineo·suore·captiuatōe·pnatōe añ caypha pylatū et herodē·ibiō·b·Itē qr fuit illusꝰ·coronatꝰ flagellatꝰ·iudicatus·7 crucifixꝰ·ibiō·c Itē pro oibz q passꝰ fuit in aia et corpe· et oibus mēbris·7 mris cōpassione· pro morte·ꝛpositōe sepultura resurrectōe· ascensiōe spūssci missiōe gl'ia et honore· et aduētu ad iudiciū·ibiꝛm·d·e· f·
Laudari qlit dnt dni nri ihū xpi sctissiā mēbra·scz·Corpꝰ·caput·frōs·ocli· aures·nares·os·7 dētes·ij·orōe·a b·Itē lingua·barba·gutt·stomachꝰ·7 oia interiora·collū·7 hūeri·ibiō·c Itē·corpectꝰ·manꝰet brachia·ibiō·d·itē coste·ēgū lūbi genna poplites tibie 7 pedes ibiō e
Laudari qūo dnt oia·7 singl'a liniamēta et mēbra sctissimi corpis vgis marie·p°. scz·corpꝰ ꝛū cesaries cries·facies·oculi·maxille·aures·7 nares·iij·orōe·a·b· Itē ligua·os·collū·brachia·vbera·pectus·ibidē·c·d·itē·cor·vent·pedes·7 totū corpꝰ·ibiō·e·f (orare·7 salutare
Laudare·7t·vide i Bñdicere·Dōrare

Laurētius leuita tria bōa habuit·j°. li xxiij·f· (uit·ij·li·xxvj a
Laurēti⁹ quid cogitauit ⁊ qđ assat⁹ ora
Laus xp̄i est laus marie·j°.li·viij·
Laus pulcra ad xp̄m ⁊ mariā simł·j°. li·viij· Jtē·iij·li·lxxv· a·
Laudē ꝑplicē dicit maria xp̄o j°.li·xlvj a
Laus dei nō dicet ad placendū hoib⁹·iij·li·xiij· a·
Laus ad mariā·iij·li·xviij·a·⁊·xix·a·
Laus pulcra ad deū ·p⁊·iij·li·xxi·a·et·lxxiij·a·⁊·lxxv·a·et·lxxvij·a·
Laus ꝓpria nō est q̄rēda sed dei·iij·li·ca cxxv·c·Jtem v°.li·int·vij·rñ·iij Jtem vj·li·xxxix·m·
Laus pulcra ad corp⁹xp̄i·⁊t·vij·li·x°.a
Laudē ꝓpriā et nō ei querūt laici clerici et claustrales·et·lxxxiij·c·
Laus·⁊t·vite in Honor·et in Dño
Lazarus fuit ꝓphē q̄tuor resuscitat⁹ ⁊ significat aiam pctōis·iij·li·lxxij·a·b·
Lazarū resuscitatū vt iudei itficē volūt nūc mali penitētes·iij·li·lxxij·b·c·
Lazarus resuscitat⁹ duplex vt odiū incurrūt penitētes·iij·li·lxxix· b·
Lazarus resuscitatus qđ spūaliť significat·vj·li·lxv·p·
Lectisternia q̄lia hr̄e dñt pſone ordinis scisaluať·in Regula·iij·
Lect⁹xp̄i dz eē in corde hois·j°. li·xxx·b·
Lectū intrās et resurgēs quo se habeat hō et qđ orabit maxime plati·iij· li· j°. e·itē·iij·li·xciij·b·et·cxxvj·i·m·
Lectus curiosus displicet deo·et· liij·
Letere q̄s nō pōt inimic⁹·iij·li·cxxix·d
Legē nouā incepit xp̄us·j°.li·xxvj·f·
Legē xp̄i spnere q̄ malū ē·j°.li·lviij· b·d
Legem q̄ instituit xp̄s implenit·v°.li·inter·x·rñ·v (ci·vj·li·xv·a·b
Legē xp̄i quidā legētes sił'ant meretri·
Legē fecerāt dñi mūdi cōtra xp̄m·vj·li ca·xxvij·a· (cxvj·b·
Leges oñs seruanť p dilectōem·vi·li·
Leges·⁊t·vide in Lex
Legē tria folia spūaliť qđ ē·iij·li·xij·c·
Legere omi die vigilias ꝓfitť· iij·li·ca lxxx·e· (ca·xv·a·b·
Legiť vbi et quo lex xp̄i indebite·vj·li·
Legere sine attētōe modicū ꝓfit·vj·li·cap·cxvj·b· (viij·li·v°.
Legere debet homo exempla sanctorū·
Legere multa ecīā suadet dyabol⁹·viij li·ca·lvj·i· (ter nr̄·
Legere·⁊t·vide Jn horas·orare et pa·
Legiōes quinq; angelorū occurrebant aie cuiusdā militis·ij·li·xj·a·c·
Lenones dyaboli sunt quidā clerici·iij·li·xxxij·b·
Leo dicitur dyabolus·iij·li·xiij·a·
Leo et agnus dr̄ xp̄s·iij·li·xxxix·itē· v°. li·reuel'·ij·post int·xvj· b·e·
Leo cur occidit ꝓphētā iustū·v°.li·inter xiij·rñ·v· b·
Lesio facta ymagini fit et ei cui⁹ est imago·j°.li·xxxvij· b· (iij·rñ·iij·
Letari de quo dz homo·v°. li·interro
Letať quare et q̄ntū dyabolus de aia ꝓpitōe·vj·li·xxxj·g·et·xxxix·a·
Letari quo intelligañt dēmones·viij·li·cap·xlviij·d·
Letabañt de maria qui in celo ⁊ qui in mundo erant· fmo·angeli·xvj·e
Letari·⁊t·vide in Gaudere
Letitia marie semp fuit mixta cū dolore j°.li·ca·x°.d· (ij·li·xxix·d·
Letitia mūdi dr̄ preda in qua est laqus
Letitia iustor qualis erit in glia· iij· li· cap·xij·e· (cxxvj·l·
Letitiā moderatā hr̄e potest hō·iij· li·
Letitie purgatorium quo deleať·vi·li·cap·x°.d· (lxxxvj
Letitia mūdanor ꝓuertet in luctū· et·
Letitia·⁊t·vide in Gaudium·
Letissima oim matrū erat maria· fmō angeli·xvij·c· (a·b·c·h·
Leue quo fiet on⁹ in seruitio dei·j°.li·xv
Lex vet⁹ differt a noua lege j°.li·xxvj f
Lex dei dicit vestis xp̄i a milit̄s cōtepta j°.li·xlvij·a·b· (j°.li·xlvij·b·
Lex xp̄i hns duo bona triplicit ꝓtēnit·
Lex vulgaris habet possidere·emere·et vendere·iij·li·lxxxj·h·i·

Lex bona ad qđ debet ordinari · iiij · li · cap · cxj · a ·
Lex spūalis que ē et qūo differt a lege tpali et qūo teneť · iiij · li · cxj · p totū
Lex noua ⁊ vetus dicunť duo muri · iiij li · ca · cxxxiij · a ·
Lex q̄re instituta ē · v°li · inť · ij · rñ · iiij · itē vj · li · lv · Jtem · vij · li · x° b ·
Lex natural' ad qđ valuit ⁊ ad qđ scripta · v°li · inter · xvj · rñ · iiij · itē vj · li · lv ·
Lex x̄pi legiť loco et mow inœbitis · vj li · xv · a · b ·
Lex ꝛi perdita est · vi · li · xxvi · b ·
Lex qūo obseruet a pncipe · viij · li · iiij · b
Lex moysi qđ docebat · ƒmo · āgeli · x° a ·
Lex diuīa ad qđ ordinať extra · xiij · a ·
Lex idiscreta nō mereť laudē · eī · xiij b
Lex · ⁊ť · vide in Leges
Liber cur tradiť clericis · iiij · li · lviij · d
Libū teneť habere sacerdos · iiij · li · lix · a · b · Jtem · vj · li · xlvj · d · (lxxv · a
Libu dei duo folia describunť · iiij · li · ca
Liber diaboli dī inobedia/superbia/ cupiditas/inuidia/auaricia/accidia/ira ⁊ voluptas · vj · li · xxxx · b c d e f ·
Liber āgeli dī obedia · vj · li · xxxix · k ·
Libros tot cur reuoluit hō vj · li · cxvj b
Liber vite iacēs in pulpito pulcre ꝛecla rať · viij · li · xlviij · k · et · ap ·
Libros qt et qles hr̄e pñt persone ordis scisaluato · in Regula · xxj · b ·
Libros istaꝝ reuelationū misit x̄ps dño alphōso · extra · xlviij · d · et · xlix · a ·
Liberatōem ad hoīs q̄ beniuol⁹ fuit deus · ƒmo · āge · ix · b · (iij · a ·
Liberauit maria qđām gen⁹ hūanū · eī
Liberū arbitriū ad qđ datū ē homi · j° li lviij · c · itē · v°li · inť · iij · rñ · iij · Jtē · sermo · ange · vj · a · b ·
Libero arbitrio abuti q̄ malū ē · iiij · li · lxvij · c · Jtē ƒmo · āgeli · iij · a ·
Liberū arbitriū hz hō facere bñ vl' male · vij · li · xj · a · itē · sermo · āge · xiij · a ·
Liberū arbitriū q̄re dedit deus angel' · sermo · āge · vj · a · b · (ij · c ·
Lichn⁹ in lāpaꝺ dī corp⁹ x̄pi · ƒmo · āgeli
Lictor dei dī dyabol⁹ · iiij · li · ca · xlij · e · f · et · lxxvij · b · et · cxv · b · Jtē · v° li · inť · xv · rñ · vij · Jtem · vi · li · xxj · b · et · lij · a · Jtem extra · xxiij · b ·
Ligare se spūaliter ⁊ alios soluere qđ est · ij · li · xvj · c ·
Ligare vult diabol⁹ hoīi · man⁹ / pedes cor / os / et oculos · iiij · li · cvij · d · e ·
Ligať vñ demon · vj · li · ij · a ·
Ligať vñ hostis homis · vj · li · lj° b ·
Ligata ē potestas dyaboli · vi · li · lxxv · b
Ligno cuidā sil'e sit cor hois · ij · li · xvij · b
Lignū infructuosū dicit aīa mūdana · ij li · xxi · d · (ca · xij · a
Lignū aluearij fuit corp⁹ marie · vi · li ·
Ligna hīda p igne spūssci · vi · li · lxv · i ·
Lignū vite dicit corpus marie · ƒmo · angeli · xxj · c · d ·
Lignū verū crucis x̄pi hūit sctā birgitta qđ mō ptēptū tribile appebit · eī · cvj
Lignū · ⁊ť · vide in Arbor ·
Lilia septē posuit deus i corona marie j°li · xxxj · a ·
Lilia dicunť sci pfessores · ij · li · xxvij · e ·
Lymbus patrū qualis erat · ij · li · xv · a ·
Lymbus describit · iiij · li · vij · h
Lyneū vestimētū hz duo bona · ⁊ notat pacē cū primo · ij · li · xxvj · b · c ·
Linguā ponere inť dētes leonis quid ē iiij · li · xiij · a ·
Lingua anime q̄ est · iiij · li · lxxxij · b ·
Linguarū specie cur vēit in apl'os spūs sanctus · vj · li · xxxvj · a ·
Lingua a quo dz cohiberi · vj · li · lxv · o · et · cix · (xcviij · b
Lingue pcta qūo puniunť · vi · li · lij · k · et
Linguam pbere dyabolo qđ est · viij · li · cap · xlviij · p
Liquor dulcis et fluidus notat bonā cogitatōem · ij · li · xxvij · a
Liquor spissus et amarus signat cogitatōes malas · ij · li · xxvij · a · b
Littere dei ad homines dicunť verba ista x̄pi · j°li · lvj · d · f ·
Littere anime ad deū q̄s dyabol⁹ vult impedire que sūt · iiij · li · lxxv · c · d · e ·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Litterã inobediẽtie diſcerpſit xp̃s · iiij · li · cxj · b · (xiij · rñ · iiij · c

Litteratura non placẽs deo · v · li · inter Litterati quidã cõpañ meretrici · vi · li · ca · xv · a · b · (eẽ · lxxxiij · b · c ·

Litterati olim deũ dilexerẽt et iã ſeipſos

Loca pata domis in celo accipiũt pauperes · iij · li · iiij · a · d ·

Loca tria ſunt i purgatorio · iiij · li · vij · h

Locũ ſuũ non dimittet homo tẽptatus iiij · li · ca · xlvij · a ·

Loca diuerſa vt hõ habet deus ad vtilitatem ſuã · v° li · int · xv · rñ · j · a · b

Loca natiuitatis marie ⁊ paſſionis viſitare ſalubre eſt · v° li · reuel · ij · poſt inter xvi · d · e ·

Loca ſcõꝝ viſitare ſalubre ẽ · vij · li · iiij · b

Loca virtutũ vacua replet dyabolus · viij · li · xlviij · al (tra · xxiij c

Loc⁹ in quo placat d⁹ dñ watzſtena · ex

Lotio carnis nõ obeſt aie nec pdeſt ſed intentio · extra · xv · ⁊ · lx ·

Locutio nõ pcedẽs ex caritate dei q̃ ẽ · iij · li · ca · xxx · b ·

Locutio ſil̃at ſtatere · iij · li · cxxvj · a ·

Locutoriũ int ſorores et frẽs ordis ſcti ſaluat · q̃le ſit · eẽ · xxviij · a · ⁊ · xxix · a ·

Locutoriũ ſeculare ſororꝝ ordis ſciſalua quale ſit · extra · xxviij · e · et · xxix · b ·

Loquela noua dicit abſtinẽtia verbo rũ · j° li · xxxiij · a

Loquela falſa fit miſterio dyaboli · viij li · xvij · g · (xij · c ·

Loquit qui male demonẽ hz in ore · j° li ·

Loq nõ poteſt hõ q̃n dyabol⁹ audit · j° li · xxxiij · c · (lix · g ·

Loqui veritatẽ de ſe monet xp̃s · j° li · ca

Loquebat aia cuiuſdã militis damnati ad corpus ſuũ · ij · li · viij · e ·

Loq verba iſtaꝝ reuelationũ cur voluit xp̃s · ⁊c · vite in Verba ·

Loqui cur voluit xp̃s magis cũ ſancta birgitta q̃ cũ aliis · ij · li · xvj · a · Item · extra · xlvi · et · xlvij ·

Loquit d⁹homi p ſcripturã et flagella · ij · li · ca · xix · a ·

Loquebatur cur maria cũ ſcã birgitta ij · li · ca · xxij · a ·

Loquebatur xp̃s q̃ndz hũanitus et quãdz diuinitus · ij · li · ca · xxvij · a

Loqui q̃ et qualia debẽt dñi in mẽſa · iij · li · j° d · e · Jtẽ · iij · li · cxxvi · k · l ·

Loquit q̃ndz ſpũs ſci in malis p̃dicatoribus · iij · li · xv · b ·

Loquit deus pñs et pteritũ pro futuro ⁊ ecõuerſo · ij · li · xix · e · itẽ viij · li · xlviij c

Loqui ad placendũ hoibus nociuũ eſt · iij · li · ca · xiij · a ·

Loq̃batur xp̃s ſctẽ birgitte pl̃es notãs per ipam · iij · li · ca · xviij · c ·

Loquañ ne boni impedit eos dyabolus · iij · li · xxj · b ·

Loqui ſublimia et nõ facere malũ ẽ · iij li · lxxij · b · c · (rñ · ij · b ·

Loq̃bat xp̃s diuerſimodi · v° li · int · xvi ·

Loqui nõ dez hõ in ira ſua · vj · li · ca · vj

Loqui dez hõ malis exceſſus eoꝝ q̃uis ipi induranẽ · vj · li · viij · a ·

Loquit qualit d⁹hoi iteri⁹ vj · li · xviij · b

Loqui vana q̃ malum eſt · vj · li · lij · k · et · xcviij · b ·

Loqui inuicẽ quo dicunt qui ſunt in celo/in mundo/in purgatorio · et in iferno vj · li · ca · lij · v · (li · xciij · b

Loq cũ delectat q̃d cogitabit homo · vj

Loquitur quid xp̃s malis xp̃ianis vij · li cap · xix · c · d · e ·

Loquit q̃d xp̃s omibus inimicis ſuis in mundo · vij · li · xxx · a ·

Loquit quo d⁹ hoibus p ſe et quo p angelos · viij · li · Jn plogo · ca · v° f · g

Loquit cũ deus cum hoñibus vbi tunc eſt · viij · li · ca · pmo · c

Loqui que dz hõ et que nõ · viij · li · x°

Loquitur deus cur obſcure et diuerſiõ de · viij · li · xlviij · b · c ·

Loqui q̃d · vbi · et q̃n pñt pſone ordinis ſciſaluat · Jn regl̃a · vj · vij · viij · et · xxv · a ·

Loqui cũ ſecularib⁹ quo pñt pſone ordinis ſciſaluatoris · extra · xj ·

Loquit deus ita cũ iuſtis in delicijs ſicut in abſtinẽtijs · extra · ciij ·

Loica describit et notat caritatē diuinā·iij·li·lxxiij·d·itē·vj·li·xliij· b·
Louca aie dicit abstinētia iij·li·lxxxix d
Lotrix aie dicit penitētia·ij· li· xxvj· d·
Item·iij·li· xxxix·
Lotrici optime assilat wus·iij·li·xxx·d·
Lotrix optima dicit cōfessio peccatoꝝ vj·li·ca·xvj· b·
Lucet xpūs sicut sol·j°li·l°a
Lucerne nō accense silis erat maria in infantia·fmo·ange·xij·b·
Lucie virgis allegat castitas iij·li·iij e
Lucifer cupiuit occidere wū·j° li·xlj° b·
Lucifero qui sunt similes in mūdo· iij·li·xcviij·a· (cvj·b·
Luciferi casus q̄re ē irrepabilis· iij·li·
Lucifer vñ factus fuit mal° vj·li·cxv
Luco paucarū arboꝝ ꝓpatur ecclesia·ij·li·v°c·d·
Lucra spūalia acquiri possunt per tēpalia·extra·lxxxviij·
Lucrari p vsurā nō licet xpianis·iij·li·xxxiij·g· h·
Luctus sequit risū mūdanoꝝ·eē· lxxxvj
Lugere in mūdo bonū est·iij·li·xl· b·
Lugere quare debet hō·v° li·inter·iij·rūf·ij· (sti·j°li·xxx·b·
Lumē in hitaculo xpi ē fides in corde iu·
Lumen sol' significat virtutē xpi·j°li·l°a
Luminaria duo creauit deus in maria fmone ange·v° b
Luna caeus notabat quandā reginam viij·li·ca·xxxj·
Lune assilat fides marie·fmo·āge·v· b
Lupis assilant aliq̄ homes·ij·li·xxx·b·
Lupus vorax signat homies auaros iij li·cap·lij· b·
Lupus vt sub veste ouis venit dyabolus·vj·li·ca·xcix·
Lupo silis erat quidā dns·viij·li· xvj
Lutū pro siti dare xpo quid est·vj·li·ca·xix·f· (xx·b·
Lux sanctoꝝ differt a luce mundi·j°li
Lux marie tremor est demonibus·j° li·cap·xlvj· a·
Lux marie fugat tenebras terre·j°li·l°b
Lux cur facta est et cur non est semper v°li·inter·ix·rū· v·
Lux iustoꝝ est virgo maria· vj·li·lvj·a
Lux illuminās oia est xps·viij·l·lj°
Luxurie purgatoꝝ quo pōt aboleri·iij·li·ix·c·itē·vj·li·x°a·
Luxuria dicit mors etna·iij·li·lxxix· a·
Luxuria q̄ abhoiabilis est wo·iij·li· ca xcviij·a·itē·vj·li·xxxvj·b
Luxuriam quo exercet incub° cū femis vj·li·ca·lxxxj·
Luxurie peccatū grauiter punit·vij·li·ca·xxviij·c·et·xxx·c·Item·viij·li· xlviij z·Item·extra·lxxv·b·
Luxurie incētiua sunt species ignite·extra· xxxvj·
Luxuria·tē·vite in Voluptas

Maculatur vnde anima· iij·li·ca·cxv· c·
Maculant vñ bona opa tē vite in Opera
Maculā nullam cōtraxit maria· vj· li·ca·lvj·a·et·lvij· a·
Macule due sūt in ecclesia·vj·li·lxxij
Magdalena quo satiffecit wo pro peccatis· iij·li·xvj·d·et· cix·
Magdalena quātū placuit wo ⁊ displicuit wmonib°·iij·li·lxxij·a·⁊· cviij·b
Magdalena gerebat typū cōtemplatiuoꝝ·vi·li· lxv·
Magister vnus woet ascēdere et alius wscendere spūaliter quid est· ij·li·capit· xxij·a·b·c· (li·viij·b·c
Magistri veri et falsi coā wo q̄ sunt· iij
Magistro auri assumilat iusticia wi·iij·li·ca·vij·h· i·
Magister mathias factus est scis ab in principio vsq; ad alpha et o·v° li· inter· xvi·rū·iij· d·
Magistri legis xpi q̄les sūt ·vi· li·xv· b·
Magistri iudeoꝝ et gentiliū quid woebant·vi·li·ca·liij· b
Magistrū fecit xps mathiā Lyncopensem·vi·li·ca·lxxxix·
Magistra apostoloꝝ fuit maria·fmōe angeli·xix·c·d·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Adagnes vt ferro facit xp̃us hom̃i·j°. li cap·iij·b· (xxxij
Adagneti ꝑpat se virgo maria·iij·li·ca·
Adagus hns aurū p̃cios ū dicit dyabol9 hns aiam hois·j°.li·xxi·a·b·
Adagi atrabāt xp̃m·vij·li·xxiiij
Maledici hnt diabolū in ore·j°. li·xij c
Adaledicos vt dauid sustinet xp̃us· v°. li·inter·xij·rn̄·v·
Adaledictio dyaboli qd ē·vij·li·xij·m·
Adaledixit deū quidam dānatus et ꝓ̄ am conceptōem ꝛ natiuitatē·j°. li·capit xxviij·b·
Adaledicit xp̃s horribiliter malis sacerdotibus·j°.li·xlvij·k·l·et·xlviij·g·itē·iiij li·cxxxij·b·ꝛ·cxxxv·b
Adaledicunt sibi inuicē in iferno·iij·li·cap·cxij·b·
Adaledicta ē ydolatria·v°.li·it̄·viij·rn̄·j
Adaledicti sunt sacerdotes incōtinētes vij·li·ca·x°.c·
Adaledicti sunt incātatores/diuinatores·sortilegi·ꝛt̄·et eorū fautores·vij·li·cap·xxviij·d·
Mali homies diligunt dyabolū et oderunt xp̃m·j°.li·iij· b·
Adali recipū mercedē suā in p̃nti ꝑ minimo bono·ꝛt̄·vite in Remūerat
Adalos incitare ad bonū meritoriū est·ij·li·xiiij·j·
Adali hoies assil'ant̄ terre·ij·li·xxvij·c·
Adalis homibus ꝓminat̄ xp̃us·ꝛt̄· vide in Peccator·
Adalos homies cur ꝓmittit ds viuere· et tā patient̄ tolerat·j°.li·capi·xxij· c·ꝛ·xxv·a·b·et·lvj·c Jtē·ij·li·j°. a·ꝛ·xix·d·g Jtē·iij·li·lxij·c·itē·v·li·inter·v·rn̄·iij· et int̄·xij·rn̄·v·ꝛ int̄·xiij·rn̄·j·et reuela·j·post int̄·xvi·a·item·vi·li·xxx·e·
Adali appentes boni describunt̄·iij· li ca·cxxix·f·
Adali cur plus q̄ boni ꝑsperant̄ in mūdo·v°.li·int̄·vj·rn̄·ij·b·et int̄·xiij·rn̄· vj·
Adali cur moriuntur bona morte· v°.li· inter·xiij·rn̄·v·a·
Adalos cur deus nō ꝓmittit sp malefacere·v°.li·inter·xv·rn̄·iij·
Adalis multociens dat̄ tm̄ spūssancti v°.li·inter·xv·rn̄·vj·
Adali eiciūt a se xp̃m·vij·li·xxvij· b·
Adali hoies ꝑsunt iustis·viij·li·xviij· d·
Adalus·ꝛt̄·vite in Peccator
Malicia assilat̄ serpēti·j°.li·xxiij· d·
Adalicia dyaboli quāta est cōtra tum j°.li·ca·xxxiij·d·f·ꝛ·liij·e·Jtem ·iij·li·xcv·a·Jtem vj·li·xxj·b c e h· itē·vij·li xxvij·b Jtē·ex·lxij· b·
Adaliciam dyaboli ꝓmutat ds in bonum·j°.li·xxxiij·e·
Adalicia triplex cauēda dicit̄·ij·li·xix·i
Adalicia hoim dicit̄ via arta· iij·li·ij· a· Jtem·iij·li·cxxvj·n
Adalicia hoim vtit̄ ds ad sū honorē· iij·li·ca·xxiij·a·d
Adaliciā dyaboli ꝓuenit homo·iij·li ca xxij·a· (lxiij·b·
Adalicia impiorū ꝓdest bonis·iij·li·ca
Adalicia hoim simulatur saphiro· iij· li· cap·cxxiij·
Adalicia hoim assimilat̄ squamis piscū· iij·li·ca·cxxix· h·
Adalicia hoim meruit morte boni pape iij·li·ca·cxxxvj·
Adalicia dyaboli maxima ad hoies·ꝛt̄· vide in Dyabolus·
Adalicias hoim tēpat deus·vj·li·ca· c°.
Adalicia demonū quomō refrigeratur viij·li·xlviij· d·
Aduliciam dyaboli in pumēw refrenat angelus·viij·li·xlviij· al·
Adalum quid est·ꝓmo li·lviij· b·
Adalum nullū creat deus·j°.li°.lviij·b
Adalum omne habere quid est·vj·li·ca xxxviij·
Adala duo sunt in hoc mundo viij·li·ca xviij·c·
Adala dyaboli augent̄ peccatoribus et minuit̄ eis gratia qō patet in quodam rege·viij·li·lvj·k· l·
Adalum·ꝛt̄·vide in Peccatum
Adalleus significat cōtritōem viij·li·ca xlviij·n·et· ad·

Mandat xp̃us sponse sue tria facere et tria nō facere·zť·ij·li·xvj·b·
Mandata cem ꝓponūt quidā in vnū verbum·j°li·ca·lvj·b·
Mādata dei sūt leuissima·j°li·lviij·d
Mādati rei ꝑuaricatō q̄ntū nocuit hoi v°li·inť·xij·rn̄·j·a·7·rn̄·iiij·a
Mandata dei non seruare malū est· vj li·ca·xix·e·
Mādata xp̃i neglecta sūt·vj·li·xxvj·b·
Mandata oia seruanť ꝑ dilectōem·vj·li·ca·cxvj·b· (xxviij·b·
Mandata cur ꝛeit deus homi· vij· li·
Māna figurauit corꝑus xp̃i·j°li·liij·d·
Item·vj·li·ca·xxix·
Mantellus marie dicit eius humilitas defentens hoies ab aere·frigore et ymbrabus et quomō apprehendať·ij·li·cap·xxiij·per totum·
Mātellus marie dr̃ ei⁹ mia·iij·li·xvij·c
Mantellū q̄lem habere dñt pſone ordis scisaluať·in regula·iiij·a·et·xiij·a
Manibus q̄nq; tenuit dyabolus quandam mulierē·j°li·xvj·a·
Manus habere sicut petes bouis quid est·iiij·li·ca·lij·c·
Manus habere quasi caudas vulpium quid est·iiij·li·lij·e· (lxij·a·
Manꝰhr̃e sanguinolētas q̄d est·iiij·li·
Manus leprosa aliqn̄ est vtilis·iiij·li·cap·lxix· (lxx·b
Manus xp̃i quō fuerūt ꝑforate·iiij·li·
Manus due spūales describunť·iiij·li·lxxiij·g·h·7·cxxix·b·f
Manus ligare quādō dicitur dyabolꝰ iij·li·ca·cvij·d·
Manus aie dicit fides·iiij·li·cxv·d
Manus sacerdotis sint mūde·iij·li·cap cxxxiij·c·
Manus q̄re habet hō·v°li·inť·j·rn̄·iiij
Manū porrigere ad deū quid est·vj·li·cap·xxij·b (li·xxxj·b
Manꝰ q̄si grifus habuit q̄dam aia·vj·
Manus apparebāt q̄si prolixe claue·vj li·cap·lij·k·
Manus dyaboli ligate sūt·vj·li·lxxv·b
Manus vidēbanť quasi plumbee·vj·li·ca·xcviij·b·
Manus inclinare sub vase dyaboli q̄d est·viij·li·xlviij·q·et·ae
Manus moysi orantis cur alij sustentabant·ex·xxxij·a·
Mare inhauribile dicit sapia xp̃i·j° li·cap·q̄nq̄gesimo·a·
Mari rubro assilať mūdus·ex·iij·
Margarita ad quid valet et q̄d significat·iij·li·cxxiij·b·
Maria cum sanctis impetrat peccatoribus miam rei·j° li·v° b·d·
Maria q̄ pulcre bñdicit et commēdat xp̃m et ecōuerso·vite in Bñdicit
Maria q̄ dilecta fuit deo·j°li·cap·viij·et·ix·a· (li·ca·viij·
Maria et xp̃us simul qūo laudentur j°
Maria qūo se habuit ante xp̃i cōceptionē·j°li·ca°x°a·b·et qūo postea ipo nato ibidem·c·d· et qūo in eius passione ibidē·e f g h i k·et·xlv·b·itē·vj·li·lix·a b c
Marie maxima cōpassio ex passiōe xp̃i describitur·j°li·ca°xx·a· Item·ij·li·xxj b·et·xxiij·a Item·vj·li·lviij·a·itē·vij·li viij·b·item p̄mōe āge·xviij·ꝑ totū·zť·vite In uolor marie
Maria dominať in celo/in mūdo/i purgatorio·et in inferno·j°li·cap·xv·b Itē vij·li·ca·xiij·c·Item sermone ange·xx·per totum
Maria liberauit q̄ndā mulierē a diabolo·j°li·ca·xvj·b·c
Maria ducit amicos suos ꝑ mundū cōsolatur in morte·j°li·xxix·c·
Maria stabat vicinus cruci xp̃i·j° li·cap° xxxv·b·
Mariā vidēs videt et deū·j° li·xlij·a·
Maria fuit plus q̄ martir cōfessor aut angelus·j°li·ca·lij·b·
Marie dulcedinē gustare et reicere q̄ malum est·j°li·lviij·d·
Maria orauit ꝑ quodā incōtinente sacerdote·ij·li·ij·b·e·
Maria clamat vt homies querāt misericordiā dei·ij·li·ca·xix·l·

Maria recipit penitētes quantumcūqꝫ peccauerūt·ij·li·cap·xxiij·a·item·vj·li·capit·cxvij·

Maria ab eterno fuit in caritate dei ab infancia plena spūsancto et nūqꝫ peccauit ij·li·viij·itē·iij·li· cix·

Maria quantā a xpo acepta est sapiam·ij·li ca·viij·b·

Maria scit vtrū veritas sit in ore hominum·ij·li·cap·viij· c·

Maria iuuat seruos suos ⁊ psentat animas deo·ij·li·ca·xiij·g·

Maria pulcre laudat et assimlat tēplo salomonis·ij·li·xxix· a· b·

Maria dicit mat salomonis et melchisedech·ij·li·ca·xxix· c·

Maria quot wlonis gladij sustinuit ictus·ij·li·ca·xxx· a·

Maria pparat se magneti·ij·li·xxxij·

Maria obtinuit cuidā anime purgatorium·iij·li·ca·vij·d·e·

Maria dr mat virgo ⁊ vxor·iij·li· xj·a

Mariā pulcre cōmendat scā birgitta·iij·li·xviij·a·et·xix·a·et·lxxv· a·

Maria quos introducet ad filiū suum·iij·li·cap·xviij·c·

Maria qūo et qdo'u virit post xpm·obitusqꝫ eius et sepultura patent·iij·li·cap xxiij·b·Item·vj·li·ca·lxj·et·lxij·a·b· itē vij·li·ca?xxvj·

Maria obuiat penitētibus sicut mater filio·iij·li·ca·xxxij·a·

Maria iuuat cōiugatas viduas et virgines·iij·li·ca·liij·

Maria extraxit quendā peccatorē de ptāte dyaboli·iij·li· liij·

Maria dilexit quēdā puerū·iij·li·lv·

Maria pōt oia que vult·iij·li·lxxiij·k·

Maria ostendit mūdo deū suū quē perdidit·iij·li·lxxv· a·

Maria inuocabit ꝑ obtinenda abstinētia·iij·li·ca·lxxxix· d·

Maria pcellit oēs virtute·iij·li· xcij·a

Maria respōdet pro amicis suis in iudicio dei·iij·li·ca·cij· b·

Maria repcussit hostē·iij·li·cvj·b·

Maria quantū placuit deo et displicuit dēmonibus·iij·li·cviij· a·

Maria orauit ꝑ qdā epo·iij·li·cxxvj·d

Maria qꝫ formosa ⁊ virtuosa erat·i Capite Fronte Oculis Auribus Genis· Ore Collo Pectore Brachijs Ētre· et Pedibus·corpaliter et spūaliter·pz· v°li·in·reuela·post int·ix·p totū

Maria quid est et mitigat tēptationes et penas·vj·li·x° a·

Maria docuit quomō quedā aia potuit liberari a septē plagis purgatorij·vj° li·ca·x° per totum

Maria erat timida et obediens· vj· li· cap·xx°·c·

Maria orauit pro quodā magno dño quē cōpauit latroni·vj·li·xxiij·a·c·d·e· et·xxiij· a·

Marie pces nisi essent nō esset spes venie·vj·li·cap·xxvj· b·

Maria disputando cū dyabolo de iusticia pro quadā anima vicit eam·vj·li· ca xxxix·g·h·i·et·xl·Item·vij·li·ca·xiij·b· et infra· (·xxxix·h·l·

Mariā inuocās eciā in fine saluat·vj·li

Maria obtinuit cuidā aie diminutōem in tribus penis purgatorij·vj·li·xxxix·q

Maria qualis erat ab etate tenera·vj· li·cap·lvj·b·⁊·lvij·a Item spone angeli· v°a·b et·xvj· a·

Maria esse volens spūaliter cū magdalena·quomō se habere debet et que sunt ei necessaria·vj·li·ca·lxv·a·b·c·d·e·f·g h·i·k·l·m· n·

Maria esse desiderans sit prius martha vj·li·cap·lxv·p·

Maria fecit vt quedā dña nō peccaret vj·li·ca· xciij· a·

Marie virgini pmo apparuit xps resurgēdo·vj·li·xciij·a·itē·pmo·āge·xix·c·

Maria docuit sponsam resistere tēptationib⁹·vj·li·ca·xciij·b· c·

Maria quo se habuit in pienda xpm· vij li·xxj·a·b·c·et· xxv· b·

Maria quare fuit despōsata ioseph· vij li·ca·xxv· a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Maria quo est in deo et deꝰ in ipa·viij li·ca·xlvij·e·
Maria cito pōt placari·viij·li·xlvij·g·
Maria tēpus suū distinxit triplicit· In regula·xxiij·
Maria ab etno fuit ꝛo carissima super oia·fmo·āge·j·c·d·
Maria gaudiū fuit toti trinitati·fmōe ange·j°·d·
Maria ab inicio sic erat cora ꝛo anteq̄ ea creauit sicut arca cora noe postq̄ de eius fabricatōe sciuit anteq̄ ipam cōsumauit·fmo·ange·ij·per totum
Marie corpꝰ ornatū virtutibus ⁊ fortificatū ꝓmēdat·fm̄·āge·ij·a·c·⁊·xiij·b c
Marie bona volūtas pietas et virginitas ꝓmendat·fmo·ange·ij· b·
Mariā nullū pctm̄ obfuscauit·fmo angeli·ij·a·b·et·xxj· a·c·
Marie refectio est ꝛo ipaq̄ alitrix pauperū·fmo·ange·iij·b·
Mariā dilexit deꝰ añq̄ aliq̄d crearet sicut abraā filiū suū ysaac ꝓuidēdo sibi necessaria añq̄ ꝓcipet·fmo·āge·ij· ꝓ tot
Mariā diligebāt angeli ⁊ gaudebant ꝛo ea mox vt creati fuert·f·āge·iij· b·c·d
Marie ꝓparata erat sedes ꝛo prima et corona ab inicio·fmo·āge·iij·b·c·
Maria pulcre dī mior mūdus de q̄ ꝛo maior gl'ia ⁊ āgel' leticia hoiq̄ vtilitas ē q̄ ꝛe toto mūdo·fmo āge·v°· per totū
Marie obediētia q̄si radij sol' erat et fides vt iubar lune· cogitatōes stellis mitiores et verba volucrū ꝓcētibꝰ dulci somora·fmo·ange·v·b·c·
Maria appellat ⁊ est ꝑcia corona honoris ꝛei·fmo·ange·vj· d·
Mariā ꝑsciuit adam nasciturā de sua generatōe vñ maxime cōsolabat·fmo·angeli·vij·a·b·c·
Mariā ꝑnouit abraā ꝛe sua stirpe nasciturā·vñ marie exultabat·f·āge·viij·b c
Maria in vtero mris fuit vt flos i folliculo·ser·āge·xj·a·
Maria placuit ꝛo pī ꝓ virgitatē·filio per hūilitatē·spūsancto ꝓ obediētiam·sermōe angeli·xij·b·c·
Maria quo se hūit postq̄ ꝛi noticiā habuit·et q̄lit corpꝰ suū moderabat·⁊ q̄lit et q̄ntū diuia caritate virtutibusq̄ ornata erat in aia et q̄ ḡta et pulcra i corpe fmo·āge·xiij·ꝓ totū·⁊ xiij·b·itē·ex xij
Marie triplex fortitudo ꝛescribit·sermī angeli·xij·b·c·
Mariā deꝑcabit homo ꝓ vita eterna· et fuga dyaboli·sermo·ange·xv·d·
Maria cur expauit in affatu āgeli·sermo·ange·xvj·a·
Maria habuit maximū timorē ⁊ tremorem et quare·sermo·ange·xvj·b
Maria gaudebat et volebat de xp̄o ante et post eius conceptōem·sermo·āge·xvj·b·c·d·
Maria erat leticia eorū qui in celo ⁊ in mūdo erāt·sermo·ange·xvj·e
Maria dicta ꝓphetarū de xp̄o perfectius ipis ꝓphetis intellexit·ser·āge·xvij· a
Maria ꝑsciuit qualia et quāta xp̄s pati voluit vñ et multū voluit cuꝰ eciā modus recitat·sermo·āge·xvij·b·c·d·
Marie corq̄ ḡuissime et quotiens torq̄batur volucris gladio de passione xp̄i·sermo·āge·xvij·e·et·xviij·ꝓ·totū
Maria post xp̄i ascensionē·qūo vixit·et quomō quantūue profuit· apostol'·martiribus·cōfessoribus· virginibꝰ·viduis et cōiugatis·patet·sermo·āge·xix· c·d·e·et·j·oratione·e·
Marie quantū obediunt angeli· sermone angeli·xx· b·
Mariā inuocare cōtra dēmonē salubre est·sermo·ange·xx·b·
Maria dignissima erat summis ꝑmijs· sermo·āgeli·xxj·c·
Maria qūo dz venerari·laudari et bñdici ꝓ sua cōceptōe infantia et tota vita· Morte/assumptōe/potētia/et gloria· Et in oibus et singulis mēbris· liniamētis et sensibꝰ gl'osis sui· bñdictissimi corporis et aie· Requre plenius i vocabulo Laudare. (nē·ex·iij·a
Maria quodāmō cū xp̄o liberauit hoi·

Maria vere erat paup xpi·extra·iij· b·
Maria fuit et ē vgo et mat·ex·xxj·
Maria disputaw cū dyabolo pulcre vi cit locū watzstena·extra·xxiij· p totū· et·xxv·b. (xxxvij·a
Maria vocatur mat dei et filia· extra·
Maria q dulcis erat munda et caritatiua·extra·l;c·
Maria reiciet paliurū dyaboli in faciē eius·extra·lvij·b
Maria cōsolabat spōsā xpi in extremis· extra·lxvij·et·lxvij·
Maria qūo rogeꝫ p obtinēda caritate extra·lxix· (lxxx·a·
Maria grām suā oibus exhibet· extra·
Maria iuuare vult regnū swecie ptra inimicos·extra·lxxx·a
Maria breviat damnādis vitā et penā corporalē extra·lxxxix·c·
Marie capillos q̄liter obtinuit scā birgitta·extra·xciij·
Maria·zt·vide in Aluearium Arbor Arca Arcus Assūptio Aurifaber Aurora Aurū Caritas Cōpati Cōceptō Conquerit Diligere Dña Dubiū Filius Flamma Flos Ignis Inclinare Juuare·Lignū Lux Magnes Mantellus Mater Mēbra Mirra Miseri Miseri cordia Natitas Nauclerꝰ Negare Momen Obediētia Obstetrix Orare Oratio Ornatus Placere Potēs Potestas Pulcritudo Purificatio· Regia Rogare Rosa Rubus Sanguis Seruire Stella Thesaurus Tribulatio· Vas Virga Virginitas Virgula Virtus Viscera et in Visitare
Maritus sancte birgitte infirmabat in atrabato·zt·extra·xcij·
Marscalcus quidā venit romā et ꝓpūctus saluatus est·iij·li·xxxiij·b
Martha q̄ pfecte vixit et qūo i vita actiua ē imitāda·vj·li·lxv·o·p·
Martirū statꝰ q̄lis fuit olim·iij·li·xxj·b
Martires et cōfessores quanti sunt rome·iij·li·xxvij·a· e·
Martires dicuntur rose·iij·li·xxvij· e·
Martirū cōfortatrix fuit maria· spmōe ange·xix·c·d·
Martiriū esse pōt in celicijs diuitijs et honore·iij·li·ca·xvij·d·
Masticare stramē spūaliter qd est·iij·li viij·b·itē·vj·li·xxxv·k·
Mater dei gpt q̄s virtutes facta est maria magis q̄ alia mlr·vite in Incarnari
Mater vt filio erranti occurrit xps homini penitēti·ij·li·xv·e·
Mater mie vocat z ē virgo maria·ij·li xxiij·a·Itē·iij·li·xxxij·a·z·xxxviij·c· et cxxxix·b·c·itē·vj·li·xxiij·d·et·xxxix·h·o et lij·d·item extra·xxiij· b
Matrē melchisedech et salomōis vocat se maria·iij·li·xxix· c·
Mat vera coram deo q̄ esse dicit et q̄ noverca·iij·li·xij·a·itē extra· xcviij
Matri silat deus q̄ vnū filiū natū habet in carcē z alteꝫ i tugurio iij·li·xv·a b c
Mater peccatoꝝ dicit cura mūdi· iij· li·cxxij·itē·viij·li·xlvij·e·
Mater oim eorū ē maria q̄ sunt in celo in purgatorio·et in mūdo penitentiū· iij li·ca·cxxxviij·a· b·
Mater vt ad filiū nudū iacētē in terra hz se maria ad hoies·iij·li·cxxix·b· c
Matrē suā esse virginē cur xps nō apte oīdit·v;li·int·xij·rñ·ij·a· b
Mat vt ad filios se hz deꝫ ad hoies·v;li int·xiij·rñ·vij·et int·xv·rñ·iij·a·
Mater hns duos filios dicit maria· vj li·ca·xx·a·b·
Mater vt oīdit filijs virgā hz se maria ad hoies·vj·li·lij·d
Mater cōiugatorū dicit sancta āna· vj li·ca·ciij· (ca·xij·
Mater oim facta ē maria et q̄re· viij·li
Mater xpi tempus suū triplicit distinxit In regula·xxiij·
Matheus apl'us qd reliquit z qd inuenit·iij·li·j;a·itē·iij·li·cxxvj· e·
Matheus apostolus qualis erat añ cōuersionē et in descriptōe euangelij·et q̄lis nunc est in remuneratōe·iij·li·cap· cxxix·n·o·

Mathias ꝓfessor scē birgitte composuit plogū hanc reuela·qūo tēptatus fuit et felicit obijt·j°. li·ij·c·

Mathias cōfessor scē birgitte ꝑdicator fuit xp̄i·j°.li·cap·lij·b·c·et·vj·li·lxxv·a· Scienscz ab alpha vscz ad o·v°.li·inter xvj·rū·ij·d·et factus a xp̄o mgr̄· vj· li· lxxxix·discretōem spirituū hns·ex̄·lxj·

Matrimoniū nullo mō cōtrahere p̄nt sacerdotes·vij·li·x°. c·d·

Matrimoniū·tr̄·vitæ in Cōiugiū·

Medicamentū optimū aie siue medicina spūalis infirmorū pz·iij·li·lxxix·c·et cxxv·d Jtem·vj·li·xxix·et·lxv·n·t·xc°.

Medicari facilius p̄t macer q̄ piguis ij·li·ca·xxxj· a·

Medicias cape p̄nt amici dei·ex̄·lx

Medicus de terra delectatōis dī xp̄us ij·li·ca·xxxj·a·c·

Medicus vt sapiēs hz se xp̄us ad hoies iij·li·xc·a·b·et·xcij·a·b·

Medicus vt ad infirmos hēat se hō ad pctores·v°.li·reuel'·post int·viij· p totū

Medico cōfectoi assimilat se xp̄us· vj· li·ca·xlviij·

Medicꝰ aie dī sensꝰ gustus·vj·li·lxvj·b·

Meditari qd dz hō·tr̄·vitæ i Cogitare

Medulla sine vt corpus non viuit anima sine deo·j°.li·xv·d·Jtem·iij li ca·xc· a·t·xcij·a· (āge·xj·d·

Medulla virge iesse dicit xp̄s·sermo·

Mel sugere de cauda serpētis quid est iij·li·xuij· b·

Melchisedech verꝰ dī xp̄us iij·li·xxix·c

Membris suis de oibus satisfacere debet homo deo·j°.li·ij·c·t·xx·c·Jtem iij li·ca·xvj·d·

Mēbra sua crucifigere cū xp̄o qualiter debet hō·j°.li·xj·a·b·

Mēbra ꝓformia habuerūt xp̄s et maria j°.li·lj°.e· (so·j°.li·lix·f

Mēbrū xp̄i dī bonus xp̄ianꝰ et econuer

Mēbroz defoitatē facit pctm·ij·li·j°.b

Mēbris xp̄i qō exhibet hoc sibi reputat fieri·ij·li·iij·e·

Mēbra sua qualiter disponet hō ad vtilitatem proximi·ij·li·ca·xxvij· c·

Mēbra corpis instrumēta sunt anime· v°.li·inter·ij·rū·iij·

Mēbrū dyaboli est nocere volens proximo·v°.li·inter·vj·rū· v·

Mēbra silia demonibꝰ hūt damnati pz· vj·li·xxxj·a·b·c·d·

Mēbra dei vt iusti sunt pctōres dyabo li·vj·li·lij·h· (li·ciij·

Mēbra sci nicolai q̄lia erant ad deū· vj

Mēbrana in oculo aie que ē·v·li·xlv d

Mēbrana ꝓpucij xp̄i vbi māsit vj·li·cxij

Memorari·vitæ in Attēdere Cogitare et Cōsiderare· (a·b·

Memoriā qūo recupabit hō· iij ·li· v°.

Meōria dyaboli dī vēt eiꝰ vj·li·xxxix·i

Memoriale dignissimū est corpus xp̄i· iij·li·ca·lviij·b·

Mendacij pater·tr̄·vide in Pater

Mēdacia ꝓcurat dyabolꝰ iij·li·lxxv·g

Mēdaciū silat smaragd iij·li·cxxiij b

Mendicare debet qui nō habet aliūde vj·li·xlvj·d·et·lxv· c·

Mens hois dicit os aie· iij·li·lxxxij·a·

Mens deo placita que et qualis est· v°. li·inter·xiij·rū·v·b·

Mentem ꝓpam sequi periculosum est· vj·li·ca·cxxj·

Mensam accedens homo quid orabit et qūo se habeat in mēsa et maxime prelati iij·li·j°.d·e·Jtē·iij·li·lxxx·d·et· xciij·b et·cxx·et·cxxvj·k·

Mēsa celestis significat per altare·vj·li cap·ix·d·

Mense nimia sessio qūo ementetur· vj· li·x°.b·Jtem·extra·lvj·b·

Mense nimia sessio nocet homi vj·li·ca xxxix·f· (li·iij·a

Mensa setendo qualit habeāt se dñi·viij

Mensa setere q̄diu p̄t hō·ex̄·lxv· a·

Mensura sit oibus equal' in mōasterijs ordinis scisalvat·Jn regula·xxiij

Mensurare debet se hō in seipo·iij· li· xx·b·itē extra·lviij·b·

Mentiri quare permittit diabolus· iij li·cap·xxxviij· b·

e·

Mercedē qualē dat deus diligētibus se·j°li·cap·j°c·

Merces q̄lis dat contēnētibus omnia ꝑpter mū·j°li·ij·c·et·xxxij· a·

Mercedē qualē habebūt boni milites ij·li·xj·per totū (j°li·xlij a

Merces magna q̄ꝫ dat ex quo bono

Merces minor dat vbi mior est pugna·ij·li·cap·xix·g·

Mercedē qualē habebit qui laborat vt pc̄ores cōuertant·iij·li·xxj·c·et· xxxj· et·cxxix·g·m·itē·vj·li·lxxv· a·

Merces obedie maria erit· iij·li·xxvj· itē·vj·li·xlij·a· et·xlix·et·lxv· a·

Merces laudātis x̄pm et mariā·iij· li· xxxij·a· (li·lxv·m·n

Mercedē duplicē hēbit bonus p̄latꝰ vj

Merces·z̄·vide in ꝓmū·Remūera tio·et Retributio·

Merent electi in infirmitate·iij·li·cap xxxij·b·et·xl·b· (xvi·a·

Merent quid homies mūdam·vj·li·ca

Mereť pfecta humilitas oia bona· ex· xxj·et·abstinētia·lxv·b·

Merita singulorū remūerat ds·iij·li· ca·xxvj·d· (li·xx·b·

Merita hoim nichil sunt apud deū· iij·

Meriti eq̄lis esse p̄nt virgo vidua z cō iugata·iij·li·lxxj·d· (xvj·b·c d

Meretrix q̄dā saluata fuit p mariā·j°li

Meretrici silanť litterati q̄dā et p̄lati·vj·li·xv·a·b· (li·xxvij·f·

Meretricibꝰ assilanť quidā hoies· vij·

Militaribus cōminať x̄ps in plo·Ada thie·l·Item·extra·lxxiij·

Miles x̄pi verus ē q̄ affligit carnē suā· j°li·ca·vj· b·

Miles x̄pi que et q̄lia habebit arma spi ritualia·j°li·vj·b·Itē·ij·li·xj·c·d

Miles quidā silis aquile aucupi et pu· gili·et eius pena amarissima describit· j°li·cap·xvij·

Militū iniquorū et curialiū iudiciū gra ue erit et pena·pz·j°li·xvij·a·b·et·lvj·e f·Itē·ij·li·vij·f·et·viij·d·e·z·ix·c· Itē iij· li·xxxvj·

Miles nō pōt placere dño suo post la· psum nisi hūiliatus·j°li·xxxix·c·

Milites q̄les erāt olim et quales nunc sunt et eorū diuersa merita·j°li·lv·b· e· et·lvj·b·Item·iij·li·xxxvj·

Miles ad q̄d quo vere et deuote debet creari et qualis tenet esse·ij·li·vij·c·d· e·et·xij·d·e·f·itē·viij·li·xxxij·a·b·c

Milites quo auersi sunt a deo·pz·ij·li· vij·f·et·xij·c· Itē·vj·li·xxvj· b· Item viij·li·ca·xxxij·d·

Miles verus dz hre tria·ij·li·viij·a·

Milites boni precipue placēt deo·ij·li ca·x°b· (bona·ij·li·xij·f·

Miles reuertēs ad x̄pm habebit quiꝫ

Milites quantū viluerūt coā deo·ij·li· cap·xx·b·

Miles egregius fuit x̄ps·iij·li·xij·f

Miles tenet esse in cōpatiuo gradu vl suplatiuo ij·li·xxvij·c·d·

Miles dei quis est·iij·li·lv·b·

Miles quid debet cogitare et facere· iij·li·lxxvj·a·b·

Militis cuiusdā iudiciū et ḡuis purga· tio habet·vj·li xxxix·p totū·et·xl

Militie vere institutio acceptō pfessio et collatio·ij·li·vij·c d e·z·xij·d e f· itē viij·li·xxxij·a· b· c·

Militia vera quo fuit primo abiecta· ij li·viij·a·b·c·et·ix·a·b·

Militia falsa que et q̄lis ē·ij·li·viij· b·c

Militia x̄piana ꝓpter quid fuit incepta iij·li·xxvij·d·

Miles et militia·z̄·vide in Arma Do minus Karolus Monet Premiū Pug nare Elita et Urbes·

Miracula cur ostēdit deus hoibus· iij li·cap·xv·d·

Mirre assimilať vgo maria·j°li·xlvj·a·

Mirre virtus que est et notat abstinē· tiam·ij·li·xxj·a·

Miserere debet homo alijs creaturis· v°li·inť·xij·rñ·j· b·

Miseretur maria oim inuocantiū se·ex xxiij·b·et·q̄nq̄gesimo c·

Miseriā magnā hēbūt p̄tēnentes ꝑum

et se amātes·ij·li·viij·e·7·ix·d
Miseria populi ascendit in aures dei·
ij·li·ca·x°a· (gatoriū·
Mirria·7ē·vite in Jnfern⁹·in pēa·i pur
Miscōia ōi significaī p sibilū aure tenu
is·Jn plogo Mathie· b·
Miam offert deus pctōrbz·j°li·v° b·
Miam impetrāt homūbus maria et scti
dei·j°li·v°b·d·itē·vj·li·xxj·b·7·xxij·a b
et·xxiij·b c d e·et·cap·xxiiij·a·et·xxxiij
c·et·xxxv· h·
Miam sine iustitia nō facit deus 7 ecō-
uerso·j°li·vij·a·et·xij·et·xlv·e·itē·ij·li·
ca·xij·b·item·viij·li·xlviij·f· Jtem· ex·
lxxv· c·
Miam cū virga petivit angelus sancte
birgitte·j°li·cap·xij·
Mia et iusticia manifestāt cū·j°li·xv h
Mia dei tripliciter parcit malis·j°li·ca
xxv·b·
Miscōiam triplicē ostēdit deus primo
homi post lapsum·j°li·xxvi·d
Miscōiam prebet deus eciam dyabolo
j°li·ca·xxxiiij·f·
Miscōia dei triplex est ad hoies in mū-
do·pmo·li·xxxvi·a·
Miam anie et corporis petivit angelus
scē birgitte·j°li·xxxvj· c·
Miscōia pcedit per mariam vt calor a
sole·j°li·quinqgesimo· b·
Miam triplicē impetrat maria hijs q
purgatorio 7 in mūdo sūt·j°li·l° d·e
Miam q̄ntā habuit maria in mūdo·j° li
ca·lj°c· (rū·ij·li·j°e·
Miam qualē facit dus infātib⁹ pagano
Miscōia dei venit cū istis reuelatōibus
ij·li·xv·e·7·xvij·g·7·xix· l·
Miam suā qñ oīdit deus homibus·ij·li
xvij·d·itē·iij·li·xxx·c·d·itē·pmo· āgeli·
xxj·c d·Jtem·extra·l° a·
Miam dei vt q̄rat hō monet·ij·li·xix· l·
Mia marie q̄nta est ad homies·pz·ij·li·
xxiij·a·itē·iij·li·xxx a·itē·iiij·li·xxxij·a·7
cxxxviij·b·et·cxxxix·b·c·item·vi·li·x°a·
et·xxj·a c·et·lij·d·et·cxvij·Jtem·viij·li
cap·xlvij· g·
Miscōiam dei nō debz homo ponere in
arbitrio suo·ij·li·xij·b c·
Mia dicit mātellus marie·iij·li·xvij·c·
Miam q̄lem facit deus gētilibus et in-
dis et omni creature·ij·li·cap·xxvi·c·
Jtem·vj·li·lxxvij·
Mia hoīm qñq̄ est viciū·iij·li·lxviij·b
Miscōia triplex dabat cuidā aie ꝓpter
mariam·vj·li·xxj·c·
Miam dei obtinere volēs q̄o faciet·vj
li·xxij·c·Jtem vij·li·xxvij· f·
Mia cui est facienda·vj·li·xxij·c
Miaz suā a q̄bus aufert dus vj·li·xxij·d
Miscōie spes non esset sine precib⁹ma-
rie·vj·li·xxvj· b·
Miscōiam hz deus ecīa in dēmonibus·
viij·li·xlviij· d·
Miam nolle facere proximo nociū ē·
viij·li·xlviij·x·itē·extra·lvj· a
Miam facit deus in purgatorio et i in-
ferno·viij·li·xlviij·al·et ·an·
Miscōia qualis ē ꝓmissa regno swecie
viij·li·xlviij·ap·
Miscōia remūerat obedientes duplici
ter·viij·li·cap·lv· a·
Miam dei postulātes colligunt i watz
steno·extra·xxiij· c·
Miam oēs inueniūt p mariā·ex·l° c·
Misericors est deus sicut et iustus· 7ē·
vide in Justus
Misericors est deus ecīa in dānatos et
in dēmones·ij·li·xij·b·c·7·xiij i·Jtē·vj
li·ca·xxxj·f·h·
Misericors ē dus ad hoies·vj·li·xviij·b
Misericorditer clamat deus ad hoies·
extra·lxxxij·a·
Miscōia et Misericors·7ē·vite in Aer
Afflictis Mialibus Cōtritis Bānatis
Deus Mantellus Mater Opera Pē
nis·etin Prothoplasti
Missam raro dicens nō dz faciliter iu-
dicari·iij·li·xxij·a·
Misse nongente dicēte p aia quadam
purgāda·iij·li·ix·c·
Missa sacerdotis meretricij non placet
dō·iij·li·xlix·c·itē·vij·li·xij·d·

e:

Adissam celebrare ex ꝑsumptõe piculosum est·iiij·li·ca·cij·e·
Adissa mali sacerdotis abhoiabil' est deo vj·li·ca·ix·b·
Adissa dicẽda ꝑ pcto accidie·vj·li·x°·d
Adissa iuuãs purgandũ pro inani gl'ia·vj·li·x°·d· (li·x°·e·
Adissa iuuãs purgandũ ꝓpter debita·vj
Adisse pro purgando propter iniquũ iudicium·vj·li·x°·g·
Adissa ad placandũ ãgelos et scõs et ꝓ restitutiõe spoliatorũ·vj·li·xxiiij·c·
Adissa non debet dici sine mundis ornamentis·vj·li·xlvj·d·
Adissam celebrauit quidã nõ sacerdos et ꝓbustus saluatus fuit·vj·li·lxxix·
Adisse virtus et dignitas·patet·viij·li·cap·lvj·n· (lvij·b·
Adissa ad mitigandũ irã dei·viij·li·cap
Adissa deuota letificat eos qui in celo sunt et in purgatorio·extra·v°
Adisse iuuant defunctos·extra·lvj·b·
Mitigant angeli penas in purgatorio·viij·li·xlviij·al·
Aditigari quo pot ira dei·viij·li·lvij·b·
Aditis sit homo alijs creaturis·v°·li·interro·xiiij·rñ·i·b
Adittit cur nõ vbiq; dei ꝓdicatores suos·iiij·li·xxxvij·itẽ·v°·li·int·xvj·rñ·v
Adittit mundus homĩi q̃tuor seruos accipiendũ ipm·v°·li·reuel'·post int·x
Moderari debet homo gestus suos·vj li·cap·cxxij·
Adodũ ad bñ et deuote viuendũ cũ sua familia dedit xps scẽ birgitte·extra·lxv per totum·
Adodus·zt·vide in Regimẽ z in viuẽ·
Moyses oraõe placauit deũ iratũ populo isrl'·j°·li·xlviij·a·
Adoyses educẽs ꝑplm ex egipto figurauit·xpm·j°·li·xlviij·b·et·xlix·a·Item·iiij li·ca·cxxxiij·a·
Adoyses assil'at alto mõti·j°·li·lj°·a·
Adoyses cur petijt signũ a deo ad ꝑplm israel·j°·li·lx·a·
Adoyses videns rubũ inflãmatũ timuit quid significat·ij·li·cap·x°·a·
Adoysi dedit deus signa ad populũ triplici de causa·ij·li·x°·c·d·
Adoyse misso ad pharaonẽ cur nõ stati sequebant signa·ij·li·xxviij·b·
Adoyses vicit terrã ꝑ aues·iiij·li·lv·a·
Adoyses vñ habuit virtutẽ faciẽdi miracula·iiij·li·lxj·b·
Adoyses ꝓmendat deo bonitate·vj·li·liij b·item·viij·li·xlix·b·
Adoyses vxoratus placuit deo·vj·li·ca·cxix (viij·li·xlvij·b
Adoyses adust⁹ in lingua tñ loq̃batur·
Adoyses cur et q̃o fuit ꝓbatus in deserto·viij·li·xlix·b·
Adoyse oraõte cur alij sustentabãt manꝰ eius·extra·xxxiij·a·
Adolendinario assimilat se xpũs·iiij·li·cap·cvij·e· (xxxix·a
Adolestias sp refugit caro infirma·j°·li Monachus obcessus saluatus fuit per scam birgittã·j°·li·xxxij·f·
Amonachus mouens in volũtate ꝓpria qualem mereꝫ penam·ij·li·vij·f· Item iiij·li·xxxvi·
Adõachi q̃les dñt esse et q̃ irregulares quidã eorũ sunt·iiij·li·xxxiij·c d e
Amonach⁹ occultãs quoddã pcm non potuit mori·iiij·li·xciij·c·d· et eius grauissimũ purgatoriũ·ibidẽ·a· b·
Adõachi nomẽ quid est·iiij·li·cij·d·
Adõachus verus q̃s ẽ·iiij·li·cxxj·a
Amonachus saluari desiderãs q̃d debet attẽdere·iiij·li·cxxvij· c
Amonach⁹ nõ portabit birretũ extra caputiũ·iiij·li·cxxvij·c
Amonachus sancti bñdicti quis ẽ·iiij·li cap·cxxvij·d·
Amonachi cuiusdã dissoluti dãnatio describitur·vj·li·xix g
Amonachi ania appuit ascendens quasi stella·vj·li·xxxv·a·
Adõchi cuiusdã aiam possedit dyabol⁹ nouẽ iurib⁹ vj·li·xxxv·b c d e i k·
Amonach⁹ q̃dam illusus fuit a dyabolo q̃ fieret simul papa z cesar·vj·li·lxviij·

Adonachꝰ apptās vitaſpatrū ꝑ iſtas re uelatões correptus fuit·vi·li·xcij·
Adonachus·zt·vitæ in Clauſtralis Jn frater·et in religioſus
Adonaſteriū qūo et a quo ꝓmo inſtitutum fuit·ij·li·vij·b·
Adōaſteria ad ꝙd cōſtructa ſūt et q̄ iocūdus erat olim ea viſitare nūc aūt alit̄ eſt·iiij·li·xxxiij·c d e f·
Adonaſteriū ſuū relinq̄re piculoſum ē·vj·li·lxviij·
Adonaſteria ſororū ordis ſciſaluat̄·an z qñ aliqs ingredi pōt·Jn regula·vij·et·cap·xxv·a·
Adōaſteria ordis ſciſaluat̄·qūo funtæñt et quot habebūt reddit⁹·Jn regula·xx·a·b·et·xxvj·
Adonaſteriū ſciſaluat̄·vbi fuerit ibi erit par·Jn regula·xxxj·c (tra·x⁹
Adōaſterijs ſciſaluat̄·q̄ ſint exercitia·ex
Adonaſteriū watzſtena aſſil'at̄ ierichō·extra·xxv·z·xxvj
Adonaſteria ſcīſaluato·qualit̄ edificabuntur·ex·xxviij·et·xxix·et·xxx·et·xxxj et·cap·xxxij·
Adonaſteria ſciſaluat̄·hīe dñt in ſe portas remiſſiōis·recōciliatiōis et gr̄e·ex·xxxi·a·b·
Adonaſteria ſciſaluato·ꝓfici dñt auxilio populi·extra·xxxij·
Adōaſteria et ꝑſonas ſciſaluat̄·bñdicit virgo maria·ex·xxxix·a·b·c
Adōaſterium·zt·vitæ·in Religio et in Clauſtrum
Moneta dei dr̄ aia iuſta iuſta āt diabo li·et in q̄bus differūt·iiij·li·xxij·c d e·
Adoneta ſumme placēs æo dr̄ cor iuſti iiij·li·lxxvij·d·itē·vj·li·lij·b·
Mōetar⁹dicit dyabol⁹iiij·li·'xxij·c
Adoniales ordis ſciſaluat̄ ſūt filie xp̄i et marie·et p̄nt portare corpus xp̄i in pixide ad infirmas·ex·xxxvij·a·b·
Adoniales·zt·vitæ in Soror
Adomle ſponſe xp̄i ſpūale eſt cogitatio paſſiōis xp̄i·j°li·vij·b·et·iiij·f·Jtem·ij·li·cap·xxvj·a·

Adontes dicunt̄ moyſes/helyas/ſamſō/ dauid/et ſalomon·j°li·lj°a·b·
Adons garganus eſt locus angelorum iij·li·ca·cxxxj·
Adons ſulphureus ſignificat duo vicia v°li·reuel'·poſt inter·xv·a·
Adons oliueti ꝓmendat̄·v°li·reuela·ij·poſt interro·xvj·b·e·
Morat̄ libent̄ in quib⁹æ⁹·iiij·li·xliij a
Adorari diu in pcto malū ē·vj·li·lxv·n
Adorare ſicut bucus ſpūaliter quid ē·ij·li·cap·xv·a·
Adores hois dicunt̄ digiti aie·iij·li·xj·c
Adores habere quaſi ioculator quid eſt iij·li·lxij·b·
Adores clericorū q̄les ſint·iij·li·lxix·a·
Adores ſcōrū nō ſeq̄ malū ē·iij·li·cij·g·
Adores nō corrigēs cū p̄t peccat·vj·li·cap·lxxvj·
Adoꝛ paratus ē xp̄s iterato ꝓ peccatoribus ſi eſſet poſſibile·j° li·j° c·et·xxx·a·et·xxxiij·e·et·lix·f·Jtem·ij·li·v°b·z·xij c·item·iij·li·xviij·f·
Adorāt̄ qūo hō ſpūaliter·j°li·xliij·c·
Adorant̄ cur q̄ñq̄ boni et mali añ naturalem diſpoſitōem·ij·li·j°f·
Adorant̄ bona opa ꝓ peccatū mortale ij·li·xxvij·e· (xl·a·b
Adoꝛi felicit̄ et mori male quid ē·iij·li·
Adorant̄ aliq̄ viuētes·iij·li·cxxix·d·
Adorāt̄ cur aliq̄n infans in vtero mris et vbi manet·v°li·inter·vj·rñ·j·
Adorāt̄ cur homo nudus et paup·v° li·inter·xiij·rñ⁹·ij·
Adorāt̄ cur malus bōa morte ſicut iuſt⁹ et cōuerſo·v°li·int̄·xiij·rñ·v·a·b·
Adoꝛi patus eſſet xp̄s totiens q̄t ſūt aie et æmones in inferno ſi poſſibile eſſz·vj li·xxxj·h·itē·vij·li·xix·a·
Adori veracit̄ quid eſt·extra·lxviij
Adorātibus baptizatis infra diſcretionē datur celū·ij·li·j°e·
Adorienti cuidā fecit maria ſicut mulier facit pienti·vij·li·xij·a·
Mors xp̄i q̄ amara fuit ei·j°li·x°h·i·itē iij·li·lxx·c·item·vij·li·xv·d·

e:·

Adorte sua hūit xp̄s tria·j°li·xxxix·a
Adors quo fugiat·ij·li·xxj·d·e·
Adors iustorū q̄liscūq; fuerit semp ē bo
na·iij·li·xix·f· (nat·iij·li·xix·f·
Adors p̄tēptibilis nō coronat nec dam
Adors xp̄iana aut nō qne ē·iij·li·xl·a
Adors amara vtl' ē iustis·iij·li·xl· b·
Adors etna sunt cupiditas supbia ꝛ lu-
xuria·iij·li·lxxix·a·
Adorte cur patit corpus penā·v°li·mt·
v·rñ·v· (iij·
Adors cur venit subita·v°li·int·vj·rñ
Adors cōtemptibil' p̄sst homi iusto·v°
li·inter·xiij·rñ·v· b·
Adorte xp̄i nō curare nociuū est· vj· li·
xxxix·n· (xxvij·h·
Adorte eternā habebūt pctōres· vij· li·
Adorte xp̄i pauci recordant·viij·li· cap
xlvij·b· (li·xxxvij·a·
Adortus est xp̄s p amicis et inimicis· j°
Adortua est anima sine caritate· iij° li·
cxv·d·
Adors ꝛt·vide in Blasfemi Gladi⁹ In
cantatio Lapis Murus Matura Obi-
tus Timēs Torreus Turbabant·
Adotus inordinat⁹ vñ puenit hoi·v°li·
inter·xij·rñ·j·a· (nio·j°li·xvj·c
Adulierē q̄ndā liberauit maria a tēmo-
Adulier fidelis saluat virū suū·iij·li· ca
lxxxj·h·
Adulier subdita sit viro·iij·li· lxxxiij
Adulieres maledictas pascunt quidā sa
cerdotes·iij·li·cxxxij·c·
Adulieres tenētes viā inferni que sunt
vj·li·cap·lij· c·
Adulieres tres audiebant colloq· vna
de mūdo·altera purgatorio·ꝛ tcia tē in
ferno·scz mat·filia et neptis·vj·li·lij· e·
et infra·
Adulieres due vexate a tēmone icubo
quo liberate sunt·vj·li·lxxx·ꝛ·lxxxj·
Adulier quidā appuit q̄si setens in fune
vj·li·xciij· a·
Adulieris cuiusdā mirabil' appitio de-
scribit·vij·li·xj·e·
Adl'eres fugere dñt viri·vij·li·xj· f·
Adulierū ꝓsuetudo deponēda descri
tur·vij·li·xvj·d·
Adl'r bona q̄lit est tractāda·viij·li· xij·
Adulieribus dictauerat dyabol⁹ orna-
menta·viij·li·lvij· a·
Adulier·ꝛt·vide in Cōsuetudo·Femia
Incub⁹ Pascūt·vir·ꝛ vxor·
Mūdani hoies sil'ant lupis·ij·li·xxx·b·
Adūdani hoies imponūt sibi magnum
onus·iij·li·cxiij· a·
Adūdani homies gravit punient·iij· li
ca·cxiij·per totum
Adūdani hoies ꝓpant vso iij·li·cxiij b
Adundana cōuersatio dicit soror malo
rum·iij·li·cxxiij
Adūdanorū hoim vox et oīo quo sonat
in aure dei·pz·v°li·revela·ij· post inter
xij·a·Itē·vj·li·xix·a·b·
Adūdanis homibus cōminat xp̄s·v° li
ij·revel'·post int·xij·b·itē·vj·li·xxvij·a·
Adūdam quidā more serpentū enutriūt
filios suos·vj·li·xxxij·p totū
Adūdana cupido vt sentia odiosa ē tēo
mo·ange·ij·b·
Adūdari spūalit quo pōt hō·j° li·ij·b·
Adūdialia bona sunt q̄si silique·iij·li· j°
b·et·cxxv·f·
Adūdialia sil'ant rubigini·iij·li·xlix· b·
Adūdial' cōuersatio dr assatura dyabo
li·iij·li·cxiij·a· (xlviij·ag
Adūdialia diligere q̄ malū ē·viij·li·ca·
Adundicia marie sup excellēs ꝓmenda
tur·j°li·xxxj·b·et·l°b·Item·v°li·revel'·
post int·ix·p totū·et·int·xij·rñ·j·a·b·ꝛ
rñ·ij·a·ꝛ·revela·ij·post int·xvj·dItem
extra·l° c·
Adundicia sacerdotū q̄nta sit·iij·li·ca·
lviij·c·
Adūdicia est primꝰ locus ad deū·iij·li·
cap·lviij·c· (ex·xxj·
Adundicia inter omia tenet primatum
Adūdicia·ꝛt·vide in Castitas et i Pu-
ritas· (liij·b·
Mūdū diligēs displicet deo·j°li·ij·b·et
Adūdꝰ assil'at gazophilatio·j°li·xv·b·d·
Adūdus assil'atur choree·j°li·xxviij·a

Abūdus est fugiēdus·j°li·xxviij·c·
Abūdus dicit murus·j°li·xxix·c·
Abundū vocat xp̄s womū suā·j° li·xl·b·
Abūdus dignus ē igne pire·j° li·xlv·e·
Abūdi amor hz iij pcēs·j°li·xlviij·c·
Abundū amare ē colere ywlū j°li·liij b
Abūdus dr̄ cēsertū pbatiōis·j°li·liij·b·
Abūdus dicit ciuitas edificata a cēo· j°
li·lv·a·d· (j°li·lv·d
Abūdi nomē qđ olim erat et qđ nūc est
Abūdi iudiciū graue erit·j°li· lvj·d
Abūdus añ xp̄i aduētū erat q̄si solitudo
ij·li·xv·a·c·ité·vj·li·liij·a·b·
Abūdi sapia ducit in vallē miserie·ij·li·
cap·xxij·a·d·
Abūdi delectatio ⁊ cupiditas dicūt aia
lia ferocia·ij·li· xxix· c·
Abūdi leticia est p̄da in qua est laque9·
ij·li·cap·xxix·d·
Abundi amicicia dicit auis tincta pice
ij·li·cap·xxix·d·
Abundi fastidiū quale cēbet esse·iij·li·ij
b·Item·iij·li·cxxvj ·o·
Abūdus assimilat ancille·iij·li·vj· a· b·
Abūdo qūo est vtilit vtendū·iij·li·vj· d
Item·iij·li·cxxvj·g·
Abundus dicit ciuitas pbatiōis·iij· li·
xxviij·a·Item·iij·li·xv· b
Abūd9 ē quasi vile tugurīū·iij·li·xxxj·c·
Abūdus dr̄ olla posita sup ignē· iij· li·
cap·xj· c·
Abūdi tribulatio p̄sūt bōis et ei9 pspi-
tas nocet mal·iij·li·xij·a·⁊·xv·a·e
Abūd9 ē sicut saccus expansus·iij·li ca
xxxvij· (⁊·lxviij c
Abūdi amator simlat formice·iij·li·xlj°
Abūdi amatores dicunt virge filiorum
cōburentē·iij·li·lxuij·b·
Abūdo iplicari piculosū est·iij li·lxvij b
Abundus dicit terra opta cū nive·iij·
li·ca·lxxix·a·
Abundū imitari piculosū ē iij·li·cxij a
Abūdi cura dicit mat pcōus·iij·li· ca
cxxij·Item·vij·li·xlvij·e·
Abūdus quid dicit homi in morte·iij·li
cap·cxxxv·a·

Abundi psperitas ducit ad infernū· v°
li·inter·iij·rñf·ij·
Abūdi pulcritudo ducit ad infernum ⁊
eius vtilitas ad celū·v°li·int·vij·rñf·j·
Abūdus ad qđ est factus·v°li·interro·
vij·rñ·ij· (v·
Abūdus magnū onus ē·v°li·int·ix·rñ·
Abūdus mittit homi q̄tuor suos cep-
tores·v°li·reue·post inter·x·
Abūdus dr̄ paup womo hns in se tria ·v
li·reuela·post int·xij·
Abundū plus cēo diligēs qđ mereť·vj·
li·xvj·a·⁊·xix·b·c·et·xxxix·m·n·
Abūdus q̄ sit celum ingressurus· vi·li·
xxj·c·et·xxxix·m·n·
Abūdus assilat nauī tripartite·vj·li· ca
lxvij·a·
Abūdus dr̄ fluuio iordanis·vj·li·cvj·
Abundus dicit silua aiarū ferociū·viij·
li·xviij·b·c· (v°a
Abundū qualit creauit cēus·pmo·āge·
Abundus mior vocat maria·pmo·āgeli
v·a·d· (āge·viij·a·
Abūdus q̄dam fuit bn dispositus·pmōe
Abund9 cōpat mari rubro·extra·iij·
Abūdus dicit womus tenebrosa in qua
stāt multi inmici·eī·lxiij·b·c·
Abuniūt se amici cēi armis virtutū· vj·
li·cap·xlij·c·
Murus dicit mors·j°li·xxix·c
Aburus ihrl'm destruct9 sunt xp̄iani·vj·
li·cap·xxvj·a·
Aburus dr̄ bona voluntas·vj·li· lj° b·
Aburus aie ē caritas diuia·vij·li· v° c·
Aburus circūdans mundū describitur·
viij·li·xviij·b·
Aburi iericho q̄re corruerunt·eī·xxv a
Aburi trāsiliēdi dicunt impedimēta sa-
lutis·extra·lxxix·a·b·
Abutat deus sententiam si hō mutat vo
luntatē·viij·li·xlviij· c·
Abutuare p̄mo qūo et qua mercede
dz hō et qūo repetat·extra·lxxxviij
Abutus est clerus a lautē cēi·j° li·lv·d·
et·ij·li·xx·b·
Abutū facit dyabol9 hoiez·iij·li·cvij·d
e::

Adutuū accipe qūo dz hō·vj·li·xlvj·d·

Dares habere abscisas spūaliter qd est·j°. li·xxiij·c·

Mares vt nis applicare dolio vini nocet in patia· iiij·li·xxiij·a· b·

Mares equas hr̄e quid ē·iiij·li·lij· b·

Mares hr̄e plenas putredine quid ē·iiij li·lij·d· (cxxix·e·

Maris intersticiū notat ꝫsideriū· iiij·li·

Mares pctōr̄ pscintent̄ in penis pz·vj·li·cap·lij·k· (j°.li·xxvj·c·

Mascerent̄ qlit̄ hoies si hō nō peccasset

Mascunt̄ freq̄ntius mali filij de mal' parentibus·j°.li·xxvj·h·

Mascit̄ qualiter homo corpalit̄ et spūaliter·iiij·li·cap·liiij·

Masci cur magis voluit ꝫ de ṽgine q̄ꝫ nō ṽgine·v°.li·int̄·xij·rn̄·j·a·b

Mascunt̄ cur oia cū dolore·v°.li·int̄·xiiij rn̄ī·ij·

Mascet̄ qn̄ & vnde antixps·vj·li·lxvij·b

Masci dr̄ aia de carne in morte· viij· li·ca·xlviij·ah (xlviij·an·

Masci ad vitā celestē quid est·viij·li·ca

Masci cur voluit xps·viij·li·lvj°. b·

Mascituros pscivit adā xpm et mariam vñ marie ꝓsolabat·fmo·āge·vij·a· b·c·

Masci pnovit abraā ꝫbere xpm & mariā vñ sūme exultabat·fmo·āge·viij·a b c·

Mascituros pcinuerūt ꝓphete filiū dei et mariā de quo dulcissime exultabant fmo·ange·ix·b·c·d·

Natiuitatis xpi ineffabil̄ modus & honestissim9 ex virgine pulcre ꝫclarat̄·j°. li·cap·j°.a·&·x°. d·et xxvj·e·& xxxv·a· et xlv·b Jtē iij·li·x°.b Jtē·iiij·li·xj·a·&·ca lxxviij·c Jtē·v°.li·int̄·xij·rn̄·ij·b Jtē vj li·lvj·a·&·lxxxviij·b·itē·vij·li·xxj·a b c· et·xxij·&·xxv·b·item·viij·li·xlvij·a Jtē fmo·āge·xv·c·Jtē·j·or̄one·b·

Nativitas marie fuit hoibus et angelis leticia sz timor et tremor ꝫmōibus· iiij· li·cviij·a Jtem·vj·li·lvj·a

Natiuitatē suam cur abscondit xps·v°. li·inter·xij·rn̄·iij·

Natitas hois q̄ vilis est·vj·li·lij·g·

Natiuitatē marie et xpi pscebat adam vñ multū ꝓsolabat̄·fmo·angeli·vij· b·c

Natiuitatē marie tanq̄ ortū aurore desiderabāt angeli et homies·fmo· angeli xj·a·b·c·

Natiuitatē marie qualit̄ recolet homo sermo·ange·xij·d·

Natiuitatē xpi ꝫsiderabāt angeli· sermone angeli·xxj°.d·

Natura recēs facit amarā mortē·j°. li· cap·xxv·b·

Nature ꝓtra dispositōem nō facit deus ij·li·cap·j°.a·e·f· (mors·ij·li·j°.f·

Nature dispositōem cur q̄nq̄ preuenit

Nature necessitates expleuit in se xps· ij·li·xv·b·Jtē iiij·li·cviij· c·

Nature vires nō excedat hō·iiij·li· cap lxxxix·c·&·vite in Abstinētia Afflige re et Jeiunare·

Nature nobilissime ē aia·v°.li·xv·rn̄·ij· et·xxj·rn̄·v·

Naturā suā ꝓmittat hō ꝫo·vij·li· ix

Natus vnus in tugurio & alter in carcere qd significat·iiij·li·xv·a b c·

Natus fuit spūalit̄ quidā magn9 pct̄or· iiij·li·cap·liij·

Natus xps cur nō fuit statim magnus· v°.li·inter·x·rn̄·iiij·

Nati serpentim dicunt̄ filij mundanor vj·li·ca·xxxij·b·

Nauclero prudēti silis erat voluntas marie·fmo·āge·xiij·b c d·

Naufragos spoliare ꝓhibet xpus· viij· li·cap·vj·

Naui assimilat̄ corp9 homis·j°. li·xij·a· Jtem·iij·li xliij· a·

Naui ꝓpat̄ hō cui adheret xps per tria iiij·li·lxxxviij·a·b· (cxxij·a·

Nauis saluās dicit̄ penitētia·iiij·li· cap

Naui tripartite assimilat̄ mūdus·vj·li· cap·lxvij·a

Nauē quasi gubernauit maria corp9 suū fmo·ange·xiij· b·c

Naute fallaci sil'at̄ dyabol9 j°.li·xij·a·

Neapolitanis ꝓminabant̄ xpus et maria·nisi se emendarēt a peccatis suis vij

li·cap·xxvij·et·xxviij·
Meapolis fiebāt duo horenda genera pctōz·vij·li·xxviij·b·c·d
Mecessaria corpis cur i se expleuit xps ij·li·xv·b·Jtem·iij·li·cviij·c·
Mecessaria q̄ sunt ad nutriendū corpus et aiam·ij·li·xxv·a b c d·
Mecessaria instrumēta ad vestiendum corpus et aiam q̄ sūt·ij·li·xxvj·b c d e f
Mecessaria instrumēta q̄ sunt p liquoribus reponēdis ꝛ qđ notāt ij·li·xxvij a b
Mecessaria ad edificandū q̄ sūt et repādum et qđ notāt·ij·li·xxvij·c·d·
Mecessaria ad pmouendū se ꝛ sua ꝺscribunt·ij·li·xxvij·e·f·
Mecessaria moerata dabit hō corpi suo·iij·li·xxv·itē·vi·li·lxix·ꝛ·xcj·itē i regula·xxiij·itē·extra·lxv·c·
Mecessaria solū hēat papa alijs erogatis·iij·li·xlix·b
Mecessaria corpis cur wdit deus·vo li inter·ij·rn̄·ij· (xxxv·d·i·
Mecessarijs nolle ꝓtētari malū ē·vj·li·
Mecessaria ꝓtēplatiuus sūt spūaliter wmus·vestis·cibus·ignis·et medicia·vj li·lxv·e f g h i k l m n·
Mecessaria ꝓuidet deus amicis suis vj li·cvij Jtem·vij·li·ix·
Mecessaria oia in mōasterio scisal·spanda sunt ab abbatissa Jn regla·ca·ij·
Mecessaria hre pnt religiosi·extra·ca ij
Negat deus michil virgini marie petēti p̄ dulcedine verboz eius·jo li·xxiij·b et·lo b·c d e·itē·vj·li·xxij·e·ꝛ·xxxix·o·q·et·xlv·e·item extra·lo c·d·
Megat michil scis wi oātibus·vj·li·ca·xxxix·s·
Megat dyabolꝰ xpm·extra·lvij·b·
Meglectus est xps a multis hoibꝰ jo li·jo a·Jtem·iij·li·xxv·et·xxvj·b·et·xxix·d·et·xxx·c·Jtem·viij·li·ca·xlvij·b·Jtem extra·ljo a·
Meglecta sunt a multis corpꝰ xpi verba eius ꝛ opa·iij·li·xij·a·itē·vij·li·xij·a
Meglecta a q̄busdā est passio xpi·vij·li·xxvij·e·Jtem·extra·ljo c·d
Megligentia aufert grām wi vo li·inter xij·rn̄·ij· (cxxj·
Megligētias oēs extingunt obedia·vj·li
Megligit hō passionē et caritatē xpi·vo li·reuela·ij·post inter·xij·b·Jtem·vj·li cap·xix·d·f·
Megociator dicit dyabolꝰ·iij·li·lxiij·b
Merui duo oculoz q̄d notāt spūaliter·iij·li·lij·b· (vj·li·ciij
Nicolaus sctūs q̄lis erat in hac vita·
Midus aie dī corpus hois et cur ei coniungit·ij·li·xxix·b·
Midus aq̄le iest xpi fuit corpus marie·fmo·āge·x·b· (xxiij·d·
Mix spūalis dr̄ auditus mundialis·ij·li·
Mix significat lacrimas pctōz et vī venit·iij·li·lxxxj·b·
Nobilis cuiusdā iudiciū et dānatio·pz jo li·xxviij·a·b·
Mobilis non glier de progenie sz time at·vo li·int·vij·rn̄·ij·ꝛ·rn̄·iij·
Mobilis q̄ est hō·zt·vite in Creatura·
Mobilis cuiusdā dānatio describit·vj·li·xxviij·per totum
Mobile et ignobile dī corpus hois·vj·li·lxvj·a·
Mobilis·zt·vide in Bns·ꝛ in Abiles·
Nocēs aie putrew que ē·ij·li·xxv·b
Mocere hoibus q̄ntū cupiūt wmones·iij·li·cap·xxix·
Mocere querūt penitētibꝰ hoies et demones ꝛ qūo eis resistat iij·li·lxxix·b c
Mocere nō possunt vermes sine pmissione wi·vo li·int·v·rn̄·j·
Mocēt bestie bonis et malis·vo li·inter v·rn̄·ij·
Mocere volēs proxio suo·est mēbrū diaboli·vo li·inter·vj·rn̄·v·
Mocēt iniuste ablata·zt·vide i Ablata
Mocet q̄ntū excōmūicatio·vj·li·lxxxvij
Mociua q̄nq; enūerant·ex·lvj·a
Moctē mutare in lucē q̄d ē·ij·li·xix·f·
Mox cur facta ē·vo li·int·ix·rn̄·v·
Moe sicut wi arca sua añq̄ fabricaretur gaudebat deus wi maria virgie añq̄ crearet·fmo·ange·ij·per totum·

e::·

Nomẽ marie letificat angelos ·saluat hoies·et ẗret demones·j°li·ix·c· d·
Nomẽ marie inuocãtibus danť tria bona·j°li·ca·l°e· (j°li·lv·d·
Nomẽ mũdi qđ erat olim et qđ nũc eſt Nomia olim ſibi reuelatorũ nõ debuit p ere ſcã birgitta·iij·li·xxvj· b·
Nois ꝓpriũ honorẽ q̃rere malũ eſt·iij·li lij·b·et·lxxvj·d·et·cxiij·a·b·
Nomẽ ſacerdotis magnũ ẽ·iij·li·lix· b·
Nomẽ monachi qđ eſt·iij·li·cij· d·
Nomẽ dyaboli ẽ heu·viij·li·xlviij· h·
Nomiať freq̃ntius qđ magis diligitur· j°li·ca·xiij·c·
Nouerca·zť· vide in Mater·
Nubes vñ ꝓcedit et ꝓducit ex ſe triplicẽ humorẽ ſignificãs pctõres·ij·li·ca xxiij·c d Jtẽ·iij·li·lxxxj·a·b·
Nubes ꝓpter tria ſignificat corꝑ hois·ij·li·xxiij·d·
Nubes teterrime dicunť pcta clericorũ·iij·li·x°c·itẽ·iij·li·lxxviij·d·
Nuces ꝛeo ꝑſentãde ſunt bona opa·iij li·ca·cix· (xiij·b·
Nucleo pomi aſſimilať volũtas·j°li·ca
Nucleo ſil'anť iſta verba xp̃i·v°li·reuel' j·poſt inť·xvj·c·itẽ·exẽ·lxxxv· c·
Nuda eſſe dr̃ fiꝛes xp̃i·j°li·xxxviij· b·
Nuda appere verecũdiora ſpũaliter qđ eſt·iij·li·xj· b·
Nudatio xp̃i ob ꝓbriosa ꝛeſcribiť·j°li·x° e·f·z·xxviij·a·itẽ·iij·li·lxx·a·b·
Nudatio ꝑmi homis per pcẽm·patet· j° li·ca·xxvj· c·
Nudũ venire ad deũ qđ eſt·vj·li· xxij·a
Nudus aliqbus viťť xp̃s·vi·li·xxxiij·b
Nudũ cur nõ ſit corꝑ hois·vj·li·xlvj d
Numero q̃t ſint ꝓſone in monaſterio ſciſaluať·Jn regl'a·xij· b·
Nũcios q̃tuor ꝛeceptores mittit mundus homi·v°li·revela·poſt inť·x·
Nũcios ſalutis impediũt pcta hoim·v° li·inter·xvj·rñ·v ·
Nuptie inter ꝛeũ et aiam q̃tuor req̃rũt cõditões·j° li·xx·b·c·
Nuptias xp̃i nolunt dñi accꝛere ·iꝛo veniẽt paupes·iij·li·cap·iij·a· d
Nuptie xp̃i facte ſunt i maria iij·li·xj a
Nuptiales veſtes anie que ſunt· extra· xvij· a·
Nuptias q̃ incipiunt religioſi· extra· xvij·b·
Nuptie·zť·vide in Coniugiũ·
Nutrimẽta q̃ ſunt neceſſaria tam corꝑi q̃ aie·ij·li·xxv·a·b·c·d·
Nutrimentũ paupũ eſt filiꝰ marie· ſermo·ange·iij·b·et·v·c·
Nutriũt quidã filios ſuos more ſerpentum·vj·li·xxxij·p totum·
Nutrire filios ſuos qũo dñt nobiles · vij·li·cap·xvj·d
Nutrire corꝑus nimis delicate nocet· vj·li·ca·xxxix·f·
Nutrire·zť·vide in Cibus· et i Paſcẽ·

Obduratio dicit frigus aie ij li·cap·xxvj· e·
Obediẽtia ꝑualet volũtati ꝓpe licet bone·j°li·xx·c·
Obediẽtia quid ꝓmeruit virgo maria j°li·xlij·a·
Obedia fugat dyabolũ·iij·li·xiij·b
Obediẽtia notať in iohãne baptiſta·iij li·cap·xviij b·
Obedia cometꝛe melius ẽ q̃ voluntarie ieiunare·iij·li·xxvj·z·cvj·a· Jtẽ·vj li·ca·xlix·Jtem·extra·lxj·
Obedientiã frangere q̃ malũ eſt· iij·li cap·cij· e·
Obedia eſt via ad ꝛeũ·iij·li·cvij·c
Obediẽtia neceſſaria eſt·iij·li· xxxviij· c·et·cxxviij·b·
Obedia mereť celũ ſine pena· v°li·inť· iij·rñf·v·
Obedia facit hoiem ſil'em agro fructuoſo·v°li·inter·xiij·rñ·v·b
Obediẽdi volũtas ꝑmiať·vj·li·xlij·a·
Obedia xp̃i q̃nta ẽat vj·li·lviij·c z cxxj
Obedia tenet ꝓncipatũ inť oñs virtutes et q̃ntũ placet ꝛeo·vj·li·lxv·a·z·ca cxj·et·cxx·et·cxxj· itẽ·extra·xlviij·b· c· et·lx·z·lxj·et·lviij·a·et·xcvj·

Obedientia marie fuit sicut radij solis sermo ange v b.
Obedientes q̄ sunt marie angeli ꝛi sermo angeli xx b.
Obedia ꝛt vite in Camera Corona Equs Flāma Gladius Liber et Ubera
Obedire pncipi dñt milites et curiales ij li vij d e et xiij e.
Obedire pcipit xps mādat psulit ꝛ permittit ij li xvj b.
Obedire senioꝛi spūali est medicia optima iiij li lxxix c.
Obedire cuꝛ dꝫ vnus hō alteri hoi iiij li xcj Jtē v li int iiij rñ v.
Obedire amicis ꝛi q̄ntū dꝫ hō iiij li cap cxxix l.
Obedire amicis carnalibs instigat diabolus iiij li ca cxl b.
Obedire solū in hijs q̄ ꝛlectāt nō prodest hoi vj li xxxv d i.
Obedire nolēs hic postea obedire cogetur vj li lij q. (lviij c
Obediuit xps nutritio suo ioseph vj li
Obedire amicis ꝛi psulit maria vj li cap xciij a.
Obediat hō pfessoꝛi suo sicut ꝛo vij li
Obedire psilijs mūdanoꝝ cōtrariū est saluti viij li xlvij f g.
Obedire vbis istis bonū ē viij li lv a
Obitus marie felicissimꝫ describit iiij li xviij b Jtē vj li lxij a.
Oblatio an fieri pōt de male acq̄sitis j li ca xviij b c.
Oblatio coꝛpis xpi pfert hoīi triplex bonū iiij li ca lviij g h.
Oblatio fiet p pctō accidie vj li x d.
Oblatio facienda pro ꝛbitis non solutis vj li ca x e.
Oblationē qualē ꝛ q̄ntā suscipe debēt pſone ordis scīsaluat Jn regla xix et xx a b e f.

Oblitus ē xps ꝛt vite in Neglectus
Oblionē bonoꝝ imittit dyabolꝫ homi iiij li lxxv e.
Obprobriū dicitur aer tēpestuosꝫ ij li cap xxiij b.
Obprobrio quis rñdebit homo v li ruela post interro x.
Obsistunt ꝛo pcta hoim ij li ca ij e
Obstetrix vt ad infantem habet se maria ad hoies vij li ca xij a Jtem viij li ca xlvij e.
Obtineri potest aliq̄d q̄duplicit sic et honoꝛ spūalis iiij li cxj a b c.
Obtineri potest celum ꝛt vite i Celū
Occasionē peccati non ꝛt homo vbis suis iiij li cap j d.
Occasionē querit dyabolus cōtra homines iiij li xxxviij a.
Occasionē peccati dare alijs malū est iij li cap lj c.
Occasionē mali dans similat aspsorio vj li ca lij d.
Occasionē peccati dans q̄ miser erit vj li cap lij f g.
Occidit vñ bonus animꝫ j li iij b.
Occidere deū cupiuit lucifer j li xlj b
Ocidunt homines diuersimoꝛ verba xpi j li cap xlviij f.
Occiput vertere ad deū spūaliter quid est iij li cap cvij d.
Occisi cuꝛ fuerunt innocētes v li int xij rñf iij b.
Occultare se nullus potest pro dyabolo j li cap xxxiij c.
Occultauit ꝛus olim miam nūc vero iusticiam ij li xij a b.
Occultari non debēt verba ista et gra ꝛi ꝛt vite in vocabulo Uerba
Occurrit ꝛus penitentibus sicut pater et mater erranti filio ij li ca xv e itē iij li cvij e et ca cxxv c f Jtem vj li cap xv c.
Occurrunt tria difficilia volenti ire p artam viam xpi iij li ca ij p totū Jtem iij li cxx vj n o p q.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Occurrit ꝛus obediẽtibus sibi · iiij · li · ca · cxliij · b (et mr̃ · iiij · li · cxvij
Occurrit deus amicis suis sicut pater
Oculos hẽ i occipite spualit̃ qd ẽ · j℣ li · xix · b · et · xxiij · b · item · iiij · li · lij · d ·
Oculos duos dicit se dyabolus hr̃e · j℣ li · xxxiiij · c · (li · xiij c
Oculi ad qd sunt apiẽdi vl̃ claudẽdi · ij
Oculos aie excecare nitit̃ hostis · iij · li · ij · c · item · iiij · li · cxxvj · p ·
Oculos hr̃e erutos spualiter qd ẽ · iiij · li · ca · lij · b · (lxxxij · b
Oculus aie dicit̃ cogitatio hois · iij · li ·
Oculo alio cecũ esse spualit̃ qd est · iij · li · xcvij · a · (cxxix · c
Oculi spuales hois iusti qui sunt · iij · li
Ocli pctoꝝ spuales q̃ sũt · iij · li · cxxix · d
Oculus hũanus differt a spuali · iij · li · ca · cxxix · i · (j · rn̄ · ij ·
Oculi ad quid dati sunt hoi · v℣ li · inter
Oculus corpalis nõ põt vidre deum i hac vita · v℣ li · int̃ · xj · rn̄ · j · b · c ·
Oculos sicut ꝛmõ habuit q̃am aia · vj li · xxxj · b ·
Oculos hz hõ et tn̄ cecus est · vj · li · cap xlv · a · b · c ·
Oculi pctoꝝ quales erũt in penis · vj · li · xxxj · a · b · z · lij · l · et · xcviij · b ·
Odiosi sunt deo mali sacerdotes · j℣ li · xlviij · f ·
Odiosa est ꝛo cupiw · sermo · ãge · ij · b ·
Odit q̃ntũ dyabolus deuz · zt̃ · vide in Jnuidia ·
Odit deus pcm̃ sup omia · ij · li · xix · b ·
Oditũt deũ aie dãnate · iiij · li · cxij · b · itẽ vj · li · xxxj · e · k · et · lij · m ·
Oditũ duplex incurrũt penitẽtes sicut lazarus resuscitatus · iij · li · lxxij · b · c · et · cap · lxxix · b ·
Odium · zt̃ · vide in Jnuidia ·
Odꝛ marie traxit deitatẽ in se et econuerso · j℣ li · xlvj · a · (lij · d ·
Odꝛ suauis fortificat cerebrũ · iiij · li · ca
Odꝛ talis sentit̃ in vestibus q̃lis est intentio cordis · vj · li · xviij · c ·
Odꝛat9 dꝛ dispẽsatoꝛ anie · vj · li · lxvj · c ·
Offẽdere proximũ caueat hõ · vj · li · cxxij
Offerre dz hõ deo coꝛ suũ vacuũ · iij · li iij · d · item · iiij · li · cxxvj · v ·
Offerre deo se et sua qũo dz hõ · iij · li · xj · b · et · lxxxvij · a ·
Officio quodãmõ sup ãgelos sũt sacerdotes · j℣ li · xlvij · f · et · xlix · a · Jtem · iij · li · lviij · b · d · et · lix · b ·
Officium suũ qũo exercebit epũs · iij · li ca · j℣ d · et · iij · b · c ·
Officiũ epi nõ est q̃tis sed laboris · iij · li · iij · c · item · iiij · li · cxxvj · s ·
Officiũ suũ debitũ nõ tenere piculosũ est · ij · li · iiij · a b c d ·
Officiũ acceptet hõ i quo videt honorem dei · vij · li · xxix · c ·
Officia que cãtare dñt pone sciscalvat extra · xviij ·
Officiũ marie habet abbatissa ordis sci saluato · extra · xxj · et · xxij ·
Oleũ habere tenet̃ sacerdos et qd significat · iiij · li · lix · a · b ·
Oleo assimilant̃ verba istarũ reuelationũ · vj · li · c℣ (ca · ciij
Oleũ emanat a coꝛpe sci nicolai · vj · li ·
Oleum denotat caritatẽ dei · sermo · angeli · iij · c ·
Oliua significat verba euãgelica · v℣ li · reuela · post inter · xv · b ·
Olla dicit̃ iste mũdus · iiij · li · xj · c ·
Olla sup ignẽ posita notat coꝛ hois · extra · liij · b · et · xcv ·
Onerare · zt̃ · vide in Grauare
Onus seruicij · xpi · qũo fiet leue · j℣ li · ca xv · a · b · c · h · (xliij · b
Onus gnissimũ eoꝛũ q̃ crescũt qd ẽ · j℣ li
Onus habeat hõ cũ honoꝛe · iij · li · xix · e
Onus mũdi tpauerat deus · v℣ li · inter · ix · rn̄ · v · (ex̃ · lxxxv c
Onus laboriosius iponit deus amicis ·
Opa bona q̃ faciũt mali an placẽt deo j℣ li · ca · iij · b · (j℣ li · xv · f ·
Opa xpi et sctoꝝ probãt ipm esse deum
Opa hois spualit̃ dicunt̃ ꝛsum · j℣ li · ca xxiij · d · e · (xpi · j℣ li · lvj · g
Opibus credẽt q̃ nolunt credẽ verbis

Opa bona significāt per seruos dauid ij·li·ca·v°·d· (xiij·g
Opera sua ꝓsideret hō diligent·ij·li· ca
Opa bona maloꝝ et que fiunt in pctō mortali·qūo et quibz ꝓsūt·ij·li·xiij·i· et·xxvij·i·Jtē·v°li·int·xiij·rn̄·v·a· et int·xv·rn̄·iij· itē·vj·li·xxxj·f·z·lij·m
Opera caritatis q̄ dulcia sunt corā deo ij·li·ca·xix·e·
Opa mie sicut pelliciū faciūt anīe duo bona·ij·li·xxvj·e
Opa bona qūo fiāt vt deo placeāt·ij·li ca·xxvij·d· (li·xxvij·e
Opa bona p pcta mortalia mouunt·ij
Opa bona pctis mortificata ꝓfessione reuiuiscūt·ij·li·xxvij·f·
Opa cur nō statim sequunt post verba xp̄i·ij·li·xxviij· b·
Opa bona dn̄t fieri in publico z in priuato·ij·li·ij·c·itē·iij·li·cxxvj·t·
Opa triū t̄barū sūt chorizare· stare· et letari·qd significat spūalit·ij·li·xij·d·e
Opa xp̄i sūt thezaurus optimꝰ sz negle ctus·iij·li·xiij·a·
Opa bona facta añ morte q̄ntū valent homi·iij·li·vij·d·e·k·z·viij Jtem·vj·li ca·xxxix·p·
Opa bona viuoꝝ iuuāt aias defūctoꝝ iij·li·vij·k·z viij·z·ix·c·d Jtē vj·li cap xxxix·o·z·xl·b·et·lij·t
Opa bō dn̄t fieri cū discretōe iuxta vires·iij·li·xv·a·b·z·xxvj Jtē·vi·li lxix·
Opa carnalia dicunt manus sanguiolente·iij·li·lxij·a·
Opa caritatis q̄ sunt·iij·li·lxxiij·d· e·
Opa bōa scribūt z p̄sentāt āgeli deo·iij li·lxxiij·f·itē·vj·li·xxxix·k
Opa bona facta ex tione attrahūt caritatē·iij·li·lxxxj·d
Opa spūalia dicunt nuces p̄sentātē deo iij·li·cix·
Opa vacua quo redimant·iij·li· cix
Opa hūilitatis q̄ntū valēt·iij·li·cxj· c·
Opa maloꝝ clamāt sup eos i inferno·iij·li·cxiij·b (a·
Opa hoim assil'ant stateris·iij·li·cxxvj

Opera quibus impetrat pax a deo·iij·li·cap·cxl· c·
Opa bona non fiēt pro mercede tpali v°li·inter·vij·rn̄·vj·
Opa sua omia cur xp̄s nō fecit in vno puncto·v°li·int·xj·rn̄·ij·
Opibus malis ꝓsequit hō xp̄m·v° li·interro·xij·rn̄·v·
Opa bona vñ maculant·iij·li·cxiij·a· et·cxxix·m·Jtem·v°li·reuela· post int·ragatio·xiij· (xv·rn̄·j·a
Opa dei nulla sūt sine causa·v°li·inter
Opera dei mirabilia laudant ip̄m·v° li inter·xv·rn̄·j·c·
Opa bona sūt vestes aie·vj·li·xxij·a
Opa xp̄i ꝓsideranda sunt et nō mundana vj·li·xxvij·a·
Opa bona faciēs in pctō quibꝰ sil'ant·vj·li·lij·m·o·
Opa tria fugiēda docent·vj·li·lij·o· p·
Opa xp̄i ab infantia sua q̄ erāt·vj·li· ca lviij·a b c· (lxv·i·
Ope pietatis delectat spūsscūs·vj·li·ca
Opa sua quo ordinabit homo spūalis·vj·li·lxv·m·
Opa mie qualit dn̄t pfici·vj·li· lxv· o·
Opa bona omittere malū est·vj·li·cap xcviij·b· (infra
Opa mie q̄ntū iuuāt aias·vij·li·xiij·f·z
Opa sua q̄lit disponet ꝓnceps viij·li·ca iij·a· (li·v°
Opera sanctorū legere dz homo· viij·
Opa pcti notant i cupro·viij·li·xlviij·t
Opa marie q̄ florigera erāt· fmone angeli·v°·d·
Opera voluntaria requirit deus ab homine·sermo·ange·vj·a·
Opa dei omia sunt eius virtutes z corōe et spāliter tria·sermo·āge·vj·c·d
Opera sua fecit maria cū timore·sermo angeli·xvj·b·
Opera marie q̄ virtuosa dignissima inūerabilia et meritoria erāt·sermo· āge xx·d·z·xxj·a b c·
Operum iuxta exigentiā erit retributō sermone·angeli·xxj·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Operari ante prandiū quid ꝛbēt clerici ·iij·li·cap·lxxx·d·
Operari qñ ꝛlectat hoiem quid cogitabit·vj·li· xciij· b·
Operari·ꝛr̄·vitæ in facere·
Oparij xp̄i sunt religiosi ꝓpter tria·vj li xxxv·f·g·h·
Opatio dicit̄ manꝰ aie·iij·li·cxxix·b·f
Opatō impfecta notat̄ per lazarū ⁊ dz sicut ip̄e resuscitari·vj·li·lxv· p·
Opatus est xp̄s in tota vita sua salutez hois·j°li·xl·b·item·ij·li·xv·b·
Opus nō solū attēdit deus·sz et voluntatē·ij·li·iij· e·
Opus caritatis dr̄ votū faciendū ꝛo·ij·li·ca·ix·b· (ij·li·xiij·e·
Opus spūale ꝓponꝛabit opi corpali·
Opus oñe p̄cedat meditatio diuia· ij·li·xxv·b·c· (li·lxxiij·g
Opus iusticie dr̄ dextra manꝰ aie· iij·
Opus aliqd facere volēs· dz hr̄e tria·extra·lj°e· (xciij·a·b·
Orāt maria et angeli ꝓ ecclia xp̄i·j° li·
Orat maria ꝓ pc̄oribus viuis et ꝛfūctis·et impetrat eis miam dei·j°li·xxx·b·et·l°d·e·item·vj·li·xxj·b·et·xxiij· a·b·c d·e·⁊·xxxv·h·⁊·xxxix·q·⁊·xlv·a·d·
Orat xp̄i hūanitas ꝛitatē ꝓ hoibus·j°li xlviij· b· (xlviij·e·
Orāt negligēter q̄dam sacerꝛotes· j° li·
Orat maria ꝓ genere hūano·ij·li·xx·c·
Orat maria ꝓ bōis et mal'·iij·li·x° b·
Orauit sc̄a birgitta ꝓ bonis et malis·iij·li·xxiij·⁊·xxiij·a (·a·
Orauit sc̄a birgitta ꝓ roma·iij·li·xxvij·
Orare ꝓ oñibus bonū ē·iij·li· vj·
Orāt maria et sancti ꝓ amicis suis iij li·cap·vij·d·e·
Orant aie in purgatorio ꝓ se iuuantibus in mūdo·iij·li·vij·k·l·
Orat maria ꝓ sacerꝛotib⁹·iij·li·lviij·g·
Orant maria ꝓ regno frācie et duobus regibus·iij·li·ciij· b· c·
Orare ꝓ ꝓseqūtibus se bonū est· iij li·cxxiij·b· (lxxiij·a·
Orat iohēs baptista ꝓ pc̄oribꝰ iij· li·
Orari qūo dz ꝓ ꝓiugatis·vj·li· ciij
Orat maria ꝓ dñis tre·vij·li· lvj· q·
Oratio marie qūo et per quos impeditur·j°li·xxij·f·itē·ij·li·x°c·Jtem·iij· li cap·lxxviij· d·
Oratōe marie et iustorū placat̄ deus·j° li·v°b·d·itē·iij·li·vij· e·
Oratō ad ꝛū qūo dz cōcludi j°li·xiij·a
Dño marie ꝓpatur nubi·j°li·xxij·f
Oratō ad ꝛū ꝓ obtinēda venia·j°li·ca lvij·b·
Dño ep̄i vel p̄lati cū se induit vestibus ij·li·ca·j°c·Jtē·iij·li·cxxvj·i·
Oratōes qñ homo accedit ad mensam ij·li·cap·j·d·Jtem·iij·li·xciij·b·⁊· cxx et·cxxvj· k·
Dño qñ homo intrat lectū·ij·li·j°e·itē iij·li·xciij·b·et·cxxvj· m·
Dño iustorū q̄ntū valet apud deū· ij·li xij·f·Jtem·iij·li·cxiij·c· itē·vj·li· lxxx· item·vij·li·xij·f·et infra·
Oratio ꝓ ꝓmendatōe marie et ꝛcepti one gratie·ij·li·xxix· b·
Oratio iustorū quibus ꝓficit·iij·li· vj· Jtem·vj·li·cvij·
Oratio viuorū iuuat animas in purgatorio·iij·li·vij·i·k·Jtem·vj·li·cap·x° g et·ca·lij·t·
Oratio de pulcritudine marie· iij· li· cap·xix·a· (lxxvij·a·
Dño ad dñm deū·iij·li·xxj·a·et·lx· et·
Oratio caritatis significat̄ ꝓ oleū·iij· li·lix·b· (li·lxxiij·h
Dño divia dicit̄ sinistra manus aie· iij·
Oratōes ad petendā veniam pc̄ōr et grām proficiēdi i bono·ij·li·lxxiij· q·r
Oratio ad xp̄m et mariam simul· iij· li· cap·lxxv· a·
Oratio est littera aie ad deū q̄ dyabolus nitit̄ impedire·iij·li·lxxv·c· Jtē·vj li·ca·xciij·c·
Oratio ad pugnādū spūaliter·iij·li·ca· lxxix·a· (lxxix·b
Oratio ad ꝓseverandū in bono · iij· li·
Dño ad coopiēdū caput·iij·li·xciij·a·
Dño ad calciandū pedes·iij·li·xciij·b

Oratio ad spñsctm ·üij· li·cap· cx°
Oio ad bñ vtendū tpalibus ·üij· li· cxx
Oio ad scñ matheū apl'm üij· li·cxxix n
Oróne saturat maria homies· üij· li·ca·
cxxxix·c· (post inc̄ x·
Oio legēda in tribulatiōe·v°li·reuela·
Oratio carnaliū hoim est in aure ei q̄si
sonus lapidū colliso:ū·v°li·reue·post in
ter·xij·a·Jtē·vj·li·xix·a·
Oio p obtinēda mia dei·vj·li·ix· c·
Oio ad lauandū pedes paupū vj·li·x°c
Oratō sup vexatos a dēmōe·vi·li·cap·
xxxiij·d· (xxxiij·e·
Oratio ad ꝓponendū disco:des· vj· li·
Oratio p obtinēda dilectōe dei· vj·li·
xlvj·a· Jtem· ex· lxix·
Oratões suas qūo faciet hō discrete·vj
li·lxv·c·et·cxxij·
Oio delectat spñsctm·vj·li· lxv·i·
Oratio ꝫ demonē incubū·vj·li·lxxxj·
Oratões qñ delectat hoiem cogitaē ali·
q̄d loqui aut opari·vj·li·xcüj· b
Oratio nō dimittat q̄cūq; tēptatiōe ve
gente·vj·li·xcüj·c·
Oratio ad scñ stephanū·vj·li·cviij
Oratio sine attētione nō placet deo vj
li·cxvj·b·
Oio in elevatōe co:pis xp̄i·vij·li·x°a
Oratōe sua qūo iuuat maria hoies· vij
li·ca·xxviij·a·
Oróes ad bñdicendū anulū so:oribus
o:dis sc̄isaluat· Jn regl'a·cap·x°b Jtem
ipas psonas·xj·a·b·et earū indumenta·
ibidē·b·Jtē qñ induant tunicā regula·
rem et sotulares ibidē·c Jtē ad mātellū
d·item ad velandū caput·ibidē·e· item
pro velo et co:ona·ibidē· f
Oratio post de profundis ad fossam in
Regula· xxvij·
Oratões de xp̄i incarnatōe/passiōe·re·
surrectōe·et gl'ificatōe·ꝛc·ꝛ marie nati
uitate·educatōe·ꝓpassione·et glorifica
tōe·ꝛc·vitæ in laudare·vl'in oróne·j· et
ij·et·iij·et·iiij·p totū
Oratio ad mariā pro bono regimie co:
poris et volūtatis·ex·lij· a·
Orare vel oratio· ꝛc· vide in Audire·
Honor Laudare Legē·pces· et i rogaē
Ordinat deus oia rationabilit·v°li·int̄
xv·rūb·j·b· (üij·li·lxvij a·c
Ordinatōem certā tenēt oia p̄ter hoiez
Ordo sacerdtū excellēs·ꝛc·vim̄ī Big
nitas (ij·li·x°b
Ordo bonoū militū sūme placet deo·
Ordo ep̄alis p̄cios9ē coā eo·iij·li·xj·b
Ordines sacri qūo et ad q̄d danť cleri·
cis·iij·li·xxxiij·b·et·lviij·c·d·
Ordines tres fratrū aluastri appuere·
vj·li·cxij· (vij li·xij·b c
Ordies sacros accepturi dñt examiari
Ordini sci francisci ꝓmixti sunt frēs ad
versarij·vij·li·xx·c·d·e·
Ordines tres vocādi sunt ad cōuerten
dū paganos·viij·li·xlvij·d·
Ordines tres summe placēt deo quos
cōpleuit in se maria·ex·xx·
Ordinē sci saluat ingredientē p̄sone scōz
tres q̄litates·ex·xxxix·a·c·et·xl·
Ordini sancti saluato·impcať maria lar
gissimas dei benedictōes·ex·xxxix·a· b
Organa nō habeanť in monasterijs scti
saluat·extra· x·
Ornamenta militis spūalis que sūt·iij·
li·lxxiij·b·et infra·
Ornamēta dict auerat dyabolus mulie
ribus·vij·li·lvij·a·
Ornamēta capitis q̄ et qualia habebūt
moniales sc̄isalua·in Regl'a·üij· b·
Ornamēta tabernaculi notāt devotio
nes iustoū·extra· xviij·
Ornare se superbe malum est·iij·li·ij°b
Ornatur vnde homo spūaliter·vj·li·ca
xlvij· a·
Ornare nō debet homo faciē suam aut
corpus·vij·li·xxvij·d·e·
Ornata quomō teneť esse sponsa xp̄i· j°
li·cap·vij·a· b·
Ornatꝰ marie pulcerrimꝰ significās eiꝰ
virtutes describit·j°li·xxxj·p totum·
Ornatum qualem habebit anima devo
ta·vj·li·cap·lxvj·d·
Ornata q̄liter erat virgo maria divina

caritate et virtutibus in aia et corpore
Ḟmo·angeli·xiij·per totum
Orthone sunt marie reliqe de·sctā thoma apl'o·vij·li·iij·b·c·d·
Orti dicunt loca scōz martirū·iij·li·ca xxvij·e·
Ortus sepulcri xp̄i ꝓmendat·v°li·ij·revela·post int·xvj·e·
Ortulanꝰ q̄si bonꝰ dicit xp̄s·vj·li·xxx·e
Ortulanus vt suas plātas iuuat maria hoies·vij·li·xxviij·a·
Ortulano bono sil'is fuit abraā q̄ plāta uit ramusculū vitis ꝛt·Ḟmo·āge viij b c
Os xp̄i ꝓtūære spūalit̄ qđ est·j°li·xlvj c
Os hnt cupidi sicut papilio iij·li·xiij d
Os aie dicit intellectus sive mēs· iij·li xvij·b·et·lxxxij·a·
Ous pcta qūo puniunt·iij·li·lj° c·item vj·li·xxxj·a·b·z·lij·k·et·xcvij·b·
Os habere sicut lupus qđ ē·iij·li· lij·b
Os suum custodiat sacerdos·iij·li· cap cxxxiij·b· (rn̄·j·
Os q̄re dedit deus homi·v° li·inter·j·
Os qn̄ et vbi apiri dz ad predicandum vj·li·lxv·i· (lxv·l·
Os suū qūo regat hō salubr̄·vj·li·ca·
Ostendit qn̄ deus suam maximā virtutem·ij·li·xvij·b·
Oñdit deꝰ suā virtutē in creatōe et adi abolo liberatōe·ij·li·xvij·c d e f g·
Ostēdit cur deus homibus sua beneficia et miracla·ꝛt·iij·li·xv·d
Ostēdit cur deus se sub aliēa forma i sacramento·iij·li·lxj·e·
Oñdit cur non xp̄s suā ætatē sicut humanitatē·v°li·int·xj·rn̄·j·b·
Oñdit cur non xp̄s·q̄ mat̄ sua erat virgo·v°li·int·xij·rn̄·ij·a·b·
Oñdit cur non xp̄us homiꝰ suā natiuitatē·v°li·inter·xij·rn̄·iij·
Oñdere rogat maria xp̄m iusticiā suaz et miam·vj·li·xlv·d·e·
Oñdit maria retributionē pct̄i· vj· li·ca·lij·d· (liij·c·
Ostēdit xp̄s homn̄ septēplicē viā·vj· li·
Oñdit cur æ obscure apōlipsi·vj·li·cx

Ostendit ꝺeus ꝓpl'o isrl' magnā caritatē sermo·ange·ix· a·
Ostiū domus aie dn̄ spes·ij·li·xxvij·g
Ostia manasterij sctiſaluat·qualia sint·extra·xxvij·c·
Oule vnum fiet·vj·li·lxxvij·
Ouis dicit xp̄s·j°li·xlix·a·
Oues dicunt aie electoꝝ et corpꝰ xp̄i·j°li·ca·lix·c· (lix·d·
Oues deuorate dicunt dānati·j°li·cap
Oues mortue ꝛ incōmeste dicūt quidā homnes·j°li·lix·d·e· (lix·e·
Oues sil'es mortuis dicunt gētiles·j° li
Oues stātes in latebris dicunt iustī·j° li·ca·lix·e (m·j° li·lix·f
Oues iacētes in luto dicunt mali xp̄ia
Oues suas iuuare monet xp̄s pastores·j°li·lix·f·g·
Oues vt floribus alliciunt hoies ꝓdicatione ꝛ bona vita·ij·li·ij·c·Item·iij li cap·cxxvj·t·
Oues dnici q̄ frēs dicunt et q̄ furis id est dyaboli·ij·li·xvij·d·
Oues bonas pascet dn̄s·malas aūt interficiet qđ notat·ij·li·xvij· c·
Oues vt pastor sibi allicit xp̄s homies·iij·li·ca·xij· b·
Ouibus vt herba amara vtilis ē homi aduersitas·v°li·int·xij·rn̄·v· a·
Oues sibi ꝓmissas ꝓpter mans dn̄eum dimittēs cōpat̄ porcis·vij·li·xxix· a·
Ouū xp̄i qui sunt veri custodes et qui falsi·viij·li·xviij· d·

Pacē facere volens qđ dz legere·vj·li·xxxiij· e·
Pacis tpe abutēti erit ve·vj li·cap·lxiij·
Pacis plura·vide in vocabulo Par
Pacificare volens discordes peccat·vj·li·ca·xxxix·d· (anis·j°li·lvj·b·
Pagānos accedere vult xp̄s electꝰ a xp̄i
Paganoꝝ infantibꝰ facit deus miam·ij li·ca·j°e· (iij·f·
Pagani q̄dā blasphemāt xp̄m·ij··li·cap·
Pagani q̄dā libenter essent xp̄iani si scirēt qūo·ij·li·iij·g·

Paganos eligere vult de loco xpiano-
rū ij li iiij ⁊ v°g ⁊ vj d Itē vj li xliiij
b Item extra lxxxiiij
Pagani notanť p salomonē ij li v°e
Paganis ꝓdicari ꝓcipit xpus ꝓmittens
auxiliū ⁊ť ij li vj b d e
Paganos male tractare displicet deo
iiij li cxxix i Itē vij li xxviij b
Paganos ecīa flagellat de⁹ v°li inter
xiij rī iij a
Pagana quedā diligēs suū creatorē me
ruit a deo magnā grām vj li l°p totū
Pagani qua intentiōe emanť a xpiānis
vij li xxviij c
Paganos cōuertere volēs qūo se ꝓpo-
nent vij li xxxix et xliij
Paganis victis instituat ibi eccl'ia vij
li ca xlvj
Paganos cōuertere volēs q̄les secū hē
bit clericos vij li xlvij c d
Paganorū ꝓuersiōem qualiť ipedit dia
bolus vij li xlvij c d
Pagani ⁊ť vide in Infideles et in Sē
tiles
Palaciū xpi dicit eccl'ia j°li lv a d
Palaciū regis celestis cū exercitu suo
vidit scā birgitta iiij li vij a g Itē vij
li xiij b et xix a et xxx a itē vij li j° a
Palatum aie duplex describitur iiij li
cap lxxxij a
Paliurus dyaboli sūt cogitatiōes male
vi li xvij b itē extra lvij b
Palliant ypocrite mala sua trib⁹ colo-
ribus ij li xiiij b c
Pallium aie dicit fides recta j° li vij b
et cap xlvij b
Palpebras cete similant spes et fides
iiij li cxxix c
Panis aie dē diuia sapia j°li xxxiij a
Panis necessari⁹ē in oi cibo j°li xlvij d
Panis angelorū et hoim verus ē xps j°
li xlvij c d et liij d
Panem xpi cometentes produnt ipm
j°li ca xlvij c
Panis verus ꝓbatur xpus esse triplici
ratōne j°li xlvij c d
Panis in altari fit veracit corpus xpi
j°li cap xlvij d Item ij li xxv a Item
iij li cap lxj c e itē vj li x°f ⁊ lxxxvj
Panis vt materiaľ duo bona opať bo-
na voluntas ij li xxv a b
Panē cū aqua vt helyas comedit q̄ dili
git xpm ⁊ ei⁹ passionē iij li j°b c Item
iij li cxxvj g h
Panis qūo habet fieri et est triplex no
tans homies tribus modis tribulatos
iij li ca xxviij
Panis quē desiderat deus ab hoie quis
est vj li xix f
Panis in manu celebrantis versus ē in
agnum viij li lvj n
Pānes quot necesse habet cometere po-
test homo extra lxv c
Pannus immundus dicit corp⁹ hoīis
ij li xxxiij
Papa peyor lucifero iniustior pylato
inimīcor iuda abhoiabilior iuxteis describi
tur'et eius iudiciū j°li xlj°b f g h i
Papam vrbanū q̄ntū tangūt iste reue-
latōes scz iij li xlix æ repatōe eccl'ie
et cxxxvij Sup ꝓfirmatōe regule scti
saluato ⁊ indulgētijs sci petri ad vincu
la Et cxxxviij Qūo btā vgo sine picu-
lo duxit ipm ab auinīōe ad romā
Papa qūo debeat regere se et Cardina
les Epos clericos ⁊ familiares suos iu
xta dei volūtatē iij li xlix b c
Papa habere potest necessarios famu-
los iij li xlix b
Papa innocenti⁹ sextus erat de ere me-
lioꝛ iij li cxxxvj
Papam gregoriū xj notāt iste reuel'
in iiij li scz cxxxix ⁊ cxl et cxlj et cap
cxlij et cxliij
Papa qūo dicit spoliare xpm et eccl'esi-
am iiij li cxlij a b
Pape gregorio ꝓminabatur xpūs iiij li
cap cxlij d
Papa magis se hūiliabit q̄ q̄ aie peant
iij li cxliij b
Pape cuiusdam graue purgatoriū patz
iij li cap cxliij a

Pape clemēti·v·misit xp̄s reuel'·q̄ pacificare regibus anglie et frācie· ⁊ q̄ vēiret ytaliam nūciando annū iubileū·vj·lica·lxiij· p totum·

Papa vere diligēs eccl'iam vbi habitabit cū cardinalib⁹ suis·vj·li·lxxiij

Papa ex impio uel phibuerat sacerdotibus mrimoniū·vij·li·x°c·

Papa pmittēs sacerdotibus mrimoniū damnabit·vij·li·x°d·

Pape misit xp̄s regulā suā confirmādā In regul'·xxx·a·⁊·xxxj·a·b·

Papa·⁊t·vite in Dignitas filiꝰ Postibus Ptās Ratio Reuocare et Tutor·

Papilio uel scribit significās malos platos·iij·li·xiiij·p totum

Papilio uel notās homes supbos describitur·iij·li·ca·cxij·

Paralisis vñ generat·iij·li·cxlj°a

Parcit mia uel malis hoibus tripliciter j°li·xxv·b· (tur·iij·li·xiij·c

Parcere nō dz hō pcōtūbꝰ vt puertan

Parcere nō vult deus electis suis in p̄senti·v°li·inter·xv·rñ·iij·b·

Parētes spūales diliget hō plus·q̄ carnales·iij·li·lxxxvij·b·

Parētes marie castissimi·⁊t·vite i Cōiugium (lxvij·a·

Parere dz aia uel uota auxilio dei·iij·li

Parūt cur oia cū uoluere·v°li·iiit·xiij·rñf·ij· (xix·d

Pepit xp̄s homem vt mat filiū·vj·li· cap

Parit infirma mulier pueros ifirmos extrauagā· lxvij·

Parietes iij in domo ⁊ctī saluat describuntur·j°li·xvij·c·

Parietes mackosi fuit in domo idest in mūdo·v°li·reuela·post int·xiij

Parietes·iij·domꝰ aie uel scribunt·vij·li cap·v°e·

Parrochiā tam latā hz p̄sbit sicut habz voluntatē bonā·iij·li·lix·a·

Particeps fit quisq̄ sua exēpla sequentium·vj·li·lxv a·

Partus xp̄i modꝰ ex maria uel scribit vij li·xxj·a·b·c·et·xxij·

Pascūt quidā sacerdotes maledictas mulieres·iij·li·cxxxij·c

Pascit dyabolus pctōres sicut aquila pullos suos·vj·li·ix·d

Passionis xp̄i verus modus ⁊ pcessus amaritudo crucifixio mors depositio sepultura et eius vtilitas edoceat·j°li·cap x°e f g h i k·⁊·xj·a·b·⁊·xxvij·p totum ⁊ xxx·a·⁊·xxxv b·⁊ xxxix·a·⁊·xlv a·et·calviij·a·⁊·lix·f g Jtē ij·li·xij·e·⁊·xv·c·et xxj·a·b Jtē iij·li·xiij·f g Jtē iij·li·lxx·p totū·⁊ xcix·a·⁊·cxj·b ⁊·cxxxij·a·itē·v° li·reuel'·ij·post int·xij·b·itē vj·li·x°c·et xix·d·⁊ xx·c·⁊·lij·c Jtē vij·li·xv·b c d·e·⁊·xxvij·e·⁊·xxx·b·itē ꝓmo·āge·xvij·b c·d·⁊·xviij·a b c d·itē oroe·j·c d·⁊ ora tōe·ij·b c d e f·Jtē extra·lj°c·d·

Passionē suā xp̄s letus accessit·j°li·xj·a

Passionē tam amarā q̄re assumpsit sibi xp̄us·j°li·xxviij·c

Passiōe sua hūit xp̄s tria·j°li·xxxix·a·

Passione sua apuit xp̄us celum et infernum·j°li·iiij·g· (li·lix·g

Passionis sue obprobria recitat xp̄s· j°

Passioni christi affuerūt āgeli vt athomi·ij·li·xxj·b·

Passiōis xp̄i cogitatio dī aq̄ potabilis·iij·li·j°c Jtem iij·li·cxxvj·h·

Passio xp̄i ducit animas in celum·iij·li cap·xxxj·c·

Passio xp̄i grauabat ex doloze marie et amicorū suoz·iij·li·lxx·c·itē·v° li·reuelatio·ij·post inter·xij·b· item·vj·li·xix·d·Jtem·vij·li·xv·c·

Passionis xp̄i ꝓsideratio q̄ salubris ē· vj li·cap·lij·s·

Passione uel futura xp̄i dolebat maria ⁊ gaudebat·ꝓmo·ange·xvi·c·d

Passiōis xp̄i amaritudinē ꝑsciebat maria vnde et multum dolut· ꝓmōe angeli·xvij·b·c·d·e·

Passionis xp̄i tpe q̄ doloꝛosum erat coꝛ marie·ꝓmo·ange·xvij

Passio·⁊t·vite in Calefacit Clipeus· Domile Neglecta Pepit Sella Tonitruo·Turbabantur

Passus corporalis ascribitur et spūalis ij·li·cap·xiij·d·

Pastores duo cōducti q̄nq; aureis dicunt sacerdotes bōi et mali·j°li·lx·a c d

Pastores monet xp̄us iuuare oues suas j°li·ca·lx·g·

Pastor vt oues floribus allicit predicator homies verbis diuinis·iij·li·ca·iij·c Itē·iij·li·cxxvj·t· (xij·b·

Pastor vt oues allicit de⁹ hoies·iij·li·

Pastor malus est sicut vermis rodens radices et ei⁹ iudiciū·pz·iij·li·xlij·

Pastor vnus fiet·vj·li·ca·lxxvij·

Pastores q̄o auxerūt xp̄m natū·vij li·ca·xxij· (et in Prouisor·

Pastor·zt·vide in in Epūs in Prelat⁹·

Pater nr̄ legere iuuat animas in purgatorio·iij·li·ix·d·et·xij·b·

Pater pcti dr̄ diabolus·j°li·xlij·b·

Pat mēdacij ē diabolus·iij·li·xxxvij·a·et·lxj·a·et·lxij·d·et·lxxv·b·

Pat nr̄ quinq̄es dicere mane meridie et vespe pſulit·iij·li·lxxx·b·d·e·

Patres antiq̄ q̄o obtinuerūt tātā abstinentiā·iij·li·cvij·c·

Pat nr̄ deuote legēti q̄d rūxt de⁹·iij·li·ca·cxvij· (cxxij·

Pat hois dicit voluptas carnis·iij·li·

Pater nr̄ legere valet p obtinēda caritate·iij·li·cxxvj·c·

Pat vt ad filios se habz de⁹ ad hoies·v°li·int·xv·rī·iij·

Pr̄ q̄si hois dr̄ corpus eius·vj·li·xij·b·

Pūfamilias filis est de⁹ cui hospes recipit potū in facie·vj·li·xvij·a·b·c

Pater nr̄ legere salubre ē·vj·li·lxxvij·

Pater oim est xp̄s sed speāliter hūilium extra·xxxvij·a·

Pater monialiū ordis sctisaluat·eē vult xp̄us·extra·xxxvij·a·

Pat xp̄ianorū est xp̄s·extra·xlviij·a

Patibulum inferni ascribit·j°li·lvj·e·

Item·iij·li·cij·c·

Patibulū paratū cuidā aie indicatur·pz iij·li·xxxiij·a· (Adalus

Patit de⁹ cur malos hoies·zt·vide in

Pati tā dura cur voluerūt xp̄us et scti eius·ij·li·xvj·b· Item·iij·li·xiij·g· Itē·iij·li·cap·ix·a·et·xl·a·

Patit cur corpus penam in morte·v°li·inter·v·rī·v· (int·vj·rī ij

Pati nolēs cōtraria nō est iustus·v°li·

Patiunt cur aialia ꝯria·v°li·inter·xiij rūt·j·a·b·

Pati desideret hō q̄ deus vult·vj·li·lj°b

Patiebat maria septuplicē dolorem vsq; ad mortem·vj·li·lvij·b·c·

Patiētia xp̄i abutēs hēbit ve·j°li·xix·b

Patia est clipeus aie·ij·li·xj·c·itē·iij·li ca·lxxxix·d· (tur·ij·li·xxvj·d·

Patiētia vñ oritur 7 q̄o migrata laue

Patia dicit vestis aie·iij·li·ij·a·

Patia dr̄ currus aie secur⁹·iij·li·xvij a

Patia notat i paulo apl'o·iij·li·xviij·c

Patiētia q̄nta virtus est·iij·li·xxxij·b·

Patiam habere debēt amici dei·iij·li·xlvij·a·b·item·vj·li·ca·vj·

Patia videt q̄q; vbi nō ē iij·li·lxviij b

Patia dr̄ caro spūalis·iij·li·xc·b·

Patiētia dei magna est ad pctōres·iij·li·xcv·a·item·vi·li·xviij·b·

Patiētia est via ad abstinentiam·iij·li·cap·cvij·c·

Patiētia sancte birgitte pbatur·iij·li·cxiij·c·et·cxxij·b·

Patia in tribulatōe simlat iaspidi·iij·li cap·cxxiij·a

Patientia in malicia hoim simulatur saphiro·iij·li·ca·cxxiij·a·

Patiētia contra mendatia simulat smaragd·iij·li·cap·cxxiij·b·

Patiētia in vituperio simil est margarite·iij·li·cxxiij·b·

Patiētia cōtra se leuentē simulat topacio iij·li·cxxiij·b·

Patia contra damnū corpale simulatur adamāti·iij·li·cxxiij·c·

Patiētia in amissione care rei simulatur carbūculo·iij·li·cxxiij·c·

Patia magna cuiusdā fratris declarat vj·li·cap·xxx·g·

Patia vicit mgr̄ petr⁹ inimicos·ex·lxxj·

Patiēs q̄ fuit xp̄us in passione sua·p̄mo angeli·ca·xviij·b·
Patienter suffert deus homies vsq; ad nouissimum·j°li·lvj·a·
Patient toleret hō q̄ sibi aduēiūt·vj·li cap·lxv·e·f·
Patriarche rogandi sunt pro confidentia·iij·li·lxxiij·m
Pr̄iarche gaudebāt ꝛ futura xp̄i ꝛ marie natiuitate·p̄mo·āge·vij·c·d·
Pr̄imonū xp̄i est ecclesia·iij·li·xlv·b·
Pauimento effosso similanr̄ quidā ep̄i·iij·li·xlix·c·
Pauimentū ecclie sit planū et mūdū et sepultis corpibus reformet·ex·xxxviij·
Paulus p̄mendat et qualē ei ꝛus fecit caritatē·ij·li·vij·a·itē·iij·li·xvij·c·itē·viij·li·j°e·f·itē·extra·xxxiij·a·b·
Paulus significat statū laicorū·ij·li·ca·vij·b· (ca·xix·f·
Paulus mortuus est leuius petro·iij·li
Pauli intentio in lapidatione stephani ac eius cōuersio p3·iij·li·vj·
Paulus cōuertit dyonisiū·iij·li·xxj·b·
Paulus dixit se sapientē captuato petro·iij·li·ca·xxx·
Paulus dedit cuidā militi thoracē spūalem·iij·li·lxxiij·e·
Paulus et petrus cur tam diu iacuerr̄ in cathacūbas·iij·li·cvij·f·
Paup homo q̄d ꝛbet consid̄rare·j°li·cap·ij·c· (xiij·f·
Pauper q̄d dabit cū nichil habet·ij·li·
Paupes xxx·colligēdi pro quadam aia purganda·iij·li·ix·c·
Paupibus ꝛbent superflua erogari·iij·li·cap·xlix·b·
Paupibus corā spūalibus et mūdi qūo habeat se homo·iij·li·xcj·
Paupes tres tenendi pro peccato gule·vj·li·ca·x°b·
Pauperes septē recipiendi pro peccato superbie·vj·li·x°c· (li·x°d·
Paupes colligēdi p pctō inanis gl'e·vj
Pauperū sunt bona que habent clerici superflua·vj·li·ca·xv·d·
Paupes colligere dēbt principes·viij·li·ca·ij·c· (p̄mo·āge·iij·b·
Paupū alitrix est maria nutrimētū xp̄s
Paupes veri differūt a paupibus fictis extra·iij·b·
Paup veracit̄ erat virgo maria·ex̄ iij b
Paupibus erogare ꝓpter deū bonū est extra·lxx· (a·b·
Paupes cōtemnere nociuū ē·ex̄·lxxv·
Paupertate p̄mendat̄ scā elizabeth·iij li·cap·iiij·e·
Pauptas volūtaria p̄mendat̄ et est ingressus in celū·iij·li·lxxvj·c·d·e
Pauptatē patiēs sit ꝓtentus vj·li·xxx d
Pauptas dī scopa xp̄i·vj·li·xxxv·g
Pauptas vera est ꝑfum monachi·vj·li ca·xxxv·i· (lviij·b·
Pauptas xp̄i marie et ioseph·p3·vi·li·
Pauptatē religiosis ꝛo gratā auferre conat̄ ꝛmō cupiditatis·vj·li·xcix
Pauptas volūtaria q̄ grata ē ꝛo·vj·li xcix·item·vij·li·xx·f··
Par ad ꝛū et p̄imū hn̄s duo bona dī inoumentū lineū aie·ij·li·xxvj·c·d·
Par vñ oꝛt ꝛ ꝛnigrata qūo laueꝛ·ij·li ca·xxvj·d·
Par qūo pōt obtineri·iij·li·cv·ꝛ·cxl c
Par ibi erit vbi edificat̄ mōasteriū scti saluat̄·In regula·xxxj·c·ꝛt·vitæ i pace
Peccauit dyabolus triplicit̄ In prologo Adathie·k·itē·vij·li·xxvij·b·
Peccāw q̄d amisit p̄mus hō·j°li·xxvj·c
Peccās scient q̄ mala incurrit·iij·li·ca cxxv·e·Itē·viij·li·xlviij·l·
Peccans qñ accipit dispensatōem ꝛ qñ non·extra·xiij·a·
Peccant quidā hoies sicut añ peccauit dyabolus In prologo Adathie·l·
Peccant nimis cōtra deū sapientes et potentes·j°li·ca·xix·a·b·
Peccāt quidā triplicit̄ sicut isrl'in deserto·j°li·ca·liij·b·c·
Peccat homo q̄ntūcūq; si ewēdat se recipit eū maria·ij·li·xxiij·a·
Peccare velle diu et i fine penitere periculosum est·iij·li·xij·b·c·

Peccat ois hō saltē venialit·ij·li·xix·b
Peccare nō ꝫbet hō ex ꝓfitentia meritoꝝ·ij·li·xix·b· c·
Peccauerūt in quo adā et eua·v°li·int xij·rñ·j·b·
Peccare car deꝰ non semꝑ ꝓmittit malos·v°li·int·xv·rñ··iij· (rñ·vj·
Peccāt q̄re qui hñt spm̄ dei·v°li·int xv
Peccare q̄diu vult hō tam diu puniet·iij·li·cxxxiij·d·Jtē·vj·li·lxxv·b· Jtem extra·lxxxix· b·
Peccat q nō corrigit q̄s pōt·vj·li· lxxvj
Peccare nō potuit q̄dam ꝑter mariā et petrū aplm·vj·li·xciij·a·
Octōbus ꝓminat xps graue supplicium nisi penituerit·j°li·ca·j°b·et·v° d·et vj·a·z·xiij·c·z·xxj·c·d·z·xlj·h·z·xlvj·e et·liij·b·c·z·lvj·f·g·et·lvij·b·z· lviij·c d·itē·ij·li·iij·z·ix·i·itē·iij·li·x°c·z· xxij b·et·xxxvij·z·xcv·b·et·xcvj·Jtē·v° lij·reuel·post int·xij·b·Jtē·vij·li·xxx·c· Jtē·extra·lxxxij·c·et·lxxxvj
Peccatoris cuiusdā sedebat demō in gēitalibus vt nauta in naui·j°li·xij·a· Jncorde vt vermis in pomo·ibidē· b· et in ore vt sagittarius in fenestra·ibiō·c·
Peccator q̄dam silis erat aqle·pugili·z aucupi·j°li·xvij·p totum·
Peccator q̄o dz moneri corrigi et corripi·j°li·xxj·e·itē·ij·li·ij·b·et·xij·c· itē iij·li·lxxij·c·z·lxxiij·g·itē·vj·li·vij· a·et·xxij·c·d·itē·extra·lxxix·c·
Peccatorē recipit deꝰ gratanter si penitet j°li·xxij·a·b· Jtē·vij·li· vij·a·
Peccator q̄o spūaliter morit et sepelitur j°li·cap·xlij· c·
Peccator ꝓpat api maiori·j°li·xliij
Peccator tria faciet vt saluet·j°li·liij·e
Peccatores suffert deus vsq ad vltimū punctū·j°li·lvj·a·itē·ij·li·xix· c·
Peccator q̄o trahet a pcto·ij·li·j° e· Jtem·iij·li·cxxvj·l·
Peccator incorrigibiliter vitandus ē· ij·li j°e·item·iij·li·cxxvj· l·
Peccatoris aia q̄ longe est a deo·ij·li·cap·xij·b· d·

Peccator nō est fugiendꝰ tanq̄ iudicatus·ij·li·xxvj· b·
Peccatorē nullum abhorret maria si se vult emendare·iij·li·xxxij·a·Jtem· vi·li·ca·cxvij·
Peccator quidā magnꝰ renatꝰ fuit spūaliter·iij·li·liij· (li·lx
Peccator q̄o petere dz a ꝑco vemā·iij
Peccator sicut lazarus q̄driduanꝰ fetēs in sepulcro dz spūaliter resuscitari· iij·li·lxxij· a· b·
Peccator spūaliter fetet vt caro putreda·iij·li·lxxxj· a·
Peccator ꝑter tria ꝓpatur nube tenebrose·iij·li·lxxxj·a·b·
Pctor q̄tuor iaculis dz sagittari·iij·lica·xcviij·a·
Pctōres ad pniam volēs cōuertere dō faciet·iij·li·cxxix·a b c d e f g h i k·
Peccatorē ꝙuertēs qualē hēbit mercedem·iij·li·cxxix·g·m· (cxxix·i·l·m
Pctor cōuersus q̄o dz tractari·iij·li·
Pctor dz sicut infirmꝰ tractari vt sanetur·v°li·reuel·post int·viij·p totū·
Pctōres pascit dyabolus·vi·li·ix· d
Peccatores ꝓtēnunt z vulnerāt xpm·dantq sibi lapides ꝑ pane et lutū ꝑ sitim·vi·li·xix·d·e·f·
Pctor dō dicet cū reprehendit aut laudatur·vj·li·xxiij· d·
Pctōres dicunt vasa pessima·vi·li·cap xxxvj· b·
Peccator quisq venire pōt ad veniam q̄diu viuit·vj·li·xxxix·h·
Peccatores publici qualiter corrigentur·vij·li·xviij·c·
Pctōres eiciūt a se deū et infusionē spūs sci sicut meretrix impgnata ꝓcurat sibi abortiuū·vij·li·xxvij·e·f·
Peccatorib⁹ faciet deus sicut piscator piscibus·vij·li·xxvij·h·
Peccatorē corripiens coronā duplicat dissimulans aūt penā·viij·li·xxj·
Pctor ꝓfecet vitā marie·f·āge·xvj·b·
Peccator·zt·vite in Adalus et in Jniustus·in Fenix

Peccatis tribus repleuerat diabolus mundū. In prologo. Mathie k.
Peccatū minimū nō manet ipunitū. j°. li. v°. c. et. xxxvij. b. itē. ij. li. xxvj. b
Pctā sua timēs qđ cogitabit. j°. li. xxij. a
Pctm̄ nullū ē tam gue qn penitētia de leri possit. j°. li. xxvj. h Itē iij. li. xxiij. c. Item iij. li. lxij. a Item. vij. li. vij. a. itē vij. li. xlvij. x.
Pctm̄ minimū cū delectatiōe satis ē ad poitōem. j°. li. xxxij. c. 7. xxxvij. b.
Pctā illa videt diabolus q̄ nō delentur penitentia. j°. li. xxxiij. c.
Peccatū nullū putabit homo esse leue. j°. li. ca. xxxvj. c.
Pctm̄ nullū penitētia punitū venit i iudiciū dei. j°. li. xxxvj. c.
Peccatis crucifigūt homies xp̄m. j°. li. ca. xxxvij. a b c.
Pctm̄ dr̄ infans dyaboli et aie viciose. j°. li. xlij. b. c.
Pctm̄ cōsumit corpus hois. j°. li. xlvij. a
Peccatū adducit deformitatē mēbrorū. ij. li. ca. pmo. b.
Pctm̄ obsistit deo in aia. ij. li. ij. e.
Pctā clericorū dicunt nubes tetrime. iij. li. x°. c. itē. iij. li. lxxvij. d.
Pctm̄ fugere inducūt hoiem tria. iij li xij. d. itē. iij. li. cxxvj. c.
Pctā qtuor dicunt fere excludētes deū iij. li. xij. b (le. iij. li. xix. a
Pctm̄ modicū cū delectatōe fit morta
Pctm̄ scire et nō curare odit deus. iij. li. xix. b. (xix. b.
Pctm̄ nō relaxat nisi petēti veniā. iij. li
Pctm̄ guat ex negligētia et ptēptu. iij. li. xix. b. (b.
Pctm̄ originale qūo punit. iij. li. xxvij.
Pctm̄ egēs dispensatōe pape qūo abo leatur post mortē. iij. li. ix. d.
Peccatorū remissionē quib⁹dat de⁹ iij li. xvj. b. (xxxvij. b.
Pctā ꝓpter hoim multa cōtingūt. iij. li.
Pctō delectās assilat equo. iij. li. lij. b.
Pcti delectatio dr̄ acule⁹ iij. li. lij. d.
Peccatū est virus dyaboli. iij. li. lxxvij b. Item. vj. li. lij. a.
Peccatū dr̄ frigus arefaciēs aiam. iij. li. lxxix. a.
Pctā assimilant aristis. iij. li. lxxxi. a.
Peccatū dimittere ecia ex timore vtile est. iij. li. lxxxj. e.
Pctm̄ qđam quidā frat occultās mo ri nō potuit. iij. li. xciij. c. d.
Pctā dimittit deus quoties vere hūiliamur. iij. li. cij. a.
Peccatoz remissio dat rome ad catha cūbas. iij. li. cvij. g.
Pctā inhitantū destruūt civitates. iij li. cxij. c. (cxxi. a
Pctā ꝑterita hre i memoria vtile ē iij. li
Peccatū vēiale q̄liter poterit fieri mortale. iij. li. cxxvj. m. itē. vj. li. cxiij. Itē vij. li. xxvij. d. (cxxxj. c.
Pctā duo hnt quidā sacerdotes. iij. li.
Pctā ꝓpter hoim plagant aialia. v°. li inter. xiij. rn̄. j. b. et. rn̄. ij.
Peccatū patrum cur et qūo portāt filij v°. li. inter. xiij. rn̄. iij.
Peccata hoim impediūt nūcios salutis v°. li. inter. xvj. rn̄. v.
Pctis gl'ari q̄ malū est. vj. li. xix. e.
Peccata sua et suorū qūo corriget hō. vj. li. xxij. c. (xxxj. a. f. 7. lij. h
Pctm̄ facit hoiem sil'em dyabolo. vj. li
Peccata. visus. auditus. et tact⁹. qūo punient. vj. li. xxxix. m.
Pctm̄ dr̄ venenū dyaboli. vj. li. lij. a
Pcti occasionē dās q̄ miser erit. vj. li. cap. lij. f. g.
Pctā oim sensuū intior et extiorū qūo puniunt in dānatis. vj. li. lij. h i k l m.
Pcta ꝓfessa reiitare nociuū ē vj. li. lij q
Peccata septē vie dicunt ad puteū. vi. li. ca. liij. b. (li. lxxv. b.
Peccatū corrigēs cū pōt q̄ felix erit. vj
Peccatoz remissio dat ꝑ indulgentias vj. li. cij. a. b (vi. li. cix
Pctm̄ oēs virtutes facit displicē deo.
Pctā hoim q̄ diligent obseruat dyabolus. vij. li. xij. f. (vij. li. xij. f. g.
Pctā ꝑ quid abolent a scripta dyaboli

Pctā oia dimittunt i ihrlm·vij·li· xiij·
Pctā duo secū trahētia alia patēt·vij·li xxvij·d· (polis·vij·li·xxviij·b c d
Pctōz duo horrida genera fiebant nea
Peccatū nō corrigere z punire malū ē viij·li·xviij·c·et· xxj·
Peccati opa significant per cuprum·viij·li·xlviij·t·
Pctōrum remissio qūo optineatur viij·li·xlviij·ae·et·liij·
Peccata ḡnḡ dicunt sūma sūmo pōtifici confitenda·viij·li· lij·
Pcta sepabāt regē a regno eī·lxxx·a·
Pctm facit homiem fetere·extra·lxxxj°
Peccatū etcetā vide in·Maledicta·
Pectora pctorūz qualia erunt in penis vj·li·xxxj°c·et·lij·e·i
Pecunia a reis et peccatoribus qūo accipiatur et expendatur·vj·li·xxij·d·
Pecunia non recipiatur pro absolutōe peccatorūz·vj·li·lxxij·
Pecunijs qūo acquirat homo lucra spiritualia ·extra· lxxxviij·
Pedib⁹ assilat affectō hois j°li·xxij·e·
Pedes ḡbus deus vadit ad homies qui sunt·ij·li·capitu·ix·a·
Pedes spūales qui sunt et qūo regāt iij·li·ij·b·itē iij·li·lxxiij·i·z·lxxxvj·z·cxv·e·et·cxxvj·o· (ij·d·
Pedes aie nitit hostis illaḡare iij·li·ca
Pedes hēre sicut vult spūalit ḡd est· iiij li·capit·lij·c· (iiij·li·lij·e·
Pedes habere sicut scorpio spūalit ḡd ē
Pedes duo qui sunt ḡbus mali distāt a deo·iij·li·xcvj·a· (li·xcviij·a
Pedē vno claudicare spūaliter ḡd ē iiij
Pedes aie ḡliter ligat dyabolus· iij·li·cap·cvij·e·
Pes aie dicit spes·iij·li·cxv·e·
Pedes cur edit e⁹hoi·v°li·int·j·rñ·v
Pedē vno stare in duobz vestigijs spūaliter quid est·vj·li·xxij·c·
Pedes pctōz ḡles erūt i penis· vi·li·ca xxxj·c·z·lij·e·h·z·xcviij·b·
Pedem sinistrum nō ꝓponere dextro et alium nō levare nisi alter stat ḡd significat·extra·lxxix·a·c·
Pedissequs ḡnḡ hīe dz aia devota·vj·li·ca·lxvj· c·
Pellicanus vt verus ē xps·vj·li·ix·d·
Pellicium valet ad duo bona et significat opa mie·ij·li·xxvj·b·e
Pellis aie dicit prim⁹ ·iij·li·lxxxij·b
Pellis aie dicit dei dilectio·iij·li·xc· b·
Pellis dura vt silex dī simlatio iusticie·iij·li·cxxix·f·
Pellis spūalit dicit ypocrisis·vj·li·v°b
Pena dantis alijs malū exēplū grauis erit·zt·vide in Exemplū
Pena ꝓminat xps malis hoibus·zt·vide in vocabulo Peccator
Pena iniquorū militū et curialiū q̄ gravis erit·zt·vide in Miles
Penarū tria genera vt iudei xpo faciūt nūc xpiam·j°li·xxx·a·
Pena minima vidt dyabol⁹ ad qd pec catū pertinet·j°li·xxxiij·c
Pena grauissima sustinebūt Superbi·cupidi· voluptuosi· gulosi· et luxuriosi· et maxie spūales hoies·j°li·lij·b·c·itē·iij·li lij·f·et·cxij·b·c·itē·vi·li·vij·b·z xxv c·Item·vij·li·xxvij·c·et·xxx·d Item extra·lxxv·b·
Pena equalē nō hnt damnati·ij·li· cap xxviij·b Itē·iij·li·vij·g·
Pene diverse sunt in purgatorio·iij· livij·h·i·k·z·cap· viij
Pena maxima purgatorij q̄ et vbi ē· iij li·vij·h·i·et viij·itē·vj·li·xxxix· r·
Pena purgatorij p que pōt minui·iij·li vij·k·et·viij·et·ix·c· Itē·vj·li·xxxix·o·p·et·xl·b· (xxxiij·a·
Pene diverse pabant cuida aie iij·li ca
Pene parate pctōrib⁹·vertunt p penitentiā eis in honorē·iij·li·xxxij·a·
Penas inferni minuit timor habitus in mundo·iij·li·lxxxi·e·
Penam habebūt equalē actor et fautor iij·li·cxij·a·b·c·
Pena augēt hoi mala exēpla·iij·li·cap cxij·b·c·
Pena malorū sacerdotū grādis erit· iij

li cxxxiiij·b·et·cxxxv·b·c· Jtem· vj· li· cap·xxxv·e·k·

Pena inferni adducit ꝓpa voluntas v°. li·int·iiij·rñ·v·et reuel'·ij·post int·xij·a b·c·item·vj·li·xix·a·b·c

Pena cur patit hō in morte·v°. li·int·v

Pene inferni cur non vitant·v°. li·int· viij·rñ·iiij·

Pena luet q dat occasionē peccādi· v°. li·reuela·post inter·viij·b

Pena maloꝝ religiosoꝝ erit horribilis vj·li·ca·viij·b·z·xxxv·c d e h i k·

Pena q̄libz in purgatorio alleuiat ꝓpt mariam·vj·li·r°a·et·xxj·c·

Pena damnatoꝝ nō habet finem·vj· li ca·xxviij·e·

Pena cupidoꝝ inobedientiū et gulosorū qualis erit·vj·li·xxxv· d·

Pena vani gl'osi ꝓpetarij et ꝓtempt⁹ religiōis q̄lis fiet·vj·li· xxxv·e

Pena magna aie cuiusdā militis purgā te·in visu/auditu·z tactu·pz·vi·li·cap· xxxix·m·n·

Pena patiet homo iuxta modū culpe· vj·li·xxxix·m·

Pene tres diminuebant cuidā anie pre cibus marie·vj·li·xxxix·q

Pene purgatorij tbita cuidam aie mili tis vsq; ad diem iudicij pcibus marie et sanctoꝝ mutata fuit in penā·iiij·annoꝝ vj·li·xxxix·n o p q r s z·xl·in rubrica

Pena horribilis vm⁹ dānate mulieris· patet·vj·li·lij·e f g h i k l·

Pena grauis anie cuiusdam purgande vj·li·lij·n· o·p·q·r·

Penas·ix·habuit quidā aia purganda· p·ix·modis peccādi·vj·li·lxvj e

Pena durabit q̄diu homo voluit pec, care·iiij·li·cxxxiiij·d· Jtē·vj·li·lxxv· b· Jtem·extra·lxxxix· b·

Pena ḡuis abbe cuiusdā purgāte· patz vj·li·xcviij·b· (li·cij b

Pena ꝓpter indulgētias fit minima·vj·

Pena pape dātis sacertotib⁹ licētiā ha bendi vxores·vij·li·r°c·

Pēa maloꝝ plātoꝝ liquet· vij· li·xij·a·

Penas inferni q̄ sentiēt·vij·li·xix· a·

Pena ḡuis p ꝓtemptu baptismi luxuria et superbia·viij·li·xlviij·z·

Pena p ꝓtemptu redemptōis sue·viij·li cap·xlviij· Ala·

Pene horribiles aīe cuiusdā regis dam nati describunt·viij·li·xlviij·aa·ab·z ac

Pena aie cuiusdam regis purgande·viij li·ca·xlviij· al·

Penas purgatorij mitigat angelus·viij li·ca·xlviij· al·

Pena debita p iniuste ablatis p inuidia et iracūdia·patet·extra·lxxv· c·

Pena·zt·Requre in Dolor·in Jnfern⁹ iudicū et purgatorio· Jn punire· in sup pliciū·z in plaga·in pctōr z viuere·

Penates colere dānosum est·vj·li· cap lxxviij·a·

Penitētiā faciet hō ex omibus mēbris· zt·vide in Membris·

Penitētia ade et eue post lapsum descri bit·j°.li·xxvj·d· Jtē pmo·ange·vij·p to, tum z·viij·a·

Penitētia vera delet oīe pctm̄· zt·vi, de in Peccatum·

Penitētia vera q̄ntū valet apud deū·j°. li·xxxvj·c· Jtē·vi·li·xv·c·et·xx·d·z xxx b·et·xxxix·h·et·cxv·itē·vij·li·vij·a·

Penitētia dī lotrix aie·ij·li·xxvj·d· Jtē iiij·li·xxxix· Jtem·vj·li·xvj·b·

Penitentiā differre piculosum ē· iij· li· xij·b Jtē·iiij·li·cij·h

Penitētia saluat⁹ fuit quidaz frat post ānos·xviij·apostasie·iiij·li·xxiij· g·

Penitētia vertit penas tbitas anie ad honorē·iiij·li·xxxiiij·a·

Penitentiā icompletā soluet hō in pur, gatorio·iiij·li·lj°.b·d·

Pnia dī colloquiū aie cū deo·iiij·li·cap lxxv·d· (cxxij·a·

Penitētia dī nauis saluans alias· iiij·li·

Penitētia q̄ salubris ē homi·patet·vj·li ca·xx·d· (vj·li·lij·s·

Penitētia saluat hoiem etiam in morte

Penitentia recōciliat hoiem deo· vij·li xxvij·g·et·xxx·c·

Penitētia imponenda p culpis plonis ordis scīsalua·pz·In regula·xviij· a· b·
Penitētia restituit homī owē p fetore extra·lxxxj· (lxxxix·c·
Pnie grā nō auferē homi q̄diu viuit·eē
Penitētiarius q̄am silis fuit miluo· vj li·ca·lxxiij·
Penitentē reacceptat deus·j°li·xxij·b
Penitentib⁹ occurrit deus·zē· vide in Occurrit (iij·li·xxx·a
Penitētes q̄ libenē recipit vgo maria
Penitentes duplex incurrūt odiū sicut lazarus resuscitatus·iij·li·lxxij·b·c· et lxxix·b· (li·lxxv·d·
Penitētes nitiē dyabol⁹ impedire· iij·
Penitētibus facit deus maximā miam· vij·li·xix·e· (x·z·lvj·q
Penitētib⁹ remittunē pctā·viij·li· xlviij
Penitere volēs fructuose q̄d·faciet·vj li·xxij·c·
Penitere·zē·vide i·Cōfessio Contcio et·Satisfactio (xxiij·b
Penitere qūo dz q̄ fuerat latro· vj· li·
Penne anseris vt vomitū pcurāt spūaliter indulgētie·iij·li·xvj·a·b·
Pennis galline simlaē mia ꝛi·iij·li· ca xliij·b· (est·iij·li·xcix·b·
Percutere xp̄m in dentes spūaliē q̄d
Percussus fuit prior petrus p iobediē tia·eē·xlviij·b· (curioso eē·liij·
Percussa fuit sancta birgitta pro lecto
Perdūt se et alios sacerdotes male vite nij·li·cxxxij·b·et·cxxxiij·f·
Peregrinati dño q̄ tradidit seruis thesaurū suū assikat se xp̄us·iij·li·lviij·a·b·
Peregrinari pro ꝛeo putile ē·vij·li·cap xiij·h·l· (vij·li·xiij·
Peregrinatio liberat aias a purgatorio
Peregrino q̄ pulsat ad q̄ncz domos vt suscipiaē p̄pat se xp̄s·ij·li·ij·p totū
Peregrinus q̄si venit xp̄s in mundū·ij· li·cap·xv·b·d·
Perfectio virtutū que est·iij·li·lxxvj d
Perfectōis principiū et finis ē timor ꝛi iij·li·cxxv·g· (xxviij·c
Perfecti sunt omēs q̄ sunt in celo·iij·li
Perfidia dē clipe⁹ maloz·iij·li·xcv· b·
Periclitaē infinitus p̄plus in mūdo· iij· li·ca·v°a·b· (xliij·b
Periclitaē in quib⁹ aīa homis·iij·li·ca·
Pericula futura ecclesie significabant vij·tonitrua·zē·vj·li·cx·
Periculū magnum instat pctōribus·ex tra·lxxxvj· (li·v°·b·
Perimūt se et pplm potētes in mūdo· iij
Permittit xp̄s sponse sue facere tria· ij· li·cap·xvj· b·
Persecutio q̄ncz ē ꝛeclinānda·v° li·inē· xij·rn̄·iij·a·item·vj·li·lxv· d·
Persequit homo xp̄m·v°li·inē·xij·rn̄·v
Persequētibus se bn̄dicat hō·vj·li· ca· lxv·f· (xv°·a·c·h·
Perseuerātia in bono alleniat on⁹·j°li·
Personarū acceptō ē pcēm·j°li·xij·d·
Persona alius ē paē· alius filius· alius spūssanctus·viij·li·xlviij·ao· Jtē·fmōe angeli·j·a·et·iij·c·
Persone quot sint necessarie in monasteri·scīsaluato·in Regula·xx·a·
Persona filij ꝛi dicit medulla vge moy si·fmone ange·xj·d·e·
Petere dz hō magis ctraria q̄ pspera· v°li·inter·vj·rn̄·ij·a·
Petat p̄pter ꝛeum qui nō habet aliunde vj·li·cap·xlvj·d·
Petitio ois marie semp exaudiē a deo j°li·xxiij·b·et·l°b·c·Jtē·vj·li·xxij· d·e et·xxxix·o·q·z·xlv·e·itē·eē·l° c·d·
Petere·zē·vide in Orare·z i Rogare·
Petro apl'o iussit xp̄s dicere iusticiā super quincz viros·j°li·xlj°f·
Petrus apl'us p̄mēdat xp̄m· j° li· xlj° f·
Petrū et paulū p̄mendat xp̄s et q̄d dedit eis·ij·li·vij·a·Jtem·viij·li·j° c·f· itē extra·xxxiij·a· b·
Petrus statū elericoū notat z paulus laycoū·ij·li·vij· b·
Petrus mortuus fuit amari⁹ paulo et quare·iij·li·xix·f·
Petrus apl'us feruēs erat ad p̄dicandum·iij·li·xxvij· b·
Petrus apl's leuauit aliquos in gradū f:·

positiuū et aliquos in ꝑpatiuū et ſupla-
tiuū·üj·li·ca·xxvij· c·
Petrus apl'us ꝑpaŧ aratro·üj· li·v°.a·
Petrus apl'us q̄ obliuioſus erat et cur
negauit xp̄m·üj·li·v°.a·b·Jtem·v°.li·in
terro·xüj·rñ·üj·c·
Petrus apl'us ſignificat fidem eccleſie·
üj·li·ca·xviij·b· (xxj·b·
Petrus apl'us cōuertit corneliū·üj·li·
Petrus mgr̄ ſcē birgitte dictauit cātuz
ſororū ſanctiſaluaŧ·üj·li·xxxj·a·et qūo
fuit temptaŧ·ibidem·b·et·q̄ntū placuit
deo·ex̄·v°.7·vj· et patia vicit inimicos
extra·lxxj·
Petrū apl'm diligē et honorare q̄ ſalu-
bre eſt·üj·li·lxxüj·d· Jtem·vj·li· capi°.
xciij·a·b· (li lxxvj·d
Petrus apl'us habuit in ſe tria bona·üj
Petrus apl'us cur tam diu iacuit in ca-
thacūbas·üj·li·cvij·f·
Petrū apl'm ꝑmēdat maria·vj·li·xciij a
Petrus apl'us vxoratus fuit·vj·li·cxix·
Petrū cur pretulit xp̄s alijs apl'is i dig-
nitate·extra·xxxüj·b·
Petrus prior aluaſtri coacŧ fuit a xp̄o
cōſcribere p̄mitus iſtas reuelatiōes· ex-
tra·xlviij·a·c·d·
Petrus mgr̄ ſcē birgitte patiētia vicit
inimicos·extra·lxxj·
Petrus prior aluaſtri ſanaŧ a longo do-
lore capitis·ex̄·cix·
Peſtilentie cur aduenīūt hoīi·v°.li·in-
terro·vj·rñ·üj·
Pharao q̄ triplicit afflixit ꝑpl'm iſrl'ig
nificat dyabolū·ij·li·x°.a·b
Pharao damnatus eſſet eciā ſi moyſes
nō veniſſet·ij·li·xxviij·b·
Pharao quare fuit induratus·v°.li·inc
xüj·reſpon·v·a·b·
Phariſei qui vocabanŧ in lege et quis
fuit ritus eorum·ex̄·lx·
Philippus apl'us cōuertit eunuchum·
üj·li·cap·xxj·b·
Phitones ꝑſulere damnoſum ē·v°.li·in
ter·xüj·rñ·j·Jtē·vj·li·lxxxüj·
Pica auis ſignificat deum ꝓpter tria·
ij·li·cap·xxix·a·b·
Picture quales ſint in mōaſterijs ſciſal
uato·extra·xxviij·e·et·xxxj·a·
Pietas dei magna ad paganos·patet·
ij·li·ca·p̄mo·e·
Pietas omis eſt a deo·üj·li·xxvj·a·
Pietas marie ad homies cōmēdaŧ· üj·
li·xxx·a·Jtem·p̄mo·ange·q̄·b·
Pietatē ſuā oſtendit deus omi hora·üj·
li·ca·xxx·b·c· (xxxvij·d·
Pylatus q̄ſi invitus iudicauit xp̄m·j°.li·
Pylatus nō habuit bonā voluntatem·
üj·li·cvj·b· (lvj·d·
Pinguedo facit ardentiorē ignē·j°.li·ca
Piper eſt incentiuū luxurie·ex̄·xxxvj·
Piſcatores cur elegit deus ad ewange-
lium·üj·li·cxiij·a·
Piſcator vt piſcibus faciet deus pecca
toribus·vij·li·xxvij· h·
Piſces q̄o fructificāt·ij·li·xix·b·
Piſcis in ſtatera dicunt gentiles 7 alij
peccatores et q̄o dīt cōuerti· et con-
uerſi tractari·üj·li·ij·a·c·e·et·ca·cxxix
h·i·k·l·m·n·
Piſces ſunt multū frigidi·ex̄·xcix·
Pius eſſe volens ſpūaliter hēat womum
veſtes·cibū·ignem·et medicinam·vj·li
lxv·e·f·g·h·i·k·l·m·n·
Piritem vnam habere dīt religioſi ſcti
ſaluaŧ·Jn regula·xxj·a·
Placatur deus p̄cibus marie et ſcōz·
et lacrimis et oratione iuſtorū in mūdo·j°.
li·v°.b·Jtem·üj·li·vij·e
Placaŧ veritas xp̄i p humanitatē·j°.li·ca
xlviij·b· (xxij·a·
Placare deū deberet ſeruus aplica·üj·li
Placare qui deberent deū contra ſe ex
cirant·üj·li·lxxviij·d·
Placare veū āgelos et ſcōs q̄o dīt ty
ranni·vj·li·xxüj·b·c·d·
Placari pōt deus per tria offenſus per
ſuperbiam·in cōtinentiā·et cupiditatem·
viij·li·lvij· a·
Placātes deū colligunt in watzſteno·
extra·xxüj·c· (cap·ij·b
Placēt qualit deo dilectores mūdi·j°.li

Placere volens deo in omis suis quid faciet·j°li·xviij·b·c·
Placere q̄ vult marie q̄d faciet iij·li·ca xiij·f·Jtē·iij·li·xxij·Jtē·vj·li·cix·
Placere equalit̄ p̄nt eo virgo vidua z cōiugata·iij·li·liij·et·lxxj·b·c·d·
Placere cupiēs eo quo se h̄eat·iij·li·lxxiij·d·Jtem·vj·li·cix·
Placuerūt xp̄o p̄ ceteris mater sua·Johānes baptisma et magdalena·iij·li·ca cviij·a·
Placere eo quo p̄nt hoies honōti z diuites et cōiugati·vj·li·xxvij·b·c·
Placet sūme deo q̄ homo diligat xp̄m·vj·li·cap·l°a·
Placz q̄ntū eo hois simplicitas·pz·vj li·cap·cxvj·a·
Placet modicū eo oīo sine attentiōe·vj·li·cxvj·
Placet eo status ꝓiugatorū·vj·li·cxix·
Placet q̄ntū eo vera obedia·vi·li·cxx
Placet minus eo afflictio indiscreta·vj·li·cxxj·
Placēt deo diuersimode oīones fideliū·extra·xviij·
Placēt summe deo tres ordines hoim·extra·xx· (extra·lxxix·c·
Placere q̄liter possum⁹ eo et homibus plaga pcti originalis q̄ est·ij·li·xxviij b
Plage septē venīēt nolentibus audire ista verba xp̄i·iij·li·lviij·h·
Plage septē venient malis sacerdotib⁹ iij·li·lxij·c·et·cxxxij c·
Plage septē ebite ꝑ luxuria·gula·superbia·accidia inamiclia ꝑ ebriis nō solutis et ꝑ iniquo iudicio quo p̄nt aboleri vj·li·x°per totum
Plagas cuuscūq; pctōis sanare ꝑata est maria·vj·li·cxvij·
Plaga ꝓpter tria venit et ꝑ tria pōt mitigari·viij·li·lvij·a·
Plagant aialia ꝓpter pctā hoim v°li·inter·xiij·rñ·j·b·et rñ·ij·
Plagauit cur deus ppl'm isrl' in eserto viij·li·xlix·a·
Plantat xp̄us religiones sicut rex vineas suas·ante regulā·ij·cap·et·iij·a·
Platee rome strate sunt sanguie sctōrū iij·li·cxxvij·a Jtem·vj·li·lxij·a
Ploare q̄d dz homo·iij·li·ciij·e
Ploare cur ebet hō·v°li·int·iij·rñ·ij
Pluuiā futurā idest iusticiaz ei notant verba istarū reuelationū·ij·li·xix·k·l·
Pluuia maculās dicit ꝓcupiscētia vis mundialis·ij·li·xxiij·d·
Pluuia vñ venit et q̄d spūaliter significat·iij·li·lxxxj·a·b·
Poculū mūdi dicit electatō·j°li·xv d
Pomo sine nucleo silis ē homo sine cor e·j°li·xij·b·
Pomo assimilat modica caritas·vj·li·capit·xiij·a·
Pondus onerās dicit cupiditas·iij·li·j·a·Jtem·iij·li·cxxvj·e·
Ponti assimilat vita homis in psenti·iij·li·cxxij·a·
Pontifex quidā summ⁹ appuit in graui purgatorio·iij·li·clxiij·a·
Pontifex cū quidam obijt quasi clamabant campane·vj·li·ca·xcvj·
Populū in mūdo diuisit eus in tres partes·j°li·lv·a·d·e·et·lvj·b·c·
Ppl'us xp̄ianus similis factus est asino·ij·li·ca·xx·b·
Populus infinitus perit·iij·li·v°a
Ppl'o regm cypri grauit ꝓminabat xp̄s vij·li·ca·xix·c·d·
Populū diligere q̄o dz rex·viij·li·vj·
Populus isrl' erat in triplici genē quem deus vt scolares ꝓbauit in deserto·viij·li·cap·xlix·a·b·
Porcis similat plat⁹ dimittens eccl'iaz suam ꝓpter mans dñiū·vij·li·xxix·a·
Porte tres sunt ante dñam superbiam·j°li·ca·xxix·a·b·
Portas celi et inferni aperuit xp̄us·j°li ca·liij·g· (nō·iij·li·lxij·b
Porte glorie quis p̄t appropinq̄re aut
Porte domus anime dicunt corpis necessaria·vij·li·v°g·
Porte remissionis recōciliatōis et gratie ebent esse in monasteri·sanctisalua·

extra·ca·xxxj·a·b·
Portꝰ celestis dr̃ evãgeliũ xp̃i iij·li·vꝰb
Portus bonus dicit religio·iiij·li·cij d
Portat cur et qũo filius peccatũ pas·
vꝰli·interro·xiij·rñf·iij·
Possessa discrete bona tempalia non
nocent·iij·li·cap·lxvj·
Possessio superflua nocet religiosis·vj
li·ca·xcix·
Possessio homis q̃ esse dicit· ex·xvij·a·
Possessorẽ apũ vocat se xp̃us·inest xp̃ia
norũ·ij·li·ca·xix·b·c·e·f·g·h·i·
Possidere dicit dyabolus hoies diuersi
mode·iij·li·xxxj·c· (lxxxj·i
Possidere aliqd iuste quid ẽ·iiij·li·cap·
Possedit dyabolꝰ aiam cuiusdã mona·
chi·ix·iuribus·vj·li·xxxv·b·c·d·e· i· k·
Possedit dyabolus q̃ndam aiam nouẽ
iuribus·vj·li·lxvj·e·
Possidere animas qũo incipit dyabolꝰ
vj·li·ca·lxxviij·a·
Possedit dyabolus castrũ watzstena·
triplici iure·extra·xxiij·a·
Postes omus dicunt amici mi et quid
facient·iiij·li·ca·xlij·
Postibus similat papa·iiij·li·xlix·a·b·
Potari põt xp̃us vna stilla aque· ij·li·
ca·iij·a·e· (j·li·lꝰa·
Potẽtia xp̃i est quasi ignis ardẽtissimꝰ
Potẽtia dyaboli magna est qñ deus p·
mittit·pmo li·ca·lx·b·
Potentia ipa est deus·iij·li·xxvi·a·
Potentiã suã qñ ostendit xp̃s·iiij·li·ca·
lviij·h·Item·extra·lꝰa·
Potẽtiã xp̃i fatet diabolꝰiiij·li·lxiij b d
Potentiã mitatis sue cur xp̃s nõ osten
dit in morte sua·vꝰli·int·xj·rñ·v·
Potẽs ꝙ ẽ xp̃s·jꝰli·jꝰ b· Itẽ·ij·li·iij·d·
Potẽtes seculi nimis peccant ꝓtra de·
um·jꝰli·xix·a· (li·xcj·
Potẽtibus mũdi hũiliabit se homo ·iiij
Potens ꝙ est virgo maria·pz·vij·li·ca·
xiij·c·Itẽ ꝓmo·ange·xx·b·
Potentissimũ xp̃m vitæ pauprimũ· ex·
ca·lxxxij·a· b·
Potestatem qũo accipit dyabolus in
seruos dei·jꝰli·iiij·b·et·et·ix·d·
Potestas ois est a xp̃o·jꝰli·xix·a·Itẽ· ij
li·viij·a·et·xxv·a·itẽ·iij·li·xxvj· a·
Potestas dyaboli per quid augetur in
homie·jꝰli·xxxij·c·
Potestas marie q̃nta est·jꝰli·xlij·a·Itẽ
iij·li·xxx·a·
Ptãs sacerdotal·zt· vide in Dignitas·
Potestatẽ habet homo eligere bonum
vel malum·ij·li·ca·jꝰd·f·
Potestas epalis ad quid debet extera
ri·iij·li·iij·a·et·iiij·b·e·Item·iiij·li·cap
cxxvj·q· r·
Potestatẽ suam nõ debet eps alteri vẽ
dere aut cõcedere·pz·iij·li·ca·iij·a· b·c
Item·iiij·li·cxxvj·s·
Potestatẽ habẽtes dicunt gubernato·
res·iniqui·iij·li·vꝰb·
Potestatẽ nõ habet diabolus in diligẽ
tes deum·vj·li·xvij·b·
Potestas dyaboli sine pmissiõe dei nul
la est·vj·li·lxxv·b·et·lxxviij·a·
Potestatis plene est papa nõ hereticus
vij·li·vijꝰc·et·viij·b·
Potestas dyaboli p quid augetur·vij·
li·ca xxvij·e·
Potestatem habẽt angeli sup dyabolũ·
viij·li·ca·xlviij·al·et·an·
Potestatis summe est papa·viij·li·lij·
Potestatẽ ligandi et soluẽdi habet pa·
pa in regula·xxx·a Itẽ·extra·xc·b·
Potus corpalis in se tria bona habet
et significat diuinã pmeditatõem i agẽ·
dis·ij·li·xxv·b·c·
Potus bonus letificat et audaciã pre·
stat·iij·li·ix· (xvj·c·
Potũ dare asino spũaliter qd est·iij· li·
Potꝰ vt bonus p mundũ pãnũ trahici
debent verba dei·iij·li·xxxiiij·
Potus salubris fieri põt ex ferro lapide
arbore et herba spũaliter quid est·vꝰ li·
reuela·post inter·xv·a·b·
Potum reicere in facie dantis spũalit
quid est·vj·li·xviij·a·b·c·
Potus optimꝰ dicit spũsscũs z qui sunt
eo apti·vj·li·xlviij·

Potus sancti frācisci spūalis quis fuit. vij·li·ca·iij· (li·xlix·c.
Orebēda pñeč clericꝰ incōtinēs·iiij·
Precepta dei dicunč digiti·iij·li·cap·ij·b· Jtem·iiij·li·cxxvi·n·
Preceptū dilectōis pauci implēt·vi·li·cap·xlvij·b· (lij·k·
Precepta dei fastidire ꝙ malū est·vj·li·
Precepta dei solus hō transgrediť· An te reglam reuel'·iij·a·
Precepta·xť·vitæ in vocabl'o Adāvatū
Preces malorū sacerdotū nō placēt deo j°li·xlviij·e (xxix·d
Preces p duo fiūt exaudibiles·ij·li·ca
Preces marie ꝗbus ꝓficiūt·iij·li·xxix·d
Preces vivorū iuuāt alias defunctorum iiij·li·vij·i·k·7 viij·7·ix·c·d·
Preces hūiliū quantū placēt deo·iiij·li ca·xiij·b· (b·c·7·xxij·a
Precibz marie saluāť pctōres·vi·li·xxj·
Preces marie nisi essent non esset spes mie·vi·li·ca·xxvi·b
Preces iustorū quātū ꝓsunt homi·vij·li xiij·f·et·xix·e,et·xxvij·a·
Preces·xť·vitæ i Audire 7 in Oratio
Precinctus qūo debet homo esse spūaliter ad ambulandū·iij·li·j·a·Jtem·iiij·li·ca·cxxvj·f· (xxi·b
Precioſam ꝙ fecit deus aiam hois·j°li·
Precipit xp̄s spōse sue facere tria 7 tria nō facere·ij·li·xvi·b·
Precipit xp̄us sponse sue tria·iiij·li·cap xciij·a· (gl'a·xxviij·b
Precipit ꝺo regl'a suis religiosis Jn re
Preciū vide in Alderces et in p̄miuz et remuneratio
Preco xp̄i dicič eiꝰ p̄dicator·iiij·li·lxv·b
Oreda in qua est laqueus dicič leticia mūdi·ij·li·xxix·d· (b·
Preda dī voluptas carnis·iiij·li·cxiij·
Predari angelos corpa hoim et res ꝺo est·vi·li·xxiij·a·
Predicandū est vbi eciā omnes fere videntur esse mali·j°li·xxij·b·Jtem·iiij·li·cap·lxxvi·e (xvij·a
Predicāda qūo sunt verba dei·iij·li·ca
Predicādi autoritas dī fossorū xp̄i·vi·li·xxxv·g (iiij·li·lxxij·c
Predicantiū quare modicus est fructꝰ
Predicante quodā conuersa fuit pagana·vj·li·l°b·c·
Predicātes in ordine sctīsalua·qualiter predicabunt·extra·xxiij
Predicāt eciā mali de spū dei·vi·li·cap xxxv·k· (Jtē·vi·li·vij·a·
Predicare pōt dyaconus·iiij·li·lviij·d
Predicari debēt ista verba xp̄i eciā nolentibus audire·vi·li·iij·et·xlvij·a·b
Predicant quidā male verba xp̄i·vi·li·ca·xxxv·g·
Predicare vbi quibus et qñ debet p̄dicator·vi·li·ca·lxv·i·
Predicare qūo dz p̄dicator vi·li·lxxv a
Predicare quotiens tenenť frēs ordis sctīsaluatoris Jn regula·xv·
Predicari qūo dñt virtutes·extra·j°
Predicatio diuina dī fasciculus florum iij·li·ij·c Jtē·iiij·li·cxxvi·t·
Predicatio audiēda est a bonis et mal'·iij·li·cap·xv·b·
Predicatio vbi ꝙi assil'ať rethi et qualť debet eē·iiij·li·ij·d·7·cxxix·h·
Predicatiōes impedire nititur dyabolus·iiij·li·ca·xxi·b·
Predicatōes quidā more malorū in æorum audiūt· vj·li·xxviij· b·
Predicatores xp̄i quia nolūt audire xp̄i ani ibūt ad paganos·ij·li·vi·b·c·d·
Predicator malus cur potest loqui bona verba·iij·li·xv· b·
Predicatores ꝙ ferventes erant olim iij·li·xxvij·b·
Predicator qūo se habebit ad paganos et alios peccatores·iiij·li·ij·c·d·et·cap cxxix·h·i·k·l·m·
Predicatores xp̄i laborēt viriliter· iiij·li·xxi·b·et·xxij· b·
Predicatores cur deus nō mittit vbicz et semp·iiij·li·xxxvij·et·lx·a Jtem v°li·inter·xvi·rñf·v·
Predicator dī p̄co xp̄i·iiij·li·lxv·b·
Predicator xp̄i qualia verba dz habere

f.;·

iiij·li·ca·lxxij·c·Jtē extra·xxiij·
Predicator xpi quō sit disposit⁹ vj·li iiij
Predicator meret q̄uis pauci cōuertā-
tur·vj·li·viij·a· (et·xvj·c·
Predo pessim⁹ dicit dyabolus·j°li·j°b·
Prew pessim⁹ quis hō dicat·iiij·li·j°·b·
Prew·zt vite in Fur et in latro
Preferre se alijs in corē suo nō ꝛbet
homo·ij·li·xxiij·e·z·xxx·d·Jtem·iij·li·
xxj·d·itē·iiij·li·xxxviij·c·itē·vi·li·xcij·
Prefetre se alijs nō debēt diuites·v°·li·
inter·vij·rn̄·iij·
Prelatus quō sine culpa pōt fieri clau-
stral'·ij·li·vij·f·Jtē·iiij·li·xxxvj
Prelati dicunt custodes apum xpi·ij·li
ca·xix·h· (iij·li·xcvij·a·
Prelatus quidā silis erat rote molēdini
Prelati qualē ꝛo reddēt ratōem·iiij·li
cap·xcvij·b·
Prelati quidā quales sūt et quales de-
berēt eē·vj·li·xv·a·b·c·ite·vij·li·xvj·a
Prelatū quendā recepit xps ad venīa
precib⁹ marie·vj·li·xxij·a·
Prelatus timeat et qualem se exhibeat
subditis·vj·li·liij·a·b·
Prelatus sil'at̄ gubernator nauis z bo
nus duplicē mercedem hēbit·mal⁹ aūt
duplicē confusionē·vj·li·lxv·m·n·
Prelatis et clero cōminat̄ xps·vj·li·ca
lxx·b·Jtem·vij·li·xij·a·
Prelati quidā quid clamāt facto et ex-
emplo·vj·li·xcvj·
Prelati qūo se habēt ad clerū·vij·li·ca
xij·b·c·d·e· (vij·li·xij·e·
Prelatus qualē se exhibeat familie sue·
Prelatus q̄lia et quot hr̄e oz indumen
ta·lectisternia·vasa·et equos·vij·li·ca
xij·f·g (ditos·vij·li·xviij·a·c
Prelatus qūo se gubernet clerū et sub·
Prelatus dimittēs eccl'am suā xpt̄ mai⁹
dominū sil'atur porcis vij·li·xxix·a·b·
Prelatos spnens spnit et xp̄m·extra·ca
xxxvij·c· (puisor
Prelati·zt·vide in Epūs·in pastor·z in
Premeditatio diuia necessaria ē in agē
dis·ij·li·xxv·b·c·
Premiū bonorū militū q̄ gloriosum erit
patet·ij·li·xj·p totū·et·xij·f·
Premiū iustorū erit ipe deus·iiij·li·xxij·
b·Jtē·v°·li·inter·x·rn̄·j·b·
Premia eterna dat deus visitātibus lo-
ca sanctor·vij·li·iiij·b·
Premijs summis dignissima fuit maria·
sermo·ange·xxj·c·
Premiū·zt·vite i Merces·et in remūe-
ratio·et in fructus
Prepos⁹ q̄dā male obijt·iij·li·lxviij·c
Prepuciū xpi circūcisi vbi mansit·vj·li·
cap·cxij·
Presbiter celebrans in pctō mortali hz
ꝛmones astātes qui ipm induunt et ei
rndent·vj·li·ix·a·b·
Presbiteri nō heretici vere mīstrant sa
cramēta·vij·li·vij·c·et·viij·b·
Presbiter concubinari⁹ placet ꝛo sicut
sodomite·vij·li·xij·d (ws·
Presbit·zt·vide Jn clericus·z in sacer
Prescientiā ꝛi ipossibile ē cōtrauenire
ij·li·ca·j°b·f·
Prescietia dei in nullo obest malis·ij·li
j°b·Jtē·iiij·li·lxvij·a·
Presciit deus oia qualia futura erūt·iiij
li·ca·lxvij·a·
Presentare deo rē p̄cios̄issimā q̄d est·iij
li·xiij·e·f· (iij·li·xij·g·
Presentat maria ꝛo aias amicorū suor
Presentare volēs deo aias quid faciet·
extra·lxxix·a·b·
Presumere qūo oz hō ꝛe dei mia·iij·li·
xix·d·Jtē·iiij·li·cij·h·et·cvij·d
Presumtio dicitur lapis in via dei·iiij·
li·cap·x°a·
Prevaricatio mādati dei q̄ nociva ēat
v°li·inter·xij·rn̄·j·a·
Prevaricatio mādati ꝛi fecit biniū·v°·
li·inter·xij·rn̄·iij·a
Prevaricatus cur et qualit̄ fuit hō p̄ce
ptū ꝛi·vij·li·xj·a·Jtē·viij·li·xlviij·e·
Principi tenent̄ obedire milites z cu-
riales·ij·li·vij·d·e·
Principes terre dicunt̄ custodes apum
xpi·ij·li·xix·h·

Princeps quidã appnit sicut sol obscura tus·vj·li·xxxvj·d· (xlj°b
Principes mũdani silẽs sunt puero·vj·li
Principi coquoꝝ silant carnales hoies· vj·li·lxxvj· (b·et infra
Principes qũo se salubriꝰ regãt·vij·li·xj
Principes tre q̃les nũc sunt·vij·li·xvj·a·
Principi cypri misit xps sex cõsilia·vij· li·xvij·a·b·c·
Principes tre pclamant coram deo ab hijs qui sunt in mũdo·in purgatorio in i ferno et in celo·vij·li lvj·o·p·q·
Princeps sit defensor mõasterij scisal·in Regl'·xxvj·a (q regis·ex·lxxx·c
Principẽ pcepit maria assumi i locũ imi
Pricipiũ nõ inuenit i deo·vij·li·xlvij·ao
Prior petrus de aluastro pmo cõscripsit ꝛ trãslatauit istas reuelatões·extra xlvij·a·c·d· (ex·xlvij·d·
Prior petri erat cũ scã birgitta·xxx ãnis
Priuilegia duo cõcessit xps mõialibus ordis scisaluato·ex·xxxvij·a·
Probant mali angli hoies·j°li·ix·c·
Probari dñt boni hoies int malos·j° li ca·xxij·c· (j°li·lij·b
Probaꝫ homo in mũdo quo diligit deũ
Probant boni ex malicia iniquorũ·ij·li cap·xix·g· (glia·iij·li·xv b
Probari debẽt in mũdo qui coronent in
Probari cur pmittit deus hoies iustos v°li·inter·xv·rñ·ij·b·
Probauit deus moysen et ppl'm in deserto quasi scolares·viij·li·xlix·a·b
Probare·tt·vide in Tẽptatio et Tribulatio· (iij·li·xx·a
Procedere plus debito spualiꝫ quid est
Probatõis annus abbreuiari põt aliqñ in ordine scisal·extra·xvj
Procedere spualiter quo dz hõ·pz·vj·li xiij·b Item extra·xvij·b·
Procelle mũdi q̃ sunt·vij·li·v°b·
Processio faciẽda ad mitigandũ irã dei patet·viij·li·lvij·b·
Processus cur nõ daꝫ oibus equalis in mũdo·v°li·inꝫ·xiij·rñ·v·c·
Prodigalitas viciosa est·vj·li·lij·n·itẽ·viij·li·cap·ij·c·
Prodicio pessima et eius tria instrumẽta describũt·j°li·xlvij·e (j°li·xlvij·b·c
Proditores xpi sũt q̃ comedũt panẽ eius
Proditores xpi sunt mali sacerdotes·j° li·xlvj·f·g·h· Itẽ·iij·li·cxxxij·b·c·ꝛ ca cxxxij·e·f· (j°a·
Proditor pessimꝰ quis eẽ dicit iij·li·ca
Prodũt romani xpm i tribus vijs et homies mali·iij·li·x°a·b·
Professionẽ religiõis sue nõ seruare q̃ malũ est·vj·li·xxxv·b·c·d·e·f·g·
Proficere nõ possunt boni nisi int malos·j°li·xxij·c·et·xxv·b·
Proficiẽdi animꝰ vñ occidit·j° li·iij·b
Proficiũt amici dei tribus generibꝰ hominũ·ij·li·xiij·i·k·
Progenie de nobili nõ glorieꝫ hõ·v° li· inter·vij·rñ·ij· (ãge·viij·b·c
Progenies abrae dr vinea electa·fmo·
Promissio facienda deo q̃ est·ij·li·ix b·
Promissio dei cur aliquibus subtrahit ij·li·cap·xxviij·b·
Promissionẽ suã ptrahit deus aliqñ sicut fecit filijs isrl'·iij·li·xxx·c·d·
Promittit deus pua in quibꝰ notat altera·vt p tpalia celestia·p corpalia spualia·iiij·li·xv·a·c·d·e·
Promoueri nõ debẽt qui sunt male vite·ij·li·ij·b·Itẽ·viij·li·lij·
Promptus q̃ est homo ad peccandum iij·li·ca·xxij·a·
Prophete testant circa se virtutem xpi primo·li·xlv·b·
Prophetarũ dicta cõpleta sunt in xpo· v°li·inꝫ·x·rñ·iij·et·inꝫ·xj·rñ·iij·et· rñ v·et·inꝫ·xij·rñ·ij·b·et·rñ·iij·a·
Prophete nõ viderũt deũ sicut est in natura·v°li·inter·xj·rñ·j·c·
Propheta dei cur occisus fuit a leone· v°li·inꝫ·xiij·rñ·v·b·
Prophetas in isrl' qñ et quare primo suscitauit deus·fmo·ange·ix·a·b·
Prophetis vt torres illabebaꝫ spũsscũs vñ prescierẽt nascituros xpm ꝛ mariã ꝛ quo gaudebant·ser·angeli·ix·b·c·d

Prophetarū eloqa de xp̄o pfectius itel
lexit maria·p̄mo āge·xvij·a·
Propositū emendādi fugat dyabolū· j°
li·liij·e· (no·vi·li·xxxv·e
Propetarij religiosi qūo puniūt in iser·
Propetates q̄tuor hz corpus hois· vi·li
lxvj·a· (xxxv·i·
Propriū monachi ē pauptas·vj·li·cap·
Propriū vnū habuit xp̄s·vij·li·viij·a·
Propriū hñtes religiosi displicēt deo·vij
li·cap·xx·f·
Propriū minimū nō habeāt pſone ordi·
nis scīsalua·Jn regula·ca·ij·
Prore nauis ꝓpatur prima etas mun·
di·vj·li·lxvij·a·
Prospari velle indebite piculosum est
iiij li·ca·xxxviij·b·
Prospanť mali in mūdo plus q̄ boni·v°
li·inť·vi·rñ·ij·b·7 inť·xiij·rñ·vj·
Prospitas mūdi dať diligētibus ip̄m·j°
li·xiij·a· (iij·li·xv·a·e
Prospitas mūdi ē descēsus ad infernū·
Prospitas mūdi ē seducēs suauitas v°li
inter·vij·rñ·j· (li·xlviij·e·
Prothoplasti sensērt iusticiā cū mia·viij
Prouenit cur frequētius qō nō preui·
detur·v°li·inť·xiij·rñ·iij·
Prouidet deus omibus creaturis v°li·
inter·xv·rñ·j·a·
Prouidet ds cuiq; sicut expedit·vj·li·
cap·cij·a· (vi·li·cvij·
Prouidet deus amicis suis necessaria·
Prouidere pmisit se xp̄s filie scē birgit
te·vj·li·ca·cxviij·
Prouisores quidam eccl'e exercent tria
mala·iij·li·x°c·Jtē iij·li·lxxviij·d·
Prouocat hō deū p tria sicut isrl'in de·
serto·j°li·liij·b·
Prouocat irā dei lasciuia platorum·vj·
li·liij·b· (cap·ij·a·
Prouocat solus hō irā dei·añ regulam·
Prorimū suū diligere qūo dz hō·iij·li·
lxxiij·e·Jtem·vij·li·v°d·
Prorim9 dī pellis anie·iij·li·lxxxvij·b·
Prorimū infamare q̄ malū est·pz·viij·
li·xlviij·ad·7 diligere bonū ē·ex·lxx

Psalmos septē legere omni sexta feria
consulit·iij·li·lxx·e·
Psalmodia claustraliū q̄lis sit·ex·iij·
Psalmos septē legāt omni sexta feria p·
sone ordis sanctisal·extra·ix·
Psalmos·xl·vide in Legere
Puer ꝓfitēdi dicit frenū dyaboli·iij·
li·xvij·e· (li·ca·xix·
Puer corpalis et spūalis describit·viij
Puelle marie dicunt mōiales ordis sci·
salua·extra·xxxv·a·
Puerū quendā dilexit maria·iij·li·lv a
Puer vt matri modicuz regratiari scit
homo deo·v°li·inť·vi·rñ·ij·b·
Puer fieri cur voluit xp̄us·v°li·inť·x·
respon·iij·
Puero nutrito in carcere assiliť hō·v°
li inter·xv·rñ·j·a·
Puer dicebať quidā rex ꝓpter duo·vj·
li·xlj°a·b· (li·lxxxj·
Puer triū annorū rebaptizat9 fuit·vj·
Pugil fortis fuit xp̄s·ij·li·xxix·e· Jtē
iij·li·cxxvi·d· (xv·b·
Pugiles xp̄i exercitanť in mundo·iij·li·
Pugna mirabilis duorū spirituū in cor·
de cuiusdam regine describitur·iij·li·
ca·iij·per totū
Pugnare dz hō ꝑ glia·iij·li·xv·b·
Pugnare volēs spūaliter quid faciet·
iij·li·lxxxix·a·
Pugnare cū dyabolo qūo debet hō iij
li·cvj·a· (xlj°a·b·
Pugnare qualiť debēt xp̄iani·vi·li·cap
Pugnare volēs spūaliter q̄lia hr̄e debet
arma·vj·li·xliij·a·c·
Pugnāt ꝑ deo q̄nq; creaťe·vj·li·xcvj·
Pugnus semp clausus vt debilitať ho·
mo iugi cōtemplatōe·iij·li·xij·a·
Pulcritudo marie gaudiū ē angelis et
sanctis·j°li·xxxj·b·et·xlvj·a· Jtem·iij·
li·cxxxviij·a·
Pulcritudo marie erat 7 est sup oia cre
ata·j°li·q̄nq̄gesimop̄mo·d·
Pulcritudinē angelorū et aiarū nō pōt
hō vidēre sicut ē in pñti·ij·li·xviij·a·itē
v°li·inter·xv·rñ·ij·

Pulcritudo mūdi dē fossa aie·iij·li·xiij·e
Pulcritudo marie tria bona dat capiti hois et tria cordi·iiij·li·xix·a·
Pulcritudo terrēa assimilat vitro·iiij·li·ca·xliij·b·
Pulcritudo faciei xpi et corpis quanta erat·iij·li·lxx·d·itē·vj·li·j°.et·lviij· b
Pulcritudo marie q̄nta fuit in mūdo·iij li·cviij·a Jtē·pmo·āge·xiij·d·e·7·xvj·e
Pulcritudo mūdi ducit ad infernū·v°.li inter·vij·rū·pma·
Pulcritudinē dei cur hō non pōt vide re·v°.li·int·xj·rū·j·b·c·
Pulcritudo excellēs aie marie describi tur·v°.li·reue·ij·post int·xvj·d·Jtē ser mone ange·xx·d·
Pulcritudinē dei qūo scire poterit ho mo·vj·li·xlv·b· (vi·li·lij·l·o·p
Pulcritudine corpis gl'iari q̄ malū est·
Pulcritudine sua sit quisq; contēp·· vij li·cap·xj·c·
Pulcrū vt apparēs destruent xpiani et pagani crescēt·vj·li·xliij·b·
Pulcrā faciūt aiam vtutes·vj·li·lxvj·d
Pulcra sicut dauid querit deꝰ in homi ne·viij·li·liij· (lxxxij·b·c·
Pulcerrimū xpm vite turpissimū·extra
Pullus vt evolās tria cauebit ania ho mis·ij·li·xxix·c·d·
Pullos vt ad suos gallina se habet deꝰ ad homies·iij·li·xvj·c·d·
Pulpitū ineffabile cū libro appuit spon se significās trinitatem dei·viij·li·xlviij h·i·k·ao·et·ap·
Pulsat xps ad quicq; status hoim vt pe regrinus ad q̄ncq; mos vt recipiatur ij·li·iij·p totū (xlvij·a·
Pulsat dyabolus ad hostiū anie·iij·li·
Pungebat qualit corpus xpi cū lancea·j°. li·x°.k·Jtem·ij·li·xxj·a·Jtem·iij·li· lxx d·Jtem· vij·li·xv·e·
Pūgunt latus xpi pctōres·j·li·xxxvij· c
Pūgūt xpm mali sacerdotes·j°.li·xlvij·g
Pungit qualit hostis oculos anie·iij·li ij·b·c·Jtem·iij·li·cxxvi·p·
Pungere vt serpētes docēt quidā filios suos·vj·li·xxxij·a·c·d·
Punget dyabolus homies ipios·viij· li·xlviij·al· (xxxvij·b·
Punit etiā minimū pcm·j°. li·v°. c·et
Punient qualit mala voluptas·volun tas·cogitatio·et verba·pz·j°. li·xij·c
Puniunt equalit·voluntas mala 7 opa ij·li·ca·viij· d·
Puniunt different damnati in inferno iij·li·xxviij·b·itē·iij·li·vij·k·
Punient obtinētes iniuste alienas res iij·li·xlvj·a·
Pumient stricte negligētie religiosorū· iij·li·xciij·c·
Punit quisq; scōm q̄ peccauit· vj·li· xxxix·m·et infra (li·lxxv·b·
Punit hō iuxta voluntate peccādi· vj
Punit q̄ nō corrigit q̄s pōt·vi·li·lxvi·
Puniret dyabolus vltra modū anias· nisi refrenaret·viij·li·xlviij·al·et·an·
Punire nullū debet hō nisi precognita veritate·ex·lxxxix·c· (ix·c·
Purgādi gaudēt de nomie marie·j°. li·
Purgādis ipetrat maria triplicē miam in penis·j°.li·l°.d·
Purgādos maxime iuvat corpus xpi·vi· li·ca·x°.g· (Opera·
Purgādis pstunt bnficia vivorū· vite in
Purgandi iuvant devotiōe iustorum· vij·li·cap·xiij·
Purgari quo dz hō añ ingressum celi·j li·liij·f·Jtē·vj·li·xxi·c·7·xxxix·n·o·
Purgat aiam cogitatio mala sine con sensu·ij·li·xxvij·b·Jtē·iij·li·xix·a·b·itē vj·li·xxx·b·et·lxv·e·
Purgant aliqui in hac vita·iij·li·xxx·d· et·ca·xxxi·c·
Purgat hominē tribulatio·iij·li·capit· xxx·d·Jtem·iij·li·cap·xxij·b·c·et·cap· xciij· b·
Purgabitur omnis salvandus· iij· li· capit·lxxxv·
Purgāt iustos bestie et hoies mali·v°. li inter·v·rū·ij·et·rū·iij·
Purgat infirmitas electos·vj·li·xxxv° a·et·xciij·b·et·cij·a·

Purgatio quibus debet·iij·li·xxiiij·d·
Purgationis ciuitas describitur·iij·li·cap·xxviij·b·
Purgatio grauis cuiusdam anime· patet·vj·li·ca·xxxix·m·
Purgatio grādis anime cuiusdā vomie· patet·vj·li·lij·r·s·
Purgatō 7 tres pene aie cuiusdā regis describunt·viij·li·xlviij·al·
Purgabuntur qui et qui nō·iij·li·cap·xxviij·c·Item·iiij·li·iiij·f·
Purgatoriū graue obtinuit aia quedaz precibus marie et sanctoꝝ·iiij·li·ca·vij e·f·et·viij· (li·vij·h·i·
Purgatoriū triplex esse describitur·iiij·
Purgatoriū grauissimū qō et vbi ē·iiij·li·vij·h·i·7·viij·Itē·vj·li·xxxix·r·
Purgatoriū impfecti dicerū qō est·iiij li·vij·i·et·cxxviij·a·
Purgatoriū durū cuiusdā aie habetur·iij·li·lj°c·d·
Purgatoriū valde graue cuiusdā mona chi aīa mortē et post·pz·iiij·li·xciij·b·
Purgatorij pene mitigant precibus marie·iiij·li·ca·cxxxviij·a·Item·vj·li·cap x°a·et·xxj·c·
Purgatoriū aie cuiusdā summi pōtificis patet·iiij·li·cxliij·p totum·
Purgatoriū multum graue cuiusdā anime·patet·vj·li·ca·ij·
Purgatoriū debitū p peccatis luxurie· gule·supbie·accidie·glorieinanis·7·leticie·auaricie·et iniqui iudicij quo pōt mitigari·vj·li·x°per totum·
Purgatoriū p que pōt abbreuiari·vj·li xxxix·o·p·et·xl·b·et·lxxxv·
Purgatoriū plongant iniuste ablata vj li·xxix·o·7·lxxv·
Purgatoriū graue habuit quedā abbatissa·vj·li·xcviij·b·
Purgatorij sui penas et causas reuelauit dns Elpho maritus sancte Birgite·extra·lvj·
Purgatoriū·7c·vide i vocabulo Pena
Purificatōez accipere cur voluit maria·vj·li·lvij·a·
Purificatōis marie modus·pz·vij·li·ij
Puritas placet deo et angelis·iiij·li·ca lxxiij·l·7·cxxix·a·
Puritas·7c·vide in Immūdicia
Puteus turbidꝰ dicunt amor et honor mūdi·vj·li·liij·b·
Putrew nocēs aie que est·ij·li·xxv·b·
Putrew piciosissima fit de squamis piscium·vj·li·lxxxvij·
Putrida dī aia peccatrix·iiij·li·lxxxj·a·
Querere ventris ingluuiem malū est·iiij·li·lij·f·
Querit qui aliqō ab incāta tore maledictus est cum ipo·vij·li· cap xxviij·d· (xxx·c·
Querit quid deus in homine·vij·li·ca
Querere cōsilia a quinq famł·non debet rex·viij·li·xx· (liij·
Querit deus pulcra in hoībus·viij·li·
Quesiuit maria solūmodo sapiam in mūdo·fmo·ange·xix·a·
Questio marie ad cōfusionem dyaboli patet·j°li·xvj·b·c·
Questio mirabilis cuiusdā epi iuuenis ad seniorē et eius respōsio descriptū·iij·li ca·xvj·p totum
Questiōes multe et mirabiles patēt in quinto libro·per totū
Quies iustoꝝ malis ē spinosa·j°li·xv·c
Quies maxima q̄ esse dicit·ij·li·xxvj·c
Quietē a labore habere dñt subditi i festis·iiij·li·xxxiij·h·
Quietē corpis cur dedit deus homini·v°li·inter·ij·rū·v·et·int·ix·rū·v·
Quietem attigere volēs laboret sicut iacob pro rachele·v°li·reuelatio· post interro·xj·a· (vj·li·cap·xl·b·
Quies sanctoum qualis erit in patria
Quies carnis inordinata nocet hoi·vj·li·lij·n·Item·viij·li·xix·
Quiescunt iusti in sede pūgitiua·j°li·ca·xv·h· (ca·xij·e·
Quiescere in mūdo spūalit quid est·iij·li
Quiescere qdete quis dicat·iiij·li·cap·xliij·b· (lxxxvij·b·
Quiescit·vbi libenter deus·iiij·li·cap·

Quiescere cur voluit deus in virgie·v li·inter·xij·rñ·j°.b· (xxviij·d·
Quiescit deus in electis suis·vj·li·cap·
Quiescere cū ꝛlectat quid dicat homo vj·li·xciij·b·

Rachelis amore vt iacob ml'tis annis seruiat homo deo pro gratia et gl'ia·v°li·reue-latio·post inter·xj·a·
Radix dicit voluntas homis q̄ talpa id est dyabolus nititur findere·vj· li·cap·xxx·a·b· (cap·cxx
Ramis arborū similant virtutes· vj·li·
Ramusculo bono vitis sil'is erat ysaac·p̄mone angeli·viij·b·c·
Rane assimlat aia peccatrix j°li·xxj·c d
Ratōem q̄ et de quibus reddet hō deo in die iudicij·iiij·li·iiij·f·et·lxxxj·i·et·ca xcvij·b·et·cij·h·et·cvij·d·et·cxxxviij·e·
Item·v°li·interro·vij·rñ·ij·et·rñ·p̄·iij·
Item·vj·li·ca·lxx·b·et·xcviij·a· Item viij·li·xlviij·s·
Ratōe abuti q̄ malū ē·iiij li·lxvij·c·
Racio cur in homibus est dissimilis·v° li·inter·xiij·rñ·p̄·iij·a·b·
Racio in homie ē sicut custos in domo·vij·li·cap·v°a·
Receptacula tria vt corpus homis habeat et aia·iiij·li·cxv·c·
Receptacla tria habere dz hō·vj·li·ca·xxxvj·c· (xj·b·
Recordari dz hō passionē x̄pi·vij·li·ca·
Recordari·zt·vide in Attendere Cogitare et Considerare·
Recreatōem corpis accipe pōt homo·extra·lxv·b· (xxj·e·
Reddere deo aiam mundā dz hō· j° li·
Reddit9hr̄e q̄ntos pōt et dz monasteriū scis aluato·In regula·xx·a·b·
Redemptōe sua abutens punict homo·viij·li·xlviij·aa (ca·xij·a·
Redēptio vēit hoi p mariā·p̄mo·āgeli·
Redemptus ē hō auro p̄cios̄issimo·j°li·ca·xxj·c· (li·xxviij a
Redempti sūt vno p̄cio boni et mali·vj·
Redimere hoiez cur nō potuit alius q̄ x̄ps·v°li·inter·xij·rñ·iiij·a·
Redemit x̄ps hoiem q̄nta equitate z passione·extra·lj°.b·c·
Redeuntibus ad se pctōibus·zt· vide in Occurrit
Redire ad se monet x̄ps peccatores vij li·cap·xxx·c·
Redeūt difficulter ad vm mali x̄piani·extra·lxxxv·c·
Refectio marie angelorū et hoim ē filius dei·p̄mo·angeli·iij·b· c·
Refectōem qualē ꝛsiderat x̄ps· ex·l° e·
Refrenare malos a pctō bonū est·ij·li·cap·xiij· i·
Refrenare discrete debet homo corpus suum·iij·li·xvij·a·c·et·xxv·
Refrenat angelus malicia dyaboli i penis·viij·li·xlviij·al·et·an·
Refrenauit qualit̄ maria sensus suos· sermo·angeli·xiij·b·c·
Regi ppat se x̄ps ꝓpter q̄tuor·j°li·xv·a
Reges arguit ē go maria·iij·li·xxix·d
Regem quendā deponē minabatur x̄ps iij·li·cap·lv·b·
Reges duo frantie et anglie sil'es erant bestijs·iij·li·ciij·b·c·d·
Reges quid debēt facere vt deo placeant·iij·li·ca·cv°.
Regi sil'is est x̄ps qui habet ciuitatem z lxx·principes·vi·li·xxxiij·a·
Reges q̄les esse deberēt et quales nunc sunt·viij·li·xvj·e·
Regi cypri misit x̄ps ser ꝑsilia·viij·li·cap xviij·a·b·c· (ca·xxiij·
Reges tres scti adorauerūt·x̄pm· vij·li·
Regi swecie dedit x̄ps decē facienda p bono regimine·viij·li·ij·p totum
Regi cuidā dedit x̄ps x ꝑsilia·viij·li·iij·
Regē qualē ꝓuenit esse·viij·li·iij·c·
Regē quendā increpauit maria de ino bedientia eundi cōtra paganos· viij· li·xlvij·b·c·d·e·f· g·
Regis cuiusdā horribile iudiciū describitur et damnatio viij·li·ca·xlviij·m·z infra·vsq; ad ·ah·

Regem quẽdam reprehendit xp̃s· viij· li·cap·xlix·c·
Regi cuidã ꝓsuluit xp̃s adire papam ꝓ absolutõe peccatorũ·viij·li·lij·
Regi cuidã alit xp̃s cõsuluit et alit dyabolus habere se in regmie suo·viij·li·lvj·d e·g·h·i·
Regi cuidã diminuit iusticia dei dona sua et dyabolus ausit ei mala sua· viij·li·cap·lvj·k·l·
Reges tre proclamant ad iudicium dei ab hijs q̃ in iferno sunt in purgatorio in mũdo·et·in celo·viij·li·lvj· o·p·
Regis cuiusdã graue iudiciũ patet· extra·xxvij
Regi swecie p̃cepit xp̃s ire cõtra paganos·extra·lj°. f·
Reges quinq; similes erãt brutis aialibus·extra· lxxviij·
Regi cuidam et ciuib9 ꝓminatus ẽ xp̃s· extra·lxxviij·
Regẽ quendã monuit maria emendare vitã suã terrasq; alienatas reuicere sub pena priuatõis regni in tota generatõe sua·extra·lxxx·per totum
Reges·xp̃·vide in Rex
Regimẽ deuotũ et salubre docet xp̃us· ij·li·ca·xvj·b· (vj·li·xcv·a
Regimẽ pro deo suscipe libent dñt iusti
Regimen salubre datur principib9·viij·li·xj·b· et infra·
Regimẽ optimũ eporum quo ad seipos ad clericos·familiares·et alios subiectos describit·viij·li·xij·per totũ
Regimen salubre dat xp̃us regib9· viij·li·ca·ij·per totum·
Regimia q̃bus ꝓmittere dñt principes viij·li·ca·iiij·b· (uere
Regimẽ· xp̃· vide in Modus et in Eligebant quo hoies ante legem·viij· li cap·x°b· (li·ca·iiij·
Regina saba significat aias infideles· ij
Regina quedã hũit in corde suo pugnaz duorũ spirituũ·iiij·li·iiij·per totum·
Regina quedã apparuit in curru superbie·iiij·li·xvij·a· e·
Regina miscdie ẽ vgo maria·iiij· li·cij
Regina reginarũ est maria· v°li·reuela post interro·ix·a· c·
Regina quedã q̃ formis appuit· viij· li·xj·d· (viij·li·xj·e·
Regine cuiusdã visio mirabilis habetur
Regine cipri misit xp̃us nouẽ ꝓfilia· viij li·cap·xvj·d·
Regina qualis teneat esse·viij·li·xij·
Regina quid dz ꝓsiderare· viij·li· xiij·
Regina quedã appuit simlis lune deme grate·viij·li·xxxj·
Regine austri que venit ad salomonem sil'at maria·fmo·ange·xix·a·
Regnat qualit deus in inferno·iij· lica·xxviij·b·
Regnũ suũ vult de9 esse i hoie·j°li·j°. b·
Item·v°li·int·xij rñ·v·
Regnũ celorũ qui intrabunt et qui nõvide in vocabulo Celũ·
Regnũ celorũ dat baptisatis moriẽtib9 infra discretõem·ij·li·j°.e·
Regnum celorum ẽ sicut corona aurea ante fores·iij·li·iij·e·
Regnum swecie qui primo inhabitabãt iij·li·cap·iij·a·
Regnum quid est·iij·li· iij· b·
Regnũ an põt alienari vl minui z qũo alienata repetant·iij·li·iij·b·c·d·
Regnũ hereditariũ det heredi·nõ hereditariũ electo·iij·li·iij·e·
Regno swecie sicut rex caritatiu9 fecit xp̃us·iij·li·lxxvij·b·c·
Regnum swecie cũ magno peccato cõmittũ fuit·v°li·reuela·j·post int·xvj·c· et in rubrica·
Regna nũc sunt latrocinia·vij·li·xvj·e
Regno cypri grauissime ꝓminat xp̃us· vij·li·ca·xix·c·d·
Regnum grecorum nõ habebit pacem nisi se subdant ecclesie romane· vij· li· cap·xix·f·
Regnũ quodda apparuit sil'e celo turbulento viij·li·ca·xxxj·
Regno swecie cõminabat xp̃us· extra· xxvij·et·lxxiiij·et· lxxvij·

Regna caritate ſaluant et grauamine pountur·extra·lxxiij·
Regnū ſwecie iuuat maria cōtra inimi cos·extra·ca·lxxx· a·
Regratiari deo multū tenent xpiani· iij·li·xxvj·d·Item·iij·li·ix· a·
Regratiari vt puer corripiēti mri nequt homo deo·v°li·iné·vj·rñ·ij·b·
Regratiari deo plene nequeūt ſci·vj· li· cap·xvj·a· (lxv·b·
Regratiari deo p quo debet hō·vi·li·
Regulam ſci dñici pmēdat maria·iij·li xvij·a·b·d·et·xviij· d·
Regula ſcti dñici q̄d eſt·iij·li·xvij·c· d·
Regulā ſci dñici tenētes ſunt ſub mātel lo marie et ſaluabunt·iij·li·xvij·c·7·ca xviij· a·
Regulā ſci dñici cōtemnēs male hēbit· ij·li·ca·xviij c·
Regula ſancti bñdicti pmendat· iij· li· xx·b·Item·iij·li·cxxvij·c·
Regularia poſt votū dimittere malū ē iij·li·xxiij·d·
Regule monachoꝝ q̄liter et ad q̄d ordi nate ſunt·iij·li·xxiij·c· e·
Regule profeſſor nō ignorat eam·iij·li ca·cxxvij·d·
Regulā ſciſaluato·dictauit ipe xps·iij· li·cxxxvij·a·Item·viij·li·lj°·Item añ re gulam·ij·a·item in regula·pmo et·ij· et xxix·a·et·xxx·a·Itē·extra·iij·c·et·xiij· b·et xix· a·
Regulam bonā pfitens obſeruet eam· vj·li·ca·xxxv·a
Regula ſci bñdicti quid p̄cipit ſuis pro feſſoribus·vj·li·xcviij· a·
Regula·ſ·Franciſci et alie ſunt a ſpūſcō inſpirate·vij·li·cap·xx·b· Item in regu la·ca·xxx·a·
Regule ſci franciſci pmixti ſunt fratres aduerſarij·vij·li·xx·c·d·e
Regule que non ſeruant dicunt vinee diſſipate añ regulā·cap·ij·et·iij·a· et in regula·xxviij·a·
Regula ſciſaluato·fundat ſup tribus in Regula·ca·ij·
Regule ſanctiſaluat·que et p quos fie ri poterat addicio in regula·xxvj· Itē extra·ca·ij·et·xlv
Regulam ſuā qūo et in quib⁹ tenere de bent religioſi quos iuuare vult xps In Regula·xxviij·b·
Regulā ſuā miſit xps pape confirmandam iij·li·ca·cxxxvij·b·Item in regula·xxx a·et·xxxj·a· b·
Regula ſciſaluato·qūo et vbi inchoata fuit·In regula·xxx·b·
Regulā ſanctiſalua· cur xps nō plus de dit·In regula·xxxj·a·
Regulā ſctiſalua·intrātes ſeruare vult xps·In regula·xxxj·c·
Regula ſctiſaluato·habet in ſe tres fru ctus·ex·xxxix·a·et·xl·
Regula ſciſaluato· pcedit quaſi lumen et lucerna·extra·xlj°·
Regulā ſanctiſaluato· p̄cepit xps prio ri petro ſcribere·ex·xlv·et·xlviij·
Regule ſancti ſaluato·non potuit ſanc ta birgitta aliquid addere aut minuere extra·xlv·et·xlvj·
Religio dī tomus ter·j°·li·xviij·c·
Religionem relinquere periculoſum ē iij·li·xvj·a·
Religionis diſciplina dī anchora capi talis·iij·li·lxxxviij· b·
Religionē intrare cū iniq̄ intentiōe q̄ malum eſt·pz·iij·li·xciij·p totum· Itē vij·li·xx·c·et infra·
Religio dicit bonus port⁹·iij·li·cij· d·
Religiōis pfectio que ē·iij·li·cij·g·
Religio ſciſaluat·dicit nova vinea·an te regulā·cap·ij·a·b·
Religiones que nō tenent dicuntur vi nee diſſipate·ante regulā·cap·ij·7·iij·a Et in regula·xxviij·a·
Religioni ſanctiſalua· qūo aſſumentur perſone et inueſtient· Jn regula·x°· et· xj·per totum
Religionē ingredi volens qūo ſe p̄oſ ponet·extra·xvij·a·
Religionē ſanctiſaluato·ingreſſuri p̄or dinati ſunt a xpo·extra·xix·a· b·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Religio·zt·vite in Monasteriū
Religiosi boni quō differūt ab iniquis·
ij·li·vij·f·Item·iiij·li·xxxiij·c·d·e·f· et·
xxxvj·Item·vj·li·v°.a·
Religiosis bonis seruant quatuor bo-
na·iij·li·xviij·a·
Religiosi qui residerāt ep̄atuz an exclu
dunt a regula·iij·li·xviij·b·
Religiosis falsis eueniēt mala·iij·li·cap
xviij·c· (xxj·a·b·
Religiosorū status qlis fuit olim·iij·li·
Religiosi caueāt sibi pro tribus malis·
iij·li·xxij·a·b·
Religiosi tenent esse in ꝑpatuo gou vl'
suplatiuo·iij·li·xxvij·d·
Religiosi pūnent ꝑ mima negligētia seu
excessu·patet·iij·li·xciij·c
Religiosis ypocritis ꝑminat xp̄s·vj·li
cap·v°.a·b· (li·vij·b
Religiosi sil'es furibus et eorū pena·vj·
Religiosi ypocrite sil'ant leoni et ꝓpen
ti·vj·li·ca·xiij·c·
Religiosi quidam sunt sicut q̄ reicit po-
tū in faciē dantis·vj·li·xviij·a·c·
Religiosi dicunt vasa asptata in babi-
lonē·vj·li·xxi·a·b·
Religiosi iniq̄ grauit punient·vj·li·ca·
xxxv·c d e h i k· (xxxv·f·g·h·
Religiosi quidā auerterāt se a xp̄o·vj·li
Religiosi dicunt oparij xp̄i·vj·li·xxxv·
g·h· (xxxv·h
Religiosi veri pauci inueniunt·vi·li·ca
Religiosi bom qūo dīt esse dispositi·vj
li·lxv·m·Item·exua·xvij·
Religiosi manere dīt in simplicitate vj
li·cap·lxxvij·
Religioso loquaci vdit xp̄s alapā·vj·li
cap·xc· (li·xcix
Religiosis q̄d suadet dyabolus·pz·vj·
Religiosis nocēt possessiōes superflue
vj·li·ca·xcix· (li·xx·f·
Religiosi ꝓuetarij odiosi sunt deo·vij·
Religiosi ordis sanctisaluat·nullum ha
beant ꝓpum·In regl'a·ca·ij·
Religiosi ordis sctisaluat q̄ habebūt ex-
ercicia·ex̄·x°. et quid facient in diebus
festiuis·ibidem·xij·
Religiosi an debeāt vti spēbus in cibis
et quibus extra·xxxvj·
Religiosi zt·vide in Claustralis·i Cō
templatiua vita·in Frater·et in mona-
chus·et in Monialis·
Relinquere q̄d dz hō·j°.li·xxxij·a· Itē
iij·li·ca·j°.b·et·xviij·b·
Relinquere pfecte tempalia quid ē·iij
li·ca·xvij·b·
Reliquie sanctoz sunt thesaurꝰ vdi i ter-
ris·iij·li·cxiij·d·item·vij·li·iij·a· Itē
extra·lix·
Reliq̄as scē anne obtinuit spōsa xp̄i que
erūt diligētibus eas i solaciū·vj·li·ciij·
Reliquias sanctorū visitare q̄ salubre ē
vij·li·cap·iij·b·
Reliq̄as scē thome apl'i obtinuit sponsa
xp̄i miraculose·vij·li·iij·d·
Reliquie sanctoz q̄ reuerent sunt trac
tande·patet·extra·lix·
Reliquias·zt·vide in Sanctus
Remedia tria dant hoi q̄ timet pecca-
ta sua·j°.li·xxij·a (mkti·j°.li·xxij·b c
Remedia tria ꝑ hoc q̄ inimici dei sunt
Remedia ꝑ tēptatōes dyaboli·ij·li·j°.a
itē·iij·li·xiij·b·itē·vj·li·xciij· c·
Remedia q̄ dedit deus hoi post sapsum
cōtra diabli singgestiōes·ij·li·xvij·d e f·
Remedia ꝑ supbiā·cupiditatē·et cōcu-
piscentiā·ij·li·xxv·b·Item·iij·li·xvij·a·
Item·viij·li·lvij· (xix·b
Remediū cōtra pctm̄ est vlere·iij·li·ca
Remedia q̄nq̄ cōtra q̄nq̄ ve cuiusdam
aie purgāt patēt·iij·li·ix· c·
Remedia dant cōtra ipacientiā·iij·li·
xxiij·b· (li·xxix·
Remedia contra maliciā dyaboli·iij·
Remediū contra tēptatōes de corpore
xp̄i·iij·li·lxj· e·
Remedia dant penitētibus cōtra ꝺce-
ptōem hoim̄ z ꝺmonū·iij·li·lxxix· b·c
Remedia septē ꝑ septē plagas debitas
purgādo ꝑ septē pctis·vj·li·x°.p totum·
Remediū cōtra humanā laudē·vitupe-
ria et iram·vj·li·lxv·l·

Remedia nouē quib⁹ aia quedā purgan
da liberari poterat·vj·li·lxvj· f·
Remedia ꝓtra tēptatōes cordis·oris ⁊
opis·vj·li·xciiij·b·c·
Remediū·zť·vitæ in Resistere ⁊ rīnere
Remissio·zť·vitæ·in ꝑeccatū
Remūerat deus malos in pñti ꝑ mini
mo ope bono·j°li·xiiij·a·⁊·xxv·a·⁊·ca
xxxvj·b·et·xxxviij·b· Jtē·v°li·inť·xiiij·
rī·v·a Jtē·vj·li·xxxviij·itē·viij·li·cap·
xlviij·x· (iij·li·xxvj·d·
Remūerat deus quēcūqꝫ iuxta suā fidē
Remūerat deus ecīā minimā cogitatio
nē verbū et opus·iij·li·xxvj·d Jtē·vi·li
xxix·p· (vj·li·lxxix
Remūerat q̄liť deus hoiem ꝑ vera fitæ
Remūerat de⁹ obediētes sibi duplicit·
viij·li·lv·a· (li·lvj·f
Remūerat q̄liť dyabol⁹ aicos suos·viij
Remūeratio erit diuersa post hāc vitā·
j°li·xv·h· (ij·li·j°f·
Remūeratio erit iuxta hois voluntatē·
Remūeratio gliosa primi boni militis·
patet·ij·li·xj·ꝑ totū·⁊·xij·f·
Remūeratio tpalis cur nō est q̄renda·
zť·v°li·inter·vij·rī·vj·
Remūeratio malorū qualť erit·vj·li·ca
xxviij·e· (li·l° c·
Remūeratio dať iuxta qđ hō diligit·vj
Remūeratio·zť·vitæ in ꝗderces·ꝑmū·
retributio·et in Seruire
Renouať hō a pctis sicut fenix mortua
ij·li·xviij·b· (viij·a·
Rephendere dz homo pctōres·vi·li·ca·
Reprobi oēs notanť ꝑ tres viros eūtes
ad vnū gazophilaciū·j°li·xv·b·d·e·g
Reqes eterna dať hoi ꝑ volūtaria tri
bulatōe·j°li·xlvj· e·
Reqes beatorū q̄lis erit·vj·li·xl· b·
Requiē celi nō intrabit qui habet male
acquesita·vj·li·lxxxv·
Requirit qđ deus ab aia·iij·li·cvij·a
Res ꝑciosissima est hūanitas xp̄i· ij· li·
cap·xiij·e· (ij·li·xiij·f·
Res ꝑciosissima deo ꝑsentanda que est
Res ꝑciosissima ꝓita et reinuēta dicit
xp̄ūs·iij·li·cap·lxxv· a·
Rerū oim dispositio ꝑuisa ē a deo·vj·li
cap·xlv·c·
Resistit quid spūi scō in hoie·iij·li·xxxv
Resistit qui tēptatiōi auget sibi coronā
iij·li·lxj·a·itē·vj·li·xvij·b·
Resistere tēptationi est dyabolū reper
cuttere·iij·li·cvj·a·
Resistere tēptatōibus ligat dyabolum·
vj·li·ij·a· (spōnere·
Resistere·zť·vitæ in Remedium·et Re
Rñdere deo vnū ꝑ mille non pōt hō·
iij·li·xx·b· (dei·iij·li·cij·b
Rñdet maria pro amicis suis in iudicio
Rñdere quid dz hō spūi sancto quidue
spūi maligno·iij·li·cx·
Respōdet quid deus legenti nuote pa
ter noster·iij·li· cxvij·
Rñnere qđ dz homo q̄tuor deceptorib⁹
mūdi·v°li·reue·post inter·x·
Rñdebit qđ hō carni mūdo ⁊ dyabolo·
vj·li·xvij·a· (xix·b·c·
Rñdet qđ deus hoibus mūdanis·vj·li·
Rñdebit qđ hō malis ꝓsiliarijs et hosti
bus spūalibus·vj·li·lj°a· b·
Rñdere qđ debet hō vicijs·vj·li·lxv·g
Rñnebit qđ hō suadentibus carnalia·
vij·li·v°c· (vij·li·v°f·
Rñdere qđ debet hō tēptationi audit⁹
Restitui qūo et quib⁹ dñt ablata·j°li·
xviij·b·c·item·vi·li·xxiij· c·
Restitui dñt male acq̄sita si hō vult sal
uari·iij·li·xlvj·b·itē·vj·li·xlj°c·⁊ lxxxv
Jtem·vij·li·xj·b·
Restituunť donec ablata aia puniet·vj·
li·xxxix·o·et·lxxxv·
Resurgēs hō a vicijs hz duos hostes si
cut lazarus resuscitat⁹ et qūo eos vin
cat·iij·li·lxxix· b·c
Resurgentiū cū xp̄o corpa ⁊ aie vbi sūt
vj·li·xciij·a·
Resurgēs xp̄s primo appuit matri sue·
vj·li·xciij·a·Jtem·fmone ange·xix· c·
Jtem p̄ma oratione· d·
Resurgent omes hoies cū corpe ⁊ ania
fmone·ange·xxj·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Resuscitari dz impfecta opatio sicut lazarus·vj·li·lxv·p· (cxxix h
Rethi assimlat dnia pdicatio·iij·li·ca
Retributio supbie q et qlis erit·j°. li·ca xvij·a·b·et·liij·c· Jtē·ij·li·ix·c· Jtem·vj·li·xxxv· c·
Retributio tpalis nō qrat p operibus bonis·v°.li·inter·vij·rn· v
Retbutōez pcti oñdit maria·vj·li·lij·d
Retributio homis erit scom eius opa·
fmone ange·xxj·a·
Retributio·zt·vide in Remūeratio
Retrocedere spualit qd est·nij·li·xx· a·
Retrocedere nō dz hō in bono incepto iij·li·cvij· e·
Reuelatões iste pdat sibilo tenuis aure·Jn plogo·Mathie a· b·
Reuelatões iste sunt a spūsctō et non a spū maligno·Jn plogo iohis de turre et in plogo Mathie·g·h·l·Jtē·v°.li·reuela·j·post int·xvj·b·itē in plo·viij· li·ca·vj·p totū·itē·extra·xlix· a·
Reuelatiões istas quare qūo et qñ audiuit vidit z obtinuit scā birgitta z misit deus in mundū·j°.li·cap·ij·a· z v°. b·
Jtem·ij·li·xiij·b·et·xv·a·e·z·xvj·a· et·xvij·f·z·xix·a·Jtē·iij·li·v·b·et·xxx·c·z xxxi·c·itē·iij·li·cxliij·a·itē·v°.li·revela·post int·xv·a·b·itē·vj·li·lij·b·v·Jtem viij·li·in plogo·ca·iij·item·viij·li·ca·j c·et ca·xlvij·a·z·lvj·r· Jtem añ regul' ca·j°.Jtē·extra·xlvj·z xlvij·et·xlviij· a·d·et·lj°.a·e·
Reuelatões istas audiēs et sequens q felix erit·zt·vide in Felix
Reuelatio missa vicario dñi pape· iij· li·cap· lxxviij·
Reuelatio tangens papā innocentium sextum·iij·li·cxxxvj·
Reuelatio q indulgētie eccl'ie sci petri ad vincula date sunt ordini sciſalua· iij li·cxxxvij· b·
Reuelatões istas dicere nō esse a deo piculosum est·vj·li·xc·et·xcij·
Reuelatio facta pro regia neapoli· vij li·cap·xj·a·et infra
Reuelatio missa·d·bernardo archiepo neapolit·vij·li·xij· (ca·xix·
Reuelatio sup statu regni cypri· vij· li·
Reuelatio ad inhitatores neapol'·vij· li·xxvij·et·xxviij·
Reuelatões istas iussit xpus tradi dño alphonso·vij·li·xxxj·b·itē·extra·xlviij· d·et·xlix· a·
Reuelatões qūo debeāt examiari z per sone obtinētes eas·viij·li Jn plo·ca·j°. b c d e·et cap·ij·a·b·c·
Reuelatões boni spūs seu maligni que sunt·zt·vide in spūs·
Reuelatões iste sub qua specie visionū cōtinentur·viij·li·Jn plogo·cap·v°.b· et infra
Reuelatões que sunt recipiēde· credēn de et exequēde·viij·li·in plo·cap·vij
Reuelatões iste pscripte sunt de ore xpi zt·viij·li·l°.pmo·
Reuelatões iste qūo et p qs pmo fuerit examinate·pz·in plogo Johis de turre pmo·ca·Jtē añ regl'am·cap·j°.
Reuelatões iste a quo et qli modo sunt pscripte z trāslatate·extra·xlviij·p tot
Reuelatões mittit deus malis xpianis extra·lxxxv· c·
Reuerentiā triplicez vt apes regi suo exhibent boni xpiani regi xpo·ij·li·cap xix·b·e·f· (Occurrit
Reuertētibus occurrit de·zt·vide in
Reuertētes ad se pctōres recipit maria ij·li·xxij·a· (extra·xc·b
Revocare vtrū pōt papa q xps donat·
Rex tenet habere qtuor·j°. li·xv·a·
Rex stans inter amicos et inimicos dī xps·ij·li·vj·a·b
Rex corone z potes dī xps·ij·li·vij· a·
Jtem·viij·li·pmo·d·e·
Rex qūo vere et devote creabit milites ij·li·ca·vij·c·d·e·et·xij·d·e·f·Jtē·viij· li·xxxij·a·b·c·
Rex verus est solus xps·ij·li·xij·a· Jtē viij·li·ca·ij·a·
Rex quidā coram deo erat pdator pditor et prodigus·iij·li·pmo· a· b·

Rex ḋo ē ⁊ vtrū potest minuere partē regni·et qūo reuocabit alienata·iiij·li·cap·iij·b·c·d· (xvj·d·

Rex q̄liter debet eligi ⁊ coronari·vij·li

Rex achab periit p vinea vsurpata·iiij li·ca·xlvj·a·

Rex qūo honorabit deum·iiij·li·xlvij·

Rex verus q̄lis teneť esse·nij·li·lxxvj·b

Rex sicut diues et caritatiu⁹ hz se xp̄us ad homies·iiij·li·lxxvij·b·d·

Rex quasi puocat⁹ ad pugnā stat xp̄s·iij·li·xcv·a·

Rex coronatus ē xp̄us·v°li·reuel'·post inter·ix·a· (xxvj·b·

Rex ḋo faciet vt placeat deo·vj·li·ca·

Rex quidā ꝓpter duo dicebať puer·vj·li·cap·xlj°a·b·

Rex vt vinū seruis mittit xp̄us v̄ba ista amicis suis·vj·li·lij·b·

Rex ad ḋo constituit et q̄ habere pōt habitū honorabilē et quib⁹ diebus portabit coronā·patet·vij·li·ij·

Rex qūo se dz hēre in mensa ⁊ post mēsam·in iudicijs suis et regimie· ad excōmunicatos et ad ꝓp'm·vij·li·cap·iij·p totum·et·lvj·g·h·

Rex legere debet exēpla scōz·vij·li·v°

Rex qūo diliget pp'm ḋo cauebit et ḋo faciet·vij·li·vj·

Rex qūo diliget xp̄m·vij·li·ca·vj·

Rex quos hoies a se amouebit· vij·li·xvj·et·xvij·et·xviij·d·⁊·xix·

Rex pro quo debet laborare·vij·li·ca·xviij·d·et·xix·

Rex non accipiet consilia a famulo ceco·surdo·muto·paralitico· et leproso·vij·li·ca·xx·

Rex corripiet derisores xp̄i·vij·li·xxj·

Rex quidam appuit simil' pallido soli·vij·li·xxxj·

Rex volens ire cōtra paganos qūo sit dispositus·vij·li·xlij·

Rex quidā visus fuit quasi sedere in globo vitreo·vij·li·xlvij·k·

Rex quare vngiť coronať et cōsecrať·vij·li·xlvij·ac·

Rex qūo et cū quib⁹ dz pegrinari·vij·li·cap·lij·

Rex ḋoam q̄ graue sustinuit purgatoriū ꝓ iniuste ablatis·et q⁹ nō fuerat virtuosus sz immisericors·vij·li·ca·xlvij·ah·et infra·

Rex veniet ḋ cū reuerētia recipiet verba ista dei··vij·li·lvj·r·

Rex sicut ad vineas ⁊ palmites hab⁊ se xp̄s ad religiões ⁊ earū ꝓfessores ante regulā·ca·ij·et iij·a·et i regul'·xxvij·b·

Rex quidā indignus fuit edificare mōasterium watzstena·extra.xxvij·

Rex qūo se habeat iuxta velle dei· extra·lxxij· (reges

Rex·⁊ť·vide in Bñs·in ꝑnceps·⁊ in

Risum imoderatū sequit tristicia·ij·li·ca·xxix·d (broz·eč·lxxxvj

Risum mundanū sequit wloz oim mem

Roboratrix oim fideliū erat maria·sermo·ange·xix·c·e·

Rodit diabolus voluntatē homis sicut talpa radices·vj·li·xxx·b·

Rodēt vmes pectora pctōz· vj·li·lij·i·

Rogare deū ꝓ grā et venia qūo dz hō iiij·li·lx·et·lxxiij·h·

Rogari vult deus in aduntoriū·iiij·li·ca cxxvj·c·Item·v°li·inť·nij·rñ·ij·itē· viij li·xlviij·af· (cxxvi·d·

Rogauit maria ꝓ quodā cēo·iiij·li·ca

Rogare ḋo debet homo pro viuis i mūdo·vj·li·lxv·b·

Rogare·⁊ť·vide in Orare ⁊ Ostēdere

Rome q̄ multi sūt martires ⁊ cōfessores·iij·li·xxvij·a·e·

Roma cōpatur agro centū pedū·⁊ est locus electus·ij·li·xxvij·a·e·

Roma q̄lis erat olim·q̄lisq⁊ nūc est·ij·li·xxvij·e·f·itē·iij·li·v°b·⁊·xxxij·ꝓ tot

Roma nō ē sine amicis dei·ij·li·xxvij·f

Roma debet purgari ferro igne ⁊ aratro·iij·li·ca·lvj·

Rome platee strate sūt sanguine sctōz iij·li·cxxvj·a·itē·vj·li·lxij·a·

Rome sunt maiores indulgētie q̄ sonāt vj·li·ca·cj·a·et·cv°

Roma habet thesaurū marie carissimū vj·li·ca·cxij·

Rome sedes xp̄i eversa ē·extra·lj°b·

Romani q̄dam p̄dūt xp̄m in trib⁹ vijs· iiij·li·x°a·b· (li·x°c·

Romanis vēiet xp̄s via incognita·iiij·

Romane eccl'e q̄ nolūt subici qūo puni enť·vij·li·xix·f· (xxvij·b·

Romolus p̄mo fundavit romā·iij·li·ca

Ros vñ p̄cedit et significat devotas lacrimas·iiij·li·lxxxj·c·

Rosa vt nō crescit nisi int̄ spias· ita nec boni p̄ficiūt sine malis·j°li·xxij·c·

Rosis assil'anť sci mr̄es·iij·li xxvij·e·

Rosa florens in iericho dicit maria·sermo ange·xvj·a·c·e·

Rote q̄tuor in curru iustor describuntur·iij·li·xvij·b·c·

Rote q̄tuor currus malor qui sūt· iij·li·xvij·e· (li·xcvij·a

Rote molēdini p̄pať hois volūtas·iij·

Rote habēti q̄tuor lineas filis apparuit cōsciētia cuiusdā regis·vij·li·xlviij·m·et·y·af·ag·

Rubus ardēs et incōbustus significat mariā·ij·li·x°d·Jtē p̄mo·āge·xv·d·

Ruina angelor·vť·vide i Cas⁹ āgelor

Rustico cōtemptibili assimilat se xp̄us·iij·li·lix·a·c·

Rustico q̄ portat ligna i dorso filis erat xp̄us·iij·li·lxiij·a· (li·cxx·

Ruth q̄ p obedientiā suā p̄meruit·vj

Abbatū observare cur p̄cepit deus hom̄ibus·v°li·inť·xiij·rūf·j·b·

Saccus sine fundo dicit cupiditas·j°li ca·lv·e·et·lvj·a·

Sacc⁹ dyaboli dr̄ segnicies·vij·li·xij g

Sacerdos malus q̄lit̄ tractat 7 accipit corp⁹ xp̄i·j°li·xlvij·i·itē·iij·li·cxxxij·e·

Sacerdos eciā pessimus p̄secrat verus corpus xp̄i·j°li·xlvij·i·

Sacerdos malus est in eodē peccato quo cecidit lucifer7 eius iudiciū quale erit·j°li·xlvij·i·k·

Sacerdotes iniq̄ maledicti sunt a ꝙo et creaturis·j°li·xlvij·k·l·et·xlviij·g·7 xlix·a· Jtem·iij·li·ca·cxxxij·b·et·cap·cxxxv·b·

Sacerdotes specialiores sunt xp̄o q̄ p phete·j°li·xlix·a·

Sacerdotes abutunť q̄ncz bonis datis sibi a deo·j°li·ca·lix·c·Jtem·iij·li·ca·cxxxij·a·et·cxxxiij·f·

Sacerdos quidā incōtinens a fulgure p̄vatus fuit verēdis et vita corpore illeso·ij·li·ca·ij·e·

Sacerdotes rep̄hendit maria·iij·li·ca xxix·d· (lviij·e·

Sacerdotū gradus dissipati sunt·iij·li

Sacerdotibus malis parcit deus p̄pť tria·iij·li·lviij·g·h·

Sacerdos teneť hr̄e tria·iij·li·lix·a·

Sacerdos p̄pr̄ius dyaboli quis esse dicitur·iij·li·lxj°c·d·

Sacerdos q̄dam sepeliēs mortuū increpatus fuit a xp̄o·iij·li·lxij·a·

Sacerdos bonus duplicit proficit animabus·iij·li·lxij·a·

Sacerdotes male vite p̄dūt se 7 alios iij·li·cxxxij·b·7·cxxxiij·f·

Sacerdotes q̄dam p̄pant̄ lupis·lapidi·furi·asino·meretrici·pici·vomitui·et p ditor·iij·li·cxxxiij·c·d·

Sacerdotes aliq̄ deteriores sūt dyabolo·iij·li·cxxxv·b·

Sacerdos advocat⁹ combustus fuit i fusione cāpane·vj·li·ix·e·

Sacerdos·vť·vide i Clericus· in ep̄s in Prelatus·et in Presbiter·

Sacerdos·vť·vitæ in Absoluere·adultera·angelus·clauem·Fascinatus·fructui·Gradibus·Juribus·Libū· Maledicti·matrimoniū·Pascūt·pastor·pēa·plage·potores·Sacramēta·sacrificium·Vestes et vitulum

Satiant verba xp̄i hoiem et nō tpalia·j°li·xxxviij·c·d· (li·iij·a·e·

Satiare pōt hō xp̄m vna mica panis·ij

Satiabit qualiter xp̄us amicos suos· vj·li·xxvij·b·

Sacramenta ecclesie a q̄busdam male

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dantur ꝛ accipiunt. j°li·lix·c·Jtē·iij·li xxvij·f·Jtē·iij·li·cxvj·b·
Sacramēta in eccl'ia sūt vt arbores in luco·ij·li·cap·v°g·
Sacramēta tractare ꝓpter honorē mū di malum est·iij·li·xvj·c·
Sacramēta veracit ꝑficiūt· et mistrāt eciam mali sacerdotes·iij·li·lxj·c·Jtē vij·li·ca·vij·c·
Sacramēta eccl'ie dicunt vasa purificatōis·et qūo dñt custodiri dari ꝛ recipi·iij·li·cxvj·b·
Sacrificiū malorū sacerdotū displicet deo·j°li·xlvij·e·f·
Sagittari debent peccatores quatuor telis·iij·li·ca·xcvij·a·
Sagittari⁹ vt in fenestra setet dyabol⁹ in ore maledicor·j°li·xij·c·
Salomon ꝓpat monti·j°li·lj° b·
Salomon verus erat xps·ij·li·iij·Jtē iij·li·xxix·a·b·c·
Salomō significat paganos·ij·li·v° e·
Salomoni nō ꝑfuit edificasse sumptuosa·iij·li·xvij·e·
Salomō excessit a bonitate ij·li·xix·d
Salomō vt basiliscus occisus fuit·iij·li ca·lxxxiij· (int·xij·rñ·ij·
Salomō cur ꝑuatus fuit gr̄a dei· v° li·
Salomon didicit nō sibi ꝫ alijs·v°li·inter·xij·rñ·iij·c·
Salsamentū p̄ciosum dicit tribulatio·iij·li·ca·lxxxj·a·
Saltus spūalis quid est·iij·li·xij·e
Saluant aliqñ quos homo putat damnari et ecōtra·iij·li·xxxj·d·
Saluari qūo potest homo·iij·li·xxxvij Jtē·v°li·inter·xij·rñ·v·c·
Saluabit null⁹ nisi purgat⁹ iij·li·lxxxv
Saluari cur nō potuit hō nisi per xpm·v°li inter·xij·rñ·iij·a·
Saluari potest omis volēs redire ad xpm·vi·li·xv·c· (li·lxvj·f·
Saluari ꝑ que p̄nt aie a purgatorio·vj
Saluari nō potest hō sine mādatis ꝛi·vi·li·cxvj·a· (corr·ex·ij·a·
Saluabāt hoies xps et maria· q̄si vno
Salutant mariam q̄tuor genera hoim·vj·li·ca·xxxvij·
Salutatio pulcra ad mariā habet· iij·li·xvij·a·et·xix·a·
Salutatio pulcra ad deū· iij·li·xxj·b·
Salutatio ad xpm ꝛ mariā siml'·iij·li·ca·lxxv·a·
Salutatio gabrielis ad mariā ē dignissima ꝛ homibus vtilissima·smone ange·xxj·e·f·
Salutē hois opabatur xps in tota vita sua·j°li·xl·b·Jtem·ij·li·xv·b·
Samson assimilat monti·j°li·lj°b·
Sāson vict⁹ fuit a m'lere·iij·li·lxxxiij·
Sanare parata ē maria quēcunq; peccatorē·vj·li·cxvij·
Sanctitatis vere que sunt signa in hac vita·ij·li·xxx·a· b·
Sanctitatis falsē tria sūt signa·ij·li·ca·xxx·c· (j°li·xx·b·
Sancti dei sunt q̄si stelle innūerabiles·
Sācti cur nō vident sicut sūt ab homibus·j°li·xx·b·itē·v°li·int·viij·rñ·iij·
Sāctus videt quis a populo ꝓpt tria·ij·li·ca·xxx·c·
Scūs brynolphus scarent siml'is erat cibo optimo saphiro in ānulo ꝛ lumini in cādelabro·ij·li·xxx·b·c·
Sanctor leticia magna ē·iij·li·xij·e·
Sancta sctōr significat desideriū dei·iij·li·xxvij·f· (lxxiij·b
Sancti p̄nt oia que volunt·iij·li· cap·
Sancti rogari debēt ꝑ obtinenda bona voluntate·iij·li·lxxiij·k·
Sācti dicunt cutis xpi·iij·li·xcij·a·
Sanctor corpa honorāt āgeli ꝛ custodiunt·iij·li·cvij·f·g·
Sanctor corpa quot posita sunt rome in cathacūbas·iij·li·cvij·g·
Sancti tres p̄ ceteris placuerunt xpo·iij·li·ca·cviij·a·
Sctōr exercitiū qō est in eccl'·vi·li·xij·
Sanctos honorare ꝛ eis seruire·zē·vide in Honorare
Sctōr reges qualis erit·vj·li·xl·b·
Sancti diversimodē intelligūt spūalia·

viij li·cap·lvj·r
Sanctoꝝ reliqe·ꝛc̄· vide in Reliquie·
Sandalia significāt fidē xp̄i· vi·li·lij·o
Sanguis cōsumīt ex infirmitate·j°li·ca
xxxix·a·et ex timore·iiij·li·cxxvj·h·
Sāguis melioraī ex edulio·ij·li·xxv·c
Sanguis xp̄i phibet iustis testimoniū i
terris·iij·li·xxiij·
Sanguis cordis ꝛi dicīt maria·iiij·li·
ca·xix·b· (iiij li·xxxix·
Sanguinē leonis sugere spūaliī q̄o est
Sanguinis xp̄i copiosa effusio·ꝛc̄·vide
in Crucifixus·in Flagellatus·et in pas-
sio xp̄i·ꝛc̄·
Sanguis aie dicīt volūtas·iiij·li·xc·b
Sanguinis fluxu quidā tyrannꝰ obijt·
iiij·li·cxxij·b·
Sāguini cuiusdā piscis ꝓpatur caritas
hois ꝛ voluntas·iiij·li·cxxix·a·m·
Sanguis malus q̄ntū nocet corpi· iiij·
li·cxxix·m· (xxxvj·b
Sāguini corrupto similaī supbia vj·li·
Sāguis vulneꝝ xp̄i vbi māsit·vi·li.cxij
Sani eē in anima q̄ dicunt·iiij·li·cxv·b
Jtem·vj·li·xlviij·
Saphirꝰ mēbra ꝓseruat et corroborat
et q̄o significat·ij·li·xxx·a·Jtem·iiij·li·
cap·cxxiiij·a
Sapiētes huiꝰseculi magis peccāt con
tra deum·j°li·xix·b·
Sapiētes veracīt q̄ dicunt ꝛ qui nō·ij
li·xxv·d·e· (mt·iiij·rn̄·j·
Sapiēs ad mundū·cecꝰest ad deū·v°li
Sapiētissimū xp̄m vide insipientissimū·
extra·lxxxij·a·b·
Sapiētia omis est a deo·j°li·xix·a·Jtē
iiij·li·xxvj·a·
Sapia marie virgis quāta ē·j°li·xxxj·b
Sapia divina panis dī et mūdana stra
mē·j°li·xxxiij·a·Jtē·ij·li·viij·b·
Sapientia xp̄i est mare inexhauribile·
ꝓmo·li·q̄nquagesimo·a·
Sapiētia divina mutata ē in hūanam·
j°li·lv·d·et·lvj·b·et·lix·c·
Sapiaz xp̄i nō attendūt xp̄iani·ij·li·iiij
Sapientiam divinā quomō habere no
scatur homo·ij·li·ca·xiiij·b·
Sapia spūalis ꝛ mūdana significanī ꝑ
duos mgr̄os·quoꝝ alter vocet ascēde
re·et vnꝰ descēdere·ij·li·xxij·p totū·
Sapientia divina et spūalis que est· ij·
li·cap·xxij·b·d·
Sapiētia divina dicīt edulium aie ꝛ in
quo consistit·ij·li·xxv·c·d·e·
Sapiam q̄ntam obtinuit maria a xp̄o·
iij·li·viij·b·
Sapientia ipa est deꝰ·iij·li·xxvj·a·
Sapiam quibus dat deꝰ·iiij·li·xxij·c·
Sapientie principiū est timor dei·iij·li
cap·cxxv·g·
Sapiētia divina ꝛ mūdana differūt et
dicunī oculi aie·iij·li·cxxix·d·
Sapia divina qūo acquiraī·v°li·inter·
iij·rn̄·j· (inī·x·rn̄·iij
Sapia plenꝰ erat xp̄s statim natꝰ·v°li·
Sapiētia nō ꝓdest sine bona vita·v°li
inter·xij·rn̄·iij·a·b·c·
Sapiētia divina dicīt aurū ꝛi·vj·li·iij
Sapiētia vera q̄ est et in quo consistit·
vi·li·xcij·ꝛ·cxvj·a·Jtē extra·ij·a·
Sapiam solūmodo q̄siuit maria in mun
do·ꝑmo·angeli·xix·a·
Sapiam suam ostēdit deus in dispositi
one mūdi·extra·l°a·
Sapiunt ꝛo boni p̄lati vt optimus ci-
bus·ij·li·xxx·b· (iiij·d
Sara cur a rege sublata fuit·vij·li· ca·
Sarracenis sīles sunt aliq̄ xp̄iani in ie
iunanw·iij·li·xxxij·h·
Satisfacere deo hz homo ex omibꝰmē
bris suis·ꝛc̄·vide in Membris·
Satisfecit qualiter xp̄us ꝑ pctis homi-
num·j°li·xlv·a·
Satisfacere deo ꝑ excessibus suis non
potest homo·iij·li·xx·b·
Satisfacere volēs saluabiī·vij·li· xij·i
Satisfacere omittere nociuū est·extra
lvj·a· (lxxv·d·
Satisfacere ꝑ pctis suis qūo dz hō· ex̄
Satisfactio qūo fiet ꝛo angelis ꝛ san
ctis·ꝛc̄·vj·li·xxiij·c·
Saturari lacte marie ꝓfecte spūaliter

quid est·iij·li·ca·cxxxix·c·
Saul vocauit demon quendam monachum·iij·li·cij·d·e·
Saul peccauit ꝓsulẽ phitonissam·vꝰ li·inter·xij·rñ·j· (xxj·a·
Scale tres erant circa crucẽ xpi·ij·li·
Scala ad cor dei dicit hũilitas· extra·xciij· (xiij·c·
Scãdalizare ꝓmũ malum est·jꝰli·ca·
Scapulare monachoꝝ qd significat·iij li·xvij·b· (li·xxxiij·a
Sciẽtes ꝓpter qd esse volunt hoies·jꝰ
Scientiã hñs et nõ caritatẽ dicit cecꝰ ij·li·xiij·b· (iij·li·viij·b·
Sciẽtia sine caritate dr stramẽ vacuũ·
Sciẽtia dr esse in sacerdote·iij·li·lix·b
Scientia spũalis qd est·iij·li·lix·b·
Scientiã nõ amisit angelus cadẽs·vꝰli inter·xij·rñ·iij·
Sciẽtia sine bona vita nõ prodest·vꝰ li inter·xij·rñ·iij·a·c·
Scientiã nõ habens sit contẽtus·vi·li xxx·d· (ca·vꝰc·
Scientie ad qd sunt acqrende· vij· li·
Sciẽtia·vt vide in Intellectꝰ et in Lex
Scintent labia et nares peccatoꝝ· vj·li·cap·lij·k·
Scintille extracte de cristallo silice et ligno spũaliter quid significant·iij·li·ca xxj·c·d·
Scintilla calefaciẽs dicit cogitatio passionis·xpi·vj·li·xx·b·c·
Scire velle vltra qꝫ deus vult piculosum·ẽ·iij·li·xxxviij·b·itẽ·vi·li·lxxxij·
Scit dyabolus qs cogitatões homis· et quas nõ·vi·li·xxxix·g·
Scire potest dyabolus multa futura· vi·li·lxxxij· (viij·li·lvj·r
Sciũt sancti diuersimode misteria dei
Scire·vt·vide in Intelligere
Scolares xpi qui dicunt et qui mundi jꝰli·xxxiij·a·
Scopa anime dicunt hũilitas et pauptas·vj·li·xxxv·g·
Scopulo similatur desideriũ malũ·iij· li·cap·xliij·b·
Scorpio pessimus dicit fallacia et iniusticia·jꝰli·xxiij·d· (xxv·b·
Scorpione pcussus qõ sanet·jꝰli·cap
Scriniũ aie pendens sup quatuor dicitur corpus hois·jꝰli·xxj·a·c·d·
Scribunt angeli bona omia que facit homo·vj·li·xxxix·k·
Scribit dyabolus omia peccata hois· vij·li·cap·xij·f·g·
Scribere pcepit xps pou Petro istas reuelatões·extra·xlviij·a·
Scriptura est in cõpitis viarũ hois spiritualit quid est·ij·li·jꝰc·f·
Scriptura dcens fugere mortẽ et obtinere vitam·ij·li·xxj·c·d·e·
Scriptura aurea vocat biblia·iij·li·ca·jꝰa·Item·extra·iij·a·
Scripturã diuinã continue legere debent clerici·iij·li·lviij·d·
Scriptura dyaboli p qd potest deleri· vj·li·xxxix·g·itẽ·vij·li·xiij·f·g·
Sculpture qles eẽ dñt in mõnasterijs sctisaluato·extra·xxviij·e·et·xxxj·a·
Securis aie dicit discretio ij·li·xxvij d
Sedit demõ in genitalibꝰ cuiusdam vt nauta·jꝰli·xij·a·In corde vt vermis in pomo·b·et in ore vt sagittarius in fenestra·ibiæm·c·
Sedere ad honorẽ dei quid ẽ·vi·li·ca· xiij·a· (eo·vi·li·xxiij·b·
Sedere volẽs cũ xpo laboret prius cũ
Sedere nimis diu in mẽsa nociuũ ẽ·vj· li·xxxix·f· (vj·li·xcvij·a·
Sedebãt septẽ demonia in quodã dño
Sedes dñe superbie qꝫ stricta ẽ·jꝰ li·cap· xxix·a·b· (ẽ·jꝰli·xxix·b·c·
Sedes hũilitatis et marie qꝫ lata et gl'osa
Sedes xpi dicit volũtas hois ad ipm· pmo·li·xxx·b·
Sedes aplica nõ placat vt deberet deum·iij·li·ca·xxij·a·
Sedes marie ab eterno prima fuit deo cõstituta·pmo·ãge·iij·b·c·et·xx·d·
Sedes xpi rome eversa ẽ·extra·ljꝰ b·
Segnis esse in volatu spũaliter quid ẽ ij·li·ca·xix·h·

Segnicies dr̃ sacc⁹ pctō̃. vij. li. xiij. g.
Sella anie dicit effectus passionis xp̄i iij. li. lxxiij. p. (j°. li. xlij. a.
Semē virtutū qō est et qualit crescit.
Semē nō seminatū dr̃ xp̄s. j°. li. l°. c.
Semen cōmixtiōis cur datū est homi v°. li. inter. ij. rn̄. ij.
Semē aliquo⁹ hoim venenatū ē vt ser pentū. vj. li. xxxij. a. b.
Semē suū qui indebite fundit peccat. vj. li. xxxix. f.
Semen aie suffocat p indiscretōem. vj li. cxxj. (vj. li. cj°.
Semiari dñt ista verba dei inter gētes
Semita in celum dicit virginitas. v°. li. inter. xij. rn̄. j. b. (. j°. li. xj. a. b
Sensus suos qūo crucifiget hō cū xp̄o
Sēsus suos sicut aratrū habeat hō ad vtilitatē p̄dicti. ij. li. xxvij. c.
Sensuū custodia dr̃ sera aīe. iij. li. c°.
Sēsus quinq; sunt i capite. iij. li. cxv. d
Sensum cur dedit deus hoi. v°. li. inter. iij. rn̄. j. (rn̄. j. b.
Sensus hois q̄ infirm⁹ ē. v°. li. int. xv.
Sensus corporis dicunt̃ serui anime. vj. li. lxvj. b. c.
Sensum pfectū qn̄ habuerūt maria et xp̄s. fmo ange. xij. d.
Sēsus suos qūo refrenauit maria. ser mo. angeli. xiij. c.
Sententiā mitigat de⁹ cū hō mutat vo luntatē. vj. li. lxxvij. Jtē. vij. li. xlvij. c vide in Judicium.
Sentine similat mundana cupido. ser mone angeli. ij. b.
Sepelire in sacro excōmunicatum nō placet deo. j°. li. xij. d.
Sepeliri qui et qūo dñt in monasterio sanctisalua. extra. xxxvij.
Septem psalmos legere omni sexta fe ria p̄sulitur. iij. li. lxxx. e.
Septē psalmos legere dñt omi sexta fe ria plene ordinis scisaluato. extra. ix.
Sepulcrū xp̄i visitare q̄bus nō p̄odest iij. li. cxl. c. (vj. li. lxxv. c.
Sepulcro de quodā audiebat. ve ve
Sepulcrum xp̄i deuote visitare q̄ salu bre est. v°. li. reuela. ij. post inter. xvj. c.
Jtem. vij. li. xiij.
Sepulcrū xp̄i sicut iuxi custodiūt aliq vj. li. xxvij. d.
Sepulcra p̄sonarū sanctisaluato qua lia sint desup. extra. xxxvij.
Sepultura xp̄i describit. j°. li. x°. k.
Sepultura spūalis peccatoriz horrida erit. j°. li. xlij. c.
Sepultura marie declarat. vi. li. lxij. b
Sepultū q̄dam fuit corpus marie. vij. li cap. xxvj.
Sequi volēs alteri⁹ voluntatē habere debet tria. j°. li. xxxvij. d.
Sequi nolēs xp̄m ad passionē nō seque tur eū ad gloriā. j°. li. xxxix. c.
Seq̄ volens p̄cedentem debet habere tria. ij. li. xxj. f. (xxix. c.
Sequi xp̄m qualit dz aia hois. ij. li. ca.
Sequi exēpla sctō̃z vtile ē. iij. li. iij. c.
Sequi q̄d debet hō aut nō. iij. li. cvij. c
Sequens ista verba xp̄i felix erit. vide in Felix. (vj. li. xxij. c.
Seq̄ se dicentē velle cur p̄tempsit xp̄s
Sequi debet verba xp̄i qui ip̄m vult di ligere. vj. li. xlvj. a.
Sequi volens xp̄m cū magdalena qūo se disponet. et quib⁹ habet necesse. vj. li lxv. a. et infra vsq; ad o.
Sequi volēs xp̄m cū marta qūo sit dis positus. vj. li. lxv. o. p.
Sequi deū aut dyabolū est in arbitrio hois. vij. li. xj. a.
Sera in homo aie dicit divina caritas ij. li. xxvij. h. (pctā. iij. li. xij. b
Sere inter deum et aiam dicunt̃ q̄tuor
Sera aie dr̃ custodia sensuū. iij. li. c°.
Serenitas marie. zt̄. vide in Puritas.
Sericū vestimentū hz duo bona 7 no tat abstinētiā mēbroz̄ et cogitatōez ex cessuū suoz̄. ij. li. xxvj. b. e. f.
Serpēti similant̃ malicia et iniq̄tas. j°. li. cap. xxij. d.
Serpēs veraciter facta fuit virga mo ysi et significabat. xp̄m. j°. li. lij. a. Jtem

iiij·li·lxj·b·et·lxiij·d·
Serpens dicit dyabolus·iiij·li·xiiij·a·
Serpēs vt ētes constringit pctōr labia a cōfessione·iiij·li·lij·d·
Serpēs eneus in deserto vnctæ hūit virtutem sanatiuā·iiij·li·lxj·b·
Serpēti assilat aia pctōris·iiij·li·cvij·b
Serpēti q iacuit z nō iacuit·xt·assimilat xps·v°li·reue·vltima·b·e·
Serpēs sicut cōcipit vinificat z addiscit fugere·pūgere et serpere· sic qdam enutriūt filios suos·vi·li·xxxij·p totum
Seruare se illesum spūaliter quō dz hō·vij·li·v°e· (li·iij·b·
Seruitiū mundanor quō placet ceo j°
Seruicij xpi gnitas quō pōt alleuiari·j°li·xv·a·b·c·h·
Seruitio dei non debet hō attediari·iiij·li·xxj·b· (li·ciij·
Seruitio dei q̄ flexibilis esse dz hō vj·
Seruiunt ceo tria genera hoim et eorū remuneratio·j°li·xiiij·a·b·
Seruire nō bene potest homo duob⁹ dnis·j°li·xv·g·
Seruire virgini marie z scis dei z eos venerari q̄ salubre ē·j°li·ca·xxix·c·Jtē ij·li·ij·b·e· Jtem·iij·li·xiij·g· Jtem·iiij·li·vij·d·e·et·ix·b·c·et·xxxij·a·z· luij·et lxxiij·b·et infra·z·cij·b·et·ciij·et· ciij·b·c·Jtem·vi·li·xxxiij·c·z·xxxix·q·r·et xl·et·lxvj·f·et·xciij·a·et·xcv·b·Jtē·vij li·xiij·d·e·l·
Seruire deo dz hō ex caritate·j°li·xxx·a·et·luij·e·et·lviij·c·
Seruit qui deo fidelit q̄ gl'ose remunératur·ij·li·xj·p·totum
Seruit qui marie ex timore similat vso·iiij·li·cxiij·b·
Seruire deo p grā dei et pfectione cet bet hō sicut iacob seruiuit p rachel·v°li·reuela·post inter·xi·a·
Seruire ceo quō tenet hō·vj·li·l°c·
Seruiebant sibi mutuo maria et iosep vj·li·lix·b·c· (cij·c·
Seruire velle deo q̄ salubre ē·vi·li·ca
Seruire ceo dnt oēs·viij·li·xlviij· g·
Seruire·xt·vide in Remunerare
Seruitores aliqui sunt hostes dni sui·vj li·lj°a· (xl·a·
Seruū vocat xps hūanitatē suam·j° li
Seruū honorare et dnm contemnere spūaliter qd est·j°li·xl·b·
Serui dauid significāt opa bona·ij·li° cap·v°·d·
Serui paganor fient xpiani·ij·li·v° g·
Serui dei habere possunt vestes cōpetentes·iiij·li·xxx·
Seruos qtuor ceptores mittit mundus hoi·v°li·reuela·post int·x·
Seruū vestire et honorare p dño qd est spūaliter·vj·li·lij·p·
Serui anie dicunt sensus corpis·vi·li·lxvj·b·c· (li xxviij·c·
Seruos nimis exaspare nō dnt dni vij
Seruus·xt·vide in Famulus
Sibilat qliter hostis spūalis in aures hois·ij·li·ij·b·c·Jtē·iiij·li·cxxvj·p·
Sybilo aure tenuis cōpant verba ista diuina Jn plogo Abathe·a·
Sydus an solē dr maria extra·l° d·
Sigfridus venit de anglia in sweciam viij·li·ca·xlvj·
Signa spōsi habere dz spōsa in pectore suo spūaliter qd est·j°li·ij·b·
Signa caritatis xpi q̄ sunt·j°li·vij·b·
Signū cur petijt moises a ceo ad pl'm j°li·ca·lx·a· (tria·ij·li·x°c·
Signū dedit ceus moysi ad pl'm pter Signa cur deus nō mittit nūc cū verbis sicut fecit olim·ij·li·x°d·
Signis quibusdā agnoscunt bōe apes a malis sic xpiam boni ab iniqs·ij·li· ca xix·c·e·f·h·i·
Signa cur nō stati seqbant moyse misso ad herodem·ij·li·xxviij·b·
Signa vere scitatis in pnti q̄ sunt hois ij·li·xxx·a·b· (li·xxx·c·
Signa tria in hoie sūt falsē scitatis· ij·
Signa exteri⁹ ostēdūt quid sit in corde homis·iiij·li·xxiij·c·et·cxiij·a·
Signū sit in clipeo aie de duob⁹ coloribus·iij·li·lxxiij·l·

Signa diuine caritatis in homie q̄ sūt· iij·li·cxxvj·n·
Signa p que discerni pñt inspiratiões boni spūs aut maligni·zt· Req·i Sps
Signū euidēs q̄ cito veniet antixp̄us vj·li·lxviij·b·
Signo designari dz qui habet officiuz principis sic ē spūaliť·extra·ca·xxij·
Silentiū tenere vtile ē·extra·lxv·b
Silere dz hō ꝓuocatꝰ ad iram·vj·li·vj
Silere nō debet habēs autoritatē ꝓdicendi·vj·li·vij·a·
Sileri nō debēt ista verba dei· vite in Gerba·
Silex significat superbiā hois·iij·li·xxj·d
Siliquas dare epō de ara ꝓcox spūaliter quid ē·iij·li·xvj·c·
Silique porcox dicunť ista mundalia·iij·li·j°b·et cxxv·f·
Silua plena animalibus ferocibus dicit mundus·vij·li·xvij·b·
Symea hz q̄tuor cōditiões cui sil' erat quid epūs·ij·li·xj·b·
Similant aīe iuste angelis· iniuste aūt demonibꝰ·v°li·int·v·rñ·j·
Simules erūt in inferno homies et wmones·vi·li·xxxi·a·b·c·d·z·lij·h·
Similitudinē spūalē habēt omia creata·v°li·inter·v·rñ·j·
Symōia q̄si oēs decipiunť·iij·li·xlv·b
Symoniacꝰ nō sit epūs·iij·li·ij·b· Jtē iij·li·cxxvj·s·
Simplicitas quantū placet deo· vi· li· lxxvij·et·cxvj·n·
Sinapis purgat cerebrum et significat malas cogitatões·ij·li·xxvij·a·b·
Sinistrā xp̄i crucifigere quid ē·j°li·ca·xxxvij·c·
Sinistra dicūť opa carnis iij·li·cxxij a
Sinistra dei ꝺ significat·v°li·interro xvj·rñ·j· (li·cxiij·c·
Sypontia ciuitas q̄re destruebať ·iij·
Sitire spūaliter quid debet hō·j°li·ca·xxxviij·b·c·
Sitis pessima aie que est·ij·li·xxv·c·
Sitim extinguit mirra·iij·li·xxi· a·
Skania iniuste et ꝑ suasione dyaboli alienata fuit a regno swecie·iij·li·ij·a·b·c·itē·viij·li·lvj·i·itē·extra·lxxx·b·
Smaragdꝰ quas habet virtutes q̄ significat mendaciū·iij·li·cxxiij·b·
Sociari volens xp̄o quid faciet·iij·lica·cxviij·a (li·iij·li·cxiij·a
Societas mūdialis dī assatura dyabo
Sol significat virtutē xp̄i·j°li·l°a·
Sol verus dicit et est xp̄us·j°li·l°b·et lj°e·Jtem·ij·li·ij·e·itē·iij·li·vij·g· Jtē ꝑmo·ange·ix·c·
Solis vt splēdore duo bona venūt cū spūsco·iij·li·x°a·Jtē·iij·li·lxxviij·b·
Soli obscurato similis erat q̄dam princeps·vi·li·xxxvj·d·
Sol pallescens significauit quendā regem·viij·li·xxxi·
Solis radijs silis fuit obediētia marie sermo ange·v°b·
Sola semp esse dilexit maria j°li·x°a·b
Solus esse laboret homo·iij·li·c°
Solatiū moꝛatū habere pōt hō·iij·li cviij·c·Jtē·viij·li·iij·a·Jtē·ex·xxxiij·a
Solatiū homis facta est omis creatura·v°li·inter·ix·rñ·iij·
Solitudini silis erat mūdus añ aduentū xp̄i·ij·l·xv·a·c·Jtē·vj·li·liij·a·b·
Sollicitari cur z de quo debet hō·iij·li·xj·a·Jtē·v°li·inter·iij·rñ·ij·
Sollicitat q̄liter dyabolus hoiem· iij li·lxxv·e· (xxx·c·
Sollicitari de quo nō dz hō·vj·li·cap
Sollicitari de crastino nō dz hō quomō intelligať·vj·li·xlvj·b·c·
Sollicitudo mūdana dr vermis· j° li· xxiij·c· (iij·li·xvj·c·
Soluere alios z se ligare spūaliť q̄d est
Soluere nolēs debita defunctox punieť·vj·li·x°e·
Soluere dz hō debita sua·vij·li·xj·b·
Soluta fuit maledictio ꝑ incarnatōez xp̄i·v°li·int·xvj·rñ·iij·
Somnia nō dñt oia recipi nec oia contemni·iij·li·xxxviij·b (xxxviij·c
Sōnia vt hō nō timeat q̄d faciet·iij·li

Somnū nō incipiat hō cū delictis noctis p̄cedētis ·iij·li·j°.e·itē·iij·li·cxxvj·m
Somn⁹ dī mors iustoꝝ·iij·li·xl·a·
Sōnū necessariū tribuet hō corpi suo·iij·li·lxxx·e·Item·vij·li·v°.h·itē·extra·lxv·a·et·lxxxv·a·
Somnū capere pōt hō post refectōem iij·li·cxxvj·l·
Sorbili vni⁹ generis contētari bonum est·extra·lxv·c·
Sorores q̄dam q̄les sūt·iij·li·xxxij·f·
Sorores q̄tuor dicunt q̄tuor virtutes·iij·li·xlv·a· (iij·li·xlv·b·
Sorores q̄tuor alie dicunt q̄tuor vicia
Soror peccatoris dicit mundana conuersatio·iij·li·cxxij·
Sorores ordis sanctisalvat·qualia habere debēt lectisternia·Jn regla·ca·ij
Jtē qualia indumēta·calciamēta et ornamēta capitis·cap·iij·a·b·Jtē qualit ꝛ quid cantabūt·ca·v°.ꝛ·xxx·b·itē qūo qñ et vbi tenebūt silentiū·ca·vi·Jtem
Que vbi et qñ loqui possūt·ca·vi· vij·viij·et·xxv·a· Jtē qūo et qñ suscipi dñt ad religionē·ibidē·ca·x°.et·xj Jtē quot debent esse in monasterio·ca·xij·a·Jtē
Quotiēs et vbi pñt cōmunicare· cap·xvij·xxv·a· Jtē qñ et quotiēs tenebūt capl'm·ca·xviij·a·et qualē p culpis sustinebūt penā·ibidē·a·b·Jtem q̄ nō pñt recipe vna aliq̄·ca·xix·Jtē qualia opa et qñ laborabunt manib⁹ suis·cap·xxiij·
Ubi q̄ꝫ ꝛ quotiēs p̄fiteant peccata sua in Regula·ca·xvj·et·xxv·a
Sorores ordis sctisalvato· habere pñt quatuor focarias·extra·xxxv·a·
Sorores ordis scisalvato·sūt puelle marie·extra·xxxv·a·
Sorores·ꝛ·vide in Adomales
Species ignite sunt incentiua luxurie·extra·xxxvj·
Speculator aie dī visus·vj·li·lxvj· b
Speculū virginū fuit vgo maria·p̄mo angeli·xix·c· d·
Sperare q̄d debet homo·viij·li·lvi·b·
Spernēs p̄latos ecclesie spernit ꝛ xp̄m extra·xxvij·c·
Spes ad deū dī tunica aie·j°.li·vij·a
Spes vana q̄d est·j°.li·xxxix·c·
Spes dī hostiū vom⁹ aie·ij·li·xxvij·g·
Spes recta q̄d est·ij·li·xxvij· h·
Spes falsa et piculosa que ē·iij·li·xij·b
Spes dī lapis in anulo·iij·li·xxiij·c
Spes dicit galea aie·iij·li·lxxxix· d·
Spes eē modica vñ p̄bet·iij·li·cvij·d
Spes dicit pes aie·iij·li·cxv·e·
Spes sil'at palpebre cete·iij·li· cxxx·c
Spes assimilat cyrothecis·vj·li·lij·o·
Spes dat calorē aie et corpi·vj·li· cap lxxxiij· (bonis·j°.li·xxij·c·
Spina vt defendit rosam p̄ficiūt mali
Spine fructui similes sūt q̄dam sacerdotes·j°.li·xlviij·g· (li·ij·b·
Spinis assimilat aduersitas mūdi·iij·
Spina dyaboli dicit prava delectatio·iij·li·lxvij·b·
Spine vt nocet indiscretio·vj·li·cxxj·
Spūalia bona·p̄ponderare dñt corporalibus·ij·li·xxij·f·
Spūalia bona q̄o acq̄rant p̄ tpalib⁹ extra·lxxxviij·
Spūs bonus et scūs eiusq̄ infusio p q̄ et qūo discerni pōt a spū maligno et ei⁹ suggestione Jn plogo dñi iohis de turre·p totū·Jtem in plogo mathie· b·c·
Jtē·j°.li·ca·iij·a·b·itē·iij·li·iij·ꝛ xxij·f et·lxvij·b·et·cx°.itē·vj·li·xxxviij·itē·vij li·in plogo·ca·ij·a·b·c·et·vi· p totum
Jtem·viij·li·xlviij·r·s·t·v·ꝛ·lvj·d·i·
Spūs mali perhibēt testimonium xp̄o j°.li·xlv·d·
Spūs mali nō dicūt veritatē nisi coacti·j°.li·xlv·d·item·iij·li·lxij·c·
Spūs q̄li cogitatiōe dicit suffocari in homie·j°.li·xlvij·g·h·
Spūs creatus et increat⁹ et eoꝝ q̄litates describunt·j°.li·lij·a·b·
Spūs creati duo sunt et eoꝝ differentia·j°.li·liij·c·d·
Spūs bonus aliq̄n visitat malos hoies et econuerso·j°.li·liij·d·
Spūs malus fugatur p tria et obtinet

bonus·primo li·liij·e·
Spūs sanctus a q̄bus discedit et a|quibus longe est·j°li·lix·d·
Spūs scūs q̄d opaī in eo in quo habitat·ij·li·xix·f·Jtē·iij·li·lxvij·b·Jtē·vj·li·lxv·h·
Spū sancto plena erat maria ab infanta sua·ij·li·viij·a·
Spūs scūs duo bona affert secū in cor hois·ij·li·x°a·Jtē·iij·li·lxxviij·b·
Spūs bonus q̄nq̄ loquit in malo p̄dicatore·ij·li·xv·b·
Spūs scūs duplicit ingredit aiam ꝛ facit duo·ij·li·xx·b· (xx·b·
Spūs dyabolicus q̄d opaī in aia·ij·li
Spūs sctūs testimonū phibet electis i terris·ij·li·xxiij· (xvj·c·
Spūs scūs quos visitat frequēt⁹ iij·li
Spūi scō q̄d resistit in hoie·iij·li·xxxv et·xcvij·a·item·vi·li·xxxvj·b·
Spūs scūs triplicit habet se ad hoies·iij·li·lxxxv·
Spūs scūs q̄o et per q̄d p̄ot obtineri iij·li·xcvij·a·itē·vi·li·xlij·c·
Spūi bono q̄o est rūnendū et q̄o malo·iij·li·cx°
Spiritib⁹ īmundis appropinq̄t hō magis q̄ angelis·iij·li·cxxxi·
Spūs sc̄ti dulcedinē queres non fugiat amara·v°li·reue·post int·v·
Spūs dei hūs cur p̄ot peccare·v°li·inter·xv·rū·vj·
Spūs s·in quo hitat·et in quo nō·v°li inter·xv·rū·vj· (xv·rū·vj
Spūs vnū dat bonis et malis·v°li·int
Spūs scūs quasi statera ascendit et descendit in hoie·v°li·int·xvj·rū·iij·a·c
Spūs dei q̄o loquit hoi interi⁹·vj·lica·xviij·b·
Spūs scūs q̄o descēdit in ap'los·vj·li xxxvi·a·b·et·lxxxvj·
Spūs scūs in quos venit ꝛ in quos nō vi·li·xxxvj·b·c·Jtē extra·lxxxvij·
Spūs bonus q̄d est et q̄d malus et eorum effectus·vj·li·xxxviij
Spūs scūs q̄o obtineat et custodiat·

vj·li·ca·lxvj·i·
Spūs bonus vt vn⁹ altero subtilio: ē malus vnus altero neq̄or·vj·li·lxxx
Spū vno scripserūt iohēs euāgelista·ꝛ mgr̄ mathias confessor·s·birgitte·vi·lica·lxxxix· (xxvij·e·
Spūs sci infusio p̄ q̄d minuit·vij·li· ca
Spm̄ scm̄ impetrat maria hoib⁹·vj·li·xxviij·a·Jtem·viij·li·xlvij·a·
Spm̄ scm̄ accipiūt sci diversimode·viij li·xvj·r· (geli·ij·c·
Spū scō plenissima fuit maria·p̄mo·an
Spūs scūs p̄phetis illabebat vt torrēs p̄mo·ange·ix·b·
Spūs maligni quantū timēt mariā·sermo angeli·xx·b·
Spūs scūs q̄o est cū euāgelistis vocto ribus et electis dei·extra·xlix·b·
Spūs·zt·vide in Clauis·Consolatio Gra·Jgnis Potus·et Ignum·
Splēdor sanctor̄ in celis q̄ excellens ē j°li·ca·xx·b·
Spoliat qualiter q̄nq̄ papa x̄pm ꝛ homines·iij·li·cxlij·a·b·
Spoliare āgelos corpa hoīm et res q̄d est·vj·li·xxiij·a· (f·g·
Spoliat q̄o homo dyabolū·vij·li·xij
Spoliant ꝛum qui nō soluūt ꝛcimas extra·lxxxiij·c·
Sponsa x̄pi fuit scā birgitta·j°li·ij·a·et v°b·et·viij·a·b·et·xx·b·c·et·xxxviij·a·b d·Jtem·ij·li·xvj·b·et·xxiiij·b·et·xxv·e Jtem·vj·li·xiij·a·b·et·xxx·a· et·xlij· a· Jtem extra·xlvij·
Spōsa x̄pi eē volēs q̄o dz esse p̄disposita et ornata·j°li·ij·b·et·vij·a·b Jtem ij·li·xxj·f·Jtem·vi·li·xij·a·b·Jtem extra·xvij·a· (li·ij·c·
Spōsa x̄pi fatigari debet cū sponso·j°
Spōsa x̄pi dicit aia·j° li·xvj·c·
Spōsa x̄pi dz esse parata·credula·obediens·et hūlis·j°li·xx·b·c·
Spōsa x̄pi sit patiēs obediēs· et libens j°li·xxxviij·a·b·
Spōse siue p̄cipit x̄ps tria facere et tria nō facere· tria p̄mittit·et tria consulit·

ij·li·ca·xvj·b·
Spōsa xpi habere dz tres domos et in qualibet domo tria instrumenta· ij· li· xxiiij·b·z·xxv·z·xxvj·z·xxvij·p totum
Sponse parate silis esse dz homo·iiij·li ca·xxv·
Spōsa de sua q̄d querit de⁹ q̄ doue dyabolus·iiij·li·lxvij·c·
Spōsa z spōsus sicut p tria p̄uenīt de⁹ et aia·quos hostis nitit̄ separe·iiij·li·ca lxxv·b·c·d·e·f·
Sponsa xpi habere debet q̄ncz bona· v°li·reuela·post inter·iij·
Sponsa xpi esse dz sicut arbor bñ radicata·vj·li·xxx·a·b·
Sponsa xpi facta ē adultera·vj.li·cap xxxiij·a·
Spōsam nouā dabit deus p̄ xp̄o·vj·li· cap·xxxiij·c·
Spōsa xpi vt sibi placeat habere debet tria·vj·li·xlij·a·
Sponsa·zt̄·vide in vxor·
Spōsus aie iuste est xp̄s·j°li·xvi·c·Jtē vi·li·xxxiij·a·Jtē extra·xvij·b·
Sponso assimilat se xp̄s·iiij·li·cxxiij·
Squamis assimilat malicia hoim·iiij·li ca·cxxix·h·
Squamarū putredo est piculosissima· vj·li·ca·lxxxvij·
Stabilis spūaliter esse q̄ dicit hō·iiij· li·cap·cvj·a·
Stabilis vt arbor bñ radicata sit volū tas·vj·li·xxx a·b·c·
Stare ad voluntatē dei spūalit̄ q̄d est ij·li·xix·e·Jtē·vj·li·xij·a·
Stare int̄ vias vlous z gaudij quid ē iij·li·xij·a· (xij·e·
Stare in mūdo spūalit̄ quid est·iij·li·
Stare iuxta et post antipendiū spūalit̄ quid est·iiij·li·xxv·
Stetit xp̄s triplicit̄ in cruce p hoie·v°. li·reue·ij·post int̄·xij·b·itē·vi·li·xix·c d
Stare vno pede in duob⁹ vestigijs q̄d est·vi·li·xxiij·c·
Stare in tuto loco q̄n dr̄ hō·fmo·angeli·x°c·

Statere more habet se de⁹ ad hoies iiij li·ca·ij·a·e·
Statere sex significāt cogitatōes hois· locutōes et opatōes·iij·li·cxxvj·a
Staterā in manu habenti assimilat̄ spiritus scūs·v°li·int̄·xvi·rñ·iij·a·c·
Status incipientiū p̄ficientium z pfectorū describit̄·j°li·xv·a·c·h·
Status hoim tres sunt in mundo·j°li cap·xxxvi·b·
Status hominuz quincz in mundo ad quos venit xp̄s in habitu peregrino describuntur·ij·li·iij·c·
Status clericorū in petro et laycorū i paulo notatur·ij·li·cap·vij·b·Jtē·viij· li·ca·primo·f·
Status laycor̄ ad tēpus bene dispositus fuit·ij·li·vij·c·item·viij·li·xxxij·a·
Statum triplicē elegit deus ab initio j°li·ca·xx·a·
Status heremitarū·religiosor̄·p̄fessorum et martirū qualis erat olim·iij·li·ca·xxj·a·b·
Status vbis rome q̄ infelix est iij·li· ca·xxxiij·per totum
Statu suo quilibet sit contentus·iij·li cap·xxxix·
Status hominū triplex placet deo·vj· li·ca·cxix·
Statibus oīb⁹ hoim in mūdo mina tur xp̄s·vij·li·xvi·a·et·xxx·a·c·
Statuta sanctor̄ patrum grata sūt deo extra·xlv·
Stellis assimilant̄ sancti·j°li·xx·b·
Stellis compantur angeli boni·p̄mo li·ca·liij·e·
Stella quasi pulcra ascēdit ania monachi in celum·vj·li·xxxj·g·h·k·
Stelle ardenti similis apparuit aia cuiusdam monachi·vj·li·xxxv·a·
Stellis nō inest q̄ homo sit bonus vel malus·vj·li·ca·xlv·c·
Stellis similis apparuit ania cuiusdam domine·vj·li·cij·c·
Stellis similes fuerunt cogitatōes marie·fmone angeli·v°c·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Stellā id est mariā oīundā ex ifrl' pnoverunt ꝓphete vñ valde exultabāt· sermo angeli ix·c·d·
Stephanus sanctꝰ a multis neglectꝰ est iiij·li·cap·vj·
Stephanus scūs qūo se habuit ad peccatores·iiij·li·cxxix·g·
Stephanꝰ scūs qūo se hūit ad xpm ⁊ iuvos et ālis nūc est in gloria·vi·li·cviij·
Stercus dicunt tēpalia·vi·li·xxxvi·b·
Stimulare vt serpētes docēt quidam filios suos·vi·li·xxxij·a·d·
Stipendiū religiosorū ⁊ militarium describit·iiij·li·xxxvj·
Stipendiū nīm est xps·iiij·li·lxxv·a·
Stipendiū ꝓdicantium verba ista erunt xps·vi·li·iiij·xt·vide in Retributio
Stomacꝰ aie dī discretio·iiij·li·cxv·c·
Stramē dicit mūdana sapia ⁊ sciētia·j°li·xxxij·a·Jtē·iij·li·viij·b·
Stramia masticare spūalit qd est·iij·li xvi·c·Jtē·vi·li·xxxv·k·
Strepitū facit dyabolꝰ ne deus et aīa colloquant·iiij·li·lxxv·d·f·
Strigiles in sella anie que sunt·iiij·li·lxxiiij·q·r·
Suadēt hoi diuersa spūs bonꝰ et spūs malignꝰ·vide in Spūs
Suadet dyabolꝰ homī facere vltra vires·iiij·li·xx·a·
Suadet qd dem̄ religiosis·vj·li·xcix
Subditos suos nimiū gravare malū ē iiij·li·xiij·b·Jtē·viij·li·xlviij·al·
Subditus ālem se exhibebit ꝑlatus·vj·li·ca·liij·a·b·
Subditus erat ihūs marie et ioseph·vj·li·lviij·a·c· (xij·c·d·e
Subditi qualit sunt tractādi·vij·li·ca
Subditꝰ·xt·vide in Servꝰ et in Aduꝛ
Suburbiū civitatis glie dicit mundꝰ·iiij·li·xv·b·
Successores alid ꝙ male se hnt ad defunctos·vj·li·xxj·a·b·
Successor·xt·vide in Heres·
Succurrere tribꝰ generabꝰ hoim possūt amici dei·ij·li·xiiij·i·k·
Sudor sanguineus qūo et ūre exiuit de xpo·j°li·xxxix·a·Jtem·iij·li·lxxxi·h·et·cxxvj·h· (iij·li·iij·a
Swecie regnū q primo inhabitabant·
Swecie regnū div in magno pctō ipum fuit·v°li·reve·j·post int·xvi·c·⁊ in rubrica·
Swecie regno quā fecit deꝰ miam viij li·xlviij·ap·
Suffert deus pctōrem vsq ad vltimū punctū·j°li·lvi·a·Jtem·iij·li··xix·c·xt vide in Patientia dei
Sufflare nitit dyabolꝰ cineres in ollā west in cor homis·extra·liij·b·
Suffocare in se spūm ꝙbus cogitatiōibus dicit hō·j°li·xlvij·g·h·
Suffragia vivor qūo et ālntū prosunt mortuis·iiij·li·vij·i·k·et·viij·⁊·ix·c·d·vide in Remediū·in Oīo·et in Juuare
Sugere sanguinē leonis spūalit qd est·iiij·li·xxxix
Sugere terrā sicut serpētes wcēt qdā filios suos·vi·li·xxxij·a·b·
Sugere caudā serpētis spūalit qd est·vi·li·xxxv·k· (lxxv·d·
Suggerit qd dyabolꝰ penitētibꝰ iij·li
Suggerit quid homī bonꝰ spūs qd ve malus·vide in Spūs
Suggestionē diaboli eē qūo intelliget homo·j°li·liij·d·
Suggestio trahēs a via dei que ē·iij·li ij·c·Jtē·iiij·li·cxxvi·p·q·
Suggestio dyaboli dicit spes ⁊ cuspis gladij·iij·li·xx·a·b·
Suggestiōi dyaboli qd rndebit homo vj·li·xvij·a·te·lj°a·b·
Suggestiōi inimici qūo resistet hō·vij·li·v°c· (xxviij·b·
Suggestio dyaboli dr talpa·Jn regla
Superbie retributio ꝙ gravis erit hoi·j°li·xvij·a·⁊·liij·c·Jtē·ij·li·ix·c·itē·iiij li·cxxv·c·Jtem·vi·li·xvi·⁊·xxxv·c· et lij·s·Jtem·vij·li·xxvij·c·et xxx·c Jtem extra·lxxv·b·
Superbia dicit dña nullū ꝓmittens se dere secum·j°li·xxix·a·b·

Supbia inuenit supfluitatē·j°li·xl·a
Superbia dicit vox dyaboli q̄ auertit hoies a xp̄o·ij·li·vi·a·b·
Supbia dicit auis cupida·ij·li·xxix·d·
Supbia dr̄ sera excludēs·iij·li·xiij·b·
Supbia dr̄ ala peccatoris·iij·li·xiij·b·
Supbia significat p silicē·iij·li·xxj·d
Supbie viciū qūo pōt emendari·iiij·li ix·c·Item·vj·li·x°c·
Supbia dicit rota in curru maloz·iiij li·xvij·e·
Supbia vestiū gravit punict iij·li·lj°b
Supbia dr̄ color dyaboli·iij·li·lxix·
Supbia dr̄ mors eterna·iij·li·lxxix·a·
Superbia obstat spūisctō et grē·iij·li·xcvij·a·et·cxij·
Superbiā q̄s invenit et q̄ ducit·v°li·inter·ij·rn̄·i· (b·et·cxvi·a
Superbia sepat hoiem a deo·vi·li·xxj
Superbia dicit pessimū venenū·vi·li·xxxij·b (li·xxxvi·b·
Superbia ē q̄si corruptus sanguis·vj·
Supbia dr̄ liber dyaboli·vi·li·xxxix·b
Superbia oc'oz qūo punict·vj·li·lij·l
Superbia excecat aiam·vj·li·lij·q·
Superbia p̄latoz reprehendit vi·li·lij a
Superbia diaboli quanta erat dū ceci dit·vij·li·xxvij·b·
Superbia quorūdā q̄nta ē·vij·li·xxx·b
Superbia eiecit angelos·fmo·angeli·iiij·b·7·vi·b· (āge·vij·a
Superbia venit ira dei super adā·fmo
Superbiens ꝛ castitate similat vnicorni·iiij·li·cxxv·a·b·
Superbire nō debet homo de diuicijs v°li·inter·vij·rn̄·iij·
Superbus q̄dā silis erat aquile·p̄mo li ca·xvij·a·
Superbos deicit deus·ij·li·iij·a b c d
Superbi hoies ꝓpant papilioni·iiij·li·ca·cxij· (cxij·b·
Superbi magnā habebūt penā·iiij·li·
Superbus homo similat animali leproso·iiij·li·cxxv·a·c·
Superbus hō tractari debet sicut infirmus·v°li·reye·post inter·viij·b·
Superbi homies assilant serpētib⁹ vj·li·xxxij·b·
Superbi dicunt vasa pessima·vi·li·caxxxvi·b· (vi·li·lij·d
Superbi similes sunt ardenti aspsorio
Superbi p̄pant caude vacce lutose et eoz pena·vj·li·lij·g·h·i·k·l·m·
Supfluis gl'iari vanū ē·vj·li·xxxv·e·i·
Superfluas res nō habeāt prelati·vij·li·xij·f·g· (xl·a·
Superfluitates adivenit superbia·j°li·
Supfluitas resistit spūi scō·iiij·li·xxxv
Superfluitas causat accidiā vij·li·v°g
Supplantati leguntur tres viri ꝓpter mulieres·iiij·li·lxxxiij·
Supplicium graue cuiusdā anie purgā de·vi·li·ca·ij·
Supplicū grauissimū cuiusdam mulieris voluptuose·vj·li·xvi·a·b·
Supplicū maximū in purgatorio q̄ ē·vi·li·xxxix·r·
Supplicia diversa hnt damnati·extra cap·lxxxix·b·
Supplicū·zt·vide in Pena·et in Judicium·in Punire·in Purgatio·et in Infernus· (in Malus
Supportat cur deus pctōres·zt·vide Surculo assimilat gra rei·j°li·xx·c·
Surd⁹ cadit vbi audiēs fugit·iij·li·ix·
Surdus quis esse dicit alia aure·iiij·li·ca·xcviij·b·
Surgēs de lecto qūo habebit se hō et maxime p̄latus·iij·li·j°e Jtē iiij·li·cxxvj m·item·vj·li·lxv·b (iiij·li·xix·b
Surgere volentē a pctis iuvat maria
Surgere vt defendat se cōtra pctōres monet xp̄s·viij·li·lv·b
Surgere spūaliter quid est·ex·xvij·b·
Susanne salvatio et glorificatio·pater iiij·li·lxxi·d·
Suscitat deus ita peccatorē sicut lazarum·iiij·li·lxxij·a·
Sustentat vt ortulanus plātas maria hoies·viij·li·xxviij·a·
Sustentabāt cur alij manus moysi orātis·extra·xxxij·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Tabernaculi ornamētis ꝓpa
rant opa iustoꝝ extra xviij.
Tacet qui veritatē reꝰ effi-
citur iij li lxv a (ca vj
Tacere debet hō ꝓuocatꝰ ad ira vi li
Tactꝰ spūalis ꝓponerare dꝫ corpali ij
li xiij d (xxxix n
Tactu puniebat aia q̄dā triplicit vj li
Tactus dī laborator aie vj li lxvj b
Talēta æcē quibꝫ emat aurū æst ꝟba
xpi describunt ij li xiij c et infra
Talentū duplicare spūalit q̄d est iij li
ca xx a (li xx a b
Talentū multiplicauit scūs bñdictꝰ iij
Talentū custodiēs inutilit incurrit iu-
diciū iij li lxxxj g Item vꝰ li int xij
rñ v c
Talpa rodēs radices dicit dyabolus
vj li xxx b Itē in regula xxviij b
Tauris inwmitis assimilat cōmunitas
populi jꝰ li lvi c f
Tecla virgo cōmendat iij li lxxj d
Tectū womꝰ xpi quale dꝫ eē jꝰ li xviij a
Tectū womꝰ signficat caritatē jꝰ li ca
xviij d itē iij li cxliij a
Tediū bonorū imittit diabolus aie iij
li lxxv e (li lxv c
Tediū habēs in spūalibꝰ q̄d faciet vi
Templū aie dī corpꝰ homis jꝰ li xxvi b
Templū dei dicit coniugiū castum jꝰ li
ca xxvi f
Templū dei ē aia boni xpiani jꝰ li lvij a
Templū xpi sunt corpa hūiliū ij li ix b
Templum dyaboli sunt corpora super
borum ij li ix b
Templū salomōis describit cui assimi-
lat maria iij li xxix a b c
Templū dei in hoie quale debet esse iij
li xxix a b (li xxix b
Templū peccatoris spūale quale ē iij
Templa maloꝝ sacerwtū qualia sunt
iij li xxix d
Templa quedā sanctoꝝ mutata sunt in
latrinas iij li xxxij a
Tempantiā non habere nociuū ē vj
li xxxv d i Item vi li cxxij
Tempauit qualit maria vigilias suas
fmo ange xiij c (xxxvij d
Tempalia bona nō satiant hoiem jꝰ li
Tempalia bona ad quid sunt creata et
qūo dispensent ij li xiij f
Tempalia pfecte relinquere bonū est
iij li xvij b
Tempalia bona discrete possessa non
nocent iij li lxvi (lxxiij k
Tempalibus vti discrete q̄d est iij li
Tempalia bona quare data sūt eccl'ie
xpi iij li lxxvi e (int ij rñ ij
Tpalia bona ad q̄d data sunt hoi vꝰ li
Tpalia bona dñt esse oibꝰ ꝑmūia vꝰ li
int vij rñ ij
Tpalia bona cur dant bonis et malis
vꝰ li inter xij rñ vj
Tempalia bona qūo dꝫ hō habere sa-
lubiter vꝰ li int xij rñ vi Item vi li
xxij c et xlvj b
Tempalia dicunt sterc vi li xxxvi b
Tempalia ꝓdige nō debet hō expende
re vi li lij n
Tpalia diligēs ꝓit etna vi li lxxviij
a et lxxxij (li liij d
Temptant iusti ad maiorē gloriā suā jꝰ
Tēptat dyabolꝰ hoies diuersimodē iij
li xxxviij a
Tēptat dyabolus hoies more vulpis
iij li lxviij a b
Temptant q̄dam in pncipio cōuersi-
onis q̄dam in medio et q̄dā circa finē
vꝰ li reue post inter xi a b
Temptari pmsit deꝰ scām birgittaꝫ ro
me ꝑ carentiā hospicij extra cvij
Temptationū dyaboli tria sunt reme-
dia ij li jꝰ a Itē iij li xiij b Itē vi li
ca xcviij b c
Temptatio sine cōsensu non nocet hoi
sed purgat eū ij li xxvij b et auget co-
ronā vi li lxv e et xciij c
Temptatōes qui merent obtinere iij
li xxi d (xij b
Tēptatōes iustoꝝ moderat deus iij li
Temptatiōibus in suis qūo se hēat hō
iij li xx a

Temptatões pellit deus a cordib⁹ homũ·üj·li·xx·d·
Tẽptatio ɷmonũ triplex·üj·li·xxix·
Temptatõibus pulsat dyabol⁹ mentẽ homĩis·üj·li·xlvij·a·
Temptatões fugat oblatio corpis xp̃i·üj·li·ca·lviij·h·
Tẽptationi quotiẽs resistit duplicatur homĩi corona·üj·li·lxj·a·
Temptatiõi qui resistit repcuttit dyabolum·üj·li·cvj·a·
Temptatio ꝓbat hoiem purgat et pficit·v°li·revela·post int·xj·a·7 est occasio salutis·ibidem·b·
Temptatio dyaboli fugabit flagello·vj·li·cap·lj°a·
Temptatio cur aliquibus accrescit in senectute·vj·li·xciij·b·
Temptatões repmit maria more ortulani·vij·li·xxviij·a·
Temptatiões dyaboli reicit in eũ maria·extra·lvij·b·
Tẽptamẽtis resistẽtes iuvat maria·exlxxxix·a· (bulatio
Tẽptatio·xt·vide in Resistere·et i Tri
Temptatus fuit filius dei·j°li·liij·d·
Tẽptati libent accipiẽt corp⁹ xp̃i·üj·li·cap·x°b·
Temptatus quo fuit mgr̃ petrus de sancta trinitate·üj·li·xxxij·b·
Temptati quo se habeãt·üj·li·xlvij·b·
Tẽptata quo fuit scã birgitta de corpe xp̃i·üj·li·lxj·a·et·lxiij·a·et infra·
Temptatus fuit qdam frater·xij·ãnis gravissime·vj·li·üj·b·
Temptata fuit sancta birgitta ɷ castri margia·extra·lvij·a·
Temptata fuit scã birgitta de nobilitate·extra·xciij·a·
Tẽpus suũ qualit disponet hõ salubrit et maxime plat⁹·j°li·xxxiij·a·Jtẽ·ij·lixiij·e·g·Jtẽ·üj·li·cxxvj·i·k·l·Jtẽ i regula·xxij·Jtẽ extra·lxv·a·b·
Tẽpus indicij appropinqt·j°li·xxxiij·f·
Tempus omne q̃le ẽ apud ɷũ·ij·li·ix·a Jtẽ·üj·li·xlij·7 cxxxij·a·

Tempus laboris spũalis ꝓpõɷrare ɷbet corporali·ij·li·xiij·e·
Tempus suũ ꝓteritũ et futurũ consideret homo·ij·li·xiij·g·
Tẽpus suũ qualit ordinabũt epi et clerici·üj·li·lxxx·b·c·d·e·7 cxxvj·i·k·l·
Tẽpus cõpat nucibus 7 qũo vacuũ redimat·üj·li·cix· (rñ·v·
Temp⁹ oñe cur nõ est dies·v°li·int·ix
Tempa nõ servare in agendis malũ est vj·li·xxxv·e·k·
Tempus longũ purgatorij·ꝑ tria põt minui·vi·li·xxxix·o·p·
Tpe pacis abutẽti erit ve·vj·li·lxiij·
Tẽp⁹ diaboli appropinqt·viij·li·xlvij·c
Temp⁹ contritõis significat ꝑ malleũviij·li·xlviij·ad· (l°b·
Tenebras ɷre fugavit lux marie·j°li·
Tenebɷ aie que sunt·üj·li·cvij·e·
Tenebris similis ẽ homis infantia·sermo·angeli·v°a·b·
Tenuit diabolus qndam mulierẽ qnqꝫ mambus·j°li·xvi·a·
Tenẽt qõ possunt ɷmones et homies mali·vi·li·xxxi·b·
Tenere nõ põt demones volentẽ convertι·vi·li·xxxix·h·Jtẽ·viij·li·lvi·d·
Tenere regulã suam qũo dñt religiosi·Jn regula·xxviij·b·
Tepescit vñ cor homis ad deũ·j°li·cap xlvij·g·h· (cxxix·b
Terebro ꝓpatur timor dei·iij·li·cap·
Terra pinguis vel arida qd significat spũaliter·j°li·xliij·a·
Terre compantur mali homines·ij·li cap·xxvij·c·
Terra ad qd creata est·üj·li·xliij·b·
Terra coopta nive dicit mund⁹·iij·lilxxix·a· (xcviij·b·
Terra tot⁹ iacere spũalit qd est·iij·li·
Terra ꝓmissa filijs isrl figuravit gliam celestem·vi·li·xxvij·a·b·
Terrã cõmetɷre more serpentũ dicent quidam filios suos·vi·li·xxxij·a·b·
Terras infidelium vincere volẽs qũo sit põispositus·vi·li·xi·b·c·

Terre toti similis fuit maria sermo an
gelico v°c. (uncere ex lxxx b
Terras alienatas a regno æbet rex re
Terra pinguis dñi scā eccl'a ex lxxxv c
Testes q̄les eē dñt i iudicio iij li cij a
Teste ꝓpat cor homis iij li cvij b
Testionū phibēt xpi magnificentie ma
ria et boni spūs et mali j° li xlv b c d
Item iij li vij c et lxij b d
Testimonū virtutū marie phibet xps
j° li lij a b (tatis ij li xiij k
Testimonio transcribi dñt verba veri
Testimonū phibēt bonis xpianis tres
in celo et tres in terra q̄ sunt filij dei
patet ij li xxij
Testimonium phibēt demones iusticie
dei districte iij li vij b c
Testimoniū phibebāt xpo innocentes
pueri v°li inter xij rñ iij b
Testudim similes sunt hoies voluptuo
si ij li ca vij
Testudines in monaste scisalvato qua
les sint extra xxvij b d
Thalam⁹ xpi dī scā eccl'ia vj li xxxij a
Thalam⁹ xpi fores dicāt hois volūtas
vj li xxxij a b
Thesaur⁹ hois dī mund⁹ j° li lij° b
Thesaurus vocāt q̄ raro mouet ij
li xij a
Thesaurus dicunt corp⁹ verba et opa
xpi ij li xij a Jtē iij li lvij a b
Thesaur⁹ xpi in terris sunt gaudiū ⁊ re
liquie sanctor iij li cxij d itē vij li
iij p totum Jtē extra lix
Thesaurus q̄lis reseruatur hoi in celis
iij li cxix g m
Thesaurū marie carissimū habet roma
vj li cxij (lū vij li xij i
Thesaurū qualē ferat homo secū ad ce
Thesaur⁹ psonarū ordis scisalua quis
sit in regula xxj a
Thesaurus pciosus fuit corpus marie ī
vtero mris ēmo āge x°d et xj a
Thesaurus æo carissim⁹ sunt aīe hoim
extra lxxix a b
Thomas epūs anglic⁹ passus fuit p iu
sticia iij li xij c
Thomas apostol⁹ quale corpus tetigit
in xpo iij li cap lxij c
Thomas ap'lus cōmendat et eius reli
quie marie sūt i orthona vij li iij b c d
Timēs morte purgabit vi li xxxix n
Timentibus deū prestat maria auxiliū
extra lxxxix a
Timēt æmones nomē marie j° li ix c
Timuit maria semp añ xpi passionē j° li
ca x°a b (bit j° li xxij a
Timet homo q̄ peccata sua q̄d cogita
Timuit xps suā passionē j° li xxxix a
Timere quid debet homo ij li xj a itē
iij li cap xvij b et cxxix b Jtem v°li
inter xij respon ij et interro xiij rñ
ij Jtem vj li xx c
Timere semper bonū ēppter duo iij
li lxxxj d e et cxxvj a itē vj li xxxvij
Timeat vbiq̄ homo fortis v°li inter
iij rñ iij
Timeat homo suā ꝓpam voluntatē v°
li inter iij rñ v
Timeat plus nobilis q̄ ignobilis/plus
dives q̄ paup v°li int vij rñ ij
Timeāt omia hoiem et homo solū deū
v°li inter ix rñ ij
Timeant qui nō patiunt aduersa v°li
inter xij rñ ij b
Timeat magnū habens intellectū non
autē habēs gaudeat v°li inter xij rñ
iij b c
Timeat homo æū p ceteris creaturis
v°li inter xiij rñ j b
Timeat homo discutere iudicia dei v°
li inter xiij rñ v b
Timebant dyaboli natam mariā vj
li cap lvj a
Timere non habz æmones qui diligit
mariam vij li xij e
Timore pene non debet homo seruire
deo j° li cap xiij b
Timor dei dicit gladius militis xpi ij
li ix b Jtem vj li xlij b
Timor est introductorū in celum iij
li cap xix b

Timor facit appropiare deo. iij. li. xxj. d.
Timor ē via dei ad cor hois. iij. li. x°. a.
Timor acq̃rit hoīi caritatē dei. iij. li. lxxxj. d. Jtē. vij. li. xlvij. am.
Timor minuit penas inferni. iij. li. cap. lxxxj. e.
Timor dei dicit tolus gladij spūalis. iij li. ca. lxxxix. c.
Timore seruiēs silat vso. iij. li. cxvij. b
Timor dei principiū est pfectiōis et finis. iij. li. cxxv. g.
Timor cōsumit sanguinē. iij. li. cxxvj. h
Timor dei cōpatur terebro. iij. li. cap. cxxix. b.
Timorē dei hūit maria semp. vi. li. xx. c.
Timor dei dr̄ vber marie. vj. li. xx. c.
Timor est vestigiū ad deū. vj. li. xxij. c.
Timorē prauū minuit hoīi maria. vj. li. cap. xxxvij.
Timor dei qūo obtineat. vij. li. xij. f.
Timor trahit deum in aiam. vij. li. cap xlvij. ag.
Timorē qualem et quantū habuit maria ante xp̄i conceptōem. sermo. ange. xij. b. c. et. xvj. b.
Timor peccati vertit hoīi in bonū. extra. lxxv. b.
Tyranni pessimi qui sunt. vj. li. xcv. a.
Tyrannos significāt septē tonitrua in apocalipsi. vi. li. ca. cx°.
Tyrāni qūo dñt argui et moneri. vij. li cap. xij. h. (xvij. a. b
Titelle rōparat verbum dei. ij. li. cap.
Tobie parato ad viā apparuit angel⁹ quid significat. iij. li. j°. a Jtē. iij. li. cxxvj f. Jtem. vij. li. liij.
Tolerandi sunt mali hoies ꝓpter tria ꝓmo li. xxij. a. b.
Tolerari nō debēt symōiaci. iij. li. ij. b Jtem. iij. li. cxxvj. s.
Tolerare debet homo tribulatōes. v°. li. inter. ij. rñ. v.
Tolerat cur deus males hoies vinere v°. li. inter. xij. rñ. v. et. inf. xij. rñf. j. eī. vide in Supportat.
Tolerare patient aduersa putile ē. vj. li. xlvij. a. et. lxv. e. f.
Tolerat q̄ malos mores punieī. vi. li. ca. lxxvi. (li. lxxxix. c
Tolus gladij. spūalis dr̄ timor dei. iij.
Tondenī quare clerici. iij. li. lvij. c.
Tonitrua septē in apocalipsi q̄d spūaliter significāt. vi. li. cx.
Tonitruo assimilatur passio xp̄i. vij. li ca. xlvij. a.
Topacius vt duas virtutes habet dilectio inimicor. iij. li. cxxij. b.
Torax significat caritatē ad ꝓximum. iij. li. lxxij. e.
Tornabunī peccatores in penis. vi. li. ca lij. b. (xxxvi. a
Torrens quasi venit spūssanctus. vj. li
Torrenti assimilat dyabolus. vi. li. ca. xxxix. a.
Torrēs impetuosus dr̄ mors vj. li. lij. r
Torrens sicut de mōte influxit spūssanctus cordib⁹ ꝓphetar. fmo. ange. ix. b
Tractare indigne corpus xp̄i piculosū est. ij. li. ij. b (li. xj. a.
Tradidit xp̄s se sponte inimicis suis. j°.
Tradidit deus pater xp̄m in passionē. j°. li. xxix. b.
Trahit deus homines ad se sicut magnes ferrū. j°. li. iij. b.
Traxit q̄liter maria deū ad se. j°. li. l°. b.
Jtē. v°. li. reuel'. post inf. ix. a. c. d.
Trahi qualiter debet homo a peccato iij. li. j°. e. Jtem. iij. li. cxxvj. l.
Trahūt q̄ hoiem a recta via. iij. li. ij. c.
Trahi volēs a deo quid debet cauere. iij. li. xij. a. Jtem. iij. li. cxxvj. e.
Trahit vera fides sursum anias. iij. li. ca. xxxj. c. (li. xxxij.
Trahit maria dura corda ad deum. iij.
Trahit ꝺo deū in aiam et ecōuerso. iij. li. lxxxi. c. d. itē. vj. li. lxv. f. itē. vij. li. ca xlvij. ag. et am.
Trahit tribulatio animas in celum. iij li. cvij. e. (li. cxvij
Trahit qualiter deus hoiem ad se. iij.
Trahat homo quos poterit ad deū. vj. li. ca. xxij. b. c. d.

Traxit caritas deū ad creandū· ſmōe angeli·j·c· (li·lij·k·
Tremebit mentū guloſoꝛ in penis·vj·
Tres ſunt in mūdo ſpūalit· ſcz eſuriens ſitiens et nudus·j°li·xxxviij·b·
Tribulari ꝓmittit deus amicos ſuos ꝛ quare·j°li·ca·vj·b Jtē·iij·li·xix·f·ꝛ·xxx d·Jtē·iiij·li·lxiij·b·itē·v°li·int·vi·rñ·ij·a·b·et inter·xiij·rñ·iij·a·ꝛ int·xv·rñ·iij·b·et·rñ·v·Jtē·viij·li··xviij·a·
Tribulari de quo dꝛ hō·iij·li·xxviij·
Tribulari aliq̄ nō merent in hoc ſecl'o· v°li·inter·xiij·rñ·iij·b·
Tribulant amici dei diuerſimode· v°li inter·xiij·rñ·iij·b· (bari·
Tribulari·ꝛt·vide in Bolere et i Tur
Tribulatio marie maxima ex paſſione xp̄i deſcribit·j°li·xx·a·Jtē·ij·li·xxiij·a· Jtē·vi·li·xciij·a· Jtē ſmo·ange·xvj·b· c·d·ꝛt·vide in Bolor·
Tribulatio venit hoi ex mia dei·j°li·ca xxxvj·a· (xxxvj·b·
Tribulatio nō dat malis cōmunit·j°li
Tribulatio coꝛpis quibus dat ꝛ quibz coꝛpis et cordis ſimul·j°li·xxxvj·b·
Tribulatio volūtaria meret etnā req̄em·j°li·xlvj·e·
Tribulatiōis occaſiōem dare alijs malum eſt·iij·li·ix·d·
Tribulatio ad q̄d valet iuſtis iij·li·xij a·et·xxj·c·et·xl·b·
Tribulatio purgat hoiem et ꝓparat ad coꝛonā·iij·li·xv·a·e·et·xxij·b·c· et·lxxv·g·et·xciij·b·
Tribulatio triplex notat ꝑ conſperſio nē panis·iij·li·xxviij·
Tribulatio ꝑ ꝛo paſſa qūo coꝛonatur iij·li·ca·xxxj· (li·lxxv·g·
Tribulatio ducit ad bona ſpūalia·iij·
Tribulatio dicit p̄ciosum ſalſamentum iij·li·lxxxi·a· (iij·li·lxxxvj
Tribulatio iuſtoꝛ ſilis eſt aculeo apis
Tribulatio trahit animas in celū·iij·li·cviij·c·Jtem·vj·li·lvij·c·
Tribulatio ꝑpat iaſpidi·iij·li·cxxiij·a
Tribulatio quare eſt toleranda·v°li·
Jnterroga·ij·reſpon·v·
Tribulatio cur aduenit homi·v°li·int vi·rñ·ij·et·inter·ix·rñ·ij·
Tribulationi quid rñdeat homo·v° li· reuela· poſt inter·x·
Tribulatio nulla venit ſine ꝓmiſſione dei·v°li·inter·xiij·rñ·iij·a·
Tribulatiōem nullā habens formidet· v°li·inter·xiij·rñ·iij·b·
Tribulatō aduēit homi ꝓpter tria·vij li·iij·d· (lxiij·b
Tribulatio dicit laqueus dyaboli·ex·
Tribulatio venit iuſtis ad magnā gloꝛiam·extra·lxiij·b·
Tributa noua populo imponere picu loſum eſt·viij·li·xlviij·a·e·
Tributaria diaboli dicit peccatrix anima·vj·li·lxvj·d·
Trinitatis dei tres voces ad aiam cuiuſdā militis patent·ij·li·xj·a·b·
Trinitas dei ſciſſima ꝓpulcre ꝛſcribit ij·li·xiij·a·itē·iij·li·xxvi·a· Jtē·viij·li·j° b·Jtem ſermo·angeli·iij·a·c·et·xj·e·et xv·a·et·xx·d·
Trinitas dei teſtat·q̄ boni xp̄iani ſunt filij dei·iij·li·xxiij·
Trinitas dei apt in baptiſmo hois·v° li·inter·x·rñf·vi·
Trinitas dei ſciſſima pulcre deſignabatur in pulpito mirabili in quo iacebat liber vite·ꝛt·viij·li·cap·xlviij·h·i· k·et ao·et·ap·
Trinitas dei declaratur ꝑ dictōem ita ſermo·ange·j·a·b·
Trinitas dei tota benivola fuit ad homis liberatōem·ſmo·āge·ix·b·et·xij·a·
Triſtabatur xp̄s in infantia ſua pre doloꝛe matris·j°li·x° d·
Triſtari de quo ꝛbz hō·iij·li·xvij·b ꝛ xciij·a· (et Bolere
Triſtari·ꝛt·vide i Turbari·Tribulari
Triſticia marie quāta erat ex paſſione xp̄i·ij·li·xxi·b·ꝛt·vide i vocabl'o Bolor
Triſticia ſequtur imoderatam leticiam· ij·li·ca·xxix·d·
Triticū optimū dꝛ caritas·iij·li·viij·b·

Triticū expuere spūaliter quid est· iij· li·cap·xvj·b·
Triticū dicunt ꝺoaz hoies· iij·li·xxviij
Tuba ductilis fuit scūs ieronimus· vj li·ca·x° (xxxj·c·
Tuguriū vile dicit iste mundus·iij· li·
Tuguriū dī camera salutis·ex·xcvij·
Tunica aie dī spes ad æū·j°li·vij·a·
Tunica xpi solūmodo fuit eius ꝓximum· vij·li·ca·viij·a·
Tunicas ql̄es habere dñt religiosi ordinis scisalua·In regla·iij·a·7·xij·a
Turbabat maria in passiōe xpi·j°li·calviij·a·7t·vide in Dolor·
Turbari de quo debet hō·iij·li·xj·a·et xxiij·a·7t·vide in Tristari·
Turbari in hoc mundo bonum est·iij li·cap·xl·b·
Turbabant in morte xpi oia que in celo sunt·in mundo 7 in inferno·vj·li·ca xj·a·b·
Turbari ꝓmittit deus amicos suos ad eorū vtilitatem·extra·cvij·7t·vide in Tribulari·
Turbe tres vna chorizat altera specla tur·tercia quiescit spūaliter ꝺo est·iij·li cap·xij·d·e· (li·ij·a·e
Turbe tres ppl'or dicunt amici æi·iij
Turpia in hoie ætestat deꝰ viij·li·liij·
Tutor monasterior ordis sctisalvatoerit papa·In regla·xxvj·a·

Tacca piguis dicebat q̄dam abbatissa·vj·li·xc viij·a·b·
Tacuā aiam a bono implet dyabolus·viij·li·xlviij·al·
Tadere ad voluntatē dei ꝺo est·vj·li·xiij·a·7t·vide in Ire
Tagari sub horis nō debet hō in ecclesia·iij·li·lxxx·c·
Tallis excrescēs supra quinq̄ montes dicitur maria·j°li·lj°a·
Tana gloria quō punit·vj·li·xxxv·e·7t· vide in Superbia·
Tas carissimū deo ꝓsentandum est cor hois·ij·li·ij·d·itē·iij·li·cxxvj·v
Tas sicut vacuū sit corpus hois·iij·li·cap·lxv·a·
Tas xpi ꝓprium erat scta birgitta·iij·li·lxxvij·c·Item·vj·li·lij·b·
Tas argenteū dicit caritas diuina· iij li·cvij·a· (ta·iij·li·cxvi·b·
Tasa purgatōis dicunt septē sacramen
Tas vini dei erant viscera marie·v°li·inter·x·rū·j·a·b·
Tas clausum et nō clausū· lūinosum 7 non·vacuū et nō·mūdū et nō·paruū 7 non paruū·fuit maria·v°li·reue·ij·post inter·xvj·a·c·d·
Tas apertū vtraq̄ parte dicunt gulosi·vj·li·ca·vij·a·
Tasa portata in babilonē dicunt clerici et religiosi·vj·li·xxvj·a·b·
Tas ad portandū terrā dicit abstinentia·vj·li·xxxv·h·
Tasa mūda erāt apli·vi·li·xxxvj·a·b·
Tasa pessima sunt·auari·luxuriosi·7 superbi·vi·li·xxxvj·b·
Tasa fetētia dicunt ypocrite·vi·li·cap xxxvij· (xliij·a·
Tasa vt vitriari⁹ facit deus hoies·vj·li
Tasa supflua habere nociuū est marie platis·vi·li·lxx·aItē·vij·li·xij·f·
Tas repletū et repletiuū dicit maria·viij·li·xlviij·a· (iij·c·
Tas vini dei ē corpus xpi·fmo·angeli·
Watzstene locum vicit maria pulcre a dyabolo·7 iuredice·extra·xxiij·per totum·et·xxv·b·
Watzstenis colligunt qui placabūt æū extra·xxiij·c·
Watstena monasteriū simlat civitati iericho·extra·xxv·et·xxvj·
Watzstena monasteriū cū inhabitatoribus suis benedicit virgo maria· extra·xxxix·a·b·c· (vj·li·xx·c·
Ubera marie dicunt timor 7 obediētia
Ue cōminat xps contēptoribus suis· j°li·cap·j°b·
Ue abutentib⁹ patiētia dei·j°li·xix·b·
Ue ait deus pī cuidā aie·j°li·xxviij·a·
Ue inqt anima cuiusdā semibus vñ formatus fui·j°li·xxviij·b·

Ue triplex habebūt inimici militares · j°li· cap· lvj· f·
Ue cōminat xp̄s peccatorib⁹ · j°li· lvi· g
Jtē· vi· li· xxxij· d· itē· extra lxxxij· c·
Ue duplex sentiēt mali xp̄iāi · j°li· lvij· b
Ue tripliciter clamauit aia cuiusdā mi litis damnati· ij· li· vij· e·
Ue quinqes clamauit q̄dam aia purgā da et eoꝝ remedia patēt· iij· li· vij· g· et ix· c· d· (iij· li· vij· g
Ue inchoant ⁊ cū ve finiunt damnati·
Ue clamauit aia quedā purgāda· iij· li j°b· Jtem· vj· li· lij· n·
Ue vnum abijt· iij· li· lxxi· e·
Ue hñtib⁹ p̄cessum i pctis iij· li· xciij· c
Ue erit malis hoibus nisi se emendaue rit· iij· li· xcvj· (cvij· e·
Ue ei qui incurrit tenebras anie· iij· li·
Ue erit mal' homibus q̄ nati sūt· iij· li· cap· cxij· b·
Ue erit malis sacerdotib⁹ · iij· li· cxxxv· c· Jtem· vj· li· xxxv· e·
Ue erit mundāis hoibus· vj· li· xxxj· f·
Ue hijs qui adherēt spū malo· vi· li· ca xxxviij· (xxxix· l·
Ue ve clamauit q̄dam dæmon vi· li· ca·
Ue dātibus malū exemplū· vj· li· lij· f·
Ue abutētib⁹ tpe pacis· vi· li· lxiij·
Ue ve ve meternū inquit ania cuiusdā cardinalis· vj· li· lxx· a·
Ue ve ærео sonuit æ sepulcro blasphe mi· vj· li· lxxv· c·
Ue clamauit dyabolus oblitus pecca ta cuiusdā· vij· li· · xij· f· h· m·
Ue tripler clamauit aia cuiusdā re gis· viij· li· cap· xlviij· z·
Uelamen aufert æus clamantibus ad se· iij· li· cap· lxxv· f· g·
Uelando caput qūo orabit homo· iij· li· xciij· a· Jtem in regla· xj· e·
Uelare se superbe q̄ nociuū ē· vj· li· lij· l·
Uelle suū p̄pm dimittēti dat de⁹ grām vi· li· l°a· b· (cxx· ⁊ cxxi
Uelle suū alijs relinq̄re putile ē· vi· li·
Uelle q̄tuor debet homo· vij· li· v°e
Uelle· ⁊c· vide in Uoluntas·

Uenant angeli et dæmones aias hoīm· vi· li· ca· xxxix· a·
Uenatoꝝ sil'at iusticia dei· viij· li· cap· xviij· d· (lxxxj· i·
Uendere qūo dz homo iuste iij· li· cap
Uendere oia et sequi xp̄m quid ē· vi· li cap· xlvj· b·
Uenenū dyaboli dicit petrꝰ· iij· li· cap lxxvij· b· Jtē· vi· li· lij· a·
Uenenū pessimum dicit superbia· vi· li· cap· xxxij· b·
Uenenū facit in corpe duo mala et sigt suggestiōez dyaboli· viij· li· xlviij· q· ⁊· ae
Uenia petere a deo qūo debet hō· j°li· lvij· b· Jtem· iij· li· lx·
Uenia petere debet homo ecia p̄ modi co peccato· ij· li· xix· b·
Uenia a deo habebit omis qui petit· iij li· cap· lxxxix· b·
Uenia obtinere pōt homo q̄diu vivit· vj· li· xxxj· f· et· xxxix· h·
Uenire xp̄m q̄ntum desiderabāt scti pa tres· j°li· iiij· f· g· Jtem· ij· li· xv· a·
Ueniet xp̄s malis xp̄ianis sicut gygas tripliciter· j°li· ca· lvij· b·
Uenit xp̄s sicut peregrin⁹ in mundū· ij· li· ca· xv· b· d·
Uenire nolūt dñi ad nuptias celi· ideo venient pauꝑes· ij· li· iij· a· d·
Uenire solet de⁹ tribus vijs ad cor hominis· iij· li· ca· x°a·
Uemet qūo xp̄s ptemptoribus suis· iij li· ca· x°c· et· xcix· b·
Uenit xp̄s cur hūilis et ad q̄d in mūdū v°li· int· xij· rñ· ij· et· rñ· iij· a· ⁊ inter· xiij· rñ· ij Jtē· vij li· xxvij· b· ⁊· xxviij· c
Uenit cur homi frequent⁹ q̄ improui sum est· v°li· int· xiij· rñ· iij·
Uenire in mundū cur æus tam diu di stulit· v°li· inter· xvi· rñ· iij·
Uenire ad loca vbi xp̄us et maria nati sunt et passi q̄ salubre est hoi· v°li· reue· ij· post· int· xvj· d· e· Jtem· vij· li· xiij·
Uenit xp̄s in mariā cū potētia caritate et honestate· vi· li· xij· a· (xxxvj· a·
Uenit spūsscūs triplicit in ap'os· vj· li·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

4218 D bbb
410

Venire in cor hominis quo sciat spūssc̄us vj·li·lxv·h· (lxvj·b·
Veniūt q̄ amici aie et q̄ hostes·vj·li
Venire volens ad deū q̄d faciet·vj·li·
cxvj·b· (tatē·viij·li·j°·d·
Venit de⁹ in aiam hois sicut rex in ciui
Venient ad iudiciū cū xp̄o·p̄iarche p̄
phete·apli·euāgeliste·martires·et con-
fessores contra principes terre·viij· li·
lvj·m·et infra·
Vemt plaga p̄pter tria·viij·li·lvij·a·
Vēit homi per mariā redēptio·sermo·
ange·xij·a· (li·lij·f·
Ventris delicias q̄rere q̄ malū est·uij·
Venter marie erat vas vini dei·v°li·in
ter·x·rñ̄f·j·d·
Ventres similes habebūt hoies cupidi
et demões·vi·li·xxxj·c·
Venter dyaboli est memoria sua·vi·li·
ca·xxxix·i· (iij·li·vij
Ventus i flabello dī delectatio carnis·
Vētus dī aduersitas mūdi·vj· li·xxx·c
Ventū tēptationū repmit maria· vij·
li·xxviij·a·
Vento suo implet dyabol⁹ aiam vacu
am a virtutib⁹·viij·li·xlviij·al·
Verba ista xp̄i·dicunt sibilus in plogo
Abathie·a·
Verbis istarū reuelationū q̄ credit· et
sequit et implet ea opibus q̄ felix erit·
et·vide in Felix·
Verba mala sunt iacula dyaboli·j° li·
xiij·c·et quo puniēt·Ibidem
Verba xp̄i dicētes eē falsa habebūt pe-
nam·j°li·xv·b·g·h·et·xlvj·c·e·
Verba ista dei audire salubre ē et non
fuare malū·j°li·xv·b·g·itē·iij·li·lviij h
Verba xp̄i ducūt ad vitā·j°li·xv·e·
Verba xp̄i blasphemare q̄ malum ē· j°
li·ca·xviij·a·
Verba istarū reuelationū nullus valet
infirmare·j°li·xviij·d·et·lx·b·Item vj·
li·lij·b·et c°
Verbis istis xp̄i credul⁹ sit hō·j° li xx·b
Verba ista dei p̄ius annūciabuntur·et
postea veniēt opa·j°li·xxxij·b· Item·ij
li·ca·xvij·g· (xxxiij·a
Verbis a quib⁹ abstinere dz hō·j° li·ca
Verba dei patris ad filiū et econuerso
patent·j°li·xxxviij·a·
Verba istarū reuelationū debent vesti
re fidem xp̄i·j°li·xxxviij·b
Verba ista xp̄i assimilantur lane·j°li·ca
xxxviij·b·
Verba ista xp̄i satiāt famelicāt· calefa
ciunt·letificāt et sanāt aiam deuotam·
j°li·xxxviij·c·Itē·iij·li·lxxvij·a Itē·v°
li·reue·post int·xv·b·Itē·vi·li·lij·a·
Verba ista dei occidēt hoies variomo
do·j°li·xlviij·f·
Verba marie q̄ dulcia sunt eo et plēa
mie·j°li·l°b·c·e·Itē·ij·li·xx·c·itē·vi·li·
xxi·c·et·xxiij·c·et·xxiij·a·
Verba ista sua q̄ vt flores dilatabunt·
mittit xp̄s pape et epis·j°li·lij·b·
Verba ista dei sunt q̄si adeps et aruia·
p̄mo·li·ca·lij·c·
Verba ista dei p̄cipit xp̄us publicare·
nō silere In plogo·g·itē·j°li·lij·c·z·liij
e·f·et·lvi·d·f·et·lx·b·Item·ij·li·xiij·a
h·i·k·et·xvij·g·Item·iij·li·lxxvij·c·itē
vj·li·iij·et·xxxvj·c·et·xlvij·a·b·et·lij·
b·et·c°j°Item·viij·li·lv·a·Item·extra
l°d·e·et·lj° e·et·lxxxv·c·
Verba sua quo tempauit xp̄s in m ūm·
p̄mo·li·liij·e·
Verba ista dei quis dignus est habere·
p̄mo·li·lij·f·
Verbū vnū faciūt clerici de ecē man-
datis dei·j°li·lvi·b·
Verba ista dei quare et quo fuerūt re
uelata·j° li·lvi·d·f· Item·ij·li·xiij·b· et
xv·a·e·et·xvij·f·g·Itē·iij·li·v°b·z·xxx
c et·xxxi·c·Itē·vi·li·lij·v·Itē·viij·li·j°
c·et·xlvij·a·b·Item extra·xlvj·z·xlvij
et·xlviij·
Verba ista dei nō sunt obscura vt apo
calipſ·j°li·lvj·d·
Verba ista dei sunt littere eius ad ho-
mines·j°li·lvj·d·f·
Verbis istis dei non credētes creent
operibus·j°li·lvj·g·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Verba xpi quidã iudicãt esse fatua·j°.li ca·lix·a·c
Verba ista dei·zt·vide in Virga moisi
Verba ista xpi implebunt·j°.li·lx·b·
Verba ista sua cur misit xps mũdo sine signis·ij·li·x°.d·
Verba ista sapiũt quibus xps sapit·ij·li·ca·x°.e· (Jtẽ·iij·li·viij·a·
Verbũ qũo factum est caro· ij·li·xiij·a
Verba xpi unt omia que fecit sũt vt aurum·ij·li·xiij·a·
Verba ista dei quib⁹ dñt cõmitti· ij· li·ca·xiij·a·b· (xiij·b·c·
Verba xpi volens emere qd dabit·ij·li
Verba homis bona pponerare debẽt vanis·ij·li·xiij·c·
Verba ista dei triplicit nitit inimic⁹ impedire·ij·li·xiij·a·h·k·
Verba ista dei sunt omia quasi tria verba·ij·li·xiij·k·
Verba caritatis transcribi debẽt cum testimonio·ij·li·xiij· k·
Verba dei sunt quasi essent vnũ verbũ ij·li·xix·a· (ij·li·xx·c
Verbũ vnũ in quo saluari põt homo·
Verba sex que wcẽt fugere mortem et obtinere vitã·patẽt·ij·li·xxj·c·d·e
Verba xpi semp sunt vera licet videantur obscura·ij·li·xxviij·a·
Verba xpi q̃re nõ semp statim sequunt opera·ij·li·xxviij·b·
Verba xpi assiliant tritico· iij·li·xvj· c·
Verbũ nisi vnũ habet hõ ad mariã· iij·li·ca·xxix·b·
Verba dei loqui ad placendũ homib⁹ malũ est·iij·li·xiij·a·
Verba xpi multiplicit possunt intelligi iij·li·xv·a·e·
Verba reddere eqpollentia nõ debet homo nec nimis apponere cordi·iij·li·xxiij·b·et·xlvij·b·
Verbis semp admiscet dyabolus vera cũ falsis.iij·li·xxxviij·a·
Verbis in suis q̃d cauebit hõ·iij·li· xlij
Verba scurrilia qũo puniunt·iij·li· lj°. c·Jtem·vj·li·xxxix·f·
Verbũ ipennatũ pferre quid est·iij·li·ca lxv·a· (iij·li·lxxij·c·
Verba q̃lia habere dñt pdicatores xpi·
Verba diuina assimilant clauis· iij· li·lxxiij·e· (cuij·a·
Verba xpi erãt radicata in maria·iij·li
Verba sua oia cur xps nõ loquebat in vna hora·v°.li·inter·xj·rñ·ij·
Verba obscura cur aliq̃n loquit deus·v°.li·reue·post inter·xiij·a·b· Jtẽ·viij·li·xlviij·b·c·
Verba xpi vita et spũs sunt qũo intelligat·v°.li·int·xvj·rñ·iij·c·
Verba ista distribuẽs preminz habebit xpm·vj·li·ca·iij·
Verba dei et ista contẽnere q̃ malũ ẽ vi·li·viij·b·et·xxviij·b·d·e· Jtem·viij·li·ca·lv·a·
Verba ista xpi sunt tanq̃ carnes recentes·vi·li·xiij·b·
Verba istarũ reuelationũ ipetrauit a deo maria·vj·li·xxxiij·c·
Verba ista dei non sunt nisi quasi duo verba·vj·li·xxxiij·a·c·
Verba q̃ legi pñt super obcessos·vi·li·xxxiij·d· (xxxij·e·
Verba ad cõcordandũ discordes· vj·li
Verbũ homis minimũ aut punieẽ aut remũerabit·vi·li·xxxix·n·p·
Verba euãgelica sex obseruanda wcẽt vi·li·xlvj·a· (xlvij·a·
Verba dei loqui libent debet hõ· vj·li
Verba mi fastidire ⁊ fugere q̃ malũ ẽ·vi· li·ca·lij·k·l·
Verba vana loqui nocinũ ẽ·vj·li·lij·k
Verba supbie audire malũ est·vi·li·ca lij·m· (lxv·d·
Verbũ a quo cauere debet homo·vi·li
Verba q̃ sunt medicina cõtra oia aduenietia·vj·li·lxv·n· (vij·li·xvi·c·
Verba ista dei portatur⁹ qd cauebit·
Verbũ factum caro tamẽ erat in celo·viij·li·ca·j°.c·
Verba dei dicunt folia·viij·li·x°.
Verba istax reuelationũ conferũt fructũ salutis·viij·li·xlviij·a·et·lv· a. Jtẽ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

extra·ca·xix·b·
Verba ista dei veniet receptur⁹ cū re-
uerentia·viij·li·capit·lvj·r·
Verbū dei factū caro declarat p ver-
bum scriptū·fmo·ange·j°. b·
Verba marie erāt vt dulcissim⁹ concen
tus auiū·fmo·ange·v°c·
Verbis ex eue vt wlebat adam ita cō-
solabat ex futuris verbis marie· fmo·
ange·vij·c·d·
Verba istarū reuelationū a diuersis di
uersimode accipient·extra·xix·a·b
Verba ista xpi·sine approbatōe pontifi-
cum nō dnt publicari·extra·xxxvij· c·
Verbis istarū reuelationū adære non
potuit cui reuelabant· ex·xlv·et· xlvj·
Verba istarū reuelationū a quo ema-
nauerūt·et qūo et p quē fuerūt cōscri
pta·extra·xlviij·et·xlix·
Verba ista dei cū iustitia et mia intra-
bunt in mundū·extra·l°. d·e·
Verba istarum reuelationuz cur misit
xps in mūdū·extra·lj°.vsqz·ad·f·
Verbū quodlibz biblie emanauit a deo
extra·xcj·
Verba·xt·vide in Audire·Carnes·ci
bus·colonb⁹·cōclusio·confessio·Felix
flores·Imperator· Nucleo· Occasio·
Pluuia·potus·predicāda·predicari· p
dicator·Semiari·sequi·Thesaur⁹·titel
le·et vinum· (xxiij·c·
Verecūdia significat p genas hois·j°.li
Veritatē nō dicūt dæmones nisi coacti
j°.li·xlv·d·itē·iij·li·lxiij·c·
Veritatē genuit ygo maria·ij·li·viij·c
Veritatē qui scit z tacet eam reus erit
iij·li·lxv·a·
Vermis vt pomū rodit dyabol⁹ volū-
tatem homis·j°.li·xij·b·
Vermis dicit sollicitudo mūdana·j°. li·
ca·xxij·c· (lviij·b·
Vermis minim⁹ nō est sine causa·j°. li·
Vermi rodenti radices simlat mal⁹ pre
latus·iij·li·xlij·
Vermem quasi quidā reputāt xpm̄·iij
li·cap·xcix·a·

Vermes cur creauit deus·v°li·it·v·rn̄·j
Vermes rodēt pectora maloz·vj·li ca
lij·i· (sio·iij·li·cij d
Vertex altissim⁹ dicunt ptritio et cōfes
Vesci qn̄ quo et quib⁹ dnt pone ordi-
nis scisalua·in Regula·ix·p totum·
Vestigia aie dicunt timor et wlor· vj·li
cap·xxij·c·
Vestigiū qlibet tribulatis iustis repu
tat ad coronā·extra·lxij·b·
Vestimentū lineuz habet duo bona·et
significat pacē· et quo denigrata lauat
ij·li·xxvi·b·c·d·
Vestimentū pelliceū significat opa mie
ij·li·xxvi·e·b· (li·xxvi·b·e f
Vestimentū sericū signat abstinentiā·ij
Vestimēta irregularia hnt quidā religi
osi·iij·li·xxxij·d·e·
Vestimēta mollioza deponere consulit
vi·li·xciij·a·
Vestimēto sub ouis venit dyabolus vt
lupus·vi·li·xcix·
Vestimēta vetera dari dnt paupibus·
etcetera·in Regula·xx·c·
Vestire fidē xpi dnt ista verba dei·j°.li·
xxxviij·b·
Vestire xpm pōt hō vno filo ij·li·ij·a e
Vestire se superbe q̄ nociuū est hoi·iij· li
lj°.b·Itē·vi·li·lij·o· (vi·li·lij·p·
Vestire seruū veste dni spūalit quid est
Vestes q̄les habere dz spōsa xpi·j°.li·vij
a·b·Item·vi·li·xlij·a·
Vestis anime dicit fides recta·j°.li·vij·
b·et·xlvij·b·
Vestis xpi antiq dr lex vet⁹ j°.li·xlvij·a·
Vestis xpi contepta dicitur lex noua·
pmo li·xlvij·a·b·
Vestibus se induendo do dicat plat⁹·iij
li·j°.c·Item·iij·li·cxxvi·i·
Vestis aie dicit patietia·iij·li·ij·a·
Vestes q̄les instituit sctus Dnicus fra
tribus suis·ij·li·xviij·d·
Vestes aie que dicunt·ij·li·xxiij·c·
Vestibus induit se deus in tēplo marie
ij·li·ca·xxix·c·
Vestes cōpetētes hre pnt viri spūales·
h·ij·

iiij·li·xxx·Jtē·vi·li·lxv·k·
Vestes sacerdotales q̄tuor significāt vir
tutes aie accedētis ad corpus dei que
nūc imutate sunt·iiij·li·lviij·e·f·
Vestes aie sūt cōtritio ⁊ penitētia·iiij·
li·ca·lxiij·a·
Vestes militie spūalis pulcre describū
tur·iiij·li·lxxiij·b·et infra·
Vestē quituplicē habuit scūs bñdictus
iiij·li·cxxvij·a·b·
Vestes irregl'ares hñt q̄dam frēs bene-
dicti·iiij·li·cxxvij·b·
Vestes sacerdotū significāt vestes anie
iiij·li·cxxxiij·d·
Vestes aie sūt bona opa·vj·li·xxij· a
Vestes spūales habentē pro hospitibus
que sunt·vj·li·lxv·f·
Vestes viles p̄eligat homo·vi·li·lxv·k
item·vij·li·vij·b·
Vestes superfluas habere damnosum ē·
vj·li·lxx·a· (vj·li·lxxvi·
Vestis pulcra sine morib⁹ displicz deo·
Vestibus tā multis cur indiget homo
vj·li·lxxxiij· (viij·a·
Vestē vnam p̄pam habuit xp̄s·vij·li·ca
Vestes nō debet hō facilē mutare·vij·
li·ca·xvi·b·
Vestes marie vbi māserūt·vij·li·xxvj
Vestes habere inordinatas q̄ malum ē
vij·li·xxvij·d·e·
Vestes quales habere debēt homines·
viij·li·iiij·et·lvij·a (viij·li·lvij·a
Vestes dictauerat dyabol⁹ mulieribꝫ·
Vestes nuptiales aie que sūt·ex·xvij·a
Vestitum ē cur dz corpus homis· vj·
li·ca·xlvj·d·
Vestis·zt·vide in Habitus·
Verat dyabol⁹ hoies diuersimode· j°
li·xxxij·c·d·itē·v°li·inē·xv·rñ·vij·
Verat q̄liter demō incubus femias·vj
li·lxxx·et·lxxxj·zt·vide in Tēptare·
Verillū maloz hoim tria hz in se·iiij·li
ca·xcv·a (nos·viij·li·xliij
Verilla duo habenda sunt cōtra paga
Verillū quale ferat ante psonas ingre
dientes monasterū scisal·Jn regl'·x°b·
Via ad duo gazophilacia cilicet rei et
mundi·pz·j°li·xv·b·c·d·
Via hoim reproboz q̄ ē·j°li·xv·b·d·e h
Via vna erat ante xp̄i aduentū postea
due facte sunt·j° li·xv·d·e· Jtem·ij· li·
xv·per totum·
Via celi et inferni ē in homis potestate
j°li·xvi·a·b·
Vią ad celū ostendit xp̄s·j°li·xl·b·
Vias hoim scit deꝰ pspicacit·ij·li·j°a
Vie due dicunt bonum et malum·ij·li
ca·j°c·d· (li·j°c·d·
Viarū cōpita dicunt anni discretōis·ij
Via ducēs ad bniū dī adolescentia·ij·
li·pmo·d·
Vią celi p̄parauit xp̄s ij·li·xv·b·c·d·
Via xp̄i arta ⁊ via iferni lata·ij·li·xv d
Via inferni apietur malis·ij·li·xv·e·
Viam xp̄i ire volēs et esse vnus de pau
cis qūo se p̄parabit·iij·li·j°a·b·c· Jtem
iiij·li·cxxvj·e·f·g·
Viam xp̄i ire volēs cauebit sibi p̄ via
arta·spinosa·et petrosa·et p̄ tribus mi
micis·iij·li·ij·per totū·Jtem·iiij·li·cap
cxxvi·n·o·p·q·
Via arta dī malicia hoim·iij·li·ij·a· itē
iiij·li·cxxvj·n·
Vie gaudij et doloris que sūt·iij·li·xij·a
Viam diuitis vt paup sequat hō exem-
pla sanctoz·iiij·li·iiij· c·
Vijs tribus venit deus in cor hois·iiij
li·cap·x°a·b·
Via qua veniet xp̄us contēptoribꝫ suis
iiij·li·x°c·
Via ad celū est dura·iiij·li·xl·a·
Vias hois custodit dyabolus·iiij·li·ca
lxij·b· (lxxiij·o·
Via recta baptismatis que est·iij·li·ca
Viam dei diligere qūo sciat se hō·iij·li
ca·xcvij·b·
Vie due aie sunt ad cor dei·iiij·li· cj°
Via celi in principio est petrosa·obscu
ra·et amara·iiij·li·cvij·b·c·
Vie due ad verā obedientiā·iiij·li·cvij c
Via ad patientiā·iiij·li·cvij·c·
Via ad infernū est p̄ua voluntas·v°li

inter·iiij·rñ·v·et·reuela·ij·post·int·xij a·b·Jtem·vj·li·xix·
Clia circūcisionis ⁊ baptismi in quo dif ferūt·v°li·inter·x·rñ·vi·
Clia vna añ prevaricatōez mādati erat postea due·v°li·int·xij·rñ·iiij· a·
Cliā ad infernū ire ꝓpellent gulosi· vi·li·vij·b· (xix·b·
Clia mundanoꝝ tendit ad infima· vj·li
Clia vera ad infernū que ē·vj·li·lij·c·
Clie tres fugientæ recitant·vj·li·lij·q
Clie septē ad puteū dicunt·vij·pctā·vj li·liij·b· (liij·c·
Cliā septēplicem ostēdit xps hoi· vi·li·
Clie dei q̄ longe sunt a mundanis·vi·li·ca·lxxv·b· (dit⁹vij·li·v°f·
Clie hostis in domū aie sunt visus ⁊ au
Clia ad thalamū sponsi spūaliter que est extra·xvij·b·
Clia sine hūilitate nō est in celū·ex·xxj·
Clia hois in hac vita q̄nq̄ hostib⁹ obsita est·extra·lxiij·b·c·
Uiciare conat dyabol⁹ vitā iustoꝝ·v° li·inter·xv·rñ·ij·b·
Clicijs suis crucifigūt pctōres xpm·j° li·xxxvij·a·b·
Clicia quatuoꝝ·dicunt iam quatuoꝝ do mine·iiij·li·xlv·a·
Clicia dicunt graues hospites anie et qūo tractent·vj·li·lxv·e·g·
Clictoꝝ nullus fit sine pmissione æi· vj li·ca·xlj°a· (xvij·c·
Clictus qūo et qñ fuit pim⁹hō·ij· li·ca
Clidere q̄ nunq̄ poterūt faciem dei·j°li xv·b·g·h·⁊·xlj°g·et·lviij·c·Jtem· vi·li ix·d·Jtē·vij·li·xxvij·c·h·⁊·xxx·c Jtem viij·li·xlviij·am·⁊·lvi·a·
Clidere cur nō possum⁹ angelos ⁊ scōs dei·j°li·ca·xx·b·Jtem·v°li·inter· viij· respon·iij·
Clidet dyabolus omīe pctm̄ qđ nō ē pe nitētia deletum et ei⁹ penā j°li·xxxiij c·
Clident qualit æmōes iusticiā dei·j° li·ca·xlj°f·
Clidet qui deū videt et mariā j°li·xlij a
Clidet deus hoies triplicit·ij·li·j· a·
Clidet qñ xps ab hoibus vbi tūc ē·ij·li·xiij·b·Jtem·viij·li·j° c·
Clidere clare spūalit quid ē·ij·li·xiiij· b·
Clidere nō pōt homo pulcritudinē an·geloꝝ nec deformitatē demonum sicut sunt et quare·ij·li·xviij·a·Jtē·v°li·int viij·rñ·v· (xxvj·c·d
Clidebūt qui deū in gl'ia et qui nō·ij·li
Clidere vno oculo tm̄ spūaliter quid ē iiij·li·ca·xcviij·a·
Clidere gl'iam dei et ipm deū cur non pōt homo in hac vita·v° li·int·viij·rñ·ij·et int·xi·rñ·j·b·c·
Clidere cur nō possum⁹ penas inferni·v°li·inter·viij·rñ·iiij·
Clidere æū sicut ē in natura nō poterāt pphete·v°li·inter·xj·rñ·j·c·
Clidere cur nō possumus alias hoim v° li·inter·xv·rñ·ij·
Clidere filiū marie cupiebāt tribulati·vi·li·j°et·lviij·b·
Clidere libent tpalia nocet anie· vi·li·xxxi·b· (xxxix·m
Clidebit quid pctōr in pems vi·li·cap·
Clidere nō possunt omēs suā captivita tem dei iusticiā et vnitatē et quare· vj·li·xlv·a·b·c·d·
Clidere nō possumus damnatos in for ma sicut sunt·vi·li·lij·h·
Clident anime purgate faciem dei· vj·li·cap·lxxv·a·
Clidere quid desiderabit hō·vij·li·v°e·
Clidērūt non omēs angeli deū· viij·li·ca·lvj·a· (lvj·b·
Clidere volens æū qđ faciet·viij·li· ca
Clidere xpm et mariā sicut sunt impos sibile est homi in hac vita· ante regulā· cap· pmo·
Clidere nativitatē marie sicut ortū sol' desiderabant angeli et homies· f'mone angeli·xj·b·c·
Clidere septupliciter debet homo xpm extra·lxxxij·a·b·c·
Clidnas iuvat maria·iiij·li·liij·
Clidua potest esse equalis meriti sicut virgo·iiij·li·lxxj·d·

Vigilarū consolatrix fuit maria. ℔mo angeli. xix. c. e.

Vigilitate inuenit iudith grām dei. vj. li. cxix. (lxxxv. a

Vigilare debet hō cū discretōe. extra. Vigilias legere omī die cōsulit. iiij. li. lxxx. e. (ca. xcj°

Vigilia nimia impedit bonū anie. vi. li.

Vigilias tēperatas habuit maria ℔mo ne angeli. xiij. c.

Vilitas mūdi liberat ab inferno et ducit aias in celū. v°. li. int. vij. rn. j.

Vilitas cōditiōis humane docet. v°. li. inter. vij. rn. ij.

Vincere quō dz penitens hostes spūales. iiij. li. lxxix. b. c.

Vincere cupiēs pctōres quō se ꝓponet. iiij. li. cxxix. b.

Vincere volens arcua qd faciet. iiij. li. ca. cxxix. e.

Vincit hō eciam a minimis creaturis. v°. li. inter. xv. rn. j. b.

Vincit facilit hīs deū adiutorē. vi. li. ca. xlj°. a. (vij. li. xij. m.

Vincere quō pōt hō seipm de inferno. Vicit pulcre maria locuz Watzstena a dyabolo. zt. ex. xxiij. p totū. et. xxv. b. plura vide in Consilium

Vinculū qñ dicit dyabol9 ponere sup cor hois. iij. li. cvij. e.

Vindictā facere triplicit iurat se xp̄us in pctōres. j°. li. lvi. g. zt. vide in Clox. Justicia. et in Judicium.

Vinea xp̄i dicunt hoies iusti. ij. li. xvj. a

Vinea bn̄dicta dr ecclesia xp̄i. iij. li. x°. c

Item. iij. li. lxxvij. e.

Vineā abstulit rex achab iniuste ꝓ quo perijt. iij. li. xlvi. a.

Vineā xp̄i qui nō intrabūt. vi. li. lxxvij.

Vineas sicut rex plātat xp̄us religiōes añ regul'. cap. ij. et. iij. a.

Vinea noua dicit religio sanctisaluat. ante regul'. ca. iij. a. b.

Vinee dissipate dicunt regule et religiones que nō seruant. ante regul'. cap. ij et iij. a. et in regula. xxvij. a.

Vinea electa dicit ꝓgenies abrae. ℔mo angeli. vij. b. c.

Vinū vt cōseruat in fece ꝓficiunt boni inter malos. j°. li. xxj. c.

Vinum dulcissimū dicit anima homis. ℔mo li. xxxj. e.

Vinum in uolio notat impatientiā i cor de. iij. li. xxiij. a.

Vinū optimū dicunt ista verba xp̄i. iij. li. lxxvij. c. Item. vi. li. xxxvi. c. z. lij. b.

Vinū dei patris dicit xp̄s. v°. li. int. r. rn j. a. b. (xiij. a. b

Vino assimilat magna caritas. vi. li. ca

Vinū optimū dicit spūssanctus qō quidam reicūt. vj. li. xvij. a.

Vinū quasi qui habet venale est de9 vj li. xxxvj. c. (ij. c.

Vinū denotat grām spūssci. ℔mo. ange.

Violentiā inferre ꝓximo malum est. iij. li. xlvj. a.

Violentiā quomō debet homo sibi inferre. vi. li. lxix.

Vires suas considerare debet homo i omī opere. j°. li. xxxiij. a. Item. iij. li. cap. xx. a b.

Vires anime fortificant ex viribꝰ corporis. ℔mo. ange.. xvij. e.

Virgam cū mia petiuit angel9 scē Birgitte. j°. li. xij.

Virga moysi p quā facta fuerūt miracula figurabat xp̄m. j°. li. iij. a. b. c. d.

Virga moysi veracit facta fuit serpēs. et cōuerso. j°. li. iij. a. Item. iij. li. lxj. b. et. lxiij. d.

Virge moysi cōpant ista verba dei. j°. li. lx. b. Item. ij. li. xvij. g.

Virga iusticie ꝛi que ē. iij. li. cxxxix. d

Virgam vt mater filijs ostendit maria homībus. vj. li. lij. d.

Virga iustoꝝ sunt impij. vij. li. xj. c.

Virga yesse flouigera erat maria. ℔mo angeli. xj. d.

Virga. zt. vide in virgula.

Virginitas eccl'ie dicunt aie iuste. iij. li xxiij. c. (iij. li. lj°. p totū

Virginitas votū frangere ꝑ malū est.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Virginitas mentis et corpis seruanda est·iij·li·lxxj·c·
Virginitas marie letificat omēs scōs iij·li·cxxxviij·a· (rn̄·j·b·
Virginitas ē semita in celū·v°li·int·xj
Virginitas marie purissima cōmendat v°li·inter·xj·rn̄·j·b·Jtē·pmo·ange·ij b·et·iij·a·et·xj·b·
Virginitas mūda ē vita pfectissima·vj li·cxix·et tenet principatū int omia· extra·xxj· (orōne·a·
Virginitas marie·q̄liter ē laudanda·j·
Virginea caritas oia pōt cū deo·extra xxxvij·c· (c·e·
Virgo despōsata dī aia xp̄iani·ij·li·xxj·
Virgo habēs nouē fratres dī ecclesia vel anima·iij·li·xxiij·c·
Virgines pfortat maria·iij·li·liij·
Virgo erat terra ante peccatū homis·v°li·inter·xj·rn̄·j·b·
Virgo q̄ erat maria cur xp̄us nō ostēdit apertis signis·v°li·inter·xj·rn̄·ij·a·
Virginū speculū erat maria pmo·ange xix·c·d· (iij·li·lxiij·a
Virgule ad duo valēt et notāt impios
Virgule vt flagellatis filijs cōburent impij·iij·li·lxiij· b·
Virgula flor dicit maria·vj·li·lvj·b·
Virgula·zt·vide in Virga·
Viri tres euntes vnā viam significant omnes reprobos·pmo·li·xv·b·d·e·g
Virū turpissimū dicunt aliqui xp̄m esse pmo libro·xlvj·c·
Viros tres· iust tres status elegit deq̄ iam viluerūt·ij·li·xx·a·b·
Viri virtuosi sunt instrumēta xp̄i·iij·li lxiij·a· (lxxxj·h·
Vir saluat p fidelem mulierē·iij·li·ca·
Viri quidam dicunt animalia indomita·viij·li·xviij·b· (xviij·d
Viri iniq̄ dicunt canes venatici·viij·li
Vir·zt·vide in Homo
Virtus dis est a deo et xp̄o vtz in pp̄ete et virga·zt·pmo·li·lij·a·b· Jtē·iij·li·ca·lxj·b·
Virtutes marie excellētissime et omnia dēscribunt pulcre·j°li·cap·xxxj· per totū·et·l°b·et·lj°c· Jtem·v°li·int·ix·rn̄·j· Et in reuela·post int·ix·a·b·d· et int·x·rn̄·j·a·b·et inter·xij·rn̄·j·a·b· Jtem·pmo·angeli·v°d·et·xiij·b·c·et·xiiij·b·c· (xlij·a·
Virtus dei dis fulget in maria·j°li·ca·
Virtutes q̄o dēbēt seminari vt crescāt j°li·xliij·a·
Virtuti xp̄i attestant dēs spūs boni et mali·j°li·xlv·b·c·d·
Virtute marie omēs liberari pnt·pmo li·ca·xlvj·a·
Virtus xp̄i est quasi lumē solis·j°li·l°a·
Virtus vocatur deitas xp̄i ppter duo ij·li·cap·xvij·a·
Virtutē suam q̄n ostēdit deus·ij·li·cap xvij·b·c·d·e·f·
Virtutē triplicē vt apes a rege suo habent boni xp̄iani a xp̄o·ij·li·xix·b·f·
Virtus alijs pulcrior est abstinentia·ij li·xxvi·f· (iij·li·xiij·c·
Virtutes tres dicunt muri castri spūal
Virtutes q̄tuor vocant filie regis·iij·li·xlv·a·
Virtutes septē hr̄e debet aia sine quib9 nō est salus·iij·li·lviij·f·
Virtutū pfectio que ē·iij·li·lxxvj·f·
Virtute p̄cellit maria omēs sctōs· iij·li·ca·xcij·a·
Virtutes quinq̄ ab intra et quinq̄ ab extra habere dēbet homo·v°li·reuela·post inter·ij·
Virtutes sūt arma instor·vi·li·xliij·c·
Virtutes quascūq̄ displicere deo facit pctm̄·vj·li·cix·
Virtute de nulla sua cōfidat homo·vj·li·cix· (ca.cxx·
Virtutes ppant ramis arborum·vi·li·
Virtutū primatū tenet obediētia·vj·li·cxx·et·cxxj·
Virtutū loca vacua in hoie implet diabolus·viij·li·xlviij·al·
Virtute excellit maria oia q̄ in mundo sunt·pmo·āge·v°d· (āge·vi·a·
Virt9 ipa et ei9 opator est deus·sermo·h·iij·

Virtus dei magna ꝓz in hois creatiõe· ꝓmo·ange·vj·b·c·
Virtus quelibet corona fulgida appellari põt·sermo·ange·vi·b·
Virtutes omẽs dei sunt eius corone et ꝓcipue creatio·angelor·hois·et marie sermo·ange·xxiij·c·d·
Virtutẽ nullã ꝓtermisit maria·sermõe angeli·xxi·b·
Virtutũ ꝓncipiũ ẽ hũilitas·extra·j°.
Virtutẽ suã ostendit deus in sua incarnatõe·extra·l°a·
Virtuosissimũ vide xꝓm et abiectissimũ extra·lxxxij·a·b·
Virtutes naturales hñt in se lapides· extra·xcj°. (extra·xcj°.
Virtutẽ ꝓpam hz qͦlibet verbũ biblie·
Virus dyaboli·zt·vide in Venenũ
Viscera aie dicit ꝓtritio·iiij·li·cxv·c·
Viscera marie erãt vas vini dei patris v°li·inter·x·rñ·j·b·
Visiones spũales qũo dñt examiari· zt vide in Reuelatio·
Visionũ spũaliũ tria sunt genera pncipalit·viij·li·In ꝓlogo·ca·v·a·b·c·d
Visitabit xps sup cõtẽptores suos·j°li·ca·põmo·b· (li·liij·d
Visitãt cor hois spũs bonus et malꝰ·j°
Visitat deus omẽs homies sua gratia· iiij·li·ij·e·et·xvi·c·
Visitare mõasteria olim fuit iocundũ· nũc aũt est wlorosũ·iiij·li·xxxiij·c·d·
Visitare dz hõ loca sanctor ꝓ peccato accidie·vi·li·x°·d·
Visitare loca sancta in roma q͡ salubre est·vi·li·cv· (li·iij·b·
Visitare loca sanctor putile ẽ hoi·vij·
Visitat deus hoies multis modis· viij li·lvi·b· (na·ex·lxxviij
Visitare vult deus sup ciuitates z reg
Visitare·zt·vide in Vocabulo loca
Visitatõi spũssci qd resistit in hoie· iiij· li·ca·xxxv·
Visitator monaste·ordis sctisal·sit epũs dyocesanꝰ In regula·xxvj·a·
Visum anime nitit diabolus impedire ꝓmo·li·xxxiij·c· (xiij·c·
Visus spũalis ꝓponderet corpali· ij· li·
Visus cupiditas dñ pluuia maculãs·ij· li·xxij·d· (xxxix·m·
Visu puniebat q͡dam aia triplicit· vi·li
Visu fuit marie wlor·vi·li·lvij·b·
Visus hois dñ specl'ator aie·vj·li·lxvj·b
Visus dñ via in domũ aie·vij·li·v°f·
Vita marie virginis describit· j°. li·x°. per totum
Vita ista dicit pũctus·j°li·liij·c·
Vite longiorꝰ cur vnꝰ fit q͡ alt ij·li·j°b
Vite huꝰ finis sil'at fossis·ij·li·j°·d·
Vita qũo obtineat·ij·li·xxi·d·e·
Vita malor clericor ẽ sicut nubes tet rima·iij·li·x°c·Jtẽ·iiij·li·lxxviij·d·
Vitam longam sibi ꝓponere piculosum est·iij·li·xij·b·c·
Vitã eternã qs accipiet·iij·li·xix·d·e·
Vitaspatrũ conscripsit scũs ieronimus iij·li·xxj·b·
Vita militaris vera·austerior est alijs· ij·li·xxvij·c·d·
Vitam suam qũo mensurabit hõ discrete·iij·li·xx·a·b·
Vitas tres hoim diligit deus·iiij·li·liij
Vita bona assimilat oleo·iij·li·lx·b·
Vita bona facit homies equalis meriti iij·li·lxxj·d·
Vita clericor ꝓutilis wcet·iij·li·lxxx· per totum·
Vita hois dicit pons·iij·li·cxxij·a·
Vita ista est q͡si aq̃ mobil'·iij·li·cxxix·b
Vita sua mala ꝓũt se et alios quidaz sacerwtes·iij·li·cxxxij·b·et·cxxxiij·f·
Vitam cur nõ hñt insensibilia·v°li·int· ix·rñ·iij· (iij·a·b·c·
Vita bona ꝑualet sapie·v°li·int·xiij·rñ
Vitã laborioſam fecit homi pctm̃·v°. li inter·xiij·rñ·ij·
Vitã iustor conat dyabol viciare·v°. li·inter·xv·rñ·ij·b· (vi·li·lxv·a
Vite due figurant ꝓ marthã et mariã·
Vitam marie scz contẽplatiuaz tenere volens qũo se debet habere·et que sũt ei necessaria·vt deo placeat·pz·vi·li·

ca·lxv·a·b·c·d·e·f·g·h·i·k·l·m·n·
Vita actiua q̄ figurat̄ p martham qūo
scōm deū inchoāda est et ꝓsequēda·pz
vj·li·lxv·o·p·
Vitā contēplatiuā ꝛsiderās prius exer
ceat se in vita actiua·vi·li·lxv·p·
Vitaspatrū portauit quidā monachus
cōtra istas reuela·zt̄·vi·li·xcij·
Vitā ad eternā necessaria sūt māndata·
vj·li·cxvi·a·
Vita pfectissima ē hūilis virginitas·vj
li·cxix· (li·xij·d·
Vitā castā habere dñt sacerdotes·vij·
Vita pfectōis que est·vij·li·xx·a
Vite liber iacēs in pulpito mirabili ꝛ
scribit̄·viij·li·xlviij·k·et·ap·
Vita hois ē q̄si fragile vitrū·viij·li·cap
xlviij·l· (geli·xij·d·
Vitā abbreuiat aer corruptus·ꝓmo·an
Vita oim est in deo et nō in medicamē
tis·extra·lxviij· (lxxxix·c·
Vita lōga pctōr aggrauat eis penā·eī·
Vitā carnis abbreuiat maria dānādis
et quare·extra·lxxxix·c·
Vitis ramusculo silis erat ysaac·ꝓmo·
ange·viij·b·c· (xliij·a·
Vitriario bono assilat se xps·vi·li·ca·
Vitro depicto similis ē pulcritudo ter
rena·iij·li·xliij·b·
Vitro fragili simil̄ est vita hois·viij·li·
ca·xlviij·l·
Vitulū conflare dicunt̄ mali sacerdo·
tes q̄ p deo awrāt·j°li·xlviij·b·c·d·itē·
iij·li·cxxxij·b· (lxv·l·
Vituperat̄ qñ hō quid rñdebit·vi·li·ca
Vitupare ꝓmū malū est·viij·li· cap·
xlviij·ad·
Vitupia tolerare ē sicut obtinere mar·
garitam·iij·li·cxxij·b·
Viuere cur ꝓmittit deus hoies malos
zt̄·vide in malos
Viuere vt vxor iuxta voluntatē viri ꝛ
bet homo·zt̄·j°li·xl·b·
Viuere qūo debet hō salubr̄it̄ ꝛ ꝛuote
ij·li·xvi·b·Itē·iij·li·xvij·a·b·c·d·ꝛ·xx
a·Item·extra·lxv·per totum
Viuere ad quid debet homo·iij·li·ca·
xvij·b·et·lxxiij·h·
Viuere salubr̄iter qūo possunt clerici·
iij·li·lxxx·p totum
Viuere melius alijs creaturis cur de·
bet hō·vꝰli·int̄·xvj·rñ·v·
Viuere q̄diu hō vult in mūdo·tam diu
tenet̄ esse in pena post mortē·iij·li·cap
lxxxi·e·et·cxxxiij·d Item·vi·li·xxxix·n
et·lxxv·b·
Viuere mūdialit̄ est ire ad infernū·vj·
li·lij·c· (li·cxix·
Viuere in virginitate est angelicū·vj·
Viuere dz hō scōm legem·vij·li·x·b·
Viuere qūo tenent̄ clerici·vij·li·xviij·
a·et qūo laici·Ibidem·b·
Viuebant qualiter hoies ante legē·ser
mo·ange·xꝰa·
Viuere veracit̄ quid est·extra·lxviij
Vivit qui hic ꝓpa voluntate quid audi
et in iuditio dei·extra·lxxxiij·
Viuere·zt̄·vite in Regimen
Viuificant̄ omēs p mariā·iij·li·xix·b·
Vlso maritus scē birgitte narrat cau·
sas sui purgatorij ꝛ salvatōis·extra·lvj
per totum
Uncini i poscibꝰ significāt cardinales·
iij·li·xlix·c·
Uncinū ponere aie q̄d est viij·li·xlviij
n·et·ad·
Unctio contra venenū dyaboli que ē
viij·li·xlviij·q·et·af·
Ungere alios et seipm mortificare spū·
aliter quid est·ij·li·xvi·c·
Ungitur quare epūs·et consecratur·
ij·li·xviij·f·
Ungulis ser cruciabat dyabolus aiam
cuiusdam regis·viij·li·xlviij·ab·
Unicornis describit̄ et significat supbi·
entem de castitate·iij·li·cxxv·a·b·
Vocandi primū sunt tres ordies ad pa
ganismū·zt̄·viij·li·xlvij·d·
Vocat cur deus bonos ꝛ malos ad di
gnitates·ij·li·xix·d·e·
Vocant̄ qualiter homies ad iudiciū ꝛ
iij·li·quinquagesimo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Vocat cur deus hoies vnū in pncipio et alterū circa finē vite·v·li·inter·xiij·rñ·vij· (vi li·lxxvij·
Vocati ad vineā xpi quidam reprobāt
Voces septem dei et scōz et eoz qui in purgatorio erāt et in inferno cōtra qndam aiam damnatā·j°li·xxviij·a· b
Voces tres sonuerunt de inferno contra aiam cuiusdā militis·ij·li·ix·c·d
Voces dei pris et filij ⁊ spūssancti inuitantis ad se aiam cuiusdā militis·ij·lica·xi·a·b·
Voces qncz·qncz legionū angeloz cōmendantiū deo aiam cuiusdā militis·ij li·xj·c·d· (iij·li·vij·g
Voces diuerse et qles sunt in inferno·
Voces·⁊t·vide infra in Vox·
Volare vt pica pullos vcet ad se vel aias·ij·li·xxix·a·b·c·
Volare vt pullus volēs tria cauebit anima·ij·li·xxix·c·d·
Volare sicut papilio spūaliter qd ē·iij·li·xiij·b· (xv·a·
Volare sicut brucus spūaliť qd ē·ij·li·
Voluntatē ꝓpter bonā mutat deo iusticiam suam·j°li·ij·c·
Volūtas duplex dī calcei aie·j°li·vij·a
Voluntatē suā cōmisit maria deo·j° li·x°a·et·xx·a·
Voluntatē hois nitiť dyabol⁹ viciare j°li·xiij·b·Item·iij·li·xxiij·c·
Voluntatē suā ꝓmittet hō deo·j°li·caxiij·a·Item·iij·li·xvj·c· et·xxxx· Itē vij·li·xvi·b· (vi·j°li·xv·b·c
Volūtatis ꝓpe ꝓtempt⁹ducit ad amorē
Voluntas hois nō stat cū volūtate dei j°li·xv·g· (infernū·j°li·xvj·b
Voluntas bona ad celū ducit mala ad
Volūtas ꝓpa licet bona relinqnda est ꝓpter obediētiā·j°li·xx·c·
Volūtas vnota dī sedes xpi·j°li·xxx b
Voluntas peccandi auget potestatem dyaboli·j°li·xxxij·c·
Volūtati peccādi cōmensurať pena·j° li·xxxvj·b·et·xxxvij·b·
Volūtas mala punit sicut op⁹ cōpletū j°li·xxxvij·b·Item·ij·li·viij·d·
Voluntatē alteri⁹ seq volēs tria vbet habere·j°li·xxxviij·c·
Voluntatē dei qdam claudūt in volūtate ꝓpa·j°li·xlviij·f·
Voluntatē deo ꝓtrariā hz hō·j° li·cap lviij·b·c· (tio·ij·li·j°f·
Voluntatē iusta hois erit ei⁹ remūera
Volūtas sine deliberatōe non damnať ppetue·ij·li·ij·a· (li·iij·e
Voluntatē attēdit de⁹ nō facultatē·ij·
Volūtas bona qntum valet et mereť apud deū·pz·ij·li·xi·d·⁊·xix·a·⁊·xxvij·h
Item·iij·li·xxi·d·Itē·iij·li·xxxiij·b·et lxxxix·c·et·cxxi·Item·vi·li·p° e·et·xv·d·et·xcv·b·et·cxvi·a·
Volūtas bona reputať ꝓ ope et mereť licet hō nō pōt facere qđ vult·ij·li·xiij f·Itē·iij·li·lx·a·⁊·lxxiij·k·⁊·cxiij·b·
Item·vi·li·xlij·a·et·lxv·a·Itē·vij·li·cap·xlvi· (li·xxij·c·
Voluntate bona obtineť spūs scūs·ij·
Volūtas bona vt pāis duo bona opatur·ij·li·xxv·a·b·
Voluntatē ꝓpter bonā canonic⁹ quidā factus ē epūs in celis·iij·li·iij·b·d
Volūtas duplex filis combus papilionis describiť·iij·li·xiij·c·
Volūtas facit hoiem dei amicū vel nūmicū·iij·li·xix·d·
Voluntatē dei pficiēs qđ habebit·iij·li·xix·d·Item·vi·li·xxvij·b·
Volūtas xpi adhuc talis ê sicut qñ stetit in cruce·iij·li·x°c·
Volūtas ꝓpa q̄ nociua ē hoi·et qūo puniet·iij·li·cap·xvi·d·et·lj° c·et·cxxxv·c·Item·v°li·int·iij·rñ·iij· Item·vi· li·xxxv·h·et·cvi·
Volūtas dī rota in curru aie·iij·li· caxvij·b· (et·xliij·a
Volūtas placēs deo q̄ ē·iij·li·xvij·b·
Volūtas cū labore possibili licz effect⁹ nō sequiť coronať·iij·li·xxi·c·et·xxxj
Volūtas valēs cōtra dyabolū q̄ ē·iij·li·xxix· (xxxij·a·
Volūtas penitētis q̄lis vbet esse·iij·l

Voluntas perdit vel saluat hominem· üij·li·ca·xliij·a·
Voluntatē significāt crines·üij·li·lij·c
Volūtas ē bñ custodiēda·üij·li·lxvij·c
Voluntas sctōz est volūtas dei·üij·li·lxxiij·b· (üij·li·lxxiij·f·
Volūtas placēdi deo dicit galea 'anie·
Voluntatē ad dei stant oia p̄ter hominē·üij·li·lxxxviij·a·
Voluntas seruiēdi deo ē anchora aie·üij·li·lxxxviij·b·
Voluntas homis q̄lis debet esse·üij·li·lxxxix·a·b·Jtem·vi·li·xxij·b· et·xxx·a· et·lxv·n·
Volūtas dicit sanguis aie·üij·li·xc·b·
Voluntas p̄pa q̄ nociua est riligiosis·üij·li·xciij·a·b·et·cij·e·g·
Volūtas peccādi dicit gladius malozz üij·li·xcv·b·et·xcvj·
Voluntas significat per rotam molendini·üij·li·xcvij·a·
Volūtas q̄ñ est rationabil'·üij·li·cvj·a
Voluntas est instrumentum caritatis üij·li·cvij·e·
Voluntate trahit ds hoiem instrumē taliter·üij·li·cxviij·
Volūtas bona sepat a dyabolo·üij·li·cxxj·a· (cxxiij·
Volūtas p̄pa dicit frater pctōis·üij·li
Volūtas mala sanguini corrupto bōa aūt recenti ꝓparat·üij·li.cxxix·m·
Voluntas p̄pa sine ductoze ducit ad infernū·v°li·inter·üij·rñ·v·et reuela·ij·post inter·xij·a·b·Jtē·vj·li·xix·a·b·
Voluntatē p̄priam dei pferre volūtati q̄ malū est·v°li·int·xiij·rñ·j·
Volūtas bona simlat agro fructuoso·mala autē infructuoso·v° li·inter·xiij·rñ·v·b·c·
Voluntatē hñs nocere proxio est membrū dyaboli·v°li·int·vj·rñ·v·
Volūtas dei semp implet·v°li·reuela·post inter·xiij·a·
Volūtas emendādi se q̄ntum valet·vj·li·ca·ij· (vj·li·xx·a·
Voluntas emendandi dī filius marie·

Voluntatē vt talpa radicē fodere vlt dyabolus·vj·li·xxx·a·b·
Voluntas dei p̄nia punit in p̄nti et i futuro·vj·li·xxx·c·
Voluntatē parē habuerūt ds̄mō ⁊ quedam aia·vj·li·xxxj·c·e·
Volūtas hois erit iudex sup vj·li·xxxj·e
Voluntas hois dicit fores thalami xp̄i vj·li·xxxiij·a·b·
Voluntas dei que est ad homies·vj·li·ca·xxxiij·b·
Voluntas bona saluat hoiem ecia in fine vite·vj·li·xxxix·h·
Voluntati viuendi in mūdo adequabit pena·vj·li·xxxix·n·
Voluntas obediendi q̄ meritoria est·vi·li·xliij·a·
Voluntatem dei sue p̄ponere bonū est vj·li·q̄nquagesimo·b·c·
Volūtas bō dī murozz hostes vj·li·lj°b
Voluntas carnalis et mūdana q̄ nociua est·vj·li·lij·h·i·
Voluntas damnatoz est pessima·vj·li cap·lij·m·
Voluntas peccādi dicit seruus homis·vj·li·ca·lij·p·
Voluntas resistēdi peccato dicit cibus hospitum·vj·li·lxv·g·
Voluntatē p̄priam impossibile ē abnegare sine spūsancto·vi·li·lxv·h·
Voluntas que est medicina cordis cōtra omia·vi·li·lxv·n·
Voluntas quāta erat peccandi tanta erit pena·vj·li·lxxv·b·
Voluntatē restituendi et satisfaciendi capit deus pro opere·vj·li·lxxxv·Jtem vij·li·ca·xij·i· (li·ca·cij·c
Voluntas seruiendi deo salubris est·vj
Voluntas bona aperit celum·ꝛ inordinata infernū·vj·li·cxv
Voluntas dī fundamentū womanie et qualis dz esse·vij·li·v°b·
Voluntas xp̄i ad hoies que est et que dyaboli·vij·li·xj·a·
Voluntas perfecta se emendandi que est·vij·li·xx·a·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Voluntas fratris aduersarij et dyabolica que fuit·vij·li·xx·c·d
Voluntas ꝑpa ꝙ cara erat diabolo·zt vij·li·xxvij·b·
Voluntas emendādi dicit ferrum scindens laqm·viij·li·xlviij·ae·
Voluntas ꝙduplex ꝙ omnis tenet habere·viij·li·xlviij·ag·
Voluntas marie ꝙ bona et stabil erat ꝑmo·angeli·ij·b·et·xij·d·et·xiij·a·b·et·xvj·e·et·xxj·a·
Volūtas marie erat sicut ꝓuidēs nauclerus·ꝑmo·angeli·xiij·b·c·d·
Volūtas marie similis erat aurifici·sermo·ange·xx·c·
Volūtas hois ē sicut volucris·ex·lij·a
Voluntatē ꝑpam facientes ꝙd sunt audituri·extra·lxxxiij·
Volūtas·zt·vide in velle z in intētio·
Voluptas carnis est sicut aqua in naui ꝑmo·li·xiij·a·
Voluptas carnis inordinata grauit punict·j°li·xij·c·Jtē·ij·li·ix·d·Jtē·iij·licxij·b·Jtem·vi·li·lij·i·
Voluptas carnis ducit ad amorē mūdi·j°li·xv·b·d·e·
Voluptas carnis expellit spm̄scm̄·j°li·cap·lix·d· (ij·li·xxij·d·
Voluptas carnis dicit grāw cōgelata
Voluptas carnis dicit sera excluens iij·li·xij·b· (lxix·b·
Voluptas dicit aqua imunda·iij·li·ca
Voluptas dr̄ nauis piculosa·iij·li·calxxxviij·a· (cviij·c·
Voluptas carnis trahit ad penā·iij·li·
Voluptas carnis dr̄ pater pctōz·iij·li·ca·cxxij·
Voluptas carnis est sicut fuligo in domo·v°li·reuela·post inter·xij·
Voluptas carnis dī mons sulphureus v°li·reuela·post inter·xv·a·
Voluptate positi ꝙd cogitabunt·vi·lixxvij·c· (li·xxxix·f·
Voluptas carnis dī liber dyaboli·vj·
Voluptas pcti dr̄ seruꝰ hois·vi·li·lij·p
Voluptatē mulierꝫ arguit maria·vi·licap·lvj·b· (li·xxx·b·
Voluptas carnis quorūdā quāta ē·vij·
Voluptuosi silēs sūt vso·iij·li·cxiij·b·
Uotū faciendū wo qō est·ij·li·ix·b·
Uotū virginitatis frāgere malū ē·iij·li·lj°p totum· (ti·viij·li·xj
Uotū ꝓtinētie vtrū facere dēt cōiuga
Uotū ieiunij cuidā soluit maria·extralxxxv·b· (j°li·xliij·
Uox apis maioris ꝙd spūalit significat·
Uox duarū vbiū ꝓo aduentu xp̄i·pzj°li·liij·f·g·
Uox dyaboli auertēs a xp̄o dr̄ ſupbiaij·li·vj·a·b· (viij·a·
Uox docēs que sit vera militia·ij·li·ca
Uox ꝑsuadens recedere a vera militia ij·li·viij·b·c· (ij·li·x°a·
Uox de rubo moysi inflāmato dī xp̄us
Uox sonans ante xp̄m dicit iohēs baptista·ij·li·xv·b·
Uox quorundā est sicut vox ranarum ante deū·iij·li·lxij·a
Uox triplex hoim carnaliū deo abhominabil quasi sonus lapidū·v°li·reuela·ij·post int·xij·a·itē·vj·li·xix·a·b·
Uox de sepulcro blasphemi sonuit·ve ve·vj·li·lxxv·c·
Uox ad xp̄m vt se defendat contra homines·viij·li·lv·b·
Uox laudantiū deū ascendet de Watzsteno extra·xxiij·c·
Uox laycorū·clericoz·et claustraltum ꝙ dulcis erat olim wo·ex·lxxxiij·a·b
Uox laycoz·clericorum·et claustraliū est nunc coram deo sicut vox ranarum extra·lxxxiij·b·c·
Uox·zt·Reqre in Uoces
Urbes duas sicut filij israel pharaoni edificāt episcopi et milites dyabolo·ij li·ca·x°a·b·c·
Urbi obcesse assimilatur homo·extraca·iij·a·
Urso similat hомies cupidi z voluptuosi·iij·li·cxiij·a·b·
Usura omino ꝓhibita est xp̄ianis·iij·lixxxij·g·h·Jtem extra·lxxxviij·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ulus discretus rerū tpaliū describitur uij·li·lxxuij·k·
Uterus marie erat vas vini dei· v°li· inter·x·rñ·j·a· (xxv·b·c·
Utilitas ꝑmeditari dz in omi ope· ij·li
Utilitatē ꝓpter hois creauit deus omia v°li·inter·ix·rñ·iij·et·rñ·iij·
Utilitatē habēt oia que fecit deus·v°li inter·xv·rñ·j·a·b·c·
Utit deus malis hoibus ad bonū·viij·li·ca·xviij·d·
Ue plene vino ꝓpatur hūanitas xpi·v°li·inter·x·rñ·j·a·
Ulneribꝰ xpi adære infirmitatē spūali ter ꝙd est·vj·li·xix·e·f·
Ulpis conditões habere dicit dyabolus·iij·li·lxviij·a·b·
Ulpis more habere se dz ꝑdicator·vj·li·lxv·i· (xvij·
Ulpi similis erat ꝙdam dñs· viij·li·ca
Ultur vt ꝑdam tenet auarus acquisita·iij·li·lij·c·
Uxores plures vetus lex noua vnicaz habere sinit·j°li·xxvi·f (xl·a·
Uxor vt dña vestit spūalit ꝙd ē·j°li·ca·
Uxor iuxta voluntatē viri tenet viuere·j°li·ca·xl·b·
Uxor quasi xpi esse deberet aia hois· j°li·xl·b·Itē·ij·li·xxviij·i·
Uxor dyaboli dr aia viciosa·j°li·xliij·b
Uxor xpi dr bonus xpianus·j°li·lix·e·f
Uxor xpi dr aia iusta ꝛ qūo se habeat·ij li·xxv·a·e·Itē·iiij·li·lxviij·a·c·ꝛ· lxxxiij a·Itē·vi·li·xxxiij·a·et·lxvi·a·
Uxor epi legittia dr ecclia·iij·li·vj·a·b·
Uxor a viro suo non pōt separi·iij· li·xxxiij·f·g· (lxxxj·h·
Uxor fidelis saluat virū suū·iij·li·cap·
Uxor vt ꝛ bono viro cogitet homo ꝛ xpo·vi·li·xij·b·
Uxorem ꝙ vir habeat placet deo· vj·li cap·cxix·
Uxor qūo debet tractari·viij·li·xij·
Uxor finees morienꝺo nō habuit tantū dolorem quantū habuit maria viuēdo· fmone angeli·xviij·d·
Uxor·ꝛt·vide in Adulier·Matrimōium·et in Femina·

Xpiani laici mali quales sunt corā deo et eorū iudiciū·j°li ca·xlij°·d·g·
Xpiani triplicit ꝓuocāt irā dei·j°li·cap liij·b·c· (li·lvij·a·
Xpiani faciūt xpo sicut fecerūt iudei·j°
Xpianis malis veniet xpūs triplicit ꝙsi gygas·j°li·lvij·b·
Xpiani arguūt·blasphemāt·et repellūt xpm·ij·li·iij·a·d·
Xpiani fient serui paganor·ij·li·v°g
Xpiani a xpo recedunt et pagani ei appropinqnt·ij·li·vi·b·c·d·
Xpianor diversū erit iudiciū·iij·li·cap· xxvi· c·d· (xcix·a·
Xpiani contēnunt xpm ꝙsi vermē·iij·li
Xpianis malis quid loquit xpus·vij·li·ca·xix·c·d·e·
Xpiani·ꝛt·vide in Adonias·adulteraaial·apes·Credūt·cruciāt·Filiꝰ Genera·Herba·Membrū·murꝰ·Oues·Pagani·Regratiari·Testimoniū et Uxor
Xpūs in morte habuit tria·ꝛ quo iudauit sanguinē·j°li·xxxix·a·
Xpūs ꝓpat se dño qui edificat civitatē et in ea palaciū·j°li·lv·a·d·
Xpūs est solus et verus dñs·ij·li·viij·a
Xpūs hz in se tria bona·ij·li·xviij·b·
Xpūs vocat se dñm apū ꝛ possessorem iæst xpianorū·ij·li·xix·b·c·e·f·g·h· i·
Xpūs ꝙ formosus et ꝙlis erat in oculis facie·naso·capill'·barba·labijs·mento maxillis·colore·cute·et statura·pz·j° li x°h·Item·iij·li·lxx·d·e·Itē·vi·li·ca·j° et·lviij·b·Itē·vij·li·xv·c·
Xpm hñt in se amici dei·iij·li·xcij·b·
Xpūs est sicut ille cuiꝰ lictor habet captivos in tribꝰ custodijs·iij·li·cxv·a· b·
Xpm non audit homo nec curat· iij·li ca·cxvj·a·b·
Xpūs cur fuit incarnatus·natꝰ passus et mortuus·iij·li·cxvj· b· Item· vij·li· xxvij·b·et·xxviij·c·

Xpūs habet in se septē bona cōtra que ptulit septē mala·iij·li·cxix·
Xpūs vt spōsus habet se ad sacerdotes iij·li·cxxxv·a·
Xpūs cur tam diu iacuit in vtero virginis·v°li·inter·x·rñ·ij
Xps cur oia verba sua nō fuit locut⁹ in vna hora·v°li·inter·xi·rñ·ij·
Xps cur nō fecit oia opa sua in vno pūcto·v°li·inter·xj·rñ·ij·
Xps cur nō ostēdit oibus potentiā suā i morte ·v° li·int·xj·rñ·v·
Xps cur venit hūilis et occult⁹ ad q̄o in mundū·v°li·int·xij·rñ·ij·
Xpūs fuit dauid in figura cui quidam maledixit·v°li·int·xij·rñ·v·
Xpūs ē sicut dñs qui nō recipit oues alienas·vj·li·xv·c·
Xps silat̄ homi qui emit agrū quicq̄ pecum·vj·li·xxj·a· (xxviij·a
Xps remit bonos et malos·vj·li· ca·
Xpo cur inuidebāt iudei· vi·li·xxviij·b
Xps q̄scit in electis suis·vj·li·xxviij·d
Xps q̄ caritatiu⁹ē ad oēs·vj·li·xxxj·h·
Xpm nudū sicut sponsū intficiūt aliqui et q̄o·vj·li·xxxiij·a·b·
Xps ē sicut rex hns ciuitatē et·lxx·principes·et in cuiuslibet domo nō erat nisi vnus fidelis·vj·li·xxxiij·a·
Xpūs q̄ potēs est·vj·li·lij·a·
Xpūs q̄liter tempauit vitā suā alijs in exemplū·vi·li·lij·b·et·c·xxij·
Xpūs quo se habuit scōm hūanitatē·vj li·liij·c· (lxx·b·
Xps cōminat̄ clero et prelatis·vi·li·ca
Xpūs ē medicina et veritas·vj·li·xc·
Xpi maxima hūilitas in celo ⁊ in terra vij·li·xxv·a·b·
Xpūs cōuersando cū aplis quo se habuit·extra·xxxv·a·
Xpūs q̄ ostēdit suā potentiā·sapiētiā·virtutē·miam·et iusticiā extra·l°a·b
Xpūs multis exēplis ꝓbat se esse deum extra·lxxxij·per totum
Xpūs ex tribus cognosci potuit i morte esse verus ml⁹·extra·lxxxij·a·
Xpūs·ɔ̄t·vide in Abiectū·aduentus·agnus·animali·apis·asinus·auis·aurifabro·Baptizari·bñdicit·bñficia·brachia·Calbs·caritas·carpentario·circūcidi·colligere·cōceptio·conquerī·contēnere·creator·cruciant·Dauid·deus·dñs·Eicit·expulsum·Filius·fructꝰ fugere·Gygas·gubernaculū·Hospes Jwlum·impator·incarnari·inter·Laudare·leo·litterā·loquebat̄·lux·Magnes·medicus·melchisedech·miles·moises·molēdinario·Masciturū·natiuitas natus·necessaria·negat·Obedire·ortulanus·ostendere·ouis·Palaciū·panis·passio·pater·pellicanus·precipit·ꝓpuz pulcritudo·Regi·res·resurgēs·rex·rustico·Salomon·salutē·serpēs·sociari·sponsus·stetit·stipendiū·Testimonium turbabant̄·Vermē·videre·vinū·et in vitriacus·
Vbeoto·ydolatria·ydolum ymago·ypocrita·ypocrisis·ɔ̄t·Reqre supp̄·in littera·J·
Zacharias genuit amicū mi ꝓmo·li·xx·d·
Zacheus quo satisfecit mo iij·li·xvi·d·
Zelus animarū dicit̄ ictus frangēs seras peccatorū·iij·li·xij·b·
Zeluz animarū hns est sicut aial quod timet vmbram suam·iij·li·cxxv·b·g·et cxxx·c·
Zelus indiscrete afflictiōis nocet hoi·vj·li·ca·cxxi·
Zelus iusticie quo exerceat̄ extra· calxxix·c·
Zyzanijs assimilat̄ indiscretio·vj·li·ca·cxxj·

Explicit Tabula librorū celestium Reuelationum·

Oratio deuota ad sanctam Birgittam.

O Birgitta mater bona. dulcis ductrix et patrona. nobis fer suffragia. Naufragãtes in hoc mari. tuo ductu salutari. duc ad vite brauia. O p̃clara tu dignare. ꝛ lictoꝝ impetrare. nobis xp̃i veniam Et possimus respirare. ꝛ excessus emendare. cõsecuti gratiã. Confer vite sanctitatẽ. corpori da sanitatem. et quieta tẽpora. Auge verã caritatẽ. cordiũ da puritatem. nos languentes robora Elite nostre rege cursum. post hanc vitã trãsfer sursum. animas ad gaudia. Vbi deũ contẽplari. tibi quoꝫ sociari/possimus in gloria. Amen. (Versiculus) Ora pro nobis beata Birgitta sponsa xp̃i p̃electa. Et ad celestẽ patriã. sit ipse nobis via recta. ℂ Collecta.

O Deus qui ecclesiam tuaꝫ per beatam Birgittam sacris illuminare dignatus es consilijs et exemplis. Concede ꝓpicius eius intercessione. vt que ꝑ nr̃is purgandis excessibus clement ei revelasti deuotis mẽtibus exeq̃mur. Per xp̃m. d. n. Amẽ

94 / 83 R

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

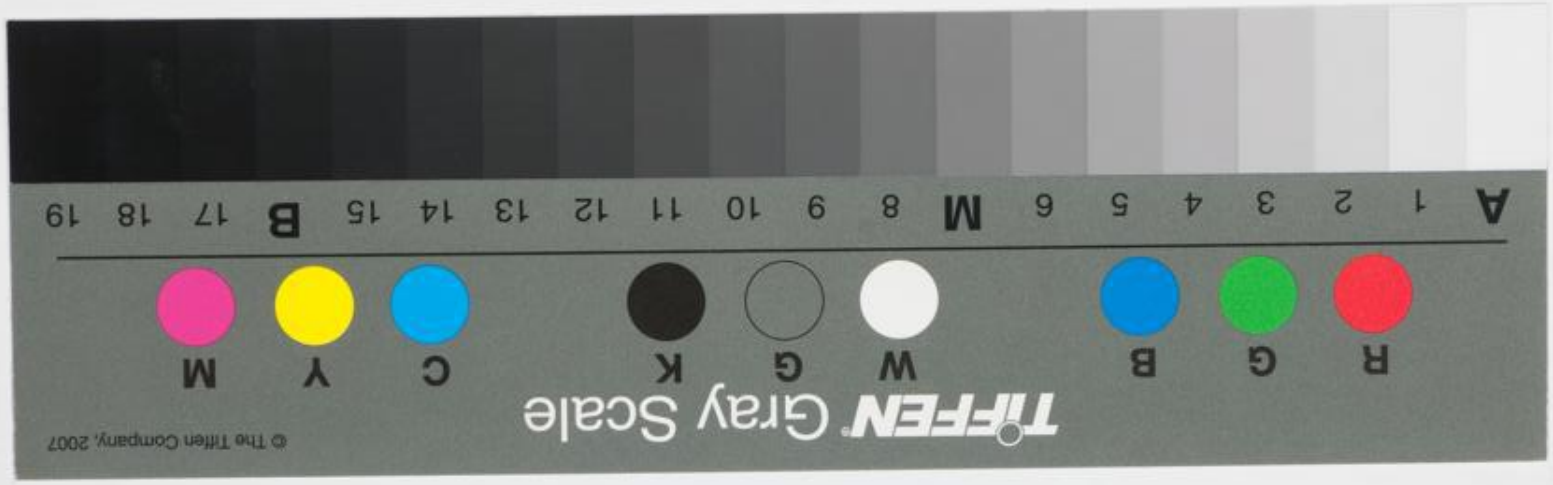
Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

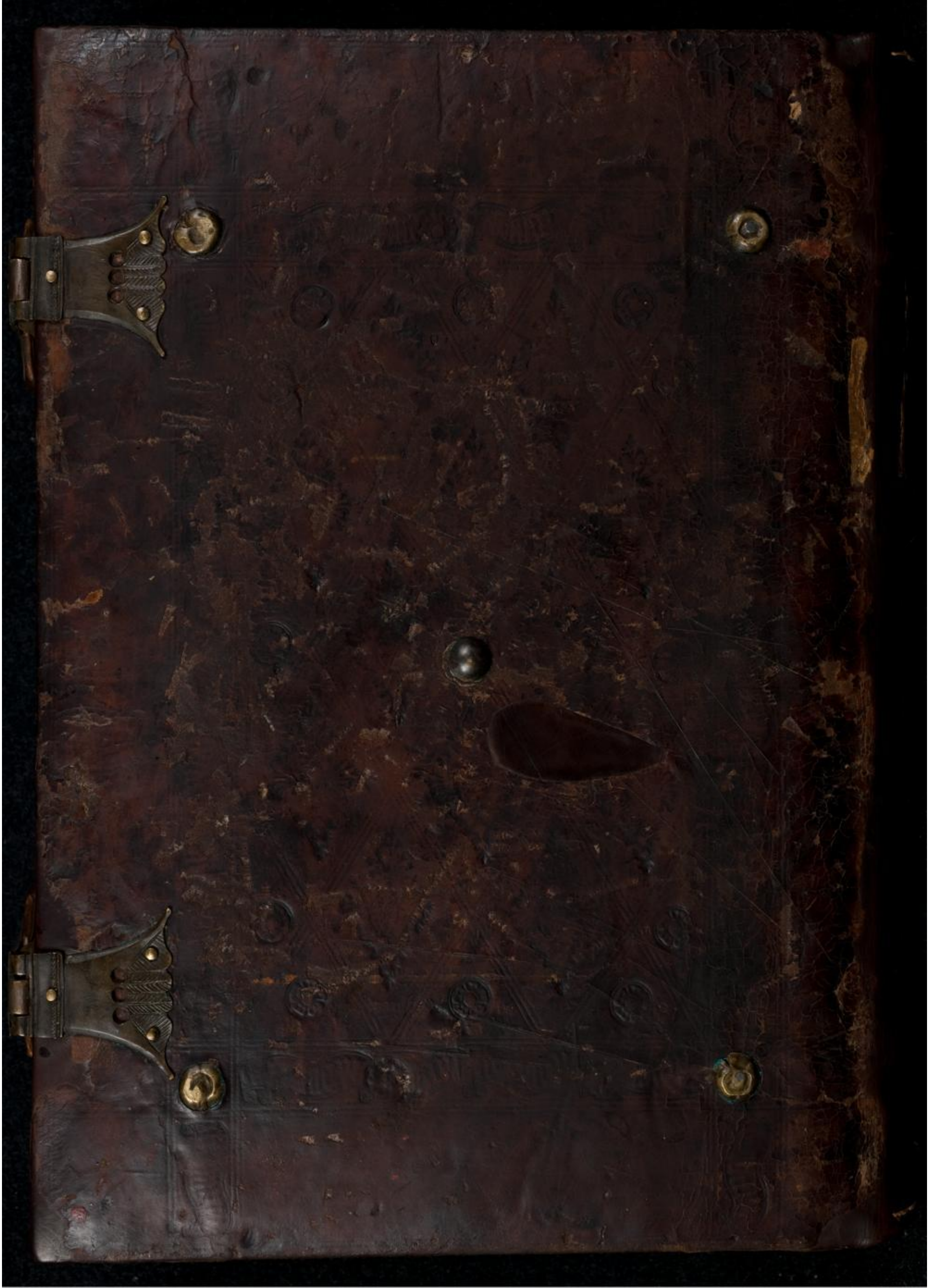
Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf